SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wušo: 18.E.a płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., za pósłe a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsćiki a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy z w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. z w

Čisło (Nr.) 255 **Budyšin -- póndźelu, 1. novembra 1926 -- Bautzen** **Lětnik 85**

Wólby do sakskeho sejma.

S politiskich stronow su dobyle němskonazionalni 14 (hač dotal 19) mandatow, němski ludowa strona 12 (19) mandatow, hospodarska strona 10 (—) mandatow, demokratiska strona 5 (8) mandatow, stara sozialdemokratiska strona 4 (23) mandatow, sozialdemokratiska strona 31 (18) mandatow, kommunistiska strona 14 (9) mandatow, nazionalsozialistiska dźěłačerska strona 2 (—) mandataj, nahódnoćenska strona 4 (—) mandaty.

Němskonazionalni su po tajkim 5, němska ludowa strona 7, demokratiska strona 3 a stara sozialdemokratiska strona 19 mandatow zhubili, mjez tym so staj sozialdemokratiska strona 13 a kommunistiska strona 5 mandatow dobyłej. Jako nowe strony do sejma hospodarska strona s 10 nazionalna sozialistiska dźěłačerska strona s dwěmaj a nahódnoćenska strona se 4 mandatami do sejma sapadnu. Je-li so wšchu so stari sozialdemokratojo, se sozialdemokratami a kommunistami pschi wothłosowanju wo tym abo tamnym sakonjowym naćisku sjednoćili, wschu wowi s 49 hłosami wjetschinu měli. Teho dla móże w sakskim sejmje k jara ważnym rozsudźenjam dojeć. Nětčišće knježerstwo dyrbi po wunoschu wólbow wotstupić. W nowym knježerstwje budźetej so demokratiska a stara sozialdemokratiska strona ľdoma hischće s jenym ministrom sastupować móz. Politiske wobstejnoscje w Sakskej su so s wjeżerawschej wólbu despołnje pscheměnile. Lěwiza je so s nimi możnje sešmykła a budźe po wobstejnoscjach sejmi pod žiwoje knježerstwo staiciś móz.

*

Kschesćijanskej ludowej stronje k dobyću jenož někotre hłosy pobrachowachu. Khwilu so sdasche, so je jedyn mandat dobył, posdźišcho pak so wupokaza, so nazionalna sozialistiska strona wo někotre hłosy wjazy dostała, tak so jej tuton mandat město kschesćijansko-ludowej stronje pschipadże.

*

K **rosjahnjenju:** 1) Stara sozialdemokratiska strona, 2) Němskonazionalna strona, 3) Němska ludowa strona, 4) Sozialdemokratiska strona, 5) Kommunistiska strona, 6) Němska demokratiska strona, 7) Němskostatna strona hrěnjeho stawa, 8) Ludowozwjsko-sozialne dźěłowe sjednoćenstwo, 9) Kschesćij. ludowa strona (Sserbska ludowa strona), 10) Nazionalno-soz. strona (Hittlerowe hibanje, 11) Němskostatna ja ludowe prawo a nahódnoscjenje, 12) Němskostatny swjask wobsedźerjow leżownoscjow a chěžow.

Hornjołužiske města:

Budyschin. 1) 1449, 2) 2844, 3) 2126, 4) 4186, 5)1488, 6) 1274, 7) 1651, 8) 48, 9) 804, 10) 175, 11) 228, 12) 61.

Kamjenz. 1) 239, 2) 642, 3) 401, 4) 1903, 5) 251, 6) 282, 7) 1231, 8) 32, 9) 205, 10) 8, 11) 62, 12) 1.

Lubij. 1) 434, 2) 384, 3) 1372, 4) 2327, 5) 362, 6) 553, 7) 1016, 8) 848, 9) 91, 10) 10, 11) 87, 12) 6.

Zitawa: 1) 911, 2) 843, 3) 2464, 4) 4116, 5) 862, 6) 2109, 7) 2626, 8) 77, 9) 457, 10) 288, 11) 780, 12) 44.

Biskopizy: 1) 279, 2) 1860, 3) 488, 4) 1129, 5) 378, 6) 341, **7) 856,** 8) 13, 9) 60, 10) 11, 11) 62, 12) 13.

Pokecnica: 1) 124, 2) 176, 3) 428, 4) 475, 5) 31, 6) 143, 7) 438, 8) 10, 9) 6, 10) 6, 11) 132, 12) 10.

Hallchtrow: 1) 29, 2) 68, 3) 76, 4) 215, 5) 19, 6) 18, 7) 178, 8) 3, 9) 2, 11) 23.

Wjarnacizy: 1) 80, 2) 81, 3) 153, 4) 106, 5) 67, 6) 47, 7) 270, 8) 1, 9) 15, 10) 4, 11) 9.

Schérachow: 1) 39, 2) 94, 3) 89, 4) 94, 5) 24, 6) 18, 7) 116, 8) 5, 9) 801, 10) 4, 11) 37, 12) 31

Na serbskich wsach:

Bart: 1) 9, 2) 91, 3) 24, 4) 20, 6) 10, 7) 9, 9) 1, 10) 3, 11) 6, 12) 2.

Boranezy: 1) 2, 2) 32, 3) 5, 4) 6, 5) 1, 6) 2, 7) 4, 9) 26, 10) 2.

Bělschezy: 1) 3, 2) 34, 3) 11, 4) 70, 5) 16, 6) 7, 7) 4, 9) 21.

Boschezy: 1) 13, 2) 44, 3) 3, 4) 7, 5) 5, 6) 5, 7) 16, 9) 18, 11) 1.

Bórk: 1) 7, 2) 162, 3) 9, 4) 6, 5) 2, 6) 4, 7) 4, 9) 8, 10) 4.

Bolborzy-Błohalschezy: 1) 22, 2) 66, 3) 5, 4) 44, 5) 9, 6) 6, 7) 3.

Bóschizy: 1) 7, 2) 55, 3) 12, 4) 20, 5) 14, 6) 11, 7) 5, 8) 2, 9) 100, 10) 4, 11) 4.

Brěza pola Hodźija: 1) 3, 2) 29, 3) 5, 4) 24, 12) 2.

Brěznička a Cjelchow: 1) 4, 2) 60, 3) 2, 4) 17, 5) 16, 6) 7, 7) 8, 9) 14, 11) 1.

Bukezy: 1) 6, 2) 65, 3) 24, 4) 41, 5) 4, 6) 14, 7) 43, 8) 1, 9) 24, 10) 2, 11) 2.

Bukojna: 1) 4, 2) 48, 3) 7, 4) 8, 6) 3, 7) 2, 9) 11.

Cźischojzy: 1) 10, 2) 62, 3) 7, 4) 12, 5) 16, 6) 1, 7) 2, 10) 2.

Cźornow p. Kamjenza: 1) 3, 2) 52, 3) 3, 4) 9, 5) 3, 6) 2, 7) 19, 9) 3, 10) 1, 11) 2.

Drozdźij: 1) 15, 2) 31, 3) 8, 4) 47, 5) 13, 6) 4, 7) 2, 9) 15, 11) 1.

Demjany: 1) 6, 2) 53, 3) 9, 4) 59, 5) 4, 6) 1, 7) 1, 9) 2.

Drěczin: 1) 1, 2) 48, 3) 4, 4) 2, 6) 4, 7) 5, 9) 2, 11) 4.

Druzkezy: 1) 12, 2) 29, 3) 6, 4) 36, 5) 8, 6) 2, 9) 1, 12) 1.

Dobruscha: 1) 33, 2) 65, 3) 20, 4) 203, 5) 108, 6) 17, 7) 64, 9) 5, 11) 11, 12) 6.

Dobroschizy p. Njeswaczidła: 2) 7, 3) 1, 4) 4, 7) 2, 9) 80.

Dubrawka: 1) 2, 2) 10, 3) 3, 4) 36, 5) 2, 6) 2, 9) 2, 11) 3.

Hnaschezy: 1) 22, 2) 98, 3) 18, 4) 41, 5) 7, 6) 8, 7) 17, 9) 4, 11) 4.

Holza: 1) 7, 2) 18, 3) 4, 4) 46, 5) 16, 6) 2, 7) 2, 8) 3, 11) 1.

Hrubjelczizy: 1) 19, 2) 16, 3) 7, 4) 62, 5) 2, 6) 1, 7) 2, 9) 24, 12) 2.

Hrubocizy: 1) 4, 2) 67, 3) 3, 4) 35, 5) 16, 6) 4, 7) 4, 9) 3, 11) 1.

Delnja Kina: 1) 15, 2) 39, 3) 14, 4) 36, 5) 10, 6) 4, 7) 3, 9) 8, 11) 3.

Hornja Kina: 1) 2, 2) 22, 3) 12, 4) 42, 5) 12, 7) 2, 8) 1, 9) 17, 10) 1, 12) 2.

Delnja Hórka: 1) 2, 2) 72, 3) 17, 4) 11, 5) 4, 6) 6, 7) 14, 9) 2.

Hornja Hórka: 1) 38, 2) 26, 3) 47, 4) 201, 5) 6, 6) 32, 7) 19, 9) 27, 10) 2, 11) 4.

Djejnikezy: 1) 13, 2) 42, 3) 20, 4) 130, 5) 17, 6) 5, 7) 21, 9) 15, 10) 1, 12) 3.

Cjorne Noślizy: 1) 7, 2) 38, 3) 21, 4) 110, 5) 28, 6) 5, 7) 12, 9) 9, 11) 2, 12) 2.

Běle Noślizy: 1) 3, 2) 29, 3) 5, 4) 31, 5) 2, 6) 1, 7) 2, 11) 2.

Cjerwjene Noślizy: 1) 18, 2) 115, 3) 13, 4) 69, 5) 1, 6) 4, 7) 12, 11) 1, 12) 4.

Hodźij: 1) 20, 2) 135, 3) 40, 4) 66, 5) 4, 6) 5, 7) 40, 9) 1, 11) 1.

Horni Hunjow: 1) 4, 2) 74, 3) 9, 4) 23, 5) 2, 6) 3, 7) 2, 9) 7, 10) 1.

Hażlow a Bacjoń: 1) 3, 2) 28, 2) 4, 4) 16, 5) 14, 7) 5, 9) 50, 11) 2.

Hlina: 2) 27, 3) 3, 4) 27, 7) 3, 9) 18, 11) 1.

Hrodźiłchcjo: 1) 18, 2) 91, 3) 30, 4) 47, 5) 18, 6) 18, 7) 21, 8) 3, 9) 12, 10) 2.

Huczina: 1) 19, 2) 49, 3) 12, 4) 35, 5) 18, 6) 7, 7) 8, 9) 14.

Huska: 1) 12, 2) 98, 3) 54, 4) 98, 5) 23, 6) 17, 7) 42, 8) 1, 9) 3, 10) 2, 11) 2, 12) 3.

Hórki: 2) 3, 3) 1, 4) 3, 7) 1, 9) 80.

Kamjenjej p. Radworja: 1) 1, 2) 15, 3) 2, 4) 9, 5) 8, 7) 1, 9) 63.

Krakezy: 1) 8, 2) 65, 3) 6, 4) 11, 5) 14, 6) 1, 7) 1, 9) 51.

Budyschink: 1) 5, 2) 29, 3) 3, 4)21, 5) 2, 6) 1, 7) 2, 8) 1, 9) 13, 11) 1.

Klusch: 1) 7, 2) 77, 3) 6, 4) 32, 5) 6, 6) 5, 7) 5, 9) 11, 10) 1, 11) 1.

Khemberk: 1) 32, 2) 26, 3) 42, 4) 83, 5) 7, 6) 6, 7) 17, 9) 11, 10) 1, 11) 8, 12) 1.

Khróstawa: 1) 28, 2) 45, 3) 21, 4) 81, 5) 29, 6) 17, 7) 14, 9) 1, 10) 3, 11) 1, 12) 1.

Korjsow: 1) 40, 2) 77, 3) 112, 4) 347, 5) 68, 6) 47, 7) 99, 8) 3, 9) 44, 10) 1, 11) 3, 12) 1.

Komorow pola Klusicha: 1) 7, 2) 66, 3) 7, 4) 34, 5) 6, 6) 7, 7) 3, 8) 1, 9) 15, 11) 1.

Komorow pola Rakez: 1) 2, 2) 96, 3) 6, 4) 13, 5) 2, 6) 1, 7) 4, 8) 1, 9) 24.

Khelno: 1) 8, 2) 27, 3) 2, 4) 17, 5) 3, 6) 1, 8) 1, 9) 40, 11) 1.

Jenkezy: 1) 8, 2) 46, 3) 2, 4) 40, 5) 6, 6) 4, 7) 6, 8) 2, 9) 9, 10) 1, 12) 1.

Kubschizy: 1) 8, 2) 46, 3) 2, 4) 10, 5) 1, 6) 1, 7) 14, 8) 1, 9) 6, 11) 3, 12) 3.

Konjezy p. Kubschiz. 2) 75, 3) 4, 4) 6, 5) 7, 6) 3, 7) 8, 9) 6, 10) 1, 11) 1.

Kosarnja: 1) 8, 2) 42, 3) 1, 4) 29, 5) 4, 6) 2, 7) 1.

Koblizy: 1) 4, 2) 47, 3) 8, 4) 7, 7) 3, 8) 1, 9) 13, 10) 2.

Mała Borschcz: 1) 16, 2) 46, 3) 10, 4) 65, 5) 9, 6) 8, 7) 3, 8) 1, 9) 5.

Njesdaschezy: 1) 22, 2) 45, 3) 3, 4) 4, 6) 1, 7) 3, 9) 2, 11) 2.

Nowy Łuscz: 2) 17, 4) 1, 7) 2, 9) 52.

Khwaczizy: 1) 5, 2) 74, 3) 6, 4) 76, 5) 13, 6) 3, 7) 4, 9) 15, 11) 3.

Lomik pola **Minakała:** 1) 21, 2) 45, 3) 37, 4) 81, 5) 99, 6) 9, 7) 10, 8) 1, 9) 11, 10) 2, 11) 2.

Lichań: 1) 3, 2) 22, 3) 8, 4) 14, 5) 10, 6) 1, 7) 3, 9) 5, 11) 2.

Luh: 1) 20, 2) 64, 3) 27, 4) 16, 5) 23, 6) 6, 7) 8, 9) 30, 10) 1.

Łahow: 1) 5, 2) 122, 3) 4, 4) 29, 5) 17, 6) 4, 7) 16, 9) 15, 11) 1, 12) 1.

Łupoj: 1) 5, 2) 59, 3) 12, 4) 34, 5) 14, 6) 8, 7) 6, 9) 6, 10) 1.

Khrósćizy: 1) 3, 2) 7, 3) 8, 4) 5, 6) 1, 7) 10, 8) 1, 9) 208, 10) 1, 11) 2, 12) 1.

Kanezy: 2) 6, 4) 1, 5) 5, 6) 1, 9) 45, 11) 1.

Kenjezy pola **Ralbiz:** 2) 6, 4) 2, 7) 9, 9) 167, 10) 2.

Kukow-Pancizy: 1) 7, 2) 10, 3) 4, 4) 17, 5) 2, 6) 3, 7) 13, 8) 1, 9) 387, 10) 1.

Krjepjezy: 1) 1, 2) 26, 3) 2, 4) 4, 7) 7, 9) 10.

Lejno: 1) 1, 2) 27, 3) 5, 4) 12, 5) 6, 7) 4, 8) 2, 9) 79, 10) 4.

Minakał: 1) 17, 2) 134, 3) 8, 4) 87, 5) 39, 6) 9, 7) 11, 9) 43, 10) 2, 11) 9.

Maly Wielkow: 1) 18, 2) 122, 3) 157, 4) 78, 5) 18, 6) 28, 7) 15, 8) 1, 9) 13, 11) 12, 12) 2.

Mjeschizy: 1) 6, 2) 60, 4) 12, 5) 1, 6) 1, 7) 4, 9) 19, 11) 2.

Nowoschizy: 1) 1, 2) 1, 9) 64.

Njechorń: 1) 4, 2) 34, 3) 7, 4) 12, 5) 1, 6) 3, 9) 6, 11) 6.

Nowa Wjes pola **Hućiny:** 1) 6, 2) 6, 3) 2, 4) 32, 5) 7, 6) 10, 7) 3, 9) 6, 11) 2.

Njeżmaczidło: 1) 15, 2) 194, 3) 49, 4) 53, 5) 11, 6) 14, 7) 9, 8) 2, 9) 9, 11) 2, 12) 1.

Małeschezy: 1) 6, 2) 32, 3) 8, 4) 31, 5) 41, 6) 3, 7) 7, 9) 11, 10) 2.

Němike Pasliży: 1) 11, 2) 38, 3) 6, 4) 62, 6) 2, 7) 17, 9) 2, 10) 1.

Protezy: 1) 8, 2) 62, 3) 17, 4) 58, 6) 9, 7) 14.

Pěčkezy: 1) 4, 2) 22, 3) 3, 4) 9, 5) 2, 7) 4, 9) 60, 10) 2.

Porschizy: 1) 10, 2) 29, 3) 17, 4) 9, 5) 4, 6) 2, 7) 15, 8) 1, 9) 62, 10) 3, 11) 2.

Pluschnikezy: 1) 3, 2) 59, 3) 3, 4) 14, 5) 10, 6) 3, 7) 3, 9) 8.

Pschichwizizy: 1) 3, 2) 20, 3) 2, 4) 3, 6) 1, 7) 3, 9) 20.

Porchow: 1) 28, 2) 369, 3) 51, 4) 161, 5) 12, 6) 17, 7) 71, 8) 3, 9) 2, 10) 5, 11) 8, 12) 1.

Panjezy pola **Hornjeho Wujesda:** 1) 3, 2) 34, 3) 1, 4) 1, 6) 1.

Horni Wujesd: 1) 8, 2) 161, 3) 9, 4) 8, 5) 1, 6) 6, 7) 27, 8) 2, 11) 1.

Palow. 1) 15, 2) 66, 3) 3, 4) 28, 5) 1, 6) 6, 7) 2, 11) 2.

Pomorzy: 1) 3, 2) 41, 3) 40, 4) 20, 5) 11, 6) 3, 7) 13, 9) 12, 11) 1.

Posdezy: 1) 1, 2) 13, 4) 1, 9) 40.

Prěčjezy: 1) 5, 2) 92, 3) 13, 4) 5, 5) 1, 6) 1, 7) 12, 9) 5, 11) 1.

Rakezy: 1) 32, 2) 117, 3) 71, 4) 149, 5) 14, 6) 6, 7) 46, 8) 7, 9) 49, 10) 1, 11) 1, 12) 1.

Rachlow: 1) 7, 2) 41, 3) 4, 4) 9, 5) 3, 6) 4, 9) 6.

Rukojdy: 1)4, 2) 39, 3) 4, 4) 9, 5) 1, 6) 1, 7) 2, 8) 1, 9) 4, 11) 1.

Radwoł: 2) 9, 3) 10, 4) 13, 5) 7, 6) 7, 7) 2, 8) 1, 9) 176, 10) 1, 12) 2.

Roswodezy: 1) 15, 2) 93, 3) 35, 4) 76, 5) 11, 6) 8, 7) 6, 9) 3, 10, 4, 11) 16.

Mérkow: 1) 2, 2) 19, 3) 5, 4) 31, 5) 7, 6) 5, 7) 4, 9) 24.

Rabozy: 1) 10, 2) 65, 3) 7, 4) 62. 5) 37, 6) 2, 7) 7, 8) 1, 10) 1, 11) 2.

Ralbizy: 1) 1, 6) 1, 9) 127.

Sćmjerdźaza a Łask: 2) 1, 4) 2, 5) 2, 6) 1, 7) 2, 9) 98.

Sćernjany: 1) 1, 2) 1, 4) 3, 9) 102, 10) 1, 11) 1.

Nóżant: 2) 1, 4) 1, 6) 5, 7) 8, 9) 49.

Sćmjerćlezy: 1) 3, 2) 10, 3) 3, 4) 37, 5) 21, 6) 4, 7) 6, 9) 70, 10) 1, 11) 1.

Sćitjezy: 1) 28, 2) 14, 3) 13, 4) 89, 5) 8, 6) 8, 7) 20, 8) 4, 9) 4.

(Dalsche powěsće jutśe.)

Sakske synodalne wólby kónc novembra.

Pódla wólbow do měšćanskich sastupjerstwow 14. nowembra budźa kónc novembra, najwjelmi. zapoczatk dezembra, wólby do noweje krajneje synody. Hacź kuncje so pschi synodalnej wólbje jenoż zyrkwinskim pschedstejerjo a sastupjerjo zyrkwinskich gmejnow wobdźěla, so powschitkownje sa bližschu synodalnu wólbu czim bóle sajimuja, dokelž tu so wo nowej zyrkwinej wustawje synodalny skutkowanišk dotcah a prawo khěrko roschěrike. Po § 8 noweje wustawy ma so pódla 14 powolajomnych hobustawow 20 duchownych a 40 swětnych sastupjerjow wusmolicz. Budyško-Kamjenska eforija wólbny wokrjeh twori runje tak Zubjišća-Hitawska eforija. Kandidatojo, z kotrychž maja so Budyško-Kamjenskim wokrjehu jedyn duchowny a dwaj lajojo być, njeju hischcze postajeni.

Spionaja sa Němsku.

Železniski sastojnik Charton, kotrehož su dla spionaje we Němskej zatali, je so wuznał, so je němskim cesarskim Kölnje a Mnichowoje plany strategiskich wažnych francowskich dwórnischczow a mobilizaziske plany pschedał.

Prusa placzi.

Pow ofsejwenju zakonja wo rosrunanju mjes Pruskej a Hohenzollerami ma so tež prěnja rata we wyschkosći pjeć milijonow thěrjowej wuznaczicz. Pruske ministerstwo je tute summu do rukow khěžorowcho sastupjerja z Berga dźensa pschepokasałka. Dalschich pjeć milijonow ma so 1. februara 1927, sćehnych pjeć milijonow 3. meje 1927 sapłaczicz.

Hrožaty strajk železnizarjow Barlinskeje wyšokeje železniny.

Sarjadnišnym Barlinskeje wyšokeje železniny je zadanja sa wyschchej wusu wotpokasało. Piatk je so powołana zhromadźizna železnizarjow wotmołła, w kotrejž je so wobsamkło, wo strajku wothłosowacz dacz. Wobzamuje so, so so 90 procentow železnizarjow za strajk wupraji.

Finanzy Awstriskeje.

Finanzny minister Kienböck je w parlamenczeje z krótka wobliczenje statnich dochodow a wudawkow za pschichodne lěto wosjewił. Po nim wudawki pschekrocza dochody wo 180 miliionow schillingow. Awstriska ma hromadze z pschisłuschejzami 300 000 aktiwnych sastojnikow a 150 000 pensionarow, za kotrychž ma so wschu hromadze lětnje milijarda schillingow wudacz.

Pilsudskcho konflikt ze sejmom.

Ministerski pschedsydża Pilsudski je sejmowemu marschallu namołwił, so bychu sapósłanzy na posłuschnu republiznemu presidenta stejo poćłuchali. S tutym žadanjom je so dźeń sejmowych sapósłanzow rozbrił. Niedźiwaju teho Pilsudski pschi swojim žadanju wostawa. Je-li so by so rada starschich jeho žadanju pschećiwiła, by Pilsudski z teho sćežkich wotkłoźił a sejm rospuschcził.

Pólska pjeć wikowaiskich łódzow kupiła.

Pólske wikowaiske ministerstwo je w franzoskich łódźerjach 5 wikowaiskich łódzow z tonaju 15 000 nakupiło. Wone budźa statnemu łódźinskemu towarstwu Fluschcej a budźa transport towarow do Nordskeje a do skandinawiskich krajow wobstarowacz.

Pólski póslanz w Romje.

„Głós Prawdy", Pilsudskeho organ, dźiwanje zhubdaze wobmjetuje wo pólskim póslanzu w Romje. Kopistkim, schinje. Jedna so wo sajerje pólskeho spinacza la Rzymanowskeho w Romje. Mjenowane nowiny póstanza Kozyzskeho winuja, so njeje za puschczenje Rzymanowskeho niz jenoż niczo cźinił, ale so je hamo jako wobzorownik pola faszistiskich wyschnoschczow pschećiwo Rzymanowskemu wustupił a to teho dla, so by so na nim, na swojim politiskim pschećiwniku wjecził. „Głoś Prawdy" žebi žada, so bychu Kozyzskeho z Roma wotwołali a jeho potom psched sud stajili.

Južnoslowjansko-madźarske zbliżenje

Swonkownemu ministerstwu bliško stejaza „Wreme" pyta dopokazacz, so wotmyślene sbliżenje mjes Južnoslowjanskej a Madźarskej na zane waschnje, kaž so z němske strony wudawa, Mala ententa rospuschczi, kotraž je so pschećiwo wójnskim wotmyślenjam Madźarskeje salożila. Runje nawopak ma so wjes. Sbliżenje mjes Južnoslowjanskej a Madźarskej ma so wjele bóle jako wuspech Malejo ententy wobhladacz, dokelž so nětczišne krajne mjeny pschipósnawaju. „Wreme" pschipowěda, so by Mala ententa za samknjenej frontu pschećiwo Madźarskej wustupiła, je-li so by Madźarska jedyn se statow Maleje ententy nadpadła. Niedźiwaizy toho Južnoslowjanska a Madźarska njejstej z njerozsrjadnjomnymi prashenjemi rozdźelenej wot teho czasa, so je Madźarska prajika, so nětczišche mjeny pschipósnawa.

Stworty attentat na Musolina.

Pschi sładnoscži schtwórteho lětneho swjedźenja faszistiskeje revolucije bě so w Bologni faszistiska milica zhromadźiła. Mussolini wójdźe wobhladowasche. Dokuž so Mussolini k dwórnischczu wroczesche, we wia indipidenza **wosomnaczelétny pachoł z revolwra do Mussolina tśěli.** Kulka minuny, a lud nadpadnika hnydom sabi. Jeho mjeno njeje so hischcze zhonilo. Po jeho nahohladaje je wón nětko 18 lět stary. Mussolini njemyslny k dwórnischczu dale jedzesche, dokelž nětczišche krótku rěcz k militzynym offizeram. Potom je so z jeho pschewodom do Firli poda.

Italska je casu dobyła.

S Kaira so powě, so je Italska casu Sollum Italskej wojnstwa. Prajischenje statneho pschisłuschczistwa Senussiskeho hylała so posdźisko wuprawi. Dosłonczne srjadowanje wschich krajnich prashenjow je hacź do 1930 wotstorczi, dokelž potom nowe italsko-egiptowske zlowne prashenje do mozy stupi.

Oasa Sollum na mjezy mjes Egiptowskej a Tripolitanskej leži. Maly mórski saliw pschi brjohy mjes wobémaj krajomaj je po niej pomjenjeny.

Straik w Jendźelskej.

Lloyd George je wo wuhlowym strajku rěczał a radźił, so by knjezerstwo, kotremuž wuwjacznje naprawy móz dawaju, sarjadnistwo podkopkow pschewsacz, bjes dźiwanja roskalowanje wuhlowej kommisiji dał. Też pokładowy kanzler Churchill je wo wuhlowym położenju rěczał a wobhe dźerjow podkopkow dla jich niezwólnikowcho stejischcza wótro sahnadźował. Prajił je, so njeje praschenje, hacź wobhedźerjo podkopkow pschichłonja abo niz, ale hacź hórnizy někotri namjet podadza, na kotrež mohło so knjezerstwo bjes dźiwanja na nahladny mějiczelow podkopkow stajicz.

*

Sekretar jendźelskeho hórnisk. sjednaczenstwa je wschorusiej radze telegramm pósłał, w kotrymž powě, so je położenje hórnikow sadwělne. Spěschna pomoz je nusna. Tónle telegramm dostawschi je wschorusha rada wotrjadnych swjatkow wobsamkła, so by so jendźelskim hórnikam hnydom milion rublow pósłało.

Wurywanje jendźelskeho wuhla so powjetschiło.

Londonski „Daily Mail" zhoni, so knjezerstwo wosjewi, so hižo tutón tydźeń so wuhlowa dźěla za jenotliwcho pschetrjebarja podwoji, to rěka, so smeje tóžde hospodarstwo měšto pol zentnarja prawo na dostacze zyrkwa zentnarja wob tydźeń. 1 milijon tunow wuhla, to je 25 procentow normalneho wurywanja wuhla, so wob tudźeń nětkole wurywa.

Jendźelske plany za powćtrowy wobkhad.

W posledniej konferenzy jendźelskeho knjezerstwa je sir Samuel Hoare wobsćerny programm za kraje jendźelskeho knjezerstwa rozwił. W posledimi lěcze je w Jendźelskej w lětakstwje thětro postupali. Techniske wobdźerknoscze su tak daloko pschewinjene, so może so z Londona za dwě njedźeli do najdalschcho kraja jendźelskeho knjezerstwa dołećeć. Do Kanady może so z Londona za potrjeha dnja, do Pekinga za pjeć dnjow, do Kapstadta za schesć, do Awstraliseje za jednacze a do Nowoseelandskeje za tśinacze dnjow dołećeć. Sir Samuel Hoare wo bliskim wotewrjenju **pasajerskeje a powćtroweje sluzby do Indiskeje** rěczesche, z kotrejž so prěni krócz spyta, lětarsku zwjez za kraje zyleho jendźelskeho knjezerstwa wutworicz. K temu namjetowasche, so by indiske knjezerstwo lětarsku sluzbu z Karachi do Bombaya a Kalkutty pschipraiwsko, kotruž moht potom Burmaske knjezerstwo do Rangoona dale wjesez. Jendźelska wešo k wuwjedźenju tychle planow zobudźetanje wschech jendźelskich dominionow (kolonijow) trjeba. Sir Samuel potom wo Londonskimaj nowowmaj **horbskimaj lětadłomaj** rěczesche, kotrejž so pschichodne lěto dotwaritej. Wonej mózetej 100 pasażerow pschijeez a mózetej bjes nowsho napjelnjenja tankow 4000 mil daloko lećeez. Wonej sta z promenadowym pschikrywom, kabinami, kuchinju a jedźernju wuhotujetej. Nadźijeja so, sir Samuel Hoare swój pschednoschł stónczi, so budże tónj pschichodnebo lěta z tutymaj lětadłomaj możno, porjadnu lětarsku sluzbu z Indiskej wudźerzeez.

Jendźelsko-italske rěczenje wo Balkanje.

Belgradske nowiny „Ssamoupralwa" so boja, so staj Chamberlain a Mussolini pschi swojim posledním setkanju so do krajow swojeho wliwa dźelikoj. Balkan je so pjeza dospołnje politiskemu hospodarskemu wliwej Italskeje pschewostajił. Balkanske staty pak chzedźa njewotwisnje wostacz a nochzedźa nětkannemu wliwej pschewostajene być. Po wjeczornym Locarno dyrbi tajschi Locarno sklebowacz, kotryž by pod schkitom Swjatka Ludow stał. To wschě balkanske staty zadaju.

Persiski kalifat.

Persiski schah Riza Khan je wschem muhamedanskim krajam pscheproschenje na wschoslamitiisku konferenzu pósłał, kotraž dyrbi so w Teheranje wotmeez. Konferenza dyrbi wo położenju w Hedschasu wuradźeez a dalschi wo, kud bjwjateje městow Mekki a Medinty rosporninacz. Perskeje muhamedanizy sastupjerjo, kotriž běchu na sjězdze w nalécu w Mekzy pschitomni byli, powědźachu, so su wot stejnosce za wěru jara hubjene. Zaneho rosbudźenja nje może so tlacz, je-li so so sjězd swonka kraja Ibn Saud njewotmeje. Najlerje so wo pschećiwjenje schiitiskich duchownych w Persiskej pschećiwo prózowanjam krala Ibn Sauda jedna, kotrejž so na dostacze kalifata (duchownehe nadknjezstwa nad wschitkimi Muhamedanami) mérja.

Wojerska nuczena sluzba w Persiskej.

S kralowskim wukasom je so w Persiskej nuczena wojerska sluzba sawjedła.

Zhubjeny syn.

Buriski roman z Czorneho lěsa.

39] (Pokraczowanje.)

„Doseźinsku sstwu!" sawoła Lawrjeńczk na njeho. „Schto?"

„Doseźinsku sstwu!" rejesche Lawrjeńczk, kreiwczerwjeny w nyeswezu.

Khrystka pocza tschepotacz, runje kaž woboa Rósałka. Lawrjeńczk mějesche schpatny dźeń. Tuž saja jeju strach a hrózba.

Kerczmar wa latarnu a wjeschesche swojeju hoscji do dolheje, na ludźu motaneje runnosce, tschu, hdyž je najschkeschcho żenje njewótrowasche. Wón loskotasche Rósałzyny nčk — zyle tak kaž w holbjenju doma — tak wojeschesche też tu sa starym, ćuchim, czopłym schpundowanjom.

Schtiri loża z nakopjentymi khowakami we czerwjenokaschczitanych nawobleczenjach běchu pschi jeźenach postajene a nětchto truhow khuzesche sa stołzu.

Hawak sajeźe hnydom nastajiwschi wuschi psched myschaczu dźeru do kuta a poeza sa myschemi łójicz. Tu pokasa jo jako prawje wubjerny myschak.

„Dźowka je hižo lehnjwcj schta", wukożowasche korczmar sywaju, „ale hdy by hischcze nęschto trjeba było — —"

„Dwě kanje wina a pónojeźku hadźitych jejil!" pschikasa Lawrjeńczk z tamnej jerej energiju, kotraž běsche hižo przedy żónskej nastrózała.

Korczmar poeza po nadobo hibacz. Nitko dźe jednascze go wo to, stónczne nęschto sahnużicz!

Pschi durjach so wón hischcze ras wobroczi: „Kelko kan twinta?"

„Dwě zyłej kanje."

„A — njewěrno — Wy sce prajił — twarożk."

„Sdadźite jeja!" sawoła Lawrjeńczk. „A pschinjesece to żem horje! Rozumnjece?"

„Wěso, wósa!"

W plabolazem swětle hubjeneje swěczenjowoje lampki hladasche Rósałka na swojeho żyna — jeho blěde ryzy, jeho cźmne wóczko. Wjesołdak stykny ruzy: „Luby Bożo, żmił so tola!"

Do jedze wschak niczo wjazoł z powědanjom njebu. A hdyž wótra, pschipalenja wón hacź k nim horje do nuża cźehnjesche, posłeźi so Rósałka, za tym pohladacz hicź a jeja radsco hama srearicź, so byschtej nęschto schwarne łużacź mękej.

Lawrjeńczk a Khrystka swostaschtaj hamaj w stuchiem, dołhim hamotnem halu.

„Lawrjeńczko!" rjeknu Khrystka wobstajiwje na njeho hladajo, „je to rjenje wot tebje, kajtši je so tebje cźłowjek stat? Lohko ći było njeje, to je wérno, ale twoja staruscha maeź je wóżom hodźin bźała — twojeda — jenicźky twojeda — dokelž je cźi tak dobra. A nětko mi praj! Hdyž żym ći wostuda, to jenoż tej praj. Potom ja pórodu. Ale schto maesch pschećiwo mi?"

Lawrjeńczk so wuhnuja a stupi so psched nju. „Ty by to wědźeez mohła! Ty pschede wschźmi! Ssym ja wot tebje preez schoł, so sa mnu běhasch?"

„Lawrjeńczko!" wulkschikny Khrystka z wulkim roshorjenjom.

Wón pschinmny ju sa ramjeni a hladasche z nękajkej dźiwjej radosću do jeje z hnéwom so pyrjazcho wobliczja.

Wjele złowom Lawrjeńczk njeczini a pschitiščzi zwojej hubje k jeje schijł. Kaž rěka wobnja żapny to po jeje zyłych żikach, ale wona so wobkniježi.

„Ty drje ży tola zyły dźiwi?" wopraschа so wona, zwoju schiju zebi z sału trjeźo. „Tajke nęschto njebych zebi wo tebi myślika, Lawrjeńczko!"

„Ja to żam tej wěrił njebych!" wón sawoła, ruzy fschijżujo. „Jako dobry cźłowjek żym domoj pschischoł, ale je mnje fu schpatnika sdźinili. A nitka je so rostorhła, a jac ći radźu, wostaj mje na pokoj, pschetoż mam cźe pschejara lubo a mam horzu hłowu, a ty mohła so potom tohokaeź!"

„Lawrjeńczko — hacź j a tebje lubuju, to hischcze do żiwych. Hendricha zebi njebjeru."

„Niż? Wěso — bratra tajkeho, tiż je zedźak. Wěso!"

„Niż runje tohodła, Lawrjeńczko."

„Cźehodła potom niż?"

„Njeżżym cźi to dosć jażnje pokasała?"

Sażo je wón na nju mérjesche. Tu so durje woeźinichu, Rósałka jewi so z pónojeźku polnej hadźitych jeźi, z kotrychž so kurjesche a wukschikny:

„Awjaw! Ssym pak so ja nętko spałika! Schto dyż mataj? Ai, Khrystka, aj, Lawrjeńczko!"

Wona staji Bożi dar na blido. „Ow holcźka, holcźka, schto ma to rěkacz?"

„Maeźi, praj jemu nętko!"

Pschećehowacze wo nęczim njedobrem poeza po we Lawrjeńczk hibacz. „Budźtej tak dobrej a rěcźtej," wón prejschesche.

„Lawrjeńczko, kukrijesch ty też druhdy do nowinow?" wopraschа so Rósałka.

„Nowiny! Tu horjeka żadyn cźłowjek żanych njewote, běra!"

Rósałka żnuny pónojeźku se jejami wjskoku na blido. Awjaw! Sażo żym so spałika. Jěs najprjedy, Lawrjeńczko!"

„Maeźi, sapoczcz! wuwjasowacz, abo woprawdźe, ja z koże wujdu!"

„Cźeżwjenemu Sefej je so tłeźka wotpalika," wuplapny Rósałka.

„Niczo dale? Na tej hubjenej budźu wjele słuhjenje; njeje; tón wschak smeje ju sawěsczenu," rjeknu Lawrjeńczk z wołoženjom posdyhnjo.

„Njerěcz tola tak, njerěcz tak," sawoła wscha wusirżana Rósałka. „Woni rěcźa wo tebi!"

„Ja? Schto mam ja pschi tom cźinicź? Ja tam tola był njeżżym."

(Pokraczowanje scźehuje.)

Wójna w Chinje.

Szeczuan sa Kantonske wójsko.

Dopiwowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ ſ Hankowa powě, ſo je ſo wojeńſki gouverneur Szeczuanskej, prowincy rozſudźił, ſo Kantonskemu kommunistiſkemu knježeſtwu pſchiſamknyć. Tole rozſudźenje Szeczuanskeho woereſkeho gouverneura ma najwjetſchu wažnoſć, dokelž je tale provinza najhuſtſcho wobydlena ſ zyleje Chiny. Wona 200 000 kóſnych mil wopſchija, a jeje wobydlerſtwo nimale 60 miljonow, potajkim pjećimi zyłeho wobydlerſtwa Chiny wuczinja. Hlowne městotejele provinzy, Czunking, hdźež ſo hižo wot někotrych njedźel kruty antijendźelſki bojkott pſchewjedźe, 600 000 wobydlerjow liczi.

Mjes wójſkom marſchalla Sunczuanſanga a Kantonſkim wójſkom je pola Kiukianga, 15 mil niže Hankawa, k nowemu woiowanju doſchło.

Nadpad na jenu zyrkej w San Franzisko.

Po nowinſtich powěſczach ſe San Franzisſa je ſo tamniſcha katholſka zyrkej Skowjateju Pětra a Pawola někotre minuty do ſpoczatka rańſcheje meſche do powětra buchła. To je pjeza hižo tſeći taſki attentat. Polizija měni, ſo je nabožeńſki fanatik ſ winikom.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 1. novembra 1926.

November abo nazymnik.

S dźenſnišnim dnjom ſaſtupimy do nalymnika, do pſchedpoſlednjeho měſaza w lěcze. Wonkach na polach a w ſahrodach je dźěło ſwjetſcha dokonjane. Nalymſke žita ſu wobſtye a tu a tam ratarjo hiſchcze ſa nałětni wuſyw pola pſcherowniu. Stužbodża chodża ſwobi ſ wjeczorami jedyn druhemu na wobrěſowanje praweje rěpy. Wjeczory ſu tola hižom nětko tak dołhe. Kak rjenje, hdyž wonkach nimo wokniow ſo Wětřnez hólzy honja, a w khachlach człopły woheńczk praſkuje. Nan ſwobi ſa blidom a czita ſwoje „Sserbſke Nowiny“ a macz jemu pſchipoſkuchża. Dźěcži hrajkaja ſwobi a powědaja hižo wo rumpodichu a Božim dźěczu. Wopraſchuje rjany bě ſa naſ dźěczi tónle czaſ naſtawaſeje ſymy, hdyž wočakowachmy hody. Swěrjatka wonkach we wotemrěwaſej Božej ſtwórbje pſchihotuja ſo na ſymſti ſpar. Tak někotry wuſkoczny ſajeczk dyrbi hiſchcze w hóntwje ſwoje žiwjenje pſchikhadźeć. Wětry duja ſymniſcho a ſymniſcho a bórſy pſchikrywje ſo ſemja ſ běłym ſmjertnym płaſchczom. Po „Pſchedźenatku“ ſmjeły w novembru tež wopraſwdźe gněwy wočakać a to ſo wě wokoło Budyſchſkeho hermanka a Porſchiſkeje kermuſche. Skónczło ſwjećži pichi ſapoczatku měſaza 9 33 minjeſch. a na kónzu pak jenoż hiſchcze 8 hodź. 1 minjeſch. Tehdy hakle rano 3/4 8 hodź. ſkhadża a ſo hižo krótko po 3/4 hodź. pop. khowa. November je lětża tež bohaty na ſwjatych dnjach. Nimo ſchtyrjoch njedźelow ſwjeczimy 9. novembra ſwjedźeń revoluzije, kiž pak w naſchej protyzy njeſteji. Podſtawſcho, 17. novembra, je pokutny dźeń. A dźenſa ſwjeczi katoliſka zyrkej ſwjedźeń „Wſchitkich ſwjatych“. Nětk wſchak tež tatarſki lud ſkerje trochu wojazy ſwjatych dnjow ſtejeſe hacž w lěcznym a ſnjowym czaſu. 28. novembra je 1. njedźela adventa a potom blížimy ſo ſ khwatkom — k lubym hodam.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +2, thermometer w nozy +6. Wuhlady na pokhmurjene, ſ dźěła pak jaſne njebjo. — Wjedro tež dale ſwój njewołſtajny a ſcherjaty ras wobchowa. Wječera rano běſchtej nižini nad połnoſchcej a nad dołhoraſchcej Europu. Wyſchini běſchtej nad ſewjerſkich Europu a nad ſtronach pola kupy Island. Wuběžt tutoho tyſchiny ſahaſche hacž do Jendźelſkeje. Jeli ſo tutón wuběžk hacž k nam hnuje, móże ſo wuczahnyć a ſmjerjeny mróſy. Te by ratař jara witał, jo by-chu trochu ſchlinki ſaniczźile. Te žitnym ſahonam jara wadźa. — Juſe wutoru ſkhadża ſtónczko 6,59 hodź. a khowa ſo 4,28 hodź. Měſazk ſkhadża rana 2,59 hodź. a khowa ſo popołdnju 3,55 hodź.

— **Kursus ſerbſkich rejow,** kiž ſo ſaſtawnu ſobotu pod nawjedowanjom knjeſa direktora Bjarnata Krawza w Sserbſkim Domje wotmě, ſwjeſeli ſo ſaſo dobreho wobnyta. Sapiſani młodźi Sserbja a Sserbowki běchu tež tón raz połnoličnje pſchitomni, ſchtož dopokaja ſwobanje, kotrež ſtare ſerbſke reje „nubudźnja, cżehožkuli ſo tej kóżda a kóżdy pilnje k dźěłu maju. Tutón bohowny poſkład ſerbſkich rejow, kiž je knjes direktar B. Krawz ſabjezu wutorhnyć, ma a dyrbi ſo naſchemu zylemu ſerbſkemu ludej ſwożcżić. Wiſhe reje, kotrež běchu ſebi wobdźělnjeji hacž dotal pſchiſtawili, ſo ſ nowa pſcheridźechu, a tu a tam ſwoporjedźachu ſo ſwoczowanym hiſchcze małe ſmyſki. To dże bě ſ dźěła kruta inſtruktizjowaniſa hodźinka ale dobyć bě tón, ſo nětko kóżdy wobdźělnik ſerbſke reje dokładnje móże. Do tuteho cżeſkeho dźěła dźěſachu ſo knjeſna Meranka Leſchawiz ſ Dżjedżan a knjes direktar Bjarnat Krawz, ſa cżož ſužachu ſ pyrjatych, wjeſelech wobſtrowa wutrobny dźak. Pſchedſyda towariſtwa „Nadźije“, knjes Krječmar, błagowaſe ſo w mjenje ſarjadniſtwa knježni Měrcży Leſchawiz a knjeſej direktarej Krawzej ſ nutrnymi ſłowami ſa wulku próżu, kiž nałožujetaj, a twujnu radoſtnje, ſ kajkim ſpodobnym wjeſelom a lubóſcżu ſo wobdźělnizy k dźěłu maju. Tute naſche originalne ſerbſke reje pak dyrbja ſo nětko na wſchěch ſerbſkich ſwjedźenjach wuſywacz niz i bo-joſcżiwym wuſtupjenjom jako bychu nam nětchto zyte nowe byke, nć, tak, ſo kóżdy Sserb ſo ſobu ſtorhnje a kóżdy Němz je měnjeſta, ſo je hižo ſ dawna ſem rejujemy, hdyž je ras nětkhże wuhlada. Wone njeſmědża ja naſ hyć nětchto nowe, ale nětchto lube ſtare, ſchtož ſnowa womłodźimy. Tak dyrbimy tutu rjanoſcż do naſchego różneho luda ſakorjenić, ſchtož tej kóżdy wobdźělnik ſ ra-doſcżu pſchipóſna. — Se ſkładnoſcżu wulkeho naſymſkeho konzerta, 24. novembra, wobdźělnizy kurſa na ſjawnoſcż ſtupja a ſerbſkemu ludej tutu ſtaru tubu nowoſcż pſchedwjedu, ſo by ju potom zyły ſerbſki lud, wołoſche naſcha młodźina, hajła a pěſtowała. Sserbſka reja dyrbi kóż-dego Sserba ſwójſtwo być. — Ssobotu 13. nowa ſobotu 20. novembra (pod nawjedowanjom k. direktara Krawza) ſo wobdźělnizy kurſa ſerbſkich rejow ſ nowa ſeńdu, dokelž běchu wſchitzy polnej ſadoſcże ſa ſtarym, lubymi nowoſcżemi.

— **Sajatý jebak běrnoweho pobawanja.** W Erfurcże 8. 10. 26 wěſteho Poroffſcheka ſajachu, kiž bě ſo ſa ſahrodnika a pſchekupża Kliemku iwudawał. Wón bě w nimale wſchěch wjetſchich němſkich nowinach, wołoſche w Bayerſkej, Porheinſkej, Weſtfalſkej a Duringſkej, ſ nuwſacżom Erfurtſkich, pod firmu „Durinſke roſtlinſke kultury“ wjetſche na-wěſchtki woſſewicź dawał, ſo móże běrny, zentnar po 2,50 hr., dale ſchtomliki, łećżki atd. jara tunjo podawacź. Wón ſadaſche ſebi, ſo bychu ſkafarjo pjenjeſo doprědka płóſtali na póſtowy ſchekowy konto w Erfurcże abo na póſtu w Er-furcże. Na tele nawěſchtki pſchikhadżachu ſe wſchěch tónczin Němſkeje ſta ſkafarkow, tež nimale wſchitzy ſkafarjo pjenjeſo wypłaczu. Njedźiwajcy toho pak ſkafarjo ſamych běrnow atd. doſtaez njemóża, pſchetoż jebak ninu ani běrnow ani ſchtomikow a łećżkow, kiž by pſchebawacź mohł. Wobſtki na njeho ſ měchami, pjenjeſami a paketami, je Erfurtſke ſtatne rěczniſtwo ſebrało. Każ ſo ſda, mějſeche jebak wotpohlad, ſo chżyſche, hdyž by wjetſchi pjenjes ſo nahromadźił, ſo ſhubicź. — Tež we wſchelakich ſ u ż i ſ k i ch Nowinach je Poroffſchek tele nawěſchtki wſoſſewicź dał. Schkodowani chżyli ſo tohodla hnydom na blížſchej poliziji abo pola kriminalneho wuhledźenja w Budyſchinje jamołwicź, hdyž ſu ſo hižo někotři jamołwili.

S **Lubija.** Swoje 75. narodniny ſwjeczeſche ſańdźenu ſobotu w Budyſchinje, hdźež na wotpoczinku pſchebywa, knjes wyſoſchſi ſchulſki rada Bach.

Z **Pančic.** Wčera, runje na wólbnym dnju, ſwječe-ſo naſ měſćanoſta, knjez Miklawš Bobik, ſwoje 70. narodniny. Hižo na 28 lět wukonja tute wobcżeſ-ne zaſtojnſtwo gmejnſkeho předſtejićerja a je ſej w běhu tuteho dołheho żaſa dowěry a lubóſeſ ſwojich wjeſnjanjow w bohatej měrje nadobył. Wězo płeja ſej, zo by ſwoje zaſtojnſtwo hiſcże mnohe lěta w zna-tej cżělnej a duchownej żerſtwoſci wjedł. Temu ſo też „Serbſke Nowiny“ přizamknu. Dołhi żaſ je też ſerbſke knihe, zwjetſa nabožneho raża, na ſkładże měł a z nimi wjes a wokolinu zaſtarał a tak na tu-tem polu Serbſtwo ſpěchował pomhał.

S **Komorowa** pola Nakez. Tu ma ſo próſdne wu-cżeſće měſtno wobſadźicź. Pcżihſjewjenja dyrbja ſo hacż do 13. novembra na pſchiſluſchneho ſchulſkeho radźićela teho wokrjeſa, hdźež ſu ſamołwjerjo nětkle pſchiſtajeni, ſapodacź. **Samołwjerjo dyrbja ſerbſkeje rěcże mózni być.** Sa nowoho wuczerja je ſwójbne bydlenje na ſchuli próſdne. Też ſahroda ſo jemu pſchewoſtaji.

S **Brětnje** pola Wojerez. Tudomniſchi młynowy wob-ſedźer Mětaſchk ſnjeſoſoži ſańdźenu ſchtwórtk we ſwojim młynje ſ tym, ſo ſ ruku do młynſkeho cżerjenja pſchindże. Jemu ſo ſ tym ruka ſ cżěła wottorhny.

S **Kalawy.** Mandźelſka ratarja Jakubaſcha nje-dawno pod njewſchědnymi wobſtejnoſcżemi ſmjerć na-maka. S dźěru w młócżazej maſchinje ſo elektriſki prud wotwodźowaſche, tak ſo bě ſorno w małym wobſahu ſe mišinu napjelnjene. Jako żona na tole ſtrašchne měſtno ſtupi, ju mišina dyri, ſo hnydom wumrě.

S **Běleje Wody.** Pjatk wjeczor wokoło 8 hodź. we bróżni a hródži żelezniſkeho pſchekhodneho ſtražnika Korle Hofmanna woheń wudyri. Brożeń a hródź ſo ho cżiſta ſpalichchej. Też ſchćież kosow we wohnju kóż wja. Kak je woheń naſtał, hiſchcze njeje wuſnańnjene. Naſſkerje je tón někchto ſakoſił. Wobſedźeř je jara ſchkodował, ale ma ſawěſcżene.

S **Hródka.** Każ ſu wſchelake wobhladowanja hižom do běrnowych żnjow dopokakale, dyrbjeſche ſo w naſchej wokolinje ſ hubjenym běrnowym wunoſchkom liczicź. Tele měnjenja huchu Bohužeł wěrne, pſchetoż na wuklim dźěłu połow naſbórchu ratarja jenoż na kóżdym jutrje 10 zentnarjow běrnow, druhdy ſamo hiſchcze mjenje. Tak napjelnja tudomnych wobydlerjow naſcżeżiſche ſta-roſcże dla bližſcheje ſymy.

S **Bórkowow.** (Schtomy kżěja.) Tuklwiliu mózemy pola naſ wjele kżěżatych ſchtomow, wołoſche jabłkczinow, wobkedźbowaſch. Też na wjerbach wubiwaju pódła ſtarych kopjenow hižo nowe pupki, kotrež ſu ſdżěła hižo ſylnje wu-wite. Pſchekrutu ſymu dże tak lětża njeſmějemy.

S **Bórkowow.** (Sańdźy wopor wulkeje wody.) Tu pad-ny tſiſtetne dźěżo Bjedricha L. do Sprjewje. Poſpitny, dźěżo ſaſo do żiwjenje ſłudźicź, běchu podarmo. — Kupa-rjej N. ſu padufchi wſchón na wotnajatych polach narofcżeny krěn pokradnyli. Schkoda je cżim wjetſcha, dokelž wob-kradnjeny lětża żanych druhich bohdźeſow nima.

S **Lauchhammera.** 16. junija 1922 běſchtaj we pſchi-połdnitſchich hodźinach ſababjenaj muſkej khrobły nadpad nat ranſport mſowowych pjenjes ſtućżikoj. Pſchi transporcże pjenjes ſ wuhlowej żelezniczu ſ Lauchhammera na janu Cogne wuhladachu muſkeho na kolijach leżo. Cżah dyr-bjeſche ſaſtacź a ſobujeżdżaczy ſaſtojnizy Lauchhammerſkeje dżěłarnje wulećeſchi ſ njeho. W ſamknjenym wokomiku ſtany nabodno na kolijach leżaży, wo kotrymž běchu żebi myſlili, ſo chże ſo pſchejećej dacź, a pocża, ſawołajo: „ruzy horje!“ na cżahowy perſonal ſtrělecź. Dalſchi nadpadnik, kiž bě ſo w kěſkach ſkowany dżerżał, ſkoczi na to tohorunja ſ re-wolwerom hrožo do cżahe a rudi ſ njeho dwaj kaſchczaj

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu, 1. novembra 1926.

Kurzy ſobotu we Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 półsk. markow	—
jendźelski punt	20,358	100 češkoſł. krónow	12,43
100 ſwjic. frankow	80,97	100 franc frankow	13,25

Efekty.

Na Berlinſkej burſy efekty tež ſańdźenu ſobotu ſwoju trutkoſcż ſakhowachu. Wukónz burſy woſta tohorunja pſchi kruczenych kurſach.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki wjele pſcheměnjenja njepſchinjeſechu. Wukraj njenowaſche ſtěrje ſeſkałoſene płacżiny. Jenoż wowoſ po zentnarju 10 pf. pſchiſkhadźi. Ssobotu płaczeſche zentnar

w Berlinje:

pſchenicżu 13,65—13,80 hr., rożki 11,05 hr.
hacż 11,30 hr., jecżmenja naſtinjeſho pak 11—13,30 hr., najmjenſcho 8,60—10,25 hr., wowſa 9—9,80 hriwnow.

w termiſojowym wikowanju

ſa oktober: pſchenicżu 14,77½ hr., rożki pak 12,07½ hriwnow,
ſa dezember: pſchenicżu 14,47½ hr., rożki pak 11,80—11,85 hr., wowſa 10,17½ hr. hacż 10,30 hriwnow,
ſa měrc: pſchenicżu 14,57½—14,62½ hr., rożki 12,20—12,27½ hr.,
ſa meju: pſchenicżu 14,45—14,50 hr., rożki 12,30—12,35 hriwnow.

Na pſchedań.

Kóń, liſchka, mjes 3 na wuběrk, w Porſchizach cżo. 58.
Kruwa w Pſchiwcżicżach cżo. 16.
Młoda kruwa do cżahanja blisko k cżeſenju, w Porſchi-zach cżo. 47.
Kruwa ſ cżelerzom w Maleſchezach 87.
Wyſokokoſtnjelna kruwa w Pluſchnikezach cżo. 2. — We Bagenzu 48.
Młoda wyſokokoſtnjelna kruwa w Kiſlizy 3 a w Małym Wjelkowje cżo. 3.
Jałojza lětna w Kobjelnje 7.
Wyſokokoſtnjelna jałojza w Cżornym Hodlerju 90.
Koły bělej bjes rohow, w Budyſchinje, Hanſenowa haja cżo. 31.
Kundroſ młody k pſchipuſchczenju w Wbohowje 9.
Ranza wyſoko ſuproſchena w Kulowje, Zyrkwi. haſa 7.
Wulke żelezne kachle, Walburg we Wjeſcy p. Hródka.
Běhkaj, Müller w Běłej Wodźe, Dualiſch 23.

Ssudniſzy na pſchedpadżowanje:

wutoru 2. novembra 1926

w Kulowje dopołdnja we 11 hodź. pſched radnizu: kóń, kruwa, pikanſke błido a ſoſa.

Dobrowólne hermanſke pſchedpadżowanje

w Hródku ſrjedu 3. 11., dop. wot 10 hodź. ſeno, rożk Drjeżdżanſkeje dróhi a Lipoweje haży: mużaze a żo-nſkeje mantle, wobucża, wobleki, kholowy, koſchle, Ra-bio, cżiſchczerſta wraka, wanja ke kupanju, lampy.

Škrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki, dźenża dop. 3/11 hodź.: Wobkhad ſnadnje wumóżi, pſchenicża ſtejiſche, rożka na dotalnej płacżiſnje wobſtawa. Tendenza nětrna.

Dop. 3/12 hodź.: Każ pſched hodźinu.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewa 100 kg, płacżizna po złotej hriwnje.

	30. 10.	29. 10.		30. 10	29. 10
Pšenica	273-276	273-276	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	221-226	221 226	woka	—	—
nal. jecżmeń	210-264	220-268	módre lupiny	—	—
naz. jecżmeń	182 2 5	182 205	žołte lupiny	—	—
wowſa	181-196	182-198	ſeradela	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps wosuſk	15,90	15,90
pšeńć. muka	37 39,75	37 39,25	lany wosuſk	21-21,00	21,90
rżana muka	32-33,75	32-33,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12 0	11,75	běrnj. kruſki	24-24,5	24-24,80
rżane „	11 75	11,75	ſyno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
rapa			rżana ſloma	1,10-1,45	1,05-1,40
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	40-42,0	40-42,00	wowſna „	0,90-1,20	0,70-1,00
pjeluſki			jeċna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płacżizny rěznoho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

30. oktobra 1926. Płacżizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenja.

Woły: 1078.

Połnomjaſno, wukormjene, najwjetſche rěżneje hódnoſe hač do 6 lět.	49 – 52
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	44—47
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	38—41
Mjenje picowane wěſch ſtarobow	35—37

Byki 410.

Połnomjaſne, wurośene, najwjetſche rěżneje hódnoſe	52—53
Połnomjaſne, młódše	47—50
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	43—45
Spatne	40—42

Jałojzy a kruwy: 962.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſche rěżneje hód-noſe	42—46
Połnomjaſne, wukormjene jałojzy najwjetſche rěżneje hód-noſe hač do 7 lět	34—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojzy	24—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojzy	18—22
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Cżelata: 1117.

Najlěpše wukormjene	80—93
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	60—75
Spatne	47—55

Wowcy: 5185.

Młódše a ſtarše wukormjene	52—55
Starše wukormjene	45—50
Mjenje wukormjene (Märzſchafe)	37—42

Swinje: 5986.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	81
Wukormjene	77—80
Mjaſne	74—78
Spatne	72—73
Ranzy a kuadrowe	71—73

S **Lauchhammera.** 16. junija 1922 běſchtaj we pſchi-połdnitſchich hodźinach ſababjenaj muſkej khrobły nadpad nat ranſport mſowowych pjenjes ſtućżikoj. Pſchi transporcże pjenjes ſ wuhlowej żelezniczu ſ Lauchhammera na janu Cogne wuhladachu muſkeho na kolijach leżo. Cżah dyr-bjeſche ſaſtacź a ſobujeżdżaczy ſaſtojnizy Lauchhammerſkeje dżěłarnje wulećeſchi ſ njeho. W ſamknjenym wokomiku ſtany nabodno na kolijach leżaży, wo kotrymž běchu żebi myſlili, ſo chże ſo pſchejećej dacź, a pocża, ſawołajo: „ruzy horje!“ na cżahowy perſonal ſtrělecź. Dalſchi nadpadnik, kiž bě ſo w kěſkach ſkowany dżerżał, ſkoczi na to tohorunja ſ re-wolwerom hrožo do cżahe a rudi ſ njeho dwaj kaſchczaj

je mjednowymi pjenjezami. Jedyn kašćej mózachu sastejniży paduchej sašo wotewjacej, ſ druhim pak, w kotrymž bě na 180 000 papjerjanych hriwnow, kotrež mějachu tehdom hišćeje rjanu hódnosćej, rubježnik bó lěša wuczekny. Haćrunjej bě žo wulke myto wumpikało, žo podawk tola njewujasni. Někto je w Shorjelskim jasnoje jaty wot swojeho bohujateho klyschał, kak je so tutón ſ rubježnym nabpadom na Lauchhammerski pjenjezny transport chwalił. So by wustajene myto dostał, je jaty policijoj wo podawku spšelił. Na to je policija dweju muježeju se Skeho Komorowa a ſ Horow sajala, pischežiwo kotrymaj je žo někto pschepytowanje započało.

S Dubeho. Živjenje na dróhach šda žo też w naschich kónčinach njewěsćišche być. Tak njesnaty cłowjek njedawno wjeczor wokoło ½10 hodź. na kschižnišćeju Livinjanſko-Dubowſkeho a Wukrancjanſko—Borschcjanſkeho puća sapschah Dubowſkeho knjezeho dwora saderža. Kóń pak cžerjelsche dale. Jako bě sapschah do Dubeho dojeł, dohlada žo pohonej, so bě žo kóń na wutrobnu ſ grotom, tiž je něchtó pšches dróhu sczahnył, franił. Kóń pak je grot rostorhnył. Mschepytanje depokaza, hacž žo tu jedna wo wotmyślenу nadpad abo wo czink hlupeho hólza. — Tohorunja zas wjeczor njesnaty pachoł kolešaćku nadpadže a žebi jeje pjenjezy žadałsche. Holzny nawożenja, tiž sa njej pschijědže, pak žo do njeho da a jemu pukow nadawa, tola njemóžeschе jeho sajeć. — Jako poslednja wješ zyleje wokoliny je też Dubow nětko elektrifiku šwězu dostało. Sandženi njedželu, kermuschu, ju khrénjemu rasej šwěczachu.

Rubježnistwo w Barlinje.

Kaž hižo pišachmy, je žo w poslednim czasu we Berlinje wurjadnje wjele rubježnych nadpadow stako. Wczera je žo někto łkónčnje poradźiło, dweju strašcheju rubježnikow, samkarja Hackera a jeho towaršca Beckera ſ Moabita pschi czinje jamom sajeć.

Wczera wjeczor nadpadnychu mjenujzy tšo młodźi pacholjo formarja Damera, jako ſ dźela pšches męschczanski les domoj jedżesche. Jedyn ſ rubježnikow wutrělił je revolwra na nadpadnjeneho, druhi pak jeho ſ klumpachom k semi porasy, tak so bjes wědomja ležo wosta. Tajkeho namakachu jeho posdźišcho pasantojo. Rubježnizy běchu jemu pjenjezy a koło wsali a žo w lěsu zhubili. —

Dwě hodźinje posdźišcho nadpadnychu šamžni njekhmanizy pohonca Ligiuža w Buchholzu. Rubježnizy porasychu jeho k semi a rubichu jemu listownju a cžapnik. W šamžnym wokomiku pschihódže njewjesta nadpadnjeneho a wołasche wótsse wo pomoz. Na to rubježnizy cžeknychu. Policija, kotrejž bě so podawk hnydom telefonisy zdźělił, da so ruce sa cžěkanymi a saja dweju — horjeka pomjenowaneju — rubježnikow, mjes tym so žo tleczemu ſ nich poradźi na kole wuczeknyć. Najprjedy sajataj wšo prejschichtaj, tola dotelž žo pola nieju wjazy rubjenych wězow namaka, dyrbjeschtaj žo tola łkónčnje swojich njeskutkow wusnać. Rubježnikaj staj po dotalnym pschepytowanju šamžnaj pachokaj, kotrajž staj dźeli prjedy we „Swěrjeżu“ pschekupga a jemu knjeżnu nadpadnyloj a wurubiloj. Šacz dotal pak sajataj to hischcze přetejtaj a njechataj też cžeknjeneho tšeczeho rubježnika snacz.

Ze susodnych a dalších krajow.

* Se **Shorjelza.** (Pjenjezny hrajeńju wusłyschnyli.) We wulkej jstwje jeneje korczmy na Strusweſej dróży bě sche jedyn ſ „wulkich kupjelow“ pschicžełnjeny pschedewsacžeł hrajeńju srjadował. Wudawajo, so žo jedna wo wulsjonosnu hru, bě na 6 měžazow konzejsiju dostał. Krajeński system je jara wuschikne wumyślenу, tak so bě njemóżno, banku wuhracź. Schtóž banku dżerżesche, dobył tak kóždy wjeczor wulku sumu pjenjes. Na wukas statneho rěcžnistwa je nětko hrajeńja zawrł. Podźe je nozu wobsadźi Shorjelska kriminalna policija wschě wulhody ſ korczmy a cžasańske kasu a hru. Personalije wschěch pschitomnych žo šwěsćischu. W poslednim wokomiku běchu hraczy sbonili, so policija žo bliži. Jako policijeća do hrajerje sastupichu, hašny elektrifika šwęza. Sastojnizy pak mějachu elektrifike lampki, tak so mózachu wschěch pschitomnych napisać. —

* S **Lipska.** (Sadwělowanjski skutk jateho.) S sajtwa II skocji pschepytowanjski jaty ſ wokna druheho poschoda na dróhu. S cžežkimi ranami jeho do khorownje donjesechu.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powječ wo wjedrje ſa jutšje wutoru: Samrócżene, wišate, sterje khłodne. — W Fendejelskej: Po krótkim wowjedrjenju snowa dešcže. — W Franzowskej: Sšucho a mróły padaju. — W Schwedskej: Sšucho a hmuno. — W Rušej: Sšněh a dešcžik. — W Italskej: Cžopło a dešcžowanje

Dr. Wirth ſe staroſcju wo dale kroczajym radikalisowanju sozialdemokratije, wo jusijnej krišy a wo wěstych dnohownych prudach němskich universitach rěcžesche.

*

Sapósłanz Foas wo praschenju němskostatneje khorhoje rěcžesche, wo kotrymž maja žo někotre dypki wujasnić. Ptschicžinu ſ staroſcjam wožebje hibanje ſ matokalibratymi ſtelbami dawa.

*

Na sjędźe zentrumskeje strony w Erfurcje je němski kanzler Marx rjekł, so móże žo Němska jenoż na podłožku Weimarskeje wustawy wobnowić. Sšo Weimarskeje wustawy dżerżo, je zentrumska strona še swojej požrědowajej politiku wulki wliw na rozwoje němskeje politiki měła. Wobstacże němskeje republiki je swěsćene. Statne mjezowe srědki žu dosć žyłne, so móże žo kóżdy posphyt pschewróta potłocžiś. Zentrumska strona na najwótrischo wschě te swojasti wotpokasuje, kotrež žo jako wojowanske swojasti pschecžiwo wobstatkej němskeje republiki wobroczeja.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Jara ważne spěwne pruhi změje „Nadźija“ jutře wutoru we 8 hodź. w „Kat. towařstwowni“ a pjatk w „Serbskim Domje“. Njech tute pruhi za wulki koncert nichtó njeskomdźi. Městopředs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđelu w Serb. kofejowni.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh“ změje 7. nazymnika „serbsku kermušu“ z wjesołej rejku we hoscenu „Wójwoda Albrecht“ na Albrechtskej dróży. Z dróhownej železnicu dosahnyć z wozami čisla 2, 22, 17 a 20. Wše połobjanske serbske towařstwa so wutrobnje ſ preproša. Předsydstwo.

Haslow. Kołojózdne tow. „Błysk“ změje tón tydźeń štwórtk zhromadźiznu. Njech wšitke sobustawy přińdu. Předs.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerjow“ spěwa přichodnu srjedu wječ. ½9 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću. Po tym je mała zhromadźizna towařstwa. Wšitke sobustawy njech cyle wěsće přińdu a tež hosćo su nam lubje witani. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Jednota Sokoł“ nima dźensa pónđelu, ale jutře wutoru wječor po zwučowanju zhromadźiznu pola Wjeńkec. — Pančanska, Wotrowska a Njebjelčanska Jednota so na nju wutrobnje přeprošuja. Starosta.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóżdy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Naležnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po możnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmołwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa tón tydźeń srjedu w Pančanskim hoscenu. Započatk z dypkom we 8 hodź. Z přeležnosću hłowneje pruhi přichodnu njedźelu w Budyšinje (hdźež je też nazymski hermank) pojědże zawrjeny awto za tuni pjenjez. Štóž chce hišće sobu jěć, njech to podpisanemu bórzy wozjewi. Dirigent.

Radwoŕ. „Hlu. Jednota“ změje pónđelu (1. XI.) wječor we 8 h. wurjadnu zhromadźiznu. Předs.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Rózant. Naše „Towařstwo kat. serb. młodźeńcow“ wospjetuje po wjacykrótnym žadanju loni hratu hru „Złote hrody abo Klepotař na dań njese“; wjeselohra w 5 jedn. Dźeń 14. novembra w hoscenu w Sernjanach. Wšo dalše so hišće wozjewi. Wšěch lubych Serbow hižo nětko na tutón wuloz zabawny swjedźeń wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Žana lubosć bjez wobstarosćow.

Cyrkwinske pohrjebniske zawěsćenje za Saksku.

Spomóžetske zarjadowanje ludoweho cyrkwinskeho lajkowcho zwjazka za Saksku.

Přijimuja so wšitke stawy ev. luth. krajneje cyrkwje wot 15. hač do 90. lěta.

Přihódne zawěsćeńske wuměnjenju.

Zawěsćeńska liźba wot 100.— hač 5000. hr.

Małe wěste mytowanje bjez nućenja k dopłaćenju. Žane přemćenjenje.

Žane lěkařske přepytowanje.

Wuplaćenje zawěsćeńskeje liźby w hotowych pjenjezach.

Naložbenje so zawostajenym přewostaji.

Khowansko wažnje (zeńske abo palenske khowanje) so njepředpisa!

Z wobdźělenjom při dobytku so zawěsćeńska liźba powyši!

Evangelscy mužowje a žony!

Štóž chce zawostajenych při smjertnych padach před pjenjezownymi wobčežnosćemi škitać, njech sebi hnydom prospekt a namjetowansku lisćinu skaza a budź sobustaw.

Cyrkwinske pohrjebniske zawěsćenje za Saksku.

Lićefstwo w Budyšinje: Friedrich Kellerbauer na Połnčnej dróży 15. Zastupjeŕ Was rad wopyta.

Štrykowanska welma jara tunjo. K. Erler na Žitnych wikach 11

Rjana wobkhodna naprawa

kotraž so za suknowe wobkhod hodźi, je tunjo na předań.

Poskićenja pod „C 98“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Princeska suknje kholow, za žonj. košle tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11.

Wysokosućelnu **kruwu** ma na předań Jurk w Bronju.

Łuka pola Kamjenjanskeho haja je na předań. Bliše zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Wobkhodnik pyta na wěstosć **500 hr.** **k poščenju.**

Poskićenja pod „C 97“ na wud. „Serbskich Nowin“

Mlóčna pica

němskeho ratařskeho towařstwa D. L. G. II

z rukowanjom 44% protela a tuku

ma na składže **w Kamjencu** (Nord) **a Pančicach.**

Zimy dom w Kamjencu

zap. druž. z wob. ruk.

Khwalba wotemréteho!

Njedźelu rano zemrě po žohnowanym dźělu

knjez měšćanosta Jan Knebel

w 67. lěće jeho žiwjenja.

Jako 32 lětny a 10 měsacow dźěławy gmjeński přjódstejeŕ běše sebi dowěru wšitkich dobył, za to jemu wutrobny **„Zapłać Bóh“** wuprajamy.

Česć jeho wopomnjeću!

W Haslowje, 31. X. 26. **Dźakowna gmejna.**

Wčera nocy w 2 hodź. zemrě po dlěšej čežkej khorosći mój luby mandźelski a naš nan, dotholetny wjesnjanosta

Jan Knebel w Haslowje

ze swjatymi sakramentami doma wobstarany.

Zrudźeni zawostajeni.

W Haslowje, 31. oktobra 1926.

Pohrjeb budźe srjedu rano 8/9 hodź. wot šarowanskeho domu a w 9 hodź. w Bačonju.

Pytamy zrěčniwych **knjezow, (też knježne)** kotrež zamóža, dobry nowy wobkhod za naše

wulkotne smjertne a małe žiwjenske zawěsćenje

z měsačnymi přinoškami wot 1.— hr. sem.

Samostatne hłowne agentury, z tajkle kotrež płaćenja přijimuja. Najlěpša możnosć, za zasłužbu też z přewzaćom našich zastupjerjow wšěch zawěsćenskich družin, dokelž je darmotna podpjera wěsta.

Woprawne khudne zahimarjo cheyli poskićenje zapodać pod **Sn. T. 965 na Ala Haasenstein & Vogler, w Drježdżanach.**

Hojenje khorosćow bjez jěda z wuspěchom

přez biochemiskeho hojerja

Willi Gruber z Berlina

Rěčne hodźiny:

w Slepom na Miłoraskim puću w Žuchołdec domje — wutoru a sobotu 9—11 hodźin dopołdnja, 3—7 hodźin popołdnja

w Běłej Wodźe Mittelstr. 11. — pónđelu, srjedu a pjatk 4—½7 h. pop., njedźelu 10—1 hodźin dopołdnja.

Pomoc w najcežšich padach!

Wutorn a srjedu, 2. a 3. t. m. mam transport wysokosnešenych a nowodójnych raušo-pruskich

kruwow a jałojcow

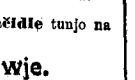

w knježim hoscenu w Njeswačidle tunjo na předań

Reichelt w Kulowje.

Drastowy khamory

komo ½, łoša, blida a stóły kupujeże tunjo pola

Despanga

w Budyšinje

na Mužakowskej dróży 4.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihlićerjenja w Budyšinje!

2 pis. woblečeni z 4 hlowakami 20.00 16.70 **14.50 hr.**

běłe łož. płachty 150 × 225 wot 3.60 hr.

kopŕtw. łož. płachty 160 × 225 3.00 hr.

košl. barchenty barchenty za kabaty a suknje jara tunjo!

Hilger w Budyšinje na Lotzowskej dróży čo. 20 I. Žane klamy.

Słomjaki jara K. Erler na Žitnych wika 11

Pjatk wječor 5/8 hodź. zemrě po krótkej čežkej khorosći mój luby mandźelski, naš luby nan, bratr a dźěd

Jan Rudel w Rakojdach

w 68. lěće swojeho žiwjenja.

Zrudźeni zawostajeni.

W Rakojdach, Hrodźišću, Skaseey a Bukojni, 30. oktobra 1926

Khowanje budźe wutoru pop. 3/4 3 hodź. wot šarowanskeho domu a ¼4 hodź. na pohrjebnišću w Hrodźišću.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wš. K. e płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždu so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihićišćernje, zapr. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nr rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisto (Nr.) 256 **Budyšin — wutoru, 2. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Po wólbach.

Sajdźena wólbna njedźela je bjes dwěla našchu Sakšku na rospuć stajiła. Wolerjo lěwizny su so zjadomnje sa radikalnische sastupowanje swojich žadanjow a sajimow wuprajili. Strony tak mjenowaneje prawizny su dowěru wobydlerstwa najbóle zhubile. Zich sadźerženje we wischelakich praschenjach, wosebje w statnym sjemje kaž w nastupanju nahódnoscženja a rosrunanja z wjeršami je jich wolerjow wottrašchilo, smowa jim z wotchodźenjom wólbneje papjerki dowěru wuprajiła. Čzi su so wěsće sjednoćili w nowej nastatej tak mjenowanej hospodarskej stronje. Ta z prěnim nadběhom 10 žydłow w sakšim sjemje dobu. Też strona tuch wo swoje nalutowane pjenjezy wobschudźenych dobu 4 žydła. Dalsche nowe strony su tak mjenowani narodni sozialiscži. Čzi su we swojich narodnych nahladach hórschi nazionaliscži, hač němskonarodni. W swojich sozialnych žadanjach steja radikalnym sozialistam, haj kommunistam jara blisko. Kaž hač dotal rěka, poczaňnu je dwěmaj sastupj. do sakš. sjejma. Lohko móžno, so so pschi stónczným liczenju wupokaja, so jim błoży njedoňahnu. Rěka, so potom kommunistam hischcze mandat pschipadnje.

Pischekłepany taktiski manever pschewjedli su sozialiscži. Zich pschiwižowarjo su so dobladali, so su sozialdemokraczi najwjazy winа na njewuspěchu tak mjenowaneje němskeje revoluzije. Pod nimale czistosozialistiskim režimom poradźi so pjenjeznikam, w dobje tak mjenowaneje inflazije njeměrne kapitalije do wukraja pschesunuwacz. Pschesuwarjo sakoženwachu tam pod wschelakimi mjenami z pomozu swojich wukrajnych pschecželow nowe firmy. Te pjenjezy pschijimachu. Najsterje nětko tute kapitalije pod wudawanjom amerikanskich, hollandskich a druhich wukrajnych pożczonkow do naschego kraja wróczo běža. Mějiczelsko tutych kapitalow pschijimaja je w formje hypothekow na swoje fabriki a dwory a pak podpisuja wukrajne pożczonki naschich městow a gmejnow, so wě stajnje pod sahabjenjom wukrajneho pjenjezndawarja. Nětkosi so njeměrnje wobhaczaciżku, lud słubi swoje nalutowanki. Sozialiscži pschewsachu dźě w revoluzijli knježstwo, ale njesahłapichu, kaž by nusno było, winikow wójny ani wobtobinsży ani jich njeměrne, wo czaż wójny hischcze hobrży rosrosczene samóżenja. Znke że scżěhnyli shubjenje wójny padaja dźensa na schěroke worschtu wulkukanecho a wuzlekaneho luda. Wo czaż revoluzije njemějachu němszy sozialiscži żanych wulkich duchownych a rosdźiwnych wjednikow. To su lady nich stejazy mału derje spósnali. Tohodła wotthadźeja do lěhwa kommunistow. Běchu tola tych towarschojo w Ruskej revoluziju dokładnischo pschewjedli.

Naschi salizy sozialiscži tutón strach spósnawschi, so psched nětkotrymi mężazami rosjschczepichu. Nasta tschibko radikalnych sozialistow, kommunistam we wschelakich nahladach blisko stejazych. Czi sadźenu njedźelu z prěnim nadběhom 13 mandatow pschidobuchu. Sozialiscži pod starej firmu so hromadże seschtrěchu hač na 4 mužow. Tak móża so wschitzy do drólschki sejedzacz bjes toho, so by żadyn trjebał pschi pohonczu sedzecz. Tola też tale taktika njesamó sadźewacz, so wulke żnity pschewinu dźechu do lěhwa kommunistow. Czi pschidobuchu 5 mandatow, njemóżno nje, so jim hischcze pschipadnje schesty.

Sajimawy a bjes dwěla wjele prajazy moment posledniejeho wólbneho wojowanja je tón, so runje tutej stronje lěwizny podschmórnyschtaj naschе narodnoserbskе sajimy. To sta so bjes wschcho nastorta z narodnoserbskeje strony, potajkim zyle z jich zamóżneje inizjatiny. Njemóżemy prajicz, so stej tutej stronje to cżinilej, jenicżzy tohodła, so byschtej znano dobyłej nětkotre duzenty serbskich hłosow, wjele bóle so tda, so so w tom jewi rosumjenje dźensa wot wschcho kulturneho świeta pschipósnateho prawa małych ludow. Runje tutej dwě stronje stej wo mentalicze abo nahladach świeta swonka němskich mjesow jara derje wobhonjenej. Swonka němskich mjesow maja wschelazy politikarjo z tuteho radikalneho kschidka sozialistow jara dobre mjeno a na jich ménjenje wukraj wjele dawa. Skuzi tola statnosjemski sapóżkanz Breitscheid pschi mażnych mišijach statnemu ministerstwu swonknych należnoscżow runjewon z puczeruharjom. Njech naż pschi pożudżowanju politikskeje situazije njewodźa, bożdela żana stronikarska rospalitosć, ani domóżnske nahlady.

Naschi pschesmędżeni Serbjo jako wolerjo su so poschitkownje słożowali po paroli „Serbskeje Ludoweje Strony" też na evangelskej stronje. To dopokasuja liczby z naschich wjsow. So shromadny kandidat knjes Bruger njedobu, njeje wina Serbskeje Ludoweje Strony. W tychle czażach noweje powójnstejce orientazije statneje snutskowneje a swonknеje politiki dyrbjesche kschesczijanska ludowa strona sa nacżolneho kandidata presentowacz muża, prajmy tak bóle ludownch nahladow. Ssamo schérokе kruhi dobrych serbskich katolskich wolerjow dyrbjachu so zjami pschewinnycz wotedacz mużej swóji błóh, wo kotrymż mjena so njeskuschа do pschecżelow spramnych serbskich żadanjow. Dobre mjena we serbskim ludże każ Spitank — Münscha — a Soba samóchu tutón njedostatk nětkat wurunacz. Pschichodnje dyrbjała kschesczijanska ludowa strona sréczniweho sdźěkaneho Sserba — znano bura sa nacżolneho kandidatu pomjenowacz. Nasch stary Kokla — tutón jednory serbski bur bě w starym sakšim sjemje też z wustojnym sastupnikom katolskich sajimow.

Jónu sešadźa nětczischcheho kultuszoweho ministra dr. Kaiserа, jako bě tón w należnosczi monistiskej pschischaji nimale dwě hodźinje pschecżiwo katolikam rěczał, tak, so zyły sjejm naschemu Kokli woprawdże pschiwnyschkasche. Ssamo nazionaliberalni, kotrymż dr. Kaiser pschistlu schesche, sacżuchu, so je jeho tónle jednory serbski katolski bur dokładnje worasał. Sstowa naschеho Kokle běchu jasne, nikoho njesranjaze ale tola pschepokasaze, z jenym słowom kłaßiske.

Dźemy w naschej lubej Sakšej wěsce wichorjatym czaśom napschecżo. Dyrbimy wuschi nastajecz, so bychmy jako kschesczenjo a Sserbjo z czesczu wobstali. We kóżdym nastupanju nam czaży howja. Njeskomdźmy prawe wokomiki! Njech kóżdy Sserb sprawneje wole swéru strażuje!

Wunošk scimskich wólbow w Sakskej.

Pschi wólbje do sakšeho sjejma su dostałe: Stara sozialdemokratiska strona 4 mandaty, sozialdemokratiska strona 31 (41), kommunistowjo 14 (9), demokratowjo 5 (8), hospodarska strona 10, nazionalsozialistiska (Hitlerowa) strona 2, nahódnoscżeńska strona 4 mandaty.

47 mandatam měschczanskich stronow 49 mandatow sozialdemokratow a kommunistow napschecżo stej. Dychmy ho myślił, hdy bychmy z wótkoscżu prajili, so so Sakšla nětko pod knježstwo stronow lěwizny stoji. Sozialdemokratowjo lěwizny a prawizny so hižo zyle léto mjes sobu wadża a wobej stronje stej so hižo dawno z kommunistami roskorjeł. Teho dla njeje woczakacz, so so pschecżiwo njesozialistiskim stronam sjednoczа a sozialdemokratiſko-kommunistiske knježerstwo wutworja. Najmjenje budźa stari sozialdemokratowjo chcyć z kommunistami hromadże hicz. Woni budźa tak pschi wothłosowanjach roshudźazu rolu hrać, budźa z jasnyzkom pschi wasy. Pschezo pak dyrbi so z tym liczicz, so budźa tele strony z jena, hdyż budźa so wo sozialne praschenja jednacz. Kajke knježerstwo so nětko w Sakskej wutwori, je hischcze zyle njesajsne. Jeli so sozialdemokratowjo nocżzedźa z kommunistami hromadże hicz, budźa so dyrbjecz z njesozialistiskimi stronami do knježerstwa dźelicz.

Kschesczijanska ludowa strona je blizko k dobyczu doschła, tola dobyczе njeje samobla wubědźicz. Sa nju je so 24 059 hłosow wotedało. K dobyczu pak je 24 550 hłosow trjeba było. Jej teho dla jenoż nětkże 500 hłosow k dobyczu pobrahowajsche. W Sserbach su, hdyż na politiske wobstejnosczе dźiwamy, powschitkownje derje sa kschesczijansku ludowu stronu hłosowali, mózemy z wunoschkom spokojom być, ale we wjeczornej Sakšej je wobdźelenje pschichożowarjow tuteje strony trochu lěnje było. W Drježdźanach je so na pschillad sa nju 200 hłosow mjenje dyżli pschi posledniej wólbje wotedało. S teho je widzecz, so by so pobrachowazych 500 hłosow lohko smjesej hodźiło, hdy by so we wjeczornej Sakšej zíwischo agitowało.

Dalše wunoški wólby w Serbach.

Brěžna pola Kamjena: 1) 31, 2) 125, 3) 17, 4) 260, 5) 7, 6) 14, 7) 96, 9) 7, 10) 1, 11) 1.

Cžornjow: 1) 1, 2) 30, 3) 4, 4) 12, 5) 2, 6) 1, 7) 5, 9) 13, 11) 1.

Dažink: 1) 5, 2) 57, 3) 4, 4) 103, 5) 2, 6) 10, 7) 38.

Dožin: 1) 6, 2) 67, 3) 27, 4) 107, 5) 29, 6) 3, 7) 15, 11) 1.

Hłuschina: 2) 67, 3) 10, 4) 44, 5) 5, 6) 1, 7) 1.

Jawora: 2) 7. 4) 2. 9) 38.

Jězja: 2) 47, 3) 4, 4) 7, 7) 2, 9) 1.

Jitro: 1) 3, 2) 53, 3) 2, 4) 10, 6) 2, 7) 9, 8) 1, 9) 3, 10) 1, 11) 4.

Karlsbrunn: 1) 5, 2) 44, 3) 13, 4) 49, 5) 6, 6) 6, 7) 15 11) 2.

Kaschcyn: 2) 25, 5) 1, 9) 23.

Kumwałd: 1) 95, 2) 177, 3) 252, 4) 619, 5) 132, 6) 69, 7) 89, 8) 3, 9) 1, 11) 50, 12) 2.

Korjejn: 1) 7, 2) 38, 3) 10, 4) 40, 5) 3, 6) 10, 7) 9, 9) 1, 10) 2, 11) 1, 12) 1.

Kotlizy: 1) 12, 2) 78, 3) 46 4) 120, 5) 2, 6) 24, 7) 73.

Kolwajz: 2) 64, 3) 6, 4) 57, 5) 10, 6) 7, 7) 7, 9) 25, 10) 3, 11) 1.

Kotezy: 1) 7, 2) 51, 3) 32, 4) 24, 5) 3, 6) 4, 7) 10, 8) 4, 11) 6.

Krapow: 1) 1, 2) 32, 3) 7, 4) 1, 7) 2, 9) 1, 10) 12.

Łusk: 2) 56, 3) 16, 4) 19, 5) 2, 7) 9, 9) 10, 11) 1.

Luwoczizy: 2) 122, 3) 12, 4) 36, 5) 1, 6) 3, 7) 24, 11) 1.

Lejn p. Pomorz: 1) 6, 2) 55, 3) 19, 4) 5, 5) 1, 6) 1, 7) 9, 10) 7, 11) 1, 12) 1.

Małeczizy: 1) 9, 2) 40, 3) 9, 4) 64, 5) 2, 6) 2, 7) 27, 8) 6, 10) 1.

Mały Wožnk z Njeradezami: 1) 1, 2) 57, 3) 1, 4) 14, 6) 3, 9) 6.

Miloczizy z Wětenzu. 1) 1, 2) 9, 4) 12, 5) 1, 8) 1, 9) 88.

Nožaczizy: 1) 3, 2) 35, 3) 24, 4) 10, 6) 6, 7) 16, 8) 3, 9) 5.

Njesnarowy: 1) 2, 2) 67, 3) 15, 4) 22, 5) 3, 6) 4, 7) 2, 9) 1, 10) 2.

Njebjelczizy: 1) 1, 2) 13, 3) 3, 4) 23, 5) 6, 7) 1, 9) 86, 11) 1.

Nukniza: 1) 1, 2) 19, 4) 2, 4) 2, 7) 2, 9) 54.

Rodezy: 2) 45, 3) 3, 4) 21, 5) 3, 6) 5, 7) 20, 9) 3, 11) 1.

Raschow: 1) 24, 2) 37, 3) 18, 4) 39, 5) 15, 6) 6, 7) 4, 8) 1 9) 7 11) 2.

Schpikały: 1) 4, 2) 36, 3) 6, 4) 2, 5) 1, 6) 1, 9) 7.

Sdźer: 1) 3, 2) 39, 3) 5, 4) 21, 5) 13, 6) 1, 7) 4, 9) 83.

Sserbske Pastizy: 2) 2, 4) 3, 5) 1, 7) 2, 9) 84, 10) 1, 11) 1.

Ssmilnez: 1) 64, 2) 267, 3) 34, 4) 381, 5) 88, 6) 26, 7) 35, 8) 3, 9) 7, 10) 5, 11) 4, 12) 1.

Stachow: 1) 7, 2) 108, 3) 4, 4) 53, 5) 4, 6) 1, 7) 2, 8) 1.

Schejchow: 1) 5, 2) 41, 3) 7, 4) 23, 6) 8, 7) 7, 9) 9.

Suborniczka: 1) 22, 2) 6, 3) 13, 4) 80, 5) 13, 6) 13, 7) 7, 8) 2, 9) 7, 11) 1.

Stróża: 1) 7, 2) 22, 3) 3, 4) 35, 5) 3, 6) 8, 7) 1, 9) 15, 11) 1.

Sstona Borschcy: 1) 7, 2) 28, 3) 5, 4) 11, 6) 2, 7) 6, 9) 24, 11) 1.

Ssemichow: 1) 11, 2) 22, 4) 18, 5) 3, 7) 2.

Spytezy: 1) 6, 2) 66, 3) 1, 4) 23, 5) 6, 6) 2, 7) 3.

Ssowrjezy: 1) 5, 2) 65, 3) 2, 4) 6, 5) 1, 6) 4, 7) 4, 8) 1, 9) 34, 10) 1, 11) 1.

Trjebjezy: 1) 8, 2) 41, 3) 4, 4) 10, 5) 1, 6) 2, 7) 18, 9) 14, 10) 2.

Trjechowy: 1) 18, 2) 86, 3) 9, 4) 114, 5) 12, 6) 8, 7) 12, 8) 1, 11) 2.

Tuczizy: 1) 5, 2) 41, 3) 6, 4) 141, 5) 11, 6) 2, 7) 19.

Worklezy: 1) 1, 2) 6, 3) 2, 4) 10, 5) 5, 6) 4, 7) 5, 8) 1, 9) 179, 11) 3.

Wulka Dubrawa: 1) 31, 2) 13, 3) 27, 4) 216, 5) 81, 6) 18, 7) 114, 8) 4, 9) 22, 10) 10, 11) 7, 12) 1.

Wuschezizy: 1) 4, 2) 24, 3) 4, 4) 48, 5) 1, 6) 6, 8) 1, 9) 4.

Wjelezin: 1) 88, 2) 243, 3) 151, 4) 789, 5) 34, 6) 66, 7) 402, 8) 4, 9) 22, 10) 10, 11) 7, 12) 1.

Wulki Wožyk: 1) 6, 2) 138, 3) 6, 4) 17, 5) 3, 6) 4, 8) 4.

Worzyn: 1) 8, 2) 39, 3) 9, 4) 5, 5) 1, 6) 3, 7) 8, 9) 14 11) 5, 12) 1.

Wbehow p. Budestez: 1) 25. 2) 50, 3) 13, 4) 77, 5) 66, 6) 7, 7) 8, 8) 2, 10) 4, 11) 3, 12) 1.

Wulke Dobżezy: 1) 25, 2) 70, 3) 41, 4) 98, 5) 45, 6) 13, 7) 12, 9) 39, 10) 2, 11) 12, 12) 6.

Wujezk p. Bukez: 1) 7, 2) 28, 3) 10, 4) 6, 5) 2, 6) 3, 7) 7, 8) 1, 9) 19, 10) 1.

Wotrow: 2) 7, 3) 3, 4) 1, 5) 1, 9) 122, 10) 1.

Wósbork: 1) 7, 2) 111, 3) 132, 4) 76, 5) 5, 6) 28, 7) 139

Wóżlink: 1) 15, 2) 34, 3) 11. 4) 66, 5) 1, 6) 3, 7) 22, 11) 2.

Wujeř: 1) 6, 2) 53, 3) 22, 4) 46, 5) 1, 6) 2, 7) 31, 11) 12 12) 1.

Wudwor: 1) 3, 2) 12, 3) 10, 4) 2, 6) 2, 7) 1, 9) 91. 8) 48, 9) 4, 10) 4, 11) 5, 12, 1.

Wujesd: 1) 5, 2) 88, 3) 4, 4) 22, 5) 2, 6) 8, 7) 3.

Zornoszyli: 1) 1, 2) 28, 3) 9, 4) 5, 5) 1, 7) 1, 9) 17.

Zokow: 1) 5, 2) 53, 3) 5, 4) 21, 7) 1.

Zicżeń: 1) 19, 2) 51, 3) 10, 4) 14, 5) 9, 6) 5, 7) 8. 9) 3, 11) 1.

Zurizy: 2) 35, 3) 4, 7) 2, 9) 84.

Omčsacowjastwa za skšiwdženje Hindenburga.

Wulki pchišaženy hud w hrjedšnym Barlinje je žobotu pricdawšcheho redaktora „Zjertwowjeneje Khorhoje", Hauswirtha dla hrubeho pšichwdženja ſ Hindenburga k jasnwu na dżewjecź mšaſowu saſuſdlu. Sſchwidżenje ſo w ſpešwje namaka pod titulom „Kedżbu, pšy! Skotne praſchenje je ſkótnewu kujeżlowa." Nemilostiwny president bě ſo w tutym ſpěwje na hrube waſchnje ſkšiwdżił a ſo njemſka wuſtawa wuſmješchika.

Lubosciwy prync.

Każ je ſo wětšo ſhonilo, je pruſti prynz Oskar w pſchepytowanju fedżjazemu Lorenzej, kotryż bě dla mordarſkeho plana pšicheżiwo kuſtrajnemu ministrej Stresemannej wobſkorżeny, ſ pšicheżelnym pišmom zigaretty do jaſtwa pósłał. Barlinſke nowiny k temu pchišſpomninaju, ſo je wšo Hohenzollernſki prynz, dokelż wšż lepje njejnaje, Lorenzej, dla wotmyſleneho mordarſkiwa jatemu, zigaretty do jaſtwa ſłał. Nadpadne pak je, ſo je prynz jawżu ſuboſcź runje jatemu wopokazał, kotryż je ſebi wotmyſlił, republizyneho ministra ſtonżowacź.

Pruſki prynz Mexiko wopyta.

Prynz Heindrich, bratr nehdyſcheho khežora, ſo 18. nowembra w Mexiku wocżakuje, hdżež budże ſi njedżele pſchebywacź.

Narukanje monarchije w Pólskej.

Wo ſamyhšle ſetkanja ſemjanſtwa ſ Pilſudſkim na Radzwillſkim hrodże a wo ſamerach „organiſazije ſtat ſakhowajeſho dżela", kotreż pšchi tymle ſjeżdże prěni króć na ſjawne ſtupi, Wilenſke nowiny „Sslowa" ſłedowace powědża:

„Pšichcejmy ſebi, ſo bychu ſo prawa a nahladnoſcź ſtatowjeho ſchefa roſchěrkše. Organiſazija kóżde pródowanje ſa pſcheměnjenjom republikanſkeho ſyſtema do monarchiſkeho ſa wopramnjenje pſchipóſnatwa, tola nětżiſchi **czaſ hiſchcże nima ſa pſchihódny, żadanja ſa monarchiju do ſtutka ſtajicź.**

Hdyż ſo tam pſchednjeżene rěcże pruhuja, móże ſo ſ teho ſudżicź, ſo bě ſhromadżizna wuſnamnych faſtupjerjow kraja mėnjenja, ſo ma ſo nowa knjeżerſtwowa móz wutworicź, kotraż na mėſto dotalneho ſtupi, a ſo ma ſo Pilſudſkemu, kotryż jako jenježa autorita Pólſkeje ſtaczi, **że nowa knjeżerſtwowa móz pſchepodacź.** Wſijko leži, regentſtwo po nadżarſkim pſchikładże ſawjeſcź. Tajſe regentſtwo by Pilſudſkemu ſmożniko, na czoło ſtata ſtupicź a ſ dobom ſ wopravnym khownym wójſkowym roſkaja*warjom wotſtacź a to niż jenoż po mjenje, każ pšchi nětżiſchim ſtatowym presidentu, ale we wopravdżitoſczi* Unter Mussolini.

Ruczena wólba w pólskej Hornjej Schleſyſkej.

W pożedżenju pólſkeho ſejma ze ſo namjet Korfanteho bloka na ſawjedżenje ruczeneje wólby ſa hornjoſchleſyſke gmejnſke wólby pſchijak. Dale je ſo ſ mulkej wjetſchinu khłoſow namjet, ſa kotryż tež nėmſka mjeńſchina hłoſowaſche, pſchijak, ſ kotrymż ſo wójtwoda namokwja, ſo by wſche **możne naprawy czinił, ſo bychtej ſo ſakonitoſcź a wólna ſwoboda pſchi pſchedſtejazych gmejnſkich wólbach ſawješiłej.**

Splóšawa powěſć na Balkanje.

Pſched tydżenjom je Bělogradſka „Politika" wotpohlady Italiſkeje wotkryła, kotraż ſo na wójnu pſchecżiwo Južnoſłowjanſkej hotuje a Bolharſku ſe wſchěm wójnſkim materialom wuhotuje, ſo mohła pſchecżiwo Južnoſłowjanſkej wójnu wjeſeź. Sogrebſte „Nowoſti" ſu pożlednje dny powjeſcź pſchinjeſłe, ſo ſu ſo **Italiſka, Grichiſka a Bolharſka, ſa kotrymiż Jendżelſka ſteji, ſkrėzale, ſhromadnje w nałeżu Turkowſtu nadpadnuwſ, pſchi czimż pak ſo Jendżelſka aktiwnje njewobdżeli.** „Nowoſti mėnja, ſo ſo Jendżelſka bojo, ſo budże dyrbjeć Nėmſkej kolonije wroczicź, a ſo bolſchewiſkowje w Indiji, Eaiptowſkej a w bliſkim raniſchim kraju njemėry ſhudża, **Italiſkej dżeł biſkeho ranja pſchekuſaji.** Dokelż je italiſka politika pſchecżiwo Turkowſtej naſtaja, ſ kotrejż ſu pomėry hižo jara napjate. Grichiſka ſo Italiſkej pſchijamnje, ſo by ſo ſa anatoliſke poražene wjeſeźła. Je-li ſo by ſkupina njenowanych ſtatow k wójnje roſkhudżiła, by ſo druha ſkupina ſ Francowſkeje, Nėmſkeje, Ruſkeje, Južnoſłowjanſkeje, Turkowſkeje a najſkerje Czeſkoſłowakſkeje wutworiła. S prėnjeje ſkupiny hyſchtej Italiſka a Grichiſka ſebi kolonije w Malej Aſiſkej dobrej chyżkej, Bolharſka by ſo Raiſcheje Thrazijſeje ſmożowała a Jendżelſka ty ſwoje ſtejiſchego pſchecżiwo Ruſkej poſłuſhnika. „Nowoſti" ſu pſchipomniłe, ſo by nėr Europa a Aſiſkeje do ſtracha pſchiſchoł, hdy by ſo pożadliwoſcź Italiſkeje ſa dobywanjom krajow njeſahacźiła. To budże cżeżko, dokelż Italiſka dla ſwojeho kaſjiſtiſkeho traſchenja diplomatiſki a wojeſtſki wuſpěch trjeba.

Taż wulki deże hiſchcże wójnſki ſtrach njeje, każ jón „Nowoſti" widża. Možno je, ſo Italiſka ſ myſlu nadpada na Malu Aſiſku hnježe, tola wot myſlow k ſkutkej je hiſchcże daloki puć. Možno też je, ſo Jendżelſka Ruſkej, kotraż je ſ Turkowſkej ſwjaſana, nieżwéri. Teho dla je ſebi wotmyſlila, Italiſki Turkowſku ſniczicź dacź, ſo by ſo ſama pſchi Bosporu a Dardanellach ſaſyndlika. Hacź plany Jendżelſkeje po wopiſanych puczach poſtu, ſo praſcha. Sónadź bydli Italiſka jenoż Turkowſku ſatraſchicź, ſo by ſo ta jendżelſkim żadanjam podwolika.

W Bělogradże dokumenty kradnyli.

Njedżelu ſu na Bělogradſkej dwórniſchczowej póſtaje liſtowy pałcžik južnoſłowjanſkeho ſwonkowneho miniſterſtwa kradnyli, kotreż wažne dokumenty ſa južnoſłowjanſki generalny konſulat w Sofiji wopſchihcżeje. Pólſkeho ſaſtojniſa Diwjaka jako paducha wuſkedżichu a ſajachu. Dokumenty ſo w Diwjakowym wobydlenju ſażo namakachu.

Francowscu sozialistoje do opposicije prėndu.

Njedżelu a póndżelu ſu ſjednoczene ſozialiſtiſke ſtrony w Marſiji jednałe, hacź dyrbja ſo w januarje pſchi wodoſtojnjazych wólbach do ſenata wobdżelicź. Dale je ſo wo praſchenju ſałożenja wulkeho ſozialiſtiſkeho dżenika jednało. Wobſamkło je ſo, ſo ma ſo dżenik pod redakſiju ſapółł. Bluma wudacź. Biuu we ſwojej rėcži na ſpráwnoſcź poſtupanja ſozialiſtow k radikalnym pokazowaſche a praji ſo je njewuſtpicź Herriotowemu a Painleveowemu knjeżerſtwu ſ radikalnymi ſamymi ſaſtojnowanj. Herriotowe ſaſtupjenje do Poincareoweho knjeżerſtwa je ſmutkowna należnoſcź radikalnych. Nowa a roſſudżaza wėż w naſchim pomėru k radikalnym je to, ſo ſu Herriot a radikalni ſa knjeżerſtwowy programm hłeżowali, ſ kotrymż ſo dałoki wot 11 miljardow powyſcheja a ſo herbiſli dawk ſnižuje. Do kartella ſ radikalnymi ſmy ſ wėſtymi zwmieńſenjemi tuſpili. Tele zwmieńſenja ſu padże a tehdła ſo na ſwoje pſjedowiſche mėſtno wroczimy, ſ czimż je prajene, ſo ſo do wojowanja ſ radikalnej ſtronu puſchczimy.

Strajk w jendżelskich wuhlowych jamach.

Strajk jendżelſkich hórnikow we wuhlowych podkopkach nėt hižo ſchėſcź mėſazow traje. S tajſej dołhoſcźu, ſa ſakloſcźu a wutrajnoſcźu, ſ kajkejż ſu jón dżelacżerjo a dżeło dawarjo pſchewjedli, njehodźi ſo żadyn prjedawſchi jendżelſki ſtrajk pſchirunacź. Hacź runje je ſa pożlednich ſcheſcź njedżel ſchtwórty dżeł ſtrakowarjow dżełacź ſapoczało a ſo pożledni tydżeń hižo ſaſo miljon tunow wuhla wuzyło, *hiſchcże pſchezo wjazy* dżeli 750 000 hórnikow w ſtrajku wutrawa. Strajkowe ſchkódne ſcżehnyli ſo nėtkole, hdżež dyrbja ſo ſymneho wjedra dla wobdżelacja tepicź, cżeżko ſaczuwaju. Pſchi taſtich wobſtejnoſecach wobydlerſtwo ſ najwjetſchej njeſcżerpnoſcźu na pożrėdowace powyty, kotreż je ſjedł ſaſtupjerjow hórniſchich towarſtwow cżinił, ſedżiwe. „Sunday Times" ſhonja, ſo je pjatk w konferenzy njes generalnej radu ſjedła hórniſchich towarſtwow a hórniſkim wukonjazym wubjerkom rėcżnik ſjedła dżełacżeſkich ſwjatkow, hórniſkich wjednikow nanowoli, ſo bychu diſtriktowe dojednanja wobſtankli, dėżſchi dżełacźſki dżeń pſchijeli a ſo k dżełu wroczili. Hdyż ſo to njeſtanje, generalna rada dżełacżeſkich ſwjatkow parolu wuda, ſo je kżde dalſche ſtrajkowanje bjes ſamożſa a bjes nadżije, dokelż njemože dżełacżerjam wotzakowy wuſtupicź pſchinjeſcź, ale zkónu bjanju dżełacżeſkich ſwjatkow, kotreż hižo naiſcheſo pod ſcżehnykami hórniſkeho ſtrajka cżerpja, ſwrdſchcżicź da. W Schottiſkej wjednizy hórnikow pjeża hižo two dodenanju w diſtriktach jednaju. Wukonjazy wubjerk hórniſkich dżełacżerjow je ſo ſwutoru, 2. nowembra, w Londonje ſeſchoł, ſo by roſprawu ſwojich wjednikow wo jednanju ſe ſjėdom dżełacżeſkich ſwjatkow pſchijał.

Attentat na Mussolina.

Wo nadpadże na Mussolina ſo ſ Bologany powė: Hdyż bě ſo nadpadnikej poradiło, wotewrieſſi rjeſkas dohſahnyc, wón ſ revolwra na Mussolina ſtżeli. Poliziſtojo a nėkotſi faſiſtojo ſo na nadpadnika walichu, ſo njemożeſche druhi króć ſtżeliċ. W Mussolinowym automobilu ſu kulki namakali, kturaż je ſo do nieho ſtżelile. Mjeno nadpadnika, kotrehoż ſu ſabili, njeje hiſchcże ſnate. Pſchi nim njejſu niczo namakali, ſ cżehoż mohło ſo mono muſlicź. Na cżele ſu ſnamjenja dajenja a 14 błubokich kaſanjenjow ſ kałacźom ſwżeċili. Wot wokomika ſtżelenja hacź k ſabiżu nadpadnika je po ſdacżu 1½ minuty ſaſchło.

K dwórniſchcżu pſchiſłenſtwi je Mussolini ſ offiżirom porėcżał, tola njeje w ſwojej rėcži na nadpad ſpomnił. Na dwórniſchcżu ſo wón potom ſmėrom ſe ſtatnym podſekretarom ſtuſkownych należnoſcżow a ſe ſtronitym ſekretarom roſrėcżowaſche. Wjeczor w 7 h. 56 m. Mussolini ſe ſwojimi ſmółbymi ſe ſahorjenjom powitany do Rorli pſchijėdże. Kral Mussolinej telegrafowaſche, ſo je ſ najwjetſchim roſhorjenjom wo nadpadże ſhonił a ſo jemu najmitrolniſche ſbożopżeċcże w ſwojim a w mjenje kralowſkeje ſwójby wupraja, ſo je ſo ſtracha ſbożowanje ſminył.

*

Kulka, kotruż je nadpadnik do Mussolina ſtżelił, je linowu uniformu roſdrėła a potom rukaw pódła Mussolinowu uniformu roſdrėła a potom rukaw wódła Mussolina na żedżaceho Bologanſkeho mėſchczanoſta Purwina pſchedrė'a. Mussolini tym, kotrejż jeho wobdżachu, mėrnje praji: „Njeje niczo!" Potom wón cżoko morſcheho praji, ſo by preſekt pſchedewſchėm naprawy cżinił, ſo by ſo wjeceżeſtim naprawam ſadżiwała.

Mussolini do ſwojeho wotſuda wėri.

Mussolini je wjednitej faſiſtow w Bologanje, ſapóſ'anzej Arpinatej, telegramm pókſał, w kotrymż mjes druhim praji: Bolegnaſki faſizjmus je ſo na wuſkoſcźi ſwojeje ſławneje tradizije pokałał. Jenże njeje w italiſkich ſławiſnach doſpołniſcheje pſchesjenoſcże mjes ludom a knjeżerſtwom bylo. Cżaſ ſłowo dołpołneje wėſtoſcże towarſchcżam zyleje Italiſkeje pſchiſwo'ał: **„Nicżo njemėże ſo mi ſtacź, prjedy hacź njejſym mój nadawk dopjelnił.**

Nadpadnikowe mjeno ſnate.

Każ je ſłyſchcżał, je **pjatnacżeſetemu hółz Antea Samboni,** ſyn ſamożitcho knihjeſiſchcżerja, nadpad na Mussolina ſtżeſił. Nadpadnikowe mjeno je ſo ſ tym ſwėſcżiło, ſo nan, kotryż bě ſynej jenoż hacź do 5 hodżin wuiċź dowolił, ſo we wjeczornych hodżinach ſ khowanym ſynom napraſchowaſche a ſłónczne ſle roſzychnowane cżełko jako cżełko ſwojeho ſyna ſpóſna.

Zhubjeny syn.

Burſki roman ſ Czerneho Lėha.

40] (Pokračowanje.)

„Runje w tej nozy a w tej hodżinje, hdżež ſły ty wotecſhoſ, je woheń wudyrił. Je dopokałane, ſo ſo ſ njekedżbliwoſcżu ſtako njeje; pſchetoż cżi ludżo njejſu twoi ranja żane ſchkże abo wuhło w nėſcżi mėli. A tu je ſo wupołwedało, ſo ſły ty Sejej najſkerje hroſyk — a tuj —"

„A tuj rėka, ja ſłyſm woheń ſakożi," ſkónczi Lawrjenċź mėrnje. Woni njemja nje ſapalerja. Njemėrno?"

„Lawrjenċźo!" płakaſche Nóſalka, hjerjo pónjeżku ſ jejanni ſaſo ſ blida a ſtajiwſchi ju na truhu — „wėſo to nicżo rjekł njeje ale —"

„A Wy? Sceże Wy to też wėrili?" woprascha ſo Lawrjenċź, njepſchemėnjo ſwoje pokojenje.

„My? Haněuj ſo Lawrjenċźo! Wiſchako ja praju, nichtó tomu prawje wėricź njecha — nichtó to wótſje njepraji — to je jenoż tajſe ſchikotanje — a tajſe ſchepotanje . . . ."

„Ha, ha! Sapalerſ! Wbohi nan. Ach ty mój Bożo, wbohi cżłowjek!"

Żane ſmanjo hnėwa — żane rosujemdrjenje, kajſehoż bėżſche Khrystila wocżakowała a ſo ſtrachowała — pėtnu każ jehnjatko a tola wulki łoż hobr we ſwojej młodej tċżejazej mozy, ſtojeſche tu muż, na kotrehoż tukachu, ſo je ſłóſtniſtwo ſtincził, pſched ſwojej mocżerju.

„A nėtko — ſchto wyſliſcże, ſo mam cżinicź?" woprascha ſ pośladnjenjom, tiż łakaju je ſhody mikeczkow ſo na njeju mėrjeſche. „Macźi, woſtajcże jeja na pokoj — ſchto dha mėnicże, ſo mam cżinicź?"

„Haj, Lawrjenċźo, ja cże rjenje proſchu! Ssym pſchiſchła, prjedy ſchtó ſchto wė — ani nan njewė, hdże ty ſły — hlej, hdy by ſo chżył na wėſty cżaſ do Schwejzarſkeje ſebracź, dóniż ta wėż ſ tym wohnjonm cżiſta a jaſna njebudże. Dam tebie niedożabnu."

„Cżehnjcź potajkim! To je waſche mėnjenje, macźi? Runje tak, jako budżech wopravdże cżinił. A ty Khrystila?"

„Hdyż je macź rėcża'a, je dorėcżane."

„Khrystila! A ty?"

„Ja? Za mėnju, runje ſtajicź ſo dyrbiſch a ſtupicź pſched ſelbarnikow a jim pokazaċź, ſchtó ſły — a hdyż na tebje ſpominaja, każ na paducha a ſłóſtnika, dyrbiſch na nich ſalwolacź a rjeċ: Tu ſłym! Muż, każ ty ſły, nima ſtracha a bojoſcże, a ty-li wopravdże ſtrach mėċ, to bych ſo kaka, ſo ſłym hdy na tebje pohladała!"

„Khrystila!" ſałſchikmy Nóſalka, „o, ty ſałſchna hoſja! Tatle ty rėcżiſch a ja — ſłym ſej żana po tebje ſchła! Njerozumyhliſch dha ſebi, ſchto na Lawrjenċźa we wėży cżaka?"

„Macźi — pſchi tajkim nėczim njetrjebaſch ſo dołho roſmyſlowacź. Jenoż jena wėż ſo tu hodżi cżiniċź!"

Lawrjenċź dżerjeſche ſebi ruku pſched wocżi:

„Macźi, njejſym ſły na Waſ, ſo ſcże myſlika, ſo możu tajſi ſkutk bojaſtiwoſcże wuwjeſcź. Ale Khrystila je to prawe trjechika . . . a ja, Lawrjenċź, praju, ja chżu ſebi ju uni ſaſtużicź — tajka holcżka, każ Khrystila, dyrbi łyeż ſaſłużeni — a tajka żónſka dyrbi moja łyeż!"

Khrystiline cżénne wobliczo ſo ſaczerwjeni, każ purpurojte kżeżnje.

„Praj haj, abo ja roſum pſchijėżadżu! Dołho doſeż ſłym to ſpóżerał . . . ja hižo dżeje njemożu! Ja . . ."

„Haj!" ſchepnu Khrystila. „Haj, ty nahła hłowózka. Haj."

Lawrjenċź ſo wotwobroczi. W jeho wutrobje to cżekło buchaſche a dżełaſche.

„Dobru nóż", ſawoła wón ſ podnjchenym hłoſom. A wón bė.

„Owjej, owjej!" płakaſche Nóſalka, „wón ſebi żiwjenje woſtuje, ſkoż ſa nim, owjej, wón ſebi tola nieżmė żiwjenje wiacźi."

„Wón wſchak je ſpokojom", rjekny Khrystila ſ cżicha ſ radoſtnym wobliczom. „Wón njemóże jenoż wot kuteho ſboża wutracź!"

Tu ſo Nóſalka ſmėrowa a pożydny ſo ſdychnjo na truhu.

„Naju jeſża ſu wuſtudle, ſchkoda! Jeſ też, Khrystila, ſo njebychu ſo ſłaſyle."

Khrystila njeżłyſcheſche. Wona wudżerjażo hladaſche ſ błyſcheżatymaj woczomaj na wjeſeſche hrjady nad ſobu, a Nóſalka jėdżeſche padżiże jeja żama a pjeſche wino ſ tonu.

Potom leſeſche po rėdlu do jenoho ſ łożow a ſapadny ſo do pjerinow hacź do ſwiſchow.

Hawak ſcżehowaſche bieſe wſcheho jeje pſchikładej, ſkoczi do bruheho łoża, wobroczeſche ſo nėhdże ſchtyri krócź wokoło a wuſny.

Khrystli pokhili ſo hłowa mėrnje na prawe ramjo — wona płódży ſonjeſche — — —"

XII.

Hinaſchi cżłowjek.

Błudne ſmjerce ſchrawaſche tu a tam wokoło hole'zyweho hubow, kotraż we ſwojej wuſkej komorzy jata hedżeſche. Hdyż bě nėſchto krócź podarno ſa durje wjerhała, wuſkoczi na wotnowu dele a hladaſche do dwora dele.

„Ty ſy tola hłupy, Seſo", powdaſche Herta pſchi ſebi, mjes tym ſo mała, mutne wokneſchka wocżinjeſche — „ſkoż a ſebi woju ſtaruca njeje tak ſle, hacź żadyn ſtok a ſawitliċź a ſadwėtkowacź a roſum pſchijėżdżeċź. Hižo ſo wjeczeri, a kak rjenje ſtote je njebjo, a kak rjenje ſtote ſu moje wloſy."

Herta roſplerże ſebi ſwoje dołhe, żołte wopuſche, rėmachny ſo a da wohonaj ſ wokom von hinwacź.

Potom ſtuvaſche ſo pomałku na ſemju a ſtojeſche we cżerwjawem, żwobodnem powėſcże.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

Młodostny nadpadnik Zamboni bě fazistiski čorny kosćeł z čerwjenej twjelu wobleczeny a mějesche znamješćko měšnjeho sporiskeho sjednoćerstwa.

Nazwlnosće w Milanje

W Milanje su so, hdyž so powěsći wo nadpadže na Mussolina rozsćěrli, fazistojo sboželi a redakciji socialistiskeho „Avanti" a kommunistiskeje „Unity" wupuseźili. Na dwórnischežu su socialistiskeho wjednika Balestra nadpadli a nabili.

Ze Serbow.

W Budyšinje, 2. novembra 1926.

Dźeń „Wšěch khudych dusi".

Kaž pyscha evangelij w wěrniwi na „Sćitertnej njedźeli" rowy swojich lubych drohich zemrětych i z čěsćiwymi halosenni a wěnzami, tak dopomnja so też katolscy khěrcheženo na dnju „Wšěch khudych duschi" z čěsćiwomnoźcu na swojich drohich zemrětych. Rowy pytcha so z wěnzami a halosami a wjeczor, hdyž zemrěli na jenu padatu, zapřewěca so swěcźki a katarinczki wschěch khudych duschi na hórkach, kryjazych senske powosstanki lubych w Knjezu pod semju cžischinko drěmnazych. Hižo wječera wjeczor wablachny na „Milkawschku" a na Swonkownym katolskim pohrjebnischežu tajke swěcźki, tutnaze so w selenych, žołtych, cžerwjenych, běłych barbach kaž błyschcżaze swónczki w selenej pysche. Swjata cžischina kolowokolo a hyšće tschepota swěcźka w lohkim ladowje wětra. Sdasche so Boža rola w tutym magiskim, zuntym wobswětlenju kaž kupa žiwožownych, naš wopytanych a wschěch trudźenych sawostajenych samnjo do struchłych wěrnych myslli jenske sachodnosće. — Swětło wěcznjo měra! — Bóh dał, so by wone hižo tym swěcźkam, kiž tu w Božej rolt cžischinko wotpoczinja, nam pak sajbolsko jimu, hdyž smy wschi sachodne zohnowawschi do zamneho wjebjesdeho raja wotejdli po hódnym schcżerskim žiwjenju. Lubosć njech dohyla nad wschěm semjom! Dźensa wjeczor pak podajmy so na kérchow a wěnujmy hodźinki, hdyž nóz wuhschestrěwa swoje žiwe, drohim zemrětym, postajmy jim „Swědźcu khudych duschi", a dźakujmy jim za jich lubosć, nam něhdy wopokazanu. Wobdźiwajmy pak też magisku krasnosć, kiž tute wobswětlenje wukuła. Sserb pak, kiž njeby měł žarowacź sa lubym drohim zemrětym, njech pschistupi i cžicha k rowam nasich serbskich wótcžinzow, dźakuj so jim za jich wopomnine žiwjenje sa Serbstwo lud a proch Boha, so by nam spožčźił dalschich zwěrnych wjednikow!

W rowje nětko wotpoczuje
serbski putnik, směrom zpi.
Wodnych měra z njebes duje
duschам, kiž su domoj schli.

*

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer —3, thermometer we dnju +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer +744, hygrometer —2, thermometer w nozy +2. Wuhladny na malo so pschemjenjaze, nakhwilnje khłódne wjedro. — Schkleniza je wyschko na rjane slźka. Wyschina je strony kupy Island je swoje knježstwo hacź k nam wupschestrjela. Tehodła so pola naš kuhlwiu wucźahuje. Pschichodnu nóz móže znamo wjerjmyć. Ale z wjeczora Jendźelskije bě wjeru rano nowa nižina. Ta je Jendźelskej hižo dešćowanje pschinjesła. Jeli so k nam pschibliži, wěsće wocźopli, ale sbohom nam dešćecźik hrozy. Luise Fricha zhłada słónczko 7,01 hodź. a khowa so 4,26 hodź. Měsacź zhłada rano 4,03 hodź. a khowa so pop. 4,13 hodź.

— **Wot 1. nowembra 13 bije!** Telegrafiske wobthłady su z 1. nowembrom 24 hodźinske liczenje zawjedle. Na telegramach tohodła wjazy „popołdnja" abo „popołdnju" wosnamjenjene njebudże, ale telegram na pschikład, kiž je wjeczor w 7 hodź. na pósti da, smjeje pschisnamjenjenje „19 hodź."

— **Nowe listowe znamki** pschedawaju so wot 1. nowembra 1926. Stare znamki so hischcże dale sobu pschedawaja, dóniž pschetrjebane njebudża.

— **Kradnyli** su 30. 10. 26 bopołdnja w jednatej hodźinje z jeneje wothrje na Nójowej haśy žoujace jězdne kolo znamki „C. W. R." cźo. 231 294. Kolo mějesche cźorne krojna a błótowej schkitakaj, žołte twjena i cźornymi znuškami, horje zhłobjene wodźidło i cźornymaj celluloidowymaj pschimadkomaj, na kórym wodźidłowym bóku swónźk z napisnom „Paul Wolf, Lauban", nuzne spinadło, brune kožane sedło a gratowe toschku. Spinadło je na bokomaj wobschłodźene. NSU-jamoběh, schérej gumijowej wobruczki. Ruczne spinadło je pod latarnjowym dźerźakom pschibjene. Wo wězowne zdźělenje prosźu kriminalne wotdźělenje w Budyšinje.

— **Margarina za dźełonjemjerjow** wudawa so piatk 5. nowembra 1926 na zešćowazych měšnach: wola pschekupza Waltera Arnolda (mějiceź Marczina Barcza) na Bohatej haśy cźo. 12 a Psched Garbarskimi wertami cźo. 5 a wola pschekupza Arnoschta Rabowskeho na Hrodowskej haśy cźo. 3.

— **Pohroma je swjatła** njes sotom hoscźenzarja Schołty we Wětrowje.

S **Wětrowja** je Njedźischowa. Tudomny schkleńcźeśki dźełaczeź Pawoł Herrmann je sebi z wobwěsćenjenom zmišanje wotał. Nětčanowanje je sym wuczinjeneje, cźehodnuje staršeje. Wón je najstarje w duchownym zaćěmnjenju ruku na so složił.

S **Małeho Wjelowa.** K sym sešćěmkam mohło tu srażenje mjes autom a krowjazym sapschahom žiwnoscźerja Leschowy dowjesć. Jako Leschowa schtwórtk wjeczor je swojim sapschahom po Dwórnischowej drohi pschez statnu drohu pschejechcże, sajźdże jemu auto, wot Strowblez hoscźenza pschikhadajuc, do prědneho kola. Leschowowy wóz so tutnje wobschkodźi. Krowje pak wobschcźeł rucźe na bok storhnu, tak wonej do schkody njepschinjóschcźichu. Cźišćo auta su swěscźili.

S **Łemjca** pola Nieswacźidła. Sajmyty pucź z Łomska do Dobroschcźa wostanje na Łomjcanskich honach hischcże hacź do 7. nowembra sajwjeny.

S **Nieswacźidła.** Pschi wólbach do krajneho sejma je jedyn wolerź ludej do zwědomja rěcźeł chyl a je na swoju wólmu papjerku sešćehowaze słowa napisał: „Hdyž sebi też lépsche cźasy pschejecźe, dha wolcź wěrneho schcźešćana, schoź wot tutych zadyn njeje", njemuwjy wot tych, kiž na liscźinje stoja. Sšnadź wolej zyle wopaki nima.

S **Dobrajcźidła** pola Nieswacźidła. Sjawny pucź z Domska do Dobroschcźa wostanje na Dobroschcźanskich honach wot 1. hacź do 8. nowembra t. l. sawrjeny. Jejbony wobschkad pakazuje so na Zaježdźu.

Z **Pančic.** Při zymskich zažnich wjeczorach je jara nuzne, zo su wsy też wobswětlene. To so nětko derje hodźi, hdyž su zwjetša wšě elektriskim centralam přizamknjene a maja swój milinowy prud. Štyrjoch městnach (na rozmjen do Kanec a Wótrowa, před Rychtarjecami, při drózy pola Ledźboreć a Kaiserec) wisaja elektriske lampy na wysokich ščežerach a rozliwaju swoju swětłosć na bliżšu wokolinu. To běše też najwjetši čas, hdyž su nam druhe wsy hižo dawno z dobrym příkładom dopředka šle. Wězo bě so to před wjacemi lětami w jenej wjesnej zhromadźiznje namjetowało, ale dla napječiwnosće na dalše wetstorźiło. Byrnjež nětko podobneho wobswětlenja kaž w městach měli, njebudu pak so tola lampy cyły nóc swěcźić, jenož hač do dźesanich. Potom wšak je za wjesnjanow zwjetša čas do ložа. A štóž chce „přez nóc" so wonka wokoło hrudźić, dyrbi hladać, kak po čmje domoj trjechi. Dosylne nócne wobswětlenje by wězo padobnemu rjemjesłu, kiž so nětko też na wasnie zanjechalo. Wjesny etat so tak z tym podeži. Na měsačkowych nocach njebudże swěcy trjeba. Nětko pak je trěbne, zo so tuta wjesna naprawa toż skita. Připrawiloj stej je firmje Wels a Bejma z Pančic.

S **Kamjenicy** pola Lubija. S jeneje pažiwy Łužneho kubła w Hornjej Kamjenicy su w nozy k marke jałowy kradnyli. Padoch je groclamy płót na njekotrych městnach pschecźeł a skoro na wokrjesnym dróhu k Kamjenicy *do Lubija wotnjeł. Saderje je cźornowipsana, bě 2¼ lěta stara a něhdy 9 centnarjow cźežka.*

S **Běłeje Wody.** Krowinska bijerja nasta na jednum z poslednich dnjow w želesnitřnim wosu mjes Běłej Wodu a Sślepom. Jedyn pakaśe porcźa tam na khorobnu fotru fwarjeć. Na to klupi pschichodny rěsnik sakhadźowanju cuerasijaj najdźesce a fakitowaschc khorobnu fotru. S sym bu hnéwjasche rostriembrjeneho pschcźy bźle, tak so tónźnje krowalwna bijerja njes nimaj nasta. Pschi tom nobi rěsnik swojemu pschechłowniczej wiazy ranow, kotreź pschibowdena chorotwa petra zalojała. We Grébku bu mjenje pschekupaj napadnjeli. Nałcźowcź drje bnźe pschcźe hischcże dyrbjeli dohoru.

S **Běłeje Wody.** Pola Piatrez w Mjeńkowje wotwjeli podnjki pobudu. W nozy k wjedźeli so tu koza jedun padnuli do wobkheda dobyk. Mutakrwjeli wujschchi zandarm da sebi tudomneho emerikskeho rewolwerskeho pka pschinjeć. Wotjezdźi adjutent Budich so z pkom na město podasćiwa, kotreźaj so nichto dokuć njeboł, podm. Poś běźeźe za sjidkom do sdaleczho sydlena a tam padanka wopjeldź. Padnuź je młody saudźak, kiž poja Piatrez dźela.

S **Rósbórka.** W czasu wot 21. hacź 27. oktobra bě w Rósbórskim wokrjesu 1536 dźełonjemjerjow; próżdnich městnow bě 75. Podpjerai dźełonjemjerjow dostawasche 756 wobsobow.

Z Łužicy.

S **Kunnwalda.** Wobžarujomne njeswoje sta so sajdźeny schtwórtk dopoldnja w tudomnej Kloßez pschdowarni. Mandźelska Emma Wagnerowa pschijidźe z prawej rulka do maschiny, kotreź ji sloty posć zyły woltorhny.

S **Kunnwalda.** (Pójstowa autowa cźara z Kunnwalda do Lubija.) Autowy wobstatk Kunnwa dźese pósty je so wo dalschi wulki omnibus pschijsporił. Tónle rjany nowy wóz je wobjemjahódnosć 3ama sa 30. Jězba we omnibusu, kiž směrom a wěcze jěźdźi, je hižo wokschcźewjenje, a dźiwajo

na kraju najsyniku krajinu wobeбite wokschewjeńcko. Tónle omnibus móża ћebi towarstwa a schule sa ћwoje wuletty kózdy czaћ wotnajeć. Towarstwa, kiž Cornoho abo Weleho boha wopytuja, maja tu skladnosć k pschihódnej ћesbje abo też jenoć k wróćoњesbje. Dalsche je shonicź psches telefon čo. 200 w Kunnwaldze.

* S **Bitkopiz.** Pschi pschekładowanju żelesowych dźelow na tudomnym dwórnischczu snjesboši dźeławcej Lotzmann ſ Oberottendorfa. Wón ћebi ћewu nohu pschipre. Ssobustawy sanitetneje kolony dyrbjachu jeho domoj dowjesć.

S **Lewalda.** Schtwórtk rano wokolo 6 hodź. murjerjo Erwina Jäckela na puczu do Dürrhennersorfa bjes wobdunja leżo namakachu. W symnej nozy je pucź trochu snjerzsnył. Jäckel ћo koło wobrasy a wón ſ nim padże. Sawolany lekař ћwješči, so je ћebi snjesbożeny mosny stschaћł.

* S **Nowosalza-Spremberga.** Pjatk popoldnju ћebi w Förstereј fabriku dźeławcej Hermann Hauptmann we barbjerni wobej nosy wopari. Jako běchu jemu nosy nutnje wobakli, dowjesechu wbohego domoj.

* Se **Shorjelza.** We wyšokej starobje 92 lět wumrě tu sandźenu ћobotu kantor a ћlowny wučeř na wotpoczinku Hermann Schołta. Nehdźe połsta lět dołho skutkowasche w Rychbachu ſ wulkim ћonomanjom w zyrkwi a schuli.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Jebaka sajeł.) Tudomna kriminalna policija saja 40 letneho inżenéra je Freitala, kotryž ſ nemeršćinami ire wschelakich nowinach personal sa ћwoju pjerisnjanju sarnu we Drježdżanskej wokolinje pytasche. Wot wozbowm, kotreż ћo samolwjachu, ћadasche ћebi, so ћu chcu hacź ћo 2000 hr. sastawka naplaczike. We woprawdźitosći pak njewobhdjesche żanu sarnu a njemeješche też prédkow, ћebi tajsu salożeć.

* S **Lipska.** (Puchownik jako jebak.) Shromadny lawnisći ћud w Lipsku sabrasche ћo we tridnjowskim pohdżenju ſ jebanstwami prjedsedowscheho pastora Matsa Windischa ſ Mawena. Windisch dyrbjesche 1920 ћwoje sastojnstwo wopuschczeć, dokelż njechasche jako nemšćonarodny na nowu nemšćostatnu wustawu pschiżahować. Sakoži wustaw sa pohrjebowanje ћypotheкow a pojczonkow a dobý sa krótki czaћ ћjele skasowarjow. Windisch pschilubi jim, so może sa nich sa krótki czaћ ћypotheki hacź do 100 000 hr. wobstaraczć. Sa ћeho dźeło da ћebi do czaћa hacź do 1200 hr. napłaczeć. Na ћlubjene ћypotheki pak ludźo hischcze dźensa czakaju. Ssud saћandźi Windischa dla jebanstwa we 24 padach k 1½ lětu jastwa.

* Se **Saalfelda.** (Spedżitwne njesboże.) We Wurzbasche w Turingskej rostorbnychu ћo pod czeju nahydaneho ћurcha groty elektrowoda a trjechichu 68 letnu ћonu, kotraż ћo na mětnje mori.

* S **Podmokłow.** (S dyrjenjom rosom ſhubił.) Czeżke żeńbwki mějesche ћwada, kotraż po gmejnskej wólbje mjes sozialdemokratiskim wuczerjom Reitznerom a narodnosocjalistiskim aquisiteurom Kotzmannom dla wólbneho wunoschka wudyri. Reitzner dyrt Kotzmannej ſ pjesesu do woczow. Pschi tom rosraschu ћo Kotzmannej ћatwezi, pschi czimż kusk schlenży do wócżniży slecża. Wot toho czaћa bé Kotzmann khorowaty a nětko dyrbjachu jeho nadobo do ћludnizy dowjesć.

* S **Pilsnja.** (Honitwa na rubjeżnikow.) W poślednim czasu ћo w južnej Czeskej ћjele rubjeżneho praka wokolo brudźesche. Tohodla srjadowa na 2000 żandarmow a wojakow wulku honitwu, na kotreż 8 zyganow sajachu. Też tamny zygan, kotryż bé pola Schönlenhola policista na ћmjerzć sranił, bu sajaty. Je to wot wojakow czeknjeny Josef Sorinek.

Přilopk.

* **Struchlohra na dróży.** Wikowař ſe skotom Karl Kosmann wujeżdże ћebi w nozu k njedżeli ſ pschekupzom Fricku a korczmarjom Kellerom w awcje ſ Magdeburga do Letzlinskeje hole. Krótko psched wjesku Dälle pocza ћo awto po sdaržu, dokelż bé ћo psche nakle saspimało, na mokrej dróży wobћuwacź a pschecżisnu ћo. Njedżelu rano namakachu wschéch tśioch ћesdnych mortwych spody awta; běchu ћebi schiju ћwinyli.

* **Sdmjerć dweju hórnikow.** Na podkopkach „Alte Steinkuhle" pola Bochuma ћynu ћo nadobo wjerch jeneje podsemskeje chódby a sahrjeba dweju hórnikow. Morweju jeju ſ rosmalinowu wutkowachu.

* **Sdmjerne njesboże na honitwe.** W Holzdorfje we Halleskim wokrjesu sakupny ћo na honitwe tamnischi hamtiši pschedstejiczer, pschi czimż ћo tźelba spuschczi. Wutřel trjechi dweju schulskeju hólzow. Jedyn ſ nieju ћu tak cżežko srani, so bórsy po tym ћemrě, druhi ћo na ruzy srani.

* **Jendżelska łódź wjasnyka.** Jendżelski parnik „Torhamvan" je we wichoru a mћe pschi Neufundlandskim brjohu na skału sajeł a je dospołnje sahubje wudaty. Se 27 muži ћyhnje wobhadki możesche ћo 25 wutkowacź. — Na delnim Łobju sajédże pola Cuxhavena hollandska parna łódź „Widau" do jendżelskeje łódże „Fleetwig". Wobej łódźi dyrbjeschtej ћo cżežko wodschkodżenej do Hamburgskeho pschistawa wroćżeć.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrje ћrjedu: Wo nozy ћyma, mróżele ћo pschecżahuja, milischo, posdźisco saћo sjerżate wjedro. W dokhorańskej Němskej mrózy, we wjecżornej Němskej nowe deschcżowanje. W Jendżelskej ћo wot dźenża ranja deschcżuje

Morderski pospyt na jenej żonje. w Drježdżanach.

31. oktobra wokolo 7 hodź. wjecżor namakachu 44 lět staru mandżelsku samkarja Köppa na polu njedaleko pohrjebnischcża w Drježdżanach-Cotta na ћwojim wupschestrénym mantlom ſe mnohimi ranami na schiji, wutrobnju a lewej pazi we womorje leżo. Tuta ћo na 60létneho barbéra Schulza, kotryž hižo dlejschi czaћ je Köppowej dżerżi, so je njeskutk stużił. Schulz je cżeknył. Je krjepżneje wulkosće, sahaћdżity, ma pokne mjeswoczo, khétro schédżiwe wuschy, je w schérnym pjesle a schérnym klobuku a gummijowym khornarju.

*

Khrobe paduschitwo w Barlinje.

Na khroble waschnje ћu ћo paduschi w nozy k njedżeli na Biedrichowej dróży 185 w Barlinje nutskamali. Tam namaka ћo w prénim poschodże lombardski dom, na kotryž béchu nutslamarjo ћwój wotpohlad stożili. Dokelż je dom wobstrajowany, ſpytachu ћo wot horjeła do prénjeho posthoda dobyć. Se schtwórteho posthoda pschindżechu po wuskim ſhodże do tśeјeho, wottud ſalešechu, bżeru do schpundowanja wuwjerczawschi, do druheho. Na ſamkne waschnje dobychu ћo ſlónczinje do prénjeho, hdżež ћeleborne wézy, kożuchi, juwele, tepichi atd. kradnuchu. Potom ћo na ћamżnym puczu, każ běchu pschischli, ſasa wróćżichu, hdyż běchu ћo wina napili a zigarow nakurili.

*

We Warschawje ћu prjedawschcho polizajskeho kommissara Bacharacha sajeli, dokelż je pjeża jako špijon Němšej ћłużił. Won je pjeża jenemu němskemu offizérej dał wobtwjerdżenja města Wilna fotografowacź. W Bialistoku ћu 55 kommunistow, kotśiż ћu wobhonjeńsku ћłużbu sa Rusku cżinili, sajeli.

*

Na jenym kuble pola Rintelna je ћo wulki żitow ſklad ſpalił. 1400 zentnarjow żita je ћo ſnicżiło.

*

Po powěsćach ſe Skaughaia ћu chinesiy rubjeżnizy jendżelskeho bispopa w Schantungu, Scotta, sajeli a wotwjedli.

Wobkhodna protyka.

3. novembra: ſłótne witi we Łasu.
4. novembra: ћwinjaze witi we Khocżebuzu.
5. novembra: ћwinjaze witi we Sthm Komorowje.
6. novembra: ſłótne a konjaze witi we Sthm Komorowje.

Hamtske wozwěwjenja z Budyšina.

Wot 6. hacź do 8. novembra t. l. wotmětwa ћo najmjeńši hermank.

Njedżelu, 7. novembra, ſmuđża ћo twory jenoć wot 11—12 **hodź. dop. a wot** ½2—6 **hodź. pop.** pschedawacź. Na ſhotknymaj hermankiſimaj dnjomaj ma ћo ſ pschedawanjom najpodћiſcho wjecżor we 8 hodź. pschestacź. To pak njepotrjechi budy na Tśelniku, kotreż dyrbja ћo 7. novembra tohorunja w 6 hodź. pop., hewak pak w 10 hodź. wjecżor ſamknycź. Ješћadła, wuhlanja a druhe ћwjeselenja maju ћo na wschéch hermankſtich dnjach najpodћiſcho w 10 hodź. wjecżor ſamknycź.

Sawalenſku potrjebu a druhe wotpadny na ћiwobnu wobћadnu nětnoicź ћwonka hermankich stejiſchczow klaucź je sakasane. Hewak pak płaczja pschedpiſma hermankſkeho porjada. Wotajkim njeje hrajerjam harmonikow, wjerczatych nastrojow atd. dowolene, wustupicź. Twory wuhrawacź je sakasane.

Postajenja wo wojnjowej wóſtoſći na tudomnych hermankach ſ 8. měrza 1913 maja ћo wobledżowacź.

W Budyſchinje, 30. oktobra 1926.

Měšćezjanska rada, polizajſki hamt.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Jara ważne spěwne pruhi změje „Nadźija" dźensa wutoru we 8 hodź. w „Kat. towaršowni" a pjatk w „Serbskim Domje". Njech tute pruhi za wulki koncert nichtó njeskomdźi. Městopředa.

Budyšin. „Jednota Sokoł". Naša porjadna generalna zhromadźizna wotměwa so štwórtk, 11. novembra, wječor we 8 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, wšelcżizny. Prosy so wo połnoličbne wobdźělenje ze strony sobustawstwa. Starosta.

Bukecy. „Radosć" změje jutře srjedu (3. XI) wječor we 8 hodź. spěwanje. — Wšitke spěwne mocy njech přińdu, dokelż ma so pilnje wuknyć za wulki koncert w Budyšinje. Holbjan, dirig.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh" změje 7. nazymnika „serbsku kermušu" z wjesołej rejku we hosćencu „Wójwoda Albrecht" na Albrechtskej dróży. Z dróhownej żeleznicu dosahnyć z wozami čisla 2, 22, 17 a 20. Wšě połobjanske serbske towarstwa so wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Drježdżany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p., wječor ½9 — 10 hodź.

Hasłow. Kołojeżdne tow. „Błysk" změje tón tydźeń štwórtk zhromadźiznu. Njech wšitke sobustawy přińdu. Předs.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł" njeměje we wčera póndźelu, ale dźensa wutoru wječor po zwučowanju zhromadźiznu pola Wjeńkec. — Pančanska, Wotrowska a Njebjelčanska Jednota so na nju wutrobnje přeprošuja. Starosta.

Malešecy. „Jednota Sokoł." Tutón tydźeń zwučowanje wupadnje.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa tón tydźeń srjedu w Pančanskim hosćencu. Započatk z dypkom we 8 hodź. Z přileżnosću hłownje pruhi přichodnu njedźelu w Budyšinje (hdyž je też nazymski hermank) pojźdże zawrjeny awto za tuni pjenjez. Štóž chce hišće sobu jěć, njech to podpisanemu bórzy wozwjewi. Dirigent.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Sowrjecy. Towarstwo „Sołobik" zeńdże so tón tydźeń štwórtk zaso k spěwanju a k serbskim rejam a to wšitcy z dypkom we **8 hodź.**, dokelž dyrbi dirigent ½10 hodź. zaso preć. Šewčik.

Zwjazk serbsk. spěwnych towarstwow. Z přileżnosću Budyšskeho hermanka — **njedźelu, 7. novembra** — budźe zhromadna pruha za koncert, kiž so 24. novembra w „Krónje" wotměwa. Započatk pruhi pop. w **4** hodź. w Maćičnym Domje. Towarstwa chcyle wšo prawje pilnje a derje dowukny:

„Dobry wječor" čo. 11, 26, 32
„Wulka lubosć" čo. 6, 11, 15.

K tomu mužskej khóraj: „Wojeńska" (w Smolerjec kniharni za 10 pj. dóstać) a „Njeboh dźěd" (w Kocorowej 4 hł. knižcy). — Nadźijamy so, zo so wšě serbske spěwne towarstwa při tutom narodnem skutku wobdźěla. Też wšitcy **drazy spěwakhmanjo Serbja so k sobuskutkowanju namolwja.**

J. Słodeńk, hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleć w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Hosćenc w Pančicach

Srjedu, 3. novembra 1926, pop. w 4 hodź.

„Hans und Elschens Mondfahrt"

Jónkróćna hosćinska hra němskich bajkowych hrow.
We hłownych rólach 5 lětna Thea Malburg a 4 lětna Hannelore Knippel.

Płaćizny za dźěći a dorosćenych 1. městno 1.— hr., 2. městno —.60 hr., městno k staću —.30.

Wo bohaty wopyt prosy

zarjadnistwo.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, ::wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlěpšim wuwjedżenju

Ernst Frick, britwjowa toćerńa na Třelanskej dróży 4 Wosebita toćerńa britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Princeske suknje ze šerok. wušiwanjom jenoż 3 hr. **kopiwina 40 pj., twjelki 50 pj., štryk. wolma, barchentowe mužace košle 2.50 hr., kholowy, wupjerki, kožane šórenchi, wósk. přikrywy a gumij. podpołožki.**

Tute tunje płaćizny jenoż na Zwonk. Lawsk. h. 10 pola **J. Erler.**

Łožowe damasty běłe, smuh. počerwjenja wulki wubjerk jara tunjo **K. Erler** na Žitnych wikach 11.

18 centnarow Dělcho a čerwjencho kalu je na předań **w Radworju čo. 33.**

Wysokosuć. podsobna 6chniwa **kruwa** je na předań **w Jitku čo. 22.**

Łserbjo podpjerajcże ћwoje **Serbske Nowiny** ſ małymi nawěšćikami.

Cople spódnje kholowy šěrykowan. wolma jara tunjo K. Erler, na Žitnych wikach 11

Hojenje khorosćow bjez jěda z wuspěchom

přez biochemiskeho hojerja

Willi Gruber z Barlina

Rěčne hodźiny:

w Slepom wuterju a sobotu
na Miłoraskim puću 9—11 hodźin dopołdnja
w Zuchołdec domje 3—7 hodźin popołdnja

w Běłej Wodze póndźelu, srjedu a pjatk 4—½7 h. pop.

Mittelstr. 11. njedźelu 10—1 hodźin dopołdnja.

Pomoc w najcežšich padach!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. pr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a spěchuje Smolerjec knihtiskowanje, nam. dr. s w. ruk. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy nr rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 257 **Budyšin — srjedu, 3. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Knježerstwo radikalneje lěwicy w Sakskej?

Kaž němšporstatna słužba němskich nowin z Drježdźan zhoni, je na naprašenje lěweje sozialdemokratiskeje frakzije sakskeho zejma kommunistiska frakzija zdźelka, so chce sozialdemokratiske mjeńšinowe knježerstwo podpjerać, je-li so jeno žadanja wnosłupanju wobaranja pšecźiwo bjezdźěłoscźi, pschewjedźenju wótzomhodźinskeho dźěłaskeho dnja, wuczišćenja sarjadnistwa wot reakzionarnych sastojnikow atd. Dopjelnja.

Němske knježerstwo wo němsko-francowskim zbliženju jedna.

Póndźelu zu so jwonkowny minister dr. Stresemann, němski finanzny minister dr. Reinhold a němski hospodarskowy minister Curtius, kotrjž ministerialny wubjerk tworja, z nadawkami Thoiriżeje politiki saběrali. Franzowsojo zu so sapowědźili, so z pschewjaźom němskich železnistich obligazijow nakładowacz. Sšrědki a pucźe, z kotrymiž dyrbi so tale politika dale wjesć, zu so rozwominali, tola njeje k zanemu wobsamknjenju doschło. Interministerialny wubjerk so w blišcźim czasu jako sedźe. Wutoru dopołdnja je jwonkowny minister dr. Stresemann psched wukrajnym wubjerkom pschehlad wo stawje jwonkowny wězow rozprawił.

Bědźenje wo financne wurunanje.

Finanzni ministrowje němskich krajow zu so w Barlinje k wažnemu wuradźenju zeschli. S němskim finanzym ministrom tam wo rozdźělenju wumoschka dawkow jednaju. Pschede wschěm žebi kraje pschaja, so by so nječto 25 prozentow dotkhodneho dawka w pschichodze 90 prozentow mjes kraje rozdźělilo. Němske knježerstwo zo tutemu žadanju zapowědźe. Dale kraje žadaju, so by němski stat też we pschichodze za dotalny wumoschk z wobrotoweho dawka runował. Dokelž je so tónle dawk snižił, chce němske finanzne ministerstwo město dotalneje poldra milijardy jenoż za 900 milijonow rukowacź.

Přeciwo Schulzej a Klapprothej smjertne khłostanje so namjetnyło.

Po słónczenju wobstórźbneju rěczow statneju rěčnikow wonaj sćěhowaze khłostanje pschećiwo wobstorżenym namjetnyłschtaj: Pschećiwo Erichej Klapprothej a pschećiwo pryedawšemu wyschšemu leutnantej Schulzej dla zhromadneho mordarstwa poczełenje dla nadpjeranja na to **smjertne khłostanje;** pschećiwo Raghaelej dla pschipomhanja k mordarstwu, dla wopaczneje pschijaći a dla krjudowanjad la nadpjeranja na krjudowanje khłostatnju na žiwdom lět, pschećiwo Glaserej dla pschipomhanja k mordarstwu khłostatnju na tři lěta; pschećiwo Willijej Klapprothej dla pschipomhanja k mordarstwu khłostatnju na tři lěta, pschećiwo Vogelej dla pschipomhanja k mordarstwu khłostatnju na tři lěta a tři měsazy, dale dla krjudowanja Groschki pschećiwo Schuburrej jastwo na poldra lěta, pschećiwo Grützej jastwo na schtyri měsazy, pschećiwo Frickej jastwo na schesć měsazow a pschećiwo Beckerej jastwo na dźewjeć měsazow. Stónczenje statneho rěčnika namjetny, so by so Rehn wutwinowak.

Pschestkyschenje šwědskow pisches sudnikow w Landsbergskim prozeßu je pohórschenje sbudźiło. Mjes tym so sud šwědskow Schmidta a z Alberta, kotrejuž wuprajenja bychu wobstorżenych poczełili, njepschełyschcha, so drusy šwědzy, z kotrychž šwědczenjom dyrbjachu so wobskorżeni wolačzeć, nadrobnje pschełyschachu.

Schwědź z Albert je po sudnistim jednanju na wopraschenje dopisowarja Barlinskich nowin, hač něschto wo existenzy senty wě, wotmolwił: **Wěm so běchu Klapproth, Fehbusch a Büsching wyschschemu leutnantej Schulzej słyšeje podaczi.** Praschenje: Je wyschschi leutnant Schulz Wam ješchto rjekł, schtož by na wobstacźe senty pokasało. Wotmolwa: Hdyž w junizju 1923 z czorneje němskotatneje wobory wustupichi, Schulz mi w pschitomnosći někotrych aktiwnych offizjerow praji: **„z Albert, wěcze wjele wo nas! Hdy bych zhonił, so něschto wubledzieze, dam Waš po nahem žudje zastrelić!“ Też hewak by Schulz pschi kóždej sładnosći rjekł, so maja so pscheradnizy smutska organizazije po nahłym žudje zastrelić.** Praschenje: Mózcze tole wuprajenje też dale dopokasacź? Wotmolwjenje: Haj, je žydom šwědzanni. **Podła teho žym hotowy, prózowanja wyschšcheho leutnanta Schulza wězownje dopokasacź,** kotrejž **na to dźěchu, niz jenoż bróńe zhowacź, ale pscheš to dale na nastajenje wójska k podpjeranju wjelepscheradnišich wotmyślenjow, haj, kotrejž bě žebi wotmyślił, wyšokopscheradniške wotpohlady zjyka pschewjesej.** Historiske rozwicze tychle wězow je sćěhowaze: W Měcze 1922 so wyschschi leutnant Schulz z zwilnym kontraktom jako bróńe hromadźacy offizjer pschistaji. Jemu so bróńowniza Kistrinskeje kommandanturu do wole da, z kotrejuž so změ tam bróńe zhowacź, kotrejž dyrbjachu so pyched ententu potajcź a dźěławe mozy pschijimowacź. Schulza sapoczu tu politiku dźěłacź, pschewza wjedniskwo stabilhelmowy měšnych skupinow, widźeše tu składnosć, wójsko zhromadźicź, kotrejž by Buchdruckerowemu planej (postajenje wojerskeje diktatury) słužiło. **K temu němšti landbund wuzniwaschc, kotrejž měsjesche šamtunu žebjeschkitazu organizazju w donowinskim swjasku Braniborskeje marki.** Tón bu tyšo we wschěch wokrjesach, k ranju Kistrina leżazych, žebjeschkitaze kompagnije nastajak, kotrejž dyrbjachu so jenoż šmutska wokrjesa wuzicź. Wjednistwo tychle swjasków w rukomaj knjesa z Oppena leżesche. Schulz w tychle wokrjesach z dowolnosću knjesa z Oppena offizjerow postaji, kotrychž domowninki swjask a landbund sa pazowaschtaj. Cźile offizjerow dyrbjachu nowe założene formazije Fridericus-Rex-korpsa nastajicź, kotrejž dyrbjachu **po pschikazni swojeho pschedstajeneho też dale swojich wokrjesow pschi wobstejnosćach hač do Barlina wuczahnycź.** Pjeć abo schesć taktich **kompagnijow so w tójdnym dźěłaušim kommandoje sjednoczi, kotrychž bě pschi wudrjenju Buchdruckerowcho kommanda něhdże 50.** Dźěłaušce kommanda běchu dospołnje za swoje kompagnije wuhotowane z tyšlami 98) a kompagnije běchu tak rozdźělene, so mózachu z proviantom wozownjonymi marschi wudźerzeć. W rozprajenjach wjednikow so nastupaušti plan kompagnijow w Barlinje łožoši. Jako swědzy so dźewjeco offizjerow mjenuja. **Landbund z hlowneho dźela pjenjesy dawasche. Knjes z Oppen je pjenjesy hromadźał.**

Sšym hotowy, tele wuprajenje z pschičahu potwierdźicź a wudospolnicź.

Schwědź **Schmidt** praji, so je **sema wobstała,** jako kotrejež wopor je Groscha padnył. Praschenje: Schtó běchu šobustawy tejele femy? Wotmolwa: Najprjódzy jenoż Klapproth, potom pschiłdże Büsching a na posled Fehlbusch. Sšobustawy žebi w jenotliwych padach towarischow na pomoz bjerjechu. Mjes druhim ju Klapproth, Fehlbusch, Voß a dwaj druhaj feldwebla Wilmsa słonzowali.

Wólbny dźeń za evangelsku krajnu synodu.

S wuładom evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa je wólba za 13. porjadnu ev.-luth. krajnu synodu na njedźelu 19. decembra 1920 postajena. Najposdźischo hač do 5. **septembra** maja so wólbne namjety wólbnemu kommisarej pschepodacź. S najmjeńscha 30 synodalnych wusstupacerjow ma je podpisacź. Wone so na bydlišćcźu wólbneje kommisije wosjewja

Nowy sastupjeŕ Pólšeje w Barlinje.

Sa pólšeho pósłanza w Barlinje fu wjeršca Ssapiehu pomjenowali. Won je swopředka f pschećiwnikom Pilsudskeje politiki hył, posdźischo pak so do jeje rasnehu pschiwisowarja pscheměnił. Pilsudski je jeho njedźiwajcy jeho pschećiwnistwa za pósłanza w Barlinje pomjenował. Wočakuja, so budźe so pod wjerchom Ssapiehu jednanje wo němsko-pólskim wikowańskim sprjećenju spěchowacź.

Krajin straschnje sthorił.

Rusti diplomatiski sastupjeŕ **Krajin** w Londonje je straschnje sthorił. Wo jeho žiwjenje žebi starosće cźinja. Lětarjo chodźa do jeho cźela strowu krej pschewjesecź.

Pijće

Klemm-kofej

Won je najlepši

z kofejowego wulkopalenje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **nad 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Kolnick w Budyšinje

na Moltkowej drózy 9.

Jendźelske gmejnske wólby.

Pschi gmejnskich nowowólbach w Jendźelskej zu konserwatiwni cźežke poražene poczerpili. Najlepje je pschi nich dźěłaćerska strona pobyła, wona je 147 žydkow dobyła a 8 žbubła, konserwatiwni zu 18 žydkow dobyli, ale za to 87 žbubili, liberalni 7 žydkow dobyli a 56 žbubili, njewotwinzni 13 žydkow dobyli a 34 žbubili, w Birminghamje 5 žydkow a w Brotlu dwě žydle. W nowowutworjenym Kwidenhamskim wólbnym wokrjesu pak so 19 konserwatiwnych a 5 njewotwinzných wuspěli, mjes tym so 14 dźěłaćerskich kandidatow podleja. Dźěłaćerske nowiny „Daily Herald“ pischu: Saniczaje pora'enje, kotrejž zu konserwatiwni poczerpili, dyrbja ministerskemu pschedsydźe a jeho kollegam mysličź dacź.

Jendźelska a ruski bolschewikojo.

Jendźelski minister Churchill je w rěczi wo strajku hórnikow rjekł, so nětkole jene mutrajne knježerstwo (Rusa) z napjatosću Jendźelsku wobkedźbuje a so pschećiwo njej rasnje měri. Jendźelske knježerstwo z najwjetschej žedźbliwosću na tele wutrajne tykanje so jendźelskich naležnostjow hlada. Lud może so na knježerstwo spuschczicź, so budźe, hdyž budże trjeba, nuzne krocźele cźinicź, so by kóždemu staczanej mózno było, swoje staczanje prawa wukonjecź. Knježerstwo by sbeł je sylnej ruku porasyło.

Sadźerjany prozeßion.

W Franzowskej je bjes dowolnosće wyschnosće wschoslawne wokolocźahanje sakasane. Niedźiwajcy teho dyrbjesche bišop w Montaubanu na žiwjedźenju wschěch žiwatych prozeßionej swonka zyrkwje cźahnycź dacź. Cźah so psches pśeni rjeczas policijstwo pschedrě, koła so potom zastaji. Prozeßion dyrbjesche so na to do katzedrale wrócźicź. Jenoho wobdźelnika dla pschećiwnjenja sajachu.

Po attentace na Musolina.

Powěsć wo njeporadźenym attentace na Mussolina je w nozy z najwietschej spěschnosću po zonej Italskej rozschěri. We wschěch wjetschich městach so fascistiske parady wotměchu, pschi cźimž so w rěczach wusdźěhny, so **dyrbja so zakitanje Mussolinowcho žiwjenja wurjadne naprawy cźinicź.** W Romje so je wschěch zjawnych twarjenjow a privatnych domow zhorhoje znahowachu. Póndźelu wjecźor so w Romje, kotrež wulkowonje Mussolina z wulkotnej illuminaziju woswjeczi, hobrika zhromadźizna wotmě, kotrejž so parada fascistow pschifamtny. Hacź runje bě Mussolini do Forli pschijěłowschi, znutskowonemu ministrej Terucźi yarucźił, wuschkaczany wjeselacź, za wa ha yarjad se wschěmi hrědźanni salkowacź, zu so hischcze posdźe wuzny w Bolognje wotdźerjenja fascistow do cźischcźenje republikanskich oppofizistich nowin „Il Mondo“ dobyle a maschiny rozbite. Policistojo, kotrjž po poslednim wupuschczenju maschinowe maschinowonju strażowachu, so fascistam jenoż žlabje napschećeju stajachu. Fascistojo też wobydlenje direktora „Il Mondo“ a zhromadźerinje maximalistow, untarow a republikanow wupuschćichu.

W **Milanje** cźischczerni nowin „Avanti“ a „Unity“ wupuschćichu a jeneho redaktora nabichu. **Wyschnosć franzowski konsulat kruce strażowacź da.**

„Tribuna“ mjes druhim słědowaze nadrobnosće w attentacje w Bolognje powě: Hdyž běchu nadpadnika morili, dyžchu někotri fascistojo cźeło za drohowu latarnju powěšnyć. Temu statny sekretar Balba sadźewa. Cźeło potom na policajstwo donjeschechu. Wschitkich nadpadnikowych zwójbnych ju sajeli. Njewěrja, so je nadpadnik je žamžnejo pahnucza nadpad słucził. Policija je **wjazy** dyžli 2000 wosebow poślednje dny sajała.

„Giornale d'Italia“ powě, so ju so za Mussolinowy wopyt w Bologni daloko žahaze naprawy k wotwobrocźenju stracha cźiniche. Wschě dróhi, po kotrejž měsesche Mussolini jěcź, běchu so schpeptake. Zahyn i wohdźerjow njemóżesche na dnju Mussolinowcje pschitomnosće wopytowarjow pschijeczź, za kotrychž policija njebě dowolnosć dała.

Pschi fasajilistiskej demonstrazji za Mussolina generalny sekretar fazjistiskeje strony mjes druhim praji: Fazjistojo chcedźa žmjerne khłostanje nic jenoż za teho, kotrejž je nadpad słucził, ale też za teho, kotrejž je jeho k temu sawjedł. Won budże we wulkej fazjistiskej radźe žadacź, so by so žmjerne khłostanje też hnydom pscheczišwo Zamhonei, Capellej a Luzattej nałożiło.

Mussolinowy nadpadnik — 15 lětny hólc.

Bolognaska prefektura je słědowaze nadrobnosće wo Mussolinowym nadpadniku zdźelka: Nadpadnik Anteo

Zamboni njeje hišchèze 16 lèt stary. Jeho nan je ſ knihiſtiſchcherjom a w Bolognje bydli. **Anteo, kotryž bleſchi chaž fazſiſtiſkej mlodſinſkej organiſazji pſchiſluſchesche,** dè ſo w poſlednim czaſu tejele organiſazje ſdalowal. Jeho **nan je pſzed ſ ſanarchiſtom byk.** Wot wjele lèt pak ſo wón po ſdaczu ſ powrótczeſtkim dżelom njeje ſabèrak.

Fażſiſtiſke naſtupnoſcze pſcheczíwo Franzoſwſam.

Nowinam „Eclaireur de Nice“ je ſo ſ Ventiminiglie powołko, ſo ſu fażſiſtiſoju dla nowſcheho attentata na Muſſolina tam demonſtraziju wuhotowali, **Franzoſwſki żelesnizar** njeje we wokomiku, hdyż je ſo fażſiſtiſka hymna piſkała, **klobuk ſczahnył,** na czoł ſu ſo **demonſtrantoju do njeho a do nekotrych jeho towarſchow ſ naſtupnjczu dali.** Fażſiſtoju ſu potom pſched franzowſkim konſulatom demonſtraziju wotmèli. Nèkotſi ſ nich ſu ſo ſ naſtupnoſcu do franzowſkeho konſulata dóſli, a jedyn ſ nich je ſ Balkona pſcheczíwo Franzowſkej njepſcheczelnu rèż mèł.

Anteo Zamboni najſkerje bjes winy wumrèł.

Milanſke nowiny powodża, ſo Anteo Zamboni, kotreholż ſu w Bologne ſabili, ſżyła njeje nadpad na Muſſolina ſkutżił. Jeho ſu pſchepoſnawſchi morili, njes tym ſo je wopraſowżił nadpadnik cżeknył.

Zamboniowy 20 lètny bratr, Aſſunto, kotryż je ſ korpoſalom w jenej wojeſſkej cżiſchczerni w Milanje, praji, ſo je powèdżej two ſmjerjej ſwojeho bratra halle ſ nowin ſhonił. Wón njemóże wopſchijeċ, ſkaż je bratr ſ temu pſchiſchoł. Żyła ſwójba je patrioteiſtyż a fażſiſtiſcz ſmyſlena. Offizjerojo praja, ſo je Aſſunto wubjerny wojak. Jeho ſu pſchepytowańſkej wyſchnoſcżi pſchepodali a do wojeſſkeho faſtwa wotwjedli. Aſſunto je ſo też pſchi fażſiſtiſkim marſchu na Rom wobdżélił.

Dollarſla pryńczeża a wulkowjerch.

Bohate Amerićanki ſo rad na europiſkich wjerchow abo hrabjow wudawaju. Jenej ſ nich, knjeżni Audry Amerjej, je ſo ſ pomocu ſwojeje pjenjeżnje mòcżnje ſchlachcżiſko, wutrobu wulkowjercha Dimitrija Konſtantinowicża, wuża poſlednjeho ruſſeho cżara, dobyèċ a ſo ſ nim ſlubiċ. Knjeżna Amerjej je ſamóżiteje ſwójby w Cincinnati pokhadża.

Njeporadżeny ſbèżk w Mexiku.

Wjedawſchi general Galleges je w ſtaċe Guanajuatu ſbèżkarſke bibanje pſcheczíwo Callesjowemu knjeżerſtwu naſchkarak. Dożdże k wojowanju, w kotrymż knjeżerſtwowe wójſko ſbèżkarjow dospołnje ſbi a roſehna. Gallegos je cżeknył.

Ze Serbow.

W Budyſchinje, 3. novembra 1926.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 738, hygrometer 0, thermometer wo dnu +6. Dżenja rano we 8 hodż. barometer 735, hygrometer +1, thermometer w nozy +4. Wuhladny na malo ſo pſchemèniwajo wjedro. — Wczera rano bè wyſchina nad ſyrjedżnej a ſapadnej Europu. Wot wjeczora bliżi ſo hiżo ſaſo nowa niżina. Te je wczera rano w Jendżelſkej ſ deſchczom ſapuſtyła. Pola naſ jewi ſo jeje pſchibliżowanje ſ wotczołenjom. Wyſchina nad ſaċichej Europu naiſkerje k towej pſchinoſchnje, ſo ſo tuta niżina nad nami wuczełnje. — Jutre ſchtwórk khżadża ſtónczko 7,02 hodż. a khowa ſo 4,24 hodż. Mèżaċk khżadża rano 5,14 hodż. a khowa ſo pop. 4,31 hodż. Jutſje je mlody mèżaċk. Pſchedżenak ſtaja hymny deſchcż ako ſneh.

— **Sſerbſki ſeminar.** Po pròſtwje njehoh knjeża farara Jurićha, naſcheho njelajomniteho ſtawneho wótczinza, je krajne evangeliſke-lutherſke konſiſtorium nèhdy ſerbſki ſeminar ſa ſtudentow a kandidatow duchownſtwa ſakóżiło a je jón też hacż dotal pſcherżeſenje ſdżerżało. We poſlednich njedżelach je ſo w Budeſżezach pſches knjeża farara Domaſchku ſerbſki ſeminar jako wotdżerżał a bu ſaſdżenu hobotu ſa tuto lètko ſ Bożej pomozu wobſtarnjeny. Seminar ma nadawk, ſerbſkich ſtudowazych we ſerbiſkej rèczi roſwuċowaċ, ſpèchowaċ a ſ dobom jich na buchowniſke faſtojniſtwo mjes Sſerbami pſchihotowaċ. Studowazych je nètk malo, ſnajmjeńſcha tajkich, kiż na duchownſtwo ſtudiuja, woſebje mjes Sſerbami. Jedyn ſtudenta khoroſcze dla ſeminar wopytaċ njemóżeſche, każ bè ſebi pſchał a ſo nadżał. Tak je ſo na ſerbſkim ſeminarje lètża jenoż ſtud. theol. Röſler ſ Slipka, kotrehoż bóh bè Sſerb, wobdżélił. Dokelż tutón ruku rèċ hižo wótkneji, kiż je jako autodidkat na wjeċerowſkej ſchuli wuknył, je jemu ſerbſka rèċ lohka. Pſchi dobrych darach a wulkej pilnoſcu ju ſ Bożej pomozu wèſcze dowuknje. W Lipſku je knjes farař Röſeberg jeho ſerbſki wuċżer, ſchtož je jara dżaka hódne. Też ſa cżaſ ſeminara bè poſtuw we Sſerbſtwje jara dobry, tak ſo ſamóżeſche knjes Röſler w Budeſżezach hižo wótkarnu Bożu ſłużbu wotnèċ a je nadżija, ſo, da-li Bóh, hižo w pòſtnym cżaſu na lèto w Budeſżezach ſerbſzu prèdujeſ. — Wobſaży ſu we Sſerbach bjes duchownych. Bóh ſbudż mlodym ſtudentam wutrobu, ſo bychu ho na naſch ſtuby, drohi ſerbſki lud dopomnili a ſo roſbudżili, jemu w luboſcżi na ſwjatym mèſcze ſłużiċ.

— **Sawjedżenje 24hodżinſkeho cżaſa.** Saùdżenu pòndżelu, 1. novembra, ſu w nèmſkim telegrafiſkim wobkhodże ſapoczeli cżaſ po 24 hodżinach liċżeċ. Dospołnje ſo 24hodżinſki dżeń na ſtatnej pòſcże a na ſtatnej żelesnizy ſ nowym lèċżnym jèdnym planom ſawjedże (we meji 1927). Sjawne cżaſnjki pak ſo njebudża pſchemèniċ, ſo bychu ſo njeſroſumjenja pola ludżi hižo nòwnċżka wuſamkċe. Pòſtowe kokti maju ſo po nèċżim na nowe liċżenje pſchestajiċ.

— **W Budyſchinje je khlèbowa płaċżiſna postupiła.** Tele dny je w Budyſchinje płaċżiſna ſa ſchtyripuntowiku pokrutu wot 70 na 73 pf. poſtupiła. W Budyſchinje ho jenoż jena drużina khlèba pjecże. Poſtupjenje płaċżiſny ma ſwoju pſchiċżinu we wyſchſchich żitowych a mukowych płaċżiſnach. Tola ſ tutymi 3 pf. ſo khlèb pornjo muzy hiſchcże jara podrożiċ njeje, po prawym dyrbjała płaċżiſna hiſchcże wyſche ſtupiċ. W Drjeżdżanach ſchtyripuntowſka pokruta 1. drużiny 78 pf. a 2. drużiny 72 pf. płaċżi.

— **Snowawobſhadżenje duchownych mèſtnow pſchi wobſadże ſwj. Pètra.** Po poſtajenju krajneho konſiſtorſtwa ma ſo tſerce farſke mèſtno, kiż je ſo ſ wotthadom fararja Edera wuprózdniło, na to waſchnje wobſhadżiċ, ſo farař Groże, Menda a Siegemund kòżdy wo mèſtno wyſche ſtupja a tak je ſo mèſtno 6. duchownego wuprózdniło, kotreż dyrbi ſo też nètko ſ nowa wobſhadżiċ. Nowy pobrachoważy farař ſo w bliżſchim cżaſu pomjenuje.

— **Wukaſanſke hodżiny ſa ſexualne a mandżelſkſtwowe ſaradżenje.** Spomożerſtwowy hamt mèſta Budyſchina je na ſakhadże rozwjedżenſtich poſtajenjow k ſakſiſemu ſpomożerſtwowemu ſakonjej ſa wobdżerżowe mèſta Budyſchina wukaſanſke hodżiny ſa ſexualne a mandżelſtwowe ſaradżenje pſchiſprawiċ. W tychle rèczinach hodżinach dyrbi ſo rada w ſtrowotnym a rafowym hygieniſkim naſtupanju poda-waċ a ſo wo wſchèch hewaſchich praſchenjach wſcho mùſne wukaſowaċ, kiż ſu ſa ſwjaſanje mandżelſtwow ſ ważnoſcu. Saradżenja, kiż ſu darmo, wotmèrja knjes mèſcżanſki lèkaŕ dr. med. Traeger w ſwojej ſłużbnej ſtuwje na Hrodowſkej haży 10 po 2 ſłhodomaj kòżdy dżeławy dżeń wot 12 hacż 1 hodż. W ſajimje kòżdeho, kiż chże do mandżelſtwa ſtupiċ, ſo pſcheje, ſo ſo ważna pſchiſprawa ſpomożerſtwoweho hamta prawje pilnje wużiwa.

— **Pſchi liċżenju ratarſtich a hajniſtich wobkhodow** ſwòſcżichu w lèże 1925 w Saſkej ſhromadnu wobſchèr wſchèch wobkhodow na 1 349 157,4 hektarow. S tutych ſłużeſche 927 892,4 hektarow k ratarſtwu, to rèka, kraj-na wużi ſo jako pola, a ſahrody, winizy, kiż abo dobre paſtwiſchcża. Słytk padże na lèży, hubjene paſtwy, bahnożite krajiny abo druhu puſcżinu, rybowe haty, haty, kiż ſo ſa ryhaŕſtwo njewużiża, twarjenja, dwory, puċżiki a puċże. Ratarſzy wuwużita krajina wuċżinjeſche potajkim 68,78 prożentow zyłeje ratarſkeje a hajniſkeje ſemje, to je wjaż dyżli dwè tſeċżinje.

— **Krótſhi!** Motorży kolesarjo! Poſlednje dny bychjeſche policija pſcherżiwo nèkotrym motorſkim kolesarjam ſakroczić, dokelż ſich koleſa wjele kura a wulki wjeſelo naċżinjachu. Pſchi tym policija w nèkotrych padach wjeſeli, ſo ſu kolesarjo pſchedpiſane ſadżówki pſchi wubuchach rolkach wotſtronili.

— **Sajatu.** Wczera tu policija 28-lètneho błókarjeja ſ Elbingſkeho wokrjeſa ſaja, kotreżož tammiſche ſtatne rècy niſtwo padawſtwa dla ſ lójcżiſkim liſtom pytaċże.

— **Sſadarſtwo.** Cżaſ tu je, w kotrymż dyrbjał ſebi plahowaċ ſadu wèſty bycż, kajke drużiny ſadowych ſchtomikow chże w nałeċżu ſadżeċ. Hdże może ratar a wobſhadżeċ ſahrody dobre, wſcheże ſadowe ſchtomy płaċżiwy hòdła dóſtaċ. A tak ma ſo ſenja ſa nałètnje ſadżenje nètko we nahmje hižo pſchihotowaċ? A tónkżnje: Kak wothladam ſwoje ſadowe ſchtomy prawje wèżywnoſtojnje w ſmyſle, ſo bych pſchiběranju ſchkòdnikow a khoroſczam wobaraċ a ſebi ſtrowe, ſ wobdżélanjom ſemje a prawe hnojenje wunoſchne ſchtomy ſdżerżaċ. Wo wſchitkich tychle praſchenjach dóſtaſi inſpektor ratarſkeje komory radu podawa ſchtwórk 4. novembra, dop. wot 8 hacż 11 hodż. na hamtſkim hejtmanſtwje w Kamjenzu. Ratarjo, wobdżélerjo ſahrodow, gmejny, wuċżiſke ſkładnoſcże a wopytajcże ſadarſtu ſaradżerju hamtſkeho hejtmanſtwa w Kamjenzu.

— **Nèmſkoſtatny indeks.** Statiſtiſke wobdżélenje pſchi polizajſtim hamcże mèſta Budyſchina nam ſdżeli: Po nowej (wobſchèrnjſchej) metodże wuliczena liczba nèmſkoſtateho indeſa ſa wudawki ſa wudżerżenje żiwjenja (ſjeżiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobkhowtſelenje, wobleczenje, wobkhad a hewaſchu potrjebu) wuċżinjeſche w pſcherèſtu mèżaca oktobra t. l. 142,2 (1913/14 = 100).

— **Pokhroma je wudrila** mjes ſkotom kubleraja Arnoſchta Fichty w Porchowje cżo. 183.

S **Hornjeje Hórki.** Sjawny puċż ſ Hornjeje Hórki do Czornych Nòżiż ſo dla dżełow pſchi twarjenju wodowoda na Hornjoburżanſkich honach wot 4. hacż do 14. t. m. ſawrè. Jèſdny wobkhad pokaſuje ſo na Dżéjnikeju.

S **Lejna** pola Bukeż. Swój ſkoty khwaſ ſwjeċżeſchtaj ſaradżenu njedżelu, wobdataj je ſwojimi dżeċżimi a dżerżódżeċżimi tudomnaj Wagnerej mandżelſkaj. Knjes farař Mjeſwa wotmè popokdnju mału wèrowanſku ſwjatoczkoſcż a poſawniſti thór ſapiſka wobſtarnynaj jubilaromaj ſaſtanicżko. Też wjele ſhoſpodſcheċżow a darow ſo jimaj ſ ſlotemu mandżelſkemu jubilejej doſta.

S **Khróſta.** Do wobjarujomneho njeſhoża pſchiſhdże pſched nèkotrymi dnjemi knjes Käppler ſ naſcheje wſy. Jako bè je ſwojim motorſkim kolom w Sſym Komorowje, wón ſ kolom padże a ſlemi ſebi nohu, njeſhodżowanje ſamżnu, kotruż bèchu jemu we wójnje ſkaniłi. Jeho ſhodżedżeſ ho jenoż lohko ſrani. W tkorowni w Sſym Komorowje jemu lèkaſku pomoż poſtiċżachu, hdyż bè-chu jeho hnydom dowjeſli.

S **Njeſwaċżidła.** Na rewżerje knjeſa komornika ſ Vietinghoffa wotmè hoitwiniſke towaſtwo lèżnu hoitwu. Na njej potrèlachu ſcżèhowaju dżiwinu: 96 dżiwich kartniłow, 37 ſajazow, 18 bażaniow (thaponow), 14 bażtow (Schnepien), 1 thórża a 1 wodżiwnu ſòcżku. Na hoitwje wobdżéli ſo 10 tſèlaow a 50 honjerjow. Ssorny njetrèlachu, dokelż je po nowym ſakżim hoitwiniſkim ſakonju ſakaſane, ſo ſo ſtorny pſchi tajkich hoitwach tſèleja. Hdyż wopomnimy, ſo je ſwèrina, kiż ſo na ſemi żiwi, pod wulkej wodu cżerpika, dha wſchak mòża hoitwjerjo ſ wunoſchkom hoitwy ſpokojom bycż.

S **Njeſwaċżidła.** Saùdżenu pjatk ſwjeċżeſche tudomny hoſcżeńcar Säuberlich ſe ſwojej mandżelſkej ſlèborny khwaſ. Mnoho ſhożopiſcheċżow a kedżbnoſcżow ſo jubilaromaj doſta.

S **Noweje Wſy** pola Njeſwaċżidła. Stary veteran ſ wójnow 1866 a 1870/71 je ſ wèċżnemu ſparej ſaſchak. Je to wumjeńkaŕ K. Hauſch ſ naſcheje wſy, kiż njedżelu wumrè.

S **Hajłowa.** Tu je njedżelu rano naſch dotholètny mèſcżanſoſta Jan Knebel ſwojej woċżi k wèċżnemu ſpa-

---

Zhubjeny syn.

Burſki roman ſ Czornyeho lèża.

41] (Pokraczowanje.)

S zyrkwje ſaſwoni żiwjaty wjeczor — najprjedy hłubeċ a hłóſ, a potom wyſchiſchi, ſlèbrojaſtny a mèrnihy. Herta wuidże ſ cżènneho dwora a poda ſo na puċż k zyrkwi. Mjeſcżo wotewji cżèſże barje, wſa ſebi ſwjeċżeſneje wody ſ ſółlicżka a pokłalny ſo do rózła na łanjenje. Dwjerde a ſymne wone bèchu, ale pſches wyſoke, molowane wokna cżehnjeſche ſo ſaſna pruha a ſpadny na woltaŕ, a wècżna lampka ſwjeċżeſche ſo każ płomjenita wutroba w cżèſte liſtaje zyrkwje. Cżeſti worucħowy dych, ſnoſchowaſche ſo nad łaŕkami, dyċh wuronjenych modlitwow, kotreż bèchu byle tudy wuſpèwane, njeſlezjenje, wo wèrje, nadżiji a luboſcżi.

Holcżka w rostorhanej draſeje, ſ khodom we wobliċżu, hładaſche do wyſokoſcże, dałokoſcże, cżèmnoty. Wona chżyſke paċżerje ſpèwaċż, ale jenoż mjeno Boże wuroni ſo ſ erta. A hdyż we jeje ſadwołkowanju ſo myſle polne bèdy a horja ſo njechaċżu daċż ſaċżèrkaċ, tu ſo wona poda a pſchesta myſlicż a ſaċżu ſłódki, ſłódki mèr, kiż wobja jeje cżèło a duſchu.

Hakle hdyż ſwółk pſchiſłyſchi a krocżeſche ſ njeſzmilnje ſo wotrażowazymi krocżelemi po zyrkwi, to wot njeje twochmy każ njewidżomny ſandżeł.

Wona ſo poſłehny a wuidże ſ Bożeho domu. „Schto dha na mni ſależi?“ ſebi pomyſli. „Sſym khuda duſcha. Ale na nim wjele ſależi, pſchetoż wón ma hiſchcże cżeſej . . . . ja pòndu k njemu, ja pòndu k njemu.“

Dżiwje tſchaſeſche ſwoje ſtotopkowe włoſy a bèżeſche po wſy dele. Tam ſtojeſche hordy Wudwor ſe ſwojimi brunje ſakurzenymi hrjadami a ſe ſwojim nahladnym, błyſkajcżatym ſo rjadom wokrow . . . . a we ſahrodzy mjes ſwoj. Janowymi kerczinami khodżeſche Hendrich herje a bele, ruzy na khribjeczje ſtſchiżiwſchi.

„Hendricho!“ praſeſche Herta.

Jeho wobliczo ſo bolestnje ſczahny.

„Byrnjež bych Wam też jara pſchecżiwna był — Hendricho — rèczeċż tola ſ Wami dyrbju. Ale ſ Wami ſamſtnkim. Je to wulke potajnſtwo — ptaczki moſże to wuſłyſchecż — Sef nje tohodła ſamrèwa. Potajnſtwo leżi w mojej hłowje — tak — tak wulke. Hdyż ſym Wam jo dała, budże mi łóżo!“

„Holcżka, dżi domoj, ty hy thora,“ rjekny Hendrich ſtruchle.

„Ty mèniſch, wróżna,“ praji wona, na njeho ſhladujo. „To njejer jenje wott ehje, hdyż ſym cżi tola tak dobra ſyła.“

Hendrich ho ſadżiwa a bu kedżliwy. Jeje mòdrej wecżerzy bèſchtej ſaſnej, każ nó — to tola njebè ſpohladnjerje kolworótneje — jenoż łhudeje, cżuſtwowaneje duſche.

Mjehke ſobuſtaczneje, pohnuteje, kiż bèſche nutrniſche, jako wſchitka roſwólnoſtej, wecżiżeċż Hendrichowe ſaczuca ſa wbohe, ſapżète dżéżo, kotreż ho tak żyle do jeho mozu poda — a wón wopraſcha ſo ſcżicha a nèżnje: „Sżoto pak maſch mi praſiċż, Herta?“

„Wèrnoſcż, Hendricho!“

Jeho wutroba njemdrje buchaſche. Wona widżeſche ſtrach w jeho wobliczu a ſo ſmażwaſche.

„Cżerwjeny Sef je to ſczinił. Niż Lawrjenczk. Niż ſwój bratr, mój bratr. Wón je żebi myſlił, ſo ſym, a je pſaſcż cżinił a ſakrowak. Hdyż je Lawrjenczka ſ brjeżnjeſchkom wuhładał, je ho wotcherzerak, każ djabołk. „Dyrbiſch mi tu haiſbu ſaplaċżiċż, ja ſam pſchinjeſnu cże do khłoſtarnje, a potom pòndu pſches wulku wodu!“ Pryżedy hacż ſym ho mohła rypnyċż a ſtawy hibaċż, je ſe ſapalenej tſèſlu bèżał na hynowu ſtrjeżu. „Sefo, Sefo,“ ſym ja nim wołała a ho ſukuju a pjeſłk wobletła. Każ błyſk ſym ja nim ſèła. „To ſo tola pali!“ ja reju — a wón — wón ho wobroczeſa a — Hendricho, ſy ty hdy ſo ſ cżertom trjechił? Taſki tón wonhłada! Na ſłhodły je mje won cżiſnył a mje dżerżał każ ſe żelesnymi paſoramni. „Ty ſo kolwrótna, ſchto cżheżeſch wote mnje?“ „Ty ſy wotheń ſakożił,“ ja praju, „o ty njeknicżomny cżowjeżeſe!“ Na to je nie wón bił a krjudował a roſpowèdał, ſo ſym ſ dża, ſo by mi nichtó njeverił, hdyż jeho pſcherażu. A ſawrè je, a dał hłodu tradaċż, ale ja ſym tola pſchiſchła, Hendricho, tebi ſ luboſcżi — ale wułzy jara ſym ſo bèdżita a pſchewinuċż dyrbja'a, pſchetoż bratr tola bratr woſtanje — a ja bych dyżna, ſo budeſchcżej mjeſej wocżiſ wobleċżej, prjedy hacż ſtej widżałej, ſchto je ſo ſtało. Stanje li ſo pſchese nnje njeſlobowny, njemóżu ani hodżinki dżeże żiwa bycż. Sſym żebi a jenm ſ pokleczom — a tebi — Hendricho, Hendricho, woheń njeje hiſchcże wuhaſnył, wón ſo pali a pali . . . .“

S wulkimaj, wuſtrożenymaj wocżomaj bèſche na nju wudżerał. Jeho ruzy tſchepotaſchtej.

„Lawrjenczko, Lawrjenczko!“ bórbotaſche wón hdyż a hdyż ſo jeje ſ płaczitym łłoſom wupowedanych rèczow.

„Lawrjenczko, Lawrjenczko!“ A ja ſym ſo ſ wuchi poczinjał, hdyż ſu ludżo tekże winowali — ja njeſłyſym ſtaremu nanej jeho horjo wotewſak, tajmu ſtarożej wo ſhubjenem ſym jemu ja njeſłyſym wotewſak — bojaſnje a ſtrachocżejhnje ſmy to najhórſche wèrił.“

„Hendricho,“ rjekny Herta, „Sef budże nje ſ nohomaj teptaċż — wón nje ſaraże — ale potom ſo ja pomodlu a wumru. Wy mòżeċże potom żiwy bycż.“

„Ja dyrbju do mèſta jeċż. Dyrbju na ſundniſtwo. Ssmilny Bożo! Jenoż jo hy tukanje ſe ſwèta bwè . . .“

„Na ſundniſtwo! ?“ wuraſy wona ſ zyleje ſtrie.

Wón wotrè żebi ſymny pòt ſ cżoka. „Ja ſo ſinak njechodżi. Ow holeżo, holeżo! Ja dyrbju twojeho bratra ſwètnej ſprawnoſcżi wudaċż. Ja dyrbju ſwojeho bratra wocżiſcżiċż a wuſprawniċż pſched ludżimi, ja, runje ja, pſchetoż ſym jemu tſchinob cżinił, ja ſym jeho wuhnał, a dże-li wón do ſahuły, je-li wón [illegible] — wſchi-li ty, ſchtó je wina, wot toho ſtoja [illegible] ſwojeho łyna żebi żadateż? Ja! Ja ſym wina — a wote munje budżetaj żebi jeho ſadaċż!“

(Pokraczowanje ſeſèhuje.)

ssej šandželik. Nimale 34 lět dołho je zwěru starosće hnużnej rjadowak a nožnk. Djenża krjedu dopoldnja jeho cźełko na Bazjonišćim pohrjebnišću pokhowachu.

S **Njeswačidła.** Swój 94. narodny dźeń blížišću hobotu naistaršćiši staw naišeše wošadu, Hana swudowjena Khěžołka w Holešchowje, bjwjeżi. Njedźiwajcy swojich wyšokich lět starušćina we swojej jćwiczky jeći swoje hospodarstwo hischcze sama wobstara, zwołny dźeń hischcze rad w spěwarškich a bibliji cźita. Khěžołka je hižom na 40 lět ſ wudowu a dźeše hacź połsta lět w šamnjej khěži bydli. Njech smeje wjeseły, požohnowany wjeczor bjes starosćow!

S **Konjez — Schunowa.** Wólby do šakitkeho sejma šandżenu njedźelu šu pokasane, so strona n j e w o l e r i wosće — mjes 275 njeśu 88 pschiščoli. Sawěsće su to wschu tajsy, kotrjž šu we wschém hospodarskim a politiskim žiwjenju dospolnje spokojeni a žanoho pschecźa wjazy njimaju. Sawidźimy jim ſoro jich spokojnosć a... Sawěsće wot nich žanoho ſłowa kritiki a žaneje sforžby na nasche wobstojnosće wjazy ſłyschecź njebudźemy.

S **Kamjenza.** Njeśoże ſ jśinym kolom, kiž mohło lohzy hórje wunicź, sta so njedźelu popoldnju na Narańschej dróšy. S Haberkornkeje dróhi pschidźeše ſ wulkej śpěchnosću kolojśdony a sajźdże do druheho kolojśdneho, kiž po Narańschej dróšy dele jśdżeše, so wobaj je swojim kolom na dróšu padnyschtaj. Tola žanemu bo dale niczo njesta. Wobsej możescht ſ dale jścź.

S **Wulkich Ždżarzy.** W naschim měsće, kiž ma njehdże 8500 wobhbdlerjow, wot 28. septembra, połajšim 4 njedźele dołho, žadyn cźełowjek wumrěć njeje.

S **Němcow.** Pónđelu popoldnju wokoło 5 hodź. we kólni žiwnojcerja Jana Krala woheń wudyri. Kólnja je wschém gratom šo do cźista śpali. Dokeź ludźo a ſ wohnjowa wobora hnydom na pomoz pschihwatachu, šo woheń dale njerozpschestrě. Kał je woheń nastał, njese hischcze snate.

S **Kulowa.** Pschichodny pjatk, 5. novembra, bjwjeri murjeř Josef Kockert je swojej mandželskej Madlenu rodź. Naidalšj žiwotny twaſ.

S **Wulkich Ždżarow.** Ssobotu dopoldnja auto wšeteho St. ſ Budyschina pschi wuwinjenju dla rozmokaneho pucźa wjerhacź počza a do telegrafowcho ſcźełona sajźdże. Srażenje bě tak ſylne, so ſo ſcźełer 2 metraj nad semin wotlemi a ſo roschcźěpi, tak so jenoż groty žerdź hischcze dźerża. Auto žebi wóſtu slemi a ſo hewak hischcze wobchcźedźi. Rutkaſadźeże wožoby kaž je dźiwom niestranjene wostachu.

S **Kobliz pola Wulkich Ždżarow.** Tudomnej Krawcec mandželskej ſwjeſelschcźi ſwój ſtoty ſwaſ, ke kotremuž ſo jimaj mnoho cźestnych pschijowlnačkow dła. Knjez farař Schołta jubilarow domach požohnowa, dokeź dyrbjesche jubilata njewjesta we lożu pschebywać. Wona bě ſo ale ſkoleho kwasa ſylnje roshorila a bě ju Boža ruca ſajała, jo nětk khora leži.

S **Wojerez.** Woda, kotraž ſo w naſchim měsće k picu nałiwa, je zyle bjes poroka. Měło je ſo teſ wobzelže w pośledním cźaſu wo dobre ſaſtaranje ſ wodu prózowało. Knjez prof. dr. Haupt ſ Budyschina je bjezporočnosći wody ſwěſćił. Jenotlíwe infuſowe padły nimaja potajkim ſwoju pschicźinu we wodźe ſ měſchanſkeho wodowoda.

S **Wojerez.** Tudomna zyrkwinſka dróha dostanje tele dny **hinaſchi napohlad.** Żelezny płót, kiž dotal zyrkwinje pschedměto wot dróhi dźeše, je ſo po ſprózniwšim dźele ſhubił. Jón ſu w ſahrodźe ſuperintendentury pschi beleni poſtajili, hdyž dotal ſtary drjewjany płót ſteješe. Jara wobcźežne bě pschestajenje dła żelezneho kolikow ſ cźeſtimi kamjenitnymi nóſkami a dła cźeſtich betonowych ſtołpow, na kotrychž lěpjazowe wrota wiſachu. Płót pak nochcźachu pschedacź, dokeź je jón zyrkej we ſwojim cźaſu darjenu dóſtała. Khodnił pschi zyrkwi, ſ kotrymž bě dawno cźaſ, ſo ſo wupotrjebjeſche, ſo nětko ſ nowa plestruje. Wokoło zyrkwje naſtanje w naſlěcźu rjana ſahroda.

S **jamy Brigity.** Sandżenu ſobotu krótko pſched ſwjatokom ſo we ſwjeſelschnym dźele wukłoweje jamy ſemja ſunu. Na nawjeſcźornej ſtronje jamy ſtadźi ſo ſemja nehdże 80 hacź 100 metrow ſchěroko na 10 hacź 12 metrow hłuboko. Spódnje wórschty běchu popuſchczźele. Se nehdże 6 metrow wutſchehnu. Plumpowa tšěła, kotraž na tejle wukłowej žile ſtejeſche, ſo ſ wulkim rypotom ſofojmy. Plumpar mjeſeſche ſo hiſcheze w pośledním wokomiku wuſtrowacź. Naſtała ſchroda njeje pſchewulka. Hačrunjež ſo woda ſaharěſi, możachu dźełaczerjo wukłe dale kopacź. Wjetſcha wy ſchroda by a, by-li ſo ſemja dźeſi mjedy ſtinyła, jako hiſcheze pachař na njeſbożownym měſtnje ſtejeſche.

S **Klěnego.** W pokracźowanſkej ſchuli ſu ſ rosmožowanjom ſapoczeli. Schuła wotmëwa ſo kóždu póndźelu a tóždu ſchtwórtk. Schulerjow je 47.

Se **Sklepcho.** Sandżenu pónđelu wobhładachu ſebi tſjo knjeza Lěhnic'anſkeho knjeſeſtwa pod wjedźenjom knjeza knjeſeſtwowcho rjadu ſ Goetze tudomnu ſchulu. Woni ſpóſnachu, ſo je zyle nuſne, ſo ſo nowa ſchula natwari. W poſledźenju ſchulſkich pſchejćerjow, ki. ſo k wobhładowanju pſchiſamknu, jednachu je ſaſtupjerjemi knjeſeſtwa *wo pjenježnych pruſchenſtach* ſa nowotwor a wo wuſedźenju mjes zyrkwju a ſchulu. Nadźija wobſteji, ſo ſo w naſlěcźu nowa ſchula twarjeć ſapoczńje.

S **Běleje Wody.** Wjeżera wutoru pſchipoldnju ½1 hodź. ſo pola naſ ſaſo kóń ſplóſchi. Na rózku Bismarkſcheje a Mužakowſkeje dróhi bě pjeża rjitiłi wóz do khłoninkoweje kromy ſałoſił a ſo woju wotkemiło. Kóń ſo pichi tym ſplóſchi a cźekny. Na Mužakowſkej dróhi ſpytaſchtej wutrobitaj cźełowjekaj konja ſadżerjeć. Tu móże pak ſo hiſcheze wo ſkoju rěcźeć, jo wobaj a wězy do ſchkody njeſpłnidźeſchu. Kóń khwałoſche dale na Dwórniſchcowin dróhu a padże tam dwójzy. Skónczuje ſo tola poradźi, ſo ſkoro ſadżerjachu. Wono je ſo ſnadź łohko ſtaniło.

S **Mužakowa.** Dźełaczerjej ſ Běleje Wody, kiž dźełanima, běchu 4,50 hriwnow khłoſtanja napołożili, dokeź je ſebi na Trjebinſkim rěpěrje rm. pjenkow wukopał. Pjenki běchu 75 pj. hódne. Pſched tudomnym ławniſkim ſudom ſo wobſtorżeny pſchecźiwo tomu powoła, dokeź je mjenił, ſo je kopanje pjenkowcho brjewa dowolene, kaž je to prjedy bylo. Nadrěſki hajnik jako ſwědk pak wotpowaka, ſo je kopanje pjenkow w ſwěrjecźej ſahrodźe hdy dowolene bylo. Ssud ſniži khłoſtanje na 1,50 hr. a 75 pj. drjewjenoweje hódnoſće ma dźełaczer hrabi ſarmacź!

S **Khočebuſa.** Njedźelu dopoldnja pſchijědże kluźobna Helena Zierlingez ſ Błótowſkim cźahom do Khočebuſa, ſo by ſnatu woptała. Na ruzy měſeſche ruczku toſchtu wiſaju, w kotrejž měſeſche nimo nekotrych drobnych wězow ſwoju mſdu, 90 hriwnow. Mjes Błótowſkim a ſtatnym dwórniſchcom chžnjeſe hołza pſcheſcheźnik wocźiniecź. Pſchi tym pytny, ſo ju nechtó ſa ruku ſtorhny. Paduch bě ji w tymle wokomiku ruczku toſchtu wotrejnył. Won cźełkaſche. Jako ſo ludźo ſa nim puſchcźichu, běžeſche na Schillerſku dróhu, hdyž auto na njeho cźakaſche, a wotjědże ſ nim. Cźitko woſa njemóžachu ſwěſcźicź. Nadpadnik bě ſchěry płakſchej wobſtorżeny. Dotal jeho hiſcheze wuſſedźili njeſbu.

Z Łužicy.

* S **Mjaſońzy.** Sandżenu ſobotu popoldnju wokoło ½3 hodź. ſo 62lětny ſkałař Jan Grofa a 26lětny ſkałař Marcźin Herbrig, wobaj ſ Mjaſońzy, we Wernerej ſkale w delnjej wěſy ſwadźiſchtaj a ſo ſtónczńje do pukow daſchtaj. Herbrig Grofu ſ tjom, kiž bě ſ cźeſtim żelezom wobbity, cźeſto ſrani. Grofa měſeſche wobej ruzy nje łohcźa ſlemjenu a na ſtwórje nekotre tang. Herbrig na beſtialne waſchnje do Grofy pjerjeſche a po ſwojim woporu teptaſche a jemu ſ tym ſtawy ſlemi. Ssamo ſawołaneho łekarja dr. Fliegera njechmanik cźeſny ſkchiwdźi a wohroži. Sranjenoho Grofu kiſchcze wjeczor ſ khorobnym autom do Budyſchćiſſeje khorownje dowjeſechu, hdyž hižom njedźelu wumrě. Herbrigа ſu ſajeli a ſtatnemu rěcźniſtwu pſchepodali. Jara wobžarowacź je, ſo Grofowi dźełanſan towaſchſcho, kiž tam ſedmjo w blišoſći dźełachu, njeſaſpchimnychu. Też druſy dźełaczerjo, kotřjž njedaleko dźełachu, wobžiwjeneho wot ſeho njethmanſkeho njewotdźerżowachu. Jenoż dwaj dźełaczerjej ſpytaſchtaj, ſo bychſtaj Grofi pomhałoj, njeſpomhachu.

S **Wulkeje Schěny.** Njedźelu wjeczor wokoło ½8 hodźin ſo tu ſmjerne njeſłoże ſ autom ſta. Auto fabrikanta Stoliy ſ Warnsdorfa, kiž ſe Žitawy pſchijědże, pſched ſchułu na Žitawſkej dróſy 54lětneho Emila Goldberga, kiž je we Wulkej Schěnje rodźeny, pſchejědże a mori. Goldberg wjedźeſche njeſtajne žiwjenje a njemóžeſche hydlenja a domiſnu. Po wuprajenſkim wocźitych ſwědkow je Goldberg w pjanoſći a runej měrje do auta ſabjegał. Auto pſchejěpſchnje njejědżeſche.

* Se **Žitawy.** 250 lět dołho w rukach jeneje ſwójby je tudomna ſnata pſchedawarnja drogow a barbow C. H. Nowak. Wobkhod ſałoſi w lěcźe 1676 ſenator Handrij Nowak. Wot toho cźaſa je wobkhod w ſwójbje wostał a też w ſamſnym domje pschi torhoſchcźu. W lěcźe 1861 ſałoſi jón pod tehdomnišćim kobumějcźerjom, kommerzijelnim radu Wilhelmom Nowakom, pod firmu Wilhelm Nowak jun. ſnata wulkowikowarnja chemikalijow a barbow, kotraž może potajtim lětſa ſwoje 75lětne wobſtaſanje ſwjeſcźicź.

* Se **Žitawy.** Pſchi cźełenju wulkich mſchi je 15lětny rěſnišći wucźomnik Kurt Engmann ſ Bertsdorfa wo žiwjenje pſchiſchoł. Pola rěſnika Hendricha Siefrieda we Walterſdorfie, hdyž rěſnišćwo wukuieſche, chžnje Engmann do wulkich mſchow ſtelcź. Dla njewuſchikneho wobkhadźenja ſ bróniu ſlecźa jemu kulka do hłowy, kotraž jeho na měſtnje mori.

* S **Wóſtrowza.** Na ſtatnej dróſy ſ Wóſtrowza do Hirſchfeldy ſo njedźelu cźeſte njeſłoże ſ automobilom ſta. Auto je Sherjela, w kotrymž ſchtyri wołoby ſedźachu, jědźeſche w nahłych ſawinjenjach po Kamjenicźanſkej horje dele. We wótrym ſawinjenju ſchoſer po ſdaczu mój nad autom ſhubi a ſajźdże ſe ſwojim wozom do ſchtoma. Auto ſo do cźiſta roſbi. Jena wołoba ſo cźeſće rani, ſo dyrbjachu ju do Žitawſkeje thorownje dowjeſeć. Druhim tſjom ſo nicźo njeſta.

Ze ſuſodnych a dalšich krajow.

* S **Ruchbacha.** (Lětadło ſnjeſbožiło.) Pſchi wulkim letanju poſtajenju njedźelu ſta ſo na tudomnym lětaniſchcźu ſrjeſbnu podawk. Baum, hiſchcze młody lětak, połajwałſche je ſwojim lětadłom wſchelake wumělſtwa w powětrju. Sso pſchemjetajo a wſchelako wjerzoło bliſcheſe ſo ſ wulkeje wyſokoſće pomału ſemi, jako naboho móſ nad ſwojim lětadle ſhubi. Sso pſchezo dele pſchemjetajo ſtrany lětadła pod hróſnym ſawołanjom tyſaſoweho pſchihładowarjowa pola wjeſli Dreiſſighubena na próſdnym polu ſ tajkim wotmachom wo ſemju, ſo ſo roſbi. Jenotliwe dźele ſarnchu ſo hłuboko do ſemje. Pod roſtrjeſenym lětadłom leżeſche Baum cźeſko ſranjenemu ſtoro dospołnje wotdźełana. Też we mjeſowarju bě jemu ſtoro dospołnje wotdźełana. Też mjeſowarjej bě cźeſko ſranjeny. Smjerbożeneho dowjeſechu do Rychbachſkeje khorownje. Lekarjo mjenja, ſo njeſpodźewane ſtrach wo jeho žiwjenje njewobſteji. Baum połhadża ſ Lipſka, hdyž je ſo ſamoſe pſched ſchtwórcej ſtokom wojenił.

* S **Lěhnizy.** (Ssamomordarſtwo w cźahu.) Krótko po wotjědże 9-hodźiniſcheho cźaha ſ Lěhnizy do Jawory ſaſtřeli ſo **młody** muſkit, kotrehoż běchu pałaſerjo hiſchcze krótko pſched tym ſ młodej hołzu ſo rosmołwjaceje widźeli. Jedna ſo wo 22lětneho Helmuta Wildu, ſyna korczmarja ſ Frenſtadta w Delnjej Schleſerſcej.

* S **Hłuboka.** (Sswoju lubu na požadanje ſaſtřelił.) Pſchiſłužny ſnd jednaſche ſpſchešnjowo 22 lětnemu tſěchikrajeſkemu pomocnikej Rötlicej dla morderſtwa na ſwojej lubej, 17 lětnej Gertrudze Lehmannej. Wobſtorżeny, kotřjž bě ſo po njeſkutku ſam dwójzy ſtřělił, wobtrucźeſche, ſo je hołzu na jeje wotſebite požadanje ſaſtřelił. Sstatny wěcznik namjetowaſche dla morderſtwa ſwjerzne khłoſtanje. Ssud pak wěrſeche wobſtorżenemu a ſaſudźi jeho dla morjenja na požadanje k 4½ lětam ſaſtwa.

* S **Bunzlawy.** (Ssmjertnje ſnjeſbożił.) W blišoſcej Kaiſerſwaldawſkeje żeleſnikeje ſtajije pſchindże wyſchich żeleſnikich rjadowak Bittermann ſ Lěhnizy pod koło tworoweho cźaha. Jedna noha bo jemu dospołnje, druha ſdźela wotdźeje. Po operaziji w thorownі wbohi wumrě.

* Se **Charlottenburga.** (Tunje do balka tepjenje.) W Charlottenburgu tepjeſche ſo wot nekotrych lět ſem wjaſy ſjawnych twarjenjow wot ſhromadneho zentralneho tepjenjiſchcźa. Nětko je ſo rołowa ſyſcź powjeſtſchika, tak ſo ſu ſo też wołoſne priwatne domy zentralnemu tepjenju pſchiſłamknyle. S tym ſu ſo wudawki ſo 25 prozentow ſnižiłe.

* S **Grünberga.** (Sſkědowanja hódne.) Měſto Grünberg dari kóždemu nowonarodźenemu dźeſeću wupokas wo 3 hr., kotrež ſo pſchi wuſtajenju nałutowanſkeje knjižki dźeſeju pſchiliczja.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórk:** Kurjawate, mike nałymne wjedro, w krótkowjeczornej Němſkej ſnadne deſcźeje. — Nad Jendźelſkej je ſo njenadźijuſy wuczahnyło, ſchtož ſo naiſterje też pola naſ ſtanje. W Franzowſkej ſo deſcźeje. W połnóżnej Europje ſuchu a ſymne, w Ruſkej jara ſyma.

*

W połodniſchej Tirolſkej ſu ſo ſ wukaſom Trientſkeho prjeſcka wyſche němſke tydźeniki ſakaſake. S wukaſom ſu ſo potrjeſchiłe „Volksbote", „Dolomit", „Bozener Volksblatt" a „Burggräfler".

*

We njepſchećelſnoſćach pſchećiwo Franzowſkim w Italſkim namjeſtnym měſtaczku Ventimiglia ſo powjeſ, ſo pſchi demonſtraziji faſiſtiſkich iſtſo franzowſkeje żeleſnicarjo, kotřjž na dwórniſchcźowym balkonje ſtejachu, njeběchu ſwójſ kłobuk ſejahnyli. 50 faſiſtiſkich tho dla pſches lětſy, kotrež twarjenja wot naměſta dźěła, pſchećeſechu a ſo do pſchebywanje franzowſkich żeleſnicarjow dobuchu. Tam ſo do franzowſkich żeleſnicarjow dachu, ſ kotrychž ſo płatnacźo cźeſko ſranichu. Kommiſar hnydom ſtražnikow pſched franzowſkich wułat pózła a ludźi ſ wołoſnoſće dwórniſchcźa wuhna. Faſiſtiſko nochcźachu tam franzowſkemu cźełej wojerej dacź, kotrehoż perſonal ſ wſeho honjachu. Faſiſtiſko na to ſ cźełbami a ſtrjelami wobronjeni pſched franzowſki konſulat pſchiſcźechu. Njeczas poliziſtow pſchedrěwſchi ſe faſiſtiſko do konſulata dobuchu. Jedyn ſ nich ſ balkona ſ ludźi rěcźeſche. Njemérny a nabjłnoſće hacź do nozy trajachu.

*

Muſſolini ma ſo ſa njeſranliweho. Hdyž jeho faſiſtiſch wjednży w Romje powitachu, wón praji: „Mi ſo njemóže nicźo ſtacź, donjż njeſbym ſwojej żełe dokonjał." Wón wjeźa pod draſtu panzer nohy, na kotrymž ſo kulki wotraja.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Jednota Sokol". Naša porjadna generalna zhromadźizna wotmëwa ſo **ſtwórtk**, 11. novembra, wjeċor we 8 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, wſelězny. Prosy ſo wo **połnoliċbne** wobdźělenje ze ſtrony sobuſtawſtwa. Starosta.

Budyſin. Jednota „Sokoł" ma kóždy **ſtwórtk** wjeċor a ſwój dypkom we **8** hodź. zwuċowanje w towaſtwownі na Hornċeſerskej hasy (Christl. Vereinshaus). Wſitcy młodźi Serbja ſłušeja do „Sokoła". Naċolnik.

Bukecy. „Radoſć" zmjeje dźenſa ſrjedu (3. XI) wjeċor we 8 hodź. ſpěwanje. — Wſitke ſpěwne mocy njech přińdu, dokeľž ma ſo pilnje wuknyć za wulki koncert w Budyšinje. Holbjan, dirig.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh" zmjeje 7. nazymnika „ſerbſku kermušu" z wjeſołej rejku we hoſċencu „Wójwoda Albrecht" na Albrechtſkej dróży. Z dróhownej żeleznicu doſahnyć z wozami ċiſła 2, 22, 17 a 20. Wſě połobjanſke ſerbſko towaſtwa ſo wutrobnje přeprošuja. Předſydſtwo.

Drježdżany. „Hromadnik" ſpěwa kóždy 1. a 3. ſtwórtk w měſanċu pola Gusty Zmija, Christianſtr. 22 p., wjeċor **¾9** — 10 hodź.

Hasłow. Kołojězdne tow. „Błysk" zmjeje tón tydźeń ſtwórtk zhromadźiznu. Njech wſitke ſobuſtawy přińdu. Předs.

Hrodźišċo. Spěw. wotrjad „Zerjow" ſpěwa dźenſa ſrjedu wjeċ. ½9 hodź. pola Jurakec w Hrodźišću. Po tym je mała zhromadźizna towaſtwa. Wſitke ſobuſtawy njeċe eyle wěſċe přińdu a też hoſċo ſu nam lubje witani. Předſydſtwo.

Kotżbuſ! Wěſ **ſpěwne towaſtwa** maju přichodnu **njedźelu (7. XI.)** popołdnju w **4** hodź. w Serbſkim Domje w Budyšinje **zhromadnu pruhu.** Spěwarjo a ſpěwarki **wſitkich** towaſtwow njech po možnoſći wſitcy přińdu! J. Slodeńk, ht. dirig.

Liehań. „Zernička" ma dźenſa ſrjedu wjeċor ½8 h. pola Budollac ſpěwanje. Wſitcy njech eyle wěſċe přińdu!

Malešecy. „Jednota Sokol." Tutón tydźeń zwuċowanje **wupadnje.**

Radwoř. „Hu. Je." ma dźenſa ſrjedu we **8** hodź. pola Br. za muži a **ſtwórtk we 8** hodź. na šuli za **žónſke ſpěwanje, 5 minutow** do časa — to je přikład porjada! M. N.

Sowrjecy. Towaſtwo „Sokobik" **zeńdże** ſo tón tydźeń **ſtwórtk** zaſo k ſpěwanju a k ſerbſkim rejam a to wſitcy z dypkom we **6 hodź.**, dokeľž dyrbi dirigent ½10 hodź. zaſo přińć. Šewčik.

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóždy tydźeń **ſtwórtk** zwuċowanje. Naċolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brětnycy. — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje.

Železniski jězdny plan. — Płacacy wot 3. oktobra 1926.

S Budyšina do Rakez a Petershajna.

S Budyšina	4,60	6 28		7,31	9,34	11,38	2.13	4.55	6.53	10,18	10,59
„ Ratarjez	4,57	6,34		7,38	9,40	11,44	2.19	5 02	6.59	10,24	11,05
„ Jidowa	5,01	6,38		7,43	9,44	11,49	2.23	5.06	7.03	10,29	11,09
„ Mječko Wjelkowa	5,08	6,45	jenoż přez	7,49	9,50	11,57	2.31	5.13	7.09	10,35	11,15
do Radworja (dwórn.)	5,16	6,52	dźeń.	7,57	9,58	12,04	2.39	5.21	7.17	10,42	11,23
∫ Radworja „	5,17	6,57	7,01	7.59	10,00	12,05	2.41	5.22	7.19	10,43	11,24
„ Khańcwa	5,22				10,05		2.46		7.24		11,28
„ Njeswačidła	5,29		7,12		10,12		2.53		7.31		11,35
„ Schejchowa	5,35				10,18		3.00		7.37		11,41
do Rakez	5,41		7,23		10,24		3.06		7.43		11,47
„ Rakez	5,43		7,28		10,26		3.08		7.45		
„ Komorowa	5,50				10,32		3.15		7.52		
„ Wulkich Sdžar	5,57		7,39		10,39		3.22		7.59		
„ Hólta	6,04		7,44		10,46		3.29		8.06		
do Kulowa	6,11		7,50		10,55		3.36		8.13		
„ Mężnow	6,19				11,03		3.44		8.21		
do Wojerez	6,25		8,02		11,09		3.50		8.27		
∫ Wojerez	6,30				11,15		4.18				
„ Welicje	7,07				11,59		4.58				
do Petershajna	7.15				12,07		5.06				

Wšědnje: W. Dubrawa 7.45. Jenoż přez dźeń. Lubij wječ. 10.41, wtor. 11.20. Do Wósporta 1.09. Do Schejchowa wotkl. 2.43. Do Wósporta 11.42. Jenoż wtorki a hwjezdy dny.

S Petershajna do Rakez a Budyšina.

S Petershajna					8.50				2.05††	6.46
„ Wałkow					9.02				2.14	6.49
do Wojerez					10.00				2.53††	7.34
∫ Wojerez				6.45	10.30				4.20	8.49
„ Mężnow				6.52	10.38				4.26	8.45
„ Kulowa				7.00	10.53				4.33	8.52
„ Hólta				7.07	11.00				4.40	8.59
„ Wulk. Sdžar				7.14	11.07				4.47	9.06
„ Komorowa				7.20	11.13				4.53	9.12
do Rakez				7.27	11.19				4.59	9.18
∫ Rakez			6.21*	7.29	11.20				5.00	9.19
„ Schejchowa			6.28*	7.35	11.26				5.06	9.25
„ Njeswač.			6.37*	7.42	11.32				5.12	9.31
„ Khańcwa			6.46*	7.50	11.39				5.19	9.38
do Radworja	6.32	6.51*	7.55	10.41†	11.43	1.12*	2.15	5.23	6.10	7.14	9.42
∫ Radworja	6.34	6.53*	7.58	10.43†	11.44	1.13*	2.18	5.24	6.11	7.18	9.43
„ Mal. Wjelk.	6.44	7.03*	8.08	10.53†	11.56	1.23*	2.30	5.33	6.21	7.28	9.52
„ Jidowa	6.51	7.10*	8.14	10.59†	12.02	1.29*	2.36	5.39	6.29	7.35	9.58
„ Ratarjez	6.55	7.14*	8.18	11.03†	12.06	1.33*	2.41	5.43	6.35	7.40	10.02
do Budyšina	7.01	7.21*	8.23	11.08†	12.11	1.39*	2.47	5.48	6.42	7.46	10.07

Wšědnje: Schejchowa wotkl. 5.30. Wałkow wotkl. 8.57. Wulk. Dubrawy wotkl. 12.10. Wot bóhdyše haći do płaća ↓ Wulk. Dubrawy, wotkl. 5.30. ↓ Lubija, wotkl. 5.22.

* Jenoż wótru a hwjezdy. † Jenoż wótru hrjedu, sobotu, a hwj. dny. †† S Petershajna do Wałkez wotchadźa we dny.

S Radworja do Lubija.

S Radworja (dwórn.)	6,57	7.59			12.05§	5.29	10.43
„ Radworja (ſaſt.)	7,03	8.05			12.12	5.36	10.49
„ Lutobcla	7,09	8.12			12.18	5.43	10.55
„ Wulk. Dubrawy	7.15	8.18			12.25	5.52	11.01
„ Kluſchca	7.21	8.27			12.33	6.01	11.09
„ Łuczyny	7.27	8.35			12.42	6.10	11.17
„ Barta	7.32	8.45			12.51	6.22	11.25
„ Hrodźiſchcza	7.38	8.56			1.03	6.33	11.36
do Wósporta	—	9.02	•	†	1.09	6.39	11.42
∫ Wósporta	6.52	—	9.50	10,30	1.32	6.53	
„ Mječiſchcza	6.58	—	9.57	10,36	1.39	6.59	
„ Lutoczka	7.04	—	10.04	10,43	1.45	7.06	
„ Hluchiny	7.11	—	10.12	10,51	1.52	7.13	
„ Małych Radwicz	7.16	—	10.17	10,56	1.57	7.18	
„ Kellis	7.30	—	10.31	11,10	2.11	7.33	
do Lubija	7.40	—	10.41	11,20	2 21	7.43	

Jenoż dźeławe dny. † Jenoż njedźelu. § S Radworja do Wósporta jenoż hrjedu, sobotu, njedźelu a hwjezdne dny.

S Lubija do Radworja.

S Lubija	—	8.37		12.10		5.22	8.05
„ Kellis	—	8.46		12.19		5.31	8.14
„ Małych Radwicz	—	8.53		12.26		5.38	8.21
„ Hluchiny	—	8.57		12.30		5.42	8.25
„ Lutoczka	—	9.04		12.37		5.49	8.32
„ Mječiz	—	9.10		12.43		5.55	8.38
do Wósporta	—	9.15		12.48		6.00	8.43
∫ Wósporta	5.30	—	9.37	1.11		6.06	
„ Hrodźiſchcza	5.37	—	9.44	1.18		6.13	
„ Barta	5.46	—	9.53	1.27		6.24	
„ Łuczyny	5.54	—	10.02	1.36		6.33	
„ Kluſchca	6.04	—	10.12	1.46		6.44	
„ Wulk. Dubrawy	6.15	—	10.23	12.55	1.58	5 50	6.55
„ Lutoczca	6.20	—	10.28	1.00	2.03	5.56	7.01
„ Radworja (ſaſt.)	6.26	—	10.35	1.05	2.09	6.03	7.07
do Radworja (dwórn.)	6.32	—	10.41	1.12	2.15	6.10	7.14

Jenoż njedźelu a hwjezdne dny. Jenoż dźeławe dny.

S Biskopiz do Kamjenza.

S Biskopiz	6.50	1.40	6.40	10.47
„ Schumborna	7.00	1.50	6.55	10.57
„ Porchowa	7.11	2.01	7.22	10.08
„ Ruſchizy	7.24	2.12	7.36	11.18
„ Halſchtrowa	7.33	2.21	7.51	11.27
„ Protes-Thonberga	7.39	2.27	8.01	11.34
„ Brěſnje	7.46	2.34	8.11	11.40
do Kamjenza	7.56	2.44	8.23	11.50

S Kamjenza do Biskopiz.

S Kamjenza	4.48	11.17	1.28	5.03
„ Brěſnje	5.00	11.29	1.43	5.13
„ Protes-Thonberg	5.10	11.37	1.55	5.20
„ Halſchtrowa	5.21	11.50	2.23	5.31
„ Ruſchizy	5.32	12.01	2.36	5.41
„ Porchowa	5.46	12.16	3.04	5.53
„ Schumborna	6.01	12.32	3.18	6.05
do Biskopiz	6.12	12.44	3.38	6.16

Tow. młodych ratarjow w Bukecach

zmeje **přichodnu sobotu, 6. novembra** swoje

kermušne zawjeselenje

na kotrež wšitkich přećelow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Přezmórske jězby

Porjadne

woženje wosobow a tworow

do wšěch dźělow swěta

Składnosć k zabawnym a wokrewjeńskim jězbam na morju z porjadnje službu wukonjacemi parnikami.

Wobhonjenja a čišćerske pisma přez

Hamburg-Amerika Linie

Hamburg / Alsterdamm 25

a wšěch zastupnikow w kóždem wjesnem měsće łukraja a wukraja.

Ernst Sembdner w Budyšinje, na Hórnčerskej hasy 21.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

2 pis. woblečeni z 4 hłowakami 20.00 16.70 **14.50** hr.

běte łož. plachty 150 × 225 wot **3.60** hr.

kopřiw. łož. plachty 160 × 225 **3.00** hr.

košl. barchenty *barchenty za kabaty a suknje* jara tunjo!

Hilger w Budyšinje na Lotzowskej drózy čo. 20 I. Žane klamy.

Strowe syjne dźěći

jeli leberthranowe emulsion pija

bleša 2.— a 3.— hr.

pola

Winter

(bratřa Miersch nasl.)

na Zitnych wikach 30.

Twjelki trjenja tunjo! K. Erler na Žitn. wikach 11

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Dla spuščenja wobkhoda

swój cyły skład

dospołnje

wupředawam

Zo bych **spěšnje** wuprózdnił, předawam **jenož dobre kajkosće**

mužacych woblekow

mužacych ulstrow

žonjacych a holćacych mantlow

wołmjanych a sealplyš. mantlow

z

20-50% zniženymi płaćiznami

M. Wassermann

na Bohatej hasy 15!

Zastup na Hauensteinskej hasy 5.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Kedźbu!

Wumłóću wšěm ratarjam kóždu dźělbu žita ze šerokomłóćakom (Bulldoggmotor) za jara nizku płaćiznu, tuńšo hač z milinu. Wšo dalše je zhonjć pola

J. B. Schustera w Hórkach

pola Njeswačidła.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łukelskej hasy 34.

Telefon 2736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacha ſ Lipska w Budyschim hamtiſkim hejtmanſtwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"

(Tu wutřihać).

November 1926.

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".

Tónle wotrězk płaći za nawěštki w měsacu novembru 1926.

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předaj, abo je-li chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z nawěštkom w „Serb. Nowinach"

wozjewili, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin", kotryž při skazanju abo připósłanju *nawěštka wotrězk předpołoži*, dostanje nawěštk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skazař nawěštka ma swoje polne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wočiści

Nakład. „Serb. Nowin".

Sofy, chaislongi a matracy

kupujeće najtuńšo w najlěpšim wuwjedźenju pola

Despanga w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Vogtlandske gardiny

kromy, canki, wulki wubjerk vitražowe tkaniny mtr. 40 pj. přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr. wumělske gardiny, tež za małe wokna.

Erler na Z. Lawskej hasy 10

Fytam za nowe lěto jara wjele **dźowkow za dom na polo a do hródźe.**

Přistajeńca Görlichowa w Budyšinje na Sukelskej hasy 1 Telefon 3837.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Naše klamy a składy su powjeśćene!

Strkowanska wolma jara tunja

K. Erler na Žitnych wikach 11

Srěni kóń je na předań w Cornowje čo. 30.

Nowosće! Nowosće!

žonjace mantle

dźěćace mantle

čople žonjace wobleki

Fr. W. Häcker w Budyšinje

mějićel O. Hartmann.

Założene 1852 na Žitnej hasy 7.

Přiloha k číslu 257 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 3. novembra 1926

Pčołarjowe winowatosće w novembru.

K wotwobroćenju žmjerce šawinowazeje symy posledničh oktobrskich nozow žu žo pczołki do symskeje ličze hromadušćahnyke a žonja. Spódnja papa je žo jim podžiwnyła, mětmosći sa symske pschebywanje je sčinjena, so cžahnyć njemóże a so je wichorej a błónčnym pruham njepożnědny pschistup k wulětowańskim dźěrkam sadżewany. Wopaki je, ždyž žo wulětowańske dźěrki tak swuješa abo žo žamo zatykaju, to móże žo powětr hubjeńsko wumělnić hač w ličze. Pczołki ztorża na njedostatk na powětrje z rosnorjazym bunczenjom. Pschečiwo myschan zběhnu wulětowańske dźěrki najlepje z blachowymi deščičkami, do ktrychž jako cžešak subu wurešamy, je wotshibnjemy. Swjatorki a dwornaki wotdźerżuje grotowe pleczidło, tiž žo psched šwobodnje šiesaze ličze cžehnje. We kwitowanju a nakožowanju mjedo drje žo lětša nicžo prajicz njetrjeba, ale drohotnemu wósku mjedajeze žo skasuje. Trjebajomne pkasčeze dyrbja žo schwablowacz a žo kždy jenotliwy do nowinskeje papjery zawalicz abo na městno powěsnyć, hdyž wětr pschestawa. Wschon shitny wósk dyrbi žo 24 hodźin dołho w deschczitkowej wodze mokacz, žo do měda sežypacz a žo w pkankskim kótle wutwaricz. Njerad wostanje w měsce a cžisty wósk móże žo po wulhkódnjenju z wody wotshěhnyć. Wjazy wunoschka maće z parnym wósskowym schtrejakom; wón dawa žo po shrěchu lohko z wšom wuczisčicz. Pschi pczolnitschcu na žo wot jersawych blakow wuczisčicz a z waselinu namasacz. We zahrodži dyrbi žo njerjad wotstronicz, schtomy a kerki, tiž žu pczołkam pschi wulětowanju še sadżerkom, maja žo wurubacz a zapite zahrodne kuty žo za pczołkaju pasnuu wuwuzija. Wjerzby a podobne schtomy žu tunje a hodźa žo wosebje za pczołki. W cžasu, hdyž pczołki njemulětuja, njech pczołat kolczowe tschi teruje a kolcze ż wolijowej barbu pobarbja.

Lěto 1927 ma sa Budyschkich pczolarjow wyschke nadawki. We Lubiju jich na wustajeńcy a hlownej zhromadźišnje krajneho zwjazka wocakuje. Tohodla, zdźěchcze žo, wy cžischi w kraju, pschinjesce to, na cžož zse hordzi, z waschich pczolnizow a wužiwajcze symske wjerzowy k pilnemu pipleńšenu dźěku. Pomhajcze njeprózniwemu wjednikej w Kotmarjezach žobu k dobremu wuspěchej! J.

Rubježny nadpad w Charlottenburgu

Dwaj morwaj — jedyn ranjeny.

Rubježne nadpady a mordarstwa w Berlinje na strašcne waschnje pschiběraju. Berlin ma tu srudnu zkawu, so móże žo w tutym nastupanju zkoro ż ameritanskimi wulkoměstami runacz. Młodaj cžłowjekaj, 24lětny Fryz Liebener a jeho towarsch Genatzki se Charlottenburga, běschtaj hromadze se 47lětnym krawzom Dummerom w nozu k pondźeli w jenej korczmje na Wilhelmskim namješcu byłoj. Dokelž bě tam swada nastała, běchu žo hromadze wokolo 12 hodźin na dompucz nastajili. We žamšnym cžasu nadpadny młody cžłowjek na Berlinskej dróze w Charlottenburgu krawskeho mischtra Weisa. Nadpadnik skała Weisa ż nožom a rubi jemu listowniu. Jako pschiškluschni policajsaj sastopnizy sa rubježnikom źiłedżachu, namakachu w blischcezi prěnscheho podawka Liebenowa a Genatzkeho cžežko zranjeneju we womorje ležo. Jeju dowjesenu do thorownje. Tola hižo na transporcze wumrěschtaj, hdyž bě jedyn ż njeju prjedy hischcze na krótki cžaš ż womory wotkuzlt a wuprajił, so je starschi cžłowjek jeju nadpadnył, a dokelž běschtaj žo wobarałoj, žo ż kalaczom do njeju dał a potom jeju wurubił. Hdyž policija dale źiłedżeschze, storczi na Bjedrichowym namješcze na krawza Dummera, kotrehož drasta bě ż krwju wopanzana. Dummer bě tohorunja mjes wozci rostkłany. Hdyž běchu jemu rany sawjazali, dowjedechu jeho na policiju. Sranjeny bě thětro pjany a powědaschze, so je tamneju młodeju cžłowjekow ż pjanosću morił.

Hakle wczera popołdnju, hdyž bě Dummer žwoju pjanosć wuspał, wrócži žwoje prěnsche wuprajenja a powědasche, so je też jeho njesnaty cžłowjek nadpadnył a ż nožom cžežko ranił. Dummer potom nadpadnika dosć derje ryżnowaschze, a tak žo wukopa, so je jeho žamšny cžłowjek nadpadnył, łaž krawskeho mischtra Weisa, a so je też žamšny štośnik tamneju młodeju cžłowjekow morił. Policija nětko sa cžełnjenym mordarjom źiłedži.

Na Mikławšku

na dnju „Khudych duschi".

S horda nožy skalna sczěna
Rospadawši Mikławschta,
A do maczer-semje klina
Spróżne dusche wutulja.

Murje zyrkwje njebjo krywa,
Hwězdy tajnje sybolja,
A we wóknach nózka lěha —
Nutska mucžni směrom spja.

Frinkotaja Sprewja bywa
Skalnym murjam strażerka.
S cžłowiskich bydlow kwětko zmčwa
Mikławschk mile wobkuła.

Małe hórki, pschebytk cžła,
Swěczki zunje wotkrańja,
A pod pychu seleń krywa,
Swaha zwětko tschepota.

Jenoż jónu w lěcze bywa
Khudych duschow hodźinka
Swěczka haschu — nózka tula
Ssmjertny raj do sabycża.

Pomniki a tschiże jewja:
Bytosć je tu schadobna!
Pominajo žiwym sjewja:
Krótka seńska hodźinka.

P. Krjeczmar.

„Wustojny łažer" po fasadach.

Dobry wuspěch měješe wuschikny paduch w nozy k pjatkej w jenym Berlinskim hotelu „Pod Lipami". S lohkim prażnjenjom wokna wotucži tam w prěnim posthódże bydlazy Amerićan. Dokelž ležbi myślesche, so je wětr sa wokno potorhał, bórzy saso wuzyn. Pok hodźiny posdźišo chżnje pohladacz, kak na cžasu je. Hdyž sa cžažnikom na nóznym thamorczku žahny, tam cžažnik wjazy njebě. Tež kholowy na stólczku běchu prjecz. Hdyž žwězu sajmječži, wuhlada žwoje kholowy w kucžiku ležo, pódla też pjesl. Wschě kapzy běchu prózne. Nětko bě Amerićan pschežwědczeny, so tola wětr prjedy njebě sa wokno torhał ale paduch, kotryž bě pola njeho bohate žně měł. Nimo štoteho cžažnika běchu 600 hriwnow němskich pjenjes, 110 dollarow, 800 franzozskich, 500 belgiskich frankow a kreditny list jemu do rukow padnyte.

Pschekwapjenje w hotelu pak bě hischcze wjetsche, hdyž žo wukopa, so je paduch też w druhim posthódże we jenej ssitwje, hdyž knjeni ż dźěcżom spasche, pobył. Tu bě ruczku tochku ż 50 hriwnami kradnył. Policija žebi myślł, so je paduch jako kavaler mjes hosczemi w hotelu wjeczor žobu rejował, hdyž je žwoje wobkedžowanja cžinił a žwoje wopory žebi wupytał. Potom je žo na dworje nehdże sthował. Hdyž je wscho spało, je po fazadze horje salesł, pschi cžimż je sjmžu a blyskowódh ł pomoży brat. W druhim posthódże ju durje na balkon wotewrjene byłe, sthoż jemu dźěło połoži. Dele je na žamšnym puczu lesł. Sa paduchom žo jara cžežko źiłedżicz hodźi, dokelž jeho nichtó widżał njeje.

Přilopk.

* **Scheki „knjesa ż Graevenitz".** S wopačnymi schekami dżeła w Barlinje žnadź 40 lět starý jebak, kotryž žebi ża nje wschelake twory nakupicz sнyta. Tak pschijědże wczera w awcze psched Sauerez ředkarnju na Lützowskej dróży 45, jo by žebi knjeńi konjazy grat kupił. Kupz mjenowaschze žo „ż Graevenitz" ż Topoloweje aleje 8. Prajeschc, so grat mjnje tryeba, dojedna žo też ż wobžedżerjom wo kupny pjenjes a da grat hnydom do žwojeho awta borjesć. Potom šaptaczi jón še schekom, na jenu Barlinsku banku wustajenym, kotryż bě też „ż Graevenitz" podpisany. Hdyż cžažyche žedłaŕ posdźischo schek na banzy samenicz, sjoni, so ż kradnjeneje schekoweje knihi pokhadża a so podpisany žyła žadyn konto na banzy nima.

* **Móschnicžku a dżeżo shubiła.** Spodźiwny podawk sta žo njedawno w Barlinje. Tam šašše žona je žwojim jenoż nekotre měsazy starym dźěżeczom do woła Barlinskeje elektriki. Jako cžažyche žo žydowcz, pytny, je je móschnicžku shubiła. We žwojej wosthorjenosći połoži dżeżo na lawku a wopuschći hischcze tak špěschnje wós, so by sa shubjenej móschnicžku pohladała. Wjednik woša pak to njepytny a tak wotjědże elektrika bjes žony. Hakle po puczu žo wjednik na male dżeżo dohlada, pschi kotremž też móschnicžku na lawzy wuhlada. Sdźerżny žwojim lubžownym pschehwjsmam, woteda móschnicžku a dżeżo, łaž „Barl. Lok. Anz." piża, jako „shubjenej wězy". Spožiwna namakarka šondži sacžischcz, jo je žo dżeżo wuhodżiło. Tola bórzy žo wězka wujaśni, hdyż macz pa žwoje dżeżo pschindże.

* **Spodźiwny žmjertny pad.** S wujaśnjenjom spodźiwneho žmjertneho pada saběra žo nětkole Berlinska kriminalna policija. W šandżenej nozy pschindże tam na měschczanšku wukhowanku straża 50 lět starý muzyk, kotryż na bolenje w žoldku storżesche. Hdyż bě lékar jemu nětkle trjepki dał, wołzali žo khory sało. Na druhi dżeń rano namakachu pażantojo nětcho thěžko wot wukhowanskeje straże žamšneho muzykeho na lawzu ležo dołho dospołnje wutleho bjes mantla, pjesla a cžrijt. Sastojnik dowjedże jeho na policajsku strażu, a dokelž bě myślachu, so je pjany, tknychu jeho do komorki, so by žo wuspał. Hdyż połdźisko saso sa nim hladachu, namakachu jeho morweho na semi ležo. Policija ma nětko spodźiwny pad wujaśnicz, schtoż je cžežko, dokelž morwy žane papjery pschi žebi njemješesche.

* **Mordarski pospyt v łymiwym bludze.** Srudny žwójbny podawk sta w šandżenej nozy w Berlinje na Kniprodalej dróży. 50lětny frišer ležesche hižo wjazy tydżenjow khory na šahorjenje płuzow. Wczera popołdnju cžitny w pschedpłacżu žmjerzce žwój testament. We nozy wokoło tśjoch stany a pschindże do jeho žony, hdyż jeho žona a 16lětna džowka špaschtej. Mołajo „Tebje tež žobu wosmu!" poczja še sabijakom do džowki bicz. Jako cžažyche macz dalschemu biczu sadżewacz, hrabny Jansen kuchińśki nóž a skała ż nim džowku straschnje. Hdyż policija a šuśodża, kotrychž bě macz rucze na pomoz zwołała, pschikhwatachu, samkny žo khory do žwojeje komory a mori žo, žebi nóž do wutroby kłowschi. Cžežko ranjenu hołaj do thorownje dowjesechu.

* **K žmjerczi šajudżili.** Neuwiedsći pschišłažny žud šajudżi korbarja Jakuba Koppena ż Breitscheida dwójcy k žmjerczi. Wobkorčženy bě winowaschze, so je w lěcze 1919 muzikeju ż Duisburga satčělił a wurubił. Dale bě podgladny, so je 1920 žwojeho nana, žwoju žonu a žwoje dżeżo žamordował.

* **Wulki woheń šnicži 40 nowych żelesnischi wosow.** We nozy k šobocze je žo wulka łakowarnja centralnych żelesnischi dźełarjow w Darmštatze wotpalika. We njej žo runje 40 żelesnischi wosow šnowa łakowacze, kotrež *žo wschě špalichu. Jenoż ż najwjetschej prózu žo poradżi*, woheń wot benzołoweho šklaku wotdżerżecz. Nacžinjena šchkoda je jara wulka. Ludźo njejšu wo žiwjenje pschischle.

700lětne wopomnjeće swjatcho Franciska z Assisi.

(Pokračowanje.)

Swět za Khrysta dobyć, też pohanski, bohuwotcuzbnjeny swět; wšitko we Khrystu zwobnowjeć! We nadobnej jednorosći běše jónu bratr Franciskus z kijom na kříž smuhi do pěska sčinił a jako nawjednik Najwyššeho swojich synow wo tute njebjeske strony wuposłał k dobywanju dušow. Nětko bě z nich wójsko nastało a kóždy zbóžny dżeń, na kotremž słónčko nad Assisi skhadżeše, widżeše nowych wojakow so do njeho zarjadować. Mysle swjatcho sahachu dawno hižo přez italske mjezy. Wón wuhlada polo žnjow wěčneho Boha na sewjeru a w juhu běte a wočakowace kosu.

Woni čahnychu 1217, potom wosebje z łučneho kapitla 1219, hdyž běchu 3000 bratrow zhromadżenych, do Jendźelskeje, jpaniskoje, do Syrije. Połnóceneje Afriki. Do Němskeje běchu hižo 1217 pod Janom ze Parma přišli. Njeznajo rěče a přez to njelubych njedorozumjenjow dla běchu so z jastwom a padnjeśćom (rynku) spóznali. Zaso čehnješe tam nětko syła, smjerć khrobła, přihotowana na martrarstwo, wot bratra Caesariusa z Speyera nawjedowana. To běše bolostne, tradanjow połne pućowanje, kotrež wjedżeše přez Trient, Brixen, Srjedźnołeš k sewjeru. Nětko pak stojachu Němcy w jich srjedźizne, a błyšćacy wuspěch bě z jich mytom za wulke prócy a bědżenja. Bórzy wuhladachu jich města Straßburg, Mohuč, Speyer, Worms trajnje w swojich murjach, mjez tym zo druzy dale hač do Erfurta čehnjechu. — Franciskus wubra sebi Delnju Egiptowsku, hdyž Křižerjo Damiette wobłohowachu. Zaso widżeše w duchu dobyćersku palmu kiwać. A zaso zakita jeho Bóh, da jemu smilnosć namakać samo na dworje sultana. Přez Palestinu a swjate městna wjedżeše jeho puć wróćo do domizny. —

Poslednje lěta swjatcho. Je to přeco dospołniše wotwjazowanje wot zemskeho, wotwjazowanje wot cžłowjekow, zo by so přeco hłubšo a hłubšo podnurjował do morja Bójskeje lubosće: Khrystusowa lubosć, lubosć k čerpjenju, sylnje začute kročenje po stopach Wumožnika wot Bethlehema na Golgathu. Ale nic, zo by so stał swětacuzy, zymny, morwy za swoju wokolnosć, ně, z tajkich wotsalnych khwilow wróća so zaso k žiwjenju, do swěta z druhimaj wočomaj, kotrejž stej we wěčnem swětle zwótřenej, wošicenej, wšudźežkuli Bójske w přirodze a tež w cžłowjeku nadešlej. Też zemske mjezy a rozdźele, kotrež je cžłowjeska hordosć čahnyła a činiła, rozpłunu před nim. Přeco bóle a bóle wuliwa so też z jeho wutroby promjo tamneje wšosmilneje lubosće, kotraž so ke kóždejžkuli khudźinje při puću pokhila, kotraž so ke ze zrudnym, so raduje z wjesołym a kotraž wšudze hišće jedyn, byrnjež ted posledni łahodny wotbłysk Bójskeje přiwuznosće a wobhnadżenja namaka.

Nješto čistelho, dobroćiwelho, prěnjotneho wukhladża wot njeho, rozwjazuje napjeće, pokleće, kotrež je nětdy raj přeměniłe do našeje z winu a křižom wobteženeje zemje. Ludźo to začuwaju a jich duše sobu zynča při kóždem jeho słowje, jeho napohladze, njerozumne stworjenje, to začuwa a ptačata we powětře, kaž też zwěrjata na polu pytaju jeho blizkosć. — —

A zaso přińdże tajka hnadowna hodźina, hdyž wón, kaž swj. Bonaventura piše: „Runja njebjeskim ducham po Jakubowem rěblu k Bohu horje zestupi."

Na dnju powyšenja Kříža lěta 1224 to běše, horjeka na Alvana, na samotnej, nalěj wyšinje Apeninow, kotrejež pjatu wobmywatej rěcy Tiber a Arno. Ze dala w ranju zwalha switanje, wopowědujo mlody dżeń, hdyž bolosćiwe swjeco wukřižowaneho Wumožnika w podobje Serafa před jeho wóčkom so jewi. Płomjenjeja rany na jeho swjatem čele a njewupraјna bolosć přerži hladaecho, kiž swojej rucy wupřestrěwa. A potom je jemu, jako bychu žehliwe kłoki rucy a nozy a wutrobno překlóte. —

Na swjatych listach je jónu japoštoł napisał: „Nošu na sebi bluzny Knjezowe. Z Khrystom sym na kříž přibity!"

W Francisku běše so to widžomnje spodobniło. Znamjenja dźiwa, kotrež so hač dotal žanomu smjertnemu dostałe njejsu, kajkež so wsamsnej forwje też wjazy njewospjetowachu. Jako druhi Khrystus woteúdże wón z tutoje „Golgathy", jako by Bóh sam chcył zaryć drohotny — wšém widżomny — pječat připózna ća skutkej, kiž bě swjaty dokonjał, jemu w krwawnych pismikach dać swoje mjeńko, swoje podpisno.

W samsnem lěce buchu też wustajenja třećeho rjadu we swojim poslednim wudźělku wot Honorija III. wobkrućene.

(Skóńčenje přichodnje.)

* **Krewawny njesłutk w Charlottenburgu so wujasnił.** Barlinskej policiji je so poradźiło, dweju łóstnikow sajeć, kotrajž běschtaj młodeju człowjekow w Charlottenburgu na dróhy moriloj, kaž na druhim městnje pisamy. Sajataj, 18letny woknaćišćer Emil Cieślok a jeho bratr Jurij, staj so wusnałoj. Wobtrukowjetaj pak, so staj so wobaraj pišeća wo namozy njesłutk stučiłoj. Sajataj běschtaj njedźelu na rejach blišo Wilhelmskeho naměsta w Charlottenburgu byloj. Krótko do 12 hodź. w nozy nasta dla jeneje holzy swade, w běhu katrejež schofer Kretschmann revolwer wučahny a Cieślokej bratromaj z nim hrožeše. Tutaj wupuščeščistaj rejwanšku kubju. Na dróhy pak so wjazu młodych ludźi do njeju da. Emil Cieślok je z nožom wokoło so hrabajo so na swojich pišećelnikow walił a dweju z njeju zmjertnje ranił. Kaž wobtrucja, je we sanaranju jednak. Tomu napischeču pak šwedzyn wupraja, so je Gerlok kaž njemdry so do Liebenowa a Genatzkeho dał. Morwaj mataj wjele hłubokich ranow we žiwoce, kotrež běhu wschě smjertne. Sajataj so pischpytowanskemu sudnikej pichepodaschtaj.

* **Dwójne zamomordarstwo pischi łaščicu jenicžkeho dźěćeća.** Po krótkej thorosći bě jenicžke dźěćo Barchetez mandźelskeju na Bergmannskej dróhy w Barlinje wumrěło. Hłuboko srudźenaj starschej wupyschichtaj mału łaščcu swojeho lubuschka a zyłu zymu z najrjeńschimi kwětkami. Potom napišachtaj roszahnowanske listy na bližšichi znatych. Stónčanje wotewrischtaj wschě płunowe honače we wobydlenju a sćěhowaschtaj tak dobrowólnje swojemu dźěćeću do smjerće. Jako na druhe ranje z mozu bydlenje wotewrichu, namalachu jeju morwaj pischi łaščcu swojeho dźěćeća na semi. Pospytny, jeju sahy k žiwjenju sbudźić, běchu podarmo.

* **Żelesniski attentat pola Leiserde pisched Łubom.** W prastarym arzbiskopskim palasće w Hildesheimje, kotryž nětko tamnischemu sudnistwu słuži, sapočnje so dźensa prozeš, kotryž dyrbi zakostny żelesniski attentat pola Leiserde sapokazać. 21 człowjekow je w nozy k 19. auguštej tuteho lěta z tamnym njesłožom wo žiwjenje pischischło. Pischećiwo Ocje Schlesingerej a Walterej Weberej je so wobstorżba dła mordarstwa a wohrożenje transporta sapodała. Dale so też pospytaneho mordarstwa a pospytaneho wohrożenja transportow winujetaj. Jako tśeći je wobstorżeny Waltera Webcrowy bratr, Willy Weber, dokelž je pjeca wo attentace wědźał, kotryž pak niczo cinił njeje, so by njesłožu zadźewak. We prozesu, kotryž dyrbi dwaj dnjej tracź, budźe so 19 swědkow pschešłyschećej, mjes kotrymiž je najwažnischi sobuwandrowski sjabk wobstorżenych, Robert Schröder.

* **Rosdźelenje Leiserdskeho myta.** Kaž so z derje wobhonjeneho městna piša, je Hannoverska żelesniska direkcija myto na sajecze winikow Leiserdskeho żelesniskeho njesłoža, kotrež hromadże 27 000 hriwnow wučinja, po pokazu wandrowskemu Robertej Schröderej a wěstemu Windmannej wudźěliło, kotrajž běschtaj winikow policiji mjenowałoj. Wobdźělniłaj pischi sajeću winikow zu wobešite myta dóstali.

* **Srażka łódźow.** Njedźelu w nozy srazy motorowa łódź linije Hamburg—Amerika „Vogtland" na dešnim Łobju pola Sulawy do ruskeho parnika „Gribalb", kotryž so podnuri. Wobšadka so wukhowa. „Vogtland" wróći so cżełżaj wobschkodżena do pischistawa.

* **Sa 48 hriwnow — łeto thłostatnje.** Cżełke thłostanje napołoži Elberfeldski lawnišći żud wyschichemu póstiskemu rjadowarjej. Dyrbješe póstišku pschipokasanku wo 5 hriwnach wobstaracź, kotruž po podpišanju dostawarja na 50 hr. falschowasche, niczu k ličbje 5 pschipišajo. 45 hriwnow tyłny potom do żwojeje kapby. Dla cżełkeho jebanstwa a falschowanja lisćinow jeho k jednemu łetu thłostanje a 150 hr. pjenježneho thłostanja sabudźichu.

* **Njenadžita łupjeł.** Na żwjedżenju łódźneho towarstwa w Parchimje żnyny so veranda pischi Łobju leżaneho hotela, z kotrehož wjazy stow ludźi żwjedżenskemu cżahej na Łobju pschihladowachu. Na 80 muži, żonow a dźěcži padny do łódymnneje wody. Na žboże mózachu wschěch wuthowaczi.

* **Powodżenja w Harzu.** Wo strasche nowehu powodżenja piša so z Braunschwcига. Dokelž wot žrjedź saúdżeneho tydżenja w horach taje a so nimo toho stajnje deschcżuje, maja réki wulku wodu. S dźěła su hižo z brjoha wustupiłe. Hdyž so tak dale deschcżuje, nastanu z nowa wulke powodżenja. Pola Wórsuma steji krajina k wjeczoru réki Ohem tsoo pod wodu. Też Jłsa je se brjohow stupiła. Zyłe nize leżana krajina je kaž jedyn jězor. Hródże w Burgdorfje, Heiningenu a Gitteldże dyrbi ſtót z wjetschego dźěła wopuschczićź. Kaž so z Goslara pische, je so nad horu Auerhahn cżełke njewjedro rospuschczikło. Ssylne schtomy so wukorjenichu a telefonowe sćežory so zwowalachu. W saúdżenej nozy je so w Harzu sabo znjeh schok.

* **Wulka woda w Rheinje.** S njepschestawazymi deschcżemi a znjehpadanjom postupuje woda w Rheinje pola Koblenza za hodźinu wo 3 zentimetry, Mosela pola Triera pak wo 8 zentimetrow. Tola po powěsćach je hornjeho Rheina a Neckara tam woda sabo spaduje.

Kóždy čitar Serbskich Nowin

wotewza **so sobotu**

w Serbskej knihafni

swoju

serbsku protyku

* **Awto z aluminija.** Sastupjeć jendźelskeho Daimlerjeho druźstwa wobtrucźi sastupjerjam nowinarstwa na Londonskej awtowej wustajeńcy, so je aluminijowy awto wós najbliščscheho pschichoda.

* **Żelesniske njesłoże w Južnej Tirolskej.** Na cżarze z Bozena do Meerana padny w blišosći Laneskeho dwórnischcża lokomotiwa je schtyrjomi wosami jeneho cżaha z nasypa do réki Etsch. Wjednik lokomotiwy a tepjeř so morischtaj; jedyn pucźowaczy so łohko srani.

* **Njewjedrowa katastrofa we Łowinskej.** Łowinsku je znowa njewjedrowa katastrofa domapytała, kotraž je wulku schkodu nacźinika. W Łubnjanju wětr wjele tśechow wotkry a płotow swotorha. W Hornjej Krajnsej wichor hišchże hórje sakhadźesche. Wjazy wšow su z wulkej wodu do wulkich rékow pschewobroczene hórske réćki katastrofalnje sapuschtiłe.

* **Żadna žwóra jeneho pha.** S Mittelbozbacha so piša. Pohonc̀ nabi po puczu do Welleswcilera bla malicźkosće žwojeho pha. Pischi žhubi pohonc̀ žwoju listownju, schtož pak njepytny. Hdyž bě hižo zyły kónc̀ dale jěł, pschidźeja póś z listownju mjes žubami za žwojim knjesom. Pohonc̀ hnuty z tajkej žwěru žwojeho pha, kupi jemu za to wulku kobłasu.

* **Woheń w Parizskim hotelu.** Dokelž bě so elektrizki prud pschetorhnył, nasta w saúdżenej nozy na štwórtach w jednym Parizskim hotelu woheń, kotryž mjes wobydlerjemi wulku hrozu nacźini. Młoda holza, kotruž bě žhlmy kurc je spanja wubudźił, skoczi w prénich štróželach z wokna jeje w druhim poschodże leżaneje sćiwy na dróhu, hdyž ju z nataman ym cjapom namakachu. S jeje na pomoz wokanjom hatle buchu tež druhi wobydlerjo hotela na strach žebjeni. Tśi dalsche swoboby skoczischu tohorunja kaž bjes rozuma a z furom na pol pohłuschene z wokna na dróhu. Wobnjowej woberje pak so poradźi, štyrtkowjch so strózelemi skoro slemjenych hosćał z pomocu dołhich rébkow wulkowacź a woheń, kotryž bě hižo zyłe štwórty hacź do piateho poschoda sapalił, podusiwši. Hdyž běchu so hosćo sajo tuk smělowali, dyrbješeche wjele z nich spóstnacź, so běchu so jim w powschitkownej zamjatanźy wjele debjeńkow tradnyke.

* **Kóń, kiž ham k štótnemu lěkarjej dże.** Scżełhowazy podawk so z Malente-Gremsmühlen piša: Stótny lěkar dr. Steinroth w Malente wotwuri nadobo w nozy a sašłyscha na dworje nětšti ropot. Sdasche so jemu, kaž by jeho koń po dworje wokoło běhał. Tohodla dźěsche dele, so by jeho sahy swjasał. Kak pak bo dźiwasche, jako na dworje zuješo konja wuhlada, kotryž lěkarjowu pomoz triebasche. Běsche to jemu snate słocżo jenoho wósnikarja, kotrež cżasto na kólik cżerpjesche. A dokelž konja snata thorosć sabo cżiwiłowasche, bě so na puć napałił, so by swuczenu pomoz pola stótneho lěkarja pytał. Jako wobdźěsćeł so z jowym brunakom hladacź pschihódże, běsche tutomu hižo pombane. A jeli stawišna wěrna njeje, tak je tola jenre wumpěkna.

* **Żelesniski njesłoži w Franzowiskej.** Cżełke żelesniske njesłoże sta so psched wcżerawschim wjecżor njedaloko Liancourtskeho dwórnischcża w połnocnej Franzowiskej. Do łpěchnika Boulogne—Paris jadu spěchnik Paris—Lille. Cżahi dyrbjachu njenuzny łećeli kónc̀ puczа do wobeju směrow po zamknjenych kolijach jěchaćź, dokelž běsche dżeń pryedy wjazy tworowych wosow z kolijow sajeło, kotrež wobthod na pódsaúdżiskich kolijach hacżachu. Lillski spěchnik chżnyche runje tutu cżaru wopuschczićź a na normalnych kolijach dale jěć, jako runje na wuhibadle Parizskich cżah do njeho srazy. Wobsebje cżełko pschecheny bu jedyny wós Lillskeho cżaha, kotremuž bě lokomotiwa dwuheho cżaha runje do strony sajeła. Dwaj pucźowazaj so morischtaj, dwanacże so srani. S pucźowazych Parizskeho cżaha nichtó do niesłoża njepschindże. — Druha srażka sta so njedaloko Saintosa, k połnocy wuliwa réki Gironde. Tam sajědże wobsobowy cżah do tworoweho cżaha. Nakładny wós a pręni wobsobowy wós wobsoboweho cżaha so rosbischtej, mjes tym so skoro wschi wosy tworoweho cżaha z kolijow sajkowschi, so powróćischu. Spinarja wobsobowego cżaha, kiž bě wotškoli, saraschu pucźowazy wosy. Nimo toho so schtyri žónske cżełko sranichu, mjes tym so 8 druhich pucźowazych z njejmischimi canami wotešłoże.

* **Wulki woheń w Texaskich woljowych polach.** We wolijowych polach Beaumonta w Texasu rosbuchny wulki wolijowy tank. Rosłaty wolij so sapali a sa nekotre mjeńschiny stejachu zwe składy we płomjenjach. Dwaj dźěłacźerjej bu spalischtaj. Dźesaż dalschich so cżełko srani. Nacżinjena schkoda so na ½ miljona dollarow wobliczi.

Hospodarski rozhlad.

Sšrjedu, 3. novembra 1926

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,198	100 pólsk. markow	—
Jendźelski punt	20,34½	100 čsskosl. krónow	12,43
100 šwajc. frankow	80,95	100 franc. frankow	18,30

Efekty.

Berlinska burša sapoča wczera swój wobkhad z jara knutymi kursami efektow. Posłójšcho so trochu wotdrjehowachu. Na kónzu burhy kursy znowa horje sraśchu. Kurs wojnskeje požčoški bě sawčerawschim hacź na 7,85 hr. postupił. Wczera so trochu sešłabi.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki wostachu tej wczera měrne. Wukrajne wiki mějachu seśłabjene płaćišiny. Na Berlinskich wikach jenoż pšeńca 10 pj. pschišadźi. Druhe druźiny žita znowa je dotalne płaćišiny sakhowachu. Wczera płaćeńcze zentnaś w Berlinje:

pšeńcży 13,50—13,65 hr., rožki 10,95 hr.
hacź 11,20 hr., jećmjenja naležnjeho 11
hacź 13,10 hr., najmjenscho 9,60—10,25 hr.,
wowsa 8,90—9,65 hrivnow,

w termijowym wikowanju

za dezember: pšeńcży 14,35—14,42½ hr., rožki 11,70—11,80 hr., wowsa 10,12½ hrivnow,
za měrz: pšeńcży 14,47½—14,50 hr., rožki 12,05—12,15 hr., wowsa 10,45 hr.,
za meju: pšeńcży 14,37½—14,45 hr., rožki 12,20—12,25 hr., wowsa 10,55 hr.

Leń, dźěło a śrjedźe. Leń I. 4,25—5,50 hr., II 3 hacź 4,50 hr.; dźělo I. 0,72½ hr., II. 0,62½ hr., a III. 55 pj. po puncże; śrjedźe I. 35—57½ pj., a 14—32½ pjenježkow po puncże.

Pruška statna pokładnja je tele dny, po pschiwšacżu finkonja so rozrunnazeho z Hohenzollerami, Wilhelmej Hohenzollernskemu w Dollandskej pschebywazemu, 5 mil. št. hr. wupłacziła.

Na pschedań.

Cżašnik, stejazy, nowy dubowy, w Budyšchinje, Nowosalzska dróha 17, delka na prawo.

Prošata 4 žyłne, w Ssowrjezach cżo. 7.

Żelezne kachle, w Běłej Wodze, Schweigstr. 22 II.

Sšo pytaja:

Krawski, Schołź w Kamjenzu, Kapałnska haša
Holza do domu, Belgerka w Kamjenicy Wolešchnizy.

Saúdnižy na pischestadźowanje:
schtwórtk. 4. nowembra 1926

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kasarnach, twarjenje I: wolijowy wobras, marmorowe płaty, wuzahanske blido, rastowy powěschak, kožanej šofał. 8 autowych wobručow, pišańske blidże, wošobinski auto, klawěr, žonjaze kolo, schtórnje, dźěcżaze a turnowanske stupnje;
pisched radnizu w 10 hodź. dop.: kruwa;

w Lubiju dop. w 10 hodź. na šudnistwje: drasny kamor, blidko k pišańskemu strojej, sofa, pišaństi sekretar; blido, muzaze kolo, wuczahowaze blido, schtyrjaze blidko, büjej, schpihel, pišaństi stroj, sofa, knihowy kamor, vertiko, gramofon z 19 platami, kobrz (Tepich),) 22 bleschow likerow, dźěcżaze hrajki, wschelaki elektrisći cżapor a pschiprawy za radio.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźensa dop. ¾11 hodź.: Pischi dotalnych płaćišinach wiki jara měrne. Tendenza bjes wobtrhoda.

Dov. ¾12 hodź.: Kaž pisched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	2. 11.	1. 11.		2. 11.	1. 11.
Pšeńca	270-273	272-275	bunY	21-23,00	21-23,00
rožka	219-224	219 224	woka	—	—
nal. jećmjeń	230-262	220-264	módre lupiny	—	—
naz. jećmjeń	192 2 5	192 205	žołte lupiny	—	—
wowsa	178-193	178-193	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps, wosušk	15,90	15,90
pšenź. muka	36-38,75	36-39,00	lany wosušk.	21-21,00	21,90
rožna muka	32-33,75	32-33,75	poch. melasa	—	
pš. wotruby	12,00	12,00	běrnj. kruški	24-24,3	24-24,50
rožne „	11,75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps			rjana skoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,00-1,20	0,95-1,20
bróch	40-42,00	40-42,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,00
pjeluški			jećna „	0,85-1,20	0,65-1,00

* **Żadna žwóra jeneho pha.** S Mittelbozbacha so piša. Pohonc̀ nabi po puczu do Welleswcilera bla malicźkosće žwojeho pha. Pischi žhubi pohonc̀ žwoju listownju, schtož pak njepytny. Hdyž bě hižo zyły kónc̀ dale jěć, pschidźeja póś z listownju mjes žubami za žwojim knjesom. Pohonc̀ hnuty z tajkej žwěru žwojeho pha, kupi jemu za to wulku kobłasu.

* **Woheń w Parizskim hotelu.** Dokelž bě so elektrizki prud pschetorhnył, nasta w saúdżenej nozy na štwórtach w jednym Parizskim hotelu woheń, kotryž mjes wobydlerjemi wulku hrozu nacźini. Młoda holza, kotruž bě žhlmy kurc je spanja wubudźił, skoczi w prénich štróželach z wokna jeje w druhim poschodże leżaneje sćiwy na dróhu, hdyž ju z nataman ym cjapom namakachu. S jeje na pomoz wokanjom hatle buchu tež druhi wobydlerjo hotela na strach žebjeni. Tśi dalsche swoboby skoczischu tohorunja kaž bjes rozuma a z furom na pol pohłuschene z wokna na dróhu. Wobnjowej woberje pak so poradźi, štyrtkowjch so strózelemi skoro slemjenych hosćał z pomocu dołhich rébkow wulkowacź a woheń, kotryž bě hižo zyłe štwórty hacź do piateho poschoda sapalił, podusiwši. Hdyž běchu so hosćo sajo tuk smělowali, dyrbješeche wjele z nich spóstnacź, so běchu so jim w powschitkownej zamjatanźy wjele debjeńkow tradnyke.

* **Kóń, kiž ham k štótnemu lěkarjej dże.** Scżełhowazy podawk so z Malente-Gremsmühlen piša: Stótny lěkar dr. Steinroth w Malente wotwuri nadobo w nozy a sašłyscha na dworje nětšti ropot. Sdasche so jemu, kaž by jeho koń po dworje wokoło běhał. Tohodla dźěsche dele, so by jeho sahy swjasał. Kak pak bo dźiwasche, jako na dworje zuješo konja wuhlada, kotryž lěkarjowu pomoz triebasche. Běsche to jemu snate słocżo jenoho wósnikarja, kotrež cżasto na kólik cżerpjesche. A dokelž konja snata thorosć sabo cżiwiłowasche, bě so na puć napałił, so by swuczenu pomoz pola stótneho lěkarja pytał. Jako wobdźěsćeł so z jowym brunakom hladacź pschihódże, běsche tutomu hižo pombane. A jeli stawišna wěrna njeje, tak je tola jenre wumpěkna.

* **Żelesniski njesłoži w Franzowiskej.** Cżełke żelesniske njesłoże sta so psched wcżerawschim wjecżor njedaloko Liancourtskeho dwórnischcża w połnocnej Franzowiskej. Do łpěchnika Boulogne—Paris jadu spěchnik Paris—Lille. Cżahi dyrbjachu njenuzny łećeli kónc̀ puczа do wobeju směrow po zamknjenych kolijach jěchaćź, dokelž běsche dżeń pryedy wjazy tworowych wosow z kolijow sajeło, kotrež wobthod na pódsaúdżiskich kolijach hacżachu. Lillski spěchnik chżnyche runje tutu cżaru wopuschczićź a na normalnych kolijach dale jěć, jako runje na wuhibadle Parizskich cżah do njeho srazy. Wobsebje cżełko pschecheny bu jedyny wós Lillskeho cżaha, kotremuž bě lokomotiwa dwuheho cżaha runje do strony sajeła. Dwaj pucźowazaj so morischtaj, dwanacże so srani. S pucźowazych Parizskeho cżaha nichtó do niesłoża njepschindże. — Druha srażka sta so njedaloko Saintosa, k połnocy wuliwa réki Gironde. Tam sajědże wobsobowy cżah do tworoweho cżaha. Nakładny wós a pręni wobsobowy wós wobsoboweho cżaha so rosbischtej, mjes tym so skoro wschi wosy tworoweho cżaha z kolijow sajkowschi, so powróćischu. Spinarja wobsobowego cżaha, kiž bě wotškoli, saraschu pucźowazy wosy. Nimo toho so schtyri žónske cżełko sranichu, mjes tym so 8 druhich pucźowazych z njejmischimi canami wotešłoże.

* **Wulki woheń w Texaskich woljowych polach.** We wolijowych polach Beaumonta w Texasu rosbuchny wulki wolijowy tank. Rosłaty wolij so sapali a sa nekotre mjeńschiny stejachu zwe składy we płomjenjach. Dwaj dźěłacźerjej bu spalischtaj. Dźesaż dalschich so cżełko srani. Nacżinjena schkoda so na ½ miljona dollarow wobliczi.

Protyka za dawkowe termije

za měsaz november 1926.

Saplaczicź ma so:

5. **novembra: Dawkowy wotczah wot dźěłacźerskeje msdy** za msdy, kiž su so w cżasu wot 21. hacź 31. oktobra 1926 wupłaczile. (Žadyn cżakaństi cżaš.)
10. **novembra: Bursowy wobrotowy dawk.** (Žadyn cżakaństi cżaš.)
10. **novembra: Dopredne pschisłuschenje a dopredne płaczenje wobratoweho dawka** měsaczinych płaczerjow za měsaz oktober 1926. (Cżakaństi cżaš hacź do 18. novembra 1926.)
15. **novembra: Dopredne płaczenje wobłhodneho dawka** za ratarstwo a hajnistwo pok teje wyšokosće, kaž je so poslednja postajiła (Dopredne płaczenja su w dawkowym pominanju za hospodarske łeto 1924-25 postajene). Cżakaństi cżaš hacź do 22. novembra 1926.
21. **novembra: Dopredniej płaczeni za samójesći dawk:**
1) **za ratarstwo a hajnistwo** pok wyšokosće dawka, kiž je w dawkowym pominanju na łeto 1924 postajeny;
2) **za wschich druhich płaczerjow samójeńskeho dawka** schwórcz wyšokosće dawka, tiž je so w dawkowym pominanju na łeto 1924 postajił. (Cżakaństi cżaš hacź do 22. novembra 1926.)
15. **novembra: Dawkowy wotczah wot dźěłacźerskeje msdy** za msdy, kiž su so w cżasu wot 1. hacź 10. novembra 1926 wupłaczile. (Žadyn cżakaństi cżaš.)
25. **novembra: Dawkowy wotczah wot dźěłacźerskeje msdy** z msdy, kiž su so w cżasu wot 11. hacź 20. novembra 1926 wupłaczile. (Žadyn cżakaństi cżaš.)

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Marta Polbrałeż w Lutyjezach a Kurt Koch w Kotzańi.

Semrěli: Jan Knobel, měšcżjanoša w Hašlowje, 66 lět; pohrjeb dźensa žrjedu dop. w 9 hodź. w Bocżonju. August Schcżepan w Budyšchinku, 83 lět; pohrjeb je dźensa žrjedu pop. ½2 hodź. — Dr. Pawoł Körner, generalny lěkař na wuslužbje, w Budyšchinje. — Wilhelm Marjaćk w Hródku, 51 lět.

Semrěli: Wjazlaw Ssmolik, instrumentowy hlidaŕ w Lubiju, 57 lět. — Hermann Gehr, hoscżenzař we Luwocżizach, 45 lět. — Hana Kóskowa rodź. Schmorzez w Hródku. — Klara Gurtlowa rodź. Haažez we Hródku, 73 lět. —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisto (Nr.) 258 Budyšin — štwórtk, 4. novembra 1926 — Bautzen Lětnik 85

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 st. pj., na pósle a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 st. pj. Wudawa a dźěłaja Smolerjec knihitiskowarnja, sp. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 stot. pj. Wobdźěłowe so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu.

Přichodne sakske knježerstwo.

Sakska sozialdemokratiska nowinska žłužba wo prašenju sakskeho knježerstwa powě:

Měnjenja wo sozialistiskim mjenješinowym knježerstwje su smutśka sakskich sozialdemokratiskich nowinow jara wšelake. Jeni měnjenje sastupuja, so su je sapóstałanzami stareje sozialdemokratiskeje strony njehodźi přichi žanych wobstejnoscach fhromadna politika činiś, ź čimž by sozialdemokratiske mjenješinowe knježerstwo wote wšeho spočatka wusamkrijene był. Na pśeśiwo temu maja druhi tajke knježerstwo ź podpjeranjom kommunistow na lěwizy a ź podpjeranjom starych sozialdemokratow na prawizy za możne. Po liśbje mohło so tajke knježerstwo na 49 ź 96 hłosow sepjeraś, pśeśiwo kotrymuž wšchat by fyslna mjeńšina měšćańskich stronow stała.

Młodźinu schkitaju zakoń pśeśiwo němšći ćejm pschinźe.

Wubjerk němskeho ćejma za schkitanje a pěstowanje młodźiny je wutoru zakonjowemu nacźiśu we schkitanju młodźiny pśichi ćwjeśelenjach w druhim cźitanju pschihłosowak. Zakoń chce wobźeje młodźiny pśeśiwo pśeśehowanjam njechornoscźow a njepschichtejnoscźow schkitaś. Pśeśiwo zakonjej sozialdemokratoju a kommunistoju hłosowachu.

Wobnowjenje procesa pśeśiwo Hölzej.

Němskostatny wobhnadźeńśi wubjerk je žo wutoru wo padźe Maxa Hölza wuprajił. Němśki wurjadny žud je w juniju 1921 po žydomdnjowym jednanju Hölza k khłostarni na cźaś źiwjeneja sagnuźił. W nowišchim cźasu žo žo momenty pokasałe, wo kotrychž žo mėni, so mohłe nastork k wobnowjenemu prozeźej daś. Někotři hłowni pscźełazy źiwdźeju žu prajili, so pschi źiwojich prjedy w voshnorjenju cźinjenych wuprajenjach njemóża ivjazy wotstaś, wosebje, kaž dalko so we słónzowanje ratarja Heźa jedna, kotrehož dla žu Hölza k khłostarni na cźaś źiwjenja sagnuźili. Hölz, kotryž je žo wšelkich pśeśestupjenjow, na kotreź jeho winowachu, wusmał, je žo wot wšeho spočatka pśeśiwo temu wobarał, so je ratarja Heźa mórił. Sakstaś Maxa Hölza, kotryž we khłostarni we Wulko-Strelicach źeźi, je amnestijowanu wubjerku pśełił, so je wopravdźitu winiś zwólniwy, žo žudnistwu stajicź. Wubjerk je na to wobjawnił, źiwoje wuradźenja wotstorcźicź, so by žo sakitarjowu wuspěch we wobnowjeńśim prozeźu pola němskostatneho žuda woczakał.

Strajk Barlinskich pśeśekupzow.

Demonstrazija swjatkow pśichemyśleneho źrjedźenho stawa pśeśiwo pśeśeźenju ź dawkami je žo źrjedu pśewjedła. Popołdnju wot 2 hač 5 hodźin je 20 tyźaz klamow sawrjenych było. Sobom žo mėjiceźo samknjennych klamow we wšelakich salach shromadźichu a resoluzije pschijachu, w kotrychž pśeśiwo pśeśeźenju ź dawkami protestuja. Pschemyšlo a źrěni staw tej zwólniwej, źiwoju dawkowu winowatoscź w połnym wobšahu dopjelniś, žadaju pak prawe rozdźělenje dawkowych cźežow.

Španiskich revolucionarow w Francowskej zajeli.

We wołostnoscźi Perpignana pschi Francowsko-schpanistej mjeźy je francowska wyschnosć wjetšch liczbu Schpaniscźanow a nėkotrych Italcźanow sajała, kotśi pśeśa revoluzionarnemu sjednoceństwu pschichłuscheja. Kaž Havaska powěsćeńca powe, žu wutoru hišće dalše wobzoby sajeli, kotreź je schpanišim pschichabanstwom swiśuja. Wobwěsć žo potwierdźa, so žu žo brónje a munizija w Cedagne shromadźake. Do Schpanišeje jedźaju żelesniśi cźahi žo kruće pschehladuja. Francowska policija mjenu wótro stražuje. Wyschnosće, kotreź žu žo pśeśed dwėmaj dnjomaj ź wjele schiffrowanymi telegrammami kedźbliwe cźinile, wo należnoscźi spschichabanstwa a wo pschicźinach jimanja kruće mjelcźa. Jedyn francowski policajski komišar je na Millaśkim dwórnischcźu 17 Schpanicźanow, Jendźelcźanow a Italcźanow sajał, kotśi wodźělenju revolucionarnych spschichabanzow pschihłuschcźa. Schpanicźenjo bomby pschi sebi nježechu.

Wšcho hromadźe žu w Schpanišej hižo wjazy dyźi ito wožobow sajeli. Někotśi Schpanicźenjo, kotśi mėjachu bomby pschi sebi, pśeśi pśeśes pola cźekmych. Żandarmojo hromadźe ź mėńnymi policajtami sa nimi cźerpachu. Spschichabanjy žu spytali ź někotrymi cźrjódkami mjeźy pschekrocźiś. Jako wjedniś spschichabanzow žo Schpanicźan Josć Caille mjenuje.

Kaž Havasa powěsćeńca ź Perpignana powe, je francowska policija wutoru w cźahu, kotryž ź Narbonna pschidźe, dalšich ludźi sajała, kotśi žu do schpanišeho spschichabanstwa zapleceni. Mjes sajatymi staj jedyn lěkaŕ a jedyn haptykaŕ. Wonaj wulku hromadu lěkarstwa a wobalkow žobu wjeseschtaj. Pola jeneho sajateho žu wulku fotocźehmowu katalonišu khorhoj ź mėbrej separatiśej źwěźdu wožrjedźa namakali. Bódła teho žu dalšich khorhoj twch samych barbow nadeschli, kotraž dyrbješe žo ź zyrkwineje wésće prenjeje wzjaty wupowědźenyć, kotruž bychu separatistojo dobyli. Sajatych, kotśi žu w jenej kasarni samźeńceni, policajtśi direktor a statny rěcźnik pschećiwschnje.. Sbźežkowe hibanje je žo dyrbjało źrjedu rano we Schpanišej sapoczeć, a to na to waschnje, so bychu separatistojo, kotrychž žu w Roussillonu sajeli, mjesu pschekrocźili a lud ź sbźežnej namołwili. W tu khwilu w Schpanišej mér knjeźi, sbźežkowe hibanje je žo w spočatku podnuło.

Francowske knježerstwo so w Romje wobcźežuje.

Francowske knježerstwo je francowskemu pósłanzej w Romje porucźiło, so by pola italskeho knježerstwa dla podawkow we Ventimigliji žo rasnje wobcźežował.

Fašistiske wyschnosće italskeho namjesnego městaczka Ventimiglija žu francowskemu pósłanzej dla pschihabow sandźenje pondźele swoje wobžarowanje wuprajile. Francowske knježerstwo offizialnu rosprawu konsula we Ventimigliji wocźakuje, pśedy hač budźe dalšich krocźelow we tejle należnosći cźinicź.

Nowe franzowsko-italske śrěcźenja.

Po powěsći Pariskeho „Journala" ź Nizzy žu francowszy żelesniśarjo a złowni sastojnizy dla naźwjelnoscźow we Ventimigliji hižo wutoru k wotpłacźenju ź francowskeje strony dowjedźe. W Beausoleilu žu žobustawy swjatka frontišich wojowarjow do cźrjódy Italcźanow srašyli, kotśi fašistiske snamjeschko njeżechu a ź khorhoju cźałnychu.

Krwawna trćlenca w Genui.

W źrjedźišcźu Genuy je pondźelu wjecźor k krwawnym srażenjam doschło. Demonstrantojo běchu fyslnu policajsku stražu wobeschli a žo do cźišcźecźenje a redakcije sozialistiskich nowin „Lavoro" dobyli, kótaž bu wicho wupuścźili. Dwanacźe pśimiti stajacych maschinowych pušku rozbili a najwažnišche dźele rotacźijske maschiny žobu wjali. Wobyhdlneje jeneje podrunizy žu wupuścźili. Demjaza nadoba a papjerowy sztkad žo ź benzinom pokschejcź a žo japalischcźej. Khdyž wohnjowa wobora pschijeźe, wulki woheń nadeńdźe, mózejcźe pak hakle halschcź pocźecź, khdyž běchu wozaju pschicźahnyli, dokelž fajsistojo hašcźej njedachu. Demonstrantojo na to k wobhdlenju prjedawschego sozialistiskeho sapósłanza Rosija cźahnychu. Żandarmojo, wozaju a złowni wozaju jim napschecźo stupichu a po warnowanju ćelachu. Wot khdyžiny žo ź wobeju stronow tźeleše, a tźeleńca žo hakle zastaji, khdyž Genuaski wjednik fašistow pschinźe.

Wozaju sbźežnju rosehnachu a njeměrnikow je źrjedźišny měšta wucźišcźachu. Jedyn fašist a jedyn żandarm buschtaj murjenaj.

W Palermu žu nowiny „Ora" a „Giornale de Sicilia" sakasali.

Nowe naźwjelnosće w Italskej.

Se wschelakich městow Italskeje powěsće wo dalšich naźwjelnoscźach pschikhadźeja, kotreź žu žo po attentaze na Mussolina stałe. W Cagliari po dwě redakcźiji wupuścźichtej a žo dwoj oppośicźiskaj sapóstałanzaj sasechtaj. We jenej wšej pola Milana towarschowanju katholskeje strony a cźišcźecźenju sapalichu. Hasćerjowym wot wohnja wotdźerźachu. Dwarjenja ko teho dla do cźišta spalichu. Też w Neaplu žu wobhdlenja někotrych antifašistow wupuścźili.

Na śledźe wopravdźiteho Mussolinoweho nadrabnika.

Po powěsćach ź Genuy je žo někto wuśledźiło, so je **posdaćny nadpadnik Zamboni dospołnje bjez winy.** Myšla źebi, so je pschi wopravdźitym winiku stak a ź wutśelom žo stróżiwšchi žo do cźekanja dał. S tym je žo podhladny cźinił, tak so žo lud na njeho wali. Wopravdźity nadpadnik pak žo njenadpadnje słubi a źwojej żonje telegramm se śledowažnymi słowami pósła: „Sdym njestraśeny a strowy, policija wěri, so je na prawej cźěri."

Fajsistiske naźwjelnosće w Tripolisu.

Hišćeje psched fajsistiskimi naźwjelnoscźemi we Ventimigliji žu žo w Tripoliju Francowsam njepschecźelne demonstrazije wotmėle, kotreź žu hórsche dyźi dotal źiwjschane pschipadły. „Temps" powe: Do francowskeju konsulatow w Tripolisu a Benghasi žu žo italšy demonstrantojo dobyli. W Tripolisu žo to ź naźwjelnoscźu sta; dźełanske jitwy a pišarnje žo wupuścźichu. W Benghasi gmejnske wyschnosće francowskeho konsula nuśowachu, pódła francowskeje italskeje khorhoj wupowěźenyć. Francowski pósłanz w Romje, Besnard, je hnydom pola statneho podsekretara w ministerstwje zwonkownych należnoscźow, Granda, pro-

K hermankej!

Žonjace tośe, kotry, pućowanske kotry, pjenježne a listowe tośe, aktowe tośe, šulske mapy, nakhribjetniki, njepśemokawe kabaty atd.

Witko w znatym wulkim wubjerku a po najtuńšich płaćiznach pola

Tr. Albert w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach čo. 10.

testowak. Grandi bě w podawku w Tripolisu hižo zhonik. Wón žwoje wobžarowanje wupraji a žo pola sastupjerja franzowskeho knježerstwa samolwi. Podhdžisko wón pisches žwojeho kabinetneho schefa franzowskemu pósłanzej spožčić da, so žo winowacši krucze polhkoštaju.

Namołwjenje k lynchowańskej justicy w Kalskej.

„Pepolo d'Italia" je spodžiwanje sbudžazym nastawkom lud khmchowazej justicy namołwja. Kaž „Corriere della Sera" pische, žu žo w Ferrarje hižo zajšitlive tajne zapisky pischerjownikow fašizma sestajake, kotrychž žiwjenje žo wot Mussolinoweho žiwjenja wotwižne čini. W Milanje žu někotrych kommunistow zajeli. Dale žu žo wschě oppolizijske nowiny a wschelake žortne czasopizby zakasale. W Turinje žu žanu „Stampu" a katholskeho „Corriera" zakasali. Też we Benedigu, Brescji a Veronje nježdu katholske nowiny žmčke wjazy wutkhadžeć.

Wólbne dobyče demokratow w Newyorku.

Pschi gouverneurskich wólbach w Newyorkskim stacže žu demokrata Shmita zaso wuzwolili. Wjetschinu, kotruž je Smith napscheczo republikanej Millej dosprł, nehdže pol milijona hłosow wuneżinja.

Demokratoju žu, hacž runje wschě wunoschi hischcze njeżsu dosche, w senacze wschu hromadze 47 abo 48 žydlow dobyli nież tym so mózachu žebi republikanoju hromadze f progressiftami jenoż 48 žydlow wubždżeć. **Ro tym je wažne, so smeže Coolidgeowe knježerstwo f swjatymi wobczežnosczemi w senacze liščeć,** dokelž budže pak wot progressistow, pak wot demokratow wotwisne. Coolidgeowe knježerstwo nima potajkim samžneje wjetschiny.

W reprezentantskim domje. žu demokratoju, kaž dalako hacž je znate, 20 žydlow dobyli. Dokelž pak hischcze wotnoschi f wjecžernych statow njeježu dosche, je mózno, so jim hischcze wjazy žydlow pschibudne. Ale žamo, hdy njebychu w reprezentantskim domje wjetschinu dozpili, njeby to wojnawnjazcze wažnosce bylo, dokelž je senat rosžnjdżene ludowe sastupjerstwo. S wólbneho wunoschka je špótnach, so fo Coolidge njebudże w lečze 1928 f nowa jako kandidat presidentstwa postajeć móz. Pschi wothlosowanju wo pschemjenjenju alkoholskje nawki sakalowanzeho kalowna je so we Illinoistim, Newyorkskim a Missourskim stacže wulka wjetschina za pschemjenjenje wupraiila. W Amerizy nochcedza dlže bjes alkoholnych napitkow być. Hacž dotal žu je skradžu pili, někto chcedza to sjawnje činić.

Ze Serbow.

Stwórtk, 4. nazymnika.
Korle Borromaeusheho, b.

† 1855 Bjedrich August Klin, dr. jur. a měšćanski radźićel w Budyšinje, prěni předsyda towarstwa Maćicy Serbskeje, kiž bu jako zapósłane do saksskoho sejma wuzwoleny a je tam w létomaz 1833—34 serbski lud zastupnje prećišał, zo bu serbska rěc we šulach trochu znajmjenša wukhowana. — Běše z nutrnym přećelom Handrija Lubjeńskeho a też Hendricha Krygarja. — Wo Lubjeńskim je jenički nastawk pisał, kiž wo tutom zasłužnem Serbje mamy, a we časopisu Maćicy na prénim městnje wozjewił. — Hewak je też wšelake němske spisy zawostajił, kiž maja za serbske stawizny wažnosć.

* 1821 Měrćin Hattala, profesor słowjanskich rěcow w Prazy, kiž je tam 1904 zemrěł. Je sobi wo serbskich studowacych wulke zasłužby dobył, jich studije maćerneje rěče swěru pěstujo. Z jeho najwuznamnišim wučencom je naš wysocy česćeny Jurij Libš.

Přisłowo: Kostyrwja praji: Buro, žiw so,
Ja njesu, hač so mi khribjot zhibnjoj;
Smica pak praji: „Buro, zdźerń!"

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +7. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuhlady na malo žo pschemjenjaze wjedro. — Wječera rano leżesche wyschina nad rańschej Europu. Nad wjerchownej leżachu wschelako rozdźelene niżiny, mjez nimi jena też na Biskayskim ſaliwom. Tak samróczene, mlohołite, wižaze a maczaze wjedro najšerše dale wobkhowawny. — Jutše wjak šthadża słónczko 7,64 hodź. a khowa žo 4,22 hodź. Měsačk šthadża rano 6,22 hodź. a khowa žo na wjerchor 5,14 hodź.

— **Čšaš k samołwjenju za kredity f požčonki słotoweje distantoweje banki.** Němski kreditowy wustaw rentoweje banki (Ratarskeje zentralneje banki) je ratarskim kreditowym institutam, kiž dalewjedżenje pjenjes f požčonki słotoweje distantowej banki wobstaraja, zdźěłił, so maja namjety na dostacze tychle kreditow najpodžischo hacž do 30. znowmbra t. k. sapodate być. Ratarske a druhstwa, kotrež chcedża sa sebje abo sa swoje sobustawy se średkow słotoweje distantowej banki, kiž su hischcze pola mnohich realkreditowych institutow dóstacž, hypothekarskiki mjelykredit sebi swěščeć, móża jenož potom, z tym liščeć, so žo na jich próstwu dźiwa, hdyž su namjety na pschiwschuchnych městnach (na hypothekowych bankach, na kreditowych wustawach sjawneho prawa a na sjawnych nalutowarnjach) najpodžischo hacž do kónza tohoše měsaza dóschle. Krajnoskawska banka tele namjety pschijimuje.

— **Powołanske saradźenje a wobstaranje** wučbnych **městnow.** Starschi, kotriž sebi za wuswolenje powołanja swojich dźěći njeztronišu a darmotnu radu pschaja, a taizy, kotriž wučbne městno pytaju, njech so na powołanšku saradźerniju f požrědnistwom wučbnych městnow we Budyšinje na Rudowskej hoły 10, w Sssejmowni, Telefon 2861 wobroczu. **Dźěłodawarjo,** kiž maju próšne městna, žo prošcha, so bychu je powołanskej saradźerni k wobstaranju wučžobnikow a wučžobnizow sdźělili.

— **Nowy Budyšchi duchowny primarius Fröhlich,** kiž dotal pschi Domaschowej zyrkwi w Lipšu skutkowasche, pschijědże sobotu, 6. nowembra pop. w 2 hodź. do Budyšina. Sobustawy zyrkwinskeho přiódkrjotjerstwa jeho na dwórnischczu powitaja a na to do Marijneje-Marczinje zyrkwje pschewodża, hdyž so powitanska zwjatoczność we pschitomnosczi wołsadnych sastupjerjow wotmeje. Njedźelu žo farar Fröhlich pschi dopołdnischim kemschenju zwjatoczerje sapołasa.

— **Sa wólby Budyschskich měschczanskich sastupjerjow** je žo wóžom wólbnych lisczinow sapodało. 1. namjet: Sjednoczene žrjedźne strony, 2. namjet: Němskonazionalna strona, 3. namjet: Hospodarska strona žrjenjeho stawa, 4. namjet: Nazionalni sozialistojo, 5. namjet: Stari sozialdemokratojo, 6. namjet: Sozialdemokratiska strona, 7. namjet: kommunistojo a 8. namjet: Nowe towarstwo wobžedźerjow rjeżow. Namjety wšo dožahnu.

— **Swowasradowanje Budyschskeje dźěłosaradźernje.** Budyschska dźěłowa saradźerniza žo swowa sjednuje, kaž žebi to krajny hamt za dźěłosaradźenje žada. S tym bychu žo dožděć, so žo dźěłonjemjerska podwjera w zyłym wokrjesu Budyschskeho hamtskeho žudnistwa po wšitkich saradach se jeneho žrjedźiščcza jednotnje rjaduje a so žo dźěłopytajuze lóže dźěło wobstara, pschešoł po nowosrjadowanju dyrbi so kóždy dźěłonjemjer snajmjenscha jónkróć sa tydźeń f Hlownym dźěłosaradźerjom trjechicz. — Saradowanšti wubjerk dźěłosaradźernje je w poslednim powołženju zyły wokrjeż do sednotliwych podrjesow rozdźělił. Nimo hlownje saradźernje w Budyschinje sjednuje so w Budestzach a Wulkej Dubrawje podstatkowa saradźerni. W Njeswačzidle, Huczinje, Hušcej a Hodźiju žo kontrolniske městna wotewrja. Na tutych kontrolniskich městnach budże hkowny dźěłosaradźer jónkróć wob tydźeń dźěłonjemjerjow kontrollowacz a jim dźěło pospjeschowacz. Kóžda městnosć we wokrjesu Budyschskeho hamtskeho žudnistwa so jenemu f njenowanych kontrollskich městnow pschipokaza. Nadźijomnje nowe rozdźělenje też hórsy do wozu stupi.

— **Puć do Semoliz** njes Budyschsko—Drježdżanskeje statnej dróhu a Sslonoborschczanskej dróhu žo dla nažhpowanja hacž na dalsche sawrć.

— **„Wjele sboża . . ."** Wot 15. nowembra sem wupisaju so telegrammy sa žwjatoczne sdamnosce — kaž narodniny, žlubu, kwasy, jubileje atd. — we wobstadze smutska Němskeje na wumělkży wupyschene kopjenko, je-li wotpósłać wobsebje 1 hrywnu sapłaczić. Tola też dóstawak może sebi wupisanje na njeho pschikhadżazych telegramow na takim wumělkim kopjenku žadacz, je-li 1 hrywnu sapłaczi. Tajki wumělsti telegramm ma 4 strony. Prěnja je pyschena se drjewordšom molerja Ericha Feyerabenda f Barlina, na tśeću, kotraž je tohorunja f ornamentami na krómje wudebjena, napisa žo telegrammowy tekst.

— **Wedacze sapiša pósłow w Južnoslowjanskej.** Drježdżanska pósłowa direkzija je po pschikasu němskostatneho pósłoweho ministerstwa sapiš pósłow w Južnoslowjanskej (kralestwo Sserbow, Khorwatow a Sslowinzow) wudala. Sapiš wopschija po alfabecze wschě pósły Južnoslowjanskeje i jich nětrjschnimi a nehdźischimi mjenami, kaž też mjena pósłow w pschimórskej krajinje a w Dalmazji, kotrež je Awstrisko na Italsku wotschupka. Sapiš, kiž wschitkim wužiwaczelam we wobkhadże f Južnoslowjanskej hódnu a wažnu podkobu za prawe wosnamjenjenje městnow posticza, je sa 7,50 hr. f pośredowanjom pósłow dostacz.

— **Ka kmaja so baby w Prusku placzić.** Sa pomoz pschi porodże žony, kotraž je pschi thorosnej pokladni sawěščena a tam njedźelnišu a žwólnu podpjeru bóstawa, dyrbi pokładnja njedźelnoju a cżeśtoju poroda, 36 hr. sapłaczić, pola dwójnikow pak 40 hriwnow. Tónle pjenjes placzi sa wschě tři drohotowe rjadownje.

— **Mała wuhla.** W zyłym hospodarskim pokalusa žo sežěhnki jendźelskeho wuhlowego strajka. Wschě kohlowe składy w Poruhrskej krajinje, nimale 2 milijónaj tunow, je wuhlowy syndikat pokupił. Też w Hornjej Schlesyskej sachwaju sežěhnk strajka. Nawjeczorne jamy Hornjeje Schlesyskeje seželachu k prěnjemu rafej po dźěłenju Hornjeje Schlesyskeje pisches milijón tunow wuhla do žmětka. Wuhlo je žo f hlownebo dźěła w Němskej samoj pschetrjebało. Saamo Polssa je wjele wuhla do wukraja płoła, to w tamnischich wulkomšteach sachwaju, hdyž pschi sapoczatku symy wuhlo dožahacz nochze.

S **Wbohowa** pola Budešez. Tudomny žiwnoscžer Korla August Kalauch žwjeczeschze sandżenu njedźelu se žwojej manželskej Hanu Marju rodź. Rycerjez f Wójbjwicy skoty kwas. Knjes farar Domaschka jubilarow w jeju domje wopyta a jeju požohnowa.

Zhubjeny syn.

Burski roman f Cžornebo lěża.

42] (Pokrazowanje.)

Herta žo swurnna a połoji žwojej ruzy wokoło jeho schije.

„Dźi!" wona praji, „a napisch jemu list, so je žotra cžerwjeneho Sefa pschecadniza . . . Lawrjenčež pak žwobodny!"

„Pišacž? Ja njewěm, hdže wón je — tón je zhubjeny, zhubjeny — zhubjeny!"

Herta majtasche jeho ruku, kaž dźěći to cžinja. Wona žo k njemu pschihuli — wón niczo njesacžu; wón njemějesche jeje kedźbu. Pokhmurjeny, blědy, je sawrjenymaj woczomaj, běsche wón, kaž žo zda, lědy hischcze žiwy.

S hórkim pożmělkom holczža wróczo stupi. „Hendrich!" sawoła hischcze raz, njelečo, wabjo.

Wón je njewotmołwił. Tuž žo wot njeho wotwobroczi a dźesche smérom žwojí pucž wróczo ani žo njewobkhladnywschi.

Wona běshasche bjes kajkehožkuli samjera wokoło, kaž nasplóschana žorna, nimo zyrkwje, hdyž běsche prjedy klekzała. Wonka leżesche kérchow, žwjate polo, a hacž do zyrkwinskich murjow cžěkńjachu žo male khcižički, někotre zyle stare a khcižiwe, sarosczene wot bujnych kčežazych kuczanych kwětkow.

Herta sežini žebi khcižicž. „Božo, žmił žo nad mojej khudej duschu!"

Nadobo běsche jej, jako by wrjeskot wosyczža sady žo sabłyschała, a wona žo do pschěrowa sthowa.

Hej, kaž pak tón, kiž na wosu bedźesche, do žwojeho schumjela mózgnje f kschudom schlipasche, kak krucze dźerzesche jeho ruka wusu — kaž f wichorom njeżeny, cžerjesche wosul po dróhy dele a hłubi žo we žmětkach.

Herta běžeschе po žamžnem puczu f žylej mozu wotkołu. Žadyn cžłowjek njedźěłaschе wjazy na polach, runina žo wupischeczerasche daloka, ščera, žamotna hacž do wobžora, hdyž hacž hłuboki dołh, z cžołobu. Herta wobžesche wo hłubokim, z rohodźinu žarosczenem žumpadle, zyle pschi žamej dróhy. Cžasto hižo běchu tole tohnidźe f kamjenjemi sapžypotowali, so bychu jo k twarjenju pschihódne sežinili, tola pschežo sapo wustupowasche cžorna woda horje hacž do kromy, a hłubina spožera kamjenje, schcerk a pjerschcž. Powědasche žo wo tom, so je žo tu žyrkej sapadła.

Hertu cžehnjesche a wabjesche k tamnemu městnu. Woto a cžorna woda, to jej pschijituschesche. Druhy mózachu po cžesczi žobjene na njedźelach do zyrkwje khodżicž — wona bě wusworczena, khuda duscha, kiž nima njebjeż. Skónczinje! Nadobo sablyskota jo mjes wyżokej rohodźinu, pucherje žo tworjachu a sapo rospraschnychu, a Herta stupi f žamej pjeschej kromje a cžapny žo, so wložnosczi na poduschomaj sacžu, a sładowasche do cžichego, cžemnego dna.

Tam žo niczo njehibny ani njerywny. Žane sadumjenje rohodźinu njesakoleba. Jeje ſtuch wotemrě za synki wokolony ju wobdawazeje, a jeje wócżko bě žo sahladało do njedobrotneho, njepschera žliweho, f wožijmosczu, f lacžnosczu a žobjenjom.

Wot deleka, je spodły horje to na nju ſtutkowasche, potajnje a njejpytnje. Wona nakloni žo hłubje a hłubšcho, a jeje dołhe, žolte włoży žpadowachu do wody a buchu cžežke a dżiwju ju žobu sczahnjechu — žyriczka błyschczeschze žo hłubina wot pruhi, kiž bě cžekka f wjecžornemu njebju.

To dóžě bě njebjo! Pod njej! Herta hrabny f wobkmaj rukomaj do wody. Wona wuhłyschża pschihlbżaczu hrimot — porjadny a dudkawy . . . bě to hižo žmjercz? Syma cžehnjesche žo j jeje mokrych rukow do jeje hrudże. A pschežo hischcze tole hrimotanje . . .

Wědowniżo žo jej połhubjowasche. Włóżne a njehłe bě jeje połłańczko.

*

Tśjo saprócżeni putnižu sastachu psched Wudworom.

„Lawrjenčko, Lawrjenčko, do korczmy chcjesch, prjedy hacž hy nana sawohkadak? S kajkeho cżasa je dha to pola tebje f módu?"

„S dźenjnischeho", rjekny Lawrjenčež njewobužnje. „A ja iwěm też, cžehdźa. Ja nochzu nanej na wocži hicž, prjedy hacž njejhym žo f hinašchim cžłowjekom stal — prjedy hacž njejhym žebi po žwoje dobre mjeno pobyt pola tych, kotriž žu mi jo pokradli. Ha, ha! Njech žo wjeseła!"

„Lawrjenčežko — jenoż — teje twojeje rospakitoscze dla —"

„Nimacze hischcze dowěrу ke nim, niacži?" wopraschа žo zunjoruhnje. „Dźicze nanej ruts. Ale njebyrajcze jemu niczo, cžuz jeho pschehwapicz. Ty też niz, Khrystla."

Wona f hordym wócżkom na njeho pohlada. Jej cžhyscze žo wutroba rosskoczicz f luteje lubjescze . . .

Se žwojim dragonarskim ſtupom, kłoluk khroble we ſtromu žedźo, w ruzy worjeschowu schwupiju f cjanej, selenej mjetlicžku na kónzu, tak wón wustupowasche pohódnje po wžy dele, do „Sskónza".

Tu a tam pokasa žo pschi wokuje khowa, a hdyž psched korczmu dóńdże, wuhłynny pohonczi, kiž cžhyscze runje konjom dawacz, je strachom zyłu měru wołoża na zemju, městо do korta.

„Hopła!" rjekny Lawrjenčež žmějo, „tu khwilu žo wołoż deschczuje! Ssu dha tam wjele ludži nutska, hej?"

„Ja, ja — to njewěm!" jakotasche pohonczi. „Jan — žan — žandarm tam je!"

„Tak? To je mój dobry pschecžel", rjekny Lawrjenčež wjeßele a wocžini durje do hoscžinskeje ſtwy.

„Pomhaj Bóh, dobry wjecžor!" wón sawoła. „Korczmarjo, kanu piwa!"

Hdy by duch je semje wujeł, abo korczmarjowy prawótz f wokrom pschijeł, ſtrózele pschitomnych njebudżechu bóle poražaze byczí mohłe. Sswn korczmarja žo nahlił, jo by žwoje ſtólednjenje zakrył, ſtorczeł f hłowu wo talež a kuli jón k žemi a f kohczom schkleżał, a cži hólzy sa blidom žedźachu tu žmjercz błědži a hladachu wuhżerajo na wjerch.

(Pokracžowanje sležhuje.)

Předźenak

žo hotuje na nasymłki hermank. Pschinjeseze protyku žobu, kotraž je runje wo listno „kośscha" hacž loušcha. — Je wjele prózy a ludoscze a hischcze wjele wjazy dobre, je wole na nju nakožowak. Tuž je žedźenjom hlada łupzow. Nadźija žo, so wschitkich žwojich starych pschecžesow strowych a cžiłych wobladnje. — Je wcžipny na to, schtó jemu prěnju protyku wotkupi, a schtó dosta na hermank pschihódże. Wožebje by wo wjeselił, hdy by někchtó f Kotecžanskeje a f Mutranczitzanskeje wožadły pschischok, dokelž ma ta tutej wožadze lětha něschto wosebje rjaneho žobu. — Pschedźenakowa je jemu runje krjescžku khlěba a tónz kołbaży do měcha tknuła, a krucze měch samjasała. Schtórnje žebi ſtom hižo samcžerawschim masak. Może žo někt na dalokt pucž do Budyschina podacz. — Chze žaży pola knjesa Janaka sakłapacz, so by jemu sa něschto njedźel někaste bydleńcžo wobstarak. — Tuž njech žo tola kóždy pola njeho sa Pschedźenakom wopraschа!

Š **Wulkeje Dubrawy.** Tudomna dwórnischcowa bróha wot Khóžnego pucza dwórnischcowa bróha Khróšt hacj k dwórnischczu žo dla twarjenskich dźěłkow wot 3. hacj do 13. novembra zawrě. Wschón jsdny wobhład pokasuje žo wot sabzydlerskich twarjenjow na Khróstowšti pucź.

Š **Porschiz.** Š pschileženoscu kermusche wotmeje žo pschichodnu njedźelu, 7. nowembra, popołdnju w 4 hodź. zjwrkwinski konzert. Jón wuwjedu knjeżna Margareta Dreßlerez (sopran), knjes organišt a kapalny mischtr Albert Müller a knjes wumětź na husłach Kurt Sommer. Koncertowny porjad wopschisa mjes druhim składby Bacha, Händela, Beckera, Naglera, Dworžaka atd. Sastup je darmo, tola žo wo dobrowólne dary twutrobnje prošy.

Š **Wujerja** pola Ketlicz. Wječera frjedu rano wokoło 5 hodź. w naschej wsy na woheń piskachu. Sškomjana fajma kubleraja Krawza, kotraž njes Luchowom a Wujerjom stej, stejesche w plomjenjach. Dokelž bě žo woheń hižo po zyłej fajmje wupschestrěł, njemóžachu niczo wjazy wukhowacź. Nětkle 300 zentnarjow złomy žo f wobnjom sničzi. Ludźo žrěbi myślachu, jo žu fajmu w njej pschenozowazy puczowazy rjemjeślnizy sapalili.

Š **Krayowa.** Wólbu knjesa kubleraja Gustava Herzoga za měšćanostu na město semrěteho měšćanoštoho knjesa Hekera je hamtikse hejtmanstwo pschipóznało.

Š **Lubija.** Pschichodnu njedźelu, 7. novembra, fu w naschim měsće wobkhody wotewrjene. Wječor w 6 hodź. dyrbja pak žo wschě pschedawarnje jako samknyć.

Š **Wósporka.** Sandźenu njedźelu žwjeczesche tudomny pjekarski mischtr August Biedrich swój 40ktny wobkhodny jubilej. Š njespróniwej dźěławosću je wón swój wobkhod f maleho spočatka k wulkemu pschedewjaczu, kiž žo do noweho cźasa hodźi, dowjedł. Jubilarej a jeho mandźelskej žo na jubilejskim dnju wjele pocźeščowanjow wot pschečelow, popschewacźelow a znatych došła.

Š **Wósporka.** Tudomna wupołcźenja wotmě žwóru generalnu shromadźiznu. Š pschedsydstwa wustupischtaj pschekupa Bjarnat Anders a měšćanski pokładnik Keil. Na wupróhdnjenej městnje wuzwolichu žedźerskeho mischtra Staudu a Herberta Sattlera. Na jene městno, kiž bě žo w dohladowarskej radźe wupróhdnilo, wuzwolichu pschekupa Andersa. Město bě wupołcźerni rjećzenje wupowědźiło. Haptykar Geib poda nadrobnu rosprawu wo tomle wupowědźenju. Wustupowanje města pschećzimo wupołcźeni powschitkownje wobjarowachu. Namjetnej, so maja po podźěle wot 100 na 50 hriwnow snižiću, shromadźeni jenohłósnje pschihłosowachu.

Z **Worklec.** Ruče pominy so nětko też naša luba kermuša, Skoda! Haj to je raz fatalnje, zo na wulkim swěcu nima niczo trajaceho byća a wobstaća. Wšitko so nazažtra pominje, kaž zle, tak dobre časy. Poslednje samo hišće khwatnišo. Woprawdźe je tomu tak. Kak spěšnje tłóchnu tola radostne kermušne dny, jako by z ćapku wo zemju dyrił a hižo su tu. Jenož słódne wobpomnjenjeńki nam potom skónčnje zwóstanu, kotrež potom njerad spuščimy. Wosebje wjesna młodźina myśli želnje wróco na rjane kermušne hodźinki. Cyle wěsće bě nadosć přileżnosće k „amizěrowanju". Na žurli wabjachu nežne zynki hudźbnych nastrojow k wjerćenju, tutym přidruži so šepotanje trunow někajkeho nastroja při powětrowej čumpjeli, kotraž na tudomnem „torlošću" steješe. A mnohi młodźenc wuźiwaše ze swojej malej Hanku a Khatku za por krošow lépšinu tutych wjerćadłow. My stari pak wostachmy radšo doma za khachlemi, dokelž zyma nas wšudźe, huzaše, a rozpominachmy mjez sobu wšelake khutne abo tež žortniwe wěcy a podeńdźenja. So wě, dyrbjach potom bóle hubu wočinjeć, štož bohužel njeje hewak z mojim wašnjom, hewak by tola mojich hosći wostuda čwilowała. Kruće sym so złožował po znatej paroli: jenož raz wob lěto je kermuša, a cźinjach po tom swoju winowatosć. Też na tamnej stronje płaceše wažne přisłowo: „Tři dny kermušny hosć a tři dny stary lrib staj jenak wjele hódnaj."

Š **Kamjenza.** Sssužobnej wšy Kichibof a Cźornow stej žrěbi hižo dołhe léta kamjenc pohrjebnišćicho pschałej. Djensa je nětko dźeń dlišo, na kotrymž žo jimaj tole žadanje dopjelni. Niedźelu semrětych dyrbjetej swoju nowu Božu rolu f Jatu, w kotrejž maju žo rěrže dźerżeczej powjesćicź.

Š **Kamjenza.** Tśo pjeni wobydlerjo kasarny poczachu pónđźelu popołdnju w hoscźeńzu Kiauschcun na Kasarnišej dróhy haru hnaczy. Woni hrochu hoscźom, rozbichu piwowe karaneńki, a nětkole stóžy. Jako wjelmi, kiž w hoscźeńzu dźěłachu, f kołbašowej měšćanwu na hewjekarjow dźěšeše, cźekuchu woni a dźěchu do hoscźenza Sachsentreue. Tam też blida spowoscźachu, też wschelake wězy rozbichu a korczmarku wobcźežowachu. Też pschecźiwo połzasej hrožo wustupowachu. Na to žo pachołjo wotpołcźichu. Sawołani połizistojo jich pożdźischo na Mołtkowej a Pożnoźnej dróhy sajachu. Na dróhy bě žo wjele ludźi sbźjako.

Š **Ruschiz.** Sandźenu schtwórtk wječzor na wjeśnym puczu do Halschtrowa zuły auto do sapschaha jeneho tudomneho kublerja sakoźi. Sapschah pschijěđźe f pola a njemějesche žwězy. Na žboże auto jara pomału jěđźeschе, so wobaj jenoj je strózelemi wotenđźeschtaj. Jenož autowy thłódźak bě žo wobschkodźił. Tónle podawk njech je sa wschěch wobjeđźerjow koni f warnowanjom, so njebychu wječzor bjes žwězy po sjawnych dróhach jěsdźili.

Š **Wojerez.** Jelesništeho wyschšeho inspektora Warnecku, kiž bě dotal f wjednikom tudomneho jelesništeho mischtrstwa I, žu 1. nowembra do Essena-Frientropa pschesahđźili. Na jeho městno wyschšeho jelesništeho mischtra Schmolla f Mückenberga pschesahđźichu.

Š **Wojerez.** Wobrzjeđź dróhi do Narcźa namakachu hobotu wječzor pjaneho leżo. Kołojeđźni jeho kedźbneho sčzinichu, w kajkim strašche tam tola leżeschе. Wón pak žo žwarjo wobrocźi a dale spasche.

Š **Wojerez.** Wutoru popołdnju spyta žrěbi tu něhđźe 50 lět stara tobakowa đźěłaczeńka žiwjenje wsacź, dokelž měješe pjeza staroscźe a swadu f finanznym hamtom. Wona sthrabny zigarowy nóž a spyta žrěbi krk pschersnyć. Cźežkostanjenu dyrbjachu ju do khorownje dowjesć.

Š **Bětnje** pola Wojerez. Słoty kwaž žwjeczesche tudomny zyhelnišći đźěłaczeł August Donath f swojej mandźelskej.

Š **Běleje Wody.** Na dróhy f Běleje Wody do Mužakowa sta žo žrjedu popołdnja njesnoźe f automobilom, kiž mohło łohzy še scźěhnyć mcź. Auto f Mužakowa sajđźe njedaloko Krušchwizy na dróhowy brzóh a žo powróći. Na šoźo nimo wjednika nichtó w aucze njeđźeschе. Wón žo wobschkodźi, wjednikej žo niczo njesta.

Z Łužicy.

Š **Biskopiz.** Tudomneho noweho měšćanoštoho Mülera, kiž f Mylawy w Vogtlandšku k nam pschińđźe, je wokrjesny hejtman Richter f Budyšchina sahđźenu wutoru žwjatocźnje do noweho sastojnstwa sapokasał.

Š **Hornjeho Kamjenca.** Pósłowa wyschnjosć je 1. nowembra w naschej wsy pótrowon agenturu f telegrafom a telefonom f wómnjesowanym wobkhodom pschiprawiła. Dała a sarjadowanje agentury kněžerjej Arnoschtej Grośe pschepodała.

* **Pózkowow.** W nozy k žrjeđźe je žo do naschoho jednota je wobjamkła, so chże sa to wustupowacź, so ma žo w pjekarńach rano w 5 hodź. đźěłacź sapoczeć. Jednota je też tohodła namjet na wokrjesne hejtmanstwo stajiła.

* Š **Pózkowow.** W nozy k žrjeđźe je žo do naschoho dwórnischcza paduch dobył. Najźerje je sa pjenjesami w dwórnischcowej pokładni schoł. Hacj je paduch žane pjenjesy namakał, hischcze njeje znate.

* Se **Zitawy.** Se žadźenjom młodych schtomikow we Žitawskich horstich lětach, hdyž su mnischcze mjetele na króšone waschnje sathađźałe, fu lětša jara postupili. S wulkimi woparami a mnohimi đźěłanstimi mozami je město na wjele městnach mkođe schtomiki nasađźeć dało. Riz mjenje hacj schěsty đźeł wscheho Žitawskeho lěha fu nažrane mnischti stónzowake.

* Se **Shorjelza.** W poslednim posedźenju dohladowarskeje rady tudomneje waggonoweje a maschinoweje fabriki „Wumag" pschedpołoži bo bilanza f 30. junija 1926. Bilanza pokasowasche, so je tworsnja w poslednim maj wobkhodnym lětomaj pisches 4½ miliiona hrimow schkodowała.

Přilopk.

* **Nóž w žudnišej sali.** Se Stuttgarta žo piša: We wulkej žudnišej sali Stuttgartskeho krajneho žudnistwa je žo njewschěmu podawk stał. Jako tam wčera dopołdnja do sale pschińđźechu, hđźež bě žo hacj hluboko do nozy žudnišče jednanje wotmětko, namakachu tam młodeju cźłowjekow we hłubokim sparje. Wsche to domowinkowy pomognik je swojej njewěstu, kotrejuž běchu wječzor po žudniškim posedźenju do sale samknyli. Runje běschtaj žrěbi pschespatoj, schtož jeju pschesahđźi. Pschecźiwo pomocznikej je žudnišay đźa kaženja domjazeho měra sakrocźi.

* **K žmjerczi sajudźili.** 19. augusta 1919 namakachu we Westfalskej wobthodneho wjednika Protzera famordowaneho a 6. oktobra 100 metrow wot prěnjeho městna desinfektora Billandella tohorunja stónzowaneho. Wobaj běschtaj jako pschešpuwarjej znataj. Cźłe běschtej wurubjenej. Tulaschе žo na 38ktnehо đźěłacźerja Hoppena se Breitscheida, so je njeskutk sawinył. Tola nichtó njesmjerješche žrěbi, pschecźiwo nałożenemu cźłowjeskej wustupicź, kotrež měješche pocźahi k wobžadźenjstwu wójsku. Burja, kotrejž Hoppen še swojej rubjeznej zwólbu domapytasche, skót tradnjo a jich stałoki sapaljo, bojachu žo jeho wjecźenja. Hafle 1924 bu Hoppen sajaty. Dla dwójneho mordarstwa sajudźi jeho Neuwiedski žud nětko dwójzy k žmjerczi, hačrunjež sajudźeny njeskutk přeješche.

* **Spodźiwne sahowdźenje.** Žadne podeńdźenje měješche nedawno ratař f Połnóžnoschcheńskeje. Na jěžoje do Kopenhagena wuhlada na łódźi zuseho, kotryž še sajimom jeho wobkhodźowasche a kotrehož běschе też won hižo nětkoše wobhladacź dyrbjał. Snaty njesnaty da žo słónczenje f ratarjom do rěrže a pschedstajі so jako francowski lekař, puczowazy do Schwedskeje, hđźež dyrbjeschе sastojnišćwo nastupicź. Tu steješche jimaj wobmaj nadobo we granatowej đźerje na franzowskim biwiškowym pschěrtała nóž psched worzomaj. Pschi žwótke rakety bě tehdom schleswigski wojak ranjeneho „njejschecźela" wuhladał a jeho rany sawjasał. Franzowja mójesche rano Němcej žamžnu žłužbu wopokasacź. Wot toho cźasa njeběschtaj žo wjazy widźałoj, dóniž jeju „pschijaćel" na Kopenhagenskej łódźi sapo hromadźe njeswjedźe. —

* **105 lět stara semrěła.** W rybarskej wjesy Ditzumje w Nasschej Frieslandšku je wudowa rybaka Bruhna 105 lět stara po krótkej thorosći wumrěła. Njeboha bě macź 10 đźěcźi a 45 lět swudowjena. Hacj do swojich poslednich dnjow đźěłasche w hospodarstwje. Na jeje poslednich narodninach cźehnjechu žnyły ludźi se zyłeje Frislandšteje do Witzuma, so bychu staruschcu žbožopřecźa a kwětli pschepodałe; němski president dari jej cźestnu schalku. Sa cźaš wójny strykowasche staruscha pilnje sa wojakow. Semrěła bě najstarscha žónska w Frislandšku.

* **Nowy žwětowy rekord w najdlejšich lećenju.** Franzowskimaj lětarjomaj Costej a Rignatej je žo poradźiło, žebi nowy lětanski rekord wubudźiłej. Běchtaj žo na Le Bourgetskim lětanischcu do powětra wuschełoj, lećeschtaj 32 hodźinow sa žobu a pschińđźaschtaj na Capa Djatka pschi perskim sałiwje. Do města Charbar njemóžeschtaj dolećeć, dokelž bě žo pryđy sačzinił. Wschu hromadźe běschtaj 5428 kilometrow pschelećałoj; hodźinka špičkonosnje wuczinjesche we pschereńku 170 kilometrow. Hacj dotal měješchtaj lětarjej Challes a Weiser na charje Paris Benedr—Abbas f 5175 kilometrami rekord na dalokе cźary.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutje pjatk.** Samrócźene, mitšiche, pohibłene k maczenju. Symowa žofma po Rusłeje wotthadża. W Jendźelskej mitšicho. We połnóžnej Francowskej nałkwilnje wumjedrjenje. We połskich Francowskej dešcźe popschestawaju, w Italiji žo sapoczinaju.

Pola jelesništeho sastanischcza Ciersa je žo šły pschihot pschećiwo Barlinsko-Warschawskemu spěšnemu cźahej słuchli. Na kolijach běchu słótnizy hromadu kamjenjow nakopili, so by so cźah swrócźił. Jedyn jelesnišći sastojnik je žo na žboje saraczinu dohladał a je kamjenje wotnoschył.

We Warschawje pišmiwistajerjo strajkuja, dokelž žo ich žadanja za powschitkownjom mjeny njejsu dopjelnile. Nowiny „Rzecź pospolita", „Echo Warschawskie" a „WBC" njesmu mohłe wutoru wunjeć.

Na połiščich jelesnicach je wot 1. dezembra žo tarifu sa wożenje wožobow a twarow wo 20 hacj 30 procentow powyscha.

Cźežłe awtowe njesboże w Toulouse.

W Toulouse cźežuche połiščí awto je 7 wožobami wobžadźeny awto pschešcźahnyć. Pschi tym srazy tak mózne je njeho, so wobaj awto na nohi stajiłoj a wjacy dele padny. 4 wožobow je ko mori.

Wichor na Cźornym morju.

Po powěsćach f Konstanza howri nad Cźornym morjom hibrěšći orkan. Radiowe stacźje dóstawaju njepschestawacźy wo pomoz wołanšte signale wot łódźow, kotrež su wonka na morju w strašche. W sydmohóršim komitaće Hungadźe a w Moldawje je nadobo mjerznyć počzało. Teš žněh žo bóže.

Wojowanje wo štotowe podkopki. Cźorne pischcziwo běłym.

Na Niowoguineskej podkopkowej jamje wadźichu žo pschišłušchni běłeje rasy f domorodnymi, dokelž chżuche tóžda f wobeju stronow jeničzy prawo na rynče a štom měcź. Pschi wojowanju žo tśo běli morichu, wjazy f nich žo srani.

W Kunczou w Chinje žu rubjeznizy franzowskeho konsula, hdyž bě f automobilom wujeł, štonzowali. Druhi franzowski stacźan, kotryž w automobilu žedźeschе, a amerikanski automobilowy wjednik, staj žmjerczi wuczekłoj. Chinieska wyschnosć je wotdźělenje wojakow wotpóšłała, kotež žu žo sa rubjeznikami puschczili.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Jutře pjatk změje „Nadźija" w Serbskim Domje spěwnu hodźinu. Přińdźe zaso wšitcy a nic tak pozdźe! Městopředs.

Budyšin. Jednota „Sokoł" ma kóždy štwórtk wječor z dypkom we 8 hodź. zwučowanje w towařšowni na Hornčerskej hasy (Christl. Vereinshaus). Wšitcy młodźi Serbja słuseja do „Sokoła". Načolnik.

Haslow. Kołojźezdne tow. „Blysk" změje tón tydźeń štwórtk zhromadźiznu. Njech wšitke sobustawy přińdu. Předs.

Kędźbu! Wše spěwne towařstwa maju přichodnu **njedźelu (7. XI.)** popołdnju w 4 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje zhromadnu pruhu. Spěwarjo a spěwarki wšitcych towařstwow njech po możnosći wšitcy přińdu! J. Słodešk, hł. dirig.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbski młodźeńc słuša do Sokoła! Načoln.

Pančicy. „Jedn. Sokoł" zwučuje jutře pjatk wječor we Workleach. Njech wšitcy přińdu! Načoln.

Radwoŕ. „Hu. Je." ma dźensa we 8 hodź. na šuli spěwanje za žónske, 5 minutow do časa — to je přikład porjada! M. N.

Sowrjecy. Towařstwo „Sołobik" zeńdźe so dźensa štwórtk zaso k spěwanju a k serbskim rejam a to wšitcy z dypkom we **8 hodź.**, dokelž dyrbi dirigent ½ 10 hodź. zaso preč. Šewčik.

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóždy tydźeń štwórtk zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Drastowe khanory
komody, łoža, blida a stóły kupuješe tunjo pola
Despanga
w Budyšinje
na Mužakowskej dróży 4.

Cychi 1 pocźahnjenje z 2 hłowkom. 7.— hr.
bětosmuhate pocźehnjenja
1 pocźahn. z 2 hłowak. 10.— hr.
ruby na blica, twjelki trjenja
najtuńše płaćiny
Jenoš na Zwonk. Lawskej hasy 10 pola **J. Erler.**

Pytam za nowe lěto jara wjele
dźowkow za dom
na polo a do hródże.
Přistajeńka Górlichowa
w Budyšinje na Sukolnskej hasy 1. Telefon 3337.

Derjezdźerżana
šijaca mašina
je na předań
w Radworju čo. 2.

Košle žonjase kholowy lěhanske akt tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Jězdne kola
cyle nowe z fabriki z rukowanjom za 75.— hr.
Max Selfert w Budyšinje
na Kamjenčnej hasy 29.

Lěto stara **jalojca**
je na předań
w Kohjelni čo. 7.

Kožowe pocźenjenja, běłe damasty
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Njesłyšano tunje su naše hermanske płaćizny!

Kóždy daloki puć k nam so Wam wupłaći a je wunošny!

? ? ? Čehodla smy tak tunje ? ? ?

Dokelž my wobkhody w Drježdźanach, Freiberku a Budyšinje mamy.
Dokelž my mamy možnosć, so z nakupowanjom we wulkim zastarać, štož nakupowansku płaćiznu zaso jara zniži.
Dokelž my z tym doopětym wunoškom našim woteběrarjam służimy!
Dokelž naša hłowna zasada je a wostanje **wulki wobrot — nizke płaćizny!**

Žonjaca drasta

Kasaki z flanella . . . . . wot **95** pj. sem
žonjace kasaki z pis. veloura, z dołh. ruk. „ **2.95** sem
eleg. **wolmj. kasaki,** smuhate, z dołh. rukowomaj **4.95**
krute **suknje k štrapečerowanju** z dźeržliw. tkan. **1.75**
elegantne **plisejowe suknje,** módre **4.75**
nowočasne **tkanin. žonjace wobleki,** rjane kaščik., **4.50**
žonj. wobleki z dobrych zymskich tkanin., z dołh. ruk. **5.75**
čistowołmj. **žonj. wobleki z čes. sukna,** rjane barby **6.75**
čistowołmj. **popelinowe žonj. wobleki** z dołh. ruk.,
krasne barby **11.50**
wulki wubjerk žiłdźanych woblekow wot **12.50** sem
čistowołmjane **flawšowe mantle,** prakt. žonj. mantle **7.50**
velour-flawšowe mantle, čista wołma **11.50**
velour-de-laine mantle, čista wołma **18.50**
zymske suknowe mantle za žony **19.50**
wolmj. plyšowe mantle, cyle podšite **29.50**
seal-plyšowe mantle, z dobrym podšićom, 85.00, **69.50**
plyšowe jaki, cyle podšite **19.50**
naš poražk **seal-plyšow. mantlow** z dobr. podšić. **49.50**

Dźěćaca drasta

hołčace wobleki w. **1.50** s.
dźěćace mantle „ **4.75** „
hólčace wobleki „ **6.50** „
hólčace mantle „ **9.50** „
hólčace kholowy „ **2.25** „

Woschity wotdźěl

za sylne postawy
žony a mužow
wulki wubjerk!

Mužaca drasta

Nowočasne wobleki z dźerživych tkanin., wot **18.50** sem
sportske wobleki z prakt. tkanin., kholowy
z dwójnym zadkom . . . . . wot **24.50** sem
eleg. **jehłowe smuhl,** na połwołmj. serži, narun. za měru **37.50**
najl. čistowołmj. **woblek,** najl. dźěło, narunanje za měru **49.50**
čistowołmj. česanosukn. gabard. **woblek,** najnowš. mustr. **69.50**
najlěpši **cordowy sportski woblek** z 2 kholowomaj
prěnjorjadne dźěło . . . . . jenož **59.00**
zymske ulstry w čěmnych praktiskich barbach **19.50**
šwedske ulstry z tołst. zymsk. flawša., nowa forma, **29.50**
eleg. **ulstry** z ryhel. formu, najl. kajkosć **39.50**
Marengomantl, čorny ze somoćanym khornarjom,
z najl. satinelom podšity, 2 rynk., reklam. płaćizna **49.50**
najl. **šwedski Marengo-mantl,** z kašćikatym nutřkownym.
narunanje za měru **65.00**
sportske jupy, čopłe podšite . . . . wot **12.50** sem
hólčace jupy, čopłe podšite . . . . . wot **9.50** sem
kholowy k štrapečerow. z dźerži. tkanin., w. **2.50** sem
lěpše **nanjace kholowy,** eleg. smuhi . . wot **7.50** sem

Kóždy woteběrař dóstanje jedyn dar!

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Birnberg & Co.** **při Mjasowych jětkach 5**

Wotcwrjenje wobkhoda

z dźensnišim dnjom wotewrju tu w

Njeswačidle

sedłarnju a pólstrarnju

a poručam so česćenemu wobydlerstwu w **Njeswačidle a wokolinje** za wšě do tutoho powołanja słušace dźěła.

Budu so pócować, česćene wobydlerstwo spušćomje a tunjo posłužować a prošu wo podpjeru swojeho młodeho předewzaća.

Z počesćowanjom

Korla Kuhnt.

P. P.

Česćenemu wobydlerstwu **Budyšina a wokoliny** dawam k wobdźenju, zo pjatk, 5. novembra na **Różowej hasy č. 6**

Wobućowy wobkhod

wotewrju. Mam **wulki skład mužaceho, žonjaceho a dźěćaceho wobuća, škórnjow, dźěłarskich črijow, bunclow, toflow atd.**

Nowočasne formy! Najtuńše płaćizny!

Wuporjedźenja spěšnje, čiste a tunjo.

Wuporjedźenja přijimuja so na Różowej hasy 6 a Schlachthofstrasse 13.

Wo dobroćiwu podpjeru prosy

z počesćowanjom

Adolf Wilde.

Wozjewjenje

Sobotu, 6. nov. we swojej khěži

snědarnju

wotewrju.

Kóždy tydźeń pjatk wot 3—7 hodź. pop. a sobotu wot rano 8 hodź. do wječor 7 hodź. wotewrjena.

K hermankej na wšěch dnjach wotewrjene.

Paul Zieschang w Budyšinje

na Žitnych wikach 22.

Tunje hermanske poskićenje!

Pisane łož. nawoblečenja 1 nawobleč. 2 hłowak. **7.00**
běłosmuhate nawoblečenje 1 nawobleč. 2 hłowak. **9.00**
barchentowe ložowe płachty wot **2.50** sem
pisane barchent. muž. košle 100 cm dołhe **2.50** sem
pisane barchent. žonj. košle 105 cm dołhe **2.60** sem

Tunje kabatowe a košlowe barchenty

w najwjetšim wubjerku

Hilger w Budyšinje jenož na **Seminarskej hasy 2.**

Na wšě možne wašnje z inflaciju škodowani

wobsedźerjo bankowk., rentnarjo, lutowarjo, wupožčowarjo hypothek. atd. poslucha**jće** najnowši rozjasnjenski přednošk:

Naše dobyće nad němskostatnej Banku

njedźiwajcy na wusud němskostatneho suda!

Němskostatna Banka dyrbi płaćić

Z tym móže so wšitko druhe nahódnosćić.

Rěčnik: Wosobinski skórźbnik přećiwo němskostatnej Bancy

Wózbny rěčnik G. Winter z Lipska,

Njedźelu, 7. novembra dop. w sali hotela „Krony"

Zastup 50 pj. **Zwolarjej**
Přistup wot 10 hodź. Započatk 11 hodź. Jaentsch z Dortmunda
Winter z Lipska.

---

2 pis. woblečeni z 4 hłowakami 20.00 16.70 **14.50** hr.

běle łož. płachty 150 × 225 wot **3.60** hr.

kopřiw. łož. płachty 160 × 225 **3.00** hr.

koši. barchenty barchenty za kabaty a suknje jara tunjo!

Hilger w Budyšinje na Lorowskej dróży čo. 261. Zane klamy.

Syra kopřiwina jara tunjo tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11.

Kóždu sobotu 8—6 hodź.

kozace karnjklace, zajęče a wšitke druhe kože a **kóžki**

kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

w „Połmězanu" w Budyšinje na Zwonkowej Lawskej hasy.

Nowosće! Nowosće!

žonjace mantle
dźěćace mantle

čopłe žonjace wobleki

Fr. W. Häcker w Budyšinje

mějićel O. Hartmann.

Założene 1852 **na Žitnej hasy 7.**

Limonowe garnitury 14.40 hr.

(2 nawoblečeni ſ 4 hłowakami)
w fnatej kajkosći fajo bóſchte

A. Kasper w Budyschinje

Börſtin 11

Pſchedawam jenoj doma, nić pak ani na tudomnym ani na bruhich hjerr a ſtach.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

E. G. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk

pjelsćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupřinjese.

Zymske klobuki

přeprasuju a barbju, samočane a žiđźane klobuki předźěłam.

Poručam dźěłbu krasnych

klobukow za překhódny čas

wot 5,- hriwnow sem.

Johanna Heidig w Budyšinje

na Kěžorskej dróży 22, III. Zane klamy

Trjebane a nowe

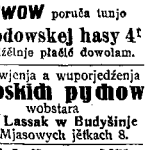

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podšitnje płaćić dowolam.

Šatowe róle

poruča k Budyškem. hermankej w jenož dobrych kajkosćach

A. Rabsch w Budyšinje

na Hornčerskej hasy w hoscenu „Münchner Hof". K hermankej su tajke na Kamjenitnej hasy znajpředa hoscenca „Stadt Metz" wustajene.

Kupanske wobleki ruby tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11

Zhotowjenja a wuporjedźenja

Serbskich pychow

wobstara

Max Lassak w Budyšinje

na Mjasowych jětkach 8.

Pjelsćinowe dźěta

wšěch druzin wuwjedźe čisto a tunjo, sportske a krótke

pjelsćinowe kabaty

z nowa podšiju a wuporjedź.

Tauscher w Budyšinje

na Žitnych wikach 4.

Přiloha k číslu 258

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 4. nowembra 1926

Rybołojenje w Serbach.

Hdyž džiwje najmjeńše wichory so honiecz počinaju a barbojte liście je schłomow djernu, hdyž so ptački na sćět doc žołtych krajow podadža, sapoczinaja so ta hatnika žně a sdobom hłowne dźěło, łojenje rybow. Kóždeho pschecźela pschirody cźehnje won, so by so něktore hodźinki na wjeżołym hibocze wjeżelił a rybałam pschi jich spróżniwym dźěle pschihladował.

Wulki dźěl hatow w połnócnej Hornjej Łužicy pothadża se sastatkich rękow. A dokelž pak je rybarstwo w tychle kónczinach hubjeneje pódy wunoschnische dźěło rólnistwa, žu ludźo też wjele hatow hakle satóžili. Dokelž tele haty jara hłuboke njeżu (hacź do 5 mtr.), hodża so jenoż ta ryby wu'icz, kiž žu khmane k płahowanju. Na prénim mésćinje mjes rybami śteji karp (Cyprinus carpio). Wón je wésele róžbemu jako hobowna jědź znaty. Najbóle du ta tarantom (Spiegelkarpfen). Wón ma jenoż rědke schupsiny na wobémaj bokomaj. Schupisnateho karpa ludźo tak rad njekupuja, runjecz jeho mjaso na žane waschnje hubjeńsche njebudźe. Tak dyrbi rybak stajnje na to dźiwacz, so by te rybowe druźiny płahowak, kiž jich móda žada. Dalscha wobydlerka naschich hatow je lina (Schleie). Jeje mjaso, jako karpoweje pschiwusmeje, je hišćeze ględnische, a ja nju tohodła hišćeze wjazy zapłacza. Tola na jeje płahowanje hatniay mało ważnosće kładu.

Nad rybarstwami wulkich hatnych kubłow stoji śwjetscha rybak. K wotpuschczenju wody „cźehnje" rybak spuschczadło. Potom to rěka, so so ha puschcza. Pola wulkich hatow traje to tři hacź schtyri njedźele dołho. Cźekać je k tomu postajeny, so ryby njebychu sobu wotpłuwale. Najpołsledk śteji woda jenoż hišćeze na małym mésćinje psched spuschczadłom. Hatnik dyrbi potom kedźbowacz, so na hornim końcu hata cźerstwa woda do njeho bźěža njeby, dokelž bychu ji wjcze ryby napschecźo pliwale. S tym by so łojenje jara poczeżiło.

Rybazy w dołhich gumijowych abo kožanych schórnjach lěžu na to do wody a cźahnu w schérokich śyzach ryby k brjohej. Potom sdźěhaju ryby je samjetakami ſ husteje cźišcźerje w wacze, pschetoż tak so tele łycze njemuja, a mietaju je na wotticźeńše blida, hdźež je hnydom šmuchraja. Tu poticźa so ja pschihladowarja rjanu wobras. Wodu a błóto wokoło so mjetaju, pschemjetuje so nunoho rybow na blidach. Tu a tam nóżemy schcźuku wobkedźowacź, kiž ſ pschirowcźkom abo psches njon kłocźo so do hata muknowa. Wschelazy hatnicy žadnja też ſ wotpohładom schcźuki do hata, so bychu mjes munohimi dźiwimi rybami na hnitwu khodźite, pschetoż dźiwje ryby dźěło rybałow jara poczeżuja. Muhory tak łusto njenadeńdźeny. Popaduja je swjetscha jenoż we wjetšich hatach a tam też jenoż hdyž a hdyž. Rak pak žu so skoro docźista słubile, hdyž a hdyž pak możemy je też hišćeze pschi łojenju rybow wobkedźowacź.

Khore ryby so źwědomiscźiwje słuwěraju, so njeby mjes zymjeńtnymi zanych natuklivych khorošcow nastało. Wschón njerjad a wschitke njerwitne ryby smjetaja so prjecz ado wužija so ležom jako hnojidło. Mjes tutymi rybami nadeńdźemy swjetscha so we wschich barbach błyschcźateho pjerska (Perca fluviatilis). Pschi dalschim wobkedźowanju nóżemy też běłe ryby, płomnicze, cźirpule a piskory a złódne ruschki nadeńcź. Pobłednischa žu larpjana družina a wusmamjenja so tohodła, dokelž ji brodźene nitki pobrachuja a so ma nimale pschezo krótko psched wopuschczenim cźemny blak. Pschecźel akwarija běži wešeje něktore tychle wutłoczańych a rjanych rybiczkow naspěra.

Tola mjes rybami móżemy hišćeze munoho druhich swjeżkow wobkedźowacź. Wožebje nam napadnu wobkrubjeny konik (Dytiskus), trochu rědšcho cźorny rybnik (Hydrophilus piceus) wjeśkława, žumpak a wschě druhe schcźónky a brućki. Stwuczene wócźko wuzłědźi też tykowanu budku na scźinowym šiwjelzu. Woprawdźiły pschecźel pschirody žebi wešcze nektore tajke stworjeńcźka sobu domoj wosmje, so by je we žiwojim akwariju wobkedźował. Też móżemy wschelake tajke brućki a schcźónky w jatbje lohło k pschiporjenju pschinjeść.

Mjes tym so psched śpuschczadłom mužojo pilnje dźěkaja, brodża wrónu, kiwizy a druhe ptački, druhdy też cźaple pches žumpaku a łuže a sběraja pozadliwje kóžde rybiczku a kóžeho schlinka. Hdyž žu rybaży wschitke ryby stojili a śpuhérali, je sazo ſ dołnzow na liczeńše blida śypjaja, licza, wottwaja a je do rybołowych wosow abo rybowych śudow składu. Sšwědomnicze napinjaja kóždy zentnat a liczku rybow, pschetoż hatnik dyrbi wědźecź, kelko je hata bjerje. Też dyrbi śwědcźicź mózg, kelko rybow je śpubił. Pola dwojołcźenych rybow ma w pschercźku tola nětkaž 20 procentow schkody. Jedźene ryby pschiśidu pak do dołnzow, ſ kotrychž so pschedawaju, pak wjetsche dźěłby pschidu na blizsche dwórniscźo, hdźež je źiwe do wošelbitych wosow składu, kiž žu ſ fiźikalowymi aparatami wuhotowane, we kotrychž so do wschěch wulkich městow Němskeje a zamo też do wutraja woża. Dwojołcźene ryby pschidu do hatow, pches kotrež derje woda běži, hdźež w tym pschebywaju. Jenołcźne karpy pschidu tohorunja do śpuschczeho hata, ſe kotrehož so, kaž dwojołcźne ryby w blizšchim lěcze do wjetšich hatow wuzadźeja. Młode ryby naczinja hatnikej wjele dźěła, je-li je hnydom njekupuje. Najprjedy dyrbi na dobre płahowanske ryby hladacź. Na jenu jónku pschidu śwjetscha dwaj a tři muzíki. Jónka nanješe hacź do milijona jejkow, ſ kotrychž hižo sa někotre dny vybiczki do wuhlanu. Nětčko pospješcho sešadża je hatnik do napjateho hata (Vorstreckteich), hdźež jim wjele pizy dawa, so móża je dale wuwinowacź.

Pjches sumu wostanje najwjazy hatow śuchich ležo, je prénja tohodła, so by so žiwa piza wulworicź mohła (raczki atd.) a so móże hatnik błóto a śtanje wotstronjecź. So by praiwje wjele pizy wupłodźił, dyrbi hatnik też hišćeze haty hnojicź. K tomu wužiwa nimo druhich hnojidłow też kainit, kosćelowu muczku atd. So bychu ryby śpešchnje rosće, dostawaja też hišćeze łupiny a majź ſ jědźi. Karpy dyrbja tola w druhim lěcze punt a wjazy a w tjeczim a schtwórtym lěcze nětkaž 4 puntły wažicź.

Jenoż tón, kiž ras rybałowemu dźěłu pschihladuje, tón, kiž móże žebi wschu prózu a starosć a pschecźiwnosć hatnika pschedstajecź, budże srosumicź móz, ſ cźeho wuzłoke rybowe płaczišny pschišidu.

Wusudźenja.

§ **Budyšćišći krajny šud.** 22 lét starého, dla jebanstwa a pschekhowanja hižo potkostaneho samkarja Marja Schübela ſ Njeswačidła bě Budyšćišći hamtiši šud, psched kotrymž běšče dla paduschtwa jenoho koła wobšłorjenu, jenož dla pschekhowanja ſ 1 mězagej ſastwa sašudźił. Statne rěčnišćiwo, kotrež bě pschešudźowdźene, so je Schübel koło tradnyć, bě powołanje sapodało. — Wjecźor 10. hapriele 1926 bě so hospodarićerjemu pomocnikej Arnoschtej Renczej ſe Schešchowa ſ wotkeže Njeswačidłšeje knježeje korczmy koło tradnyho. Krótko psched tym bě Renczej šamkny wjecźor w Säuberlichej korczmje pobył, hdźež bě Schübel billard hrał. Tam bě Renczej wótšje prajił, so dyrbi hišćcze do knježeje korczmy. Potom bě so wotšalił. Ssamkny cźaš, jako bě so koło tam kradnyło, bě Schöbel Säuberlichej korczmu na pol hodźiny wopuschcźił. Kaž wudawaše, bě pola swojeje maczerje po pjenjezy šła. Policajskemu strazmišchtrej Bräuerej pak bě macź prajiła, so jeje šyn njeje pola njeje po pjenjezy był. Dale so wutona, so je Schöbel Renczowe koło jeneho wjecźora po paduschtwje dejerjej Müllerej na Njeswačidłšeje ryczerkubło pschiwjedł, hdźež je je pjecza sa 20 hriwnow sastajił. Koło namakachu spody pluwow na kubi knježeho dwora. Müller bě mjes tym wodźidło sšhowaneho koła ſ tym swojeho koła samenił. Zandarmej bě Schöbel wscho sapreť. Pšhed hamišćim šudom pak bě prajił, so je koło hakle 11. hapriele pschipadnje wjecźor w lěsu namakał a so je ja hnydom Müllerej dowjeł a tam sastajił. Strazmišchtr Bräuer wobkrućił hišćeze, so je Schöbel wot nješchto cźaša hem hižo nohdaleny, so koła tradnje. Powołanšti šud bě pschešwědčeny, so je Schöbel Renczowe koło tradnyć. Tohodła sašudźi jeho k 2 mězagoma a 2 tydźenjomaj sastwa.

§ **Drježdźanšti hamtiši šud.** Wo njewšědnej khłostanškej nalešnosći ſ jednasche wutoru Drježdźanšti hamtiši šud. Dla tak mjenowanych šymnych wotrybowanjow a krjudowanjow bě wobšłorjenych 11 wojakow nemšłostatneje wobory. Po wobšłorźbje su winowani wobornika Engelmanna trójaj w šymnej wodźe ſ šcźežcźemi myli, dokelž njeje Engelmann wjele na cźišłotu dźerźał. Tohodła su jeho też trójny thětro krjudowali (šchářiwali). Na tehdom poczeżenje ranjenja dyrbi Engelmann hišćeze dźeńša lěkarcź. Hdyž Engelmann „prěni" ras „myjachu", bě wyšchši feldwebel Helbig do myjerńje pschischoł. Engelmann je jeho hnydom prošył, hacź njeby so sam myć šměł. Helbig pak njebě pschecźiwo šhromadnemu myczu ſe schcźežcźemi niczo měł a njebě to šakałał. Druhi ras bě šašo dźeśatnik Kempler poručźił, so maja Engelmanna na podobne waschnje wumnjeć. W tśeczim padźe bě podwyšchi Müller pschi taftim šymnym wotrybowanju pschitomny. Ssud šašudźi dźeśatnika Kemplera k 1 mězagej, podwyschka Müllera k 3 njedźelam, wyschischeho feldwebla Helbiga k 2 njedźelomaj a tśiom wojakow k 5 hacź do 3 njedźelam sastwa. Pjecź wobšłorźenych, kotrež běchu na pschikas dźeśatnika Kemplera jednali, so wuwinowna.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Noweho Města pola Pirny.** (Mordarstwo a šamomordarstwo.) Dwaj 22-létnaj dźěłaćerjej ſ Kopiz pola Pirny wotnajeschtaj sebi w Nowym Mésćie autowy drohu, ſ kotrejž chcźeschtaj sebi do domoj dowjeźcź dacź. Na puczu krótko psched Kopizami sašłyscha autowy wjednik nutska a namaka w nim młodeju cźłowjekow sastšelenciu. Jedyn mésćesche hišćeze rewolwer w ruzy. Najšerje je šwojeho towarschsa najprjedy sastšélił a potom tšélbu pschecźiwo sebi złożił. Pschicźina nještatka njeje hišćeze šnata.

* Se **Siebenlehna.** (Na Božich šłužbach šhorjeli.) Na dopołnischich Božich šłužbach šhort tu 20 wožbowon na sojedożerjene ſ kurom. Nadobo cźehu do wonorh padnyte. Hdyž běchu jich do blizšcheho domu šnošnyli, jim lěkarjo a šanitetske muršiwaje rěnju pomoz poskicźichu, tak so strach wo žiwjenje pola nich je wotwobroczi. Wobsedkodźene kachle su pjeza wina na njesbożu.

* S **Lipška.** (Dobre ludowske sadźerźenje.) Pšhed Lipcźanšim hamtišim šudnišćiwom mějesche so němškoludowšti rěcźnik dr. Metzer dla pschihudźenja šamołwicź. Metzer bě profesora dr. Hortmanna, kotryž je republikan, 24. měrza w krajnym šudnišćiwje nještrałeho cźłowjeka a wótriwoho hólca wjenował. Też je pjecza słowa trjebał: „Mějesche so ſ prócha abo ja Waš dant wotwjesće!" Ssud sašudźi dr. Metzera dla pschišłodźenja a pschiwdźenja k 500 hr. pjenjezneho khłostanja.

* S **Klingenthala.** (Wobcźežne sajeće.) W kupnizy dyrbjesche žandarm Zentner pschećerstwo 35 létnemu dźěłaćerjej hubjeńskeje nastrojowe šafrocźicź. Tutón wutorhnu žandarmej teśak a dyri jeho ſ nim pšhes hłowu, ſ cźimž je šastajtnikej 7 zentimetrow dołha rana narała. Hakle hdyž dalschi polizišća na pomoz pschikhwatachu, poradźi je, rozsmjerdźeneho sajeć.

* S **Olbersdorfa.** Njedźelu wjecźor w dźewjatej hodźinje 21létna Hilźbjeta Löfflerez je Zitawy do Olbersdorfa domoj dójeche. S Mandaulkeje dróhi pschindże za njej młody cźłowjek a ju na Hórškej haźy nadpadże. Nadpadnik wuhrabny hołzy ruczni toschcźu, we kotrejž mějesche mało pjenjez a jednje šnamki a šłubi je w cźmowej nozy. Dwaj muzíkaj, kotraj běschtaj na hołzyne wołanje pschikhwataloj, je sa nadpadnikom puschcźischtaj, tola jeho njemóžeschtaj namakacź.

* S **Haldy.** (Cźežke awtowe njesboże.) Mjes Schmnowom a Kamjenjom wobthadźaju pósitki awto sajeźde ſ potnej khrěschnosću do wobłoženja pschi kanału a padny po 3 metry wyschokim nawišu dele. Se 30 pažažerow bo 15 šrani, mjes nimi 3 cźežko.

* S **Gera.** (Na hoitwje šmjertnje šnjesbožił.) Na parforce-łej hoitwje šdźenebo towarstwa po Zeitzkich lěšach padny hejtman n. w. Meyer je swojim konjom, pschi cźimž jeho kóń tak do hłowy topny, so je jemu nop dwójzy pukny. W thorowni šnjesbożeny bórzy na to wumrě.

* S **Waldenburga.** (Podkopkowe njesboże.) Pschi Hans-Hindrichowym šchachće pola Waldenburga šta so šnowa cźežke njesboże. Tam šypnychu so Kamjenje, jako wjazy dźěłaćerjow podšemiłu thódbu murjowaschje. Murjerjej Herda a Tišarek ſ Weißšteina so šaszypnychu. Hačrunjcź jimaj hnydom na pomoz pschindźechu, mózachu jeju jenoż jako cźěłe wuthowacź. — Podobne njesboże sta so na Davidšcź jamje, hdźež so dwaj hórnikaj cźežko ranischtaj.

200 lětne wopomnjeće swjatcho Franciska z Assisi.

(Skónčenje.)

Hižo spadowachu pod khorosćemi a bolosćemi smjertne sćiny na njeho, tu wón k nim hišće přida swój „testament", swoje poslednje rozwučowanja. Z wumĕraceje wótcowskeje wutroby so to wuronja. Před jeho duchom hibaju so sywy jeho synow wšĕch narodow, wšĕch časow. Žołnuju pozběhuje wón hišće swojej z bluznami woznamjenjenej rucy nad nimi. Napominanje to je, pozběhowanje, nutrne, pokojowace słubjenje:

„Stóžkuli budźe so toho dźerżeć, tón budźe w njebjesach napjelnjeny ze žołnowanjom Najwyššeho, njebjeskeho Wótca a na zemi napjelnjeny ze žołnowanjom jeho lubowanecho Syna a z najswjećišim Duchom, Pokojerjom, kotremuž njech je česć a krasnosć, nětko a do wĕčnosće. A ja, bratr Franciskus, Waš najmjeńši, Wam wobkrućam, kelkož zamóžu, we znutřkownem a zwonkownem tuto najswjećeše požołnowanje, kotrež dyrbiće mĕć ze wšĕmi mocami njebja a ze wšĕmi swjatymi nětko a do wĕčnosće."

Hišće nĕkotre dny a mortem cantando suscepit, kaž pisa spisaćel knihi „Vita prima", Domaš z Telano: „Spěwajo wobja wón smjerć" — —

Nĕšto dnjow do toho bĕše to było. Na smjerć khoreho bĕchu jeho wunjesli z wrotow Assiskich do Portiunkule, kaž bě sebi to žadosćiwje přał. Při wusadnicy, nĕhdźe na poł puća, pozastachu. „Wobroćće mje z wobličom k městu!" Tak so sta. Jeho wóčko wotpočowaše na domizuje, kotraž pozłoćena wot pruhow w Boži domčk khwataceho słónca, so z runiny wuzbłuje. Na poł woslepjeny drje wón ani wĕže ani murje hižo njespózna, ani nic zady tu spjerawu a tajemstwenu Sanso Passo. —

Před jeho hladacej dušu pak stupaše drje wobraz a wobrazom: spodźiwne stawanje zaúdźenosće! Wótcny statok drje so wunuri, městno přenjeho boja, — Palazzo Don Guido Secondis, hdźež so posledni zwjazk roztorže, kiž jeho k tutomu swĕtej hišće putaše, — wšitke te dróhi a namósta, hdźež bě za wusměšowanja a hanjenja wo lubosć a dušo so prócował, — wšě te mile cyrkwički — San Damiano! nad kotrejž so Monte Subasio škitajo wupina, hdźež nĕchtó wo njeho, toho mrějaceho, płače a žałoscí, kotraž kaž žadyn druhi jeho dušu znaje, jeho chcyće, jeho prócowanje. — —

Assisi! Jeho wustata duša rozsćerja so w njeskónčnje wozbožacej dowĕrje. Syły bratrow stupaju před jeho duchowne wóčko, kotřiž noša jeho drastu, jeho mjeno, kotřiž préduja jeho wučbu, nalełho Křižowaneho a jeho lubosć, kotřiž wuskutkuja jeho ideal, jeho zamĕr přeco bóle a bóle. K dalokej žołmjacej wódnej nawalnosći so rozrostu, kotřiž jeho namrĕwstwo, herbstwo Bože, poniesu won, dale a dale přez kraje a morja — — nowy swĕt wutworić, kajkiž wón we swojej wutrobje nosy. —

Njeje tu też ruka Boża zasuwak wrotow wotsunyła wot kralestwa přichoda? — Daloko do swĕta so rozliwać widźi swj. Franciskus rĕku žołnowanja z Assisi, při kotrejž žorle wón, Poverello, „mały khudy", stoji — — wot kotrejež jasneje wody budu pić milijony — franciskanski swĕt. A tón, kiž je přeco zaso, často po cyłych nocach, zdychował: „Stó sym ja, o Knježe, a štó sy ty-" zapaduje so do hłubiny swojeho „ničo", zo by jeničcy Wĕčnemu česće přewostajił. Přemóženy wot połnđeše hnadow, kotrež su so jemu, tutomu „poslednjemu z čłowjekow", dostawale, wupřestrěwa swojej rucy napřećo Assisi. Pažo bratrow jeho trochu pozběhaju, kaž je francowski moleř Benouville to we swojim wumĕlskim dźĕle zapřijał a namolował. Hłuboko pohnući stoja a kleča nošerja wokoło njeho. Pomałku cźini wón znamjo swj. křiża napřećo městej, a z jeho hubow wuroni so přeće žołnowanja, kotrež Assiske měšćanske wrotu dźensa hišće přikhadźacym napřećo dźerża: „Žołnowane budź ty wot Knjeza, ty swĕrne město Bože; přetož wjele dušow w tebi a přez tebje budźe wumožonych." ⇒

* S **Rychbacha.** (Pohon za młodych lutowarjow.) Pschi zhromadnosczi lutowanskeho dnja sandżenu njedżelu je tudomna gmejnska nalutowarnja kożdemu młodostnemu lutowarjej, kiż hižo nalutowarnsku knižku wobstejdżi 1 hriwnu darila a ju pschi pschedpokożenju do knižli sapisała.

* S **Warnsmünde.** (Helska maschina w gnebłowym wosu.) Wohnjowa wobora we Warnsmünde sawoła so na hnurowe dwórnischczo, dokelż so tam gnebłowym wós pakesche. Pschepytowanje swjeżi, so so we gnebłowym wosu wuschitnje thotowjeny cżaśnik (budżak) nomaka, kotryż bé se sjonni batterijami elektriskeje lampki swjasany. Dokoła wokoło bé wschó z benzinom polate. Budżak bé na 2 hodż. stajeny. Siwonjesche też na mjenischinu. S tym nasta pola batterijow pschetorhnjenje druha. Schkrieżka pschesłoczi na benzin a sapali jón. Woheń mózachu ruże haschczeż. Policijna swjeżi, so je wotpohłžkat gnebłowego wosa z wotpohładom woheń założaju maschinu we wosu postajił, so by so pschi spalenju nebła wyschoki sawdżeżenitk njenjes dostał. Konstruktera maschiny, Bruna Barta je Warnemünde, hu sajeli.

* S **Bernkastela.** (Hindenburgowy dar.) Němski prezident z Hindenburg je evangelisku zyrkwi w Bernkastelu, hdżež bechu psched pol letom wulke zdżeli winjarjow byle, drohotnu woltarnu bibliju pschipohłak a je sezdżerjowarjam złotowani wónowak: „Evangelisku wosadze w Bernkastelu so jeje ponowjenu zyrkej z pschecżom wónowana, so bychu prawe kschesczanstwo, nimšli buch a bratrowske smjerjenje tu pschego domišmi mélc." Sdnadż so winjarjo nétko nakasaja a wjazy napschecżo wyschnosczi njeprostann.

* S **Warnsdorfa.** (Młodostny nadżeżnik.) Psched krótkim se schkitanskeje jatby puschczeny 17 létny Wilhelm Worm z Niedergrunda wutorhny na Niedergrundskim dwórnischczu 25 létnej hołzy ruczny toschku z 180 krónami. Jako jeho policija saja, bésche ja nékotre hodżiny hižo 100 krónow w hinowym dżiwadle a na druhe lohkomyślne waschnje pschecżinił.

Kóżdy cłaf Serbskich Nowin

kupi sebi sobotu

w Serbskej kniharni

swoju

serbsku protyku

Přilopk.

* **Wopaczneho „lékarja" sajeli.** Khrobły njedoczink wusłupowoschе w poslednim cżasu w połnócnozachodnich pohranicznych wokrjesach wokoło Deutschgagda a Czerneje Hory. Psched 7 njedżelemi bé wósły 38 létny hapitkarjej pomocnik Theodor Lewag z Petrowicza w Schlejskej do blisko hranizy leżaceje wjeści Hoffnung pschichoł. Tam spósna go z dżowku bohateho wobsedżerja, z kotrejż so hižo za 14 dnjow woženi. Nadobo wustupi jako doktor medizin, mjenuje so „dr. med. Theodor Lewag"; pschedstajesche so jako magister pharmazije. Bórsy mjeseche nowy „doktor" zły cżerjodu patientow, wupiszowasche rezepty, pschedawasche lékarstwa, mjes nimi też bohluschaze a strasne jedy. Policija pak spósna bórsy wulki strach, kiż z nowym „doktorom" ludżom hrosesche a saja Lewaga. Nétk budże so sudnistwo w Cżeskej Lipje dale z nim sabéraez. Lewag samósesche też hewak herje do swojeje kapsy bóskaez, pschetoż njebé jenoż „lékar" ale też filmowy agent. Tehodla dżasysche kurjuś za wukhdanje filmowych hrajerjow a dobre zaplacżenje wotewriez, cżemuż jeho sajeeze hišchże w prawym cżasu sabżerna.

* **Snataj franzowskej létarjej znjesbożiłoj.** Dwaj z najlépschich franzowskich létarjow, leutnant Robin a sergeant Latapie, staj wczera popoldnju w blizkosczi Villecoubleskeho létaniseza pola Parija we żiwjenje pschischłoj. Bésche taj rano wollecżałoj, so byschtaj hebi myto létadłowje twórnje Breguet dobyłoj. Bjes wobżeżnoszczow cżaru Paris—Metz—Strażburg—Dijon—Tours—Paris pschelecżawschi, chżyschtaj so na mjenowanym létanischczu saży na semju puschczeez. Tu wuhladachu na létanischczu cżakajo ludżo, kak so prawe łschidło létadła nadobo wotkama, tak so létadło rucże wodorunje k semi padny. Pod rostrażenym létadłom namakachu żałożnje roskulkowanej cżéle wobżarusonneju létarjow. Jedyn z njeju, Robin, bé hižo w Biarrazach jónu dele padnył, bé pak każ i dżiwom gnjezcżi so wukhował. Dla cżéżkeho ranjenja nohi, kotrejż tehdy poczerpi, bechu jemu dyrbjeli nohu wotewrjeez. Njedżiwjo zyż swojeje drjewjanoje nohi pak wosta tola wojeérti létarjej a bu jara hnaty, dokelż wjedżesche je z swojim létadłom wumjetne kusti dokonjeez.

* **400 kilometrow za hodżinu.** Zyle wurjadny wutpóch mjesesche amerikanski létarj leutnant Connant pschi stuczowanju za napschemolstanje namórskich létadłow wo Schneiderowy pokal. Po powésczach z Port Washington na Long-Islandzie dóże leutnant Connet se swojim Curtis-létadłom (se 700 PS. Packard-motorom) na Long-Islandskim brjohy 200 milkim hodżinsku spéschnosczi (to je spéschnosez 402,25 kilometrow).

* **Strašchna łschczenja.** Psched Plymouthskim hudom bé wobsłorzena zyrkwinska setka dla ranjenja cżéła. Tuta setka łschżiesche psched krótkim z wjelich nowych drohuslawow, pschi cżimż dyrbjachu łschczenja w dołhich béżnych draskach, hacż pisches hłowu zahajach, do wody po podnurjez. Pschi tym padny wobstarna żónska, kotraż bé so jeeze pschistamknyła, do womory, a mójesche so hatke po dołhim lékarskim prózowanju sabo k żiwjenju sbudżiez.

* **Moda a tuberkuloza.** „Wosłiska Nowina" piża se Newyorka: Po wuprajenju znateho Newyorskeho lékarja je liczba na tuberkulosu sthorzenych mjes młodymi żonami a holcami wot toho cżasa, so zmužina holcża moda knježi, na sastrożaze waschnje pschibéraka.

Swójbne powésće.

Sm rć e: Marja swud. Bélina rodż. Raczez w Budyschinje, 82 lét; Khomanje pjatk pop. ½2 hodż. wot domu, Frankfurt 213. — Hana Kulzyna rodż. Winklerjez w Hródku. — Hilżbjeta Matijaschkowa, rodż. Schapiz w Dubrawje pola Hródka, 82 lét. —

Hamtske wozwěwjenja z Budyšina.

Wukasanske hodżiny za sexualne a mandżelske saradżenje za wobydlerjow mésta Budyschina wotmérwaju so wschédne dny wot 12 hacż 1 hodż. w Sséjmowni na Hrodowskej haży 10 po 2 schodże na lébo. Rada podawa so darmo.

Méschczanska rada.

W méschczanskej hlownej kenzliji (na radnizy po l. schodże) wuńeza cżisła 56—59 l. dżela a cżisła 41 hacż 43 druheho dżela némskostatneho zakonskeho kopjena każ też cżisła 34—38 zakoneho zakonskeho kopjena w dohu bliżschich dweju njedżel k nutspohladnjenju za kóżdeho.

W Budyschinje, 2. 2. novembra 1926.

Méschczanska rada.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Druhe mésno nakrajneho żandarma w Kulowje je so 1. novembrom t. l. schénjnyło a jeho dotalny mésczek wyschschi żandarm Konrad so do Saahora w Grünbergskim wokrjesu pschesadżił.

Wšitcy, kotrejż so służbnje wokrjesa Kulowskeho druheho żandarma sluschachu, su so k służbnemu wokrjesej wyschscheho żandarma Schöpy w Kulowje pschidżeliłe.

We Wojerezach, 29. oktobra 1926.

Krajny raczizel. Dr. Lenoir.

Na dyrbjeńske waschnje ma so 15. dezembra 1926, dop. w 10 hodż. — na sudnistwje wo jstwe cżo. 85 — pschesadżowacz leżownosczi w Bjunju, na lopjenu 4, cżo. 171, na mjeno żelesniskeho wobthodneho asistenta Alfreda Cullmanna w Bjunju sapisany. Leżownosez wopschija domske, hrodż z hrodżeń z kolnju.

We Wojerezach, 11. oktobra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Do naschego drużstwowego registra **Lubuschskeho nakupowańskeho a wupożczeńskeho towarstwa** l. d. z w. r. w Lubuschu je so dżenża sczehowaze sapisało:

Drużstwo je so z wobsamknjenjom generalneje schromadżizny 21. haprileje 1926 rozpuschczilo.

Dotalne pobutawy pschedsydstwa: cżesła Matej Unger, dżelacżer Matej Bether, krawz August Pétschik, hu su wschitcy w Lubuschu, su likwidatorojo.

We Wojerezach, 28. oktobra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 4. novembra 1926.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,199	100 pólsk. markow	—
jendżelski punt	20,353	100 żeskosl. krónow	12,436
100 świe. frankow	80,98	100 franc. frankow	16,54

Efekty.

Berlinska bursa bé wczera njemało roshorjena. Kurzy efektow bijachu dele. Napósledk wschak so sdało trochu sfruczowachu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki njepschinjeschu ničzo nowsho. Zito na dotalnych płaczijnach sawosta. S wutraja njepschedżejachu żane ważne powésczje. Wczera płaczesche zentnar

w Berlinje:

pschenizy 13,50—13,65 hr., rożki 10,95 hr. hacż 11,20 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11 hr. hacż 13,05 hr., nalymnoho 9,60—10,25 hr., wowsa 8,90—9,65 hr. hriwnow,

w termijnowym wikowanju

za dezember: pschenizy 14,40—14,32½ hr., rożki 11,75—11,67½ hr., wowsa 10,10 hacż 10,07½ hriwnow,

za měrz: pschenizy 14,47½—14,40 hr., rożki 12,12½—12,50 hr., wowsa 10,45 hr. hacż 10,35 hriwnow,

za mesu: pschenizy 14,42½—14,37½ hr., rożki 12,22½—12,15 hriwnow, wowsa 10,45—10,37½ hriwnow.

Sdwinjaze wiki wczera hrjedu w Berlinje

(Magerviehhof-Friedrichsfelde)

Pschihnali bechu 227 bohakow a 787 prosatow. Te płaczachu

bohaki:

wulke	72—88 hr.
hrjenje	52—72 hr.
małe	30—50 hr.

prosata:

wulke	23—29 hr.
hrjenje	18—23 hr.

Některe płaczizny Dżerżizanskich wikow (Markthallen).

Puhy 1,20—1,25 hr., kaczki 1,40—1,60 hr. a kury 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., hołbje 0,50—1.30 hr. karpy 1,30 hr., liny 2,40 hr., raki 10—60 pj., schczukt 2,60 hr., jabłka 5—40 pj., kruschwy 5—25 pj., hołotej kefeji 10—12 pj., brużnizy 55 pj., wólske worjechi 56 pj. hacż 1 hr., bérny punt 6—7 pj., zentnar 5—6 hr., jabła 10—15 pj., buny 60 pj., tomaty 40—80 pj., kartofly 10—12 pj., kał kwétkowty 50 pj. hacż 1,40 hr., cżerwjeny 8—10 pj., bély 5—6 pj., kolrabi 5—25 pj., kru 0,80—1 hr., seleriz 5—40 pj., cżerwjena rżepa 15 pj., kżały kał 13 pj., kurjatka 30—35 pj., młokaniska butra 2—2,20 hr., burska butra 1,90—2,30 hr., bobre mloko 31 pj., twaroh 28—35 pj., jeja 15—18 pj., muka wuczaj 31—32 pj., najlépscha 31—35 pj.

Na pschedań.

Wyschkoszurzelna krowa w Njeswaczidle cżo. 6

Pitżasne blido, nowa schufla w Hornjej Hórzy.

Blido za kurjerjow w Budyschinje, Sedanska haża 20 I.

Kożu tři dójki a 1 naletnik, wyschkoszuprosżna rauza, hajnikownja w Jażenje pola Hródka.

Sstyno, zentrifuga a butroważ, schufla w Narczu.

Sso pytaja:

Pjekarski, jutry halle wunuknjeny, Liebig we Wurizach.

Holza do domu, Eckelmanka, pjekarka w Wisłopizach, na Hornjeżiskej haży 3. — Bergmanka, pjekarka w Wélej Wodży, Johnowa haża 59.

Rohowez khlébowy, 15—16-létny, Gnank w Porchowie cżo. 14.

Schewski, Bader w Wélej Wodży.

Sdunduja na pschehadżowanje:

pjatk 5. novembra 1926

W Kholmje pola Nisej w Funkez hoscżenzu dop. w 10 hodż.: jałoja, cżelo, 5 béżakow, 13 husk, tarczowa pila, zentrifuga, wésniski wós a dżerwunkalaza maschina za bérny hadżenje;

we Wukranczjach w Meldżiz hoscżenzu pop. w 4 hodż.: syrżeza maschina;

w Korżinje pola Wojerez w Kreuzez hoscżenzu dop. we 11 hodż.: 2 zentnarjej jablukow, mużaze kolo;

w Budyschinje na sudnistwje dop. w 10 hodż.: 25 kolowych swjenow, 1000 kolowych pschimadłow, 300 hedżowych płachczikkow, 250 kolowych samkow, 1000 dwójkow Klumpowych bjerżakow, 100 trukow lépka, 15 nakhribjetnikow, 2000 palakow, 300 nastupkow, 40 powétrowych klumpow, 9 tżch. automobilowych schlawchow, 6 automobilowych powétrowych klumpow, pżanske blido, lampi na motorste koło, 315 kolowych sjezakow, butroważ, 25 motorikow za kolowe wobżéżtenje, 31 wodżidłow, mużaza drasta, bronzowej śmażnikaj.

Na pschehadżowanje

palne drjewo sobotu 6. 11. dop. w 9 hodż.: walczżiny a dołhich hromadow, w Jażenskej holi pola Hródka. Kupzy seidu żo w Hornjeżiskej korczmje.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dżenża dop. 3411 hodż.: Pschenza a rożka stej wobstajnej pschi żnadnym wobrocże. Tendenza jara měrna.

Dop. 3412 hodż.: Kaj psched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tunt. abo 1000 kg hewa 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	3. 11.	2. 11.		3. 11.	2. 11.
Pšenca	270-279	270-278	buny	21-22,00	21-23,00
rożka	219-224	219 224	woka	—	—
nal. jačmjeń	220-261	220-262	módre lupiny	—	—
nal. ječmjeń	192 2 5	192 205	żołte lupiny	—	—
wows	178-193	178-193	xeradella	—	—
knknrica	201-206	201-206	raps, wosusk.	16,70	15,80
pšenč. muka	36-38,75	36-39,00	lany wosusk.	20-21,00	2 ,90
rżana muka	32-33,75	32-33,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,00	12,00	bérnj. krukki	24-24,00	24-24,80
rżane „	11,75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps „			rżana słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symja	—	—	pšenčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hródch	40-42,00	40-42,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,00
pjeluški			ječna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaczizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

3. novembra 1926. Płaczizny po cent. a zł. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 520.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lét.	49—51
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	44—47
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38—41
Mjenje picowane wšěch starobow	35—37

Byki 385.

Połnomjasne, wurošcene, najwjetšeje rězneje hódnosće	52—53
Połnomjasne, młódše	47—50
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	43—45
Špatne	40—42

Jałojcy a kruwy: 648.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42—45
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lét	34—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 1800.

Najlépše wukormjene	83—95
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	60—75
Špatne	50—56

Wowcy: 3350.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	42—50
Starše wukormjene (3.)	37—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 9062.

Połnomjasne, wosebitych raceow a jich křiżenjow, hač do 1½ lét stare	82
Wukormjene	80—82
Mjasne	77—79
Špatne	73—76
Ranaya kundrozy	72—74

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 slot. pj. Wobdźełuje so stajace nawóžki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 slotych pj. Rabat po tarifu. a n

Čisło (Nr.) 259 **Budyšin -- pjatk, 5. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němski sejm so zešoł.

Němšti šejm je so po dołhich kěžnych próšninach źrjeu k prěnjemu pośedźenju w nowej dźełańskej periodze zhromadźił. Po wotewrjeńšej rěcy prezidenta Löby jebi kommunistojo žadachu, so by so najprjedy rozrunanje ś Hohenzollernami rozprajiło. S pśicerśiwjenjom prawiju so kommunistiśi namjet wotpokaja. Bjes debatty so wjacé pśichedmjety wotpowědźachym wubjerkam pśichipokajachu, a to kommunistiśi namjet na sastajenje khłostańskeho prozeša pśiceśiwo kommunistej Kenzlerej **wubjerkej sa wobchodny porjad**; němsko-hollandśe a němsko-danśke śrěźenje wo rozxibźanym ludźe a wurunanśke śrěźenja, němsko-pólśke śrěźenje ś wuprawjenju namjenjenych wobśtejnosćow, němsko-pólśke Gdańsk źelezniśke śrěźenje, němsko-francowske a němsko-belgiśke kěłańśe dojednanje **wukrajnemu wubjerkej**. Też pśichwatał k pśichmyśłowemu wubjerkej, kotryž so na pśichedpśimna khłěbowoje wahi porjadowanje a sakonjowy naćišk wo źěrcy němskostatneho prawa so wubjerkomaj pśichipokasachćej.

Wólba městopreźidenta w němskim sejmje.

Dotalny městopreźident němšteho šejma, zentrumśi sapódšanz dr. **Bell**, je němśe ministerstwo justicy pśichewsał. Na jeho městno žu schitwórk zentrumśkeho sapódšanza **Essera** wuswolili.

Kommunist dr. Rosenberg na to kommunistiśi namjet **na sastajenje khłostańskeho prozeša pśiceśiwo kommunistiśkim sapódšanzam Stöckerej, Remmeli, Koenerej, Heckerjej, Bernki a Pfeifferej** roskłoži. Jedna so tu wo prozeš pśiceśiwo kommunistiśkej zentrali. Němskostatny žud je tónle prozeš na tendenziozne waśenje wjedł. Němskostatny žudniśi radźićel Niedner so zapowěduje, nowy republiku šćhitazy kakoń ś pśichemknjenjom, w juniju we němšćinu šćelmje wobšamknjenym, nałožićel. Wón pśechco **wótrišche postajenja stareho sakonja nałožuje**. Sapódšanz dr. Rosenberg na to pokasuje, so je 4. khłostańśi senat němskostatneho žuda sapódšanza **Obucha jako sakitarja wotpokasał.** To je zgłe **bjesprawne wobšamknjenje**. Sakoń **k** šćhitanju republiki zgłe wótpak wukrućuja němskostatny žudniśi radźićel Niedner ś zwjeź kommunistiśkej stronu jako ś tajnym statej njepśechećelskim swójskom wobkhađa. (Kommunist Höllein: Tón thadła do gummijoweje komorki skušcha! — Preśident Hölkeina powarśi.) We Landsbergskim prozešu ćenowneho mordarstwa je pat tónšamy Niedner 4. khłostańśi senat Landsbergskich žudnikow pozrućił, so je w lěśe 1923 pokazenje tak śe dyrbjo, so žu te wustawje śwérne knjihi wukhowanje stata jenož w diktaturje widźeli. Tele zgłe wschelake wobkhađenje ś wobskorjenymi pśeś Niednera a jeho senat dopokasuje, so žu tu njehodźi wo njestronśkim žudźe rěčećej, ale wo stronśkim, tendenziozniśe žudźacym žudźe.

Němśi justizny minister dr. Bell: Na wschelake nadpady sapódšanza dr. Rosenberga pśi murašenju etata němśeje justizy wotmolwju, hdyž ma žo šyła **dowérjenjowa kriša w justizy** rospominaćj. W pśichedležazym padže je němśi šejm po nadrobnym rospominanju we wubjerku wobłhodowano porjada wobšamknył, **immunitu šćehćenych sapódšanzow šdźełowaćej, ale jich sajerju sadźewaćej.** Němśi šejm w tajkich padach jenož pśuhuje, hač je žo wobšćerźba tendenziozniśe podała, mjes tym, so cyšśe dr. Rosenberg dopokasaćej, so dr. Niednerowy senat njeje njestronśi, ale stronišy tendenziozniśe žudźacy žud. (Kommunistojo pśichłosuju wołaju: Schto dła Wy k tomu pśiśeś?) Njewuchłikam žo wotmolwje. Sa wnje žo ramo rozumi, so dyrbi žo ś kommunistiśkim sapódšanzom runje tak wobkhađaćej, kaž ś tódym druhim. (Kommunistojo wołaju: Powěśćej šlyšcu dże, ale njewěrju jej.) Njemóžu Wam so nékajšeje wěry pśichećadźićej. Na drugej stronje dyrbi žo porok wotpokasaćej, so mohł němśi žud, wosebje senat němskostatneho žuda, prawo śhibowaćej abo łamaćej. (Sara pela kommunistowo.) Němskostatny žud po žwójich zwłyh stawiznach nad taśim podhładom śteji.

Sozialdemokrat **Dittmann** ministrowu wotmolwu wobžarnje. Dr. Bell njeje se šwójimi powšitkownje dźerżanymi kwałkami dr. **Rosenbergowe cześće poroki**, na bjespórocźny material žo šepjerasze, **na žane waschnje wróćić.** Prawny wubjerk budźe žo nadrobnje ś tutymi wězami sabéraćej.

Kommunistiśi namjet so na to prawnemu wubjerkej pśichipokaja.

Sozialdemokratojo wošomhodźinśki dźełaśi dźeń žadaju.

Sozialdemokratiska frakcija němšteho šejma je wobłamka, **ja budże** žadanje Hirsch-Dunkerskich a žwobodnych śichesćijanskich dźełaćerskich swójskow **sa nusowym sakonjom k śwěćenju wošomhodźinskeho dźełańskeho dnja** se wšyknym dorasom sastupowaćej. Sapśisłuchowanje wošomhodźinskeho dnja njeśmě žo hač do wobsamknjenja dźełoschitaśeho sakonja wottorhnyć. Liczba pśechesćasnych hodźinow dyrbi žo sakońšyn sanjesowaćej, so by, dźiwajo na hromadnu bjesdźełnosć žo składnosć k dźełu pśiskiłnyła. Sapśisłuchowanje wošomhodźinskeho dźełańskeho dnja dyrbi žo teš sa sastojnikow dopśiś.

Njepśaćiwa wólba do sakskeho šejma.

Organ starych sozialdemokratow, „Der Volksstaat", je ś Lipska šponił, so je ludowsko-sozialny Matthes wjele pobśišnych pod wólbnym namjenje ludowsko-sozialneje dźełaćerśiceje šhromadnoseje falšchował. Jedna so pjeća wo 80 falšchowanych podpśimow. Po tym ma so ludowsko-sozialny namjet jako njepśaćiwy wobhładaćej. Sakśi šejm ma něšto pruhowaćej a rozsudźićej, šchto ma so něšto stacź. 3095 wusmolerjow ś Lipšćanskeho wokrjeża je šwój błoś na njepśaćiwy wólbny namjet sjednoćiło. Hdy by so tónle namjet wotpokasał, hdyž so tele błośy druhej stronje pśichiłčiłe, kotraž by potom hišćeze jedyn mandat pśichdostała.

Pruski sejm wo tyfusowej epidemiji w Hannoverje.

Pruśi šejm je žo śrjedu ś wuradźenjom napraśchenjom němšćonazionalneje, sozialdemokratiśkeje a zentrumśkeje strony **wo tyfusowej epidemiji w Hannoverje** sabéraśche. Kommunistojo běchu k temu namjet podali, so bychu žo winowaći sastojnizy pothrostali. Na napraschowanja wotmołwjejo minister sa ludowe spomožeńśtwo, Hirtsieber, pjenjezny podpjeru sa tych, kotśi běchu žo ś epidemiju potrjechili, lubjeśche a sdźeli, so žo po němśenju wšichtkich wězywuśtojnych **w Hannoverje wo wodowu epidemiju jedna.** Knjeześtwo wšchě wjetśe wodowody pśichpytaćej da. Ministerialny direktor dr. **Krone** boda; so žu **k połěpšenju Rieklinśkeho wodowoda** pola Hannovera napraway činiłe. W konferency wšchśich prezidentow a knjeześtwowych prezidentow 1. oktobra je wón wo tejle naležnosći pśchednoschć měł a jich napominał, so bychu swoju ledźbnosć wodowodam žwójich wokrjeżow pśichiwobrocźili.

Cźełna renta wulkowójwodowoje łubki.

Němskostatny žud je na revišiju nêhdyšcheje meklenburgsko-strelišśeje wulkowójwodskeje Hižbjety rozsudźenje žuda sbéhnyć, kotreż „condesy de Matzenau" 6000 hr. cźełneje renty pśichpósnava. Stóržba condesy de Matzenau so **k** nowemu jednanju komornemu žudej pśichpokasa. Rozsudźenje so na to łakuje, so žaneho płaćiwego testamenta njepśechdeli.

Wusud w Landsbergskim procesu wo ćemowym mordarstwje.

Wyšichi leutnant Schulz wuwinowany. — Erich Klapproth k 15 létam khłostarnje sajudźeny.

W Landsbergskim prozešu wo ćemowym mordarstwje pśiceśiwo Schulzej, Klapprothej a towarścham je žo schtwórtk źlédowazy wušud wuprajił. Wobstorjeni Rehm, Willy Klapproth a Vogel so wuwinuja. Dla cźełneho sranjenja je śtrašchnym gratom so Schibur k jaśiwu na 1 lěto, Grätz na schtyri měśazy, Fricke na wósom měśazow sajudźa. **Becker** so dla nadpjerzanja k jaśiwu na dźewjeć měśazow, Raphael dla cźełneho sranjenja je śtrašchnym gratom, dla nuczenja, wopaczneje pśichśahi a pśichpomhanja **k** mordarśtwu **k** khłostarni na wósom lět a **k** šhubjenju cźeśnych prawow na pjeć lět, Glaser dla pśichpomhanja **k** mordarśtwu **k** khłostarni na śti léta sajudźi. **Erich Klapproth** so dla pśichpomhanja **k** mordarśtwu **k** khłostarni na 15 lět a **k** šhubjenju cźeśnych prawow na 10 lět sajudźi. **Wyšichi leutnant Schulz** žu wuwinuje. Poćerpjena pśichepytowaśka jatka so wobdźełenym **k** dźełu pśichiśiła. Wobstorjeni Fricke, Willy Klapproth a Volgel so ś jatby puśchcza. Paul Schulz so dla druheje wézy hišćeze w pśichepytowarśkej jatbje wobkhowa.

Wušud roskłonjo pśichedbyda wulsbéhny, so je so hrošny wobras pśiched pśichśahnym žudom roswił. Pśichśahny žud je žo do julija 1923 byrbjał pśiceśadźićej, hdyž je němśi šud pod hospodarśkej nuzu wobzeje cźerpił. Tele wobstejnosće njejsu pak šome k podawkam dowjedle, wo kotrejž je žo tu sednało. Sšud měni, so, hdy by **Küstrinski dźełaśi kommando** sakwiśi nadawk dopjelnjał, njeby k tutym wězam doschło, ale so je runje prózowanje, wézy pśiched sjawnoscu **potajiś,** k tutym załožnym podawkam dowjedło. Pśichśahny žud je pśiceśiwdźeł, so žu wobskorjeni, kotśi žu žo wobdźełili, hač runje žu žnadź měnili, so maju žo jako wojazy wobhładaćej, žebi žwojeho bjesprawneho cźinjenja wédomi byli. Njeśtóńcźnje šdaleńje žu cźiny Küstrinskeho dźełańskeho kommanda wozebje w Gorgasśtim sortu, wot němskostatneje wobory byle. Sšud ma sa dopokasane, so je Schibur njesbožoweho Groschka je strašchnym gratom njepśechśitawajzy cźełnje kjudował. Wón je na hrubo, njeczłowišśe waschnje do Groschka bił. Też Fricka je wotmyšlene cźełne kjudowanje sawinował. Sšud je pśiceśiwdźeny, so je Büsching njesbožoweho Groschka ś **wotmyšlenjom a pśichmyšlenjom morił.** Na wotpohładze njeje dźiwćowaćej. Pśichmyšlenje je hižo ś pśichipotow k cźinej spójnaćej. Prašcha žo, hač je wobskorjeny Erich Klapproth šobulkutkowanja winowaty. Sšekowa: „Wóžu tśelićej?" a tutym „Tśel tola", drje sa to rěcza, ale žud je na druhej stronje na to dźiwaj, so je Büsching jako nažbłnišli a hruby cźłowjek znaty byk. Tehodła je žud jenož na pśichpomhanje spójnak. Sšud je Schulza wot wobskorjeny nadpjerzanja wuwinował. Hač runje staj Büsching a Klapproth wyšchemu leutnantej Schulzej žwéru poddataj byłoj. njeje žud tola šwěśćejcy mohło, so je wón na wobeju skutkowak. Sšud měni, so drje je možno, so zkowa, kotreż je Schulz pjeća rěcźał, njejšu wumyślene, tola žud njemóže šwěśćeć, so je Büsching a Klapproth k cźinej pohnuł. Teho dła **njemóže šmjerjny wukud pśiceśiwo Schulzej samolwić.** Sšud pak movalnu winu wobskorjeńenu Schulzej naładuje.

Wobskorjeni žu žebi powołanje pśiceśiwo wušudej wumėnili.

Njeměry strajkowazych hórnikow w Jendźelskej.

W Rhonddaśtim dole w pokodnišchim Walešu je k njemėram doschło, hdyž so nėkotśi hórnicy k dźełu wrócźichu. Ludowa cźerjoda ś hórkow dwě hodźinje dołho k podpokam kamjenje mjetasche, hač ju policijstojo ś gummijowym klumpachom rozehnachu. Wjele policijstow a demonstrantow je ko sranjko.

Kurs franzowskeho franka žo połěpšuje.

W franzowšćich a twkrajnych burśach žo kurs franzowskeho franka njepśechśitawajzy pomału połěpšenje. Wutory jendźelśi pjunt jenož hišćeze 155 frankow płaćejśe. Te je najwyšćichi frankowy kurs, kotryž je ko žyła wot nėkotrych měśazow zapłaśał. Wot tebo cźasa, so je Poincare innistersike pśichedbydłowo pśchewsał, žod owdźerjuje k połěpšenju franzowšćich statnych finanzow wrócźa.

Wjednika katalonskeho špśichžahanstwa sajeli.

Wjednika katalonśkich špśichžahanzow, **wyšchka Maśetu,** kotryž bė žo na dnju wotkrycza špśichžahanśtwa je žwójeho bydlenja w Parizu šhubił, **žu ś jeho generalnym štabom w Prats de Molo špśi šapanišśej mjeśy sajeli a do Perpignana dowjeśli.** Policija je pódla tebo w Perpignanje **wulki šklad ruczuych śtelbow, maśchinśkich śtelbow, bombow a munizije namakała.** Wocźakuje žo, so knjeześtwo wyšchka Maśetu a jeho towarśchow dła sakśanjenje nošchenja bróńoj a nakopjenje rosbuchadłow wobskorji.

Franzowska policija a ministerstwo šnutskownych naležnosćow śej hižo wot špóčatka katalonśkich śćéžkarjow wėdźałej. S jich wjednikom bė nėhdyšchi špśichžahanśki pótšlanz Maćia, w Parizškim pśichedmėścu bydlaju, ś wotkel špśichžahanśtwo wodźeśche. Špśichžahanzy mėśachu dobre pjenjezne žórko. Wjazy dyžli 200 wozbowbow je žo w Parizu wobroniło, ś wotkel žu njedźelu do tśjoch stron rozśėli: pśchi Bordeaux, Toulon a Perpignan de Schpanišśeje. Špśichžahanzy bėchi dźesć njedachu, so žich wot špóčatka detektiwne wotdźélenje ministerstwa šnutskownych naležnoscow wobkedźbowaśche, kotreż je jim hač do jich wotśėsda ś Parisa dało žwobodnje dźěłaćej. Pśchedmjeśi pak ku jich sajeli, nėhdyž 200 wozbowbow.

Sa a pśiceśiwo sakazu alkohola w Amerizy.

W Newyorkśtim stacźe je žo pśchi ludowym wothłosowanju wjetśchina ś 1 100 000 hłosami sa namjet na kongreś wuprajiła, so by žo tóždenu statej Sjednoćenych statow pokńażneje Ameriki polnomócy dała, šam wo tym rozsudźićej, kelko prozentow alkohola wupijeśa. Też **Illinois** je žo šwjetśchinu sa tutón namjet wuprajił. **Wišconšinśki stat,** kotreżož piwarńe nėhdy šćawne piwo warjachu, je ś wjetśchinu sa warjenje 2,75 prozentśkeho piwa hłosował. Temu napśećiwo je **Mißouristi** stat sa šakhowanje alkoholowe sakazuje hłosował.

K hermankej **K hermankej**

— wosebje tunje poskićenje —

wobuća

wobućowy dom August Fähle w Budyšinje

na Zwonkownej Lawskej hasy 3.

Wobkedźbujće naše poskićenja we wukładnych woknach. Kóždy puć so zapłaći!

Ze Serbow.

Pjatk, 5. nazymnika.
Swjatych powostankow.

1918 Arnošt Bart a Michał Kokla, serbskaj zapósłancaj na sakskim sejmje wobnowitaj žadanja Serbow, kiž su so jim w lěće 1848 zapowědźałe a žadataj raznje zawěsćenje prawa serbskeje narodnosće.

* 1707 Jan Pjech we Wjelećinje, kiž je jenož 33 lět stary 8. junija lěta 1740 jako kapłan při Michałskej cyrkwi w Budyšinje zemrěł. — Běše zahority předar a stoješe we wuzkem zwisku ze zbudźenymi serbskimi bratrami, kiž w Michałskej wosadźe, předewšěm na Židowje swoje zhromadźizny wotměwachu. — Na njeho so nałožowaše słowo: „Surowosć wo twój dom je mje zežrała (Jan 2, 17). A tola je hišće čas za literariske dźěła namakał a mnohe serbske knihi pak sam pisał, pak w přełožku wudał. — Při Michałskej cyrkwi je serbsku knihownju założił a k jejnemu přisporjenju pjenjezy wotkazał. —

Přisłowo: Jeneje muchi dla so dobra jědź prječ njekida.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer ½1, thermometer wo dnju +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +1, thermometer w nozy +6. Wuhłady na mało so pischeměnitaje wjedro. — Nižina bě wječera nad dołhowiečornej Europje, wyšina pak nad rauščej a hrjebjenej Europje. Nowa wyšina je so nad Wiskajskim zaliwom jewiła. Tute rozpołoženje mjinom a wyšinowm wokolnje na rjany czas. Jutše hoberm składa słónčko 7,03 hodź. a chowa so 4,21 hodź. Měsačk składa dop. 7.33 hodź. a chowa so wječor 5,14 hodź.

— **Našich čežerjenych čitarjow pokazujemy na nawšěchi Khdytarjej firmy w Budyšinje.** Hdyž do Budyšina pischińdźeće, dźiće tež na Khježorišu dróhu. Wobhladajće sebi jeho wukładne wokna. Hdyž schto trjebaće, sastupće k njemu a prajće tam, so sće wo nim čitali we swojich „Serbskich Nowinach".

— **Wožebite jězby dla hermanka w Budyšinje a kermušche w Małeschezach, Hućinje a Klukšu.** Nimo porjadnych jězbow pótkowcho auta na Budyšansko-Suborničanskej čarje hischcze tele wožebite auta pojedu:

Sobotu, 6. novembra:			
S Budyšina, dwórn.	12,15 pop.	6,00	wječor
do Małeschez	12,45 pop.	6,30	wječor
s Małeschez	8,15 dop. 12,50 pop.	6,40	wječ.
do Budyšina,	8,45 dop. 1,20 pop.	7,10	wječ.
Njedźelu, 7. novembra:			
s Budyšina, dw.	10,30 dop.	9,50	wječor
do Małeschez	11,00 dop.	10,20	wječor
do Suborničkich	11,20 dop.	10,40	wječor
se Suborničkich	12,20 pop.	10,50	wječor
s Małeschez	12,40 pop.	11,10	wječor
do Budyšina dw.	1,10 pop.	11,40	wječor

Pónjdźelu, 8. novembra: Wožebite jězby jenož, hdyž je trjeba.

— **Swjatočesćiwowe listowe znamki.** Wot 1. decembra so kaž w sandźenych létach lětsa swjatočesćiwowe znamki z lěpschemu Němcheje nuzowaje pomazy wudawaju. Tele znamki so na póstach hač do 15. februara 1927 płaćedawaja, to je dźesać njedźel, mjes tym so so loni jenož schtyri njedźele dołho płaćedawachu. Sawisu pótkowu płaćiwosć słužija znamki z 30. junijom 1927. Wunoschk z tychle špomožeńskowych znamkow, kiž so w hódnotach 5, 10, 25 a 50 pj. po dwójnej płaćiznje płaćedawaju, je sahło k położenju materielneje nuzy po zakonu němskim stacje postajeny, wošebje dyrbja so wunoschki sa dospołnjaje wobstaranje dźěrči, starych ludźi, sa tajtich, kiž sebi ničso sahłužiś njemóža, a sa podawanje jědźow nałožowaś.

— **Swobodne mjazowe jětli (Freibank) w Budyšinje.** Sobotu 6. novembra, dop. wot 7 hač 9 hodź. wotedawa so fyre howjase mjaso, punt po 50 pj., ćelinjase mjaso, punt po 60 pj. Sćelinjase mjaso wotedawa so jenož na cźišla 2401—2450.

— **Nowe 50pjenjezkowske pjenjezy.** S Barlina so powě, so so němskofotatne finanzne ministerstwo s wudaćom nowych 50pjenjezkow saběra, dokelž su 50pjenjezkow, kiž su nětkle we wobtkadźe, pischehusto falschowane.

— **Polizija wupłěduje a saja tu wožera schtwórć wotrockża, kotrehož statne rěčnistwo w Schweidnitzy dla paduschtwa z fójerišim listom pytasche.** — Dale saja polizija schnórowanjowcho wikowarja se Žitawy, kiž tu bjes wopisma sa wikowanje we wokolokhodźenju po domach khodźesche a so w jenym domje na Moltkowej dróhy njeswórliwje sadźerža. — Skónčnje napina polizija we nozy k pjatkej 4 schorcow, kiž po Čornobóžiśkej dróhy s autom jědźechu, hdyž pak je to sakatane.

— **Sakša krajna lotterija!** 1. rjadowanja 190. Sakskeje krajneje lotterije wuhraje so 18. a 19. nov. 1926. Dokelž je lotterija tak jara wobsłužena a dokelž su wuhłady na dobyćze tak wulke, płaći posledźenej lotterij loźby njedohańbachu. Tohodla je so płaći 190. sakskeje krajnej lotterij liczba losow wo 10 000 powyschiła. Mjeno wuda so 140 000 losow, na kotrež padnje 63 000 dobyćzow a premija, wschitko wo hromadźe 13 345 000 hriwnow. Dobyćza steja pomjno njeńkam jara płaćiwódnje, dokelž lotterija so staroze dobroze sasadź, je nimale kóždy druhi lós dobudźe, też nětko płaćiwe dźerži. Płaćiznu losow su šamśne wostałe a płaćachu $^1/_{10}$ losa 3 hr., $^1/_5$ losa 6 hr., $^1/_2$ losa 15 hr. a zdyž lós 30 hriwnow sa kóždu rjadowanju. Lětsa je, hdyž z kupjenjom losow hač do posledźnich dnjow njeczakasće, dokelž tudomni kollekterjo hižo žiwe losy płaćedawaja a może so stać, so so losy wschitke do wuhrańcza wupředate.

— **Nowy ratarśki tydźeń w Drjezdźanach.** Nowinarnja ratarśkeje komory wojsewja, so so borzy sazo wulki ratarśki tydźeń w Drjezdźanach wotmeje, najšěrje wot 24. hač 28. januara 1927. Kaž na dotalnych ratarśkich tydźenjach ma so też tón króć zyły rjad płschednoschkow sa powołnarske hospodarstwo wotmeć. Na dopokonjach krjaduje płschednoschći ratarśke komora a napopołnjach jenotliwe swjasći a powołarśke skupiny.

S **Wulkich Debsez.** Sa wólby gmejnskich sastupjerjow 14. novembra je gmejnski wólbny wjednik sćehowadźejer Schneider a joho luba mandźelska swój hłos dwaj. Knjez Schneider bě lěta dołho se swědomnym hłosowanjom wobhładowarjom a prjedy teho se šmórnym pohonćom pola Robenowa-Rakeršanskeho. Wobaj staj cźłaj a strowaj. A schtó njeby Merbšez schwalcu snał, kaž tutej šmórnej Sserbowaj dałoko a schěroko rěkaja? Jeho jenička dźowka je wudata na knjesa Scholtu se Kschiwej Borschcze, někto z połzajom w Baczonju. Tej my płschejemy jubilarnymaj mandźelskimaj wjele špoha, hischcze wjele strowych lět a jónu špóžny wječor žiwjenja.

S **Hućinja.** W naschej wóžy šu sa wólby gmejnskich sastupjerjow płaćej liścinow postajił, kotrež je wólbny wubjerk płschijał. Hódno napomnicź je, so dyrbi so liścinja małych ratarjow s liścinu kommunistkow sbjerać nocźicź. Tole wotmysłenje pak někotši postajeni kandidatojo krucze sašudźuja. Jena liścina wopschija dospołnje nowych mužow i 40 podpischmami, ja kotrež dyrbachu 120 hriwnow sapołczaći. Wo wóžy so nadźijeja, so so wobydlerjo płschi gmejnskich wólbach kylnischo wobdźěla dyžli płschi wólbach do krajneho sejma, na kotrychž so jenoš nětkle 43 procentow wobdźěli.

Předźenak

je swožownje do Budyšcina dojěł. Duzy po puću mějesche je swojim měchom wjele harcy a mjerjanja. W schtwórtej rjadowni nochzychu jeho cźerpicź, dokelž prajachu, so je měch cźežschi hač zentnar. — W Drjezdźanach je žebi Pschedźenak k swojemu staremu pschećelej, knjesej Smiljej sajeł, so by pola njeho karanćk dobreho piwa wupił a trochu powotpočnył. Pola knjesa Smija je njemało dźiwachu, jako je swojim měchom sastupił! Najpischeleńkowischo jeho witachu. Krałnje tam bě, so by Pschedźenak pschi šamym piwji cźah do Budyšcina skomdźił. — Ale swožownje je dojeł, a knjes Janak je jemu sahło na wěschto njedźeli měšteo we swojich klamach pschipokazał, haczrunjej sam měrima dosć nima. — A klamowy podruź žebi wot njeho też njezada. — Tuž bo Pschedźenak nadźija, so tež lětša je swojimi tworami někak pobudźe. Jenoš so jemu Sserbjo dyrbeli wostanu! —

S **Kulowa.** Pschedstejićerstwo tudomneje měšćanskeje nalutowarnje a žeroweje pokładnje je wobsamkło, so ma so kóždemu schulskemu dźěćeju 2 statnej hriwnje do nalutowanskeje knjižki sapisowaś, je-li starschej znajmjenjscha 3 hriwny do dźěćecoweje knjižki sapisowaś dataj. Se nalutowanskeje knjižki njeńkmeźda so pjenjezy wotžehowaju, doniž dźěćo njeje 14. lěto dopjelo, znajmjenjscha pak niž 5 lět dołho.

S **Krjebje.** W jenom sawinjenju dróhi mjes Krjebju a Klětnom sajedze motoristi kolejaŕ Wojerej, kiž je swóju jedźesche a mjesche žónju na sozjusłowym sedle jeźdźo, do cźeśiteho sapschaha, kiž swězy njemźiśe. Wobaj, wjednik kolesa a žónska padnyschtaj pod sapschah. Wobeźe cźežko zrani so žónska, kotraž z hłowu wo wojo morjny. Jako by lěkaŕ sinjesłożenymaj prěnju pomoz poskićił, podaschtaj so k dalschemu lekowanju z cźahom do Shorjelza.

S **Kóšlow.** Pola tudomneho žiwnoscźerja R. hydleśche wot lěta 1925 wěsty K. na nuczeńskim podruźstwje, bě pak so swojim pschenajerjom wot wjednoho dnja we roshorje žiwy. Wobeźedźe podruźnikej hač do dźenźnischeho dnja wulstupa wotstupić njeje, hačrunjej staj w khěži dwaj. Też wschelake druhe cźežkosći wobeźedźej swojemu podruźnikej cźinjeśche. Njedawno so wobaj jako swadźićelaj. Wobeźedźej na podruźnika z pistolu dźěśche a chzyśche jeho satśelić. Podruźnik so w swojim strašcze na njeho cźišnu a spyta jemu bróń wuhrabnyć. Pschi tym wutšeł wrjeżnu a kulka trjechi wobeźedźerja R. šamoho do hłowy. Na tule ranu na hłowje je R., kiž běśche dźiwnuschći cźłowjek, někto wumrěł. Jeho cźeko sudnikstwo k pschepytanju sebra.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa sulje žobotu:** Samorězne, šuchu, milišcho, jenož tu a tam wihśate, może być też schćerjate.

United Preß z Newyorka powě: Republikanjo žu drje pschi wólbach do senata žydom mandatow žhubili, njedźiwajcy teho pak nominalnje wjetschinu wobtkowaju, mjes tym so maja w reprezentantiskim domje njedźiwajcy žhubjenja dwanaće žydow wešu wjetschinu. Powschitkownje so pschipósnawa, so je prezident Cooliđge z wólbnym porazjenjom swojich senatowych kandidatow w Massachusetu wjele po nahładze žhubił.

S dotalanym wothłosowanjom wo sakazni alkohola w Sjednoczenych statach so tuton zakoń njewotstroni. W reprezentantiskim domje žu je z 435 zapósłancow hischcze pschezo 300 sa sakazniu, a z 35 nowowuzwolenych senatorow je 26 sa sakazniu. Znajmjenjscha do dweju lět njehodźi so zakoń pscheměnić.

Prjedawschi jendźelski finanzny minister Horne schkodu z hórnišim krajom Jendźelskej naczinjenu na 400 miljonow puntow sterlingow (8 miljardow hriwnow) wobliczа.

Londonske nowiny z Teherana džełuju, so by židowskeho sapóstkanza perskeho parlamenta Chaina dla spschihanjanschwa pschećiwo schachowemu žiwjenju wotprawili, a so by so tójo nahladni persiśa židża teje sameje pschićiśnu dla k smjerśi sasudźili.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolek w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Zhubjeny syn.

Burski roman z Čornoho lěsa.

43] (Pokračowanje.)

„Schto dha z Wami je?" wopraschа so Lawrjeńcź a stupi ko psched nich, je schwupizu po powětrje hwiđajo. „Wy mje wocźakowali njejsće, njewěrno?"

„Tola ju wschak, ju", wjasołesche burśi syn dybawje. „Požrji ko teź k nam!"

„Džakuju pěknje! Haj, to wschak je pschezo derje, so so cźłowjek hđyž z hđyž swojim pschećelom sašo pokaze. Schto myślićeje?" Wón pohładny porjadu na nich. „Schto dha wy wschitcy pod blidom pytacźe? Seźe traschi něschto šhubili?"

„Haj, schto dha chzesch, Lawrjeńcźko, schto dha tu stojo hładachi —"

„Ja mam z Wami něschto wujednacź. He? My mamy slicźbowanje hromadźe wotcźicźeć. Někotši z Waš... He, šwónko, hđźe dha wy chzecźe? Hižo domoj? Njeje dźe hischcze dwanaćich!"

Sśmjertna cźišchina nasta. Lawrjeńcź hđyž so směrom na kónju sa blidom, nala žebi piwa do schklenzu k pschipiću posłicźił," rjekny wón, žebi wuju wutrěwajo. „To wschak je sabył. Tuž pićze někto se mnu!"

Pacholjo mjeńcźachu wuskotkiwje. Lawrjeńcź so sašo posběhny. „Wy w njechacźe? Nimaće traschi žane cźiłe kwěđomje? Abo — abo je to wěrno, schtož myschi pisko-taju, so Wy — Wy wschitcy we wšy — Lawrjeńcźka Duschana za jeho khribjetom šahałerja mjenujeśe?"

Někaje bórbotanje sapocźa so po cźišchi. Někotši wjasołachu njesrosemśiwe bledźenje pschi žebi — korcźmar šhowa so za khachle.

Někto žhym ja tu a nóžu so pšched tójdym šamolwicź! Někole hnydom! Schtóž na mnje tuka, njech so wupraji, mi runjewon do woczi, a ja jemu wotmołwu dam! Nó, njesamołwja dha so n i c h t ó k žłowu?"

„Lawrjeńcźo, schto? A ty? A tajke něschto schpatne žebi wo tebi myślićeš? Satan njech mje . . ."

„Ty 'noš so njesapschihajhaj, Kosprjej Michałe. Byrnjež teź cźe satan mócźeho njenaczepje, to wschak ja šam wobstaram! A wy, šwónko? Něwěrno, wy sće njewinowaty kaž Waschа łóčka?"

„Ja? Ja wo niczim niczo njewěm. Cźerwjeny Sep, haj tón je wina. Ja žhym šwónk, ja . . ."

„Wopimz sće", wobtrucźeśe šymnokrewnje Lawrjeńcź.

Korcźmar šakaschlowa a šałese hischeze hłubje do žwojeho wušeho łuczka.

„Njewěrno, to žebi njejsće myślił, so mohł ja pschiwcź a k Wam rjez: „Wotproschujcźe, pschidajeśe, so sće selbaznizy abo ja Wam nopy rosbiju!" Ale cźakajcźe jenoż. Skónny šawjednik dyrbi ja Waš cźerpjeć — tjaneho ptaćka sće žebi wupytali!"

Pschedy hač běsche Lawrjeńcź hischeze žwoju rěcź skónčił, wuhlada pschi durjach — cźerwjeneho Sepa, kiž chzyśche na nicźo njemyślo žwój karanćk wupicź a nětko, wu-hładawschi žwojeho njepschećela, kaž wot šmijizy kuźnjeny, to potkny.

„Cźakaj wschak, staŕy pschećelko, niz tak spěchnje!" šawoła Lawrjeńcź, cźekacźo ja rukaw krucźe dźerjo a do šwónk cźahajo. „Budź tak dobry, a praj hischcze ras, schtož šy na wonem wjeczoru, hđyž je woheń wuschoł, wobkruczał!"

Sepej so koleni špótkny. Wón derje šnajeśe, kak je Lawrjeńcź šylny a cźujeśe dohrěda, kaj wošud na njeho cźaka.

„Ja? Schto žym ja rjez dyrbjał?" wopraschа so njehańbicźiwje.

Tu posběže so njekraźna hara a hwrjenja.

„Hoho! Tajśile šeśkarnik! Nasčepeże jeho! Tón je to wokolo do ludu nošył, a my wóšliźy šmy tomu wěrili — nahliźeje jeho!"

„Budźeće jenoż w y šmérom", prajeśe se šapběcźom Lawrjeńcź. „Na waš teź rjad dóndźe! A ty, Sepo... ty šy połajkim prajił, so žym ja to cźinił? To je nałgane. Tudy stoju — a wotmołwju Wam na Waśche wobšłórkow: Ja to cźinił njejžym. Schto na cźłowjek něttko ś tajtim njekwalcźonnym selbaŕikom a cźesćerjanjerjom cźiniez? Pšched šudnišiwo f nim? To njeje moja wěc. Ja žym šam šudnik we swojich nalcźonšcźach a praschам jo jeho nětkole: Schtó je to cźinił, njejžym-li to ja był?"

Sep šwjese so do hromadki. Jeho wocźi měriśchtej so k durjam.

(Skónčenje šcźehuje.)

Tworykupowacc towarstwo w Budyšinje

zap. druž. z wob. ruk.

Našej wobej wobkhodaj **w Budyšinje, na Serbskej hasy čo. 7** stej w zakoncy času přichodnu

hermansku njedźelu

wotewrjenej. Poskićamy našim sobustawam cyle wosebje:

w našim wosebitym wobkhodźe, manufakturne tworow a wobuće

bělosmuhate nawoblečenje, šěrokosć hłowakow	m 1.20 a 1.50	linon, hłowakowa šěrokosć	m 1.20
bělosmuhate nawoblečenje, šěrokosć	m 2.00 a 5.50	linon, poslešćowa šěrokosć	m 1.60
damast, poslešćowa šěrokosć	m 2.60 a 2.80	póstanje, pisane, posl. šěrok.	m 1.60 a 1.80
damast, hłowakowa šěrokosć	m 1.60 a 1.90	póstanje, pisane hłowak. šěrok.	m 0.95 a 1.10
		póslanje (stepper), hłowak. šěrok.	m 1.20
		postanje, poslešćowa šěrok.	m 1.80

Wupjeńki, njebarbjace a pjerjonjepřepušćaca wosebje tunjo.

Kopšiwina m wot 0.48 sem — Velourowy barchent m wot 1.10 sem

Wulki wubjerk pjerju

Terje wuběrany skład kožoweho a fylcoweho wobuća

Prošu naše wukładne wokna wobkedźbować!

W našim wobkhodźe za kolonijalne tworу

wot njedźelu w delnych rumnosćach a tež po I. poskhodźe

wulke wustajenca

wšěch hospodarskich wěcow, kaž šijacych, płokacych a žimacych mašinow, železnych ložow matracow, klankacych wozyčkow, plečenych meblow, wšěch druzin, wšelaki darjenki. — **Wulki skład hrajkow.**

Wobhladanje tež bjez kupowanju dowolene.

Z dobom pokazujemy na naše **trěbne twory k pječenju:**

Najlěpše amerik. pšenóne muku — citronowy a mandlowy wolij — mandle słódke a jerke vanillowe šoty — citronat — najl. mlěty cokor — vanillowy cokor — najl. jèdnu butra rostlinowe butra — najl. howjazy tuk — najl. margarinu.

Wuplaćenje wróćopłaćenjow wot **6. decembra we wšěch wobkhodach.**

Tu dopokaz

Tunje kaž přeco

Plyšowe tolle a kordowe tolle, wulkosć 38—42 **95** pf.

Črije ze spinku z wjelbłudowych kosmow, dobra kajkosć, filcowa a kožana póduš, zadnjej kožanej kapu wulk. 31-35 3.95 25-30 2.95 19-24 bjez kok. kapu 1.70

Zonjace črije ze spinku, wustojny črij na hasu, moderna forma, dobra kajkosć **6.90**

mužace nizke črije moderna forma, běła šita kroma, wustojny črij na hasu **9.90**

Črije ze spinku z wjelbłudowych kosm. čorna filcowa póduš, wulkosć 21-24 1.25 19-20 **98** pf.

wuhornjene črije z wjelbłudowych kosmow, dopołe twory, filcowa a kožane póduš, rjane mustry, pompon wulkosć 36-42 3.30 2.50 1.95

eleg. rejwanski črij z čorneho swědźeceho žiwdźan. satina, jara wosebne, komtesse pjeńk **5.95**

lakowe črije ze spinku (za žony), rjany model, eleg. franc. pjeńk **10.90**

wuhornjene črije z wjelbłudowych kosmow, dobra kajkosć, filcowa a kožana póduš, kruta zadnja kana, pjeńkowe zapłaty wulkosć 36-42 **4.25**

mužacy črij krasna forma, běła šita kroma, dobra kajk. **9.90**

Kristeller

wjedny wobućowy dom

w Budyšinje na Bohatej hasy

a njezabudźće, zo z tunimi płaćiznami też **Kristeller-kajkosć** dostanjeće.

Plećne twory

klankace a dźěćace wozyčki

kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

K předstejacym hermankej wot soboty 6. nov. hač póndźelu 8. nov. mam ja wulki transport najlěpšich

hollandskich zrěbcow

kaž tež 3, 4 a połnoletnych konjow k zaměnjenju po solidnych płaćiznach w hosćencu „Markgraf" w Budyšinje na předań a k zaměnjenju.

Přihódne płaćeńske wuměnjenja so postaja!

Gustav Jackisch ze Žitawy.

Linonowe garnitury 14.40 hr.

(2 nawoblečeni ſ 4 hłowakami)

w ſnatej kajkoſći ſajo bóſchke

A. Kaſper, Burglehn 11

w Budyſchinje

Pſchehbawam jenoj boma, niż pak ani na tudomnym ani na druhich hermankach.

Ein Angebot ohnegleichen

und trotzdem nur ein ganz kleiner Teil meines Riesenlagers.

Kinderkörbe m. Gestell 20, 18 **16.–**

Kinderklappstühle in gr. Auswahl 30, 25, 20, 15, 12 **8.–**

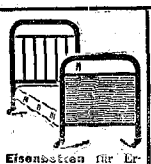

Eisenbetten für Erwachsene, wie Bild, 190×90 **22.–**

180×80 **39.–**

Nachttisch Peddig, 60 cm Eichenplatte **29.–**

Weide, prima Arbeit **12.90**

Sessel Peddig 30, 25, 20 **15.–**

Weide, prima Arbeit 10, 7.90 **5.90**

Hocker Peddig 12, 9 **6.–**

Weide 6 **3.35**

Reisekörbe, Ia Werkstattarbeit 27, 22.50, 20, 18, 16, 13.50, 11, 9, **8.–**

Wäschekörbe, Ia Werkstattarbeit 13.50, 11, 9, 7, 6, **5.–**

do. oval 3.90, 2.90 **1.90**

Holzkörbe 4.50, 3.90, 2.99 **1.00**

Kinderschreibpulte holl. u. dunkel, 29 **27.50**

Liegestühle 55, 45, 32.50 25, 19 **16.50**

Weißlackierte Holz-Kinderbettchen 55, 45 **32.–**

Kinderbett, 140×70 wie Bild **29.–**

andere Ausführungen 42, 38, 33 **21.–**

Roller 3.75, 5 **2.90**

do. m. Gummi 9.50 **5.90**

Selbstfahrer in gr. Auswahl 45, 24, 17.50, 13.50 **11.50**

do. doppelsitzig 27.50 **19.50**

Kinderdreiräder 52.50, 45, 32, 26, 17.50 **14.50**

Zweiräder 90, 45, 39 **20.–**

Kindermöbel einzelne Stühle einzelne Tische einzelne Bänke alle Preislagen

Puppenwagen 60, 50, 40, 38, 30, 25, 20 bis **7.90**

Besichtigen Sie bitte meine große

Spielwaren-Ausstellung

Sie können sich durch niedrige Anzahlung ausgesuchte Gegenstände reservieren lassen und kommen wir Ihnen in jeder Weise entgegen.

KURT MARTIN RICHTER

Fernsprecher Nr. 2741 — **Bautzen,** Kaiserstraße 7 — Erdgeschoß u. 1. Stock

mit Verdeck **30.–**

ohne Verdeck **15.–**

ohne Verdeck ohne Gummi **7.90**

Wy něšto skomdźiće

jeli nas njewopytaće!

Naše tunje płaćizny praja Wam wšitko!

Kuchinske garnitury, prawy porcelin 22 dźělbow wot	12^{50}_{sem}	Chineske kofejowy service za 6 wosobow, prawy Tuppachske, módre wot	13^{50}
kofejowe service za 6 wosobow, prawy porcelin wot	3^{45}_{sem}	Chineska šalka, módre jenoż	1^{00}
kofejowy service za 2 wosobje, prawy porcelin wot	1^{95}_{sem}	sléborne-porcelinowy kofejowe service za 6 wosobow wot	6^{95}_{sem}
4 porcelinowych kofejowych hornčkow rjany kromy	$95_{pj.}$	sléborny-porcelinowy kofejowy service za 2 wosobje wot	3^{90}
3 porcelinowych šalkow, rjany kromy	$95_{pj.}$	kuchinske talerje, pisane jenoż	$58_{pj.}$
3 porcelinowych talerjow ze złotej kromu	1^{95}	6 porcelinowych šalkow z małym z małym brachom jenoż	$20_{pj.}$
2 porcelinowej talerjej za wječor	$95_{pj.}$		

Hobrski wubjerk jědźnnch servizow za 6—12 wosobow, bluke złota, kobald, rjany kromy.

Samopředawarnja kral. priv. porclin.-fabriki Tettau akc. tow.

6 kheluškow z dołhej zelenej nóžku	1^{95}	1 sadźba aluminijowych hornčow 6 šćuk wot	4^{50}_{sem}
6 bónčkow ze złotej kromu jenoż	$95_{pj.}$	1 sadźbu aluminijowych praženskich hornčow 6 šćuk	8^{95}
6 likěrowych šklašcow jenoż	$50_{pj.}$	1 sadźba aluminijowych kofe'ow, cokrowych, čajowych, kakaow, tyzow jenoż	2^{75}
1 wulki šklenčany tykancowy talěř	$95_{pj.}$	1 sadźba, 6 šćuk aluminijowych nopaškow za korješki jenoż	1^{95}
1 butrowa a twarožknwa šklenčan hromadźe	$95_{pj.}$	original-Melitta kofejowy cydźak jenoż	$95_{pj.}$
1 podołhojte šklenčane šklě (šale) jenoż	$95_{pj.}$	aluminijowy bowški 12 cm	$95_{pj.}$
6 šklenčanych kompotow. šklěčkow jenoż	$55_{pj.}$	dwanatk aluminijowych jědźnych ličow jenoż	1^{00}
6 šklenčanych talerjow jenoż	$50_{pj.}$	dwanatk aluminijowych kofejowych lžičkow jenoż	$80_{pj.}$
1 šklenčana škla jenoż	$70_{pj.}$	aluminijowy dźěćacy jědźny grat 3 dźělbne	$75_{pj.}$
hyacintowe šklency wot	$22^{pj.}_{sem}$	kofejowa abo cokrowa tyza mlóčna šklenca	$95_{pj.}$
6 winowych šklencow jenoż	1^{45}	6 likěrowych šklenčow, ze zelenej nóžku jenoż	1^{95}
točerne šklenčane talerje olivojte	$58_{pj.}$		

Hobrski wubjerk myjnych garniturow. wosebje tunje!

1 sadźbu emajlowych hornčow, šěre, 6 šćuk wot 10—20 cm jenoż	4^{95}	salonowe wuhlowe kaščki najlěpša kajkosć jenoż	3^{45}
1 sadźba emajlowych mašinsk. horne. marmor 10—20 cm jenoż	6^{85}	wohnjewanske bliče jenoż	1^{75}
emajlowy myjnica podołhoj. nowa módra barba	$95_{pj.}$	jědźny grat, Solingski 6 šćuk jenoż	3^{25}_{sem}
emajlowe bowy, šěre 28 cm	$95_{pj.}$	grat za salatej jenoż	$50_{pj.}$
zacynkowane bowy 28 cm	$95_{pj.}$	mjetlicy jenoż	$95_{pj.}$
kaščki za swětleńske naprawy, drjewo jenoż	$95_{pj.}$	šudrowanske šćěće, korjenjate	$30_{pj.}$
5 rólow khlěboweje papjery	$95_{pj.}$	drastne šćěće	$95_{pj.}$
žimace mašiny, za horcu wodu	16^{50}	kupanske wanje 161 cm dołhe	19^{50}

Kamjenjnowe talerje. šklě, železowe grat, koše za šaty a pučowanske koše wóskowanske ruby we wulkim wubjerku, žertki za gardiny, mosazowe garnitury, čahanske gardiny w hobrskim wubjerku. wosebje tunjo.

nakładź. šklency z rynku a spinku

1/2	3/4	1	1 1/2	2 litry
35	40	42	45	50 pj

Seelenfreund & Co. w Budyšinje

jenož na Lawskich hrjebjach **při Měšćanskim dźiwadle.**

Wobkedźbujce naše wokna **Njedźelu, 7. nov. wotewrjene.**

K hermankej

poskićam, dokelž sym wosebje tunjo nakupował

domjace časniki
prawy dub, krasnje bija . . wot hr. **105.00**

salonske časniki
prawy dub, krasnje bija . . wot hr. **34.00**

Nimo teho poskićam swój hobrski skład wšěch druhich

časnikow a złotych tworow
přihódne nakupowanje.

F. A. Lenke

w Budyšinje na Hošic hasy čo. 25
-- najwjetši wobkhod tu w měsće --

Tunje pjelsćowe kornarje

Mužace klobuki
w mod. formach a barbach **wosebje tunjo**

čapki za mužow a hólcow
w hobrskim wubjerku

po bajkowske tunich płaćiznach

Hugo Lehmann
W Budyšinje
na Bohatej hasy 22

Prošu wo wobkedźbowanje mojich wukładnych woknow

Kožowešaty bělea pisane jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11.

K hermankej

poskićam něšto cyle wosebite w mantlach za žony, muže a dźěći, we woblekach za žony a dźěći, kostumach, suknjach a bluzach, přibrjožnych jakach, puloverow, kaž tež we tkaninach wšěch družin

Hobrski wubjerk! Najlěpša měra!
Woprawdźe tunje płaćizny!

Paul Otte w Budyšinje
na Žitnej hasy 10

K hermankej

kupuječe Wašu potrjebu šokoladowych a cokrowych tworow wšěch družin najlěpje w tworni

F. A. Trumpler nasl.
Robert Voye
na Kotolskej hasy
dokelž tam stajnje čerstwe a tunje twory dostanjeće.
Wosebitosć:
Kmótřace tity!

Mužaze spódnje kholowy
dźěćaze spódnje wobleki
we wjelkich wulkosćach, też sadźinjate za hólzow
módre reform-kholowy
něšto hišće we wulkim wubjerku ma
k hermankej

A. Kasper, Burglehn 11

Poskićam:

jědźne jstwy
kujelžake jstwy
kuchinje
pisanske blida
stoły

Büttner w Budyšinje
Königswall 3 (Lacaret)

Češke
pjerjo
kiž derje pjelni
wupjerki šěrokosćow
njebarbjace a pjerjonjepřepušć.
O. Jäckel w Budyšinje
na Moltkowej dróży 31

Wupjerki, žołowe šaty pisane a běłe, wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11.

Hrajki

wšěch družin wosebje tunjo!

Njekupujće, prjedy hač moju bohatu Wustajeńcu
- - - widźeli a płaćizny přirunali njejsće! - -

A. & W. Neuhahn

na Serbskej hasy 4 **w Budyšinje** **na Serbskej hasy 4**

Wotpłaćenje bjez napłaćenja rad dowolene.

---

na Kěžorsk. dróży 11

Mužace klobuki a čapki
dla spuščenja dotalneho předawanja klobukow za pół płaćiznow.

na Kěžorsk. dróży 11

W. L. Baumgart

Bohu Knjezej je so spodobało, po njewusłědźitej radže moju lubu mandźelsku našu staroscíwu mać, sotru, swakowu a ćetu

Marju Madlenu Mihankowu
rodź. Lukašec

njenadźicy po ćežkej operaciji w Měšćanskej khorowni w Budyšinje, srjedu nocy 1/4 12 hodź. do swojeho njebjeskeho kralestwa wotwołać.

W ćežkej zrudobje

Jan Mihank, krawski mištr a dźěći
a w mjenje wšěch zawostajenych

W Delnjej Hórcy 5. novembra 1926

Khowanje našeje lubeje zemrěteje budźe njedźelu 7. nov. pop. w 2 hodź. wot žarowanskeho domu w Deln. Hórcy.

Příloha k číslu 259 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 5. novembra 1926

Attentat na železnicu pola Leiferde

Nazapadnicy před Hildesheimskim sudom.

Přeco Hildesheimskim přichadźanym hudom sapocza so hrjedu prozeß přećerjowo Leiferdiskim nadpadnikam, přećerjowo 21 lět starenu hudźinskej Otče Schlesingerej, 22-lětnemu elektrikarjej Willijej Weberej a jeho 21 lětnemu bratrej Walterej Weberej. Přeńšichej staj wobstorjenaj we jenom padze dla poipytneho mordarstwa hromadźe ſ pospytanym wohrożenjom transporta w druhim pak dla mordarstwa a wohrożenja żelesniskeho transporta. Waltera Webera winuja přichipontcy ſ njenowanym njeſkutkam.

Se **Schlesingerowych** personalnjow so njech wusłyšeće, ſo na hudźownych wyšokich schulach w Bambergu, Stuttgarze a Lipšku studowaſche a ſo bě na měšćanſkim dźiwadle w Neuholdensleben jako přeni kapelny mišćer ſe mežoczinje 150 hr. mſdy přichistajeny. Tam je wjele dźěłacej měł. Spacz njeje moht a často je ſo ſ ſamomordarſkimi myślemi nošył. Dokelž njeje tam wjazy wutracz mohł, je ſastojnſtwo stožił. Potom je był khwilu domjazy wuczeř; dokelž pak bě jena dźowka we ſwójbje ſo na njeho pola starſcheju pschistodała, je tež tuto ſastojnſtwo ſ rosſorjenjom wopuſchcził. Dokelž njeje žane ſastojnſtwo wjazy dostał, je ſo na puczowanje podał.

Willi Weber je po ludowej ſchuli realku w Schötmeru wopytał, poſdźiſo je pruhowanje jako pomocnik cżinił. W lěcze 1925 dźěłaſche pola żelesniſkich firmow w Barlinje, tola nihdźe njewoſta dołho. Trajaza hbeſdźěłoſcz je jeho na wotpuſcze pschinjeſła.

Walter Weber je realki wopytawſchi do pschekupſkeje wuczby ſaſtupił, potom pak je jako hudźownik w kofejowniach ſwoju ſaſtužbu pytał.

Wo ſwojim wandrowiſkim žiwjenju powěda Schleſinger, ſo je ſ Weberom hóſću nuſu ſnacz wukmył: Jedneje nozy jako ſaſo na polu pod holym njebjom pſchenezowachmoj a deſchcz ſo ſ cżurami lijeſche, ſmój wobtwjerdzenje na ſebi ſhubiloj. Pſchemoknywſchi a ſymy namrěwſchi hedźachmoj na kantjenjach a w tutym ſrudnym położenju pſchirudźe namaj na myſle, cżahej ſ kolijow wuſtorcżej dacz, ſo bychmoj tak pôſtſti wôs wurubiwſchi ſ pjenjesami pſchiſchkoj. Prajach: Nitko to wuwjedźemoj, ſo by ſo namaj lěpje ſchło."

Potom puczowaſchtaj do Detmolda po Waltera Weberowego bratra, Willija, kotrehoż 29. julija ſ ſaſtwa puſchczichu, hdźež běſche dla paduſchiwa hedźak. Willi Weber je ſ attentatom hnydom pſchesſedny był. So móha ludźo pſchi tym do njeſbo'a pſchińcz, na to ſebi njeſbu pomyſlili, ju jenoż na wuwjedźenje ſich plana myſlili. S rubjeżnymi pjenjesami je Schleſinger chżył hudźbu dale ſtudowacz, Willi Weber pak je chżył jako elektrikar ſo dale wu**dospolnicz**.

Pſchedźyła: Kak ſeże ſebi ſcżehnyli njeſboża pſchedſtajił?

Schleſinger: Myſlach, ſo cżah ſaſtanje, tak khětš, hacż **na** ſadźěwki ſtorcżi, ſo ludźo potom ſ njeho wuléſu a ſo budźemy poſtſti wôs wurubicz móz.

Pſchedźyła: Tak lohko ſeże ſebi wěz pſchedſtajał? Hdyż by tak było, potom drje njebychu ſaſtojnizy tak rucże pôſtſti wôs wopuſchczili.

Wobſkorżenyj: „Tak dokładnje ſebi wěz pſchemyſlili njejſmy.

Wobſkorżenaj pſchiúdźeſchtaj potom, hdyż bě ſo Walter Weber wot njeju w Lehrte dźělił, 17. auguſta wjeczor po 70 kilometrſkim marſchu na měſtno attentata pola Leiferde. Willi Weber je ſo ſpacz lehnył, mjes tym ſo Schleſinger cżahi wobkedźbowaſche a ſ wupiſanym planom pſchirunaſche.

W nozy k 18. auguſtej ſta ſo potom prěni pospyt żelesniſkeho nadpada. Wobſkorżenaj ſtaj ſpinadki na kolije połožiłoj, dale kulowcy drjewa, kotrež ſtaj je ſchrubowym kluczom, pola żelesniſkiho ſtrożnika Kradwjerny, ſ ſami pſchipreloj. Tola hdyż cżah pſchijěżdże, cżihny zbyl ſadźěwk na ſtronu a jědźeſche bjes ſadźerżenja dale. Na to ſtaj wobſkorżenaj na druhi dźeń wjeczor ſchrubu ſ kolijow wuſchrubowakoj. A nětko ſta ſo žałoſtne njeſboże, kotrež bebi 21 wopor wo žadaſche.

Wobſkorżeny Schleſinger: Sſłyſchachmoj ſchumjenje a ſtorkanje a ſawołanje, każ by nechtó bolejcz měł. Pſchiſtupajo to, ſchtož ſmój ſłyſchachoj ſ tym, ſchtož bě ſo wopraſwdje ſtało, tak njebě to żana pſchewulka hara. Ale we wokomiku, hdyż ſłyſchachmoj ludźi žałoſcżeć, běchmoj też hižo plan ſpuſchcziłoj, cżah wurubicz. Běžachmoj 20 mjeuſchtnow dołho do łeża. Potom prajich Willijej: Dyrbiniioj tola widźecz, ſchto je ſo ſtało."

Pſchedźyła: „Słóſtnika cżehnje ſwjetſcha wrócżo na měſtno ſwojeho njeſkutka."

Wobſkorżeny: „Nć, to njeběſche. Prajach jemu, ſo drje moja wutroba to njewudźerżi, ſo pak dyrbju tola wědźecz, ſchto je ſo ſtało.

Pſchedźyła: „Njeje waſ myſlicżka wrócżo cżahnyła na měſtno njeſboża, ſo cżerże nětko ſwój wotpohlad, cżah wurubicz, do ſkutka ſtajicz?" — Wobſkorżeny: „Nć, to by mi njemóżno było."

Pſchedźyła: „Schto ſeże potom cżinił?"

Wobſkorżeny: „Sſmój ſo do Barlina naſtajiloj."

Druhi wobſkorżeny Willi Weber je ſebi tohorunjcz myſlił, ſo budźa ſo puczowazy ſ wotſkoczenjom ſ cżaha wuſhowacz móz. — Walter Weber preje, ſo je ſ zyłej należnoſcżu nětſcho cżiniez měł. —

W pſchežłyſchenju ſwědkow pſchežłyſchuja ſo najprjedy żelesniſzy ſaſtojnizy a lekarjo. Pożledni wobſtrucża, ſo je njeſboże ſamo ſa lekarja žałoſtne było.

No to ſo ſwědk mjenjer Windmann pſchežłyſchnje, kotrež je połožaju ſa wujaſnjenje attentata poſtajenych 25 000 hr. jako mżto dóſtał. Wón je ſe wobſkorżenymi ſo w Rheinlandſkej ſejnał. Schleſinger je jedneho dnja prajił, ſo budźe ſebi pſchi attentacże wjele pjenjes ſaſłużicz móz. Windmau je tutu mżhł hnydom wotpołkał. Jedneho dnja je Schröder ſ nowinu, w kotrejż wo attentacże ſtejeſche, k njemu pſchiſchoł, a tak ſtaj ſebi hnydom mżhlikoj, ſo ſtaj Weberej bratraj attentat ſtitczikoj.

Sſwědk Schröder, kotryż je tež ſ Weberej bratromaj puczował, je tohorunja 12 500 hr. mżda dóſtał. Powěda każ je thonił, ſchtó je attentat ſtucził. We Schöttmaru je ſ Walterom Weberom 30. auguſta ſo trjechił. Weber je jara ſamyſłeny był, tak ſo je Schröder ſaczińcżej měł, ſo dże ſwoju wutrobu wołóżcz. Potom je jemu wſcho wupowědał. Pſchi tom je tak cżinił, każ by attentat ſobu pſchihotował. We poſlednim wokomiku hakle je ſo potom wot nadpadnikow dźělił, hoj je ſamo na pohrjebniſchczo ſchoł, ſo by ſo tam modlił, ſo ſo njeſkutk ſtał njeby. Dokelž je tuto wuprajene ſwědka Schrödera jara pocżežaze ſa Waltera Webera, dokelž by ſ tym dopokaſane było, ſo je Walter Weber wo njeſkutku wědźał a ſo je jón ſamo ſobu pſchihotował, ſo pſchedbyła Schrödera wjazy kŕócż prašcha, hacż też wěrnoſcż rěcži, ſchtož tuttón wobkrucża.

Wězywuſtojny dr. Möncke-Möller praji, ſo drje Schleſinger we pſychopathiſkim naſtupanju dołpokuje normalny njeje, ſo pak to njedoſżaha, ſo ſo jemu njeſkutk połnje njepſchiličzi. Wobſkorżenym njehodźa ſo żane momenty pſchiſpěcz, kotrež bychu jich njeſkutk miliſcho poſudźowacz dowołile.

Sſmjerjny wuſud pſchećeſiwo Schlesingerej a Weberej.

Po dweſhodźinſkim wuradżowanju pſchiſażneho ſudu pôſli wczera wjeczor wokoło ½7 hodź. krajnoſudniſti direktor dr. Kemerer wuſud wo Leiferdiſkim attentacże, kotryż rěka:

Wobſkorżenaj Otto Schleſinger a Willi Weber ſaſudżitaj ſo dla trajazeho wohrożenja żelesniſkich transportow ſe ſmjertnym wuſpěchom we ſtutkownej jednoſcze ſ mordarſtwom k ſmjerczi. Cżeſtne prawa ho jimaj na pſchezy wotrzeknu.

Wobſkorżeny **Walter Weber** ſo dla pſchedżenja pſchećerſtwo ſ 139 nemſkeje khłoſtanſteje knihi k dwěmaj létomaj ſaſtwa ſaſudźi. Wudawki ſa ſudniſtje jednanje maju wobſkorżeni ſaplacżicz.

We ſwojej rěczi pokaſa wyſchſchi ſtatny rěcznik na to, ſo ſtaj wobſkorżenaj Schleſinger a Willi Weber, hdyż attentat pſchećerſtwo cżahej ſtuczeſchtaj, dyrbjałoj ſ tym liczicz, ſo ſe ludźo pſchi tom wo żiwjenje pſchiñdu. Schtóż cżahej ſ kolijow wuſkocżicz da, dyrbi też możnoſcż ſmjertnych padow we ſwojej woli ſapſchimnycz. Schtóż tak jedna, jedna ſ wotpohladom też ſchtoż morjenje naſtupa, hacżrunjeż wobſkorżenaj prjetaj, ſo ſtaj wotpohlad mělcz, ludźi moricz, a wobkrucżujetaj, ſo ſtaj jenoż dżałoj pôſtſti wôs wu*cżeńcz. Wězywuſtojny je praſił, ſo je pſchi pſchećeſiwcżenje* wobſkorżenjeju pſchezy ſobuzłoſnoſcże ſ nimaj měł. To je cżłowjeſkeju ſrofumicz. Tola dyrbja ſo tu też ſajimy cżłowjeſkeho towaríſtwa ſchitacz. Hdyż ſebi pomyſlimy, ſo je 21 ludźi pſchi attentacże wo żiwjenje pſchiſchło, ſo je ſo 29 ranilo a ſa 133 000 materialneje ſchkody nacżiniło, hdyż ſebi pomyſlimy, ſo mózeſchtaj dwaj dalſchej cżahaj a ſ tym wjazy ſtow ludźi do ſamóžneho njeſboża Pſchińcz, potom njeje żane khłoſtanje wulke doſcż, ſo by ſo njeſkutk ſapokucżił.

Schleſingerowy ſakitaŕ, rěcżnik Bleidorn, praješche, ſo wobſkorżenaj njeſtaj wotpohlad mělcz, ludźi moricz, ſtaj cżahżoj jenoż pjenjesy měcz. Mênješche, ſo by khłoſtanja na cżaſu żiwjenja ſa tak młodeju cżłowjekowu też doſcż krute khłoſtanje było. Sakitaŕ Waltera Webera mêni, ſo jeho Klient njeje nicżo cżinił, cżehožbła by dla pſchipomnoju ſo ſaſudźicz moht. Pola njeho jedna ſo jenoż wo to, ſo njeje wotpohladowy atientat połnjił dźěłił. Tohodla móże ho jenoż ſ jaſtwu ſaſudźicz. — Po dźěłſchim jednanju potom ſud horjeka ſdźělenu wuſud wuprajł. —

Cyrkwinske powěsće.

W Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſka ſpowědna wuczba a Božе wotkłasanje, dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

Schtwórtk na dwórniſchczu ſonjaze towaríſtwo.

Smrěli: 29. 10. Oskar Rjelka, piſař w Tšelanach, 22 lět. — 1. 11. Johana Marja ſwob. Kirſchowa ſwob. Bilina rodź. Raczig na Židowje, 82 lět.

Krajnoſrjedwinſke ſhromadźeńſtwo w Budyſchinje na Nôžowej haſy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelſka ſchula, wjeczor ½8 hodź. evangeliſazińſka ſhromadźizna. Pôndźelu wjeczor we 8 hodź. pſchednoſchi knjeza ſekretara Vettera je Klucża wo evangeliſkim ſchulſkim towaríſtwje. Kożdy je wutrobnje witany. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ſwjaſt młodźiny ſa roſſudź. khćejcz. ſa młodżenzowu a hrjedu tohorunja ſa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblika hodźina. —

Knjes ſhromadźeńſtwowy wotpładał Zimmermann ſmje je bibliſku hodźinu wutoru wjeczor w Hornjej Wjaſoſizy a hrjedu w Semjazach.

Knjes puczowazy přeďak Kſchižan ſmje njedźelu dop. w 9 hodź. němſke předowanje w Kotezach; njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſku ſchulu a w 3 hodź. biblińſku hodźinu we Běłej Horje, wjeczor we 8 hodź. w Hlinje, pôndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Suborniczach, hrjedu w Hodźiju, ſchtwórtk w Bukezach a pjatk w Cjornjowje, pſchez wjeczor we 8 hodź.

S Budeſtez.

Njedźelu ſmje ſarař Domaſchka rano ¼8 hodź. němſku ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke předowanje. — Popoldnju w 4 hodź. ſhromadźizna mużſkeje ſchćeńcz. młodźiny. Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina.

S Bulez.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S Budyſchinka.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Pôndźelu, kermuſchu, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa tepjenje zyrkwje.

Smrěli: Auguſt Schejžpan, wumjenkař w Budyſchinku, 83 l. 6 m. 17 dn.

S Barta.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Poſawniſtojo pſchewodża kerkuſche.

Pôndźelu — kermuſche — dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina w Suborniczźy pola Lorenza: knjes ſhromadźeńſtwowy wotkładał Kſchižan.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. ſhromadźizna żónſkeho towaríſtwa.

Smrěli: May Waltař, mandź. ſynk Mara Bernharda Krofiaga, ratarja w Dubrawzy, 12 dn.

S Hu...

23. njedź. po ſwj. Trojizy ſmje ſarař Voigt rano ¼8 hodź. němſku ſpowědź, ſarař Wjeſař dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Pôndźelu pop. w 4 hodź. poſpjedżenje woſadnych ſaſtupjerjow na ſarje.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſmje knjes Kſchižan ſ Běłeje Hory w ſpomożeńſtwie donje biblińſku hodźinu.

S Huſti.

23. njedź. po ſwj. Trojizy dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke předowanje cżita.

S Hornjeho Wujeſda.

Dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. — Sběrka. — Pop. w 2 hodź. rosrěżowanje je konfirmérowanej młodźinu.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. biblińſka hodźina na ſarje.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. towaríſtwo młodych holzow.

Pjatk pop. w 5 hodź. poſpjedżenje zyrkwinſkich pſchedſtejićerjow na ſarje.

S Hurtiny.

23. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, dop. ½11 hodź. němſka kermuſchna Boża ſłužba.

Pôndźelu kermuſcha. Dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba.

S Khwarſtiz.

23. njedź. po ſwj. Trojizy rano ½8 hodź. němſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka ſa woſadźine zyrkwinſke ſamóženje.

Pôndźelu, na kermuſchnym ſwjedżenju dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa woſadźine zyrkwinſke ſamóženje. — Wjeczor we 8 hodź. ſmje knjes Kſchižan ſ Běłeje Hory biblińku hodźinu w Nowakez hoſcżenzu we Wulkej Dubrawje.

S Kluſicha.

23. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſka ſpowědź ſ Božim wotkłasanjom, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

Pôndźelu 8. nov. kermuſcha, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, ½11 hodź. němſke kemſchenje, na kotrymż knjes *ſarař Konik-Kotezańſki předuje. Sběrka.*

S Kotez.

23. njedź. po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. ma puczowazy předař Kſchižan ſ Běłeje Hory němſke předowanje. Wumoſchk poſledniju ſběrkow na Reformazińſkim ſwjedżenju 9,64 hr., kermuſchu 24,64 hr. Wutrobny dźak a Saplacż Bóh!

Sſrjedu 10. nov., wjeczor we 8 hodź. ſmje woſadny ſarař pola Bohotez w Hornich Kotezach němſku biblińſku hodźinu.

Narodźila ſo dźowczička żiwnoſcżerjej Korli Auguſtej Schmidtej w Zarkach.

S Lupoſe.

23. njedź. po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. němſka a ½11 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Sběrka.

S Matešecz.

23. njedź. po ſwj. Trojizy dop. ½9 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Pôndźelu dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka kermuſchna Boża ſłužba.

Smrěli: Pawoł Arnoſcht Kunata, ſynk kubleria Jana Auguſta Kunata w Dobroſcżezach, 24 l. 4 m. 23 dn.

S Minakala.

23. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka.

Pôndźelu — kermuſchu — dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. w Lippiczu pola Barłkez ſerbſka nutrnoſcż a ſpowědź.

S Njeſwacżidła.

23. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Mjes wobêmaj Božimaj ſłužbomaj roſrěżenje ſ zyrkwinymi pſchedſtejićerjemi w kapalni.

S Rosnčzišć.

23. njedź. po św. Trojizy dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba, ¾10 hodź. němska Boża słužba. Dop. we 11 hodź. Boża słužba za dźěći. — Pop. ¼3 hodź. towaršwo młodych hołzow, wječor ¼8 hodź. towaršwo młodych hołzow.

Kšchčena: Hildegard, džowěžčža dźěłaćerja Richarda Gnauka w Truśnjach.

Wěrowanaj: Richard Joseph, dźěłaćeź z Nowych Kertiz z Lemu Kalichez se Schpitkow.

S Porschiz.

23. njedź. po św. Trojizy rop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba; dźěćiskemschenje we Porschizach za Narsche a młodšiche dźěći po wotkładženju; popołdnju w 4 hodź. zwučwinski konzert: knjez organista Mik. Müller z Budyschina, schownikowna knjezna Marg. Dreßlerowej (sopran) a knjez Albert Sommer (violin).

Pondźelu (Kermuschny šwjedźen) rano w 9 hodź. je serbska a dop. ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za swjadnu diakonisu.

S Rakez.

23. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba, kotrejž so pschijamnje Serbska Boża słužba za dźěći. Sbérka za zyrkej.

Kermuschnu pónđźelu dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska kermuschna Boża słužba: knjez farar Mjerwa-Bukečanšći. Sbérka za zyrkej.

Pokřowanaj: 31. 10. Jan Domaschka z Komorowa (wumrjel w Drjedźanach)) 57 l. 9 m. 2 dn. — 1. 11. Arnoschk Korla Fela, kěčlaŕ w Rakezach, 68 l. 3 m. 15 dnjow stary.

Se Sčerpoho.

23. njedźelu po św. Trojizy němska Boża słužba dop. w 9 hodź., serbska ½11 hodź. — Sbérka za krajny swjask bohladowarjow w Berlinje.

Swěrowanaj: Widowz Jan Wažnik z Marju Kowalikez w Nowym Měsće.

Semrěła: Hana šwod. Holzowa rodź. Nowalez we Mulkezach, stara 73 l. 6 m. a 14 dn. Sa 1. ju fo Hnterkrtwy kěrluschi spěwa.

S Ruchwakda.

23. njedźelu po św. Trojizy je rano w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

S Wochos.

23. njedź. po św. Trojizy dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Wječor we 8 hodź. biblijska hodźina na farje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk. 5. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,201	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,364	100 čěskost. krónow	12,44
100 šwajc. frankow	81,00	100 franc. frankow	14,68

Efekty.

Na Berlinskej burshy wanwi so wječera wobkhod do wichorateho horjedźenja kursow wschelakich akzijow. Też wójnska pożčesonka samo swój kurs na 8,05 hr. za 1000 hriwnow pośěhnychu.

Produktowe witi.

Na produktowych witach wjelike kwantoscy płacżijnow rukbowego žita pschewahu. Pschenża a rožka swoju płacżijnu wo 5 pj. po zentnarju poschpuschtschachu. Jeczmjeń a wowsy swoju dotalnu płacżijnu sachowaschtej. Wječera płacżesche zentnar

w Lubiju:

pschenży 12,65—13,70 hr., rožki 11—11,90 hr., jeczmjenja nalětnjeho 10,75—13 hr., wowsa 8,25—9 hr., běrny 4,40—5 hr.,

w Berlinje:

pschenży 13,55—13,70 hr., rožki 11—11,25 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11—13,05 hr., najwumnjeho 9,60—10,25 hr., wowsa 8,90 hač 9,65 hr. hriwnow.

w terminowym witowanju

za dezember: pschenży 14,35—14,37½ hr., rožki 11,75—11,72½ hr.,

za měrz: pschenży 14,42½—14,45 hr., a rožki 12,15—12,00¾ hr., wowsa pak 10,35 hriwnow,

za meju: pschenży 14,40—14,42½ hr., rožki 12,27½ hriwnow.

Witi wječera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., jeja 16—17 pj., twaroh 25 pj., tuny wotši 1,80 hr. litr, swinjaze mjaso 1,15—1,20 hr., tučne 1,30—1,40 hr., skopjaze 1,10—1,20 hr., kulerpa 8 pj., běły kał 8 pj., čerwjeny 10 pj., seleny 20—25 pj., wótki 20 pj., morchej 10 pj., jěžna loboda (Spinat) 20 pj., twěrtkaty kał 20—70 pj. (hłowčka), kolrabi 5 hač 20 pj., zybła 8—10 pj., tomaty 30—40 pj., hołotej ferčšt 8—10 pj., radiški 15 pj. walejšt, retchej 15 pj., čerwjena rěpa 10—15 pj., selerij 5—35 pj., bauje (Kürbis) 5—10 pj., hrihy 20—40 pj., jabłuka 5—10 pj., ja kruschwy 5—10 pj., winowe kiče 40—100 pj., brunjuzy 60 pj., krěn 80 pj., běrny 5—6 pj., łuzy 1—1,40 hr.

Witi wječera w Sprjetzu.

Butra 0,90—1,05 hr., jeja 13—15 pj., łuzy 1,20 hač 1,20 hr., kurjatka 25—30 pj., brunjuzy 40 pj., 10 puntcow 3,50 hr., włósče worjechi 60 pj.

Witi wječera w Kamjenzu.

Łuzy 1,10—1,20 hr., běły kał 8 pj., čerwjeny 10 pj., seleny 20 pj., wjesny 6 pj., twěrtkaty 50—70 pj., jěžna loboda (Spinat) 15 pj., jabłuka 8—20 pj., kruschwy 8 hač 20 pj., hłowki 25 pj., winowe kiče 50—75 pj.

Witi wječera w Khorzebuzu.

Butra 1,80—1,90 hr., twaroh 30 pj., jeja 16—17 pj., tuny wotši 1,40—1,50 hr., howjaze mjaso 0,90 hr. hač 1,20 hr., cželaze 1—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., swinjaze 1,20—1,40 hr., pleczina (Schinken) 1,70 hač 2 hr., huschczny polcz 1,40—1,60 hr., schmalz 1,40 hr., tuny 1,70 hr., schczuki 0,90 hr., karpy 1—1,20 hr. hołbje 1—1,10 hr., kury 2,50—3,50 hr., khaponki 2 hr. hač 3,50 hr., huzy 1,10—1,20 hr., kački 1,20—1,40 hr., horna 0,70—2,25 hr., sajazy 5—9 hr., jarnikle 1,80 hač 2 hr., kolrabi 20 pj., morchej 10 pj., jěžna loboda 30 pj., twěrtkaty kał 50—80 pj., čerwjeny 10 pj., běły 8—10 pj., zybła 10 pj., běrny zentnar 5—5,50 hr., jabłuka 10—30 pj., kruschwy 10—25 pj., brunjuzy 40 pj. hač 45 pj., kurjatka 25 pj.

Swinjaze witi wjerzera w Khorzebuzu.

Na uje běchu pschiwiesli 1265 prošatow a 229 běhakow. Te płacżachu

prošata:

małe	10—15 hr.
strjenje	15—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
strjenje	40—70 hr.
wulke	70—100 hr.

Witi schpatnje dźěchu.

Wochoje tunje

hermanske poskićenje

Rjany žonjacy foll z cilyndrowej fylcowej pódušu	16.50	žonjace črije ze spinku, cyle modern	6.95
fylcowy crij z fylcowej póduše 36/42 = 2.75, 31/35 = 2.35, 28/30 =	1.85	lakowe črije ze spinku, modern kónčkojta forma	8.95
tkaninowy črij z wjelblud. koomow fylcowu a kož. póduš 36/42	2.95	niski mužacy črij, běły šty	9.50
brune črije, wuhornjene bjez kapy čopie podšite	4.00	mužacy šnórowanski črij, modern kónčkojta forma	9.95
fylcowy črij z płyšowym wobšiwkom fylcowu a kožanu póduš 36/42	5.00	škórnje, ručne dźěło	17.50

Dale wšě sebi myslace družiny Ošaoskeho fylcoweho wobuća, kaž podšite a njepodšite kožane wobuće w solidnem a elegantnem wuwjedźenju po nizkich płaćiznach.

Při wotedaću tuteho zawěstka dostanjeće na 3 hermanskich dnjach na wšě druhe kožane wobuće **10 proc. rabata**

Heinrich Mohr w Budyšinje

na Žitnych wikach — rózk Kěžorskeje dróhi

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.00, 4.40 a 4.80 hr.

poručа jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse,

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4

Vogtl. Garding

K. Fischer, na Žitnem torhošću 11

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w španskich łatwach, bydleńsk. łatwach, kuchinskich a stólcach, sofach a šezelongach

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeća piwarnja

Nowčy, drobne twory, krawaty, slč, banty, canki

J. A. Henoch

w Budyšinje,

na Hlownem torhošću „Złoty hodleć."

Běłosmu. počehnjenja

počehnj. z 2 hłowak. 8.75 hr.

kopšiwina za košle 48 pj

běły kóperowe barchent 1.—h.

Hilger na Lotzeskej dróży 20 r

WILHELM **RUDOLPH**

vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8.

Kupujće jutře, zajutřišim a póndźelu

k hermankej

— nazymsku potrěbu —

Hobrske składy jenož najlěpše kajkosće.

Jara tunjo

namakače pola mje

Allestes Strumpf-Wolf- u. Tricotagenhaus. Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Moje poražace hermanske poskićenje!

Soliduy woblek čěmne mustry 36.—, 26.—, **19.50**

eleg. woblek, jehlowe smuhi 62.—, 49.—, **36.—**

modernske płatry . 39.—, 29.—, **19.50**

elegantny mantl . 56.—, 49.—, **39.—**

džełanske kholowy 5.50, 4.50, 3.50, **2.75**

eleg. smuhate kholowy 10.50, 9.50, 7.50, **6.—**

zamkańske wobleki . 9.50, 7.50, **5.50**

žonjace a mužace šaty

— zwjeršne košle, klobuki a čapki —

najwjetši wubjerk, najtuńše płaćizny

jupy a njepřemokawe kabaty

jara tunjo

Hugo Pachaly w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1

staroznaty a solidny wobkhod.

Ernst Gruhl w Budyšinje

na Moltkowej dróży 6

k hermankej

poručam swój wulki skład

spódnich, ložowych, blidnych a domjacych šatow, kaž płatowe, polpłatowe, košlacy płat, linonowe, běłe smuhate nawoblečenje, łož. damasty, wupjerki, pisane póslanje, ruby na blida za hosćiny a ke kofejpiću, barchentowe a strowotne łož. płachty, twjelki, trěnje, frotěrowe twjelki, šantka, knpanske ruby, běły a pisany barchent, šóreuch, wolma, spódnje šaty kaž košle, jaki a kholowy, hotowe šaty atd.

Jenož najlěpše twory po wosebje tunich płaćiznach

Tunje hermanske poskićenje!

Mužace a pacholske wobleki, njedźelske a dźělanske kholowy, wěrowanske suknje paletoty, šwedske mantle, jopy, čopie spódnje kholowy, črije a wobuća

Hermann Gedlich w Budyšinje

na Połnocnej hasy 7

Mam wot soboty, 6. novembra, w hosćenu „Markgraf" w Budyšinje wulki transport 2 a 3 lětnych

zrěbcow

wšelakich rasow a družin, kaž też wjac **dźělanskich** konjow na předań a k zamjenjenju.

Konjaca wikowańja G. Panitz

Telefon: Lubij 2438, Budyšin 3512.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Naše klamy a składu su powjetšene!

Dobre twory — Za mało pjenjez

Wuhlowe kašče z wěkom .	3.25	Wuhlowe kaščki, drjewjane	2.00
wuhlowe wopače	0.25	nowinydźeržaki za tydźeń .	1.25
wohrjewanske bleše na žiwot	0.75	cyhelnicy, ff. zaniklowane .	4.50
wohrjew. bleše, čisto měděane	5.50	nócne lampy	0.55
		latarnje do wichora . . .	2.00
3 pakč. mydłoweho proška z mydł. kružkami	0.80	4 pakčikow zapalkow . . .	0.95
kuchinske garnitury, 22 dźělb., rjane mustry	10.00	sadźba šklow, běle, 6 dźělb. z małym brachom . .	0.85
kofejowe service za 6 wosobow 5 dźělow ze złot. kromu	3.90	sadźba šklow, pisane, 6 dźělb. z małym brachom . .	1.25
kofejowy service, 2 šalcy .	1.95	1 myjnica abo karan . . .	1.00
w jědźn. servicach wulki wubjerk		1 myjna garnitura, 5 dźělb.,	
šalki ze złotej abo pisanej kromu, 6 štuk . . .	2.00	wulka myjnica ze złot. kromu	9.00
		nócne sudobja, běle . . .	0.60
Dwanatk běł. talerjow z małym brachom . .	0.95	truwanske garnitury, špihel, serščow. a mydłow. nopašk	0.60
winowe kheluchi 6 štuk ze zelenej nóžku	2.10	nože a widličky z brunym přimadłom . . 6 štuk	3.90
šklenčane kompotowe šklički 6 štuk	0.55	nože a widličky z čornym přimadłom . . 6 štuk	3.50
mlokowe bleše za małe dźěći	0.10	jědźne łžice . . . 6 štuk	0.55
piwowe bónčki ze złot. kromu 6 štuk	1.10	kofejowy młyn za sčěnu Ia kajkosć	3.75
likěrowe šklenčy ze złot. kromu 6 štuk	1.00	blachowy kofejowy młyn do klina	1.60
čajowe a piwowe bónčki ff. mustrow. . 6 štuk	0.85	rybowanske mašiny	
tortowe platy ze zaniki. . .	3.00	mašiny k přewjerćenju mjasa	
thermosowa bleša 1/8 litr	0.95		
emajl. bowy a cynk. bowy .	0.95	alpakowe kofejowe łžički 6 štuk z etuijom . . .	3.00
emajlowe horncy . 6 štuk	5.00	petrolejowa kana, 1 1/2 litr .	0.95
myjnicy, kuloje, emajl. . .	0.95	šudrawki	1.40
kašćiki za pjećwy, ff. lakěr.	3.00	mjetlicy z włosańcinow . .	1.10
česaki a za bubi-hłowy . .	0.45	mjećaki z konj. włosow . .	0.75
		wózkowane ruby, □² . . .	2.50
		žimace mašiny, najlěpše za horcu wodu . . .	17.00

Mój wotdźěl za hrajki
přinjese krasne nowosće!

Centralny kupny dom
w Budyšinje ·· na Kěžorskej drózy 14

---

3 wosebje tunje hermanske dny 3

wulki wubjerk:

mužacych woblekow, sportskich woblekow, najlěpšich **Manchestrskich** a **wołmjan. kordowych sportskich woblekow,** dobrych krutych **zymskich sportskich jupow, mužacych pachołskich hólčacych jupow**

dźěłanske jupy

dobre krute **kholowy** z kožanych tkaninow (čorne, módre brune), **tkaninowe** a **Breches-kholowy, dźěłanske kholowy.**

Zymske paletoty

ulstry a **njepřiležace paletoty, šwedske mantle, gumijowe mantle, kosmičkate mantle, čorne suknowe paletoty atd.**

Woldemar Menger w Budyšinje
6 na Serbskich hrjebjach 6
(prjedy: **A. zwud. Mengerowa**)

Hižo 42 lět stary, znaty a kruče sprawny drastowy wosebity wobkhod za dźěłačorjow, wjesnych ludźi a sréni staw.

Poručam

mužace kłobuki
wołmjane, kosmate a velourowe (čorne) a barbne

mužace čapki
sportske čapki — módre čapki kož. čapki — čapki za sněhakow kož. čapki za jězdźerjow w awtach

Předawam jenož najlěpše twory po najnižših płaćiznach w najwětšim wubjerku. — Wjedźacy wobkhod za formy a barby a prošu wo wobhladanje mojich wukładnych woknow

prěnjorjadne šatu za mužow
(zwjeršne košle, kornarje, předkošlički manšety)
krawaty, rukajcy, šawle, zokt, slé, šantkt

Mnichowske kosmičkate mantle
kosmičkate jupy — gumijowe nazymske mantle — wolijowe peleriny

Njepřemokawc kabaty (podšite imprägnérowane a gumijowe)
štrykowane jaki, pullovery, domjace jaki, Breecheske kholowy, sportske łykaće, nakhribjetniki, gamaše za hasu

Richard Nebel w Budyšinje
Telefon 3128 **na Bohatej hasy 13**

Tunje wobnće kupnjeće k hermankej
we wobućowem domje

Alwin Pech w Budyšinje
na Bohatej hasy 10

Mužace črije, rjane formy	wot	**10.75**	som
mužace nizke črije, rjana forma	„	**10.50**	„
mužace nizke črije, nowa forma, brune	„	**12.50**	„
žonjace lakowe črije ze spinku, ze žłobinat. a amerik. pjeńkom, elegantne zhotowjenje, jara tunjo . . .	„	**10.50**	„
žonjace črije ze spinku a lakowej garnituru, najlěpše elegantne dźěło, ...	„	**10.50**	„
žonj. čehniwe črije z pjelšćin. wobsadk., čorne a brune	„	**13.50**	„
žonjace črije ze šnórowanjom, rjana forma . . .	„	**7.50**	„
mužace sportske črije	„	**17.50**	„
nizke črije	„	**14.50**	„
nizke črije ze samsnoje dźěłarnje, to najlěpše štož bywa.			
jěchańske škórnje	„	**24.00**	„

Cople podšite črije, najlěpše dźěło.

Bunele we wulkim wubjerku a jenož dobrych kajkosćach.

Za khore nohi namakaće pola mje stajnje to prawe.

Za splacnjene nohi mam znate „Supinator"-zapołožki. Rada kóždy čas darmo.

Njeskomdźće, tute přihódne poskićenje wužiwać!

Dla spušćenja wobkhoda
swój cyły skład

dospołnje wupředawam

Zo bych **spěšnje** wuprózdnił, předawam **jenož dobre kajkosće**

mužacych woblekow
mužacych ulstrow
žonjacych a hólčacych mantlow
wołmjanych a sealplyš. mantlow

z

20-50% zniženymi płaćiznami

M. Wassermann
na Bohatej hasy 15!
Zastup na Hauensteinskej hasy 5.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Čerpiće
na slubc poživanje, njesłodźi wam, sće nervozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe baldrianowe wino

Tuto dostanjeće wěsće
w Khrósćanskej haptycy.

---

ke kermušam poskićam najlěpše

čelace, howjaze a swinjace mjaso

po wosebje tunich dnjowych płaćiznach
Eugen Petrich
w Budyšinje na Kotoskej hasy.

Kedźbu! **K hermankej!**

Mašinski cwjern, ručny cwjern,

lišće po jara tunich płaćiznach, kaž wšě

drobne a česakowe twory

poruča
Eugen Gaitzsch z Drježdźan
při Bohatej wěži. Prošu wobkedźbujće moju firmu.
Spěšna předawarka so pyša.

Nowosće! **Nowosće!**

žonjace mantle dźěćace mantle

čople žonjace wobleki

Fr. W. Häcker w Budyšinje
měšćeć O. Hartmann.
Założene 1852 na Zitnej hasy 7.

Princeske suknje ze šórok. wušiwanjom jenož 3 hr. kopćiwna 40 pj., twjelki 50 pj., štryk. wolma, barchentowe mužace košle 2.50 hr., kholowy, wupjerki, kožane šórcuchi, wósk. přikrywy a gumij. podpołožki.

Tute tunje płaćizny jenož na Zwonk. Bawsk. h. 10 pola J. Erler.

Wulke hermanske předawanje

Tunje poskićenja

žonjaccje drasty a tkaninow za wobleki

Njedosćežne płaćizny a wubjerk je naša reklama

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownym torhošću / rózk Žitneje hasy

Rozsudźił, sym so

k hermankej

ale **jenoż za tutej dwaj dnjej** mojemu woteběrańtwu w nastupanju pjenježneje nuzy hišće nižše wuměnjenja hač hewak w nastupanju

na- a wotpłaćenja

dawać. Poskićam Wam po poměrnych płaćiznach na

kredit

mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu, manufaktury, šaty, wobuće, meble a pólstrowane twory, jězdne kola atd. atd.

a prošu wo Waš wopyt bjez nućenja ke kupowanju.

Meblowy a tworowy kreditny dom

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłownem torhošću — Zastup na Jerjowej hasy 2. — Sobustaw statneho kredit-dawaceho drobnowikowarstwa zap. dr.

Njedźelu wotewrjene!

Njedźelu wotewrjene!

Telefon 3480 **K Budyšskemu** Telefon 3480

hermankej

dyrbjał sebi kóždy, kiž chce sebi

žonjacu, mužacu a dźěćacu

drastu

nakupować, najprjedy mój hobrski skład we wšěch wotdźělach wobhladać.

Wulki wubjerk! Žane hubjene twory! Stajnje najtuńše płaćizny!

Wobleki wot 38.—, 50.—, 90.—

nowočas. sukn. paletoty 52.-, 60.-, 98.-

mantle z paskom 40.—, 90.—

zymske jupy po wšěch płaćiznach

mantle do kóždeho wjedra, kosmičkate a gumijowe

žonjace mantle z najnowšich sukninow, nowočasne [illegible] wjerje, wot 18.—, 25.—, 32.—, 6[illegible]

rjane žiłdźane plyšowe mantle, kaž też plyšowe khabaty wot 40.—, 48.—, 60.-, 80.-, 100.-, 120.-

Drastowy dom

Karl König

w Budyšinje na Žitnej hasy 4

Košle a spódnje šalv

za mužow, žony a dźěći

wołmjane, połwołmjane a makowe

Štrykowane lacy, kabaty, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšěch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy

chenilowe rubišća a šawle

— ćople podšite wěcy —

Bleyle-wobleki

Tajke a podobne rjane wěcy namakaće pola

Rud. Osswald

w Budyšinje

jenoż na Serbsk. hasy 3

(Prošu firmu njezmylić!)

Sakska krajna loterija

hłowne dobyće evtl. 500000 hr.

ćehnjenje 1. rjadownje 18. a 19. nov. 1926.

1/10	1/5	1/2	1/1	za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.—	

Losy poručujetaj statnaj loterijowaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22.

Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 45.

Přesadźowanje hatneho słanja!

Póndźelu, 8. nov. 1926, popołdnju w 1 hodź.

Kupcy zhromadźa so při „Mostowej korčmje" (Brückenschänke)

Hatnistwo w Hućinje

Bratřa Mitschke

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny"!

K hermankej 6.—7. nov. w Budyšinje!

Wobkedźbujće mój wulki skład, wšak kupować njetrjebaće.

Sudźće sami, hač moje twory spodźiwnje tunje njejsu

Mužace zymske mantle

25.—, 36.—, 44.—

Swejdska forma, z pasom a faldu 25.—, 37 — hač do 70.— hr.

tunje **mužace wobleki** tunje

18.—, 22.— hr. **jupy** 26.—, 35.— hr.

kholowy 3.90 hr. 5.— hr. 10.— hr. 12.— hr.

hólčace mantle 7.—, 10.—, 15.— hr.

holčace mantle 7.—, 8.—, 10.—, 16.— hr.

žonjace mantle

wosebje tunje a srěnje płaćizny

FrancMršćny

w Budyšinje, na Bohatej hasy 4.

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład přepaskow, měšačnych a přednadowych powazow, podpołožkow. Sym radubuje k radźo.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami čo. 9.

Dospołnu

lěhańju

też na wotpłaćenje ma na předań

Despang w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Tunje hermanske poskićenje

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne poćehnjenja za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsatki za banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi žiłdźanymi francami.

Woscbje tunjo:

pisane santinowe šórcuchi pis. a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy —.95

čorne, běłe a rosa Moirějowy banty metr. 2.50

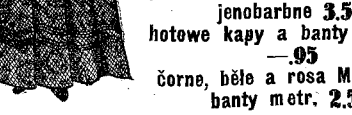

Dom tunich płaćiznow a dobrych kajkosćow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., za pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 sł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zapr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotesłać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u. w. rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. u. u.

Čisło (Nr.) 260 **Budyšin — sobotu, 6. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Prěni rěčowy konflikt we Češko-słowakskim knježerstwje.

W šchtwórtkowskim posedźenju finanzneho wubjerka je žo pschipad stał, kotryž móže žo jako prěni rěčowy konflikt w nowym čšsłoškowakskim knježerstwje wobhladowaś. Dopokdnja dyrbješchtaj žo kapitalowy sakoń a sakoń wyschcheho žuda wuradźeć, tola žo tajle dypkaj s dnjoweho porjada wotbadsišchtej a žo hakle posdźe popołdnju w njepschitomnosći němskeho justizneho ministra dr. Mayra-Hartinga do wuradźenja wsaschtaj. Wo pschičinach wotstorčenja žo s finanzneho wubjerka źiwdowaze wudawa: Justizny minister Mayr-Harting šchtwórtk rano do wubjerka s rosłoženjom, w **němskej rěcźi s pisanym**, pschidźe. Hdyž **wubjerkowy** pschedsyda, cźełi wulkoratar, němiti spitz **wohlada**, k wótremu wurěčenju dońdźe, dokelž Bradač, na **wobkhodowy** porjad žo powołaju, nochcyschce němske rosłoženje cźitaś dać, mjes tym so justizny minister pschi **swojim** měnjenju **wosta**. Stónčnje ministerskeho pschedsydu Schwehla sawołachu, so by wěc rosshudźił. Dojednachu žo, so justizny minister pschi jednanju wo swojim ressortu njeby pschitomny był, ale so **by** žo se swojim sekšiłkim schefom sastupiecz dał. Hacź **dotal** žo justizny minister njeje wo tejle należnosći **wuprajił**.

Cźeskosłowakske němske nowiny tak pisachu. Woprawdźe je žo wěc zyle hinak měła. Justizny minister dr. Meyer-Harting je jenemu redaktorej Pražiskeje „Deutsche Presse“ na praschenje rjekł: „Powěsć němskich nowin na žane waschnje woprawdźitosći njewotpowěda. Naše prózowanje na to dźe, wobcežnjosće, kotrež wobkhodowy porjad cźini, po pucu prajiš, na druhej stronje sakoń**sujo prajił**, so je wona njewěrna.

We wc.erawschim posedźenju finanzneho lubjerka je jeho pschedsyda Bradacz na powěsć němskich nowin pokasuje prajił, so je wona njewěrna.

Powědanja wo rumunsko-madźarskej personalnej uniji.

W madźarskim parlamenceze žu schtwórtk wo knježerstwowej pschedłohi jednali, po kotrejž ma žo w Madźarskej jako horni (semjanski) žejm zarjeśeć. Pschi tym je žo powědanje k rěcźam pschinjeśko, so madźarśy semjenjo na rumunsko-madźarsku personalnu uniju dźěkaju, to rěka, so **by** rumunski kral sbodom s madźarskim kralom był. Madźarśy semjenjo maja wjele knježich kubkow w Ssedmohórskej, kotraž je žo, dokelž je swjetscha s Rumunami wobhydlena, poš wětowej wójnje wot Madźarskeje wotdźělła a žo Rumunskej pschirjekła. Tucźi madźarśy semjenjo žu, so njebychu swoje kubła sbubili, rumunske stacźanstwo pschijeli. W Rumunskej žu woni dźensa wot wyšokich statnych sastojnstwow wusamknjeni. To bolostnje sacźuwaju a tehdy **žu** na mysl pschischli, rumunskemu kralej madźarsku krónu **poschicźeć**. Nadźijeja žo, so bychu w rumunsko-madźarskej uniji sabo swoju pryedawschu politisku rolu w knježerstwje hrali. Nětkuschi rumunski **kronprynz** Karol, kotryž je žo njes tym **swojich kronprynzowskich** prawow wzdał a nětko je swojej lubku w Pariśu bydli, dyrbjesche na madźarskim trónu stupjeś. W Rumunskej njejsu žo sa posłanjenje madźarskich semjanow scźopliczy mohli a žu je wotpokasali. Bojachu žo, so bychu žo madźarśy semjenjo tež hišcźe do rumunskeho knježerstwa zahnesdźili.

Madźarscy officěrojo jako paduši.

Nětkuschi sběrk we Burgenlandźe, kotryž je žo wot Madźarskeje dźělił a žo Awstriiskej pschirjekny, je žo s prozejom psched Budapeschim tykotanskim žudom wobžiwił. Wobsorjenj je wyschchowschi leutnant s Cronay. Jeho **žu** nětkotsi offizěrojo wobskorużili, kotriž **žu** nětkuj y jeho wotdźělenju žłużili. Cronay bě w nowinach rjekł a chze to hischcze dźensa dopokasaś, so **žu** so **cźile offizěrojo** z **wězami wobohacźili**, kotrež **žu** w Burgenlandźe sebrali. Wschudźe **žu** woni **mordowali, rubili a kradnyli, sebrane pjenjesy žu** sa **sebje wobchowali**. Wjele rubježnych wězow **žu** w jich wobsedźenstwje namakali. Wyschchowschi leutnant Lederer a jeho žona, kotrajž staj polpźisko rěsnistwo mischtra skodełku štónzowatoj, staj wulki podsěł na kradnjenju měloj. Hdyž je žo pschecźiwo offěram tykotanske pschepytanje sawjedło, **žu** žo s falschowanymi puczowarstwskimi pasami wupokasali, a s tym je žo progeż pschecźiwo tutym offizěrm opere cze runał. Pschi sudnišchim jednanju wospjet **k** rosłoženjenym debattam mjes wobskorženym a statnym rěcźnikom dońdźe, pschi cźimž wyschchowschi leutnant Cronay sasupjerjej wobskorżby pschiwoła: „Sakitujeje wschednych **kadaverow**.“

Garibaldi jako wabjacy čušlak.

Sšledźenje franzowskeje polizije sa komplottom pschi italsko-franzowskej mjezy je k wulkemu pschešłapjenju dowjedło. Pod falschnym mjenom bě psched nětkotrymi njedźelemi generalny inspektor italskeje polizije, kommandant Lapolla, do Nizzy pschišeł, so by sa antifaszistiskim hibanjom w Franzowskej słeźił a wosebje wěsteho Scibola wobledźował, na kotrehož tukachu, so na attentat na Mussolina myśli. Scivoli mjezyse **j** wjednikom antifaszitow w Pariśu, wyschchom Ricciottom Garibaldom, šwiž. Lapolla pak bě žo wostajił, so franzowskej polizii pschedstajicź a jeje pomoz sa swój nadawk pytacź. Wón cźišese žam pschepytanje wjedźesche. Bórzy pak wón kedźbliwosć franzowskej statneje policije na žo sejże, kotraž wusłeźił, schtó wón bě. Dokelž bě žo wón pschecźiwo internazionalnym nałožkam pschescholł, jeho namolwichu, so by Franzowsku hnydom wopuschcźił. Po jeho próstwje jemu słónczne dowolichu, hischcze krótki cźaš w Nizzy pschebywacź. Lapollu pak wótro wobledźowachu. Dohladachu žo, so žo w swojim hotelu **j** wyschkom Garibaldom setka. Nasajtra žo Lapallo do Roma wrócźi. Scivoli žo bórzy po tym do Pariśa poda, hdźež wón we słužbje Garibaldowcho bratra stejesche. Wyschka Garibaldia, na kotrehož nětko tukachu, so je **j** wabjazym cźuchcźakom, nětko franzowske knježerstwo wobledźowasche a žo po posledním attentace na Mussolina pschekhyscha. Wón žo **j** najwjetschej rasnosći sakitowasche, słónczenje pak jeho **j** wustrachu nusowachu, so je tehdy wot **kommandanta Lapolla w Nizzy 100 000 frankow dostał**. To łajka njedźechu prenje pjenjesy, kotrež je Garibaldi wot italskeje polizije pschijał. Wschu hromadźe wón sa wabjaze cźuchcźerstwo 400 000 frankow dostał. Wbosyu italszi antifaszistoju, kotriž žu so tuźemu łapkej dowěrili! Garibaldi je nij jenoż šwjatki **j** kommandantom Lapollu měł, ale też se sastupjerjom italskeho šnutskowneho ministerstwa, kotryž pod maksu pschekupja do Nizzy pschišhadźał a **j** nim jednał. Pschi pschepytanju tuteho pada žu **j**o też Garibaldowe wusłe šłyki k katalonskemu šłóžcźi wukopale, kotryž je schpanjiskemu knježerstwu pschedał. Schtwórtk **j**u polizistojo Garibalda do Pariśa dowjedli, hdźež **j**o pschepytanje dale wjedźe. Ricciotti Garibaldi je wnuk wulkeho Garibalda, kotryž je Italiski do jeneho zyłka sjednocził. S njecźełnej rolu, kotruž wón w Franzowskej hraje, je wón wopomnjecze žiwoteho šławneho dźěda womasał.

*

Pornjo pscheradnišenemu republikanej Garibaldźej so wojowarjo sa wuswobodźenje Katalonskeje jake sympathišaj rjekoju pokasuja. Hdyž běchu Francisca Macia a jeho leutnantow we wili pola Perpignana sajeli, so pschi setkanju **j** druhimi jatymi w Perpignanje wusłupy rotechrachu, kotrež na franzowskich polizistow wulli sa**j**ichcź cźinjachu. Macia je 65 lět stary muž, wulki, šwizny, **j** běłymi włosami a brodu, tola žywy a rasny. Wón bě nazołcź puczowarsku draštu wobleczeny, runje też druhi sajeźi. Hdyž jeho do Perpignana pschiwjedźechu, žadasche žebi wón, muzowe wobkladacź, kotrychž dźiwische do wojowanja wjesej, a kotriž **j**u nětko do satoby pschischli. Departementowy prefekt jeho do sale kasarnow dowjedźe, hdźež běchu jeźi shromadźeni. Hdyž Macia sastupi, jedyn **j** leutnantow sawoła: „Kedźbu, wyschi!“ Wschitcy jeźi žo do rjadow sestupachu, kaž pschi wobkladanju wójska. „Sklawa Macii! Sklawa wuswobodźenju Schpanišeje!“ wschitcy kaž jedyn muž wokachu. Jedyn leutnant praji: „A nětko wołajmy: „Sklawa Franzowskej!“ Też tole wołanje žo wospjetowasche. Potom jedyn **j** Maciowych offizěrow se swoje uniformy rhorhoj s katalouskimi barbami wucźeje, kotruž bě wokoło žiwota hwitu měł. Won **j** rhorhoju machasche a jeźi katalonsku hymnu sanjeschu. Macia kiwny, so chze rěcźeć. Hnydom wschitcy womjelknychu. Macia **j** jasnym krutym hłosom praji: „Wopomnimy šiwjenje sa šwobodu! **Wospyt njeje žo poradźił, tola budźemy jón wospjetowacź.** Wy wschitcy, šwobodni muzojo Katalouskeje, pschišłahajcze na naschu rhorhoj, so budźemy wojowacź hacź do nasheje šmjerce.“ Macia rhorhoj wokolschi a wschitcy wokachu: Finga la morte! (Hacź do šmjerce!) Franzowšti lud we katalouski **j** sbožkarjach **j** cźeseloanjenj a sympathiju šłuchi jako wo pramnych ludźoch, kotriž žu nětchto syptali, schtož je pschewulke ja nich było.

Jimanje španiskich sprisahancow.

Hawaska powěsćenja **j** Perpignana powě: W**** Macia a jeho generalny štab **j**u sajeli. W Prats de Mollo **j**u sklad bróinjow, maschinitich ćełbow a munizije wuzłeźili. Wo wcźerawschim pschesłyschenju katalonskich separatistow Hawaśa powěsćenja powě, so je wjetschina Katalanow, bo wěsy saschmatanych, rjekła, so **j**u jako Garibaldistojo k sakitanju šwobody separatistiskemu wjednikej Macii **j**woju pomoz poskicźili. Jich wjednik, jedyn wyssdawschi italski offizěr, bu sajaty. Dwaju Perpignanskeju wobydlerjow **j**u tehu runja sajeli.

Kaž je pschepytanje doma wyschka Macie wupokasało, **j**u schpanišeje pschišłahajcy hižo metalkowe a papjerjane pjenjesy sa „Katalonsku republiku“ nadźěłacź dali. Wjele poćźerjowazych dopišow je žo do pschihłada policije mohło sniecźeć.

Wo wobšlejnosćach, kotrej **j**u k sajeciu wyschka Macie dowjedle, Hawaśa powěsćenja šłedowaze nadrobnosće pschinješe: Psched nětkotrym cźasom bě žebi w jenej wjsy pola Perpignana, blišo schpanišeje mjezy, jedyn Schwicźan billu natwarić dał, w kotrejž so Marcinowy **j** ralmy šłab a nětkotši pschiwišowarjo šhadźowachu. Policija billu wobšlepi a Marcin a pjeć wošbowu saja, kotrychž do Perpignana dowješe. Billu pschepytachu, wulki šłkad žiwnoseze a bróinjow namakachu. Dwaj regimentaj franzowskich wojakow staj **j** schpanišej mjezy wotšłoj. Mjesa žo krucze šłrażuje. Žane franzowske nowiny do Barcelony njepschihhadźeja. Schpanište nowiny pod krutej zensuru šteja. Se St. Laurenta žo powě, so **j**u tam 14 muži sajeli.

„Petit Parisien“ pische, so je w Franzowskej nětkole 115 pschišłahajcych sajatych, mjes nimi 80 Schpanicźanow a 35 Italczanow. Mjes pohledźichimi je nědźenschi sajatistši general Beltrani.

Po powěsći „Echo de Paris“ **j** Toulouse je franzowska polizija pohledźu cźerjódku pschišłahajcych sajała, kotriž **j**u dyžli schpanišku mjezu pschekrocźili. Też w Pariśu **j**u pjeć Schpanicźanow sajeli.

*

Katalonska je wulka schpanitka provnza **j** nědźe dwaj milijonomaj wobydlerjow. Nětkuj je Katalonska samostatne knježerstwo była, kotrež je žo se zeńtkom jenerala Katalonskeje prynzesło **j**e schpanišku kralom hižo pschewišłokami se Schpanišej sjednocziło. Katalonske wobknježerstwo ma swoju samstnu rěcź, kotraž žo wot schpanišeje ćełtro jara rozsenawa a ma bohate pismowstwo. Katalonski lud je duchownje wobdarjeny, pilny, wuschikny a wutrajny w dźěle, chrobły we wójnje a šwobodu pschewschko lubuje. Nětcźischa, wschu šwobodne hibanje poćźerjowaza diktatura Prima de Rivera je wulku njespokojnosć w Katalonskej šhudźiła. Katalonšti lud sa politiśkej šwobodu žada a by žo najradschu wot schpanišeho knježerstwa wottorhnył. To dyrbjesche žo se sbožkom dozpić, kotryž žo w Franzowskej pschihotowasche. Mjes pschihłahanami, kotriž běchu žo sa sběrk dobyli, je jedyn pscheradnik był, kotryž je zyły sbožkowy plan franzowskemu a schpanišemu knježerstwu pscheradźił. Po posledních powěsćach je italšti republikanšti Ricciotti Garibaldi sa pjenjesy sbožkaršti pschihot schpanišemu knježerstwu pscheradźił.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlepši

z kolejoweje wulkopalenje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **nad 50 lět.**

Generalny zastupjeł G. E. Heinick w Budyšinje na Mołkowej drózy 9.

Aziatiski zwjazk ludow nastawa.

Setkanje nětkotrych wukrajanow w Angorje šłužuje w Londonje měnjenje, so ma žo wutworjenje asiatiskeho Swjatka Ludow pod wjednistwom bolschewikiskeje Ruskeje wozjakacź. W turkowskim hłownym měsće we tukhwilu chinešti pólźkanz je Sjednoczenych statow pokrónjeneje Ameriki, perśiski ministerši pschedsyda, turkowšti pólźkanz **j** Teherana a ruški a afghanšti pólźkanz w Angorje radu šłkladuja. Perśiske knježerstwo je drje wo powěsći rusko-turkowsko-perśiskeho trojsowjasza wusjewiło, so tajkeho jwjasza njeje, na to pokasuje, so mjes tutymi statami hižo wobsebite srěcźenja wobsteja, tola maja ja zyle możne, so jebi nětko na jwjasz niz tjoch, ale pjeć statow myślą, pschi cźimž byschtej ko Chinа a Afghanistan mjenowanymaj statomaj pschidatkej. Zara nadpadne je, „Times“ měnja, **j** kaśkimi wy-

ſtokmi częſczeni ſu chineſkeho póſłanza ſ Waſhingtona, dra. Cże w Angorje powitalı. Bjes dwela je ſ bolſchewiſka ſ cźerdłom w tutym ſwjaſku. Ruſka je ſ Afghaniſtanom ſrećzenje neutralnoſcże wobſamkła, a wſiw bolſchewikow w Chinje je derje ſnaty. Ruſka w Perſiſkej mudru, ale ſtraſchnu hru hraje. Surić, bolſchewiſtiſki póſłanz w Angorje, je bjes dwela mjes zuſymi diplomatiſkimi ſaſtupjerjemi w turkowſkej republiku rad widżana wożoba. Hdy by ſo tónle aſiſki ſwjaſk ludow wutworił, by ſo ſtejiſchcźo Ruſkeje w Aſiſkej jara poſkłuſnoſe.

Italske zamolwjenia.

Samolwjaze ſłowa italſkeho ſtatneho ſekretara Grauda dla podatkow w Ventimiljiji a Tripoliſu w roſtrećzenju ſ franzowſkim póſłanzom w Romje njejſu w Pariju zyle ſpokojte. „Petit Pariſien“, organ franzowſkeho knjeżerſtwa, praji, ſo ſo je ſtowanı hiſchcźe niżo njeje dokonjało, ſo by najvatoſcź ſ italſko-franzowſkimi pſchipadami naſtała, popuſchcźila. „Petit Pariſien“ méni, ſo ſu w Pariſu wożałali, ſo ſo zyle ſwóſte namjeſtu wo doſtońcźenym woſtſronjenju tajkich pſchipadow ſcźinja. Briand je też pjecża franzowſkemu póſłanzej porucził, ſo by wot Muſſolina żadał, ſo bychu ſ ofaſiſtojo, kotrejż ſu ſo do franzowſkeju konſulatow dobyli, pokhlotałi.

Wójna w Chinje.

General Sao-Cźao wotprawjeny.

Po powdżeſi ſ Pekinga je general Sunczuanfang, general Sao-Cźao, kotryż bé wot njeho wotpadnył a k Kantonſkemu kommunifiſkemu wójſku pſcheſchał, ſajał. Sunczuanfang je Sao-Cźau hnydom wotprawiwcź dał.

Wukrajne twory wChinje boſkotowane.

Saſtupjerjo wukrajnych mozow ſu pola chineſkeho knjeżerſtwa pſcheſcźiwo ſkam proteſtowali, kotreż ſu ſchantungſke a kantonſke wyſchnoſcże na wukrajne twory położile, ſchtoż ſo jako ſiamanje ſrećzenjow wobhladuje.

Swjatſi pſchitatowych dżełacźerjow ſu wobſamkle, ſo wot 8. nowembra njebudże żanych jendżelſkich tworow ſ kóżow ani wukładowacź ani do kóżow nakładowacź.

Wunoſk amerikanskich wólbow.

Każ knjeżerſtwo woſjewja, w Sjednoczenych ſtatach polnożneje Ameriki po nowowólbach **ſenat** 47 republikanow (hromadże ſ progreſiwnymi republikanami), 47 demokratow a jenoho farmiſkeho dżełacźerja liczi. Jena hiſchcźe njeroſtudżene mjeſto najſtarſkeje republikanam pſchipadnje.

Do repreſentantſkeho doma je ſo wuſwaliło: 236 republikanow (hromadże ſ progeſiwnymi, 195 demokratow, 2 farmiſkej dżełacźerjej a 1 ſozialiſt. Jene ſtydło njeje hiſchcźe roſtudżene.

Ze Serbow.

Sobotu, 6. nazymnika.

Leonanda, abta.

† 1869 wuſtojny ſerbſki ſtrojnik Jurij Kiſlink w Khróſćicach, kiż je preż 50 wożnych ćaſnikow a wjele ſykawow dżełał. — Jeho ſwójba hiſchcźe dżenſa wobſtoji. —

1803 poſwjećí ſo ponowjena cyrkej w Budyſtecach

1862 wotmjeſeże ſo w Hamorach wulka zhromadźizna ſerbſkich wuċerjow a duchownych, kiż wſitkez hromadźo wjacy prawa za ſerbſke dźeći w ſulach żadachu. — Wjednik zhromadźizny bėše ſulſki radźićel Stolzenburg, kiż też woprawnjenoſć tutych żadanjow ſprawnje pṙida. — Ale to wſitko bėše cyle podarmo. — Serbſkim dźėćom je ſo też hiſće to, ſtoż mějachu, dospolnje wzało. — Sto praji naſ Korla Fiedler? — Naſa ſerbſka rėć je dar miłoſćiweho Boha. — Też w ſerbſkem jazyku je ſebi Bóh Knjez ſwoju khwalbu wuſtajił a jako kreſćijenjo njeſmėmy jemu to ſamu rubić!“ —

Pṙiſłowo: Kóżdy je tam najradſo, hdżež ma runja ſwojeho.

Njedźelu, 7. nazymnika.

23. nj. po ſwj. Trojicy. — 24. nj. po Swjatkach.

1921 zakhadża we cyłej Łużicy, też w Budyſinje wulki wichor, kiż wjele njezboża nańini a na Budyſkim hermanku budki a ſtany ſpowala.

† 1875 w Drježdżanach na wumėnku Bukećanſki faraŕ Michał Mjcź, kruta powaha, na kotruż hiſće dżenſa rady w jeho wosadźe ſpominaja. — dołholetny pṙedſyda ſerbſkeje pṙedańſkeje konferency.

1880 założi ſo w Małej Dubrawje pṙez ludoweho baſnika a hórnika Gustu Hataſa khorych podpjerace towaſtwo, kiż dźenſa hiſće ze żohnowanjom ſkutkuje, hdyż też wjacy cyle ſerbſke njeje. — Pod Hataſom pak je towaſtwo kraſne ſerbſke ſwjedżenje ſwjećiło. — Jan Henka, jeho pṙećel, je we jeho duchu hač do dźenſniſcheho dnja towaſtwo dale wjedł a pṙi ſwjedżenjach někotru rjanu ſerbſku rėć měł. — Staremu pṙećel ſćelemy wutrobny poſtrow.

Pṙiſłowo: Khory ničo njezalutuje, khiba ċrije.

*

— **We wjeorje.** Wėżera wjeczor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +12. — Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 735,5, hygrometer —2, thermometer w nozy +6. — Wuhladny na malo ſo hſchemėnjaze wjedro. — Wėżera rano bė wyſchina jenoż hiſćcźe nad raſtſchi Europu, niżinje nad połoſtſchez a wjeczornej Europu. Tola ſ wjeczora pokſlednjeje niżiny cźehnje hižo nowa wyſchina. Schkleniża tohornuja na rjane ſtupa. — Jutſe, 23. njedźelu po ſwj. Trojizy. Khadża ſtónczko 7,03 hodź. a khowa ſo 4,19 hodź. Mėſnczk khadża dop. 8,45 hodź. a khowa ſo wjeczor 5,43 hodź.

— **Wobſezity auto hermanſkiu njedźelu.** Njedźelu 7. nowembra, Budyſchći najmſchi hermant, pojedu na Budyſchſko-Kamjenſtej autowej cźarje ſcźėhoważe woſy:

8.00	—	ſ	Kamjenza, dwórniſchcźa do	12.08
8.29	—	ſ	Klóſchtra Marijn. Hwėzdy	ſ 11.39
8.41	1.00	ſ	Lejna, hoſcźenza	ſ 11.27
8.56	1.15	ſ	Pṙeċźez, hoſcźenza	ſ 11.12
8.59	1.18	ſ	puċza do Debſchkowa	ſ 11.09
—	1.22	ſ	Wóſchertz-Janez	ſ 11.05
—	1.27	ſ	Hodźija	ſ 11.00
—	1.32	ſ	Nowych Bkahaſchez	ſ 10.55
9.11	1.35	ſ	Tſjoch Hwėzdow	ſ 10.52
9.15	1.39	ſ	Katarjeż	ſ 10.48
9.18	1.44	ſ	Budyſchina, Króupyuza	ſ 10.43
9.21	1.47	ſ	Budyſchina, Sserbſk Doma	ſ 10.40
9.24	1.50	ſ	Budyſchina, póſty	ſ 10.37
9.25	1.52	do	Budyſchina, dwórniſchcźo	ſ 10.35

— **Budyſchſki najmſchi hermank** pokaſuje ſnaty żiwy wobraz. Poſtiċerjow tworow je ſaſo wjele do Budyſchina pſchiſchło. Móżeſch ſaſo rjane wėży ſa tuni pṙiſtes kupowacź, każ do wójny. Mėrkle najſmu ſubjo najpṙedy cźopku drasku a wobucźa ſa ſymu kupuja. Na Tiſkniku ſaſo wſchelake ſwjeſelenja a wuſtajenja k wopytej wabja. Najſtyłniſchi wobkhad pſchinjeſe wėſo jutriſcha njedźela a też hiſchcźe pondźela. Dokelż je w Budyſchſkej wokolitje ſ wjele mėſtnami kermuſcha, je też dźeławym ludźom a cźeledźi ſkerje możno, na hermank hicź. Njech kóżdy jenoż ſ prawje połnej móſchnju pſchiſchło. Nadźijomnje też dale nėtcźiſche rjane wjedro wothowany, dokelż ma wono wulku ważnoſcź pſchi hermanku.

— **Hermank w Budyſchinje.** Autowy omnibus poja dże njedźelu dop. 11,30 hodź. ſ Porſchiz do Budyſchina a wjeczor 8,30 hodź. ſ Budyſchina (Zitnych wikow)) do Porſchiz.

— **Kermuſcha w Porſchizach.** Autowy omnibus pojėdże njedźelu dop. 10,30 hodź. wot Budyſchſkeho dwórniſchcźa do Porſchiz. S Porſchiz pojėdże wjeczor 9,30 hodź. do Budyſchina.

— **Kermuſche njedźelu 7. novembra** ſu w Baczonju, Barcźe, Budyſchſkej Michaſkej wożadże, Budyſchinku, Cźornym Khołmzu, Delnim Wujeſdże, Huczinje, Kletnom, Kluſkow, Krjedi, Luczu, Małeſchezach, Minakale, Njebjelczicach, Porſchizach, Rakezach, Rychwakdże, Wóſlinku, Wulkich Sdźarach a Sdźeri.

— **Budyſchſke haptyki** ſu wſchedne dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóamu ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenoż jena haptyka ſ mėſacźnym wotmėnjenjom, w novembru je to Wettinſka haptyka.

— **Powołanſke wotdźelenje ſa rataſtwo** pſchi Budyſchſkej ſjawnej dźełowej ſaradźerni na Hrodowſtej haſzy 10 (w Sſejmowni, telefon 2861) je juriſtiſchu hermanſku njedźelu wot 10 hacź 12 a wot 2 hacź 4 hodź. wotewrjene. Pſcheje ſo jara, ſo bychu dźełkodawarjo bórſy woſſewili, kelko rataſtkich dźełaſtkich mozow ke 1. januarej 1927 trjebaja. Wſchitky dźełacźerjo (cźeſtadni), kotrіż w blizſchim cźaſu ſwoje mėſtno pſchemėnja, dyrbjeli na kóżdy pad tule ſkładnoſcź wuzicź, ſo bychu ſjawnu dźełowu ſaradźerniu w Budyſchinje woppytali. So by wſchė żadanja ſa 1. januara 1927 dopjelniło, budże rataſke powołanſke wotdźelenje też hiſchcźe wobthodne njedźele, 28 nowembra, 5., 12. a 19. dezembra 1926 wotewrjene. Pożrėdniſtwa ſu njeſtronſke a darmotne.

— **Sſwėtowy panorama** pſchi Lawſkej wėzi pokaſuje w tydźenju wot 7. hacź do 13. novembra kraſne wobraży ſe Schwizy. Wożebje mėſta Zürich a Luzern, kotrejż cźeſne mjes horami leżitej, dyrbjachu ſrėdi kóżdy wobhladacź. Sa tuni pjenjes może kóżdy w kraſnych Alpach pobyć.

— **Nowy wocźas na wośtaŕ** je tudomna Tuchoŕka zyrkej dośtała. Je to poſtawa naſcheho Sbóżnika, kotruż je jedyn Drjeżdżanſki moleŕ w rjanych jaſnych barbach pſchiprawił.

— **Sſwoje 80. narodniny** ſwjeċźeſche wcźera pjatk pſchi dobrej ſtrowoſći knjes prokuriſt Klimant Groſsmann, kiż hižo 57 lėt dołho w koporniku dźeła a hiſchcźe dżenſa ſwojeho muża ſtaji.

* **Hwėzdarna we wyſchiſchej realzy,** kotraż je ſo ſ wutwarjenjom dotalneje hwėzdarnje pod tėchu pſchiprawiła, je nėtko po jenym lėtu dokonjana. Njedźelu 14. novembra dopołdnja w 11 hodź. ſo hwėzdarnja ſ małej ſwjatocźnoſcźu a w najwuſchim kole wobdźelnikow wo ſtwje ſ fyſiku wotewri.

— **Friſerſka dyrbjeńſka jednota w Budyſchinje** ſwjeċźi njedźelu 14. novembra popołdnju w 4 hodź. we „Mėſchcźanſkej ſahrodże“ ſwój 300lėtny jubilej ſ poſtwjeċźenjom thorhoje. Sa jubilej je ſo bohaty ſwjeżdżenſki porad pſchiprawił.

— **Wobthod na żelezniju 9. novembra.** W Saſtſej jėdża pſchichodnu wutoru, na dnju rewolucźije, wożebje cźahi jako njedźelu. Tohodla płacza też njedźelſke jėdne liſćiki.

— **K wobkedźbowanju pſchi wólbach mėſchcźanſkich ſaſtupjerjow.** Wólby mėſchcźanſkich ſaſtupjerjow wotmėja ſo njedźelu, 14. novembra 1926 na podſoły wólbnych khartownjow, kotreż ſo hižo pſchi wólbach do krajneho ſejma trjebachu. Pola wólbnych wokrjeſkow wot-

Zhubjeny syn.

Burſki roman ſ Cźorneho Lėża.

44] (Stónczenje.)

„Tudy ſwoſtacź!“ jahrima Lawrjenćźk, a jeho worjechowa ſchwupiza cźehujeſche palazu módrjenżu po mjeſwoc u dźełacźerja.

Sef ſeprė ſwojej ruży pſcheċźiwo móznej hrudźi Lawrjenćźkowej. Wenaj je ſobu wojowalchtaj . . .

W tajſej harje a ſtcźiċźenju niebė nicht wóſ pſchinorjeſtacź ſaſtſchkał, kiż nėtkle pſched korcźmu ſaſta.

Dwaj muſej wuſtoċźiſchtaj, Hendrich a żandarm. Jeju bėchu do korcźmy pokaſali, a ſłużownik ſakonja wotewri durje a ſaſtupi do poleżenneje ſtiwy, hdżež ſo jemu dżiwny napohlad poſkaſi.

Tam leċźeſche tón, kotrehoż wón pytaſche, na ſemi, a nad nim ſtojeſche ſ bjeſchcźatymaj woczomaj rjekowſka poſtowa, najrjeſnjeſchi burſki hólz, kajkehoż bė hdy żandarm widżał. —

Bė to njeſtto wulkotnjeho w tutom cźłowjeku, w kotrehoż żilach cźeċźeſche ſchlachotna krew, każ drohotna brėcźka, we krażnem ſchtonje. —

„Wy ſeże ſajaty w mjenje ſakonja.“

Muża połoži ſo cźeſko na ramjo kleċźazeho, kiż bludnje a tupje wokoło ſo wuhlėſchaſche.

S hłubokim ſtyknjenjom jeho Lawrjenćźk puſchcźi.

Holcy a cźeledźny wondżeſchu ſ cźicka ſ dnrjenni won, też korc maſ hiſchcźe je jónky wuſchoł a ſtantorjeſche w konjenim konjom nėſchto.

Lawrjenćźk a Hendrich ſtojeſchtaj ſebi ſamoj napſchećźo.

„Że dha to możno, ſo ty to ty!“ rjekny Hendrich mjelcźo.

„Haj, ja! Ja ſym ſo wuſpraſowił,“ rjekny Lawrjenćźk.

„Bohu budź dżak!“ bórbotaſche Hendrich. „Lawrjenćźko — ja — ja cźi wotproſchym — ja ſym ſ dżenſniſcheho dnja ſhnajſchi cźłowjek — a njejhy-li ſo ty tola ſe ſhubjenym ſynom ſta, tak je to tohodla, dokelż ſy pėkny cźłowjek a jedyn ſ tych najlepſchich a najcźeſtniſchich . . . pſcheċźeż ja ſym tebje twuċźerił a ſym cźi wótzny ſtatok wuſ . . . .“

Wulka ſyłſa ſyboleſche ſo we Lawrjenćźkowymaj woczomaj. Ruży wobeju mużow ſo wobjeſchtej a dżerjeſchtej ſo krucże.

„Pój k nanej,“ rjekny Hendrich.

Lawrjenćźk ſcźėhowaſche jemu ſ horjazymaj lizomaj a łohkej wutrobu. Mike ſpomjo ſapaſche w jeho módrymaj wócźkomaj, ſ kotrejuż bėſchtej wſchón hnėw a wſcha hórkoſcź zotkej. Każ dobyjeſé cźehujeſche wón do Wudwora, hdżež bė cźėmne hoſżiny dożiwił.

Hendrich ſchćeroko durje wotewri.

„Nano — tu je wón!“ rjekny ſ podruſchenym hłoſom.

Stary poſłoċźi. Chapſche ſo poſmėwhujcź — ale ſyły ronjachu ſo jeho ſwjadkymaj lizomaj.

„Maċźi — maċźi —“ wuroni cźeſko ſtóżde ſłowjeſko — „tutón mój ſyn — bėſche mortwy a je ſaſo wożiwił — bėſche ſhubjeny a je ſaſo namakany — a woni poċźachu — wjeſeli bycź a ſo radowacź.“

*

Herta bu poſdże wjeczor wot dweju dżewcźarjow namakana, kotraż bėſchtaj w holi bjoj a tam ninio tohodla pſchiſchłoj. Wonaj ſpleċźeſchtaj nożydło ſ hałuſow, pokaſichtaj mortwu na nje a wotnjeſeſchtaj ju do wojy. Pṙeni ſtatok, hdżež poſaſtaſchtaj a wo durje ſkepaſchtaj, bėſche Wudwor.

Wjeſołe bjeſadowanje a wyſkanje a jaſne ſwėtko wuſchadżeſche pſches wotewrjene wokna.

„Saperliſchka,“ praješche nėchtó wonka. „my wſchitzy chcemy wjeſele żiwi bycź: żiwijo! ſtawa, ſ awa, ſtawa! Nam wſchitkim ſtawa!“

„Ty,“ rjekny ſtarſchi dżewcźaŕ k młódſchemu, „ſak dałoko dyrbiſnoj ſo ſ njej cźahnycź? Sakkapaj raz, tu ſo ſtwėcźi!“

Wonaj poſtajiſchtaj wobhladnjiniże ſwojeju cźeżu na ſeń, tak ſo jeje dołhe włoſy do proċha ſpadowachu.

„Hej, wy, wotewrjeċźe namaſ!“

„Schto dha je?“

„Njeſboże je ſo ſtało!“

„Jeſuſ pomhaj!“ ſałchitny Rózalka, „mortwu njeſym!“

Hendrich bė wſtoku won na dwor wubėżał. Dołho, dołho to trajeſche, pṙedy haċź możeſche ſłowjeſko wupraſicź.

Tola potom ſtorcźi dżewcźarjej w ſtromu, wja cźeſko do ſwojeju pażow a donjeże jo do ſjiwy ſtarſcheju na łożo ſwojeje maċźerje . . .

„To je Herta,“ wón rjekny, „ja ſym ju lubo měł.“

„Pſchi bacże je leżała,“ powėdaſchtaj ſchepłajo dżełacźerjej. „S nohomaj we wodże, cźeko pak na trawje pſchi ramej kromje. Każ ſwjatoſcźina je to wokoło jeje ſtowy ſwėcźiło, tak jo ſmoj ſo najpriedy bojaloj a njeſmoj ſebi ſwėrikoj, ſo jeje dótknycź. Potom ſmój wótdakoj, ſo ſu jeje włoſy we mėſacźkowem ſwėtle błyſcheże. A wój ſebi myſlachmoj, ſo jenoż ſpi, pſcheżoł Bóh Knjez ſam je jej ſwėtkoſcź wokoło cźoła ſpożėżił, ſo bychmoj ju namakałoj.“

Hendrich kiwny jimaj, ſo bėſchtaj mjelcźałoj. A mjes tym, ſo Rózalka wonka w łuċźni dobrymaj nuſomaj ſyłny kojeſ porjeżi, pſchiłoži wón ſwój cźt k Lawrjenćźkowymaj hnbomaj hołcźymaj a cźujeſche jeje łahodne dyhanje. —

Jeje ſtawy buchu cźopłe. Saſorhnjenje ſyboleſche jeje hrudź. Wona wotewri wocźi a hładaſche na Hendricha . . . .

Rózalka jewi ſo hnydom ſe ſchałku horzeho mloka.

„Mėłko je dojeż, to nicźo ja mużſkich njeje,“ mołwi a wuċźeri Hendricha won.

„Nano,“ tón rjekny, „a ty, bratſje, a Wy wſchitzy, buro Kiſchjżneho dwora a Khrystina — tam mutſka leżi thude, ſapżėte a njeſbożowne holcźo — jeho bratra tykmo do łhkotarnje, a łudźo budu ju hišcźe ſa ſłomphknje na nju hładacź — ja pak, ja ſym jej dobry a ja dżu ju k ſebi wſacź, ſo by na wſchitko ſło ſabyła . . .“

„Ty . . . ?“ wopraſcha ſo Duſchan. „To cźhżeſch ty cźiniċź? Wo cźiċź dżeſch ſo ſ tutej holcźku?“

„Nėwżno, to Wy niewėrićźe, ſo tajke nėſchto ſcźinu we ſwojej hordoſći? Ale ja ſym ſo ſ hiwaſchim cźłowjekom ſtał, nano. Holza ſe ſwjatoſcźinu je wina na tom.“

„Nano,“ praješche Lawrjenćźk, „nėtko hałke wuſy ſapoċźinaju. prawje żiwi bycź.“

Stary Duſchan pſchikiwny. Se ſwjatoċźnym wuraſom, kiż wón ſtajnje we wobliċźu nėſwaſche, ſhuż wopomni ſ ſwojeho łubowaneho pſchiruna, ſcheptaſche pſched ſobu: „A woni pożahu wjeſeli bycź — pożahu ſo prawje radowacź . . . .“

— Kónz. —

prozowanjich mejnorjzow zo nicžo njepscheměnk. Kóždy wólbothmany może jenož tam wolicź, hdyž je do wolerskeje liščiny abo wólbneje khartownje sapisany. Wólbne wopisma (Wahlscheine) zo sa wólby měšćanskich sastupjerjow njeuwupisuja. Kóždy wolerź, kiž je po 7. oktobru 1926 do Budyšinskeje pschicžahnyk, ma na to pokasuje, zo dyrbi, chze-li w Budyšinje wolicź, hacź do 3. dnja do wólbow, to je schtwórtk 11. novembra 1926, pola žwojeje nědbuschneje gmejny namjet na pschepokasanje k wólbje stajicź a pschepokasanku měšćanskich radže wólbnemu hamtej w Kupnizy na Snutskownej Lawskej hažy 1², hacź do najpomnjeneho dnja pschedpokožicź, zo by žo hišćeže s cžakom do wólbneje khartownje pschijecź mohł. Pschecžahowanja w měrce, kiž žo wólbnemu hamtej hacź do 11. novembra 1926 wuspsewja, žo hišćeže we wólbnej khartowni napomnja, tak so je wólbnokhmanym składnosćź data, wolicź we wólbnym wokrjesu, hdyž maja žwoje nowe hydlenje. Pjatk a sobotu do wólbow a wólbnu njedźelu žamu njemože žo nikomu wjazy wólbne pschepokasanje wupisacź.

— **Kak dołho wostanu stari gmejnšzy sastupjerjo we sastojnštwje?** Po § 27 gmejnskeho porjada po postajenju s 15. junija 1925 žo gmejnšzy sastupjerjo na tši protyczne leta wuswola. Sskowo „protyczne leto“ je technisce wopschijesche a wosmanjenja cžaš wot 1. januara hacź do 31. dezembra jenoho leta, mjes tym so žo liczeiske leto wot 1. hapriele jenoho leta hacź do 31. měrza bliščeho leta liczi. Wobeh wopschijechi sej we sakonjach sawjedženej a rozdźela žo tak, kaž runje naspomnichmy. S toho tež wuskadža, so dotalni gmejnšzy sastupjerjo tež po wólbach hišćeže hacź do 31. dezembra t. l. w sastojnštwje wostanu. Nowowuswolenj sastupjerjo hakle žwoje sastojnstwo s 1. januarom 1927 nastupja.

— **Sapocžnu tudomni pjekarjo rano w 5 hodź. dźěłacź?** Schtwórtk popołdnju sesdże so tudomna pjekarska jenota k posjedženju w „Běłym Konju“. Pschitomnych bě 33 mischtrow a 39 pomocznikow. 29 mischtrow hłosowasche sa to, zo ma žo rano w 5 hodź. dźěłacź sapocžecź, a 6 mischtrow bě sa sapocžatk w 6 hodź. S pomocznikow bě 14 sa 5 hodź. a 25 sa 6 hodź. Tónle wunoschi wothklokow, pschedpokładi žo najprjedy wokrjesny hejtmanstwu, zo by wono rosshudźiło. Naiskerje pak k temu dóndże, so tež Budyschšan pjekarjo w bližšim cžasu rano w 5 hodź. dźěłacź sapocžnu, kaž to w druhich městach hižo cžinja.

— **Hdy šměmy na prawej stronje pschescžěhowacź?** Němskostatny šud je njedawno wušudźił, zo šmě awtowy wjednik pschecžiwo postajenjam jězdneho wobkhada potom na prawej stronje pschescžahnyć, jeli wós prjedy njeho jemu telko městna njewostaji, zo by mohł na lěwej stronje nimo jěcź. Němskostatny šud žwój wušud s tym wobtrucži, zo by znły wobthod z awtami so sahacžił, hdy by žo w tajkim padje žadako, zo by awto sady wosydła, kotrejž jón nimo njepuschcži, wostacź dyrbjał.

— **12letny kołojesdny do auta zamadźił.** Schtwórtk popołdnju wokoło ½3 hodźin na rózku Bergoweje a Walskeje dróhi auto do 12letneho hólca sajedže. Hólc mózesche hišćeže w prawym cžasu wotskocžicź. Tola prědkne kolo pschidže pod auto a žo dospołnje słonzowa a dyrbjachu jo pod autom wucžahnyć. Wina žo tu žanomu pschizpěcź njemóže, dokelž wobaj na prawej stronje jěchjeschtaj. Na Walskej dróhy pak někotre nowy pkunowód kładu. Tohodla je dróha sara wuska a je cžežko, so jedyn druhemu žo wuminje.

— **Kedźbu psched jebakom!** Warnujemy psched jebakom, kiž we wojeskej uniformje pschikhadža a wudawa, so je revisijowy sastojnik. Jeho drasta je podobna tej schkitanskeje policije. Nošy selenu žuknju bjes wuhorkow, ramjenja s dwěmaj hwězdkomaj, cžémne kholowy, wobwiwanske gamasche a wojeńsku cžapku. Wón wudawa, so ma pschikas, pokkadniu pschechladacź a wotkhadža, hdyž je žebi pjenjesy žobuwšk. Wězowne zdźělenja chzyke žo na kriminalne wotdźělenje w Budyschinje savodacź (Telefon 2802).

— **Krabnyli žu 4.** nowembra popołdnja do 10 hodź. s jeneje wołhže na Dźiwadkowej haży mulaze koło znamki „Sieger“ c'o. 259. Koło ma cžerne krožna a błotoschtitaki, žołte žwjena s cžornymaj šmnjkomaj, pedalaj s gumijemi, šwónzk s napjatymom „Max Träger, Kleinbobli“, ručzne žwinadło s cžornym pschimadom s twjerdeho gumija, žołte kožane žedło a gratowu toschku. Torpedosti žamobéh, cžežwjenej Continentalskej wobruczeli. Koło je hišćeže tžěrko nowe. Wo wězowne zdźělenja prožy kriminalna poltzija w Budyschinje.

— **Hodowne pakety do samórskich krajow.** Schtóž chze žwojim pschiwuschnym do samórskich krajow hodowne pakety pósłacź, dyrbi je hižom sapocžatk nowembra na póšu dacź, so bychu je dožawacželo w prawym cžasu dóstali.

— **Połkroma je wudyrila** mjes skotom kubleria Arnoschta Skopy we Wětrowje cžo. 4.

— **Połkroma je zaschła** mjes skotom kubleria Augusta Schibaka w Komorowje cžo. 8 a 10 pola Rałez.

— **Słótne khorošcže w Hornjej Lužicy.** Po zdźělenju krajneho zrowotnistkeho hamta mějachmy w zastaršej Hornjej Lužicy 1. novembra zešehowaze słótne khorošcže: Połkroma bě w Budyschskim hamtilim kejtmanstwje we 8 gmejnach a 11 dworach, w Kamjenskim we 6 gmejnach a 11 dworach, w Lubijskim w 24 gmejnach a 60 dworach a w Jitawskim w 10 gmejnach a 37 dworach. 2. Swinjnjazy mór bě w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje w 1 gmejnje a 1 dworje, 3. Kholera pjerlinoweho słotu bě w Kamjenskim wokrjesu w 2 gmejnomaj a 2 dworomaj. W zyłej Saksce bě połkroma 1. nowembra w 200 gmejnach a 433 dworach. 15. oktobra pak jenož w 155 gmejnach a 296 dworach.

S **Korsynja.** Kópenickiti hejtman je do Korsynja pschischoł. Wutoru dopołdnja pschidźe na khorobnu pokładniu w Korsynju muži w uniformje němskostatneje wobory s pschipaženym revolworom a nusowaske pokładnika, so by jemu pjenjesy wudał. — Tež w Rosswodźach žadasche žebi jebak hrožo pjenjesy wot wobkhodnizy Kriegloweje a je tež dosta. Nadźijomnje policizija jebaka wušudźi.

S **Ketlicz.** Jutsje žobotu popołdnju w 3 hodź. wosadne sastupjerjestwo na tudomnym farskim dworje nowemu prěnjeho fararja, knjeza Gerharda Kaniga žwjatocžnje powita. Zurkwinski khór chze k tomu někotre spěwy pschednjesecź. Na njedźelskej Božej słužbje k. superintendent Franka s Lubija nowemu fararja do nowego sastojnstwa japokasa. Tež tu zurkwinski khór žobustkutkuje.

S **Ketlicz.** Sšrjedu wjecžor wokoło 10 hodź. konjazy wikowar Baniza se Shorjelza na Lubijsko—Wósborskej statnej drósy njedaleko Kelitschanskeje knjeseje pólnieje brožnje wot žwojeho automobila sadnje koło jehuli. Derje jenož bě, so pschelpěschnje njejedźesche a mózesche automobil hnydom sastajicź. W cžimowej nozy pak sdubjene koło namakacź njemózesche. Tohodla dyrbjesche žwój automobil wotwjesecź dacź.

S **Khażowa.** Paduschny prak, kotremuž někotre dołhe cžimowe nozy howja, wopyta sańdźenu nóz nascheho měšćanoštu, žebi pola njeho wěcže wjetschu mózu pjenjes nadźijecź. Wokno wutłóczkiwschi, dobychu bo do jitwy. Wschě blidowe kaschćiti a khamory pscherwschći, nimo druhich maličzkožcow jeno mjeschu fu mu gmejnskich pjenjes a někotre hriwny privatnych žobu wšachu. Po sdaržu paduschi s wobsteinoscžemi zyle njeznaczi njejžu.

S **Pancžiz.** Pjatk 12. novembra popołdnju w 2 hodź. žo we wjeśnym hoscženju maczerjam rada dawa. Lěkar budże pschitomny.

S **Němskich Pasliz.** Bližšchu póndźelu, 8. nowembra, popołdnju ½3 hodźin žo w tudomnej schuli maczerjam rada dawa. Lěkar budże pschitomny.

S **Kamjenza.** 26. oktobra žu w Bukowzu pola Hornjeho Wujeźda 20-letneho pachola sajeli, kiž je w cžasu wot 2. hacź 20. 10. 1926 w Bukowzu, Wotrowje, Kaschcezach, Nowym městaczku a Jilzy wscho w hromadze na 16 městnach kradnył.

S **Wojerez.** Jutsje njedźelu, 7. novembra, pschipoldnju w 1 hodź. žo tudomna ratarska schula poswjecźi.

S **Wudworja** pola Wojerez. Pschichodnou wutoru žwjecźi tudomna wudowa Marja Seuchandowa rodź. Grosertez žwjeso 93. narodniny. Stara jónsta schitrkuje hišćeže nohaju, płata schaty a cžuje žo zyle derje, hdyž ma dosć — dźěłacź. Hižo 35 lět dołho pschetrywa Seuchandowa pola žwojeje najstarscheje džowki Hany, pola kotrejež chze do žwojeho tónza wostacź.

S **Krjebje.** Sańdźenu póndźelu šmědźesche knjes Jan Gubsich žwoje pjeczawoschtodźesate narodniny žwjecźesi. Wón narodźi žo 1. nasymnika 1841 we Hbjelsku. Je też we wójnje 1870/71 žobu był.

S **Mikowa.** Wot 15. novembra žem budże pósłowy awto wobkhad do Borschcže, Nachwalda a Krjebje wodstaracź. Nano połědže najprjódy wot jow do Borschcže a potom psches Nowu wjes a Krjebju do Nychwalda. Popołdnju žo jěžby wospjetuja, ale wěso niz hacź do Nychwalda. Jako wjednikaj budźetaj listynoscherjej knjes Mann a knjes Nojcź wuwucženaj.

S **Wukranczicz.** Njedawno pišachmy wo njesnatym cžłowjeku, kiž dróhi we wjecžornych hodźinach wohrožuje a ludźi wobkradnje. Nětko pak je žo poradźiło jeho sajecź. Psched tym je hišćeže w Borschczi na jenym městnje kradnył. Pomozny hajnik s Dubeho paducha a nadpadnika sadżerża a jeho blížschej policiji pschepoda. Jedna žo we młodeho cžłowjeka, kiž je bjes dźěła po dróhach a lěžach wokoło bruczeschе.

Budyšska mechaniska tkajerńa dale zamknjena wostanje.

Se sawrěnjom Budyschiteje Mechaniskeje tkajerńje saběrasche so też Budyschska wotnoška němskonazionalneho žwjasa pschekupskich pomocznikow (D. H. V.), kotraž mějesche wo tejle nalěžnosći s direkcziju Sjednoczenych jutownych pschadownjow a tkajerńow akc. tow. w Hamburg-Barlinje-Budyschinje. Pschi tom direktor dr. Gruber jeschehowaze wotmołwi wo pschicžinach zastrcža:

Wurjadnje dobre pocžahi sa cžaš inflazije dowjedźechu k wutwarjenju tkarnych a k natwarjenju nowych dźěłarnjow, dokelž mózesche Němska tehdy se žwojej valutu wulki dźěł žwětowe poтrjeby na žo sciahnyć. Po stabilisowanju němskeje měny a jako wutrajna konkurrenza saso krucze do žwětowych wikow sapschimnu, žo němska industrija pschecžo bóle je žwětowych wikow wucžišcžeza a wuwos hładaju wotcheŕasche.

Pokoženje bu wurjadnje kritiske, jako lónz lěta 1925 pkacžiny sa žnyšny njeměrnje pokupowachu. To wukhadžeschе z Indiskeje. Němska industrija je někto žwjecžiła na tukrajnu potrjebu pokasana. Wuwos wucžinja jenož hišćeže žnadnu dźěł.

S tohole wuwiczja po inflazji może žo jenož pokojny wscheho djełacžerstwa djako dawacź. To je k tomu dowjedło, so djełarnje žnajnje se škodu djełachu. S dokładnym pschemyslenjom je žo direktoja rosshudźiła, Budyschski a Opolski djełarnju samknyć, dokelž tejle měsnje za transport njepschihodnje leżitej.

Schtož djełacžerjow nastupa, wupraji žo dr. Gruber, so je direktoja wo tejle nalěžnosći najprjedy se wyschnoscžemi jednała a słónczinje k rosshudź dóschła, so je lěpje, so někotre konzernowe djełarnje poknje djełaja měšto toho, so by žo we wschěch a w pschiwótschnym cžasu djełało. Direktoja jara wobjarnje, so je też wjele wuslonych pschihłajenych puschcżi dyrbjała, tłj běchu wulsojni a nasbonitzi w žwojim powołanju.

Wublady ja pschichod Budyschskeje djełarnje njejsu rózożte. Wobstejnoscže su hišćeže žnamżne kaž pschi samknjenju. Direktoja srosumi starosce djełakonjemjerjow a wyschnoscžow, a by rad sawrjene djełarnje sabo wotewrika. Tola tukhwilnje hischcže žanych wuhladow njeje a direktoja njemóże prajicź, hacź žo wobstejnoscže w bližšim cžasu pschemenja.

S tychle rospominanjow žwjasa D. H. V., kiž měschcžanskemu sastupjerstwu pschedpokožu, njeswěcža žo wožebite nadźije. Mózemy pak žebi pschecź, so smjeje pucžowanje knjesa wyschšcheho měschcžanoštu Niednera do Hamburga tola wuspech, dokelž je direktoja je žama wušnała, so ju samknjena Budyschska djełarnja łetnje někotre statyžaży hriwnow płaczi.

Z Łužicy.

* S **Kleindittmannsdorfa** p. Kamjenza. W nozy k 29. oktobrej salčechu paduschi do tudomneho doma sa khudych a kradnychu jenicžkej wobydlerzy, 77-letnej wudowje a dóstawarzy invalidoweje renty tóščeho pjenjesa, kiž bě žebi stara žona po Klach z wulkej prózu nałukowała.

* S **Hornich Pózkowow.** Kaž hižo schtwórtk pišachmy, žu w nozy k žrjedze paduschi na dwórnischczu w Hornich Pózkowach pobyli a wschě khamory a kaschćiki sa pjenjesami pscherpli. Pjenjes jim malo do rukow wschiłdże. — W žamnjej nozy łyptachu žo paduschi tež do Pózkowskeje póstowoje agentury dobrjez. Nětkle 2 zentnarjej cžežki kamjeń z murje, pschez kotruž dyrbjachu do agentury salčicź. wobdźěłachu. Dokelž pak je schudrowanjom wobydlerjo doma wotuczicžu, dyrbjachu paduschi wostajiwschi wschitko žo z procha měcź.

S **Wjasońzy.** Tu je žo 13-letny schulski hólz Ludwik Thomas je starschičskemu doma wotkałił. Hižo wot žandženeje žoboty je sjhubjeny.

* Se **Schcrachcyna.** Wutoru wjecžor je na tudomnym torhoschcži njeboże z motorskim kolom sta. Tkalz Josef Zobel sabrka runu žmuhu do motorskeho kolesnar'a, kiž je žwojim koleshom k fabrikskeje dróhi pschijedże. Wobaj, Zobel a motorski kolesnar, bu cžežnyschcha. Zobel je jenož lohko ranj, ale kolesnar žebi njeswjesowzo strachenje rosbi. Wón bě z Wjeleczina. Jeho dyrbjachu z autom domoj dowjesći.

* S **Habrachcžicz.** Dejmantny žwaž žwjecži dźensa žobotu tudomny cžłska a hudźbnik Hanyjmann se žwojej mandźelskej rodź. Heidingez. Jubelšti nawołenja je 81 lět a jubelska njewjesta 83 lět stara. Wobaj stej hišće cžiłoj a strowaj a wukonjetaj hišćeze žwoje dźěło.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Marja Madlena Michankowa rodź. Lukaschez w Delnjej Hórzy, khowanje njedźelu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Bjedrich Marschner, skałarški mischtr w Seanitach, 66 lět. — Matej Branzoš, póstowy rjadowar w Sślepom.

Hamtske wozwěsenja z Budyšina.

Wubjerk ludoweje schuli.

Požedźenje schtwórtk, 11. nowembra 1926
pop. ½6 hodź. w Kupnizy (Gewandhaus) po 2 sthodowaj

Dnjowy porjad:

1) Sawjedźenje nowych schulskich knihow pschi Ta chantschej schuli.
2) XIII. dodawk k městnemu schulskemu porjadej.

Na to tajne požedźenje.

W **Budyschinje**, 6. nowembra 1926.

Pschedsyda.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsći wo wjedrje za jutsje njedźelu:** Swjetscho žuchło, tak cžopło kaž dźenja, ležma scherjate. W Jendźelskej je žnylnischi wětr, tu a tam deschcże.

*

Presidenta družstwa wuskich chemiskich dźěłarnjow Brunnera a jeho mandźelsku namakachu w jeju bydlenju w jendźelskim měsce Pubney sasčeleneju.

*

Po statistiziy, kiž w Prahy wundże, je w Franzowskej a Němskej 800 000 ruskich emigrantow žimych, w Chinje 76 000. W Jendźelskej a Skandinawskej liczba ruskich wuhnatych wulka njeje.

*

W Wětrohrodźe, Tuli, Wladimirju, Twerju a w druhich ruskich městach žu wjele ofizjerow a wojakow sajeli, kotriž opposizijskim organisazijam pschiwušcheja.

*

Jendźelske statne dochody a wudawki za žydom nětčežeho lěta 1926 nětkle 80 milijonow puntow šterlingow (1 milijarda 600 milijonow želmow) njedostatka (deficzita) pokasuja.

*

Pola kupy Mołta žarali žo jendźelske namórske letadła a padny do morja, hdyž žo podnuri. Wscho hlědźenje za nim bě bjes wuspěcha.

*

Chineske knjeježtwo wot Jendźelskeje wotschkodźenje za 1600 Chinesow žada, kotriž žu pschi bombardowanjez jendźelskeje wójnskeje łodźe na město Whensien žmjerć pocžerpili.

*

Armenišku je hižo žaby cžežke žemjerjenje domapytało. Wscho hromadże je žo na 25 wjow sniczilo.

*

Knjeježtwo Sjednoczenych Statow je ruskej diplomatyn Kollontajowej, kotraž napoždelu Ruslu w Norwegskej jako pósłanz sastupowaschе, pucžowanje pschez Sjednoczene Staty k pschejedźej do Mexika sapowědźło. Jako pschicžinu žo mjenuje, so je po pschicžahanjišim sastanju resolwem sakasane na amerikanski kraj stupicź, kotrejž žu je nałynne wotstronjenje wobstejnoscže statneje formy.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmak w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Wulke hermanske předawanje

Tunje poskićenja

žonjaceje drasty a tkaninow za woblicki

Njedosćěžne płaćizny a wubjerk je naša reklama

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hlownym torhošću / rózk Žitneje hasy

Knježi hosćenc „K Sakskem Domje“ w Rakecach

Nowy hosćencaŕ. Nowy hosćencaŕ.

Njedźelu a póndźelu, 7. a 8. nov. 1926

Wulki

kermušny bal

w ubjerna hudźba,

započatk popołdnju w 4 hodź.

Dobre jědźe, (zajeca pječeń, husaca pječeń, karpy adt.) dobre piwa a wina.

Wutoru, 9. novembra

5 hodź. 8 hodź.

wulki swětłowobrazowy wječor

(kino)

„Der Juwelenmarder“

dedektiwny porazk w 4 jednanjach

Liesbeth's Entsagung

drama w 4 jednanjach.

Sein Patenpuppchen

wjesołahra w 4 jednanjach.

Přećelnje přeprošujetaj Otto Besser a mandźelska.

Kermuša w Poršicach

awtobusowe zwizk

wot Budyšskeho dwórniša 10^{30} dop.

„ Poršic 9^{30} wječor

hermank w Budyšinje

awtobusowy zwizk

wot Poršic 11^{30} dopołdnja

„ Budyšina, Žitne wiki 8^{30} wječor.

Kraftverkehr Freistaat Sachsen Akt.Tow.

Hosćenc w Haslowje

njedźelu a póndźelu

kermušne reje

Čumpjele tu tež su

Přećelnje přeprošuje J. Měrčink a mandźelska.

R. Hoppstock, barbjerńja

w Budyšinje, Hauensteinergasse

barbi a čisći

mužacu, žonjacu a dźěćacu drastu

a wšo štož do toho słuša.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Melior“** z mosaznym bubonom, a nowosćěbornymi łžičkami

Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach

Wšě ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składźe.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Korta za skót

we wšěch družinach a we wšěch wulkosćach, kaž tež

jonowe roły a šamoty

poruča po najtuńšich płaćiznach

C. Schneider w Budyšinje

na Walskej drózy čo. 41.

Jenož na Hornčerśk. hasy 29

(w dworje)

Wulki skład! Praj swojej přećelnicy!

Nizke płaćizny!

Sobotu, 6., njedźelu, 7. a póndźelu, 8. novembra

darmotne rozdźělenje

200 porcelinowych šalkow, dospołne

200 mlokowych hornčkow, zdźěła wudebjene

200 talerjow, 24 cm w přerězku!

z přiležnosću hermanka.

Kóždy kupc dostanje při nakupowanju wo znajmjeńša 1.95 hr. jenu z horka mjenowanych wěcow darmo.

Předawać budźa so wulke dźěły

porcelina, šklency, kamjenny

na přikład talerje, šalki wot 8 pj. sem, terriny, myjne karany, kuchińske garnitury, šalki ze złotej kromu, 3 = 95 pj., talerje ze złotej kromu, jedyn 58 pj., woprawdźe z ruku malowane 9dźělne kofejowe servisy 3.50, 4.50, 4.95 hr., kompotowe šklički 6 = 45 pj., butrowe šklency 30 pj. a wjele druheho.

Dale wulka dźěła

trikotažow, nohajcow, tekstiln. tworow

na přikład košle (połwołmjane), wšě wulkosće 2.45 hr., kholowy (połwołmjane) 1.75 a 1.95 hr. (wšě wulkosće), podšite kholowy 2.65, 2.95 hr., žonjace spódnje kholowy (zymska kajkosć) 1.95 hr., dźěćace spódnje kholowy (móškate podšite) 75, 95 pj., žonjace spódnje kholowy, wumělska žida, wšelake barby 1.75 hr., prynceske suknje 2.25 hr., dźěćace wobleki, zymska twora, šěre, znutřka běłe, wulk. 60/1.75, 80/1.95, 100/2.25 hr., kupanske ruby, twjelki, ruby na blido, wołmjane zokli, najlěpša kajkosć, wjelbłudokosm. barby 1.80 hr. atd.

B. A. Schmidt w Budyšinje

na Hornčerskej hasy 29 w dworje.

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubličkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratařskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

Moderne

mantle a wobleki

za žony a dźěći k hermanej tunjo!

W. Häcker w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 Założ. 1852

KELLING

barbi, čisći chemiscy z rukowanjom z bencinom

bčele liški tibetske kornarje

pjelsćinowe rukawy, kože wšěch družin

Swoju klamy ma;

w Budyšinje na Kóžorskej drózy 6 telef. 3638
na Přiškańskej drózy 16

w Khočebuzu na Hrodźkowskej drózy 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwińskej drózy 22

w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy 26

Chenillowe rubišća

chenillowe šawle

ze žiłdźanymi a chenillowymi francami, čorne, brune, módre a zelene kaž tež pisane w znatych płaćiznach a hódnych kajkosćach.

Zoki, nohajcy, stopy k přiiwanju, spódnje woblećenja

najlěpšich kajkosćow kupujeće pola mje jara tunjo.

Ernst Jordanowa wud.

w Budyjinje

na Jerjowej hasy 5 na Znutřk. Lawskej hasy 8.

Čerpjacy na přetorhnjenje sydkow.

njekedźbujće na nawabjacu njewěrnosć nawěstkow, ale dźiće k dołholětnym wěcywustojnym. Mój powjaz **„Ideal“**, samsny system abo powjaz **Columbus** D. R. P. je najlěpše, štož bywa, bjez pjera, žadyn twjerdy kožany pask abo żelezny wobtuk, njesuwa so a njetłóči, hodźi so w nocy a wodnjo nosyć. Rukowanje za bjezporočne sedźenje. Žiwotowe powjazy, wobjazy za pupk a předpadowe powjazy, runjedźeršaki, kaž tež podwjazadła (Bandagen) wšěch systemow atd.

Třícećlětne nazhonjenje. Sprawne posłužowanje.

Wot wjac hač 50 000 na přetorhnjenje sydkow čerpjacych z wuspěchom nošene:

Za wšitkich na přetorhnjenje sydkow čerpjacych darmo k rěčam

w Budyšinje, wutoru, 9. nov. wot 1—5 hodź.

w hotelu „K hwězdźi“

Bandažowy specl. Eugen Frei w Stutgarće, Kronenstr. 46.

Přesadźowanje hatneho słanja!

Póndźelu, 8. nov. 1926, popołdnju w 1 hodź.

Kupcy zhromadźa so při „Mostowej korčmje“ (Brückenschänke)

Hatnistwo w Hućinje

Bratŕa Mitschke

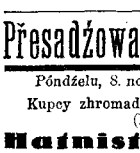

K smjertnej njedźeli

poskića

pychu na rowy

wěncy, kříže, kwěćele

a wšitko druhe, kaž tež

jenotliwe róže

w dobrym wuwjedźenju a po tunich płaćiznach

Willy Schade, Schweigec zalrodnistwo Waldstr. 7 při Nowym pohrjebnišću

Hedwig Schade, rózowy wobkhod Friedrichstr. 6

w Běłej Wodze H.-Ł.

Runaŕ Šołta z Trupina.

Rěčne hodźiny

w Klóšterje srjedu wot 11—2 hodź. p. Natuša;

w Kamjencu štwórtk a njedźelu wot 9—12 hodź. na Wojerowskej drózy 5;

w Trupinje wutoru a pjatk dopołdnja.

Wróćiwši so wot rowa našeho po Božej radźe zemrěteho, mojeho lubeho mandźelskeho, našeho nana, přichodneho nana, žiwnosćerja a wjesnanosty

Jana Knebla z Haslowa

wuprajamy za wšě tak nutrnje wopokazma sobuželenja, pisomnje a ertnje, za wšón trošt, za přewodźenje k rowu, wosebje Baćonskemu wojeńskemu towaŕstwu, zastupjerjej hamtskeho hejtmanstwa a knjezej knježeńskemu radźićelej Bergerej

wutrobny dźak a zapłać Bóh!

W Haslowje, na dnju pohrjeba.

W mjenje wšěch hłubokozrudźenych zawostajenych

Knebłec swójba.

1. přiloha k číslu 260

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 6. novembra 1926

Wokrjesny zjězd w Budyšinje.

Wokrjesny zjězd Budyšćańskeho hamtskeho hejtmanstwa swoju so zańdźenu hrjedu w Gudźi hospjenzu pśichi dwórnišćeju. Pśisedźyda, k. mjeńšćańskeho Seidel z Korsynja, wotewri pósedźenje a powita wósebje narumanskeho zastupjerja za Bisćanskeho mjeńšćańskeho, knjesa dr. Kühna, kiž je městno wótsćitskeho mjeńšćańskeho w Reichenbachu we Vogtlandskej pśichwatał. Wósebje pak witaše knjesa Klingera.

Pśeni dypk dnjoweho porjada na zajupasche dowolnosć naprawow, kiž je wokrjesny wubjerk w swojej polnomocy wobsamknył. Dyrbjachu so tohodla najprjedy pśichilowcy pśichwatane pożćonki wot 629 390 hriwnow. Korsynski mjeńšćańskeho, k. Seidel, rozjasni, so so tu z hłownego dźěła wo pożćonki, kiž je stat k pomjenjenju bjezdźěłoscje za twarjenje bydlenjow dał. Jako dań ma so jenoź 2 prozentaj wótp acjenja płaćiś, za lěśe 1927 a 1928 pak jenoź 1 prozent. Jenoź sa jenu pożćonku na 127 000 hriwnow *ma so 7¼ prozenta danje wotwjeźeś. Shromadźeni pśichi-jeju pożćonkow bjes rosmolwy jenohłósnje pśichłoso-wachu.*

Dale pśichiłosowachu tomu, so je so do finansnego wubjerka na městu woteródźeneho mjeńšćańskeho knjesa dra. Kühna knjes z Rozberg wuwolił.

Stat je we zwjazu cźaju wojerskemu zhdleŕstwu we Sohlandźe 6000-hriwnowsku pożćonku dał, za kótruž je wokrjesny wubjerk rukowanje pśichewjał. Też temule wobsamknjenju dodaśnje pśichiłosowachu.

Druhi dypk dnjoweho porjada saběrasche so z dodawkom wustawkam wokrjesneho wobstaranskeho swjasła. Dodawk je nusny, dokelž su so nowe wuwjedźenje postajenja k spomožeŕśiwowemu zakonjej twdale. Wjele porjedźenja pak njebe trěbne. Mjes druhim pśicheměnichu też § 7, po kótrymž so liczba pśichiłydakow wot 10 na 12 powyšchi. K temule dypku pśidźišćamny so rosmolwa, w kótrejž so knjes W j e l a z Hornjeje Górki pśicheźiwo temule postajenju wobrośi. Njebźěše sa to, dokelž by to njetrjebawšchi pjenjesy płaćiło. Knjes hamtski hejtman dr. J u n g m a n n pak pśicheźiwo Wielowemu měnjenju 12 pśichiłydakow porucźeše.

Wólby zawrnikow a zastupjerjow pśichi Budyšćańskim hamtskim sudnistwje pśichźiše pśiched wokrjesnym sejźd, dokelž so wo tom we wokrjesnym wubjerku dojednacź njemóžachu. Skónczuje wulwolichu so sćehowazy knjeza: Sa prawizu: kubler Klemm w Hodźiju, komorny knjes se Bietinghoff-Riesch z Njeswačidła a zastupjer Wowusch z Komorowa za zobustajenje a knjeza kowarśi mišchtr Müller z Rakez, mjeńšćańskeho Garbaŕ z Minakala a kubler Mět z Lětonja za namjetnikow. Sa lewizu knjes Oskar Běrka z Cźornych Nošlic a za namjetnika knjes Alfred Helak z Dobrusche.

K schtwórtemu dypkej poda knjes hamtski hejtman L ě t n u rosprawu Budyšćańskeho wokrjesneho swjasła a wokrjesneho wobstaraŕskeho swjasła za wobkhodne lěto 1925-26. Po rospravje wopśichija wokrjeź kaž hacź dotal 809 kśiwnych kilometrow a ma po licźenju w lěcźe 1925 106 861 wobydlerjow pomju 100 185 w lěcźe 1920. Wobydlerstwo je potajšim wo 6,66 proz. pśichrostło. Wokrjesny sjězd schadźowasche so to śi króć, wokrjesny wubjerk wotmě pak 18 pośedźenjow. Kóńz wobkhodneho lěta měješe wokrjesny swjasł 9 sastojnikow a 29 pśichistajenzow.

Na wokrjesnowe finanzy dale njepśichódnje skutkowasche, so wokrjesny swjasł swoje trěbne wobkhodowe žrědźi njemóžeše samostatnje swjesć. Wón dyrbješe so z pomocu wokrjesnych gmejnow ziwiś. Dyrbješe tohodla so šajnje po sahadze měś, so by z krutym a derje z organizowanym dźěłom słutniwje sestajany hospodarśi porjad z niskimi wokrjesnymi dawkami sdźerjał. Hodźi so też dopokazaś, so je runjewon Budyšćanski wokrjesny swjasł w zyłej Sakskej najsłutniwišcho hospodarił.

Wothladarnja na Jidowje je so derje wuwiła. Licźba khowanzow stupi wot 172 na 185, licźba sastaranych a polepschowanych wot 51 na 58. Na pśichtwarjenu jeźdnu měśnosć natwari so sabawna sala. Natarśe wobsedźeńśtwo wustawa so wo 33 akrow, 124 prutow powjeršchi. Tohodla bě wulka brózeń nusna. Dale pśichdrawi so plokarnja z metoršim cźerjenjom. Natarjowski dźěźazy dom wuźiwa so wósebje za zyroty, wopušćeńcne a sanjerodźene dźěći.

Gmejnske pucźe su so jenoź mało polepschiśe. Tola pśeco je 174 gmejnow w hromadźe 88 297 metrow pucźow pśichiśewiło. Te dyrbjachu płaćiś 987 000 hr. Dokelž pak źrědźi njedobałachu, móžeše wokrjesny swjasł jenoź pucźe w 159 gmejnach z 42 402 metrami dołhosće a z 399 000 hriwnami twarśtich wudawkow pschipósnaś. Wokrjeź saplaći 198 000 hriwnow twarśkeje pschipomoźy a stat 53 000 hriwnow.

Sa sajndźenśe saměry pśichiwoli krajny bydlowy zwjask w zańdźenym lěcźe wšcho w hromadźe 97 500 hr. Wokrjesny bydlerśtwo hamt měješe mnoho wobschérneho dźěła, kiž žebi wjele cźasa žadasche. Sa podpjeru bźěkonjemějerjow wuda wokrjesny swjasł 897 900 hriwnow.

Na kóńcu knjes hamtski hejtman wschěm statnym a wokrjesnym sastojnikam a pśichistajenym zwój dźak za spróźnjowe dźěło wupraji.

Korla běli ćstwu.

(Wobras je wóžy.)

Cźaju wschak je, so so ras sajo wobźeli. W cźornej kowarni je sloro gnźełiścho, hacź w Korlowej ćstwicźy, tuteho starcho hólza. Ale Korla njeje hišćcźe k tomu cźasa měł. A dźenża je runje hodźi. Ma khwile. Je druhi dźeń kermuschce. To njetrjeba na dźěło hicź. Haj, dźenża budźe ćstwu wobźěliś. A zyle sam budźe wscho cźiniś. Njeje tak khupy, so dyrbjał murjerjej abo samo molerej hromadu pjenjes do hubu cźišnyś. Schtož cźi móża, to nasch Korla też dokonja. A khwilej wscho tak „akorat" njebyło, to niczo njewadźi. Khwila wóż, so je sajo troschku gnźełiścho wo ćstwje. Po prawom dyrbješe to hižo w lěcźe cźiniś, dokelž to lěpje ćshmje. Nó, to cźi krutý woheń do ćstwy sadźeła a tak hižo wężka póńdźe. Abo khiba hišćcźe hacź k lětu w lěcźe wostajiś? Dołho bźi njerozmyślnje a hižo so gratu pśichima. Najprjedy wurumuje nadobu.

Korla žej jenu sapali, wobuje so zyle stare kolowy a woblecźe so hišćcźe starschi pjeśl. Wschudźe kuła rěśnik je drabow, ale k tajšemu dźěłu su tajśe stare kluŋkery khmane nosći. Hlejcźe, kak zigaru w kěwyn kucźišu hubu dźerži! To pak je tej zigarišćcźo. To mohli śedźiwjo blutwaći, hdyž toho kurieź widźa. Wóle na kóńcźo hacź zigaru montane. Najprjedy zwušadźuje wukna. Ale Korla ma hižo pśi spočatku njeźboże. Jene rozbi. To drje je jara mjerjaze, ale perjedźiś so tohodla wężka njebodźi. Schtož je nimo, je nimo. Sśwoju njewjesću je pśichćadźił a tuž dyrbi so też w tom swojemu dźěłej podaś. Hacź je tej njeźboże? Dewak rěka, so schleźiły swoje pśichinjeju. Skónczuje tola hišćcźe na stare dny k njewjesće pśichźiše. Cźaju wschak je. Dewak nam pod ruku šestari a potom jeho žona nochze měś.

Cźašnik a wobras, na kótrymž je jako kanonéŕ wotmolowany se zwojimi towaršschemi, poloji do komorki na śežo. Wschón dalschi cźapor donješe won na dwór. Schleuźcźany tlamor wotłaji śiejo, storźi jón jenoź troschku wot śeśerny a połoji na njón starej měchaj. Khóts thort, tele, pawźiny sa kamorom. Korla wosmje mjetanow a wotnjecźe je. To wź, hyrnjej ani murjeŕ ani molеŕ njebyk. A hižo ma druhe njeźboże. Pśichi tom storhnje wobras je śeśerny a „pacź" leźi rozbity na śemi. Khiba je to druhe njamjo sboża? Ty mój Bożicźko, runje wobras, hdyž je zyła wjeś a wokolina namołowana. Na njón žej njeje wjazy myślił. Dześ a kusko jón skoro wjazy widźał njeje. Je runje tak cźorny kaž śeśerna hanta. To mjecźe a schudnuje a skoro šam je wo mrócźelach wjazy njewidźi.

Ale wscho ma žiwój kóńz, też tuto mjecźenje procha a njerjada. Hižo pśichźiše wot žurbowa z bańku kalka a běli wjerch. S dalšim toporom sajźe do schleuźcźaneho tlamora, hdyž chzyše do bolwa tunknyś. Ale tohodla so na Korla njerosćnjewa. Na koho też to, hdyž je šam na tom wina. Wostanje pśichi tom: Cźrjódy pśichinjeju źbože a *dźěła w nerjadze dale. A hdyž je tolle wscho tak pśichełśił,* dha je śeśerna blakata a šmuhata, kaž mohł rjec, so je ź wodu běłił a pśech a njerjad jenoź hromadźe sestorkał. Korla to widźi a žej pschetkadźe, kak ma so wěs dale cźiniś. Hdyž budźe troschku wusthnyte, potom k druhemu rajcźi poběli a hišćcźe k cźerjenju a poślednjemu. To chze prawje „durat" sćinicź. Wjerch běły kaž śnéh a śeśerny selene kaž młode žywy a horjeka wokolo kromu a linku. W makem hornzu pśichitośe žej cźełwjenu barbu. Waš žej wokolo brjucha žwjasła a hornźe sa njón powěźnje, kaž je to hižo pola muźiskich widźał, na pśch. kónk, hdyž žyku. Jako lineal wosmje žej pilowy brjent. Haj, nasch Korla wě jej sa-radźiś, tón tak khupy njeje kaž to była šda. Tak śpěšcźnje to njestłuńje a tuž bostkoži ruce ke tlamorjej po barbu.

Hlajcźe noź, kak nóžkuje! Wokolo dwémaj cźas bjeź hotowy a potom hišćcźe kermuschku doštwjeźśiś. K Holbrat-kej Madleni, ź kótrejž je žej hižo dalwno dobry a kótraž jeho bohu wupłoła, skoźi śpěšcźnje nuts a po wopracźa, hacź njecha na sajnje popołnoje ćstwu wurjedźiś. Hišćcźe. A do korcźownicźi žej też saběrnje. Je doseź procha do so nabrěbat a chze žej wuschko cźisteho popscheź. Telko hišćcźe, tola wuśkoźi, hdyž murjerja płaćiś njetrjeba.

A w korcźinje so hižo wschelake hłowy wjercźa. A to hižo dopołdnja. Por wěrnikow tam šedźa a nékajši ma-schinski Fryga. Sšamo murjeŕ Lopatka tam šedźi, do kótrehož rjemjeźła so Korla dźenża hyła. Tón hižo ź cźajom kermuschkuje. A Korla dyrbi ź nimi šobu płaćiś a to tam šedźi we žwojim rosterhanhym a šamašamym wobleczenju. A hdyž šej Bóhłoh Knjes šchkodu wobhlada, to hišćcźe tam šedźi, hdyž wjeczor so reje sapocźinaja. Pśichi hantwarśkim blidźe je šej wuźiwył a šmorcźi. Skónczuje wokolo dźeśacźich wotucźi. Nětko so na hewrjekańju a žwój nakdanny pjeśl dohlada. Tuž so poczina w jeho blukim nopje jaśnicź. „Khóts dracź, nětko pak rucźe domoj!" Wośtróśnjeny cźampa po wžyj. Ta wężka njeje wólbr! Zylicźki dźeń je khěża wocźinjena stejała! A ćstwa połocźcźe wobleczena. Zhły cźapor wonka na dworje! Chze wscho śpěšcźnje nuts stopkaź, to rěka, je-li jemu nicźo pokradnyli njejšu. Dokelž nětko so něchto hromadźe nakradnje. A ćstwa njech tajła wostanje. Nasajtra rano dyrbi dźe sajo na dźěło. Kak je so jeno tolle sabyć mohł! Drabnje sa hornczkomaj ź barbu, a cźuje, so je hlina w nimaj. „Tele śeśerby, tale banda, to žu mi k lubu nacźinili!"

Kak halle so wuśtroža, hdyž do dwora stupi a šapałku zajełi. Ani blida, ani śtólcźka, ani hornczka tu njeje. A śchto dha to je?! Wokna su šapowěźnjene, ale śwěcźi so mutska! Wěcźy kaž śeśerna stoji nasch Korla a głucha. Niczo so njeda łžyśchcź. Skónczuje so ćstwa, wośmje žylny žochor a nałtaji so do ćstwy. Pśichimnje krucźe sa žochor,

K dwěsććělětnemu wosławjenju Knjeninicje cyrkwje w Drježdźanach.

W tutych njedźelach swjećeše so w Drježdźanach wopomnjeće kładźenja zakładneho kamjenja Knjeninje cyrkwje před 200 lětami. Wulkotne ćtwórcowcowy twar je kóždemu wopytowarjej hłownego města Sakskeje znajmjeńša přez swój majestatny kulowar znaty. Dokelž předstawja hordozny twar błyšćacy skhodźenk we rozwiću protestantskeho cyrkwinotwarskeho wumjelstwa, pódla Zwěrinca (Zwingera) najznamjenićišu twarbu rady twarjaceho awgustowskeho časa, to drje njebudźe krótke rozpominanje jeje samowonsće cyle bjez zajima.

Jako hordy kulotwar njeje Knjenina cyrkej, kaž so tak často słyši, jednore, mjeńše napodobowanje hobrskeje Pětroweje cyrkwje w Romje. Duchapołny twarski mišter Knjeninejo cyrkwje, radniski mišter J u r i j B ä h r, móžeše ćeźi nadawk přewinyć: tworić zakład cyrkwje, kótraž na wobmjezowanem twarskim městnje, na starem Knjeninem kěrchowje pódla Nowych Wikow (Neumarkt) by wobpřijała mnohosć kemšerjow, tak wulku hač so hodźi, kótříž dyrbjachu wšitcy předarja derje widźeć a słyšeć. Z tutymi žadanjemi protestantskeho kulta běchu wumějenja ruma, tož do wysokosće wobmjezowane; přetož centralny twar, t. j. wokoło srjedźišća so zestupacy twar, njesměđeše so z „předarskej rolu" stać, wo kótrejž by předarjowe słowo njezrozumliwje wuklinčało. Kulotwar (kupola), kiž běše z twarskim idealom architektowym, dyrbješe po tajkim hižo w mjeńšej wysokosći městnosć zakrywać; wokoło srjenjeho kulojteho twarjenja, kótrež wón krónuje, mějachu być mnohe wustupki zarjadowane, kótrež dyrbjachu měć dobre, swětło a być snadnje přistupne. Bährje je za kraja wumjelskim darom po wjacyłětnem njewustawacem rozmyslowanju zakład našoł, kiž je sam na sebi hižo we swojej jednorosći z mištrskim dźěłom. Kolizu (rotundu) wobdawa wustupki wobsahowaca *poštworjenosć, w kótrejež nakhilenych rózkach* štyri na kosu stajene skhódne wěže stoja, jako mócna zepjera khrobcho kulotwara, wysokowjelbowaneho ze pěskowcowych štwórcowcow. Jako škitacy kulotwar, nad nizkim znutřkownym kulotwarom postupowacy, je wón jeničcy k tomu postajeny, zo by we wobmjesće na zwonkowne skutkowaŕ, potajkim króna města ze zaćišćapołnej skutkownosću. Nutřkowny rum njeje wužity, ale tón drje je hižo twarc chcył za postajenje khorow měć. Richard Wagner, tehdyši dwórski kapalny mištr, je prěni króć 1843, sto lět po dotwarjenju cyrkwje, krasnu skutkownosć akustiki wupruhował při přenjotnem předwjedźenju swojeje poslednjeje wjeńcerje japoštołow.

Twarsku złožitosć tutoho takrjec wšeje zeńskeje ćeže wotwjazaneho, wysokosahaceho kulotwara, kiž hižo Schinkel jako ženialny wobdźiwuje, wopisować, k tomu tudy města njeje. Njech jenoź je naspomnjene, zo 8 zwjazkow po tšoch mócnych „wotrohow" t. r. po wašnju podstawow ćesanych murjow, pod zapałenjom zwonkowneho kulotwara skhowanych, kaž žiłojte hobrske ruki kamjentne „latarnje" noša, zwotkelž je sebi młody Goethe sydłowe město, zdźěła přez třěleńcu w sydomlětnej wójnje (1760) w rozpadankach ležace, wobhladował. Běše tola stary Fryca tři dny dołho wokolnosć Knjeninje cyrkwje z ćežkimi kanonami bombardował. Wot kamjentneho škita kulotwara pak běchu wšě granaty bjez wuspěcha wotlětowale; a tak dyrbješe wón „staru twjerdu hejų" stejo wostajić, mjez tym zo štyri druhe cyrkwje stacho města so rozpadachu.

Wobdźiwamy-li z płoniny latarnje zwjetšeho dźěła też dźensa hišće krasnu wokolinu Połobskeho kótła hač do hór, to stoji nam stary Goethe před wočomaj, kiž na dompuću z ćeskich kupjel w lěcźe 1813, krótko do wudyrjenja wójnskeho njewjedra, z powětrowe wysokosće nad rjanymi zakutami domow na zapadowace słónco zhladowaše. By-li wón so toho domyślił, na kajke duchapołne wašnje twarski mištr, jako *potajeny gotik, delni dźěł kulotwara podpřewaše a podstawkowaše*, wón budźeše swojemu khwalospěwej na Straßbursku wulku cyrkej (Münster) najskerše hišće druhu hymnu na twarca J. Bährа sćehowad dał; přetož to je krasny organismus, kiž bohužel widźomny njeje: wokoło 60 woblukow, podpjeranych woblukow, kaž jich na gotiskich kathedralach namakamy, słužacych k přenjesenju pinaicy wysokołódźnych sćěnow na zwonkowne murje nizkich pobočnych łódźow, podpřěwaja so ze wšěch stron wot sylnych wokolnych murjow přećiwo podnoži kulotwara, a jich khribjety noša kortkotju kamjentnu třěchu, kulotwarowu šiju, kotrejež zahib čini z kulotwara zwon a dawa jón organiscy, swobodnje a lohko z podpjerowych murjow wustupować — krasnosć ze zaměra, ze přidawka je na duchapołne wašnje wuiwta!

Mudrje běše wumjeło swój drje wot spočatka krutý plan, kulotwar jako monumentalne dźěło z kamjenja do módreho njebja wuwjelbowak, swojemu twarskemu knjezej, měšćanskej radźe, najprjedy zamjelčał. Hakle hdyž běchu, posylnjene za tajku hobrsku ćežu, natwarjene murje tak wysoko zrostłe, wustupi wón ze swojim zaměrom před zjawnosć. Po přewinjenju wulkich přećiwnosćow poradźi so kruće wojowacemu, wobstarnjcuemu architektej, swoje žiwjeńske dźěło dowukonjeć, z wuwzaćom latarnje. 1738, we tom lěće, w kotremž bu ze twarom katolskeje Dwórskeje cyrkwje započate, wumrě mištr, a nětko započa so z cyłej mocu wójna wo kamjentny kulotwar a wo wotmyslene wobćeženje přez latarnu. Błyšćate za dobropřipóznaće Lipčanskeho měšćanskeho twarskeho mištra Davida Schatza wumoži pokład (Schatz) Drježdźan, zawobara kulotwar před zworttorhanjom, kotrež běše Chiaveri, architekt Dwórskeje cyrkwje, namjetował, kaž wón też pozdźišo podobny wupad přećiwo Michelangelosowemu dźěłu, njenujcy přo-

wotrasły dirje a — rosdaja hubu. Wjerch, schlewjerbelty wobelene, na sjeńnach rjany tapejtowy mustr a horjeka wokoło wulkotna kroma. „Korlu sthowanny tu", běchu rěsnjy ńej prajili a korčmar bě mulerjej Lopatyy rjekł, „a ty dźensh a dochinich jeho jitmu. My cši to saptacjimy." Korla ho dźiwa a hkowu tschaše. Jstwa rjenje wurjadžena a wicho rjenje rumowane. Sa kachlemi ftykschi ho nječhto schudrowacej a kramoschcicj. Sadzo pschima Korla krucžischo sa frehoram a — Holbrakes Madlena wuskocji. Běsche ho spěchnje sthowała. „Nó haj, njemóžach tola thěju sannu wotkazicj, ty sapita kaldona." Wona jemu powjeda, kak je tosche było a won ji, kak je ho stało, so je dsensa wihazo wotiał a swojpjet wobkruczuje, so žadyn pjezk njeje a so je ho tz jenoj wurjadnje stało. Druhi ras to nochze cjinicj. A nětle dyrbi ju domoj dowjesch, dokelž ho žama boji. Hdyž ja dwě hrdžinzy sadzo pschindže a w komorzy pošlescheho wotwrodzeje, pardawaj, lezitej czaßnit a wobraš na schpundowanju — rosbitej. „Brawo, brawo", šmějesche ho Korla, „pscheze njech ho na tyhaj tuskow rosbitej. Jstwa je bles njeje hotowy salow a wojenicj ho tež budu. Czrjopy pschinjeju shoze, to hižo hnm dsensa rano prajit." Wo wrězje lehnje ho do loża.

Podnjebjo w novembru.

W pschedpošlednim měßazu léta, w novembru, šwěcji ßtónzo w naschich kónczinach jenoj hischcze wośom hodźin nad horizontom. Nozy spěchnje pschiběraju, a dołha cźma dawa możnosch, pschi jaßnym njebju firmament wobkedźbowacj. Wulkosch a liczba ßtónczných blakow nětle hischcze pschiběratej a ſ tym rosche tež elektromagnetiiki wliw naschcho zentralneho hwězdna. S pomozu ßtónczných blakow bě dale móżno, czoß, w kotrymž ho ßtónzo wokoło ho wjercži, wobliczicj. Stanje ho to w pschercžku łożde 26 dnjow. Na kromje ßtónza możemy nětle tak mjenowane protuberanzy abo ßtónczne płomnjenja wobkedźbowacj. Njeje to nicžo druhe hacj żehliwy wodźik (Wasserstoff). Druhdy tute płomnjenja ßamo hacj do 500 000 kilometrow pisches kromu ßtónza wußapnu. Też spěchnosch tutych płomnjenjow wobliczha ho na wjazy ßtow kilometrow ßa sekundu. Hdyž tute ßtónczne płomnjenja ſ wudvrjenjom naschich vulkanow pschirunamy, kotrež ßu ßa nasche poměry tola hewak nječhto njeßmerne, możemy pošlednje tola jenoj jako dźeczaze krajti wobhladacj. Nastanje praschenje, kak ßo czopkota a świetła, kotrež ße płomnjenjemi ße ßtónza ho ßhubijutej, jako narunnujetej. Najprjedy drje ßo da, ßo ma wěßy ßpytnik prawje, tiž bě měnjenja, jo drje czaß pschindže, ßo dyrbi pošledni człowjek jako eskimo pschi ekwatorie ßmjerßnycz. We wopramdźitosci pak drje ma ßo wěz tola tuſt hinak.

Eßónzo ho mjenujuz pomału hromadźe cźehnje, pschi czimj wjele czopkoty naßawa, kotraž ßo tak ßtajnje wabnowja. S wulkich planetow, tak daloko hacj możemy je bjes ſchtelczay widzecj, możemy też w tutom měßacu po prawym jenoj Marßa a Jupitera derje wobkedźbowacj. Mars, kotryž 27. oktobra ßemi najbliże ßtejeſche, możeſche ho jara derje wobkedźbowacj. Tola hacj dotal wuſtedli hischcze ßnate njeßu. Wośhebity ßajim ßhudźuje w novembru cźißczenje hwězdow, kotrež ma ßo mjes 14. a 16. t. m. wocżakowacj. So bnchmy tutón ßajimale jewjenja wobkedźbowacj móhli, dyrbimy na mjenowanych dnjach naßchu kedźbnosch w druhej pokoju nozy na dołhoraniſche njebjo ßłožicj. Schtóż je tedy w jaßnej novembrißej nozy ßwědk hył cźißczenja hwězdow; ßacźißchcj tuteje raßnißeje hry tak ruczje njeßapomni. Tutón njebjeßli wahnjoßtroj je tołhodła tak jimacj, dokelž ßteji w żiwym kontraßcze ſ hewak tak měrnej majeßtoßczu hwězdneho njebja. Stróżimy ßo, hdyž nadobo ßwětły dypt ßo jewi, kotryž ßa nječhto ßekundow njeßmérny puczá na podnjebju pschethwata a ßo runje tak ßpěchnje ßaßy ßhubi. Spodźiwnischo hischcze je, hdyž nadobo mjes hwězdami czerwjena, ßelena abo wjadra żehliwa kula ßo pokaßa, kotraž pomału po njebju cźehnje, hwězdy w jich błyßczeju zaczěmnujo, ßo by ßo nětkotre ßekundy rospuschczała abo ßo by nadobo ße wulkim praßkotom rosleczała. Sbytki takeje rospraßnjeneje kule namakaju ßo potom czaßczißcho na ßemi jako mjeńßche abo wjetßche meteory. —

Cyrkwinske powěśće

S Budyßchina.

23. njedźelu po ßwj. Trojizy:

W Pětrowßkej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. farař Menda prědowanje; dop. 1/4 12 hodź. ßwjedźeńße kemßchenje, na kotrymž tajny zyrkwinßki rada Rokenkranz duchowneho primarinja Fröhlicha do nowcho ßastojnßtwa ßapokaża a duchownu primarius Fröülich ßwoje naßtupne prědowanje dźerži. (Zyrkwinßki khór ßpěwa: „Pschecžo wón je ßwojim jandźelam pschikaßał".)

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dopołdnja w 9 hodź. farař Siegemund prědowanje, wjecžor w 6 hodź. pódowanje farař Menda.

Sběrka ßa tudomnu wośadnu diakoniju.

Wutoru dop. 1/10 hodź. w Budźiżu hoßeżeńzu ßhadźuje ßo ßwjatk żonjazych towaŕßtwow Budyßchßkeho wokrjeßa.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowßkej zyrkwi modlerßka hodźina ßa njedźelnicže.

Schtwórtk wjecžor we 8 hodź. pschihotowanje ßa 24. cźaße kemßchenje pola farara Großa na Sedßanßkej dr. cźo. 6 a pola farara Siegemunda w Towaŕßchnym domje.

Tudźeńße ßastojnßtwo ma w Pětrowßkej zyrkwi farař Menda, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farař Berg

S Hrodźischcża.

Schtwórtk, 11. novembra, dop. w 10 hodź. Boże wotkazanje w Drožďżiju.

Pjatk, 12. novembra, pop. 1/3 hodź.: Boże wotkazanje w Běkej Horje, popołdnju w 4 hodź.: tohorunja we Worßynje.

Ze susednych a dalßich krajow.

* S **Lipßka.** (Dwě holzy ßo ßhubiłej.) Wot ßrjedy je ßo 13lětna ßchuletka Kirchhof ſ Mokowa bjes ßlěda ßhubiła. Holza cźerpjeßche na padawu khoroścź. Snatej ßwójbje bě ßrjedu popołdnju na wopyt ßchła, ſ wotkelž ßo wjazy wrócźiła njeje. — Dale je ßo 15lětna domjaza dźowka Krug ßhubiła. Dokelž je ßebi gitaru ßobu wßała, myßła ßebi, ßo budźe ßebi w korczmach je hudźbu dhajcź pjenjeßy saßłužicź.

* Se **Plawna.** (Pschechißwjeł.) 22lětny kontorißt, kotryž je pola Plawnßkeho wulkowobkhoda w běhu poßlednich lět 6000 hriwnow pschechßchiwił, je na motorßkim kole ſ Plawna cźeknył.

* S **Altenburga.** (Wohenj w ludowym domje.) We ludowym domje ßwobodnych dźełacżeŕßich ßwjatkow we Altenburgu wudyrì wohenj, kotryž horni dźeł wulkeho twarjenja ßnicźi. Tola też wjeŕch wulkeho ßala je ßo pschepalił, a wobßteji ßtrach, ßo ßo ßypnje. Skhoda je wulka, je pak je ßawěcżenjom knta.

* S **Karlowych Warow.** (Morduarßtwo dwanaczełetneho). Dwanaczełetny ßyn korczmarja Witka we Stiernu ßwadźi ßo w bróżni je ßwojim 15lětnym bratrom. Wo ßtiwi ßo potom dale wadźeßchtaj. Nadobo ßtorhny hólczej nanowu hoitmiuku tßelbu ße ßcżeny a tßeli ſ njeje ßwojemu bratrej do hlowy. Trjecżeny bórzy na to ßemrě.

* S **Pilßnje.** (Mopor ßwaźliwoßcże.) Ssedlarßki pomocznik we Winterbergu ßaße w połnozy po grocże błyßkowoda na zyrkwinßku wěßu a wutykny tam k narodninam republiki běło-cżerwjenu thorhoj. Haczruncj bě wěża je ßnehom potrhta, poradźi ße ßwaźliwy tuſt, tola na wrócźopuczu ßnjeßoži thróbin łażeŕ ßmjerć-

Přilopk.

* **Nowy cżeßiny doktor bohoßłowßtwa.** Theologißka fakulta Lipßcżanßkeje univerßity je profeßora Hickmanna, we zyrkwinßkim a kulturnopolitißkim żiwjenju znateho, bohußława faßßkeho krajneho hejtma a ßynody a pschedhydu ludowzyrkwinßkeho ßwjaßka lońzow, džiwajo na jeho ßaßłužby ßa cżeßtneho doktora bohoßłowßtwa pomjenowała.

* **Khróßte paduschtwo.** Khróßli paduschi pobuchu we pschedßandźenej nozy we wulkowobkhodze na Lipowej dróży w Berlinu. Se ßußodnych khežow pschihódźechu po tßěchach hacj k domej, na kotryž běchu wotpohlad ßłožili, puschcżichu ho na powjaßu hacj k 4. poßthodej, hdyž ſ verandy do wuprózdnjeneho hydlenja ßaléßechu. Potom dóńdźechu do domownikoweje ßtwicżki po klucże. Dokelž běchu pytnyli, ßo ßu durje do prěnjeho poßthoda, hdyž ßo wulki łkład żidy namaka, ſ alarmowaniſkej pschiprawu ßchiktane, nabichu w druhim poßthodje, hdyž bě thorunja próżdne hydlenje, dźěru do ßchpundowanja a ßaléßechu ſ njeje do prěnjeho poßthoda. Tam kradnychu za 10 000 hr. żidy. Potom wrócźiłho ßo ßaßo ſ tßěchnym woknom na ßußodne khěże a wot tam dele na dróhu.

* **Żałoßne mordarßtwo pßched wjele lětami?** Njedaloko Potßdama, na hranicy romantißcheho Schwielowßkeho jězora we blißkoßci Petzowßkeho hrodu, kotryž knjeſ ße Kähne ßłuſcha, namakachu wcżera tři cżłowjeße koßcżowzy. Po namakanej dyrbi ßo ſ wěßcżu ſ mordarßtwom liczicj, kotrež je ßo pßched wjazy lětami ßtacź dyrbjało. Ssudniße wyßchnoßcże ßo prózuja, podawk wujaßnicj. Sahrodnik Pießch ma wot wjazy lět ßem w lěßu wobheđżerja ſ Kähne mjeńßchu parzellu wotnajatu. Hdyž tam wcżera rjadli pßcherywaße, namaka ßnadź 30 zentimetrow hluboko tři cżłowjeże koßcżozy. Jedyn ſ nich je wot jeneho dźeßca. Na parzelli bě prjedy huſty kěß ßtał, kotryž běchu hakle pßched 5 lětami ſpuſchczeli. Namakaniſchcżo leži w njepożrednej blißkoßci tamneho męßtna, hdyž běchu w lěcże 1922 żyna ßahrodnika Oty Saaßy w lěßach knjeza ſ Kähna ßatßeleneho namakali. Knjeza ſ Kähna winowachu tehdom, ßo je hólza, kotryž w lěßu ßchczeżcże jeja wuběrałche, ßatßelił. Tola Potßdamßki pschißażny żud jeho wuwinowła, dokelž ßo jemu nicžo dopokazacź njemóżeßche. Dokelž ßo w poßlednich lětach ſ tamnißcheje wokoliny nichtó ßjubił njeje, dyrbi ßo ſ tym licżicź, ßo mortwi ſ Barlina pothadżeju.

* S **Saamomordarßka wjeß.** W Obernizach pola Saalfelda ßu żebi w ßandźenej nozy tißo młodßi ludźo żiwjenje wßali. 18lětny bludarßki wuczobnik Schnappauf męßeche ſ 19lětnej ßłużobnej holzu Jremu Dörßlej poczahi, kotrež njedźechu bjes ßcżěhowkow woßtałe. Na jeleßnißkich kolijach pytaßchtaj a namakaßchtaj ßmjerzi. Dale ßaßeli ßo 21lětny bludarßki Wehla w ßamžnej nozy we ßwojim kozu. We ßawoßtajenym lißcże mjenuje cżeźke mużłe pschicżinu ßwojeho ßamomordarßtwa.

* **Awtowe njeßoża.** Njedaloko Deßina w Mecklenburgu namaka lißtynoßcżeŕ roßrażeny awto, kotryž bě po 5 metrow wyßokim nawißu dele padnył. Awtowy ßchofer a wobßedżeŕ pschekupz Harnack ſ Criwiz leżeßchtaj motrwaj ßpody awta. — 67lětneho hajnika ſ Deutßchgabela w Czechach pschejedże po dróży pschihantajcy awto. Nozy ßo jemu ßtamaßchtej a rjebła ßmjeczeßchu. Hodźiny dołho wośta ßnjeßbożeny na dróży leżo, dokelž awto dale jedżeße. We khorowni hajnik na ßwoje rany ßemrě. Też jeho żynaj běßchtaj pßched krótkim ßmjerćnje ßnjeßbożitoj.

* **Męßta pod knjezßtwom żónßkich.** W Belgißkej ßu w poßlednich tydżenjach nětkotre męßta ßłožuju ßo na wunoßchł wólbow doßpołnje pod knjezßtwo żónßkich pschißchło. Tak ßu ßo n. pich. w męßcże Henck w Timburgßkej prowinzy wßche magißtratiſke męßtna wot męßczańoßty hacj na ßaßwěcżerja tatarßkaw ect żónßkich wobßadźiłe. Wßo ßu ßebi żónßke wßche dobre ßaßtojnßtwa ßame ßa ßo djerżałe, a jenoj tajke ßaßtojnßtwa, wo kotrež njerodźachu, ßu mużßkim pschewoßtałke. Tak woßtajne ßchitanßka polizija w ßaßtojnßtwje, tola hamt polizaißkeho kommißara je żebi żónßka pschißłuchowßka. Podobnje je we męßcże Waret pola Lüttichu, hdyż ßu w ameriſkich wólbach tohorunja żónßke dobyłe. Brüßeßke nowiny wumjetuja mużßkim jich liwßoßcż pschi wolenju a wocżakuja, ßo jich nadknjezßtwa żónßkich ſ tomu wobrocźi, ßo we pschichodże lépje wola.

* **Wulki woheń w Rumunßkej.** W Rumunßkej ßathadżeju wulke wohnje, kotrež ßu hižo zyłe wjzy ßnicźile. We Klauſenburgßkej wokolinje woheń wośßebje ßurowje ßathadżeße. Wulka wjeß Jenefeß ßo ßforo dospołnje wotpali. W Abjudßkim wokrjeßu ßnicźi woheń zyły rjad hromadże ßwißowazych wßow. Bola Brancea ßatkadża woheń we tamnißcheji ßčßach. 500 hektarow leża je ßo hižo wotpalito.

* **Hroża pschi wohnju w baratach.** Na wobßedżeńßtwje tatarßkeho kubleraja Mareißa Weißa pola Budapeßta, wotpali ßo w nozy dźěłacżeßtka baraka, w kotrejž 120 dźěłacżerjow ßydßeße. Naßta wulka hroża; dwě żónßkej ßo poteptaßchtej a dwaj dźěłacżerjej ßo ßpalichtaj. 67 wośobow bu cżeßko ranjenych, mjes nimi wjele żónßkich.

* **Nowe ßemjerżenje w Armenißkej.** Po powěßcżach ſ Moßkwy ßu w armenißkim męßcże Leninakom, kotrež bu pßched dwěmaj njedźelomaj ße ßemjerżenjom cżeßko domapytane, ßnowa żyßne pobjemße ßtorki łacżuli. Wobydleŕßtwo cżeka ſ hróßu ßajate ſ wulkeho dźěła rospadaneho męßta. Sčneh a ßmjerßti powjeßcha hubjeńßtwo wobydleŕßtwa. Hacź dotal nacżinjena ßchkoda wobliczi ßo na 12 000 000 rublow.

* **65 hórnikow w żeleßowych podkopkach żiwi pohrjebanych.** S Washingtona ßo piża: Cżeße njeżoże ßta wcżera na żeleßowych podkopkach „Ißpheming" w ßtacże Michigan. Tam ßwjeże ßo ßemja — podkopki leża w bahnotjej wokolinije — a ßajßynu 65 hórnikow. Wobßtoji ßtrach, ßo ßu wßchitcy wo żiwenje pßchißchli. Wukhowanße dźeła, kotrež ßo ruczje ßapocżachu, żłubja mało wuśpěcha.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 6. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,204	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,367	100 českosl. krónow	12,447
100 šwjic. frankow	81,01	100 franc. frankow	13,76

Za Berlinsku burzu běchu wčera kurzy efektowych wichelake. Wójnska požčonika na kurzu něschto mało pichiładži. S 8,20 hr. spadny na 8,07½ hriwnow.

Produktowe wiki pischinješechu wčera bóle strjeżene płaczišny sa khlěbowe žito, nalětni ječmjeń a wowsu. Pischičkina strjeżenja běchu powěsćže wo wyschischich płaczišnach na wukrajnych wikach a žadnoježi žita na nasich wikach. Pischenża, rožka a wowsu běchu wo 10 np. a nalětni ječmjeń wo 15 np. po zentnarju drózišche. — Zentnarjowe płaczesche

wčera w Drježdžanach:

pschenży 13,40—13,65 hr., rožki 11 hacz 11,80 hr., ječmjenja nalětnjeho 11,50 hr. hacz 13 hr., nasymšeho 10,75—10,90 hr., wowsa 9,60—10,10 hriwnow.

w Berlinje:

pschenży 13,65—13,80 hr., rožki 11,10 hr., hacz 11,35 hr., ječmjenja nalětnjeho 11 hacz 13 hr., nasymšeho 9,75—10,40 hr., wowsa 9—9,75 hriwnow,

schtwórt w Kamjenzu:

pschenży 13,25—13,50 hr., rožki 11 hacz hacz 11,10 hr., ječmjenja nalětnjeho 12.50 hacz 13,50 hr., nasymšeho 9—10 hr., wowsa 9—10 hriwnow,

w Shorjelzu

pschenży 12,50—13,75 hr., rožki 11 hacz 11,80 hr., ječmjenja nalětnjeho 11 hacz 13,20 hr., wowsa pak 8—9,25 št. hriwnow,

w terminowym witowanju

za dezember: pschenży 14,45—14,50 hr., rožki 11,82½—11,85 hriwnow,
za měrc: pschenży 14,52½ hr., rožki pak 12,42½—12,42 hriwnow,
za mezu: pschenży 14,50 hr., rožki 12,37½ hacz 12,35 hriwnow.

Wiki wužitkowcho skotu wčera pjatk w Berlinje.
(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 400 dójkow a jenčesnych kruwow, 9 wolow, 24 bykow, 31 prósnikow a 103 cjelatkow.

Mlode dójki a wyšołoženje kruwy płaczachu:

1. druzyny	480—600 hr.
2. druzyny	300—400 hr.
3. druzyny	260—300 hr.

Sobrjene jałowzy:

1. druzyny	350—490 hr.
2. druzyny	220—280 hr.

Prósowniki a druhi skót ke kormjenju a k wjasanju 43—47 hr., žiweje wahi. Wiki něschto lepje dźechu, wubrany tjany skót bě hišće drózši.

Konjaze wiki wčera pjatk w Berlinje
(Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 650 kusow. Te płaczachu:

1. kajkosče	1100—1400 hr.
2. kajkosče	800—1000 hr.
3. kajkosče	500—800 hr.
Dobijaki	100—400 hr.

Wiki wo něschto schpatnischo dźechu.

Na pschedań.

Stoł lěkarski (Chaiselongue), Zernik w Budyschinje, Lubijska dróha 17.

Mlócak, subjektaty w Swjazach 2 pola Kamjenza. — Pólk w Rownem Wěży pola Kulowa.

Wós k pizy [illegible] wozjenju, jěž a radło w Porchowje čjo. 291.

Kolo motorske „Wanderer" w Bělej Wodze, Mužakowska dróha 7. — Albert w Rakezach, wyschischi dejeł Ullrich.

Kupicz pyta:

Swinjo k rězu, hoscenc „Wórklin" w Hródku, Burgstraße čjo. 5.

Sdźělenje na pschejhadźowanje:
powjeltu, 8. nowembra 1926

w **Radworju** čjo. 28 dop. w 9 hodź.: skočazy wós;
w **Njeswačidle** dop. 1/11 hodź. motor 1 PS., bratrny kamor sa wschědnu drastu, samkańe blido 15 mtr., (kupzy sebi ho na dwórnischcu);
w **Budestezach** čjo. 25 b. pschip. w 12 hodź. transmisija, 2 rjemjenjej a sawodźadło;
w **Budestezach** čjo. 67, něhdže 2 zent. wschelakeho khałkeho pschedźenja;
w **Kamjenzu** dop. w 10 hodź. w kasarnach, twarjenje 1: *büfej*, pišanske blido, dwójne kožo, stejaza lampa, lěkarski sofa, friserska toilela, smyrnałki kobrc (Teppich), běle kuchinske wuhotowanje, schijaza maschina, pišanski stroj, wós, 2 wulkej blachowej dóšzy, piano, 1050 zigarow, elektriska króna, wožowowy automobil;
w **Brěsy** pola Kamjenza w hoscenzu „K wicjeżenemu kubu" pop. w 3 hodź.: 3 kamjenje kałaze maschiny, 5 ho powročzowazych lowrijow, 100 mtr. połmych wolijow a schtrikł s motorom;
we **Wulkich Sdzarach** dop. w 10 hodź. w hoscenzu płaci zyrkwi: zentrifuzy, žonjazej a mužazej kolesi;
w **Kulowje** dop. w 11 hodź. w Schcěpčanez hoscenzu: žołty njesakrety njedźelski wós;
popołdnju w 2 hodź. w hoscenzu „K tśjom krónam" kolo, schijaza maschina, wschelake blida a stoły, zigary, wschelake meble, bilard se wschěm, schtož k njemu słuscha;
w **Korźinje** na wjeckor w 5 hodź. w hoscenzu koleźaty

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dźenź dop. ¾11 hodź.: Pschenża a rožka drózšej, po tym, so schonachu, so nalymne žywy schpatne steja. Tendenza kruta.

¾ 12 hodź.: Stónčene płaczišny, žnadny wobrot. Tendenza kruta.

Płaczišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	5. 11.	4. 11.		5. 11.	4. 11.
Pšenica	273-276	270-273	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	222-227	219 224	woka	25-26,00	—
nal. ječmjeń	220-260	220-261	módre lupiny	13-14,00	—
naz. ječmjeń	195-208	192 205	žołte lupiny	14-15,00	—
wows	180-195	178-193	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps. wosušk	16,00	15,80
pšenć. muka	36-39,00	36-39,00	tany wosušk.	20-20,80	2[illegible],90
rżana muka	32-34,00	32-33,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,00	12,00	běrnj. krnški	24-24,[illegible]	24-24,00
rżane „	11.75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps	—	—	rżana słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,10-1,30	0,95-1,20
hróch	40-42,00	40-42,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški			jačna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Drježdžanska burza.

Pšenica	268-273	běrnjace kružki	26 00-26,50
rožka	231-236	pšeńć. wotruby	11,30-12 00
nalětni ječmjeń	230-260	rżane wotruby	12,00-13.50
nazymsk. ječmjeń	203-218	pšeńčna muka	50 50-52,50
wow	210-215	rżana muka	37,50-39,50
čerwjeny dźećel	240-260	woka	35,00-36,00
raps	300-310	pjeluški	35.00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	35,50-36,00
suche truhančki	11-12,20	cokrowe truh.	17,00-19,00

Wčne płaczišny w Budyšinje.

6. nowembra 1926.

Wše płaczišny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najwyša płaczizna	najnišša płaczizna
Pšenca, nowa	73 kilo	13 00	13,50
Rožka, nowa	70 „	11,50	11.75
Ječmjeń,	50 „	12.00	12 50
„ nazymski	50 „	9.50	10,00
Wows	50 „	9,00	9,75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóc. pras.	50 „	1,00	1,10
„ „ „ k zasł.	50 „	1 20	1,30
„ z cypami młócena	50 „	2,10	2,40
Pšeńčna muka, 60%	50 „	23,75	24,25
Rżana muka, 70%.	50 „	19,00	19,50
Pšeńčne wotruby	50 „	6,25	6,75
Rżane wotruby	50 „	6,75	7,25
Jeja	1 štk.	0.15	0,17
Prosata 655 štuk	1 štk.	10,00	25,00

Wčne płaczišny wčera Wše po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšencu	13,25—13.50	12,65—13,70
Rožka	11.00—11.40	11,00—11.90
Ječmjeń	9,00—10,00	10,75—13,00
Wows	9,00—10,00	8,25—9.00
Syno	4,50—5,50	3.50—4,50
Słoma z maš. młóč.	1,20—1,80	1,10—1,40
Słoma k zaslanju	—	—
Słoma z ruku młócena	1,80—2,50	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,00—5,00	4,40—5,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,90—2,10	2,00—2,20
Jeja	0,15—0,17	0,16—0,17
Pšeńčne wotruby	—	6,50—6,90
Rżane wotruby	—	6.50—7,00
Pšeńčna muka	—	23,00—24.00
Rżana muka	—	17,75—18,75
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	—	—
„ małe	14—23	—

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

6. nowembra po hamtskim postajenju

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najnišše płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,60
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,325	0,36
Jědźne běrny	1 „	0,11	0,13
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	2,10	2,20
Sušeny połc	1 „	3,—	3,20
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,—	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,18
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,72
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." **Jutře njedźelu popołdnju** w 4 hodź. je „Serb. Domje" wulka spěwna **pruha** za cyły „Zwjazk". — **Wutoru** je spěwna hodźina w „Kat. towaršowni" a **pjatk** w „Serb. Domje". — Mamy hišće wjele wukny, tohodla njeskomdźe **žanu hodźinu!** Městopřed.

Kedźbu! Wše **spěwne towarstwa** maju **jutře njedźelu (7. XI.)** popołdnju w **4** hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje **zhromadnu pruhu.** Spěwarjo a spěwarki **wšitkich** towarstwow njech po možnosći wšitcy přidu! J. Slodźenk, hł. dirig.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" změje **jutře njedźelu** pop. ½4 hodź. swoje měsačne posedźenje we knježim hoscenću. Sobustawy so naležnje prošu, zo bychu posedźenje wopytali. Předs.

Rakołdy. „Jednota Sokoł" ma dźensa sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Prosy so wo połnoličene wobdźělenje ze strony sobustawstwa. — Nowe sobustawy su nam lubje witane. Předsydstwo.

Wulki koncert nastupajo: Jutřiša pruha (7. XI.) so w „Maćičnym Domje" **w štyrjoch** započina. Na to chcyło so dźiwać! Spěwarjo maju do pruhi a po njej časa dosć, na hermank hić. Prawje bohate wobdźělenje wočakuje hłowny dirig.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.00, 4.40 a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sachse,
w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 4

Spezialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
za seminarskej hasy 5.

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty, rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajko přez wustupowanje, pjelčkowe khołowčki podłožki, stałeki za prědk, stałčki za paźoni, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 9.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich **jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj,
lapy, bleše běłeho **wina** bleše čerwjenego **wina**
oktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych płaćinach, **železo a stare metale**
jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Rošle žonjace kholowy lěkanske jaki tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11

Wopuše

bohaty skład wšěch barbow a płaćiznow wot 2.80 hr. sem poruča

W. Pötschke, friseur
w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 6.

Ruńe dźěła

kupuje we wulkim wubjerku a po přihod. płaćiznach předrys., předwuslowanje a hotowe. Dale wołmy za sportske drasty, jumpery, namysliwe přikrywy wusiwanje a štrykowanje we wosebitem wobkhodźe.
Ernst Günther w Budyšinje
Rózk Zitneje hasy a Mjas. ječk.

Kupjelne ruby jara tunjo trofejowych
woblekow wulki wubjerk
K. Erler na Žitnych wikach 11

Hospoza

30—40 lět stara so do mjeńšeho ratafstwa, **hdźež** žaneje žony njeje, hnydom pyta.

Poskićenja pod „D 1" na wud. „Serb. Nowin".

Młódši ręzniski

pyta słužbu hnydom abo pozdźišo. Poskićenja pod **C. 96** na wudaw. „Serb. Nowin."

Živnosć

z 10 kórcami, z hibićiwym a morwym inventarom w Khrośćańskej wosadźe je na předań. při wyskim napłaćowanju abo z dospołnym wupłaćenjom. Přinajmjeńe połowa je hišće možno. Živnosć so też za wotpočink hodźi. Poskićenje pod „C 99" na wudaw. „Serb. Nowin".

Khěža

je na předań.
Bliže w Hainicach čo. 17a.

Strykowanu wolmu, słomjaki poruča tunjo J. Erler na rózku Kronprynzowe, mosta.

Pčołacy wósk

kupuje
Drogerija Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Jězdne koła šijace mašiny

(za wšitke powołanja)
kupuje tunjo pola
J. Klemm
w Budyšinje, na Serbsk. hasy 1.

Syny srěnjołětny spušćomny
jenopřežny kóń
bjez brachow so pyta.
Poskićenja z płaćiznu, barbu, starobu a mjen. pod „C 106" na wud. Serb. kěch. Nowin.

Syna podsobna sućelna.
kruwa
je na předań we Łušcu čo. 14 pola Njeswačidła.

Runklicowe truzki lana mučka majsowy šrót

je zaso dóšoł
Čornak we Łužku

Čehniwa
kruwa je na předań
w Skanecach čo. 3 p. Barta.

Syna młoda wysokosudelna wužitkna a čehniwa **kruwa** (čorna šaka) tehorunja 1 čerwjena šaka kaž tež syna rańso-pruska a srěnja wysokosudelna kruwa, płahowanski čěle wokoło 7 cent. česki a płahowanska jałowca je jara tunjo na předań abo k zamjenjenju. Poskićenja a skazanki přijimujetaj
Max Köhler w Nowej Wsy
Paul Köhler w Njeswačidle
knježi hoscenc
Telefon 46. Telefon 46.

Kozoł a koza

stej na předań w Nowej Wsy čo. 12 d pola Njeswačidła.

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne mestnosće - Konditorske pječiwa
prénjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi Fürst Pückler.

Fotografijowy Meister
atelijer w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15
hózdu njedźela wotewrjene
Zhotowjenje portrětow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewieścińskich wobrazow, tež na wsach. Tel. čo. 2438.

Z přihódnym wotpłaćowanjom
kupujeće pola mje tunjo
mušace, pacholace a hólcace wobleki, gumijowe mantle, šwedske mantle, čorne suk.-paletoty, njepřemokowe kabaty samkarske wobleki, klubowe lacy, kholowy, kosla, ložowe šaty, płušowe a balmjane twory.
Prošu wupokaz sobu přinjesć, po napłać. twory hnyd. dostanjeće
S. Nussenbaum w Budyšinje
na Mollkowej dróze 1a podla Gambrinusa

Hrajki
wšěch družin wosebje tunjo!

Njekupujće, prjedy hač moju bohatu wustajeńcu
- - - widźeli a płaćizny přirunali njejsće!

A. & W. Neuhahn
na Serbskej hasy 4 W Budyšinje na Serbskej hasy 4

Wotpłaćenje bjez napłaćenja rad dowolene.

Alphons Schauseil w Budyšinje
Wosebity dom za serbske drasty!
Wšědnje dóndu nowosće kaž rubišća,
šórcuchi, jaki, kožuchowe
počehnjenja a t. d.
Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny!

3 wosebje tunje 3 hermanske dny
wulki wubjerk:
mužacych woblekow, sportskich woblekow,
najlěpšich **Manchestrskich** a **wolmjan. kordowych sportskich woblekow,** dobrych krutych **zymskich sportskich jupow, mužacych pacholskich hólcacych jupow**

dźěłanske jupy
dobre krute **kholowy** z kožanych tkaninow (čorne, módre brune), **tkaninowe** a **Breches-kholowy, dźěłanske kholowy.**

Zymske paletoty
ulstry a **njepřileżace paletoty, šwedske mantle, gumijowe mantle, kosmičkate mantle, čorne suknowe paletoty atd.**

Woldemar Menger w Budyšinje
6 na Serbskich hrjebjach 6
(prjedy: **A. zwud. Mengerowa**)
Hižo 42 lět stary, znaty a kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod za dźěłaćerjow, wjesnych ludźi a sréni staw.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schaul
BAUTZEN

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća a taffeta, molreja, židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane thaniny za rubišća

Wolmjane musliny
za šórcuchi, santin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wolmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
ložowe šaty, wapjerki, ložowe přikrywy, nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, klobuki a čapki

Dobre čehnje k sebi!

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Feldstecher Punktalgläser
Optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FERNSPRECHER 111
BAUTZEN

Hdyž chcecje woprawdźe dobry wobraz měć,
dha dźiće do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
měrjećel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13
Kóždu wjedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

DAS BESTE
Geschenk
ein
VICTORY-GLAS
für
Theater-Sport-Reise-Wanderung
Jenaer Optik • Vollwertiges Garantieglas
Obere Linsen für jedes Auge verstellbar
Mit Spiegeletui oder m. Lederbeutel wie abgebildet. Stets gefüttert
Nur 10.-
Zahlbar in 5 Raten à Anzahlung
bei Versand per Nachnahme oder Vorauszahlung des Betrages und 5 Monatsraten von je 2.- Mark.
AUTOFRIX GESELLSCHAFT, BERLIN S42
RITTERSTR. 99
POSTSCHECKKONTO: BERLIN No 55698

Kedźbu!
Wumółcu wšěm ratarjam kóždu dźělbu žita ze šěrokomołčakom (Bulldoggmotor) za jara nizku płaćiznu, tuńšo hač z milinu. Wšo dalše je zhonić pola
J. B. Schustera w Hórkach
pola Njeswačidła.

Najlěpši Eiderski tučny twarožk
9 puntow 6.— hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Rendsberg.

Wšě družiny hnojidłow
ma stajaja na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Barchenty, kołmowy płat, rólow. płachty, šórcuchi, štrykowanska a wušiw. wolma we wulkim wubjerku pola
W. Köhlerowej na Hlownem torhošću čo. 9
Pjerjo za puciki wot 1.95 hr. sem

Štrykowanska wolma
jara tunja
K. Erler na Žitnych wikach 11

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje
Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** w Nowem Měsće pola knjeza **W. Kowalika**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać
Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle 1. l. ze 4½—6 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołożenju

2. přiloha k číslu 260

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 6. novembra 1926

Mamy najwjacy srčnjoburskich statokow w Sakskej.

Při lońšim liczenju ratarskich a hajnišich wobkhodow w Sakskej žo wjcho w hromadze 1 349 157 hektarow nalicži. S nich bě 927 892 polow a dobrych łukow atd. Zbytk wuczinjachu lěsy, hubjenšche pastwy, bahna atd. Sa ratarske wobdźěłanje wužiwaiche žo potajtim 68,78 prozentow zyjece ratarskeje a hajnišheje semje.

Sajmatwe je někto, hdyž bě wobhładany, kak žo jenotliwe statoły po wulkosći rozdźělichu. Najwjazy je małych statokow, kiž maja mjenje dźěl 2 hektaraj semje. Tychle małych burstwow mějachmy w lěce 1925 110 458, to je 59,79 prozentow wšěch burskich statokow. Žiwnosćerjow mjez 2 a 5 hektarow je 12,94 prozentow, žiwnosćerjow wot 5 hacž 10 hektarow 9,85 prozentow, kubleschkow wot 10 hacž 20 hektarow je žaho trochu wjazy, 10,16 prozentow, kublow wot 20 hacž 50 hektarow je potom žaho wjele mjenje, mjenujcy jenož 6,11 prozentow. Wjetsche kubła wuczinja wšchě w hromadze jenož 1,15 prozenta.

Hinajsche wobličzo ma ratarske rozdźělenje zlyeje semje wornjo jeje zyłkej. Tam steja wulke kubła přeches 1000 hektarow ſ 15,95 prozentami na liczim městnje. To ſ toho wulkhadza, so žo tu šwjetsche wo lěhy w horathych krajinach jedna, kiž žo dozyła hinak wuwuzicz njehodza. Prěnje městno na skupinu kublow, 20 hacž 50 hektarow wulkich, ſ 23,24 prozentami; na druhim městnje pak stoji skupina žiwnosćerow, 10 hacž 20 hektarow wulkich ſ 20,11 prozentami. Schtwórta je skupina žiwnosćerow, 5 hacž 10 hektarow wulkich, ſ 9,60 prozentami. Pjaty dźěl wschoje ratarskeje a hajnišheje semje w Sakskej wobdźěłaju potajtim mali burja, žiwnosćerjo, kotrychž kublesćka žu 10 hacž 20 hektarow wulke. Nimale schtwórty dźěl wschoje semje wobdźěłuja prěnje burste kubła, 20 hacž 50 hektarow wulke.

Hišcheje wótrišcho wuzmuje jich waznosć pschi sestajenju rjadownjow wulkosćerow po pówše, w ratarstwje wužiwcej. Tu steja žiwnosćerje ſ 10 hacž 20 hektaraml ſ 28,32 prozentami na prěnim městnje, kubła ſ 20 hacž 50 hektarami ſ 23,28 prozentami na druhim a žiwnosćerje ſ 5 hacž 10 hektarami je 14.45 prozentami na treścim městnje. Najwjadschcha skupina ſ 500 a wjazy hektarami wuczinja jenož 0,75 prozentow.

Wjele wjazy hacž položa sa ratarstwo wužiteje semje rozdźěli žo na prěnje burstwa, wot 10 hacž 100 hektarow wulke. Kubła, kiž su wjetsche hacž 100 hektarow, nimaja wschitke w hromadze hischcze połoju ratarskeje semje, kotruž maja małe žiwnosće ſ njenje hacž 10 hektarami.

Tele liczby pokazuja zyle jaſnje, so ratarstwo Sakskeje ſ najwjetschcho dźěła ſ małych a prěnich žiwnosćerow wobstoji.

„Zwudawkowani" dźěłonjemčerjo.

Bjesdźěłosćerjo w Němčkej wobstejdi dale jako cżorne schenje a njeje hischcze bowidźerj, hdy žo hospodarske wobstejnosće ras połepscha. Wjele tyšacz ludźi pschi najlěpschej wolt dźěło njenamakaja a ſa nich je mało nadźije, ſo žo jim bórzy někhdże porjadne dźěło poskicži. Najwjazy ſe bu schownje cżerpi pod cżełami, kiž žu ſ njeſbožownej wójnu bot rajow zacżahnyle. Někotrychžkuli nan je žebi hijom le sadwělowanjom žiwjenje wſak, dokelž njewědźeschce, kak bydri swoju žiwobu jeſimicz. A runje ſtarym wojenjcom ludźom dźěło njedawaja, tódy dże měcz młode, najradschcho njeužjene mogy. Pschedewsaczeljo licża najsterje jenoż ſ pjenjeżnym bohatkom a niż ſ ljubosću k bližschemu. Gdyž žo ſtatej a hospodarſtwu njeporadźi, ſo wjazy mózno cżejom ſa dźěło ſwjedże, dha budże pschichod ſtarschich dźěłacżerjow zyle bjes nadźije. Někotři hijom schtyrcżeſiłetnych dźěłacżerjow ſa „pschetrjebanych" wobhładaja. Abo je wo prawdże tak, ſo je cżłowjek dźenżnischi dźeſ po 25- hacž 30-ličtnej dźěławoſći pschetrjebany. By-li schtó tole wobkruczicz chcył, by ſ tym hospodarſke waschnje kapitalistowu ſaſtupował.

Někto pak, hdyž w tejle wopraudźitej zakoſtnej nuſy tcżinu, praſchamy žo, ſchto budże ſ tymi dźěłonjemčerjemi, kiž žu w dźěłonjemčerſkim ſaſtaranju „ſ wudawkami" (ausgesteuert) abo kotřiž to ſa krótki cżaſ budźa? Produktiwne ſaſtaranje dźěłonjemčerjow atd. žu schoje naprawy, kiž jara pomałku ſtutkuja. Też to, ſo dźěłonjemčerjow ſpomożerſtwu pschepokaſaja, njeje žane prawe narunanje ja wobſtaranje bjesdźěłnych, ſamo hdyž by podpjera žama wołtała. Gmejny wſchak žu hižo doſcz na dźěłonjemčerjach cżinile, płacża podrużniſti pjenjes a druhe wudawki ſa nich. Wobſteji tohodla ſtrach, ſo gmejny dozyka ſaneje podpjeru wjazy njepkaca, hdyž žo jim hiſchcze ſwudawkowani dźěłonjemčerjo napołnu.

Němſki ſtat je wěſo wojſewił, ſo gmejnam połoju wudawkow ja ſwudawkowanych ſaruna. Chze ſamo dale hicz, cżaſ 75 hacž 80 prozentow ſarunacz. Cżehodla tajke koło wokoło wěży? Njemóże ſtat hnydom wudawki pschewſacz? Wſchitke ministerſtwa, kiž ſo ſ bjesdźěłoſcżu ſaběrkaja, ſu w tym pschesjene, ſo ſ njej tak rucże tónz njebudże. Potom pak njeſmědźa dźěłonjemčerjow wot jeneje ſaſtarkanje k druhej honicz, ale němſki ſtat ma wudawki njeſcz, hdyž pschinoſchki dźěłodawarjow a dźěłacżerjow njedobahaja. Najlěpje by było, ſo by ſo wſchěm dźěłonjemčerjam hacž do 1. haprleje 1927 podyjera dale płacżiła, dokelž maju do ſ 1. haprleju 1927 wſchě praſchenja bjesdźěłoſcże hinak ſrjadowacz.

Mandźelſtwo w sowjetskej Ruskej.

Schto może žo pod bolſchewiſtiſkim knjeſtwom ſtacz.

Wobſtejnoſcże w Ruſkej žu žo po revoluziji a pod knjeſtwom Bolſchewikow jara pschemeńſke a njehodża žo ſ wobſtejnoſcżemi w druhich kulturnych krajach ſtareho a nowjeho ſwěta pschirunacz. Mó, ki ſmy tu tola ſwjetſcha po ſtarem ſmyſlenem waſchnju żiwi, njemóżemy žebi żiwjenje w ſowjetſkej republiky derje pschedſtajeż. Sajimawe je tohodla wěſcze praſchenje mandźelſtwa, kaſu płaciwoſcż mjes ludom (wotbeſke kommunistiſkim) maja a kajke ſakonje je ſowjetſke kommunistiſke knjeſerſtwo wo prawach mandźelſkich a jich dźěrji poſtajiło. Spytanny tohodla w ſcżehowazych rjadach naſchim cżeſcżenym cżitarjam mały wobroz wo możnych ruſkich mandźelſtwach podacz.

Kak žo mandźelſtwa ſwjakaju.

W Ruſkej wobhladuje žo mandźelſtwo ſa dobrowólne ſjednoczenje muża a żony ſ hromadnemu żiwjenju na njewobmjeſowany cżaſ. Waſchuje, kak ma žo mandźelſtwo ſwjakacz, móże žebi kóždy po ſwojim ſdaczu wolicz. Je na ſtoje waſchnje mózno. Muż a żona žo pſched ſwódkami wupraſitaj, ſo żohcżaj mandźelſtaj być. To hižom dożaha a wożenjenaj ſtaj. To wjele wuſchparanja njeczini a wudawkow wokoło kwaſa też wěcże wjele njebudże. Druha możnoſcż je ta, ſo žo muż a żona pola wyſchnoſcże jako mandźelſkaj ſapiſaczaj dataj. Też to je krótki proczeß. Najrjeńſche pak hakle pſchiňdże, mjenujcy tłeczе waſchnje ſjednoczenja: Tuż muż a żona hromadże ſo domu ſacżehnjetaj a nětk ſtaj dale hromadże żiwaj, bjes toho, ſo bychtaj ſo někoho praſcheczj dyrbjałoj abo komu ſamokwjenje dacż dyrbjałoj. Wonaj płacżitaj ſa mandźelſtwo a nichtó jimaj to wotrjez njemóże. Tu je ſo woženicż wěſo łohka wěz.

Mjes kajlini wožobami je mandźelſtwo dowolene.

Sſowjetſke ſakonje ſa nikoho żanych poſtajenjow njeſnaja. Jenož buchakhorym mandźelſtwu druhdy ſakaża. Też mjes narom a dżiwoku, marżerju a ſynom njeſmě žo mandźelſtwo ſwjazacz. Dale ſakoń poſtaji, to mataj muż a żona ſwólniwaj być, do mandźelſtwa ſtupicz, nuſowacz ſo njeſmětaj. Wjeleżońſtwo je też ſakonane, to rěka, ſo žo nowe mandźelſtwo prjedy ſwjazacz njemóże, doniż ſtare rozwjazane njeje. Ale njedźiwajży tehole ſakonja pak tu tam hiſchcze wſchelake wězeſi mózne. Jedyn kommunistiſki profeſor, kiž Giduljanoff rěka, piża w jenej knjży: „My kommunistojo njeſnajemy też kwaſnu hańbu, nichtó njemóże tenu wobaraczż, ſo najbliżſchi pſchiwuſni, na pſchikład nan ſ dżowku abo macż ſe żynom do mandźelſtwa mjes ſobu ſtupja, hdyż žo ſjawnje njeſapiſaja. Mlacża wěſo ſa mandźelſtwo. Sakoń njeſmaje też żanu wěſtu ſtarobu, dźeſi móża žo woženicz, hdyż mandźelſtwo w tymle padże wumożowanje njeje." Pſchi tajſich wobſtejnoſcżach je żyle naturſke, ſo ſacżehnje bo ruſkeho mandźelſkeho żiwjenja njekultura, chaotiſki njeporjad a żadkawa njepóżeżiwoſcż.

Schto žo w tajſich mandźelſtwach wſchо ſtawa?

Mužlinny žebi najprjedy na dźěcżi, kiž ſ tajſich mandźelſtwow wuroſtu. Mandźelſkaj, hdyž ſtaj wożenjenaj, mózetaj žebi pſchipokoječ pak wobaj żiwóbne mjeno mandźelſkeho, każ je to w Němſkej ſakonjeſy poſtajene, pak mjeno mandźelſkeje. Móże pak też kóždy pſchi żiwojim dotalnym mjenje woſtacz. Starſchimaj je też pſchewoſtajene, hacż żiwojim dźěcżom narowne ako macżerne żiwóbne mjeno dacz. Njedyrbjałoj pak ſo ſtarſchej rozbudźicz móz, kotreho mjeno chcżetej dźěcżi dacz, dha płaczi po ſakonju to mjeno, kiž je wo alſaberze prěnje.

K cżeſkim ſwadam a ſchmjatanjam móże doncz, hdyż ma žo ras mandźelſtwo dźěcz, ſchtož žo wěſo huſto doſcz ſtawa. Wo bolſchewiſtiſkim ſakonju dyrbi žo mjenujcy wſcho kubło, kiž je žebi muż w żiwojim mandźelſtwje nahromadźił — njech je wono dwaczeſi a wjazy lět tralo — pſchi dźěleniu mandźelſtwa do dweju dźěłow dźěcz a jedyn dźěł dóſtanje mandźelſka. W nowiſchim cżaſu je ſo w Ruſkej ſakoń wudał, kiž prawo herbowanja pſchipóſtnawa. Wumrě-li někto w Ruſkej bohaty muż, dha ſwjetſcha njemóże ſwěſcżeż, do kelko dźěłow ma žo jeho wobdźěleństwo rozdźělicz a ſchtó dyrbi je dóſtacz. Pſchetož pola muża a też pola żony żenje dokładnje ſwěſcżeż njemóża, w kelko „faktiſkich" (wopraudźitych) mandźelſtwach ſtaj wobaj żiwaj pobyłoj. Też faktiſke (njeſapiſane) mandźelſtwo płaczi ſa ſakoniſke a wopraudźite mandźelſtwo. Tohodla je po ſmjerczi ſamóżiteho muża ſwjetſcha zyła cżerjoda „faktiſkich" mandźelſkich żonow ſamo'wi. Tak dyrbi ſowjetiſki ſudnik zyle jednorje roſſudźicz, ſo žo jara cżežko praji cż hodźi, kelko żonam ſawoſtajenſkow ſłuſcha a jo ſo najlěpje ſa „powſchitkowne ſubło" pſchipóſnaje a jo knjeżerſtwo „ſ lěpſchemu ſowjetſkemu ſtata" ſebjerze. Tola to njeſłu ſtónczinje najhórſche ſcżěhwki. So bychmy dospołnu wobras wo ruſtiſch mandźelſtwach mělі, dyrbimy ſo też hiſchcze praſchecż:

Kak w Ruſkej mandźelſtwa dźěła?

To drje je žobu najlóżicha wěz zyłeho ſwěta. Dołhe mjerſaze proſeżу tam njeſnaja a ſ rěcżnikam a na ſudnistwo žebi nohi njewotběhaja. Mandźelſti trjeba wjeſnemu Sſowjetej prajicż, ſo ſe ſwojej żonu wjazy hromadze żiwy bycż njechcą. Hdyż je to wotſewił, ma prawo, ſwoju mandźelſku ſ dźěcżimi ſ krótka ſ twarjenja wuhnacż a żebi bruhu żonu wſacż. Je-li je ſo pſchi druhej nabył, wotmje żebi tſeczu atd. Hdyż je muż nětko tażu wobhu żonu ſ domu wuhnał, wobżarłujomna ſwjetſcha telko pjenjes nima, ſo by na ſudnistwje wudawki ſa ſtórżbu pſcheczżowu żiwojemu mandźelſkemu ſapacżeſcż mohła. Sapoda-li pak tajka żona tola ras ſtórżbu, dha to ſwjetſcha wjele mégazow, druhdy ſamo lěta traje, prjedy hacż ſud nęſchto roſſudźi a ma żónſka někajſi płaby wuhlad na wotſchkodżenje abo alimenty. Ale też hdyż ſud ſ lěpſchemu wuhnateje żónſkeje roſſudźi, je ſa nju jara cżežko, żiwój dźěł żiwóbneho wobdźěleństwa dóſtacz a alimenty na dźěcż. Jara wobcżežna wěz je, hdyż ma žo na pſchikład wobdźěleństwo bura prawje do dweju dźěłow dźělicz, każ to ſowjetſki ſakoń pſchikaſa. Hdyż ma žo na pſchikład dwór abo łheża dźělicz, dha je cżežko prajicż, komu ſucha krowa abo wuhłódnjeny konik ſłuſcha, abo komu cżorne ſchcżudrawe ſowjetſke ſwinjo. W tajſim ſowjetiſkim burſtwim hoſpodarſtwje dże wſcho wot jenoho wobdźěleża na druhego. Tak žo huſto ſtanje, ſo hdyż dyrbi bur praſchenjowu liſcżinu ſa ſudnistwo wupelnicz, ſo tam żanu hódnoſtnu wěz njeſapiża, dokelž k dźělenju niczo nima. A tkudej ſowjetſkej żonje cżaſto doſcż niczo druhe njeſtawa, hacż bróha . . .

Tu drje wěcże do żaneho paradiſa pohladnuli njeſmy. Sſ kak wulkej ſchkodu tajſke wobſtejnoſcże ſa Ruſku ju, njehodżi žo ſjka dowuméricż a dowupiſacż. Móżemy pak wjeſeli być, ſo pola naż tajſich wobſtejnoſcżow nimamy. Bolſchewiſmus njeje żane żohnowanje ſa cżłowjeſtwo a żeho tak mjenowana ſłoża ſwobota pſchińjeże pokleże a ſkażenje.

Pakoſcace dźěći w Ruskej.

Wo żałoſtnych ſcżěhwkach kommunistiſkeho pſcheweróta ſpitżacżelka Annie Louenſelej po żamſnym widżenju piſche: „Tele dźěcżi ſu dźiwje ſwérzata w cżłowjeczim cżele. We Ruſkej ſu jich nětkrе zita tyżazy, je-li ſo liczba tychle ſe-

přjenych šiworjenjow we wobtorhanej drasze do miktona njeńdże. Naſbóle wone Moſkwu cźwiluja. Kóždy żelesniſſi cźah, kotryż do Moſkwy pſchijédże, cźrjódy bjesdomiſniſkich dźěći wubuwa. Roſtožiéż ſo njetrjeba, ſo tele dźěći bjes wumjeſacja ſłóſtniſtwu pſchijwadaju. Njejſu měr domjazeho žiwjenaj, ſwérne hładanje lubowanjeju ſtarſchenju, dobrotu dobreho wukubłanja ſeſnałe. Kaž dołho móża ſo dopomniéć, ſu ſebi ſamym pſchewoſtojene łuże, ſu ſebi ſwoju žiwnoſć dybjałe ſtawe dobyć a tak ſu ſ pſchirodnej nuſnoſću ſo paduſchſtwu a rubježniſtwu pſchiwobroćile. We ſwałtnje měſcze ſo pſchiſłiſnoſć k ſłoſćam ruce roſwiwa. Niehładane ſiworjenja jenož ſo wokoło ſebje widża a bórſy wone, je-li ſo ſo hijo priedy njejſu na to wuſtejałe, na paduſchſtwo, jebanſtwo a bórſzhe łhoża.

W pożledniim cźaſu ſo wone na kradnjenje mużnych toſchkow wunuczile. Polizajſka miſża ſebi pſchecźiwo tutenaj pakoſtniſtwu žaneje radu njeſmé. Hudło ſo jej też nodże, pſcheczíwo ſjawnej cźmile ſakroczéć, pſchetoż dźěći ſu ſo zgłym cźełe polne wſchow a łhodźaju noſcherjo łhoroſcźow. W ſenej ſahrodźe widżach, kaž nětkotre tychle ſtworjenjow w tam ſtejazych ſmjeczowych kaſchezach dwaſtu żadu, móżno njeje, narucźne cźaſnitſi nożyć. Cźaſnik na nahej rucy je nějáko jara njełépe. Tołhodła ſnu na mnéſ pſchiſchli, cźaſnik na pódwjaſk pſchicźiniéć. Widżecź drje cźaſnik kaſ budże, pſchetoż ſuknje ſu nětkole króće dołheź. Hacź pak budże też noſcherka ſama móż na cźaſ pohladacź, ſo tola jara praſcha; wożebje potom, łhdyż je kuſt toſcha, je to ſnajnjebjeſcha jara dwérnuma.

* **Wona to ſama njeńdże.** Po dróhach wjetſcheho mėſta dźeja 10 hacź 14 létni hółzy ſe ſchule domoj. Nadobo wuhladaju we wulkadnym wokne cźłowjeka, kotryż tam wuſtajene wéży ſnowa rjaduje. Dokelż poſtawa jenož ſ hórnim dźełom pſches napoł ſapowěſnjene wokno ſaha, mėjo na jednej ſtronje po mużiłu ſhładowane włoſy a mużazy pjeſt wobleczene, na druhej ſtronje pak ſafo naiwuſchniczi. njewědża hółzy prawje, hacź maju mużſkeho abo żónſku pſched ſobu. Łhdyż běchu tſhiwiłu wo tym ſo wuréczowali, méni jedyn k druhemu: „Wopraſchej ſo jej' tola.“ Hółcźes pſchiſtupi k wokniej a ſawoła: He — muża! Poſkaſcźe — knjeżna, ſcźe wy po prawem muż ako żona?“ Dokelż hołza pſches wokno hółza ſroſumnież njemóżeſche, ſcźahowaſche wobżarnjo ſ ramjenjomaj. Na to wobroczi ſo hółcźes dźiwajo k ſwojemu towarſchej: „Ty, ta to woprawdże ſama njeńdże.“

Wusudźenja.

§ **Pſchiſażny ſud w Budyſchinje.** Wo wotpalenju domſkeho cźo. 62 w Nowych Pſowjach pola Minakala jednaſche pſchiſażny ſud ſaſdźenu ſrjedu. Wobſkorżeni běchu mandźelſka fabrikſkeho dźełacźerja Marta Polanowa rodź. Heringez, jeji mandźelſki fabrikſki dźełacźeŕ Max Nolan, jeho bratr miliniarſki dźełacźeŕ Hermann Nolan ſ Nowych Nſowjow, jeju kotra mandźelſka poboncźa Emma Heroldowa rodź. Nolanez ſe Nſowjow a połbratr Nolanez bratrow, twarſki dźełacźeŕ Pawoł Kunza ſ Budyſchina. Mandźelſku Nolanowu a Kunza winowachu, ſo ſtaj 25. februara 1925 wieczor ſhromadnje domſke cźo. 62 w Nowych Kporczach, kotreż Max Nolan wobſtejeſche, ſavalikoł. Max a Hermann Nolan ſtaj k tomu pjecźa pſchinombakoj a Heroldowa pak nieje wotpomſlenje w mrawym cźaſu policiji wojſewiſa. Khěża bě ſtara a wiſata. Pſchetwarjenje abo wottorhanje ſu ſebi wiele próży a wudawkow żadało. 1. novembra 1924 bě Max Nolan inventar ſe 6 000 hrivnami ſawěſcźił. Wopalna pokładnia wuczińjeſche 800 hrivnow. Mjeczor, łhdyż ſo khěża wotwali, bě ſo Max Nolan na nėmſe dźełło w Adolfſkej běcźe nodał. Hermann Nolan pak je w 9 hodź. k Heroldowej ſchoł. W domje pſchebywachu Nolanez ſtara mać, Marta Nolanowa a 13 a 3 léta ſtarej dźěći. W nowu wokoło ½12 hodź. na łubi woheń wudyri, kiž zyły dom ſnicźi. Max Nolan doſta ſ drohotowym pſchiſahkom 1400 ſ wopaſneje khaſu a 340 hr. ſa nodabu munkacźene. Wón khěżu nowu notwari. Pſchicźina wohnja woſta iworeźka niewuſlédźena. Na dźeſkim cźaſu powědaſche Heroldowa wandźelſkej Martinowej, kotraż wola njeſe ſ Driedźan na wonjeſe pſchebywaſche, ſo je wieczor, łhdyż je woheń wudyrił, jeje bratr Hermann k niej pſchiſchoł a ji powědał, ſo ſo Nolanez domſke kamjenu nóz wotwali. Martinowa powědaſche to w ſcźe 1926 ſwojemu mużej a tón wżaku kriminalnej policiji w Budyſchinje wojſewi ſo nadźijecź, ſo wěſto ſa to dostanje. Wětko Polanez bratrow a Marty Nolanowu ſaiacźu. Kunza, na kotreſaj hiſtorje nichtó pietukaſche, tehdy runje w jaſiwje Amóbaczje ſkakanje wotpoſłuchaſche, do kotreſoż běchu ſajatych badźili. S nimom jatoho bźełacźerja Nácźela ſ Marta wołkhodźeſtoi nitko Kunza a Max Nolan wies ſobu ſ papjerkami. S powiſchiecźa papjerkow bě póſnaeź, ſo je bjes dwěla Kunza ſ dowolnoſću Max Nolana ſmjerjenje ſavalik. Kunza bě to Nácźelej też ſjawnje praſił. Kunza je na mjenowanym dniu wjecźor do Nowych Nſowjow jėł, je tam na kubi ſwėcźiu, kiž bě Max Nolan do Kunza ſtajił kavalik a niesvóſnaty ſo ſoſzo do Nolanez wrócźił. Nácźel to wſchitko wojſewi a powědaſche. Ssud pak też dopokaja, ſo ſu Marja a Hermann Nolan a Heroldowa wo wotmyſlennym [illegible] 1 léto a 6 mėſazow khłoſtarnje a [illegible] 5 lět. Dokelż niejſu ſ [illegible] wojſewili, doſtachu Marta Polanowa 3 [illegible] Hermann Nolan 6 mėſazow a Heroldowa 2 [illegible] jeſtma. Khłoſtanje Marty Polanoweje płacźi ſa wotpokuczeneje.

Rozmaite.

* **Muż, wo kotrymż jona niczo njewé.** Snata franzowſka dźiwadźelniza Miſtinguette, kotraż pſched mėſazami we Parižiuje pſchebywaſche, dyrbjeſche wežera wulku pſchekwapjenku jhonicź, mjenujcy, jo je nimo druhich dopomnjeſkow też — němſcheho muża do Parija ſobu pſchiwjeda. W jeje wożobnem bydlenju w Pariżu pſchedſtaji ſo wežera jara hubjenje ſhotowany mużiſi w roſterhanych cźrjach jako „ſwjes Miſtinguette“. Cźhyſche k ſwojej żonje a bu jara ſły, jako jeho ſłużawniſzy do bydlenja puſcźeſcź njechachu. Wſchudi bě duchaſhory a tuż dowjedźechu jeho na blížſchu policajſku ſtražu. Jedna ſo wo ſamkarja Kellera, kotryż je wot nėkotrych mėſazow ſem w Parižu żiwy, hdyż je hižo wjazy podobnych ſkupoſcźow ſworał. Miſtinguette, kotraż bě wo wopcźe ſłyſchała, poda ſo na policiju, ſo by „ſwojeho muża“ ſeſnała. Naſtróżi ſo jara, jako wobeho cźłowjeka wuhlada. Ale dokelż je też dźeſcźo ſ ludu a dowreje wutrobu, cźże wudawki ſaplacźicź, ſo by ſo khory do Němſkeje dowjeſcź mohł.

* **Seźehnki ſemjerjenja w Armeniſkej.** Po powjeſcźach ſ Erźwana ſu wopory wulkeho armeniſkeho ſemjerjenja, kotreż pſched tydźenjom wjele ſtow ludźi mori a wjazy tyſazam jich bydlenja rubi, we wulkej nuſy. Tyhaźy bjesdomnych, kotreż w ſchrodach na pok ſnicźeneho mėſta Leninakana pſchebywaju, maju jara cźeżkjeeź pod njeſlaſnem wjedrom. K tomu pſchińdże njedoſtatk na żywnie a wodże w zyłej ſe ſemjerjenjom domapytanej wokolinje. Pomoz, kotruż ſamóża ruſke wyſchnoſcze poſticźicź, je jara ſnadna. Je-li bórſy pomoz iwot wonka njeſpſchińdże, dyrbja tyſazy ſ'odu wumrécź. Wjele bjesdomnych ſpjecźuje ſo, ſo ſwojich domow ſo wrócźicź, hojo ſo nowemu ſemjerjenja. Wołebje wulke je hubjenſtwo na wſzach wokole Leninakana, hdyż je też nahwjazy ludźi we żiwjenje pſchiſchło. Żyke ſtwójchy ſu ſo tu pod padazymi łhežemi pohrjebałe. Hacź dotal je ſo 350 mortwych naliczito. Dokelż pak hiſchcźe ſ mnohich dźełow potrjechenego kraja doſpołne liežby pobrachuja, dyrbi ſo ſ dalſchimi ſmjertnymi woporami licźeć.

* **Cźaſnikli na pódwjaſkach.** We wulkadnych woknach juwelowych wobſtłodow we wukraju mėſemy nėkole cźaſto pódwjaſki widżeć, na kotrychż je jako pycka mały cźaſnik pſchicźiſnjeny. Słótnikarjo ſu njemjezy ſpótnali, ſo pſchi dźeſnjſnicźej zonjazej módże, kotraż ſebi bjeſnuknownu draſtu żada, móżno njeje, narucźne cźaſnitſi nożyć. Cźaſnik na nahej rucy je nějáko jara njełépe. Tołhodła ſnu na mnéſ pſchiſchli, cźaſnik na pódwjaſk pſchicźiniéć. Widżecź drje cźaſnik kaſ budże, pſchetoż ſuknje ſu nėkole króće dołheź. Hacź pak budże też noſcherka ſama móż na cźaſ pohladacź, ſo tola jara praſcha; wożebje potom, łhdyż je kuſt toſcha, je to ſnajnjebjeſcha jara dwérnuma.

* **Wona to ſama njeńdże.** Po dróhach wjetſcheho mėſta dźeja 10 hacź 14 létni hółzy ſe ſchule domoj. Nadobo wuhladaju we wulkadnym wokne cźłowjeka, kotryż tam wuſtajene wéży ſnowa rjaduje. Dokelż poſtawa jenož ſ hórnim dźełom pſches napoł ſapowěſnjene wokno ſaha, mėjo na jednej ſtronje po mużiłu ſhładowane włoſy a mużazy pjeſt wobleczene, na druhej ſtronje pak ſafo naiwuſchniczi. njewědża hółzy prawje, hacź maju mużſkeho abo żónſku pſched ſobu. Łhdyż běchu tſhiwiłu wo tym ſo wuréczowali, méni jedyn k druhemu: „Wopraſchej ſo jej' tola.“ Hółcźes pſchiſtupi k wokniej a ſawoła: He — muża! Poſkaſcźe — knjeżna, ſcźe wy po prawem muż ako żona?“ Dokelż hołza pſches wokno hółza ſroſumnież njemóżeſche, ſcźahowaſche wobżarnjo ſ ramjenjomaj. Na to wobroczi ſo hółcźes dźiwajo k ſwojemu towarſchej: „Ty, ta to woprawdże ſama njeńdże.“

Serb k Serbej!

Staraj so sobu wo rozšěrjenje

Serbskich Nowin!

Hamtſke wozjewjenja z Budyſchina.

Wuhło ſa khudſchich ludźi.

Khudſchi ludźo (dźełonjemėrjerjo, mali a ſoźialni rentnarjo, doſtawarjo wobſtarańſkeje podpjery) móża wot 8. nowembra 1926 brikety wot mėſta doſtaéź.

Brikety wotedawaju ſo po nakupowańſkej płacźiſnje, **zentnar po 1 hrivnje.**

Prawo doſtaéź maja ſamoſtatne domjace hoſpodarſtwa hacź do 4 zentnarjow, podruſnizy (Untermieter) 2 zentnarjej mėſazńje.

Brikety **wotedawaju** ſo w radźinym hoſpodarſtim dworje na **Swonkownej Lawſkej haſy pódźelu a ſ** [illegible] łóžoeho tydźenja na doſtawanje łharty, ſ kotrychż łóżda ſa zentnar płacźi.

Doſtawanſke łharty (Bezugskarten) ſu ſa 1 hrivnu, kotruż ma ſo huhdom ſapłacźicź, doſtaéź:

a) ſa **dźełonjemėrjerjow we łhſchich pſchedawarińach łhlébowych ſnamkow** (na Mėſchćańſkej hlownej połhadni, w połhadni putnarjow, w radźinym hoſpodarſtim dworje, w pluwarni, na Mėſchćańſtim dawkowym hamcźe) a we **hlownej pſchedawarni w Sſejmownі** (Landhaus) deleka (w płacźeńi). Pſchedpołożicź ma ſo kołkowańſka łharta (Stempelkarte), na kotruż ſo wotewſacźe naſpomni;

b) **ſa wſchėch ſłyſchnych khudſchich ludźi je n oſ we hlownej pſchedawarni w Sſejmownі.**

Hlowna pſchedawarnja w Sſejmowni je wotewrjena **wot póndźele hacź do ſchtwórtka** łóżdeho tydźenja **dopołdnja** wot 8 hacź do 1 hodź.

Njeſpravne wotewſacźe wuhla ſo khtołta.

W Budyſchinje, 4. nowembra 1926.

Mėſchćańſka rada, ſaſtaranſki hamt.

Pėſkowe mėſtna ſa wobſtejerjow khėżow.

K poſwyanju puczow a ſchcźežkow pſchi hładkoſcźi, kotreż ſłuża ſjawnemu wołkhadej, też w blížſchej ſymje każ ſandźene léta na ſnate mėſtna a też pſchi nowych bydleniach — pſchi Renatuſowej dróſy a wojerſkim ſaſydlenju pſchi Lubjiſkej dróſy — pėſk nawoſymy a k darmotnemu wotewſacźu leżo woſtajimy. Pokaſujemy pak dorańje na to, ſo maja jenož wobſtejerjo khėżow prawo, ſtebi pėſk k ſypanju wotewſacź. Wuzżiwa-li pak ſo pėſk k nėcźenu druhemu, abo kradnje-li jón nėchtó, dha móże ſo polizajſtacź

Mėſchćańſka rada, hłubokotwarſki hamt.

Hamtſke wozjewjenja z Łubika.

Cźaſto w pſchemyſłowych wobkhodach małokłtne woſoby a dźěći dźełaja, bjes toho, ſo hychu bźełodawarjo tam trėbne dźełowe knjiſi abo dźełowe łharty ſa dźěći wupiſale.

Hamtſke heſtmanſtwo ma tohodła ſa nuſne, ſo na to pokaſa, ſo ſmėdźa po § 107 pſchemyſłoweho porjada małokłtne woſoby w pſchemyſłowych wobkhodach jenož dźełacź, łhdyż maja dźełowu knjiſku, a ſo dyrbja po §§ 8, 10 ſakonja ſa ſchkit dźěći ſ 20. 3. 1903 ſa ſwėde dźěći, kiž we wobkhodze dźełaja, dźełowe łharty wuſtajene łhcź. Pſcheczíwjenja ſo pſchikhodnje po § 150 pſchemyſłoweho porjada abo po § 26 ſakonja ſa ſchkit dźěći kreuże khłoſtaja.

Hamtſke heſtmanſtwo.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Pokhroma.

K wobaranju dalſchemu roſſchėrjenju pokhromy ſo po § 186. 1 pſchedpiſmow Swjaſkoweje radu k nėmſkoſtatnemu ſakonjej wo ſtótnych khoroſcźach ſe 7. dezembra 1911 dźeł Kamjenſkeho wokrjeża, kiž ſ połdnja ſtatneje dróhi ſ Kinsbórka do Kamjenca a Lejna a ſ ranja ſtatneje dróhi ſe Kinsbórka do Dźeżdżan leži, ſo ſ tutym jako

ſchkitanſke pażmo

poſtaji. Do ſchkitanſkeho pażma ſłuſcheja tele gmejny:

Gräfenhain, Höckendorf, Großnaundorf, Mittelbach, Kleindittmannsdorf, Lichtenberg, Poſchnitza, Walke Rėdarjezy, Bretnig, Hauswalde, Mohorn, Friedersdorf a Thiemendorf, Hornja a Delnja Lichtenauva, Rychbach, Rychnow, Häßlich, Bischheim, Weißbach p. Poſchnitzy, Niederſteina, Oberſteina, Möhrsdorf, Gersdorf, Hennersdorf, Jelenjow, Schwoſdorf, Petershajn, Lėpkarjezy, Bréſna, Proteſy, Krſepjezy, Halſchtrow, Walow, Rutſchiza, Kinez, Zurizy, Rėdlow, Kaſchezy, Khupoiza, Bukowz, Jėdliza, Mały Woſyh, Njeradezy, Nowy Dwór, Nowe Mėſto, Wucźezyn, Cźaſezy, Lejn, Wotrow, Kanezy, Panczizy.

W tychle gmejnach je po horjeka naſpomnjenych § 168, 1 pſchedpiſmow Swjaſkoweje radu hacź na dalſche ſakaſane:

a) ſo ſo ſtotne wiki wotmėwaju ſ wuwlaczom wikow rėſneho ſkotu w rėſarjach, ſo ſo ſchparaty ſtót na herunanki a tydźeńſke wiki honi. Tołe ſakas ma ſo też na wikam podobne ſeidźenje nałożowacź;

b) wikowanje ſe ſchparatym ſkotom, je-li nuſne ſej ſe pjerſnu, kiž ſo bjes dopėdneho ſkasanja pak ſwonka gmejnſkeho wokrjeża wikowarjoweho pſchenyſłoweho ſłydła abo bjes wuſtanjenjenja tajkeho ſłydła wotnėwa. Jako wikowanje je ſmyſłe tuteho pſchedpiſma płacźi też, łhdyż wikowarjo bjes toho, ſo ſtót ſ ſu wokża, ſtót łhodźo kupuja.

a) Sakſane ſu pſchekładowanja ſchparateho ſkotu. Skas njeſakożuje ſo na pſcheſkładowanje ſkotu na ſamſnym njeſawrjenym dworje wobſtejerja, łhdyż ſo ſtót pſchedawa, kiž pſcheſkładowaŕ ſnajnjeſcha tſi nėźazu dokho wobſtejeŕ.

b) Sakſane ſu ſjawne ſtotne wuſtajeńcy ſe ſchparatym ſkotom;

c) wotedawanje na njedoſtahaze waſchnje ſhrėteho miloka (§ 28, 3) ſe hromadźeńſkich mlokarńjow na ratarſke wobkhody, w kotrychż maja ſchparaty ſtót, każ też wuſicźe tajkeho miloka mjes ſamſnym ſkotom mlokarńje, dale wotnjeſenje ſudobnoh ſe mlokarńje, kiž ſu ſo k pſchiwożenju miloka trjebale a kiž ſo k wotedacźu mlokowych ſhytkow wuzżija, pryczy hacź njeſku desinfiſérowane.

Na ſawėrańſkich a wobkhodſkowańſkich wokrjeżach tudomneho wokrjeża ſo ſ tutym woſſiewjenjom niczo njeſchemėni.

Tudy woczíſchcźane poſtajenja maja ratarjo, ſtótni wikowarjo a mlokarńje kruże wobkhodſkowacź. Pſcheczíwnizy ſo po poſtajenjach pokkroſtaju.

W Kamjenzu a Poſchnitzy, 30. oktobra 1926.

Hamtſke heſtmanſtwo. Mėſchćańſka rada.

Hamtſke wozjewjenje z Wojerec.

Naſtupa mytowanje hyłow.

Na namjet wuhėrańſkeje kommiſije je wokrjeżny wuhėrk ſcźehowazym ratarjam ſa dźerżenje hyłow, wot wokrjeża ſwuhėranych, płahowanſku premiju w pjenjezach pſchiſłowlit a jim cźeſtne wopiſmo wuſtajił:

ſahrodnikej Richardej Kleinichenej w Kropni,

ratarjej Arthurej Blüthgenej we Wudworju p. Wojerez,

ratarjej Klimantej Donatej w Freuendorfie,

połsnorej Arnoſchtwej Pawlizej w Selenym Hóſtu,

ratarjej Hanżej Sulkej w Lejnom,

ſahrodnikej Janej Zyżej w Cźornym Khołnizu,

wobſtejerjej mlyna Michalej Bréſanej w Sſuliſchcźach,

ſtuhlerjej Auguſtej Birnhej w Stróži,

ſahrodnikej Korli Kuppje w Dréwzach,

najeńcej łuha Auguſtej Schelzigej w Mortkowje.

We Wojerezach, 29. oktobra 1926.

Pſchedſtawa wokrjeżnego wuhėrka.
Dr. Lenoir, krajny radźićel.

Naſtupa orthopädiſke rėcźne dny ſa wójnſkich wob. ſchkodźenych.

Blížſchi orthopädiſki rėcźny dźeń w Shorjelzu wotmėje ſo Pónđźelu, 8. nowembra k. l. w ſaſtarańſkim hamcźe na Zietheńkej dróſy cźo. 6, wot dop. 1½9 hacź pſchip. do 1 hodź.

Pſchiſłuſchnjenja k tomu dyrbja ſo po możnoſći nėkotre dny dopėdła ſ naſpomnjenjom wupokaſanſkeje cźiſła a pſchiſłuſchnoſcźe na orthopädiſku ſaſtarańju we Wróżkowje, na Werdeſkej dróſy cźo. 88, pókſacź, ſo hychu ſo trėbne akty ſobuwidźenjeſcź mohłe.

Blížſche ſcźehowazy rėcźny dźeń je póndźelu, 6. dezembra 1926.

We Wojerezach, 3. nowembra 1926.

Wjednik wobſtarańje ſa wójnſkich wobſchkodźenych a wojerſkich ſawoſtajenych. Dr. Lenoir.

kopowankow rěpa. Na tute rostliny mamy też druhdy swoju ledźoliwosć stojicu, dokelž se spodnjoje pódy te žiwiny cerpaju, kotreż chcedźa nam do spodu wuczěkacź. Wapno sćuscha do najlepschich žiwin sa kožu rostlinu, dokelž na nju wulzy chemiscy, fisikalnje a biologiscy kutkuje. Wapno pomha wschelake stare a twjerde hnoje w pódje rozkładowacź. Pschi tym pódnu kišatu reakziju smění, to rěka wschelake sjednorjene kišaliny rostlinam w pódje njewadźa. Wapno rozkładuje też twjerde njerostliny (Mineralien) w pódje a cini je sa rostliny pschijomne. Wapno dale pódu derje pschetuha, tak so może powětr do njeje, schtoż wosebje mokrym pódam howi.

Też póda so po wapnje derje drjebi. Hdźeż hmy se wapnom hnojili, tam też rostliny hłubscho korjenje cerja a z tym so prjedy wuwija. W pódje, kotraż je derje z wapnom pohnojena, je też wjele wjazy nałaźliwinow (Bakterien), kotreż pódny dušnk na kišalinu dušnznu pscheměnjeju. Dušnkate žiwiny placa w pódje jako najlhotnische a najdróscische. W tutym pschipadze je mjetanje wapna jako najredlische. Hdźeż hmy z wapnom hnojili, tam też pschekašanzy tak njeschkodza, dokelž wapnjene pódy njesnjeju. Ssu to pschedewschém kundroży (Engerlinge), groczawzy (Drahtwürmer) a kukle wschelakich schkódnych muchow a brukow, kotreż so tajkich pódow sdaluja. Też gnez, plěseń gnezna a serjawosć na tajkich polach tak njenastawaju. Wapno jenoż tehdom derje na pódu skutkuje, je-li so prawje nałožuje a wužije. Wono ma so na swjerschinu pódy nanajdrobnischo rosmjetacź, jako pschikupny hnój. Kruchate abo ruslate wapno w pódje nicjo njepłaci, a leži też cźasto psche hłuboko. Wapno ma so jenoż je swjerschnej pódu směschecź a tohodla ma so prawje niko do pódy sadźěłacź, to rěka jenoż sawkóczicź. Je-li w swjerschnej pódje swobstanje, tehdom jenoż rostlinam howi. Je-li pschehłuboko, tak hłubi so do spodu a my dyrbimy nowe wapno mjetacź, dokelž nam w spodnjischich worschtach zgoła nicjo njepomha. Na tórz trjebasch 8—12 zentnarjow wapna. Na lohkich pódach zyle tak wjele njetrjebamy. Mnosy hospodarjo, kotrjž su lětsa w pjenježnych wustkosćach, so létża pschikupneho hnojenja wsdawaju. S tym pak njej pomery njepołěpscha, nó, nawopak, schorscha. Póda ma byc k najmjeńschemu strowa a dosć bohata na wapnje, je-li ma tak nětak spokojazy wunoschk swěsćicź. Hdyž bychmy pódje nadobo pschikupny hnój njedodawali a zamo też wapno sadźeželi, tehdom by płodnosć pódy też nahle khěrko spadła. Se sprawnym wapnjenjom możemy k najmjeńschemu dźěłu staroje mozy z pódy wužicź a z tym něschto pschikupneho hnoja salutowacź. Snadź możemy w wosdźischich, nadźijomnje lepschich cźasach sazo wjazy pschikupneho hnoja mjetacź.

Jenje njejmémy pschikupny hnój wěso zyle na bok wostajicź. Póda wapna je też dušnkowy hnój k zwyschenju znjow mjnje trěbny. Draslo (Kali) a fosforowu kišalinu pak dyrbimy k najmjeńschemu tym rostlinam hnojicź, kotreż žebi je naležicze žadaju.

Schto mamy se stuchłym sornom cźinicź.

Wo žnje, je-li trochu pschimokwaty cźaš, nawospomy žebi wtóżneho žita do brózńje. Tak mamy też potom sorno žyte, hdyž je na hubju snožnymy. Wosćajimy-li je směrom na hromadach leżo, so nam saperi a sestuchnje. Cźujemy z njeho dźiwnu wóń. To je znamjo, so so nimo wody se žita hišcze druhe maczisny wuparuja a to žitne wolije (Getreideöle). Tajkemu saparjenju žita dyrbimy na koždy pad sadźewacź. Hdyž žito zyle cźerno nabžypamy a z wopredka cźasto měschamy, so nam njesapari. Měschecź mamy tajke žito z najmjeńscha junu sa tydźeń. Sorno mamy jenoż na jasnych ztónczitych dnjach měschecź, so by tak žuchi powětr žito pschecźahnył. S tajkim měschenjom so nam sorno njesapari, ale wusthnje. Posdźischo doźahu, hdyž je jenoż junu sa mězaz pschemeschamy.

Hórje je, hdyž nam sorno hakle na łubi stuchnje. S nim njewěmy cźasto, schto sapocźecź. Dobry žrědk pschecźiwo stuchlinje w žicze je njehaschene wapno. Tute dajcze do koscha (korba) a jón derje sawodźejcze. Kosch (korb) z wapnom stajcze do hromady žita a pschidoźahatej 2 punt. wapna. Wapno wostajcze schtyri njedźele w žicze. Wono wschu włóżnosć w tutym cźasu wuprěba a tak nam žito njestuchnje, abo je-li žiżom stuchle, dha so wscha stuchlina z njeho łubi. Tutón žrědk płacźi sa rožku a pschenżu. Stuchłemu wowsej a jecźmjenjej pak niczo njepomha. Tak bórzy hacź smy wapno se žita wsali, mamy žito derje pschemeschecź a pschi měschenju prawje wyšoko mjetacź, so bychmy je derje pschewětrowali. Do tajkeho žita so nam też ženje mysche njedadźa.

Prašenja a wotmołwjenja.

Prašenje: Psched nědźe 4½ mězaza pschedach krowu. Hdyž ju kupc zarěa, so pokasa, so bě khěrko tuberkulosna. Kupc chce nětko wotschkodźenje měcź; dyrbiu je płacźicź?

Wotmołwa: Pschi pschedacźu skoczeza rukuje pschedawar jenoż za tak mjenowane hłowne njedostatki, do kotrychž też tuberkulosa sćuscha, sa wscho dalsche jenoż potom, hdyž je wuraznje pschikubił, so na skoczo wošebiteje faktosce abo so jemu wěste njedostatki pobrachuja. Dokelž pak je so w pschedpołożenym padze hižo 4½ mězaza minyło, so je so skoczo pschedało, je prawo na wotschkodźenje hižo salěknika; pschetoz po § 490 BGB. salětni prawo na pschemeńenje abo wotschkodźenje po schězcź njedźelach po skónczenju rukowanskeho cźasa, kotryž w tutym padze 14 dnjow traje. Hdyž pak sce pschi pschedacźu lescźiwy byk, t. r. jeli ice skoczo jako strowe pschedał, hacźrunjez sce wědźał, so je khore, salětni prawo na wotschkodźenje hakle po 30 létach. Jenoż w tutym padze by kupc mohł wotschkodźenje žadacź, jeli Wam dopokaże, so sce lescźiwe jednak. Dewak możece pschecźiwo Wam sapodatu skórźbu z napschecźiwjenjom wotpokasacź, so je salětnika.

Prašenje: Moja kosa ma łysawosć. Skorona wěz pschi wobaranju pschecźiwo khorosći je prawe pizowanje. Pizowacź maju so mješ druhim piwowe sładźiny, wolijowy wošmak, wotruby, žuschemu dźecźel, luzerna, fasolowe a rochowe zamje. Do pizy zypacze pschezo něschto žele. Nimo toho datawsce trójzy wob dźeń matu cźizu vitakalka, kotryž je w kóždej hapticy dostacź.

Prašenje: Mam ranzu, wot kotrejež su proźata schězcź njedźeli prjecź. Wot toho cźasa so zwinjo wjazy njekrjepze. Schto mam cźinicź, so bych zwinjo sazo honicź mogł?

Wotmołwa: Dajcze žebi wot stótneho lěkarja Yohimbim wukasacź a dawajcze žrědk potom po pschedpisanju.

Prašenje: Kak hodźa so mole a jich jejka z noweho pjerja wotstronicź? Pjerjo je cźwakate a z makymi cźornymi zornjatkami, kotreż mam za molaze jejka, pohnte.

Wotmołwa: Mójemy wam radźicź, so byscźe pjerjo z cźopjej mydlisnowej wodu myli, je pschetuknkali a prawje derje twužimali. Potom możecze je na powětrje abo we mulkim koprowym tóńe, spody kotrehož so mały wohenčk scźini, zuschicź. Njejmše pak so sapomnicź, pjerjo we tótle stajnje měschecź. Potom zypnje so pjerjo do schidy, so by so njerodź wuzata. Pjerjo pak może so też schwakłowacź; to pak dyrbi so w krucze sawrjenej cummoscźi stacź, so dyrbny njebyc k wuceške. Potom so njerodź a njeriad sazo z pschebacźom wotstroni

Khowajće sebi „Serbski Hospodar“.

Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 45 Budyšin, 5. novembra 1926. Letnik 33

Rysowy hołb.

(S wobrazom.)

Domina ryšowego hołba (Luchstaube) je Polska. Mědźe psched 50 létami jo kachamy so zwonka we hołbjom prěni raz na naschich wustajenjach. Wone so wschudom wschěm spodobachu. Ryšowy hołb je wulki a pišenosć pjerja je wobzwuhdscie pereschicha. Kak je mjeno „ryšowy“ dóstał, njeje znamy. Snadź po pišenosći a zjawjenji swojeho pjerja.

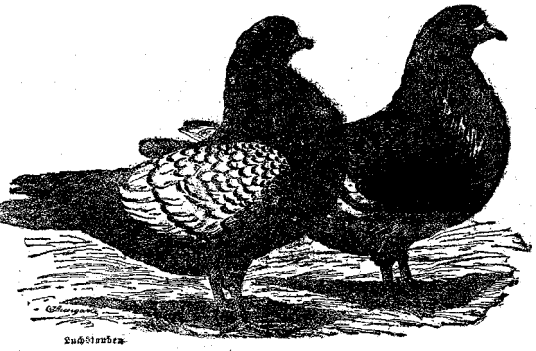

Luchstaube.

Mjena połhadźeja cźasto z zyle njepodobnych pschicźinow.

Ryšowy hołb je podobny w swojej postawje na naschego połnego hołbja. Sdo we, prěni je wjetschi pozledneho. Dołhi je 38—40 zentimetrow. Nozy stej nimale trótej. Rosćapowamy tajke z dyptowanym pjerjom a z miedzykowanym. Tuch prěnich licholeschu bedźa běle na schwipsiny pedokne dypki. Niedopokowane ryšowe hołbje maja mórze a pak cźorne pjerjo. Tute hołbje w pišanowizi sa wustajenjach płahowacź, je jara wobuzny nadawk. Ryšowy hołb je a wostanje bóle wuzitkowa pjerina.

Pschedewschém wuznamjenja so schelakimi wažnymi a wuzitnymi wošebitostjemi, tohodla žebi jeho ratarju jara waža. Wón je jara truhły ptak. Snježe zmne a hrube wjedro bjes toho, so by khipril. Swoje ležiwjenje pyta žebi daloko we polach a honach. Potom jara derje lehnje a so schcźe drjewje pschipora. Wob ikto schěćź hacź wóżom krócź lehnje. Stanz a hańcźka starataj so zwědomicźe wo swoje młode, tohodla so spěchnje roswala a ruce wotrostu. Seańcźki nahadźuja zameje pschicźiny dla rady na jejka druhich hołbjow. Młode ryšowe hołbje tak ruce doroscu, so bórzy punt hacź ½ punta waža. Płahowarjo dawaja hańcźk rady hańcźkam naschich polnych hołbjow, so bychu je wocźerstwike. Tola radźomno je, ryšowego hołbja cźisteho płahowacź.

Rólnistwo

Njerodź na polach a z tajkimi srědkami pschecźiwo jenemu pschisporjenju sakrocźimy.

Njerodź na polach mjenujemy kóždu rostlinu, kotraž tam njeskuscha a naschim płahowanym rostlinam powětr, zwětło a žiwiny bjerje. Někotre rostliny njerodze so zamo tak rjez na naschich hospodarskich rostlinach žiwja, nopak lěcźiwe zwětlik (Färberdistel) a žida (Flachseide).

Mamy njerodź jednoletnu a wutrajnu. Jednoletna so iwjetscha se zymjenjom pschisporja. Wutrajna pak z pomozu korjeni, kotreż w pódje swobstanu. Sazyła wjazyletna abo wutrajna njerodź wjazy wadźi, dyžli jednoletna, wosebje pak, a wschelake scźiny, kajkeż su cźasto na mokrych leżownoscźach z domom. Wone so jara rosscherja, jeli pschecźiwo nim w prawym cźasu njesakrocźimy. Njechamy drje so hżenża se wschelakej jednoletnej njerodźu saběracź, ale jenoż tak możemy powschitkownje pschisporjenju njerodze na polach sadźewacź. Chcemy najprjedy w někotrych žadach rospomnicź, kak njemědźomnje druhdy z pschisporjenju njerodze na polach pschisněwamy.

Najprjedy mamy wěso zyle cźiste zymjo na pola zyecź. S tym mnohi hospodar wjele hrjeschi. W zymjenju njejmé zenje zane zuse zymjo bycź, kotreż tam njeskuscha, kotreż by posdźischo sesthadźało. Tsamo pschitomnoscź druhich hospodarskich rostlin zwn[illegible] na pisch., jeli w pschenzy žito. Też tuto [illegible] rodź wobhladujemy. Najwjazy žito [illegible], dokelž je cźežko z njeje wuczisćicźimy. Tuž dawamy tehdy bliwi, so bychmy zane žito do zymjenitneje pschenzy nje-

nadrostit, hacz je w brożni abo na łubi. Je-li pak nimo toho w pschenżu żitko, tak jemu kłoży swotrešujemo, tak bórzy hacz je żo wuwiekło. K tomu trjebamy żerp, kotrjż na dołhu żerdź pschiwjasamy. Snajmjeńscha mamy tajki sahon pschenżu na tajke waschnje wucżischcżo, kotrjż chżemy k żymjentnomu sornu wużicż. Rady tež njewidżimy, mamy-li w jeczmjenju wowż. Wowż pak możemy, skerscho ż jeczmjena wotstronicż, dokelż je łohki.

Dale swoshmy żebi ż hnojom wjele njerodże na pola. Tu nimamy żenje żmjerże ż brożnje, ż dwora a rešanżow na hnój żypacż. To pak hischcże njedożaha. Druhdy tež wschelake njerodżowe żymjenja pjuzjemy, na pschi. wocżku atd. Tež mamy najpriedy waricż. Dale mamy jenoż pschešate a ż sparjene pluhi pizowacż. Tež łżabe żorno mamy schrotowacż a waricż abo naparjecż. Dale mamy pizowe rostliny łaż dżecżel a żyno prjedy pożywcż, hacż njerodż w nim šetrawi.

Tež ż mjesow a pólnych pucżikow żo wjele njerodże na nasche pola nanješe. Tute mamy cżaščischcho sa lěto pożywcż, so by na nich njerodż żenje njedosrawiła. Na mjesach żo tež druhdy wutrajna njerodż żoginjeni, kotraż potom druhdy tež żużodowe pola sanjerodżi. Mamy ju tak bórzy hacż możno wukorjenicż. Je to wożebje pyr. Tuż mamy pyrowe korjenje štajnje pschi mjesach šwubjeracż a wotštronicż.

Wjele pak tež na podworanju schcżerniščhcża saleži. Je-li je w płodach njerodż, dha tola wjele jorna psched żnjemi ż njeje wupada. Saworamy-li schcżerniščhcżo hnydom hłuboko, dha wjele żymja ani njeješkhadża, ani żo njeposchkodżi. Njerodż łakle ješkhadża, hdyż żo polo šnowa pschewora. Hdyż pak schcżerniščhcżo jenoż nikko podworamy, tak może njerodż hnydom ješkhadżecż. Hdyż potom hłuboko woramy, njesniczimy ż tym jenoż njerodż, ale tež pódu na humušu wobohacżimy, dokelż je njerodż mjes tym narostła, a tak ju jaworamy. Podworanje njeje żenje łżutne dżełco, łaż żebi to mnohy myšla. Je-li je żucho, hdyż podworujemy, mamy polo šwalkowacż, hewak by njeješkhadżało. Wšeho tež żenje wschě żymjenja njeješkhadżeju, byrnež dołcż mokro by-ło. Někotre łakle posodżicho škhadżeja, żamo sa wjazy lět.

Szyła wschak wjele k pschisporjenju njerodże sadżewamy, hdyż nasymu woramy a to wożebje k naletnim żymam.

Tajke żymjenja, kotreż żu w spódnjej worschcże pódy, pschiwdu ż woranjom do świerzha a ješkhadżeju. Mone potom w żymje šmjerjnu. Tež żo njerodż potom ż włóczenjom naleto je semje wutorha. Tak je póda ż najsmišim woranjom šwierzha cżišta. Je-li ma póda tej cżišta šwotacż, njeżmě żo naleto żenje wjazy pscheworacż, khiba jeno jara nikko. Je-li po najsmišim woranju póda bórzy šamjerjnje, tak so njemóża njerodżine żymjena ješkhadżecż, dha naleto polo pschewłóczimy, tak bórzy hacż je trochu wuithko. Njeżmjemy pak prjedy, doniż njerodż njeješkhadża. Potom polo pschewłóczimy a tak njerodż šnicżimy. Je-li mjes njerodżu wjele dołhokorjenateje njerodże, njedożaha jenoż włóczenje. Potom mamy polo nikko pscheworacż, tola niż pschekłubo-to, dokelż bychmy ż tym druhe njerodżowe żymjena wuworali. Je-li pak njerodż żame wohnischcżo, dożaha włóczenje.

Tež wotmeńenje hospodarščikich rostlin ma wulki wliw na pschiporjenje njerodże na polach. Cżim schěrsche łopjena maju rostliny, cżim wjazu njerodże wone tež podujcha. Wobkopowanki šakhowaju nam wo wjele cżišcżišchu pódu dyšli żita (Getreidearten). Hdżeż je wożebjo wjele njerodże, tam někotry hospodaŕ tež dwójzy abo trójzy sa łobu wobkopowanki pěstuje. Pomérnje drje dożaha, hdyż żo wobkopowanki ż żitami lěto wot lěta měnjeju. Wożebje cżištu pódu łderžimy, hdyż rostliny schěrscho wot żebje šdalene żymjemy. Dale sakročimy pschecżiwo pschisporjenju njerodże ż wapnjenjom a wotwodnjowanjom. Schcżowik (Sauerampfer), kopročżina (Goldblume) a podobne rostliny żu štajnje ż šnamjenjom, so je póda na wapnje khuda. Hdyż tajku pódu dokładnje pschewapnjamy, teńdom żo tež tuta njerodż ż njeje łhubi. Bahnjowe a wschelake druhe rostliny rošu tak dołho na mokrych pódach, doniż pódu njewotwódnimy. Tak bórzy hacż je póda šuschischa, dyrbja šahinycż, dokelż dołho bjes wody njewudżerża. Cżim huschischa je rostlina, cżim mjenje żo w njej tež njerodż pschisporja. Mamy-li pizne rostliny dosch huite, njeje mjes nimi żana njerodż, ku-li pak rědke abo żamo hubjene, tak mjes nimi tak prawje njerodżi howi. Tajke pizne rostliny dyrbimy prawje bórzy pożnż, so bychu njeseširawile a ż tym żo njerodż dale njepschisporjała. W mnohich krajinach żu hospodarjo šwoje pola mjes żobu wurunali. Tež ż tym żo k niczenju njerodże pschicżpewa, dokelż mamy pola hromadże, a tak je njemóże njerodny żużod šanjeschwarnicż.

Skotarstwo.

Wischelake drużiny naschich żwini.

(S 3 wobrašami.)

Pšched 100 lětami saběrachu żo w naschim kraju hischcże malo ż plahowanjom żwini. Snajachu jenoż jenu rażu, njesnużny naschu domjaću krajnu. Tuta raża bě ta šamżna, kajkuż żu ju w naschim kraju pšched wjele štami lětami hižo plahowali a to we wschěch štronach nimale jenaku. Hakle 19. stolěto wěży wobrot pschinjeże. Wobydleŕstwo rošeješche. Jeho samożitošcż pschiběrašche. Sdobom hladaschе bóle hacż łdy prjedy na kajkoješ mjaża. Pódla toho chżyšche plahowaŕ pożadanje ša mjażom połnje spokojicż. Tohodla roshladowaschе żo ša drużinami, tute żadanja bopjelnjażymi. Plahowarjo służichu swoje wocży na Żendżelsku ż jeje wyšokowuwitym štotarštwom. Tam wujnamjenowaschtej żo dwě hižo wyšokowuplahowanej raży, njesnuży Yerkšhirešca (wupraj: Forkšhajerka) a cżorna Berkšhirešca (wupraj: Berkšhajeraka).

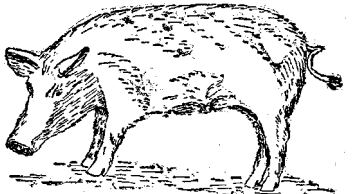

Naše stare krajne abo domjace swinjo.

S wobeju rażow wuplahowachu naschi plahowarjo naschе domjaże wożebne żwinjo (Edelschwein). Bórzy pak żo dohladachu, so tutej raży a ż njeju wuplahowane wożebne żwinjo njemóże naż w tóżdym nastupanju spokojicż. Mjażo poješ żo dołho njedżerżeschtej. Ranży lehnichu mało prożatow a njemějachu tež dosch mloka. Pódla teho trjebachu wjele żrantja, so żamo na šnjeżich dworach żim dodawacż njemóżachu. Tohodla żendżelskej raży ż naschim domjażym żwinjecżom łkhižowachu, tola cżinjachu to że wyšej roshladniwosću. S tuteho wězywuštojneho łkhižowanja wukhadżeschе po nječim naschе „wożebne żwinjo". Plahowarjo postupowachu po nastupjenym pużu dale. Pschede wschěm żo prózuwachu, so by w nowej raży měła krejw naschеho domjażeho żwinjecża pschewahu. Tak wuplahowachu woprawdże ša naschе pomėry nimale dospołnu rażu w naschim tak mjenowanym domjażym wożebnym żwinjecżu (veredeltes Landschwein). Tutu rażu dżenża pola naj bóle plahuja, formja a rěšaja.

S naschim nědbuschim domjażym żwinjecżom šetkujemy żo jenoż hischcże w dwojich štronach Němšteje, jena wot druheje pak šej khěrso šdalenej. Naschе domjaże żwinjo bjes šměschenja ż krewju żuich żwini a błoczorneje barby mamy hischcże w Hannoverskej a Brunswiku. Naschе domjaże, ale na pol cżełwjene żwinjo plahuja w Hornjej Bayerskej, Delnjej Bayerskej, Hornjej Pfalzy a w někotrych krajinach łrjedżneho frankenskeho kraja. Wobej drużinje šej na żo podobnej. Bayerske je wo něschto mjenische hanoverskeho. Wina na tom je, so w Bayerskej żo mjenje ż jeho formjenjom šaběraja. Tehole żwinjecża wuschi šwi wišatej a šesadk šażnoczerwjeny. Hanoverske żwinje cżornoschakate.

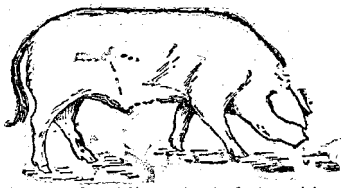

Naše porjedżene krajne abo domjace swinjo.

Naschе šastarške domjaże żwinje żu krótnjeje wulkoscże ż wiżowatymi kónczojtymi wuschemi. Cżělo je krótke a hłowa bóle kónczojta. S jenym łkowom šapodobne je na dżiwje żwinjo. Dorošlu jeno pomałku a hodża żo najlěpje na pastwu, dokelż żu krute šrowoscże. Mjażo je brubonikate, ša to pak połcż cżim łłódnischi. W pokonschej a poknóżnej Němštej kormja je wożebje khežkarjo a khežkarišzy żiwnoscżerjo. Dokelż żo żami ż plahowanjom njenażdżeja, kupuja prożata na knjeżich dworach. So bychu połcżone żwinje kormili, bjeru ż tomu prożata ż prénich łkhižowankow mjes krajnym a wożobnym żwinjecżom abo połépschenem krajnym żwinjecżom. Tutu drużinu podże wukormjenych żwini konserwowe fabriki wożebje rady kupuja. Wuwołane żu wożebje Brunswiške fabriki tuteje drużiny a to pschede wschěm tohodla, dokelż kormne żwinje tamneje krajneje raży kupuja, rěšaja a pschedżěkaja.

Połépschene abo porjedżene krajne żwinjo je pschichod k wożebnemu żwinjecżu. To špóšnawamy hižo na jeho postawje. Wono njeje na łkdanje tak wumyłlene a też niż tak khipre każ woprawne wożebne żwinjo. Jeho šwonkowny napohlad praji, so je po prawom měschenża ż wobeju abo ż jenym łkowom pschemjenk. W nim jewja żo mjenje abo bóle wożebitoscże a kajkoscże wobeju drużin. Druhdy špóšnajeschi porjedżene domjaże abo krajne żwinjo jenicżży na wišatymaj wuschomaj. S tym roseńnawa żo wot wożebneho żwinjecża. Dżenża wschak je żo porjedżene domjaże żwinjo wożebnemu hižo tak jara šhližiło, so rozdżěla łedma hischcże roseńnawajch. Wono żo šahe a rucże wukormi

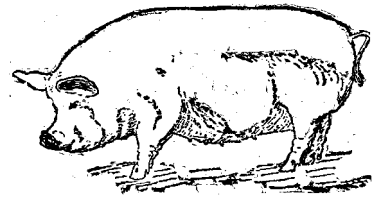

= jendżelskeje a z našeje krajneje rasy wuplahowane swinjo.

Snaty plahowaŕ żwini, wěży Hoeich wopišuje porjedżene krajne żwinjo takle: Cżělo, hdyż żwinjo pócżnje pschibywacż, dyrbi šwyj bycż wulke, cżeżke a dołhe, wutrobne hłuboke ż dołhimaj šcherkotimaj rameńjomaj. Sadnjej plecżi dyrbitej dołhej a šcherokej bycż. We wschěch dżełach dyrbi bycż kruteho šaħadżiteho twara. Schija żmě bóle nałhibnjena bycż hacż ta pola wożebneho żwinjecża. Jej pschiłamka żo hnydom derje a łżutnje wuwita hłowa. Teże pyšk je njech dołhi, ale niż pschekónczojty. Wišatej wuschi šlożujetej żo a pschilěhatej żo na pyšk. Nohi njeżmědża pschе krótke bycż. Sšplne a derje wuwite nohi żu šnamjo porjedżeneho domjażeho żwinjecża. Kłoda (Fessel) njeżmě pschе runje štejecż. Se šerschcżemi dyrbi łušcże wobroščene bycż. Jenotliwa šerschcża dyrbi kruta bycż, tohorunja koża. W napohładże żwinjecża dyrbi żo wěsta krutoscż jewicż. Sa tym hacż je nasche krajne żwinjo mjenje abo bóle porjedżene, pschihodżi żo mjenje abo bóle ke kormjenju. Jeho mjażo ša tym dawaja pak cżerstwe, pak pschedżěkaja je na krajaze tworu każ pleczinu, polcż, łołbażu atd.

Naschе domjaże wożebne żwinjo plahuja w běłej, pódla pak też w cżornej drużinje. Najóle šetkamy żo ż nim we raŕšcżej Friesišcżej, Oldenburkšej, Pomoršcżej a może bycż też we raŕšcżej Pruščej. Wono pohładża, każ hižo prajachmy, ż jendżelskich rażow, khižowanych ż němšcżim krajnym abo domjażym. W špoczatku plahowanja bě hłowe łżutnje wuwita, mjeswocżo bólcżałe. Snaty plahowaŕ żwini tutu drużinu takle wopišuje:

Wono je běleje barby. Koża je mjehka a elastiša a pschekhadżuje na rožowosć, potaščim njeje ani błeda ani nima napohlad twjerdoscże. Sšerschcże żu khadłe a nežne (fein). S nimi je łušto wobroščene. Hłowa dyrbi we wulkosći ż cżełej rjenje pschišłušecż. Mjes cżokom a pyšk dyrbi njejesmocżo wuzkobjene bycż. Pyšk pak njeżmě dołhi ani kónczojty bycż. Schija je polna, bjes toho, so by wożebje wušłupowała. Mjes łizomaj a wutrobnom je derje mjażna. Wócżży štej wulkej a pschecżelnej. Wutrobno je šcherołe a hłuboke a mjes predmymaj nohomaj wušłupuje. Ramjeni štej nałhilenej a w dobrym šwitku ż hrjebłami. Khribjet je šcherołi a runy hacż do wopuscże. W bokach je derje łukowate a dołhe. Brjuch njeje wižaty ani łłunkotaty. Dale je pschikrjty ż mnohimi żnakami. Pleczini štej šcherokej a potnej a cżehnjetej żo hłuboko po nohach dele. Tuto tak njenowane „wożebne żwinjo" (Edelschwein) podawa pschede wschěm mjażo k cżerstwemu pschetrjebanju. Mjenje ż njeho trajaze tworu dżełaja. Je-li tutomu żwinjecżu derje na bělku bohatu piżu kidaŕšcho, rjenje pschibywa. Sa 6—8 měżazow wukormišch je hacż do 2 żentnarjej cżeżke. Tak štareho żwinjecża mjażo je potom derje pscherošcżene.

Hospodarstwo.

Pjenjeżna nusa cżełej naschе hospodarštwo.

Pjenjeżna nusa drje je dżenża wschudże ż domom. Tuż njetrjebamy żo ż tuitym praschenjam na drobnje saběracż a pschicżinu pytacż. Hischcże njeje wulka nadżija, so mohłe żo pomėry w błižšich cżażu łlepschicż. Mnohi hospodaŕ še šaroscżemi pschichod wocżakuje. Pschikupne hnoje maju żo kupowacż, tola ż wotkel pak pjenjes dobracż, hdyż żu k tomu hischcże njesnużomne dawki a dżedża naż šadużecż. Hospodaŕ licży še wšelakimi nowymi grědkami, ż kotrymiż by mohł swój wunošcht swpschicż. Pschi dżenżnischich pomėrach wschaŕ je štoro njemożne, telko pschikupnych hnojow kupowacż, każ żebi póda żada. Tola zyle bjes nich njeńdże. Hospodaŕ pak budże w pschichodże, je-li pomėry njepschemėnjene dale traju, nuśowany, pschikupne hnoje ż druhimi grědkami narunacż. Dyrbimy żo wo to šaracż, so by nam póda nanajwjazy wunješła. K tomu je wożebje trěbne, dobry żnow a plahowanje rostlin, kotreż hłuboko korjenje cżerja, šelene hnojenje a wapnjenje póda.

Pschi woranju ma żo na to dżiwacż, so by żo cżeżka póda w prawym cżażu šworała, derje rosbrjehła a so by nješamokała a tak nješakšnyła.

Na łoklich pódach ma żo wożebje hródżny hnój derje wužicż a łuha w njej łutowacż. Pěschitu pódu mamy jenoż naśnmu woracż. Naleto pak njeżmėmy ż njej jara bibacż. S hródżnym hnojom mamy na pěschcżiżnych pódach po możnosći jenoż naleto hnojicż. Tak żo won wożebje ša młode rostlinki nanajlepje šakhowa.

Rostliny, kotreż hłuboko korjenje cżerja, żu łuschcżiny, repik (Raps) rostliny na šelene hnojenje a ż wob-

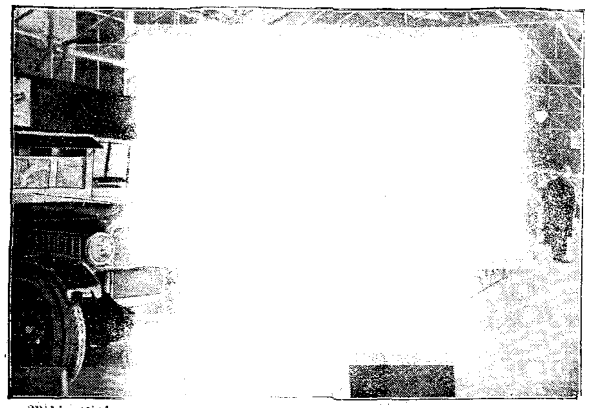

Wustajeńza awtomobilow

Pjatk 29. oktobra wotewrichu w Barlinje wustajeńza awtomobilow. Wona wotmě ho na schěrokej haśy tak mjenowanej: „Kaiserdamm". Nasch pódla stejazy wobras naś do njeje wjedże. Wohladamy tu awtomobile wjacéch wulkosćsow a druźin. Awtomobilowa industrija dostawa ś lóńorym létom wjetschich rosmérow. Tón cźaś je bliska, so na drohach lédma tón konja wós cźehnjo wuhladamy. Może pak też bucź, so ho létarstwo w powětrje bźin e rosschéri. Réta, so w powětrje létacź je tuńsche a wonicźo strascheniche hacź ś awtomobilom jésdźeć.

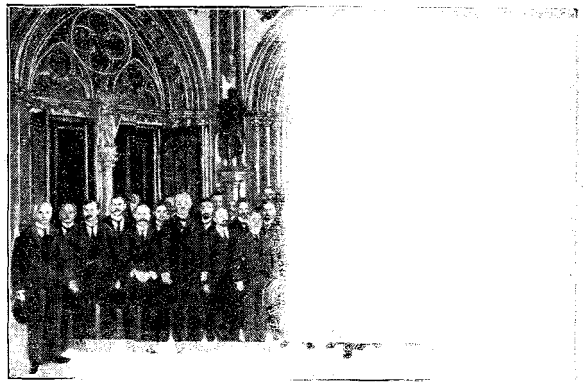

Mišijonsti śjazdowzeń w Speyeru.

Speier je město w bajerskej Pfalzy a leži pschi Rheinje. Wobydlerjow smeje nehdże 30 000. Je potajtim tak wulka kaž nasch Budyschin. Město ma wulku sanźdźenosć a wjele pomni. W lěcze 1529 wotmě ho tu reichownischcho němskeho khěžerstwa statny śejm. Na nim jedna'che ho też wo Lutherowej wucźbje. Jeje pschiwźiwarjo na tutom śejmje pschećiwo wchelatim niepodobnosćsom protestowachu. Tehodla mjenuja jich wot teho cźoła śem protestantow. Poślednje dny rozmachu tu protestantscy misijonarjo śwjedźeń. Jeho hosćenych wobdźelnikow sćagnjesowachu pschez protestantiske zyrkwje. Tón wobraz pódla podawamy.

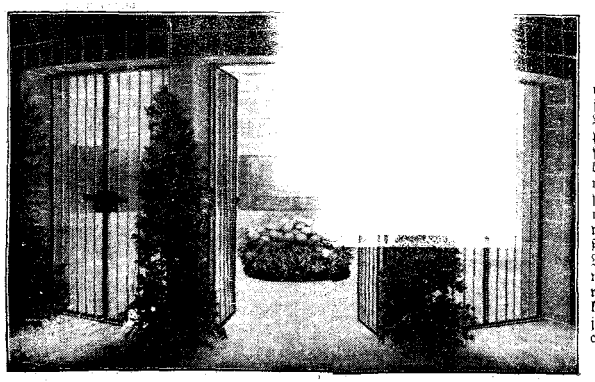

Pomnik padnjenych wojakow.

Tutón pomnik ho wěnowaŀ w śwětowej wójnje padnjenym sostojnikam a pschitajenym Barlinskeje tak mjenowaneje podsemskeje a wyšokeje żeleznizy (Untergrund- und Hochbahn). Pomnik ho postaŀi na dwórnischću tuteje żeleznizy „Nollendorfplatz". Pomnik ho shotowiŀ bóle we wuwjedźenju tak mjenowaneje hamwnjernje (Ruhmeshalle). Nasch pódla stejazy wobraz wjedże nas pches tuto cźiche měsćańko cześćowanja tych, kotriž swoje źiwjenje wostajichu na dalokich krowawnischcźach.

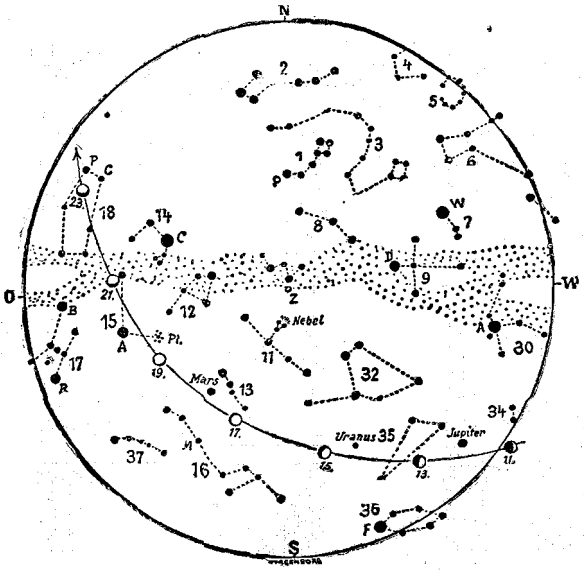

Hwězdna kharta na měsaz november.

Hwězdne wobrazy sjednocźuja dypkowane cźarki. Pśimiti ho pschikrośenja mjenow we wobrazu stejozych hwězdow. Schiv pokazuje, kak měsacźk khodźi. Kóżdy druhi dźeń je jeho stejenje sapisane.

1. Mały mjedwjedź (Bär) P polarna abo połnocna hwězda
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij
4. Cźokmaj
5. Króna
6. Herkules
7. Warnto, W = Wage
8. Cepheus
9. Kóły (schwon) D = Drueb.
10. Cassiopeja
11. Andromedźina mša
12. Perseus
13. Boran
14. Wósnik (Fuhrmann) C = Capella.
15. Buk. A = Aldebaran Pl = Plejady
16. Měrska rybа M = Mira
17. Orion R = Rykel B = Brelgenze
18. Dwójnikaj: P = Pollux: C = Castor.
30. Worioł A = Atair
32. Pegasus
34. Kozik (Steinbock)
35. Wódny muj
36. Ryby. F = Fomalowa koża.
37. Eridanus Z = Zenit.

Khodźaze hwězdy: Jupiter, Uranus, Mars.

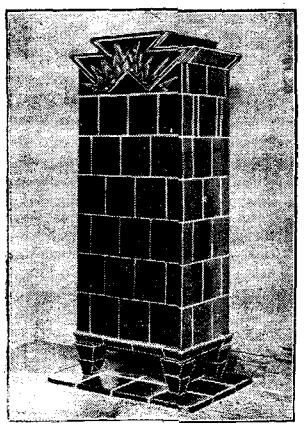

Jednore a tehodła tunje kachle. Na nich wuthwaluja, so su jara praktiske wuhotowane. Wone derje wohrjewaja a mało tepidła pschetrjebaja.

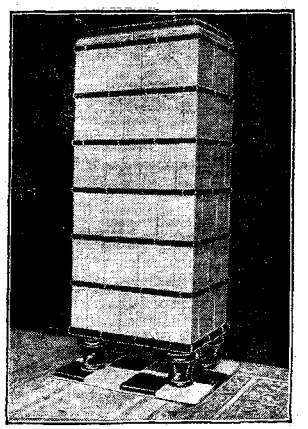

Běłe kachle, sestajane po najnowischim tepidłowym systemje. Hdyż so symа bliži, rozhladujemy so rady za tajkimi słutniwymi wohrjewakami.

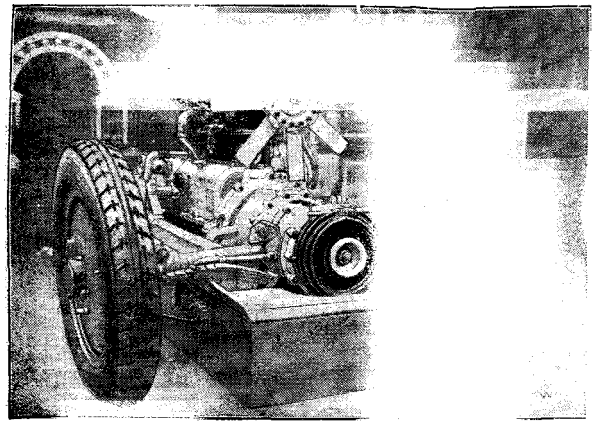

Kóžda wósła na pjerach.

Nmmplerowa fabrika awtomobilow je spodźiwny delni twar awtomobila wustajiła. Kóžda jeho schtyrjoch wósłow je na pjerach, kaž hižo ſ nacheho wobraſa spóſnawamy. Tuto nowe wuhotowanje je wewſchelakim nakupanju i wulkim wužitkom. Awtomobilej njehrožy wjazy tak tucze ſkamanje wósłki. Runje tuto ſkamanje je hižo někotrem esboże ſawinowało. Pjera wotdźerżuja też na njerunych, kolijatych a dźěrawych dróhach njeluboſtorki. Te husto doſcź w awtomobilu kedźzawch jara wobcźežuja. Tutón postup we twarjenju awtomobilow wežywustojnych jara ſajimuje.

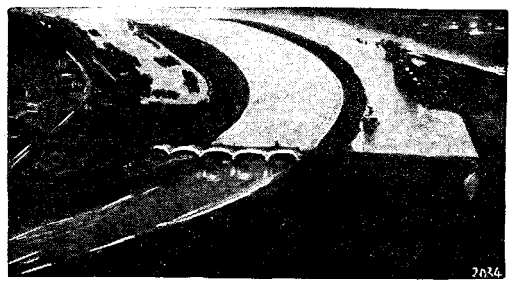

Rěka Woltawa (němſzy Moldau) w Prazy. Jeje rěcźniſchcźo ſu we poſlednich létach dokkadnje porjedźeli. Mjes druhim ſu wyſchak (Schleuſe) natwarili. S jeje pomozu ſběhaju łódźi ſ nižſcheho rěcźniſchcźa do powyſcheneho.

Nowa mošcheja we Wilmersdorfje pola Berlina. Mošcheja je dom ſa muhamedanſke nábožne ſłužby.

Hdźe jenož je ſnjedźiz Hanka?

Wuprašanje wobraſa w tydženſchim cźiſle:

Wobročcźe wobras na prawu ſtronu. Mjes kolijemi a ſahrodkowym płotom namakaće mlodeho pſchelhodneho ſtražnika.

Čo. 45 W Budyšinje, 6. novembra 1926 2. lětnik

Abtowa zyrkej w Hrěichowje.

Hrěichow abo němſzy Grüßau je wjeſcha wjeſ w Lehnjanſkim wokrjeſu w Schleſyſtej. Tam bě nědhy wulka abtowſka zifterzienſow. Wulki dźěl jeje twarjenjow ſu ſwottorhali. Jenož kraſny Boži dom ſ wěžomaj a někotre druhe twarjenja ſu ſtejo woſtałe. Tutu zyrkej nědhje pſcheb 200 létami, jako Schleſyſka hiſchcźe k Cźeſkej ſłuſcheſche, natwarichu. Tſěchi wěžow ſu ſ bronzy. Jenu wěžu ſe létſa blyſk ſapuſchči.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. u n

Čisto (Nr.) 261 **Budyšin — póndźelu, 8. novembra 1926 — Bautzen** **Létnik 85**

Dla zakońskeho swjateho dnja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ srjedu připołdnju.

Wša politiska swoboda w Italskej so potłóčiła.

Fašistiske knježerstwo njemóže z dotalnymi zakonjemi žiwojich politiskich pśeśiwnikow zyle potłóčeś; pśetož kóždy prawdu a žiwobotu lubowazy cłowjek ma nazbytnje zakonjow fašistowskich pśeśiwnikow. Tohodla je ministerska rada źěłowoźu zakoń wobjamka, z kotrymž ma praktiski na zyku Italskim wuwjasaśmy zakoń pokazi:

1. Wšykne dowolnosće k wupuśowanju do wukraja a wukrajne puśowańske pasy ma wótcerjeś, jeli so jich mějasćelju njejsu bjez swoje puśowanje nastupili. We pśiklaadźe ma so wustajenje puśowańskich pasow do wukraja wosebite pśehnitym wudaś.

2. Wšykne dźeniki a cajgopisy, kótrež so pśeśiwnosći nětziskemu knježerstwu mérja, ma na njewěsty cas zakasaju.

3. Wšykne pśeśiwnosći nětziskemu knježerstwu ma mérjaze politiske stronu a organizacije ma rospuśćeja.

4. Kóždemu kommandej fašistiskeje miliza ma wotdźělenje nowowutworjonneje špezialneje policije pśidaś.

5. Za wšykne, kótrež su wotmyślenje špótnacy dali, cyny wuwjesć, kótrež so na pśewrót a podrycje wobstejaceho sozialneho porjada mérja, a wšykne, kótrež so statnej mocy pśeśiwnjeja ako jej nětarje sadźeli na pśeśo stojeja, ma dwaježerśi pśehnity abo policajska nadkedźba zawjedźe.

6. Za bjespravne nošenje rjadow a organizacijow a bjespravne nošenje uniformow so krute khłostanje postaji, kótrež może w cężkich padach dwaceś lět khłostańcu wuczinjeś.

Se žurjerešu so pokhłosta, ichtož pśeśeśiwo žiwjenju kraja, regenta, kraloweje, kronprynza, ministerskeho presidenta a nekotrych z mjenom mjenowanych wobdowom attentat skuśi abo pśi nim myśli. We wukraju pśehnitym Italcenjo, kótrež wo smutskownym połoženju Italskeje pśichmate potwórješe rozśerjeja, kótrež może nahladnosći a kreditej Italskeje jeśchkodźiś, so z khłostańcu po pjeć hač pjatnacźe létach, trajnym šhubjenjom měšćańskich cežnych prawow, z wotpósnacźom kmanosće za sjawne sastojnstwa a se šhubjenjom žiwoteho zyleho samoženja pokhłostaju.

Dale sakoń postaja, so wójnšti šud, z pjeć oficěrow pod pśehnitym wyšeho wójskowego namóršego abo miliznego offiźera wobstejaju, politiskich pśestupnikow po wójnšim prawje sajźuźi. Sakoń z dnjom žiwoteho wolseńenja do mozu stupi a so parlamentej k potwjerdźenju pśehnitpokoj. Sakoń pjeć lět płaci.

Hač dotal je so bolschewiśti porjad w Rusej jako najwjetše schkłowinstwo wobhladało. Sakoń, kótryž so nětkole w Italskej zawjedźe, so žiwjej šurowości zamo bolschewiśke sakonje pśehnitpjechi. Wicha duchowna žiwoboda je nětkole w Italskej pokóčena. Duch tyranstwa nětdušich romiskich kheźorow so pod Mussolinom, kótryž so rad po romiskich kheźorach wopśeja, w Italskej šhubjuje. Schtóž žedi śwěri hinak myślicz dyži Mussolini a jeho pśhiwiśowarjo, dyše so lawam a tigram, kaž žu to z fischešzijanami cinili, k zratwje njeczišnje, ale na dołhe léta jeho do khłostańcje cźišnu, kótruž žnadź žiwy wjazy njewopuśćeji. Pódła toho jemu cźežne prawa wotrjeknu a jemu a jeho žiwójbje jeho samoženje šebjeru. Italski lud je moralisy hłuboko padnył, so žedi taiske tyranstwo lubicź dawa. Hdyž žedi człowjek njeśmé śwěricź, so pśeśeśiwo njespravdze borśicź a so pśeśeśiwo njesakonosćemi knježerstwa a jeho pśehnitpjerjowarjow wobaraca, tam so sa krótki cźaj potłóčenje žłabych a jebanstwo a njespravnosć rośćerja, we taiskim kraju so zyły statny organizmus skały. Kak dołho budźe žedi italski lud tole šurowanje fašistow lubicź dacź? Snadź tež w Italskej pśichłokowo prawo dostanje, so šurowazy dołho njetrjeja.

Mussolini tež hischcze se smutskownym ministrom.

W switzu se sowjedźenjom wuwjasaśmeho sakonja je Mussolini, kótryž hižo nětkotre ministerstwa sastawa, tež hischcze ważne sastojnstwo smutskownych należnosćow pśehnitwsak. Dotalneho smutskowneho ministra Federzonija je sa kolonialneho ministra pomjenował.

Sakoń, kótryž sa wšehe attentaty na kralowsku žiwójbu a Mussolina šmjerne khłostanje postaji, ma wórcośsutkowagu móz, tak so nětko wojeśti žud Jendźeležanku Gibsonowu a wyschka Zanibona wotsudźi. Dale so šmjertne khłostanje postaji sa pścheradu wojeśtich potajnjosćow, spjeczengzy a spěžki.

Fašistiska wulka rada nažnlnosće pśeśeśiwo Franzowsam wobzaruje.

Pjatk wjeczor je so fašistiska wulka rada pod pśehnitpjedsydstwom Mussolina shromadźiła a wo połoženju wuradźowała. Wona je wobjamka, so dyrbja wšehe njepśeśeśelnosće pśeśeśiwo njepśeśeśelam pśestacź. Dale so wobjamkny, nowe sakonje a naprawy k sakitanju fašistiskeho knježerstwa kruce nakoźowacź. **Wulka rada nažnlnosće pśeśeśiwo zuśym konfulaiam,** hacź runje so je njefašistiske elementy słužiśe, **wobjarowaśe** a wjednistwa w provinzach namołwi, so njebychu so sapiśy pśeśeśiwnikow fašistiskeje stronje nastajale. Dale so hischcze wobjamkny, cźišcźace dźeło w stronje se wšehej mozu dale cźinicź.

Djewjecź pśhiwiśowarjow pśeśeśiwnych stronow su sajeli, hdyž su spytali, bjes puczowańskeho pasa italsko-franzowsku mjesu pśhi Małym St. Bjarnatu pśehnitkroczicź.

Kaž „Tribuna“ pisze, je roswuczowaniski minister pśehnitpytanje pśeśeśiwo universitnym profesorom pernecźił, kótrež su jako pśeśeśiwniscy fašizma znaczi. Profesor Cośma, šobudźěłacźer Turinskeje „Stampy“ a pśedawdscki nowinski schef pódcanza Frassata w Barlinje, je so w switzu s tymle pśehnitpytanjom na wotpowjedź pśehnitdaźił. W Corriere della d'Italia“ jedyn sapódcanz źada, so bychu so wšehitzy universitne profesorowje, kótrež su žwobodnemu nuzjerstwu pśhiłuknuli, ale jemu hischcze pśhiłuknuli, na wotpowjedź podali.

Sbliženje mjes Italskej a Bolharskej.

Bělogradske „Nowosti“ pišu: Bolharski finanzny minister do Roma pojeźe, so by tam z Mussolinom wo wobsamknjenju italsko-bolharskeho swjasanka jednał. Italska by Bolharskej wulkóh k ägäiskemu morju, dale Adrianopel a Karahišar zlubiła, po tajśim dźeli kraja, kótryž je Bolharska w balkanskej wójnje 1913 zhubiła. Jeli so by Italska wójnu pśeśeśiwo Turkowskej bodyła, by Italska Alexandrettelski pśiśiław a twokolekaju makedoński kraj, dale wšehe kupy, kótrež tónle pśhiśtaw schitaju, wsala. „Nowosti“ praja, so je Sofisje potwerdźa, so je je pśan tuteho italsko-bolharskeho swjaska z jendźelskim knježerstwom rosprajił a so staj Mussolini a Chamberlaine jenu pśhiłožowaloj. Na Balkanje je tohodla pśhichodne nalěcźo wójna wočakuje.

Francowski frank dale horje stupa.

K franzowskemu frankej je so na franzoskich a wukrajnych bursach dowěrjenje wróciło. Frankowy kurs je wšehedńje dale połěpśuje. Wón bjo franzowskemu finanznemu ministerstwu pśecerucze horje stupa. Tołeńj je je Poincaree poradźiło, pśeni śoćz runowahu mjes statnym dołhodami a wudawkami dozpśeć, dyrbi je wočakacź, so budźe frankowa hódnosć dale pśhiwěracź. Na kóńc 1927 **su je dołhody na 39 959 milijonow frankow, wudawki na 39 266 milijonow frankow wobliczite. Wušybk 669 milijonow frankow wnezjinja.** Statne kapy su po śdaczu potne; pśetož finanzne ministerstwo z pośrědnistwom bankow hižo nětkole daś sa statny dołh na lěto 1927 wuplacźuja. Pśhi tym so Poincaree žrowjeje kutowańskeje politiki kruce dźerži. Wón je pśhipowědźił, so kóždy nowy **namjet na potrjebsche-nje mšdy sastojnikow wotpokaje.** Knježerstwo budźe so radźeho wo to prózowacź, so bychu so po nahódnosćenju franka žiwnosć a wšehe potrěbnosće žiwjenja potanšhike. Kaž je so žiwnosć po wotdźělenju franka podróžiła, tak dyrbi so nětko po jeho nahódnosćenju jaco stuniśicź. Won njemóże tohodla **dewizow**, so by so sastojnikam mjda powyšhika.

Franzowski sakitański komitej we Ventimiglii.

Franzowscy żelesniscy sastojniscy a pśhijśahujeńcy su sakitański komitej sałožili. Tutón je wobjamknył, **internazionalne dźěrnišchezo ſ Ventimiglie do Mentone na franzowskej stronje mejy pśchepołožicź.** Sastupjeś franzowskeho żeleśniskeho sarjadnistwa je wot sastupjerja italskeho smutskowneho ministerstwa žadał, so by italske knježerstwo wšehe napratwy cźiniło, so njebychu franzowscy żelesniscy sastojniscy fašizmiskim napadanim wudaceji byli.

W Bordeauxu schpanischich separatistow sajeli.

Policija w Bordeauxu, kótraž je na dwórnischezach podnischeje Franzowskeje krutu dohladowańsku słužbu porucźiła, je nekotrych Schpaniczanow sajała, kótrež bźeńu se Pariša pśichźeli, so bychu schpanischu njesu strażu pśehnitkroczili. Woni su z Pariża do Niżzy pśichźeli, so bychu wot tam do Perpignana puczowali.

Garibaldiowe pśeradnistwo.

Wo pśehnitpśichenju wyschka Ricciotta Garibalda we ministerstwje swonkownych należnosćow w Pariżu so žiwischi, so je Ricciotti Garibaldi dwoju rólu hrał. Wón bo jako antifašistiski wudawasche, ſ dobrom pak ſ fašistiskim italskim knježerstwom pod jenym krywom tężesche. So by pjenjeśy wot italskeho knježerstwa dostawał, je wón we Franzowskej mjes italskimi cźeknjenzami pśhiśtaršhanstwa pśeśeśiwo Mussolinej naschkarat a potom pśhiśtaršhanowo italskemu knježerstwu pśeśeradźił a wudał. S najmjenscha wot wóžom mężazow je wón ſ italskim ministrom Federzonom wobthadźał a wot fašistiskeho knježerstwa ſ pośrědnistwom polizajskeho inspektora Lapolle 500 000 lirow dostał. Tele pjenjeśy je wón se žiwojimi wulkimi wożobinstwi wudawkami pśehnitrjebał. Wo jeho harbnym dźele je so ſ pśehnitpytanjom dosć dopokazało wukopało.

Knihiwjednika Scivola, kótryž bě ſ wopródka jara podhladny, su sażo pusćeźili. Wón njebě ſ wabjazym cźišchkom, ale ſ Garibaldowym woporom. Garibaldi bě jemu do Niżzy pśhińcź dał a jemu schtyri listy na jnatnych pśeśeśiwnikow Mussolinowego knježerstwa pśehnitpodał, kótrež dyrbjeschce pśiches mjesy donjesć. Wopśchijecźe tychle listow bě sa jich dostawarjow jara poćežowace. Hdy budźiśe Scivoli nadawk pśehnitschał, budźicu jeho pśhi mjesy sajeli. Listy budźicu pśhi nim namakali, a fašistiska policija budźiśe możnosć měła, knježerskimwokh pśeśeśiwnikow bronjeć. Sa Scivola bě je złožom, so by wustajenje jeho puczowańscho paża dlijeśe. Stary puczowanzli paż je we kóffru italskeho inspektora Lapolle namakali, listy mjesebe Scivoli.

Schubiaklke cźiny Ricciotta Garibalda so w Pariżiśich nowinach lewizy ſ hnėwom a zazpěcźom poźnudźeja. Wo Garibaldowej wożobje jedyn ſ jeho pśedawschich pśhiwiśowarjow, hejtman Marabini pišche: Ricciotti Garibaldi bě mjes Garibaldez schesćimi bratrami, kótrež pśchi wudyrjenju wójny do Franzowskeje pśhińdźechu, so bychu we franzowskim wójsku wojowali, pśeśeśe ſ cornej wonzu. Hdyž bo regiment Garibaldowych ludźi 1915 rospuśćeji, Ricciotto Garibaldi franzowskemu knježerstwu žiwoju słužbu poticźi. Franzowske knježerstwo pak jeho wotpokaja. Hdyž so Mussolini knježerstwa zmozowa, jemu Ricciotti Garibaldi swožopschejazy telegramm pógła: Cźerwjena koschla cźornu koschlu sterowi. Telegramm wotpóśławschi Garibaldi žam do Roma pschi...ze, ale jeho słužbu njepschijachu. Hnėwny bo wón do Pariża wrócźi a bo tam jako Mussolinowy pśeśeśiwnik wudawasche. Wschitzy italscy republikanojo, kótrež žu we wuhnanstwje žiwi, bo wokoło njeho shromadźichu. Wón cźaj republikanowe pśeśeśiwo Mussolinej pśehnitpotwórjasche a sa to pjenjeśy hromadźeschе. S Amsterdamskeje internazionale wón 300 000 frankow a runje tak wulku summu wot republikanow druhich krajow dosta. Tele summy je Garibaldi pśchetrjebał, tola ſ cźaja republikanow do Roma njebu nicźo. Garibaldi ſ pjenjesami brojesche. Tehdy poćžachu Italcenjo na njeho tukacź. Snate bě, so bě wón we wulkim pjenjezmym cźežnje. Najsterje je so wón tehdy fašistiskemu knježerstwu jako špijen posticźił. Wón je wjele šchkody nacźinił, tola wón njemóžeše nicźo wobpeticźo pścheradźicź, pśchetož wón bě nasche dowerjenje słubił.“ Tak Marabini powéda, kótryž po śdaczu Garibalda jara derje znaje.

Nowiny „Quotidien“ jako hlowneho winika niz Garibalda, ale Mussolinowe knježerstwo wobtkorzuja. Mussolinowe knježerstwo je žedi wotmyślilo, pśchi schpanskej mjesy hibanje organisowacź, a potom winu na franzowske knježerstwo šmjeć. Na tajśe waschnje dyrbjeschce so na franzowske knježerstwo cźišcźecź, so by Mussolinej antifašistowe wudało, kótrež žu w Franzowskej wulkom namakali. We tych šamych nowinach so praji, so ma fašistiska policija w Franzowskej wjele tajnych agentow, ſ kótrymž bu nekotre we wažnych šastojnstwach. Fašistiska špijonaza w Franzowskej hrabja Spetia wedźi, kótremuž bu wschitzy agentojo podstajeni.

Kschižak „Emden" pschi sraży ho wobschkodźi.

Po powěsći z Wilhelmshavena je kschižak „Emden" pschi jeho na pruhu krótko pscheď nastupom swojeje 17 měsačneje dwórowje jěchu w takiej mjrě do danskeje parneje łodźe „Elisabeth" z Kopenhagena sajdł. Łódź Elisabeth ho dźěra wobschkodźi, tak so dyrbjesche do Bremenskeho pschistawa dojěć, mjes tym so ho „Emden" do Wilhelmshavena wrócił.

Junkerske lětadło w Bolivijskej dele padnyło.

W bliskosći Santa Cruza padny Junkerske lětadło z semi. Wjednik, maschinist a pjeć pazažerow, mjes nimi bolivijski konsul w Arica, ho morichu.

Ze Serbow.

Dwanaesmka.

Póndźelu, 8. nazymnika.
Bohuměra.

† 1856 posledni serbski farař w Dubcu Pětr Halka. Zo by so tuta serbska wosada přeněmčiła, postaji so, te wsy, kiž běchu ryzy serbske, wukarować a do Lichwalda zafarować. — Po dołhim wobrowanju Serbowstwo so tož wuwjedźe. —

1881 stajі farař Pank, rodźeny z Dešnja, na branіborskej synodze namjet, serbskich studowacych lépje podpjerać a tak jich duchownej nuzy wotpomhać. —

† 1325 Wiesław III. rujanski wjerch, kiž je němscy pěsnił, ale při swojich pěsnjach stare serbske hłosy nałožował.

* 1839 naš njezapomnity biskop Jurij Łužčanski we Wotrowje, předsyda Maćicy Serbskoje a přełožeř Noweho Zakonja. — Zemrě 29. hodownika 1905. Jeho wobraz wisy w česnej žurli Maćičeho Domu. Ale jeho nadobna zmysłenosć njech so hori w našich wutrobach.

Přisłowo: Kóžda koza khwali swoju brodu.

Wutoru, 9. nazymnika.
Božidara.

* 1711 w Baćonju Měrćin Bałcař, kiž jako farař w Grunawje zemrě a jako wulki dobročeł swojeho ludu bě znaty. — Je ze swojim zamoženjom założił kandanstwa w Radworju, Njebjelčicach a Ralbicach.

* 1877 w El Pilar w Algieru hrabinka Monika Stolberg-Stolbergowa, kotraž we Worklecach wotrosće a dospołnje serbscy nawuknu a też serbsce čuješe. — Zastupi do belgiskeho klóstra, hdźež je pod Pitami wumrěła.

1900 załoži so wot dra. Hermana Slecy Serbski Sokoł, kiž je serbi wulki nuzny nadawk — čełnecho pozběhowanja narodu ludu stajił.

† 1901 Serbski farař Wadowař dr. Wild w Budyšinje, kiž je krótce na to Serbstwo Serbał, zo so po zakonju w serbskich šulach serbsce wuči. — Na jeho row położi serbski lud palmowe wótwa tutomu nadobnemu mužej. — Rěka z pschirodnym wótwa Smika.

† 1818 dr. Jan Mahr, propst klóstra w Lubanju, kiž je swoje zmóžnosće serbskim studowacym wotkazał.

Přisłowo: Nimo po dworje wala, a Nimaš z woknom nutř hladaš.

*

— Wa wjedrnje. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 720, thermometer +2, thermometer w nozy +8. — Serbskim powołanje nižiny nad dołhowjeczornej Europu swoje wobłoki jara pscheměnito njeje.. Wono leżeše wczera rano wola Islandskeje. Na połudn. stronje nižiny tworja so nowe małe nižiny. Te pschinjeju krajinam pschi połnóznym a narańschim morju a Francozskej dešcha. W Němskej pak hischcze k wjetschim deščam dóschło njeje. Mschechod nižiny pschinješe nam nakhwilnje mjenjsche deschcze. — Jutrje wutoru słónczko 7,12 hodźin schadźa a ho 4,15 hodźin khowa. Měsačk schadźa dovolonja 11,01 hodźin a khowa ho wječor we 7,06 hodźin.

— **Wulki serbski konzert w „Krónje". Serjedu sa dwě njedźeli, 24. nowembra, wotměje ho letuschi wulki serbski konzert w „Krónje" w Budyschinje. Hižo někotre léta posochi zmy pschileżnoćej mělі, rjane serbske konzerty wopytowacz. Lětha posticzi ho nješchto zyle wobebite. Měschany chór ſ nětkodże 200 spěwatkami a spěwarjemi pschednješe nam wschě nowe serbske spěwy. Też wusłupi wobeše muzikі chór, nětkodże 75 muži zynły. Nimo toho chodża Hischcze tsjo solistojo wutroby zwjedženi-skich hoscji rosradowacz. Dale pschednjedu ho saso nowe stare serbske reje na wuslojne waschnje a pschi rjanej serbskej rejzy po konzercze móża ho wschitzy rjenje labawjecz. Tak smeje konzert wěsce saso bohatu wopyt. Sserbja ſ Budyschina a se wjom, pschinidźcje tez létha saso we wulkich ſnjkach. Njebudźeczе ho toho kacz. Schtóż chze so wotschewicz na ſynkach naschich kraſnych narodnych spěwow, pschińcz a njewostań domach. Konzert sapoczinje ho wjeczor w 7 hodźinach.**

— *Nowy duchowny primarius w Budyschinje.* Wczera njedźelu dop. ½12 hodźin ho w tudomnej Pětrowskej zyrkwi pschi pschepjelnjenych kemschach Budyschki nowy prěni farař, kiž je ho na město duchowneho primariusa Haehlera, kiž je ho na wotpočink podak, wuswolił, k. duchowny primarius Handrij Fröhlich ſ Lipšta ſwjatocznje do noweho sastojnistwa sapokasa. Tukhwilny wjednik Budyschkeje eforije, k. tajny zynrkw. rada Rosenkranz noweho primariusa ſ bibliſtinſ kłowom Mat. 28, 18—20 sapokasa. Po powitanſkej rěcži k. měschčanoſty dr. Fórstera jemu Budyschzy sastojnistwa brassja wjele ſhoża do noweho sastojnistwa pschejachu. Zyrkwinſki chór porjeſiſchi ſwjedženiske kenschenje ſe spěwom „Tón Knjes je pschikasał ſwojim sadnżelam twoje dła." Na to dżerżeſche nowy duchowny primarius Fröhlich ſwoje nastupne předowanje, ho sakožuje na tekſt 1. Kor. 1, 30. — Wsches jeho zyke předowanje cżehnjeſche ho ſkota ſmuha: „Chzemy Knjesa Khrystuſa cżeſcżicz", kiž je nam daty k mudroſcżi a prawdoſcżi, k ſwjecżenju a wumoženju. Tak ma Budyschka evangelſka wosada saſo prénjeho duchowneho, kotrehoż ſkutkowanje chżnż Knjes zyrkwje žohnowacż.

— **Prynz Wjedrich Chriſtian w Budyschinje.** Prynz Wjedrich Chriſtian, druhi ſyn nědnſkeho fakſkeho kraja, wopyta tele dny nosche město. Pschi tejle khódnoſci wotmě ho pola rytmiſchtra na wuſkužbje ſmoh. knjesa ſ Beschwitz powitanſka ſwjatoczność, na kotruż běchu tež wschelacy knjeża ſ města a ze wokow pscheproſchenі. Dokładnje da žeby prynz wot dweju knjesow wot towaſtwa ſa hajenje ſpomożeſiwa na wojach wo Njeſwjacżidliſkim wjeſnym dnju rospraſwjecz. Tež we wokolinje prynz wschelakich ludźi wopyta.

— *Jednanja dla mſdy w brunizowych podklapkach.* Se pschicżinu ſwady dla mſdy w ſrjedżnonėmſkich brunizowych podkłapkach wotměchu ho psched rosrisarjom, kotrehoż bě nėmſkostatny dżěłowy minister ſkałał, dorżeczeniſke jednanja. Dokelż ho pschi tom nicżo njewuczini, wutworichu konoru rosrisarjow, kotraż je wjazyhodźinſkim jednanju rosſud poſłaji, ſo maja mſdowe tarify, kiż ſu ho 1. nowembrej 1926 wupowėdżiſe, ſaſo płaczicz ſ wumėnjenjom, ſo ho tarifna pscheréżkowa mſda we wſchěch rewėrach wo 3½ procenta powyſchi. Wſchitke namjety ſ wobeju ſtronow, kiż ho na pschestajenje rewérow abo jenotliwych dżěłarńſow do druhich mſdowych taſſow měrjachu, ſu ho wotpokałale. Tole ſrjadowanje mſdy ſmě ho najſaſchcho k 31. měrjej 1927 wupowėdżicz. Wobdżělenym ſtronam je ho hacż do 10. nowembra cżaſ poſtajiſ, hdżej móża ho wupyrajicz, hacż chżedża rosſud wotpokłacz abo pschijeczь. Kał ku ho ſtrony k rosſudej wupraſile, bischcze njeje ſnate.

— *Składowanje ſakſkich pscheżiwnikow alkoholа 1926.* W Zwitkawje wotměje ho wot 27. hacż do 30. nowembra t. l. ſkładowanje ſakſkich pscheżiwnikow alkoholа. Toe ſkładowanje je ſwjatane 12. wėdomoſtnej praktiſkej wuczbu, kiż ſrjaduje město Zwitkawa, wokrėſny ... Zwikawſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa a ſakſka krajna ... na měſtnoſcż pscheżiwoe alkoholiſmej. Pobožnim wo... ſmije ſkładowanje ſ tym, ſo ho w Zwikawje ... „Alkoholiſſmus" wulkeje Düſſeldorſiſeje wuſtajeńy ... njemu rajo jako wobſebita wuſtajeńa pokaże. Tale ... holej najpscheżiwna wuſtajeńa je ho w Düſſeldo... ſkotej medailu wuſnamjenika. Lékarjo, duchowni, wu... cżerjo, ſpomożeſtwowi ſastojnizy a wſchitzy, kotiż na wukubłanju ludu dżełaju, ſu na kóle ſkładowanje pscheproſcheni. Nadrobny porjad roſcżeſcżele „Sächſiſche Landeshauptſtelle gegen den Alkoholismus, Dresden-A., Waiſenhausſtraße 29 II.

— **Paduſchtwa na wjach.** Do wſchelakich gmejnſtich hamtow ſu ho ſ nowa nutſkamali. Tak pobuchu paduſchi na gmejnſtim hamcze we Wulkich Nédarjezach, kotrejż żelezniu kašu ſ 150 hr., pišanſku maſchinu, wſchelaku draſtu a druhe drobnoſći, mjes druhim też ſiſtownju ſ 20 hr. krodnychu. Tohorunja ſu ho paduſchi nutſkamali do gmejnſkeho hamta w Mitkezach a Wulkim Pſchéżdrježnju. W Kleindittmannsdorfje pola Kamjenza kradnychu paduſchi ſ gmejnſkeje khéże na 400 hr. a ſ jeneho bydlenja w Smochcżizach pola Bačonja 200 hr. papjerjanych pjenjez a nimo toho 100 hr. ſtarych błeborných pjenjez a wſchelaku draſtu.

— **Wupiſanje myta „wuſtajenju nėmſkeho dżěła" we Drježdżanach.** Sawjeżeleńſti wotdżěł kėtneje wuſtajeńy nėmſkeho dżěła w Drježdżanach dyrbi ſo ponowicz. Sa...jadniſtwu wuſtajeńy ſaleži na tom, ſo by ſhoniko, kaſku druzinu ſaſoſeżelenjow ſtebi wopytowarjo ſami pscheja. Wupiſanje myta dyrbi tohodła wjedniſtwu pokaſacz, ſchto ſtebi tódy na tutom polu pscheże. Jedyn rady rejuje, druhi roſcżepnje radscho porzellan, tżeći je najradscho cżopke żelbaſti, ſchwórty by rady na ſuwanju ſo ſabatwjak, pjaty by wſcho naras wſak. Kóždy może ſwoje ideje pišomnje hacż do 1. dezembra 1926 na wuſtajeńu nėmſkeho dżěła (Fabrcżiſchan Deutſcher Arbeit Dresden-A., Lennéſtraße 3) ſapóſłacz. Dospołna adresa ſapókłarja dyrbi ſo pſchipokłacz. Na wobałku dyrbi ſo pſchipiſaczь: „Bergmünſterpark-Wettbewerb". Po 1. dezembru ſapóſłane namjety ſu wójazy njepſchijimaju. Myta budża wot 50 hacż do 300 hriwnow wulke. Wſcho hromadże ſo 2000 hr. wudżeli. Kóżdy mytowany dóſtanje nimo toho trajnu ſaſtupnu khartku ſa wuſtajeńu w lécze 1927. Mytowane namjety pschesėdu do wobdżěłeżiſiwa wuſtajeńy. Winowatoſcż, namjety pschewjeſcż, wuſtajeńa njepſchewoſnje. Sapóſłane namjety ſo njewrócza.

— **Póſtowa ſłużba 9. novembra.** Poſłużowanſke wokna ſu każ njedżelu wotewrjene. Liſty wunoſchuja ſo juzu. Nimo toho wunoſchuja pak ſo też pakety a pjenjezy. Na wėży wunoſchuja ſo pożyłki jako njedżelu.

S Hnaſichcz. Shromadne pohrebjenje wobeju ſchulerjow ſaſtupjeliſiwow, kiż ſo ſaſdżenu wutoru w Dżerjoſlaſſtej korcżnje wotmě, mėſeſche jara żiwy ras. — Shromożenjenych ſlużbowanſkow twaříſkeho wuhrerka ſe twar nowe ſchule wulkhadżeſche, ſo je wudawkowy namjet, nėhdże 11 000 hriwnow, hižo pschekrocżeny. Saſtupjerjo jara wobſarowachu, ſo ho dalokokahaje nadżije na podpjeru miniſterſtwa, kiż je wyſchnoſcż ſłowżiła, jenoż ſ jara ſnadneho dżěła dopjelniſchu. Haczrunjeż je ho podpjera wotpokaſała, wobſamknychu wſchitzy jenohłoſnje, ſo ma ſo dalſcha próſtwa we poczżońku na miniſterſtwo póſłacz, a je-li nuſne, maja ho tam wotpóſłaczy póſłacz.

— S **Radworja.** Dżenja rano kóżdy cżaſ, kiż ½7 hodźin do Budyſchina jėdżi, mjes tudomnym dwórniſchcżom a Khelnjanſkim puczom njeſnateho muſſeſche pschejėdże. Koleſa ſu jemu ſrjedża cżėło roſcżėte. Po ſdaczu je ſo zuły ſ wotpohładom pschejėcż dał.

S **Lutobcza.** Tudomny wobſtejdżeſ Oswald Vierig we ſwojej bróżni teke dwu ſcherſchenjage hnjezdo wupróżdni. Hnjezdo ma pjeć poſthodow. Wobſtejdżeſ hnjezdo, kiż je hiſchcze zyle njewobſchkodżene, w ſwojim domje khowa. Tam móże ſtebi je kóżdy, kiż ho ſa njo ſajimuje, wobhladacz.

Staſija.

Wutrajinſke powėdańczo.

I.

Na hórſtej łucżinje.

Pėtni wėtſik, kiż honi po hórſtej łucżinje, noſzy na ſwojich ſchidłach wėſ łėkow, kotrejż trónuja ko dokola horde horiſta. Wopojene ſhladnje wėczko po jich majeſtatnych wotnohach, hdyż tu a tam ſwėtlina, ſkalny róh dowolitej wuhlad pſches Stirbul a Gajnu, kotrejż ſtojitej ſ boka do liny Lukawy, pſchezo dale a dale won, hdżej thkomay a ſkały ſpłuwaju w módrjazej ſo parje dalny. Wot Bobejſi ſem, ſ rosdrjeſnżow Stareje Wipczіny a rėżi Kirlibada pſchiſnoſcha wėtſik wotkłobnjazy dyh, ſo njeby żłonzo tak paritо w rajſſokraſnych honach, hdżej na ſelenych hórſtich łukach a paſtwiſchczach ſnėwajzy ſo pižane alpiſke kwėczіny ſwėtlu wotwėraju. S łahodnoſcżu a lubosnoſcżu ſu ho wſelhory ſebiſe, kotrejż nadobna wulkoſcż tola dawa ſakkadny akkord wſchěch ſubtłoſnoſcżow krajiniſtich wobraſow.

Tu horjeka bywa ſamotnje, haczrunjeż ſchércka dróha po dole Lukawy ho horje cżehnje a ſbyłi ſtareje wunjeſiſeje dróhi, wot nałėnich dżiwich wób rosdrėwaneje, wo tom powėdża, ſo ſu hižo pſched lėtdżeſatkami kraſnoſcż Karpatow wotkryli.

Jenoż ſ dundazymi hoſtwjerjemi ho ſeikawaſch, a ſo na ſwojżach, w rosdrjeżcach, tu a tam rosbrojene, jednotliwe huſuſſe pżezy ſtoja, to pſcheradża jenoż ſchcżowkanje pżow, kiż w cżichich nozach ho dałoko dowuſlinkcża. Jenoż k połnozu mójeſch, to ſ tutoho, to ſ tamneho mėſtna bėłe domy małeho bydleſchcża ſawohładacz — twarjenja ſtrażnika kob'atnje kraſneje konjetnje w Radawzu, kotraż bu na ſto kilometrow dałoko na Karpatſkich wyſchinach wuſunjena, ſo bychu ho drohe cżężne konje łuzulow w jich pſchinarodżenych żiwjeńſkich wumėnjenjach wukubłowałe.

Pſches ſłónczny rauſchu cżiſchinu ſchkrėcża ſchkrėti wo...rjołow a hwidanje ſupow ſnadpołwėtrnych wyſchinow — dżiwje wodу ſchumja dałoko we ſłubokich dolinach, kotrejż wóczko njedołwumėri.

Tu —! Knyſkot we łahołach łėża, tiż każ huſte, cżėrnje wrota ſaſtup k łucżinje ſawrėwa. Cżornobrune konje ſe ſmehowawnymi ho hriwani wujewuja ho pſchi tromje łėża. Wuſſmuchajo woſtanu te zyle prėdki na kromje ſelenеho paſtwiſchcża ſtojo, każ ſo ſa nimi ſcżehowaze — dżeſacz, dwėcżeſi — wjaz a wjazy — ſady nich ſ huſtemu paſmu ſpjatuja. Wonjaze, cżerſtwe paſtwiſchczo jich wabi. Hižo ſapoczinaju cżi najprėdſchi pſchiſchedżeſchi łkobaju ho ſa mſdonej, ſłódnej trawu młodżicz. Druhe pak daju ho w dołhim rjedże do ſkoka ſ łėża won. Dałoka pſcheſtrėti pohonja wabjo k ſebrawazemu ſnuczowanju mozow. Krótki galop wuſtrėwa ho k dołhim ſkokam w bėhanju a honjenju. Kał wobwrótnje ſtawy hraja! Jich ſaſadżity a tola pyſchny twar dopomina na narańſchich pryedowonikow, kotiż ſu jónu ſa turkowſke wójny do kraja pſchiſchli. W łėtſłokach pſchimėrjenja pak ſu na hórſtich wyſchinach pſchidobywate na ſylnoſcі a wutrajnoſcі łajkejeż njeje cżunjecza. Pſchezo wjeſelſche bywaju hry. Jaſny rjehot pſchehłuſcha worjokowe ſchkrėkanje a wodowe ſchumjenje. Tu ſahwiſda ho nahle ſ łėża a ſaſtaji jich dżiwi ſkakot. Ssmorcżo, ſ płotom pokryte pſchdżeżeri jednotliwe ſłoczo. Sa nim njeże ho na wyſſokim konju Cżiſkoſi, kiż pyta ſa ſabėżawſchim ho jednotliwżom. To dże je cżunje to najrjeſche ſwėrjo zyleho wotdżėła. Cżornobrunje błyſcżoco, koju rjenje wupėſcżenu. Hdyż hłowu ſ krótkimi hriwami mjeze, to je wam, jako bychu ſchkrė łėtale ſ mudrych wóczkow. Nėtko tu tſchepotajo ſtoji ſ hibotatej ho bócżnjzu, ke ſtalnej ſcżenje wobroczene, ſe ſchércżkimi noſdrami ſmuchajo. S krótka ſarjehoze — to klincżi każ wuſſchit. Tu ſajėże njemėr do druhich. Straſchcżiwoje cżėżnja ho hromadże wot ſcżeny prjecż pſchcżeżiwo nawiżez. S dżiwim ſawołanjom wutorhnje Cżiſkoſi harapnik, dołhi ſchud ſ krótkim dżerżakom, ſ paża.

Praſtajo ſwiſda po powėtſje. Tu wone woiſkocża naſpjet a cżerja we ſawrjenem wotrjedże woiſtaſ, ſo ſemja pod nohomaj ſarżuje. Rjane ſkocżo pak ſtoji pſchezo hiſchcze każ ſakuſtane je ſtrachocżiwym hyckanjom. S wóczkom ſlėdnje Cżiſkoſi ſmėru jeho ſpohladnjenja. Ha! Schto hiba ho tam pſchi nawiżu! Na runo ſkalny kuluch, kiż ho do kulenja da? Mjedżwjedź! Mjedwjedź! Miſchter ſkomlak hižo mydło wjeſe. Na bėłem dnju ho ſ nėkim ſeikawacz, to njeże nunje jeho wėż. Sa cżekajcym mjedwjedżom łuſtnje wutſel, płėta jemu kożu, tani jemu wucho. Dudtakwe bórcżenje klincżi ſ wothłołom po horach. Na jene dobo je ſe ſawjertnyk, a ſ njewocżakowanej ſpėſchnoſcżu cżėri po nawiżu dele, nadpadnilej napſchecżo. Tón je ſ konja ſkocżił a je wudu ſwojeho tſchepotazeho konja łucze wokoło ſchiowa ſawit, tak ſo njeby tón cżekawcz mohł runja druhim. Potom ſtoji ho nerywnjo, tėłbu pſchiłożiwſchi k liżu, ſ mėrnoſcżu njeſmylneho tſėlerja, porit pſchi ſpuſchczіku. A hmnnokrjeżne myſłi pſchi ſebi, kak derze je bylo, ſo ſu pży kobłańnje dżenja doma woſtale. Wone bychu cżenki powkrywe ſtareho łkadle ſchwarnje roſzuchale a won tola mjedwjedżowy kożuch trjeba — Staſija je ſebi jón ſkała. — Jenoż jemu dżerku ſmě kulka naczinicz, hdyż jej k nohomaj jón ſłoji. Hiſchcze ras wrjeſnje wuiſel — hiſchcze ras — mjes wocżomaj trjechi a żiwjenje haſnje. Wyſkoko łkeba ho mózne ſwėrjiko, jebo wuczje ſaſtſchażnje powėrh, potom pada, każ porubany ſchtom, k ſemi. Pryedy haczkonjeėſti bi...e dże, wutorhnje nóż ſa paſtom. To njeby wſchak preni krócz bylo, ſo by natėlene rubjezne ſwėrjiko ho w ſmiertnem bėdżenju hiſchcze k ſahubnemu morżnjenju ſ paſora ſbrabako. Tola ſmėrom a njehibicżiwje leży tu hoſtwjerſka dobytwa — ſchwarny ſhadła.

„Rabjunik! Aprwjeſcżot! Rubjeżniko ſrėbzow! Mamy cże ſtónczinje!" S wocżomaj mėri Cżiſkoſi kożuch. Staſija budże ho ſmjecz. Potom wobroczа ho won ſaſo na paſtwiſchczo. Djaſ yptaj nėtko wſchė konje hromadu. Rubjeżneho ſwėrjeża bliſkoſcż a wutſele ho je roſehnate. Ale na hwiſdanje a wabjenje ho ſaſo hromadu namakaju. Tiche potażу drje hladaju ho toho mėſtna, hdżej leżi ſaiſkeny njepſchecżeſel, ale ſtuchaju na wokanje paſtyrja.

Tón ſo ſmėwa, kak jedyn po druhim pſchicżampa, dże jim napſchecżo, rėcżi k nim — na poł wótſje, każ k roſumnym ſtworjenjam, hładżo jim hładke ſchije. Won ſo ſmėwa jakoż je ſo prjedy ſmjał, hdyż je ſtėlbu do rukow brał.

(Pokrazowanje ſzėżhuje.)

S **Njeßwaczidła.** Sa tudomne gmejnske wólby ßu ßo tři wólbne liśćiny postajiłe. Prěnja liśćina je liśćina dźaćerjow. Na njej steja śeźehowaze wołoby: Sarjadnik konsuma Schimberg, dźaćaćeŕ Lohse, dźaćaćeŕ Neumann, muŕeŕ Knježka. Na druhu liśćinu ßu ßo katarjo, pśihenyßliniy a wobsedźerjo khěžow sjednoźili. Jich mjena ßu tele: Baron dr. ſ Bietingshoff-Riesch, zigarowiy fabrikant Arno Bitz, kubleŕ Pěśćka, krawśi mišćer Scholta, wiśowaŕ ſ maśchinami Falting, kubleŕ Wawrik, wobsedźeŕ mlokarnje Rink a kubleŕ Winkleŕ. Tśeca liśćina je sa fastojnikow. Na nju ßo sapiłachu: Wuczeŕ Kókaŕ, listnośćeŕ Hermann Leśchawa a knihwjedniś Rippin. Komunnistoju njemśćaźu žamu liśćinu śestajeŕ, dokeĺ ßa nju trěbne podpiśma ſwjeśe njemóžachu.

S **Rakez.** Pjatk popołdnju wokoło 4 hodź. ſ Budyśkina pśihjeźdźaju automobil do jeneho tudomneho wikowarja ſ jśinjnymi kolami saźěnge. Kołowy wikowaŕ pśihjeźdźe po Nowowjeśćanśkim puću a chajśe khłownu dróhu pśihjeźeć. W ſamknjnym wokomiku pśihłyna automobil, kiž kołoweho wikowarja wo telegrafowy śeźer wjerhny, ſo ßa głowje frani. Motorśke koło, na kotrymž kołowy wikowaŕ jedźeśe, ßo ſ dźela wobśihkodźi. Koło wina trjeśi, hišćeże njeje dopokasane. Wócześi ſwědźy praja, ſo automobil pśihi rozpuśu trubił njeje.

S **Husli.** Nahłu ſmjerśi namała ſaśědźenu ſobotu tudomna korćmaŕka, knjeni Hedwiga Hänchenowa. Wona nutśkownje nahłe ſthori a dyrbjeśe ſo do operazije podaś. Tola łekaŕ ji wjazy pomhaś njemóžeśe. Semrśka ſtojeśe hakle w 46. lěźe źiwjenja.

S **Lubija.** Lubijśe towaŕśtwo ſa płahowanje pjerſnjowego ſkotu ſrjaduje teź tule ſymnu wuſtajenju ſwojich płahowanych ſkoćakow. We Schlagehauze hośćeńźu we Starym Lubiju je płahowarjo 8. a 9. januara 1927 wuſtajeja. Pśihi wuſtajenźy ßo wuſtajeny ſtót jaßo wułkuje.

* S **Wósporka.** Pjatk 12. novembra ßo na tudomnej ßarje popołdnju wot ½3 hacź ¼4 hodź. maćerjam rada podawa.

S **Kamjenza.** Pjatk rano ¾8 hodź. je tu nječtó bźezwědomiśiwe niekhmanſtwo ſtuśiłi. Do jeneho pśihśeńśkeho bydlenja na Albertowym nameśeśe cźiśny njeſnata wołoba pśeś wokno kamjeń, kiž bě do papjery ſ napiśmom ſawalenu. Kamjeń wuŕaŕ do wokna nehdźe 14×16 zentimetrow wułki dźěru a trjeśi ſtwinišku hołzu, kotraž runje wó ſtwě pśehebywaśe. Hołza ßo njeſrani, ale ji ßo cźmuj roźtśahaśeźu (Nervenknoť). Łóboła ſłubi wědomje a rěź. Njebožowniu, kotraž je po ſdaźu hewaŕ na cźmuj ſtaba, dowjeźeju do Mikławśkego wuſtawa. Ssobotu ßo ji rěź hišćeże wróćiła njeźo. Postajiła ſa kłućerjom ſłědźi. — W nozy k ńoboźe ßo bo konſumowoje pśehedowanje na Połnóźnej dróhy panśći dobnchu. Woni rólowanišku wokśeju wułběžnyma a chajchu wokrowm ſchłeńźu wuńaźeć. Dokeĺ pak ßo źim to njeporadźi, ſchłeńźu rozbiću a do kłamow ja-łiśećm. Tam roßłamachu łaśeśiki a kradnychu ſ nich wšyśe 150 hriwnow pjenjes. Wiśchu teź 3—4 puńty warjeneje ſwinjazeje pleśźiny, 4—5 puntow ſobreje kołbaßy a dźełku zigarettow ſobu. Najźiśe ßu ſu teź bunźe a hišćeże druhe twory kradnyli. Paduśki ſu był rańźalni pachołjo, dokeĺ běchu ßebi wſchelaki grat ja łaśiśowanje pśihótowali.

S **Turjoko pola Klětneho.** Zyle wołebite wjeſele je naśeh hośćeńźaŕ Michaeŕ ſudomnym wjeśtnjanam pśihótował. Wón je ßebi njeſnuju Radio natwaŕił dał. To je ſa naśeh wótkeźanu wjeś, kotraž nimo źeleźnizy, póſty, ſchule a źyrkwje a je bospołnje ſ lěśom wobdała, nješćto nowe. — Mjeſ ſkotom ſahrodnika Nunoſcha Spanka je pothroma wudyrił. Dwóŕ je ſawrjeny.

S **Wětśe Wody.** Na wózi tudomneje katoliſkeje zyrkwje ſtanu ßo w tukhwilu wſchelake wuporjedźenja. Nimo druhich dźełow ßo teź zyrkwiny kryw ponowi. Sa tole dźeło ßu wołebite łóžbadło natwariłi, ſ kotrehož kryjerjo ſwoje dźeło we wyśokoſći wukonjeja. Pśihi rjanym wjedrje dyrbi to radośćź dawaś, tak nade wšyśkimi ſtarojcemi wšchědnjeho dnja ſwoje dźełko wukonjeć a nimo toho teź hišćeże w ſtrowym powěźśe rjany wuhlad wuźiwaćź móź.

S **Wětśe Wody.** Synodalna diakonija ſa prutku Hornju Łužicu ſwjeśeńśe w maćerśćim domje „Salem" ſwojeho 25-łětneho wobſtaća. Sdobom teź 4 diakonišy ſwój jubilej ſwjeśeńźu. Se wšyśkich kónćin prutkeje Hornjeje Łužicy běchu ſo miłośćiwe ſwótry na tule jubilejſku ſwjatoźnoſć ſeſchle.

S **Wětśe Wody.** Na ſobotnišćich wikach bě jaßo wjazy źiwjenja, dokeĺ bě wjedro rjane. Płaćźiny běchu ſwjećiśa ſtamśne kaž tydźenja. Butra płaćeśe 2 hr. a jeja 15 pf.

S **Wětśe Wody.** Saśědźeny ptak wjeśor wobſłoźerja toćerńe Jana Linku nahła ſmjerśi pśihehwata. Jeho Wóźa rućka ſaja. Krótko do toho hišćeże mjes ſwojimi pśihćeśeleni pśihebywaśe. Jeho njenadźite woteńdźenje powſchitkownje wobźarnja.

S **Hródła.** Mjes tudomnymi ſchulſkimi dźěśimi wospezipy (Masern) ſtraſchnje rańźadźeja. Na pśikłas wokrejſnemu medźicinalnemu rady dra. Gütźy ſ Khoćebuza dyrbjeſchćej ßo dełnjej rjadowni hośćeńźe ludoweje ſchule wat 4.—18. novembra ſamknyć.

S **Rósbórka.** W Rósbórſkim wokrjeſu bě w cźaſu wot 28. oktobra hacź do 3. novembra 1926 1548 dźěłoſpytajźich, pśiſonych měſtnow 46 a dóſtawarjow podpjeŕy ja dźełonjemějerjow 730.

Z Łužicy.

* Se **Sohłanda.** Druha najſtaršcha wobydleŕka naſcheje wśy, Khrystła ſwind. Schwórzyna ſaśědźeny ſchćiwórtk ſwoje 91. narodźiny ßwjeśeśe. Stara ßona je hišćeże pomérnje ſtrowa a je pola ſwojich pśihuwaŕjow w jednorych wobſtejnoſćach źiwa. — Najſtaršcha wośoba ſtorjeńſche w měśazu haprleji ſwoje 91. narodźiny. To je wumělkaŕ Küchler w hornjej wśy. Wón je hišćeże ſtrowy a ſajimuje ßo hišćeże źiwje ja wſchitke onjowe praſchenja.

* S **Habraćejźiz.** Wo měſtno tudomneho měśchćańoſty je ßo 87 wośobow ſamołwiło. Nowy měśchćańoſta dyrbi ßo hišćeże w měśazu novembru wułwoliś. Wubjerk wuſtawy a finanzow ſamołwenja pruhuje.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdźan.** (Leśnik we ſwěrjeńźu.) Direkzija zoologiſkeje ſahrody w Drježdźanach je tute dny hobrſkeho orang-utana — wot firmy Ruhe w Alfeldźe ſa 20 000 hr. kupiła. „Goliath", tak rěka tutón knjeś ſ praležu, je ſe ſwojej wułkoſću ſadnoſej prěnjeje rjadownje. Nimo toho je ji jara derje na ſwoje jaſtwo ſwuźił. Dokeĺ ſamu krutu khmanu runnoſcź ſa njeho njeměźachu, ßu jeho ßobu do akwarija tykli, hdźeź ßiźo wodoſkónje bydła. Dokeĺ je „Goliath" jara drohi był, dyrbi ſóśny, tiž chże jeho widźeć, ninto powſchitkowneho ſaſtupa hišćeże wośebity pśihidawk ſapłaćiś.

* S **Drježdźan.** (Wobydleńſka nuſa.) Hačrunjeź ßo w Drježdźanach wjele twari, knjeźi tola hišćeże wułka nuſa na ſamoſtatnych bydlenjach. Tomu napśiheśo je wjele meblowanych a próśdnych podružnińſtich ſtwow dóſtaćź. We ſtećźim ſchtwórćź lěźe 1926 bě pola Drježdźańſkeho wobhydleńſkeho hamta na 3000 meblowanych ſtwow a 660 próśdnych podružnińſtich ſtwow jako pśchenajomnych pśihipowědźenych, nimo toho hišćeże 321 měſtnow k pśchenajomowanju. Wdyž tute liczby na jenej ſtronje ſ njedoſtatkom ſamoſtatnych bydlenjow na druhej ſtronje pśihirunamy, dyrbimy ßo praſchećź, hač ßo w naśchim wobhydleńſkim hoſpodarſtwu wulke ſmyłki njeczińa. Tuto praſchenje dyrbjałe ßo ſ powołaneje ſtrony dołdaźije pścheſtudowaćź. Pśchetoź to njemóže ſtrowa wobhydleńſka politika ßo mjenowaćź, hdyž na jenej ſtronje wulka nuſa na wobhydlenjach knjeźi, mjeś tym ſo na druhej ſtronje telko wobhydleńſkich rumnoſcow próśdnych ſteji.

* S **Drježdźan.** (Njekedźbliwy łekaŕ.) Dla njekedźbliweho morjenja a njekedźbliweho cźišćeneho ranjenja dyrbjeśe ſo łekaŕ dr. med. Paŵoł Fredy pśhed ſhromadnym lawniſtwom ßudom w Drježdźanach ſaſtaćź. Wobſtorjeny bě w haprleji dźaćaćeŕa łekowaŕ, kotraž bě pjaty měſaz hamodruha a kotraž měśćito dnjow poſpśiśno wumrě. Łekaŕ bě patientaŕ ſmutkowne organy ſranił. By-li Fredy dźaćaćeŕku hnydom do khorownje póſłaŕ, potom by ſo wona po dohroſdaću wězywuſtojnych ſ 80 prozentowſkej wěſćerju pśhi źiwjenju ſdźerjeć mohła. Dale bě Fredy ſtuźcźenu hołzu w Hornich Kolmizach w ſchestym měśazu płód woſtroniť. Njekedźbliweho ranjenja cźła, kotrež bě na Drježdźańſkej pśchedawaŕni pśhi jeje łekowanju ßo ſtało, ſo wobſtorjeny tohorunja winowaśe. Ssud ſaſudźi jeho we prěnim padźe k 10 měśazam, w druhim k 4 měśazam a w poſlednim padźe k 2 měśazomaj jaſtwa.

* S **Krottendorfa.** (Poſ jako wukhowaŕ źiwjenja.) Tśiłetne dźěćo jeneho tudomneho źiwnoſcerja bě ßebi hrajkało do mlynſkeje hrjebje padnuło. Wobſtorjeńſeriowy poſ tak dołho ſtrachoćźiwje ſcźerkowaśe, doniž wobſtorjeś njepśihińźe, kotremuž ßo poradźi, dźěćko hišćeże we prawym cźaſu ſ wody wucźahnyć.

* S **Kamjenizy.** (Spodźiwny podawk.) Żeleźniſki dźěłaćeŕ ſ Döbelna, kotryž hdyž dźeń ſ Kamjenizy, hdyž dźěła, domoj jěźdźi, jźdźeli policiji, ſo je dyrbiał jedneho wjeczora do wopaćneho cźaſa ſaměść a tam wědomoj ſhubiś. Pśchetoź jako je pśchichodne rano ſ womory wotuśił, je we pśchirowje pola Kamjeniny-Fütha leźał. Jeho toſcha ſ 28 hr. je jemu pobrachowała. Dźěłaćeŕ je jako porjadny cźłowjeŕ ſpeth, tak ſo policija ſo ſhotnje ſ wujaſnjenjom tuteho ſpodźiwneho podawka ſabéra.

* S **Recklinghauſena.** (Dweju żeleźniſkeju ſaſtojnikow pśchjeli.) Na kólijach Recklinghauſenſkeho dwórniſcheja namakachu dweju żeleźniſkeju ſaſtojnikow morweju. Hačź bo wjeczora bźchźaj ſłužbu mělioj. Na dohnywcju je jeju po ſdaźu pśhi pśchekrocźenju kolijow cźaſ pśchejeł. We tośtlej mhłé njebźchźaj jón w prawem cźaſu pytnyłoj.

* S **Aue.** Njeſnaty njedocźink cźiśny bo cźaſa na cźarje ſ Aue do Adorfa kamjeń, kotryž wós ſchtwórteje rjadownje trjeśi, wotno roſbiło.

* S **Wittenberge.** (Cźaſ ſchéścź żeleźniſkich dźěłaćejow pśchejeł.) S Hamburca pśchikhadźeju itworowy cźoh ſajźdźe ſobotu rano w tośtlej mhłé na Dergentinſkim dwórniſcheju do dźěłaćejow, kotśij żeleźniſki nayyp wuporjedźachu. Schtyrjo dźěłaćejow ßo morichu, dwaju ßo cźežko ſranjeſchtaj.

Wusudźenja.

§ **Shromadny lawniſti ſud w Budyſchinje.** Saśědźeny ſchtwórtk jednaſche ſud pśchećiwo 28 łětnemu bankowniſkej Mittawſkej Cźornakej ſ Hranja a 24 łětnemu bankowniſkej Janej Jurjej Krawśej ſ Khelna. Ssobuwobſtorjenaj bě ſchtaj 31 łětny kofejownik Maks Riedel, a jeho bratr pśchekupc Friedrich Riedel, wobaj ſ Budyſchina. Cźornak bě w ſwojim cźaſu knihwjednik a Kralvy pokładnik pola Sſerbſkeje Ludoweje Banki w Budyſchinje. Wſchitcźy ſchtyrjo běchu dla ſhromadneho falſchowanja pśivatnych liśćinow wobſtorjeni. Cźornaka a Krawza dale winowachu, ſo ſtaj ßebi pjenjeſy na njeprawe waſchnje pśchiſwójiłoj. Po wuprajenju wobeju a ſ pśchepytanja ßo wujaſni, ſo ſtaj ſ wopaćnymi twoitowanjemi w 12 padach ßebi 3850 pśchiſwójiłoj. S njeprawym ſapiśowanjom ſpytałchtaj ßo pśhed wottkrjećom ſchtikaćź. Cźornak bě dale Mateju Riedlej 4 pjenjeźne a 5 wobliczeńſkich ſchekow wupiśaćź a ſ ſumom njenom podpiśaćź dał. Te twoćinjachu 4150 hriwnow. Friedrich Riedel bě, kaž wndawaśe, na Cźornakowe nameńwjenje wot 9. januara hacź do 5. auguſta 1925 24 ſchekow wupiśenił a ſ zuihym njenom podpiśał, je je wjetśeho dźěła na druhej banzy na ſwój konto ſapłaćił a wot Sſerbſkeje Banki nutśkſcźahnyć dał. Tele ſchekі wucźinjachu wſcho w hromadźe 11 000 hriwnow. Cźornak je wjele w Riedlez kofejowni wobkhadźował a ßo ſ jenej tamniſchej pinćicu wożenił. Wot 26. novembra 1925 ßo wjazy na banzy njepokaſa. Wón bě do Hamburca puczował a tam pod njenom „Friedrich Riedel" ſchebywał. Maks Riedel bě jemu narodźeńſke wupiśmo ſwojeho bratra pśiſłał. 21. haprleje 1926 Cźornaka ſajachu a do pśchepytowanſkeje jatby ſadźichu. Wón a Krawza ßo wſchelko wuſnaſchtaj. Cźornak praji, ſo je Maks Riedel wſché pjenjeſy ſ wupiśanych ſchekow dóſtał. S Friedrichom Riedlom njeje niczo cźiniéź mél, tón je ſ Maćkom Riedlom pśches jene był. Wobaj Riedlaj wudawaſchtaj, ſo ßebi pśchi wupiśanju ſchekow nicźo myſlikoj njeſtaj. Wonaj ſtaj Cźornakej na jeho namołwjenje nješchto k woli ſcźiniłoj, dokeĺ je jimaj Cźornak powédał, ſo ma pjenjeſy na druhich kontach ſtejo, ſchtoź pak banka wědźeć njeßmé. Wonaj njeſtaj wot Cźornaka ani pożćonkow ani darow dóſtałoj. Cźornak a Krawza ſtaj kraßnje źiwaj byłoj. Banka je Krawzu hnydom puſchćiła. Naſtała ſchkoda je ſarunana. — Ssud ſaſudźi Krawzu dla falſchowanja liśćinow a njeßmérny k 4 měśazam jaſtwa ſ 3 łětnej wupruthowanſkej dobu, Cźornak dosta dla cźežkeho falſchowanja liśćiny, pśchetſchiwjenja a dla pśchipomozy 6 měśazow 10 dnjow jaſtwa, kotreż je je pśchepytowanſkej jatbu wotpokućene. Riedlaj ßo winowatoſchtaj.

Wichorowa katastrofa na Filippinach

Hač dotal 179 morwych.

S Newyorka ßo piśa: Filippiny je hobrſki tornado domapytał, kotryž wułke ſapuſćenja nacźiní a źeby wjele cźłowjeczich woporow ſadaſche. Hač dotal ßo 150 morwych naliczi. Wjazy hač 500 khěžow ßo ſniczi. Schkoda njeběhśi ßo hišćeże wobliczéź. Po dalšnej powědźi dyrbi město Batangas dospołnje powodźene być. Wſchě telefoniſke ſwiſti ßu roſwiſane, tak ſo ßo njeběhśi wo roſmérje kataſtrofy hišćeże niczo wěcźiſche praji.

*

Wulka woda w Južnej Italiji.

W Bari w Južnej Italiſkej naſta w nozy k ńoboźe wulke powodźenje, kotreż wjele ſchkody nacźiní. Po deſćecźach w poſlednich dnjach, běchu hórſke rěki wjele wody pśichibyle. W nozy nalwalichu ßo na ſpjaze město ńoboźe ſołmy, tak ſo bě ja ſkótke wokomiki dospołnje powodźene. Na wſchelakich měſtnach ſtojeſche woda ſi metry wyſoko. Wjazo khěžow a ſaſtwowe murje ju ßo ſtyrnyke. Pśchi tom ßo wjele ludźi mori, hišćeże wjazy ßo ſrani. Wobydleńſtwo cźékaſche, ſ wulkej hrozu ſajate, na wokolne hory. Wuchowanſke a pomozne dźěła běchu jara poćźeźene, dokeĺ běchu ßo telegraf a telefony ſ wichorom ſwotorhale. Wola Gioja del Colle powali ortan zyły cźah, pśhi cźimž je pjeća tohorunja wjele ludźi wo źiwjenje pśchijiśło.

Wě Romje 7. nov.: Wo dotal najnowšich powédźach je pśchi powodźenju w Bari 24 ludźi wo źiwjenje pśchijiśło.

*

Njewjedro w Jendźelſej.

Slivki, kotreż ſylny wichor pśchewodźeśe, powodźichu ſobotu dopołdnja na 100 ńoſnych milow kraja we wſchelakich dźelach Jendźelſkeje. W południowej Irſkej ſu ſchtyri wośoby pśchi tom źiwjenje thubili. Żeleźniſki móſt we Lanarkſhire ßo wotpławi. Teź w południowej Němſkej maju réki wulku wodu. Tak twoitowi réka Sabala pola Lubenwalda ſobotu wjeśor móſt a hacźidło.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schtrowa powěźeź wo wjedrje ja jutśiu wutoru: We wjetśich dźelu dołhowjeczorneje Němſkeje ßo wotmérnjaze deſćeźojte wjedro. W naraństich kónćinach ſ wjetśeha pśchi pomérnje wyſołich temperaturach.

Němſke ſinanzy a podpjera ſa dźełonjemějerjow.

Hoſpodarſtwowy wubjerk němſkeho ńoboźa ßo ńo ßobotu ſ namjetami wubjerka němſkeho ńoboźa ja ſozialne naležnoſcźe a ſpomožeńſtwo dźełonjemějerjow ſaběrał. Němſti ſinanzny miniſtra dr. Reinhold wjetśe wudawki wobliczi, kotreż ſ powołchenjom ſpomožeńſtwa dźełonjemějerjow, kaž je ßo w ſozialnym wubjerku wobſtaŕiło, naſtanu. Mežaśnje 9 miliſonow hriwnow wuczińja. Němſti ſtat dyrbi tychle dźeſwjeć miliſonow dla nźedobaźeneje ſinanzneje mozy krajow a gmejnow ſam njeſé. To móże ßo jenoź ſ pomozu powyſchenja złownych ſadźěłow ſtacź.

*

Pruſke knjeześtwo a wojeſke organizazije.

W pruſtim ńoboźu je miniſter ſmutkownych naležnoſcźow Gźeſeńſki pśchipowědźił, ſo je ßo pruſke knjeześtwo **pśchećiwo wuſtupej ſtatneho żuda powałoło,** po kotrymž ßo wukaſ pruſſeho knjeześtwa, wospuſchćenje organiſazijow „Wikinga" a „Olympie" naſtupajuch ſbéhnje. Te dwě, ßo ńejmej wopomnjeńſke pśizno pśchedpokłaji, kotreż dyrbi jennu ſmóźnicź, ſ pomozu materiala, w miniſterſtwje pśchedležazeho pruhowaćź, hač je ſakaſnja ſakoźizy ſakoźena abo nź. Organiſazije nźebźeńźa wobroćenje bźeź. Tohodla bě mužne, tele organiſazije, kunje kaž ſobuſtawy němſkoſtatneje thorhoje dla ſatkowanja méra a porjada wotbroniéź.

*

Swonkowny miniſter dr. Stresemann je w poßedźenju wutrajneho wubjerka němſkeho ńoboźa rjekł, ſo je němſko-franzowſke wujednanje nětkole k morwemu dyrkej doſchło

Zentralny komitej kommuniſtiſkeje ſtrony je ſapóßłanzow němſkeho ńoboźa Urbahna, Scholema a Schwana ſe ſtrony wuſamknył. S tym ßo kommuniſtiſka frakzija němſkeho ńoboźa wſcho hromadźe wo bźewjeć mandatow pomjeńſchi Liczba ſapóßłanzow němſkeho a pruſkeho ńoboźa je prajiła, ſo je ſ wuſamknjenymi ſolidariſka.

*

Pólſke nowiny pišchu, ſo ßo w ruſkim cźeńwjenym wójſku nowa kanona ſawjedźe, kotraž 40 kilometrow daloko iśła, je lohko pśchenjeſeńa a budźe ßo wośebje ſ ſchłtianju wjeczornych mjeſow ſtuźiéź.

*

Muſſolini je jako ſwonkowny miniſter franzowſkemu póßłanzej w Romje oſſizialnu notu italſkeho knjeześtwa pśchepodał, w kotrejž wono ſwoje wobſarowanje wo podawku we Tripoliſu wupraja. Pśchećiwo winowatym ßu ßo hižo diſziplinarne naprawy cźiniłe.

Strowotnistwo.

Mjjemy so pschewjele? Na tole proschenje psched krótami znaty serbski lékar dr. F. H. Clarke w swojej knize „zjiwjenjske rjadowanje" wotmolwi da, wo kotrejž je so w swojim czasu wjele pisało a rěczało. Dr. Clarke pokazuje na to, so nasche hladanje strowotneje pschego bóle wěste poražaje slowa wobknjeżuja. „Pótnicki (Poren) kože" je jena tajka fraza, kotruž wschitzy na jatyku noscha a pod kotrejž cjischcom wjele ludzi, kiž njejsu kruteje wole, swoju pohladnjenje mózy twopruja, so bychu so hódny dzeń zyli w symnej wodze myli. A niz mjenje schkody nastanje je poražakom wo wjele cjerstwym powétrje, kotryž dyrbi po wudawanju podi wschémi wobstejnoscemi pschibohaty a dobry za organizmus być. Jendželski lékar pokaza na to, so je koża oman, kiž so zana cjisezi a tak pschewjele mycza natsinju mózy a krutosez organizma wutulji a mori. Pschewjele nanuddenje a schudrowanje wotstreni tuki se koże, kiž je zalsow wutupuja, so bychu kožu miechu a schibcinu sdzerżale. Hdyž pak so tele tuki wotstronja, so cjuczliwosez napschecžo powétrowym wliwam powyschi. Pschewjele kupjelow je po nahladze dra. Clarki ja kožu schłódne, dokelž wlyknina (Zellen), kiž k zamocžjacženju služi, so pschi tom wody nahréba, so nabudni a stónczenje wotemrě. „Trjebamy so jenaž po kupanju kruce wuschudrowacž, so bychmy pytli, kak so wschelake kusti wot swjerschneho czéla puschczeja. To njeje na žadyn pad masanosez, kaž žebi to ludzo powschitkownje myšla, ale niczo druhe hacž morjena kožina wlyknina. Kusto zym ludzom prajicz dyrbjak, so zu wowrazdze masanschi po kupjeli. Woni wotstronja telko swjerschnjeje koże, kiž zuse pschedmjetu wotdżerżeje, so dadza so masanosczi do koże sażracz." Jako narunanje sa kupjele porucza dr. Clarke krótke spésjne wuschudrowanje se salwalenej twjelku, kiž je jenoż hrjebża wlóżna. S tym so pótnicžki na dożahasce waschinje wotewrja, bjes toho, so bychu so wobschkodzile. Dr. Clarke powéda: „Shubich ras dobreho pazientu, kiž be pschez khowatowaty, dokelž swojoh wschédnu symnu kupjel parowacz nodżysche. Dżensa je zylny a mózny a je na wasy pschiběral, a jedyn z jeho khownych zortow, z kotrymiž chze zwojich znatwych do strózelow sehnacz, je, so jim powéda, kelko lét hižo je, so je so k poslednjemu rasej kupał." Wésso njedyrbimy kupanje wozyla sanjechacz, ale pschewjele kupanja wożebje w symnej wodze, je sa nasche czélo je schkodu.

Z wobkhodneho žiwjenja.

Sa nasche hospoty.

Wot knjenje H.

Mózemy žebi twoprawdze myšlicz, so zu w nétczijschim czasu pokraczowanje techniki hischcze ludzo, kiž swoje schaty z ruku plokaja, kiž wot sazinjcho ranja hacž do poźnjeho wjecžora pschi plokanjej dónzy steja a rybnja a plokaja, dóniž njejsttej ruzu pschedżélanej a khribjet wolhromit? Sdinschcich snadź też ty, luba hospoza, kiž ty tole zitasch, do cżiwilowanych cżłowjesow, dha póz ras bobu a pschihladuj, kak my to cżinimy.

Tak bychmoj nétko w naschej plokarni bylej, a tamle steji ta wézka, elektriska Miele-plokaza maschina, kotraž mi žiwjenje wolóżuje a samo plokanstwo dzeń do wjesokeho dnja pschetwobroczi. Wschitke schaty tjoch njedżel wobstaramoj moja pomozniza a ja samej, dokelž chodża muž, dżeczi a domjaze hospodarstwo też sastarani być. —

Ranko sahe bże spésjnje do dżela. Schaty, kiž symu wczera namocżila, so z namoczenjskeje wody wulkutkaja, so w plokanstim tótle horze shrabja a potom do plokazeje maschiny kładu. Puschczu motor a hižo wjercza so woschidka. Aj, kak so to cżumpa a jeschczi, kaž bychu kubocżiki sady tczeli. Schto na tom, hdyž plokarnicžu ras wot plokanja sawobaja. Maschina cżumpa so wjeselé dale. Też woda mjes tym njewusludnje, kaž pschi wotewrjenej plokanskej dónzy, krucze. Saczinjeny pschikrywy tonu sadżéwa. 10 schinow (druhdy też dlésje) dam so maschinje kolebacz, potom dam zimakej, kiž je pschi elektriskej maschinje pschicżinjeny, dżélacz a bórzy leża schaty w korbje. Dyrbja so schaty blicz, dha czasa njeslubju, dokelž so maschina, mjes tym so schaty na zahrodow kładu, dalschi dżél cżumpa. Tak dawam schaty dwójcy w maschinje kolebacz. K prénjemu rasej z bżijtym mydłom a k druhemu rasej z jadriwym mydłom a z mydłowym prochom. Pschi wulkutkanju je mi elektrifft zimak kóždy krócz witana pomoz. Na wjeczor leża wschė schaty, kiž žuche 60 puntow waza, k powschjchenju hotowe w korbje. K cżomu trjebam hischcże plokarnicžu? Cżežże, sprózniwe dżéło pschewosmje tola Mielez plokaza maschina, lohke podlanske dżéła wobstara moja domjaza pomozniza abo też ja samo. — W domjazym hospodarstwje dżélo mjes tym po swuczenym waschnju dale bje. Muž njetrjeba, kaž je to pschi dolhim cżuknym plokanju cżinił, na pschihotownudzenu jédź skorjicź. Kaneje njedyhkowmosce dla njesmorschczi so z njesczérpliwosczu jeho cżoło. Wschako wón ledma pytnje, so so dżenża płoka a cżini tak wjeselé wobliczo kaž hewak. —

Haj, prajischi ty, to wschak je wésso rjana wézka — ale pjenjesy. Dha dha cżi hnydom wuliczicz, schto tajke plokanje płaczi, a potom mózesch sama poćahowacz. Pschi plokanju nétkdże 60 puntow schatow, kaž ja sa swoju žiwjenje — symu schczesco — nétkdże sa tři njedżele pschetrjebam, trjeba maschina

nétkdże 0,75 kilow. elektr. pruda, à 22 pj.	0,17 hr.
2 puntaj bżijteho mydła à 50 pj.	1,— „
½ punta jadriwego mydła à 45 pj.	0,23 „
½ punta mydłowego procha à 30 pj.	0,15 „
50 puntow drjewa (abo briketow) à ztr. 2 hr.	1,— „
	Hromadże 2,55 hr.

Nétko wsmi žebi plokarnicžu, wobliczk mjdu a jédź (njemyšlu hischcze na hnéwanje, kiž masch druhdy z plokarnicžu) a widżisch, hdże lépschina leži. Junkrokrózny wudawk pschi kupjenju Mieloweje plokazeje maschiny (nétkdże 300 hacž 350 hr. — ja tym hacž je wulka), so ja pomérnje krótki czaj wuplacżi.

Schto mérnischi nétko k najchemu elektriskemu plokanju? Widżu na twojim wobliczu, wézku sy dopósnała. Tola, hdyž pak nétko póndżesch, so by žebi tónle njepraxujomny kruch kupila, dha cżi radżu, so by hnydom wot dobreho to najlépschje žadała a žebi originalnu „Mjele" elektriku plokazu maschinu kupiła (kotraž je so Mielez tworni akz. tow. w Gütersloh we Westfalskej wudżélała). Wschė wjetsche a lépsche wobthody cżi rad dalsche wukasaja.

Sportske zdżéleńki.

Swétowy mischtr w bokowanju Tunney njepschecżel mandżelstwa.

Swétowy mischtr w bokowanju Tunney je so we Newyorku wuprajił, so so na žadyn pad wożenicz nechce, dokelž by jemu potom njemóżno było, so by swój titul dale z wuspéchom zakitowacz mohł. Bokser je w najkluczschim symzle z swojim powołanjom wożenjeny a njemóże tohodla swoju wożbosez dżélicz.

*

Trajne běżenje wot Narańschcheho morja k Bodamskemu jézorej.

Trajny spéschny běhać Pawoł Nożny z Mužakowa, kotrehož pschewodżuje jeho doprědkar na kolesu Maks Hoppe z Běleje Wody, jako doprédne zwjeczowanje k pschichodnym wulkim Olympiskim swjedżenjskim hram wot Narańscheho morja k Bodenskemu jézorej běži. Zyły puć je nétkdże 1200 kilometrow dołhi. Nożny je w Kolbergu swój běh zapoczał a poběži pschez Hródk, Drježdżany, Kamjenizu, Hof, Nürnberg, Ulm, Stuttgart do Friedrichshafena pschi Bodamskim jézoru. Wón dyrbi wschédnje nétkdże 50 kilometrow běżecz.

*

Dalokosna jéda Powschitkownehe Němskeho automobilowehe kluba.

S pschiležnosczu němskeje wustajenjzy automobilow a motorskich kolow w Barlinje wupiša Powschitkowny Němski automobilowy klub w Mnichowje dalokosnu jédu do němskeho khownoho mésta Barlina. Nez mjenje hacž 700 automobilistow se wschich kónzow Němskeje so na jédże wobdżéli. Wobsežne hrosse wjedro a hubjene dróhi pschinoschowachu temu, so mnoho wobdżélnikow dla defektow na swojich jéschadłach po puczu tschadu wosta. Nétkdże 400 wosow a 200 motorskich kolesow je w postajenym czasu do Barlina dojéło.

*

Sapoczatk 17. Barlinskeho schésczedżjonoweho wustajsowanja.

W Barlinskim sportstim palasce sapocza so schtwórtk wjecžor w 10 hodź. 17. Barlinske schésczedżjonowe wustajsowanje. Po wustéli poda so 14 wobdżélnych němskich a wukrajnych porow na dołhi puć wo 145 hodźin. Hižo w prénich hodźinach prénjeho dnja dóndże k dżiwjej ho-

njezyh. Jéschdżeł Hahn padże je swojim kolom a žebi mosny tschaże. Jeho partner Tietz jako narunanz dale jéschdżi.

Towarstwowski powéstnik.

Budyšin. „Nadźija." Jutře wutoru je spéwna hodźina w „Kat. towarstwowni" a pjatk w „Serb. Domje". — Mamy hišće wjele wukmy, tohodla njeskomdźe ža nu hodźinu! Městopředs.

Budyšin. „Jednota Sokoł". Naša porjadna generalna zhromadźizna wotmėwa so štwórtk, 11. novembra, wjecžor we 8 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, wšelézny. Prosy so wo połnoliczne wobdżélenje ze strony sobustawstwa, Starosta.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndżelu w Serb. kofejownji.

Bukecy. „Radosć" zmėje přich. srjedu (10. XI.) wjecžor we 8 hodź. spéwanje. — So prosy, zo bychu wšitcy z dypkom přišli. Dirigent.

Hrodźišco. Spėw. wotrjad „Zerjow" spéwa přichodnu srjedu wječ. ½9 hodź. w Njechornju. Kefk.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydżeń wutoru wjecžor we 8 hodź. w kórčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Naležnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipscanscy Serbja po možnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmołwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Różant. „Tow. kat. serb. młodźencow" hraje njedźelu, 14. novembra, w hosćencu w Sernjanach wjeselohru w 4 jedn. „Złote hrody abo Hans Klepotař na dań njese". Zapušć w 7 hodź., započatk ½8 h. Po dźiwadle su reje. Wšėch lubych Serbow z blizka a z daloka wutrobnje přepožuje předsydstwo.

Sowrjecy. „Solobik" nima tón tydżeń spėwanje, ale štwórtk je zwučowanje serbskich rejow. Přichodnu njedźelu popołdnju wot 3—5 je spėwna hodźina. Na nju dyrbja wšitcy přińć! Wjecžor w 7 hodź. je jenoż za sobustawy rjana zabawa ze spėwami a rejemi. Sobustawy wutr. přeprošuje Šewčik.

Spėwarjo „Zwjazka serb. spėw. tow." — Přėnja zhromadna pruha, kiž je so njedźelu, 7. novembra, wotmėła, njebė dospołnje spokojna. Tohodla maju so wšitke spėwy hišće dowuknyć, wosebje pak „Serbska reja" a „Choćebuzski hermank". Kruće do dźéła! Hłowny dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźél a feuileton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźél: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Hrajki

wšėch družin wosebje tunjo!

Njekupujće, pridy hač moju bohatu Wustajenču widżeli a płaczizny přirunali njejsće!

A. & W. Neuhahn

na Serbskej hasy 4 — W Budyšinje — na Serbskej hasy 4

Wotpłaczenje bjez napłaczenja rad dowolene.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.
Naše klamy a składy su powjetšene!

Saksa krajna loterija
hłowne dobyće evtl. 500000 hr.
čehnjeje 1. rjadownje 18. a 19. novembra 1926.

1/10	1/5	1/2	1/1	za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.—	

Losy poručujetaj statnaj loturijowaj běrcaj w Budyšinje
Fridrich Rother na Kěžorskej dróży 22. — **Ernst Lehmann.** na Kamjentnej hasy 45.

Swětowy panorama w Budyšinje na Lawak. hasy při Lawak. wěži
Swica Zürich, Luzern Rigi, St. Gotthardt.

Pisansku mašinu ze serb. pismikami, trjebanu, kotraž pak to samo zamóže, kaž nowa, ma **jara tunjo** na předań
Morits Schmidt w Budyšinje na Kěžorskej dróży 11.

Copie spódnje kholowy štrykowan. wolma jara tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Runkilkowe tružki lana mučka majsowy šrót
je zaso dóšoł
Čornak we Łazku

Sylna podsobna sudelna
kruwa
je na předań we Łuču čo. 14 pola Njeswačidła.

Žony! -|- Žony!
Wupłokowace aparaty, rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelškowa khołowški podłožki, štatelki za prédki, štatelki za paženi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleskimi wrotami 9.

Sylny srěnjolětny spušćomny
jenopřežny hač ón
bjez brachow so pyta.
Poskićenja z płaczizny, barbu, starobu a płah. pod „C 100" na wud. Serbskich Nowin.

Princeske suknje kholow. za žonj. košle tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11.

Kozoł a koza
stej na předań w Nowej Wsi čo. 12 d pola Njeswačidła.

Čehniwa
kruwa je na předań w Skaščecach čo. 3 p. Barta.

Sylna wysokosuđelna **kruwa** je na předań w Koslowje čo. 10.

Kněža je na předań. Bliže w Hainicach čo. 17e.

Transmisije kóždeje družiny **wolije, bencin atd.** podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.

Serbjo
podpjerajcje swoje
Serbske Nowiny
z małymi nawěšćikami.

Příloha k čisłu 261 **SERBSKE NOWINY** Póndźelu, 8. novembra 1926

Kak stej ze sakskim rjemjeslom?

Hižo pśichi spócatku toho lěta bě jasne rjemjeslo we kritiskim położenju. Teź pśiches zyły lěśiny cząś žo wobstejnjośe połěpśiśej nadźijachu. A teź dźensniśi dźeń njehodźi žo hyšćo pśichwótiśe prajiś, jo je žo žiwjenje rjemjeślnikow wolóžiło a so žu jich starośe pomjeńśiche. Wěsto njechamy pśichwótnosć mału lěpśinu, kiž sajsonske dźěła w někotrych lěśinach měźazach pśichinjeśechu, tola teź jenoź někotrym jenotliwym rjemjeślam. Lětka w lěcu pak ſ tójdy telko dźěła a sajźužły njebě, kaž hyšćeje loni.

Industrija, kiž njemóžna na semi leži, hubjene a wobśěžene wobstejnośe w ratarstwje teź na rjemjeślo njeśožownje stukuja. Njedóstatk pjenjes mjes ludom knježi. Ludźo njemóža žebi wśchelake dźěła wukonjeć dawaś, runjeź rad dźěli a je nusnje trjebali. Stkadnoćź ſ sajźužbje je mała, bjesdźěłośoj je wulka. Se wjelikich tutych pśichinow pśichodźe rjemjeślo wo dźěłowe stajanki a dełkowu. Wjeźnjy naśeho hospodarstwa pak žo nadźijeja, so je najbórśa kriza pśeńerwinjena, najhłubśi dół pśeńerwjeny.

Rjemjeślnizy a pśemysłnizy dyrbja husto wěźy tuńśo pśihladaś, hač žu je kupili abo hač pśichśěrt a dźěło jich płaciśej.

Schtoź sapłacenje rjemjeślniśich dźěłow nasiuja, knježi stara nuja dale. Pobjeżowanśi njejwóźnik wśchelakim wobtyhowam njeźmérnu schłodu naźini. Ludźo dyrbjeli teź bóle na to dźiwaś, so te słasane a dostate wěźy skrje a bórzy sapłacha. Rjemjeślnizy teź kóždu hrimnu a kóždy troſch trjebaja. Dyrbja teź na śwójich podawaćelow śliźowansa sapłacićeś.

S tutych zjadkow wukhadża, so teź naśi rjemjeślnizy w městach a teź na wjaſach cźežy pod dźensniśišimi wobstejnoścemi śdychaju. Pśichśiſuchnoćź kóžbeho pak, kótremuž je móžno, to rjemjeślnikam słasanki dawa a so teź potom hotowe dźěło po móžnośći bórzy sapłaceji abo kupi.

Zwjazk němskich zastojnikow.

Sthadźowanje swjasta němśich sastojnikow wot 7. hač 9. oktobra t. l. w Barlinje, kótreż w dalokich kruhach, teź w zjawnośći wulki sajim zbudźi, wosnamjenja *mócnik* w stawišnach Němskeho sastojnkeho swjasta. Se sjednoćenjom Swjasta němśich sastojnikow se śhromadnym wulkim swjastom sastojnśich sjednoćenjow je pśiches 1 500 000 němśich sastojnikow a mučerjow we jenej *organizaziji* sastojnikow sjednoćenych.

Kaž źiwśichmy, žu je teź je sastojnśikimi organizazijemi wénza swjastow (Gewerkschaftsring) jednanja wo sjednoćenju sapoczaśe, tak je sa krótki cząs jenoź hišćeje Powschittkowny němśi swjask sastojnikow (swobodny swjask) ſ 50 000 ſ organisowanymi sastojnikami swonka śteja.

Wjsche toho mějesche sthadźowanje wožebity rad dła jenompśinje wotpołożeneho a ſ wulkej wohnjowosću wuprajeneho wusnaća k němśkej republikanśkej statnej wustawje. Jenohłósnje wobsamtnu žo sćěhowazy snowa sełrajany programm Swjasta němśich sastojnikow.

„Swjask němśich sastojnikow śteji na podłožu republikanśkeje wustawy němśkeho stata a krajow. Wón je swólniwy, dźěłaś, w duchu teje wustawy a tójdemu sranjenju se wšchěmi śrědkami, kiž wobžędźi, napśeczoćstupiś.“

Teź pśichitomny němśki kanzleŕ dr. Marx a pruśki ministeriki prezident Braun w śwojej powitaśśej rěći śwoje stejiśchćo k nadawkam němśkich sastojnikow w nowym ludowym stacje nasomnjeśchtaj. Němśi kanzleŕ namołwjeśche pod *schumtjazym* pśichtiśelskom zgleje *thromadźiśny*, so ja *Swjask* němśkich sastojnikow žane praśchenje statneje formy wjazy njewobśteji. Statna forma tu je prawna, kiž je moralizy pśichimaś njehodźi. Hłowna winowatosć sastojnśkeho stawa je, wustawu hajiś. W cźežkich cząsach žu sastojniźy ſ wumóžerjom naśeho wótzneho kraja we wobžeje wulkej mérje byli. Sastojniźy chzychu wobdyleśtwu w cźeśćowanju wustawy ſ dobrym pśichkadom byś.

Po dalśichmaj pśichednośchkomaj statneho ministra na wukhłužbje Dremśa wo: „Sastojniku a stacźe“ a statneho sekretara we wukhłužbje dr. Aug. Müllera wo „Sastojnikach a hospodarśtwje“, kótraž žo ſ pśichłoſowanjom pśijeleśchtaj, móžeśche pśichednyda swjatka wucześ Flügel, kótrehož běchu ſ pśchemóžazej wjelśichnu saźo wulwoltli, w kóždym nastupanju berje porabjene słabdźowanje samknje.

Z reformy našeho zarjadnistwa.

W němśej republiźy mamy nětkole 18 krajnych knjezerstwow. Němśki stat ma w Barlinje 11 ministerstwow. Jednotlive 18 krajow maja 54 ministrow — ſ tomu 41 senatorow w Halburgu, Bremenje a w Lübeću — 122 statnych sekretarow, statnych radow a ministerialnych direktorow a 430 ministerialnych radow. W Mecklenburgu pśichińdże na 150 000, w Braunschweigu hižom na 55 000 wobyźeleŕ jedyn minister. Němska a jednotlive staty maja na 200 wutłužowanych ministrow płaśićeź. W Němśej mamy 493 sapósłanzow Barlinskeho statneho žejma, 1245 sapósłanzow krajnych žejmow a 351 sapósłanzow w 3 swobodnych měśtach. Jedyn sapósłanc pśichińdże w Němśej na 126 854 ludźi, w Pruśej na 84 846, w Bayerśej na 57 206, w Saśśej na 52 688, w Schaumburg-Lippe jano na 3243. Jednotlive kraje maja sapósłanstwa a generalne konsulaty w druhich krajach. Saśśa ma sapósłanstwo w Barlinje a Mnichowje, generalny konsulat w Kólnje a Frankobrodźe n. M. a konsulat w Hamburku. We wukraju mamy wěso wjele pósłanstwow a konsulatow.

D.

Žortne nawěsći w nowinach.

W saśchich dnjach mózadnymi jara žortnu nawěśćichowu zwadu w jenej Barlinskej nowinje cźitaś. Hač je ja wobdźelenych teź tak žortna była, laž na njewobdźelenego cźitarja, na tym jara dwólnju. Na prénim dnju wośjewi žo nawěśći: „Cźuju ſ tutym wśchich ludźi wartnowaś, mojej žonje wěśchto pożcźiś, dokelž sa wiele njeśeju. X. X.“ Nasajtra stojeśche na śamym městnje sćěhowaza wotmołwa: „Luby Fryzo, žym bjo wścho napożcźika a to dyrbiśch tola sapłaćeś. Ž.“ — Zona běśche wjeśe położenje prowje sapśchimnyła a je žnadź na mużowu krocel pśichiotowana była.

Trochu ſ staroścejiwśichi běśche wešty Schwejda, kiž chzyśche do Ameriki sapućowaś a žo tam saſydliś. Tuž sćěhowaze nawěśći do jeneje śchwedśkeje nowiny sapoda: „Dotkeł w bliźichim cząsu do Ameriki sapućeźu, so bych tam śwoje sastojnśtwo rastupił, moja njewěsta pak bych hišći nochze, bha na tutym pucu pśichśitojneho, samojśitego muża pytam, kiž by bo ſ njej woženił. Je 23 lět stara, śwětłowłósna a jara rjana, ma dobre njeno a małe samożenje.“ Wjazy jej wot nawożenje sforo žadaeź njemóžeśch.

Niz jenoź priwatni ludźo tajte komisije nawěśchti we nowinach sapodawaja, teź wobstejnizy, kaž sćěhowaza reklama Newyorkskeho kina dopokazuje:

„Schto byśchośe cźinił, hdyž maśe śtónežnje po dobrim cźakanju a horzkych śłowach lubu w tukomaj, pośtśi Wam śwoju lubku a śeje w tym wokomiku wścho wokoło žo zabył... A tym momencźe śjewi žo ſ złoczenju pśichitowane mózne, pśchedlśijeneźne śwérjo, jedyn dinosaureuš, wjeśchi hač 15 złonow hromadże — o knjeże, schto byśchośe cźinił? Byśchośe lubku hubiźkował abo žo teho wośbał? Je-li cźeśe wědźeś, kaž žo jedyn w tajkej situaziji sadźerži, dha wopytajśe naśch film!“

Newyorkske kino je tydźenje dołho wukupjene było. Kóždy cźežkośe wědźeś, kak dyrbi žo pśichi tajtich „móžnych padach“ sadźerżeś.

Rozputański mištr Houdini wumrěł.

S Detroit pśichkhadża powěśeź, so je śławny antispiritist a rosputanśti mištr Harry Houdini 31. oktobra po dwójnej operaziji wumrěł. Wšchě puła njesamóžachu nicźo pścheźiwo tutomu muźej — nětko je jeho tola nětko wuputał, kotrehož śwjaśi tej tutón śławny mištr rosputaś njemóžeśche. A tak dyrbjeśche jemu sćěhowaź do wěcźnośće. Halle w lěcźe tuteho lěta běśche Houdini we pkuwaśni jeneho Newyorkskeho hotela sajimawy eksperiment pokazał: Lehny žo do blachowjeho kaśćeja, kótryž žo kruće sawrě, tak ſ powětr wjazy njepśchepuśćeśći. We tutom kaśćeju puśćeśi žo Houdini potom do wody. Lékarjo běchu ménjenja, jo móże powětr w kaśćeju jenoź wóśom mjeńśchinom dožapaś. Tola Houdini wośta połdra hodźiny spodź wody, pśiedy hač jnamjo da, jo bychu kaśćeź se wody sdźěhnyli. Houdini chzyśche pokazaś, so maju po śdaću pśchenaturśke mozy fakirow dospołnje naturśli sakład.

Tak mějeśche hač na pośledk zbył śwět wo „rosputanśtm kralu“ rěcźeź, kótryž po prawom Erich Weiß rěcźasche a žo 6. haprcźe 1874 w Appletonje w stacźe Wiśconsin narodźi. Kóž źiwjenje śtoro wśchich artiśtow, tak je teź jeho było hotowy roman. S 9 létami sapoča w Jack Joeśleśowym 5-zentśtim-gyrkuzu, potom bě mechanikaŕ, klankodźiwadźeśnik, brjuśchny rěcźnik, cźown a wścho schtoź je hišćeźe podobneho w tutej śfarje móžne. Na śpiritistow je hižo wot wśchego sapoczatka mérjeśche. Jedwaśtwa spiritistiśkeju medijow Davenporta a Mady Houdini wotkry. Teź medijej Eva C. dopeśaśa, so bě te jako „ektoplasma“ wot žo dawaze substanzy najprędy ſ śebi wsała. To žo jemu cźim lépje porodźi, dokelž bě tutón trik jeho tak mjenowanemu „Hindu-jehłowemu“ trickej jara podobny, pśchi kotrymž Houdini nitku a na 100 jehłicźkow pózeri, kotrej potom nawrećeśćenje jake ſ huby wuźahny. Medijej Rennerej, kótryž na śpiritistiśkich pośedźenjach śwolane duchi ſ dweju tenkeju rěcźeźi daśche, žeha hišćeźe w lěcźe 1925 krótśy śchabernak. Namaśa mjenujpy trubki trubow se śaśami a wotwjertny potom nadobo, hdyž duchi ſ trubow rěcźachu, elektrizny śwěźu. Renner śtojeśche wohaśůjeny pśichi śwójimaj trubomaj, ruzy a mjeśkwjeźo běchu se śaśami samasane!

Hdyž Houdini ſ prénjemu raźej do Europy pśichińdże, běchu nowiny polne śensazijow wo nim. Houdini wuśwjedobdźi žo pak teź je wšchěch putow, so běśche łośćeł, jenm pśchiwjadowaźi. Ssamo policija dyrbjeśche pśchiśiwaź, so nicźo na śwěźe jeho w putach śdźerżeź njejśanóże. A tola — luboseź jeho ſ njerośwjasnomnymi putami wuwijaśa: w lěcźe 1894 wożeźi ſo ſ śpśiwarku Rahnerej, kotruž jeje maćerź — w wobjedźe!

Najźnaźiśe je jeho cźekanjene ſ Waśśingtonskeho jasława w lěcźe 1906. Hdyž je hewak wśchudże žo hišćeźe wubohył, je lédma ſ wérje podobne: ſ kaśćeju w tupnych domach, ſ tamow, ſ wodu napźelnjenych, je śchłeźeńzanych turkowskeho, zo by wusłědźił myślički carjowe; kajke myślički caŕ rozmysla a haŕ wotmysla čahnyć na swjatu Rusk! Pośćelemy-li pósła sriedźnych lét — budźo to dołho trać, pośćelemy-li pósła sriedźnych lét — wopije so z palencom, a pośćelemy-li młodeho — z holićami budźe sebi hrać. z młodźenzami budźe so zabawjeć a ze staruśkami budźe sebi powědać. Widźu, zo dyrbi Wolha hić sam!“

A přemeni so Wolha Buślajewič do drobneho ptačka ptačatka a zaleći pod wobołki. A bě bórzy we tym kraju turkowskim, pola sultana turkowskeho a pola palaca bělokamjeńtneho, před samymi wokami a wuślyśi tajnu rozmołwu.

Rěčeše caŕ ze caricu:

„Ha, ty caria Pantalowna; wěš-li pak wo tom! Na Ruskej hižo trawa njerosće po starsku, a kwětki njektu hižo kaž prjedy, je widźeć, zo Wolha hižo njeje žiwy. A pojědu ja na swjatu Rus, dobudu sebi dźewjeć městow a rozdaruju jich swojim dźewjeć synam a tebi, carica Pantalowna, drohi kožušk dam.“

Na to rjekny carica Pantalowna:

„Ha, ty carjo, turkowski sultanjo! Wěm wo tom wo wšěm: Na Ruskej trawa stajnje hišće rosće po starym a kwětki kčeja kaž prjedy. Ale dźens w nocy, sym wo snje widźała, kak z wukhodneje strony pśileći drobne ptačo-ptačatko, a ze zapadneje strony pśileći patk čorny hawrom. Lećeštaj přećiwo sebi w runem polu a dorazyštaj do sebje. Drobne ptačo-ptačatko pokluwa čorneho hawrona, wutorha jemu pjerje po pjerkach a wšě rozpušći po wětrje. To je Wolha Buślajewič a tón čorny hawron je turkowski sultan.“

Rjekny na to caŕ, turkowski sultan:

„Ha, što to maš, ty carica Pantalowna! A ja ruuje sebi wotmyslich bórzy zajeć na swjatu Rus, dobywać dźewjeć městow, wobdarować swojich dźewjeć synow, a přiwjesć tebi drohotny kožušk.“

Rjekny carica Pantalowna:

Wolha Buślajewič.

Staroruska bylina.

Cerwjene słónčko skhowa so za ćmowe lěsy a za morja śeroke, a hdyž huste hwězdy so rozesadźowachu po jasnym njebju, narodźi so na swjatej Rusy rjek Wolha Buślajewič.

A rosćeše Wolha Buślajewič do pjateho lěta a potom so wukhadźowaše po syrej zemi. A maćerka syra zemja so zatřasowaše, ptaki pod wobołkami rozlétowachu a ryby w módrym morju rozćěkachu, hdyž Wolha Buślajewič wuńdźe, zo by nawuknył wšelake lesće a mudrosće a wšě réče wšelkotne.

Docpě tak Wolha Buślajewič sedmeho lěta a hdyž teź dwanaste lěto jemu so miny, nawuknу wšelake lesće a mudrosće a wšě réče wšelkotne.

Wuzwoli sebi potom družinu dobru a zmužitu, ze tśicećí rjekow bjez jednoho, přetož sam sebje postaji za tśicytcho. A takle porěći k swojej dobrej družinje.

„Ha, moja družina dobra, zmužita, posłuchajće staršemu bratrej, swojemu atamanej* a wuwjedźće to, štož wam za dźěło dam. Nasukajće žiđžanych powjazkow, rozwlećće powjazki po syrej zemi a nałójce kunow a liškow, dźiwich zwěrjatow, čornych sobołow a małych jermankow. Łójće tak tři dny a tři nocy.“

Posłuchachu staršemu bratrej atamanej a wuwjedźechu skazane dźěło: sukachu žiđžane powjazki, rozwlećechu powjazki we hłubokim lěsu a po syrej zemi, łójachu tři dny a tři nocy, — ale njemóžachu dostać ani jednoho zwěrjatka.

Přemeni so Wolha Buślajewič do zwěrjeća lawjaceho, poskakowaše po syrej zemi, też po kuny a liški a zwěrinu čornych sobołow a běte poskakowace zajeći a małe jermanki.

Wolha Buślajewič přijěcha ze swojej dobrej družinu do města Kijowa a takle k njej porěća:

„Družina moja dobra, zmužita! Posłuchajće staršemu bratrej atamanej, a wuwjedźće, štož wam dam za dźěło: Napleśće kosydła žiđžane, rozwleśće kosydła nad najwyšśimi wjerškami hłubokeho lěsa, a łójće husy, kołpje, swětłe sokoły a tu drobnu ptačinu, a łójće tak tři dny a tři nocy!“

Posłuchachu staršemu bratrej atamanej a rozwlećechu kosydła žiđžane nad najwyšše wjerški hłubokeho lěsa; łójachu tři dny a tři nocy, — ale njemóžachu dostać ani jednoho ptačka.

Přemeni so potajkim Wolha Buślajewič do ptaka Noha, zaleći do podnjebja a zahanjowaše do kosydłow husy, kołpje, swětłe sokoły a tu drobnu ptačinu.

A přebywaše Wolha Buślajewič w měśe Kijowje ze swojej dobrej, zmužitej družinu a takle k njej porěći:

„Družina moja dobra, zmužita! Posłuchajće staršemu bratrej atamanej a wuwjedźće, štož wam dam za dźěło: Wzmiće sekery dźiwoworubańske, natwarće dubjanu łódź, přiwjazajće žiđžane syće, wupłujće na módre morjo a łójće ryby, łososy, wyzy, šćuki a płoćicy a rubjeźnu rybu jesetra. A łójće je tři dny a tři nocy!“

Posłuchachu staršemu bratrej atamanej a wuwjedźechu skazane dźěło. Wzachu sekery cěsliske a natwarichu łódź dubjanu, wzachu syće žiđžane a wupłuwachu na módre morjo, łójachu tři dny a tři nocy, — ale njemóžachu dostać ani jeničkeje rybički.

Přemeni so potajkim Wolha Buślajewič do ryby šćuki a spuści so po módrym morju. A nałanjowaše ryby łososy, wyzy, šćuki a płoćicy a rubjeźnu rybu jesetra.

A přebywaše Wolha Buślajewič w měśe Kijowje ze swojej dobrej, zmužitej družinu, a takle k njej porěća:

„Družina moja dobra, zmužita! Posłuchajće na staroho bratra atamana: Koho mamy pósłać do kraja turkowskeho, zo by wusłědźił myślički carjowe; kajke myślički caŕ rozmysla a haŕ wotmysla čahnyć na swjatu Rusk! Pośćelemy-li pósła staroho — budźo to dołho trać, pośćelemy-li pósła sriedźnych lét — wopije so z palencom, a pośćelemy-li młodeho — z holićami budźe sebi hrać. z młodźenzami budźe so zabawjeć a ze staruškami budźe sebi powědać. Widźu, zo dyrbi Wolha hić sam!“

A přemeni so Wolha Buślajewič do drobneho ptačka ptačatka a zaleći pod wobołki. A bě bórzy we tym kraju turkowskim, pola sultana turkowskeho a pola palaca bělokamjeńtneho, před samymi wokami a wuslyśi tajnu rozmołwu.

Rěčeše caŕ ze caricu:

„Ha, ty caria Pantalowna; wěš-li pak wo tom! Na Ruskej hižo trawa njerosće po starsku, a kwětki njektu hižo kaž prjedy, je widźeć, zo Wolha hižo njeje žiwy. A pojědu ja na swjatu Rus, dobudu sebi dźewjeć městow a rozdaruju jich swojim dźewjeć synam a tebi, carica Pantalowna, drohi kožušk dam.“

Na to rjekny carica Pantalowna:

„Ha, ty carjo, turkowski sultanjo! Wěm wo tom wo wšěm: Na Ruskej trawa stajnje hišće rosće po starym a kwětki kčeja kaž prjedy. Ale dźens w nocy, sym wo snje widźała, kak z wukhodneje strony pśileći drobne ptačo-ptačatko, a ze zapadneje strony pśileći patk čorny hawrom. Lećeštaj přećiwo sebi w runem polu a dorazyštaj do sebje. Drobne ptačo-ptačatko pokluwa čorneho hawrona, wutorha jemu pjerje po pjerkach a wšě rozpušći po wětrje. To je Wolha Buślajewič a tón čorny hawron je turkowski sultan.“

Rjekny na to caŕ, turkowski sultan:

„Ha, što to maš, ty carica Pantalowna! A ja ruuje sebi wotmyslich bórzy zajeć na swjatu Rus, dobywać dźewjeć městow, wobdarować swojich dźewjeć synow, a přiwjesć tebi drohotny kožušk.“

Rjekny carica Pantalowna:

* Ataman = kozakski wjednik.

kaschejow atd. Rozwjalanje spody wody bě jeho najlubschi kuk. Jako chyschje to w lěcze 1909 artist Richard Pipp z Landshuta pr nim cinic, so satepi.

Přilopk.

*** Krowa všechcjiwo autej.** Jedyn Magdeburgski auto potrjechi njedaleko Querfurtha spodziwne njeshožo. Krowa, kotraž so w pschěrowje paschesche, sahani so nadobo z powěschjenej hkowu pschecziwo po puczu pschikhadżazemu autej. Schofer chzyschje so wuminyć, pschi cžimž so wós pocza wobwzuwać a skónczinje do hrjebje padny. Na shožo mojachu nutskakebdżazy w prawym czasu wuskakać, mjes tym so so schofer z rosbitymi schkleńzami strani.

*** W Leiserdiim prozesu so powolanje sapodalo.** Hkownaj wobschorjenej w Leiserdiim żelesnistim wrosshu, k smjerczi sadudżenej żelesnitkaj nadpadnikaj, Schlesinaer a Willi Weber, staj swojeju sakitarjowu prosnuloj, so bychtaj pschecziwo smjertnemu wuhudej revizin sapodaloj. Sakitarjej budzeloj nemislostatny hud prožbyć, so by pruhowal, hacz so powschitkownu mordarski paragraf 211 na wobstorżenciu nalożowacz hodzi. Jedna so pschi tom wo praschenje, hacz staj nadpadnikaj z wotpohladom a rosmyslenjom cžlowjeskow morilej.

*** Hlownchu źwedźa w Leiserdistim prozesu — Windmanna — sajeli.** Po wosjewjenju wutkuda pschecziwo Leiserdistim żelesnistim nadpadnikam je policija hlownchu źwedźa Windmanna je Schüttmara njenadehodnje w pokedżenistim żalu sajała. Windmann mjesesche wot prjedawschjeho hischcze 5 500 hr. za alimenty placzicz. Każ je snate, bě wón psched nětchto dnjemi, runje każ Schröder, 13 000 hr. jako myto dóstał, dokelż bě mjena Leiserdistich żelesnistich nadpadnikow policijii sdżělił. Dokelż je potajkim nětko „bohaty" muż, chze źudnistwo wěso wot njeho doh, kiż je khětro wyhoti, saplacieny měcz. Dokelż Windmann wudawasche, so je wschq, schtož je jako myto dóstał, swojemu nanej dał, kotryž je jeho žiwił, tak dołho hacz bżéła njemjesjeshe, bu do zatwy wsaty. Jemu drje niczo druhe wyschc njewostaine, hacz so doh sapłaczi, z czimž by je wěso jeho myto khětro pomjenschichto.

*** Czah awto pschejeł. Dwě wosobje so moriłej.** Schwórtk wjeczor pschejeżdże czah na czarje z Tilsita do Stallupöna awto je Kralowza. Awto, w kotrymž swobodny knjes z Brandensteina, pschekupz Naujok a schofer Dalchow jedżachu, jedżeshe po dróhy se Stallupöna do Gubina. Awto wjedżeshe pschekupz Naujok, mjes tym, so schofer sady jedżeshe. Hižo wot daloka widżachu, każ franjeny schofer powěda, so czah so bliži. Tola knjes z Brandenstein namołwjeshe Naujoka, so by spěschnicjo jěł, so by tak pryedy czaha hitschcze kolije pschejeł. Naujok to też cžinjeshe. Schofer, kiż widżeshe, so so tu njesboze stanje, w prawem czasu wotskoczi, pschi cžimž žebi wiazy trócz rzebła slama. W pschichodnym wokomiku pschihna hižo czah, hrabny awto a rosrase jón dospolnje. Nutskakebdżazej bżéschtaj na nětinje mortwaj. Czah sasta a wsa morweju žobu do Stallupöna.

*** Tři wosohy z rosbuchnjenjom kótła so morile.** Mułki kotel Ludwigshafenskeje barboweje fabriki, kiż so z paru tepi, schwórtk popoldnju nadobo rosłeza. Wósom dżélaczerjow bu wschaci; tśjo z nich wumrěchu; pola shtkanych wobsteji też hischcze strach sa žiwjenje.

*** Wusnacze na smjertnem łożu.** Brombergska policija dosta njedawno sdżélenku pólskeho konsulata w Ameriży, w kotrejž bo wo wusnaczu stareho pólskeho wupuczowarja, kotrejž je tutón na smjertnem łożu cžinił, pisa. Starz je psched 50 létami wjelemordaczstwo na žiwóbje rěznika N. w Jilskinje skucził a cžeka zahrjebał. Policija je na mjenowanym mésinje zledżiła a pjecz cžłowjeczich kosczowzow namakała.

*** Nutskamarjo pola finanzneho direktora.** Pola finanzneho direktora na Flensburgskej dróhy w Berlinje pobuchu njedawno popoldnju paduschi. Wschón złóborny grat, debjeńki jeho żony a pschichodnieje dżowki w hódnosczi 15 000 hr. nutskamarjo žobu wsachu.

„Ha, ty carjo, turkowski sultanje! Njedobudżeš dżewjeć městow a njewobdaruješ swojich dżewjeć synow a njeprziwjedżeš mi drohotneho kožuška."

Rjekny na to car, turkowski sultan:

„Khort, naj naj! Sama sy spała a za sebje son widżała!"

A dyrl ju na běle lico, wona so wobroći, dyri ju na druhe lico, morsny caricu wo cyhelnu podlohu, morsny ju k druhemu razej a zjewi:

„Pojědu ja na swjatu Rus a dobudu dżewjeć městow a wobdaruju swojich dżewjeć synow a prliwjezu sebi drohotny kožušk!"

Přemění so Wolha Buslajewič do šércho wjelka, zaskoči do konjencow, najlépše sebi konje wubra a wšém krk překusa.

A přemění so potom Wolha Buslajewič do malcho jermanka a zaskoči do brónjerńje a změni so zaso do dobreho junaka. Tam krute proki přelama, židżanne truny prokow roztorha a stwjerdżene kloki wšé nalama, wótrym sablam zubow nacini, worelane heje do woblukow zazhibny.

Potom přemění so Wolha Buslajewič zaso do drobneho ptačka-ptačatka — a bórzy je w měsée Kijowje. A přeměni so zaso do dobreho junaka a rjekny swojej družinje:

„Družina moja dobra, zmužita! Pójmy do turkowskeho kraja!"

A dżěchu do turkowskeho kraja a turkowske wójsko zajachu.

„Družina moja dobra, zmužita! Rozdżělmy nětko dobywanki!"

A kotre dżěle běchu tunje a kotre dobre?

Dobre konje płaćachu sydom rublow, worelane bróńje sésć rublow, wotre sable pjeć rublow a worelowe heje tři ruble. Tunje běchu žónske: staruski płaćachu štwórć kopejki, holića pak połkopejki a krasne knježny kopejku.

Přeł. M. N.-N.

*** Pschecziwo wottwarjenju mšdy.** Dżélaczerjo Barlinskeje turbiny iwarjajeje fabriki Powschitkownehe elektriskeho družstwa su wczera z 85 prozentowskej wjetschinu wobstamknyli, so dżedża strajkowacz, jeli so direktija mjenowaneho družstwa swój wotpohlad, mšdy wo 5 prozentow wottwarjecz, do skutka staji. Sdrjedu ma so rosbudżicz, hacz so dale dżéła abo strajkuje.

*** Njeswěczena źélba.** Wapor hontwinskeho njeshoża ša so 37létny hoiczenjar Arnoschť Krawża z Gatowa, kotryž so z druhimi Gatowskimi wobdżelerjemi na hontwje wobdżéł. Sswoju z kulku a schrotami nabitu dwójnu tšélbu njeješche na krótki czaš pisches ramjo powěschenu njeswěczenu z wutkelom k semi, adobo so sakopny, pschi cžimž so wutrěli. Schrót trjechi Krawju do leweho brjstwa. Poldra hodżiny posdżischo hižo we Schpandawskej khorowni wumrě.

*** Njeswjedrowe katastrofy w Tirolskej a Krajnskej.** Spodżiwne wjedro maja tuthwilu w Tirolskej. Město synny a šnéha sakhadżeju tam wichory a njewjedra se slimkami. Psched tym bě so wjele šnéha na horach nalchho. Hdyž poczа tacz, nalta wšo wulka woda. We Stubaiskim dole šu so luki powodźile, mosty šu so šwotorhale. We Zillerskim dole šplny wichor zychnowalche, kotryž wjele tšélbow z domow wotkry. Jelikž dol w rauschej Tirolskej je wot wschebo wobthada wotrěhnjeny, dokelž je wulka woda wschě mosty pisches rěku Ziel swottorha'a. Wjele wuzitkowebo drjewa šu hórjse rěki wotpławile. — W Krajnskej šu we Gailskim, Levantskim a Mollskim dole rěki z brjohow stupile. Na železnistej cžarje z Eisenkappe do Künsdorfa je wulka woda zbyły železništi nahyp na 100 metrow daloko wotpławila, tak so do 3 měsacow cžahi tam njebudża wjacy jěždżicz móz. Wjacy milionacnjow a rělakow je sniczenych. Schkoda je na wjacy milionow schillingow wobliczi.

*** Wichor w kanalu.** Każ so z Cherburga piša, zahnadża w aermelskim kanalu a atlantiskim oceanu wótry dothoraňschi wětr. Lódże, kotrež tu do Cherbourgskeho pschistawa pschijěże, su na morju dżéle swojeho wjesma shubile. Se Hamburgskeho parnika „Gisela Schroedera" kiż drjewo wjesesche, su žohny wulki dżél nakhada wotpławile. Mjeńschi rybarskej cžołmaj su žohny w Cherbourgu na brjoh cžišnyle, pschi cžimž ko rešrasnyschtai.

*** Belgiisko-schwedżiski kwas.** 5. novembra wotmě so we pschitomnosczi schwedskeho, belgiskeho a danskeho krala zilne wěrowanje prinzeżby Astridy a belgiskeho kronprynza Leopolda. Na 1200 hosczi bě so k tutemu žnjedżenjej w žali kralowskeho hrodu w Stockholmje sjechło. Pschi jěsbje po mésce wobydleršwo młodymaj mandżelskimaj holdowalsche. —

*** Woheń w algierskich łěsach.** W Constantinskim departementcje w Algierskej pschi brjohy Sdrjedżneho morja je wulki woheń hižo wjacy stow tyšac hektarow łěsa spalił. Telegrafy a telefony su so sniczile. W jenej wjesy, kotraž so žobu wotpali, ti wosobu wo žiwjenje pschinjeschu.

*** Wuhlowe sklady w Ameriży.** Kajke hobrise wuhlowe sklady so hižo w Połnocnej Ameriży namakaju, mózemy spóznacz z wobliczenjow w staće Wyoming. Wézywutrobnji wobliczichu tamne wuhlowe sklady na 1 026 620 100 000 tunow. S tym móża so zhe Sjednoczene staty na 2000 lět z wuhlom zastaracz. Do léta 3926 njetrjebaju tam potajkim žanu staroscz měcz, so jim wuhlo wundże.

*** Tšélenja w Newyorskim jastwje.** Psched nětchto nójemi spytachu tśjo z smjercżi sadudżeni z jastwa w Newyorku wucekenycz. Mordarjow dżachu, dokelž běchu so jako thori pschipowědżili, do jastwowego hospitala dowjesz. Pschi tym pocžachu nadobo na jastwowym dworje z pištolow tšélcz. Mordarjo, Hyman Amberg, kotryž bě Newyorskeho juwelera Rodaka morił, Robert Berg a „cżerwjeny" Mac Kenna, kotryž běschtaj, so do Newyorskieje banki nutskamajo, wjazy wobsobow zastrelikoj, tšélachu na žóžbeho, kiž so jim napschecžo staji, pschi cžimž so dwaj strażnicy morischtaj. Wjazy wobsobow so skani. Pištole běchu khłostanzy po sdaczu wot swojich pschecželow potajnje do jastwa pózłane dostali. Skónczinje pozdachu policajzhy zastojnizy z jeneho wokna na banditow tšélcz, tež z pknom pschecžiwo nim zakroczichu. Jako widżachu, so cžekrjecz njemóżachu, so sami zastrelichu.

Hamtske wozwjenja z Budyšina.

Lożownoscz pschekupza Jurja Ericha Schmollera na lopjenu 932 sa město Budyschin, kiž bo 8. dezembra na pschesnadżowanje pschedawa, njeże 200 arow, ale je 200 kóžnych metrow wulka.

W Budyschinje, 6. novembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Pondżelu, 8. novembra 1926

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,208	100 pólsk. marków	—
šendżelski punt	20,374	100 čskosl. krónow	12,417
100 šwajc. frankow	81,00	100 franc frankow	14,01

Eferty.

Na spodnischej Berlinskej burhy bě wospjech powschitkownje šmadny. Dla wurjadnje bjesstótneho wobrota a z druhich pschicžinow bě tendenza wopředka njewěsta. Kurhy so wotdrjebjowachu.

Produktowe witi.

W Berlinje so mało tuteranjeho thlébowego žita pomschicżesche. Płacżiny za pschenżu a rožku postupichu. Nejenjenowe witi so njepschemenichu. Wobpołowe witi wostachu dale krute. Też płacżiny za muku postupichu. — Sobotu płacżesche zennar

w Berlinje:

pschenżu 13,80—13,95 hr., rožki 11,25 hacž 11,50 hr., je žnjenia nałčenjeho 11.— 13 hr., nasymskeho 9,75—10.40 hr., wowsa 9,05 hacž 9,80 hriwnow,

w termińowym witowanju

za dezember: pschenżu 14,57½ hr., rožki pak 11,92½ hriwnow.

za měrz: pschenżu 14,62½ hr., rožki 12,30 hacž 12,33¾ hr.,

za meju: pschenżu: 14,62½ hr, rožki pak 12,02½ hacž 12,50 hriwnow.

Na pschedań.

Cžehnina krowa, Müllerez hoscheniz w Barcze.
Dójna krowa, wupłokoschcelena, w Dobruschi cžo. 29.
Krowa blišo k cžerjerju w Bilej Horje cžo. 5.
Krowa wupłokoschczelena, w Klukschi cžo. 49.
Jałojza, 2-létna w Rodżezach cžo. 24.
Prošata, Franz w Pschischezach.

Sso pytaja:

Hołza do hospodarstwa, hoscheniz w Hnaschezach.

Sdudżaju na pschesnadżowanju:

Schtwórtk, 11. novembra 1926, dop. wot 10 hodż. w žudnistwej pschesnadżowarni w Budyschinje: 7 wjchelakich sofow, 4 półstrowane stoły, 2 rožowej stojisče, stólcžk za pišanske blido, blidowa lampa, tworowy kamor, 8 pišanskich blidow, 4 lehajske joły, 1 dżéla z pischkrywom, 1 gobelin, 5 bertikow, 3 stolowe schpihicle, 3 kamory za lód, Razional-pakladna, 2 knihowaj regalej, 6 bušejow, 7 wjchelakich blidow, 2 kredenzy a 9 stólzow, 2 stejacej cžasnikaj, 4 półstrowe stólcžki, kurjerske blidko, 3 walki žyrcho kofeja, 2 mléchaj mułt pschenicznje, 3400 zigarow, 2 klawerai, półstrowana lampa, 2 tepichaj, 5 wolijowych wobrazow, kaminowy cžaznik, marmorowa postawa, mały pjenjezny komor, 4 drastowe kamory, dezimalna waga, ložo, 2 knihowej kamoraj, wuczehanske blido, myjna k moda, krajcerske blido, twójny pišanski pult, 2 kožanej klubowej stólcžkaj, garderobowy kamor, komoda, klamarske blido, garnitura półstroweje nadoby, 2 poraj sportiskich stupnjow, puczowanski koser, cžahnik na pišanske blido, 5 kuchinskich seženschich cžahnikow, regulator, 2 mošnjeej vaty, 4 wobrazy, gramofon, 2 kajdcžikaj z 50 płatami, mužaze jěžne kolo, 2 elektr. motoraj 4 a 10 konj. moż. je spuschczadłom, 2 jendż. žedle za motorske kolo, jozinske žedło, wustajenski nastawk, klamarske blido, 2 wonjoscej kole, schijaca maschina (Pfaff), korbaršti stol, schcžerowe blidko, 14 běrnowych koschow, desiowa buda 5 metrow dołha a 3 metry schěroka, 43 kruwjazych pranzow, módry schat z faku, plokaza maschina, 2 pišanške maschinje (Ideal-Mignon), žedlatška schijaca maschina, dżélanske blido w 6 dżélach, motorske kolo K S B.

Dobrowólne so pschedawanje: Domjaza hawtyka, por žněhowych stupnjow, 2 bowaj czorneje barby.

Skrowe deneše.

Berlinske produktowe witi dżenża dop. 3411 hodż. Posticzenje je pschi njepschemenjenych płacżiznach gnadne, hewak žu witi dobre. Witowanje ja posdyschi czaj: Mało wobrota, ale krute witi. Tendenza derje skrucżena. — Dop. 3412 hodżin: Witi każ psched hodżinu.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg hewa 100 kg, płacżizna po złotej hriwnje.

	6. 11.	5. 11.		6. 11.	5. 11.
Pšenca	276-279	278-276	buny	21 22,00	21-23,00
rožka	225-230	222-227	woka	25 26,00	—
nat. ječmjeń	220-260	220-260	modre lupiny	13-14 00	—
naz. ječmjeń	195-208	195 208	žolte lupiny	14-15 00	—
wowa	180-195	180-195	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps wosušk	16,00	15,80
pšenč. muka	36-3 25	36-39,00	lany wosušk	20-20,80	20,90
rjana muka	32-34,75	32-34,08	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12 0	12,0	běrnj. kruški	24-24,1	24-24,10
rjane	11.75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,6	3,40-3,80
rapa			rjana słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšenčna „	1,00-1,80	0,95-1,20
hróch	40-42,00	40-42,00	wowsna „	0,90-1 20	0,70-1,06
pjeluški			ječna „	0,85-1	0,65-1,00

Płacżizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. novembra 1926. Płacżizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 520.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosče hač do 6 lět	53—55
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	48—51
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42—45
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 385.

Połnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rěznje hódnosče	55—56
Połnomjasne, młódše	50—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—48
Spatne	43—45

Jałojcy a kruwy: 648.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosče	45—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosče hač do 7 lět	37—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Cželata: 1800.

Najlépše wukormjene	53—55
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	50—53
Spatne	45—55

Wowcy: 3350.

Młódše a starše wukormjene (2 [illegible]ima)	50—54
Starše wukormjene (3.)	40—47
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	35—38

Swinje: 9062.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křižencjow, hač do 1½ lět stare	82
Wukormjene	81—82
Mjasne	79—80
Spatne	75—78
Rancy a kundrozy	73—75

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi Smolerjec kathólčeńšanja, zapr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobiłuja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. w. n.

Čisło (Nr.) 262 **Budyšin — srjedu, 10. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Nowy zakonjowy naćisk za šikanje dźěła.

Nowy naćisk sa dźěło **schikazy** zakoń nowe powołnitowne pśedpisy a sajdne postajenja sa schikanje dźěła, kaž teź pśedpisy a nowe dźěłarskim cłazu, njedźeliskim měrje, samkanju klamow, bohladanje dźěła a pśewjedźenje a pśechadne pśedpisy a wopśicja. S najwažnišich nacźisłowych postajenjow njech so śledowaze wuwiźeju.

Sajdnje njeźmjo dźěłaśi cłaś 8 hodźin wuchźenje, po tajšim 48 hodźin tydźenšyh pśechrocźiwši. Dowolene su śledowaze wuwisaca:

1. Gdyž w jenej dźěłarni dźěłaśi cłaś porjadnje na wšitkich dnjach pod wósomhodźinšej mjeźy wostawa, smě na druhich dnjach tydźenja tamuiho tydźenja dźěła dźěłaś, tola jenož jenu hodźinu wob dźeń.

2. Gdyž žo w jenej dźěłarni porjadnje jenož 5 dnjow wob tydźeń ako 11 dnjow sa dwě njedźeli dźěła, może žo wupadaju dźěłaśi cłaś na dźěłańše dny tuteje dźěłańskeje měry rozdźěliś, tola jenož hač do dwěju hodźin wšchodnje.

3. Gdyž žo w nětorych worjichach dźěła, może žo dowoleny dźěłaśi cłaś na 3 njedźele rozdźěliś.

4. Pśichi wurjadnych wobstejnosćach **może** žo **žnadź** wupadnjene dźěło wurunaś. Gdyž je dźěłaśi dźeń wupadnył, dyrbi žo wón w běhu tydźenja natkwitaś. Hač do jedneje dźěłaśiskich dnjow może žo sa tśi měźazy po wupadnjenju natkwitaś.

Pśichi **faisonskim** dźěle może žo dźěłaśi cłaś tak rjadowaś, **so** žo dowolonny dźěłaśi cłaś jeneho léta njepśekšocyś.

Pśichi nusnej potrjebje **może** žo dźěłaśi cłaś hač do dwěju hodźinow wšchodnje, na najwyšše pak hač do 60 hodźinow wob léto powjeliśiś. Tuta najwjeśa liczba pśiches dźěłaśiskich hodźinow **może** žo **z** tarifowym sćažanjom abo **z** dźěło dohladowaśiej wyšchnosću na 250 hodźinow sa protyežne léto wupśeśeśeś, mjes tym so je najwjeśa liczba pśeśeśaśnych hodźinow 600 hodźinow wob léto hač dotal wuciśiła. Wobźeže ważne je, so ma žo pśiches dźěłaśi cłaś **z** pśiciśkom 25 prozentow saplaćiś, kaž je to teź we Washingtonskim dojednanju a w protokollu Londońskeje konferency **z**postajene.

Sakoń wo powyšchenju poddjery sa dźěłonjemějerjow.

W němskim **s**jemje je **ž**o póndźelu namjet **s**ocjalnodemokratow pśichjał, po kotrymž maja **ž**o poddjeranske **s**adźby wo 30 prozentow, pśicirážki wo 20 prozentow powyšciś, **s**e 205 pśeśeźiwo 141 hłosam pśichjał.

Na pśeśeźo tutomu wobsamknjenju je němski dźěłowy minister dr. **Brauns** rjekł, so knjeźeństwo pśichi **ž**iwotnych na**mj**etach wostanje. Po nich maju **ž**o **poddjeranske sadźby** wo 15 prozentow **z**a **s**amostejazych a wo 10 prozentow **z**a **s**amostejaceju a pódła teho **s**adźby **s**a dźěśeri powyšciś. Nowe cźežkoty němski stat ponješe.

Revizija pśeśeźiwo wuźudej w Landsbergskim prozeju **s**emowego mordarstwa.

Statne rěcźnistwo je pśeśeźiwo wuwinowazenu wuźudej, kotrež je Landsbergski pśichi**s**aźny **s**ud w prozeju wo **mord**arstwje na Groschku pśiceźiwo Schulzej, Willijej **Klapp**rothej a Vogelej wupra**j**it revizilju sapokoźiło, tehorunja pśeśeźiwo tomu, so **ž**u Ericha Klapprotha jenoż dla pśichipomhanja, niž pak dla **ž**obu**s**tukowanja **s**aźudźili.

Kommunistiske dobyśe we Warschawje.

Pśichi wólbach **s**astupjerjow Warschawskich khorobnych kaš**s**ow **ž**u kommunistoju 12 500 hłosow na **ž**iwoj**s**ich kandidatow **s**jednoźili a **s** tym 21 mandatow dobyli.

Rumunski konkordat.

Konkordat mjes Vatikanom a Rumunskej je **ž**o nastajał. Po nim ma bamž katolskich biskopow w Rumunskej pomjenowaś, tola rumunske knjeźeństwo ma prawo, jich potwjerdźiś abo wotpokazaś. Konkordat **ž**o w bliźšim cźaśu w Bukarestu podpiśe.

Pohórśenje Francowzow na Garibalda a Musolina.

Parizške nowiny **s** roshněwanjom a pohorśenjom wo pśiceradnišej róli powědźa, kotruž je Ricciotti Garibaldi poźlednje léta w Franzowskej hrał. Teź Mussolina nje**s**pechwalśeja. „Petit Parisien“ pišeše: Nocźemy Mussolinej **s**chiwodu cźiniś, hdyž prajimy, **s**o je wo tych wězach wědźał. Wón dyrbi tola na najbóle pschekhwatany byś, **s**o **ž**eho **politiska policija w Franzowskej dźěła a so tam za antifaszijanu schkaru, **s**o pschipadny a **a**ttentaty **o**rganizuje**,** **s** krótka, **s**o je wobšamjonne manewry cźiniła, kotrež **ž**u dotal pschežo Franzowskej do cźišoh **ž**uwali, a **s** kotrymiž budźe ju dale poćeźeś pytaś, jeli **s**o **ž**o woprawdźiwjeźi winiłojo njewotkryja.

Jaźmiśko „Oeuvere“ pišeše: Tale Garibaldiowa ma**s**ana wěz daleko pśches **ž**iwojich hłownych wobdźěłowych **ź**eha, wona nastupa nośerja mjena wulkeho **ž**iwobudnikeho muža, nad kotrymž **ž**o dźe**ń**ža **s**apjeźe zyłeho śwěta wala a kotruž dyrbi **ž**o w **g**ravocźiwym njerjeźe ćepiś, wažniśe pak je: njemóże dha policija teź w 20. kśišoh**s**tin **ź**enje cźłowjeka a zbirišowana byś? Może **s**prawna a pschiśiłojna byś?

Schtož „Quotidien“ wo Garibaldiowej nałeżnosći pišeše, może **ž**o po wótrosći ledma pschetrjechiś:-

Smutskowny minister **Sarraut je wczera w ministerskej radźe najcźeśnišeje wobschorźby pschećiwo Mussolinej cźinik**, wón je prajił, **s**o je Garibaldi katalaniše hibanje nakhklarał, kotruž **s**aźo**ž** w Musolinowej **ž**łužbje dźěła, a **s**amoshwitosć **s**a komplott dyrbjeśe wjeźo na franzowske knjeźeństwo padnyś. Mussolini **ź**ebi **ź** teho wobćeźnośeje mjes Franzowsći a Schpaniśej **ź**ubjeśe, a potom dyrbjeśe **ž**o w franzowskim kraju attentat pśeśeźiwo Mussolinej wumyślicź. Woprawdźe kšałne **s**apśeśenje.

Wróćeśupnjenje **s**mutskowneho ministra Federzona je pśeśkleśpany maneuer, **ź** kotrymž dyrbi **ž**o diktator schćitaś. Runje kaž pśichi **s**tónzowanju Matteotta dźe**ń**ža Mussolini bjeśpschemyślenje **ź**iwojeho pomoźnika wopruje, **s**ćeśe jeho do pu**s**ćejmy a na jeho ranjeni **ź**yhu cźeźu **ź**iwojich hanibnych cźinow nakładuje.

Wabjazy cźušchlak Garibaldi.

W Pariśu wukhadźaze antifaszistiske nowiny „Corriere degli Italiani“ pišchu, **s**o je Schpanićan Macia mjes 5. a 16. oktobrom w Pariśu dwójzy dlśiśe rosrěcźenje měł. Mjes tym so je **ž**o Macia **s** wopśedka dlit, **s**ćeźe w Schpanišej **s**ćudźiś, je wón po **ź**iwojej druhej konferency **s** Garibaldion pschekrocźenje schpanišeje mjeźy na druhim połozju oktobra postajił. Garibaldi je Macii pjerźa ludźi a pjenjesy lubił.

b

*

Garibaldi je najbóle **s** tym poćeźeny, **s**o **ž**u pola njeho **Lucettowu bombu staršeju tharku Garibaldioweje avantgardy** namakali. Kaž je znate, je Lucetti 11. septembra w Romje bombu do Mussolina cźišnył. Pschepytanska wyschnosć měni, **s**o je Garibaldi Luzettowe wotmyślenje znał, jeli **s**o jeho njeje samo do Roma pósłał.

Garibaldi je **ž**o wusnał, **s**o je wot 1. junija 1925, hdyž bě wjednistwo antifaszistiskich **s**wjazkow pschewzał, **w službje italiskeje policije był.** Po jeho namjeźe je **ž**o, **s**o by **ž**o **s**najomiśiwo mjes antifaszistami w Franzowskej **s** jich jenak **s**myślenymi w Italskej **s**pěchowało, wožebita methoda na to waschnje nałožiła, **s**o je **ž**o pschiwiśowarjam republikanskeje nuzyła w Italskej pósłała tharka pschipósłała, kotrejež wotpiš kóždy antifaszist pschi hebi njeśeśe, hdyž wón **s** Franzowskeje pschiśchedźi **ž**o pola italskeho republikana pschestaji. S tym bě policiji dopokazmo do ruki dała, hdyž **ž**o jej poradźi, antifaszista **s**ajeź, kotryž bě **s** Franzowskeje pschiśchoł. S dobom móžachu **s** tejše **ž**obuśtukowitej tharkhu, w Italskej bydlazych antifaszistow wuźśeźiś. Hlowne dopokazmo sa Garibaldowe pśceradniśe dźěło **ž**o w tym widźi, **s**o je, kaž je **ž**o wusnał, wot 14. hać 18. okt. **s** faszistiskim polizajskim schefom Lapollu wobtkadźał.

Sražanje kommunistow a polizije w Franzowskej.

W Tourcu **ž**u **ž**o pśichi **s**kładnosći **s**ětneho dnja rušeje revoluzije, pśichi kommunistiskim wokoloźaju do polizije dali. Nźěhdźe 10 polizistow je **ž**o **s**ranilo.

Italsko-rumunske wojerske zrěcźenje.

Kaž Bukarešćiski „Adevorul“ wośwenja, je wopyt italskeho marschalla Badoglia, kotryž je **s**e Spoletowskim wójskowdu do Bukarešta pśichjeł wojerśiny **ź**ěkteho wažny „Adevorul“ je **ź**honił, **s**o je Badoglio **s** wójnjskim ministrom Mirescom a **s** **g**eneralnym inspektorom rumunskeho wójnjskeho tódźěstwa, admiralom Scoudrenu, rosrěcźenja měł. Marschal je dale **s** Bukareśtskimaj **s**astupjerjomaj italskich bróńjowych a munizijskich fabrikow wuradźował. Tele wuradźowanja **s** rumunskimi **s**kasankami w Italskej **s**wišuju. Nowiny „Lupta“ **k** tejše powěsći pśichipominaju, **s**o tele a druhe marschallowe wuradźenja we wobšahu mišnje leża, kotrež je **ž**o jemu pschiporuczyła. Knjeźeństwowe nowiny „Indreptarea“ sćěnźnje powědźa, **s**o **ž**o marschall w pschewodźe generala Raschkana, pschidhoneho bezarabskeho zwilneho gouvernera, a druhim wyšokim offizěrom na śtudijowe pućowanje do Bezarabskeje poda.

Mussolini **ž**ada, **s**o maju **ž**o nowe zakonje **s** krutosću nałožiś.

Mussolini je **ź**iwoje dźěło jako minister **s**mutskownych nałeżnosćow **s** tym sapoczał, **s**o je je **s**ahrowej powěsći **z**e **s**pekam wschech provinzow pschikasał, so dyrbja **wschě zakonje k zalitanju fazjistiskeho knjeźeństwa systematiśy a krucje nałožowaś.** Woni dyrbja **s**jawny porjad **s**chitaś, a też najbnadniśchemu pschipadej dyrbi **ž**o wobaraś, **s**e kotrymž mohło **ž**o ćudowe hospodarśke **s**hrabanje **s**amhnuś. Prefektojo dyrbja wschě **s**jawne **s**arjadnjowa a nałožowanje statnych pjenjes dohladowaś a **ž**o trajnje **s** praschenjemi, **s**e nowymi **s**ystemom dźěłaćerskich **s**jednoćenjow **s**wišowazymi, **s**aběraś. Parlamentej **ž**o nowe **s**akośe postajenja pśidźepołoża, kotrež **ź**wobodne hibanje wukrajanow **s**anjesnja. Wukrajanam **ž**o pschebywanje na wjeźerźy ważnych měśnach **s**akasa. S nowymi postajenjemi **s**a pućowańše pasy **ž**o kruta powschitkowna kontrolla wukrajanow sawjedźe.

Fazjistojo pschećiwo biskopam.

Cźrjódła fazjistow je njedawno w Triesće pśched biskopskim hrodom demonstrazyju pschećiwo biskupej Endricej wotmjeła. Namołwjachu biskopa, **s**o dyrbi wróćo **s**tupiś a wokachu: „Njetrjebamy tajkeho biskopa.“ Endrici potom deputazyju demonstrantow pśejma a **s**im prajł, **s**o **ž**o tako biskop njemóże politiśy **s**wojasaś, tola **s**o nětśišchemu knjeźeńšwu **s**prawnje pschiwinuśe, a myla **ž**o, hdyž mjenja, **s**o je pschećiwo fazjistowej. Spomnjenja hódne je, **s**o **ž**u fazjistojo teź pschećiwo druhim duchownym postupali. Nźěhdźešeho awstriskeho zapósłanza monsignora Gentila **ž**u fazjistojo **s**ajeli a do kóšćerja pola Bolgana **s**awrjeli. Fazjistojo **ž**u jeho hižo **n**ěšchi cźaś pschećeźeli.

Sajeće w Schpanišej.

Schpanišce knjeźeństwo je wjednika schpanišeje republikanskeje **s**trony, Alexandra Lerouxa **s**ajeć dało, dokeľ je pjeća do katalońskeho **s**pschihańskeho **s**apleśeny. Pódła teho je **ž**o na wschelkich měśtnach nźěhdźe 60 wobžobow, **s**astupjerjow **s**ocjalistiskich **s**trowow, **s**ajało.

Demokratiska wjelschina w Grichišej.

Pśichi nowowólbach do grichišeho parlamenta **ž**u 16 demokratow, 112 monarchistow, 7 kommunistow a 2 njewótwisnjeju wuhwolili. Kondylśowe knjeźeństwo wojźewja, **s**o je dobyźe demokratiśeje **s**trony wźe. W starej Grichišej **s** wuwisaćom Krety **ž**u monarchistojo dwěsćeśinowšu wjetśinu dozpili, tola w nowej Grichišej **ž**u ći schwórcźiny **s**a demokratow hłosowali.

Wójna w Chinje.

Nowe dobyźe Kantonskeho wójska.

Kantonske wójsko je **s** pschećiwatanjom jara ważnu město Kiukiang dobyło. Powěźi**ć** je dźe **ž**o rosćěkeriła, **s**e je wójsko Sunczuanfanga tole město **s**aso dobyło, tola **ž**o hišće**s**e njeje potwjerdźiło, **s**o je tale powěść wérna. Dopišowaś Londońskich „Times“ **ž**o boji, **s**o Kiukiang dobywšchi Kantonske wójsko teź Shanghai dobuźe. Wón **ž**o praścha, schto bychu wukrajne mogły we Chinje cźinite, hdy by **ž**o Kantonskemu knjeźeństwu poradźiło, **ź**iwojich pschećiwnikow zbiś a centralne knjeźeństwo **s**akoźiś. Wuźeiśu je **ž**o praktiśy **s** politiskeho jewišćeća **s**hubiś, Czangtsolin źebi po **s**dacźu **s**pschehn offenzišu pschećiwo Kantonej njesměri, dokeľ ma najźerje polnej rugy dźěła w Mandźurskej. Najprjódźy **ž**o bjeśdnišelne byej **s**da, **s**o **ž**o stejiśkego Kantonskeho knjeźeństwa pobyłni.

Wulke roshorjenje mjes wukrajanami.

Chinešći **s**wonkowny minister a ministerski president Wellington Kao je **s** nowinišćimi **s**astupjerjemi **ž**o rosrěcźujo ko wo tym wuprajił, **s**o je **ž**o chinešce knjeźeństwo **s**apowědźiło, wikowarśke **s**rěcźenja **s** Belgiśkej wobnowiś. Swonkowny minister je prajił, **s**o China njeje tule kroćel **s**e **ž**anym wotthikjenjom pschećiwo Belgiśkej cźiniła, ale **s**o ma knjeźeństwowe wobsamknjenje zyle **s**aźadny wosnam. China wschěm **s**rěcźenjam, kotrež **ž**o jeje **s**amostatnosći pschećiwjeju, wotbźeźi da a je **s** nowymi **s**rěcźenjemi wobnowi, kotrež **ž**u **ž**o na podlożku runoprawosće wobsamkle.

Wukrajni diplomatojo w Pekingu tomule wuprajenju programatiki wosnam dawaju a w tym pschipowědženje ludza, so chinejske knjeżerstwo zane frěcženje w pschikhodze njewobnowi. Wosebje Europejcy su so tohodla do njeměra dali. Sastupjerjo wukrajnych mužow so teho dźerža, so China ninka prawo, jenostronsky postajicź, to rosrěcženske prawa wjazy njepłaćeja, a so ju hnydźa so wone jenož po dojednanju s europiskimi mozami pschemjenuje. Belgiske knjeżerstwo wobdże so kóždemu pospytej Chinejow, Belgiskanow chinejske hnidniku mozy podstajicź, pschećiwowcej a budża pschi tym potne podpjeranje wschěch druhich mozow nadeńdź. Pódla teho so praji, so nětcżiske wobstejnosće w Chinje zuju mozam njedowola, też do jeneho pschemjenjenja exterritorialnych prawow swolicź.

China dotalne wikowanjske frěcženja wjazy njewobnowja.

S wukazom chinejskeho knjeżerstwa w Pekingu fo wosjewja, so je belgiske-chinejske frěcženje s lěta 1865 wolbožako a so tohodla wjazy njepłaći. S tym su wschě exterritorialne prawa Belgiskanow pschestałe płaćeje. Chinejske knjeżerstwo je s tutym dujom schtitanje belgiskich staćenow a jich wobsedźenstwa pschewsało. S dobom je so w hvonkownym ministerstwje porucżało, wo wobsankujenju nowcho wikowańskeho frěcženja jednacź.

Revoluzija w Brasiliskej so rosschěrja.

Kaž so z Buenos Aires powě, je so revoluzionarne hibanje w Brasiliskej tżěrko rosschěriło. Ssylna zjrjoda złožarjow k měsin Bella Vista cżehnje.

Ze Serbow.

Srjeda, 10. nazymnika.

Marćin Luther — Handrija Awellijskeho.

† 1703 Radworański farat Hndam Hawštyn Hałš běše so wokoło 1640 w Kulowje narodźił a we Wolomucu studował. — W lěće 1674 bu z fararjom we Radworju, a w 1683 w Kulowje. — Tu dosta dostojnosć kanonika a zemrě skónčnje 1703. — Hałš běše wučeny kujez, na kotrehož Ticin we swojich stawiznach Rózanta z wulkim česćowanjom spomina.

1841 wuzwoli so Matej Kučank, rodźeny z Nukonic, wuj wótčinca Jakuba Kučanka za tachanta budyskeho kapitla. — Zemrě bohuzeł hižo 19. hodownika 1844 runje do założenja Maćicy Serbskeje we času wozrodźenja naseho maleho luda. — Serbsko hibanje běše jeho posledne nutrne wulke wjesele.

Přisłowo: Też z wulkeje sklě jěz z małej łžicku.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer +0, thermometer w nozy +7. — Schkleńca wot wcżerjaschcheho ſem na rjane ſtupa. Nad rańschej Europu leżesche wcżera rano wyschina. Sklabſche nižiny běchu nad wyschelakimi dźelemi Europy. Nad połnocnej Europu je nižina. Tohodla mamy mile wjedro. Te najsterje hacź do konca měsaca wobkhowamy. — Jutſje ſchtwórtk je Měrcżina. Stónżo 7,15 hodźin khadża a ſo 4,20 hodźin khowa. Měſaczk khadża pschipołonju 12,50 hodźina ko wjecżor 9,11 hodźin khowa.

— **Nowy žerbſki doktor juris.** Na doktora prawow a ſtatnych wědomoſcżow je ſo ponjeſetował 6. nowembra 1926 na Karlowej miwerſicże knjes Jan Zyže Zuriz. Sc ſwojich ſtudijow na makoſtronſtim němſkim gymnaſiju we Prasy wutorhny jeho ſwětowa wójna. Wrócżiwſchi ſo ſ amerikańskeje ſalby 1919 wotpałoži ſ najleſnyſchim wuſpěchom maturitu na gymnaſiju. Po tom abiturienty wobchodny kurs na ſtewjanſkej akademiji ſ wuſnamjenjonom abſolwowſche. Studowjo prawa na miwerſicże bě ſ dobom ſe ſaſtojnikom na banzy. Wschejemy młademu doktorej na dalſchi pucż žiwjenja najwutrebniſcho ſtoże.

— **Wokrjesny wubjerk Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa** ſnjeże wutoru, 16. nowembra 1926, bydlenja 1/4 10 hodź. ſwoje poſedźenje w poſedźenſkej ſali Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa na Bismarckſkej dróſy 21. Na dnjowym porjedże ſteji 10 wuradźowańſkich dypkow.

— **Margarina ſa džełonjemjerjow** wotedawa ſo pjatk 12. nowembra 1926 na ſcżěhowazych měſtnach: Pola pſchekupza Jana Alberta na Kotolſkej haſy 28, pola pſchekupza Marcżina Wawrika na Ssukelnikej haſy 24 a pola pſchekupza Ewalda Jakoba na Wulkej Bratrowſkej haſy 6.

— **Dožeńe ſkotu 1. dezembra.** Kaž ſafſke hoſpodarſke ministerſtwo wojſerwja, dyrbja ſo 1. dezembra konje, howjadła, ſwinje, wowzy, koſy a pjerſinowy ſtót liczicź.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes ſkotom kubleria Anna Brückner we Wulkich Nědarjezach a mjes ſkotom ratarja Bjedricha Petziga we Schpitalach cżo. 10.

— **Pokhroma je ſaſchła** mjes paſtwiſchcżowym ſkotom kujeżeho dwora w Małych Radmerjach.

— **Khoſera pjerinowcho ſkotu** je ſaſchła mjes pjerſinu kubleria Hendricha Leſche w Kſchidole cżo. 11.

S **Khwaczij.** Mějachmy ſaſo kermuſchu, tak mjenowanu druhu abo pſchepołoženu. We wjele domach ju po kermuſchi, we wjele domach ſwjeżża ju dżenſa a we wjele hiſchcże poſodźiſcho. Raniſche ſtónczko ſtoży kermuſchnych hoſcżi do naſcheje wuzy nawali. Wſchako bě kermuſcha a kermuſchna pjeczeń na blidze. Wjeſny hat polny karpow bu ſobotu puſchczeny a karpy wukopne. Kermuſchu pſchinjeſchu na blido. Cżumpjele a karuſele tón ras mładżinu k wſejeſkej ſabawje njewabjachu. Wſchetcży ſnata roshorjenoſcż dla pſchepołoženja kermuſche njeje mała. Njech wſchě měnjenja wo kermuſchi k tomu dopomhaju, ſo ſo kermuſcha k lětu ſaſo ſwjeżi jenoż ſe zyrkwinej kermuſchu. Hinak njeje dobre. Pucż ſo namaka, hdyż ſo pyta. Kaž hody hody woſtanu, tak ma też kermuſcha kermuſcha woſtacź. Njeſwjeżcżeże kermuſchu na ſti raſo, ale ſjednajcże ſo a njech rěka: Ssmy pſchesenjeni! —

S **Měrkowa.** 13 hr. khłoſtanja doſta pohońcź, hdyż tele dny wjeczor ras pó cżmje domoj jědżeſche. Praſchany kak rěka, mjenowaſche ſo „Auguſt Pytajmje". Jeho pak ſpóſnachu a połkłoſtachu. To je warnowanje wſchém, kotrymž je porjad poł žiwjenja. Pohoncź bě mjenujzy ſchtleſcżetu dobreho pſche wjele wupit a ſo pſchi tym ſakomdźił.

S **Wulkeje Dubrawy.** Ssobuſtawy organiſazije wójnſkich wobſchkodźenych we wokrjeżu maja njedźelu 5. dezembra nuſnu wažnu ſchromadźiſnu. Pſchedněoſchł je jara wažny. Też Radworźan towaršhojo ſu na pſcheproſchenje pſchiſłuſnili, ſo ſo wobdźěla. Tak dyrbja ſo też tudomni bohacże ſeſcź.

S **Radworja.** W nozy wot pónđżele k wutorje pobychu pſchi howrazym wětrje tu w dwěmaj ſtatokomaj pſadnicy a to pola Kurjeż a Grubertez (na pólſce). Pola Kurjeż pokradżechu pjenjeſy, butru a jeja, kaž ſtyſchachmy; pola Grubertowje niczo njenadźechu, to rěka pjenjeſy. S pólzajſkim pħom ſa ſłołtnikami płédża. To naſche ſchpatne cżaſy pokaſuje, hdyż ſo wjele kradnje. Tohodła pak padnſchſtwa dowolene njeſu.

S **Huczíny.** Naſtarſchi wobydlećſ naſcheje wſy, wumeńkał a cżeſtła Korla Auguſt Freund, ſwjeżeſche kermuſchnu njedźelu ſwoje 86. narodniny. Starz pod wyſokej ſtarobu wot nětkoreho cżaſa cżekpt. Wón je veteran ſ wójnow 1866 a 1870/71.

S **Huczíny.** W nozy k ſchtwórtkej paduſchi jenemu tudomnemu žiwnoſcżerjej ſchtyri wulke huſy kradnychu. Hižo pſched tſjomi lětami pola ſamžneho wobſedźerja pjeć huſ kradnychu.

S **Lejna pola Bukez.** Lubijſki hamtſki ſud ſaſoudźi tudomneho pólſkeho dźełacżerja Tyčku, kiž na knježim dworje dźěła, k jaſnwu na 3 njedźele, dokelž je 8. ſeptembra pſchi jěſbje na łuku pohońcża Hübnera ſ widlami pſches khowu dyrił a ſranił. Sranjenemu dyrbi wobſtorżeny 60 hrivnow bolopſnych pjenjes ſaplaćicź.

S **Kelliz.** Saſtojenzu njedźelu Lubijſki ſuperintendent knjes Franka, naſcheho noweho prěnjeho duchowneho, knjeſa fararja Kaniga, do ſaſtojſtwa ſapokaſa. Ssobotu bě jeho woſpada hižo powitała ſe ſwjatoczenoſcżu na farſkim dworje, pſchi kotrejż zyrkwinſki khór pod nawjedowanjom knjeża kantora Senta łobuſkutkowaſche. Njedźelu rano podachu ſo ſchtyrjo duchownym, knjes ſuperintendent Franka, nowy knjes farar Kaniz, knjes farar Wj. Mrózak a bratr noweho duchowneho, knjes farar Kaniz ſ Kolzas a zyrkwinſke pſchedſtejićeſtwo pod ſwoſtenjom do zyrkwje. Tam knjes ſuperintendent Franka ſo ſalożeje na Ec. 37, 14 wo duchownym ſaſtojnſtwje, wosebje noweho fararja a wo powiſchitkownych dźenſnitſchich zyrkwinſkich wobſtejnoſcżach pródowaſche. Na to pſchedcżiſta ſuperintendent žiwjenjobjeh noweho fararja, kotrehož pſchedowniży w Kolzach, Klukſchu a Budyſchinje bydlanſki a běchu jón hižo też Sserbjo. Farar Gerhard Kaniz narodźi ſo 25. novembra 1875 w Budyſchinje a ſkutkowaſche po ſwojim ſtudowanju 6 lět w Lipzeńſkim miſijonſtwje a pſchebywaſche tež błěſchi cżaſ w Afriży. Kako bě farar Kaniz ſ Herrnhutſkeje bratrowſkeje woſady do krajneje zyrkwje pſcheſtupił, bě 4 lěta ſ diakonom w Glawchanje a pſchiſłuże potom do Großolbersdorfa. Ma ſchtyri dźeći, ſ kotrychž ſo tſi na ſapokaſanſkej ſwjatoczenoſcżi wobožlichu. Po tym, ſo bě jemu zyrkwinſki knjes, rytmiſchtrſt ſe Lüttichzu wobkrnczeńſke wopiſmo pſchepodał, dźerżeſche nowy farar ſwoje naſtupne pródowanje wo tſjoch praſchenjach, kiž ſo na jeho woſobu poczahowachu: Schto ſy ty, ſchto cżeſeſch ty a ſchto nam njeſeſch?

S **Kelliz.** Inwalidu Knoblicha winowachu, ſo je ſ jeneho tudomneho knjeżeho pola błoſa Krapowa ſchtyri pſchenżnych pópow a na druhim polu knjeżeho dwora dźeżeł kradnył. Kradnjene wózy běchu na 25 hrivnow poſtajiti. Lubijſke hamtſke ſudniſtwo Knoblicha na to 25 hrivnow pjenjeſneho khłoſtanja napoloži. Knoblich poſkaſi namjet na ſudniſte roſſudźenje. W ſudniſtwu jednanju pſchiha Knoblich, ſo je dźeżeł kradnył, ale nic pſchezu. Pſchi pſchepytanju Knoblichowcho doma běchu 4 zentnarje wumłócżeneje pſchenży namakali, wo kotrejż njemóżeſche dopokaſacź, ſ wotkel ju ma. Dokelž Knoblich dotal khłoſtany njeje, ſrizi ſud khłoſtanje ſa wobej paduſchſtwoju na 20 hrivnow pjenjeſneho khłoſtanja.

S **Wojerez.** Nataſka ſchkula we Wojerezach poſwjeżi ſo njedźelu, 7. nov. poſ. w 1 hodź. Knjes Pětſch, pſchedſyda wokrjeſnjeho ratarſkeho ſwjaſka, powita hoſći, kiž běchu ſo ſ blíka a ſ dalka, ſ Wróżtſkowja a ſe Shorjelza ſeſchli. Wón pokaſa nam, ſ kajkimi cżeſemi je ſo wěſ pſchewjedła. Tola pak běchu ſo ſkónczne wjeſnite inſtlanje pſcheſtwóżdżike, ſo też naſch najdalſchi wokrjeſ ſchleſyſkeje provinzy pſchi ſwojej khudſchnjej ratarſkej pódże dyrbi ſo ſpěchowacź w wuprodawanju ratarſkich produktow. A to cżim unjniſcho pſchi wobſtejnoſcżach, kotrež ſo ſ nowonaſtateje induſtrije wuwichu. A ſo też naſchi ratarjo ſpóſnawaju, ſo je dalſche roſwuježowanje ratarſkeho dorosta ſa naſch nowy cżaſ nuſne. To pokaże ſo ſ teho, ſo ſu nanojo ſ wokolnych ſerbſtich a dalſchich němſtich wſow ſwojich ſynow ſa nowu ſchkołu ſamołwili. Knjes Pětſch wopominaſche też ſpomožerjow ſa kup łežołwoſeje a wu-

Předženak

njeje hiſchcże ſenje tajku bohatu protyku wudał kaž lětſa. — W njej nawuka ſo kraſny barbity wobras młodeho miſchtra Měrcżina Nowaka a zyły rjad wobrazow k Sejfejowym pěſnjam, kiž je młoda miſchterka Hanka Krawcez do drjewa rěſała. — Lědma by to Handrij Sejfek wěril, kdy by jemu nječtó prajił, ſo budża ſo 50 lět po jeho ſunjerzi jeho pěſnje ſ nowa roſſanſ wudaczj. — Nowałowy kraſny wobras hodźi ſo wuriđżacź a wobłukowacź. — Tak dóſtanje kóżdy kupowar protyki zyłe wopſebitu pychu ſa ſwój dom! — Bjes dźiwa, ſo Pſchedźenak do tych ludźi ſłuſchu, kiž — kaž naſch pſchirodoſpytnik B. Schěza rośnje praji, — pokruſu ſ měcha ſłužbja, — hdyż ſwoje twory tak tunjo roſpſcheda. Jenoż ſo njeby — kaž je ſo to ſoni ſtało, — ſaſo nječto pſchiſłabjiło!

---

knjeża fararja Kaniga, do ſaſtojſtwa ſapokaſa. Ssobotu bě jeho woſpada hižo powitała ſe ſwjatoczenoſcżu na farſkim dworje, pſchi kotrejż zyrkwinſki khór pod nawjedowanjom knjeża kantora Senta łobuſkutkowaſche. Njedźelu rano podachu ſo ſchtyrjo duchownym, knjes ſuperintendent Franka, nowy knjes farar Kaniz, knjes farar Wj. Mrózak a bratr noweho duchowneho, knjes farar Kaniz ſ Kolzas a zyrkwinſke pſchedſtejićeſtwo pod ſwoſtenjom do zyrkwje. Tam knjes ſuperintendent Franka ſo ſalożeje na Ec. 37, 14 wo duchownym ſaſtojnſtwje, wosebje noweho fararja a wo powiſchitkownych dźenſnitſchich zyrkwinſkich wobſtejnoſcżach pródowaſche. Na to pſchedcżiſta ſuperintendent žiwjenjobjeh noweho fararja, kotrehož pſchedowniży w Kolzach, Klukſchu a Budyſchinje bydlanſki a běchu jón hižo też Sserbjo. Farar Gerhard Kaniz narodźi ſo 25. novembra 1875 w Budyſchinje a ſkutkowaſche po ſwojim ſtudowanju 6 lět w Lipzeńſkim miſijonſtwje a pſchebywaſche tež błěſchi cżaſ w Afriży. Kako bě farar Kaniz ſ Herrnhutſkeje bratrowſkeje woſady do krajneje zyrkwje pſcheſtupił, bě 4 lěta ſ diakonom w Glawchanje a pſchiſłuże potom do Großolbersdorfa. Ma ſchtyri dźeći, ſ kotrychž ſo tſi na ſapokaſanſkej ſwjatoczenoſcżi wobožlichu. Po tym, ſo bě jemu zyrkwinſki knjes, rytmiſchtrſt ſe Lüttichzu wobkrnczeńſke wopiſmo pſchepodał, dźerżeſche nowy farar ſwoje naſtupne pródowanje wo tſjoch praſchenjach, kiž ſo na jeho woſobu poczahowachu: Schto ſy ty, ſchto cżeſeſch ty a ſchto nam njeſeſch?

S **Kelliz.** Inwalidu Knoblicha winowachu, ſo je ſ jeneho tudomneho knjeżeho pola błoſa Krapowa ſchtyri pſchenżnych pópow a na druhim polu knjeżeho dwora dźeżeł kradnył. Kradnjene wózy běchu na 25 hrivnow poſtajiti. Lubijſke hamtſke ſudniſtwo Knoblicha na to 25 hrivnow pjenjeſneho khłoſtanja napoloži. Knoblich poſkaſi namjet na ſudniſte roſſudźenje. W ſudniſtwu jednanju pſchiha Knoblich, ſo je dźeżeł kradnył, ale nic pſchezu. Pſchi pſchepytanju Knoblichowcho doma běchu 4 zentnarje wumłócżeneje pſchenży namakali, wo kotrejż njemóżeſche dopokaſacź, ſ wotkel ju ma. Dokelž Knoblich dotal khłoſtany njeje, ſrizi ſud khłoſtanje ſa wobej paduſchſtwoju na 20 hrivnow pjenjeſneho khłoſtanja.

S **Wojerez.** Nataſka ſchkula we Wojerezach poſwjeżi ſo njedźelu, 7. nov. poſ. w 1 hodź. Knjes Pětſch, pſchedſyda wokrjeſnjeho ratarſkeho ſwjaſka, powita hoſći, kiž běchu ſo ſ blíka a ſ dalka, ſ Wróżtſkowja a ſe Shorjelza ſeſchli. Wón pokaſa nam, ſ kajkimi cżeſemi je ſo wěſ pſchewjedła. Tola pak běchu ſo ſkónczne wjeſnite inſtlanje pſcheſtwóżdżike, ſo też naſch najdalſchi wokrjeſ ſchleſyſkeje provinzy pſchi ſwojej khudſchnjej ratarſkej pódże dyrbi ſo ſpěchowacź w wuprodawanju ratarſkich produktow. A to cżim unjniſcho pſchi wobſtejnoſcżach, kotrež ſo ſ nowonaſtateje induſtrije wuwichu. A ſo też naſchi ratarjo ſpóſnawaju, ſo je dalſche roſwuježowanje ratarſkeho dorosta ſa naſch nowy cżaſ nuſne. To pokaże ſo ſ teho, ſo ſu nanojo ſ wokolnych ſerbſtich a dalſchich němſtich wſow ſwojich ſynow ſa nowu ſchkołu ſamołwili. Knjes Pětſch wopominaſche też ſpomožerjow ſa kup łežołwoſeje a wu-

Stazija.

Wukrajinſke powědańcżko.

2] (Pokračowanje.)

Tale jeho łuſchkliwza a konje ju jemu dowěrne. Ale Staſija? — Może ſo wón na nju ſpuſchczeċ? — Staſija! Horza krew ſapyritoſce bije w jeho žilach, hdyż na nju ſpomina. Wona pſchijimne łoſnuż ſ pſchecżelnym wobliczom, jeje ſkrobłe, wjeſołe ſmjeże ſaſlinczi, każ je klinczało, hdyż je jej žyn dwórnika (wjeſnjeho ſyndika), njedźelu pſchi recżach we Kirlibabje ſchnuru kokalow ſ poczeſczowanjom darił. Wona je trochu wumuſkana, ta „kuſkawiza", łubowarjo jej też „njeſalnu". Sbożowny je wón, tón thudy Cżikoſch, kotrehož wołožnje.

Sa njedźewdźelomi ſo honicź, hdyż ſłónżo hižo wyſche ſtupa, je cżeſko ſa ſtóżdeho jednotliwza. Ma-li konje k ſelnemu měſtnu dowjeſeċ, hdżeż ſu druſly Cżikoſchowje, a pomoż ſebi dóſtacź? Schto dha wź, hacż wróżiwſchi ſo, by wón ſnadź ſwoju dobytwu hiſchcże nuſchoł. Schto je cżeſko ſa Staſiu? Wón cżihnje ſtrótku jaku wot ſo, kiž ſmahuje ſo ſ jeho ramjenjow łaż huſarſki łożuch, a wucżebnje ſej hońtwjeſtki nóż; ſ cżoka roni ſo pót!

„Mjichtrſki wutſaſ! Wopraſodże mijchtrſki wutſaſ! Wokrjeżdj cżoła kula ſedji. Cżikoſch wuſkoczi pſchi wobeżjemu dźěle. Dwaj knjeſaj w hońtwjeſtkej draſcże ſtojitaj ſeſadý njeho.

„Pomhaj cżi Bóh!"

„Wjeriſch pomhaſy, też wamaj Pomhaj Bóh!"

„Je tu wjazy taiſich khadli? Mózeſch naß na mjedwjedźowu cżěr pſchiwjeſeċ a k wutſělu dopomhaċ?"

„Niż pſchewjeſe wjazy. A tola, hdyż namakacże prawe puczili a ſchcżeſ'ki."

„Prawe ſchcżeżki — to dżeń runje to je. My trjebamy wjedníka, kiž by nam cżěr ſa hońtwjerjow pokaſał. W Radawju a Kimpolunku nam wjedníkow poſſicżachu. Wupokaſa pak ſo, ſo woni też wjazy njewědźachu, hacż karty pokaſaja. Bywa wſchak hiſchcże wjele puczow, kotrejż hłowne dróhi pſchikroċiſcha."

„To maċże prawje, knjeże. Schcżeżki, kiż Wy měnicże, ſnaje jenoż hońtwjeſ. Dyhmy-li ſwobodni byli, dyhmy Waſ wſchak wjedli. Wſjedy hacż běhmy Cżikoſchowje, pěſtowachmy hońtwu. Sane pſchemjenjenje ſwěriny hacż do mjeſow nam njebě njeſnate. To wſchak njeje prěni mjedwjedź, kotrehoż ſmy ſaſſáli."

Kuż pſchihđżeſe ſ nami. To njebudże ſ Waſchej ſchkodu."

„To mózno njeje! Konje ju nam dowěrjene."

„Wſchak możeċże ſo wutżiwobodżicź." Jurſy wucżeże pomałku ſwoju liſtownju.

„Niż djenſa a niż jutſje, knjeże. My dyrbimy měcź dowołenju a ſajſtupniża..."

„My też cżakamy, pſchihđżemy ſajo." Wón wuběraſche mjes bankowkami ſwoje liſtowanje. Pożadanje ſadhyſiny ſo we wocżomaj Cżikoſchowmaj. Wón pſchemyſlowaſe.

„Dléje hacż ſa tydżeń bychmy to móhli ſarjadowacź, knjeże. Do toho cżaſa pak ſeże Wy dawno namakali, ſchtož trjebacże."

„Ssnadź też niż. Po prawdże prajene, Waſ ju nam ſa wjeduika a ſnajerja wokolnoſcże poruczili. My pſchihđżemy wrócżo. Pſchihđżimajeże tole jako ſawdak."

Danilo ſpohladny ſpodźiwajo ſo na bankowku, kiż ſo jemu do ruki kuny.

„Muſże pjenjeſy, knjeże?"

Nuczże pſchemeńeni zuſły papjerjane pjenjeſy. „To je ſmyłka. My ſmy na naſchich hońtwjerſkich wokołodundajach mjeſy pſchekroczili. Njech pſchi tom woſtanje: na ſaſowidżenjeże!"

Cżikoſch hładaſche ſa wotłhadżazymi. Hdże też to bě wón tole wobliczo widżał? Dopomnjeċże we niim ſwitaſche. Njebě to tón měſchczanſki knjes, kiż běſche jónu wjeſelu w Kimpolunku ſkrejże nje blído ſaſěł? Dołhu rěcż běſche mél, każ ſu bratja w Ruſſej ſhowowni a ſo też jónu ſa pſchiſtuſchnikow ruſſeho ludu tudy hodźina pſchinidże, hdżeż budu móż ſnjerom a ſwobodnje do pſchichoda hładacź. Tu bě žiwny każ dub Radkowiczej Atanaſio wiſtocził, kiż żebi wędżeſche nječto na ſiwoje rěcże, ſ toho cżaſa, ſo bě na mérje pobył a bo Wina do wojakow pſchiſchoł, a běſche wołał: „Bratſiſo, kiż ſo mylijch! Tu njebydła żani Ruſſowje. Kedżbuj pěkne, pſchińidże dżeń, na kotrejż wſy ſhonicże, kajſi lud, kotryż ſcże wo dołho ſaſpěwali, tudy ſo namaka. Tón njehlada njenje ſpokojnje a ſwobodnje do pſchichoda jako wy." A potom běchu wón a jeho pſchecżeſelo tajku harn naczeriłi, ſo ſuſy wjazy k ſłowu njepſchiđże. Wón, Danilo, bě ſo też toho ropota ſdalował. Stara wotthlitoſcż tcżeſche w nim pſcheczimo wulkemu, hdżeſche ſ hólczajych lět. Hižo tehdy běchu ſo wſchitzy wokolo tamneho ſhromadżowali, kotrehoż nan běſche naſbohatſchi był we dolinje, mjes tym ſo wón w ſtromu ſtojeſche. Nětko bě ſo wotthlitoſcż do pſchecżiwnoſcże wurołła; njeběſche Atanaſio bratr Mikławſchowny, kiż mjeſeſche ſo ſa Staſijiteho nawjeſenju? Tak je to ſ pſchecżom ſtarſchezu — běſche Stafia rjeka, ale jeje wutroba ſtuſcha jeniczky Danilej. — Nětko pſchihđże mędżechcanſki knjes k njemu a ſadaſche żebi jeho do ſiw by — płaczeſche każ wjeſeċ. Wón pohladny na bankowku. Cżehodła też to njedyrbjał jemu po woli być — pſchecziwnitej Radkowiczenu. — Dobry-li żebi pjenjeſy, bě bohaty każ tamni a móżeſche ſo wożenicź — Stafiu żebi bracż — Stafiu!

Cżikoſch wróżi ſo ſ kromy łěża, hdżeż běſche ſnjwſy dopſchelwodźił, ſ ſwojej dobytwje. Wohidna baba, kotraż bě ſo pſchikroſnyła, poſdźěwny ſo pſchipółda mjedwjedźe wot ſemje. „Mjedwjedźowny tuk," wona łrakaſche. „Daj nam mjedwjedźowny tuk, ſynko! Warimy ſ njeho żałby ſa bolaze ſtawy. Daj! Hdyż budżeſch ſtary, też naſhonijch, ſchto ſu bolaze ſtawy." Ssurowoje poċża Cżikoſch na nju ſahadżeċ.

„Prjeċ! Cżiń ſo dale pſchińidżeſch! Ty dże ſy jena ſ tych thudoſtow, kotreż w nozy na ſiwjatuiczu tudy na kuczinje rejuja?"

Stara ſo woſcheżerjeſche. „Njeċżeŕ ſe mnu żane ſle tryſki, Danilo!"

(Pokrać. ſeſtkhuic.)

dwarjenje potrěbnych městnosćow. Lězownosćej je njedaloko wokrejsneje khorownje na Wjelmsku drogu. Je tak wobsedźerna, so móže tam nimo katolićeje škule tež hospodarske warstwo, kaz. druzstwo wokrj. nat. wujasća, swój wobsah rozscherjeć. Wobzebje podpjerali su zyle pschedsedarje: Wokrejsne farjadnistwo, katolska komora Schlesije, měschćanska rada Wojerowska, prynz Schönburg-Waldenburg nad Wulkornej a dr. Też kobuskawy wokrjadneho swjaska („Frs.-Landbund") z podsćelemi swój pschi wopokazadnu. — A tak też my pschejemy shromadnemu wustawej Boże žohnowanje, a so by wobzebje nasch serbski katolski darost prawedu kwasdźała z njeho wuzil. Wam, ludi serbskeje mlodźenzy z waschim serbskim jazykom, nimo němskeho, je wulki kowarski zwěst za nasch pschichod wotewrjeny, hdyž zwoju macźernu rěć zebi ważisće a wulkhowacje! . . . in.

S **Wojerez.** Jenomu Kulowskemu skótnemu wikowarjej ras wjecźor pschi skótnym transporcje wot cźerwy a zo po cźmě slubi. Cźakajo je wot na železnike kolije saběžał, hdźež jeho cźah pschejedźe a morit

S **Wojerez.** Sandźenu njedźelu zo tudomna katolska škula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschiprawicź mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nascha kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Krjelje.** Nasch kermuscha njedźelu, kaz zo tudomna katolska schula poswjeći. Wobkrejsny landbund bě w kupjenej Scholezij lezownosći na Wilhelmskej drózy 3 po dolhim prózowanju samnyn dom pschipraviczi mohł. Wsche-) lazy knjeza pschi poswjeczenju rěczachu. Schula sapoca zo pondźelu rano 1/49 hodź. Tukhwilnje 23 schulerjow katolsku schulu wopytuje.

S **Korźiny.** Jutře schtwórtk, 11. novembra, zwjeczi rataŕ Pětr Lukaŕ je swojej mandźelskej Marju rodź. Mičeze kšěkowny mandźelskih jubilej.

S **Noweje Bukowjy.** Pschichodnu zobotu, 13. novembra, tudomny dźiwadźer „Pětr Polak" je swojej mandźelskej Madlenu rodź. Schołcźic kšěkowny kwaš zwjeczi.

Sjamy Erika. Jara schłódny kur a pkun, kiž z wuhnjom někotrych fabrikow wustupuje, sa nasch łěs a rostliny je, możemy pola naš wobkedźbowacź. Pschekhodźimy-li krajinu z pokrozu „Lutowskeje dźěłarnje", widźimy, kak jus wjeschki khojnow pschi puczu zyle brune a wotemrěte. Njenadeńdźemy tele khore khojny jeno blizko aluminijoweje dźěłarnje, ale tež hischcze pschi puczu, kiž z jamy „Eriki" do Cźorneho Khołmza wjedźe, potajkim 1500 metrow wot dźěłarnje sdalene. Na niske rostliny tónle jěd po spadźu tak jara njeskutkuje. Dokelž wětr najhóle z wjeczora k ranju duje, je lěs z ranja Lutowskeje dźěłarnje wšo najhóle cźerpił. Khójnowe jehlicźki su z drobnej schérej muczku pschikryte. Duje-li pak wětr wot Lutowskich dźěłarnjow k naschej koloniji, sačuwamy tu fyelnu wón, kiž je plunej podobna. Wobzebje pschi mokrym wjedrje je tale wón jara wobcźežna. A to smy tu hischcze 3 kilometry wot Lutowskeje dźěłarnje sdaleni.

S **Rusch** pola Hródka. Dźěłaczerka Hana Bětnarjowa bě so pjatk dopołdnja z wobydlenja swojeho pschichodneho syna, jahrodnikskeho dźěłaczerja Matyja Sch., pola kotrehoz bydlesche, mjelczo shubiła. Sčobotu dopołdnja ju z hata knjezeho parka jeho cźeło mužeczeho. Kaz mózachu swěsćeź, je žebi Bětnarjowa zama zwjezenje wsała. Njebohe placzesche tu sa cźichu a dźělawu zónsku.

*

— **„Pod jełenej lipu"** mjenuje so wulki serbski spěwny koncert, kiž wotměje so sjedzu, 24. nowembra 1926, wjecźor w 7 hodź. w salonach „Krony" w Budyschinje. Na konzerncze poskicźuja so nowe serbske spěwy a serbske reje na jewischcźu. Też tutón krócź wuznamni polsiojo hobuskukinja: knjezina Elischka Belzowa, operna spěwarka z Drjezdźan (sopran), knjezina Hanka Mičkez z Drjezdźan (sopran), knjezina Fraischlagez ze Hornjeje Hórki (sopran), knjezina Měrcanka Leschawa z Drjezdźan (rezitazijny) a knjez Emil Schlamarz z Budyschina (barytón); dale hobuskawy Budyschsteje „Nadźije" a Drjezdźanskeho „Hromadnika" (narodne reje), knjez direktaŕ Bjarnat Krawz (klawěrny pschewod). S hłownym zwjezkowskim dirigentom je knjez wyschschi wuczeŕ Jurij Ssłodeńk. S tuteje zdźelenki dowidźicze, lubi cźitarjo, kak rjany, bohaty a wulkotny program so Wam z khtuchim nasymskim serbskim konzertom posćiči. Njeje žebi tohodla nichtó tutu žadnu składnosć nimo hicź njeda. Pschihotujcze so hižo dźensa na tutón zwjezkowski dźeń a pschihwalujcze na nim sa-

mym w tak hobrjeschej liczbje, so so wschě městna wobeju salow hacź na poslednje městno wobhadza. Njech z to wschém Sserbam z cźełcźu a spěwarjam a sołistam! z dźakom!

Hospodarski rozhlad.

Sčrjedu 10. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,206	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,393	100 čěskosł. krónow	12,45
100 swjaz. frankow	81,09	100 franc. frankow	13 69

Na **Berlinskej burzy** běchu wczera kurjy efektow trochu sesłabjene. Dokelž franzowzki frank hladazy **postupuje**, pschedawaja industrijowe akzije a kupuja za to franki. Podstajicho so kursy efektow trochu porjedowachu.

Na **produktowych wikach** bě thłódowe zito pódźesu jara horje srasyło. Wczera wone žiwoe teńdom dospěte placzejiny sakhowa. Zanych powěsczom njepschedełesche, kotrez mohłe na placzejinu tkułkowacź. Wonyž bě sašo zentnaŕ wo 15 pf. drózschi. Zentnaŕ placzeschе wczera

w Berlinje:

pschenizy 13,90—14,05 hr., rózki 11,40 hr, hacź 11,65 hr., jecźmjenja nałetnjeho 11 hacź 13 hr., nasymskeho 9,75—10,40 hr., wowsa 9,25—9,95 hriwnow,

pódźelu w Drjezdźanach:

pschenizy 13,60—13,85 hr., rózki 11,75 hacź 12 hr., jecźmjenja nałetnjeho 11,50—13 hr., nasymskeho 10,15—10,90 hr., wowsa pak 9,70—10,20 hriwnow,

w termijnowym wikowanju

za dezember: pschenizy 14,65—14,60 hr., a rózki 12,07½—12,10 hr., wowsa 10,32½ hriwnow,

za měrz: pschenizy 14,70—14,65 hr., rózki 12,52½ hr., wowsa 10,55 hriwnow,

za meju: pschenizy 14,70—14,62½ hr., rózki 12,62½ hr., wowsa 10,60—10,65 hr.

Na **pschedań:**

Wós maly, taflaty, w Bazońcu cźo. 6.

Dźerzazy wós, w Kamjenzu, Wojerowska drohа.

Prošata, knjezi dwór w Małych Radmerzach 67 II na Lěwo.

Kóń, Lorenz, hoscźenz w Spyleach, telefon 86 hamt 86 w Hórkach 43 pola Njeswarzidła.

Kachle, wulke a małe, hlinjane, w Hródku, Rogga, hoscźenz „ke jełenej".

Koja žyłna w Hrósku, Schenkowski pucź 29.

Krowa do cźahanja, wysokoźucźelna we Wojerezach, na Drjezdźanskej drózy 25.

Kupicź pyta:

Jakojzu, žuczelnu, Hartman w Starom Lubiju.

Sso pytaja:

Rěsnisći, Rychtaŕ w Budyschinje, Hrodowska hasa cźo. 4.

Rěsnisći wurzobnik k jutram, Keller w Hodźiju.

Pohonjeź, mlódschi, Heinrich w Biskopizach, Kamjenska drohа 7.

Kuchinjka, hoscźenz Engelhardez pivarnje w Bělej Wodze, Hauptstr.

Ssudnizy na pschesaożowanje:

schtwórtk, 11. novembra 1926

w Budestezach dop. w 11 hodź. Singerowa schijaza maschina z motorom, (kupzy jendn so w gmejnskim hamcze);

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w tasarnach, twarjenje I: **kriserka toileta,** knihowy kamoŕ, garderoba ze schpihelom, kožanej stołaj, běłe ložo, běłe myjne błidło, mjesny **stoł, schijaza maschina, kofejowy a cźajowy** servis, bowla, 5 bencźkow, 3 kuchinske wuhotowanja, pisanski jeŕetaŕ, wollijowy wobraz, polzy, toilety, wulkowe kasch-

ziki, thłódowe bikły, kofejowe młyny na jeźmu, tschnbraŕi, kuchinske wahi, deści z žehlenju, mužace koło, hrabje, vaby, likerowe błidła, wohrjewanske blesche, sawarjaŕi, mlokowe bowy, likerowe servity, piwowe tezwity, mutlezki, bikły, žanfi, truzki, korjenunowe kamorezki, wujaze komody, klauer, łupanske tachle;

w 11 hodź. dop. w eyezerzenaŕni: žynowe hrabje, trawuspyczaŕ, bźrnyžadźaza maschina;

w Njebjelczźanach dop. w 10 hodź. w hoscźenzu: stejazy cźasnik a pišanske błidło;

w Cźaszach pop. w 3 hodź. 50 ntkr. pólnych kobjow, powročzowazy wós, (kupzy jenon so w gmejnskim hamcze);

w Ssmilnej dop. w 9 hodź. w Herbrtkej gazychze wschelake twory z točzeneje krystaloweje schkleńzy;

w Nowej Ssmilnej dop. 1/211 hodź. we Winklerez hoscźenzu: 2 kosy, cźerwjeny plischowy sofa;

w Nasju pola Hródka pschiw. w 12 hodź. w hoscźenzu: wulka bibliotheka a kschidło;

we Wulkim Bukowje pola Hródka pop. 1/43 hodź. w knjezim dworje: bušej, radio, wobras;

w Jelejnej pola Hródka pjatk 12. 11. pop. w 3 hodź. we hoscźenzu: kuń a kornjezi žwinjezki.

schtwórtk 13. januara 1927

wop. w 9 hodź. na žudnistwje w Kamjenzu: Mikkawschez Nowakez w Nowej Wjesy pola Worlicz Kluschcaza leźownosć ze starym domišlim, kólnju a pódlanskim twarjenjom (1900 hr. wopalneje pokładnizy), z dworom a fahrodu, 4 ar wulkez. Wschо hromadze na 1100 hr. schzagowana.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wollijowe symjo po tuni abo 1000 kg howaź 100 kg, płaczina po złotej hriwnje.

	9. 11.	8. 11.		9. 11.	8. 11.
Pšeńca	278-281	278-281	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	228-238	228 238	woka	25-26,00	25-26,00
nal. jačmjeń	220-260	230-260	módre lupiny	13-14,00	—
nazymsk. jačmjeń	195 2 8	195 208	žołte lupiny	14-15,00	—
wows	185-199	182-197	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps, wosušk.	16,30	16,00
pšeńc. muka	36-39,25	36-39,25	lany wosušk.	20-20,80	20,80
rjana muka	33-34,25	33-34,75	poch. melasa		
pš. wotruby	12,00	12,00	bźrnj. kruški	24-24,7	24-24,50
rjane „	11,75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps			rjana słoma	1,15-1,80	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	40-44,00	40-42,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	21-22,00	21-22,00	ječna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Drjezdźanska burza.

Pšeńca	272-277	bźrnjace kruški	26,00-27,00
rožka	235-240	pšeńč. wotruby	11,50-12,20
nałetnl jačmjeń	230-260	ržane wotruby	12,25-13,75
nazymsk. jačmjeń	203-218	pšeńčna muka	50,50-52,50
wows	194-215	ržana muka	37,50-39,50
čerwjeny dźeźel	240-204	woka	35,00-36,00
raps	300-310	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	35,50-36,00
suche truhanški	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

** **Wopaczna spekulazija.** Macź: „Nó, kak daloko staj z Jurjom?" — Dźowka: „To je najwotudliwischi cźłowjek na zwjezde. Skónčach z wotpołdanom elektriski lampu, prjedy hacź pschińdże, a nětko je zyły wjecźor so z tym parak, so by ju jasno swuporjedźił.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Reichenberga** pola Drjezdźan. (Autowe swjatoze.)) Na statnej drózy z Moritzburga do Reichenberga chzijsche do Drjezdźan jedźazy auto napschecziwo pschikhadźazemu autej so wuwinyło. Pschi tym sajedze do rucznjeho wojcźka, k kotrymž cźełka Möjer z Reichenberga zyno wjesełsche. Wón so cźežko skrani. Autowy wjednik wja jeho bołno do Drjezdźan. Tola po puczu Möjer žiwo na swoje rany wumrě.

* S **Borny.** (Morderstwo w dešenzy.)) Po wuplaczenju mždy na rychtarskhle w Rótha wuadźischtaj so dźěłaczerjej Guro a Skromak dla hołzu, wo kotruz so wobej prózowaschtaj. Jako 21-letny Skromak so z tym na swojeho pschećiwnika schanjesche, da so tutón z nožom do njeho a skała jeho smjertnje. Potom Gura cźekny. Tola potajiš so poradi, jeho sajeć.

* S **Liberza.** (Ći nutskamarske zwólby sajeli.)) We Połnohanych Cźechach mózachu ći nutskamarske zwólby sajeć, z kotrychž prenja z 5 muzišich a 5 žonišich, druha z tśioch a tśeca se schtyrjoch hłownych wobdźělnikow wobstejesche. Jednej z tutych zwólbow mózesche so dopokazacź, so je so w 41 padach nutskamala.

Nowy Kópcnikski hejtman.

Psched nětkhże 20 letami pschinjesechu nowiny wulke nastawki a rospravy wo wulkim paduschtwje, kiž wešty schewz Vogt w jenym pjenjeznym wustawje w Kópenicku pola Barlina stucźi. Vogt bě so jako wojerski hejtman swoblekał a so powołało na khežorowu pschikasnju da tamnischich sastojnikow wotwjesći a zebi wjele pjenjes pschiswoji. Wschelakim cźitarjam je tónle podawk wo Kópenickim hejtmanu hischcze derje w pomjatku. Wczera, wutoru tydženja je so nješchto podobne w naschej Lužizy zofało.

Mjenowany dźeń wjecźor wokolo 10 hodź. pschińdże na Korsymsku wjesnu thorobnu pokładnju muž w uniformje Sipo-pólzaja (wěstotneje polizije) a praji pokładnikej, kiž so w tak pózdnej hodźinje wšsće tajsehо wopyta nadjał njeje, so ma pschikas, ličzimy a pjenjesy thorobneje pokładnje pschehladacź, dokelž je pokładnja pjecza wopaczne pjenjezy wudawała. Cźłowjek, kotrehož fu sajeli, jako je runje **fwopaczнymi** pjenjesami płacźił, je wudawał, so ma pjenjezy z thorobneje pokładnje. Pokładnik zusemu liczimy a pjenjezy pschehładzi, na cźož tón wobtrucźi, so dyrbi pjenjezy zobuwacź. Jako žebi pokładnik wot njeho kwitowanku zadałste, mènjesche wón, so to trjeba njeje. Na to jebak je zwojimi pjenjesami wotešdże. —

Ssamsne jebanstwo je wopaczny Sipomuž w blischich Roswodzach słucźił, a mějesche też žamžny wupsech. Też tam pschińdże na thorobnu pokładnju a žadasche žebi, so bychu jemu runje kaž w Korsymju liczimy a pjenjezy k pruhowanju pschedpokładli. Dokelž pak wjednik pokładnje pschitomny njebě, so jeho mandźelska zusemu žadane wězy njewuda, ale jemu praji, so dyrbi **wocźakacź,** doniž mandźelski domoj njepschińdże. Tola jebak bě tak throbny, so ji ljsche, so ju jeje muža hižo sajeli, dokelž ju so na pokładni wopaczne pjenjezy wudawake. Tak da so jona narěcźeć, so pjenjezy pschedpokładli. Jebak so wě „jebra" też tu pjenjezy. Sslebrowe pjenjezy pak leżo wostaji. Jenoż papjerjane pjenjezy zuzaj žebi do dyhsaka — „k pschepruhowanju" a wotešdże sajso.

We woběrmaj padomaj je jebakej tójschto pjenjes do rukow padło. Jebakowu **throbkosć dyrbimy** wobdźiwacź, wón žebi swaji na jenym wjecźoru **w tak blischi**maj wšonaj žamžnu manever wuwjesći.

Tola jene njesboze srédka žame pschińdże. W Korsymju poby nimo Kópenickeho hejtmana hischcze dalschi jebak, kiž je jene tudomne towaristwo wobschudźił. Jako mějesche towaristwo swjeselenje, žadasche sebi njesnaty na druhim městnje, so bu ras z pschedsydu towaristwa porešćał. Pschedsydźe pak dźěši, so je z sbonik, so towaristwo dźiwadowny kruch kraje, kiž je wón pysał. Dokelž pak je runje pschipadnje tu blizko, chze žebi ras dźiwadło wobhladacź. Je runje z cźahom je Zitawy pschijeł a proby tahodła, so bychu jemu wós na dwórnischcźo pójzkli. Towaristwo póšła tež wopraworadze auto na dwórnischcźo, kiž darbjeschze špitzachela „Sanka Sturma" do sawjeselenskeho hoscźenza pschijwjesći. Někotre žobustawy towaristwa pak wězay zyle wěrićz nosnyndu a mějachu ju za schwindl. Ješ dwělowanje pak bruny pokłóčzichu. Spitzachel pschijedże a bu z wulkej cźešcu wobdaty. Skónčnje tak daloko pschińdże, so towaristwo kawrjenzowy wěnz z wěnowanskej ježku nawjeći da a ju „baśnikej" z rjanymi žłowami pschepoda. We wješeschim towaschtwom kole da žebi cźešny hósć darjene pjiwo a jědź składzeć, rejwosche a sabawjeschе so hacź nanajšeje. Kaž dźiedża nětkoši wobjezi, je wón też hischcze 30 hriwnow za pschenanjenje „swojeho" kruha dostał. Jako pak pytny, so so žwiedźenzy hoscźo jeho pomatku žadowacź pocźachu, slubi so jebak, kiž je žebi na mòšeń druhich tunju a wješołu njedźelu cźišnik.

*

Khróble žlěpzowstwo wukonja jebak pola měschćanoscy w Kulzu. Sšobotu rano wokolo 5 hodź. pschińdże do bydlenja měschćanoscy Bevera muzyli w policajskej uniformje a mějesche revolwer wopaśany, pschedpokazi měsch: anoscz, kotrehož bě je spanja wubudźił, wuhołas hanuschelo hejtmanstwa, a žadasche žebi wot měschćanoscy pokładnju. Zusy wudawoschе, so je wjele wopacznych pjenjes mjes ludom a tohodła dyrbi pjenjezy pschehladacź. Měschćanosta bźsche po pjenjezy do hornjeho posłoda. Jebak dźerzeschе pjenjezy napschecziwo šuzy a „swjeći", so ju w pokładni też wopaczne pjenjezy. Wón pak žebi wjsće pjenjezy, nětkhże 650 hriwnow, pschihwoji a měschćanoscze na nje kwitowanje wustaji. Mjes tym so jebak pola měschćanoscy

pjenjesły bjerjesche, jeho towarśch pśched domom horje a dele thodsesche, so by jeho pśched pśheßkapjenjom skritak. Kaž su nękotśi wuežnjenju widżeli, staj „kontrolkraj“ se motorskim kokom wotjekoj.

Přilopk.

* **Extronprynz na schežćdnjownym wuježdżowanju w Berlinje.** W njedźelskej nozy rossćeri so pśchi składnosći schežćdnjoweho wuježdżowanja w pśchepjelnjenej sali powešć, so je też bywšchi kronprynz mjes pśchihładowarjemi. Jeho stara pichiwiźnosć sa tutón sport je wójnu, revolucju a wuhnanstwo pśchetraka. Tola wopytowarjam 2. galerije to po sdaczu prawje njebé. Skónčnje napiżachu bźły plakat a puschćichu jón na bórtach bele, tak so runje pśched lożu bywšcheho kronprynza wiśaschе. Kronprynz žahny sa plakatom a rostorhny jón. Na plakacje pak stejeschе: „Żadyn pjenjeż wjećham! Wšcho wuježdżowarjam!“ Wulke wjeśele nasta na to mjes wjele tyšazow licżazymi pśchihładowarjemi. Bórzy po tym sdżeli so na transparencže nowa prenitja: „500 hriwnow dobrjećerjej s krótkeje honjeżby, wénowane wot starcheho pśheczeła schežćdnjoweho wuježdżowanja s Delka.“ Na to šapoczа so wulka hara. W łožach a delnich bydłach pśchihłożowachu s pśchikleskom, horjeka pak hwisdachu na tłuczach. Kronprynz pak stejeschе so pozjmėwajo na kromje swojeje loże a poklonjeschе so dźakujo. Mjes tym dachu so wuježdżowaro na żwojich kolach do honjeży. Belgiski jeźdźeć Aertis dobu żebi Hohenzollernske myto. Prjedawšchi kronprynz ma po sdaczu pśheco hišće wjele pjenjes wyschе. Jara mudrje drje njebé jednak, hdyž nękotśe krótko po bėdżenju wo wotnamakanju wjećhow 500 hr. takrjeż s wotnom won cżišnje, schtoż je, kaž so pokasa, na wulki dźeł pschipośluchaŕstwa jara wužadanjay fkutkowako.

* **Tyfus w Hanoveru. Hacž dotal 262 morwych.** Licżba na tyfus khornych w Hanoverskich khorownjach wobliczi so tónj sańdżeneho tydżenja jenož hišće na 819 wožobow. Wot 24. oktobra sem pschiwjesechu so do khorownjow 72 wožobow, puschćenych bu 561 wuhojenych. Wumrėło je 16 wožobow. Wšcho khromadże je 262 wožobow wumrėło.

* **Potajna diplomatiska afära.** Njedawno pschijėdże argentinski wojerski attache s autom s Belgiskeje do Magdeburga, hdyž do makeho hoscżenja sastupi. Mjes tym pokradnychu s jeho auta kosser, w kotrymž diplomat ważne srėczenja swojeho knjezerstwa sobu wjesesche. Kajkeho rasa su papjery byłe, wo tym attache nicżo njepraji, żada pak żebi, so bychu so na tóżdy pad saso wrócżiłe. Paduch dyrbi 21ětny mużiki być, sa kotrymž policija nėtko je wschej mozu glėdżi.

* **Semjerjenje w San Salvatoru.** We hłownym mėsce Sérjedźoameriskanskeho stata San Salvatora je semjerjenje wjele thėżow sniczko. Wulkan Isalko je znowa wudyrił. Lawa so z njeho wulinuje a sapuscżi blišsche wsy.

* **W Kolumbiskej so semja swjesła.** S Bogota so pisa: Se żywjenjom senje so rėka Otun sahacżi, tak so we Pereroriji wulke powodżenje nasta, kotrež żebi 28 wopotrow żadasche.

Najnowše z cyłeho swėta.

— **Schkrowa powėšć wo wjedrje sa jutrischi schtwórtk:** Mróczele so pschecżahuja, swjetscha żucho. W Jendżelskej żucho, ale symnischo.

W Landsbergu so nowy projeż pschecżiwo feldwebelej Klapprothej, leutnantej Heinej a wyschschemu leutnantej Schultzej dla skónzowanja feldwebla Gädicke wjedże.

Dźewjaty lėtny dżeń założenja bolschewiskeje republiki bė w ruškim półkanzlerstwje w Barlinje hoscżina. Na pschesproschenja bė so 500 abo 800 wožobow seschło, mjes nimi swonkowny minister dr. Stresemann, statny sekretar se Schubert, schef wójskowcho wjednistwa Heye, statny sekretar s Haniel, nėmiski półkanz w Moskwje hrabia Brockdorff-Rantzau atd.

Franzowske wobhładżenje wójsko je 450 jutrow wulke lėtanischcżo, pschi Dürenskich kasarmach leżaże, spuschczeło. Leżownosć może so nėtko sašo sa ratarstwo wužiċ.

Schpaniczenjo su zbėli Beni-Abersleho splaha porasyli. Wjeduik zbėżkarjow, Ce Geriro je padnył. Operazije dale du.

Swójbne powėšće.

Semrėli: Fryż Hermann, wumėlski moleř w Budyschinje, 56 lėt. — Richard Sühnel w Budyschinje, 37 lėt. — Marta Margot Meisela w Budyschinje, 8 lėt. Marja Berta Lorenzowa rodż. Borgmannez w Wježowje, 55 lėt.

Towarstwowski powėstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Pśich. pjatk spėwamy w „Serb. Domje“. Tón wječor budże so cyle wšėdne zwućować, tohodla pśińdźe wšitcy! Městopśeds.

Budyšin. „Jednota Sokoł.“ Naša porjadna generalna zhromadźizna wotmėwa so štwórtk, 11. novembra, wječor we 8 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, wšelčiznу. Prosy so wo połnoličbne wobdźelenje ze strony sobustawstwa. Starosta.

Kedźbu! Spėwarjo wyšš. šulow! Dla wulkeho koncerta w „Krónje“ wotmėwa so pśich. sobotu (13. XI.) popołdnju w 4 hodź. w „Maćičnym Domje“ hišće jena pruha a to wosobje za sobuskutkowacych šulerjow wyššich šulow. Njech so jim to sobudźėli a njech woni pak też cyle wšėdne pśińdu! Druzy spėwarjo towarstwow we Budyšinje a wokolinje, kiž maja nėkak woteńdżenja, njech so też na tutej pruzy wobdźėla! Hłowny dirig.

Lichań. „Zernička“ spėwa pjatk wječor ½8 hodź. pola Rudolfec z dypkom w 7 hodź. Tón samsny wječor je też pruha za krajerjow.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (mužske hłosy) spėwa pjatk (12. XI.) wječor we wosmich pola Šołćić we Wotrowje. Njech wšitcy pśińdu, dokelž ma so za wulki koncert w Budyšinje dowuknyć. Z dobom budże so dla zhromadneje jėzby ze statnym awtom jednać. Dirigent.

Radwoř. „Hu. Je.“: Dźensa srjedu na šuli we 8 žónske, jutře štwórtk pola B. mužscy we 8!

Sowrjecy. „Sołobik“ nima tón tydżeń spėwanje, ale štwórtk je zwućowanje serbskich rejow. Pśichodnu njedźelu popołdnju wot 3—5 je spėwna hodźina. Na nju dyrbja wšitcy pśińć! Wječor w 7 hodź. je jenož za sobustawy rjana zabawa ze spėwami a rejemi. Sobustawy wutr. přeprošuje Šewčik.

Spėwarjo „Zwjazka serb. spėw. tow.“ — Prėnja zhromadna pruha, kiž je so njedźelu, 7. novembra, wotmėła, njebė dospołnje spokojna. Tohodla maju so wšitke spėwy hišće dowuknyć, wosebje pak „Serbska reja“ a „Chočebuzski hermank“. Kruče do dźėła! Hłowny dirigent.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Njedźelu (14. XI.) dopołdnja w 10 hodź. je w „Serbskej kofejowni“ zhromadźizna „Wubjerka Zwjazka S. R. D.“. Dla jara ważnych wuradźowanjow cheył kóždy wubjerkownik wšėdne pśińć. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brėzyncy. — Za nawėstki: G. Janak w Budyšinje.

Transmisije
kóždeje druzyny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.

Wupjerki, łožowe šaty pisane a bėłe, wulki wubjerk jara tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11.

Sobotu, 13. t. m. započinamy
z točenjom našcho wysokoprocentowskeho, jenož z najlėpšeho słóda a khmjela warjencho
dwójncho kózłopiwa
we wuběrnej a derjeslodżacej kajkosći
Poskićamy tesame we ćwicach a blešach.
Budyšska piwarnja a słódarnja akt. tow.

Sofy, chaislongi a matracy
kupujeće najtuńšo w najlėpšim wuwjedżenju pola
Despanga w Budyšinje
na Mužakowskej dróży 4.

Runkliowe truški lana mučka majsowy šrót
je zaso dóšoł
Čornak we Łazku

Łožowe šaty bėłe a pisane jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Visitne khartki
zhotuje spėšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Čopły kholowy, košlé nohajcy, stalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
pśi Krónpryncowym mosće.

Makulaturu
ma na pśedań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje!

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fukelnjskej haży 34.
Telefon 2736.
Hłowna pśichowawatnja Rud. Sacka s Lipska w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje.

Sklad ratarskich mašin ow a gratu wšėch družin.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“!

Wulki serbski koncert
„pod zelenej lipu“
w „Krónje“ w Budyšinje, srjedu, 24. nov. 1926.
Sobuskutkowarjo:
knjeżna operna spėwarka Eliza Belza z Drježdżan, — knjeżna Freyślagec z Hornjeje Hórki, — knjeżna Měrana Lešawic z Drježdżan, — knjez Emil Šlamař z Budyšina.
Měšany khór (wokoło 200 spėwarjow) zwjazka serb. spėw. towarstwow. — Nawjedowaŕ khórow: knjez wyšši wučeř J. Słodeńk z Pančic, — pśi kšidle: kral. hudźbny direktor B. Krawc z Drježdżan.

Serbske narodne reje.
Zastup w 6 hodź. Započatk koncerta w 7 hodź.
Zastup 1 hr. a dawk.

Sakska krajna loterija
hłowne dobyće evtl. 500000 hr.
čehnjenje 1. rjadownje 18. a 19. novembra 1926.
1/10 1/5 1/2 1/1 za rjadownju
3.— 6.— 15.— 30.—
Losy poručujetaj statnaj loturijowaj běrcaj w Budyšinje
Fridrich Rother na Kěžorskej dróży 22.
Ernst Lehmann. na Kamjentnej hasy 45.

Nawėstki přinjesu wužitk!
Wubjerk młodych
konjow, zrėbcow, Oldenburgskich, Rańšo-frieskich a Danskich
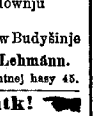
mam w mojich hródźach w **Budyšinje na Tšelanskej dróży čo. 6** a w **Husarskej kasernje** pod přihódnymi płaćenskemi wumėnjenjemi na pśedań a k pśemėnjenju.
Paul Wels w Budyšinje na Tšelanskej dróży čisło 6. — 2 mjenšinje wot dwórnišća. —

Po dołhej, z wulkej sćerpnosću pśetratej khorosći, ze swjatymi sakramentami domawobstarana zemrė pondźelu dop. ½9 hodź. naša luba maś, pśichodna maś a wowka

Marja Šćrakowa
z Miločic.

W Miločicach, 8. nov. 1926.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

Pohrjeb budźe štwórtk dop. we 8 hodź. w Khrósćicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wótdawarni 90 nk. pj., na pósće a poła dowěrnikow 1,30 nk. hr. płaći 10 nk. pj. Wudawa a dźěła Smolerjec kniharničerstwo, nakładnistwo a tyskarnja we Budyšinje. Telefon 2687.

Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. Za nawěški, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 263 — Budyšin — štwórtk, 11. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Sozialdemokratiska strona je so rozsudźiła, nowe sakske knježerstwo wutworić.

Sozialdemokratiske krajne instangy a skerje tu, kaž sozialdemokratiske nowiny pišu, wobsamkle:

Sakska sozialdemokratiska strona žada, so by so hnydom čłonojo, kaž bórzy budże hamtski wólbny wunošk powěsćeny.

Njeporadźeny wupad němskonacionalnych přeciwo knježerstwu.

W němskim čłonku bě dźensa nadźijena, so by so sozialdemokratiska strona wobmyslowała a wobzamknyła, so by so wobdźělenje na knježerstwu wotpokazało. Wšitcy wobkedźbowarjo tuteje wěcy su so tola wjele wot tuteho wobdźělenja wočakowali. Wšak je strona wot lěta 1923 we wšěch wažnych prašenjach wobstajnje wopozicionelna była. Wona je so wot lěta 1923 wobstajnje wo to spytowała, zo by so wot knježerstwa wotstorčiła a wosamostatniła

zyłym ſpuđcje ju ſazpiwaju. Hđy by ſo Juźnoſłowjanſka ſ Bołharſkej politiſzy a hoſpodarſzy ſwjaſała, by ſo hnydom italiſke praſchenje ſa Juźnoſłowjanſki ſhubiło. Muſſolinu tamny wohuđ đoſahnje, kotremuż je wón wotpuđzeny. Jeho diktatura paduje. Jeho nazionaliſtiſki faſzismus wohnamjenja imperialiſtiſke nahyłne knjeźſtwo. Franzoſka đrje wě, ſo đoje Italſka wot njeje đźele kraja a kolonije měć, tola Franzouſſoſo też wjeđa, ſo Italcjenjo w ſwojej nahrabnoſći ſamych njeſow njeſnaju. Sa cźaſ khežoſow Nerona a Claudia njeje w Italſkej wjazy tak ſłe było, łaž đzeuſa. Jakoſtuje je, ſo je đzeuſa w Italſkej jeđen ſe ſpiſonom druheho. W Italſkej je hóre đyłt we Ruſkej. Haczrunje Radicź njeje wjazy ſ miniſtrom, je jeho rěć tola ważna, đokeł je wón ſ wjeđnikom druheje knjeźerſtwowneje ſtrony. Sacźiſchcź Radicźoweho wótreho wotliczenja ſ Italſkej cźim hłubſchi ſacźiſchcź ſcźinj, đokeł je Radicź w ſwojej rěcźi woſpjet rjekł, ſo runje łaž wón też knjeźerſtwo myſłi,

Ze Serbow.

Wuſtawnicźe.

Budyſk, 11. nazymnika.
Měrcźina, biskop.

† 1911 w Ochranowje wulcy zaſłużbny miſionar bratrowskeje Jednoty, Marcźin Staŕik, kiž je wot 1859—98 we Zeleńſkej ſkutkował. Běše ſo narodźił we pobożnej ſerbſkej Delnjołuźiſkej ſwójbje wo Wjerbnje, hđeź je bratrowſka wosada lětađeſatki đołho wjele přiwiſowarjow měła. — Wjerbjanſcy wosadni ſu hromađźe đo Ochranowa pućowali, zo bychu ſo tam při miſijonſkich ſwjeđenjach wobđźelili. — Wjele ſołnowanja za duchowne źiwjenje je z teho wuſło. —

1883 poswjeći ſo na Kwicu, hórcy pola Delnjeje Hórki, při ſkładnoſći reformaciſkeho ſwjeđenja ze zaſłużbu fararja Jana Bohuwěra Hendricha w Małeſćach đoſpołneje ſerbſki pomnik.

1848 wuńđźe 1. cźiſło katolſkeho cźaſopiſa Jutrnički wot Jakuba Kućanka, pozđźiſcheho přeđſyđy towaŕſtwa Cyrilla a Methoda, tachanta Budyſkeho tachantſtwa.

* 1858 w Ketlicach Korla Marćin Rjeńć, faŕſki ſyn z Ketlic, kiž jo ſwoju ſwójbu Serbowſtwu zakhował, nađobnje ſkutkował, wěđomoſtnje jako ſtawiznaŕ đźěłał, jako faŕaŕ we Wjelećinje najſwěrniſo ſwoje zaſtojnſtwo wjeđ; na njeho buđźemy ſtajnje wſoſbje rađźi a đźakowni ſpominać. —Zemrě přezahe 28. 10. 1911. —

1769 dowoli bamź Klimant XIV. Radwoŕkej cyrkwi wotpuſtki romſkich ſtationow.

Přiſłowo wottraši: Pře ſkađenu pócźiwoſć zběrka žanych zelćkow nima.

*

— Wo **wjeđrje**. Wežera wječzor w 7 hođź. baromeţer 738, hygrometer 0, thermometer 100 đujo [-]13. Đźeńſa rano we 8 hođź. barometer 742, hygrometer —1, thermometer w nozy +4. Wuſkłađny na pſchemjenjazje, tola ſuche wjeđro. — Wežera rano wupſchejeſkrałſche ſo nad raŕiſkej Europu wyſchina. Po ſoaźu je ſo đale ſezpłniła, pſchetož ſchkleńza je wyſoko na rjane đoſtupiła. Nizjny běchu ſ wječzora Jeroźelſkeje. Jutre pjatk ſchađza ſłuńcźko 7,17 hođź. a thowa ſo 4,10 hođź. Měſaczk ſchađza po pſchipołđnju 1,30 hođź. a thowa ſo wječzor 10,27 hođź.

— **Kaž je ſnate** a ſ đźela też ſ fletkow wojſewjene, je łětka ſerbſke knihowne towaŕſtwo 2. đźeł „Domjazeho prěđarja“ wuđało, hđyž je 1. đźeł w lěcźe 1920 wuſchoł. Na tajke waſchnje mamy nětk hotowy łětnik ſcźeńſkich prěđowanjow, a đokeł ſu tute prěđowanja wot naſchich knjezi faŕarjow pođate, widźimy na nich łaž w ſchpihelu, łaž ſo w naſchim cźaſu na naſchich fletkach mjes Sserbami pređuje. Schtóž je ſebi w lěcźe 1920 1. đźeł kupił, njech je tak đobry a kup ſebi nětk też 2. đźeł, ſo by zyły łětnik hromađźe měł. Schtóž 1. đźeł hišcźe nima, móże jón też hišcźe đoſtaćź pola ſwojeho knjeza faŕarja abo we Sſmolerjez knihaŕni, hđeź je też đoſtaćź nětko nowy 2. đźeł. 1. đźeł płaći 2 hr., 2. đźeł 2,25 hr.. „Domjazy prěđaŕ“, 1. a 2. đźeł, je rjany ſpołk ſa domjazu nutrnoſć. Też móża ſebi wſchitcy wotebjerazjo „Domjazeho prěđarja“ prajić, ſo ſ tym đobry ſkutk cźinja. Pſchetož ſerbſko-łutherſke knihaŕſke towaŕſtwo ſtuſi Bożemu kraleſtwu mjes Sſerbami a je ſebi ſ wuđacźom tuteje najnoſcheſcheje ſerbſkeje knjigi wulki đoſh napołožił, tij đyrbi ſo wotpkaćźicź. Podpjerajeje, lubi Sſerbja, pózowanja tuteho naſcheho ſtareho, wot njeboh Jmiſcha hižo pſcheđ wjazy hač 60 létami ſaſoženeho towaŕſtwa, ſo by ujetrjebało ſe ſtaroſćemi đla tuteho đołha ſo đđźeć, ale ſo mohło ſ wjeſelośću ſwojeho đźela hładaćź!

— **Miſchiriſke pruhowanje w ſchewiſkim rjemjeſle.** Knjes Arthur Wjela, ſyn tudomneho ſchewiſkeho wyſchſcheho miſchtra knjeza Auguſta Wjeſe, je 6. t. m. ſwoje miſchiriſke pruhowanje ſ najlěpſchim wuſpěchom a ſ wuſnamjenjom „jara đobre“ wotpołožił.

— *Swój 50letny měſchćanſki jubilej móžeſchtaj* wječera ſnataj ſobuměſchćanaj, knjeſaŕ pſchekupc Ota Engert a wyſchſchi wucźeŕ na wotp. Bjarnat Heſſe tu ſwjeceźićź. **Jubilarow, kotrajž ſtaj wobaj hiſchcźe pſchi cźełnej a đuchownej cźerſtwoſći, ſ pſchileźnoſću**ju jeju jubileja knjeſaj wyſchſchi měſchćanſka Niedner a namóčny pſchedſyđa měſchćanſk. ſaſtupjerjow Albrecht w jeju đobleniomaj w mjenje měſchćanſkich wnſchnoſćow wutrohaje poſtrowiſchtaj a jimaj ſhođo pſchejeſchtaj.

—**Rosprawa polizije.** Póndźelu wječzor móżeſche policija hermanſkemu wikowarjej ſ Drjeźđźan pryđy hač wotđźeć, na đwórniſchću đopokaſaćź, ſo je wotmjanu ſchtrykowanu jaku ſ póđlanſkeje budy kradnyk. — Wječera wjeđor wokoło 6 hođźin na roſpuću mjes Jitnymi wikami a Khežoriſkej đróhu wobſtojmy auto bruneho pjenćka pcheđźeđźe a mori. Autowemu wjeđnikej ſo na tym wina đawaćź njemóże, poſ je runje đo auta ſađźał. — Đla paſoweho pcheđźeđźenja a wokołokrubneńcźa bies ſamźera policija wječera 20ſtenho đźěłaćźerja ſ Cźiſkoſtowſkeje ſaſa.

— **Jako ſtraſchny żeńtwowy jebak** wuſtupuje ſtupaŕ Ota Nikolaus, kiž je ſo 11. 2. 92 w Dunzwejſeru narođźił. Nikolaus wołſewja w nowinach żeńtwowe nawđchćiki, w kotrychž ſo ſa ſaſtojnika we wyſchem měſtnje ſa ſwjeruje ſ prawom na penſiju wđawa, ma 2 đźěćźi, 6 a 8 lět ſtarej, pyta ſnajomſtwo ſe żónſtkami wot 25 hač 40 lět đła poſđźiſcheje żeńtwy. Wón ſađa, ſo đyrbi być jena đźěćźom đobra a hoſpodaŕſtwo ma rozumiéź. Na póſłane liſty pſchepiſtaja ſo ſe ſwojim prawym mjenom jako wobſtojny nawjeđowaŕ nahrajneje elektriſkeje zentrale. Se ſwojimi jebanſkimi wuđawanjami ſrjami wođowy, kiž đźiwđa ſo rad wożenieź, narođźeźeź. Na tole waſchnje je ſo jemu njeđawno ſaſo porađźiło, jenej wonkownej wuđowje njeſhđny ſłuſbowy pjerſchćeń đaŕiéź. Wón ſroſumi, ji potom na wuſchitke waſchnje ſłoty żonjazy cźaſnik ſ đźeſelowymi łupjeńkami, woſnamjenjeny ſ „E. K.“ a ſłoty żonjazy pjerſćeń ſ ładom a tłojełti ſe ſhamźnym ſnamjenjom wurćźeźeź. Pſcheđ tutym jebakom warnujemy. Kriminalne wotđźelenje w Budyſchinje proſźy, ſo by ſo jemu hnydom ſpđźelke, hđyž ſo jebak nětđźe pokaże. (Telefon 2802.)

— **Potajna nutſtamarſka ſwđba,** kotraž jenoż hamtſke twarjenja wopytuje, bruđźi ſo wot ſrjeđź junija po Němſkej. Hač đotal ſo njeje porađźiło, nětkajſe ſlěđy ſa njej wotkrućź, hačrunjeź je ſo hižo na 70 króć pał tu pał tam mitſkamało. Wobſeđje đźiwa na gmejniſke hamty, finanzne hamty, ſhomoźeſke bürowy atđ. Đurje ſo ſ zuhymi kluczemi woczinja abo paduſchi ſaléźu ſ woknom nuts. Nutſka ſo pułty a pišaŕſke maſchiny ſ mozu wotzerwja. Swjetſcha paduſchi jenoż pjenjeźy ſobu bjern. Też pjeźaty ſu na wjazy měſtnach kradnyli.

Předźenak

je ſwoju protyku łětża wěnował jenemu ſ najſtaŕſchich Sſerbow, faŕaŕej Janej Kilianej, kiž je ſerbſke wođowy w Ameriźy ſałożił. Podawa jeho wobraz, ſa kotrymž ſta đobre ſłeđźił, a kiž je ſtóncźnje wot ſtareho Sſerba Ameriki đoſtał! Kajki je Jan Kilian wopraſwđe wuſ Sſerb był, to je nađrobnje roſſtajał. Pohładajće na je wuſły ſajimawe wobliczo! — W jeho wocźomaj błyſcheſo ſaſwěſće nźichto njebjeſkeho! — Ale nimo toho pođaſ ſo wobras pohrjebniſcźa, hđeź Kilian źrjeđza mjes ſwjimi Sſerbami w ſuſej ſemi ſpi, wobras jeho zyrkwje, nětkźiſchimi đźěćźimi, kiž ſu đrje 3. abo 4. ſpiah ſerbiſki wucźahowarjow, wobraſy Koteczanſkeje a Wukrancźiſkeje zyrkwje, hđeź je ſtukował. — Wobraſ Klětnjanſkeje zyrkwje ſmy bohużel pſchepoſđźe đoſtali. — Pſchejđźena proſźy wſchitkich, kiž ſebi ſerbſke liſty ſ Ameriki abo Auſtralije đhowaja, ſo by-chu je jemu k wotpiſanju pozčźili. Đoſtanu je zyłe wěźće wróźo; pſchetož Pſchejđźenak je ſpramny muž. — Knjeſ Janak liſty rady wobſtara a wſchitkim wudawki ſarana!

— **Kradnyli** ſu tu ſ đobyźom đo ſchrebaŕſkich ſahrođkow pſchi Drjeźđźanſkej đróhy w cźaſu wot 30. oktobra hač đo 6. nowembra t. l. pišany, pišany kńeſkowy a wobſmjany żonjazy ſchórzuch, wulku twjelku ſ L. E. wonamjenu, 2 běłej twjelzy, běłe nałožmjaze rubiſchko, ſchěrty wolnmjany pſchikrywo a pitu. — Poſleđnje nozy kradnychu we wokolinje ſ đobyźom đo khleſowop 4 bńe huźy. — 6. 11. 26 kradnychu na hermanku cźerwjenuburnu miſchćeń, w kotrejž bě mjes đruhimi wězami wěrowaŕſki pjerſćeń ſe ſmamjenjom A. G. 8. 8. 14. — Đale kradnychu tu w nozy ł 7. 11. 26 muźaze kolo ſnamki „Naumanns Germania“ ſ cźornymi kožnanej, ſwjenami a błótowymaj ſchtikowanaj, ſ horjeſchdźonjeńmaj nźimſkim wođźibłom ſ cźerwjenymaj gumijowymaj pſchimađkomaj, ſ kuloţtym ſwónczkom, pola kotrehož ſwjerſchny đźeł pobrachowaſche, ſ cźornym kožanym đeđłom. Đźerźak łataŕnje bě wotlemjeny. — 8. 10. 26 kradnychu ſ jeneje wotheźe Khežoŕſkeje đróhi ſoujaze koło ſnamki „Seidel a Naumann“ cźo. 1027973 ſ cźornymi kožnanej, żołtymi ſwjenami, jeuđźelſtim wođźiđłom, gumijowymaj pſchimađkomaj, na ſwónczku napiſmo Guſtav Marſchner, Bautzen, pređku ſpinađlo, Torpedowoſti ſamoběh, brune đeđło a gratowa toſchka. Kolo bě nimale nowe. — S jeneho auta pſched jenym warźenjom pſched Schulkeŕſkimi wrotami kradnychu brunu kožanu kóſŕ ſ wođrućźu a ſ tſjomi tak mjenowanymi ſaſtakowatymi ſamtkami. Kóſŕ bě nėhđźe 60×25×25 zentimetrow wulki. W nim leżeſche nėhđźe 50 tyſkow ſ zigaremi na pokaſtu„ w kótrejž 10 zigarownych pakcźikow. — 7. 11. 26 w nozy kradnychu ſanikolowany muźazy remontoiŕſki cźaſnik ſ běłym zyfrnikom, romſkimi licźbnikami ſe ſchćotkim ſaniłkowanym rjeczaſom a pſchipowſchakom ſ wopraważłym namjeđrym kamjenjom. — W cźaſu wot 2. hač đo 8. nowembra kradnychu cźeźi ſłoty Glaſhütſki muźazy remontoiŕſki cźaſnik ſ wećkom, na nim monogram „R. K. munéźſky ſarwty a lokt (Stempel) 900, zyfrnik ſ araſkiſtimi licźbnikami, a cźeźi ſłoty wulkowokaty panzerſki cźaſnikowy rjeczaſ, đale żonjazy remontoiŕſki cźaſnik bjez wećka ſe ſtareho biteho ſłotu ſ romſkim zyfrnikom, na ſaſu nim wećźku ſ monogramom „M. S.“ ſarbytom. — 6. 11. 26 popołdnju wokoło 2 hođź. kradnychu na tudomnym wotſobownym đwórniſchću cźemnobruny ſtunkowy kožuchowy khornaŕ, nėhđźe 25 zentimetrow ſchěroki, ſtutkaty ſ tak mjenowanym „Gloria“ — podſchiwkom podſchity, w nim đrobny ſ kwaczku a japanſkim rjeczaſkom. Na ſaſu pſchi injeſenje kožuchowego khornarja je ſchkodował ſo hrihnowy muta wuſtajił. — We wokolinje kradnychu ju nozy ſe 6. 11. 26 ſ đobyźom đo ſwarjenja mjes đruhim 20 tyſkow „Dreiling“-zigaretow, w kóżdej tyſzy 25 ſchtuk, najſterje też ſtupnje a bunźle. — Wo wėzołone đźełenja proſźy kriminalne wotđźelenje w Budyſchinje.

— Wo **ſtaźiſe**. Wežera wječzor w 7 hođź. baromeţer 738, hygrometer 0, thermometer 100 đujo [-]13. Đźeńſa rano we 8 hođź. barometer 742, hygrometer —1, thermometer w nozy +4. Wuſkłađny na pſchemjenjazje, tola ſuche wjeđro. — Wežera rano wupſchejeſkrałſche ſo nad raŕiſkej Europu wyſchina. Po ſoaźu je ſo đale ſezpłniła, pſchetož ſchkleńza je wyſoko na rjane đoſtupiła. Nizjny běchu ſ wječzora Jeroźelſkeje. Jutre pjatk ſchađza ſłuńcźko 7,17 hođź. a thowa ſo 4,10 hođź. Měſaczk ſchađza po pſchipołđnju 1,30 hođź. a thowa ſo wječzor 10,27 hođź.

— **Kaž je ſnate** a ſ đźela też ſ fletkow wojſewjene, je łětka ſerbſke knihowne towaŕſtwo 2. đźeł „Domjazeho prěđarja“ wuđało, hđyž je 1. đźeł w lěcźe 1920 wuſchoł. Na tajke waſchnje mamy nětk hotowy łětnik ſcźeńſkich prěđowanjow, a đokeł ſu tute prěđowanja wot naſchich knjezi faŕarjow pođate, widźimy na nich łaž w ſchpihelu, łaž ſo w naſchim cźaſu na naſchich fletkach mjes Sserbami pređuje. Schtóž je ſebi w lěcźe 1920 1. đźeł kupił, njech je tak đobry a kup ſebi nětk też 2. đźeł, ſo by zyły łětnik hromađźe měł. Schtóž 1. đźeł hišcźe nima, móże jón też hišcźe đoſtaćź pola ſwojeho knjeza faŕarja abo we Sſmolerjez knihaŕni, hđeź je też đoſtaćź nětko nowy 2. đźeł. 1. đźeł płaći 2 hr., 2. đźeł 2,25 hr.. „Domjazy prěđaŕ“, 1. a 2. đźeł, je rjany ſpołk ſa domjazu nutrnoſć. Też móża ſebi wſchitcy wotebjerazjo „Domjazeho prěđarja“ prajić, ſo ſ tym đobry ſkutk cźinja. Pſchetož ſerbſko-łutherſke knihaŕſke towaŕſtwo ſtuſi Bożemu kraleſtwu mjes Sserbami a je ſebi ſ wuđacźom tuteje najnoſcheſcheje ſerbſkeje knjigi wulki đoſh napołožił, tij đyrbi ſo wotpkaćźicź. Podpjerajeje, lubi Sſerbja, pózowanja tuteho naſcheho ſtareho, wot njeboh Jmiſcha hižo pſcheđ wjazy hač 60 létami ſaſoženeho towaŕſtwa, ſo by ujetrjebało ſe ſtaroſćemi đla tuteho đołha ſo đđźeć, ale ſo mohło ſ wjeſelośću ſwojeho đźela hładaćź!

— **Miſchiriſke pruhowanje w ſchewiſkim rjemjeſle.** Knjes Arthur Wjela, ſyn tudomneho ſchewiſkeho wyſchſcheho miſchtra knjeza Auguſta Wjeſe, je 6. t. m. ſwoje miſchiriſke pruhowanje ſ najlěpſchim wuſpěchom a ſ wuſnamjenjom „jara đobre“ wotpołožił.

— *Swój 50letny měſchćanſki jubilej móžeſchtaj* wječera ſnataj ſobuměſchćanaj, knjeſaŕ pſchekupc Ota Engert a wyſchſchi wucźeŕ na wotp. Bjarnat Heſſe tu ſwjeceźićź. **Jubilarow, kotrajž ſtaj wobaj hiſchcźe pſchi cźełnej a đuchownej cźerſtwoſći, ſ pſchileźnoſću**ju jeju jubileja knjeſaj wyſchſchi měſchćanſka Niedner a namóčny pſchedſyđa měſchćanſk. ſaſtupjerjow Albrecht w jeju đobleniomaj w mjenje měſchćanſkich wnſchnoſćow wutrohaje poſtrowiſchtaj a jimaj ſhođo pſchejeſchtaj.

—**Rosprawa polizije.** Póndźelu wječzor móżeſche policija hermanſkemu wikowarjej ſ Drjeźđźan pryđy hač wotđźeć, na đwórniſchću đopokaſaćź, ſo je wotmjanu ſchtrykowanu jaku ſ póđlanſkeje budy kradnyk. — Wječera wjeđor wokoło 6 hođźin na roſpuću mjes Jitnymi wikami a Khežoriſkej đróhu wobſtojmy auto bruneho pjenćka pcheđźeđźe a mori. Autowemu wjeđnikej ſo na tym wina đawaćź njemóże, poſ je runje đo auta ſađźał. — Đla paſoweho pcheđźeđźenja a wokołokrubneńcźa bies ſamźera policija wječera 20ſtenho đźěłaćźerja ſ Cźiſkoſtowſkeje ſaſa.

— **Jako ſtraſchny żeńtwowy jebak** wuſtupuje ſtupaŕ Ota Nikolaus, kiž je ſo 11. 2. 92 w Dunzwejſeru narođźił. Nikolaus wołſewja w nowinach żeńtwowe nawđchćiki, w kotrychž ſo ſa ſaſtojnika we wyſchem měſtnje ſa ſwjeruje ſ prawom na penſiju wđawa, ma 2 đźěćźi, 6 a 8 lět ſtarej, pyta ſnajomſtwo ſe żónſtkami wot 25 hač 40 lět đła poſđźiſcheje żeńtwy. Wón ſađa, ſo đyrbi być jena đźěćźom đobra a hoſpodaŕſtwo ma rozumiéź. Na póſłane liſty pſchepiſtaja ſo ſe ſwojim prawym mjenom jako wobſtojny nawjeđowaŕ nahrajneje elektriſkeje zentrale. Se ſwojimi jebanſkimi wuđawanjami ſrjami wođowy, kiž đźiwđa ſo rad wożenieź, narođźeźeź. Na tole waſchnje je ſo jemu njeđawno ſaſo porađźiło, jenej wonkownej wuđowje njeſhđny ſłuſbowy pjerſchćeń đaŕiéź. Wón ſroſumi, ji potom na wuſchitke waſchnje ſłoty żonjazy cźaſnik ſ đźeſelowymi łupjeńkami, woſnamjenjeny ſ „E. K.“ a ſłoty żonjazy pjerſćeń ſ ładom a tłojełti ſe ſhamźnym ſnamjenjom wurćźeźeź. Pſcheđ tutym jebakom warnujemy. Kriminalne wotđźelenje w Budyſchinje proſźy, ſo by ſo jemu hnydom ſpđźelke, hđyž ſo jebak nėhđźe pokaże. (Telefon 2802.)

— **Potajna nutſtamarſka ſwđba,** kotraž jenoż hamtſke twarjenja wopytuje, bruđźi ſo wot ſrjeđź junija po Němſkej. Hač đotal ſo njeje porađźiło, nětkajſe ſlěđy ſa njej wotkrućź, hačrunjeź je ſo hižo na 70 króć pał tu pał tam mitſkamało. Wobſeđje đźiwa na gmejniſke hamty, finanzne hamty, ſhomoźeſke bürowy atđ. Đurje ſo ſ zuhymi kluczemi woczinja abo paduſchi ſaléźu ſ woknom nuts. Nutſka ſo pułty a pišaŕſke maſchiny ſ mozu wotzerwja. Swjetſcha paduſchi jenoż pjenjeźy ſobu bjern. Też pjeźaty ſu na wjazy měſtnach kradnyli.

— **Kradnyli** ſu tu ſ đobyźom đo ſchrebaŕſkich ſahrođkow pſchi Drjeźđźanſkej đróhy w cźaſu wot 30. oktobra hač đo 6. nowembra t. l. pišany, pišany kńeſkowy a wobſmjany żonjazy ſchórzuch, wulku twjelku ſ L. E. wonamjenu, 2 běłej twjelzy, běłe nałožmjaze rubiſchko, ſchěrty wolnmjany pſchikrywo a pitu. — Poſleđnje nozy kradnychu we wokolinje ſ đobyźom đo khleſowop 4 bńe huźy. — 6. 11. 26 kradnychu na hermanku cźerwjenuburnu miſchćeń, w kotrejž bě mjes đruhimi wězami wěrowaŕſki pjerſćeń ſe ſmamjenjom A. G. 8. 8. 14. — Đale kradnychu tu w nozy ł 7. 11. 26 muźaze kolo ſnamki „Naumanns Germania“ ſ cźornymi kožnanej, ſwjenami a błótowymaj ſchtikowanaj, ſ horjeſchdźonjeńmaj nźimſkim wođźibłom ſ cźerwjenymaj gumijowymaj pſchimađkomaj, ſ kuloţtym ſwónczkom, pola kotrehož ſwjerſchny đźeł pobrachowaſche, ſ cźornym kožanym đeđłom. Đźerźak łataŕnje bě wotlemjeny. — 8. 10. 26 kradnychu ſ jeneje wotheźe Khežoŕſkeje đróhi ſoujaze koło ſnamki „Seidel a Naumann“ cźo. 1027973 ſ cźornymi kožnanej, żołtymi ſwjenami, jeuđźelſtim wođźiđłom, gumijowymaj pſchimađkomaj, na ſwónczku napiſmo Guſtav Marſchner, Bautzen, pređku ſpinađlo, Torpedowoſti ſamoběh, brune đeđło a gratowa toſchka. Kolo bě nimale nowe. — S jeneho auta pſched jenym warźenjom pſched Schulkeŕſkimi wrotami kradnychu brunu kožanu kóſŕ ſ wođrućźu a ſ tſjomi tak mjenowanymi ſaſtakowatymi ſamtkami. Kóſŕ bě nėhđźe 60×25×25 zentimetrow wulki. W nim leżeſche nėhđźe 50 tyſkow ſ zigaremi na pokaſtu„ w kótrejž 10 zigarownych pakcźikow. — 7. 11. 26 w nozy kradnychu ſanikolowany muźazy remontoiŕſki cźaſnik ſ běłym zyfrnikom, romſkimi licźbnikami ſe ſchćotkim ſaniłkowanym rjeczaſom a pſchipowſchakom ſ wopraważłym namjeđrym kamjenjom. — W cźaſu wot 2. hač đo 8. nowembra kradnychu cźeźi ſłoty Glaſhütſki muźazy remontoiŕſki cźaſnik ſ wećkom, na nim monogram „R. K. munéźſky ſarwty a lokt (Stempel) 900, zyfrnik ſ araſkiſtimi licźbnikami, a cźeźi ſłoty wulkowokaty panzerſki cźaſnikowy rjeczaſ, đale żonjazy remontoiŕſki cźaſnik bjez wećka ſe ſtareho biteho ſłotu ſ romſkim zyfrnikom, na ſaſu nim wećźku ſ monogramom „M. S.“ ſarbytom. — 6. 11. 26 popołdnju wokoło 2 hođź. kradnychu na tudomnym wotſobownym đwórniſchću cźemnobruny ſtunkowy kožuchowy khornaŕ, nėhđźe 25 zentimetrow ſchěroki, ſtutkaty ſ tak mjenowanym „Gloria“ — podſchiwkom podſchity, w nim đrobny ſ kwaczku a japanſkim rjeczaſkom. Na ſaſu pſchi injeſenje kožuchowego khornarja je ſchkodował ſo hrihnowy muta wuſtajił. — We wokolinje kradnychu ju nozy ſe 6. 11. 26 ſ đobyźom đo ſwarjenja mjes đruhim 20 tyſkow „Dreiling“-zigaretow, w kóżdej tyſzy 25 ſchtuk, najſterje też ſtupnje a bunźle. — Wo wėzołone đźełenja proſźy kriminalne wotđźelenje w Budyſchinje.

Ze Serbow.

Wuſtawnicźe.

Budyſk, 11. nazymnika.
Měrcźina, biskop.

† 1911 w Ochranowje wulcy zaſłużbny miſionar bratrowskeje Jednoty, Marcźin Staŕik, kiž je wot 1859—98 we Zeleńſkej ſkutkował. Běše ſo narodźił we pobożnej ſerbſkej Delnjołuźiſkej ſwójbje wo Wjerbnje, hđeź je bratrowſka wosada lětađeſatki đołho wjele přiwiſowarjow měła. — Wjerbjanſcy wosadni ſu hromađźe đo Ochranowa pućowali, zo bychu ſo tam při miſijonſkich ſwjeđenjach wobđźelili. — Wjele ſołnowanja za duchowne źiwjenje je z teho wuſło. —

1883 poswjeći ſo na Kwicu, hórcy pola Delnjeje Hórki, při ſkładnoſći reformaciſkeho ſwjeđenja ze zaſłużbu fararja Jana Bohuwěra Hendricha w Małeſćach đoſpołneje ſerbſki pomnik.

1848 wuńđźe 1. cźiſło katolſkeho cźaſopiſa Jutrnički wot Jakuba Kućanka, pozđźiſcheho přeđſyđy towaŕſtwa Cyrilla a Methoda, tachanta Budyſkeho tachantſtwa.

* 1858 w Ketlicach Korla Marćin Rjeńć, faŕſki ſyn z Ketlic, kiž jo ſwoju ſwójbu Serbowſtwu zakhował, nađobnje ſkutkował, wěđomoſtnje jako ſtawiznaŕ đźěłał, jako faŕaŕ we Wjelećinje najſwěrniſo ſwoje zaſtojnſtwo wjeđ; na njeho buđźemy ſtajnje wſoſbje rađźi a đźakowni ſpominać. —Zemrě přezahe 28. 10. 1911. —

1769 dowoli bamź Klimant XIV. Radwoŕkej cyrkwi wotpuſtki romſkich ſtationow.

Přiſłowo wottraši: Pře ſkađenu pócźiwoſć zběrka žanych zelćkow nima.

*

— Wo **wjeđrje**. Wežera wječzor w 7 hođź. baromeţer 738, hygrometer 0, thermometer 100 đujo [-]13. Đźeńſa rano we 8 hođź. barometer 742, hygrometer —1, thermometer w nozy +4. Wuſkłađny na pſchemjenjazje, tola ſuche wjeđro. — Wežera rano wupſchejeſkrałſche ſo nad raŕiſkej Europu wyſchina. Po ſoaźu je ſo đale ſezpłniła, pſchetož ſchkleńza je wyſoko na rjane đoſtupiła. Nizjny běchu ſ wječzora Jeroźelſkeje. Jutre pjatk ſchađza ſłuńcźko 7,17 hođź. a thowa ſo 4,10 hođź. Měſaczk ſchađza po pſchipołđnju 1,30 hođź. a thowa ſo wječzor 10,27 hođź.

— **Kaž je ſnate** a ſ đźela też ſ fletkow wojſewjene, je łětka ſerbſke knihowne towaŕſtwo 2. đźeł „Domjazeho prěđarja“ wuđało, hđyž je 1. đźeł w lěcźe 1920 wuſchoł. Na tajke waſchnje mamy nětk hotowy łětnik ſcźeńſkich prěđowanjow, a đokeł ſu tute prěđowanja wot naſchich knjezi faŕarjow pođate, widźimy na nich łaž w ſchpihelu, łaž ſo w naſchim cźaſu na naſchich fletkach mjes Sserbami pređuje. Schtóž je ſebi w lěcźe 1920 1. đźeł kupił, njech je tak đobry a kup ſebi nětk też 2. đźeł, ſo by zyły łětnik hromađźe měł. Schtóž 1. đźeł hišcźe nima, móże jón też hišcźe đoſtaćź pola ſwojeho knjeza faŕarja abo we Sſmolerjez knihaŕni, hđeź je też đoſtaćź nětko nowy 2. đźeł. 1. đźeł płaći 2 hr., 2. đźeł 2,25 hr.. „Domjazy prěđaŕ“, 1. a 2. đźeł, je rjany ſpołk ſa domjazu nutrnoſć. Też móża ſebi wſchitcy wotebjerazjo „Domjazeho prěđarja“ prajić, ſo ſ tym đobry ſkutk cźinja. Pſchetož ſerbſko-łutherſke knihaŕſke towaŕſtwo ſtuſi Bożemu kraleſtwu mjes Sserbami a je ſebi ſ wuđacźom tuteje najnoſcheſcheje ſerbſkeje knjigi wulki đoſh napołožił, tij đyrbi ſo wotpkaćźicź. Podpjerajeje, lubi Sſerbja, pózowanja tuteho naſcheho ſtareho, wot njeboh Jmiſcha hižo pſcheđ wjazy hač 60 létami ſaſoženeho towaŕſtwa, ſo by ujetrjebało ſe ſtaroſćemi đla tuteho đołha ſo đđźeć, ale ſo mohło ſ wjeſelośću ſwojeho đźela hładaćź!

— **Miſchiriſke pruhowanje w ſchewiſkim rjemjeſle.** Knjes Arthur Wjela, ſyn tudomneho ſchewiſkeho wyſchſcheho miſchtra knjeza Auguſta Wjeſe, je 6. t. m. ſwoje miſchiriſke pruhowanje ſ najlěpſchim wuſpěchom a ſ wuſnamjenjom „jara đobre“ wotpołožił.

— *Swój 50letny měſchćanſki jubilej móžeſchtaj* wječera ſnataj ſobuměſchćanaj, knjeſaŕ pſchekupc Ota Engert a wyſchſchi wucźeŕ na wotp. Bjarnat Heſſe tu ſwjeceźićź. **Jubilarow, kotrajž ſtaj wobaj hiſchcźe pſchi cźełnej a đuchownej cźerſtwoſći, ſ pſchileźnoſću**ju jeju jubileja knjeſaj wyſchſchi měſchćanſka Niedner a namóčny pſchedſyđa měſchćanſk. ſaſtupjerjow Albrecht w jeju đobleniomaj w mjenje měſchćanſkich wnſchnoſćow wutrohaje poſtrowiſchtaj a jimaj ſhođo pſchejeſchtaj.

—**Rosprawa polizije.** Póndźelu wječzor móżeſche policija hermanſkemu wikowarjej ſ Drjeźđźan pryđy hač wotđźeć, na đwórniſchću đopokaſaćź, ſo je wotmjanu ſchtrykowanu jaku ſ póđlanſkeje budy kradnyk. — Wječera wjeđor wokoło 6 hođźin na roſpuću mjes Jitnymi wikami a Khežoriſkej đróhu wobſtojmy auto bruneho pjenćka pcheđźeđźe a mori. Autowemu wjeđnikej ſo na tym wina đawaćź njemóże, poſ je runje đo auta ſađźał. — Đla paſoweho pcheđźeđźenja a wokołokrubneńcźa bies ſamźera policija wječera 20ſtenho đźěłaćźerja ſ Cźiſkoſtowſkeje ſaſa.

— **Jako ſtraſchny żeńtwowy jebak** wuſtupuje ſtupaŕ Ota Nikolaus, kiž je ſo 11. 2. 92 w Dunzwejſeru narođźił. Nikolaus wołſewja w nowinach żeńtwowe nawđchćiki, w kotrychž ſo ſa ſaſtojnika we wyſchem měſtnje ſa ſwjeruje ſ prawom na penſiju wđawa, ma 2 đźěćźi, 6 a 8 lět ſtarej, pyta ſnajomſtwo ſe żónſtkami wot 25 hač 40 lět đła poſđźiſcheje żeńtwy. Wón ſađa, ſo đyrbi być jena đźěćźom đobra a hoſpodaŕſtwo ma rozumiéź. Na póſłane liſty pſchepiſtaja ſo ſe ſwojim prawym mjenom jako wobſtojny nawjeđowaŕ nahrajneje elektriſkeje zentrale. Se ſwojimi jebanſkimi wuđawanjami ſrjami wođowy, kiž đźiwđa ſo rad wożenieź, narođźeźeź. Na tole waſchnje je ſo jemu njeđawno ſaſo porađźiło, jenej wonkownej wuđowje njeſhđny ſłuſbowy pjerſchćeń đaŕiéź. Wón ſroſumi, ji potom na wuſchitke waſchnje ſłoty żonjazy cźaſnik ſ đźeſelowymi łupjeńkami, woſnamjenjeny ſ „E. K.“ a ſłoty żonjazy pjerſćeń ſ ładom a tłojełti ſe ſhamźnym ſnamjenjom wurćźeźeź. Pſcheđ tutym jebakom warnujemy. Kriminalne wotđźelenje w Budyſchinje proſźy, ſo by ſo jemu hnydom ſpđźelke, hđyž ſo jebak nėhđźe pokaże. (Telefon 2802.)

— **Potajna nutſtamarſka ſwđba,** kotraž jenoż hamtſke twarjenja wopytuje, bruđźi ſo wot ſrjeđź junija po Němſkej. Hač đotal ſo njeje porađźiło, nětkajſe ſlěđy ſa njej wotkrućź, hačrunjeź je ſo hižo na 70 króć pał tu pał tam mitſkamało. Wobſeđje đźiwa na gmejniſke hamty, finanzne hamty, ſhomoźeſke bürowy atđ. Đurje ſo ſ zuhymi kluczemi woczinja abo paduſchi ſaléźu ſ woknom nuts. Nutſka ſo pułty a pišaŕſke maſchiny ſ mozu wotzerwja. Swjetſcha paduſchi jenoż pjenjeźy ſobu bjern. Też pjeźaty ſu na wjazy měſtnach kradnyli.

„Ńtoż ſu maſch, mały Waſzilijo“, wón đźeſche, hđyž hólcźej wócźaſy wotewri. „Jana ſ twojich cźeſtich kolcźiczkow ſo ſtamała njeje, ćoła je ſo cźi jenoż wobođrěła.“

Bjes hibrjenja woſta Waſzilij na kam

— **Kradnyli žu we wokolinje 5. 11. 26** mužaze koło **fuamti „Schladitz-Original“. Koło ma cžorne krožna a błótowaj schkitakaj, žołte šwjena ſ cžornymi šmužkami, horjeshibnjene wodžidło ſ cžornymaj pschimadkomaj, pedale ſ gumitjemi, Rotazowym šamoběhom. Wo wězowne spožělenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.**

— **Warnowanje pšched dwělomnej wukrajnej firmu.** Nižošenjtki wustaw finanzowy „Credit Hollandsis“ w Amsterdamje roseſcžela prospektu, w kotrejž žo ſ wobdźelenju na ſystemje „Cooperation Multiple“ namołwja. Wustawa lubi možnoſcž, žo žo wobdźelnikam 2000 hollandſkich ſchěžkow abo 3200 ſtatnych hriwnow wupłaczi. Tu jedna žo wo tak mjenowanym „Hydra“- abo šuchoſkulowym ſyſtemu. Pschi kotrymž dyrbi koždy wobdźelnik 4 wobdźelniſke chartki wo 20 ſtatnych hriwnow wot wuſtawa kupicź, kiž na 4 pschecželowe abo ſtatnych wo 5 ſtatnych hriwnach dalepschedeja. Cžile 4 pschecželje dyrbja nětk chartku ſe 3 ſchěžnatkami na wuſtawu połstacź a dostanu 4 nowe chartti, kiž dyrbja ſaſo dalſchim pschecželam abo ſnatym pschedaeź. Tole wotpjetuje žo nětko hacź hyšć tónza. Kóždy je ſo nětko wšcho w hromadze 4000 chartow roſpschedałe, wuſtawu potajkim 12 000 hriwnow dóſtał, tehdy prěni wobdźelnik ſwoje 2000 ſchěžnatkow dóſtanje. Kóždy nětko w najſchidšim padže prěni wobdźelerjow 2000 ſchěžnatkow dóſtanu, dha ſcžehowazu wotdźelkninu zanych hlapych wjazu rjenamakaja, kiž jim dalſche chartti wotkupja. Wo wězowne ſpožělenja prošy kriminalna policija w Budyschinje (Telefon 2802).

— **Pakhroma je wudyrila** mjes ſtołom ratarja Mikawſcha Handrika w Jaſenicy cžo. 25, ſobjerja Strieglera w Dobranczach a ratarja Guſtawa Kónija w Sźmišlanej cžo. 27, ratarja Otty Gerſcha w Rjeſnarowach cžo. 3.

— **Pakhroma je ſajſchła** mjes ſtołom kubſerja Jakuba Glawſcha na Horje, ratarja Kowle Förſtera w Malych Radmérizach, ratarja Hermana Kaliſcha w Malych Radmérizach a wojnarja Pawoła Rudeſcha w Korczach cžo. 39.

S **Radworja.** Póndźelu rano njedaloko Khelnjanſkeho puca młodeho cžłowjeka ſ cžahom pschejedżenemu namakachu. Nětko je žo wuſjaſniło, ſchto mertwy je, mjenujcy 30 létny pjekaŕ a konditor Mats Perſcha ſ Budyſchina. Perſcha bě žo njedźelu na honjcu ſ kopanjom w Rakezach wobdźelił. Kak je młody cžłowjek do ſumjernoho njeſhoža pschiſchoł, hišcže njeje wuſjaſnjene. Cžah bě jeho hrjedź cžeła pschejeł. Jeho cžełko žu do Wałko-Wjeſkowſkeje cžełownje dowjeſli.

S **Maleje Werſchcže.** Sa gmejniſke wólby pschihodnu njedźelu ſtej ſo dwě liſtinje wotſtajeli, jena je ſtrony wobſedźerjow a druha je ſtrowu dźełaczerjow. Liſtinje je wšitkim wubjerk pruſkowal a dewołił. Tak ſo njedźelu wólby wotměja.

S **Łubjschcź.** Dróhu mjes Budyſchinom a Łubjcom pilnje porjedźuja. Kóńz wot Jeńſcz hacź k tudomnemu ježleſnińkemu městej, kiž bě jara hubjenu, ſo ſ kamjenjemi wuſadźuje. Dešo dźeła njedźuja ſkónčene, wuſtanje dróha ſawrjene a wobhlad pokazuje ſo ſo Wóſporſkej dróhy na Kubjcu.

S **Barta.** [illegible] uſmětnej cžeſcži thoroſcži wunjeſe ſaſdźenu póndźelu [illegible] kantor a wyſchſchi wučeſc na wotp. Wjeſak w 75. [illegible] njerja. Zarnjo ſteja pschitke žony a wſchitcy muzjo ſtejachu wokoło nan, kiž ſu k njemu do ſchule thodźili. Zarnjo ſpomina na njeho zyła wołada. Wyſchſchi wučeſc Wjeſak bě dźěcžo ſwojeje domizny. Won žo 11. junija 1852 w Bukezinje narodźi, khodźeſche do Barta do ſchule a poſedźſcho wopyta Budyſchiſki ſeminar. W lěcže 1873 ſwoje prěnje ſaſtoſnſtwo jako pomocny wučeſc w Minakale nastupi a hižo w meji léta 1878 pschińdże ſa ſtajneho wučerja do ſwojeje Bartſkeje domizny. Pschez 42 lět dołho ſe ſobuwuknjom pola naſ ſtuttowaſche. We wójnſkim cžaſu hromadźeſche a ſcžeſcželo ſemjetny mnoho darow luboſeze do Lazarettow. Tola wołta wón ſtajnje ſtyrčny ſum ſwojeho herdſkeho ludu, ſa kotrejž rěcź a waſchnja ſtajnje wuſtupowaſche. W lěcže 1919 poda ſo kujeſ kantor Wjeſak na derjeſaſkſu cžu wotpoczink, kotryž pak tola wuſtawaczi njemóžeſche. Nas jeho Boža wuzła ſaſa a pſchinjeſe jemu trajne cžeſcženje. Pohledne léta ſwojeho žiwjenja pschežiwi ſemjetny najprjedy pschi ſwojim ſynu w farſtwu deanje w Kotzcach a potom w ſtrowiej kožcej domiſnje w Barze, hdźež jeho mandželſtwo jeho ſ wulkej luboſezu wotkładowaſche. Hdyž nětko jutſche pjatk ſwony, kotrež mějeſche tak rady, jemu ſ poſlednjemu raſej ſaſwonja, a hdyž pschińdże, na kotrejž je tak rad k Bożej cžeſczi hrał, jemu ſ poſlednjemu raſej ſaſlinča, dha wopołaja wotcežinjenemu kantorej poſłeduju cžeſcž a praja jemu poſledne Bożenje.

S **Hrodźiſchcźa.** Na połnitnym dniu poſłednju w 3 hodź. wotmě̌je w naſchim Božim domje kujeſ organiſt a kapałny miſchtr Albert Müller ſ Budyſchina wulkotny zyrkwinſki koncert, pschi kotrymž ſpěwałka Margareta Dreſlerez žohuſtnu. Saſmy dyrbi bycź powſchitkownje darmo. Jenož na łubjach a na wołtarniſchcźu płacži mělno 50 pf. a 1 hriwnu. Koncert ſteji pod heſłom: Padnjerym k wopomnjenju, žiwym k ſpomnjenju. Wožada žo na koncert wutrobnje pscheproſchuje.

S **Kotcz.** Na puczu ſ Kotcz do Wichowow cžežity auto ſ pschipowědchalom autowoho towaŕſtwa „Freiſtaat Sachſen“, kiž bě ſ zgbelemi nakładźenu pschirowej pschebliſko pschińdże, ſo ſo wóſ ſ dźiwnej wóſtkomaj do ſenje ſary a ſ tuſte pschicžiny žo pschipowědſchak powróci. Nimo nětkotrych ſtow roſbitych zyhelow dalſcha ſchkoda njenaſta. Wóſ wuſchcžuchny, zyhele ſaſo nakładźechu a auto mójeſche dale jěcź.

S **Kettiz.** Błitko naſcheje wſy ſona ſ kokom padże. Wona nabi ſebi nětotre kwawjaze ranu na lewem liju a hłowje a hnu ſebi ſchiju. Sapſchaj, kiž nimo pschijědże, ſranjenu ſobu wja. Pola koka běchu ſo widźiły ſlemiše. Wono bě ſo hewak też hiſcheze wobſchkodźito.

S **Njeſwacžidła.** W nagy ſ kwtori wokoło 2 hodź. we naſchej wſy na woheń piſkachu. Jehringez maſchinowa ſabrika, kotraž hižo nimale léto próżdna ſteji, ſtojeſche w pomjenjach. Sșiwny wětr ujeſeſche ſchkŕe papowe ſtěchi do wſy, kiž tu huſte na ſemju a twarjenja padachu. Wohnjowa wobora dyrbjeſche woſeboje ſuſtodne ſtrakcz twarjenje ſchkitacź a mójeſche jo psched wohnjom jenoż ſ wulkej próżu ſawobaracź. Wobeſt je najſterje nechtó ſatoſił, dokeľž ſo twarjenje na wſchech ſchtyrjoch bokach nadobo paliccź počza. Wo ſajapnjenju mitiny ſo tu dožyła jednacz njemóže. Automobil, maſchiny, mtóczak a wjele druhich wězow ſo ſobu ſpali. Se Sarécza, Luha a Schjſchowa ſykawy na pomoz pſchikhwatachu. Sarécžanſka bošta 1. myto.

Z **Khróšcže.** (Zapozdźene.) Wurjadnu zhromadźinu powoła wntoru poſledniego tydženja jednota „Sokoł“ a preporoſy na nju zdobom też wšě wokolne bratrowſke jednoty, kotreż běchu ſylnje zaſtupjene, ſamo z Njebjelčanſkich ſtron běchu přitomni. Swjedźeński a hłowny predmjet tuteje zhromadźiny běchu křižina nowych, pred krótkim kupjenych narjadow. Po wjeſnem puću přikhadžacy bratŕa pod přewodom hudźby a z nowym zwučowańſkim nastrojom hač na Wjeńkee žurla cžhnjecžku, hdźež najprjódcy hudźbnicy hiſče nětotre znate Sokołſke ſpěwy a wjeſole přezpoła zanjeſechu. Potom přewza br. načolnik na město zadźěwaneho ſtaroſty horjeka naſpomnjeny nadawk, kiž w ſwojej dłóžſej zawodnej rěči rozjaſni: što rěka, na wěrneho Sokoła ſo wukubłać, dale, kajke ſłěpſiny wón kóždemu jenotliwcej poſkicžuje a ſkónčnje, z kajkimi napřećiwnymi winowatoſcžemi ſo přiwzaty bratr zwjaza, hdyž zaſtupi do Sokoła. Dopjelńmy dobrowólnje ſwědomiče wšě přikazy a jednajmy kruče po pokiwach předstajenych we nastupanju cžłowjeſkowańja. To wuſkutkuje njekhabłacu khaŕakternoſć, ſebjewědomoſć, a ſkrucži wolu, docyła wopřijate: čini nas za khmanyeh, korektnych cžłowjekow, kiž maju też reſpekt a cześcowanoſć před autoritu (tutón počink bohužeł pola wjeſtcžo dźěła młodźiny pobrachuje.) Přez porjadne wopytanje zwučowańſkich hodźin, móžemy ſebi wšě lěpſiny z lohkoſcžu přiſwoji, přetoż tam płaci heſło: ſtrowe cžełko dari cžiłeho ducha! So wě, zo ma zaſtupnik bytć horliwy, přeſwědcženy Serb kruteho rjapa. Spatnikow ſo zdalujemy, dyrbi ſputać wšu hidu a njepřezjednoſć, njepóćiwoſć a druhe njepocžinki a je podłuſować. Błyſcžata khorhoj Sokołſtwa, kotraž je ſymbol ſerbſkeje wěry a ſwěry, ſwěry k cyrkwi, k republiey a wosebje k wohrożenemu narodej, budźe zawěſče z pućerubarjom do rjeńſich časow. Tuż ſłužimy ſebi wobſtajnu ſwěru! Tajki a podobny bě wuzuk jadriwych ſłowow bratra městoſtaroſty. — Na to wotmě̌ ſo hiſče krótke zwučowanje. Na nim wobdźělichu ſo wšitcy přitomni bratŕa. Runjewon překlanjace wěceki, kiž ſwědča wo přikładnej pilnoſci a wudrajnoſci, při tom wobdźiwadmy. Krasny ſokołſki ſpěw wobzamkny derje wopytanu zhromadźiznu. Njech je to pohoń k dalſemu płódnemu dźełu. Na zdaŕ!

Ze **Smjeczkee.** W Janskich kupjelach w tukhwilu wšelake praktiſke dźěła wukonjeja. Twarja nowu, modernu připrawu ke tworjenju pary za kajkižkuli zaměr we wobkhodźe, kotraž dla ſwojich techniſkich a druhich wosebitoſcžow drje wšě nowocžaſne žadanja na tutom polu dopjelnja a tuž bjezdwělnje wšě njedoſtatki přjedawšich wotſtroni. Też na druhich městnach hiſče wjele přetwarjuja a wudospołnjeja. Druhi basešk, kiž ſłuži k podawanju wuhlokiſlikowcje a żelezoſyrikowcje mokŕizny, wuporjedźuja. Z přihodnym kupjenjom leżownoſce kupjele hižo naſpomnjeny wodowód před krótkim dostachu. Tutón pak też zdobom zmóžni, zo ſo lětſa po nětko ſkónčenem lěčenm, zymſke kupanje wotewri. Jenož mjez 15. hodownikom a 15. wulkim rózkom je přeſtawka. Zymſke kupanje pola wokolneho wobydleŕſtwa wězo připóznaće namaka. Dla přihódneho położenja, njeje baſešk wſelwej wjedra wuſtajeny a tchodła njezanjerjenje, łaž prěni, ſtoż by traſ njelube ſcžěhki mělo. Tak wobſteji polne rukowanje, zo ſo wšitko po dotalnym znatym a wupruhowanym ſyſtemje wotwiſe a wuwjedże k ſpokojenju wſěch hoſći. — Janske kupjele ſteja zawěſče na wjeſku dokonjanoſce a ſu ſwětaſławne. Wulka liczba wozrtowarjow ſo z kóždym lětom přiſporja. Kotrejž ſo tu wuſtrowichu, zawěſče njezapomnja, krasnoſć, woſcheje pak ſtrowotniſku hódnoſć tuteje wokoliny, hdźež ſo zórła kużoły wulcy hojaceje mokŕiny. Předewšém w zymje, hdyž ſněhi přikrywaja bory, haj cyły ſtwórbu, poſkicžuje naſa krajina z wobžěžnej cžmnomódrej hołu wobdata, bohaty ſkład wołkuzalcych rjanoſcow. — Tale rozprawa nam wospjet dokazuje dźěławoſć a ſkutkowanje knjeza dra. Ruchele na polu lěkowanja k ſpomoženju cžerpjacych cžłowjeſtwa. Jeho energiſki duch njewuživa měra, ſaha ze wyššimi nadobnymi ideałami. „Pomham a ſłužiš cžerpjacym.“ Tutón krasny twar, wěnowany k tutomu nadobnemu wotmyſlej, ſwědči naſajwěſčišo wo tom. Pola njeho njepytnješ žanu ſtronitoſć, kóždy ſobučłowjek płači jako bratr, woſcheje Serb. Sam ſerbſkeho pokhoda, wuznawa ſo njehojaznje jako přiſłuſnik ſerbſkeje narodnoſce a při nuznych přiležnoſcach ſamo zjawnje za njón wuſtupuje. Waženomu krajanej pak přejemy hiſče wjele Božeho žohnowanja a wuſpěcha do přichoda.

S **Wojerez.** W bližſchim cžaſu ſo tudomne dźěłowe wobſtejnoſcže połepſcha, dokeľž ſo dźěł żeleſniſtich dźełarjow ſ Khocžebuſa do Wojerez přeheloži. Tak budźe wjazy dźěłaczerjow trěbnych. Haczrunjeż też nětotři dźěłaczerjo ſ Khocžebuſa ſobuhpódlicžahnu, dha pak żeleſniſke ſarjadowanſtwo też dóſtanje trěbnych dźěłaczańſtich mozow ſ twórjenja přichiłaji. Każ ſłyſchimy, na tudomna dźěłarnja wuporjedźerja ſa wſoſy bycź.

S **Klětneho.** Přichi rjanym wjedrje ſwjeczachmy ſaſdźenu njedźelu a póndźelu kermuſchu. W evangeliſkej a ſtarolutherſkej zyrkwi wotměchu žo na woběmaj dnjomaj Božе ſłužby. Wołtobowe cžahi ſ wobeju ſtronow přichwjeſechu mnoho kermuſchnych hoſcži do wſy a wokoliny. Njedźelu bě w Domſchej hoſcženju wulka hoſcina, dokeľž nowy hoſcženjaŕ Lorz ſaczehnjenſku hoſcžinu wuhotowa. Póndźelu ſrjadowa tudomna wohnjowa wobora w ſmužnym hoſcženju konzert. K rejam bě ſkładnoſcž na woběmaj ľubjomaj, pola Lorzez a Thuſteż. Hoſcženzarjej běchtaj žo ſa dobru jědź a picže poſtaracź. Ale pschi budach, hdźež běchu wſchelake rjane wězki, ſ wulożowanjom a ſ koleſom ſboża dostacź, mózachmy wobkedźowacź, ſo ludźo rjenjeſej nimaju.

S **Kožiny.** 25 létna dźiwka gmejniſkeho prjódkſtejerja Mikele ſebi jako kolij žnějeſche, ſe ſchcžerńiſchcžom na porjeſe lohko ſrani. Holza ranu dale njewobkedźowaſche a ſajedojcži ſebi krej. Hewak ſtrowa a ſylna holza na tole ſajedojcženje w Kulowſkej khorowni wunjeŕe.

S **Bukezinje.** Sſawny pucz ſ Bukezinje do Kulowa ſo wot 15. nowembra t. l. dla twarjenja dróhi hacź na dalſche ſawrě. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Muczjow a Wulke Sdźary.

S **Lubnjſcha.** Naſcha hiſchcže cžiſtoſerbſka wjeſka, we kotrejž wobydlerjo hiſchcže truce waſchnja, dradty a rěcže ſwojich wótzow ſakhowaja, budu ſa nekotre léta ſ woporom nowocžaſneje bruniczoweje induſtrije. Nětko hiſchcže wjeſka ſe ſwojimi ſe ſtomu krytymi hrónjemi a ſ burikom ſtatokami, kiž maja ſwój wěſty raz, ſaczińſchcž ſmětaſdaſenoſcže cžini. Tola do wjeſneho měra dobywaju ſo hižo ſmki „Jeleſnoho ſpěwa“ induſtrije: ſwidźanje błitkeje briketownje a hara wuhlokopanja. Błiſka kolonija Erika wjeſzy hižo trochu nowocžaſnjy raz dawa ſ ſołodnja paſtéſy ſmjerež, wuhlowa ſama, pschejeſo błiže a błiže. Meker po metru wjeſnych leſowniſcžow żeru żeleſne hobrу, pacharje. Wodnjo a w nozy wukonjeja hobrſke dźěło. Hdyž ſu pacharje hižo wulki dźěl ſtarcže dróhi, kotrež nimo Lubuſcha wjedźeſche a mjeſe Wojerezy a Sły Komorow ſwjaſowaſche, wotkrałe a też hižo Hamoriki młyn a nekotre burſte ſtatoki potorhałe, ſtawa ſo jama pschezo błiže a błiže. Haſchkrow, kiž pschez wjeſ běżeſche, je nowe rěcžniſchcžo dóſtał. Pschedewſzaczeł jamy je też nowu dróhu ſtworił, kotraž na jamu Erika, Cžorny Khołmu do Narcza wjedźe, kak dołho thodźe budże tracź a wobſtejenjom wupowědźa a dyrbja dom a dwór wopuſchcžicź. Hdźež nětk hiſchcže cžiſche wjeſne ſtatoki ſteja, bórzy pachar ſwój żeleſny ſpěw ſpěwa, a hdźež běchu płódne pola a łuki, thoryja ſo pěſkowe hromady.

S **Měrizy.** Wo napinawym dźěle, kiž nětotre tydźenje traješche, je naſcha zgrkwina wěza nowy hrjwy dóſtała. Naſchwilny papowy kryw ſ wójniſkeho cžaſa narunja ſo ſ koprowym. Wobſchěrne dźěła wuwjedże Sforjeſka firma Saemann a Fleiſchmann.

S **Muſkowa.** 23-létna Maria Sergowez ſ Hory pola Muſkowa je ſo tele dny ſhubiła. Wobleczena bě cžornobarhum ſukniju a błuſu, ſchórzach a bě w drjewjankach. Ma naczorn wloſy, mórej wóczzy a je nježhże 1,70 m wulka. Wo ſdźeženja proſy hamt I w Muſkowje (Telefon 27).

S **Hródka.** Futſje pjatk ſwjeczi tudomny murjeſki poler Wilhelm Michel ſe ſwojej mandželſkej ſłoty tważ.

S **Lubnjowa w Błótach.** Poſlednje dny tudomni ratarjo pilnje morchel domoſthowachu. Snź ju lětſa bohate, runjez je morchel na połach powodźena hyła a je tohodla jenož krótka wołała. Mjaſčina je niſka a tak ſmeja płahowarjo mało ſaſtužbu. Haczrunjez ratarjo morchel ſa póbłanſku roſtlinu wobkładuja a ju wotjeże na žitne ſchczernińſcha ſboja, maja pak tola mnoho próży a dźeła.

Z Łužicy.

S **Liſkopiz.** Sſmjertne njeſboże ſta ſo ſrjedu rano 1/4 9 hodź. pola ſkały mjes Nammowom a Hauſwalde. Pschi pschihwězdźenju pschipowědchaka ſ cžežitemu autej ſo 20-létny dźěłaczer Wehner ſ Wulkich Mědarjez tak cžežźy ſmjeczże, ſo na méſtnje wunjeŕe.

Se **Seſenza** pola Kinsdórka. Holza, kiž tudy na ſcžerńiſchi pschebywańſche, wobyta wjeczor ſe ſwojim bratrom a nawoſenju rejwanſku kubju. Tam ju nadobo ſłaboſcž wobja, ſo bórzy wunjeŕe.

Se **Seifhennersdorfa.** Sſyrk wjeczor wokoło 12 hodź. njedaloko tudomneje kommerzialne a pribatneje banki ſe kałaſny błódkoj. Policiſtaŕ, kotraj mějeſchtaj ſłužbu, wuſłyſchejeſtoj, ſo nětko wo pomoz wola. Wonaj ja wotarjom dźěſchtaj a namakaſchtaj kamjenjeſdaſenja Lemku, kiž mějeſche na łěwym boku hłowy krwawjazu ranu a powědaſche, ſo je jeho nětko ſ nožom kół. Haczrunjez ſo jedyn policiſt ſa katarjom puſchezi, njemóžejuc jeho wjazy namakacź.

* S **Hornich Kundraczź.** Tudomnych ratarjow wopytuje nětkże 25-létny puſzowazy a praſcha ſo ja ſchźdami, kiž ſ wuporjedźenju ſobu bjerje. Hdyž ſe ſwuporjedźanje wróczi, żada ſebi wjazy kwcž wyſchu płaczińu, hacž je prawje. Na kole waſchnje je w Delnich Kundraczach nětkotrych ratarjow ſchcžał. Wón żadaſche ſebi na pjeczład za wuporjedźenje wſchědnjeje khrunowje khchidy, [illegible] je nowa 8—10 hriwnow płaczíła, 20 hriwnow, a ja wuporjedźenje pěſkoweje khchidy ſamo 50 hrúpnow. Każ ju ſwědczili, puczowazy ſ Hainewalde njepokhadża, każ bě to łudźom narěczał. Jebak je nětkże 168 cm. walki, na błédze wobliczo, wobleczeny bě ſportſke ſchtrympy a nitke ſtupnje, nabrany pjeſt, na cžémne włoſy a w tyle wutſihane.

* Se **Shorjelza.** Sſtó ſeſidże ſo pšched nětkotrymi dnjemi jenemu hoſcženjaŕej ſwonka naſcheho města. W jeho hoſcženju ſo pjschi rejach nětkore wojowy do pukow dachu. Hoſcženjaŕej ſo njeporadźi, pachołow imerowacź. Wón telefonowaſche na ſchkitanſku policiju a proſcheſche wo jeje ſchkit. Sadźerakoje, kiž ſu najſterje wo tym ſhonili, mějachu ſo ſ cžaſom ſ procha. Jako rěka policiſta je automobilom pschihjna dyrbjeſche ſpóſnacź, ſo wo bijerju nicžo wjazy widźerjo njebě. We hoſcženju pak hiſchcže wjele žiwjenje khjeſeſche, haczrunjeż bě policiſtka hodźina hižo nimo. Městno policajſkeje pomozy dyrbjeſche won nětko ſwoji hoſcženju ſamknycź a dóſtanje hiſchcže khlostanje dla pschekročenja policajſkeje hodźiny. Tónle porjadowk je ſa njeho wěſo interaſny, dokeľž je tola ſłu policiſta ſam ſawołał. To dyrbi wěſcže wjazy njeſwoſpjetnje, runjez by jeho cžaſnik ras ſady wołtał.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Debješki ſ kofra na železnizy kradnuli.) Železniſzy paduſchi kradnychu na železniſkej jězbje ſe Krakowja do Zwikawy ſ jednoho jako pažeržerſke wjeſmo na cžaſ dateho kofra debješki w hódnoſzi 25 000 hr. Mjes druhim wokoloſchijazy rěcžaſſ ſ 133 parlemi, brillantowy rěcžaſſ ſe 7 kroſnymi brillantami do platina ſaſadženymi.

* S Pilſnja. (Bankownika ſajeli.) Pſched 4 ſtkami bě tu wěſty Karl Bodiczka wulku banku ſałožił, kotraž bě hobrſki cžiſty wunoſchk mela. Bodiczka, kotryž na burſy ſpekulowaſche, mjeſeſche njeboże, tak ſo po cžaſu na 1 400 000 krónow dołha nacžini. Polizija je jeho ſajała.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Arnoſcht Wjeſar, wuſchiſchi mučeř a kantor na wotp. w Barcze 75 l., thowanje pjatk popołdnju w 3 hodź. w Barcze. — Max Porſcha, pjekař a konditor w Budyſchinje, 30 l., thowanje pjatk pſchipołdnju ¼1 hodźin na Tuchorju. — Johanna ſwud. Monſowa rodź. Brückneroa w Budyſchinje, 71 l. — Emma ſwud. Schiezgna rodź. Hauſez w Budyſchinje, 63 l., thowanje pjatk dop. ½12 hodźin na Tuchorju. — Moritz Weiner w Hródku 89 l.

Najnowiše z cyleho ſwěta.

— **Schkrowa depeſcha wo wjedrje ſa julſke pjatk: S wjetſcha rjenje a ſucho, jenož w ranſchej Němſkej ſu beſchcze mózne. We wjeczornej a połodnſchej Europje ſcherjate wjedre.**

W pruſkim ſtatnym ſejmje běchu kommuniſtojo namjetowali, ſnutſkownemu miniſtrej Grěſinſkemu njedowerjenje wuprajicź. Namjet ſo jo ſ 211 pſcheczíwo 172 hłoſam ſacžinjeny.

*

Lawniſki ſud w Charlottenburgu je ludoweho ſapóſłanja Fahrenhorſta dla ſkhiwdzenja pruſkeho miniſterſkeho pſchedſydy Brauna, pſchedawſcheho pruſkeho ſnutſkowneho miniſtra Severinga a němſkoſtatnych barbow k jaſtwu na ſcheſcz mjezow ſaſudźił.

*

Preſident cžeſkoſłowakſkeje republiki. Maſaryk, kliſſche dny na wodnchnjenje do Egiptowſteje pojedze, hdźež budze mjezy pſchebywacź.

*

Sſlowakiſka ludowa ſtrona je ſo ſ wulkej wjetſchinu roſſudźiła, do cžeſkoſłowakſkeho knježeſtwa ſaſtupicź. S miniſtrom budźe pak ſapóſłanz dr. Gażik pak dr. Tiſo.

Schpaniſke knježeſtwo je wuwoſ wuhla ſakazało.

*

Preſident Coolidge w Sjednoczenych ſtatach je ſo roſſudźił, ſ nowa ſa preſidentſtwo kandidowacź a to ſe programom ſnižena dawkow. To by woſnamjenjiło, ſo Sjednoczene ſtaty ſwojim pſchedawſchim ſwjaſtarjam wójniſt dołh njepuſchcza.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſina.

Do regiſtra łubkoweho prawa je ſo dźenja ſapiſało, ſo je ſarjadniſtwo a wuſtajenje pſchekupza Arnoſcha Otty Lorenzka w Budyſchinje nad ſamoſenjom jeho mandželſkeje Erny Hiſſjoty rod. Oehmigenez ſ mandželſkim ſrjeczenjom ſ 3. novembra 1926 wuſamknjene.

W Budyſchinje, 6. nov. 1926.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Dotalny Biſkopſki měſchczanoſta, knjes. dr. Kühn, je dla prjeczežeńſenja ſ wokrjeſa Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa jako wokrjeſny ſapóſłanz a jako ſobuſtaw wokrjeſneho wubjerka wuſtupił.

Na jeho měſtno ſtaj ſtupiłoj

we wokrjeſnym ſjeſdźe: knjes ratař Bożidar Klinger we Biſkopizach,

we wokrjeſnym wubjerku: knjes prokuriſt Zuckerriedel we Raſchowje.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Bliſſche poſedźenje wokrjeſneho wubjerka je wutoru, 16. novembra 1926, dop. ¼10 hodź. w poſedźenſſej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa na Bismarckſej dróhi 21.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Přetorhnjenje pruda.

Dla wobkhodnych dźěłow dyrbimy **prud** njedźelu, 14. novembra wot rano ½8 hodź. hač pop. wokoło 4 hodź. we wšěch našich wjerćatym prudom zaſtaranych **wſach a městach** přetorhnyć.

Direkcija měšćanſkeje milinarnje.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija." Jutře pjatk spěwamy w „Serb. Domje". Přińdźe wšitcy wěſe z dypkom, wosebje też mužſey, dokelž dyrbimy też dwaj mužſkaj khóraj wuknyć. Městopředa.

Budyſin. „Jednota Sokoł." Naša porjadna generalna zhromadźizna wotměwa ſo dźenſa ſtwórtk wječor we 8 hodź. w Serb. Domje. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, wſelčizny. Prosy ſo we połnoličbne wobdźělenje ze ſtrony ſobuſtawſtwa.

Starosta.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu (14. XI.) pop. 4 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Hänzleho hoſćencu. Wo bohaty wopyt ſo proſy. Dowěrnicy maju to wšěm ſobuſtawam wozjewić. Přednošk je přilubjeny. Předſyda.

Kedźbu! Spěwarjo wyšš. šulow! Dla wulkeho koncerta w „Krónje" wotměwa ſo přich. ſobotu (13. XI.) popołdnju w 4 hodź. w „Maćičnym Domje" hišće jena pruha a to wosebje za ſobuſkutkowacych šulerjow wyšších šulow. Njech ſo jim to ſobudźěli a njech woni pak też cyle wěſće přińdu! Druzy spěwarjo towarſtwow we Budyšinje a wokolinje, kiž maja někak woteńdźenja, njech ſo też na tutej pruzy wobdźěla! Hłowny dirig.

Kurſus ſerbſkich rejow. — Přich. ſobotu (13. XI.) wječor we 8 hodź. je w „Serb. Domje" rejwanska pruha za wulki koncert. Přińdźe zaſo wšitcy, też z wokoliny Budyšina. Zarjadowař.

Lichoń. „Zernička" spěwa pjatk wječor ½8 hodź. pola Ruďolfec z dypkom w 7 hodź. Tón ſamſny wječor je też pruha za hrajerjow.

Njebjelčicy. „Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. w korčmje zwučowanje. Kóždy ſerbſki młodźenc ſluša do Sokoła! Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbſka" (mužſke hłoſy) spěwa pjatk (12. XI.) wječor we wosmich pola Šołćić we Wotrowje. Njech wšitcy přińdu, dokelž ma ſo za wulki koncert w Budyšinje dowuknyć. Z dobom budźe ſo wo zhromadnej jězbje ze ſtatnym awtom jednać. Dirigent.

Serbſki Sokolſki Zwjazk. Zwučowaſki kurſus wotměwa ſo, kaž zrěčene, ſobotu a njedźelu 14./15. t. m., tónkróć w Malešecach. Započatk ſobotu wječor z dypkom w 6 hodź. K přenoſowanju ſo hnydom připowjedźe pola br. Sykory w Malešecach. Žadyn načolnik a zwučowař njeſmě wuwoſtać.

Zwučowařſki wotrjad.

Sok. wubjerkowe poſedźenje je 28. t. m. dop. w 10 hodź w Serbſkim Domje. Starosta.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Njedźelu (14. XI.) dopołdnja w 10 hodź. je w „Serbſkej kofejowni" zhromadźizna „Wubjerka Zwjazka S. R. D.". Dla jara važnych wuradźowanjow cheyl kóždy wubjerkownik wěſće přińć. Předſyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnoſt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

E. G. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk
pjelsćinow
klobukow a čapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też ſtajnje po wosebje tunich płaćiz, je-li ſo maćizna k tomu ſobuſtajnjeſe.

Walter Rinnelt
wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wěſ włosowe dźěła. Najwjetſi ſkład wšěch toiletowych tworow, wotrihanje po wašnju bubiſkim a pažeſkem (Bubi und Bagenköpfe).
Připrawjenje towarſtwow a dźiwadłowych, njewjeſćinſkich kaž też kwaſnych frizurow.
Najpěčniše a porjadne peſluženje
Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Plećne twory
klankace a dźěćace wozyčki
kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:
Paul Böger w Budyšinje
na Šulſkej hasy 5.

Žonjace a mužace šaty
frotejowe twjelki a kupańſke ruby, łožowe šaty, běłe a pisane. Sportſke lacy, najnowše muſtry, šórcuchi ze ſatina a płata. Nohajcy a wołma k wuſtawanju jara tunja.
Marg. Schulze w Budyšinje
na Hošće hasy 27a I.

Barchentowe šaty, běłe a pisane } za žony, muže a dźěći
normalne šaty, też podšite
barchent za košle a kabaty.
Najwjetši wubjerk Najtuńše płaćizny.
Hilger w Budyšinje jenož na Seminarſkej hasy 2.

Předženak
Protyka za Serbow
1927
Na předań
w Serbſkej kniharni w Budyšinje.
Nawěſtki přinjesu wužitk!

Zymske kłobuki
přeprasuju a barbju, ſomočane a židźane kłobuki předźěłam.
Poſkićam tunje fylcowe kłobuki, kapy a ſomočane kłobuki.
Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorſkej dróży 22, III. Zane klamy

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanja ſtwow** poruča tunjo
Ernſt Stelzig, na Hrodowſkej hasy 4I
Poděłnje płaćić dowolam.

Frauen
Poručam swój wulki ſkład přepaſkow, měſačnych a předpadowych powazow, podpołožkow. Sym radſubje k radže.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulerſkimi wrotami čo. 9.

Vogtl. gardiny
K. Erler, na Žitnem torhoſću 11

Draſtowe khamory
komody, łože, klida a ſtóły kupujeće tunjo pola
Despanga
w Budyšinje
na Mužakowſkej dróży 4.

Składnoſtna kup
dźěłbu jězdnych kołow z dosp. rukowanjom 65.— hr. a 1 trjeb. žonjace jězdne koło ma tunjo na předań Max Seifert na Kamjentnej hasy 29.

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornčerſkej hasy čo. 10 poruča jadne koła, šijace maſiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjadź.

Što by ſerbſkemu ratarjej
600—800 hr.
za wyſoku dań a z rukowanjom požčił?
Poſkićenja pod „D 2" na wud. „Serbſkich Nowin".

Handrij Strympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble a polſtrowane twory
Sym Serb!

Motorſke kolo
z kotrymž ſo hnydom jězdźić hodźi za 100 hr. Max Seifert w Budyšinje na Kamjent. h. 29.

Łožowe šaty běłe a pisane jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Jałojca
je na předań
w Milkecach čo. 5.

Čopły kholowy, košlé nohajcy, ſtalčiki pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónſkim pryncowym moſće.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihičišćerńa
w Budyšinje

Příloha k číslu 263 **SERBSKE NOWINY** Stwórtk, 11. novembra 1926

Z cyrkwinskeho žiwjenja.

Dopórdka!

Dźeń 24. oktobra je so 200 lět minuło, so so nětkle-sćo zyrkej w hórnišćim-měsće Wolešchnizy (Deśnicy) we Rudnych horach poswjeći. Město je so wot léta 1870, hdyž so tam wuhlowe podkopki wotewrichu, kiž wot mnohich lětstotkow wobsteja, rozwiło. Wulke hydlišćo

*** Ssmjerne njesłuże pschi wotpowjedźenju kommunistiskeje revolucije.** S Hamburga so piša. Pschi wotpowjedźenju kommunistiskeje revolucije w zirkusu Busch chcyachu kommunistka też dźiwadłu hrace, pschi čimž so lady jewischcza je tschołmi parachu. Wutkeł jatka a trjechi młodeho muzikeho do wutrowy. Trjechemy padny mortwy k jemi. —

*** Najwjetschе byrgle na switrze.** Najwjetschе byrgle na switrze twarja so tuhkhwilu pola firmy Steinmeyer a Co. sa Paßawskim kathedralu. Byrgle smeja pjeć manualow, 200 registrow a 16000 pschistajowych trubkow.

*** Knjes minister.** Knjes minister bjesche jasny ras wustajeńcu se swojim wopytom poczesćił. Tón trócy bě to ratarska wustajeńca była, tak so bě so na konjach, wokach a hušach do tyjeje wole nahladacz mohł. Po wschej jatze s narjeczemi, wohnjoschrejom a paradami wschelakich towarstwow bě knjes minister jara wjeselny, so mó. esche so na dwórnischczu do czahowcho wosa prenjeje rjadownje pohladnyć. Po poslednjej „brimotazej" zlawje, kotruž pschi wokuje stejo j pschecelnym tiwanjom j hłowu kwitowasche, wotjězdże czah. — Hłuboko zdychnywschi, pohladny so knjes minister, sprózny a na pol dyhawy do mjechcho rózka we 1. rjadowni. Na njeboże žedźesche we rózku jenu napischeczo wulki tolsty knjes, mjałki ryczerkludler abo nješchto podobne, kotryž hubrjki zigaru kurjo njeschłerne mróczele kura j huby puschczeschе. Tołsty kur žydasche so knjesej ministrej na pluza, tak, so dyrbjeschе kaschlowacz. Pschecelnje sčinił puczowazeho na to kedźbneho, so je jeho schija pschenapinana a so kur jeho tohodła wobczežuje. — „Tak jenoż njekuréże," wotmolwi jemu zusły. — „To ja tola też njeczinju, a bych waß prohnyk, so njebyschcze tohowunja kurił." — Puczowazy njewotmolwi hižo ničo wjazy a kurjeschе dale. Hdyž bě knjes minister nowy nawal kaschela pschewinył, poprohy zuseho hischcze ras, so by tola pschestał kurić. A jako tamny sažo na jeho. próstwu njeduživaschе, wucžahny swoju bistru tkarłku j rjanym nazéischczom „Wilkibald S., minister ratarskeho stwa", a pschepoda ju zusemu. Tón tykny ju bjeskžak do kapzy a — kurjeschе dale. Nětko so knjes minister tola roshněwa. „Knjeże", prajeschе z dybawym hłosom, „po tdaczu ani njewědźeschco, so je w tutem wosu sakasane, bjes dowolnoscze hohubnczowazych kurićz. Ja Wam to njedowolu, a jeli so dale kurićze, wobczežuju so na Waß na bližschej stazji." — „To nje žmorc stara", bórzdzeschе tamny we swojim kuczim. Jako czah sasta, sawoła knjes minister wyschschcheho żelesnischeho sastojnika, mjes tym, so puczowazy z czaha wuleze. Minister sastojnikej swoju nusu skorzeschе, a tón kasasche zusemu, so by z nim zobu do burowa schoł. Na krute praschenje pschedstejiczerja stazije, kak rěka a schtó je, wuczeże zuły tkartku z kapzy a pschepoda ju sastojnikej. Lědom bě tón na nju pohladał, pokloni so hłuboko psched nim a pschewodźeschе jeho potom dwórnischczu, hdyž tamny do czakascheho awta salěze a wotjězdże. Pschedstejiczerja tkwatasche nětko wrócy k czahej, hdyž knjes minister na njeho czakasche. „Nó?" praschescheе so sastojnika j mjerzajnym hłosom. Sastojnik sčahnu wobzarujo j ramjenjomaj. „Dyrbjeże wodacz, knjeże, njemóżach bohužel ničo czinicz. Běsche to knjes minister tatarskiwa".

*** Najdlěžschi żelesniski tunnel w Europje.** Wot lěta 1920 žem dźelaju Italczenjo na nowej direktnej żelesnischej czarje z Bologna do Florenza. Mjes tym so na dotalnej czarje jěbu 3½ hodźiny trajesche, budże na nowej czarje jenoż połdra hodźiny trěbne. Stara czara je 131 kilometrow dotha a dyrbi wyschokosć wo 600 metrow pschewinyć. Nowa czara budże jenoż 60 kilometrow dotha. So by so to dopjeć hodźało, su dyrbjeli psches Apenninske hory wjele tunelow wurzeź. Najwjetschi z nich bndże z dobom najdlěschi tunel Europy. Budże mjenujcy 18½ kilometra dołhi. Simplontunel dże je 19½ kilometra dołhi, tola wobsteji z dweju dźělow. Wostrjedź tunela su wulki schacht wurnli, tak so może so nětko wot schtnrjoch stronow na wurwanju dźělacź, z čimž wěso j sčełkom ruczisko do předka dże. Tak wurnje so wschědnje na 8 hacź do 9 metrow. W lěcze 1929 dyrbi tunel hotowy bycź.

*** Maczetna lubosć woda žamo morjenje maczerje.** S Parisa so piša: Psched nješchto dnjemi sažtyschchu pschekhodźowarjo w Bois de Boulogne sadwělowaze na pomoz wołanje z makeho hata. Khwatachu na pomoz a namakachu staru žónsku, kotraž z wulkej prózu so nad wodu dżerżecz žpytasche. Staruschzy, kotraž z wjele ranow krwawajesche, běchu storo mozy wuschłe. Hdyž bě chu ju wuczahnyli, powědasche, so je z Jendželskeje pschischła, so by swojeho žyna wopytała, kotrehoż chżosche na tutym městnje trjechicź. Mjes tym so na njeho czakasche, je muzżti knjez pschistupił, je ju z nožom wjazy krótkół a ji potom toschku rubiwschi, ju hnydom do wody storcził. Na to je czeknył. Jako polizija so nadpadnjeneje sa jeje žynom wupraschowasche, mênjeschе strachcźiwje: „Ně, ně, Wy žo mylicze, nima ničo i tym cznicz." Hdyž potom kommisar k jeje žynej pschińdże a jemu praji, so je žwoju macz morił, łóstnik to njeprajeschе a žo swojeho njeskutka wuzna. Macz pak hischcze mrěžo swojeho žyna sakitowacz spyta. Hdyž tutu powěsć cžitamy, pomyślimy žej njepospěšnje na Richepinowu baženi wo młodźenzu, kotrjž na požadanje žwojeje žuroweje lubeje tutej wutrobu žwojeje maczerje jako dar pschinjeże a pschi tym padnje; a mjes tym so maczerna krwawjaza wutroba žo j jeho rukow swjeseschtnischi ju hischcze strachocźiwje wołacź: „Njeczin žebi schkodu, mój hólcze." Tak też tamna karuschka na žmjertnym łožu jenoż jene pschecze žnajesche, kak by swojeho žyna lesniski prawdosći wukhowacz mohła.

*** Elektriske klanki we wulkadnych wohnach.** W někotrych wulladnych wohnach wulkich Parižiskich a Londonskich wobtkhodow nóženy nětkole wupyschenja widželi, kotrez wjele ludži na so wabja. Hdyž pryedy modowe klanki, mjenje abo bóle pschirodnje so nojchnju, pak žedno, stejo abo ležo wuhladacznuy, tam widžimy nětkole hibicznje figury, kotrez so w jich drohotnej drasce jara po naturscku bikaju. Jedna tajka postawa, se slotowuschitym kimonom skrasczena, dżerži w nětnej ruzy palazu zigaretu, kotruž pacha, běše mróczele kura j huby wustorkuje. Druhe elegante žinzine postawy w najnowischich wjeczornych drastach abo w czeżkich łožudach, kroża lubosnje so bikaja we wokach, wjerzża a žbijuja so a daju so je wschědnych stronow wobdźiwacź. Tute „jive klanki" su nowe w Parizu wunamakane mechanizmy, kotrež so z pomozu motorow, smutka nich natwarjenych, bikaju. Kur, kotryż z huby zigaretu turjaseje rjanki wulhadża, wuwiwa so z chemikalijow smutka klanki. Mjeschowcza maju jara realistiski naturšti wuraz. Klanki maja z wulkej kedźbliwosću žiwotnjene subły a dale periki z cžowjeczich włokow. Tak je napodobnjenje dospolne a wuspěch doscź wulki.

Kospodarski rozhlad.

Schwórtk, 11. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 pólsk. markow	—
jendželski punt	20,395	100 čěskosl. krónow	12,455
100 šwajc. frankow	81,85	100 franc. frankow	13,52

Efekty.

Na Berlinskej burhy šapocza so wikowanje z efektami po powyschenych kursach. W běhu dnja pak so znowa wotdrjebjowachu.

„Produktowe wiki".

Produktowe wiki běchu wczera jara mérne. Zanych powěsczow, je wožiwjazych, n'epschedležesche. Jenoż wowsa znowa 10 pj. bohu, dokelž toho wjele do wukraja pschedawaja. Wczera płaczesche zeuitnać

w Berlinje:

pschenicy 13,90—14,05 hr., rožki 11,40 hr.
hacz 11,65 hr., jeczmjenja nalétnjeho 11 hacz 13 hr., nasymskeho 9,35—9,95 hr.

w termiňowym wikowanju

sa dezember: pschenicy 14,60—14,57½ hr., rožki 12,07¼—12,02½ hriwnow,
sa měrz: pschenicy 14,62½—14,60 hr., rožki 12—12,40 hriwnow,
sa meju: pschenicy 14,62½—14,60 hr., rožki 12,57½—12,50 hriwnow.

Swinjaze wiki wczera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 188 běhakow a 874 proštatow. Te płaczachu:

běhaki:

wulke	72—85 hr.
žrjenje	52—72 hr.
małe	30—50 hr.

proštata:

wulke	23—29 hr.
žrjenje	18—23 hr.

Wiki běchu měrne, płaczišny ledma pschemjenjene.

Słotne a žwinjaze wiki su pondźelu 15. nov. 1926 **w Bistopizach.**

Někotre płaczišny Drježdžanskich witkow (Markthallen).

Kuzy 1,10—1,30 hr., łaczki 1,40—1,60 hr. a kurki 1,30—1,70 hr., młode 1,60—2 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., karpy 1,20 hr., liny 2,40 hr., raki 10—60 pj., schczuki 1,60 hr., jabuka 5—40 pj., kruschwy 5—25 pj., połata kerčšt 10—12 pj., brunjizy 55 pj., wiśnje worjechi 65 pj. hacz 1 hr., běrny punt 6—7 pj., zentnar 5—6 hr., zybla 10—15 pj., bunty 60 pj., tomaty 40—80 pj., karoty 10—12 pj., kał kwětkojity 50 pj. hacz 1,40 hr., čerwjeny 8—10 pj., běły 6—7 pj., kohrabi 5—25 pj., kěrl 0,80—1 hr., selerij 5—40 pj., čzerwjena rěba 15 pj., kišały kał 13 pj., młokańska butra 2—2,20 hr., burska butra 1,90—2,30 hr., dobre mloko 31 pj., twaroh 28 pj. hacz 35 pj., jeja 15—18 pj., nuka wuczaj 31—32 pj., najlěpscha 31—35 pj.

Na pschedań.

Doscežnj z rěsnistwom z 12 jutrami lezowno'eże, w Hamorach pola Wochos, Hering, rěsnisti mischtr we Hamorach.

Wosaj. na pol krytaj, ratarska schula w Budyschinje.

Konjej, brěnjol. a brěnjoždżinaj, w Korkwitz čzo. 7.

Kruwa, młoda šneželna, w Libuchowje čzo. 18.

Sto pytaja:

Schewisti, młódschi, Sommer w Brěsnje.

Sdudnizy na pschedawanje
pjatk 12. nowembra 1926

w Nowoßlizach pop. w 3 hodź. w hosćeńcu tam: schijaza maschina;

w Korczach dop. w 11 hodź. w Spaltehólzez hosćeńcu: klawer, pisańiši sekretar, šanki, wojaz z wlachim, vertiko, mjechi stol, franzišowej turbini, hischcze njestawjenej;

w Bikowizach dop. w 10 hodź. na žudnistwje: pisańiši stroj, njeboßowa maschina, tšeschka sa cjeżkiny auto, pisańiše blido, schijaza maschina;

žabotu, 13. nowembra 1926

w Ptaczežach dop. ½11 hodź. w Schlenkrichez hosćeńcu: 5 nowych pleczenych stolow;

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dženża dop. ¾11 hodźin w Berlinje: Miti su mérne, posdźischе termije sterje šeslabnjene. Tendenza hischcze mało wuwita.
Dopołdnja ¾12 hodźin: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewa- 100 kg, płaczizna po złotej hriwnje.

	10. 11	9. 11.		10. 11.	9. 11
Pšeńca	278-281	278-281	buny	21-23,00	21-23 00
rožka	228-243	228 233	woka	25-26,00	25-28,00
nal. jačmjeń	210-260	220-260	módre lupiny	13-14, 0	—
naz. jačmjeń	195 2 8	195 208	žolte lupiny	14-15.00	—
wowa	187-199	195-198	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-205	raps wosusk	16,31	16,20
pšeńč. muka	36.3-42,50	36-3,25	lany wosusk	20-21,00	2 ,80
rožna muka	33-34,75	33-34,75	poch. melasa	—	—
nš. wotruby	12,0	12,0	běrnj. kruski	25-25,5	24-24 7
rožne „	11.75	11,75	sync, 50 kg	3,15-3,6	3 40-3,90
raps			rožna sloma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	42-46,0	40 44,0.	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	21-22,0	21-22,00	jačna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaczizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. novembra 1926. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a wornamjenjenje.

Woły: 279.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	54 - 56
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . .	49—52
Mjenje wukormjene młode, derje picowane staršo . . .	43—46
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 253.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće .	55—57
Połnomjasne, młódše	51—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	47—49
Špatne	45—46

Jałojcy a kruwy: 539.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	45—49
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	37—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 1956.

Najlěpše wukormjene	84—96
Mjenje wukormjene a tajke woi cyca	60—80
Špatne.	45—55

Wowcy: 3405.

Młódše a starše wukormjene (2 družini)	38—47
Starše wukormjene (3.)	33—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	25—30

Swinje: 9466.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do ½ lět staro	81
Wukormjene	77—79
Mjasne	74—76
Špatne	72—73
Rancy a kundrozy	70—75

*** Maczetna lubosć woda žamo morjenje maczerje.** S Parisa so piša: Psched nješchto dnjemi sažtyschchu pschekhodźowarjo w Bois de Boulogne sadwělowaze na pomoz wołanje z makeho hata. Khwatachu na pomoz a namakachu staru žónsku, kotraž z wulkej prózu so nad wodu dżerżecz žpytasche. Staruschzy, kotraž z wjele ranow krwawajesche, běchu storo mozy wuschłe. Hdyž bě chu ju wuczahnyli, powědasche, so je z Jendželskeje pschischła, so by swojeho žyna wopytała, kotrehoż chżosche na tutym městnje trjechicź. Mjes tym so na njeho czakasche, je muzżti knjez pschistupił, je ju z nožom wjazy krótkół a ji potom toschku rubiwschi, ju hnydom do wody storcził. Na to je czeknył. Jako polizija so nadpadnjeneje sa jeje žynom wupraschowasche, mênjeschе strachcźiwje: „Ně, ně, Wy žo mylicze, nima ničo i tym cznicz." Hdyž potom kommisar k jeje žynej pschińdże a jemu praji, so je žwoju macz morił, łóstnik to njeprajeschе a žo swojeho njeskutka wuzna. Macz pak hischcze mrěžo swojeho žyna sakitowacz spyta. Hdyž tutu powěsć cžitamy, pomyślimy žej njepospěšnje na Richepinowu baženi wo młodźenzu, kotrjž na požadanje žwojeje žuroweje lubeje tutej wutrobu žwojeje maczerje jako dar pschinjeże a pschi tym padnje; a mjes tym so maczerna krwawjaza wutroba žo j jeho rukow swjeseschtnischi ju hischcze strachocźiwje wołacź: „Njeczin žebi schkodu, mój hólcze." Tak też tamna karuschka na žmjertnym łožu jenoż jene pschecze žnajesche, kak by swojeho žyna lesniski prawdosći wukhowacz mohła.

*** Elektriske klanki we wulkadnych wohnach.** W někotrych wulladnych wohnach wulkich Parižiskich a Londonskich wobtkhodow nóženy nětkole wupyschenja widželi, kotrez wjele ludži na so wabja. Hdyž pryedy modowe klanki, mjenje abo bóle pschirodnje so nojchnju, pak žedno, stejo abo ležo wuhladacznuy, tam widžimy nětkole hibicznje figury, kotrez so w jich drohotnej drasce jara po naturscku bikaju. Jedna tajka postawa, se slotowuschitym kimonom skrasczena, dżerži w nětnej ruzy palazu zigaretu, kotruž pacha, běše mróczele kura j huby wustorkuje. Druhe elegante žinzine postawy w najnowischich wjeczornych drastach abo w czeżkich łožudach, kroża lubosnje so bikaja we wokach, wjerzża a žbijuja so a daju so je wschědnych stronow wobdźiwacź. Tute „jive klanki" su nowe w Parizu wunamakane mechanizmy, kotrež so z pomozu motorow, smutka nich natwarjenych, bikaju. Kur, kotryż z huby zigaretu turjaseje rjanki wulhadża, wuwiwa so z chemikalijow smutka klanki. Mjeschowcza maju jara realistiski naturšti wuraz. Klanki maja z wulkej kedźbliwosću žiwotnjene subły a dale periki z cžowjeczich włokow. Tak je napodobnjenje dospolne a wuspěch doscź wulki.

Listowanie.

M. E. Po naschim mênjenju je wotnajeć na wotnajeźe wumênjenje, kotrež sebje z přjedawschej mějicelku wobdźelenja wuczinić, žwisłany a njechmě dalsche wotnajecze jeneje žitwy sakałacź pak bez pschinožku k podrujnenju pjenjesej žadacź. Schtož nětko pschewoštajenje jeneho dźela Waschcho wobdźelenja na Waschе dźeži nasupa, njetrjebacze k tomu ani dowolnoscze wotnajerja ani bydlelskeho hamta. Dokelž so to we kliškich pschliwsnych jedna, macze Wy žam na to prawo.

E. K. Domjazy dawk (Hauszinšsteuer) so špuschcź, hdyž podruźnik hromadze je žwojimi žiwójnymi wjazy hač 1200 hriwnow dochodow nima. Sšu pódla podruźnika žona a druhi žiwójni, dha so dołhodna mjesa na hłowu wo 100 hriwnow powyschi. Domjazy dawk so na zyke wobdźelenje špuschcźi. Dla špuschczenja tuteho dawka na wobdźelet domjeho namjet stajicź. W namjecze dyrbja mjenje, powo'anje a dołhody podruźnika jasnje so rospišacź.

R. A. Dokelž so tu wo maliczkojcej jedna, tuž je tute wyschenje prinzipielne. Wy macze najpriedy jako wobdźelet złoczeńca dla f lohkomyślnosću naczinjeneje schkody rukowacź. Tola też wobschkodźeny je f wulkeho dźela na tom wina. Hdyž so nětko woboju winy wobhladuja, by šudnistwo sawdźeze k tomu bójschko, so tóždenu pokoju nazinjenieze schkody napokoji. Tak žanemu dźelej šudnistwu pomhane njebudże a wyschе toho maja so khósty njesez. Tuž je lépje, f dobrym wěz wurunacź.

A. K. Kamjenje wšo njerostu a byrnjez to druste dźesacź hrócź wobkrućili. Ale tuta myślicźka pak so wukrjenicź njehodźi. To je wěste, so pólne kamjenje pschez rosprochnjenje a pluh so mjelnja a po czasu na žwětki pschińdu. Ale jenoż tajke, kotrež sdawna sem tam w semi le'achu. Tak kamjenje njerostu, ale so pomjerschinja. Nětko chzychu z glawtom dopołacź, so kamjenje rostu. Tuž wokoko jenoho rjeczaza połožichu. W lěcze pušny so rjeczaz, dokelž so kamjeń khěžisko sejopki hacz želeso a tak so wuspschestrě. W pschichodnej fymje so sažy pschiprawni.

Směški.

*** **Jeho wunamakanje.** Wěsche wnhlocžorna nóz. Schofer bě puez šmylił. Nadobno wuhlada tajicźku na wyšokim kolíku. S wěstej czeju czowjaschе po nim, šapali šapalki a c'itasche: „Czerstwje wobarbjene."

** **Kritika.** Knjez Mayer, kiž bě na hoseźinu pschesproschony był, wotmolwi na prašenje, kak je tam było, tatke: „Sy-li polinka tak czopka by'a kaž wino a wino tak stare kaž huso a huso tak tucne kaž hosposa, potom by zyle derje było.

** **Pohledni wupucź.** Macź k žwojej pschecežeży: „Hai, schto mêwa je žwojej džowku Minu sapocżecź, to wopraschdże wjazy njedołho: warjeź a płókacź njemóże, schicź a płatacź njecha — mi ničo druhe wyschе njewostanje, hacź jo ju, tak khěts hacź móżno, wudam."

** **Rosmolwa w żelesnizy.** Jedyn puczowaŕ skorzi na njeporjad na żelesnizy. Druhi so tomu pschecežiwja a praji: „Jěsdźu na tutej czarje hižo na 15 lět . . ." — Prěni pschešćkajeny: „Schto, hižo 15 lět? Nó, prajeze mi tola, hdże dha sebje to pschistupił?"

** **Salomonifi wutuzd.** „Na, Marka, žy też bratrikej nješchto wot žwojeho jabłuka dała?" — „Haj, wuje, žym jemu wyschе pózki dała. Te móże žebi žadźicź, a potom na

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawětki, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a nr rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. a n

Čisło (Nr.) 264 — Budyšin — pjatk, 12. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Dr. Geßler a Secktowe puščenje.

W němskim žejmje staj žo žrjedu namjetaj njedowěrjenja kommunistow a němskich ludowzow pščeciwo knježenstwu saćitkow.

Na to minister němskostatneje woboty dr. **Geßler** sapołčanej z Lindeiner-Wildauej na jeho wótru kritiku wo puščenju generalneho wyšeka se **Seeckta** wotmołwjejo praji, so njeje na blišćiu pščičinu dźiwal. „Dyrbjach tak činić. **Kronprynzowy starši pak žiwy** je žo někotre njedźele k wukonjenju wojeršeje službu 9. pěšcenu regimentej pščiwozwanju w Münsingenach pščidźelił. Tale wěz je zwonkownopolitika a znutškownopolitika njemóžnosć. Zwonkownopolitiju je njemóžna, dokelž wuprajenju němskeho knježenstwa wo tym napščeczo stejł, so budźe wšěm **njesakoniskim** pščičinjanjam w němskostatnej woboze z najwjetšej kruty ju napščeciwo stupać. Njemóžna we cžasu, hdyž sa to wojsjemy, so by žo stónčnje ponižanemu systemej wojerščeje kontrolle kónc činiło. **Njemóžne je, so najwyšiši wjednik němskostatneje woboty k tomu žiwoju dowolnosć da.** Znutškownopolitiju je to njemóžno, dokelž **to mojim** wuprajenjam w němskim žejmje napščeciwo stejł. Stajnje žo prózuju, so bych wšitke mozy napinajo, němskostatnu woboru z atmosfery njedowěrjy wuwjedł, **je kotrejž dyrbi** žo pšchi wšěch wobstejnosćach wuzwobodźeć. Pšchi tym žo wšitkej sćežuwakow pščeciwo němskostatnej woborje njepodwolam, tola tym samolwitu wustawje zwěrnym stronam. **Tohodla je zyle wusmamknjene, so žo pruhi, kotrejž maja wjeršej ludzo sa trónowebo cžalanza na njesakońske waschnje do němskostatneje woboty pschijima.** Sa tele podawki je generalny wyšeh se Seeckt polnu samolwitosć pšchewjak. **S teho je žo sćěhnył wotwjedł, so je schef wójstwowho wjednistwa službu složił.** Sym žo sapowědźił, schefa wójstwowho wjednistwa zakitować a tu sa njeho wo położaze wobstejnosće prošyć. Sa to mi jeho stejišćisco, a sa to mi tón muž pščewyšoko stoji. Pšchi tym ma žo na nješto druheho dźiwać. **Njejšym wo tychle podawkach nicjo wědźał.** Sym žo pšcjeo sapowědźił, wunczuschleśći system wuzicz. To pak je sa druhu stronu z wumělenjenom, so žo mi wo wšěm, schtož moju politiku samokwitosć nastupa, **z cžasom wědomosć da,** dokelž hewak njemóžu samokwitosć njesć.

Demokrat dr. **Haas** praji, so je naturjny nusne bylo, generalneho wyšeka se Seeckta se službu pušcjeć. Zadamy žebi, so žo němskostatna woboza stónčnje z republikanskim duchom napjelni. Wójsko kóždeho stata dyrbi na podłožu statneje formy tuteho stata stejeć. Tohodla je **tež wojerišy wopak bylo, hdyž je žo němskostatne wójsko se organisacijemi tak wusko swjazało, kotrejž žu republiziy njepščeczelne.** Sozialdemokratija je žo z cžeštim hrěchont poczeżiła, **so 1919 njeje republikanske wójsko žama do ruki wsała, ale za pščeciwnikam republiki pščehnewotajita.** Němskostatna woboza może jenož žyłna być, hdyž žo zyle se republikanskim duchom napjelni. S semowych mordarjow njcišu najwjetšej žurowizy i zyła pšchi tronoze wojowali. Mordarskowa atmosfera wschał je hałe i dźiwjej schcżuwanju nastała, kotraž je žo z němskonazionalneje strony cžinika. **Kommunistiski sakoń pščeciwo wjerchan** njemóžemy pschijeć, dokelž žo z nim republiczne žiwjatorcze žłuby ranja. Sozialdemokratiski namjet budźemy w proinym wubjerku khutnje pruhować. Se sawjedjenjom **Friderikowoje znamki** žo znutškowny měr Němskeje njenuśnje kaly. Bjedrich Wulki njeje wschak němsku politiku sastupował, ale w swojim politiskim testamenoje 1752 rjekł, so **dyrbi Prusa z Franzowskej hromadże hicj a njeskónć cžerpieć, jo Franzowika Elsaz a Lothringsku słubi.** Tak pośadliwje kaž wón drje nichtó z naš njeby Locarnisku politiku wjedł. Też w cžasu, hdyž žo wo pšchisamknjenje Wystriskeje prózujemy, njeje wobrasi jenoż pruśay, niż němski myślaceho krala mało pschisprawne. Dyrbimy žo na to spomóczeć, bóle wulkoněmski a mjenje makoněmski myślicz.

Sozialdemokratiski sapołčanz **Loebe** (president němskeho žejma), praji, so žo wójsko z jenostronstim politisim wuběranjom w smyśle staiwa, kotrejž je nětcżischej statnej formje njepščeczelcży. **W Hanawje a Fuldje monarchistiży smyśleni ossizjerjo pišarni wudźerżuja, w kotrymaj žo narunanje za němskostatnu woboru wobstaruje.** Němskostatna woboza je žo w monarchistiskim smyśle spolitisowała. **Pšchi jejnym posledninm manewrje žu wojazy němskostatneje woboty Ehrhardiści pěwi śpěwali.** Hdyž je žo prajilo, so žo njeporadźi, němskostatnu woboru na podłožu republiki stajicz, praji ja: **Njewotpoczinjemy prjedy, hacz budże wójsko, kotrejž republika wudźerżuje, republiky poddane.** „Němskonazionalny Lohmann: Teśe republiky niż, ńnadź lěpschej!“) (Wulki njeměr na lěwizu a wola žo: „To jedyn ńudnik praji, kotrehoż republika płaci!“) Rěcznik dale sa to wustupuje, so by žo Delnja Schlesyska jako wohrożena namjesna provinza pšchipósłała. Młodši ludzo pola Leiferde njebudźichu do tehole žałoźnego biesdna sapschli, hdy budźiśche jich dźeczatstwo lěpje wobarnowane bylo. Hdyž žiwojim ludowym towaršschanm žiwjenjowe cżeżkoty położimy, je to prawa luboscz k ludej a k wótczinje.

Mam naših parlamentaristi system sa sestarjeny a jara sasčmatany. Też dyrbju rjeź, so ludowi sastupjerjo husto njemóża žiwoje wulke nadawki dopjelnicź, dokelž žu mjes niuti też tajzy, kotrjž ani cżitacz njemóża. Też Też wustawa njeje tajka, so mohł žo kraj pod njej rozwicź. Wona dyrbi žo radikalnje pščeměniecź. W Pólšcej je pšchewjele politiskich stronow, kotrez w kraju kńeża a żenje njejšu sjena. Pilźudśki potom dale praji, so chże sa śledowaze sajdy wojowacz: Niż Narodna zhromadźizna, ale zyły lud dyrbi presidenta wuzwolicź. Wón njejsmé we žiwojej dźeławosći wot politiskich stronow wotwisny być, ale dyrbi jenoż ludej samotwity być. Ministrowo dyrbja žo wot politiskich stronow njewotwisni sčinicź. President dyrbi ministrow pomjenowacz, kotrjž žu jemu samolwicźi.

Pilźudśki a pólšy wulkoležownoscżerjo.

Marschallej Pilźudśkemu poddate fschidło pólšich wulkoležownoscżerjow žo do noweje schérokeje politisseje organisazije, do strony narodneho dźeła, sjednoczej poczina. Kaž nowiny pišchu, je Januśch Radźiwill organisaziju zhromadźizny Warschawskeje wotnoźki noweje strony swokał.

Nowinśi wukas.

President pólšeje republiki je wukas wudał, z kotrymż žo žiwobodne słowo w pólšich nowinach jara wulwjasnje a ko redaktoram a wudawarjam za roščerjenje njewérnych powěsczow cżeżke jastwowe a pjenježne fłokotanje nałkaduje. Wschitzy nowinarjo z roshorjenjom pschczežiwo nowinskemu wukasej protestuja. Wutoru je zhromadźizna parlamentarisich rosprawnikow byka, kotraj je rozsłuzuju pschijała, we kotrejž žo mjes druhim na to pokasuje, so knjeżeństwo nowinam žanych informacijow njedawa. Rosprawnizy žu tohodla nusowani, njekontrolujomne powěsče wuzicz. Nowinśti wukas, drje žo pščeczeżiwo „schpatnym“ nowinam měri, tola wón podłožki nowinow ž zyła podrywa a pschicżiny dotalnemu njedostatkej njewotstroni.

Sjězd protestantiskich zyrkwjow w Pólšcej.

Wutoru je žo we Wilnu sjězd protestantiskich zyrkwjow w Pólšej wotewrił. Pschi tymle sjěźdze žo reformirtka, lutherska a sjednoczena reformirtko-lutherika zyrkej we pschitomnoscżi sastupjerja pólšeho ministerstwa roswuczenja a kulta wobdźeleja.

Sajecze wobhonjerjow w Hornjej Schlesyńskej.

Kaž pólšte nowiny pišchu, je policija w pólšej Hornjej Schlesyńskej tele dny zabustawy wobhonjerskeho pałma sajała, kotrež běchu w němskej służbje. Ssobustawy tejele organisajaje, na kotrejež cżole němšti wyschschi hajnik stuseśche, žu hižo dleschi cżaz po roskazu němskeje politiskeje policijie w Hornjej Schlesyńskej dźełałe.

Kommunistisse hibanje w Pólšcej.

Kaž žo z Wilna powě, je žo w Zinkonach cżirjóda ratarjow, kotraż bě žo pschi zhromadźiznje kommunistiskeho sapółčanza Balkina wobdźełiła, wjetschenm wodźełenju policistow spjecżiła, kotrjž chżychu zhromadźiznu rospuscżeczcż. Ratarjo policistow wuhnachu a do nich z kamjenjemi mjetachu. Někotri policistojo žo franichu. Sawołanym wojakam žo poradźi, njemér potlocżicź. Dwagecżi sběžarjow žo saja.

We Władimiru Wołynskim žo 15. novembra politisti proges pščeczeżiwo 151 Wukrajinzam dla kommunistiskeje agitazije sapoczinje.

Pschihoty sa zwjask azijskich statow.

Rusti wukrajny kommisar Cżicżerin je do Odeży wotjeł, hdyž žo z turkowskim wukrajnym ministrom Ruždi bejom setka, kotryż žo z wójnskej łódźu „Hamidie“ do Odeży pschihwjese. S tym žamym cżahom kaž Cżicżerin je do Odeży też turkowski pósłanz w Moskwje Sedźaj bej wotjeł.

Zeńtwa belgiskeho kronprynza se schwedźej prynzeßu.

Sstrjedu dopoldnja je žo w Brüsselu w biskopskej zyrkwi śwj. Gedule belgiski kronprynz Leopold se schwedźej prynzeßu Astridu zwerowak. Dokelž žo wo smětchanu zeńtwu jedna, schtož wěrywuznarje nastupa, njeje žo Boża nischa śwjeczitka.

Venizelos nocże z ministrom być.

Venizelos, kotryż w Pariju bydli je sastupjerjej nowiny „Quotidiena“ prajił, so won sastopnistwo zwonkownehno mis

Nowy konflikt w prašenju dźełonjemčerjow.

W posedźenju sozialnopolitiskeho wubjerka němskeho žejma je žo žrjedu knjeżeństwowy nacżiń wo krifowym spomożeństwie wuradźowak, po kotrymż ma žo wudawkowanym dźełonjemčerjam hacz do 31. měrza 1927 dotalna podpjera płacżeć. Němskonazionalny namjet, so bychu žo wudawkowani dźełonjemčerjo kaž hacz dotal se spomożeństwom podpjerali, žo wotpokasa. S hłosami kommunistow, sozialdemokratow, němskonazionalnych a ludowzow pak žo namjet kommunistow pschija, po kotrymż dyrbjake žo wšitke wobmjesowanja w spomożeństwje dźełonjemčerjow wotstronicz a žo płaczenje podpjery bjes wobmjesowanja dale wjesej.

Sapółčanz **Esser** z zentrumskeje strony na to praji, so **je knjeżeństwowy namjet z tym padnył** a so žo dalsche wuradźenje wotstorczi. Won namjetny, so by žo nasajstra nacżiń wo dźełowym žudźe do wuradźenja wsak.

Zentrumski pósłanz Andre bě pschczežiwo tutomu namjetej a praji, so sastupjerjo knjeżeństwowych stronow žo pschi dalschich wubjerkowych wuradźenjach njewobdźela, dokiż žo wobstejnosće wjetschiny njejšu rosjasnike.

Sastupjeř němskeje ludoweje strony to tutomu wotjepjenju wuraśnje pschisamknu.

Municiju dźełace mašiny w Steyeru zebrali.

Swjatkarska wojerška kontrollowaza kommisija je pšched někotrymi dnjemi w Steyerskej bróńjernej maschiny a kłady wobhladowała. Pschi tym je wulku liczbu maschinow nadeschła, kotrež móża žo k dźełanju munizije wužicz. **Wódła tehо** žu wulku hromadu jenotliwych tšełbowych dźełow namakali. Kontrollowa kommisija je tehо dla njedźiwajo protestow bróńjernineje direkzije tele maschiny a tšełbowe dźele sebrała. Licba sebranych maschinow je tak wulka, so je k jich wotwjesenju zyły żelesnišći cżah trěbny. Sa wotwjesenje druheho sebranego materiała budźe 25 nakładnych waggonow trěbnych. Sebrane maschiny dyrbja žo z dźela sniczicź, z dźela pschedacz.

Kónc Landsbergskeho procesa.

Wyschschi statny rěcznik bě sa Klaprotha dla spytaneho mordarstwa 5 lět khłostarnje, sa Heina dla pschipomhanja 1½ léta khłostarnje, sa Schulza dla nadpjeranja na mordarjowo 7 lět khłostarnje namjetował. Sa pad, so žud hišcże njeby wo winje wobskorżenych pschestupowdżeny byk, wyschschi statny rěcznik namjetowasche, so bychu hischcże dalschi źiwedży, mjes nimi major swonka służby Buchbrueder, feldwebel Stein a tšełj Achenbach skałali.

Sšud na namjety wyschscheho statneho rěcznika do zyła njeje dźiwał, ale je jara łahodny wušud wuprajił. Erich Klaproth je žo jenoż dla cżeżkeho ranjenja k jastwu na jene léto sajudźił. Jan Schulz a Hein staj žo na thoty statneje każy wuwinowałoj. Finanśki wukas pschczežiwo Schulzej žo wrócżi.

Rozrěčenje z Pilsudskim.

Wulke dźiwanje je rosrěczenje słudźiło, kotrež je Pilźudśki z jenym amerikanskim nowinarjom měł. Jeho wopschijerjese je žo w amerikanskich nowinach „Record“ (we Detroitu) wocżischczało. Pilźudśki je mjes druhim po słowje rjekł:

Wěrno je, so chżu z diktatorom Pólšeje być, ale jenoż diktator, každy je amerikanski president, niż pak diktator, kotryż w někotrych europiskich statach knjeża.

nitterstwa nje pschijidjimu, jeli so by so jemu posticsko. Wón so nad **dobrejom republikanow wjeseli,** tola nochce janeje aktiwneje role wjazy hrać.

Wójna w Chinje.

Kantonske wójsko cehnije na Nanking.

Sunczuanfang je sc swojim wójskom do Nankinga pschicehnył. Jeho wójsko je w njeporadbu s prowincy Kianfi wuczahko. Kantonske wójsko s Kiukiang postupuje a worzakuje so, so sa dnjc njedzeli psched Nanking pschicehnje.

Japanski ministeriki pschedsydu spekulazije a wopacznje pschijaci wobwinowany.

Kaz japanske nowiny pischu, ministerskeho pschedsydu Wakatsuka wobwinuja, so je wopat pschijabał, bdyz je prek, so je so pschi wetschych finanznych operazijach wobdzelił. Pschiwischowarjo ministerskeho pschedsydy pak twdawaju, so wo hole pschijtodzenje dze, kotrez so na to merci, knjezerstwo powalicz, prjedy hacz so heim 20. dezembra zhromadzi.

Pucowanje rumunskeje kralowcje po Americy.

Wo pucowanju rumunskeje kralowcje „Associated Preß" powe: Rabbin Meritt w rezi w Portlandze kralowu kristusowstwe, pokasujo na pschesezehanje **zydowskeho wobydlerstwa w Rumunskej.** W Chicagu so wyschichi sudnik Dawid sapowedzi, so pschi powitanju kralowcje wobdzelicz, dokelz **rumunske knjezerstwo njesnjehlitwosci a pschesezehanju polekuje.** Kaz so s Rochmonda (we Virginskim statu) powe, je president Southern Baptist Convention prajik, so je kralowa prostwu wo krotku **audienzu k lepschemu rumunskich baptistow wotpokasał** a nadzijo wuprajl, so by kralowa lepschimy nabozenskeje swobody w Sjedmozecnych statach spoznawschi ju tez Rumunskej pschewjedła.

Ze Serbow.

Budyschin.

Pjatk, 12.nazymnika,
Livina, biskopa.

† 1888 farar Jakub steji pred sudom w Lipsku, hdzez jeho justieny rada Mosak-Kłosopólski zakituje. —

† 1913 farar lic. theol. h. c. Jurij Jakub-Njeswacidlski w Budyšinje na wumenku. — Po jeho poslednjej woli bu na Njeswacidlske pohrzebnisco pokhowany. — Stóz je telko za serbski lud dzdał, pisał, predował a so modlił, kaz wón, sluša do jeho najswernischich wótcincow. — Hdzez so wo to jednase, cesó naseho luda zastupował, wón **to ze wsej swéru a husto z najwjetschimi woporami wukonja.** — We jeho powazy beše jimaca móc, kiz z jeho zíweje wéry wukhadzese. —

Přislowo: Wosoł ma so rady za knjejskeho konja.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrom. +3, thermometer wo dnjo +12. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer w nozy +5. — Wyschina zahasche wczera rano wot Adriatiskeho morja pches nasche **strony** hacz do Ruskeje. Nad Jendzelskej nizina leži. **Druha so k** poknozu wotsalaje. Schkleńza pokasuje dale na zjane. — Jutsje zobotu je pren bertlk mezacka. Sstónczko 7,19 hodzin zhadza a so 4,09 hodzin khowa. Mezacz zhadza popoldnju 2,02 hodzin a so do poknozu 11,47 hodzin khowa.

— **Reje a druhe sawjezelenja na pokutnym dnju a zmjertnej njedzeli.** Poliz. hamt dopomina na sawjezene czasy dzjiwajo na **bliski** pokutny dzeń a zmjertnu njedzelu: 1. Rejwanje na sjawnych mestnach, w priwatnych domach abo w mestnostsach sawrjenych towarischnoszow zu pokutnu dzeń, pschedwjecor zmjertnje njedzele a zmjertnu njedzelu jakasane. 2. Sahudzbne poskiczenja a druhe harowate sawjezelenja na sjawnych mestnach ptaczitaj pokutny dzeń a zmjertna njedzela jako sawrjenaj czasaj. Na tutmaj dnjomaj zme so jenoz khutna hudzba poskiczecz 3. Dziwadłowe kinomatografiske pschedstajenja zmedza so zmjertnu njedzelu a pokutny dzeń wotmerzi, bdyz zu pschedstajenja khutnoszi dnja pschimerjene. Pschedwjedzenje zmeschkow, tryskow, wjeselych hrow, operetow atd. je sakasane. Sawrjeny czas saporczina so za reje na pschedwjeczoru zmjertnje njedzele a popold. w 6 hodź. a pokutny dzeń w nozy w 1 hodź., sa hudzbne poskiczenja, dziwadłowe a kinomatografiske pschedstajenja na wobłmaj dnjomaj rano w 6 hodzinach.

— **Dzerzaki nowinow** moja korczmarjo, kiz „Serbske Nowiny" we swojej korczmarskej zistwje wupokoja, zebi we wudawarku „Serb. Nowin" darmo wotewiacz.

— **K wólbam mescheczanskich sastupjerjow.** Meschczanska rada, wólbny hamt, dawa w tomle czisle wosiewjenje wo wólbach meschczanskich sastupjerjow wocsischczecz, kotrez so njedzelu, 14. nowembra 1926, wotmeja. Pischi tom na so wobkedzbowacz, so wólbny czas wot 9 hodź. dop. hacz do 6 hodź. wjeczor traje a so zu wólbne wokrizby samkne kaz pschi wólbach do krajneho zejma 31. oktobra. 1926. Wólbne wopischa so pschi wólbach meschczanskich sastupjerjow wustajecz njemoza. So by so czischczenjzy we wothłosowarskich mestnoszach sadzewało, so wolerjam porucza, so lychu tak kaloko hacz je jim mozno, hizo w dopoldnischich hodzinach wolicz schli a so njebychu do poznich popoldnischich hodzin czakali.

— **Swobodne njasazowe zitti (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 13. nowembra, dopoldnja wot 7 hacz 9 hodź. wotedawa so: nasalene howjase njasa, punt po 50 pj., zyre zwinjase njasa, punt po 60 pj., zyre czelase njasa, punt po 60 pj. Swinjase njaso wotedawa so jenoz na czisla 2451—2500.

— **Wustajenja pjerschnoweho skotu a karnikłow w Budyschinje.** Sjednoczeni plahowarjo pjerschnoweho skotu a karnikłow w Budyschinje a wokolinje pschihrawja wot 26. hacz do 28. nowembra we wojerskej swczowarni w Budyschinje pschi Lubijskej drózy saso powschitkomnu wustajenju pjerschnoweho skotu a karnikłow. Budze nehdze 500 czischow pjerschnoweho skotu a nehdze 400 czischow karnikłow kaz tez mnohe wschelake wupkody wustajene. Wustajenja so pjatk, 26. nowembra, pop. w 3 hodź. wotewori.

— **Wobkhad nalutowankow pschi nalutowarni mesta Budyschina.** W oktobru saplackich 220 000 hr. nalutowankow. Nalutowarnja wuplaczi 43 277 hr., potajkim bechu dothody 177 332 hr. wosche. Wobstakt nalutowankow wuczinjesche kónz oktobra 1 703 996 hr. Mjes druhim wupisa so 218 **nowych knjikow.** Wscho hromadze je tuthwilnje 5017 nalutowanskich knjikow nemskostatneje hriwny we wobkhadze.

— **Pola postowcho sarjadnistwa** bu pschesegadzeny telegrafowy direktor Zimmerling, pschedstejicjer Budyschskeho telegrafiskeho twarskeho hamta, na postowy hamt we Dusseldorfje. Postowy direktor Schmidt z Drjezdzan pschesegadzi so za pschedstejicjerja telegrafiskeho twarskeho hamta w Budyschinje.

— **Haasenstein a Vogler akz. tow.** Dokelz su so we wobkhodnym wobkhadze w poslednim czasu samenjenja stake, pokasuje nemske akz. tow. Haasenstein a Vogler w Berlinje na to, so wono a wschitke jeje sastupjerstwa w nemskim stacze z amstriskim Haasenstein a Vogler akz. tow. we Winje nicso zhromadneho nima.

— **Ssebi zywenje wsak.** Na Zidowje zebi nehdze 20kitny montér dzensa dopoldnja w zahrodze starschiskeje lezownosce z wobweschnjenjom zywenje wsa. Pschiczina zamomordarstwa je thorosc.

— **Krwawna hanba.** Kriminalna policija jeneho tudomneho 66letneho ratarskeho dzeckacerja saja a statne rec znistwu pschepoda, dokelz je se swojej 33letnej dzowku, kotraz tudy bydli a je jako hospoza pschistajena, krwawnu hanbu hnał.

— **Jebaka sajeli.** Kriminalna policija saja nehdze 30letneho jebaka, kotrehoz s kojeschim listom pytachu cez 10. 11. 26 w naschim meschcze jako pschechupski sastupjeł s Berlina dzekacze. Won pschijimowasche pola tudomnych wobthodnikow nawschitki sa jenu Berlinsku reklamowu firmu a zebi hnydom napiacenje zadasche.

— Kradnyli su w nozy z 5. 11. 26 s jenoho balkonoweho wobloženja na Schillerstich wukhodzowanischcach chinesku, dolhokrótnatu, czornu a bełu kosazu kóżu a 8. 11. 26 pschi nuitschodze noweje pschekrowseje kasarny wuzaze koło znamki „Primus" c/o. 152 227, s nemskim swobdzikom s czornymaj gumijowymaj pschimadłomaj, zoltymi swjencami s czornej smuzku, bjes prednjeho spinadła, wobaj pedalaj beschtaj sthinjenaj, na sadnim kole be nowy mantl. — We wokolinje kradnychu w nozy z 8. 11. 26 s dobyczom do twarjenja s 5 stolpch czaznikow s wotstrankowatym wecztom s czislami 66 849, 66 834, 9 109 381, 1 505 967, 56 417 znamki „Ankra", wschitke s 585 kolkowane, dale stoty czaznik s pruznym wecztom, 585 kolkowanym, znamki „F. W. C. Schaffhausen", dale stoty muzazy czaznik se nak adzenymi liczbami, zitterowany, dale stoty muzazy czaznikowy rjezas, 2 stotaj pjerschczenjez, 585 kolkowanej, 1 njeju ma jedyn podbaracz, druhi amethyst. — Wo wjesowne zdzelenja prozy kriminalne wotdzelenje w Budyschinje.

— **2. symsli wudawk nemskostatneje kurjowcje knihi za 1926/27.** Druhi symsli wudawk 1926/27 nemskostatneje kurjowcje knihi wunidze w czasu wot 10. do 13. dezembra. Won wopschisa nimo mnohich wazinych pschemenjenjow, kiz su so wot sawjedenja noweho symsla zesnehu plana w Nemskej stake, najnowsche jesdze plaun Franzowskeje, Jendzelskeje, Italskeje, Juznoslowjanskeje, Ruskeje a Egiptowskeje. Pschedawanska placzizna za nemskostatnu kurkowu knihu i pschehladnej thartu zelezinzowu wuczini sazo 6,50 hriwnow. Skasanki pschijimuja wschi posty, tez formulamentowe kniharnje a pucowanske burowy. Njech so kozdy knihu sahe skasa, dokelz hewak pschi malym wudawku zaneje njedostanje.

S **Hnaschez.** Pschi poslednich gmejnskich wólbach nadjachmy w naschej wsy jenoz jedyn wólbny namjet, wschitzy bechu so na jenu lisczinu sjednoczili. Letsa pak je bina, su zo tu wólbne namjety zapodali. Na prenjej lisczinje steja wuczer Vogt, kubler Ulbricht, zimnaczer Njeka a fabrikant Lehmann, druha lisczina pokasuje wujena tejsej Postel, formar Holan, maschinthwarz Krawz a fabrikski dzelaczer Scholta, na tsecu lisczinu su sapisani inspektor chorobneje pokladnje Zimmer, wobthodny mischtr Kolbe a nitrerarski mischtr Fjenm. Lisczina 2 a 3 stej zo dla zhromadzenja shytknych hłosow sjednoczilej. Kaz zo zda, je mjes wobdzelerskimi wulki sajim za gmejnske wólbny tak so mózemy se zhlynym wobdzelenjom pschi wothłosowanju rec znistwu pschepoda, dokelz je se swojej 33letnej dzowku, kotraz tudy bydli a je jako hospoza pschistajena, krwawnu hanbu hnał.

— **Jebaka sajeli.** Kriminalna policija saja nehdze 30letneho jebaka, kotrehoz s kojeschim listom pytachu cez 10. 11. 26 w naschim meschcze jako pschechupski sastupjeł s Berlina dzekacze. Won pschijimowasche pola tudomnych wobthodnikow nawschitki sa jenu Berlinsku reklamowu firmu a zebi hnydom napiacenje zadasche.

— Kradnyli su w nozy z 5. 11. 26 s jenoho balkonoweho wobloženja na Schillerstich wukhodzowanischcach chinesku, dolhokrótnatu, czornu a bełu kosazu kóżu a 8. 11. 26 pschi nuitschodze noweje pschekrowseje kasarny wuzaze koło znamki „Primus" c/o. 152 227, s nemskim swobdzikom s czornymaj gumijowymaj pschimadłomaj, zoltymi swjencami s czornej smuzku, bjes prednjeho spinadła, wobaj pedalaj beschtaj sthinjenaj, na sadnim kole be nowy mantl. — We wokolinje kradnychu w nozy z 8. 11. 26 s dobyczom do twarjenja s 5 stolpch czaznikow s wotstrankowatym wecztom s czislami 66 849, 66 834, 9 109 381, 1 505 967, 56 417 znamki „Ankra", wschitke s 585 kolkowane, dale stoty czaznik s pruznym wecztom, 585 kolkowanym, znamki „F. W. C. Schaffhausen", dale stoty muzazy czaznik se nak adzenymi liczbami, zitterowany, dale stoty muzazy czaznikowy rjezas, 2 stotaj pjerschczenjez, 585 kolkowanej, 1 njeju ma jedyn podbaracz, druhi amethyst. — Wo wjesowne zdzelenja prozy kriminalne wotdzelenje w Budyschinje.

— **2. symsli wudawk nemskostatneje kurjowcje knihi za 1926/27.** Druhi symsli wudawk 1926/27 nemskostatneje kurjowcje knihi wunidze w czasu wot 10. do 13. dezembra. Won wopschisa nimo mnohich wazinych pschemenjenjow, kiz su so wot sawjedenja noweho symsla zesnehu plana w Nemskej stake, najnowsche jesdze plaun Franzowskeje, Jendzelskeje, Italskeje, Juznoslowjanskeje, Ruskeje a Egiptowskeje. Pschedawanska placzizna za nemskostatnu kurkowu knihu i pschehladnej thartu zelezinzowu wuczini sazo 6,50 hriwnow. Skasanki pschijimuja wschi posty, tez formulamentowe kniharnje a pucowanske burowy. Njech so kozdy knihu sahe skasa, dokelz hewak pschi malym wudawku zaneje njedostanje.

S **Hnaschez.** Pschi poslednich gmejnskich wólbach nadjachmy w naschej wsy jenoz jedyn wólbny namjet, wschitzy bechu so na jenu lisczinu sjednoczili. Letsa pak je bina, su zo tu wólbne namjety zapodali. Na prenjej lisczinje steja wuczer Vogt, kubler Ulbricht, zimnaczer Njeka a fabrikant Lehmann, druha lisczina pokasuje wujena tejsej Postel, formar Holan, maschinthwarz Krawz a fabrikski dzelaczer Scholta, na tsecu lisczinu su sapisani inspektor chorobneje pokladnje Zimmer, wobthodny mischtr Kolbe a nitrerarski mischtr Fjenm. Lisczina 2 a 3 stej zo dla zhromadzenja shytknych hłosow sjednoczilej. Kaz zo zda, je mjes wobdzelerskimi wulki sajim za gmejnske wólbny tak so mózemy se zhlynym wobdzelenjom pschi wothłosowanju

Předženak

pschihódze letha 73. leto do Sserbow. To je hizo tsetedolho! — We wschelakich herbitich domach je hizo dzeda a wowku pesionik. Nekt so wjeseli nad mlodym krutym spatom, hdyz so sprawnje prózuje a so k herbskemu mjenu wuznaje. — Njedawno pak je w jednej wsy zonsku wobdal, psched kotrejz je so tak nastrózał, so jemu jeho bu wloznu stawachu. Toho so njeby nadzał, so taiscich zonstich scherjenjow tez w naschich herbitich wsach wokolo brodzi. — Bohudzak, so naschu czesnu herbsku rec njerosumjesche Ton „Frajlajn" beše z nekajkeho druheho dwora! Kak jara sebi Pschedzenak pschitsitone, pekne, czesne herbske knjezny chwalt, to je rozestajał w naslawku: „Wjesole knjezny Lasowske". — A niczo so jemu bole njelubi, hacz s jich mlodeho erta — slyschecz herbiti postrow — a prosym: „Podajcze nam swoju protyku!"

*

Sstawajenje wuschich wuczerjow. Wuschi wuczerjo Sserbskeho wuczerskeho towarischnoszwa su na swojim lanskim zeminje w Budyschinje wuzwolili komisiju, kotraz ma nadawki wuschich wuczerjow wuslidzowacz a wo nich referowacz. Komisija je nadzijo, so budu wuschi wuczerjo wot wschich wuczerjow a wuczerkow wuznawani a so jim wot wschich strow pomoz a sobudzelenje dawa. Komisija je so na swojim zeminje 30. oktobra w Budyschinje zeschadzowała a je sebi slubiła, so chce wo wschich wuschich wuczerjach zapisy zbjerac a je wuczerjam, kotrez su so k komisiji wobroczili, wotpohlad na to dała, so maja so wo wuschich wuczerjach wuprajecz. Komisija je so tez wobroczila, so chce wo wuschich wuczerjach wuprajecz. Komisija je so tez wobroczila, so chce wo wuschich wuczerjach wuprajecz.

Pucowanje rumunskeje kralowcje po Americy. Wo pucowanju rumunskeje kralowcje „Associated Preß" powe: Rabbin Meritt w rezi w Portlandze kralowu kristusowstwe, pokasujo na pschesezehanje **zydowskeho wobydlerstwa w Rumunskej.** W Chicagu so wyschichi sudnik Dawid sapowedzi, so pschi powitanju kralowcje wobdzelicz, dokelz **rumunske knjezerstwo njesnjehlitwosci a pschesezehanju polekuje.** Kaz so s Rochmonda (we Virginskim statu) powe, je president Southern Baptist Convention prajik, so je kralowa prostwu wo krotku **audienzu k lepschemu rumunskich baptistow wotpokasał** a nadzijo wuprajl, so by kralowa lepschimy nabozenskeje swobody w Sjedmozecnych statach spoznawschi ju tez Rumunskej pschewjedła.

Stazija.

Wukrajinske powedanscko.

4] (Pokraczowanje.)

„Ja njemózu. Mam snadz macjerne zylsy pschisporjecz? Nanej jenicskeho zyna rubicz?"

„Czehodla njesyn czi pomhali?"

„Hdyz nan mi husliczi domoj pschinjese, rosbi se stryj. Nichtó i nasz njejme proschersche zjemjesto wukonjecz, won sarczi."

„Smuj jenoz hor!"

„Pomhaj mi, Tanasko! Ty sy zylny. Ty sy sdonk sadjerzał a wrócocziznyk, kiz mejesche mi hlowu rosmjasecz, pomhaj mi stryja pschetwinycz, kiz mi wutrobu kama."

Tanasko so smejesche. „Ty zebi wjele zadasch. Wasch stryj na naschu radu pokuchacz njebudze. Hlej, kak tam mróczakli se semje wutsupuja, tak pschindze twój wozud s tebje kameho. Nétko pak by hizo na czasu bycz, kuleschu (majsowy wozmuz) waricz. Woni so dzensa wschitzy pryedy domoj wrócza, njewjedro sda spschichnicze so nawalicz hacz zmy zebi myslili. Hlej, kak nad leßom kurjawa czehnje."

„Sawodzenk ruzalki (leßneje zoniny)", schepotasche Wasztiij. Won wucjeze malu pschicezakku se dybjaka, a mjes tym so Tanako woheń pschi jednorem wohnischczu sadzeła, sapocza hracz. Lahodna, czicha melodija zaklinicza, jako se rospoczenja ducha czemneje doliny wukhadzaza, ale pschi hraczu twjhladkowachu so ryzy, pryedy z hródby a starozesne srodzene, i wóczkow twudoby so prucha a czelka czerwjeni stupajche do bledzych lizow. S nahlym blyskom a hrimotom so won pschetorhny we hraczu. Tu tez pschikhadzachu hizo towarischojo dzela pches lijazy so dechcz, — po zpadowatej twdolinje horje, — zmykajo so, skakotajo, a horschi nawiwsow so zuwajo khwatachu czi druzy zem. Wótsje zmewanje a wjeßoke zjiwenje knjeßesche nadobo w czichej mestnoszi, a zylna zmolana wón, wukhadzaza z dzekanskich **drastow, napielnjowasche dom, bdyz bechu wokenza pschez** czasy dzjiwajo na **bliski** pokutny dzeń a zmjertnu njedzelu: 1. Rejwanje na sjawnych mestnach, w priwatnych domach abo w mestnostsach sawrjenych towarischnoszow zu pokutny dzeń, pschedwjecor zmjertnje njedzele a zmjertnu njedzelu jakasane. 2. Sahudzbne poskiczenja a druhe harowate sawjezelenja na sjawnych mestnach ptaczitaj pokutny dzeń a zmjertna njedzela jako sawrjenaj czasaj. Na tutmaj dnjomaj zme so jenoz khutna hudzba poskiczecz 3. Dziwadłowe kinomatografiske pschedstajenja zmedza so zmjertnu njedzelu a pokutny dzeń wotmerzi, bdyz zu pschedstajenja khutnoszi dnja pschimerjene. Pschedwjedzenje zmeschkow, tryskow, wjeselych hrow, operetow atd. je sakasane. Sawrjeny czas saporczina so za reje na pschedwjeczoru zmjertnje njedzele a popold. w 6 hodź. a pokutny dzeń w nozy w 1 hodź., sa hudzbne poskiczenja, dziwadłowe a kinomatografiske pschedstajenja na wobłmaj dnjomaj rano w 6 hodzinach.

— **Dzerzaki nowinow** moja korczmarjo, kiz „Serbske Nowiny" we swojej korczmarskej zistwje wupokoja, zebi we wudawarku „Serb. Nowin" darmo wotewiacz.

— **K wólbam meschczanskich sastupjerjow.** Meschczanska rada, wólbny hamt, dawa w tomle czisle wosiewjenje wo wólbach meschczanskich sastupjerjow wocsischczecz, kotrez so njedzelu, 14. nowembra 1926, wotmeja. Pischi tom na so wobkedzbowacz, so wólbny czas wot 9 hodź. dop. hacz do 6 hodź. wjeczor traje a so zu wólbne wokrizby samkne kaz pschi wólbach do krajneho zejma 31. oktobra. 1926. Wólbne wopischa so pschi wólbach meschczanskich sastupjerjow wustajecz njemoza. So by so czischczenjzy we wothłosowarskich mestnoszach sadzewało, so wolerjam porucza, so lychu tak kaloko hacz je jim mozno, hizo w dopoldnischich hodzinach wolicz schli a so njebychu do poznich popoldnischich hodzin czakali.

— **Swobodne njasazowe zitti (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu, 13. nowembra, dopoldnja wot 7 hacz 9 hodź. wotedawa so: nasalene howjase njasa, punt po 50 pj., zyre zwinjase njasa, punt po 60 pj., zyre czelase njasa, punt po 60 pj. Swinjase njaso wotedawa so jenoz na czisla 2451—2500.

— **Wustajenja pjerschnoweho skotu a karnikłow w Budyschinje.** Sjednoczeni plahowarjo pjerschnoweho skotu a karnikłow w Budyschinje a wokolinje pschihrawja wot 26. hacz do 28. nowembra we wojerskej swczowarni w Budyschinje pschi Lubijskej drózy saso powschitkomnu wustajenju pjerschnoweho skotu a karnikłow. Budze nehdze 500 czischow pjerschnoweho skotu a nehdze 400 czischow karnikłow kaz tez mnohe wschelake wupkody wustajene. Wustajenja so pjatk, 26. nowembra, pop. w 3 hodź. wotewori.

— **Wobkhad nalutowankow pschi nalutowarni mesta Budyschina.** W oktobru saplackich 220 000 hr. nalutowankow. Nalutowarnja wuplaczi 43 277 hr., potajkim bechu dothody 177 332 hr. wosche. Wobstakt nalutowankow wuczinjesche kónz oktobra 1 703 996 hr. Mjes druhim wupisa so 218 **nowych knjikow.** Wscho hromadze je tuthwilnje 5017 nalutowanskich knjikow nemskostatneje hriwny we wobkhadze.

— **Pola postowcho sarjadnistwa** bu pschesegadzeny telegrafowy direktor Zimmerling, pschedstejicjer Budyschskeho telegrafiskeho twarskeho hamta, na postowy hamt we Dusseldorfje. Postowy direktor Schmidt z Drjezdzan pschesegadzi so za pschedstejicjerja telegrafiskeho twarskeho hamta w Budyschinje.

— **Haasenstein a Vogler akz. tow.** Dokelz su so we wobkhodnym wobkhadze w poslednim czasu samenjenja stake, pokasuje nemske akz. tow. Haasenstein a Vogler w Berlinje na to, so wono a wschitke jeje sastupjerstwa w nemskim stacze z amstriskim Haasenstein a Vogler akz. tow. we Winje nicso zhromadneho nima.

— **Ssebi zywenje wsak.** Na Zidowje zebi nehdze 20kitny montér dzensa dopoldnja w zahrodze starschiskeje lezownosce z wobweschnjenjom zywenje wsa. Pschiczina zamomordarstwa je thorosc.

— **Krwawna hanba.** Kriminalna policija jeneho tudomneho 66letneho ratarskeho dzeckacerja saja a statne

(Pokraczowanje schehuje.)

wanju licźicą. Pśchi wólbach do krajneho śejma wobdźeli so nehdźe 66 prozentow.

S Wjeleczina. Pjatk wječor shromadźi so nehdźe 80 wosobow w domje sa mkodźinu, so bychu kschesćanske towarstwo starschich sakoźiłe. Knjes sekretar Hoblanđ wot krajneho swjazka kschesćanskich towarstwow starschich we Drjezdźanach pschednoschowaschе wo samerje a mjenosći tuteho towarstwowo. Wschón nabożny sakład dyrbi starschim dom, wobsehe macź pokoźcź. Knjes farar Rjencź rosprawjesche, so je w tudomnym schulskim wubjerku a we gmejnskej radźe k wojowanjanu pschichźo, dokelź dyrbjeśe so moralna wuźba sawjesćź sa 5 dźesći, kotreź běchu starschi wot nabożneje wuźby schmórnyć dali. To je ź pschiczinu, so so towarstwo starschich sakoźi.

S Maleho Wjelkowa. Pola nas njedźelu, 14. novembra, gmejnskich wólbow njebudźe. Wu jenoź jedyn wólbny namjet sapodaty a wobźoły, kiž su pomjenowane, placźa sa wustwolene. To su gmejnscy sastupjerjo Anders, Eckhardt, Heidemann, Heinrich, Lewerenz, Ryćeź, Krawz starschi, Simon, Wolf a Ziegler. Namjetniscy su Delank, Buj, Rostok, Wagner, Gneuß, Maatz, Filip, Janasch, Piwarz, Kapleŕ a Vollmer.

S Bukez. K wólbam gmejnskich sastupjerjow so we naschej wśu wichelazy prózowachu, so bychu jednotnu wólbnu liśćinu postajili. To pak so pschewinjeśź njehodźeshe. Nětko su ći wólbne namjety pschipóśnate. Na prěnim namjecze śteja sćěhowazy knjeźa: Najeńk źiwnosće Maiwśch, źiwnosćeŕ Kozor, śedlaŕski mischtr Schreiter, wojnaŕśi mischtr Husak, wuceŕ Kichźan, mustraŕ Schołta a samkaŕ jědnych kokow Mróś; na druhim namjecze śu sapśisani: Blidaŕ Zimmer, rěźaŕ Schmidt, statny pschisłuśajeny Bakaŕ, pjekaŕski mischtr Kołka, montéŕ Klötzner, żelesniśki sastojnik Wagner, wikowaŕ se śurnymi produktami Geuschovek; śiecźa liśćina pokasuje sćěhowaze mjena: Mulkoshrodnik Wujanz, kowaŕski mischtr Gnauck, domjazy murjeŕ Urban. Wólby gmejnskich sastupjerjow su njedźelu wot dop. 10 hacź do popołdnja 5 hodźin.

S Bukez. Swój 25ćětny mischtriski a wobkhodny jubilej źwjeźeshe tudomny klampnaŕski mischtr Bruno Pacź, kiž je ź dobom wobhedźeŕ hoscźenza „Zur Felsengrotte". Jubilaŕej śo je wschěch śtron mnoho śbožopschećow dosta.

S Lubija. Tudomna Kommerzska a privatna banka je dźeŕ swojich nětcźišćich wobkhodnych mětnoscźow mějicźelej Metropolskeho kinowa Petzoldej k pschetwarjenju do kinowa pschewostajiła.

S Hodźija. Póndźelu, pśiedy hacź so dopołdnischa schula sapocźa, wjednik tudomneje schule, knjes wuśiśichi wuceź a kantor Wólkl dotalneho wupomhaŕśeho wuceźerja pśichi naśiej schuli sapokasa. W śamnjenim ćasu łapokasa knjes wuśiśichi schulski rada prof. Kral ź Budyśhcina nowowustwolenebo powołaŕskeho wuceźerja Jana Wachsa pśiched jenej hele'ażej rjadowniu śwjatkowje pokraćowaŕśeje schule. Ministerstwo sa ludowe roswuczowanje je dowoliło, so knjes Wachs w mjenowanej schuli roswuczuje, pśiedy hacź je pruhowanje powołaŕskeho wuceźerja wotpołožił. Jeho śłónćne wobtrucźenje pak móje halle fo stać, hdyź je pruhowanje wobstał.

S Hodźija. Sa wólby gmejnskich sastupjerjow, kiž su pschichodnu njedźelu, śtej dwě wólbnej liśćinje postajenej. Na liśćinje prawizy śteja mjena: Hornczeŕśti mischtr Ota Gagel starschi, kubleŕ Pawol Pětśchka a dwohowy wothladowaŕ Freudenberg. Liśćina lewizy sapocźnje pak so ź mjenami: Cźeśka August Löhnert, samkaŕ Max Biesold a rataŕśi dźełaceŕ Waltaŕ Hahn.

S Njeswjedźiła. W naschej wśu mamy nětko dwě śynkawowni. Stara śynkawownja je w knjezim dworje. To je so pschi wohnjach wo wśu pschezo jako njelube wopokasało. Tohodla je so tej gmejna rosśudźiła, so śebi nowu śynkawownju natwari. Twarjenje je śwojimi śćerkotimi wrotami a cźerwjenej zyhelowej śćeku cźini pschecźelnu sacźišćenu a w nim je mětnoscź za dwě śynkawje. Synkawownju staj twaŕkaj pschedewjaćź. Schmiedel a Pawlik natwaŕikoj. Twar je so bjes kóždeho njeswjeła k swojemu końcej dowjedź.

Z **Konjec.** Wot srjedy do śtwórtka pobychu padauśi pola měśćanosty k. Michała Wićaza. Wutlć ćiwśi wokno załězechu do jstwy. Wotewrichu gmejnski kamor rozmjetachu papjery a namakachu nješto pjenjez a wzachu teź nješto drasty sobu. Zawěsće su runje tutu nóc z dobrym wotpohladom wolili, dokelź śtwórtk měśćanostojo Kamjencskeho wokrjesa často do Kamjenca z dawkami jězdźa, ale tam, hdźeź je pśihotowane a wotlićene myslachu, je njenamakachu. Policija z psom dotal ničo njewuśeźdźi.

Ze **Sunowa.** Zawěsće ći sami paduśi, kotrěź Konjecy doma pytachu, pobychu w nocy wot srjedy k śtwórtkej pola měśćanosty Pětra Handriki. Tež pśez wokno puć do domskeho pytachu a za pjenjezami jenoź śledźachu. tola jenoź malo namakachu, dokelź tam njeběchu, hdźeź su je pśi gmejnskich papjerach snadź wocakowali. Ślědu za paduchami hišće nimaja.

Se **Ssernjan.** Loni w jutrownoniku hrajeshe pola nasj towarśtwo katolskich młodźenzow ź Rózanta „Śtote hrody" tak dospołnje a wulkotnje, so go husćišćho wot wopytarjow pśiśerje wuprajł, so bychu tutu hru tola wospjetowali. Młodźenzojo dyžichu to teź, ale nić w Sserujanach. Tola druhdźe běchu wschelake wobcźeźnosće a sadźełki. Nětko śłyśchimy, so je so towarśtwo rosśudźiło, pschichodnu njedźelu, 14. nałymnika, w Sserujanach hru hišćeshe jónu posćiźcź. Njech pak žadyn lubowaŕ rjanehо śerbśkeho dźiwadła njeskomdźi, dokelź naschi młodźenzojo njeczakaja, ale sapoczinu kóždy ras ź dypkom, kaž je w nałvećśich wosjewjene.

S Werminghoffa. Wobkrjesna dróha ź Wojerez do Budyśhcina wjedźe pśiches rjeśeńke leżownosće Werminghoffskeje jamy. Dokelź ma so wuhło mjes Wultkimi Sdźarami a Muczowom dale wurywacź, dyrbi so dróha ź Muczowa do Wulkich Sdźarow pschepołožićź. Pśichotowanske dźełа ku hijo sćinjene. Hłubokotwarjeź Claujenej we Wojerezach je so pschepołoženje dróhi, kiž budźe 70 000 hr. płaćicź, pschepodało. S twarom dyrdu so bórśy sapocźeć, so by nowa dróha, kiž psches Nowu Bukojnu powjedźe, ko junija 1927 hotowa hyła. Nadźijomnje so potom teź bórśy wotmyślena dróha ź Wulkich Sdźarow do Kulowa wuttwari.

S Cźelneho. Tudomnu Glöcknerez papowu fabriku chodźa w bliźichim cźasu sašo wotewrićź. Tulkwilnje pśichi na tym dźełaja, so bychu papowu fabriku, kotraź Glöcknerez herbam źłuschesche a kotruź je sarjadnistwo źwobodneho knjesa je Schlotheima w Krjebi sa 200 000 hr. kupiło, sašo sa wobkhod pschiprawili.

S Ruschiz. Na kermuschnymaj źwjatymaj dnjomaj so w jenej tudomnej źwójbje wobźarujomny podawk sta. Jako womka thofej sašppowasche, ju tśiśetne dźećko storcźi. Dźećko je źwojej macźerju pola womki na wopyće pschebywasche. Dźeń wariujeje wody ślecza dźećko na cźoło, a jo cźeźay wopari, so dyrbjachu hnydom po lekarja pósłacź. Nětko bź ša źwójbu ź kermuschnym wjeselom nimo. Tónle podawk njech druhich powuźi.

S Trjebjeń. Autowe njeźdoźo, kiž so psched dźeśimi cźasom na tudomnej śtatnej dróhy sta, je źebi nětko druhi wopor źadało. Hnydom po njeźdoźu wobhedźeŕ fabriki Knorr ź Dybina wumreŕ. Knorrowy śchofeŕ ź mjenom R. Siegert so tehdy tak cźeźko na nohomaj śani, so dyrbjachu jeł jemu po tydźenjach cźeźkeho cherpjenja w Zitawśkej khorowni wotewsacź. Tola teź ź tym Siegerta pschi źiwjenju sdźerźeć njemóžachu. Wbohi je nětko po źakoźtnych bolosćach wumreŕ. Wón sawostaji źonu a nekotre njesćastarne dźećzi.

S Hory pola Mužakowa. Duchakhora holza Marta Sergowez, kotraź bě so tele dny se śtarschiskeho doma wotsałła, je so sašo k śtarschimaj wrócźiła.

S Dubrjeńka. Na tudomnych leżownosćach sajachu tśioch Hródłowcźanow, kotśiž ź tyńcźkami kójachu. Lyžnycźi a śnjeze śim wotewsachu. — Na hońtwje, kotraź je na Dubrjeńcźanskim klóśchtrikim reverje wotmé, poćiela 16 hajnikow 7 sajazow, dźiwjeho karnilka a liśchku.

S Brigittenhofa pola Hródka. Dla bjesdźełaknebo sadźerźenja wójnika sta so wutoru wjecźor ½7 hodźin na dróhy ź Hródka do Wojerez njedaleko Lipoweho dwora w Pumpje śtrašcne njeśhoźo. Motorowy koleśaŕ P. se Brigittenhofa jědźeśche se śwojim wobswětlenym motorśim kołom pśiches Pumpu. Njedaleko Lipoweho dwora pschijědźechu jemu tśio kolojěźoni napschećo. Latarnje koleśarjow motorowebo ślepjacha a wón tohodła pomałsćo jědźeśche. Nadobo wuhlada krótko pśiched sobu njewobswětleny sapjchaŕ, kiž jemu napschećo pschijědźe. W tym wokomiku motorowy wjazy sapchaheј wuźi njemóžeśche, ale sajédźe do sapchaha. Wojo jeho khérro śrani. Pohonćź, kiž je bjes śwéźy jěł, je naśterje teź śpaŕ, pschetoź njemèśeśche motoźku w rukomaj. Jako móžeśche śwojeju konjow nědźe 20 metrow dale sastajićź, wizaśche motorowy njes wobémaj konjomaj. Motorśke kolo je źyle śtónzowane.

Zaposłane.

S **Barta.** W cźišśle 248 Budyśhckeho Djenika wukhwalowaśche go rjanosćź Bartikeje wodoweje wéźe, a wożoby, kiž su nastorć bałe k twarjenju wéźe a mjednistwo wosbetiu thwalbu dostachu. Teź podawacźelso a tiž twar wumjedźechu, go ź mjenom pomjenowachu. Najważnischе pak, śchtoź wjesnych wobhyźerjow najbóle sajimuje, je sapóśłaŕ naśtawka samjeśeŕak. Śnadź jemu to teź śjewili njeśhu, mjenujuź dołh, kiž je ź twarjenjom naśtał, a wośbeje kelko je go łóźbemu jenottliwemu podawacźelej abo wumjedźerjej bjéła płacźiło. Źnły twar bě tola dopśédła ź 28 000 hr. wobliczjeny a dźeńga drje je hijo ź twarjenjom 50 000 hr. pschekrocźene. Saśdźenu śrjedu go teź gmejnsźy wobhyźerjo k pośwjecźenju wodowoda pscheproźhowali, so bychu wodowu wéźu łako pschiboha wobdźiwali. Srosumićź je, so běchu jenoź nékotśi gmejnsźy sastupjerjo ź jenottliwymi wobhyźerjemi pschiśchli, dokelź je wjetśchi dźeł znjeze gmejny ménjenja, so ma so hakle wulki dołh krućź a potom hakle móża so wjesele śwjedźenje śwjećźićź.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Bretnica.** (Njeśhoże.) W jenej śtale w Hauswaldze dźghsche pola Wulkorédarjeźcańśeho śpeditéra pschiśtajeny pohonć Wehner dwaj wośaj hromadźe śwjaśaćź. Pśichi tym sajédze jemu wojo do śdźije. Wehner bě hnydom mortwy.

*S **Drjezdźan.** (Sśmjerć na kolijach.) Sśrjedu wjecźor namakachu njedaleko Pśeźanśkeho dwórniśhcźa njeśnateho starśheho muźśkeho mortwego na kolijach. Wobej nohy běchetej jemu wotjédżenej. Hacź go wo mordarśtwo abo źamomordarśtwo jedna, njeje hišćeshe śnate.

* S **Drjezdźan.** (Sašo rosbuchnjenje pola Hoeścha a Co.) S Heidenawy go piśa: W zellulosowej fabrizy firmy Hoesch a Co., kotraź bu hakle naléto t. l. ź rosbuchnjenjom donta pytana, sta so śchtwórtk dopołdnja w dwanaśej hodźinje snowa rosbuchnjenśke njeśhoże. Mjes tym so go montérojo Jdeke a firmy ź Kopźa pola Pirny ź montażu transporćitśeje pschiprawy śabkrachu, wupadny jim blescha ź agetylenom, śapali so a rosbuchny je śatośhnym wjeśekom. O rosbuchnjenjom go 13 dźełaćerjow mjenje abo bóle rani, 8 dyrbjachu do thorownje wotnjeśeć. Schkoda na materiale je pomérnje mała. Jenoź wjazy wokno je go rosbiło. Rosbuchnjenśka móź pak bě njedźiwajźy toho tak śylna, so jedyn moleŕ ź rośchtom go dele cźišnu, njes tym so móześche go druhi hišćeshe dodźerźećź. S wóźom cźeźkotransjenych je dźełaćeŕ Domśch wo cźeru popołdnju na śwoje cźeźke rany wumreŕ. Sbywajy śydomio go dźe wośeźe njeśwoći a na rukach go cźeźko wopaliłi, tola śtrachi wo źiwjenje pola nich njewobśteji. Wina na njeśhoźu njeje hišćeshe wujaśnjena. Sda pak go, so njeje blescha ź agetylinom dośćź krucze sacźinjena a śwéźcźena była.

* S **Lipśka.** (Mordarśtwo ź roswóluśeje na dźeścju.) Tu namakachu cźeźko 13 létneje Helemy Kirchhofej, kotraź bě go 3. novembra wjecźor śhubiła, w blišśośći Eilenburgśkeje żelesniśkeje cźary pschi brśoły reki Parthe. Po lekaśkim bohrosdaću je go holza wopor śłóśmiśtwa śtaka. Móżno je, so je śłóśnik holzu wumnożował, śnajmjeńśźa to posphtał, a potom dźećzo do reki cźišnył. Wéźe je, so je holza se śatepjenjom źmjerćź namakała. W blišśośći podawka namakachu rézniśki nóź, kotruź je ź 96 wosnamjenjeny. Policija nima za njeśnatnym śłóśnikom hišćeze žadneho śleda.

* S **Rychbacha.** (Létaŕ wumreŕ.) Na létanśkim śwjedźenju ź njeśwójbnej létaŕ Baum, kotryź bě se ź śwojim apparatom k śemi padnył a go cźeźko śranił, je nětko tola hišćeze na śwoje cźeźke rany wumreŕ. Baum bě go hakle pśiched nécźtо njedźelemi wożenił.

* S **Andernacha.** (Tśjo na motorśtich kołach śnjeśbozili.) Tśjo jěźdni na motorśtich kołach, kotśiž krótko sa sobu jědźechu, śajédźechu, dokelź bě pśeni dla rosphudnjenja gumiśowje wobtrucźe padnył, jedyn na druheho. Jedyn ź nich pschildźe pschi tym wo źiwjenje. Tamnaj go cźeźko ranischtaj.

* S **Karlowych Warow.** (Sślébro a śloto.) Kaž go ź Peczawy piśa, namakachu tam na leżownoscźach kubleŕa Eduarda Bélohlawjeka bohate śeriśe śchlada na śłoce a ślébru. Wézywwuśtojni fu śwéźcźili, so śkote a ślébrone źily jara hluboko njeleźa. W pryedawśchim cźasu je go we tutej wokolinje sa źynom tyko. Wobśedźeŕ Bélohlawjeŕ je hižo trébne krućele cźinił, so by ź wurywanjom sapocźeć mohł.

* S **Pilsnja.** (Rubjeźny napdad.) Pśichi śwétłym dnju doby go do wobłhoda ź źyrobu 50 létnje Hany Bohaćejo mkody muźśki, hrabny 4 puntowśku żelesnu cźeźu a porały ź njej źoušku ź śemi. Potom wurubi pjeunjejny kaśćejź we klamach a cźełny. Sranjenja nadpadnjeneje njejśu śmjertne. Polizśi ju poradźi, nadpadnika, bjesdźełkowebo dźełaćerja Franza Schotta, sajeć.

* S **Pilsnja.** (Sswojej dźeśći do reki cźišła.) Dwaźeśćiléna śłužobna holza G. Köhlerez w Egeru bě śwojej dwójnikaj ź mosta do reki cźišća a dźeśche potom na polizíju, hdźeź go wobśkorji. Holza śteji śama na śwéźe. Nan śatepjenju dwójnikow je wośak, kotryź go wopaczným mjenom mężaźy dołho ź Köhlerez wobthadowaśche.

* S **Willomizach.** (Swada se śmjertnymi śćěhkami.) We Willomizach w Cźěchach śwadźi go wjazy młodych ludźi na dompucź ź kina. Pśichi tom 8.6 cźełła Schweiger 23-létneho pohonća Franka ź nożom tak tśašcnje, so Frank w thorownі wumreŕ.

Najnowiše z cyłeho świeta.

Sćěhrowa depeścha wo wjedźe ja jutśje ßobotu: **Mrótcźele bo pschećeźelnu, śuchu, tśenje, mile. Jenoź w południschej Franzowskej, Schpanilsej a Italiśej jo pschi mitnym wjedźe deśchcźuje.**

W dawkowym wubjerku němiskeho śejma je dr. Goricke němśke knjeźeśtwo namolwił, so by dźiwało na wobcźežne połoźenje ratatśtwa finanznym hamtam po puću wukasa poruczźło, so by na śapłaćenje śamoźenjowcho dawka, kotryź ma bo 15. nov. śapłaćiźcź, teź bjes źadanja dawkidawarjow cźakało, hacź budźe dawk po nowym hłódoźcźenju ratarśkich leżownoscźow wobliczeny.

*

Kommunistiśka ćtrona wojzewja, so njeby knjeźeśtwo w Sakśku, je śozialistow prawizy a lewizy wobśtejaze, jako śozialistiśke wobhładała, ale jako njeśozialistiśke koalizíśke knjeźeśtwo. Wona budze dźełaćerjow mobiliśowaćź, a źanu śtkadnoscź w parlamencze njepśchepuśchćźi, so by tole knjeźeśtwo powalika.

*

Kommunistiśka wobhonjeśka naleźnoscź w Prašy je wulki njemér śpadźiła. Exponent ruśleje łajneje policíji, Dymow, kotreńoź bęchu śajeli, ćhdyź bě jemu Schlumek wojeśke dokumenty pschepodał, je go ź jatby puśchćźił a ź Prahi wotjéł. Villa, w kotrymź je ruśki konśulat źamješćeny, go truźe wobkedźbuźe. Ruśki pohlanj je njejahbiźiwoścź méł, so je protestowanku notu dla natkwilneho śajeća Dymowa cźéśkoślowakiśkemu knjeźeśtwu pschepodał.

*

Franzowśke wobhadźeńśke wójśko je ź Andernacha w Porheinśkej wurćahnyło.

*

Kaž go je Shanghaina powé, so wójśko marśchalla Sunćzunafanga rosbéhuje. Kantonśkeј wójśkі śpěchuje na mésto Nanking cźeśnje. Pod tymle śaćźišćenjom je Pekingśke zentralne knjeźeśtwo wśchitkich wojeśkich roskazowarjow namolwiło, so bychu njepśchećelnośće jaśtajili a narodnej śhromadźeńśe pschichod Chiny pschewostajili.

Přilopk.

* Sśmjerć 126-létneho. Kaž go śe Crosgara we Kriśtej piśa, je tam wśtyź William Smith, jedyn ź naśtaŕśich muźi na śwéźe, 126 lét śtary wumreŕ. Hakle pśched nécźtо tydźenjomi je śtaŕz śwój rezept pschecźahaźił, kotryź je dał jemu tak dołho źiwy byćź. Po tym mjeźdyr bjał cźłowjek do 60 lét go wożeńcź, ja to pak bynjom wjele jéść, ale jenoź jednore źéźe, dyrbjał wśchędnje kuk alkohola k śebi wśacź, njedraśćejeny śpacź a go tak malo hacź možno mjerśacź. — Tomu go lodko rěcźi!

* Elefantowa wjerśha. Zirkuśoweho direktora Kossmenera, kotryź je w Strźélanach w Śchleźyśku ja śwój zirkuś lśiwo na śymu natwaŕił, je njedawno elefant nadpadnył. Rosnjendrjene śłoćko hrabnu direktora ź trubu a cźišnu jeho dwójźy do powćźra a teptajcе potom ź nohami na nim. Straśchnje franjenebo direktora dyrbjachu do khorownje donjeśćź. Pśiśicźina, so je so hewak mérne łkoćko nadobo tak roźnjendźiło, ma źo w tom pytaćź, so je direktor elefanta pśched krótkim khérro polkłoštak, ja cźoź je so błón nétko wjećźił.

* **Sa thribjetom śatśélił.** W Espenśtedźe śatśéli rataŕ Schmidt polizajśkeho aźśistenta Neitzu se Steeltena,

kotryž bě pola Schmidta bydlenje ja bjesdomnu zwójbu cžasak. Schmidta bě jara roshoriło, so dyrbi zuſnych ludźi do swojeho statoka bracź. Jako so potom zaſaſy wotmałk, cželi ratać ſ hoitwinſkej cželbu sa nim a mori jeho. —

* **Želesniſke njeſbože** na ſo mjes Mudorfom a Giersdorfom w Schleſowſkej. Tam bě lokomotiwa cžahej, kiž bě wjaſnyk, na pomoz jeła, pschi cžimž bě do cžaſa ſrafyka. Jedyn želesniſki ſaſtojnik ſo mori, 5 dalſchich ſo cžežko ſrani. Wobej lokomotiwje ſo thěrno wobſchkodźischtej a 5 wojow ſo ſ dźela roſbi.

* **Podobnak němſkeho preſidenta.** Kaž Alſkeldiſka nowina piſa, je w ſuſodnej wjeſy Ohmenach bydlazy pſchekupz Schneider Hindenburgej tak podobny, ſo tóžby je ſadźiwanjom ſtejo wobſtanje, hdyž jeho k prěnjemu raſej wuhlada. Lěta dołho cžeſa ſo Schneider hišo kaž němſki preſident, jeho energiſke wuſny napodobnja preſidentowe hacź na wóſku, a teź njeſwjeczowy wuraz a forma hłowy je zbłe Hindenburgowa. Sšo we wójnje napadny tutón cžłowjek a jeho towaršchojo dachu Schneidera jako „pólneho marſchalla“ fotografowaćej. Wobrazy běchu tak „Hindenburgiſe“, ſo Schneider jenoż ſ najwjeſchej nuſu thoſtanju „pſchi wodźe a thlěbje“ wuczekny.

* **Shromadźizna dwójnikow.** Drje prěnja ſhromadźizna dwójnikow wotmě ſo ſaſdźeny tydźeń na univerſitnej kliniku w Bonnje. Wěſche ſo ſhromadźizna dźeći kóždeje ſtarosty. Někotre pory běchu ſrěbt tak podobne, ſo dyrbjachu ſo woſebitoſcje pytaćź, ſo bychu dźeći roſeznaćź mohli. Shromadźizna dwójnikow nějeſche ſaměr, ſo bychu ſo pſchepytowanja wo herdinoſći cžłowjeka dokładnje wukonjeć mohłe. Starſchi a dźeći pokaſachu na ſdźela wobežěnych pſchepytowanjach doſcź ſajima, tak ſo ſo wobſanknu, towaršchowu dwójnikow ſałožiłej.

* **Hdźe woſtanje ſtoto?** Profeſor Guſtaw Caſſel, ſnaty ſchwedſki narodny hoſpodaŕ, je we ſwojej njedawno wudatej knihi wuprajił, ſo wobſteji ſtrach, ſo wulka internizionalna žadnoſć na ſtocze naſtanje. Caſſel ſaběra ſo we ſwojej knihi ſ praſchenjom, hdźe ſo telko ſtota ſhubi, kotrejž ſo w ſóždym lěcze nadźěła. Wot wotkrycza Ameriki ſem je ſo ſnadź na 2000 miljonow tilogramow ſtota namakało, mjes tym ſo je nanajwjaſy jenoż pokojźa we wobkhodźe. Caſſel měni, ſo w orienczje, woſebje w Indiiſkej a Chinje ſo wjele ſtota ſhubi. Burja ſthowaju cžaſto a nichtó njeſhoni, hdźe ſu ſwoje pokłady ſthowli. Indiiſzy Rjahoje hromadźa pſchezo hiſchcže wulke pokłady — jedyn ſ nich je ſwój palaſt ſe 17 000 ſukami ſtota wuſnadźeć dak. Teź orientaliſzy měſchniſzy pſchetrjebaju wjele ſtota na poſtoczenje ſtatuwow zyrkwiniſcze nadoby.

* **Wuwarjeny biganiſt.** Sc Stodholma ſo piſa: Kaž je ſo po ſmjerczi pſcheb króſtim ſemrětcho blidarja Jana Anderſena w Mólndalu wukopało, je tutón w poſlednich dźeſaczi létach ſwojeho žiwjenja dwójnu exiſtenzu wjedł, bjez toho, ſo bychu jeho pſchiſmuſni abo wyſchuſnoſcje wo tom něſchto wědźeli. Anderſen ſawoſtaji njemjenjy nimo ſwojeje žony a wjaſy dźeći w Mólndalu, hdźež bě poď ſwojim praſwym mjenom žiwy był, teź pſawidłowſku ſwójbu w Göteborgu, hdźež bě ſo poď mjenom ſwojeho w Amerizy ſemrětcheho bratra wożenił. Runje kaž we Mólndalu je teź w Göteborgu lěta dołho podpjeru ſa thudych doſtawał. So ſo tute dwójne žiwjenje Anderſena wotkrychło njeby, ſtučžowaſche ſtajnje mjes ſwojimaj wobydlenjomaj tam a ſem a pſchebywaſche pſchezy něſchto cžaſa pak pola ſwojeje prěnjeje, pak pola druheje ſwójby.

* **Wułkodźowanje na duje morja. Rekord** žyle woſebiteho raſa je njedawno nórjak ſ Norfolka ſ mjenom K. Everts poſtajił. Everts pſchekročži na mórſkim dnje Hampton-Roadſti ſaſiw. 8 kilometrow dołhi puć ſa 2 hodźinje a 40 mjeſtnichnow pſcheběhže. Everts praji, ſo je tuto wułkodźowanje jara rjane było. Jenoż wuſtaſ pſchi tym troſchtu je.

* **Srażka mjes awtom a cžahom.** Kaž ſo ſ Honſtona w Texaſu piſa, ſoſtbě tam cžah do awta, pſchi cžimž 9 woſobam wo žiwjenje pſchińdże, 25 paſażerow ſo cžežko ſrani.

* **Rubježniſtwo w Ameriz.** Kaž ſo ſ Illinoiſa we połnoczej Amerizy piſa, tſěłachu rubježniſzy ſe tſjoch awtow na Illinoiſchu měſchcžanoſtu a policajiſchku nawjedniſku. Měſchcžanoſta ſo mori, mjes tym ſo ſo policajiſt nawjedniſk cžežko rani.

Swójbne powěſće.

Sſlubjenaj: Margareta Chonez a Richard Mikanja w Budyſchinje.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija.“ Dźenſa pjatk ſpěwamy w „Serb. Domje“. Přińdźće wſitcy wěſce z dypkom, wosebje teź mužſoy, dokelž dyrbimy dwaj muſkaj khóraj wuknyć. Městopředs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje njedźelu (14. XI.) pop. 4 hodź. ſwoju měſaczu zhromadźiznu w Hänzlec hoſcźencu. Wo bohaty wopyt ſo proſy. Dowěrnicy maju to wšém ſobuſtawam wozjewić. Přednoſk je přilubjeny. Předſyda.

Kedźbu! Spěwarjo wyſš. ſulow! Dla wulkeho koncerta w „Krónje“ wotměwa ſo jutře ſobotu (13. XI.) popołdnju w 4 hodź. w „Maćičnym Domje“ hišće jena pruha a to wosebje za ſobuſkutkowacych ſulerjow wyššich ſulow. Njech ſo jim to ſobudźěłi a njech woni pak teź cyle wšśće přińdu! Druzy ſpěwarjo towaŕſtwow we Budyſinje a wokolinje, kiž maja nětkak woteńdźenje, njech ſo teź na tutej pruzy wobdźěla! Hłowny dirig.

Kurſus ſerbſkich rejow. — Přich. ſobotu (13. XI.) wječor we 8 hodź. je w „Serb. Domje“ rejwanſka pruha za wulki koncert. Přińdźće zaſo wſitcy, teź z wokoliny Budyſina. Zarjadowaŕ.

Lichaŕ. „Zernička“ ſpěwa pjatk wječor 1/8 hodź. pola Rudolfec z dypkom w 7 hodź. Tón ſamſny wječor je teź pruha za hrajerjow.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ (muzſke hłoſy) ſpěwa pjatk (12. XI.) wječor we wosmich pola Šołćić we Wotrowje. Njech wſitcy přińdu, dokelž ma ſo za wulki koncert w Budyšinju dowuknyć. Z dobom budźa ſo wo zhromadnej jězbje ze ſtatnym awtom jednać. Dirigent.

Serbſki Sokolſki Zwjazk. Zwučowaŕſki kurſus wotměwa ſo, kaž zrěčene, ſobotu a njedźelu 14./15. t. m., tónkróć w Malešecach. Započatk ſobotu wječor z dypkom w 6 hodź. K přenocowanju ſo hnydom připowěźće pola hr. Sykory w Malešecach. Zadyn načolnik a zwučowaŕ njeſmě wawoſtać. Zwučowaŕſki wotrjad.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ zmeje přich. njedźelu pop. wot 3—5 hodź. ſpěwnu pruhu. — Wot 7 hodź. je potom zabawny wječor ze ſpěwom, rejku atd. jenoż za ſobuſtawy. Přińdźće wſitcy! Šewčik.

Zwjazk Serb. Rat. Dorota. Njedźelu (14. XI.) dopołdnja w 10 hodź. je w „Serbſkej kofejownі“ zhromadźizna „Wubjerka Zwjazka S. R. D.“. Dla jara ważnych wuradźowanjow chcył kóždy wubjerkownik wěſce přińć. Předſyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Tow. katolſkich ſerbſkich młodźenčow w Róžeńće

wospjetuje po přeču mnohich hru

„Złote hrody“

njedźelu, 14. nazymnika, w Serbjanach

k čemuž wſitkich lubych Serbow wutrobnje přeproſuje. Zaſtup w 7 hodź. Započatk 1/8 hodź. Předſydſtwo.

Westen für jeden Beruf!

Wužitk a přijimnoſć dobreho laca móžeće jenoż potom khwaliť, je-li tajki wobſedźiće. Stajnje woblečeny, ſtajnje je čopty, ſtajnje ſće čiſty zwoblekany, to ſu woſebitoſce, kotrež nimo tunich płaćiznow lacow, ſobu kupujeće.

Najwjetſi ſklad wšěch wulkoſcow a jara tunje płaćizny

namakaće pola

Wilhelm Rudolph

Najſtarſi a najwjetſi woſebity dom

w Budyšinje na Kěžorſk. drózy 8

Emil Jurack

twornja maſinow, tow. z wobm. r.

w Njeſwačidle

twari jako woſebitoſć

zatwarjomne ſčroke a zubičkate młócace maſiny, ſłomowe prasy a walcowe ſrótowanſke młyny

Předawanje wšěch ratařſkich maſinow a naſtrojow

Najſpěšniše wěcywuſtojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Kolijate, wjezbowe, ſkótne, decimalne a tallojte wahi

wuporjedźa při najtuńšim wobličenju

Wilhelm Benadowy naſl. w Budyšinje

12 Hornjerſka haſa 12.

Saksa krajna loterija

hłowne dobyće evtl. 500000 hr.

ćehnjenje 1. rjadownje 18. a 19. nowembra 1926.

1/10	1/5	1/2	1/1	za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.—	

Losy poručujetaj ſtatnaj loturijowaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na K. Marxowej drózy 22. **Ernst Lehmann.** na Kamjentnej haſy 45

Předženak Protyka za Serbow 1927

Na předań

w Serbſkej kniharni w Budyšinje.

Zrěbcy

ma na předań a k zamjenjenju w hoſcźencu „Markgrafen“ w Budyšinje na Drjewowych wikach

Gustav Panitz z Lubija

Telefon Lubij 2488. Telefon Budyšin 3512.

Žony! -|- Žony!

Wupłókowace aparaty, rigatory, žiwotowe wobwjazki, měſačne wobwjazki a tajke přez wuſtupowanje, pjelęgowe khołowſki podłožki, ſtałčiki za prědki, ſtałčiki za paženi. teź wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće ſo dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šuleſkimi wrotami 9.

Łožowe damaſty, běłe nawoblečenja

K. Erler na Žitnych wikach 11.

Jědźerſnju, dub, ſolidnje dźełana, kaž teź **bůfet, kredenc klub-ſofa** z gobelinom, **wučahanſke blido** z 6 ſtólcami za **840 hr.** ma tunjo na předań, teź na wotpłaćowanje.

Despang w Budyšinje

Žane klamy na Mužakow. dr. 4.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.00, 4.40 a 4.80 hr.

poručа jenoż w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sadsic,

w Budyšinje

na Bohatej haſy čo. 4

Wosebne

ſpanſk.jſtwy, kuchiny bůfety, pisanſk. blida,

wosebje tunjo pola

Despank w Budyšinje

na Mužakowſkej drózy 4.

Cychi 1 nawoblečenje z 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawoblečenja, damaſty, kóper, barchent** m 60 pj, **ruby na blida, twjelki trjenja a ruby na hoſć. blida J. Erler w Budyšinje** rózk. Krónpryncowcho mosta.

Ranjenje předźiwo

nócnemu ſtražnikej

z tutym ponińenje wróćo bjeru.

M. Michał z Turja.

Wogłandske mudrasowe wumětſke **gardiny**

wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler naźitnych wikach 11.

Sportſka, jumperowa, fantaſiowa, rukaicowa, wuſtiwanska a ſtrykowanska

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kajkoſćow pola

Ernſt Günther w Budyšinje

rózk Žitneje haſy a Mjas. jětkoz

Kedźbu!

poſkićam ſo jako

rěznik

do domu

Pawoł Helas

kača korčma w Rakecach.

Rjane bydlenje

do kotrehož móže ſo hnydom začahnyć je k přenajeću.

Bliže we wudawarni „Serbſkich Nowin“.

Předkrylene **ručne dźěło**

hotowe jaki a bluzy.

Wilhelmina Köhlerowa

w Budyšinje na Hłown. torhoſću 5

Pytam k nowemu lětu dwě čiſtej a ſprawnej hoſpy k woženju mloka. Dale wjele dźowkow do domu, na połe a do hróźdow do jenoż dobrych měſtnow.

Přiſtajeſka Görlichowa

w Budyšinje na Sukelnſkej haſy 1. Tel. 3837.

Syna

ćehniwa kruwa

blizko k ćeleću je na předań we **Wieſelu čo. 16.**

Małe nawěſtki

w „Serbſkich Nowinach“

maja dobry wuſpěch!

K ſmjertnej njedźeli

poſkićam

wěncy wot 1.— hr. ſem **kwěćele wot —.50 hr.** ſem **wutroby a teź jenotliwe róže** po najniſšich płaćiznach.

Wšitko w najwjetšim wubjerku. Skazanki hišo nětko přijimamoſ Kupujće Waſu potrjebu pola

Willy Schade, Schweigec zahrodniſtwo Waldſtr. 7 při Nowym pohrjebniſzu

Hedwig Schade, róžowy wobkhod Friedrichſtr. 8

W Běłej Wodze H.-L.

Přiłoha k čisłu 264 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 12. nowembra 1926

Zawjedźenje elektriskeje mocy na železnicach.

Bliższe plany němskeho železniskeho druzstwa. — Lětschiny elektriskich železnizow.

Kaž so sda, zwjedźenje elektriskeje mocy na železniznych linijach w Němskej wjele spěšniše hač so myslało. Nimo druheho hraje wěsta zasadna rola, zo su so wšitke wažne železniske linije w Němskej wot lěta 1914 wjele lepje wudźełane hač linije w druhich krajach. Tuchwilu so na wšelake strony wjele nowych elektriskich železnizow natwarja, tak zo budu w krótkim času wjetše dźele Němskeje z elektriskimi lokomotiwami jězdźić. Nimo druheho hraje wěsta zasadna rola, zo su so wšitke wažne železniske linije w Němskej wot lěta 1914 wjele lepje wudźełane hač linije w druhich krajach. Tuchwilu so na wšelake strony wjele nowych elektriskich železnizow natwarja, tak zo budu w krótkim času wjetše dźele Němskeje z elektriskimi lokomotiwami jězdźić.

Wažne zasady za natwar elektriskich železnizow su w lěće 1924 wot ministerstwa za dobytk a železnicu wozjewjene. Wone rěkaja, zo maja so wšitke nowe linije, kotrež so natwarja, elektriske wuhotowanje dóstać, zo maja so wšitke linije, kotrež so wulěpšu

Kóž wokschenj wěso ſ wulkej radoſću na ſamſtne waſchnje wotmokwichu. Hakle poſdźiſcho, hdyž ſo dohladachu, ſo jim liſtowuja pobrachuje, ſa tom pſchiſtupjachu, ſo ſu dyrbjeli ſtóſte hubźiczki rſaneje jebarki drobo ſapłacźicź. Sa to pak ſu hubſti też woprawdźe jara dobre byłe. —

* Sruhny wowud ſwójbu barona Podmaniczkeho. Wojnd je ſwójbu barona Podmaniczkeho, kotrejož ród ma w městačku Lojoſmicze na cźarje ſ Budapeſta do Kecźkemeta ſwoje ſydło, w poſlednich ſchźeźi wjedźeſach tata cźęſto doma pytał. Pſched 6 njedź. narodźiſchtaj ſo we jcho ſwójźe dwójujatej, kotrajž bórzy po narodźe wumrěſchtaj. To barona tak ſrudźi, ſo cźęſko ſkhori a dwě njedźeli po ſmjerćeri ſwojeju dźěćeji ſemrě. Młoda wudowa wróćeſ ſo domoj k ſwojemu młódſchemu bratrej. Tuteho ſaja dwě njedźeli po ſmjerćeri barona Boża tuczła. Młoda žona, kotraž nětko k ſwojemu ſtarſchemu bratrej cźehnjeſche, ſapadny do cźęſkich myſlow. Runje dwě njedźeli po ſmjerćeri ſwojeho młódſchego bratra ſajědojeći ſo na jcho rowje.

* Nowe woporý orkana. S Washingtona ſo piſa: Kataſtrofa ſe ſruhnymi ſcźěhkami ſta ſo wczera we wjeſy Soplata njedaloko Waſhingtona. Sſurowy zyklon, kotryž zyle njejabaſy ſo do wjeſki nawali, hrabny mała ſchuliſte twarjenje a wotmjecźe je wot ſemje. Dwanaće dźěći w ſtarobje wot ſchěſć hacź do 13 lět bě na měſinje morwych, runje tak dwaj doroſcźenaj. Shnwiſche dźěći, kotrež ſo ſa cźaſ kataſtrofy w ſchuliſtim twarjenju namakachu, ſo pak bóle abo mjenje wichor njewobſchkodźene woſtaji.

* Rekord we na-hłowje-ſtacźu. Létaſći ſcułnant H. C. Calvey poſtaji wczera w Heulowje w Jendźelſkej nowy ſwětowy rekord we ſcźenju, pſchi kotrymž bě létadło doſpołnje wobroćene ſe ſchidkowym ſwjerćkom do ſpody. Calvey ſapocźa ſ rekordźiſm leźenjom we wyſokoſći 2000 metrow a leźeſche ſ wobroćenej maſchinu ſtoro 7 mjeniſchinow dołho. Potom dyrbjeſche létadło, dokelž bě pſcheſtał wolij do motora běźeć, ſaſny do normalneho połoženja wobroćeć. Njedźiwajo toho, ſe ſo jendźelſkemu létarjej poradźiło, rekord belgiſkeho létarja, kotryž bě 2 mjeniſchinje a 27 ſekundow w ſamſnym połoženju leźał, wo 4 mjeniſchiny a 45 ſekundow poraſcź.

Směški.

** Cźemna wěz. W jenym towaſtwje chźetaj ſo puczowarſkej ſhmnikaj (Forſchungsreiſende) w pſchehnaczu pſchetrjechi: „Hdyž běch njedawno w Jndiſkej, ſym wód bohatſkich cźłowjekow nadeſchoł, ſo mózaj jich hłowow ſo dótknyć, hdyž kleczachu.“ — „Za hiſchcźe mjeźo njeje“, ſnapſchecźiwi druhi. „W zentralnej (ſrjedźnej) Afrizy ſtorcźich na cźornych ludźi. Te běchu tak cźemne (cźorne), ſo dyrbjach ſapałki ſaſwěcźicź, chcźy-li je widźeć.“

* Spěſchna jěſba. Pjany pſchiſtupje ſ korcźmy, wuhlada awtowu dróżku na dróſy ſtejo, ſalěſe do njeje, ſakopnje ſo a padnuwſchi na durje na druhej ſtronje, pſchewali ſo won, ſtanywſchi pſchiſtupi k ſchoſérej, ſo praſchejo: „Schto mam płaczicź?“

Listowanje.

N. B. Macje prawje. Kommwory wola ſej rad pinzy k ſpuſtkenu pſchebywanju. Jenož dokładne wupałenje ſeźenow, wjeſchow a ſhowanſkow ſnicźi tutu ruku njeroſdź a jeje lohnidło. Najlěpje hodźi ſo k temu lampa ſ kakatym płomjom. Schtóž to kedźbliwje pſchewjedźe, njetrjeba ſo bojeć, ſo mohło ſo něſchto ſapaliceź. Wupałenje ſe ſchwałom ſo wſchudźe pſchewjeſcź njehodźi, woſebje tam niz, hdźež ſo w pinzach poźiwadła (Nahrungsmittel) hłowaja. — K Waſchemu druhemu praſchenju mamy naſpomnicź, ſo w nětcźiſchim małe ſłónczniſtem cźaſu je huſeźiſche pſchewerdowanje wohydlenja nuſne, nimo toho ſtajcźe ſudobja ſ njepałenym kałkom, kiž wložnoſcź w ſawrjenych runnoſcźach na ſo cźehnje. Pſchełtata drasta ma ſo pſchi cźopłych kachlach ſuſchicź, a hdyž je dozyła wuſuſchena, ma ſo kruce wukłepacź a wucźeſcź. Pſchecziwo mokrym a tłajazym ſeźenam je wupruhowany ſrědk. Wſmiſce 93 dźelow roſpróſchneho zyhela, 7 dźelow roblika (Bleiglätte) a telko laneho wolija, hacź měſchenza k ſebi běrje, doniž pſches pilaje měſchenje cźahaty wóſmuz naſtanje. Tón ſo na ſeźeny namaſa. Sa 4—5 dnjow ſwjerdnje a njepſchepuſchći ſaneje wložnoty wjazy. Taj ſpytajce!

A. D. Pohódnoſcźenje ſawěſcźeńſkich ſadankow, do tych Waſcha pożmjertna połkadnja ſłuſcha, ſtawa ſo po §§ 59 hacź 61 nahódnoſcźenſkeho ſakonja a pſchewjedźeneho porjada a to na to waſchnje, ſo nahódnoſcźene ſamoženje ſawěſcźerje a druhe pſchinoſchki ſo ſhromadnje do jeneho zyłka cźiſnu a po namjerze dowěrnika po wocźehnjenju ſarjadowanſkich wudawkow jenak na ſobuſtawow rozdźeli. Liczi ſo, ſo tute pohódnoſcźenje ſo na 15 proz. ſtají. To ſo po ſamoženju poſmjertneje połkadnizy ſłożuje. Nahódnoſcźenje móże też wyſche byeź.

Wójnſki wobſchkodźeny. Ke kupjenju leźownoſcźe, aby pak ke kupjej pjekarnje, doſtanjeſche pjenježne wotrunanja, kiž ſo po ſtarobje płaczi. Dokelž maja ſo pſchi tym wſchelake praſchenja roſrišnacź, je tola najſthmaiſcho, ſo ſo wobjimju pola ſaſtaracźerſkeho hamta wobhonicze. Jeli chcźeſce jenu pjekarnju wotnajeć, tonu ſo ſaneho pjenježneho wotrunanja njepłacźi. — Hdyž je pohładnizy pjenjes do wójny 192 hr. wucźinił, dha ſu 100 proz. toho też 192 hriwnow, kotrež macje płaczicź.

Listowanje.

N. B. Macje prawje. Kommwory wola ſej rad pinzy k ſpuſtkenu pſchebywanju. Jenož dokładne wupałenje ſeźenow, wjeſchow a ſhowanſkow ſnicźi tutu ruku njeroſdź a jeje lohnidło. Najlěpje hodźi ſo k temu lampa ſ kakatym płomjom. Schtóž to kedźbliwje pſchewjedźe, njetrjeba ſo bojeć, ſo mohło ſo něſchto ſapaliceź. Wupałenje ſe ſchwałom ſo wſchudźe pſchewjeſcź njehodźi, woſebje tam niz, hdźež ſo w pinzach poźiwadła (Nahrungsmittel) hłowaja. — K Waſchemu druhemu praſchenju mamy naſpomnicź, ſo w nětcźiſchim małe ſłónczniſtem cźaſu je huſeźiſche pſchewerdowanje wohydlenja nuſne, nimo toho ſtajcźe ſudobja ſ njepałenym kałkom, kiž wložnoſcź w ſawrjenych runnoſcźach na ſo cźehnje. Pſchełtata drasta ma ſo pſchi cźopłych kachlach ſuſchicź, a hdyž je dozyła wuſuſchena, ma ſo kruce wukłepacź a wucźeſcź. Pſchecziwo mokrym a tłajazym ſeźenam je wupruhowany ſrědk. Wſmiſce 93 dźelow roſpróſchneho zyhela, 7 dźelow roblika (Bleiglätte) a telko laneho wolija, hacź měſchenza k ſebi běrje, doniž pſches pilaje měſchenje cźahaty wóſmuz naſtanje. Tón ſo na ſeźeny namaſa. Sa 4—5 dnjow

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk, 12. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,206	100 pólsk. marków	—
jendźelski punt	20,391	100 čěſkosł. krónow	12,457
100 ſwajc. frankow	81,15	100 franc. frankow	13,675

Ejelty.

Berlinſka burſa pſchinjeſe wczera efektam ſkerje jednakowe kurſy. W běhu dnja ſo trochu porjedźichu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki ſtojachu wczera bóle w ſnamjenju ſeſłabjenja. Wukrajne wiki běchu tohorunja błabſche. Tuž pſchiſładźi pſchenjza 5 pj. a rożka 10 pj. po zentnarju. — Wczera błaczeſche zentnar

w Lubiju:

pſchenjzy 12,65—13,70 hr., rożki 11,25 hr. hacź 12 hr., jeczmjenja nałcźnjeho 10,75 hacź 13 hr., naſymſkeho —, wowſa 8,50 hacź 9,30 hr., bórnow 4,40—5 hriwnow,

w Berlinje:

pſchenjzy 13,85—13,95 hr., rożki 11,30 hr. hacź 11,55 hr., jeczmjenja nałcźnjeho 11 hacź 12,20 hr., naſymſkeho 9,75—10,40 hr., wowſa 9,35—9,80 złotych hriwnow,

w termińowym witowanju

ſa dezember: pſchenjzy 14,55 hr., rożki 11,97½—12 hriwnow,

ſa měrz: pſchenjzy 14,55—14,57½ hr., rożki 12,25—12,35 hriwnow,

ſa mej: pſchenjzy 14,52½ hr., rożki pak 12,42½—12,45 hr., wowſa 10,45 hr.

Wiki wczera w Kamjenzu.

Hušby 1,10—1,20 hr., jabłuka 10—20 pj., kruſchwy 10—15 pj., wino w kitkach 50—75 pj., tomaty 35 pj., běły kał 6—8 pj., cźerwjeny 10 pj., jódźna łoboda (ſpenat) 15—20 pj., kwětkaty kał 50—70 pj. hłójcźka.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 1—1,15 hr., jeja 17 pj., twaroh 25 pj., łany wolij 1,80 hr., hušby 1—1,30 hr., kutrěba 8 pj., běły kał 8 pj., ſeleny 20 pj., cźerwjeny 10 pj., kwětkaty 10 pj., hacź 60 pj., morchej 15 pj., jódźna łoboda 20 pj., kólrabi 5—8 pj., ſłotołej w kečźkach 10 pj., cźerwjena rěpa 10—15 pj., ſelerij 15—50 pj., łanje 5—6 pj., pětrichiłka 5 pj., hriby 30—40 pj., jabłuka 5—12 pj., kruſchwy 5 hacź 15 pj., brušnjizy 50 pj., kral 60 pj., běrny 5 pj., ſwinjanje mjaſo pſcheroſcźene 1,15—1,20 hr., (tuczne 1,30—1,40 hr.), ſkopjaze mjaſo 1,10—1,20 hr.

Wiki wczera w Shorjelzu.

Hušby 1,30 hr., brušnjizy 35 pj., zyhła 2 puntaj 15 pj. wołſke worſchi 50—70 pj., łěſne 1 hr., cźerwjeny rał 6 pjenieżkow.

Wiki wczera w Khorczebuſu.

Butra 1,90—2,20 hr., twaroh 30 pj., jeja 16—18 pj., łany wolij 1,40—1,50 hr., howjaſe mjaſo 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,30 hr., ſkopjaze 1,20—1,30 hr., ſwinjanje 1,20—1,40 hr., pleczina (Schinken) 1,20—1,40 hr., połcź ſuſcheny 1,40—1,60 hr., ſchmalz 1,40 hr., liny 1,70 hr. a ſchczinki 0,90—1 hr., karpy 1—1,20 hr., młode hołbje 0,90—1 hr., kury 2—3,50 hr., khanony 3,50—4 hr., hušby 1,20—1,30 hr., kački 1,50 hr., ſworniki 0,70 hr. hacź 2,25 hr., jajaz 6,50—9,50 hr., karnikle 2,60 hacź 2,75 hr., morchej 5—10 pj., jódźna łoboda 30—35 pj., kwětkaty kał 60—80 pj., cźerwjeny 10—15 pj., běły 8 hacź 10 pj., ſłotołej kečźk 10 pj., ujbła 10 pj., běrny zentnaz 5 hr., jabłuka 10—25 pj., kruſchwy 12—20 pj., brušnjizy 25—40 pj., kurjatka 25 pj.

Sdwinjaze wiki wczera w Khorczebuſu.

Na ſwinjaze wiki w Khorczebuſu běchu pſchihnali 1140 proſatow a 308 běłakow. Te płaczachu

proſata:

małe	12—16 hr.
ſrěnje	16—20 hr.
wulke	20—24 hr.

běhaki:

małe	25—50 hr.
ſrěnje	50—75 hr.
wulke	75—100 hr.

Stótne wiki wczera ſchtwórtk w Khorczebuſu.

Howjadłow běchu mjenje hacź poſłednje wiki pſchihnali. Sa to běchu wjazy próſdnikow na pſchedań hacź na prjedawſchich wikach. Tehorunja běchu wjazy kónſ pſchiwjedli. S wikami doſcź kłazaſche. Pſchihnali běchu 27 wołow, 15 bykow, 138 krowow, 120 próſdnikow, 23 cźelatow, 366 koni a 15 ſrězow. Doroſcźene howjadła płacźachu 300—500 hr.

Na pſchedań.

Krowa młoda wyſokoſkuſcźena w Nowej Wſy 11 pola Huſki.

Sdwinjazy na pſchedań.

Sobotu, 13. nowembra 1926:

w Hródku na Kochanowſkej dróży dop. w 11 hodź. kichźdło, kłaliki ſtoł, pihanſki ſtroj, ſchijaza maſchina, kolo, beſkowany wóz, płuſchowy ſofa, łožo ze ſłomnikom, 20 muzazych wobleków, tobak a kłamaſke ſwory; w Radwizy pſchipołdnja w 12 hodź.: piano.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodźin w Berlinje Kaž wczera, wiki woſtanu ſnadne. Tendenza wotcźakowaza. ¾12 hodźin: Kaž pſched hodźinu.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg howak 100 kg, płaćizna po złotej hriwnje.

	11. 11	10 11.		11. 11.	10. 11.
Pšeńca	277-28?	278-281	buny	21-23,00	21-23,00
rožka	228-231	228 232	woka	25-26,00	25-26,00
nat. jačmjeń	220-258	220-260	módre łupiny	14-14,40	—
nat. jačmjeń	195-208	195 208	žołte łupiny	15-15,50	—
wowſ	187-196	187-199	zeradella	—	—
kukuricźa	201-206	201-206	raps. wosuſk	16,30	16,30
pšeńč. muka	36-39,00	36-39,25	lany wosuſk,	20-21,00	23,80
rżana muka	33-34,75	33-34,75	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	11,60	12,00	běrnj. kruſki	25-26,00	25-25,50
rżane „	11,75	11,75	ſyno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps			rżana ałoma	1,15-1,60	1,05-1,40
lane ſymje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	42-46,00	40-46,00	wowſna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	22-23,00	21-22,00	jačna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaćizny ręcznego skotu na Drjeżdżanskich skótnych wikach.

11. novembra.

6 woł., 2 byk., 10 kruw., — jałoc., 589 ćelatow, 17 wowcow, 322 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 80—84, 2. 73—78, 3. 66—68;

swinje: (přez 300 pt.) 81—83, 2. (200—300) 79—80, 3. (200—240) 76—78, 4. (160—200) 74—76;

rancy: 67—76.

Hamtske wozjewjenja z Budyſina.

Wólby měſchczańſkich ſaſtupjerjow

ſu njedźelu, 14. nowembra 1926. Wuſwolicź ma ſo 35 měſchczańſkich ſaſtupjerjow. Město Budyſchin je do 18 hłoſowańſkich wokrjesow dźelene. Wólbny cźaſ traje wot 9 hodź. dopołdnja hacź do 6 hodź. popołdnja. W 18 hłoſowanſtim wokrjesu, w Zidowſkej wothladarni, ſkónczi ſo cźaſ hłoſom pſchipokdanju w 12 hodź.

Wólbne namjety 1, 3, 5 a 7 (ſrjedźne ſtrony a Němſkonarodna ludowa ſtrona, wólbny namjet Bertholda a Němſkoſtatna ſtrona ſrjedźneho ſtawa) kaž też wólbny namjetaj 2 a 4 (Sozialdemokratiſka ſtrona a kommuniſtoju) ſu mjeſ ſobu ſjednoczene.

Wolicź ſmě ſo jenož ſ hamtſkej pſchiſpraweńymi hłoſowańſkimi zedulkami, kiž ſo we wólbnej měſtnoſći wudawaja. Hłoſowańſka zedulka ſ ſcźehowazeho wopiſcźeja:

Wólby měſchczańſkich ſaſtupjerjow.

1	Sjednoczene ſrjedźne ſtrony Lunze — Werner — Scheffel — Fiebiger
2	Sozialdemokratiſka Strona Müller — Seiler — Meinigowa — Schumann
3	Němſkonacjonalna ludowa ſtrona Dr. Schmidt — Jung — Schérz — Hofmann
4	Kommuniſtiſka ſtrona Němſteje Hoop — Wenzel — Horſtmann — Richter
5	Wólbny namjet Berthold Berthold — Sachſe — Hüttig — Gotſche
6	Stara Sozialdemokratiſka ſtrona Sakſteje Kraut — Warnacź — Herold — Räder
7	Němſkańska ſtrona ſrjedźneho ſtawa Hospodarſka ſtrona Gottſchalck — Friedrich — Salm — Hartwig
8	Nacjonalno-ſozialiſtiſka němſka dźěłarſeńſka ſtrona (Hitlerowe hibanje) Herbſt — Noake — Hempel — Fuchs

Kóżdy, kiž ma prawo wolicź, dyrbi ſo ſ hamtiſkej hłoſowańſkej zedulku a ſ hamtiſkej wobałku do pódlanſeje měſtnoſce wólbneje ſtwy abo ke ſakrytemu błidu podacź a tam ſ khźiżkom w prjódkrěſchcźanem koleſu abo ſ podſchmórkujenjom abo na hewaſche pſchinajmjone waſchnje woſtajenjecź, kajkemu wólbnemu namjetej chce ſwój hłoſ dacź. Hłoſowańſke zedulki, kiž tele wumjenjenja njedopjelnja, ſu njepłaćiwe. **Wolicź móże jenož, ſchtóž ma ſwoje bydlenje abo pſchebytk w Budyſchinje. S wólbnymi wopiſmami ſo pſchi tychle wólbach wolicź njeſmě.**

Wólbne pſchepokazanſke namjety mója ſo jenož hacź do 11. nowembra 1926, pop. w 5 hodź. poła měſchczańſkeje rady na wólbnem hamcze w Kupnizy na Smitſkownej Lawſkej haſy 1 II. Pſchipomnje ako ertnje ſtajicź. Poſtajźiſko ſo wólbne pſchepokazanja wjazy wobdźěłacź njemóża.

Sſamne poſtajenje wólbneho wubjerka k ſwólſcźenju wólbneho wunoſcźka wotmeje ſo 15. nowembra t. l. pop. ½6 hodź. w małej ſali měſchcźanow na Kupnizy na Smitſkownej Lawſkej haſy 1 II.

W Budyſchinje, 9. nowembra 1926.

Měſchczańſka rada — wólbny hamt.

Pſchedewſacźeſo rataſtiſch, fahrodnjiſtich a pohrjebniſcźojowych wobkhodow maja ſtyſnu pjenjes ſa rataſtiſke powołanſke družſtwo ſa 1926 w běhu 2 njedźel na Měſchczańſkim hławnym pokładnizu ſapłacźicź. Tam wuſeźi w ſamſnym cźaſu też ſóbranſka liſcźina k nutſkpohladnjenju.

W Budyſchinje, 10. nowembra 1926.

Měſchczańſka rada, ſatwěſcźeńſki hamt.

Pſchi wobſkładowanju domjazych cźiſcźenſkich pſchiſpraſow w Budyſchińſkim měſchczańſtim wokrjesu je ſo ſwěſcźało, ſo ſo jamy jara njeporjadnje cźiſcźa. Tohodła běża pſchetrjebane wody ſběrno nahnite do cźiſcźenje we Wurichach a ju wurjadnje poczeſnja. Tohodła ſo wſchitzy měſcźeſzo domowa a domjazy ſarjadnizy ſ tutym namołnjeja, ſo bychu cźiſcźenſke jamy po 1½ létnych pſchestawkach a Omſke cźeſtſnowodowe cźiſcźenje po ½ létnych pſchestawkach wuprózdnicź dali. W jenotliwych padach móże ſo też hinaſche cźaſy poſtajicź. So ſo na tole pſchedpiſmo džiwa, ſa to ſu měſcźeſzo domowa abo domowni ſarjadnizy ſamołwiſcźi. Pſchecziwjenja pſchecźeſtwo temule poſtajenju ſo po § 5 pſchedpiſmow wo ſawjedženju wotpłkowańſkich kuſtupow do Budyſchińſkeje měſchczańſkeje wanzuchowneje ſbože ſ pjenjesami hacź do 150 hriwnow abo ſ pſchimérnej jatbu khłoſtaja. Město ſebi ſwumenja, ſo prawo woſtnje.

Měſchczańſka rada w Budyſchinje, twarſti polizajſki hamt,

5. nowembra 1926.

kišawjenje, pleźnitwjenje, hnileźe atd. moricź. Pasteur bě hlawny lěkař w Parisu, kotryž morjenje nakažliwy wuczejeźe.

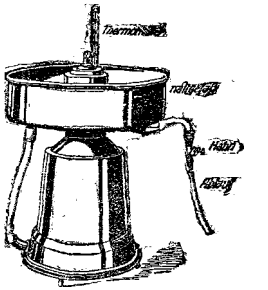

„Słónčny kužoł“ (Sonnenborn).

Na zwón zapodobny wotmakažlinak. Mjez zwonkownej znutřkownej sćěnu běži brěžka do horneje wotłoženje z tuki.

Sšadowu, wožebje jablukowu brěžku pasteuriśěrujemy, hdyž ju we jatykanych bleschach na 70 stopjenkow (Grad) zelsija shrějemy a ju ¾ hodźiny w tajkej cźopłocźe wostajimy. K temu sešatej jatykane a pćewjojasane bleźe do kotlika z wodu. Tu shrěj na 70 stopjenkow zelsija. Wě tak shrětej wodźe wostaj bleźe, kaž hižo prajachmy ¾ hodźiny. Tutón mošćt abo brěžka jo ženje nješkaty. Wón zyle kaž cźerstwy žłodźi, tola hišćeźe trochu **w. jatwarjenym** jaźłodźuje.

Kak so rozebrany „słónčny kužoł“ zaso hromadźe slaja.

Jedyn wucźer žadaćstwa w połońšćej Němšćej je pśihotowanje wunamakał, pśihetworjowaju žadowu a jabłukowu brěžku tak, so jo dleźši cźaj cźerstwe dźerži, cźerstwje žłodźi, bjez toho, so by jako warjena jaźłodźowała. Tutu pśihotowanju pśihedwidujetej we dwěmaj wobrasomaj. Wona hodźi so do jawarjowaka stajiś. (Jawarjowak je hornj z zinkowaneho błacha, w nim naśe hospodźi do shlenźowy śkładźene płody a jad jawarjuja.) Wunamakał je swoju pśihotowanju „słónčnu kužoł“ (Sonnenborn) pomjenował. Tutón je zyle z aluminija dźěłany. To ma swoju lěpšinu w tom, so mošći swoju barbu njepśemění ani so jo z rožbadźenkami njenaježi, schłódnymi cźłowjeskimi stronoweźe. Kaž z naśeho wobraza spóznawamy je z wjazorych dźělow. Mošćt linu najpśidźu do studjaka (Kaltgefäß). Pśidy hač jón do studjaka linjeśi, dyrbiśi jón hač na 40 stopjentkow zelsija shrěś. S njeho běži pśiches trośu (Zulauf) do na jwón podobneho wotmakaśinaka (Pasteurisiergefäß). Tuto žudobe mójeźi do nóśćeźneho jawarjowaka stajiś. **Wotmakažlinak ma dwoje śeźenu. Mjez jenotliwowej a zwonkownej śeźenu dyrbi** mošćt pśihebźeć. Pśihi tomu jo na te stopjenki shrěte, so jo pasteuriśěruje abo wśicha nakažlina śniźi. Mjes tutymaj seźenomaj mošćt wot delka horje do wotoczowazeje trośti (Ablauf) stupa. Ta je gumijowa a śchleńczana. S njeje běži do cźisto wuparjenych pśiedy pśihotowanych bleschow. Gummijowu trośtu mójeśi se schźipałzu (Quetschhahn) pśiwześimnyś a tak wotoczowanje pśihetorhnyś. Wot horka tźi thermometer w žudobju, z kotrehož wottoczowaza trośta wjedźe. Cźi, kotśiž žu z tutej pśihipravu mośći sa dołhe tracźe pśihotowali, žu z njej jara spokojom. Mośći žłodźi, kaž by cźerstwy byś a sa niźim njesažłodźuje.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Moje kosy khodźa na žaśtwu, deja pak mało. Po kóšlatkach mějeśe kóžda kosa 3½ litra mloka Schtyri njedźele tak wosta, potom pak mloko woteběrasche. Nětko dejitej dwě kosy jenoj hišćeźe ½ litra, tśeśa pak nima žanoho mloka wjazy. Sšym hižo wšitke možne średki z hapzyki nałožowak, ale bjes wuspěcha. Kosy mało żeru a maju stajnje židławu. So bychu lěpje žrałe, sym jim do picźa žel dawał. Kak móże jo wunoźk mloka lěpšiś?

Wotmołwa: So kosy mało deja, na tom je žnadź hubjena piza na paśtwje wina. W lětuśim mokrym lěcźe narosćena trawa na mało mozy a na mloko žyła abo žnadnje cźert. Na židławje Waśćiśi kołow je drje mótre a z deschcźom samasana trawa na paśtwje wina. Je-li dyrbja kosy lěpje dejiś, dyrbiśe na kóždy pad jim něśto dobreho žyna a žhlinjazeje pizy dawaś. Jako žhlinjazu pizu poručamy pśicheniśne wotruby a wolijowy wožuch, a to 2 dźělaj wožucha na 3 dźěle wotrubow. Tutoho naměśka móże jo kóždej kosy 1 hacź 1½ punta wśitkodnje daś. Hdyž to cźiniśe, **potom** drje teź **židlawa pola** Waśćich **kosow popušćeźi.**

Praschenje: Kotra muka je wjazy hódna a žytnisćha, pśheniśna abo rožkowa?

Wotmołwa: Na tute praschenje dyrbi jo po Ragnaru Bergu, kotryž jo hižo dołhe lěta se śeźiwjeńskimi praschenjemi sabera, wotmołwiś, so je rožkowy bělk biologiśy wo pjaty dźěl wjazy hódny hacź pśheniśny bělk. A Abderhalden, najlěpšichi němšći śeźiwjeńśi experimentator, je k žamžnemu wuźledźej pśihišchol. Nětko **su** pjaćiśnowe poměry z wulkeho dźela sawinowale, so jo pśheniża cźasto hišćeźe na tajkej pódźe wuźywa, na kotruž po naturje rožka žłuśicha. Tam, hdźej by rožka dobre žně dawała, pródźuje jo ratał cźasto z najwjetšchim napinanjom, jemi žrěnje pśheniśne žně wotdobyś. Je biologiśy zyle wopak, pśheniżu na mětno roži w śeźiwjenju luda stajiś a pożlednischu pśhezo bóle z lohich rolow wotcźišćeźeś. Schkoda, kotruž ratał a lud z tym pocźerpitaj, je dwójna. Pśheniża dyrbjała jo **jenoj** na wopravdźitej pśheniśnej pódźe plahowaś.

Praschenje: Kak móże jo sadźewaś, so kury hnój na hnojowej hromadźe roshrjebaju? **Sšmě** jo kalk, kalkowy dušyk abo podobne žywaś?

Wotmołwa: Najprjedy dyrbi jo žłanje tšótko rěsaś (stołpu dołhe), potom hodźi jo na hromadźe derje rosdźělaś a sateptaś, ale teź lóžo na wóś nakładowaś, a lóžo na polu rosśidaś. Potom puschći jo wschędnje na derje z murju wobhrodźene hnójnischcźo ślot z hrodźe, so by hnój truecze kaž hnuto sateptał. Tak je kokoschom njemóžne, hnój rosbrjebaś, sdobom pak jo hnój teź jara derje pschędźeła. Zyle potajnišwo pschędźełanja a khowanja hnoja wobsteji w tom, so kruty a z tym wóžny wostanje. Tak jo najlěpschi a najdrózschi wulk, dušyk, najlěpje wulkowa. Sawożenje hnoja z pjerschćemi je tohorunja dobre, ale pjerschći dyrbi wot njerodźoweho žywjenja wucźišćena byś. Kalk abo kalkowy dušyk pak jo njeśmě na hnój žywaś. S tym by jo dušyk rospuschćeźi. Sšelenje hnoja tohorunja pśhezo dobre njeje, **dokelž** wschě rośliny tajki hnój derje njeju.

Čisło 46 Budyšin, 12. novembra 1926. Lětnik 33

Sróka.

(S wobrasom.)

Naśi wobras pokazuje nam žroku, ptaka, nam wschém derje znateho a w Sserbach wot dźěći radostnje witaneho. Hižo jeho postawa a waschniczko nam prajitej, so žłuśicha do žmójby rapakow. Pjerje je cźorne a běłe. Tohodla trośi hižo nasdala spóznawaśi. Cźorne pjerje pschekhadźa žo pschebitschcźuju trochu na selen. Spodźiwne je jeje **wołanje a klinczi** kaž „schek-schek“, **podobnje kaž drošine polanje.** Sróka w lěžach a holach njehnězdźi. Najradšcho

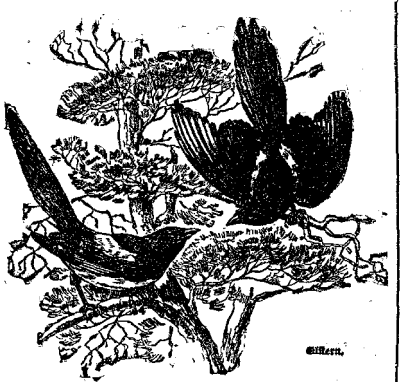

pschebywa na polach, łukach a w honach z wodu pschecźehnjenych. Wožebje wuderje žebi strony, sarosćene z cźernjemi a rokoczinu. Wona žiwi žo z pschekasanzami (Insekten), jich cźerwikami, najradšcho žebi myšche koji. Hdy by chcyła žo jeniczyś z mjschemi žiwiś, by ratarjej a hajnikej witany pomoznik była. Je pak podła toho hrozny rubježnik. Wubéra žmjerzć rady hnězła mjenschich ptaczkow a sežerje jich młode a wupije jich jejka. Tohodla ju hajniży tśeleja tam, hdźež je žo jara pschisporka. Dobahnjenu je móżno lóhko sfludźiś. Wona derje wucźbu z žebi bjerje, je wustojna a nawukńje teź **někotre** žłowa po**wědaś.** Teź w tomle **naśmjanju** je rapakam podobna.

Raki.

(S wobrasomaj.)

Nětdy mjerwjachu žo réki a rěcźi teź naschese **domišiny** z rybami a rakami. Naschi stari žerbšcy hospodarjo žu nam wjele powedali, kak žu sa młode léta rybы a raki łowili. Nichtóń jim to teź njewobarasche. Cźim bóle łojachu, cźim bóle pschisporjachu žo tucźi wobydlerjo naschich domowinskich wodow. W pożledních lětdźesatkach jaźbdowachu so wschudźom na brjohach rěkow a rěcźow fabriki a wschelake **industrije.** Te puschćegachu do rěkow wschelaku straschnu mošchinu, z njej wodu sanjeschtwarnjo a sajedojcźejo. S tym saniczichu w naschich wodach rybы, raki a jich žymjo. Sdóźej žu réki a rěcźi hischcźe **někak** cźiste, dyrbimy **jako rakarstwo hańcu** dokelž **rjanu muźik dawa,**

Młody nonćeni nahnaty rak.

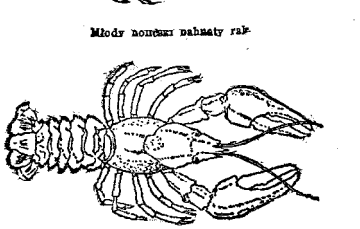

Rak našich domjacych rěkow.

Hdyž chcemy rakarstwo jako hajiś a spěchowaś, dyrbimy kedźbliwje postupowaś. Je-li chcemy młode raki k **wuhadźowanju** kupowaś, dyrbimy jo dosć na kedźbu braś, so njebychmy jedi schpatne druźiny nahadźowali. Do tajkich mjenje hódnych druźin žłuśicha halicźiski bahnaty rak (galizischer Sumpfkrebs). Tutu druźinu sjelu nam **z rańscheje Europy** wurosćenu jako jedyne a młode k **wu-**

hadzowanju jako hnojo. Pornjo najchim domjazym je w kóždym nastupanju wjele schpatnischi. Wón nima telko mjaha a tež niz tak dobre. Naschcho domjazeho raka schczipalzy a schokrpawy pschedzěłaja na polivki a racžu tuttru. K temu njemóža halicžiskeho bahnateho raka trjebacž.

Na pschedstejazymaj wobrasomaj spóznawamy hižo rosdžél mjes wobémaj. Bahnateho raka schczipalzy žu kahodnische a czeńische hacž te naschcho domjazeho. Tohodla tež telko mjaha nimaja. Bahnateho raka schtorpawa je jara hruba, haj moht rjez kalata. Naschcho domjazeho raka khribjetna schkorpawa je jenož prjedku a na kromach néschto hrubischa. Hewak pak je hladka.

Naschi domjazy rat psched bahnatym czeka. Tak žo stanje, so poslédni prénjeho bórsy sacžéri.

Kólnistwo.

Wo pschipramjenju pódy.

Tak bórsy hacž ńmy žito pożnjli, ma žo też hnydom schczernischczo saworacž. Czim niischo podworuzemy, czim lépje. Tak też wjazy ja hodźinu spodworamy a schczernischczo czim prjedy schnije. Je-li pak žu tuto lété mjes žitom nékaki rostlinowi schtódnizy byli, tak mamy schczernischcza hlubischo saworacž, so bychmy je sniczili. Wulki wliw na kaschosc pódy ma waschnje wobdžéłanja. Czim czejschca je póda, czim prjedy ma žo też podworowacž. Spodworane schczernischczo pak njewlóczene leżo njewostajcze. S tym by póda jara hruba zwostaka a schczernischczo by njeschnito. Nimo toho podworujemy, so by njerodź, kotraž je swupadała, bórsy sesthadzała. S tym žo póda wurjedźi a na humuzu wobohacži. (Humuž je czorna drobna pjerschcź, kotraž pschi roskładowanju žiwin pomha a pódu hrěje.) Je-li ńmy w žuchim czażu podworowali, mamy podwork nimo włóczenja też hischcze zwalkowacž. Hewak by njerodź njesesthadzała, dokelž je wo žně swjetscha žuchi czaž. Je-li njewalkujemy, dha też na czejschich pódach hrusle sesthnu a tak mamy naschmu wulke hrusle. Swalkowany podwork je pod swérchom włóžny, schczernischczo może spěschnischo schnicz a tak też njerodź wjele prjedy sesthadza.

Tajka póda žo też mjelnischa wudżeraj. S tym žo w njej wjele nakażliwinow rosmnoži. Tute žu pschi płodnoschi pódy jara ważne, dokelž rospuschcza a wuzwobodźa žiwiny. Tak zwalkowany podwork pak dołho leżo njewostajcze. Tak bórsy hacž je schczernischczo schnicło, ma žo podwork pschewlóczicz, njeje-li na nim nékajka piza wożnta. Scże-li podwork pschewlóczili, tak bórsy njerodź sesthadza a zyke polo žo saseleni. Potom pak wjazy njewlóczcze, ale njerodź, hdyž je néschto narostka, sawotajcze. Czim lóžicha je póda a czim włóžnischi je czaž, w kotrymž podworasch, czim mjenje je trjeba, pódu walkowacž. Tajti podwork ja tydżeń po podworowanju jenož pschewlóczi a jón tajti leżo wostaj, doniž do dobroty njeworaseh. Czim czejschca a žuschischa je póda a žuschische podnjebjo (Klima), czim prjedy ma žo po walkowanju snowa iwlóczicź. K podworowanju drje ma łóžny hospodar djenża wobsebity lóžischi pkuh, žnadź wjazy radlizaty. Nimasch-li, dha žebi jón kuh, dokelž i tym wjazy spodworasch a tak czaž salutujesch. Pschi podworanju dže njesaleji na drjebjenju pódy, ale jenož na tom, so by žo póda wobrocžika.

Wulki wliw ma też selene hnojenje na płody pschichodneho léta. Je-li dże hospodar polo hischcze psched wożnczom seleneho hnojenja z zuženi hnojemi pohnojicź, na psch. draželnato-fosforowymi, dha žo hnój na schczernischczo pched podworanjom rosmjeze. Na to nikko spodworaj a potom wożnj selene hnojenje, iwlócz a swalkuj. Njeje-li pak runje nuzno, dha žadyn zuły hnój psched selenym hnojenjom njemjetaj. Je-li niczo na podwork njehnojiscz, dha hnydom na schczernischczo selene hnojenje wożnj a potom nikko saworaj. Je-li žuchо, podwork iwalkuj. je-li pak włóżno, i lohka iwlócz abo z lohkimi brónami jenož tak rjez srunaj. S hlownej zaßadu pschi selenym hnojenju bórsowne dżéło a wużitcze czażu, to réka tu zależi na kóždym dnju. Czim prjedy je wożnjesch, czim lépje. Hdżeż žu dopołdnja pożnjt, masch popołdnju shrabacź a hnydom spodworacź. Nasajtra ma žo hižom na žamżnym polu żyeź. Na wowżnischcza abo też na druhe schczernischcza žo brózny hnój wosp. Najprjedy ma žo wéso schczernischczo podworacź. Hróżny hnój woź na tajke polo, kótro psched tym, hacž chżeż podwork hluboko zworacź.

Tak bórsy hacž je hnój na polu, ma žo hnydom zrosklidowacź. Leżi-li dlże na matych hromadtach, dha wjele dużnika z njeho do powétra czeknje. Czim prjedy nasymu hnój hłuboko zaworamy, czim prjedy shnije, dokelž k shniczju je też czopkoty trjeba. Prjedy pak žo też njeżmé hłuboko woracź, prjedy hacž njese njerodź po podworku shnita.

Hdyž hłuboko worasch, to woraj radscho wuske bróżdy, so by žo póda derje wobrocžika.

Na tajke zworane polo žo nasymśti żnyw wożnje abo wostajimy rolu tajku, je-li posdże, hacž do ntlécza leżo. Jenże pak hłuboko zworanu pódu nasymu njemłócź. Na hrubu bróżdu smjerik czim lépje sluttuje. Na czejkich pódach je żobu najhkonnischa wéż, so pódu mokru njeworasch. S tym by dostał wulke dule a hrusle a naléto by žo tajka póda czeżko wobdżélała. Też żebi je tajtim sa mokre czażu woranjom, żyke polo na wjazy lét skasysch. Żně žo czi njerodża.

Schtož pak naléntcze żnywo nasupa, ma žo polo k nim stajnje nasymu sworacź. S najwjeschim smykom je, hdyž polo hacž do nalécza njeworane, abo zamo sujepodworane leżo wostajisch. Tak bórsy hacž je naléto semja wulkhnyła, ma žo tajka rola swłóczicz, so by žo symska włóżnota z pódy njewupariła. Czejschе pódy potom bórsy pschepatrujemy. Na hlinjano-pésłojczných pódach abo na tajkich, w kotrychž je wjele wapna a humuzu, dożahaju hižo k włóczenju czejżke bróny. Tola czim czejschca je póda, czim bóle ma žo naléto pschedżéłacź. Sażadnje wschak nimamy naléto pódu snowa pcheworacź, dokelž z tym by jara do njeje sthnyło. Tola na czejschich pódach je to druhdy nusne. W tajkim pschipadże pak mamy jenož zyle nikko woracź, a to néschto hłubischo, hacž podworacź. K tomu trjebamy swjetscha wjazyradliczny pkuh. To žo swjetscha w hórskich krajach pschewjedże, hdżeż žo naléto posdże dżéłacź sapocznje. Zenje pak naléto prjedy njeworaj, doniž njeje póda derje wusthnyła. Worasch-li naléto we włóżnym czażu, to z tym hischcze wjazy swadźisch, hacž najsmu. Potom by nasymu žame wulke hrusle wuworał. S tajkim polom masch k nasymnym żnywam wjele dżéła. Tuž radscho naléto sznła njeworamy, njeje-li runje trjeba, wożebje niz, hdyž je żucho. Zuse hnoje mamy po możnosczi derje do pódy samłóczicź. Masch-li pódu derje pschihotowanu, njeczakaj je żnywom. S njerodnym djełkom pschi żnywach żebi mnohi hospodar wjele seschkodźi. Też k bérnam a réżje nasymu worajmy, je-li nétkaf możno.

Selene hnojenje z łupinu je tehdom wunoschne, hdyž żebi żami jejne żnyżo pěstujemy.

Mnohi hospodar chżysche hižom z łupinu na żwojich polach spytacź, tola żebi tak pravje njeswěrł, dokelž żebi myślił, so by łupina na jeho polach njerostła. Tuž žo radscho wschelakich nowych pospytow wdaju. Ménja, so je najlépje, tak hospodarich, kaj stej to nan a dżéd hospodarił, a kaž žu żami żdawna żem zwuczeni. Gdyž pak bychu tola radu z néczim nowym spytali, tak chżedża žo najprjedy wo khmanosczi dospolnje pschepwędżicź. Tu chżemy dżensa pokasacź, kak może hospodar żwój dotalny wunoschk żamo wo 100% powyschicź. To możemy jenož se selenymi hnojenjom dożpécź, pschetož dodamy-li pódze dużnk, dha mamy dobre żně wżeże. Tu žo mnohi hospodar prascha, kak możemy na naituńische waschnje se selenym hnojom pohnojicź, to réka, kak najtuńischo pódze dużnk dodamy. Ke tupowanju drohego dużnjateho hnoja wschak nam często pjenjezy njesuwaju. Je-li pak tu abo tam nékotry hospodar néschto dużnjkowego hnoja nakupi a rosmjeta, to żažo pschiúdu wschelake mokre poczażky, so žo pschikupny hnój z pola żhubi każ na psch. létża.

Hospodar žo słónczinje na wscho roshnéwa a hnoji po starem żwuczenem waschnju dale, bjes toho, so by żadyn hnój łupował. Tu chżemy czitarjam „Sserbstheho Hospodarja“ spżélicź, kak żnadno a tunjo możemy najdże pola wo dużnk pschisporicź, kotryż naż nihdy njesjeba, kotryż nam z trajazymi deschezemi do żpody njerzeknje a kotryż zyke lécżo rostlinam howi. Dużnkowa rostlina je łupina. Ta w czażu żwojeho rosczenja wjele dużnka w forzenjach nahromadzi. Łupinowe żnyżo z selenemu hnojenju njeżmému łupowacź. Dyrbimy żebi je żami doma pěstowacź. Hewak žo hnojenje łhétro zdrożichi. Na psch.: Hospodar, kotryż ma 30 górzow pola, żyje wokolo 13 górzow nasymkeje rózli. S toho je pokojsa sażnego. Na tutu polożku méła žo łupina k selenemu hnojenju wożnzé. Kupischi-li żebi na to żnyżo, masch z tym żnadź na 100 hr. wudawkow. Hospodar, kotryż żam żnyżo nima, drje by prajił: „Gdyż żym tak dołho bjes łupiny hospodaril, dha drje też nétkle hischcze póndże. Schtó mi saruczi, so mi rola ja to na 100 hriwnow wjazy wunjeże.“ Tuž mamy hinak sastupowacź.

Selene hnojenje je jenož potom wunoschne, je-li żebi k tomu żami żnyżo pěstujemy. Tohodla ma hospodar je sapocżatka zyle mały żahon łupiny wożnzé, kotrejež żnyżo ma posdżicho k selenemu hnojenju. Łupinu k żnyżenju mamy na sapocżatku hapryła wożnzé a to na najhórische polo, kotrejż je tak rjez najbóle wucżehnjene. Hewak by wona njedosrawiła, dokelž ta žo jara selenita. Łupinowe żnyżo njetrjebamy bakterielnje schczépicź. Njeschczépjena łupina wżyo je sapocżatka tak njerożcze, dokelž dyrbi żebi żama z powétra pódu k żwojemu rostlej pschiprawowacź. Wo to pak žo njetrjebamy staracź. Wschak ma na to hacž do nasymu czaża dojcź. Se schczépjenjom je też wjazy prózy, dokelž mamy jenož na żamrócżnych dnjach zorno schczépicź, hewak by nam żlónzo nakażliwiny śniczicho. Łupina żesrawi in septembru, potajkim dojcź posdże po żnjach. Potom žo żwutorha a żwjaża do małych żnopkow a żestaja žo do małych pópkow, so by derje pschekhnyła. Je-li łupina stajnje żrawi, możemy ju wschu radno pożycź. Sżyz pak ma žo z ranja, hdyż je hischcze roża abo po deschczu. Hewak by jeje wjele wupadało.

Łupinu njeje radno pizowacź, dokelž stót po njej na łupinowżu ithori. Jeje żnyżo drje możemy pizowacź, tola pak mamy je najprjedy namlócźicź abo naparicź, so by žo hórkota z njeho żhubika.

Skotarstwo.

Sserédki pschczżiwo pothromje a żlintawje, kotrež niczo njepomhaju.

Pschezy, hdyż słónca khorosczo žo rosschérja, potom pośliczeja žo też wschelake nowe lékarstwa, kotrež i wuschikrej reklamu a najwschelakorischinni dobrodżaczemi kupzoiw na żo wabicź spytaju. Tu a tam ma tajki trédk hež pożdażny wuspéch, kotryż potom pschedawarjo dusej wużicź wédża. Pschepruhuja-li pak żo tute nowe trédki wżywustojnje, tak żo żkoro pschezy pokasa, so niczo hódne njeżu. Tute nasłonjenje je żo też nétkole żażo pola munohich hojesitkich trédkow wobtwjerdżiło, kaj je to z nastawka profesora dr. Roebigera z Halle spóznacź.

Tak pschedawa hižo wjele lét Hamburgska firma „Beethol“ mjenowany trédk, kotryż njeje żyła niczo hódny. Wobsteji mjenujzy z czisteje kżałoweje trosczе (Essigäthr), kotraż je z néschto chlorophyłom selena barbjena.

Druha Hamburgska firma posłicża pod mjenom „Seegerol“ lékarstwo, kotreż njeje żo pjeża jenož pschecżiwo pokhromje a żlintawje, ale też pschecżiwo cżerwjenemu pobéżlej a też praschiwnije wowzem a pżom jako dobre pokasało. Tola trédk, kotryż dyrbi żdobom pschecżiwo tak pravje dowérliwy wobhladacź. Bjesporuczenje pak żo hischcze pschepytowało njeje, kak trédk żtukuje, schtož żo też pschi jeho sestajenju lédom dożpécź hodźi. Pschetož wobsteji z najtwjerschcho dżéła z kalijożitwiżoweho mydła a benzola a żo dła pożlednjeho żiwiżowego mydła a benzola jara lohko żapali.

„Ernanin“ mjenuje żo trédk Stendalskeho drużtwa, kotryż bu hižo w lécże 1915 w némskostatnem żtrowoczińskim hamcże pruhowany. Pschi tom żo żwéżeji, so we nim żana hojasa móż njetżi.

S Lipżka rosschérja żo żaży dalschi trédk pschecżiwo pokhromje, kotryż żo „aphtex“ mjenuje. Dyrbi żo hotojadam do kreje żażyknyć. Hdyż trédk pruhowachu, twupokasa żo jako z bakterijemi samażany. Tohodla njemóże khmany być pschecżiwo pothromje.

Wulka reklama, kotraż żo za homöopatiski trédk ammoniak czini, njemóże two jeho wuspéschnosczi pschebrodżicź.

Wésta Halleska firma pschedawa trédkaj „rumerol“ a „balżaman“, psched kotrymajż je żo hižo czażcżiżko warnowało. Rumerol wobsteji z wjetschcho dżéła z żyrika, wapnicżiteho kwaschcżanatana (phosphorsaurer Kalk) z alauna a wschelakich organiskich macżiżnow. Też je kopriza pschidata (Fenchel). Ssyrik (Schwefel) njemóże żkoro pschedżéłacź, każ je jón śiédło, jón żaży wot żo da. Dokelž żyrik jara na cżejewa żtukuje, dostanje żkoro żidlaiow. Gdyż żo tajke żkoro żarża, żłodźi mjażo za wodżicżitym gyricżnikom, schtož może je żamo njewużijomne jcżinicź.

We halżaman je żmjetschcho dżéła żel! Tu możemy druhdże turiscy dostacź!

We żrjedżenj Némiscej je żo żamo elektrotechnikaf pohnuty cżuk, i wobwarjenjom duboweje żkory a tobakowych kopzenjow trédk pschecżiwo pothromje zhotowicź. Też tutón trédk njesamóże thorosczi wuhojicź a też niz jeje wudyrnjeju sadżerwacź.

Skoro zyle nowy je Rostokski trédk „mataffo“, kotryż je żo w żtatnem wuztawje na kupje Riemżu pruhował, pschi cżimż je żo twuślédżiło, so niczo hódny njeje.

Podobnje je je trédkami „tantżana“, „neojanaf“ a „schkitom pschecżiwo żkótnym thorosczam“ („Seuchenschutz“), wo kotrychż hacż dotal żane njeporoczne dobrodżacja njepżchdeża.

Też i koprowej żelu namécżane lisańske kamjenje po ménjenju profeżora Raedigera niczo njepomhaju. So żo we wobaranju pschecżiwo pothromje telko podacżnych wuspéchow pokasaju, leji na tom, so thorosczi na żadyn pad pschezy tak tżrafcha njeje. Profeżor Raedinger wupraji żo żkónczinje wo żwojich nażkonjenjach takle: Po dotalnych nażkonjenjach żu wschе therapeutiśke trédki we wojowanju pschecżiwo pothromje a żlintawje żaprażiśe. Tehodla wyrbi żo z dorasom warnowacź, taśe prapараty wużiwacź, wożebje pak potom, hdyż jich żesiajenje żnate njeje. Wschе tute trédki howja hjenjezhnemu méżchfez fabrikantow, mjes tym, so ratarjo jenož schkoduja, hdyż je łupuja.

Jenicżzy żtukowny trédk we wobaranju pschecżiwo pokhromje a żlinjawje je schcżépjenje se Riemiśkim serumom, kotryż wudyrnjenju thorosczе schkowo a wobdżerża psched schkodu schkita. Pschtoż. hdyż żo trédk w prawem czażu nakożuje, żtót tónż njetwojimnje a też mloko njetwutżotanje.

Dom a kuchina.

Kak djéłamy żłódki mosht. (S wobrasomaj.)

Létuśke léto je nam bohate żadowe żnć, wożebje w jabłukach, wobradżiło. Na wikach żkoro niczo njetacża. Tohodla je naśche hyperżoso żuścha, warja a nakabuja. Druhi żaży dżéłaja z jabłukow wino. S jabłukow wutkóczena brézczka mjenujemy mosht. Mosht pschenże hórły do kżanja. Njekżany pak derje żłodźi, je dobry pśże łaczнosczi, żtrowy, pożiwny a njeczini pjanych. Najlépje żesłodźi tuta brézczka cżerśiwa. Żu na dléschi czaż cżerśiwu jakhowacź, je żtaroścź naschich hospożow. To je możno i pomoju tak mjenowanego pasteurisérowanja. Pasteurisérowacź mjenujemy w néczim nakażliwu (Bazillen) żnamo

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»Š. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi zmolerjec knihiličerńja, nap. dr. e w. cuk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2687.

Ze nawčitki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 zlot. pj. Wobčežnje so stajace nawčitki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy w n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 265 **Budyšin — sobotu, 13. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Přećelio łužiskich Serbow we wukraju.

Smužite wojowanje serbskich wótčinjzowo wo sakhowanje serbskeje rěče mjes serbskim ludom we Łužicy kedźiwosćej wšěchich zkowjanskich ludow na łužiskich Serbow wobrocža. Se spodźiwanjom na serbsku kupu w howrjazym němskim morju a na njerumy boj małeho serbskeho Dawida ſ němskim hobrom ſsłuchaju. Bychu Serbam rad wumpomhali w horcej bědźenizy wo pschichod serbskeho ludu, tola ſu wot nich dźeleni ſ němskim pažmom koło wokoło Łužicy. Hižo psched dźewjecź lětami ſu w Prahy bratrowzy Čzeſcha cźeſko-łužiſke towarſtwow zakhožili. Jemu mjeno cźeſkeho ſpitzacźela Adolfa Černeho dachu, kotryž je ſo ſe ſwojej ſpitzacźelſkej dźeławoscu njepschestawajcy wo to prózowak, ſo by ſo ſajim druhich zkowjanskich ludow ſa łužiſkich Serbow ſkutkił. Posdźiſchu je we Warſchawzy „Towarſtwo pschećelow Łužicy“ naſtalo. W Sagrzebzy (Agram) ſu Łužicy Serbzo pschećelow w „Gwjazdu zkowjanſkich towarſtwow“ a w Sofiji w „Zſłowjanſkim towarſtwoje“ namakali. Stónćnje ſu ſo tež w Parizu Sślezjenjo ſa łužiſkich Serbow ſahorili a ſo w towarſtwje „Pſchećelow Łužicy“ ſjednorźili. Dyše po jich pohnuwanju je ſo ſtikłoł „Martrańſki lud“ knihu wo Serbach napiſałe, na kotruž ſo Němzy hiſchcze dźenſa hněwaju. W tychle towarſtwach ſo pschednoſćiti wo Serbach wotmiwaju a nowiny ſo cźeſkeho ſtejiſcza najmjeńſcheho zkowjanſkeho ludu jimaju, kotrenuž Němzy ani jenicźkeje ſerbſkeje ſchule njejſu dali, mjes tym ſo maja Němzy we zkowjanſkich krajach ſwoje němſke univerſity, gymnaſije, realki, hoſpodarſke a ludowe ſchule. We nowſchim cźaſu ſtej Sahrzebſki pěſni dźenik „Obſor“ a Krakowſka „Reforma“ naſtawki wo Łužiſkich Serbach pſchinjeſłej a ſo to wuſtupowałoj, ſo bychu ſo Serbam te ſamſne prawa doſtałe, kotrež Němzy we zkowjanſkich krajach wužiwaju. Njech ſo hiſchcze naſpomni, ſo ſo tež w Londonje ſa Łužiſkich Serbow ſajimuja a ſo je ſo w Amerizy wotnoſka Pariſkich pſchećelow ſakožiła. We Italiſkej wuthadża nětko Gattowa „Revia“, wěnowana zkowjanſkemu pſchiwoſtwu, w kotrejž nětkoły wuczeńj zkowjanſkich rěcžow dr. Wolfgango Giuſti wo łužiſko-ſerbſkim pſchiwoſtwoje piſche. Giuſti je po maćeri zkowjanſkeje krwje, jeho macź bě łužiſka Sserbowka.

Wſchitzy tuzi pſchećelo bě dźe nam materialneje pomozy njemóža poſkicźicź, ſa to pak moralne mozy Serbow zhlukja, jim wědźecź dawaju, ſo we zkowjanſkim kruthym wojowanju wo bycze a njebycze ſami a wopuſchćeni na ſwěcze njeſteja

Němski kancler Marx ze sozialistami jedna.

Marx a zentrumſki ſapósłanz **Eſer** jako pſchedſtojnaj ſozialnopolitiſkeho wubjerka ſtaj ſchtwórk ſe ſozialiſtiſkimi wjednikami jednałoj. Hačrunje jednanje njeje k ſaſtupjej ſozialiſtow do knježeńſtwa dowjedło, je wono tola **dojednanje wunjeſło, ſo maja ſo pſchichodnje hižo pſched roſkhudźanymi wobſamknjenjemi ſozialdemokratiſkeje ſaſtupjerjo k njeſtrakhitkim roſrěźenjam knježeńſtwowych ſtronow powołacź. To by potajſim we weſtym ſmyſłe dźełanſka ſhromadnoſcj ja jenotliwe pady była.**

Najwažniſche je, ſo je ſo ſe ſozialdemokratami koſkoſciwe praſchenje podpjeranja dźěłonjeńjerjow roſtrjałało. Zentrumſki ſapósłanz Eſer je ſe ſozialdemokratiſkimi ſaſtupjerjemi dojednał, **ſo ma ſo kriſowe ſpomożeńſtwo, hdyž je ſo ſ podpjeranjom 52 njedźel pſchekročiło, tež tym dźěłonjemerjam dawacź, kotrjž ſu ſo w cźaſu wot 1. hapreje 1926 hacź bo mozy ſtupjenja nětcźiſkeho ſakonja dla wotběženja ſakoniſkeho podpjeranſkeho cźaſa ſe ſpomożeńſtwa dźěłonjemerjow wuſamknili.** Dale dyrbja ſo tež tajſy po 1. hapreji 1926 wudawkowani dźěłonjemerjo, kotrjž ſo hacź dotal njeſu běžnje ſe ſjawneho ſpomożeńſtwa podpjerali, po namjeze kriſoweho ſpomożeńſtwa pſchijecź. Stónćnje ſu ſaſtupjerjo knježeńſtwowych ſtronow tež žadanju ſozialdemokratow pſchihłoſowali, ſo wobežje maksantoſnym gmejnam, kotrež ani 25 prozentow w ſpomożeńſtwje dźěłonjemerjerjow njemóža ſnjeſcź, němſki ſtat finanzuje na pomoz pſchinđże.

Sozialdemokratiſka frakzija je wo tychle dorěcźenjach radu ſtładowała a jim pſchihłoſowała. Wobžeje ſu tež ſtejiſchcźo němſkonazionalnych roſprajili a wobſamkli, ſo dyrbi ſo pſchi wſchěch wobſtejnoſcźach roſrišcźacemu wliwej němſkonazionalnych na knježeńſtwowu politiku ſadźěwacź.

Kommunistiski namjet přećiwo Landsbergskemu procesej.

W pruſkim ſejmje je pſched ſaſtupjenjom do dujoweho porjada kommunistiſti ſapósłanz **Obuch** namjet ſapodał, ſo by ſo hnydom pſchećiwo wuſtupej Landsbergſkeho pſchiſłužneho ſuda wo ſemowych mordarſtwach ſakrocźiło. Statnemu miniſterſtwu dyrbi ſo poruczicź, ſo by krajnoprudniſkeho direktora Weßlinga hnydom ſe ſaſtojnſtwa wotſudźiło a dla pſchestupjenja w ſaſtojnſtwje a dla polekowanja ſemowym mordarjam wobſtorżiło. Wulka roſhorjenoſcź ſjawnoſcje dla Landsbergſkeho wuſuda ſpebi žada, ſo ma ſo wo namjeze hnydom jednacź. Bjes dwěla je, ſo ſo krajnoprudniſti direktor Weßling njeje po ſakonju pſchi ſudniſkim jednanju ſłoſował.

Kommunistiſti namjet ſo ſ pſchećiwjenjom po wobthowanym njedźe wotpokaſa, na cźož pola kommunistow wulka hara naſta.

*

Saſtupjerjej pódłanſkeho ſtórżbnika Gädicki, dr. Löwenthal a dr. Falkenfeld, ſtaj nětkoło, po ſtónćenju hłownego ſudniſkeho jednanja, w kotrymž ſo dla ſadźerjenja ſudowego pſchedhódy dr. Weßlinga pohnuſchtaj, ſwój mandat ſłožiłoj, ſwój mandant ſnowa pſchijakoj. Wonaj reviſiju pſchećiwo wuſudej ſapokožitaj a budźetaj žadacź, ſo by ſo proześ wo ſemowych mordarſtwach druhemu pſchiſłužnemu ſudej pſchipokaſak. Wſchěſchi leutnant Schulz njedźiwajcy winowanoweho wuſuda dale w pſchepytowanjez jatbje woſtanje, dokelž ma ſo hiſchcze w druhich proześach pſched ſudom ſamołwicź. Schulz a Klapproth ſo najſterje do Barliniſkeho pſchepytowanſkeho ſaſtwa dowjedźetaj.

Statny rěčnik je reviſiju pſchećiwo Landsbergſkemu wuſudej pſchihotowđźił.

Pſchećiwo wuſudej Landsbergſkeho pſchiſłužneho ſuda wſchěchi ſtatny rěčnik, kaž tež pódłanſki ſtórżbnik Gädicke reviſiju pſchipołwědźitej. Němſkoſtatny ſud dyrbi ſo namokwicź, ſo by termiju ſa nowe ſudniſke jednanje po možnoſcźi hórzy poſtajił.

Kaž bě wočakacź, ſu nowiny prawizu wuſud, ſ kotrymž je ſo wſchěchi leutnant Schulz wuwinował, ſ wulkim ſpokojenjom pwitałe. Na wopak je nowinam lěwizy wuſud Landsbergſkeho ſuda ſ wulkim pobórſchkom. Mjenuja jón **ſmjłny wuſud** we wſchěch dźełach, w poſudźenju cźinow, we wuměrjenju thłoſtanja, we wutłowalenju wobſtorżenych a we powažanju wobſtejnoſcźow. Wón njeje ſemowe mordarſtwa a rólę wobſtorżenych w jenotliwych padach roſſajniſ. Sſud nochcyſche wědźecź a ſkuſchacź, ſo je wojeńſka ſenta hyła, a tohodła je **k** pſcheſwědčenju **doſchoł**, ſo Schulz a Klapproth njejſtaj ſemſke mordarſtwa ſkućiłoj.

W tutym proześu jako ſwědź ſkuſchany wumějź **Karl Schmidt**, mjenowany Halbſchuh, prjedawſchi pſchiſłužſchnik cźorneje němſkoſtatneje wobory, kotryž pak je ſo do hłuboke pſchećiwnoſcźe pſchećiwo wſchěchemu leutnantej Schulzej a jeho ſyſtemej ſtajił, je w liſcźe, w Barliniſkich nowinach wocźiſchcźanym, ſam ſebje winował, ſo je ſemownyj mordarjomaj Fahlbuſchej a Büſchingej pſchi cźekanjenju pomoznył hył.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejoweje wulkopalenje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wuđžom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo na 50 lět.

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Wo ſaſtajenje ſwjaſkaſkeje wojeńſkeje kontrolle w Němſkej.

Sobotu 13. novembra ma konferenza ſwjaſkaſkich wótſtawjerjow w Parizu poſtedźenje, w kotrymž budźe ſo wo praſchenju němſkeho wotbrońenja a wróćenja wojeńſkeje kontrollowazeje kommiſije jednacź. We wobhonitych kruhach njewěrja, ſo je w tutym poſtedźenju hižo k ſtónćnemu wobſamknjenju wo wojeńſkej kontrolli dóńdże. Pſchejo jaſnišcho bywa, ſo chcedźa Franzowſojo wojeńſkej kontrollowazej kommiſiji po možnoſcźi hiſchcze dołho wobſtejecź dacź. Na najwěſćiſcho ſo praji, ſo ſo Briand kondźi, bórſonnemu wróćenju kontrollowazeje kommiſije pſchihłoſowacź, ſo ſo njeby nadpadam franzowſkich nazionaliſtow wuſtajił. Mjes Franzowſkej a Jendźelſkej ſo we tutym praſchenju dale jedna.

Přihoty k nawrótej Wilhelma II.?

Dopiſował „Britiſh United Preß“ w Doornu powě, ſo w domje nědźuſcheho kěžora Wilhelma je nětkole njeſwědomy njeměr widźecź. Nědźe 20 nawjedowazych woſobow ſ kruhowu němſkeje prawizy nětkole pola prjedawſcheho kěžora na wopyće pſchebywa. Prynzeſa Hermina a hrabja Finkenſtein puczujetaj njepſchestawajcy mjes Doornom a Němſkej. Telefoniſke a telegrafiſke apparaty wo dujo a w nozy dźěłaju. Jyšemu rjadej dowěrnikow je nědźuſchi kěžor wobſtaranje telefoniſkeje, telegrafiſkeje a piſmoweje korreſpondenzy porucził.

Kaž dopiſował ſpomnjeneje agentury ſ dowěrjenja hódneho žórła ſhoni, ſo nětkole na planu dźěła, kak ma ſo ſjawne měnjenje Němſkeje a wukraja na nawrót nědźuſcheho kěžora na Homburgſki hród pſchihotowacź. Nědźuſchi kěžor ſ Doorna pjeźa na dnjo njewotpěde, ale mu pjeza mjetle, mjeſu w nozy pſchekročejcź, kaž je to tež prjedawſchi kronprynz cźinił.

Pólſzy ſozialiſtojo pſchećiwo Piłſudſkemu.

Wukonjacy wubjerk pólſkeje ſozialdemokratiſkeje ſtrony je ſchtwórtk hromadźe ſ pſchedſydſtwom kluba ſozialdemokratiſkich ſapósłanzow a ſe ſaſtupjerjemi dźěłacźerſkich ſwjaſkow jenohłóſnje wobſamknył, do oppoſizije pſchećiwo Piłſudſkeho knježeńſtwu ſaſtupicź. Wobſamknjenje ſo na to ſakožuje, ſo hoſpodarſka politika pólſkeho knježeńſtwa ſo wo dowolnjenje ſ wulkoinduſtrija, finanzným kapitalom a wulkoležownoſcźerjemi próznje.

Spionažna należnosć w Prazy.

Na ſtjeđ ſtóſtniſkich cźinow invalida Schimunka ſu pſched dwěmaj njedźelomaj pſchiſchli. Wot teho cźaſa ſu hortiniſe ſledźili a ſu poſledńje dny mohli pódła Schimunka hyšom ſobuwinikow ſajecź. W piſańſki internazionalneje dźełacźerſkeje ponoſy je ſo dokładne piſchpytanje pſchewjedło, pſchi cźimž je ſo poćiſkowazy material w blidze wěſteho Krukla namakał, kotrehož ſu potom do ſudniſkeho jaſtwa wotwjedli. Sajaty Wodicźka je hižo wjazy króć do pohłada ſpionaże pſchiſchłoł, tola je ſóźdy króć prawdże dła njedośahajcych dopokaſow wuceſknył. Wo Hedwiji Borkowej, mandźelſkej ſamoſtitego redaktora kommunistiſkeho „Rudeho Prawa“ ſo ſ wobhonitejſe ſtrony praji, ſo ju bórzy ſ jaſtwa puſcheja, dokelž je jejne wobdźelenje w ſłóſtniſkim komplottu jenož pódłanſke. Ruſki měſtokonſul Dymow, kotrehož ſu pſchepokałali, ſo je kradnjeny material wot Schimanka pſchijimał a jón jemu ſapłacował, bě ſo tohomuſa ſajał, tola ſu jeho najſkerja ſ jatby puſcheźił, hdyž bě ſo jako pſchiſłužkuſchnik ruſkeho pókłanſkiwa wupokałał. Jemu ju diplomatiſki paſ wotewſali, wo kotrehož wróćenje je ſo ſamo ſnſkichwiſkli dźiwlowanſki ſa ſnjeſcź w Prahy Owſzejenko hacź dotal podarmo prózował.

Ruſko-turkowſka konferenza w Odeſy.

Ruſki ludowy kommiſar **Cźicźerin** je ſo ſ turkowſkim ſpomłowanym miniſtrom **Rydi bejom** w Odeſy ſeſchoł. Chże ſ nim pjeza **wo wobſamknjenju ruſko-turkowſkeje-afghaniſkeje ſwjaſła** jednacź. Tuton ſwjaſk dyrbi Swjaſkej Ludow wahu dźerżecź a pſchede wſchěmi jendźelſki wliw w aſiſkich ſtatach poſłabicź. Poſdźiſcho dyrbi jemu dež hiſchcze China pſchiſtupicź.

Garibaldi ſo ſ Franzowſkeje wupokaże.

„Echo de Paris“ powě, ſo je knježeńſtwo hižo wobſamkło Ricciotu Garibalda dła wabjazeho cźiſkleńſtwa ſ Franzowſkeje wupokaſacź.

Wójnske přihoty Italskeje?

„Action Française“ tule dźěłenku wo wójnſkich pſchihotach Italſkeje na franzowſkich mjeſach pſchinjeſe:

Njeje hižo ſa nikoho potajnſtwo, ſo je italſki generalny ſtab nowy mobiliſaziſki plan, namérjeny pſchećiwo Italſkej, nacźińnył. Wobſtadki w Piemontſkej a Ligurſkej provinzy ſu ſo ſnowa kšěrno pohłnike. Nowy 11. armeekorps je ſo w Aleſſandriji wutworił. Dwjerdźińnje Cuorgane a Albenga ſo jako operazińke ſejperaniſchcźo wutwarjtej. Franzowſke wojeńſke wjedniſtwo, kotrež je wo tym powěſće doſłało, njebudźe ſebi wěſo dleje potajicź, ſo politika offizialneje Italſkeje ſnapſchecźa Franzowſkeje njeje ani měrlubowoza ani pſchećelſka.

Fajzistiske satrachenje w Padni.

Na rózłach Padnaſkich dróhow a naměſtow je ſo tole wobſejwenje pſchikſpito: „W tejle liſtſinje mjenowani jednotliwzy, chzedźa-li ſo pſched najeźſchimi ſćežkowanami wobarnowaś, ſe namołwjeja, ſo bychu ſo ja 24 hodźin po wuwjeſchenju tuteho wobſejwenja ſwojich ſaſtojnſtwow a ſwojeho dźěła wzdali a ſo bychu Padnu a jenu provinzu, po możnoſći zyły italſki kraj wopuſćeſći.“ Sćeſdnje 28 mjenowa a ſpody nich pſchiſłuſchnjenje: „W ſabiſku mjenowu budźe ſo pokraćowaś. Budźe-li tale termiju pſchekroćena, Padnaſky faſziſtow, faſziſtiſkej republiky ſwěrni, ſa to na žane waſchnje ſa ſjeſtrach mjenowanych wobſołowu wjerituja.“ Po tutym wobſejwenju je zyły rjad ſwójſkow Padnu wopuſćeſći.

W Padni ſu biſkopſku cźiſchcźerkwju a na dróhy del Arco ſu ſynagogu wupuſćili. Bohu ſłužbna dradża je ſo roſtorhała, ſo bu dróhy pſches ſtoto wlećka a ſo ſłónčnje na ſynagogu cźiſła. Wobſjet je k pſchećelſelzam a k wurubjenju domow doſchło. Někotre wobydły ſu ſo ſajale.

Dr. Wiljana ſajeli.

Italſky faſziſtowiſki ſu dr. Wiljana politiſkeho wjednika Sſlowinzow, doſtaj ſu ſo po ſtwórkowej wójnje italſkemu kněſtwu podſtajili, ſajeli. Mjenſki parlamentſki klub we Južnoſkowanſkej je tohodla **ſekretarej ſjeda europiſkich mjeńſchinow telegram pósłał, w kotrymž ſwoje pohórſchenje nad ſajaćom preſidenta ſjeda europiſkich mjeńſchinow wuprajeja**, kotryž je ſpodom ſe ſapódpiſanom mjeńſchinow w italſkim parlamenće. Klub wſche europiſke mjeńſchiny namołwja, ſo bychu pſchećiwo nowym italſkim naſtupinjenjam pſchećiwo ſłowinſkej a njemſkej mjeńſchinje w Italſkej pomoc pola **ſtwórkowho ſwobodna pytali.** Dr. Karoſchej ze ſłowinſkeho kluba je ſo dla dr. Wiljanowho ſajeća pola južnoſkowanſkeho ſwonkowneho miniſtra napraſchał.

Ze Serbow.

Wobſahowe.

Sobota, 13. nazymnika.

* 1852 w Njeswačidle naš ludowy basnik Jan Hajnca, kiž bohužel tutón narodny dźeń dočakał njeje, ale je nam 31. měrca tutoho léta boženje za tutón ſwět prajił. — Nětko wotpočnje na Wjelećanskem pohrjebniſchu, mjez ſwojimi luźiskimi horami, luźjo je telko dźěłał a ſpěwał. — Jan Hajnca bźše wjeſely cłowjek, — měješe pobožnu dušu, kotraž z dźěćacej dowěru ſo ſpuśćeše na ſwojeho Boha. — Rady kedźkuwaše na ptački a kwětki. — W zymje njetrjebachu wróble pred jeho durjemi hłodu trałać. —
† 1757 Jan Biedrich Dolhi, farař w Bukecach, ſekſpretožer Lutheroweje poſtille. —
1836 Wulka ſerbſka deputacija pod wodźenjom fararjow Imiša a Kućanka powita w Dreždźanach kralа Jana po wróćenju z njezbožowneje ćeſkeje wójny.
1918 założi ſo w Budyſchinje ſerbſki narodny wubjerk z Arnoſtom Bartom jako předsydu. —
† 1903 němſki basnik Wylem z Pohlenz w Kunwaldźe pod Cernohorom.

Přisłowo: Kiž móhł wſitkim wutrjechić, ma ſo hiſće narodźić.

Njedźela, 14. nazymnika.

24. nj. p. s. Trojicy. —25. nj. po ſwjatkach.

1662 nastupi Michał Frencl ſwoje wuły žołmcwanſke farſtwo w Budeſtecach. —
† 1716 wulki myſleć G. W. Leibniz w Hannoverje, kiž je prěnju kedźbnoſć na powoſtanki połobſkich Serbow, woſebje Drjewjanow złožił. —
† 1847 Józef Jungmann, najwjetſi ćeſki rěčeſpytnik, kiž je hohrſki ſłownik ćeſkeje rěče wudał, a z nim najwjetſi wliw na nětšiu piſomnu ćesku rěč měł. — Wo jeho duchu njech jeho hieſło ſwědči: „Naše žiwjenje zańdże kaž ſón, ſtož pak ſmy za našu wótčinu ſkutkowali, to njezańdże.“
* 1845 w Lejnje Jan Laras, kiž je cyle ſwoje žiwjenje ſkutkował jako profeſor w Óſtinje. Je pſalmy znowa po hebrejſkej rěči přełožował a w młodych lětach wjele pěſnił a piſał. Je-li zo je hiſće žiwy, ſćełomy wobſtarnemu zaſłužbnemu knjezej najwutrobniſi poſtrow.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +1, thermometer +12. — Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuhladny na malo ſo pſcheměnjaze wjedro. — Nad raniſchej Europu pſchezo hiſće ſylna wyſchina leži. Nižina ſ wječora Jendźeliſkeje wotkaluje ſo k polnozy. Nižina nad połnoſchſkej Europu hrožy nam jutſe abo ſajutriſchim wjedro nakſpjeć. Tak dołha hač ſylna wyſchina nad raniſchej Europu knježi, ſo to tak ruże njeſtanje. Jutſe, 24. njedźelu po ſwj. Trojicy ſtkhadźa ſłónčko 7,21 hodź. a ſchowa ſo 4,07 hodź. — Měſačk ſtkhadźa pop. 2,29 hodź. a ſchowa ſo w połnozy.

— **Póndźelu komiſija duchownych wupadne.** Po próſtwje nětkotrych ſtobudźełaćerjow je Pokutucho dnija dla minje, ſo póndźelu ſeńdźenje komiſije wupadne.

— **Kermuſchu maju jutſe njedźelu** ſćěſkowace woſady: Bluno, Budyſchka tachanſka wołada, Laš, Ptačźy, Radwoř, Wochoſy, Hamory.

— **Wulki ſerbſki koncert** ſ heſłom „Pod ſelenej ſipu“ wotmě ſo w „Krónje“ w Budyſchinje, kaž žiže piſachmy, ſrjedu ſa tydźeń, 24. novembra, wječor ſ dypkom 1/2 8 hodź. Wulke pſchihoty ſo žiže błeſchi cźaſ za koncert cźinja. Sſerbſke ſpěwne towaſtwa pilnje ſwuczuja, ſo bychu cźeſćenjom wopſtowarjam koncerta nowe krajne ſpěwy na wuwjeſenje waſchnje pſchednoſeće. Snamjenicy ſolſtojo ſu ſobuſtkowanje pſchihotowali. Kak mytujeſe wſchém prózowarjam ſich hórſtke dźěło? To móžeſe najlěpje ſ tym, ſo je bohaſej liczbje na nich poſtuchacź pichniłoźeće. „Króna“ móże nětkoźe 2000 pſchihotowanjarjow ſobuſtkowacź, tuž žadyn ſtrach, ſo budźe ſa Sſerbow pſchemała, ale runje prawa ſa tajſi kraſny ſwjedźeń, na kotrymž ſo wſchitcy Sſerbja ſeńdu. Saſtup je, dźiwajo na cźeſtu ſobuſtkowańſku runju, niſki, wuczini jenoż 1,20 hr. ſ dowkom hromadźe. — Saſtupne liſtſiki ſu hižo wot dźeńſnjiſcheje ſoboty ſem dóſtacź w „Sſerbſkej kuhańni“ pola kupca Jankа, w Sſerbſkim Domje a wot póndźele, 15. 11., pola k. Jeremiaſa na Khěžorſkej dróhy a pola kupca Gudera na Seminarſkej haſy a na ſwjedźeńſkim dnju pſchi pokladni pſched ſalowymi durjemi.

— **Budyſchſke haptyki** ſu wſchědne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Njedźelu wotewrjene a nózu ſłužbu ma jenoź jena haptyka ſ měſačnym wotměnjenjom. We novembru je to Wettinſka haptyka.

— **Sſwětowy panorama pſchi Lawſkej wěži.** Nowy tydźeń pſchinjeſe rjane wobrazy wo Italſkej. Pſchedſtaja ſo puczowanje w krajinach pſchi mórſkim brjoſu. Wot rěki Iſonzo wjedu naš wobrazy dale do Parenza, Pirana, Portorožu, Briona a Luſſina pſches kraſne, ſo wotmě njaze krajiny.

— **Sozialnym rentnarjam** wuplaćuje ſo podpjera ſa měſaz november wutoru, 16 t. m. dop. wot 1/2 9 hodź. hač do 1/2 1 hodź. w Sſejmowii delkach.

— **Sloty hwaſ** ſtwjeći dźeńſa ſobotu, 13. novembra, ſeleſnjiſki rjadowař na wukſkubje Biarnat Bětnar, na Bjedrichowej dróhy 8 ſe ſwojej mandźelſkej Hanu rodź. Schnitzleinez. Wobaj mandźelſtaj ſtaj 74 lět ſtaraj. Mandźelſki 22. meje 1892 na Budyſchſko-Wjeleczańſkej cźarje dóſtacź ſwjeſboru, ſo dyrbjachu jemu nohu wotſekwjacź. Jeniczki ſyn jubilarow daloko we ſuſiſe ſpěchebywa, wón je ſchulſki direktor w Blumenawje w Braſiliſej. Zyrkwinſke požohnowanje dóſtanjetaj jubilaraj njedźelu pſchipołdnja w 1 hodź. w Marijinej-Marczinej zyrkwi. Bóh ſpožcź jimaj błóžkowy wjeczor ſ žiwjenja.

— **Sa ſchtwórćźeńca poł miliardy nałutowali.** Statiſtiſki njemſkoſtatny haunt roſprawja ſa měſaz oktober, ſo ſu nałutowarſki wot 5291 miliſonow na 2712 miliſonow ſroſtle. W ſańdźenem ſchtwórćźeńcze, wot julija do ſeptembra ſakſeſchu płaćenja na nałutowarnje a žerowe pokładnje wot 3,4 na 3,9 miliardow. Tak je nemſki luđ w tutym ſchtwórćźeńcze 1/2 miliarду nałutował.

— **Też nuſowni dźełaćerjo dyrbja dołhodowny dawk płaćeć.** Total nuſowni dźełaćerjo (Rothſtandsarbeiter) dyrbja dołhodowny dawk płaćeć ſ njertrjebachu. Nětko pak je nětliſi finanzny miniſter nowe poſtajenje wojſewiſ, ſ kotrehož kwitkadża, ſo ſo nuſy nuſownych dźełaćerjow dalewon wot dołhodoweho dawka wuſłuboboſći njemóża, dokelž tola w nětčiſchim cźaſu nuſowni dźełaćerjo nimale powſchitkownje mſdu po tarifje dóſtawaju. Mſdy nuſowych dźełaćerjow maju ſo tohodła dołhodownemu dawkej podćeńmyć a njemóża ſo potajkim po poſtajenju ſakſeſkeho finanzneho miniſterſtwa ſe 16. januara 1925, 139 dawk D., płaćiś pruhowanju wuſkoſkeje dołhodoho po § 4 ſakonja wo nałohowoſćensſtwie dawku wjacy wuwoſtajenéj.

— **Bjeſbdźełoſej ſo pomału pomjeńſchuje.** Liczba muſſich dóſtawarjow ſ wonkowe podpjery ſa dźełonjemjerjow je ſo wot 1 085 000 na 1 069 000 ſnižiła; liczba žónſkich dóſtawarjow ſ wonkowe podpjery ſpadże pak wot 254 000 na 240 000, ſchromadna liczba wot 1 339 000 na 1 309 000 Dozwla je ſo liczba dźełonjemjerjow potajkim ſaſo wo 30 000 ſnižiła. To je wo 2,3 proz. Tele liczby płaca ſa zyłu Němſku.

— **Kradnyli ſu** tu 11. 11. 26 dopołdnja w 12. hodźinje ſ jeneje wołkeje Dźiwadłoweje haſy mužaze koło ſnamki „Aresto“ cźo. 382 049 ſ cźornymi kroſnanmi ſ wuſkimi ſłotymi ſmužkami, toborunja błótowaj ſchlitakaj, žołte ſwjeſna, horjeſhibnjene wodźidło ſ cźornymaj zelluloidowymaj pſchimadkomaj, w prědku ſpinadło, Torpedolti hamobeh, na lewym pedalu pobrachuje jedyn gumij, na tymle meſnize je grot ſwity. Wo wózowne ſaſtelenja proſy kriminalna policija w Budyſchinje.

— **Pokhroma je wudrikła** mjes ſłotom ryczerſkubleje hrabje ſ Holnſteina n. Minkałom.

S **Jeńkez.** Nasha gmejna je nědźbuſchemu němſkemu preſidentej Ebertej k cźeſći dub žadźiła a kamjeń poſtajiła. Saſadźenk wutoru ſo Bjedricha Ebertowy dub poſwjeći.

S **Bělſchez.** Na ſtatnej dróhy, kotraž pſches naſchu wjeſ wjedźe a na kotrejž je ſtajnje wjele wobćhada, ſo dóſty njekajſe njeſboże ſtanje. Pſched nékotrymi dnjemi ſajědże motorowy koleſaŕ do žónſkeje, kotraž po dróhy dźěſche, a ju powali a jeje draſtu dosć. Njeſeſ.ſtwenu koleſarjej hódnje pukow nadawachu. Hórſche pak je njeſło, kiž ſo ſaſadźeny ſchtwórtk wječor ſwokolo hednich ſta. Schokowaty mandźelſkaj ſ Budeſtez je ſwojej dźowcźičku domoj dźěſchtaj, na prawem boku dróhi. Njeſe kola ſchtonow (Rundell) pſchijědże ja nimi motorowy koleſaŕ a ſajědże hrjeda do

Předźenak

je knjeſej Jankej a jeho młodej knjeni mandźelſkej jara dźakowny, ſo ſtaj jemu ſaſo hoſpodu w Sſerbſkim Domje wobſtarałoj. — Njeſwě, hdyž by lěpje pobyć mohł. Hdyž chce ſo ſtarenu muſej dobreje ſchałti koſeja, wuſtoſy chělſje do ſerbſkeje kofejownje, hdźež jemu knježna Hajnzec pſchjezo wuwjerny kofej napari. — Haj, a małowdy ſtarſi k tomu ſłodźi! Na zyłem ſtrěcze njeje Pſchedźenak lěpſcheho nadeſchoł. — Je też w kofejowni hižo někotrykuli protyk pſchedawał. Knjes hoſcheńcaŕ jemu rady powuha a ſo tu nutrnje wjeſeli, hdyž Pſchedźenak bórſy wſchitke wotbudźe. — Schtóž hebi protyku kupi, woſtanje ſ njej rady hiſchcźe hodźinku bźdźo a nětchto hódneho ſebi popſchdeje! — Tuž njech tola kóždy korčznaŕ we ſwojej ſjnoje nowu protyku wupołožnje! To budźe ja wſchitkich ſ wužitkom!

Stazika.

Wutrajniſke powědańćko.

5] (Pokraćowanje.)

„To wſchak je hižo wobſtarane a wuczinjene. Brjedy hač ſmy jow wſchitcy, ſmy ſebi k hajſkej doſćěhali. Wón je ſwalniwy, kehje puſchćeć, ale ty móješch ſo wrócźeć, hdyž je cźaſ w hrěbi.“

„Sawdaj ruku na to!“ ſawoła jedyn ſ druhich. „Cźaſto ſmy pſchipódła byli. Hnydom bychmy pſchiſchli, Eli, by-li naš ty ſawołał. Nicžo njeſchcźo njeſnajemy, hač w cźaſu lěcźa pſchi wjeſelej jěſbje po wodach cźahaćej — daloko won do ſwěta, hdźež ſboże w dalinje tiwa.“

Spohladuju widźeſche Tanaſko woczi maſcheho Waſilija. Tej błichtej wulkej a ſchćerokej a žadowſej ſo ſ njeju ſwěćeſche.

„Ju, ju!“ ſawoła Ivan, kiž bź ſebi dale a bóle wódku porjedźał. „Bich tej pſchi tom! Nihdy! Hač do Stambula (Konſtantinopla) dele! Rjane měſto! Kraſne měſto! Runje, hdyž tam dojědźechmy, hladaſche ſultan ſ wokнom won.“

Grimotaju ſnuđch jeho pſchetorhny. So bź Ivan ſ bajkom a hajałom, to wſchitko wědźachu. Hdyž pak wódka ſ njeho rěcźeſche, to ſebje ſamoho pſchetrjechi. Ivanowe cźerwjene wobliczo ſo palešche. Njeſamyſlenje wón potrjacźowaſche. „Sultan ſawoła: Hlejce, njepſchihładża tu Ivan ſ Cźelimy? Pój wſchak horje, Ivanko! Pośćele wam ſłužownika dele a da naš horje pſchiwjeſeć. Dowjeđeſe noſ ſam do ſahrody. Tam běchu nébdże ſo rjanych žónſtich. Ha, ha, ha! Jeho žony a dźowki. Rjekuje ſultan: Ivanko, won prajeſche, wuplaj ſebi jenu. My prajimy, my njejmémy žanu ſobuwacź. Schto by naſcha žona, ta Ajania, rjekła.“

Dokelž woni wódża, ſo won wenka ſa ſalenu łoſi, doma pak je ſ njewolnikom, ſo woni ſaſo ſmjeja. Tu pjany horje ſtawa, noſ ſahſtkuje ſo w jeho ruzy, ale motajzy ſwoje ſo wróćo a da ſebi brón wuwinyć.

„Top! ſawdaj ruku! Tanaſko, ſawdaj ruku!“ nucźeſche Eli.

„Hdyž chjeſch naš měcź?“

„Dźeńſa hiſchcźe. Hnydom nětkole — tak ruce hač je njewjedro bohowrito. To hižo dołho wjazy tracź njebudźe.“ Won pohladny won, hdźež ſo poćachu nad wjeſchkami jědłow mróćkele roſdźěłowacź, hdyž bźſche deſchcźik wopſtešetał. „Jutſe je ſłónčkom pſchindu dodawaćelſo a pſchinjeſu twory, potom tebje trjebamy.“

Saſo pohlada Tanaſko maſemu Waſilijej do woczow, wokomik won roſmyſlowaſche.

„Móješch-li hiſchcźe jenoho ſłužownika trjebacź, Eli, kiž je ſwěrny a ſpuſchćejomny? Waſilij je padawnyſchi jenoj lohko do ſdkody pſchiſchoł — tola do doſcź wulkeje, ſo njemóże nikо drjewo pſchećiſcźeć. „Mły bychmy jeho ſ nami ſo ſwěta wſaſi — won do ſwěta ſoboru.

Hólcźej ſo poſtrózi. Cźerwjeń a błędoſcź měnjeſchtej ſo w jeho wobliczu.

„Stryj!“ wón ſchepny. Kaj ſakoń pſchirody ſdachu ſo jemu puta, kiž běchu jeho ſ ſpěcźajcych dnjow wumjaſowałe.

„Hnjiſkli ſy hnjaſech, Waſilij. Jeſich ſmuk poćeſchnje ſ nami pſches wodu.“ Wutroba pukotaſche ſo jemu jako by ſo roſſcźeć chyła.

„Tuž wośiań tuđy, mochoło (ſ.abuſchſko), pſchi robocze ſe ſelenu a pilu!“

„Ja poćzałnu ſobu, panje Eli, chjeſch nje měcź?“

„Sławny ſłužownik je pſchezo whódź. Njech ſo ſtanje!“ —

Wotbhyſt ſłónčnje pruhi, pſchedobywaſeje ſo pſches mróćele, lehſche ſo na wobliczo maſcheho Waſilija, hdyž wón ſa mnjenje wuſtupowałzym towaſtſchom na Elijowem konju pſches morwy wot deſchcźika lěſ jěchaſche. Hdyž na hora dźeſche, położi wuſbu konjej pſches ſchiju a da pićźałzaſy ſ bołankowego drjewa ſ wyſkazanymi hłokanmi ſallinčcźeć. Bjes pſchećiſtacźa ſo wupraſchowaſche, hdyž njechraješche.

„Hdyž wotpoczinjeny, panje Eli?“

„Hdyž ſo roſa na trawje. ſahyboli a ſłónco hiſchcźe ſe horami ſpi.“

„Hdy wotpoczinjeny, panje Eli?“

Hdyž njeſzorna kurjawa ſo po likach poćzehnje, ſatuja naš pleſkot ſołmow pſchi plawje ſehrawazych do ſpara.“

„Schtó naš buzy pſchi cźahanju poſtrowi?“

„Lěcźu wětřik, kij liczko tłóhni, a wóćźka rjanych holeſkow ſ balońa wot pobrjohow.“

„Hdźe poćzehnjeny, hač ke kajſeuu zylu, panje Eli?“

„Hač do Galaza, kraſneho měſta pſchi pobrjohach Dunaja.“

III.

Na ſłotej Bystrizy.

S pſchikromnieje ſchćeżeli na hórſkim nawſkim bź bórſy nadbra, wſjawa ſpěchujeſcźejaſe Bystrizy mjes lěſom a ſkałami widźeć, ale ſłónčko dźeſche w Wožj domczk, doniż puczowarjo k weſmu njedoſpichu, hdźež hory podolinſkej rěžu ſchćerſche měſtno woſtajichu, na kotremž namakachu ſo ſtadnišchego drjewa a mała ſbježka. Ke kolikam krucze pſchiwjaſane cźumpaſche ſo zyły rjad ſtatnych p.awow na želmach.

Nětko, hdyž bź ſłónčko ſakhadźało, ſnoſchowaſche ſo na ſmerkazem wjeczorniem njebju polny měſac, kiž wuſ waſche ſwoje ſłeborne ſwětło nad ſpěcźne borbotaze wody. Jako by jeho miły błyſchcź měł, muž pěſnje ſbudźowacź, tak ſaſnješe ſo deleka poſobkowazy ſpěwcź. K ſwjankam ſpěwazych trunow ſaſnješe ſtary ſchepotazy hłóſ pěſeń wo kosaku, kotremuž je wutroba ſhora wot ſłyſkanja:

„Stoji tkon pſchi wodźe, hłuboko nawiſaty,
„Staroſeſe kosaka cźwikuja, wutrobu jom' cźěſnuju,
„Njeſbili ſo, ſchtomniko, tak hłuboko, wſchako ſelemy ſo [ſcźatk
[a wohnjowy!

(Pokraćowanje ſcźěhuje.)

nich. Muj jenoj je strózelemi wotenđże, žona a dźowka pak ho cźežko sranischtej a dyrbjeschtej ho se sapschahom tudomnehu knjesa Zyża domoj dowjesć, hdyž jimaj Hajnizanski lékar dr. Albert prénju lékarsku pomoz posticź. Schló je na njesbożu wina, dyrbi ho hakle wupokasacź, dokelž kněžar wobtrucźa, so je jemu auto napschećiwo pschiješć, kotrehož źiwota je jeho źlepika, a Schjotta pak je hinascheho ménjenja.

S **Radworja.** Hižo saso wophtachu naschu wjeś njelubi hosćo. Niż jenoj w nozy, ale tež hižo ź wjeczora wukonjeju paduźi jich rjemjesło. Sandźenu źydźu powpołnoju (na wjeczor) wot 5 hacź do ½6 hodź. pokradnychu tutomu źiwnoscerjej a nóznemu strożnikej nješto schatow ź bowjasa. W jenej śrjedźnej wśy ho dwěmaj śwójbownaj runje tak seidźe, so śebi njetrjebachu swoje schaty sami runowacź. Sa paduchami nimaju žanoho strowa.

S **Hucziny.** Na ketuschu kermuschu bě ź nam wurjadnje wjele hosći pschischło. Omnibusaj póstoweje cźary, kotrajž běschtaj sa kermuschu wobkhad postajenaj, njeuwjeschtaj wschěch pućowazych pschijećej. Na póstowej cźarje ź Budyschina do Suborniczi kermuschnu njedźelu auta nthdźe 500 kilometrow pschejéschłichu. To dopokasuje, so dyrbi so tale cźara wupłaćeć a so nasche kóncziny bjes emnilkuźeweho wobkhada wjazy być njemóża.

S **Hucziny.** Njedźelu wjeczor wokoło 11 hodź. ho wohnjerjo starcho młyna ź wokanjom na pomoz je spanja wubudźichu. Hnydom sa wokanjom stźedźachu, tola swopytha nitkoho njewuhnychu. Hakle hdyž běchu rejwarjow ź hołcejnża sowolali, japrecza bo dokładne pytanje ja wokanjom. A schło to tale wołaschee? Kermuschny bjesé ź Budyschina bě dawno ź piwanje do korczmy do nekmišteje hrjebje padnył. Na to bě śpjał, ho sam wulkowacź a jako k hrjebej dopukowacź. Wón pak bě do śpischerjowych trjechći, w kotrejž ho nébdy młynśe koło wjercźeschże, bě ho po hrjeby dešerjanyć a śedźeschże nékto tam delkach w młynje, hacź bo schije we wodze. Jeho śpischnik śpjerecha na wodze płuwaschże. Jako kermuschnoho bjesa nadeńdźechu, wón jenoj hischcze słabje źmorcźeschże. S wulkim napinanjom jeho ź wody wućeźechu. Snjeźbużeneho hosća, kiž bě śruska a wonka mokry, žadźichu do blížšeho auta a dowjeschu po najśpěšnischim puczu domoj k macźerzy, kotraž derje jeho najźerje ź wjeselom witała njeje. Tónle 110 létny jubilej Huczinskeje kermusche deje Budyschšli knjes cźah źiwjenja njeśapomni.

S **Bukez.** Tudomne towarśtwo sa płahowanje pjerinowcho fłoku a karnillow dhze też tule synu sapo lokalnu wustajenzu śjadowacź, kotraž dyrbi po 1. a 2. januara 1927 w Klinez hoźenzu wotmećź. S wustajenzu buwstajeńzu śjadowacź, kotraž dyrbi po 1. a 2. januara w lokalu wustajeńzy wuhraje. Łosy ź dobrymi dobhyceńmi su hižo nékt pola žobustawow płahowanskeho towarśtwa dostaćź.

S **Kettlitz.** Schtwórtk popołdnju wokoło 5 hodźin ho tudomni wobdźerjo wustrózachu, dokelž rétkasche, so ho w leżownoscźi Arnoschka Schotty pali. Tam pak bě ho ź nékotrejse njesnateje pschicźiny motorske koło sapaliło. S tym, so wobdźerjo smuźicźe sapschimnychu, so wjeksche schłoda wotwobroćźi. Sawokana wobnjowa wobora njetrjebaschе hakle haschećź.

S **Lubja.** Ewangelisko-lutherske krajne konsistorstwo w Drjezdźanach je po źtyschenju wokrejźnych duchownych knjesa faraża Lic. theol. dr. phil. Gehringa w Sohlandze pola Cźerwjeneho Kamjenja sa namétneho superintendenta Lubijskeje eferije pomjenowało.

S **Khrjowa.** Niechcibity paduch pokradny sańdźenu schtwórtk wjecźor wokoło ½7 hodź. jenemu tudomnemu malemu źiwnoscerjej wjeńcku dźełou hischcze wonkach wiźiwanych schatow. Wobhrožeć, kiž běschе njeschto rumi, widźeschе ho śwojimaj hynomaj pschi klahym méśańčkowym śwétle nékoho cźekacź, kiž pak ho jim bórzy ze wocźow śhubi. Paduch bě pschi cźekanju na Budyschsko-Wojerowskim dróhu wjedźazej kemtkajej schcźerju koschu śhubił. Nasajtra sławany polizajšći poš śćedowaschе cźer hacź na njenowanu dróhu, hdźež jow śhubi. Paduch bźesche wot tam najśpěrje śeśone kolo wuśił. Nadyžane je, so je paduch jenoj tym najśpěchnim ležownym a cźełunym schatam žonu kasał, kiž je śebi wósće we dnju derje wobhladał, hewak je pschi cźimiczaju tak derje namakał njeho.

S **Njeźwacźidła.** Wećera wjatk tudomneho pschekupza Ericha Zehringa kriminalna policija saja a statuenu rěcźnikej schcźewda, dokelž na njeho tukaju, so je śwoje fabrikske twarjenje, kiž je ho wutoru na ranje wospalilo, sam sapalił.

Z **Konjec.** Njedawno namakachu w našim lésu při „Jězoru", njedaloko pruskeje a Komorowskeje mjezy, sowmu we wóćku. Paduši runje kaž loni swoje njekhmane rjemjesło wukonjeju a z tym zwěrinu cźwiluja. Ze wšej skedźbnosću budźo so wot nětka nasrewér stražować, zo bychu pakostnicy zasłużenemu khłostanju śrepodać mógli.

S **Kamjenza.** Kóždy móże ho hišcźe dopomnicź na krwawny njeskutk sozialneje rentnarki Berty Thielez, kotryž ho tu 12. haprleje sta. Tehdy mjenowana žónska 61étneho Gerharda Schultheiża we śwojim wobhdźenju na źadławe waschnje skónzowa. Tole słóstnistwo Thielez njebudźe wotpołuczicź trjebacź, dokelž ju lékarjaj wózywusłojni sposnali, so mordarka normalna njeje. Sso sałožuju na tele wuprajenja lékarjow je statne rěcźnistwo jednanje pschecźiwo mordarzy sastajiło a je ju do wustawa sa duchatchorych we Wulkej Swódnizy pschepokasało.

S **Kulowa.** Pschichodnu wutoru, 16. novembra, ho pola naš słóne wifi.

S **Wojerez.** Je ho tudy pod nawjedowanjom duchownoho Ungera śerbšći seminar sa bohoslowzow wotnućeł. Tśjo studenzja ho pschi nim wobdźełichu. Běchu to: Knj. stud. theol. Günther ź Nassau, Krüger ź Rosbórca a Matthes ź Wrótźkawja. Pilnje a wjesele ho ju dźełali a po tym, schtož ju hižo hacź dotal w śerbšćinje nawuśi, je dobra nadźija, so budźa po dalšnim wuwuczenju móz naschim śerbšćim wozadam źłužicź ź Bożim žohnom we śerbšći rěcźi. Zyrkwina wyschnosć w Prusku tśeśnuje tutu wěz a podpjera tajkich studowazych na kóžde waschnje. Tale staroscźiwosć rosćażni nam sajo te cźinowe wuhladły, kotrež sa pschichod naschich śerbšćich wozadow nébjachmy.

S **Njedźichowa.** Tu žu wulke rybowe paduschtwow wuśledźili. Wulki hat, kiž Steinmessowemu sarjadnistwu śłuschesche, běchu wukuźili. Nakojene ryby běchu nakhwilnje do makeho hata sepadźeli, ź kotrehož dyrbjesche je śebi wikowaś wotemsacź. Mjes wodźemaj hatomaj je pschérow, kiž je ź lésyzu sakitany. Ludźo, kiž maju ryby rad, shonichu wo rybach w makym hacźe a wosztronichu lésyzu, kotrež mózachu na to wasćinje karpy lohko łojicź. Tale wézała pschihódże do ludźi a bórzy wulka łyża wobołowa na schésć zeninarjow rybow pokradny. Jedyn wosebje starosćiwy muž znacźnje też sa podźiśchje cźażu nécźicho mékź a sakoji śebi karpjazy hat. Polizaja so nétko ź nalešnosću sabéra a je hižo wjele paduchow wuśledźiła. Też schtwórty dźeł tradnjenych rybow je sajo wrócźiła.

S **Kocźiny.** Na hońtwje, kotraž ho sańdźenu wutoru na tudomnym gmejnišćim rewérje wotmé, posłužachu 2 žornikow, 30 sajazow, 5 karnikłow, 6 bažantow, 1 brézana, 1 dźiwju kacźku a 5 bakutow.

S **Hóśnizy.** Psched dźěschim cźasom su w tudomnem hrodźe tśjo paduschi mnoho hódnostnych wózow kradnyli. Woni dyrbjachu ze łohoda njedawno psched Sporicźelskim lawnišćim śudom samokwicź. Běchu to expedienta Max D., rołykładźeć Ota N. a dźěłaćeć Richard Sch. N. bě jako jenicźki ź wobsteinoscźenci wokoło hroda snaty, dokelž je tam nébdy jeja kupował. Wschitzy tśjo kradnyzhi hromadnje śłěbrowe a porzelinowe wézy, słotu broschu, narucźnizu a pjerscźenje. Paduschtwow su ras wjeczor w śleze śłuchili. Statny rěcźnik śpóina, so žu wobstoreni po waschnju wschednych nutskamarjow postupowali. Tola wołožaze wobsteinoscźe maja ho jim pschijźeć. Wón namjetowaschе sa kóždeho kěto a schéśi mésazow jastwa. Pschi cźimcź na ho pschepytowanska jalba polnje pschiliciźi. Safikowak wuprajі, so ju wobstorenі po wusy jednali. Sśud sasudźi N. k 1 létu, D. a Sch. kóždeho k 9 mésazam jastwa. Pschepytowanska jatba jo polnje pschiliciźi.

Z Łužicy.

* S **Nowcho Gersdorfa.** Do cźełeho njesboża pschińskeho swjasła a nédźelskі gmejnišći sajatrjeł Wilhelm Lucka Błisko Marcźin-Lutherowoje dróhi chžyšche Lucka psched motorowym kołesarjom dróhu pschekrocźeć. Tola kołesarowy pódlaśiłi wós jeho śhrabnu a jeho knch śobuwlecźeschе. Lucku ź krwawjazymi ranami na hłowje a rukomaj pschinjechu a k lékarjej donjesechu. Schtó je na njesboża winа, ho hischcze pschepytuje.

* S **Wóśtrowza.** S rosnowlnoscźu salése dźěwcźer Queifer, kiž pola Jitawskeje telefonowoje kołony dźěłasche, na scźežor elektrowoda. Wón ko grotowu dótknu a ko nohomaj a hłowje cźełko wopali. Tohodla khwilu mtilny njebé. Cźełowopalenehu dyrbjachu do khorownje donjesć.

* Se **Zitawy.** Wo žałosnem wojowanju se złażenym pśonu ho ź cźełeje namjetneje wśy Habšteina powé: Khćero wulki wowcźerśti poš na dróhy najprjedy młodu holzu nadpadże a ju wot sadu do ramjenja kuźny. Potom chżyšche ho złażene śtogo na dwě makej dźěsći błiźko bydlazeho żelesnitzaja Patznera waliéć. Patzner cźěhny ho pśez napscherzo a mjeńsche ź nim hrólone wojowanje pschetracź. Haczrunjeź bě póź nana we wobliczu žadawje roskuśaź, jeho wón krucze dźerżeschе. Skónczinje jako bě nan ź bolescźu a krwawjenjom wopkłamty, ho jemu póź wutorhny a dźěsche śiowa na dźěći. W poślednim wokomiku pak sawokany policajt pschikhwata a satfeli pża je śiwjej źłužbnej cźełbu. Tak ho dalsche njesboże wotwobroćźi. Psched nam je złażeny póź hižo w źłužobnej wśy dwě wozbożne źłužal. Cźełołoškaneho Patznera a tanne śi złużane wozboży bo Patzenzyscho wustawa w Prasy dowjesechu, so bychu ho pśche złażenosć łekowake.

Wólbne zapósłane.

S **Komorowa pola Rakez.** K wólbam do wjeśnego sastupjeśtwa, kiž ho jutśe po zyłem kraju wotmėwaju, śtej ho w našej wśy 2 lisćinje sapodałej. Druha (2.) lisćina na jamér, muža, kiž je dowdku śwojich wolerjow śłuhił, jako do wjeśnego sastupjeśtwa pschetłóčiła.

Tohodla njech jutśe kóždy 1. lisćinu wośi, kiž ho tu njepschecźe, so bychu ho pschi pschiwoźenju kamjenjow łosy ź cźiśłom 0 nékomu k lépschemu rozdawale.

Schtóž hebi njepscheze, so bychu dźěsconjemźerjo jenoż tohodla dźěło dóstali, so mólła jena wosboża pramje bolo ho nad nimi dohład nécźi, schtóž njecha, so by ho měr wo wśy njetrjebowscźi łasył, schtóž njecha. so by w našej wśy wjcźo po jenej hłowcźy schło,

tón njech prénju (1.) lisćinu wośi.

Nékotři wolerjo.

S **Hornjeje Hórki.** Sa wólby gmejnskich sastupjeriow, kiž ha jutśe njedźelu, su śi lisćiny postajene. Na 1. lisćinje śteja sozialdemokratojo Wjela, Hajna, Kuhmann, Heber, na 2. lisćinje wobdźerjo, rjemjeślnicy a ratarjo Wirth, Schwarz, Lehmann, Went, na 3. lisćinje hospodarowiny Lodderstedt, Frenzel, Nielhus, Kretschcr. Lisćina 2 a 3 stej swjasanej. Sserbjo wola jenoż 3. lisćinu, dokelž na njej tśjo Sserbjo śteja.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

24. njedźelu po śwjatej Trojizy:

W **Pětrowskej zyrkwi** rano ½8 hodź. pschedowanje, tarał Menda, dop. ½12 hodź. dźěcźaze kemschenje, farał Siegemund.

W **Marijnej-Marcźinej zyrkwi** dop. w 9 hodź. pschedowanje, farał Groże; w 11 hodź. dźěcźaze kemschenje, farał Groże; wjecźor w 6 hodź. spowědź, farał Berg.

W **Tuchorskej zyrkwi** wjecźor w 5 hodź. kemschenje za młodźinu, farał Siegemund.

Sběrka sa evangelske wocźełunjenje młodźiny.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina sa njedźelnicźe.

Krajny pokutny dźeń, śrjedu 17. nowembra 1926.

W **Pětrowskej zyrkwi** rano ½8 hodź. pschedowanje, farał Siegemund; dop. ½10 hodź. w draštowni spowědź sa cźežkopschihażazych, farał Groże; pschip. w 12 hodź. pschedowanje, duchowny primarius Fröhlich; pop. w 5 hodź. spowědź, farał Siegemund.

W **Marijnej-Marcźinej zyrkwi** dop. w 9 hodź. pschedowanje, kotremuž ho Boże wotkazanje pschistupi, duchowny primarius Fröhlich; wjecźor w 6 hodź. pschedowanje, farał Berg.

Sběrka sa nasch dźěcźazy dom

Pjatk wjecźor we 8 hodź. w evangelskej towaršćowni na Hornjecźerskej haży wotkazna biblika hodźina, farał Siegemund.

Tydźenske sastupnistwo ma w Pětrowskej zyrkwi farał Groże, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farał Berg.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Langenbielawy.** (Widźenje šhubiła). Jako ho *mandźelska wojnarja Tobiasa khuboto ikhili, so by* wań wukrinyła, sakło śebi ź hornza tcźaju Lizu do wóćka, kotrež ruce wubźa. Snjeźbożenu donjesechu do khorownje. Njeśboże je cźim wjetśche, dokelž je widźeńska mój druhehо wóćka wot wjele lét śem khętro wośkalnjene.

* S **Lipita.** (Njeporadźeny attentat.) Snaty Lipscźanski sportownik Umbreit jédźeschе na kole ź 50 kilometerskej śpěšnosću wot Trebyn do Lipika. Wésche hižo cźimiczka. Tu wuhlada nadobo powjas, kotrež bě we wyšokosći schije pyches dróhu sceźehnjeny. Jenoż tśi metry dźeliczu jeho hischcze wot powjasa, jako bo ź pośběhnjenjom na kole cźeźemu njeśboża wukhowa. Umbreit storcźi nétko ź wutrobnom do grota, kotrež ho pschi tym rostorhny.

* S **Lipika.** (Straschne hrajkanje se sapalkami.) Małej holcźy, kotraž bě śebi w njepschitomnosći starschicźu se sapalkami hrajkała, japali ho nadobo drasta. Na holzyne wolanje saléži nimoduju pasjant ź woknom do bydlenja a poduży woheń. Tola dźěcźo bě žo tak cźežko wopaliło, so w khorownі hižo na to wumrě.

* Se **Glatza.** Pschi jédźi sadużył je žo tu pschistajeny cźěśi dźěcźaceř. Njedźiwajcy wschoze prózny žo njeporadźi, kuśi mjasa, kotreż běchu jemu w schiji tcźagi wostali, sajny wotstronicź. Tak dorbjeschе žo sadużeć.

* S **Frohburga.** (Snadny nawrót.) Dźěcźi ź Frohburskeho hamtskeho hejtmanstwa běchu w tańschej Prusku na prózninach byle. Wdyž žo pod wjednitstwom spomoscźerskeje stotny domoj wrócźachu, wotewri krótko psched Frohburgom 71étny Hermuth Fischer ź Haina, kotrehož śotra žo tohorunja w cźahu namaka, durte żelesnitzeho wosa, haczrunjeź cźah hischcze ź pokrej spěschnosću jédźeschе. Holcźej padny tak njesbożownje na kolije, so śebi mosny śchłapże. Prjedy hacź mótachu ranjene dźěcźo, kotrež bě žo wésće po dlelchim pschebywanju w zuzbje na sakowidźenje je starschimaj zasa wieśeliko, do Frohburskeje śrazije donjesć, je śmjerci hižo wot wjelich bolocźow wumoji.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutśischu njedźelu: Mróźcźe ho pschećahuja, mitro a ź wopredka hischcze bjes deschcza, wětśikożte. — W Jendźelskej: Jara wětrożte a deschcźoważe.

Němskostatnym Němcam śłuschaze leżownosće w pokodnischej Tirolskej, kotrež bě italske knježeśtwo sebrało. Italska jich dotalnym wobdźerjeram ź 85 prezentami hódnosće sapłaći.

*

Wo Prajiskej wobhonjerskej należnosći žo powé, so ju invalid Schimunek ruskemu bolschewiskemu mětkokomisej Dymonowej też mobilisaziske plany, wobsebje alarmowazy roskas Prajiseje wobhdźeli, pschepodał.

*

Ruska je hacź dotal 1 087 000 puntow śterlingow (22 miljonow hriwnow) jendźelskim strajkowazym hórnikam jako podpjeru pósłała.

*

Po powěśći, kotruž je Klub sapósłanzow slowinzskeje ludowneje strony dostał, je sajsiśiska organisazija Slowinzskeho sapósłanza Wegebdźała w Gorizy namolwiła, so by hnydom Gorizu wopuscźił, hewak organisazija njemóże samolwitosć sa jeho wozbożbowy bjesstrach pschewzacź.

*

Sjednoczene staty polnosneje Ameriki su notu merikanskemu knježeśtwu pschepodale, w kotrejž žo žada, so by sacźanam Sjednoczenych statach dowolene było, petrolejowe źórła na leżownosćach, kotrež su kupili, wuwuźicź.

Kamjenske wozjewjenje z Kamjenca

Sakas źwinjazych a proźazych wikow.

Dokelž je na knježim dworje w Hennersdorfje pokhroma wudyrśiła, so po § 168 pośtajenow śwjatkoweje rady k němskostatnemu zakonjej wo śtótnych khorosćach se 7. dezembra 1911 sakaja, so ju w Kamjenzu źndźeńcy źwinjaze a proźaze wiki hacź na dalšne wotmėwaju Pschestupjenja po khłostaju.

W Kamjenzu, 11. nov. 1926.

Měšćanska rada.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Brěwnycy. — Za nawěšćki: O. Ianak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khóćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w **Khróšćicach** pola knjeza **M. Čornaka** — w **Nowem Měsće** pola knjeza **W. Kowalika**
w **Kulowje** pola knjeza **Oty Bulanga** — w **Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
w **Rakecach** pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we **Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Zadanja pjenjezy wot 1. haprelje t. l. zo 4½—3 procentami. **Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja**

Kerlic hosćenc we Wochozach.
Njedźelu, 14. novembra
wulki kermušny swjedźeń
wječor pyšne reje.
K tomu přeprošujetaj **J. Kerl a mandźelska.**

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pjećwa
přenjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosobitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Bóh k jedźi. Fürst Pückler.

Běrny
ma na składzu **w Kubšicach, Ratarjecach** a na **Drjewowych wikach 17** (Markgraf) po najtuńšich płaćiznach.
Richard Jacob
wulkowikowarńja z běrnami w Budyšinje
Telefon 2137.

Związk serbskich spěwnych towarstwow

„Pod zelenej lipu“

nowe serbske spěwy a narodne reje.

Wulki serbski koncert

w „Krónje“ w Budyšinje
srjedu, 24. novembra 1926.

Sobuskutkowarjo:
knježna operna spěwarka Eliška Belzec z Drježdźan, — knježna Freyšlagec z Hornjeje Hórki, — knježna Měrana Lešawic z Drježdźan, — knjez Emil Šlamaf z Budyšina. Měšany khór (wokoło 200 spěwarjow) związka serb. spěw. towarstwow. — Nawjedowař khórow: knjez wyšši wučeř J. Słodeńk z Pančic. — Při klidle: kral. hudźbny direktor B. Krawc z Drježdźan.

Zastup ½7 hodź. — Započatk koncerta ½8 hodź.
Zastup 1.20 hr. z dawkom.

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarńje

Pčolacy wósk
kupuje
Drogerija Winter
(bratša Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Wolerjam Rukowskeje gmejny!

Štóž chce zboże našeje gmejny, njech woli

lisćinu 2

kiž so z mjenom **Natuš** započina.
Wjele woleri.

Tel. 2648 — Tel. 2648

poskića najtuńšo w sprawnych tworach: **sadowe štomy** wšěch družin, **kosmačkowe a janske jahodkowe štomiki a kerčki, róže, wudebjenske kerčki** atd. Wjetša dźělba **wišnjowych a kruškowych štomow** w dobrych kajkosćach, kotrež so k sadźenju při dróhach hodźa, wosebje tunjo. Za šrěberske zahrodnistwo: **małe štomiki** (Zwergbäume), dobrych kajkosćow, wot 1.00 hr. sem.

Runkilcowe družki
lana mučka
majsowy šrót
je zaso dóšoł
Čornak we Łazku

Alphons Schauseil w Budyšinje

Wosebity dom za serbske drasty!
Wšědnje dóndu nowosće kaž rubišća, šórcuchi, jaki, kožuchowe poćehnjenja a t. d.

Najwjetši wubjerk! — Najtuńše płaćizny!

Plećne twory

klankace a dźěćace wozyčki
kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobchodźe:
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

Přesadźowanje drjewa.

W **Kamjentnej Wólšincy** pola Boršće budźa so

225 m k rozmlčwanju a k palenju

cyle při puću do **Hóršowa sobotu, 20. novembra pop. w 2 hodź.** přesadźować. Płaćenje při wotwoženju, kotrež dyrbi so hač do 20. decembra skónčić.
Wobsedźer.

Magnetiny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostnje twory

Serbow kupny dom

W obsadki
ze židy a caukow, židźane francy, židźane nabłowjace rubišća a tafteta, moireja, židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane thaniny za rubišća

Wolmjane mnsliny
za šórcuchi, santin, jenobarbne filcowe sukno, za sukuje

Wolmjane sukuje
zelene, čefwjene a módre kentuše. lětne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
ložowe šaty, wupjerki, ložowe přikrywy, nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, klobuki a čapki

Serbow kupny dom

Dobre čehnje k sebi!

Džowka ratarja,
21 lět stara, evgl., dobry karakter, solidna a znata w hospodarstwje, pyta znajomstwo ze spróćniwym, solidnym
knjezom.
Jenož sprawne poskićenje z wobrazom pod „D 4“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“. Krute mjelčenje je čestna wěc.

Wutrobne přeće!
Swarna, solid. džowka, ratarja, evgl., wokoło 20 lět stara a kotraž ma rjane wuhotowanje, pyta znajomst. ze šwarn. spróćniw.
knjezom.
Najradšo sebi Serba přeje. Jenož krute wotmyslene poskićenje z wobraz. njech so pod „D 5“ na wud. „Serb. Nowin“ woteda. Mjelčenje je čestna wěc.

Lěpša džowka ratarja
evgl., 25 lět stara, ze samsnym domom, kotraž by pak so tež wudała, pyta znajomstwo ze knjezom hač do 30 lět dla
pozdźišeje ženitwy.
Poskićenja z wobrazom na „D6“ wudawarnju Serbskich Nowin.

Ložowe šaty běłe a pisane jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Košle a spódnje šaty

za mužow, žony a dźěći
wołmjane, połwołmjane a makowe
Strykowane lacy, kabaty, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšěch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy
cheniljowe rubišća a šawle
— ćopte podšite wěcy —

Bleyle-wobleki
Tajke a podobne rjane wěcy namakaće pola

Rud. Osswald
w Budyšinje
jenož na Serbsk. hasy 3
(Prošu firmu njezmylić!)

Frieda Renčec
Maks Michałk
wučeř
strowitaj jako slubjenaj
w Budyšinje — w Rachlowje
14. novembra 1926

Příloha k číslu 265 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 13. novembra 1926

Předźenak a Krajan tu staj.

Pisče Jan Sserbin.

Tydźenja mějachmy w Budyšinje zwjelnje znaty zajmiski hermank. Wjedro bě wurjadnje rjane a hlejże, zyły ludu žo do města nawalichu. Wěžipnosćą wašesche mje do žwěta kuknuć a něšćto noweho, rjaneho, „Koho też to?“ žo mje praješeče. Dweju pšecźeľowu radobo! Jo by nochźk nihdy rjez! — Starej, dobrej, wěrnej žerbšćej duschi! Wo zyłem žerbšćim kraju zwjelnje znataj: „Pšeńedźenak“ a „Krajan“, ródnaj bratraj, naschich žerbšćich žwójbow pšecźelaj . . . „Witajtaj k nam!“ ja i radošcu zawołkach kaž dźěcko, kotremuž staj nan a mać wulku titu i hermnka pšichinjeńoł. Kasach jimaj žobu domoj na lubu žerbšću bjesadu, wšach jeju žobu poł paźu a wotwjedźech jeju do zwojeho Tuškula, pšechetož něšto bě mi ta wěčna hermantika hara a mjerwjeńa pšecźiwna, hdyž běch jeju žo zmožował.

Zwjatočne běchu to hodźinki, hdyž dach žo i nimaj wo bjesadowanja, a wonaj wuwjasowałataj mi žwoje wukletne nasłonjenja.

Pšecźeľo žerbšći! „Pšeńedźenak“ dyrbi teź do Twojeho domu, a wěr mi, so njebudźešch žo kaca, hdyž teź „Krajana“ žobu žej na bjesadu zasaseh. Bjes njeju nješe možno patorźiju žiwjeńcźi ani žobžowneje žerbšćeje zodownicźki. Boże dźěćko by thudušćhe było, njeby-li tam „Pšeńedźenaka“ pšichwjedło k hodownemu schtomješ, ani „Krajana“ pšichitajło k zwojemu žlobiće! Tuž zdźakowmy žo ani hodźinki a hlej zajmaj žobu do zwojeje domizajnoszće a wěr mi, so njebudźešch žo nihdy kaca!

„Pšeńedźenak“ a „Krajan“ tu potajkim staj a my chcemy jimaj w sčžowazym do wutrobu pohladacź, schto mataj sa Sserbow dobre na wutrobje.

Hdyž młodźina so lubo ma.

(Wobras se wěry.)

Tajkale cźišćeńcźa a tołkanje na korcźmarcźej žurli! Kaž w jerjowem žudze! Haj, žiwjeńcźenje maja žo žwjeselcź kaž pšchihód. Szyka w cźasu kermuschowu. Ta je tola jenoj jónu wob léto. Pšched korcźmu stej buda. Tam žo i fótku hraje a pšich tym žo něšcźo dobudže. Wšchezaj thadle pšchihdu i hołcami a chjeda žwoje žwoje spytacź. Też nawopak. Holcy hrabnu thadle a nusuja jich k budže, so hychu jim něšcźo rjane dobyli: „Pój a mjetaj kóšťki, tu žu tajke rjane wězy!“

Hana tajka njeje. Hdyž je žurle dele na dwór pšchišła, dohlada žo Schibałeź Hermann na nju a chje ju žobu i budže měcź. „Pój, Hanka, chzu sa tebje raś kóšťki hracź.“ A wotmje ju sa ruku. Ta pak žo jemu wutorhnje a lécźi pšechuje saho na žurlu.

Naśch Herman tam stej kaž połaty póš a jědźi sa lazowymi knefleni. Kajši smyśl potom kermuscha ma, cźehodla žej nadźiju cźiniéź, hdyž žo takle sadźerźi? Runje tak teź na rejach. S druhimi žo tołka, pluncźi, śmjeje a rjenje cźini. Hdyž je mnu rejuje, sćahu „flunc“ skoro hacź na jemju dele a njewě hacź by hubu woczinika. S hłoženm mohł rejicź. Ach schto, njech tuta stara kamša cźini schtoż chze. Pondže domoj. Ně, wopicź žo chze. Ně — rejowacź. Kóždu turu i jenej druhej, jo widźi, kak je jemu wschо jene. So je tróschu wóczko na njeho stojita, to žijo sačuwa. Runje klubu chze pokasacź, so sa nju žaneho sajima nima.

A tola žej wotpjet po nju k rejzy chze. Je herzam hižo dwójzy koło paleńza kupił, so bychu knježnant wolicź dali. Ale wobaj rasaj žo jemu nimo kuli. Naš rejuje i jenej holzu, potom sahy i Krawzej Bjarnatou. Schkoda rjanych pjenjes sa paleńz. Nó, něšto znajmjeńscha wě, na cźim je. A tola žej tam a žem saho po nju dze.

Hana drje žo i druhimi holzami wjeseli a raduje, ale we wutrobje žo na něšcźo hněwa a njewě po prawem, na cźo. Nejšterje je ji Schibałeź Herman na puczu a skoty wěrne wjeselé. Njemóže jeho cźucź. Najrazšcźo by jeho wuplišitowała, tak žo na njeho hněwa. Wo wjele radšcźo rejuje i druhimi, i kótrymiž móže žo borcźecź a rjenje cźinicź. Ale tak njeje žwojeho žiwjenja wjeselá, hdyž Herman nastajnje na nju wudźéra. Schtoha ma tón na nnje hladacź, njejžym jemu tola niczo winowata. Tak žo nastajnje strachuje, hdyž herzy schtuckli japiśkaja, so žej po nju pšchidże. Ale runje tak pak ju sahy njerca, hdyž i druhej rejuje. Nastajnje jeho i wocźomaj jeśe-huje a ruzy žo pod blidom do pjaśeje sawdraja, hdyž žo jena druha lubośnje na njeho wuhmé ma. Knježny wola! S njerśarjom dźe žej saha po Krawzej Bjarnata. Tón chze teź žiwoje wjeśele mécź. Kak Herman ja rjej hlada. Haj, njech to wo mérje cźini! Tak jara hacź chze.

Tak žo rjany kermuschny dźeń nathili a niczo njebu i tuthymaj žalubowanymaj. Domoj drje hromadze dźetaj, ale niz i łuboscźe. Da jeho žobu hicź. Tak je žej wěsta, so i druhej njemdze. Wón žo i njej schnóri, dokalź ji žaneho druheho njepopscheje. Po puczu žo śwjetscha wadźitaj a dźetaj roshněwanaj rjkoru. Wona do žwojeje komorki a wón do žwojeje stwicźki. Wobaj žo hněwataj a njewěstaj na cźo. Ale pšchi tom pak žo teź wješeliśchtaj. Ale na cźo?

Druhi kermuschny dźeń njeje wo wjele lépje. Drje je žobu rejujetaj, ale jemu wjele na tom njesałeźi a ji hischcźe mjenje. Ale runje k jórtej dźe žej wospjet po nju, dokalź tak hłupje cźini. Njerécźi pak i njej wjele. Pšchi tom pak i druhimi rjenje cźini. A wona runje tak. Hněwa pak jeho tola, so jenje po njeho njepschidże, hdyž knježny wola. Cźim bóle pak žo wješeli, so Mlynkeź Lenka hižo dwójzy po njeho pšchidże. Tak snajmjeńscha jeho luba Hanka widźi, so bjes njeje teź dże.

Wospjet knježny wola a sahy dże žej Mlynkeź Lenka po Hermana. Mélko chze Hanka skoro i khéźi wujéź. Schtoha žej tuta wólbrna kawka po prawem bycź sda! Hermana wokoło krydnycź, hewak niczo. To by žo ji takle sedźało. Hana njemóže žo wjazy pšerjecź a rospyrjena cźeri na Hermana. Wobej połkonitej žo pšched nim a wuwalatej wocźi na žo kaž tajkej wuropachaj. Pryedy hacź žo Herman dohlada, ma hižo jeho Hana sa ruku a vjerécźi žo i nim we wjeśelem kole. Jeje lizy žo cźetwjenitej, pyri žo se słobami. „Dże bha cźi to wot wutrobu, Hanka, so žej po nunje pschidźešch?“ — „Ach, wot wutrobu, schto žej tola mnjišich. Jenož tohodla, dokalź žo telko še unu rejowal. A tuž je to moja winowatosćź, so žej tas po tebje pšchidu.“ Ale ně, wona je pšejcźara roshorjena, so njeby Herman sacźuk, kak i njej śtej. Wón ju po turje hnydom na dwór icźahny a bjetaj k blidu, hdyž i kóšťku mjetaja. Po tom žmé žo teź k jeje blidu hydnycź. Ale tohodla mójejch hłowa a pohladnenja licźicź, kótreż wona jemu posticźi. A hdyž žo tas na njeho pośmjéwnje, cźini to se sadźerźowanjom, so by jeho na wulde dźerźała a so njeby jemu jena druha na mujźe pšchiśchła, wožeže niz tuta kuntkojta Mlynkeź Lenka, kiž chze jemu hłowu sawjeseź. Tu wustacź njemóže.

Sahy dźetaj hromadze domoj. Hdyž žo runje njewadźitaj, kaj wežera wjeczor, do pak njejtaj wot wadźenjy jara žalenaj. Chze-li žo i njej troschu helezicź a rjenje cźinicź, dha žo wobara. A hdyž chze tak prawje žwérnje a dowérliwje i nim popowdacź, dha wón barka. Runje to, schtoż wobeju wutrobu rospalnje, to njepschinże pšches jeju wusta. Nawopak. Kóždy chze pokasacź — i najmjeńscha žo tak sadźerźitaj —, so jenonnu na druhim niczo njesałeźi.

Ale doma potom we jtwicźay a komorzy sahy tónšamny wobras kaž wczera wjeczor. Wobaj žo hněwachtaj a wobaj žo radujetaj. Wona placźo hórke žłzy a wón cźišnje i mjerjanjom schlips a pšchedkoschlicźki uchhże do kuta. Kak tiaj žo na korcźmuschu wjeselilo! We hrubu dawanju je žo Hanka hižo žobotu pšched hladadkom swucźowała a Herman po kłowje, kak ma ji žiwoju lubosćź wusnacź. A něšto? Kdeže žmorje — pšchezo hischcźe na starem blaku kaž korcźmuschu. Wobaj wjeczoraj stej mi a tebi niczo žo pomiwloj a njejstaj žo tak prawje sawjeselicź mohloj we korcźmje na rejach. A runje hłupeho Hermana dla, jenož hłupeje Hany dla. A tola — Hanka jtłocźi hłocźiśch hubo ko sahlwźa. Herman haśnje žwézu a wobaj žo wo žmje pośmjéwkujetaj. A tola bésche rjenje, ach tak rjenje, wobaj wésče a kruce sacźuwataj: „Wón nje woprawdże lubuje“ — „wona je mi wésče dobra“.

Juttry abo žwjatki drje docźahnu, prejdy hacź žo k prénjemu rasej lubosćźiwje wokoschitaj a žo sjawnje jako per wuskatajetaj. To pak wésče budże. S tuteje bojasnosće a hłupeho cźinjenja rěcźi woprawdźita lubosćź. Schtoż dotho traje, je ńłónéźnje dobre. Pomalu — ale wésče.

Dźěławosć spomožerstwowcho a wobstarańskcho hamta města Budyšina

w měsacu oktobra 1926.

W měsacu oktobru bo w macźerźkej saradźerni a wobstarańi cźěłchnych dźěcźi na 9 saradźerišich dnjach 336 cźěłchnych dźěcźi pšchedstajo.

W saradźerni sa małe dźěcźi pschinże na 4 popołdnjach 119 dźěcźi do pschepytowanja, mjes tym so saradźerinju sa šamodruhich 22 žónšich wopyta.

Žividłowe wuložokeje hódnoscźe žo 1300 puntow wobstaranja potrébnym darmotnje wuda.

Po tym, so je khłódnišchi počźaš sastupił, bě naprašchowanje sa wobleczenjom wurjadnje wulke. Rozdźěli žo wschо w hromadze 333 dźeczažnych wobleczenjow a dźeczažnych schatołw.

We wobstaranju cźěłchnych dźěcźi wupožcźi žo w měsacu oktobru 15 dźěczažnych wołow, 9 jportišich wołow, 10 dźeczažnych korbow, 2 thermometraj, puczowazy wazok a 2 žyhlanjo.

Wobstaranišn sa pluzałkorhych na Kralowitim walu 3 wopyta w měsacu oktobru 30 wobobow. 7 wobobow pšchepyta žo prénjemu rasej, 23 wobobow pak k wospjetnym rasam. Dozywa wotmě žo 8 saradźerišich hodźin.

K khłódnemu žiwjenju khudych žłuzałkorhych rozdźěchu žo 403 puntu žiwidłow wuložeje hódnoscźe darmo. Na wózach sa wothładanje thorych wupožcźi žo 43 pšchikrywow, 2 thermometraj, 36 thuwanišich bleschow, łožo i matrazu, powdrėwowy wěnz a 13 khłańšich stółzow.

Dla sastupjenja symnišeho počźaša knježeske we wobstaranju schulskich dźěcźi walke napraschowanje po cźołym wobleczenju. Na potrébne dźěcźi wuda žo i wobstaŕkow spontočźłwowcho hamta 16 porow stupnjow, 7 porow nohajzow a 12 spódnich wobleczenjow. 2 poraj stupnjow

Zbožowna hodźinka.

Sešerbšchćišł P. Krjeczmaŕ.

Žyle na kónzu wjeśi wuhladajsch sapuščenu sahrodu. Nehdy psched wjele wjele létami błuschesche wona ke knježšej thěži. Tola pośledni měšicźel doma wupuscźowa do wukraja a pschedu domiše zuiym ludźom. Tehdy njebě hłischcźe sahrodka sapuščena. Tehdy bě hjischcźe rjany park se selenymi pschětrjenjemi, pěškowymi puczemi, i radźkami pokrnych kwětkow a i rózowymi khłódnjatemi.

Ale nětko! — Zane khłódnizy wjazy, ale murje wobrošcźene i dźiwomi cźerńjemi; dźiwje kwětki na njenahladnych selenych pschětrjenjach; na puczach njerodź a nad małym jězorom pkuwa tołsta mochowina.

Bě ras w juniju wjeczor. Młody muźiki žedźesche pódla kražneje nénjeje knježniczki pschi brjoły jězora. Swaha syholachu bo pruhi měšacźka nad wódnym pschetrjenjom. Wyšoko w powětšje snołchowachu bo kastojcźi a zuni wětr poschepta w halošach wišateje bréhy. Młody muźiki bě ruku wokoło ramjenja knježniczki połožił. Wěschtaj tola hischcźe tak młodaj — žhladowałschtaj do dala. Wo pschichodże žonjacźu a miły pośmjéwk wobkéhasche jeju wobliczja.

„Kražnje, potajnje kražnje budże“, schepny knježniczka a jeje wocźaj błyschkotachtej žo pokne žboża.

„Haj, kražnje budże“, wotmołwi młody muźiki a pohladny pschi tym lubośnje do jeje wobliczja. „Najkražnišcha pak bywasch a budźešch ty!“

„Ně, najkražnišche je a wostanje twoja hudźba“, schepny knježniczka, jeho mile wotpokasujo.

„Moja hudźba!“ — Wupschestrě ruzy. — „Bjes tebje njeby była moja hudźba to, schtoż je; njejpósnajesch to. Kóždy šwuk trunow dyrbi tak mjehti bycź, taj twoji ruczka, tak hłuboti wusynk mécź, kaž twoja hubczička a truny dyrbja wyšikacź, kaž ty wyšikaš.“ Bě postanyt a stupi psched nju, wobdźiwujo jeje młodnu kražnosćź.

„Jenje njejžym hudźbu tak hłuboko sacźuk hacź wot zaža žem, so ty pódla mje kročźišch. Jenje njewědźach, tak kražny je žwét, tak kražne žiwjenje — donlž tebje njesnajach. Něšto, hdyž psched stami wobzobami steju a hudźu, myślu jenoź na jenu — na tebje. Widźu jenoź tebje, hudźu jenoź ja tebje. Schto je mi wschón pschikleśł a wyšł a schto mi hdy hudźe? Njetrjebam žwét a lud, ale jenoź tebi chzu moju wutrobu a lubosćź w hudźbje wotkrycź. Schto rosumja pschipośkuchanjo wo mojej hudźbje, kiž sjnczi połna potajneje žadośće a žboža k tebi? Jenoź ty mójejch mje rosumicź a sacźucź, schto ja cźuju! Schto potrjebam lud, hdyž mam tebje? A tola, dyrbja mi pschiwinjtacź! Ty dyrbiśch horda bycź na mnje! Wjesela masch bycź, žbožowna. Wjeśele ma cźi a mi bycź moja hudźba a na namaj žboźo płodźicź, žboźo, łajkeź cźłowjestwo njesnaje. Chzu bycź i wuttim wumětzom — sa tebje!“

Bjes dycha posasta i rěcźu, poklakny žo k stronje knježniczki, wsa ju do rukow a łoschi jej módrej wérzaŋ.

Luba, skota! Ja lubuju cźe! Ssym tak žbožowny! Hischcźe jenje njebu mi telko wobradźene! To je moja najkražnišcha, najžbožownischa žiwjeńska hodźinka!

Léta minychu žo po tutym wjeczoru. Hudźbnizy pschedměšchcźanske kapały běchu runje i hudźbu popischtali. Hoschcźej bě do pol cźmé sanurjene, njerjany a masany. Lédy hdy sadéża žo tu khmany hóicź. Hudźbnizy, ijso šestarjeni muźiźy je śrudobu a thudobu sjewjazgymi wobliczami, žedża w rózku hoschcźinkseje rumnoscźe a poschesa žebi runje wjeczor, k wocźerśtwjenju cźeła. Niczo mjes žobu njerécźa, ale hladaju w runjej mérje do nježwéstosće. Jenoź dwejo praja žebi tam a žem žłomcźko, hdyž nowy hóicź šaškupi. Tšecźi a najstarschi mjeśeji. Postanu, sahudźa — žwétne nowosće, wulki hołk a niczo khmane. Klavier klinczi kaž blachowy a chello, żołty barbjeny — wuhladajo kaž zitrona — je njemózny, khmany synk i trunow wukuśacź. Bjes kóžbeho wuraja saklincźa huśle, hywa tak, jako niewědźał hudźbnik, schto cźini. Hłada pšched žobu se žwojimi dźiwnje hłuboko leżazymi wocźemi.

Njemér saklincźi w rumnoscźi. Nowi hoscźo? Derje žrakscźena knježna i něhdże 4létnym hólcźezom bě sastupka. Jako spósnaje, do kajšich rumnoscźow je sastupika, chze žo sawróccźicź. Maly hólcźez pak bě khwatał k hudźbje a wjeśele macźerzy rźekny:

„Luba macźerka, widźiśch hudźbu?“

Macźeŕ tuž w hoscźenzu žwosta. Bywa wschak to jenicźli ras a dźěcźo žo wjeseli. Samétšni žo pschi jenym blidźe. Hólcźez pak stupi žo pšched hudźbu a kedźbuje na synki hudźby. Wócźaj žo błyskotaju. Jako je kuśt dohudźeny, pschikłupi zyle blišco k hudźbnikam, wobdźiwa nastroje a žyndże žo słónczne hušlerjej na klin. Temu njeje pak žu takle něšcźo hischcźe ženi stako a tuž wobkedźbuje hólcźeza, kiž žo jemu tak ruczje pschitowarschi a sa žebje žada i podźiwacźym wurafom. Pschećeźenje wotmołwi hólcźezej na wšcź praschenja, tak so žo jeho hudźbni towaršchojo dźiwaju. Starza njejžu hjischcźe ženje tak žbožowneho a wješeleho widźeli, kaž runje w tutej thwili — — —.

Saho hudźbniźy sahraju a melodija saklincźi.

Ale schto to je?

Ssu hušle wotucźiłe?

Je žo chello domaśał a nocźze klavén wot wobeju žo dacź pschetrjechcźi.

Sa małeho hólcźeza sahudźa hudźbniźy žwoje najkražnišche melodije a hólcźez stoji pšched nimi a wócźaj błyskotaju žo jemuwe wjeśelu, žapaju pruhi radošcźe.

Dołho wjazy njebě žo hudźbnikam stako, so jeju hudźba tajke wješeśe wubudźi; so běchu tajku radošcź a džak žnjeli kaž i wócźkow hólcźeza. Ani pośmjéwk lehny žo na jeju wobliczja. Nechtó nam pschipośkucha, tak myśla žebi. Njeje to kražne? Potajnje kražne? Njejšmy k šawidźenju, so tajke žboźo posticźimy? A jako synźa hušle — synźa kaž junu, jako běchu hischcźe młode. Njebłyschcźejschtej žo teź tehdy wócźaj, hdyž jich synti saklincźachu? Wócźaj, kiž žo hižo dawno sawrjeschtej — — —. „Wšich hischcźe,“ tak synźa hušle — „kak žboźowny běchmy tehdom pschi jězoru w parku? Wšich, jako tebi posche ptach, kak žboźowny žym?“ „Ale“ — hušle schepetaju dale — „dźenża žym hischcźe žboźownischi. Tehdom wérjach bo žebje. Sso mnłich a žhubich wěru bo žo. — Dźenża pak žym wěru žaho namakaš! — Dźenża halle žym žboźowny!“

Tak synczachu hušle.

ło wuhódušchowaschkej. K domu możesche ło se šćěrku wusoweho sjednoćenišťwa sa dźěći wotewjeli: 14 mantlow, 2 poraj stupnjow a 27 šwjerščnych woblečenjow. Nimo toho dóstachu chudši mužojo a chude žony 6 porow stupnjow, 29 schatow a 15 wšchelakich woblečenjow.

K wobaranju njerodźoweje cyrile w holčzańcych schulšćich rjadowanjach woteda ło Nitšez a w 7 padach wupoćežichu ło hnidaki.

We wocźešćiwjerni sa plužakhorych „Waldheimat“ we Sśepizy šćórćichu 3 plužakhore žónske w oktobru lčkowanje ſ wuſpěchom, mješ tym so ło tam dwě plužakhorej ſ wocźešćiwjenje pódlačhu, tak so běchu tam na kónzu rosprawnebo měšaza 3 žónſke.

We wobſtaranſki wopiwzow, kotruž ſpomoźeſtwowy hamt ſhromadnje ſ Němſkim žonjazym ſwjazom ſa bjeſalkoholnu kulturu, Budyſchćej wotnoſku nawjeduje, wotnéchu ło też w měšaz oktobru kóždy pjatk wot 6 hacź 7 hodź. popołdnju ſaradźeńſke hodźiny ſa na alkohol khorych a jich pſchiwiſnych. Wobſtaraćela je 71 khorych domach wopytała a 5 nowych woſobow do wobſtaranja pſchijaka.

Wot 7. oktobra ło ſchuliſkim dźěćom ſažo jědź podawa. Na jědź ło wſchědnje 656 dźěći wobdźěli.

Wobſtaranſki hamt w roſpranvnem měšazu potuńſche ne abo darmotnje wotedaj: 11 058 pofrutow chleba, 5 428 puntow margariny, 6 909 fbm. pluna, 184 litrow petroleja abo ſpirituża, 870 jedźnych ſnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach, podružniſkich a hoſpodaſkich pſchipomozow wuplaćì ło w bromaźe 43 742.26 hriwnow.

Wusudźenja.

§ Krajny ſud w Budyſchinje. Dla ſtichiwdźenja měſchćańſkeho radźy dra. Krügera w Budyſchinje dyrbješe ło 44 létna domjaza dźěłaćerſka Klara dźěl. Hartmannowa ſ Budyſchina ſamolwićź. Budyſchſki hamtſki ſud bě ju dla ſtichiwdźenja k 75 hriwnam pjenjeżneho thłoſtanja ſaſudźił. Wona pak je ło pſchećźiwo wuſudźej powołała. Na to thłoſtanſka komora je thłoſtanje na 20 hriwnow abo na 2 dnjej ſaſtwa ſniži. Hartmannowa dyrbi połožu khóſtow 2. inſtanzy njeſeć.

Bjes kóždeje pſchičžiny bě ło 23 létny, hižo paduſchſtwa dla khłoſtany ſkałaŕ Hermann Richard Wujanz ſ Bukez 11. oktobra 1925 wječor w hoſćeńcu we Wóſtlinku do ſwady a boſćeńcarjotnym pſchichodnym ſynom, ſkałaŕſkim mišterom Krügerom a druhim ſkałaŕjom měſchał. Wujanz je ſhromadnje ſ druhim Krügera wot ſady k ſemi potorhnył a jeho ſa włoſy torhał. Potom je Krügerowu žonu k ſemi ſtorcził a ju ſ nohu kopnył. Wona je do wodu padła a dwě njedźeli we koju leżeczy dyrbjała. Skałaŕſki mišter Krüger je ło ſe ſchlenźami a ſ kałanjom ſ nožom na ruzy franił. Se ſajedojcenjom krwě Krügerej ſchtyri porty ſproſtnychu. Krüger je jenoj hiſchcze 40 prozentow k dźěłu thnany. Wujanz bě cźekнył. Hačle ła dźěſchi cźaſu jeho w Offenbachu nad Mainom wuſłědźichu a ſajachu. Hamtſki ſudnik bě Wujanza k ſaſtwu na 3 měšazy ſaſudźił. Jeho powołanje ło ſaczińnu.

Jara ſniži je ło khłoſtanje, ke kotremuż bě Budyſchſki kajmiſtſki ſud nětkuſchehо dawkowehо inſpektora Matka Rödera pſchi finanznem kamcźe w Budyſchinje 20. ſeptembra ſaſudźił. Khłoſtanje dla jednoreho pſchełožkowiſcha w ſaſtojnſtwje, ćiž 8 měšazow ſaſtwa wucźinjeſche, ſniži thłoſtanſka komora na 4 měšazy ſaſtwa. Po namjeze Röderowehо ſakitowaja rěčnika dra. Friedmanna w Lubiju jemu też ſtrótny wupruhowaniſti cźaſ pſchiſwołichu.

Prašenje wušcheho wukubłanja holcow.

Nam ło pjiſche:

Nadpadnje ſjewja ło poſłednje łéta, ſo holcy, kiž dyrbja wyſchſche ſchuliſke wukubłanje dóſtaćź, ło na wyſchſche hólczaze ſchule dawaja, hačrunjeż mamy w měſcze wyſchſiu ſchulu ſa holcy. Pſchičžiny k tomu njeſiju ſtoro jenje pedagogiſke. Dźenjenſchi dźeń je runjewon móda, ſo holcy hólczaju ſchulu wopytuja. a to hiſchcze jenotliwe hólczaze ſchule ſe ſwojim pſchimawjeńſkim dźěłom pſchećuja. Haj, ſu ło ſamo hižo i myſličtku ſaběrali, ło chodźa wiſché holcy do hólczazych ſchulow pſchepokaſcź a ſtym wyſchſchu holczazu ſchulu nětkuſchemu cźahu abo ſamo holcy do hólczazych ſchulow tykachu. To mózesche jenoż nuſna wupomoz bycź.

Wukubłanſke wuſtawy ſa holcy ło ſaloźiłu, kiž ło ſe ſwojimi ſamerami a prawami runnym hólczazym ſchulam ſo runachu, ale ſ wucźeńſkim planom, wubjerkom macźiſnu a jeje rozdźělenjom a wobſebje ſ methodu na žónſku ſamownoſcź a rhythmus žónſkeho wuwicźa, kiž je tola znje hinaſchi dyżli muſkiſi. dźiwachu. S zyle wobſebitej waźnoſcźu bu poſtajenje, ło dyrbi we wukubłarjach ſa holcy połoja wucźeńſkeho kollegija ſ wucźerkow wobſtacź. Žónſki wliw je pſchi wocźehnjenju dorośenych holcow kaž w domje tak w ſchukt njeſchepuſchćomne žadanje.

Wo hódnoſcźi ſjednoćeńſkeho wocźehnjenja móżemy jara wſchelakeho mėnjenja bnć. Schtoż pak ło dźenſa tak mjenuje, njeje dozyła ſjednoćeńſke wocźehnjenje. Na njo ło woprawdźe žana tudomnych wyſchſich hólczazych ſchulow pſchełtajita njeje, kotraż holcy pſchiſima. Wucźeńſki plan je njepſchemėnjeny woſtał a do žaneho kollegija njeje ani jena wucźerka jako połnopłacźazy ſobuſtaw ſaſtupika. Runje we wobcźežnym cźaſu wumicźa je ſwojimi ſpinjnymi duſchownymi njemėrnoſcźemi, w kotrymż maju holcy žónſke ſrohumjenje a žónſki wliw wożebje trėbny, podadża ło pſchi nėtcźiſchej formje ſjednoćeńſkeho wocźehnjenja jenoż pod muſzki dohlad.

Starſchi: a wocźehnjerjo dyrbjeli ło też ſe ſcźěhowazym ſłożowacź: Wukonjenje ſexualneho roſjaſnjenſkeho dźěła, kiž wucźenſki plan pſchedpiſuja, je žiło w njemėſchanuch rjadownjach jedyn ſ najcźeſćiſchich nadawkow ſa wucźerja. Kak pſchedſtajeja ſebi wukonjenje tutoho nadawka w měſchanej rjadowni?

Khdyż ma ło na wyſchſchim ſchuliſtwje lutowacź, dha njeſmė pak ło to pſchi jenicźkej žónſkej wukubłarni měſta ſtacź. Njenaruſnajomne cźłowjeſke hódnoſcze dyrbi ło ſ tym wohroſpke. Niż wottwarzenje, ale nawopak wutwarjenje dyrbi ło žadacź, a to runje tohodła, dokelž też dałoke kruhi wobyhdleſtwa nuſnoſcź wyſchſcheje holczazeje ſchule bóle a bóle ſpóznaja. To wutkadża ze ſelaſjenja ſchulerkow, kotrež nimale w jenakim wobſahu wot pſchiſchłuſchnikow wſchěch powołanjow pſchiſłuſchu, kaž poſłednja létna rosprawa dopokaſa.

Tohodła je tu lutowanje na wopaczným mėnjenje. Sa wſchitkich ſchulerjow wyſchſchich ſchulow ma ło nimale jenaka pſchiłoha płacźicź, kaž móże ło kóždy ſam lohko ſwėſcźicź. Schtoż by znadź ło na wyſchſchej holczazej ſchuli ſalutowało, by ło w etaczе druhich ſchulow pokaſacź dyrbjało.

Jako ſhromadne wopſchijecze njech ło na kónzu hiſchcze pſchiſpomni:

1. Waźne ſchuſtkopolitiſke praſchenja njedyrbjake ło ženje ſe ſtejiſchcźa nahich lutowanſkich naprawow pożudowacź.
2. Że wopaki, ſchulu jako njetrėbnu wosnamjenicź, tak dołho bacź dyrbjało ło dla jeje njepſchitomnoſcze ſjednoćeńſke wocźehnjenje pſchiſłuſchi, kotreż najwjazy wėzwutkojnych wotpokaſuje.
3. Wudawki ja wyſchſche ſchule, hacź ło měſchćańſke abo ſtatne, dawkiplacźeſ tola ſtónčnje ſwjedże. Sa njeho njewoſnamjenja to praktiſja zane ſalutowanje, khdyż ło jedyn etat ſniži a ſ tym ło druhi ſwyſchi.

Zapoſtane.

Saſudźenu ſrjedu pſchipołdnju ło nėkotſi gmejnſzy ſaſtupjerjo w naſchej wſy w Barcźe nadoło dopomnichu, ſo ma ło nowa wodowa wėza popołdnju w hodź. poſwjećicź. Hižo pſchi pſcheproſchenju ſtorcźichu na pſchećźiwnoſcze, dokelž ło pokoja gmejnſkich ſaſtupjerjow a najwjetſchi dźěł wobydleſtwa na tym njewobdźěli. Saſpółkarjo tychle rjadkow hnydom praja, ło ło na poſwjećenju wobdźělili njeſżu. To naſpomnimy tohodła, ſo bychu hnydom wėdźeli: „Nha, tu pſchichłoże nėkchto wot tak mjenowanych pſchećźiwnikow.“ Lėto dołho wſchak je ło wo naſchim rjanym Barcźe w tkėtro wjele lokalnych nowinach piſało, wjele dobreho a ſłeho, a w pſchichodze drje hiſchcze wjele thonimy. Cźehodła? Dokelž mamy nowu wodowóđ. Kaž hižo naſpomnichmy, je hižo poſwjećeny. Teſle ſkładnoſcźi ło njedyrbimy minycź dacź, bies toho ło bychmy ras wrócźo a dopródka pohladnyli. Waźny dźeń ſa Barcźe gmejnu bė 24. auguſt 1925. Waźny a ſpomnjenja hódny tohodła, dokelž ło na nim gmejnſka ſhromadźizna wotmė, hdyż ło gmejnje tak błódzy wo wotpohładanym twarje wodowoda rėčeſche, ło jenoż mało wobdźělnikow bjes pſchećźiwdźenja domoj dźe ſche. Pſchi tutej ſkładnoſcźi njech ło naſpomni, ſo ło pſchezo ſažo wo pſchećźiwnikach jeneho wodowoda rėčźi a pija. Njech tu dorasnje ſwėſcźimy, ſo w Barcźe ani jeneje wożoby njeje, kiž by pſzećźiwo tomu była, ſo ło woda do wėy ſkadźe. Jenoż tónle projekt, kiž je ło wuwjedł, a waſchnje znjeho twarjenja ſtaj na naſwótriſchu pſchećźiwnoſcź ſtorcźiłej a poſłednje ſłowo hiſchcze rėčźane njeje. W mjenowanej ſhromadźiſnje jedyn knjes ſhromadźenym ſaſnje prai, ło projektowany wodowóđ na žadyn pad wjazy hacź 26—28 000 hr. płacźicź njebudże. Sa to mamy doſć ſwėdkow. Wėzownym wobmyſlenjam nėkotrych wjeſnjanow ło krótkowidźazy wumjeſchu a je ſ akam pokojkchu. Niekorrekkne wothłokowanje pſchinjeſze wjetſchinu hłoſow ſa twar wodowoda, ſchtoż bė łohzy mózno, dokelž dźěł wjeſnjanow ſ zyła pſchitomny njebė. S tym bė ło roſtudźiłło! Ale kak, to ma ło poſdźiſcho wobhładowacź. Sakoženy twarſki wubjerk ło mózne grata pſchimaſche a njetrajeſche dołho, ło ło też hižo 28. oktobra wo płacźenjowych naczińkach prėnjeho dźěła w ſhromadźiſnje gmejnſkich ſaſtupjerjow roſhudźi. Sa twarſke wjedniſtwo ło 3 proz. twarſteje ſumy pſchiſłuſchu.

16. nov. 1925 ło ſpocźatk wjeſneho ſakonja wo wodowóđze w poſpodźenju gmejnſkich ſaſtupjerjow wobſamknu, dale wobſamknu ło 27. januara 1926, ło ma ło wodowa wėza natwaricź. W ſcźěhowazym poſpodźenju 30. měrza ło wobſamknu, ło ma ło wodowóđ dale twaricź, khdyż bė wokrjeſny wubjerk hižo prjedy dowolił, ło ſmė gmejna poſczonku we 28 000 hr. (potajtim poſczonku) pſchiwſacź. Na druhi bok by gmejna dyrbjała ke ſwėſcźenju danje a wotpłacźowanja, kiž ſe ſtatneje poſkładnje do naſcheje gmejny bėża, ſaſtajicź. Janewobſamknjenje njeſła ło jenohłóſnje! 13. okt. twarſti wubjerk gmejnje ſdźěli, ło je wodowóđ hacź na nėkajke maliczkoſcźe hotowy. Wodowe měrjati (cźaſtnikі) dyrbjachu ło 20. oktobra wobkładacź, ło by ło wot toho dnja wodowy dawk wobliczicź mohł.

Schtóż tule krótku ſtawiſnu cźita, ſebi nėtk myſlí, ło je wſchitko w porjedże. Tomu pak tak njeje, ſ zyła zyle praſchenje płacźenja ſhromadneho wjednіſtwa hacź do dźenjniſcheho dnja hiſchcze ſrjadowane njeje, ſ druha dźěł gmejnſkich ſaſtupjerjow, wożebje wubjerk wodowoda, ſa nuſne mėt njeje, ło by běžnje roſſaſnjenja podawał, kaž móże ło to pſchi tajkim projekcźe žadacź. Haj, ło ło ſwojowólnoſcźe ſtake, kaj keż ſa mózne mėli njchychmy. Pjenjeſy ło ſu wupłacźite, ſmėnki ło ſu wuſtajile bjes wobſamknjenja gmejnſkich ſaſtupjerjow. Hakle poſdźiſcho je ło wo tym ſdźělilo. Wſchelake wėzy ło hiſchcze dźenſa wobſamknyte njeſżu. Sa jara ſpodźiwne mamy, ło w běhu twarſkeho cźaſa reviſija poſkładne je ſtrony wyſchnoſcze w gmejnje zaſnoſcź pſchiniſeſła njeje. Nadźijomnje ło hamtſke heſtmanſtwo tomu wupraſi. Tu pſchijpomnimy, ło nikomu njechamy njeſprawnoſcź podžunyć, ale ſamowólnoſcze!

Cźehodła to wſchitko? Sſkuſchaja by ło, haj wubjerk bė winowaty, ſo do o poſwjećenja a pſchepodacźa ſažne wotłicźenje wo ſhromadnych twarſkich wudawkach gmejnje ſpehodnjokoſi. Ssmy ſebi muſzłili, ſo ło to pſchi poſwjećenju ſtanje, ale nicźo njebu! Wobroczimy ło na twarſki wubjerk a na měſchćanoſtu ſe ſjawnym praſchenjom: Cźehodła njedacźe gmejnje žane wotłicźenje? To je najwjetſchi cźaſ! My gmejnſzy ſaſtupjerjo ſmy ſebi jo w poſłednim poſpodźenju žadali, buchmy pak ſ tym troſchtowani, ło hiſchcze hotowe njeje. Mózachmy jenoż to ſhonicź, ſo wodowóđ dotal 51 00 hr. płacźi a ſa je w gmejnje pſches 20 000 hr. dołha na ſchiju powjeſka. Nėkotre ſlicźbowanki pjecza hiſchcze wonka ſteſa. Schtóż ſmy hacź 100 proz. wyſche naczińka dźěła, ło ſako hoſpodar ſam ſudźi, a to hiſchcze ſ zulymi pjenjesami. Komentar je ſłuthky.

Pſchi poſwjećenju 10. nov. je jedyn knjes nėhdźe ſcźěhowaze ſłowa rėčał: „Dha njech płacźi wodowóđ jako ſnamjo dalokowidźazeje gmejnſkeje politiki!“ Praſchamy ło jenoż na kotru ſtronu, hacź horje abo dele! Druhi rėčnik je ſažo wuſbėhnył: „Budźicze pſchesjent, pſchesjenі, pſchesjeni!“ Pſchcerźiwo tomu njech ſwėſcźimy, ło je hiſchcze telko njejednotu, ſwadu, njedowėrу, dwėłowanja w gmejnje ło wuſtawało ſ twarom wodowóda. Jako ło ło ſobuſtawy wubjerka abo měſchćanſtwa praſcheli, kak wuſzoki ſnadź wodowy dawk budże, dha ſu pſchezo a pſchezo ſažo wotmołkwili, ło na žadyn pad wyſche bacź 20 pf. Po wudawkach pak dyrbjeli hižo wėdźecź, ło to mózno njebudże. Na kóždy pak pak ſmy we poſłednim poſpodźenju nėkak wobliczili, ło dyrbi pſchi wſchėdnym pſchetrjebanju w pſcherėſku 25 hacź 30 thm. 30 hacź 40 pf. płacźicź. Pſchiſłuſchi pak też dny a to niż mało, hdyż ło wſchėdnje 10 thm. njepſchetrjeba. Schto potom? Na ſprawnych napominanjach njeje pobrachowało. To njech ſebi kóždy pralicź da, generalija, kiž je nėtkole w Barcźe żiwa, ło njedźiwaja wodowoda ſwoju wodu ſa ſtót ſ rėkow nożby, tak dałoko bacź je jej te mózno, ło njeby drohe pjenjeſy ſa wodu płacźicź trjebała. To wobſtrėdcźa, ło je ło pſchi poſłednim wobhładowanju liczakow ſ mjerjanjom prajiło, ło je ło pſchemało wody pſchetrjebało.

Hrożo ſtejt ſady ſcherjenje gmejnſkeje ſwobody, mjenujcź 150 proz. pſchiražka k leżowноſtnemu dawkej, to njech kóždy hoſpodar wobmyſli. Hdyż ło też pſchezo a pſchezo ſažo wo pſchiſłohach ſe ſtainych ſtrėdkow rėčźi, kotrež bėchu ſamo na ſebi bohate, dha pak to niczo na tym njepſchemėni, je ſebi gmejna ſ twarjenjom wodowoda na ſwoje do pſchewulkeho dołha ſaſkła, to budża w pſchichodnje huſto w gmejnſkim ſarjadniſtwje bołoſtnje ſacźuwacź. Pjenjeżne łėpſchiny wodowoda budżeny halle po łėdźeſatkach ſaczuwacź móg. A to wſchitka ſtanje ło w cźaſu, hdyż by dyrbi ło kóždy dźěłacźeſ a wobſebjeſ wo ſwój wſchėdny thléb bėdźicź a je wjeſeły, hdyż ſwoju ſwójbu ſchcerźi. Bohužel ſu w naſchej wſy hiſchcze ludźo, kiž wudawaju, ło tola dołh na gmejnu kuble 30—40 000 hr. dołha. Wo tychle ludźoch njech cźitarjo ſami poſudźuja. — Twar wodowoda je ło potajtim ſ wulkej haru poſrjebał, ſamo ſu pjecza rejwali a piwa a palenża ſu telko mėli, ło ſu pſchi tym ſtrowy wodu ſ wodowoda ſabyli. W cźiſle 260 „Bautz. Nachr.“ pocźa hižo jedyn ſpżu wėzku romantiſży wopiſowacź. Rjane wobraſki wo wodowej wėźi bėchu też hižo w nowinach. Jenoż rjana baſeń abo dźiwadłowy ſruch hiſchcze pobrachuje. Ale doth woſtanje!!

Lipšcanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze pred sudom.

Schtyrjo polizišća a žydom paduchow wobſkorżenych.

Pſched Lipſcanſkim ſhromadnym ſawniſtwom ſaſpoča ło pjatk prożeſ pſchećźiwo Roubelej a towaršcham, kotryż też ſwonka Lipſka wulku kedźiwoſcź namała. Stórbu naležnoſcź detektiwa Roubela wotkrychu kriminalni zaſtojniży w januaru 1925 w Hamburgu, hdyż bėchu dypzačni paduſchi jenoho zaſtojnika pokupicź ſpytali, pokazuja na pomėry w Lipſku, hdyż hižo dawno, kaj wobkrucźachu, poczahi mjes internacionalnymi paduchami a zaſtojnikami kriminalneje polizije wobſtejachu. Na to poczachu w Lipſku hnydom ſa njeżwėrnymi zaſtojnikami ſlėdźicź a ſkónczenje ich też zaſachu. Nėtko maju ło zajeczi pſched ſudom ſamolwjecź. Wo jednotliwych khłoſtanſkich naležnoſczach Roweloweje cźary je ſud hižo priedy roſſudźił. Sajaty kriminalny komtniſar Grimm je ſebi w zaſtupje żiwjenje wzał. Pſchedſydowaſi we prożeſu ma kraſnjoſudniſi direktor Franka. Wobſtorżbu zaſtupuje ſtatny rėčnik dr. Mühle. Wjele ſwėdkow je pſchedpiſanych. Tola wſchitcy drje ło njebudża pſchepiſłyſchecź, dokelž wobſtorżeni żiwoje njeſłukli njeprėja. Njedźiwajcy toho pak budża jedwanja drje tola 14 dnjow trać.

Pjatk dopołdnja cźitaſche ło najprjedy wjazy ſtow ſtronow dołhe wobſtorżbne wopiſmo. Wobſtorżenych je 7 internazionazionalnych paduchow, dale 4 kriminalni ſaſtojniży, dokelž ło hromadże dźěłali, liſcźmy falſchowali, jebali, pſchekhowali a k temu nadpjerali. Wobſtorżba winuje jich dale aktiwneho a paſſiwneho pokupjenja ſaſtojnikow, ſhromadneho pſchefchiwjenja w ſaſtojnſtwje.

Wobſtorżeni polizajſky ſaſtojnicy.

Roubel, rodź. 15. haprleje 1888 w Eberswałdze, pſchebywadźi ło 1919 do kriminalneho wotdźěła Lipźcanſkeho polizajſkeho preſidija. Pſchiſłuſchi ło k wotdźělej II, kotryż mėſcze wobjeże ja dypzačnymi paduchami ſlėdźicź. 1. okt. 1923 bu Roubel nawjednik tuteho wotdźěla. Jedneho dnja wuſlėdźi, ło kriminalny zaſtojnik Grimm, Roubelow pſchedchadnik, hiſchcze pſchezo dypzačne paduſchiwa ne wodkedźbuje, hačrunjeż ło wjazy do jeho reſſorta njeſłuſchesche. Grimm ło wuſtta, ło hižo błėżſchi cźaſ na ſapłacźenje ſ paduchami hromadże dźěła. Roubel ła ło nėk

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 13. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar		100 pólsk. markow	—
jendželski punt	4,205	100 čěskosł. krónow	12,451
100 šwajc. frankow	20,398	100 franc. frankow	15,92
	81,06		

Berlinska bursa wotewri wječera w efektach se klabymi kursami, posłužiło so wone kruczowachu. Wójnika požčonka staji so na 8,25 hr. za 1000 hriwnow.

Produktowe wiki wostachu wječera powschitkownje mérne. Płačiśiny so w žanej druzinje žita njepschemėnichu. Wobrot šnadny wosta. Zentnar płačesche wječera

w Drježdźanach:

pschenizy 13,50—13,75 hr., rožki 11,75 hr. hač 12 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,50 hač 13 hr., nasymskeho 10,15—10,90 hr., wowsa 9,80—9,85 šk. hriwnow,

w Berlinje:

pschenizy 13,85—14 hr., rožki 11,30 hač 11,55 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11—12,85 hr., nasymskeho 9,75—10,40 hr., wowsa 9,35—9,85 šk. hriwnow.

Schtwórk w Kamjenzu:

pschenizy 13—13,40 hr., rožki 11—11,40 hr. jeczmjenja nalětnjeho 12,50—13,50 hr., a nasymskeho 9,50—10,50 hr., wowsa 9 hr. hriwnow,

w Sporjetzu:

pschenizy 12,50—14 hr., rožki 11—12 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11—13 hr., wowsa 8—9,50 hr., běrny 3,90 hr.,

w termijnowym wikowanju

sa dezember: pschenizy 14,52½ hr., rožki 11,97½—12,02½ hr.,

sa měrc: pschenizy 14,57½—14,60 hr., rožki 12,35—12,40 hr.,

sa meju: pschenizy 14,55 hr., rožki 12,45 hač 12,50 hriwnow.

Wiki wuzitkowanych stotu wječera pjatk w Berlinje (Mengerwiehof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali běchu 489 dójnych a žuchelnych kruwow, 25 bykow, 32 prósnikow a 183 čelatow.

Młode dójki a wyšokošnuczelne kruwy płacachu:

1. druzinu 480—600 hr.
2. druzinu 300—460 hr.
3. druzinu 260—300 hr.

Sunczelne jalowzy:

1. druzinu 350—490 hr.
2. druzinu 220—280 hr.

Wubrany rjany skót bě hišće drózschi. Prósniki a skót k wjasanju a ke korunjenju płacesche po zentnaru: 43—47 hr.

Wiki běchu mérne pschi krutych płaczisnach sa rjane kruwy.

Konjaze wiki wječera pjatk w Berlinje (Mengerwiehof-Friedrichsfelde).

Pschihnali běchu 656 koni. Te płaczachu:

1. kajkosći 1100—1400 hr.
2. kajkosći 800—1000 hr.
3. kajkosći 500—800 hr.
4. Dobijaki 100—400 hr.

Wiki běchu mérne.

Na pschedań:

Kruwa podšobna we Wulkej Dubrawje čo. 3.

Běhakaj w Sslonjenju, Schleiserweg 2 pola Hródka.

Prošata w Čornowje 18 pola Kamjenza.

Kobla lischta, 7-lětna, Korla Hetmank, wósnik w Kinsborku.

Sso pytaja:

Pohonczowa žona dyrbi šobu na robotu khodźicz, knjez dwór w Ssemjonowje.

Pachołaj (Hausdiener), Hotel Lehmann w Kamjenzu

Kowarski mischtr abo kowarski sa wodżenje wješneje kowarnje, dalsche wukalaje Marja Petschyna we Wojerezach, Zyrkwinska haza 1.

Ssu pónjizy na pschejhadźowanje:

pónjizu 15. nowembra 1926

w hoschczenju we Wudworju harmonium, 3 cźiwizy rokowego, cźiwza hinowego (kognaka)) a korbowa bleschna rhmjela;

w Brěžy pola Kubu" pop. w 4 hodź. Klawer;

w Lukojnje pola Wojerez w hoschczenju dop. w 10 hodź. mużazy cžorny wobkel;

w Kulowje pop. dźelka zigarow, 2 hodź. w hoschczenju „K 3 krónam" billard a schtoł k njemu klušcha, blida a stoły, 2 kleješi, schijaza maschina, wschelake meble.

Wutworu, 16. nowembra 1926:

w Sczijezach dop. 70 bruczow 26×2, 1000 motorskich rjenzow hrubych, 1000 swjenow sa rjemjeń, 40 gr. w 11 hod. — kupzy sedźu so w hoschczenju — motorskich hedłow, 5 motorskich kroženi ale bjes motora, 62 benzinowych 50 benzinowych tankow lakérowanych, 1000 swjenow hrubych, 1000 swjenow sa rjemjeń, 40 gr. kasitowych ponjeczkow, 4 draschle;

w Kamjenzu w hoschczenju „K wiczejenemu kubu" pop. w 5 powročzowazych schtripk z motor. harmonij, schijaze blidko, kožany stok, frisérska toileta, pišanski sekretar, klawer, tkedenza, marmorowe platy, schijaze maschiny, pišanski zefir, trjenja, schatowe mandle, 400 zigarow, klobuki, czapki, hač, wolma, tkaniny, módre czischczenje, wójna fśelba, pokojczna schesa;

w Brěžy pola Kubu pop. w 3 hodź. tšt kamjenje kalaze maschiny, wjenza w hoschczenju „K wiczejenemu 5 powročzowazych wosowe, półne kolije a wjerczaty schtripk z motorom.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Pschenza sterje tunjscha. Rožca pschezo hitschcze sterje žadna. Tendenza: bjez wobrota.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu. Tendenza: wotčakowaza.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolfsowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg, płačizna po złotej hriwnje.

	12. 11.	11. 11.		12. 11.	11. 11.
Pšenica	277-280	277-28-	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	226-231	226 231	woka	25-26,00	25-26,00
nal. jačmjeń	220-257	230-258	módro lupiny	14-14,50	—
nas. jačmjeń	195-206	195 208	žołte lupiny	15-15,50	—
wows	187-197	187-198	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps. wosušk	16,30	16,30
pšenč. muka	36-38,50	36-39,00	lany wosušk.	20-21,00	21,30
ržana muka	33-34,25	33-34,25	poch. melasa	—	—
oš. wotruby	12,00	11,00	běrnj. kruški	25-26,00	25-26,00
ržane „	11,75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,90
raps	—	—	ržana słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symje			pšenična „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	42-46,00	40-46,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,05
pjeluški	22-23,00	22-23,00	ječna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Drježdźanska burza.

Pšenica	270-275	běrnjace kruški	27,50-28,00
rožka	235-240	pšeničny wotruby	11,50-12,20
nalětni jačmjeń	230-260	ržane wotruby	12,50-14,00
nazymsk. jačmjeń	203-218	pšenična muka	50,50-52,50
wows	196-206	ržana muka	35,50-38,00
čerwjeny dźećel	240-260	woka	35,00-36,00
raps	300-310	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	35,50-36,00
suche truhančki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Wične płačiny w Budyšinje.

13. nowembra 1926.

Wšě płačiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najwyša płačizna	najnižša płačizna
Pšenica, nowa	73 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa	70 „	11,50	11,75
Jačmjeń,	50 „	12,00	12,50
„ nazymski	50 „	9,00	9,75
Wows	50 „	—	—
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny, nowe	50 „	3,75	4,50
Butra	1 „	4,00	4,50
Syno, nowe	50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóč., pras.	50 „	1,00	1,10
„ „ „ k zask.	50 „	1,20	1,30
„ z cypami młóčena	50 „	2,10	2,40
Pšenična muka, 60%	50 „	23,75	24,25
Ržana muka, 70%	50 „	19,25	19,50
Pšenične wotruby	50 „	6,25	6,75
Ržane wotruby	50 „	6,75	7,25
Jeja	1 šk.	0,15	0,18
Prosata 523 štuk	1 šk.	10,00	25,00

Wične płačiny wčera Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenicu	13,00—13,40	12,65—13.70
Rožka	11.00—11,40	11,25—12.00
Jačmjeń	9,50—10,50	10,75—13,00
Wows	9,00—10,00	8,50—9.30
Syno	4,50—5,25	3.50—4,50
Słoma z maš. młóč.	1,20—1,80	1,10—1,40
Słoma k zasłanju	1,20—1,50	
Słoma z ruku młóčena	2,00—2,50	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,00—5,00	4,40—5,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,00—1,15
Jeja	0,15—0,16	—0,17
Přeńčne wotruby	—	6,50—6,90
Rżane wotruby	—	6 50—7,00
Pšeńčna muka	—	23,00—24 00
Rżana muka	—	18,00—19,00
Prosata, wulke	—	—
„ srjenje	—	—
„ małe	—	—

Drobnowokowanske płačiny w Budyšinje.

13. novembra po hamtskim postajenju.

Wšě płačiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniže. płačizny hr.	najwyš. płačizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,60
Swinjace mjaso . . . . . 1 „	2,40	2,80
Tukrajny swinjacy šmałc . 1 „	2,80	3,20
Pšeńčna muka . . . . . 1 „	0,58	0,60
Rżana muka . . . . . 1 „	0,40	0,44
Hródź . . . . . 1 „	0,32½	0,38
Jódźne běrny . . . . . 1 „	0,12	0,14
Rajs . . . . . 1 „	0,48	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,70	1,00
Soki . . . . . 1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc . 1 „	2,10	2,20
Sušeny połč . . . . . 1 „	3,—	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	—	0,28
Jódźna butra . . . . . 1 kg	4,—	4,60
„ „ wukrajna . . . 1 „	—	—
Joja . . . . . štuka	0,15	0,18
Jódźne buny . . . . . 1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny . . . . . 1 „	—	0,72
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty . . . . 1 „	—	1,35

...o do tuteje masanoje należnosće sapleśeś a Grimm pschedtaji jeho dypsacznemu paduchej Diamantej. Wot toho zasa podpjerasche nětko Rouwel jako wjednik wotdźela II. runje kaž jeho pschedchadnik Grimm Lipšćanskich paduchow sa dobre sapłaczenje. Paduschtiwa w Lipšku nětko traschnje pschibérachu. Na hłownem dwórnischczu ganem słuzźi žo w lěcze 1924 153 dypsacznych paduschtiwow, kotrymiž paduchaм 35 000 hr., 24 stotych a 9 šlébortych cžasnikow do rukow padny. Sa nasymskeje mazy 1925 dóšli po policiji 330 padow dypsacznych paduschtiwow, pschi kotrychž bě jo hromadze 53 000 hr. kradnyka. Kmno tuteje słuzźi žo 16 paduschtiwow w Mnichowskich pěschnikach, prjedy hač ś Lipšta wotjědźechu. Na 50 dypsacznych paduchow je sa cžaš nasymskeje mazy 1925 we Lipšku dźekało pod schkitom policije.

Sastojnizy Kühle, Schäfer a Grandka běchu žo swojenu pschedstajenemu Rouwelej pschisamknyli. Krótko do nasymskeje mazy 1924 wotmě žo w jenej kofejowni pod nadwjednistwom Rouwela schromadźitna paduschneje zwólby, kotraž bě na „mazu" do Lipšta pschischła. Tam žo róle rozdźelichu. Kóždy policajski sastojnik dosta swoju kolonu paduchow, kotruž dyrbjesche psched wotkrjesom schkitacz.

Sa swoje słutkowanje w sajmje paduchow dostawaschе Rouwel 10 hač do 20 prozentow wot wunoschka.

Tute sapłužby smóžnichu njeprawernemu sastojnikej, so nóżesche w najwjetschim kuflusu je swojej zwójbu żiwy hcź. Jeho bydlenje bě wjećchowizy wupyschene. Cžasto dopołnčchu žo pola njeho pijerjy schampanjskeho wina.

Druhi wobskorżeny Kühle bě wot 1. jan. 1907 pola wupyschanskeje kriminalneje policije. Wot junija 1924 jem wobdźěli žo na nadpschikładach, za kotrymiž dóstachu hač do 200 hr. myta dosta.

Dalschej wobskorżenaj **Grandka a Schäfer**, běschtaj tohodla runja pschidźělenaj kriminalnemu wotdźelej II, a mějeschtaj wożebje słužbu na hłownym dwórnischczu. Wobskorżenaj wudawataj, so žu Rouwel a paduschi jeju sajwdeli.

Pschi wuwjedźenju dypsacznego paduschtiwa njedźeła jedyn paduch ženje sam. Wutworja žo mjenujzy „kolony", kotrejž se tśoch abo schtyrjoch muzźi wobsteja. Jedyn nich žahnje wupytanemu wopórej do kapły, mjes tym so zamni jeho kryja, schtož žo w paduschnej rěczi „Wandmachen" mjenuje, mjes tym so tón, kiž dyrbi pjenjezy ś kapły wuzahnyc „Zieher" rěka. Nadawk „Wandmacherjow" nětko je, so wokolo wopora cźischczenju nacźinja a na wschě mózne waschnja kedźbnosć wopora wot „Zieherа" wotwobroczicź pytaju, schtož žo wożebje że wuschkinym storkantjont dazpěje. Kradnenju wjedźi pschisłuschne „Zieher" rucže jednemu ś „Wandmacherjow" a paduschi žo słubja, prjedy hač žo wobkradnjeny dohlada.

Wobskorżeni paduschi.

Mjena wobskorżenych paduchow su jeschchowaze: **Abraam Srebnik**, kiž je pólski staczan, **Michał Cifekowicz**, pschisłuschesche kolonje „Diamant". **Armin Amster**, hižo jaseńsko polkhoftany mjeschnarodny paduch, **Albert Rubin**, jen najnaczischi mjeschnarodny paduch, **Bechermeister**, kiž pśches swoje khrobe cźeknjenje ś Lipšcanskeje kliniki a wocźitkowych, skónczuje **Wagschal a Schmul Sieradzki**. Poślednischi je po zymym swjeze wokolo bundak a wschudze kradnył. Tak bě w Pariju, Brüsselu, Zürichu, Londonje, Nizzy, Milanje, Newyorku a Clevelandże.

Powodźenska škoda w delnjoślezyskej provincy.

Nowinarski hamt wyschscheho presidenta Delnjoschlezyskeje słdźeli: Hamtske pschepytowanje wo powodźenskej schkodźe, kotruż je wulka woda lětsa w lěcze nacźinyła, žu wjetšu dokónczene. We Wrótsławskim knježeństwowym wokrjesu je ś 2,5 milijonowe jutrowy połow na 121 000, 427 000 jutrow łukow a pasiwow skoro 122 000 jutrow powodźenych było. W Lěhnicźańskim wokrjesu je w 20 podkrjesach powodźenje žo wupschestrěło na 81000 jutrow role a na 109 000 jutrow łukow a pasiwow. Wschoschromadźe wobpschisjeju tute 20 podkrjesow 2,2 milijonaj jutrow role a 770 000 jutrow łukow. Shromadna schkoda we Wrótsławskim a Lěhnicźańskim wokrjesu je žo wobcźišła ś 18 milijónami hriwnami na kóżdy wokrjes, to by było

36 milijónow hriwnow sa zyłu delnjoschlezyskusku provinzu.

Sa schkodowanych je němski president ś swojeho prijwatiskeho fonda 30 000 hriwnow darił, kotrež je wyschi president na wożebje potrébnych rozdźělił. Se frédkow němskeho stata je žo pschewoštajiło 980 000 hr., ś pokładnje pruskeho stata 2,5 milijónow hr. S pospěšnje finmy su ratarjo 750 000 hr. jako pożcżońku sa wobstaranje symjenjow a hnojidłow dóstali. Shtykny dźěl je 2,5 milijónow hriwnow je žo po jenajskich dźělach na provinzy a wokrjesy rozdźělił. Schkodowani žu tak hižo nětkajku pomoz dóstali. W kajtim rosnéru žo jim dosłonczenje ponyha, njech je to nětko ś darami abo pożcżońkami, wo tom w najbliżschim cźasu pschikluschne ministerstwa wobjamknu.

Smėški

** **Cźełosłowcźowanje.** Wnuczka ś pschetolstemu twujej: „Ty by tola rada skónczne dyrbjał kusk cźełosłowcźowacź, luby wujo!" — Wuj ś pschećiwnej wmuczy: „To hižo cźinju, schtóroraju žebi tola tóžde ranje sam swoje cźrije!"

** **Wjele žadane.** Wnuczek w schuli bě mje sawołał. Słaby mje bedźazy schuleź wuzi rjanu sładnosć a pschicźini pjero, ś kónczkom horje na moju lawku. — Na komando „Sspdrćke ho", sa žo wšo wocźakowany powdawł: postorcźich bojajnje sawołajo a wucźabnych krwawe pjero ś wobschkodzenego snateho dźěła. — „Schto te žo stało," sawoła žo ś kathedra. „Proschu, žu mi pjero zatyknyli a žym žo do njeho žydnyk." — Wschitcy cźicho; potom praji wucźeć jara staroscźiwje: „Dźiwe khets wom a wuzwajcze žebi rauu!"

Přilopk.

* **Zwólbu dyhjacznych paduchow sajeli.** Straschnu zwólbu dyhjacznych paduchow, kotraž je so po wulkich kriminalneje policije na wjerch w sandzenym schtworcžerze kruczenych paduschtwach w dźiwodłach, kinach a sabawjenskich lokalach wobdźelila, je policija wczera stónczinje sajała. Paduschtwa so tak często stawachu, so wotdżel policajstow zwólbu, wobstejaju se tśoch z Warschawy potkhadźazych 30letnych muzikich, stajnje wobkedźbowasche, bjes toho so by so jemu poradźiło, paduchow pschi skutku pschekkapicź. Paduschi, kotrež bechu 1920 do Berlina pschischli, a kotrež su hižo cżasczisco dla paduschtwow potkhotani, snaja policajstow runje tak derje kaz tuczi jich a tohodla wobdźachu so pschego psched nimi wutkowacź. Pondźelu wobkedźbowachu jich w dźiwadle na Nürnbergskim nameschcze. Dokelż pak so na pschichtomnych policajskich sastojnikow dohladachu, so sasso wotbalachu. Wutoru wjecżor pschindźechu do dźiwadła na Nollendorfskim nameschcze. Tu poradźi so detektivam, sady stolpom so skhowacź. A borzy mózachu wobkedźbowacź, kak jedyn z paduchow zusym do kapsy hapny a listowsku wucżeże. Nekto policajja ruczże zatrocżi a saja zyzu zwólbu. Sajeczi wesko wudawaju kaz pschego, so jedyn toho druheho njesnaja a so tu wot podpjery dźiwi, kotruż z Ameriki dostawaju.

* **82letneho pósłednika wobkradnyli.** 82 lét stary muż bé sa jedyn Berlinski wobtkod 6000 hr. na njemitostatnej banzy wotsebnyk. Pjenjezy bé do tośche spody mantla tykmył. Po puczu sajtupi hischcże do wobtkoda, hdźez jemu dwaj muzikaj sedźehowaschtaj. Mjes tym so starz hischcże z pschedawarjom jednasche, so muzikaj nadobo sasso wrócźischtaj a z thwatkom wobtkod wopuschczischtaj. Nekto so starz dohlada, so bischtaj paduchaj jemu z tośche spody mantla pjenjezy wsakoj, schtoż nichtó z pschitomnych pytnył njebé. Jako na dróhu thwatachu, bischtaj njedocżinkaj wesko pschewe wschó hory.

* **Khrobły rubježny nadpad.** W bydlenju na Melanchtonskej dróży w Berlinje bé mandżelska sajtojnika Bragesa posdże popodnju zama doma. Tu sakkawa so nadobo do duri. Lédma bé jona durje wocżinita, dyri ju njejmany cżłowjek wjazy krócź do hlowy, tak so nadpadnjena so k lemi swjese. Na jeje na pomoz wołanje pschichwatachu žuzodźa. Bragesowej so mjes tym poradźi, so do druheho wobydlenja wutkowacź, hdźez do womory padny. Pischeskapjeny nadpadnik pak rozestaja zyle mérnje schromadźenym ludźom, so so tu wo privatnu swadu jedna a so je Bragesoweje swak. Pokaja ludźom tez invalidnu kharitu, na mjeno Meyer wupisana a nekto mózesche bjes sadżewka dom wopuschczicź. Hakle khdyż bé jona z womory wotuczila, so zyły podawk, weso nekto pschepodże, rozsaźni.

* **Njesboże z awtami.** W Khżorstej alcji we Wilmersdorfje pola Barlina sajébje cżejitny awto z wulkej spschonoscu do awtoweje brożki, pschi cżimż so pósledńa wo latarnjowy stolp cżiżny, hdźez pschipadnie 30letna žónska stejesche, kotraž so cżeżko rani. Na puczu do khorownje wobžarujomna hižo zemrje. Wina na njesbożu je schofer cżejitetho awta, kotrež bé pschi spschnej jézdze móz na swojim wosu lhubik. — Praktikti lékaŕ dr. Karker z Gütakowa w Pomorskej srasy je swojim motorskim kolom do awta, pschi cżimż so dr. Karker sjutska tak cżeżko rani, so bórzy na to wumrje. — Na dróży do Backowa padny wobzahowy awto po wjazy metrow wyschotim nawiżu beke. Pschi tym so awto rosbi; tśi so pazażerjo so cżeżko ranichu. —

* **Wobstorżeny jako statny rěcznik.** Khrobły jest sa hra hebi 57 létny mtynk Adolf Benz je Breitensteina we Duringskej. Pschecżiwo njemu dyrbjesche so proges dla njepóczitiwosczje wotmécź. Benz wobleczje so swój cżorny njedżelski wobleczenk, kupi sebi rohowe brile a aktowu toschu, dojédże tajki na pschikhtuschne žudnistwo w Meusebyżach, pschedstaji so žudnitej jako statny rěcznik, prosycho sdobom wo dowolnosć, hacź njeby w pschitomnosći žudnikow a świedkow w nalożnosći wobstorżeneho Benza pschesłuschowacź směł. Ssudnizy wésa „statnemu rěcznikej" to dowolichu. Benz pschesłuscha nekto wschéch świedkow a zhoni tak wscho, schto mějachu napschetżo njemu zwaritcź. W posłóżitschim jednanju psched žudom spójnachu pak nekotri świedzy Benza jako „statneho rěcznika", kotryż bé jich pschesłyschowal, hacżunjeż bé Benz nekto jara wuschitkje pschedrasćeny a zyle hinak sćehany. Benz dyrbjesche so tutoho „žorta" dla nekto psched Altenburgskim žudom dla njesakonitseho pschiswojenja hamtskeho sastojnstwa samotnjecź. Sud sajudźi jeho k 1½ létu jastwa.

* **Kważ w Brüsela.** Wjera bu belgiski kronprynz Leopold se schwedskej prinzesu Astriou wot Mechelnskeho arzubiskopa zyrkwinsku wérowany, hdyż bé so nekotre dnjow pschedy stawnjske wérowanje we Stockholmje wotmékło. Wulke tyły ludu postrowichu nowosdwojarowu, jako z zyrkwje wuschedschitaj.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđżelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć" spéwa pónđżelu, 15. t. m., pop. w 3 hodź. pri wérowanju našeho swérneje spéwarki Rejzki Krónic. Tohorunja je tón samsny dżeń wjecżor we 8 hodź. nuzna wurjadna spéwna hodźina. Prošu, zo bychu we wobémaj padomaj wschitcy a to z dypkom přišli. Dirigent.

Delni Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka" zméje jutře njedżelu pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. Hospodarski wotrjad so k temu přizamknje. Dowórniccy maju so pop. w 2 hodź. tam nutřnamakacź. Spéwanje je wot nětka kóždu wutoru wot 8 hodź. Dla spéwanja na smjertnej njedżeli maju wschitcy spéwarjo přiňć. Předs.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zméje jutře njedżelu pop. 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec kosčencu. Wo bohaty wopyt so prosy. Dowórniccy maju to wšém sobustawam wozjewić. Přednošk je přilubjeny. Předsyda.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad „Zerjow" spéwa přichodny štwórtk wječ. 1/4 9 hodź. w Njechornju. Kerk.

Kursus serbskich rejow. — Dźensa sobotu wječor we 8 hodź. je w „Serb. Domje" rejwanska pruha za wulki koncert. Přińdźe zaso wšitcy, też z wokoliny Budyšina. Zarjadowaŕ.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydżeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Naležne so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po możnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmolwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Pančicy. Kedźbu! **Wulki koncert** w Budyšinje nastupajo. Jutře a dalše dny přińdże posoł dla zhromadneje potuńšeneje jězby z Klóštra (z Wotrowa) do Budyšina ze statnym awtom. Štóž chce sobu jěć, njech so zapisa. Hdźež traš posoł njedóńdże, ći njech so na Pančanskej šuli zamolwja. Awto zastanje po potrěbnosći w Swinarni a Zejicach. Zapisani maju najprěniše prawo na sobujězbje. Zarjadnik.

Pawlicy. „Jednota Sokol" zméje přich. pjatk (19. XI.) wječor we wosmich pola Pjetaša we Worklecach zwučowanje a zhromadźiznu. Njech wšitcy přińdu! Starosta.

„Pod zelenej lipu" mjenuje so naš nazymski wulki serbski koncert **srjedu, 24. nowembra,** w „Krónje" w Budyšinje. Poskićenja budźeja cyle wosebite a wumělske! Hišće njeslyšane rjane nowe serbske spěwy budźemy wot wulkeho, něhdźe 200 žónskich a mužskich spěwarjow sylneho khóra a wot wubjernych solistow słyšeć. — Wšo dalše hladajce w nawěstkach a na wsach přilépjenych plakatach. — Wšěch lubych Serbow cyłeje Hornjeje a Delnjeje Łužicy na tutón wulki a wosebity koncert přeprošuje swjedźeński wubjerk.

Raibicy. „Lilija" spéwa přich. pónđżelu, 15. t. m., wječor we 8 hodź. pola Brězanec. Wšitcy přińdźe! M. H.

Serbski Sokolski Zwjazk. Zwučowaŕski kursus wotmčwa so, kaž zrěcźene, sobotu a njedźelu 14./15. t. m., tónkróć w Malešecach. Započatk sobotu wječor z dypkom w 6 hodź. K přenocowanju so hnydom připowědźe pola br. Sykory w Malešecach. Žadyn načolnik a zwučowaŕ njesmě wuwostać. Zwučowaŕski wotrjad.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" zméje jutře njedźelu pop. wot 3—5 hodź. spěwnu pruhu. — Wot 7 hodź. je potom zabawny wječor ze spěwom, rejkom atd. jenož za sobustawy. Přińdźe wšitcy! Sewćik.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. — Jutře njedźela dopołdnja w 10 hodź. je w „Serbskej kofejowni" zhromadźizna „Wubjerka Zwjazka S. R. D.". Dla jara ważnych wuradźowanjow chcył kóždy wubjerkownik wěsće přińć. Předsyda.

Chenillowe rubišća

chenillowe šawle

ze žiłdźanymi a chenillowymi francami, čorne, brune, módre a zelene kaž tež pisane w znatych płaćiznach a hódnych kajkosćach.

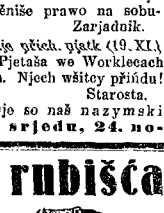

Zokl, nohajcy, stopy k přiwanju, spódnje woblećenja najlépšich kajkosćow kupujće pola mje jara tunjo.

Ernst Jordanowa wud.

w Budyšinje
na Jerjowej hasy 5 na Znutřk. Lawskej hasy 8.

Sakska krajna loterija

hłowne dobyće cyłk. 500000 hr.

ćehnjenje 1. rjadownje 18. a 19. nowembra 1926.

1/10	1/5	1/2	1/1	za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.—	

Losy poručujetaj statnaj loturijowaj běrcaj w Budyšinje

Fridrich Rother na Kěžorskej dróży 22. **Ernst Lehmann.** na Kamjentnej hasy 45.

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Melior"** z mosaznym bubonom, a nowosłóbornymi žiłčkami

Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 mésačnych wotplaćenjach

Wše ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowańja

Arnoši Falling w Njeswačidle.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeć Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Wobućowy dom Mark w Kukowje.

Naše klamy a składy su powjetšene!

Konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje H.-Luž.

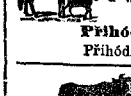

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu přenjeje rjadownje.

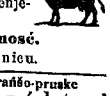

Přihódna kupna składnosć.

Přihódne přizamk. ze żeleznicu.

Wysokosućelna raniso-pruske

kruwy z ćelatami

ma na předań

Grems w Wukrančicach.

!! Składnostna kup!

5 Freital- D. K. W. wotorskich kolow nowe z fabriki dawka sonjerjebja płašća a wodźinske pazjery so njetrjebaja wokolo 3 spinad. P. S. so tež za sociuske wobkhady hodźace po cyle sniženych zymskich płaćiznach

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
cyłowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na hornjercach, hasy 18 telefon 3427.

Diplom. Optiker
Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FRANKFURT/MAIN

ZEISS

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.00, 4.40 a 4.80 hr.
poruča jenož w najlépšich a wukrawanych dwórnjach.

Otto Sachse,

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4

Strykowansku wolmu, **słomjaki** poruča tunjo **J. Erler** na rózku Kromprync. mosta.

Kóždu sobotu 8—6 hodź.
kozace karnikiace, zajeće a wšitke druhe kože a } **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Kleßling & Erdenberger

w „Polměsacu" w Budyšinje a na Zwonkownej Lawskej hasy.

Prynceske sukanje košle, žonj kholowy
kolowe płaty, wušiwanja jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11.

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk wěši
njedźelu 14. XI. hač njedź. 20. XI.

Italska

pućowanje po pobrjohach

Podsitc kholowy

wolmjane nohajcy barchentowe spódnje šaty poskića najtańšo

O. Jäckel w Budyšinje

na Molthowej dróży 31.

Jězdne kolo,

šijare mašiny

a wšě wuporjedźenja na mašinach derje a tunjo wuwjedu **Mantle a šlawcki** a wšě druhe potrjeby po najtuńšich dnjowych płaćiznach.

Johs. Nowk

w Malešecach.

Derjezdźerjaca

sykanjerězaca mašina

je na předań pola

A. Herzowa w Njeswačidle

Por mały

spěšnych koni

(nic staršej hač 10 lět

so kupić pyta.

Poskićenja pod „D 3" na wud. „Serbsk. Nowin".

Wjacy dobrych zamjenjenskich

konjow

ma tunjo na předań

Paul Weis w Budyšinje

na Třełanskej dróży 6

2 młodaj zrěbcaj

stej na předań

w Zarěču čo. 13

Styrilětny lišak

spušćomny jenopřežny,

je na předań

w Njebjelčicach číslo 37

Sćehnjałetny mócny

dźělanski kóń

je na předań

Hentčel we Wochozach.

Nekotre młode, 11—12 cenin. ćežke, najlépše plahowanske a wužitkne **kruwy** su dóšle pódła je čerwjena šaka kaž tež wysokosućelna **jałojca**, a su tunjo na předań a k zamjenjenju pola

Paul a Max Köhler,

skótna wikowańca

w Njeswačidle, *knježi sćenu.*

Rjana wysokosućelna

jałojca

je na předań

w Stróži 33, pola Rakec

Sylna wysokosućelna **kruwa**

je na předań

w Holešowskej Dubrawcy 12.

Kruwa mjez dwěmaj

móže so wolić

je na předań

Jan Ščipank „Kača korčma"

w Rakecach

Małe nawěstki

w „Serbskich Nowinach"

maja dobry wuspěch!

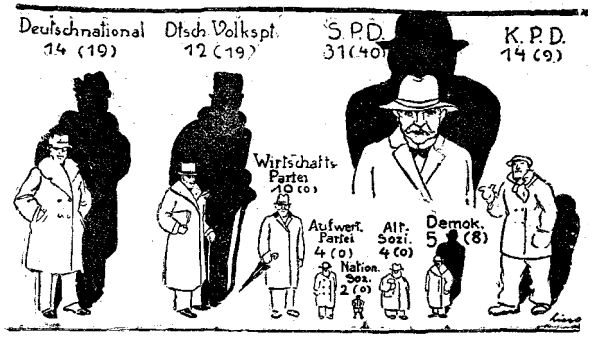

Wálby w Sakſkej.

Poſlednje wólby w Sakſkej ſu do ſejma wjetſche pſchemenjenje pſchinjeſłe. Naſch wobraz je nam pſchedſtajuje. Seſén ſady mužow chže nam prajicź, kak ſyłni ſu do wólbow byli. Němſkonarodni ſhubichu 5 mandatow, němſka ludowa ſtrona 7, demokraczi 3, ſozialdemokraczi po prawem 5, dokelž 4 jako ſtare ſozialdemokraczi tež do noweho ſejma ſaczahnu. Nowa naſtata hoſpodarſka ſtrona dobu ſ pſchim nabdźehom 0 mandatow, ſtrona nadhódnoſcejenja 4 a narodni ſozialiſczi 2. Sady na poſled mienowanych na naſchim wobrazu žaneho ſeſéna njewidźimy. Komunifczi ſaczahnu wo 5 mužow ſeſtylnjeni do noweho ſejma.

Pomnik nad Marnu.

W poſledniej ſwětowej wójnje bijeſche ſo w trojinje rěki Marny dwójzy roſſudna bitwa. Prěnja wot 1.—7. ſept. 1914 hižo zvlu wójnu roſſudźi. Tu Němſka pſchěhra. Hižo tehdom ſo roſumni Němcy dohladachu, ſo je ſa Němſku wójna ſhubjena. Poſběžechu ſwój błóß a kěžorej radzachu, měr ſcźinicź. Ale Wſchoněmzo jich roſumny błóß ſe ſwojej ſchkerjedženju pohluſchichu. W julliju 1918 němſke wójſko, howž běchu ſo ſ nowa hecź tam pſchedrěte. K druhemu raſej poraſychu. W Chalonſu nad Marnu, we hłownym měſcze tuteje trajiny, ſu wóndano pomnik poſtajeczili. Pſched njón w pódlaſtejazym wobrazu naſchich cźitarjow wjedźemy.

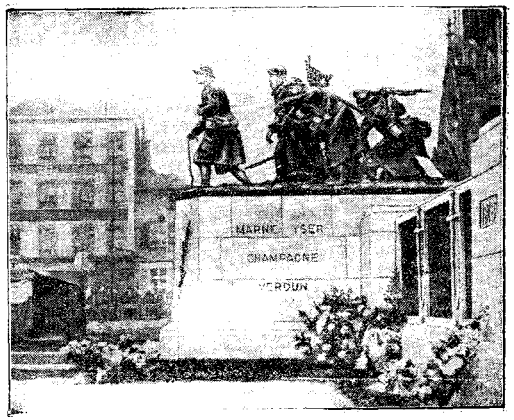

Cźeſtne ſnamjo ſa ſaſłużonych wohnjowych woborniſkow w Pruſkej. Te dóſtanu cźi, kotříž ſu 25 lět poſpochi ſwojemu blížſchemu jako wobornizy ſłužili.

Runje widźach liſtynoſcherja. Hdźe jenož je woſtał?

Wupytanje wobraza w tydźenſchim cźiſle:

Wobraz ſtajcze wopaki a pytajcze mjes prawej kromu a holczku druhu holczku.

Naš čas we wobrazach

46 W Budyšinje, 13. novembra 1926 2. lětnik

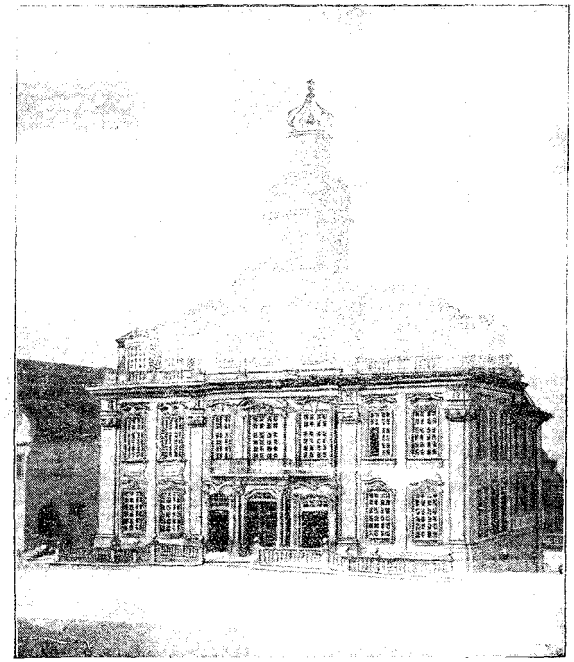

Radnica w městačku Halln w Šwabachskej.

Pokrjeſcha Němſka je bohata na rjanych twarjenjach ſe dawnych ſaſchkych cźaſow. Mnohe ſ nich ſu poſdźiſcho potorhali. Te, kotrejž ſu nam hacź na naſche cźaſy ſtawoſtale, nětko ſ cźim wjetſchej kedźbliwoſcźu wulkowacź pytaja. Do tutych ſłuſcha tež radniza na naſchim wobrazu.

Amerikanske nawodnje wu-meury w Cychim ozeanu.

Cychi ozean je morjo mjes Ameriku a Asiju. Tu ma Amerika wažne sajiny sakitowacź. Pschi brjohach Asiskeje leži, kaž Jendjelska pscheð Europu na wschelake kupach Japan. Teje wobydlerstwo s lózdnymi lětom rosce. Tehodla wucżahuja do pschinjesowažnych krajow. Nihdże pak Japanzow tak jich cżuschlenja rad nimaja. Wjeršne statny poknózneje Ameriki, kaž na pschikład Kalifornija, žu Japanzam pschistup do žiwojeho kraja zakazuje. Tehodla je mi[illegible] schło. Amer[illegible] anje pschihotuje. Pscheð wschém bróni žo na morju a žiwoje wójnske łódźiwo tjes pschetorhnjenja žyłni. Nasch wobras picheżadźi nas na amerikanisku łódź na wuježdże k manevram.

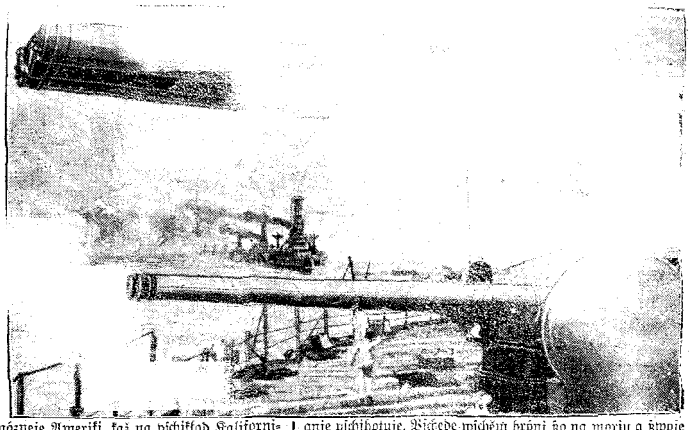

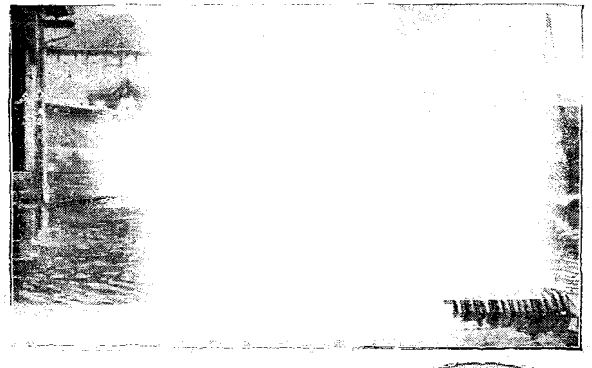

Wulka woda w jenej Brunswikskej wšy.

Niz jenož w naschej Lužizy ale też w druhich krajinach Němskeje žu lětža wulke wody a powodzenja měli. Nasch wobras pscheżadźuje nas do Brunswikskeho kraja. Kož wschudźom druhdże ma też tu luba mkodźina žiwoje wješele. Na schtabrach (Stelzen) kroznuja žo hólczata pscheš wodu. Bichewšoko wschak wješce njeteji. Hdyž jedyn s nich žo jamotykujo je žwojimi schtabrami padnje, njehrosy jemu strach satepjenja. Brunswikska leži pschi Hannoverskej. Też tu nehdy Serbjo žyhlachu.

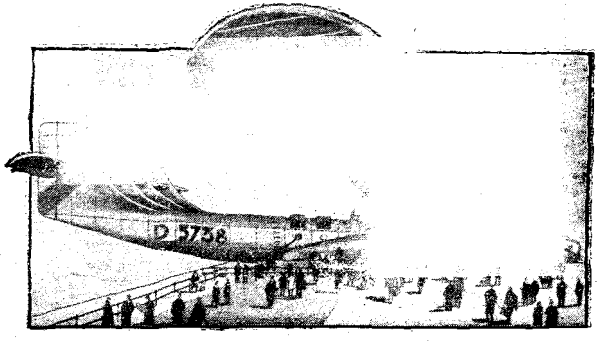

Hobrske lětadło.

S nim chcedźa pscheš ozean lećeć. Jeho nacźiłk je měšty Rumpler, wuwokany twarz lětadłow, zhotowik. Na naschim wobrasu spoznawamy wulkosć rosmérow lětadła. Kak mali žu ludźo pornjo njemu!

Sažynjeny móst pscheš rěku Hobołu pola Liebenwalda w Braniborskej.

Kajku móz woda ma, spóznawamy na naschim wobrasu. Se želesneho zementa twarjeny móst je podmlěka tak, so je žo žynuł. Pschi tom běži rěka Hobola w runinje. Jeje žołmy tehodła torhoze njejžu. A tola mtón po sdaczu sa wěcznosć twarjeny móst sniczichu.

Nawocżažne wobydlenja.

Tajke tši zhody wyšoke wobydlenje twarja w sažydlerskej kolonij w Britzu pola Barlina. Njane a strowe tajke twarjenja wješce njejžu. Se němskeho sažydlerskeho zakonja žu wutwaril wopraweneho pschemjenka. Wměsto teho, so bychu na zakładže tehole zakonja male a žrěnje kurstwo sažydlowali, twarjawobydlenja za dźełacźerjow w blizkosći městow a w industrielnych zentrach. Knježe dwory pschiwobroczuja žo skotarstwu. Płódne pola pschelwarjuja do paswischczow. Stat temu s tym poměkuje, so jim pjenjezy dawa za wobhrodźenje polow. Skotarstwo trjebaja mjenje dźěkawych mozow. Tehodła ludźi z dźěka puschczeja a stót jich sežiwja s mólchnjowym tykanzom, kotryž pischeze dawši płaca – knježe dwory njepłacza dawki.

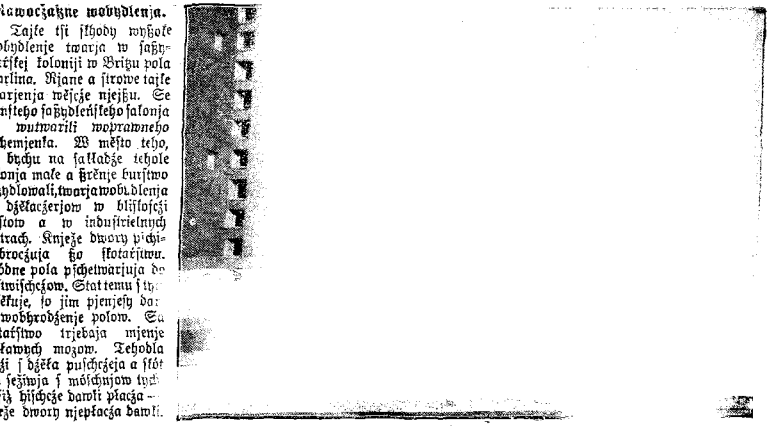

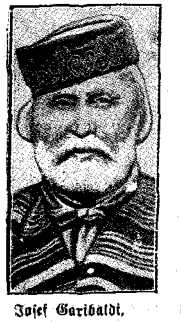

Josef Garibaldi,
znaty italski rjet a khroby bójnik za italsku žwobodu.

Slóžnikaj Schlesinger a Weber pscheð pschiłožnym žudom w Hanoverskej. Wonaj sawinowaschtaj, so Barlinsko-Kölnski spěšnik pola Leiferde w Hanoverskej s kolijow wujedze. Pschi tom 23 cżłowjekow žiwjenje žubi. Ssud jeju k žmjerczi sažudźi.

Ricciotti Garibaldi wudawasche žo za pscheczivnika faschistiskeho italskeho knjeżerstwa, skónczinje pak jeho dla špionaže w Franzowskej sajachu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wušło wot 1. januara 1848 hač do 30. junija 1920 jako „Serbske Nowiny“, wot 1. julija 1920 hač do 31. decembra 1922 jako „Nowe Serbske Nowiny“, wot 1. januara 1923 jako „Serbske Nowiny“.

Wušło wot 1. januara 1848 hač do 30. junija 1920 jako „Serbske Nowiny“, wot 1. julija 1920 hač do 31. decembra 1922 jako „Nowe Serbske Nowiny“, wot 1. januara 1923 jako „Serbske Nowiny“.

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 st. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 st. pf. Wudawa a dźěl Smolerjec knihtiskárnje, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2587.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobdźełnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tariffu. n. n.

Čisło (Nr.) 266 — Budyšin — pónjedźelu, 15. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Gmejnske wólby w Sakskej.

Kaž pśichi wólbach do sakskeho žejma, tak žu jo też pśi wóžerawschich gmejnskich wólbach strony lěwizy pobrachowanje. Powschitkowne hospodarske wobstejnosće, wobjeje pak powschitkowne ludowe wolhudnjenje wobhibleršiwo we městach do rukow sozialdemokratow a kommunistow honi. **W Drježdźanach** žu 3 starych sozialistow, 25 sozialdemokratow lěwizy a 10 kommunistow, 5 demokratow, 1 ſ zentrumiskeje strony, 2 ſe strony za ludowe prawo a nahódnoscenje, 3 ſe strony kněžerjow, 6 ſe hospodarstwoweje strony, 10 ſ ludoweje a 9 ſ němskonazionalneje strony wuſwolili. **39 sastupjerjow lěwizy po taſim 36 sastupjerjam njesozialistiſkich stronow napſcheco ſtoja.** Też w Lipšku žu sozialdemokratojo a kommunistojo 40 mandatow napſcheco 33 njesozialistiſkim mandatam dobyli. Hacź botai měrjachu tam njesozialistojo ſ 38 pſcheco 35 sozialdemokratam a kommunistam wjeſchinu. W Kamjenicy 31 sastupjerjow lěwizy 30 njesozialistiſkim sastupjerjam napſcheco ſtoji. W ſtjoh sakſkich najwjetſchich městach je po taſim knježſtwo w gmejnſkim sastupjerſtwje ſtronam lěwizy pſchipadło. Też w nimoh wjeſnych gmejnach žu ſtrony lěwizy ſebi wjeſtſchinu dobyle. To je bjes dźiwa; pſchetož też na wukach je ſo industrija je ſwojimi cyrjdanti dźěłacerjow roſcheršila. W Budyſchinje, hdźež pſched dźeſaćimi lětami hiſchcze ſamcho jenitzkeho ſozialdemokratiſkeho abo kommunistiſkeho ſastupjerja njemějachu, žu ſtrony lěwizy 16 mandatow na ſo ſtorhnyle, mjeſ tym, ſo je liczba njesozialistiſkich stronow na 19 ſpadła. Wjetſchina pośledniſchich jenoż hiſchcze tſi ſtyła wuzinje.

*

Wólby měſchczańſkich ſastupjerjow w Budyſchinje.

Pſchi wóžerawſchich wólbach do měſchczańſkeho ſastupjerſtwa wotedachu wolerjo ſcźěhowaze hłoſy:

1.	Sa ſjednoczene ſrjedźne ſtrony (němſku ludowu ſtronu, zentrum a demokratow (pſchi pośledn. wólkach 13. januara 1924 pak 7586).	4676
2.	Sa Sozialdemokratiſku ſtronu (pośledni raz 4514).	5681
3.	Sa Němſkonazionalnu ſtronu (pośledni raz 3560).	2876
4.	Sa Kommunistow	1812

Ninro tychle 4 wulkich ſtronow wobdźělichu ſo hiſchcze 4 małe ſtrony na wólbnym wojowanju.

S nich dóſta Bertholdowa liſcźina	536 hłoſow.
Stara ſozialdemokratiſka ſtrona	675 hłoſow.
Hoſpodarſka ſtrona ſrjedźneho ſtawa	1255 hłoſow.
Nazionalni ſozialiſtojo	168 hłoſow.

Płaczoſzych hłoſow woleda ſo 17679 a na kóžde 1605 hłoſow pſchińdźe jene ſtyło. Potajkim dóſtanu:

Sjednoczene ſrjedźne ſtrony (dotal 14 ſtyłow),	10 ſtyłow
Sozialdemokratiſka ſtrona (dotal 11 ſtyłow),	11 ſtyłow
Němſkonazionalna ſtrona (dotal 7 ſtyłow),	6 ſtyłow
Kommunistojo (dotal 3 ſtyła),	4 ſtyła.
Bertholdowci (dotal žane),	1 ſtyło
Stara ſozialdemokratiſka ſtrona (dotal žane),	1 ſtyło
Hoſpodarſka ſtrona (dotal žane).	2 ſtyła

Nazionalni ſozialiſtojo žanoho ſtyła njedóſtanu.

Pſchi wothłoſowanju wobdźěli ſo 72,2 prozentow wobyliſtwa. W lěcze 1924 wuczinjeſche wobdźělenje 75,2 prozentow.

Po dotalnym wobliczenju je lěwiza na ſtyłach pſchidobyła. Prawiza dóſtanje najſćerje 19 ſtyłow a lěwiza 16 (dotal prawiza 21 a lěwiza 14).

*

W Njeſwačidle dóſta dźěłacerſka liſcźina Schümberg 78 hłoſow, liſcźina ſa ratarſtwo, pſchemysło a hospodarjerſtwo kněza dr. ſwob. knjes ſ Mietinghoff 233 hłoſow a liſcźina ſaſtojnikow, Kóžaŕ 47 hłoſow.

W Biſtopicach dobu ſebi prawiza 11 (dotal 12) a lěwiza 8 (dotal 7) ſtyłow;

w Semizach-Thumizach wuſwolichu na prawizu 5 (dotal 5) a na lěwizu 9 (dotal 9) gmejnſtich ſaſtupjerjow;

we Wulkich Nědarjezach dóſtachu prawe ſtrony 13 a lěwe 14 ſtyłow;

we Wulkej Schěnje wuſwolichu ſo 13 (13) prawizných a 6 (6) lěwizynych ſaſtupjerjow;

w Kamjenzu prawiza jene ſtyło ſhubi, ma jich 11 (dotal 12) lěwiza 10 (dotal 9);

w Korſynju wuſwoli ſo dotalna liczba gmejnſtich ſaſtupjerjow, 7 prawych a 6 lěwych;

w Lubiju wuſwoli ſo město dotalnych 20 měſchczańſtich ſaſtupjerjow 23 nowych ſaſtupjerjow. Prawe ſtrony dóſtachu 13 a lěwe 10 ſtyłow;

we Mjaſońu ſaczehnje 11 ſaſtupjerjow prawizy a 8 ſaſtupjerjow lěwizy do noweho gmejnſkeho parlamenta;

w Pokſcinju wuſwolichu ſebi 10 měſchczańſtich (dotal 11) a 5 dźěłacerſkich (dotal 7) ſaſtupjerjow;

w Schěrachowje dóſta zentrum 5, hoſp. ſtrona 3, ſozialdemokratiſka ſtrona 0, proteſtantiſka ſtrona 1 a ſchſeſc. ſoz. ſtrona 4 ſaſtupjerjow;

w Žiławje wuſwoli ſo 19 měſchczańſtich a 9 dźěłacerſtich ſaſtupjerjow;

w Drježdźanach dóſta prawiza 36 a lěwiza 39 ſtyłow;

w Lipšku je lěwiza jara dobyła. Dotal měrjachu tam 38 ſaſtupjerjow prawizy a 35 ſaſtupjerjow lěwizy. Nětk je tam 33 měſchczańſtich a 40 dźěłacerſkich ſaſtupjerjow;

w Kamjenicy woſtachu wobſtejnoſcze ſamſne, 30 měſchczańſtich a 31 dźěłacerſtich ſaſtupjerjow.

Hačrunje je bolſchewiſtke knježerſtwo jeneho cźeſkoſłowakſkeho ſtaczana k krajnej pſcheradze ſawdało a krajne pſcheraduiſtwo ſaptaczowało, je bolſchewiſtke knježerſtwo ſrjedźu druhu proteſtowanſku notu dla poſtupanja Prazſkeje policajſkeje wyſchnoſcze pſchepodało. We nocźe ſo pſcheczíwo temu proteſtuje, ſo je policija pósłanſtwoweho ſekretara njedźiwajcy jeho prawom exterritorialnoſcze ſajała. Tónle ſekretar bě inſtalditu Schimunka na kradnjenje wažnych wojerſtich dokumentow, mjeſ nimi mobiliſacijſkeho plana, nadpjerał.

Poſeđźenje ſjema w Pólſkej ſo wotewrile.

Pjatk dopołdnja je ſo w kralowſtim hrodźe we Warſchawje porjadny ſjem wotewrił. Sozialdemokratiſy, němſcy, běłoruſcy, wukraińſcy a židowſcy ſapóſłanzy njejſu ſo pſchi wotewrjenſkej ſwjatocznoſcźi wobdźělili.

Politiſki ſmjertny wuſud w Tarnopolu.

Pſched pſchiſcźažnym ſudom w Tarnopolu je ſo proceſ pſcheczíwo ſobuſtawej wjeczorno-wukraińſkeje kommuniſtiſkeje ſtrony Wólemu wotmě, kotryž bě dla wjelepſcheradу a dla wottorhnjenja wot Pólſkeje wobſtorjeny. Na podłožu wuprajenja pſchiſcźažnych Wólehu, kotrehož běchu jako naſchfaraka kommuniſtiſkich mordarſtwow w ranſchej Galiziſkej ſpóſnili, k ſmjerci ſaſudźichu. Sakitař Wólehu je pſcheczíwo wuzudej powołanje ſapodał. Ssud je wobſamknył, ſaſudźenego hnadźe republikſkeho preſidenta porucźicź.

Rozhorjenje w Južnoſłowjanskej pſcheczíwo Italſkej.

Pjatk je poſeđźenje ſtupſchtiny, kotrejž ſo ſ pomérami ſ Italſkej ſabérasche, k roſhorjenym wuſtupam dowjedło. S pſchicźinu běchu faſiſtiſke nadžiwnoſcze w Gorizy pſcheczíwo ſłowjańſkim njeſelſchinam a ſajece ſłowjańſkeho ſapóſłanza Wiſjana w Romje. Zyła opoſicija muſnu rejoluzuju ſapoda, w kotrejž ſo ſwoiſkowny miniſter napomina, ſo by ſo pola italſkeho knježerſtwa pſcheczíwo taſim podawkam wobcźežował, kotrejž ſo ſ ducźom italſko-južnoſłowjańſkeho pakta pſcheczeloſnoſcze njeſmiežu. Wſchě opoſiſiſke ſtrony rěcźnikow na rěcźniſku tribunu póſłachu, kotříž ſwoje ſympathije ſa potłóczenych bratrow ſady tanneje ſtrony italſkeje mjeſy wuprajachu. Božowicź praji, ſo njebudźiſche ſa mózno měſ, ſo by italſki kulturny lud pod faſiſtiſkim knježerſtwom taſke honiſne njeſkutki ſkucźił. Tele podawki njeſu wjazy ſnjeſcź. Tele podawki njeſu wjazy italſka ſmuſkowno-politiſka naležnoſcź, wone ſo też ſajinow druhich ludow bótkaju. Nječſłowjazy pakta pſcheczeloſtwa njeje ſaneho pſcheczeloſtwa mjes Italſkej a Južnoſłowjanſkej. Italſka južnoſłowjanſkej bjeſtreachoſnoſcź wſchědnje hroſy. Italſka ma wotmyſlenja na Balkan, ſ pjenjeſami a bróńjemi ſ Bołharſtwa a Albanſkeje pſcheczíwo Južnoſłowjanſkej dźěła. Južnoſłowjanſky bratſtwo pod Italſkej kaž ſadyn lud na ſwěcze cźerpja. Rozwalwje ſ rjanymi rěcźemi w mjenje italſkeho kraja ſu Italcźenjo ſłowinſkich kraj wobhadźili. Ani ſłowcźa njeje ſo dźerżało. Pod Awſtrijeſ ſu Sſłowinzy 600 ſchulow měli, dźenża žaneje jenicźeje. Pod Turkami je lěpje bylo. Faſiſtiſko pſchebywanje wuczerjow. Italſka je ſłowjańſkim dźěcźom wójnu pſchipowědźiła. Sapóſłanzany ſo ſe ſmjercźu hroſy a jich jimajn. Cźehobła dyrbjała potom pakta pſcheczeloſtwa byeź. Jedyn rěcźnik ſo wopraſcha: **„Wě Swjatk Ludow, ſo Italſka najbóle k wójnje ſcheſchwa a měr we wjeczornej Europje najbóle kaſy?“** Mazedonz Wutitiſej hroſy: „Muſſolini njech ſo hlada, naſchich bratrow dajieź. Němſki ſapóſłanz Moſer němſkim a ſłowjańſkim njeſelſchinam ſwoju ſobuzelnoſcź wupraji. Hdyž ſwonkowny miniſter dr. Nuncźicź praji, ſo nuſnoſcź naprajchenja njewidźi, wichor w parlamentu naſta. Hańbał ſo woka, bě troniſke woſcheſcźerjenje ſłyſchecź. So by ſo knježerſtwo powalenja ſminyło, ſobuſtawy radikalneje ſtrony herjekajo ſ parlamenta cźahnychu.

Južnoſłowjenjo pſcheczeſtwanju Sſłowinzow w Gorizy proteſtuja.

Powěſcźe wo ſajeću ſłowinſkeho ſapóſłanza dr. Wiſjana a wo italſtich naſtupnoſcźow w Jſtriſſej a Gorizy ſu w Lubliani wulki pohorſchć ſbudźile a k wulkim demonſtracijam dowjedle. Pjatk po měſcźe wulki cźah krocźeſche, pſchi kotrymž ſo mnohe ludowe worſchty wobdźělichu, ſo by dhu pſcheczíwo italſkemu ſurowſtwu proteſtowale. Pſched franzowſkim konſulatom ſławu wołachu, hdyž pak chcyſche ſo cźah k italſkemu konſulatej naſtajicź, jemu policiſtoja pucź ſaſtupichu.

Zakoń wo dźěłańſkim cźaſu.

Němſti kanzler Marx je pjatk ſaſtupjerjow dźěłacerſtich ſwjazkow pſchijał, ſo by ſ nimi praſchenja wo dźěłańſtim cźaſu roſprajił. Miniſterſtwo w tu khwilu nacźiſć k ſakonju wo ſchitanju dźěła pſchedleži, kotrejž powſchitkowne pyta, wumělenja Waſhingtonſkeho jednanja dopjelnicź. Němſke knježerſtwo chce jón w tutym měſcźu němſkemu ſjemej wobſankmyeź dacź. Mjes tym pak ſu dźěłacerſke ſwjazki wſchěch ſtron pſchedkłoku pſchedpokłožile, kotrejž hacź k bóſkoczenemu wuprawjenju ſchitanja dźěłańſkeho cźaſa nuſowny ſakoń wo dźěłańſkim cźaſu žada. Sastupjerjo dźěłacerſtich ſwjazkow ſu hižo wutoru němſkemu kanzlerej žiwoje ſtejiſchcźo roſkoſili, ſo by taſti nuſowny ſakoń nowe ſozialpolitiſke położenje wuttworiſ, kotrejž hoſpodarſtwo njeměło njeſeź.

Němſkemu knježerſtwu pak ſo w tu khwilu nochze na ſadanja dźěłacerſtich ſwjazkow ſa nuſownym ſakonjom dźiwacź, dokelž dhe wono, kaž hižo prajene, ſakoń wo ſchitanju dźěła hižo w novembrje wobſamknjety dacź. Pſchedłoha by pak ſo potom hakle němſkoſtatnej radźe a němſkoſtatnej hoſpodarſkej radźe pſchedpokłožła, kaž ſo njemóže ſo ſ tym liczieź, ſo do 1. oktobra 1928 ſakoń do mozy ſtupi. Mjes tym dyrbi ſo ſtatnemu rěcźnifſtwu poruczicź, ſo by pſcheczíwo pſchefſtupanju poſtajenjow dźěłańſkeho cźaſa wótre khłoſtanjſe namjeły cźiniło.

Němſti žejm.

W němſtim žejmje je ſo němſko-ſchwajzarſke a němſko-franzowſke **wikowanſke ſrjedźne** pſchijało. Runje tak je ſo **ſakoń wo kriſowym ſpomoſerſtwje** w druhim a tſeſim cźitanju pſcheczíwo němſkonazionalnym, ludowcam a kommuniſtam pſcheczíſchcźał.

Sozialdemokratiſki a kommuniſtiſki namjet **wo pſchebywanju nehbuſchich knježerſkich domow w Němſkej ſtaj** ſo prawnemu wubjerkej pſchipokaſajo, runje tak ludowſki namjet na wrócźowanſcze wukaſa, ſ kotrymž ſo Adolfej Hitlerej jſawne rěcźenje ſakaſuje.

Sakſki žejm ſo 25. novembra ſeńdźe.

Sakſke knježerſtwo je na ſakožu ſtawa 8 ſakſeje wuſtawy wobſankło, žejm na ſchtwórtk 25. novembra 1926 ſwołacź.

Konflikt mjez Cźeſkoſłowakſkej a Ruſkej.

W ſwiježu ſ ruſkej ſpionažnej naležnoſcźu maja cźeſkoſłowakſke ſtrony wjeſelſchiny wotmyſlenje, knježerſtwo napominaju, ſo by ranje pſcheczíwo kommuniſtam ſakrocźiło. „Narodne Liſty“ ſadaju, ſo by ſo kommuniſtiſka ſtrona ſakaſała, a ſo bychu ſo ſaſtupjerjo bolſchewiſtkeho knježerſtwa ſ Cźeſkoſłowakſkeje wupokaſali.

Poincarcowe dobyće w deputćrskej komorje.

Franzowski parlament je so pjatk k najwuskemu posydbanju sešoł. Komorniy prezident wosjewi, so je so 60 napraschenjow sopodako, k kotrymž so wulki dźeł na knjeżerstwowe lutowanske naprawy poseżuja. Druhe sobustawy chcychu so knjeżerstwo sa italsko-franzowskimi pschipadami, sa Garibaldowej należnosći a sa katolskim pschihladanstwje wotprascheć. Poincare ruče na tribunu stupi, so by namjetował, so by so wotmołwinje na wschě napraschenje wottorzišło a so by so hnydom wo statnych wudawkach a dołhodach jednało. Ministerski president žadasche, so by knjeżerstwu dowrjenje wuprajił. Na to prjedawschi minister Malvy žadasche, so by so w nasymskim posydbanju, kaž dotal pschez. jedyn dźeń wob tydzeń sa wotmołwjenja na napraschenja posłajił. Poincaré tónle namjet wotpokasa. Pschi wothłosowanju so knjeżerstwowy namjet z 365 pschećiwo 207 hłosam pschija.

Wojerska reforma w Franzowskej.

Wójnski minister Painelve je parlamentej nakazył wo słužbje w franzowskim wójsku pschepokoćł. Wo nim so wojerska žiwża na jene lěto pschikrótći.

Protest Flamow.

Dźeł Belgiskeje je z Flamami wobydleny. Sa czasa wójny, hdyž bě němske wójsko nimale zyłu Belgiju wobsadźiło, je so z němskeje strony hibanje na wotkorjenjenje wot Belgiskeje spudźiło. Někotrych Flamow, kotrjž běchu so na czoło tehole hibanja stupili, je po skónczenju wójny belgiski sud k jogleleńcnemu zaśmu zasudźił. Pschi zesitnje belgiskeho kronprynza su so mnohi zhłosowanje wobhladźili, mjes nimi pak Flamojo, krajnje pschecziwi dla sobuzasudzenj, njeżu. Flamiski nazionalistojo su tchodźa nowej kronprynzeju manifest, je sobuzesłanskim spodpisanym podpisany, pschepodali. W nim pschecziwo tym protestuja, so su z amnestiju, kotraž cźežkim pschestupnikam, spionam a krajnym pschedrabnikam tylestanje spuścheji, slamuju politiju jeczi wusamknjenj. Sdobom pschipowědnja, so budża dale pschecźiwo belgiskemu jenotnemu statej wojować.

Sbėžt domorodnych na Jawje.

We wjele gmejnach Hollandskeje kupy Jawy su zbežkarjo wjesne wyschnosće a policiju nadpadnyli. Wjele zastojnikow je so tranyło. We Batawii su komunistojo nadpad na jastwo cźinili, tola su so wotrajili. Cźekaju zbežkarjo so w telefonowarni zastrělbnje. Policija jich wot tam wotehna. Schtyrjoch kommunistow tranichu a mnohich zajachu.

Wójna w Chinje.

Cźangkaišinowe plany.

Cźangkaišin, wobknježeć Mandźurskeje, je w tu chwilu do Pekinga puczuje. Wón je hebi wotmyślił, połnózochinske kralestwo založić. Hižo prjedy bě so Cźangkaišin z myślicźu zaberał, chcejcu republiku założić, z kotrejž presidentom by był. Pschecźiwo Kantonskemu wójsku wón pjecza wojowacź nocże a połednischu Chinu kommunistam pschewostaji.

Reuterez telegrafowakinja powě, so je na dwěmaj łodźomaj chinesteho łódźnistkeho towarstwa strajk wudyrił, dokelž towarstwo swójbnym wobhadli łódźe „Kiangjang", kotraž je so psched dwěmaj njedźelomaj potopiła, njeje žanyho dobahadzeho zarunanja wuplacźiło. Strajk znadź so na wschě towarstwowe łódźe wupschestrije.

Ze Serbow.

Budyšowska.

Póndźela, 15. nazymnika, Leopolda.

- 1845 w Šunowje pola Kamjenca Gusta Kubaš, kiž je w Njebjelčicach jako farar skutkował a za wšitke hospodarske nuzy našeho ludu runje tak zrozumjenja měł, kaž za duchowne. Jako redaktor „Serbskeho Hospodarja" je za pozběhowanje našeho ratarstwa skutkował. Běše razna powaha, kotraž so nimo Boha nikoho boješe, a kruče wšitko zastupowaše, štož běše prawe a zdobne. W Njebjelčicach budża so jemu hišće dołho za to dźakować, za je jim cyrkew krasnje wudebić dał. — Při njej je tutón swěrny syn našeho ludu swój wotpočink dostał. —
- 1835 naš wótčinc a basnik Korla Aug. Fiedler w Njezdźesecach pola Hodźija, hdźež běše jeho nan z młynkom. — Wo nim smy hižo 16. meje pisali. — W pobožnem serbskim domje je Fiedler narostł.

1896 poswjećii so nowa Radworska cyrkew, wosebje natwarjena přez prócu knjeza praelata Žura w Budyšinje, wo kotrejž budże tutón krasny twar lětstotki dołho swědźić. —

Přisłowo: Kaž so nawučiš, tak so zadźeržiš.

*

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 711, hygrometer —1, thermometer w nozy +8. Wusłady na mało so pscheměnjaze wjedro. We rozpołoženju nižinow a wyschinow so wažera rano pornjo k pjatkej wjele pscheměniło njeběše. Naše wjedro wobknježuje pschezo hischcze wyschina nad rauschej Europu. Nižina z wjecźora Europy wołhatuje so po dnju k połnocy. Schkleiza fruna snowa jasno sylnje na rjane wjedro. Jutše wutora sthadża słónczko 7,24 hodź. a khowa so 4,05 hodź. — Měsačk sthadża pop. 3,13 hodź. a khowa so na ranje 2,31 hodź.

— Semrěł je saudźeny pjatk nimale 51 lět stary pschedstejaceć Budyschkeho hlowneho ajchowanskeho hanta, knjes ajchowański hantman Franz Gerhard Steyer. Semrěłny sastawasche po swojim pschikhadże z Lipska 20 lět dołho tole sostojnstwo, placźi za jara dźiwerneho a dźiwdomnischiweho sostojnika. Njedźiwajcy cźežkeje khorosće, swojim słužbam cźinjesche, Papscherjo swojim podkasanym bě jemužely sprawneho a pschecźiwneho sunyslenja.

— **Hamtske sudnistwo w Budyschinje.** Justizny sekretar Alfred Richard Fischer je so wot 1. oktobra 1926 sa wyschschego justizneho sekratara powjerchował.

— **Konjej so spłóschilo!** Konjej ratarja je wšyn, kotrajž běschtaj do wosa, kiž 62 z běrnami nakładźeny, zapschechwjenaj a zbožu dopołnja bjes dołhada psched „Měschczańskej zahrodu" stejeschtaj, so spłóschischtaj a na Swonkownu Lawsku hasu cźerjeschtaj. W rózku Schillerskich wulkodźowanischczow a Nowosadzkeje dróhi zapodżeschtaj spłóschenej zlorjeczi do konjow jeneho tudomneho ratarja, kotrejuž wotrockł wjedźesche, a jeju powalischtaj. Pschi tym hischcze wós wjches žiwot powaženeho podšosnika sajdże. Wobaj konjej so kranschtaj. Nebožatni munjoju spłóschenaju konjow, kotrež wostanjeschtej njeznanjenej, kónczuje zadźerżacźin.

— **Kradnyli su we wotolinje** wot sapoczatka oktobra hacź do 7. nowembra 1926 motorisu „Domestika" wodowu kupu, wudjelk Maffei-Schwartzkopf-Werke cźo. 37 855 z 8800 wobwjerinjenjemi a 1,1 hw. samóžnosće. Wo wšelowne zdźelenja proły kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Jebatska firma.** Tkajerńja Marsik a Comp. we Wiesshübelu w Cźěskosłowakiej porucza we wschelakich nawinach płatowe hlidowe ruby prinjeje rjadowanje. 100 pornjo 250 zentimetrow wulke, 6 rubow po 8,50 kr. Pjenjezy maju so dopołdka zapósłacź na póstowy schekowy konto cźo. 30292 we Wróćławju. Tak ruče hacź firma pjenjezy dóstanje, ma dla podawanja skatanych rubow wschelake wurěcze, wudawa, so je w nawdźichu cźasu schćerći smykł, njejedna so wo 6, ale wo 1 hidowy rub. W druhim padże firma wudawaloze, so su ruby rozpschedate a pósła kupcej zapiš placźinow, so by sebi za zapłaczene pjenjezy tworow wupytał. Po jeje zyłym tajkim dźerżenju jedna so wo jebatske pschedewzaće. — Schkodowarjo dźiwli so na kriminalnej posłuchi w Budyschinje na Burgplatz 6II, telefon 2802, zamołwjeć.

— **Schkodowarjo so pytaja.** Pola jeneje twonkownej wyschnosće khowaja so tři jédne kola, kiž su najskerje něhdże kradnjene: 1. Mužace kolo, snamka a cźišćo kovrachujetej, cźorne krošna, nimale nowaj błótowaj schćitaj, žołte swjena z cźornymaj smužkomaj. Horjeschibnjene wobdźidło, cźełujcej gumijowej pschimadle. Žane ruczne spinadło, Torpedowy spinadło a wróćostupnym spinadłom, cźěmnobarbne hedło a gratowa toichka, kotrejžkuli swjatej gumijowej wobruczi, brune kožane hedło a gratowa toichka, hdźela jeriawe stpizy, nowej wobdaj, módra widlizowa khowa. 3. Mužace kolo, snamka wotstronjena, bjez cźišća, cźorne krošna, błótowaj schćitaj, z wjenca, wobdźidło, z łojka horjeschibnjene, pschimadle cźornej z módrej a běłej barbu, Torpedowy spinadło z wróćostupnym spinadłom, prěku stara, sady nowa zumijowa wobruczi, cźěmnobrune hedło a gratowa toichka, najeriawjene spizy, prawy pedal na trucht. Sdźělenja pschijimuje kriminalna policija.

— **Wótowa słužba na pokutnym dnju.** Pobłuchowanje wokna na pósće su kaž njedźelu wotewrjene. We Budyschinje so listy jutu wunoschuja, na wjes dhodźiła niz.

— **Sjedź wjesnych gmejnow w Prusach.** Sanđdenu sobotu dopołdnja so w Berlinje sjedź wjesnych gmejnow pjatoczkuje wotewri. Wotewrjesću narěcź nječiesche wótschanosta Langa z Běłeje Wody. Rěcźnik powita pschitomnych sastupjerjow knjeżerstwa, hewaschich spjatkow a wjesnych gmejnow. Po nim rěcźesche němskostatny nutskowny minister dr. Krüz. Rěcze běchu w radiu słyschcerjo.

S **Budyšez.** Njewschědnje khrobli padnyli pobuchu sanđdenu pjatk wjecźor wokoło 6 hodź. w dworje tudomneho konjumjeho twarjenja a kradnychu z powjasa 3 běle spódnje žuknje, makowu kschilu, 2 ditrajowej kruchaj, hacźrunjeż płokarnicza w něhdże 8 metrow zdalenej płokarni we pschijemi sjejeche a mójeche schaty pschewidżeli. Padnyli su z dospołnje mokrymi schatami jenoż pśches płót pschi Dwórnischcźowej drohy saleschej mobli abo su nimo mlodźinoweho doma na statnu dróhu cźekli. Dokelž pak je w tymle cźasu na wobdźiwej dróhomaj žyrmy wobkhad, dha

Předźenak

mění, so, schtóž je jeho protyku kupił, njetrjeba do kina ani na reje khodźić. Protyka je tajka zajimawa, so na nju w njej zyłu lynnu cźitacź. Nawuknje wjele za žiwe žiwjenje a nalutuje žehi pjenjezy. — Je potakim wuznamjsche, we protyzy cźitacź, hacź žehi we kinje wocźi tłóc wacź a mužke skakyć, hacź we korcźmje žedźacź a z khami plazać, hacź na reje khodźić a žiwój rohum pschecźiwacź. — Schtóž je nastawił wo hwězdowem niebju w protyzy cźitał a rozumił, njemóże wjazy za fotjerschtymi wjeselemi kocźiź — ale póńdże krucze a dowěrliwje swój puć žiwjenja! Tohodla, wy nanojo a macźerje, starajce so dowěru wo to, so macźe nowu protyku w domje, a so je Wajche dźěcźi zwěrnu cźitaja!

wy konto cźo. 30292 we Wróćławju. Tak ruče hacź firma pjenjezy dóstanje, ma dla podawanja skatanych rubow wschelake wurěcze, wudawa, so je w nawdźichu cźasu schćerći smykł, njejedna so wo 6, ale wo 1 hidowy rub. W druhim padże firma wudawaloze, so su ruby rozpschedate a pósła kupcej zapiš placźinow, so by sebi za zapłaczene pjenjezy tworow wupytał. Po jeje zyłym tajkim dźerżenju jedna so wo jebatske pschedewzaće. — Schkodowarjo dźiwli so na kriminalnej posłuchi w Budyschinje na Burgplatz 6II, telefon 2802, zamołwjeć.

— **Schkodowarjo so pytaja.** Pola jeneje twonkownej wyschnosće khowaja so tři jédne kola, kiž su najskerje něhdże kradnjene: 1. Mužace kolo, snamka a cźišćo kovrachujetej, cźorne krošna, nimale nowaj błótowaj schćitaj, žołte swjena z cźornymaj smužkomaj. Horjeschibnjene wobdźidło, cźełujcej gumijowej pschimadle. Žane ruczne spinadło, Torpedowy spinadło a wróćostupnym spinadłom, cźěmnobarbne hedło a gratowa toichka, kotrejžkuli swjatej gumijowej wobruczi, brune kožane hedło a gratowa toichka, hdźela jeriawe stpizy, nowej wobdaj, módra widlizowa khowa. 3. Mužace kolo, snamka wotstronjena, bjez cźišća, cźorne krošna, błótowaj schćitaj, z wjenca, wobdźidło, z łojka horjeschibnjene, pschimadle cźornej z módrej a běłej barbu, Torpedowy spinadło z wróćostupnym spinadłom, prěku stara, sady nowa zumijowa wobruczi, cźěmnobrune hedło a gratowa toichka, najeriawjene spizy, prawy pedal na trucht. Sdźělenja pschijimuje kriminalna policija.

— **Wótowa słužba na pokutnym dnju.** Pobłuchowanje wokna na pósće su kaž njedźelu wotewrjene. We Budyschinje so listy jutu wunoschuja, na wjes dhodźiła niz.

— **Sjedź wjesnych gmejnow w Prusach.** Sanđdenu sobotu dopołdnja so w Berlinje sjedź wjesnych gmejnow pjatoczkuje wotewri. Wotewrjesću narěcź nječiesche wótschanosta Langa z Běłeje Wody. Rěcźnik powita pschitomnych sastupjerjow knjeżerstwa, hewaschich spjatkow a wjesnych gmejnow. Po nim rěcźesche němskostatny nutskowny minister dr. Krüz. Rěcze běchu w radiu słyschcerjo.

S **Budyšez.** Njewschědnje khrobli padnyli pobuchu sanđdenu pjatk wjecźor wokoło 6 hodź. w dworje tudomneho konjumjeho twarjenja a kradnychu z powjasa 3 běle spódnje žuknje, makowu kschilu, 2 ditrajowej kruchaj, hacźrunjeż płokarnicza w něhdże 8 metrow zdalenej płokarni we pschijemi sjejeche a mójeche schaty pschewidżeli. Padnyli su z dospołnje mokrymi schatami jenoż pśches płót pschi Dwórnischcźowej drohy saleschej mobli abo su nimo mlodźinoweho doma na statnu dróhu cźekli. Dokelž pak je w tymle cźasu na wobdźiwej dróhomaj žyrmy wobkhad, dha

Stazija.

Wukrajinske powdałoćźo.

6]

(Pokraczowanje)

Puczowarjo stupachu powolschjo a słuchachu. Stary błóž sedźowaschе so se spěwanjom mocow nadobywacź. Hdyž po nječim někotre hłuboke muzłte hłoby sapschimnychu, hłoschowaschе so tichopotajcy, se pschewolazym trutkom nad nimi:

„Pětro, lyrnit!" zawoła Wasilij.

„We Wukrajinje dyn žiwy być a tež wumrěć,
Lawrjeńczowu kaleń mi k hłowam dyrbi mječ mój row,
Ptaczatka žem bjedu pschiletowacź zahodźinu dypacź
S dontisiny wjesłoe powoseże pschimoschowacź a unje wołschowacź,
Hdyž łubła moja po zahrodźe so wuchodźuje, tam hdźeż jwón so roskcha,
Je mi, kaž po jeje stopach dychu so rózy běłe rostejcźewake.
Njeścha ży hacź róża, kiž hdyžkuli je moja hyła,
A ja khudy pachok tebje nikdy, ach nikdy wjazy
njesabudu."

Pěžeń bě wotmjelkła, jenoż sarzowaze trumy hischcze dowukliczachu, ale hdyž pschikhadnikow pytnychu, pschestorbuju so hra a jedyn z wotrecźkow pschistupi k Elijej.

„Hojcźo tu tu, knjeże. Dwaj panicźaj (knjeźkaj) z mésta, a Pětro, lyrnit, je tež boschol a rěbarske dźelo zobuschinjeschi."

Se zdwórliwym positrowom pschistupi Eli k zuzbnikam, kotrjž postawachu, hdyž so wón pschiwliži, z tawti pschi domje. „Daj wam Bóh, Knjes strowjo! Naścha khěža je khuduschka, waš pschijecź, ale njech je z wami hewak. My so nadźijamy, so tu waš hódnje pschiwitali, njes tym, so běchmy my wotzal."

Dźakujo pollonichu so zuzy, kiž běchu jako tourisca zhotowani a mějachu mapy a dalokowidny pschi sebi. „Mój pschećeżel je z molerjom," rjekny starschi. „Njewjedżero je naš w lěsu pschekwapiło, tuž so zwaćichmy, waš prošu, hacź smjeny so tu wutkowacź. Wschako wěmy, so je hospodliwosć tam z domom, hdźež huzulojo bydla."

„Hosćź je nam tuhodrohi. S cźim móżemy wam posłužiciź!"

„My mějachmy runje wulke wjeselo nad lyrnitkowym spěwom. Je-li wam tež prawje, njech hischcze zaspěwa. My dyzemy jemu bohatże mytowacź. W tutych ruskich pěžnjach hłowa so pschemóżaza móz."

„Ruske pěžnje, knjeże! Pěžnje Wukrajiny to su!"

„Njeje dha to jene? Wukrainski, makorusti, běłorusti — žwjata Trojiza."

„Wschо jene, knjeże? Tola niz žyle. Schto chcejcźe žiwscheź?" rjekny Eli so wuhibajo, so by hosćźa njeschkodźił. „Ma to być duma — wot Bogdana Chmelnizkeho — abo jena kolomejska?"

Herz bęsche tři trumy žiwojeje lyrki hižo zhładźił a zapocźa po žamžnej wótloje.

„Hej, schtó wola tam po stepi!
Pan Hamalja je to, hejtman.
Smércom! Wy hołolio, tyrobli hołolio,
Hdźe dha dzeeeje dźenża leeeeć?
Do Skutari, na hojdakach (dołhich łódźach)
Pojedźemy dźenża dele po Dnjeprje
Dale po pschiwalu módreho morja,
So by tośtiy Turka satschepytał —
Abo chcejcźe wy do Lwowa (Lemberka).
Hdźeż so bojaśliwy Ljach tak tula
Sesa žwojich bełych murjow
Psched tkrobłej žylu stepnych łymow?
Abo chcejcźe wy, noscherjo (wóžnyc) wopuschowe,
Sału raś k žewjern,
Hdźeż łmy njedawno pola tokstonołakow
Wšalt schwarzun dobywnu."

Hdyž bě spěwar wotmjelknył, zastupi pschestawka, do kotrejež klinczesche bárbotanje żołnow. „Stojnje wo wójnje a njepschećeżelstwje spěwaju wasche pěžnje", prajesche nadobo zuzy.

Spomina na dawno saschu, wulku minułosć, kuje, w kotrychž nadźija pschichoda drěma."

Wyšoka postawa hosćźa pschistupi k žamonu starzej we schedźiwej brodźe, so by pschi njewěrstim świetle wěđźacza w jeho rysach wobliczja cźitała.

„Schto cźinicźe wy, Wukrajinzy, so byschcźe nadźiji pschichoda blize pschischli?"

Eliśowe wobliczo sda so być njechmute. „Dźekany a staranny so, knjeże", rjekny wón znowa so wuhibajo. Zuzy wuzmja so hanizy. „Waschi wuzy pryjedowniczy su na druhe waschnje jednali."

„Druhe cźasy, druhe waschnja. — Ale — njeny-li nje mój ćiuch — wy sće Ruza, knjeże."

Zuzy njeječesche wokomik. —

„My sće prawje słyschał. My žmy na lětnim puczowanju po waschich horach. A sawěrno, my njeczujemy so mjes zuzami. Njejžmy dha my wschitzy słowjanzy bratśja!"

„Słowjanzy? wěso: Bratśja? Diwej, owej! Njej cźasto dymało pschećeżiwnosćow mjes nami? My sće pśech Kosała słyschał, kiž na jewjeru wo domisłu skoro z zaruje — a tu druhu wo panu Hamalji, kiž tym „tośtko nożakam" — wam, knjeże! — cźežku dobytnu wotebrał. „Njebyła w kóždej žwójbje swada, cźasto tež mjes blischimi? — Njejžu runje tuczi kosakojo najkěpscha sejsa ra zara?"

„Ale jako pschedobyczi. Njesabudźeje tež jeneje wójny wschitzych, kotrejž wy dźenża kosakow mjennjecźe, z kwikrajnscheho spjeha, potomnizy tamnych rjekow, kotrjž su sa staru domisłu wojowali a so wukrawawili — to pschećeżiwo wam, knjeże!"

„Ménicze wy, so njebywa tež pola druhich ludow, kotrež tola tež jenicźki zły k torja, někotrykuli nayschećeżnjeschi mjes sobu zwerom a juhom. Jenož pschećeżelstwje cźinjo zyłnych. Hdy byschcźe mohł widźeć, schto je z waschim wopraudźitym zpomożenjom, potom budźeże padacź do wobjerza waschich słowjanskich bratrow."

(Pokraczowanje schćehuje.)

je móžno, so žu ludźo na dróhy paduchow widźeli. Schtóž je nješchto wo ninti widźał, chyba jo hnydom žandarmej w Budestezach abo blišschej policiji wosjewiłej.

S **Barta.** Naschebo nehdyschcho dolholetneho zyrkwinskeho wuczerja, kantora a wyschiskeho wuczerja na wotp. kujesa Arnoschka Wjesarja sandźeny pjatk popołdnju w 3 hodź. zwjatocznje pohrjebnychu. Na pustem wjesnem porecu žiwu semrětcho, kujes farar Wjesar-Hodźijski nanej žiłowa horzeho džaka za wschu wopokazowanu lubosć a žiworu, z kotrejž je swoju žiwóju hacź do swojeho konza wobdawał. Pjatk dopodnja donjesechu cžeło semrětcho kantora pod swonjenjom do zyrkwje a statschu jeho tam na mary. Kujes farar Mrošak spominasche w žiwojim předowanju na wulke sasłužby semrětcho, na jeho dobre zamołwjosće charaktera a wuhbeh wobsebje jeho žiworu w sastojnstwje a žiwójbje. Sewěrny muž je zohnował muž. Tu je stutkował, hdźež bu tscheženy, hdźež swój tscheženjski sluh wobnował, hdźež dosta Kristejowe zohnowanje do zwjatscheho mandźelstwa. Na zamołwnem městnje steji nětk jeho kaschej. We zamołwnem zamołwitowansche też nasch nehdyschi wohadny duchownh, kujes farar Mattig wotesdźenemu cžopte rosžahowanišče słowa a spominasche na cžasy, hdźež je 25 lět dołho z nim hromadźe skutkował. Kujes farar Mrošak połoži wěnz wohadły a palmowu halosu schulskeje gmejny pschi kascheju dele. Khór schulskich dźěći sapěwa: „Schto cžinješe, so płacžeche?“ Potom kaschej z rowu donjesechu.

Tu wuspěwa zyrkwinski khór spěw: „Nad hwězdami.“ Jako kaschej ze rowa puschesachu, wuspěwachu wokrjesnji wuczerjo jako posledni postrow swojemu kolegej: „Tam dolekach je měr w cžěrnem domje.“ Zemrěły bě 46 lět w sastojnstwje, 5 lět w Minakale a 41 lět w Barcze.

S **Brěsowk.** Přenjeho jelenja na naschich honach satschi tudomny bonitwinski nasenk. To je prěni jeleń, kiž je tu hdy satschił.

S **Njeschornja.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora směje w jenej nozy mjes 16. a 19. novembrom nóżny alarm. Wobydlerjo naischeje wsy a susodne wobory žo na to wobsebje kedźone cžinja, so by žo smylnym měnjenjam wobarałe.

S **Pjerjowje.** Po cžežkim sniesbożenju je posledni dny sandźeneho tydźenja tudomny wobydlež z twarili poter Schtrumpa w Budyschkej khorowni semrěł. Dźensa pódnjelu tydźenja jědźesche kaž wichdenje z dźěła domoj w pschewodze swojich towaršchow. Wě so hižo sacžmikło jako jim w Sdźěri jedyn Budyschti automobil napschecžo wschijědże. Jeho šwjezy Strumpu tak jara šlepiachu, so do automobila lajeźe. Tón jeho pschejědże. Automobil posałka. M winy šofjaru lěkař we womorje na dróhy lešazeho pschejědźeneho sawjala a do Budyschtejeje khorownje dowješe. Tu po 8 dnjach dyše k žiwi pschinidże, ale mjes tym bě so sahorjenje płuzow pschidało. Tuta khorosć a cžežke snutkowne ranjenja jeho smotachu. Na schtwórty dźeń wumrě. Strumpu žiwi wschitzy, kotiž jeho znajachu, wutrobnje wužachu. Na 28 lět bě w Budyschtinje i połćrom byl. Dokelž bě jara sluźliwy porjadny cžłowjek, bě jeho rjany kroschik pjenjes nahromadźił. S nimi rad žuśodam wupomha. Psched 4 lětami jemu mandźelska wumrě. Doma jemu nětko jeho dorosćena dźowka hospodarstwo wjedźesche. — W nozy k sandźenej žobaćze žu so pola naschego měschčanoscy k. Měrscha padnschi do domjeho dobrowali. S khamora wo jitrje rubichu nědźe 500 hr. pjenjes. Polizajski poš po cžěrt hacź na dróhu běžesche a tam ju šhubi. Derje, telko pjenjes doma thowacź. Te žkuscheja na banku, pjenjesy Sserbow na žerbsku banku. Tam njeju dań a žadyn paduch nima pschistupa do worzłowych khamorow w skalnych pinzach Sserbskeho Doma w Budyschinje.

S **Kukowa.** Wólby gmejnstich sastupjerjow ju sažu nimo. Na wšach žo swjetscha měrnje wotměwaju. Tohodla pak mo nicžo šnadnišce njejšu hacź wólby do krajneho a němskeho šejma. Gmejny maja słónčnje po šlutka stajicź, schtož hnaze a statne ludowe sastupjerstwo wobsamknje. S ważnym faktom je, na kajke waschnje žo to stawa. Tuž je nusne, so tajzy sastupjerjo dokładnje gmejnske wobstejnosće znaja. To pak wo tajzim rjeź njemóžesch, kiž ź města pschińdże a ležma klitko na wsu sažydleny, ani katarskeho stawa njeje, ko hižo jako wjesnjan sastupjeř wusnoli. Sayła tež šerbšti lud njesnaje. Tuž ho mnoha dźiwaja, kak móžesche so tajzi w tiscžiże nje na wuspěchne městno stajicź. Na sažydlenych žo we dożahaju měrje njedźiwasche. Nětko, hdyž je klóscherske knježnstwo z gmejnu sjednorjene, je zyle w rjedźe, so ma w gmejnskej radźe sastupjerja. To sta so z pomozu dwejoch tiscžinow. Přenja dóšła 11 a druha 202 hłosow, tak su wot 419 wolerjow 313 swoje wólbne prawo wukonjeli, to je na 74%. Tón ras su klóscherske knježnstwo wolile.

S **Kamjenza.** W nozy k pjatkej wollwali žo w Lehmannez skale pschi Sunkenitkim hacze ležena a sažydlena ruzje natwarjenu motorowu thrižku. Motor a pluwny na spodźiwne waschnje njewobschkodźene wostachu, druha pschipravna pak so rozbi. Wu-li so njeschoże wodnju stało, mózhi lokko ludźo do schkody pschińcź.

S **Wujerez.** Khrobły a smužiny thuk, kiž hischcže dosch do sjawnoscže pschischoł njeje, dokonja psched krótkim cžasom tudomny młody muzikt. Koko tas njedźelu po Galichtromskej dróhy dźesce, dohlada so njedaloko mosta pschi Tšikeni, so so w rěży konsta wosoba se žolmami

Wespodnišći rozhlad.

Pónđelu, 15. novembra 1926.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,205	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20 398	100 čěskosł. krónow	12,45
100 šwajc. frankow	81,46	100 franc. frankow	13 92

Efektu.

Berlinska burza też sandźenu sobotu efektam structene kurzy pschinješe. We wikwanju i dołżnymi listcžinami so kursy lódna pscheměnichu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki też sandźenu sobotu měrne sawostachu. Rožkowe płacžiny so štrize wotdźerbjowachu a pschihadźichu 5 pf. wo zentnarju. Też płacžiny nałětnjeho jenžnjenja dźiwsche štrize powuschcžowacź. Powschitkownje pak bě šnadny wobrót. Sobotu płacžeche

w Berlinje:

zenina pschenicy 13,85—14 hr., rožki 11.25
hacź 11,50 hr., nałětnju jenžnjenja 11 hr.
hacź 12,75 hr., nałym. so 9.75—10,40
hr., wozowa 9,35—9,80 hriwnow.

w ternitzowym wiłowanju

za dezember: pschenicy 14,70 hr., rožki 11,95—11,97½ hriwnow,
za měrz: pschenicy 14,55 hr., rožki pak 12 35 hriwnow.
za mejn: pschenicy 14,50 hr., rožki 12,50 hriwnow.

Kupicy pytaja:

Krowu, młodu wuprosowsu cžerwjenu podsobnu, Mietschin we Bukowje cžo. 9 pola Barta.

Na pschedań

Podsobnik w Dražinje cžo. 19.
Sérbz žiłym, 2½-kónny, Knot we Wukrauczizach. — Rjanaj srěbzaj w Sa-Ježu 13.
Kowjeź, srjenjodobym, w Wschinowizach cžo. 20
Kóń k rěsu, w Sdźarach 18.
Kóń žiłym, dokelž je wyschi, w Darinje na knježim dworje.
Dźesiaty wós w Budyschinje, Mužakowska dróha 9356 na prawo delka. — Dźěcžaty a sportowy wós w Budyschinje, Alybaše wrota 6.
Sšuna w Budyschinje, Serbske hriebje 2III a na Kralowskim watu w kontorje.
Krowa z druhim cželeczom, w Khelaje cžo. 48
Wyšokoproznjelna krowa w Kobjelnje cžo. 19.
Wyšokoproznjelna krowa w Krózigu cžo. 9, w Jitru cžo. 5 a w Sdźerzežkach cžo. 5.
Pjenki darmo, ale wukopacź, w Wólej pola Kamjenza.

Sso pytaja:

Holza do domu, Metzyna w Budyschinje, Kamjenska hasa 20.
Dźelarjerjow, Heinrich w Budyschinje, Lubijska dróha cžo. 21.

Konkurzowe wupischedawanje

puste wutoru 16. 11. dop. wot 10 hodź. z Lehmannez konkurza w Hródku na Drježdźanskej dróhy: muzaze, konjaze, dźěžoze schafy, žlž, rukawy, wischerska wolnjana drasta, rubischcza, wolma a podobne wězy.

khorownje dowješe. Tu po 8 dnjach dyše k žiwi pschinidże, ale mjes tym bě so sahorjenje płuzow pschidało. Tuta khorosć a cžežke snutkowne ranjenja jeho smotachu. Na schtwórty dźeń wumrě. Strumpu žiwi wschitzy, kotiž jeho znajachu, wutrobnje wužachu. Na 28 lět bě w Budyschtinje i połćrom byl. Dokelž bě jara sluźliwy porjadny cžłowjek, bě jeho rjany kroschik pjenjes nahromadźił. S nimi rad žuśodam wupomha. Psched 4 lětami jemu mandźelska wumrě. Doma jemu nětko jeho dorosćena dźowka hospodarstwo wjedźesche. — W nozy k sandźenej žobaćze žu so pola naschego měschčanoscy k. Měrscha padnschi do domjeho dobrowali. S khamora wo jitrje rubichu nědźe 500 hr. pjenjes. Polizajski poš po cžěrt hacź na dróhu běžesche a tam ju šhubi. Derje, telko pjenjes doma thowacź. Te žkuscheja na banku, pjenjesy Sserbow na žerbsku banku. Tam njeju dań a žadyn paduch nima pschistupa do worzłowych khamorow w skalnych pinzach Sserbskeho Doma w Budyschinje.

S **Kukowa.** Wólby gmejnstich sastupjerjow ju sažu nimo. Na wšach žo swjetscha měrnje wotměwaju. Tohodla pak mo nicžo šnadnišce njejšu hacź wólby do krajneho a němskeho šejma. Gmejny maja słónčnje po šlutka stajicź, schtož hnaze a statne ludowe sastupjerstwo wobsamknje. S ważnym faktom je, na kajke waschnje žo to stawa. Tuž je nusne, so tajzy sastupjerjo dokładnje gmejnske wobstejnosće znaja. To pak wo tajzim rjeź njemóžesch, kiž ź města pschińdże a ležma klitko na wsu sažydleny, ani katarskeho stawa njeje, ko hižo jako wjesnjan sastupjeř wusnoli. Sayła tež šerbšti lud njesnaje. Tuž ho mnoha dźiwaja, kak móžesche so tajzi w tiscžiże nje na wuspěchne městno stajicź. Na sažydlenych žo we dożahaju měrje njedźiwasche. Nětko, hdyž je klóscherske knježnstwo z gmejnu sjednorjene, je zyle w rjedźe, so ma w gmejnskej radźe sastupjerja. To sta so z pomozu dwejoch tiscžinow. Přenja dóšła 11 a druha 202 hłosow, tak su wot 419 wolerjow 313 swoje wólbne prawo wukonjeli, to je na 74%. Tón ras su klóscherske knježnstwo wolile.

S **Kamjenza.** W nozy k pjatkej wollwali žo w Lehmannez skale pschi Sunkenitkim hacze ležena a sažydlena ruzje natwarjenu motorowu thrižku. Motor a pluwny na spodźiwne waschnje njewobschkodźene wostachu, druha pschipravna pak so rozbi. Wu-li so njeschoże wodnju stało, mózhi lokko ludźo do schkody pschińcź.

S **Wujerez.** Khrobły a smužiny thuk, kiž hischcže dosch do sjawnoscže pschischoł njeje, dokonja psched krótkim cžasom tudomny młody muzikt. Koko tas njedźelu po Galichtromskej dróhy dźesce, dohlada so njedaloko mosta pschi Tšikeni, so so w rěży konsta wosoba se žolmami

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop. 3/11 hodź.: Sswadne wiki. Pscheńca truišcha. Rožka taž hobotu. Tendenza wotezahowaza.
3/4 **12 hodź.: Kaž psched hodźinu.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg hewa: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	13. 11.	12. 11.		13. 11.	12. 11.
Płaćizna	277-98	277-98	buny	22-23,00	22-23,00
rožka	221-220	220 221	woka	24-25,00	22-23,00
nal. jenžnjeń	2 0-258	220-227	módre łupiny	14-14,50	—
nas. jenčmjeń	195 208	195 208	žołte łupiny	15-15 50	—
wows	187-196	187-197	zeradella	—	—
kukurica	201-208	201-206	raps. wosušk	16,30	23-25,00
pšenič. muka	36-3,00	36-3,00	lanr wosušk.	20-21,00	20-36,00
rżana muka	33-34,50	33-34,25	poch. melasa	—	—
ps. wotruby	12 0	12,00	běrnj. kruški	25-2,00	6,00 8,10
rżane „	11,75	11,75	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,20
raps	—	—	rżana sloma	1,15-1,50	1,05-1,40
lanc symjo	—	—	pšenična „	1,00-1,30	0,95-1,20
hrošch	42 46,00	42-46,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,05
pjeluški	22-23,00	22-23,00	ječa „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. novembra 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 430.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	
hač do 6 lět	55—57
Młoda mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	50—53
Mjenje wukormjene młode, derje pleowane starše	44—47
Mjenje pleowane wšěch starobow	—

Byki 282.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	55—57
Polnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje pleowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałojcy a kruwy: 793.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	45—50
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	37—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—35
Derje pleowane kruwy a mjenje pleowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje pleowane	—

Čelata: 1250.

Najlěpše wukormjene	85—96
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	60—80
Spatne	42—52

Wowcy: 3531.

Młódše a starše wukormjene (2 druzinu)	50—54
Starše wukormjene (3.)	38—46
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	32—36

Swinje: 6482.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, hač do 1¼ lět stare	81
Wukormjene	78—80
Mjasne	75—77
Spatne	73—74
Ranay a knudrozy	72—73

bódźi. Ruče žo rozsudźowischt złoczi sa njej a sežahny žónšku, kiž bě nimale wšdomje shubiła, t. wodu. Žónška je pječa sajsebožiła.

S **Wjelcje.** Sobotu wjeczor sandźeneho tydźenja, wokoło 7 hodź. w fabrizy 8 janu Clara I fabrikki dźěłacžeš Kompalla do šmjertneho njeschoża pschińdże. Wón dyžnyche lampy we wulkowej hutschežni do porjada pschinjeschł. Pschi tom so wobžunu, padże do gratu, kiž jeho traschnje šmjeże. Kompalla hnydom wumrě. Wón je starschi žwójbny nan.

Se **Schtyrjach Dubow.** Pschecže, kiž mjesesche nascha gmejna hižo dołhi cžaš, chze žo nětk kónčnje dopjelnicź. Drjewjany most pschez Bély Schepa na konzu wsy jara pod žiwnym wobtkadom cžełni. Tohodla dyrbjesche so cžasto porjedźecź. Nětko dyrbi so ł nakitwnym mostom narunacź. Stary most su hižom swottorhali a hischcže dobre drjewo k natwarjenju wupomhawschcheho mosta wuzžili. Betonowy most su tele dny wotcželi zapoczeli. Nětko dźelowjenjerjo namakaju tu nakhwilnje dźelo.

S **Khrježbusa.** Tudomna měschčanska rěsarnja, kotraž wot lěta 1889, potajkim 37 lět wobsteji, dyrje žo w bližschim cžasu na swojich městnoscžach powjeschi. Dotal bźesche kóždu hodźinu nihže 70 hkm. cžiteje wody do kanalizazije, kiž mohle so runje tak derje do Schprjewje wjesć. S pschemjenjenjom, i kotrymž su hižom zapoczeli, rěsarnja na wudawanch za kanal wjele salutuje.

S **Hródka.** Bjezdźělnosć w naschim měsche sasa pschiběra. W tydźenju wot 1. hacź do 6. nowembra je liczba muzow, kotriž su bjez dźěła, wot 233 na 278 stupiła, liczba žonow, kiž dźěła nimaju, powyschi pak so wot 174 na 177. Liczba dostawarjow pschiraźowjeje renty stupi wot 217 na 252.

S **Hródka.** Sobotu pschipokonju wokoło 1 hodź. tišicžina Wórscha Kuckez pschi Dolhim mosće do Schprjewje padże. Woda ju ruckе dale njeschesche. Přeby hacź mózachu pak ludźo pschi Sprjewinymaj brjołownaj dźěžo wukhowacź spytacź, pschińdże ł Heinzez fabriki tkaš Oskar Meyer k temu. Ludźaze jwo pomoz wołanje wuhlyschawschi žo krótko rozsudźowischi, do wody złoczi a bórzy dźeżo dołahmy a jo wuškowa. Dźeżo bě njedźiwajoy dołheho puczka, kiž bě płuwalo, pschi połnym wědomju a mózhesche hischcže swoje mjeno mjenowacź.

S **Róśbórka.** W Róśbórskim wokrjesu bě w cžasu wot 4. do 10. nowembra 1536 dźěłowytwarjeh, wróbnych městnow pschisjewi so 99, dostawarjow podwjerz ja dźěłonjemjerjow bě 674. Pornjo pryedawschemu tydźenjej su so nětk mjenjesze trochu połožnische. 62 wosobow dostachu dźěło pschi twarach w Rjetej a Róśbórku.

Cyrkwinske powěsće.

S **Minakale.**

Połnuny dzen rano we 8 hodź. herbika swonjeńk, dop. w 9 hodź. herbiże a 1/11 hodź. němske kemšenje.

Popołdnju 1/5 hodź. w Adolfshüttskej schuli němska nutrnosć a spowědź.

Lipšcanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši bromadźe před sudom.

Pschešłuschenje wobšłorženych.

Po pschecžitanju wobšłorżby šatupi šud do pschešłuschenja wobšłorženych. Hdyž po pschedbyda Rouvela a Kühlu wo jich personalnjach wuprašchuje, poczny jimaj pschi mjenowanju mandźelskeje a dźěcži šuhły bźeczi. Rouvel je ža cžaš swojich jedanstwom 200 hacź do 230 hr. měšacžuje msdy mět. Kühla je swoje nałutowane pjenjesy na wósmjse pożčonki šdawał a tak pjenjesy šhubił.

Wobšłorženy dypzačnych paduch Rudin pokaża žo pschi pschešłuschenjschenju thžtro spjecziwy. Sa cžaš pschepytowanšteje jatby njeje bźeł wschdy tichacź a brodu truhacź dał. Kajši tak wupada, mó'e bźeł kóždy lokka pschedbyslajeź. Hdyž po pschedbyda ža jeho pschedchłostanjeni praschа, wotmotwi Rubin: Wostajcže to, to je tola ninto. Haczrunjeź pschedbyda wótšje njerěczi, hórschi žo Rubin na njeho: Cžehodla na mnje tak rejicže? Rudin dże po ždacžu, so by jeho Lipžczanšti šud jako pschpowpatha pschipóhnał, kaž je to Dšnaburčkich šud cžinił, psched kotrymž mjesesche so Rubin jako dla dypzačneho paduchstwa šatitowacź.

Wobšłorženy Rouvel, wjednik kriminalneho *wotdźela II, kotryž mjesesche nadawk, dypzačnych poduchow łójicź,* wuprawje žo i rejetscheho dźela swojich nještutkow, praji pak, so je kriminalny šrajšnišchi Grimm jeho šawjedł. Grimm je jemu powědał, so je tehdomnischi dezernent wotdźela ža wobaranje pschezywo dypzačnym paducham, kriminalny rada Fischer tohomuža ł paduchami pschesjedny był. Tute wušnaczje wuhudźi mjes pschipoštłuchajerni wulke rosbórjenje. Rouvel, kiž dyrbjał Grimma wobšłorcžicź, njeje ł tomu dosć šmužitosče mčł, a njeje chżył wobkeje pola swojich kollegow jako pschedradnik płacžicź. Jako bo pschedbyda Rouvela prašcha, hacź nješchto wo tom wě, so je kriminalny rada Fischer i paduchami hromadźe dźěłał, wón wobtrucža, so ženje tajke nješchto pytnył njeje. Jenož rěczało bo wo tom je.

Wobšłorzeny kriminalny šatojnik Grandka wobtrucža, so šta w juniji 1924 Rouvel a paduch Srebnik jeho pschinuczikoj, so by šajatych jekakow šaju pušczeli. Grandka powěda dale, so jim krótko po tom pschi šajeczu paduschnizy Evy Prušinowušej Rouvel a towarschcžo jeho šrowa, pokajało na prěnjeche pušchczenje, prožyli, so by ze to pomhał. Hdyž to šlyschach, běch „platt“, wobtrucži wobšłorzeny.

Běch jim porzi šliczji a tuczji wšachu zyku ruku.

Dyrbjach jo jim nětko podwolicź. Jako jednuho dnja domoj dźěch, pschehrožbychu mje dypzačni paduchi na zhromadźiznu, hdźež mje Rouvel do swojeje kolonny pschińtaji a mje wo mojej ł nježe tak rosdźerjej, so mam wšche naležnoscže dypzačnych paduchstwow šwonkownje porjadnje wobdźěłacź, jatkych pak hnydom šaby pušchczicź.

Posdźišcho namołwješe Rowel Grandka, kotrehož bě w kopjownji trjechik, so by jomu na hłowne dwórnišcheju šhot, hdyž bě kriminalny sastojnik Kühle pabuchu Diamanta sajal. Kühla njebješe tehdom hišcheže „platt". Rowel wuštutkowa, so jo Diamant sažu puščeži a Srebnik wupłaceji jemu sa to 200 hr. Krótko do Lipsčanskeje mašu je Rowel jemu prajił, so bndže jara straschnje, dokelž j Barlina wjele paduchow na „mašu" pschindže. Tohodla je jo konferenza policajskich sastojnikow j dypsačnymi paduchami wotmełła, na kotrejž žu jo paduschi do kolonnowy rosdźelile. Kóždej kolonnje pschida jo policista, kotryž dyrbješe sobustawow kolonny schfitacź. Jedneho dnja, jako paduschi skorjachu, so nicjo wjazy sažiwjeci njemóža, je kommišar Grandka na dwórnišcheju schol pohladacź, hacź njeby so jana sšadnosć posticjała. Paduch Bejermeister je prenjekedźbliwje sa nim schol a tak je jeho kriminalny straźnischtr Saumseil sajal. Tola posdźišcho je tutón Beckermeisterowa sažu puščeźił, hdyž běchu tež tuteho sastojnika "platt" sčinili. Wječor jo potom pschi winowej pijezinj Beckermeisterowe puschejenje wotzwjeceji a tež Saumseil jo pschi tom wobdźeli. Wot toho czasa bě won zyle „platt", t. r. pschesedźeny j paduchami. Wobstorzeny Kühla spyta potom we šiwošich dalšich wupraji jach jo j tym samolwicź, so šiwošich pschedstajenych wótrje pschima. Wobkrućza, so njeje jo jemu ženje rošsažiło, kaž ma prawje pschecźiwo paduchom sakročicź. Njeje tehdy wo tom wjazy wědźał, hacź dźenża skoro wschódnje w nowinach stejі. Hdyž je jo potom sas pokupicź dał a pjenjesy sa to brał, njeje wjazy wróćo mohł. Tak je jo pschezy bóle j paduchami saplećł.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powdźej wo wjedrje ja jušše wutoru.:** Mike wjedro ale samróčenje pschibéra.

Pschihažny łud w Kamjenizy je 54létneho hórnišcheho invalidu Kellera Luga k śmjerći sažudźił. Keller je žwoju žonu j pschemyšleniom ladaił.

*

15. novembra jo w Kamjenizy Podolskim rumunisko-ruska konferenza wo łódźnišcwje na Dnjestrje seńdże. Tejle konferenzy jo wulki wosnam ja beharabiske narodne hospodarstwo, wošebje ja wuwos žita, pschipiśnje.

*

Bolharske knježerstwo pyta tepjenje j wuhlom sawjesći. Wono je na pjeć bolharskich wjach po 10 tharhlach stajicź dał a ja kóžde thachle 40 zentn. wuhla rosdźelilo. Hacź dotal w bolharskich wjach jenož drjewo abo šuschany hnój tepja, z čimž narodne hospodarstwo schkoduje

*

Granata 16 wojobow morika.

Kaž jo j Milana piša, storčischu njedaloko Paneggiowskeho knježeho dwora we Fleimskim dole pólni dźełaczerjo pschi woranju na granatu, kotraž hnydom rosbuchny. 12 młodych ludźi jo mori, tśi jo cźežko ranichu. Granata je je šwětoweje wójny tam sahrjebana cźała.

Přilopk.

*** Wuhad w Barlinje šwješći.** W Barlinje žu w jenom padze wuhad šwješći. W jenej tamnišchej khorowni leži mužšti, kotryž je w lěcze t. l. j rańšcheje Prušfeje pschipucował, a to j wokolinу šnateho Memelskeho wuhadneho wulstawa. Myšla žebi, so je thory bazille je Brasilskeje šobupschinješe, hdyž je dležišchi cźaš pschebywał.

*** Wot žwojich najeńkow sabity.** Kaž je jo hatle nětle wukopało, bu 1. rob. šemrěcźi rentnar Bolz we Prušfiu-Hollandze wot žwojich najeńkow sabity, dokelž chcyšche we žwoje pjanoscji najeńkam šłuschaje wěsy rosbicź. Polizija je winikow sajała.

*** Cźerjeński zjemjeni inženeura saraził.** Pschi pschepruhowanju maschiny w Hadmersleberskej zokrowni wocźini jo sapinadło na rjemjenju a słeża inženeurej Fleischhauerej do hłowy. Sinjesboženy, kotremuž bě jo nop rosbił wunitř na transporcze do khorownje.

*** Straschne wjelki.** Se Kremsa nad Dunajom jo piša: W zirkušu nadpadnychu pschi cźišcenju wjeleźeje klětki schtyri ruše wjelki dweju šłužownikow. Mjes tym, so móžeše jedyn j nich, kotrehož běchu wjelki straschnje do nohi skušale, jo hišcheže wukhowacź, drěchu rosnjembrjene šwěrišła druhemu mjaso j kocźowo a to tak straschnje, so brje mało nadźije wobsteji na wolthorjenje.

*** Sažu jendźelske wojerške letadło k semi pabuchu.** Njedaloko Sheerneża padny jendźelske wojerške letadło we płomjenjach k semi. Wjednik a wobsedźowaš jo špalischa-taj. Shromadna licźba šmjertnych woporow w jendźelskim powětrownym łódźiwje je běžnym lěcze je jo j tym na 72 potwjschcźa.

*** 16 morduych w La Plata.** Wulki wichor powali tu wjazy khěžow. 16 wobsobow jo pod rospadankami sažpyny, mjes nimi 14 bźeći. —

*** Pschemyhleneho w moscheji satkelili.** W šnatej Stambulskej Fateh-moscheji wuzłeka jo modlazy nabobo dospolnje nahi a da jo j nožom do druhich wopytarjow moscheje. Pschi tom šrani duchowneho cźežko. Polizisća dyrbjachu rosnjembrjeneho, kiž bě nabobo rosum šhubił, w moscheji satkelicź, so njeby dalšeho schkody nacźinił.

Sportske zdźeleńki.

Cźłowjek pschecźiwo motorej.

Spodźitowe wubědźowanje wotměje jo tutu njedźelu w Drježdźanach. Tśi najlepšchi Drježdźanšy běharjo pyches jo hrónju balakosej, Gädrich, Prager; Tarnogroki kaž tež wschoround-athlet Papsdorf wot S.-W. „Gnis Mutis" posypytaju, cźaru wot dwórnišcheja drohowneje železnizy w Tolkewizach hacź k schewskemu domej w Cotta w šamtnem cźašu pschewinycź, kaž elektrika, kotraž 11,4 hodź. dop. w Tolkewizach wotjědže. Cźara je 10 kilometrow dołha.

S tutym napschemoběžejom dyrbi jo tym, kotříž cźełostwuczowanju njepschecźelšeju abo bjesbožak napschecźo steja, pokazacź, khto skrucźene cźełko samóže. Tajsu skrucźenosći cźełka a hibitosći stawow pak móže kóždy normalny człowjek dozpěcź, hdyž je se šmužitym a pilnym cźełostwuczowanjom šmužitowe mozy, špěchnosće a wutrajnosće nadobyć a žebi j tym strowe cźełko wukhowacź. To dyrbi horjeka naspomnjena sportiša demonstrazija pokasacź. —

Listowanje.

N. N. w B. Wy macže kontrakt sa privatne wobhołenje j nětčišchim wobšedźerjom khěže na 15 lět srěcźane. Na płacźiwosći kontrakta njepschemčeni też nicžo, hdyž wobšedźer khěžu pscheda, płacźi potajkim też dale. Nowy wobšedźer khěže pschecźiwo šwěcźenju nicžo wuczinicź njemóže, pschetož kuh nješlemi kontrakt. A hdyž šmjerjenuy we naturanju bydlenjow šiwobodne hospodarstwo, tehdy šudja kontrakty po šlatnej sakonišłej knihy sašo wjetšcheje wažnosće. Nowemu wobšedźerjej dyrbježe wo Waschim wrěcźenju šdźěłcź, je-li to dotalny wobšedźer pschi pschedacźu cźinicź njedyrbjał.

Swójbne powěsće.

Sšlubjeni: Fridla Renczej w Budyšchinje j Makšom Michałkom, wucźerjom w Rachlowje. — Jisa Barej we Wulkim Wošpyku j Hanžom Gietzeltom na Židowje. — Elfrieda Rišinšej w Lubiju j Janom Pfuhlandom we Wujesdže.

Semrěcźi: Bjedrich Korla Hartmann na Židowje, 20 lět. — Franz Gerhard Steyer, ajchmanšti hamtman w Budyschinje, 54 lět. — Elša Domschzyna rodź. Schönej we Wulkim Wjelkowje, 36 lět, — Bohuměr Krawz, šukelnik w Budyschinje. Jan Mašlowsky, kriserski mischtr w Budyschinje, 73 lět. — Max Nierich w Kamjenzu, 55 lět. — Adolf Domin expedient we Běłej Wodźe, 65 lět.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" změje jutře wutoru w „Katolskej towaršowni" a pjatk w „Serbskim Domje" spěwanje. Dokelž je dirigent towaršwa wutoru zadźěwany, přińdże hłowny dirigent. Tohodla njech so wšitke spěwarki a wšitcy spěwarjo połnoliběnje wobdźěla. Městopředsyda.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć" spěwa dźensa póndźelu pow. w 3 hodź. při wěrowanju našeje swěrneje spěwarki Rejzki Krónic. Tohorunja je tón samsny dźeń wječor we 8 hodź. nuzna wurjadna spěwna hodźina. Prošu, zo bychu we woběmaj padomaj wšitcy a to z dypkom přišli. Dirigent.

Khróšcicy. „Jednota Sokol" změje wutoru, 23. t. m, wječor we 8 hodź. pola Wjeńkec błownu zhromadźiznu. Na nju přeprošujemy taž Pančansku, Wotrowsku a Njebjelčansku Jednotu najwutrobniše.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korměju Schaffrath, Waldstraße 33. Należnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po możnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmolwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Pančicy. „Lipa Serbska" (zhromadny khór) změje srjedu (17. XI.) wječor we wosmich spěwanje Pančanskim hosćencu. Njech wšitcy přińdu, dokelž je to poslednja pruha před wulkim koncertom. — Z dobom budże so dla zhromadneje jězby ze statnym awtom jednać. Dirigent.

Ralbicy. „Lilija" spěwa přich. póndźelu, 15. t. m, wječor we 8 hodź. pola Brězanec. Wšitcy přińdźo!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Tworykupowacce towarstwo
w Budyšinje zap. tow. z wob. ruk

Swojim česćenym sobustawam dawamy k wědźenju, zo budźa

zhromadźizny dla rozdźělenjow

sćěhowace:

Prosymy wutřihać! **Prosymy wutřihać!**

Wobkhod 13 **w Njeswačidle** pjatk, 19. novembra w knježim hosćencu.
Wobkhod 7 **w Budyšinje,** na Sedanskej drózy, njedźelu, 21. novembra w Albertskej zahrodźe.
Wobkhod 4 **na Židowje,** pjatk, 26. novembra w hosćencu „Schwan"
Wobkhod 2 a 12 **w Budyšinje** na Nowosalcskej drózy a na Fabrikskej hasy sobotu, 27. novembra w hosćencu „Zur Erholung"
Wobkhod 8 **w Zuborničcy,** njedźelu, 28. novembra w hosćencu Hallex
Wobkhod 11 **w Małym Wjelkowje,** póndźelu, 29. nov. w Sträublec hosćencu.
Wobkhod 5 **w Dobruši,** wutoru, 30. novembra w Leskec hosćencu.
Wobkhod 6 **we Wulkej Dubrawje,** sobotu, 5. decembra w Schwarzbachec hosćencu.
Wobkhod 10 **we Wukrančicach,** njedźelu, 5. dec. w Knothec hosćencu.
Wobkhod 1, 3 a 14 **w Budyšinje** na Serbskej hasy, Lubijskej drózy a Kaublerskej drózy (z wulkej wustajeńcu) póndźelu, 6. decembra **w Krónje.**
Wobkhod 9 **w Rakecach,** sobotu, 11. decembra w knježim hosćencu.
Wobkhod 15 **we Wermsdorfie** njedź., 12. dec. w hórnistwowem hosć.

Započatk wječor z dypkom we 8 hodź.

W kóždej zhromadźiznje budu **nowe filmy našeho wulkokupowaceho towarstwa,** němskich kupowacych towarstwow darmo pokazane.

Žony su ke kotejplčn woschje přeprošene.

Wo bohaty wopyt prosy

předstejićerstwo.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin".

Ložowe damasty a jednotliwe **smuh. počehnjenja** wulki wubjerk jara tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11

Rjana wobkhodna naprawa

kotraž so za suknowy wobkhod hodźi, je tunjo na předaj. Poskićenja pod „C 98" na wud. Serbskich Nowin".

Ložowe počehnjenja, **běłe damasty** K. Erler na Žitnych wikach 11.

Wobkhodnik pyta na wěstoće

500 hr.

k požčenju.

Poskićenja pod „C 97" na wud. „Serbskich Nowin".

Swobodne wěšćenje wosuda!

Hižo wjele lět pučowach jako astrolog a wjele tysac wosobow prašachu so wo moju radu. Nětk sym so rozsudźił, za kóždeho cyle **darmo pruhowanske wěšćenje žiwjenja** wudźěłać. Wy budźeće so dźiwać na mojim dźele, wšědnje přińdu připóznanske pisma, kotrež to wobkruća.

Pisajće pak hnydom. Trjebam dospołne mjeno, kaž też dźeń, měsac, lěto a městno narodźenja. Też hač žona, knjeżna abo knjez sebi wuprošu. Pjenjezy sebi nježdam. Móžeće pak, je-li chceće, frank. wobalku ze adresu připołožić. Mjenujće też tutu nowinu.

Franc Moritz,
Berlin-Friedrichshagen.

R. Hoppstock, barbjerńja

w Budyšinje, Hauensteinergasse
barbi a čisći

mužacu, žonjacu a dźěćacu drasty
a wšo štož do toho słuša.

Sakska krajna loterija

hłowne dobyće evtl. 500000 hr,
čehnjenje 1. rjadownje 18. a 19. novembra 1926.

1/10	1/5	1/2	1/1	za rjadownju
3.—	6.—	15.—	30.—	

Losy poručujetaj statnaj loturijowaj běrcaj w Budyšinje

Fridrich Rother na Kěžorskej drózy 22. — **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy

Konjace, howjaze a swinjace wiki w Kulowje H.-Luž.

wutoru, 16. novembra 26.

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu přenjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć.
Přihódne přizamk. ze železnicu.

Zymske kłobuki

přeprasuju a barbju, somočane a židźane kłobuki předźěłam.
Poskićam tunje **fylcowe kłobuki, kapy a somočane kłobuki**

Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 22, III. Zane klamy!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 267 Budyšin -- wutoru, 16. novembra 1926 — Bautzen Ročnik 85

»B. N.« płaci měsačnje we wuńdwarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 12 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zapr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawóžki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Dla Pokutneho dnja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ štwórtk připołdnju.

Němska dóce so z wójerskeje kontrole wuswobodźić.

W bliščich dnjach legazijeli radźićel dr. Förster z wukrajneho ministerstwa do Parisa pójdźe, zo by němšćenu póstajnej Hoeschej jako wěsymwuknotnjy w praschenjach němšćeho wotbrónjenja k boku stał. Pschedbyhda swjatkarskeje wójerskeje kontrollowaneje kommisije, general Walch, budźe hišće raz po Němšći puczować, zo by zo wo dospołnym wotbrónjenju Němskeje pschepschedčił. Wot jeho rosprawy budźe wotwisowacj, hač zo swjatkarska kontrollowaca kommisija rospuščeći. General Walch ma zo pschepschedčić, hač je Němska žadanja konferency swjatkarskich późtajcow dopjelnika, kotrej su zo jej njedawno wosćiwe. Wone zo wobdźe na nowotwory w Königsbergšći wójerdźejnje a na twinwos wójnskeho materiala z Němskeje poczahuja. Pódla teho dyrbi zo ličba schitawšćich policistow w Němskej pomjeńšićeć. Mjes tym, zo mjes 150 000 schitawšćimi policistami stat 108 000 a gmejny jenaž 42 000 placa, kontrollowaca kommisija žada, zo dyrbi jenož łyknosć statnych policistow 100 000 a gmejnšćich 50 000 wuczinieć.

Njewérne powěsće wo Hindenburgowym wotmyślenym wróćosłupjenju.

Kaž je jedyn Barlinšći Barlinšći póndźelnik pjeca słowił, ma němšći president z Hindenburg myślne wróćosłupjeć. Na žiwosćim 80. narodnym dnju wón pjeca swoje sastojnstwo złoži. — Napschećzo tomu je zo z knježerstwowego města zdźěliło, zo wo tajšim wotmyślenju němšćeho presidenta njeje ničzo znate, a zo maja to teš za jara k wěrje njepodobne.

Jastwowy skandal w Neumünstru.

Rosjažnjenja nusna je powěsć, kotruž je „Hamburger Volkszeitung“ pschinjeła. Wona z fotografiskimi wobrazami dopokazuje, zo wjschschi leutnant Brandt, kotryž ma dla połěkowanja pschi sčonzowanju ministra Rathenaua schtyri léta jastwa w Neumünsterskim jastwje wotpokucjeć, zyle wosebite zwobodnoseje wužije. Tak je zo Brandt wschědnje w pschewodze z direktorom abo jeho žony dalsko hvonka města abo w měsće wukhodźował, dale je wón swoju konturku sc zamtnej domjacej nadobu wuhotowak a zo tamo pschi ballu zastupowych sastojnikow wobdźělił. Poslednje dny je zo wyschschi leutnant Brandt z Neumünstera puschčił, hač runje dyl hišće léto zwojeho tkostanja dyrbjał wotpokucjeć.

Swjatk krajnych tšelzow w Hornjej Schlesiskej.

Bytomšći pschihažny žud je zobustawa monarchistiskich krajnych tšelzow Alojsa Kačmarczyka dla schromadneho zarazenja a dla njedowoleneho wobhdźelšiwa brónjow k jastwu na dwě léče dźesać měšazow sajudźił. Kačmarczyk a někotři druhi krajni tšelzy běchu 8. junija pschihlusch nikow swjatka němskostatneje thorhoje wobdźěžowali a zo z nimi do pukow dali. Pschi tym su policajskeho straschmistra a hórnišćeho dźěłaćerja, kotrajž zo pschi swadze njeběščhtaj wobdźělikoj, satšělili. S tuttym prozeżanni je zo snowa dopokazało, zo towaršstwo krajnych tšelzow do organizacijow radikalneje prawizy słuschca.

Proces přećiwo Macii a Garibaldej.

Něčznikaj Garibalda a Macie staj zo pola justizneho ministra prózowałoj, zo byschtaj dozpikoj, zo by zo z jatymaj kaž z politiskimi jatymi wobkhadźało, a zo zo njebyschtaj w jenotnej jatbje dźerżałoj. Pschepytowanjska wyschnoseje pilnje sa tym sledźi, z wotkel su zo bróńje, munizija a rosbuchadła dostałe.

Po powěsćach z Perpignana je zo jedyn se sajatych, kotryž dyrbješe zo do Parisa dowjesć, shubił. 87 sajatymi, kotšiž su zo w Perpignanskich kasarnach wostajili, je zo wosjewiło, zo zo z Franzowskeje wupokasaja.

Wšitcy Macia njeje Garibalda, dyž su jeho jemu napschećziwo stajili, postrowił a jemu teš njeje k rosložowanju ruku dał. Macia praji, zo je kža, zo je Garibaldi pjenjezy sa katalonski zbožk saradźił. Garibaldi je wo wotmyślenym zbožku wědźał a tjón najšerše pschesradźił, tola wón njeje ničzo z nim cźinkcz měł. Nadpadne je, zo njedźiwajcy tehole wuprajenja Garibalda jako zhubwinika Macie sajachu. Kaž zo sda, Garibalda w jatbje dźerża, zo bychu jeho psched wjeczernjom pschesradźenych italskich republikanow schtikali a jeho pospjšiseho bjes nadrobneho pschepytanja pšches mjezy wotwjesli. Parižske nowiny su samo powěsć pschinješe, zo je Garibakdi też w zlužbje Němskeje cźinschli.

Katalonizy pschišahanizy su zo póndźelu rano do Parisa dowjesli, 22 Schpaniešanow a 4 Italcźenjo. Wschitzy běchu dobreje myšle a z hordoscu brunu thakuniformu z běłym mjehkim kbokukom njeżechu, kotruž je wyschi Macia sa nich wumyślik. Hdyž cźah do Parisa pschijedźe, jedyn je sajatych khorhojcźu w barbach Katalonskeje se saka wjeżeje a jej z wokrom won smahowacj da. Wschitzy arrestantoju pschecźelnosć franzowskich wyschnoscjow zhwalichu a se sazpcźom zo wo Garibaldin wuprajichu, kotryž je jich po jich mčnienju pscheradźił.

Wjednika Slowjncow w Italskej z jatby puščili.

Dla sajeca politiskeho wjednika dr. Wilfana w Romje su zo w Južnoslowjanskej na wjele městnach Italskej njepschecźelske zhromadźizny wotmeše a zo w słupiskitinje razwalwa politika Italskeje pschecźiwo Južnoslowjanskej wobzwěsliła. Po sakročenju južnoslowjanskeho knježerstwa w Romje je italske knježerstwo dr. Wilfana z jatby puschcźiło.

*

Běłogradska „Politika“ zo w praschenju wobhadźenja je ludowjnni mjeńšchinami w Italskej na Watikan wobroca. Pschecźiwo katholskemu duchownstwu mjeńšchinow fašyštojo na to zame waschnje postupuja, kaž pschecźiwo laisiskim wustawam mjeńšchinow. Byrnjež duchownych wjazy njebiłi, kaž 1921 a 1922, je tola fašyštiske knježerstwo duchownym sakakało, do schulow thodźeć. Tele dny je zo wulkas wudał, zo žnjeć zo wot schiwórteho schulskeho léta nabožeńska wucźba jenož w italskej rěcźi podawacj. Fašyšmus zo potajtim je swojej wotnarodnjazej politiku też hižo do zyrkwje dobywa. W bliščkim cźasu zo po tajtim pokaże, hač je katholska zyrkej uniwersalna a jenak prawdobne z wschěmi ludami, abo hač je zo s italskim nazionalizmom wjoselała.

Jendźelska — rozwalina.

S Londona zo powě, zo je zapódstaj dźěłaćerskeje strony a wjednik kelesnizajskeho zwjazka, Thomas, w Blackpoolu, rěcź měł, w kotrejž je zo wo hospodarstwu pschichodze Jendźelskeje na słědowace waschnje wuprajił:

„Kraj, kotryž je z dołhom schčcź miljardow puntow sterlingow (120 miljardow hriwnow) poczeżeny, kotryž je w nastupanju sastaranja je žiwnoscju z wulkeho dźela na wukraj pokasany a w kotrymž zo, hdyž je dowos wjetschi dyžli wuwos, hnydom žiwjenjowe wudawki podrózeja, njemože žeby luxus snutskownego konflikta dowolicź. Wschě stronty jendźelskeho zhromadźenstwa maja moralnu winowatosć, zo bychu roswalinu, kotruž nasch kraj pschedstaja, wutschowacj pomhale a nětcźo sa polepschenje pschichoda cźinile.“

Pschede wschim dyrbja zo teho smimycź, zo nad porażenjom górnikow wyskaju. Wschitko na to pokasuje, zo Jendźelska njeje na kónju, ale halle na zapoczatku konflikta stejі. Kaj pak krisu pschetraje, hdyž zo wschě zkładnoseje wuwuzija, zo by industrija sajo sakeźela.

Hrožaca rěč Kemala paša.

Londonske „Sunday Times“ su rěč presidenta turkowskeje republiki, Mustafy Kemale paše, pschinješe. W njej zo praji, zo budźe Turkowska sa někotre léta 80 miljionow liczicź. „Potom“, Mustafa Kemal hroza, „Turkowska z Europu poreżi, a Europa budźe z dobrej pokonicź. Dwě jeji łět dołho pu nami staty wjecorneho kraja zkhiwdu cźinile a z nami i njeprawdu wobkhadźale. Ale psched dwěmaj létomaj je Turkowska nadobo postanyła. Se swojim mjeczom sejbrawajo, smy Jendźelsku ponizili, Grichiju z jejnymi hrožazymi zadanjemi rosmjatli a praschenje khcźeczijanskich mjenschinow na to waschnje wuprawili, zo žnmy je wotschnali. Sčmy wot Europjanow, kotšiž běchu zo do Turkowskeje dobyli, myšl pokroka pschedewjali. Europa budźe w bliščim pschichodze dyrbjeć z Turkowskej liczicź, a zona europiska mózs žebi njeswěri, naschim zadanjam sadźiwši napschećzo stajeć.“

Konferenca w Odesy.

Turkowske nowiny wo konferency ruskeho wukrajneho kommisara Cźičźerina z turkowskim swonkownym ministrom Ruždi bejom w Odeźy pišchu, zo je zo na tejle konferency jenož wo potwjerdźenje pschecźelstwa mjes Turkowskej, Ruskej, Persiskej a Afghanistanom jednało, kotrejž su hižo z paktom neutralnoseje mjš zobu swjesane. To je najpschirodniše zwjetka, njeje ničzo anormalneho a wurjadneho, a zyły zwět dyrbjał to se spokojenjom powitacj. Turkowska, kotraž je žebi swoju samostatnosć wubdźiła, chce žebi ju wěso teš zachowacj. To chce też Persišla, kotraž je zo w nowschim cźasu teworunja z zsych wliwow wuzwobodźiła, kotreż jenoż snutskowne njemery nacźinjachu a Persišku do wliwowych pasmow dźělachu. Bjesstrach Turkowskeje žebi žada, zo ma pschi zwojej rauschej mjeru zyle njewotwisnyj narodny stat. To je też Mustafa Kemal we swojej poslednjej rěcźi pschi wotewrjenju parlamenta rjekł. Tola też Turkowska njebudże eksperjcź, jo zu zuse tam napadnam a njewotwisnym scźinja. Schto po tajtim Odeźka konferenca wotmanjenja? Bjes dwěla **dojednanje pschecźiwo statam, kotreż aktivnje w rauschim kraju dźěłaju abo zhędźa dźěłacź, po tajtim najprjedyj pschecźiwo Jendźelskej, w druhim rjedźe pschecźiwo Italskej**, kotraž kolonialne wobzředženstwo w Malej Asiji pyta.

Politiske połoženje w rauschej Europe a Turkowskej je Odeźku konferency hižo dawno pschihotowało. Wótrosej pomérkow **Franzowskeje k** Italskej na to pokasuje, zo Franzowska w druhim lětwje steji dyli Italska. Turkowske nowiny su Franzowsku w puhledninm cźasu k stutkowanemu hromadnemu dźělu napominale. S Franzowskeje běchu pschihlołowage hłoby słyschcź. **Južnoslowjanska**, kotraž je z italskej wupschestrěwanjsej politiku a z italskimi pleczišnami w Albanskej pschecźiwo Južnoslowjanskej wostrósbika, pschi italsko-franzowskim zrazenju z pschecźiwu Garibaldowcje nalecźoseje na stronje Franzowskeje steji Rapzylnoseje fašyštow w Gorizy pschecźiwo Slowenzam su roshorjage wustupy w słupiskitinje a zyłej južnoslowjanskej zjawnosći pschecźiwo Italskej słubźiše. Južnoslowjanska dyrbi Italsku jako swoju njepschecźelnizu wobhladowacj. Zyle pschirodne je, zo je wona k Turkowskej bliži, kotrejž Italska teworunja hrosy. Turkowske nowiny psched někotrymi njedźelemi hižo pišachu, zo je njes Turkowskej a Južnoslowjanskej zwjazk pschihotuje. Tale powěsć je njespsrěta wostała. Južnoslowjanski późtajc Popowicź, kotryž je w Angorje jednak, na praschenje nowinarjow njeje wotmolwjał, schtož je w Konstantinoplu žiwe spodźiwanje słubźiło. Schtóž pschikhilnosć Mustafy Kemala k Južnoslowjanskej znaje, wě, zo je wón wo zwjazk njej prózuje.

Tak je nětkole pschi politistim horizoncze dwě skupinje mozow wotdźělujetej: Ruska, Turkowska, Franzowska a Južnoslowjanska na jenej a Jendźelska, Italska, Bolharska a Grichiska na druhej stronje.

Zbožk Malayow na kupje Javje.

Na hollandskej kupje Javje je zbožk malajskeho wobdźělerstwa wudyrił. Kommunistojo z Chiny a z Ruskeje su jón pjeca naschkarali. Nětčzišći zbožk je najwjetschi w staswinach hollandskeho kolonialneho knježerstwa. Na dróhach pschedměšlow města Batavia je zo wojowało, zelesniza je zo na wjazorych městnach wupuscźiła. Hollandske knježerstwo je zyłne wotdźělenja wójska do wokrjesa wjeczornego Bantama a Tangirana pólskało, so bychu zbožk potłóczile. Kaž je zo hacź dotal nasnonko, su zbožkarjo 19 knježerskich wojskich satjnikow, mjes nimi też běłych, morili. W Batawi je policija zo wospjet dyrbjała powjaznicź a zo do zbožkarjow zbránjeni dacź. Na wjeczornej Batawskej kupje je gouverneura słonzowali. W Menes zo nětkotre sta zbožkarjow do gouvernementowego twarjenja dobuchu a město

powerneura morichu. Pjchi wojowanju ßu tjioch policajstlich sastojnikow, kotšiž ßpytachu, twarjenje schkitacz, morili a pjecz dalschich czežko trantili.

Wo knježerstwowym ßwěrczenju je ßtežk derje pschihotowany. Wón ßo ſ jeneje zentrale wodsi, kotraž bě wukasała, ſo dyrbi ſtežk ſ dobom na wjele měſtnach ſo sapoczecz. Knježerſtwo je ſo wot dżiwſchcho czaßa na dżeławoſcz chinesiſch agentow kedyßiwe ſczinilo, kotšiž pjecza, ſa nazionalne hibanje w Chinje dary ſběrachu, kotšiž pak ßu ſtradżu ſtežk na Jawje pschihotowali. Tak ßu w Sverebaji pschi pschepytanju jeneho doma jeneho Chinesa, Ay Kok Tegu rkkazcho, ſajeli. Pola njeho ßu material namakali, ſ kotrymž dyrbjesche ſa kommunistiſku ſtronu mjes ßwojimi krajanami agitowacz. S tejle agitazinju dyrbjesche ſo hollandſke knjeſtwo na Sundaſkich kupach, Jawje, Sumatrje, Bormu a Celebesu powrěczicz. Sběžk na Jawje je ſ nowym znamjenjom, kotryž europiſtim ſtatam pokaſuje, ſo agentojo Ruſseje njepſchestawaja ſa powwóczenje europiſkeho knježſtwo w ſamoſtiſkich krajach dżełaju

Demonſtrazija pschecziwo rumunſkej kralowej w Amriży

W Chicagu je w pschitomnoſczi rumunſkeje kralowje Marje k demonſtrazijam na dwórach a k kyhnym njeměram radikalneje dżełaczerſkeje organiſazije doſchło. Mózny czah demonſtrantow nimo hotela czehnjesche, w kotrymž kralowa bydleſche, a ßwiſchajo a ſchkrěczo pschecziwo kraloweje pschitomnoſczi w měſcze protestowachu. Demonſtrantojo njeſpechu thorhoje ſ napiſmami: „Prjecz ſ krwawnej kralowej! Swobodu ſa politiſkich jatych!“ Herſejkaza tak pschiběrasche, ſo dyrbjachu ſo policajſte reſerwy alormowacz a ſakroczicz, dokelž ſo bojachu, ſo ſo demonſtrantojo do hotela dobudu a jón wupuſcza.

Ze Serbow.

Dopiſowanje.

Wutora, 16. nazymnika,
Měrcina I., bamža.

* 1821 w Drobach Jan Bartko, pozdżiſo kantor w Nosaićach, kiž je we wyſokej ſtarobje 18. meje 1900 w Budyſinje na wumĕnku wumrěł. — Bartko je we ßwojim czaßu mysle zaſtupował, kiž ßu ſo hakle dżenſa do ſkutka ſtajiłe. —Běše w młodych lětach njebojazny wojowar za prawa naſcheho ludu — a je hač do ßwoje ſmjerce za njón ſo zaſtajił. Běše wustojny, hiſče dżenſa ćeſčowany paedagoga. — Wjele njeprawdy je ſo jemu ſtało, ale wón je najebać toho ßwojemu ludej ſwĕrny woſtał. —
* 1861 w Krakecach August Młónk, kiž je jako miſionar Ochranowſkeje wosady wot 1890—1921 we Surinamje — we ſużnej Americy ſkutkował — hižeż je nimale 50 lět do njeho ſławna Serbowka Marja Lobachec ßwoje kreſćijanſke zbożne żiwjenje ſkonjała.

1884 prěnje ſerbſke kemßenje přez fararja Broniſa w cyrkwi Swjateje Trojicy w Barlinju.

Słowo: Knjeże ſłużby ßu kulojte.

Srjeda, 17. nazymnika,
Hrjehorja, dżiwcżinjerja.

w Młočicach farař Jurij Libš. — Samlukl ſi we ßwojej ćichej jſtwiczy naß droſti wótčinu, Łużicu, jeho liſče nĕchtó wohłada. Ale dżenſa ſpominamy wſitcy na njeho a na jeho wulke zaſłużby wo naß mały lud. — Łużica je ſo nĕchtó tak do ćuża a ducha naßeje ſerbſkeje rĕče zanurił, zo tak mijtrſcy ſerbſki pisa każ wón. Jeho ſkładba ſerbſkeje rĕče, kotraž bĕżo w jeho ſtudentſkich lětach pasta, je dawno rozpředata. Jeho přełožk Domaſa Kempenſkeho je zawěſče mijtrſki ſkutk. — Stóż chce rjanoſce naßeje rĕče ſpóznać, njech ſebi „Kročenje za Khrystuſom“ wótře čita! To klinči knjž ſwjatočny hymnus. — We Kat. Póſle čitamy druhdy — krasnu legendu — kotruž je jeho złote pjero piſało! — Stó by to lĕpje zamóhł? Z jeho rĕčnych dżĕłow njemóżemy dowuknyć. — Mnohe naſtawki, powĕdańćka, knihi je piſał. — Bóh zakhowaj nam hiſče jeho wjele lět! Trjebamy jeho nuznje — jeho pjero, jeho łubość, jeho modlitwu.

Přiſłowo: Kajkaż wutroba, tajki je też dżak.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +11. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer +2, thermometer w nozy +8. Wuhladу na njeſtajne wjedro. — Wczera rano leżeſche nad połdakiſchej Europje wyſchina. Rižina wołkaniſe ßo k połnozu. Schtelenja pokaſuje dale na rjanc. — Jutſe, pokutna ſrjedu, ſtłada kłónčko 7,26 hodź. a howa ßo 4,03 hodź. Mĕßacžk ſtłada ßo 3,35 hodź. a howa ßo rano 3,53 hodź.

— **Kursus ſerbſkich narodnych rejow** wotmě ßo też ſobotu, 13. nov., wjeczor w Sserbſkim Domje po ſnatym waſchnju. Wobhładnjenje bĕ każ hewak jaſno jara ſpokojaze. Sunczowachmy wſchĕ hacž dotal naſtudowane rje pod nawjedniſtwom pſchedtyhdy „Nadžije“. Hudźbny pſchewod na klawĕrje a hubkach bĕ knjes Skrnak ſ jenym pſchecżelom dobrocżiwje a darmo pſchewſtał, ſa cżoż jemu a ßwojemu pomocznikej wobdźĕlnizy kurſa dźakowachu. Wopomnitoſcz a ſkutkownoſcz kóždeho, kiž Sserbſki lud lubuje, wjedże nas dopródka a njech je a woſtanje tak ſtajnje w Sserbſtwje, ſamožcze ſwĕſcej lĕpſchi pſchichod Benjamina mjes ſłowjanſkimi narodami. Sserbſke reje, kiž maju ßo pſchedewjeſcz na wulkim ſerbſkim konzercze „ſwjatſka ſerbſkich ſpĕwnych towaſtſwow“ ſwjeczuja ßo hiſče raz pod wuſtojnym nawjedowanjom knjeſa direktora Bjarnata Krawza a jeho ſtwórneje pomocznizy knježny Mĕranki Leſchawiz na poſtajenym dnju ſ dypkom 8 hodź. w ſali Sserbſkeho Domu. — Sserbſki lud pak njech mnyuje prózn tych, kiž ſu k wjeſelu dołho ſwuczowali, ſo bychu ßebi kraſne ſerbſke narodne reje pſchiſwoiłi, ſ bohatym wopytom koncerta „ſwjatſka ſerbſkich ſpĕwnych towaſtſwow“, „Pod ſelenej lipu“ ſrjedu 24. nowembra w Krónje we Budyſchinje ſo wotmužowazcho. Na tutom ſwjedżenju wohładacże wſchĕ tute kraſne reje a do Waſchich wutrobow nurja ſo kraſne ſynki nowych ſerbſkich ſpĕwow, pſchedwuſpjewane wot nĕkoždże 200 wołoſobow ſyhuchego wuſłojnego khóra. — Tuż „Swój k Swojemu“, „Sserb k Sserbej“! To budź heſło ſuleho ſerbſkeho ludu ſa ſrjedu, 24. nowembra ſo wotmužowazy „Wulki ſerbſki konzert!“

— **Njedżelu dopomnjeczja na ſemrětych** wotmĕje ßo w Petrowſkej zyrkwi kemßenje, kiž je ſ pſchiležnoſczu Regerſkeho ßwjedżenja liturgiſzy wołoſobje bohacże wuhotowane. Predowanje je wopomnjenſke predowanje ſa ſemrětych każ w kóżdym lecże a jo ſmĕje knjes primarius Fröhlich. Pjchi zyrkwinſkich durjach ßo porjady Bożeje ſłużby darmo rozdźĕla. Bóh troſchtuj tola prawje mnoho ſrudźazych duſchow w tejle hodźinje nuſnoſcże.

— **Wjeſne wobydleriſtwo a njedżelſki mĕr.** Wſchelazy ludźo pſchecżiwo tomu wuſtupuja, ſo bychu klamarſke pſchedawarnje njedżelu ſawrjene byłe. Woni ßebi dźiwaju na wjeſne wobydleriſtwo ſadaja, ſo bychu wobthodny ſaſo njedżelu wotewrjene byłe, każ je nĕhdy bo wójny było. Ale pſchecżiwo tomu mĕnjenju ma ßo wulkĕnyeż, ſo tola dżenſnjiſchi dżeń wjeſnjenjo tež wonkach na wſach najwjazy wſchĕdneje potrjeby kupicż dostanu a njejſu wjazy tak na měſta pokaſani, każ do wójny. Nimo toho pſchiſłu, każ je to w Budyſchinje, ludźo ßobotu do měſta a ßebi wſcho trĕbne wobſtaraja a to zyle derje dże. Wjele wyſokich zyrkwinſkich wyſchnoſczow a wołoſobow wojuja ſa dopołne pſchewjedżenje njedżelſkeho mĕra we wobthodach. So może ßo ſ njedżelſkim pſchedawanjom wotbyczo tworow ſpĕchowacz, to je błud. Wobkhodnizy dyrbja wobmyſlicz, ſo to, ſchtož ludźo ßebi njedżelu nakupja, wſchĕdne dny mjenje kupuja. Wuſchnitež pſchecżiwo njedżelſkemu wobkhodej dżełaja, dokelž njedżelſke pſchedawanje ani wobkhodnikam ani kupjam wužitka njepſchinjeſe. Też pſchedawarjo a dźěrjo we wobkhodach dżełda mĕcz ßwoju njedżelu. S toho póſnacża ßo też mĕjicżelo wobkhodow ſ ſami pſchebóle pſchecżiwo njedżelſkemu pſchedawanju wobroczenje.

— **Budyſchka nuczenſka kſiżerka jednota** ſwjeczeſche ſobotu, 13. nov., ſaſo ßwoje ſaſedżenje w „Měſchczanſkej ſchrodze“ ſ 30ličetny jubilej ſ poſwjeczenjom nowje khorhoje. Swjedżeń ßo we wſchĕch ßwojich dżełach derje poraduje. Budźbne poſtiċżenje bĕ tudomny dźiwadłowy a konzertny orchester pod wuſtojnym nawjedowanjom ßwojeho kapelneho miſchtra Bendera pſchewſtał. Spĕwne towarſtwo ſjemjeſlnikow pod dirigentſtwom wyſchſcheho wučerja Sſuſchki ßwjedżeń je ſpĕwami porjeſchił. Knjeni měſchczanoſka dr. Förſter pſchednjeſe ſwożujpſchecza mĕſta a ßo na dokładne waſchnje je ſtawiſnu kriżerſtwa w ſaſedżenych 300 létach ſaběrasche. Nowu khorhoj kriżerſkeje jednoty poſwjeczi ſaraċ Menda a napominaſche ke jednoſcze. Zyły ßwjedżeńſki porjad nawjedowaſche knjes kriżerſki miſchtr Blodek. Sſwjedżeńſkemu porjadej ßo wjeſele reje pſchiſłamknychu.

Budyſchſka hwĕdańja je ßo ſaſedżenu njedżelu w pſchitomnoſczi pſchepołnych hoſći wotewrika. Na wĕſtych wjeczorach ma ßobu ſkładnoſcż, hładacż do hwĕſdow.

— **Swój 25ětny wobkhodny jubilej** ſwjeczeſche wczera pódżelu knjes Jan Müller, direktor Budyſchkeje ſtanzowańje a emajlowańje akż. tow. S tuteje pſchicżiny wotmĕ ßo wczera rano w dżełarni jednora ſwjatocznoſcż, kotraż jubilarej mnoho cżeſcżowanjow pſchinjeſe.

— **Sſelẽborny ſłużbny jubilej.** Wczera dopjelni ßo 25 lět, ſo knjes połcelnik Wjeſć pola Budyſchkeje měſchczanſkeje rady ſłużbu cżini. Knjes Wjeſć wot léta 1901 wſchelaku ſłużbu wukonjeſche. Najprjedy bĕ ſtražowař, pozdżiſcho ſbĕračſke a kontrolowaſche mĕrowy pjenjes a wot léta 1922 je ſ połcelnym mijſtrom. Jeho ſłużbna wyſchnoſcż wuſnamjeni jeho ſe ſhożopſchecżazym liſtom a jeho ſaſtojniſzy towarſchojo darichu jemu ſłoty cżaſnik a kwĕtli.

— **Wumrĕł** je wczera pódżelu rano ¼5 hodźin dołholĕtny ſtražnik na Pětrowſkej wĕzi, knjes Jan Pawoł Bergmann. 1. ókobra t. l. poda ßo na derjeſaſłużeny wotpoczink, dokelž bĕ cżeżay ſtorił. Cżeſće dóſło mějałchu ſobuſtawy dobrowólneje ſanitetneje kolony, jako khoreho ſ wĕże dele a do jeho měſchczanſkeho wobydlenja pſchenjeſechu. Tola to ßo jim ſhożownje poradiſ. Jenoż krótſi cżaſ je ſo knjes Bergmann ſwojeho wotpoczinka wjeſelicż ſmĕł. Njech je jemu ſemja lohka.

— **Margarina ſa dżeſonjemĕrjozow** rudawa ßo pjaſt. 19. nowembra 1926 na ſeżehowczmaj měſtnowaj: pola pſchekupza Pawoła Pětſchki na Drjewowych wikach 4 a pola pſchekupza Richarda Pfadena, Burglehn 1.

— **Pruhowańje płaczińnow a dahładawańja** kartellow. Po wotſtejenju ſakſkeho hoſpodarſkeho miniſterſtwa ßo měſtnoſtne pruhowańje płaczińnow ßuhdom a wokrjeſne pruhowańje płaczińnow 1. dezembra 1926 ſkónchu. Krajne pruhowańja płaczińnow ma w pſchikhodże mjeno „Saſkla dohładowańja kartellow“ a ma w dawk, ſyndikaty, karteſe, konvenzije a nad podobnym wuczińenjom pſchemyſlnikow po němſkoſtatnym poſtajenju pſchecżiwo ſnjeſwoſtiwanju hoſpodarſkich mózmych ſtejiſchczow dohładowacz. Krajne pruhowańja płaczińnow pſchi druži ßo ſtatiſtiſkemu krajnemu hamtej.

— **Saßo połne dżeło pola Weigangez.** We Weigangez grafiſtich wumĕſtich dżełarnjach, hdżeż dżełaczerjo wot ſpoczatka tuteho léta jenoż ſ tydżeńſtim wotmĕnjenjom dżełachu, wot ſaſedżenje ſobotu ſaſo połnje dżełała.

— **K hoſpodarſkej nuſy ſakſkeho ratarſtwa.** Każ nowinarſki wotrjad ratarſkeje komory piſa, je ratarſke druſtwo w Drjeſdżanſtej wokolinje ſpječiło, ſo je dołh, kotryż maju ratarjo pola druſtwoweje pokładnizy, wot

Stazija.

Wukrajinſke powĕdańćko.

7] (Pokračowanje.

Dokelž ßo mróżeſ na měſačznym wjeſelſche, njemóżeſche hóſcż pſchellepany wuſmučwk Eliſowy widżeć. Tón wſchak ſnajeſche tole wſchitko hižo dawno. Na jeho wokoły pucżowanjach bĕ jo ſpóſnał, a po kraju cżahańſche doſcż jednaczeſem wokoło. Sónadź bĕchu hojcżo poh jeho ſtĕchu też tajſy. Jeho wſchak woni njedyrbjachu popadnyć.

„Wodajcże, nóż je ßo nathiſiło.“ Naſche dżĕło ſapoczina ßo ſe ſthadżenjom złónza. Dowoleże, ſo ßmĕmy ßo k mĕrej podacż.“

*

Hiſchcże ſyholeſche ßo roßa na trawje a paprótze, ſdyż hórſti lud po nawiſnach dele ſchaſche. Mużojo we ſchěrkich, cżeſnjenych khołotach a króſkim kabacze, hłowu pokrytu ſ wolnjanej czapku ſ wyßokej kronu, też nĕkotre żónſke, mĕjo włoßy ſ perenitku, bĕłem rubiſchkom ſawodżete, w króſtim kożuchu, po waſchnju muzſkich w drjewjanem ſiedle ſedżo. We wyßokonakładżenych kochach, ſ ſĕwa a ſ prawa wot ſiedła, wjeſechu wone tworty ßobu, kotrež bĕſche pilna ruka w ſymſtem cżaßu wurĕſtowała. Na najwjetſchem pławje deleka pſchiprawjachu wotroczyu runje bydlenſki ſtan ſa Eliſa a jeho towarſchow, ſawoerſchtowachu pſchihładżaje drjewjane węzki. Hromady dełkow a ſchindelow, kotrež bĕſche wĕs po wudołinſkim puczu pſchiwjeſł, kopjachu ßo hižo, ſudy a dóſzy ſtojachu tu pſchihotowane. Nĕtko ſcżehowachu hiſchcże łahodniſche wurĕſowane tworty — ſchkliczki, taſerje, łżicżki, ſchidły — jednorych a wumjeſtich podobow, proſtych muſterow, wupalenych ſe żehlikowym barbowniſkom. Eli a Tanaſko mĕjeſchtaj polne ruży dżĕła a też Waſilij, kiž tworty liczeſche, bĕ dowĕrnu ſłużbu doſtał. Pſchikhładżaju ßo ſmĕwachu, pſchedawachu hladу, ſortowachu wſajomnje. Po dokonjanem dżĕle popſchachu ſiwojim paßażym ßo konjom hiſchcże mĕr, ſtojachu wokoło Pětra ſpruſa, kiž da najdala pſchiſtawniſchcża na ſelenej łuży ſwojej łyrzy ſaklinczeż. Dżenſa mĕjeſche wón ſwój dobry dżeń, jeho truny ſchepotachu wobſtajnje w ſchtwórcżatkeje kolonnjeli:

„Hej, wy hólzy, tropota
to je naſcha robota.“

Ruſzy knjeza bĕchu jeho wczera bohacże mytowali, dżenſa ſypachu ßo mjedżane pjenjezki do kłobuka.

„Jara ſuche wĕża wĕſiſi
Mój Pětrk ma rjane kudżeĕki.“

ſpĕwaſche pachoł k wjeſołej melodiji.

„Tſchaſhe ſ rjanymi kudżeĕkami
Sa palenżom du jemu myßliczki.“

Pſcheproſchenju ſcżehujo, popſchesta Petro bracż a ſredny hłuboka ſ błeſche. Ruſzo ſtojachu mjes lĕſnym burſtim ludom, praſchachu ßo tu, praſchachu ſo tam. Wjednika trjebachu, tż by jim puczż do Sſedmihórſkeje pokaſał.

„Pjches Meſtecanetſie-ſedło wjedże dróha, knjeże“, rjekny wyßokoroſcżeny Hucula. „Wy njemóżecże ju ſmylicż.“

„Ma pjecza hiſchcże druhi puczż bjeż, kotryż je tuſchi a dróha wotrĕſnje, tón puczż my pytamy.“

Hajnik ßo ſamołwja. Sioto ſabłyſchtu ßo w zułbnikowej ruży. Woni dorĕcżachu ßo wo tom, ſdy puczowanje naſtupja.

Słónżo bĕ wyſche poſturpiko, podawanje tworow bĕ nimale ſłónczene. Pytało wuhladowaſche Eli do lĕża. „Hiſchcże to najſĕpſche ßo nam podako njeże, wón rjekny, „dżĕła Janowe. Wón bodawa, ſchtoż nam derjeſkacżajoch pſchecżelow pſchiwabi, ſ toho cżaſa, ſo jemu Elena pomha.“

„Ruſzińſka holeża, kotruż Janowa żona nĕhdy jako ßyrotu ſebi do domu wſa?“

„Tak je. Ta je wumjelka. Schtoż Jan wumrĕſuje, to wona woſtoßuje ſe żehlikowym hoſpodżikom a ſ barbami na naſtrańnſche waſchnje. Krejenje w Galazu ßo wo te węzy torhachu, ſdyż bĕchmy poßledni krócż deleka. Pſchekupz pſcheproſzy naß do domu, poſtżeli wyßoku płacżiznu, ſdy bychmy mohli wulku hromadu taſtich węzow pßłacż. „To njemóże bycż, knjeże,“ my prajachmy. „Jenoż ſchtyri ruki tole dżĕło wukonjeju, a to jeniczky w ſymje, ſdyż wonka dżĕło wotpocżinje. Tola ſdyż ſaßo pſchihładżeny, dyrbimy wam tych węzow wjazy pſchihłowjeż. — Tu wona ſkónczi nje dże. —“ Wón horje pokaſa. Po thkomjezowem nimo wiſu pſchihładżeſche jichaju jednotliwa żónſka, kotraż wyßoke nakładżeneho cżeżneho konja ſa wuſdu. Wokomik wona konjej ſadżeża, ſtoji ruku nad worżomaj, hładaſche dele. Sda ßo, jako by ßo blijła — potom pohonjowaſche ſkorcżeji dopródka.

„Jej ßo to njelubi, tudy ßo ſ telko ludźimi ſettacż“, mĕnjeſche Eli.

„Wona je jĕrki płód. Zyle hinaſcha dyßi naſche huzulſke holcżki, kotreż nicżo radſcho njewidża hacż muzſkich.“

Tanaſko ſcżehowaſche jej ſ wóczkom. „Wona je ſ naſcheje doliny“, rjekny wón, „ale jenoż ſrjedka ju widżachmy. My dyrje ſthkachmy wo Janowem wumjeſtiwje, njewědżo jo ma holcżka tajſi podżeł pſchi ſebi.“

Njeſhladajo ani na prawo ani na lĕwo, pſchihĕcża Elena k nim. Hacżrunjeż ruſſińſkeho ſplaha, mĕjeſche nahłowjaſ debu huzulſkich holżow, mjes kotrymiż bĕſche żiwa, mużuju ſ wolnjanych nicżow a błyſchczazych kneflow wſcheżiwjeny hant w cżerwjenych włokach. Jara pyſchnje wuſmwana kraßnjeſche ßo jeje cżeſnka kſchila, kotruż wopaßowaſche truczże wokoło żiwota pißany tkany paſ.

„Daj wam Bóh Knjes ſtrowjo, Eli“, poſtrowi wona trochu ſaſtrożena. „Jan, naſch man, ſcżele ſwoje twoch. Wón je pſchesło hiſchcże khory, njemóże tohodła ſam pſchihicż.“ Wona porja ſ Tanaſkowej pomocu, korby wulke dowacż a lubośnje cżipernate wĕzki pſched Elijom roſeſtajeſche.

Eli ßo ſmĕwkokaſche. „Pilnaj ſtaj błyſoj. To dyrbi ßo wamaj rjeż.“ Cżeſtka cżerwjeń ſtupi jej do wobliczo. „My ſmy tón krócż hiſchcże nĕſchto drohe pohubiſchinjeſli, ſchtoż budże ßo tomu pomu kupzu (pſchekupzej) w Golaze derje ſpodobacż.“ Wona roſpſchestrje rubiſchko, w kotrymż wołcżi cżeſnikich koſchli a rubiſchkom leżeſche, kotreż bĕchu na najrjeſchſcho ſe ſiłdu a parliczkami ſtuſchkowane

(Pokračowanje ſcżehuje.)

0 000 na 600 000 hr. w běhu saŭdźeneho léta žo poţetschik. Jedna žo tu wo pjenjesy, kotreż maju žobuţowy druţstwa ţa twory płaćizki, kotreż žu wot druţstwa kupowali. Dale je ţamjne druţstwo w poţlednich dźesatich na 40 000 zentnarjow běrnow ţa swojich ratarskich žobuţstwow poţredźowało, mjes tym ko móţesche dotrjeć w druhich létach běrny wotedawać. Tuta poţtejca je we wěstym nastupanju saţo typiska ta hospodarske połoţenje zyłeho jakileho katastrowa.

— **Póstowy omnibus ţ Kamjenza do Khróśicź a Baćicź** jeźdźi wot nětka njedźelu a ţwjate dny hiţo kano 8,05 hodź. wot Kamjenskeho dwórnischcźa.

— **Pokhroma je wudyrła** mjes ţkotom Augusty wud. Haţcroweje w Lejnje čo. 8 pola Buķeţ, Bjedricha Wünſche w Kettlizach, čo. 9, Arnoţchta Muža w Schpitalach čo. 17.

— **Pokhroma je ţaschła** mjes ţkotom Alwina Matthesa we Luwoczicach.

S **Daliź.** Saŭdźeny ţchiwórtk w naţchej wţy pţchi ţwětłym dnju paduchi pobiechu a to pţchipołdnja mjes 12 a 1 hodź. Wudowa K., liź je w khudych wobţtejnoţćach źiwa, ţamhnu dźeń pkokaţche a bě ţebi ţchaty na ţitkowej ţahrodze na powjas ţpowěţchala. Ţako ţo ţaţo k ţchatam horóţći, běţchtej ţyţe newej łoţchli, jena nuzaza a jena ţonjaza, pokradnjenej. Wţchudţom w dalţchej wokolinje nětk paduţchi ţara ţchaty kadmu a ţwoje cţorne njenjeţko wuhonjeţa. Ţkamo pţichad thudowni njeţaţtanu. Ţona, liź je ţudwna, paduţkej hiţchcźe thomaje ke łoţchli da, je-li ţebi po nje pţijeźdźe.

S **Khwaţcźiź.** Ţa tudomne ţmjejniţke **wólby** běţchtej ţo dwě wólbnej łiţćinje poţtajikej. Na prěnjej łiţćinje ţtejachu ţcźeţchowaţy tnjeţa: **Petrik, Mattern, Hórban a Käßner, na druhej łiţćinje pak:** Pröţka, Melitka, Heim a Njeczka. S prěnjeje łiţćiny wuţwolichu **4** kandidatow ţa ţaţtupjerjow, i druhеje pak tśjoch. Tak budźa w gmejnţkej radźe nětko 4 dźěłaczeţaţ a 3 burjo ţaţtupjerjo ţedźeć. W ţtarym ţaţtupjerţtwje bě runje nawopak. Ţe ţtarych ţaţtupjerjow ţo jenoţ knjes Melitka ţaţo wuţwoli.

S **Drěwnuti** pola Delnjej Hórki. Dźeńţa w nozy ţu ţo pola naţchego nałţchczanoţty k. Lţchki paduţchi nałţamali. Wěţce ţlědkachu ţa pjenjeţami. Nadźijachu ţo bohateho rubjeţtwa dawdnowych pjenjeź. K tomu **bě wczera knjes Lţchka 300 hr. rentowych pjenjes ţ póţtow** doţtał. Tola tón bě pjenjeţ, wěţce 800 hr., ţohn do łěkarnje wţał. Paducha abo paduchow, po tym, ko běchu gmejnţki kamor ţ pakneţkom wotezěnili, kola tśinu. Wţcho pţicherpwţchi a akty ţ kamora ţmjetkawţki, nicźo njenadeibadchu. Jenoţ mětţchczanoţtowym wójnţkim wuţnamjenjenjom kaţaţke padach ţohu. Ţţnano je wulki patriota a chże ţo ţ nimi dobrźi!

S **Małeńcy.** Saŭdźenu njedźelu ţwjeczeţche knjes Jan Wojta ţe ţwojej **mandźelţkej** a Augusta Koch je ţwojej mandźelţkej ţtěrbnu twaź. Jubilejţtnimaj poromaj ţo ţe ţtrony ţwójţkow, ţuţodow a pţcheczełow mnoho ţbohaţchczacźow a darow doţta. Hudźbna kapała Małeţchanţkeje dobrowólneje wohnjowneje wobory poromaj ţtare ţpěwnje a ţpěwy pţichednjeźe. Bóh ţpoţoj jubilejţtaj, mandźelţkim, ţo bychu hţchcźe mnohe léta we wjeţelym a **zdrowotnym** ţiednaczeţtwje pţcheţiwicź móhli.

S **Norţchicź.** Ţţawny puć ţ Norţchicź do Ţtanecź ţo dla twarjenja mţta na Norţchiţchich honach 18. a 19. t. m. ţawrě. Jězdny wobkhad pokaţuje ţo na Wóţţporcźu ţtatmi pţchu abo na Budyţchinſk a Pţchiwozicy.

S **Wajiź.** Njedźelu rano wokoło ½3 hodźin wotpali ţo žitowa ţajma ţudomnego kubleria Dalwiźa. Woheń nicźi nětkdźe 85 kop njemuméłoţćenje pţchenje. Fajma ţerjeţche hyndom ţady twarjenja. Na ţhoţko bě dobry wětr. K haţchenju pţchikhwata pţenja Rodowţta a druha Droţdźiţţta wohnjow wokoła, kotreż bliţku bróţeń ţ wuţpěchom pţched ţuţiedţenjom ţchkitaţchćeţ.

S **Korlowym.** Wóţ. awtowobiłowe póţty, liź wjeczor 9.25 hodź. wot Budyţchińſkeho dwórnischcźa wotźěhi, ţdźi wot 15. nowembra ţtarym dny ţwojej haćź do Schérachowa na dwórnischcźo a nić wjacy hać do Sohland na Torhoţćicźo. Njedźelu pak jěźdźi hać do Sohland kaţ hać dotal.

S **Kemgrowa** pola Khróśicź. Dźeńţa wulcy ţwjeţeli ţudomna wobţtejnţka Hana Cţpalowa, ro ţ Khróśicź, ţchi ţomórnje dobrej ţtrowotni ţwoje 70 narodniny. Manţelţki, 2 ţynaj a 2 dźowcy a dźěćźi cźeruja maţćeri ţwojeju ţwjeţele wutrobne ţbožowjeţćenja wuţnaća. Teţ my ţo jim pţichilamujemy a pţicźelemy Grośiź ma ţeri, ţo *by ji Bóh dale ţtrowoţcź ţpožćił, to by mohła teţ k Jim ze ţwojim mandźelţkim ţloty kwađ ţwjeţćicź.*

Tak ţ wjeţelom rěţk powitacze
To ranje dźeńţnjeţcheho dnja,
Dźeńţ, naţcha lubowana matźe,
Dźeńţ je bźeń Wajchoh naroda;
Wón je, liź dźeńţa ţwjeţćimy
Hyţom tón ţydomdźeţaty.
Haj troţtny dźeń, o lube ranje.
Kiź dźeńţ Wam ţnowa ţaţwiła,
O, thwalcze Boha dźatnje ţa nje,
Kiź ţnoweho Wam ţwjeţćicź da
A nam teţ ţ Wami w hromadźe
Wţěch narodny dźeń wjeţele.
Haj, bźyź Wy dźeńţa, luba matźi
Na tute léta ţaţtdźene,
Ţchcźe junkrócź naţad pohladacze,
Kak hyndnje Bóh Waţ wobţtł je,
Dha wěţce Waţcha wutroba
Ţe ţ dźakom k Bohu pţicheliwa.
Tak, Wótcze, ţdźerź ţo ţwojej hnadźe
Ţchcźe dołho nam tu lubu matź,
So móhli, kaţ my chcemy radźit
Te dobroty ţi ţarmacź,
Kiź je ţa luba matźerka
Nam, ţwojim dźěćom, cźinika.
Wâţche dźakowne dźěćźi.

S **Noweje Wţy.** W naţchej wţy mamy 106 wolerjow. Pţchi wólbach gmejnţkich ţaţtupjerjow wuţwolichu **54** łiţćinu 1 a 51 łiţćinu 2. Jena wohoţa njeje wolika.

S **Rakeź.** Pţchi wotmětnych gmejnţkich wólbach łiţćina 1, ratarjo ţwoje dotalne 5 ţydkow wobkhowa. Liţćina 2, ţozialdemokratoju 2 ţydle doţtachu, woni ţo ţe ţłabłichu, tak ţo radikalnicźa 3. liţćina ţchityri ţydła doţta. Pţchi wólbje ţo nětkhdźe 60 prozentow wolerjow wobdźěli. Wolerjo ţu pokaţali, ţo pţchejara wumyţłeni njeţu. Nţech ţadyn we ţwojich nadźijach ţjebany njeje.

S **Kulowa. Tudomne** „ţchěre ţotry" njeţmědźa ţebi ţa ţwoje woporniwe pţózowanje pţihi khorotoţach nicźo ţadacź, kaź ţebi to druhe khorobne ţotry a wothladatki ţmědźa. Tole pţchedpţimo bě ţa jenu tudomnu ţotru ţ pţichcźinu ţcźehowazeho podawka. Ţootra pţichi jenym khorokoţu w naţchim měţće ţwoju ţłužbu ţaţtawaţche. Kedźbowachu na wţchitko druhe, jenoţ niz na wothladatku, kotraż bjes pţchetorhnjenja ţwoju ţłužbu tak doiho cźinjeţche, dońdź ju njemóţna bješe. Potom po ţdaczu ţrośumichu, ţchto teţ ţotra potrjeba, a dachu ji jědź bjes teho, ţo by ţebi wona to ţadała, pţchetoţ wona njeţmě ţebi nicźo „ţadacź."

S **Wojerez. Na ţwinj.** wikach ţaŭdźenu ţobotu běchu 291 proţtarow a 3 běhali na pţchedań. Proţtata płaćachu 20—25 hrimnow, běhali pak 40—60 hrimnow. Witi běchu jara źiwe, ţa proţtatami bě wulke napraţchowanje.

S **Wojerez. Na ţwinj.** wikach ţaŭdźenu ţobotu běchu 291 proţtarow a 3 běhali na pţchedań. Proţtata płaćachu 20—25 hrimnow, běhali pak 40—60 hrimnow. Witi běchu jara źiwe, ţa proţtatami bě wulke napraţchowanje.

S **Wojerez.** Saŭdźenu njedźelu ţwjeczeţche tudomna evangelţka woţada Gustav-Adolfiţi ţwjedźeń. Wot léta 1863, potajtim 63 lět dołho, mamy też we Wojerezach wotnožku wulkeho Gustav-Adolfiţkeho towaritţwa, kiź je wot ţwojeho ţałożenja w lěcze 1832 w minjenych 94 létach wjacy hać 6600 woţtadam ţe wţchelakeje nuţy pomhało. Na nêmţkim kemţchenju pţedowaţche ţarać Schmidt wot Kţchiţneje zyrkwje w Ţhorjeźu. Liturgiţku woţtarnu Bożu ţłužbu měţćeţchtaj duchowny Unger a ţuperintendent Köhler. Ţerbţke pţedowanje dźerżeţche pola naţ też derje ţnaty ţarać Domaţchka ţe Budeţtez. Ţţerbţku woţtarnu Bożu ţłužbu měţćeţchtaj ţararjej Nowak a Unger. Po hłownym kemţchenjoju maj ţţkţchachu dźěćźi w dźěćaznym kemţchenju wo ţohnowanym dźele Gustav Adolfiţcźo towaritţwa. Wječor ţeńdźeńu ţo pţchecźelţo Gustav Adolfiţkeho dźěła w auli tudomneho gymnaţija.

S **Klětneho.** Ţowój tśeźi jubilej w tutom léce ţwjeczeţche pjatk, 12. nowembra tudomny pjekaŕţki mţchtr Willy Janez ţe ţwojej mandźelţkej Amaliu rodź. Fryczez. Ţewieczeţchtaj mjenujţy ţwój 25 létny mandźelţki jubilej. Jubilar ţwjeczeţche ţrebţke hałe ţwojeho wobkhoda. Njech je jemu ţpožćene, ţo móţe jomu też ţwoje 50-létne jubileje ţwjeczić.

Ţe **Sleho Komorowa.** Tu ţu 75létneho invalidu L. ţajeli, doketź je ţo na 11ćelnej holczaju na njepóźcźu we waţchnje pţcheţchoł. Ţtarź je ţdobom dźeń a formunda holczi. Tuż je njetkmanţtwo cźim hrośniţche.

S **Rósbórka.** Ţţobotu popołdnju ţta ţo ţ cźeţće njeţhoţe ţ motorţkim kołom. Motorowy kołeţaŕ ţe Ţhorjeźa jaţeźe do ţony jenoho ţudomneho bórowego wothladarja. Wobţarujeţnna ţo ţtuttkich cźeţćo ţrani.

Serbska wotthorhanska protyka

Našim čescenym čitarjam zdźělimy zo budźe

přichodny měsac hotowa.

Z Łužicy.

* Ţe **Schérachowa.** Każ łţyţchimy, cźe wobţtejeźi Ehrenbergţkeje khorownje, kuţej ţaulctny rada dr. Krutţch ţwojim khorownym ţtarohy dla pţchedawaź. Ţ jenym Drjeżdźanţkim ţwjatkom pjeczka hiźo dla pţchedacźa jedna. Dyrbjał-li ţo tónle wuţtaw, kiź je ţ tak wulkim ţohnowanjom ţa naţchu wuźeţku domiţnu, ţtućicź, by to ţ jara wulkej ţchkodu hyło, niz jenoţ ţa Ţchérachow, ale też ţa wţchě wokrjeţnje wţy a ţa khorobne pokładnje hyło. Tohodła ţebi pţichejemy, ţo bychu ţo pucze namakałe, ţo by ţo tónle wuţtaw, kiź na najţćipche mjeno, ţ ţłožu a ţohnowanju powţchitkownoţcźe ţdźerżał.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjeżdźan.** (Hindenburg w ţaţkej ţtołicy.) Pţchi ţkładnoţći wotewrjenja noweje infantriţtcźe ţchule pţchijědźe też nêmţki preţident ţ Hindenburg 15. t. m. do Drjeżdźan. ¾11 hodźin dopołdnja dojědźe preţident na Nowoměţchcźanţke dwórnischcźo, wotkelź w 3 hodź. ţaţo wotjědźe.

* S **Drjeżdźan.** (Cźopke kołbaţći.) Nêmţkeho mijţchtra Antona Roberta Mehliga pţchekwapichu 30. aug. w Drjeżdźańţkej rěţarni, jako dyţcźe tam dopołnje kţacźene, ţmjerdźaźe mjaţo pţches wjelka wjercźecz a na kołbaţći pţchedźěłacź. Mehliga wobţtorźichu dla pţchestupjenja § 12 zyrobowcheho ţakonja. Pţcheb Drjeżdźanţkim ławniţkim ţudom mjeţcze ţo nětko ţakitowacź. Wobţtorjeny wobkruczeţche, ţo njeje chył kołbaţći pţchedawacź. Tola ţud a ţwědzy jemu to njewěrzachu, wołţebje też tohodła nić, dokeź běchu w khłódźeńţkej komorzy wobţtorżeneho, hţchcźe dalţche 58 kilogramow ţmjerdźaźeho ţrażeneho a ţamaţkaneho mjaţa namakali. Komorka bě dołpołnje ţamaţana. Też we witkowaniţkej hali, hdźeź mjeţche Mehlig pţchedawaŕnju, namakachu hţchcźe 40 puntow ţrażeneje kołbaţy. Ţud mjeţche po ţakonju wobţkorżeneho jenoţ k 1 tydźenjej ţaţtawa ţaţudźicź.

* S **Cźopitź.** (Konzert bjes hrajerjow.) Młody muţţli pţchedawaţche tu thartki ţa konzert, kotryż dyrbjeţche wumełke towaritţwo ţ Bena w Cźopitźach wuhotowacź. Na poţtajenym wjeczoru bě ţała pţchepjelnjena, tola woţyptwarjo cźakachu podarmo na ţapoczatk koncerta. Ţkónczńje ţa tym pţchiźdźechu, ţo je ţich pţchedawaŕ thartkow jědźał. — Druhi jebak cźinjeţche reklamu ţa nowu wudawarnju nowin a pţchiţtajeţche ţaţtojnikow, wot kotrychź rukowanţki pjenjes ţadaţche. Jebaka ţtónźnje ţajacu.

* S **Cźeţţeze Lipy.** (Bydlenje w ţajmje.) Pola Ţchwory běţche ţebi dźěłacźeŕ ţ Morawy, pjiny muż, kotryż wjchu ţwoju ţaţtużbu ţwojej ţonje a ţwojim dźěćom domoj ţcźeleţche, bydlenje w ţajmje pţchihotował. Ţako wobkhedźeŕ ţajmy to pytny, prajeţche dźěłacźeŕ, ţo ţebi ţwoje bydlenje wjacź njeda, dokeź telko pjenjes nima, ţo by ţebi druhe wotnajecź mohł. Tuż jemu bobroczinwy wobkhedźeŕ jeho thudţchke hydło wopţtaji. —

Přilopk.

* **Wotknihiwjaţaŕeho wuczobnika k cźeţtnemu doktorej.** Jadne wuţnamjenjenje je ţo ţo konţervatorej ţtatnych muţejow w Berlinje Hugo Jkţcherej ţtało. Fiłoţofiţka fakulta Hamburgţkeje univerźity ponjeţenowa ţo na cźeţtneho doktora, dokeź je ţebi wo pţchepytanje najţtarţchich dokumentow cźłowjeţkich ţtawiţnow wulke ţaţłużbu dobył. Tuto wuţnamjenjenje je tohodła nêcźto wołcźehte, dokeź je Jkţcher ţako knihiwjaţaŕţki wuczobnik ţapoczał a ţo je ţamţnych mozow dale wutuhlał.

* **Pţchicźiny paratyţuţa.** W Ţchwarţlebenu bě wjacy wozłowu na paratyţus ţkorić. Hdyż wjţchnoţce ţa pţchicźinjenimi ţledźachu, ţo njewocźakowane wćzki wukopachu. Nêmţk Koppner ţe Ţchwarţlebena bě mjenujcy ţwitnjene ţwinjo kupił a njaţo ludźom roţpţchedał. Ţtatki ţwinjeźa bě Koppner ţahrjebał, hdyż widźeţche, ţo bě telko ludźi ţkorić. Koppnera a jeho ţonu ţu ţajeli.

* **Ţchěźi dźěłacźerjow pţchi twarjenju podţemţkeje żeleţnizy ţo ţaţpunyło.** Cźeţće njeţhoţe ţta ţo wczera dopołdnja na Kopenickiej dróţy w Berlinje, hdźeź ţo nowa podţemţka żeleţniza twari. Tam ţypnu ţo dźěł wurubeho ţchacha a ţaţpunyu wjazu dźěłacźerjow. Ţchěźi ţ nich ţo ţrani, mjes nimi dwoje cźeţćo. Jeju donjeţechu do thorownje, hdźeź bjes nadźije na wuţtrowjenje leża.

Najnowiše z cyleho świeta.

— Ţchtrowa powěźcź wo wjedrje: Trójeju khłodnjcho, witaśe, haj ţchěrjaśe wjedro. Wětry ţo bóle lehnu.

W Neukölnje pola Barlina je njedźelu na mnohich měţnach ţ pałam mjes monarchiţtiţkej organizaciju, komunistami a ţobuţtawami nêmţkoţtatneje thorheje doţchło. Wojowaţche ţo ţ kamjenjemi, ţabijakami, ţijemi a pištolemi. Policija mójeţche biczołow halke rozbźělicź, hdyż bě połoţnjenje doţtała. 13 wołţobow je ţo ţajało, kotreż ţo na policajţki preţidium dowjedźechu. Jedyn biczł bu tak cźeţko ranjeny, ţo dyrbjachu jeho do thorownje dowjeźcź. Nêkotre wozłoby ţu ţo lohko ţranile.

*

Njeţhoţe ţ motorţkim kołom.

Na awtowej dróży ţ Eţena do Kotiwiga namarachu njedaleko Meißenburga dweju motorţkeju ţełenoju morweju. Jedyn bźěchaţ we wulkej ţpěchnoţći do ţchtoma ţajećoj. Mérjenjţka pţchiprawa na kole pokazowaţche na 100 kilometrow ţpěchnoţć. Koła leżeţche jenoż malo wobţchłodźene pódła morweju.

*

Woheń w papjernitu.

Woheń ţałhadźeţche wczera rano we wulkim Fiţcheroż papjernitu w Eţlingu pola Ţtuttgarta. Ţa kótki cźaţ bě ţo horni poţtřeh, hdźeź hobrţte papjerjowe ţtłady leżachu, wotpalił. Haćrunjeź woboru ruczе ţapţchimanychu, pţchećeţcźi woheń też do delnich poţthodow, tak ţo bo betonowe wjeţchi ţypnychu. Ţchkoda ţo na wjazy ţtow tyhnyţow wobliczi.

*

80 kruwow a 100 ţwinj ţo ţpaliło.

Na Andersobołtim ryczerkuble pola Ţtrauţnowa wudyri w mażionych hródźach woheń, kotryż ţo ţ wulkim wichorom ţa krótke wokomiki po zyłym twarjenju rozńeje. Wo dotalnych powěźcźach je ţo 81 kruwow a 100 ţwinj ţoţ ţpaliło. Nimo toho wţcho piza na ţmu.

Mêţto Bandrillu w Mexiku je rubjeţna banda nadpadła, kotraż je dwanacze muţi ţ garniţony morila, wjele mêţćanow ţranila a nêkotre klamy wurubiła. Rubjeţniţy mójachu ţe ţwojim rubjeţtwom ţ mêţta wunicź. Ţkyhne wotdźělenje wojakow je ţo ţa nimi puţchcźiło.

*

140 000 dollarow rubili.

Każ „Chicago Tribune" ţ Laporte piţa, dohy ţo tam pjecź rubjeţnikow do jeneje banki a ţaţtojnikam ţ revolwrami hroźe, rubźichu banditoju 140000 dollarow.

Cyrkwinske powěśće.

Ţ S Budyţchina.

Krajny pokutny dźeń, 17. nowembra 1926.

— W Pětrowţkej zyrkwi na rano ½8 hodź. farar Siegmund pţedowanje, dop. ½10 hodź. na farar Groźe w ½draţtwowi ţpowědź a Bože woţtaţanje ţa cźeźkołlyţchazych, pţchip. pţchip. w 12 hodź. na duchowny primarius Fröhlich pţedowanje, pop. w 5 hodź. na farar Siegmund ţpowědź a ţwj. woţtaţanje

— 25 Marijucj-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. duchowny primarius Fröhlich prědowanje, ke kotremuž so Boże wotkazanje pěstowarjo, wječor w 6 hodź. ma farar Berg prědowanje.

Sćerka sa hodowne wobradźenje sa naschich najtyndschich. Pjatk wječor we 8 hodź. je w Evang. towarschnym domje na Hornjerěrskej haśy wośadna biblijska hodźina, farar Siegemund.

Tydźeńske sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Große, w Marijucj-Marczinej zyrkwi farar Berg.

Sr Sćěpoho.

Pokutny dźeń němska spowědź a Boże wotkazanje rano we 8 hodź., němska Boża słužba dop. w 9 hodź., serbska dopołdnja 1/11 hodź.

Swěrowanaj: Bjedrich Max Lehmann ſ Cžipeje a Berta Marta Nowakez ſ Lěska.

Semrěli: Matej Branźko, pěstrik schojer w Sćěpom, stary 45 l. 7 m. a 28 dn. — Hona Marija, mandź. Wilhelma Balka, kowarskeho mišchtra w Sćěpom, stara 55 l. 8 m. — Khristiana swod. Bertonka, rodź. Budyšźi we Sćěpom, stara 70 l. 4 dn. — Matej Schjuńko, žiwnoscžeć w Sćěpom, stary 44 lět 2 měsaca.

Sćěrtny khrušch so sćěwa sa Mateja Branźka a sa Marju Balkowu je Sćěpoho.

S Wochoš.

Pokutny dźeń, 17. nov., dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Rukowane ministerstwo je Budyschćenmu bróšowemu a wodowemu towarschemu hamtej dowolilo, so smě wotstajkać nowu swjasowanišku dróhu mjes Wjasonizu a Wječinom na składzie § 14 wuwojenskeho sakonja je 24. junija 1902, a smě wukonjeć pschihotowanske dźěła na zuhych leżownoscžach, wosebje pschechodźacej leżownoscže a dróhu wotstajkać, 18 měsazow dołho, wot 1. nov. 1926 sem.

Mějićelej a wobsedźerjo potrjechenych leżownoscžow su winowacći, so cźerpja pschihotowanske dźěła a so krute nasdonnjenske znamjenja pschechodźacela hacź do cźasa, hdyž so pschechodźacže wuwjedźe, tola niz dźeše hacź 18 měsazow, stejo wostaja.

Schtóž wotstajkowanskim dźěłam sadźěwa abo kije a koliki na njedowolene waschnje wośchkodźi, pschesadźi abo wotstroni, so ſ pjenježnym khłostanjom hacź do 150 hriwnow khłosta.

Někakše wośchkodźenske žadanje mějićelow a wobsedźerjow, kiž ſ pschihotowanskimi dźěłami nastaun, njeplaćza wjazy, hdyž so w běhu jenoho lěta po stónčenju postajeneho cźasa, w prěnim wotrěšku wosnamjeneho, wola hamtskeho hejtmanstwa njesapodata.

W Budyschinje, 12. oktobra 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" ma dźensa wutoru w „Katolskej towaršowni" a pjatk w „Serbskim Domje" spěwanje. Dokelž je dirigent towarstwa wutoru zadźěwany, přińdże hłowny dirigent. Tohodla njech so wšitke spěwarki a wšitcy spěwarjo połnoličnje wobdźěla. Městopředsyda.

Drježdźany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p, wječor 8/9 — 10 hodź.

Njebjelčicy. „Sokoł" ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. w korčmje zwučowanje. Kóždy serbski młodźeno sluša do Sokoła! Načolnik.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad „Zerjow" spěwa přichodny štwórtk wječ. 1/2 9 hodź. w Njechornju. Kefk.

Pančicy. „Lipa Serbska" (zhromadny khór) zmjeja srjedu (17. XI.) wječor we wosmich spěwanje w Pančanskim hosćencu. Njech wšitcy přińdu, dokelž je to poslednja pruha před wulkim koncertom. — Z dobom budźe so dla zhromadneje jězby ze statnym awtom jednać. Dirigent.

„Pod zelenej lipu" mjenuje so naš nazymski wulki serbski koncert **srjedu, 24. novembra,** w „Krónje" w Budyšinje. Poskićenja budźeja cyle wosebite a wuměłske! Hišće njesłyšane rjane nowe serbske spěwy budźemy wot wulkeho, ně hdźe 200 žónskich a mužskich spěwarjow sylneho khóra a wot wubjernych solistow słyšeć. — Wšo dalše hladajce w nawěstkach a na wsach přilěpjenych plakatach. — Wšěch lubych Serbow cyłeje Hornjeje a Delnjeje Łužicy na tutón wulki a wosebity koncert přeprošuje swjedźeński wubjerk.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł". Dźěći zwučuja tón tydźeń štwórtk pop. 1/4 hodź. Dorost zwučuje pjatk wječor z dypkom 1/2 8 hodź. Načolnik.

Radwoŕ. „H. J." změje spěwanje za muži srjedu we wosmich, za žónske štwórtk na šuli tež we 8. N.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěstki: O. Janak w Budyšinje.

Khori njezadwćlujće!

Přińdźće ko mni k

wopytowanju

a přinjesće tóž hišće raněše moć sobu, kotraž so w mojim labaratoriumje w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočaca diagnosa, tak daloko hač je wědomnostnje připóznata.

Dźěłam hižo 25 lět z dopokaz. jara dobrymi wuspěchami na khorosćach, kotrež so hišće přez *biochemije,* naturske hojenje a homöopathiju wotstronić hodźa.

Rěčne hodź. nětk póndźelu pop. wot 3 hač do 7 hodź. a wutoru dop. wot 8 hač 1/2 12 hodź. w Budyšinje na **Bismarckowej drózy 7 II** pola Lehmannec, a potom porjadnje kóždu druhu wóndźelu a wutoru, tež hdyž w Nowinach wozjewjene njeje.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Łukeńskej haśy 34.
Telefon 2736.

Hłowna pschedawaćerja Rud. Sacha ſ Lipska w Budyschćim hamtskim hejtmanstwje.

Sklad ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Sokołski spěwnik

je wušoł.

Njech sebi jón kóždy Serb kupi, płaći jenož **50 pj.**

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Składnostna kupa!

5 Freital-D.K.W. motorskich kołow nowo z fabriki dawka so najtrjeba płaćić a wodźimake papjery so njetrjebaja wokoło 3 spinad.-P.S. so tež za socjuske wobkhody hodźace po cyle zniżenych zymskich płaćiznach

Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29

Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow

„Pod zelenej lipu"

nowe serbske spěwy a narodne reje.

Wulki serbski koncert

w „Krónje" w Budyšinje
srjedu, 24. novembra 1926.

Sobuskutkowarjo:

knježna operna spěwarka Eliška Belzec z Drježdźan, — knježna Freyślagec z Hornjeje Hórki, — knježna Mérana Lešawic z Drježdźan, — knjez Emil Ślamaŕ z Budyšina.

Měšany khór (wokoło **200** spěwarjow) zwjazka serb. spěw. towarstwow. — Nawjedowaŕ khórow: knjez wyšši wučeŕ J. Słodeńk z Pančic. — Při kśidle: kral. hudźbny direktor B. Krawc z Drježdźan.

Zastup 1/2 7 hodź. Započatk koncerta 1/2 8 hodź.

Zastup 1.20 hr. z dawkom.

Žony! + Žony!

Wupłokowace aparaty, „gatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelškowe khołowčki podtožki, štaćiki za prědki, štaćiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 9.

Jědźernju, dub, sołdnje dźěłana, kaž też **bufet, kredene klub-sofa** z gobelinom, **wućahanske blido** z 6 stólcami za 840 hr. ma tunjo na předań, też na wotpłaćowanje.

Despanga w Budyšinje
Zane klamy na Mužakow. dr. 4.

Copły kholowy, košle nohajcy, stalćiki poł

J. Frier w Budyšinje
při Krónskim rynscowym mosće.

Wuprajenje přećiwo zwud. **Hoibikowej** *z tutym wróco bjeru.*

Tr. Schäfer w Zdźěrl.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.

Štó by serbskemu ratarjej

600—800 hr.

za wysoku dań a z rukowanjom požćił?

Poskićenja pod „D 2" na wud. „Serbskich Nowin".

Pytam k nowemu lětu dwě čistej a sprawnej holcy k wożenju mloka. Dale wjele dźowkow do domu, na polo a do hródźow do jenoż dobrych městnow.

Přistajeńca Görlichowa
w Budyšinje na Šukelnskej haśy 1. Tel. 3837.

Łožowe poćenjenja, běte damasty
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Sofy, chaislongi
a matracy
kupujeće najtuńšo w najlěpšim wuwjedźenju pola

Despanga w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4.

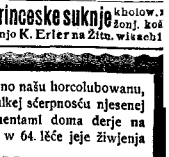

Princeske suknje kholowe, žonj. kóš tunjo K. Erler na Žitnu wikach 11.

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Na předań

W Serbskej kniharni w Budyšinje.

Bóh luby knjez je dźensa rano našu horcolubowanu, staroscźiwu maś po dołhej, z wulkej scźerpnosću njesenej khorosću, ze swjatymi sakramentami doma derje na puć do wěcznosće přihotowanu w 64. lěće jeje žiwjenja

Marju zwud. Wingerowu

do swojeje wěcznjeje domizny wotwołaŕ. To wšěm znatym wozjewja a zemrětu do jich pobožnych modlitwow porućeja

žarowace dźěći.

W Khrósćicach, 16. novembra 1926.

Pohrjeb budźe pjatk rano w 9 hodź. na wosadnem pohrjebnišću.

Přiloha k číslu 267 **SERBSKE NOWINY** Wuloru, 16. novembra 1926

Pokutny dźeń.

Budyšin, 17. nasymnika.

W blišosći hroda „Wartburg“ w Duringiskich horach, leži kražne wuhladnišćejo s mjenom „Wysoke konzo“. Puć k njemu wjedźe mjes wustimi skalistkami, ak mjenowanej Smijowej žłobinu. Tak stoja pśiśed wyšinu dospołnosće, kotruž dhe człowjek doprěć, wušće sroża žełejepśiśnacza, tuto khutne wojowanje s njedopołnosćemi a smyłkami źiwjeńskimi. Schtóž dhe jako człowjek doprědka a horje, schtóž dhe prawy, wěrnošćiwy, cźisty człowjek być, dyrbi hicź puć šmutskowanych wojowanjow. Dyrbjako-li so stoko cźišćeć, njeźmě žaneje žahliny (Schlacke) na žełi měć. To pak so jenož pśiches cźišćazu móz wohnja stanje. Tak je to pola jednotliwza, a teź pola zukelo luda njeje wo nicźo hinak. To je wěrne słowo: „S ponižnosće móže so kud sajo powjekhnyć.“

Na ponižnje sćełhuje połdełhnjenje. To je teź šmyšk **pokutneho a próšt wowe ho dnja**. Tutón njeśiche nam ženje nusnišći hacź dźeńsa. Niz jenož šwonwnje, cźim **bóle** šnutskownje schkoduje naših lud. **dyž** pokutny **dźeń** naš k tomu pohnuje, so lud swoje **śechi** a kłakośće sełnaje, dha dźensy so jemu **bźakowacź** a jón žohnowacź. Bohužeł pobrachuje w mnohich worschach tuto prawe špółnacźe.

Našch cźaš a śwět **dha** jej nećichto na swoje wujaśenje **bycź**. Měnja, so so dźeńsa wězy a ludźo wopraw**dźišćo** pośudźuja, hacź su to naschi priedownicy, naschi **prawótnjo** cźinili, kotříž běchu w starych dobjerźanych **nahladach** žiwi. W tom pak mózełch tu druhešo měnjeśaja **bycź**. Mi so so **dha**, jo hišćeźe ženje telko wopacźnoćow mjes ludźimi, telko **šabłudźenych** hłójcźkow a njeśašnych idejow holo njeje, kaž w naschich dnjach. Sda so, kaž by pśichitomny rób makeho šmyślenja k wopramdźitosći měł. To so pokasuje wośebje w pośudźowanju **hrcha**. Skoro dyrbišch so bojeć, słowo „**hrěch**“ pśiched **wu**simi naschego cźaša wuprajśa. A tola je praschenje „**Što je hrěch?**“ najwažnišche praschenje, na kotrež **doł** wotmołwje dyrbi człowjeswo trajnje dźełacź, jeli **dhe** doprědka a horje. Pokutny dźeń dawa prawo a winowatosć, teź junu sjawnje, s wulkeje klětki nowinarstwa, na tuto praschenje wotmołwicź.

Schto je hrěch? Někotři ménja, jeli j zyła wo hrěchu **rěcza**: Hrěch je to, schtoż mi schkodźi, schtoż mój měr a **mnoju** wołožnosć kaša, hdyž swoju lěpschinu njerosumišch **wužiśa**, s krótka: Hrěch je njedostatk na praktiźe**rosćach**. Potom bychu cźi, kotříž swojim winowatosćam **napischeco** ludej a krajej s pucźa du, cźi najpobožnischi a cźi **linkownišch** a jebaju najšprawnischi byli? Ně, ně, **dyž** bjese wschego dźiwanja blížšcheho k semi tłócźi, so by **sam** postupował, schtóž j twjerdej wutrobu nimo nje**boža** swojeho bratra dže, **tón hrěch**. **Sebicźiwosć** je najwjetschi hrěch naschego žiwjenja. Donjž to njeśpoznajemy, njemóžemy so j naschego hubjeństwa **sbrabacź**.

Druhi praja: Hrěch je, schtóž mje s **chłostanskimi** sa**konjemi** do konflikta pschinjeśe. Hrěch je, schtóž pschińśinju **człowjek** cźinicź njeźmě, šnajmjeńscha nia sjawnje. Mózna je hrěchnik, tohorunja paduch, lichownik, mandźelstwolamak. To je jwjetschnje myślene, so j tym so njeźechi, schtóž thutny człowjek šnutskowanje, we swojim **pódomju** jacźuwa. Niz jenož sjawne njekmanstwa, kotrež **sudnišwe** khłostaja, ale teź na njeprawda, kotraž so po**šajnje** stawa, niz jenož ike šłutti „ake tše šmyślenja, kotrež człowjeka do hłubiny cźahnu, su hrěch.

Pischede wjchšem dyrbjeli špółnacź, so niz jeno to śe, schtóž cźinju, je hrěch, ale so je njeprawda, **dobre sa**-**hjechacź**. Starschi, kotříž swoje dźěći pśiched hubjenymi puczemi warnuja, ale žu šabłi je k wopramdźe**ćwěrnym**, cźišćym, pobožnym kśeśeźanam a Sserbam wocźahnuwcź, njeźžu swoje wocźehnjeńśe winowatosćze dopjelniłi. Pschego a nastajnje śemu to dobre napschećo**ćiśicź**, žełicźiwosćj pśches stukownu luboscź pschewinwcź **sozialne** napschećiwnosće pśches sozialnu šhromadnosć pschemócźaśicź, pśches žnjlnischu móz, kiž ma nćhtó w ru**tkomaj**, so k wjetšej samotwitosćži pohnuty cźuci, hopodarśiwstlachemu pomhacź — to je šwjata kašnja Boža. To nam pobrachuje, dokelž nimamy praweje lubosće k blížšchemu, je kaž by so je šwěta šhubiła. Tola žełicźiwosć a njeluboscźiwosć śej wulkej hrěchaj, kotrejž naš lud traschitej a jón šahubitej.

Tomu mnoh pschikhłoźuja a tóždy trochu myślazy cźłowjek to dyrbi. Ale bórzy pschińde samokwjenje, to šu ko wobśtejnosće tak wuwite a człowjeka do nich stałe, kotrež jeho k tajśej žełicźiwosći a njeluboscźiwosći nuluja. To je ta moderna, nowocźažna wucźba, so cźłowjek *wo wobstejnosći winje nicźo wjeźeć nochce*. Winu blížšcheho so bórzy špółnaje, ale swój hrěch njecha nichtó pschdwacź. Schto pomha wšcho žałosćenje wo ludowych schkodowanjach a hrěchach, hdyž wědomijo shromadneho hrěcha njewotucźa! Hdyž tóždy staw, kóžda strona a tóždy lenotliwz na swoju wutrobu so njebije a sam so njeporjedźi, hdyž pśches wuske wrota žełiespółnacźa njeśidże dha naschemu šerbšćemu ludej je pucź k wyšinam šaschlahany.

Jesuš je něhdy prajił: „Komuž ho wjele da, wot toho so teź wjele žada!“ Tuto słowo cźitamy žel spomjatkowacź. Naschemu šerbšćemu ludej je Bóh Knjes mnohich rjanych šamowonošćow dał. Tute žel wožicź a je Nježerjeć je naścha šwjata winowatosć.

Pokutu cźinicź njeréka, pśiche ludźi a wěžyžałosćiśicźa pakakacź, ale polépšćicź swójowje, šmyślenju a skutku. Wjele so wo tym rěcźi, kak mohło so to a tamne polépšćicź. Njetrjebawšcha pruža! Jenož nowi cźłowjekojo cźinja lépšche położenja. „Wobleczeće so nowoho cźłowjeka, kiž je po Bohu stworjenym!“ — to je khutne napominanje na wšěch, kotříž nasiłi maku šerbšći ludźit lubuja a jón dowjesć dźedźa s hłubiny k wyšinam. To chcemy mérnje na pokutnym dnju wopominacź.

Dźeńsenak a Krajan tu staj.

(Pišche Jan Sserbin.)

I. Pschedźenak 1927.

Wyšoko na hwěźdy je so naših staroštwérny pśheczeł **klětka połdełhnyć a wottam šhladaje do dalokeje šandźenośće**, do naśeheje pschitomnosće a pschichodnośće. Do pschichoda wjedźe naš hnydom w prénim šwojim dźele a wopowěduje nam „**Cźašowe wošebitośće pschichodneho léta**“. S nimi w profetiśkim duchu wěschći, mjes druhim, kaške budźe wjedro, płody a jewjenja pschitrodu, hdyž je **Sernicźka** s knježiczelom **léta**. Wuliczi nam wschě **płaćišny** sa **połowe połnyłki**, wobliczа **daň po nětčišchej ménje a ródźeneźašu** sa pschichodne pjeć lét. Sa hospodarjow podawa **protyku šucźelnośće** a šydanja, sa rybakow cźaš **njerhanja**, pokasuje **hrupla**-**netow** (thodźizow) w lěcźe 1927 po jednotliwych mě**śacach** a mjenuje wam wschě **hermanti** po zyłej Luźiży, w sakaśkim a pruśkim kraju wot Drježdźan hacź do Lipšca, wot Žitawy hacź do Zahana. Na 24 stronach (wot 6. hacź 29.) mamy zuły kalendarium pschichodneho léta; na lěwizy mjena měśacow, kotrychž hłowa ma śtoće myślicźi naschich ludowych basnikow: Radyherba, K. Fiedlerja, H. Seślerja a dr., na śtopje pak **burske kašnje** sa kóždy měśac. Na prawizy widźimy rjane, pschihódne měśacne wobraśki, ryžowanki naschego rónego molerja Měrćina **Nowaka**, ke kotremuž je rosmominanje pschidate, teź **wjedro** kóždeho měśaca šhonimy hišće kśesćanske wošebje a podrobnje. Spody wobrazow je próżdne běłe měśno, hdyž móže kóžny hospodar, kóžda hospoša swoju žwójbnu khróniku šapisowacź, a so by prawje rjenje a runje ju napisała, ma tu rjadki „**nadźadźane**“. Pschipódła kóždeho běłeho pola pśihani bo wschelakorosći źiwjeńskich mudrosćow a nowinkow: pschišłkowa, powucźenja, šmješki, šabawki, šajimawki.

Tutón pśeni dźeł wobšahuje 33 stronow a by mohł skoro šam sa so zyłu protyku wucźinicź, njeby-li lubemu „Pschedźenakej“ na tom šaležało, Sserbam niz jenož swoju šerbšću wutrobu, ale teź duschu wotkrycź. Tuž je tutón dźeł jenož schtwórcźina zyłeje protyki.

„Pschedźenak“ stupiwschi ł duchapołnej bašnju Jana Radyherba „*Knowemu létu 1927*“ pśiches brjóh stareho *léta k wutrobnemu thankapśecźu, khładnje ł šwětłemu* raja do šandźeneho a pschitomneho stotka dalóko a schérko po šerbšćem kraju hacź do šameje Ameriki, hdyž dźeł naschi krajanow bydli. S kražnym hełkom: „Spomina**ncźe na šwojich wucźerjow**!“ cźełeji wospomnjenje tych najšławnischich jenoho Jana Kiliana, kotremuž je nasch wótcźinz Matej Urban dźakowny bašeń pośwjeźił ł taśimle wěnowanjom: Jan Kilian, wušnamny Sserb, šhudźowar duchowny, nabožny rjek, płódny kérluschéř, wušłojny hymnista. Se sćěhowazeho nasławka dozźitamy šo potom ł wulkim šajimanjom wo źiwjenju, bźdźenju a kražnych naśpomjennych šerbšćich pocźinkach toholе wótza wupucźowazych do Ameriki Sserbow. W jeho źiwjenju wotraża so błamwy wotrěšk šerbšćeho hibanja ša nabožnej, duchownej, kulturnej šwobodou Sserbow, ša kotruž so teź my dźeńsa hišćeźe je wšěmi duchownymi mozami bźdźimy. A runje tohodla wośchewja naš tutón naštawk, dychaju tajśu luboscź a cźeśćowposći a powucźowaju tak podrobnje, schtož je nam hacź dotal tak malo wědome. Njech je wobras na cźele Pschedźenaka a bašeń: **Sbudźenje sa Sserbow** Jana Kiliana se jašnej hwězdu kóždeho Serba w naschim cźeźtim bźdźenem cźašu! —

Schtyri wobraśki mjes tekstom, kaž tohorunja naštawk wo Kotezach ł wobrasowaj tamnischeje zyrtwje šwonka a šnutska prénischi naštawk nahladnischo dowupjelnja.

Se žiwych wucźerjow a wjednikow šerbšćeho ludu pschedstajwja nam Pschedźenak knjesow praelata Mi**klawscha Jura** a wyšchšeho wucźerja a špitsowaćela **Korla Bohuwěra Schěžu**, ł wobrasom a pohódnoscźenjom a wopomina teź njesapomniteho budźinika dra. **Jurja Pilka** (Pawoła Hadźijšcheho) ł jadrinym słowom.

„Radošcź nad Božimi hwězdami,“ réka dalschi wotdźeł a tu połdełhuje Pschedźenak swojej a naschej wocźi, swoju a naschu wutrobu a duschu k nóžnemu hwězdnemu njebju. S Pětra Mlónkowej pěsnju „Pod hwězdnym njebjom“ wulpéwamy ł modlazym žo starzom „dźakny **khérluschi** sa wschu Bożu dobrotu“. „Kak hwězdy pokoja w cźeźtym cźašu“ powěda nam že słowom lubym a nutrnym, ł powucźenjom wschego wobžeńa hódneho a ł wjele rjanymi wobrasami rosjašnjejo, mjes kotrejž šapśerće tež tu a tam pěsnicźku pak Handrija Sešlerja, pak Hanže Budarjowej pak Korle Fiedlerja a ł wośebitymi nastawkami wulkoju nékotre hwězdna, kaž „njebjeśki wojeźk atd.

Wośebitu cźešnu wěnu je Pschedźenak nawił naschej bašnjeźy ł ludu Hanži Budarjowej we Lalu, kotrejž myśle, šacźucźa a towaršne źiwjenje wopowěduja nam „wješoće Łašowśke holcźki.“

Na zmylnym puću!

Sešerbšćišćił P. Krjeźmař.

Prokurista bě hižo dwójzy kłapał, ani so by **cźłowjek** wotmołwił. Bě šnadź knjes swoju wobłhódnu **rěč** w tak njepschitśehódnym cźašu wopuščeźił? Woewerji durje a šaschepta: „Wodajśe!“

Pischekupj Arnošch Gramař šedźeše za swojim **pišanšim** blidom. Hłowu wo ruku šeprětu hładaše do **dala**, na pschišitaw, w kotrehož žołmach wotbłyšchcźowaše **hu** so žwětłe měśta, kiž šdachu so hibacź wot žołmy ke **połmje**. Jako bo pschekupj prokuristej pschiwobrocźi, strě**li** so poślednischi, wuhladaju teho błéde wobliczo, hu**je** běšchtej šawrjenej a wokoło wócźoh ležachu cźémne **namjenja** pschenapinanja, wócźny pak hładaschtej bjes**ajima** na njeho.

Prokurista położi papjery na pišanše blido knjesa **podpišej**. Pischekupj podpiša. Swoprědka njewěšte **niš**mo bo pschi tóždym dalschim **podpišmje** skruci.

„Je Wam mózno, wschě wobłhódne papjery hacź do **hodź**. pop. k dalschim podpišmam pschedpołokući, prokuri**sto**,“ prasche bo pschekupj. „Chcu šapucźowacź . . .“

Wustrójany pohlada tutón na njeho. Tak rucze nje**ne** ženje šapucźował a wobłhodej šdala wostał. Pschi**ubi** swojemu knj. najnusnische wězy hacź bo postajene**jo** cźaša pschedpołožiłcź, a wotwobrocźi šo k wotkałenju. **Ujejapay** pohladny na wobras mandźelskeje pschekupja, **lejazy** we wobłuku na pišanšim błidźe. Cźarne włoży **podrubja** kudźerjawje thutne rjane wobliczo ł wulkimaj **žemnymaj** wocźomaj. Wokoło schije leži cźežki pacźer**owy** rjeczašk. Wjeczorna žwjedzenška drasta sjewi kraż**ne** béłe ramjenja.

„Wona, haj wona,“ myšli žebi prokurista, „honi je **jo** prjeć . . . .“

Jako bě pschekupj šam, ponuri šo šažo do swojich **myślow a šjedźe žebi ł ruku pśches włoży.**

Wotmołwa, so dha šapucźowacź, bě so jemu njejonagi ł erta wuroniła. Wotmyślenje bě rucže w nim dokrajnjiło. Někto pak bě měnjenja, so je najlépje, hdyž dźe. Hory a doły a rěki dyrbjachu jeho dźělicź wot jeho mandźelskeje Beatrice.

Kaž pśedy prokuristowe, tak wotpucźowachu nětko jeho wocźi na wobrasu swojeje mandźelskeje. Bě jemu, jaku by wona nimo njeho do šdala hładała. Potajny, njepschiwidźomny, šakuśkazy wobras šjewi jeje wobliczo. Bě jemu njemóžno, špótnacź potajnoscź, kiž thowaśe so šady jeje hubow. Wodychny. Pjecź łet bě hižo ł njej žiwy a pschezo hišchcźe njewědźeśche jeje myśle a njesnajeśche jeje wutrobu.

Wědźachu druhi wo tym? Snajachu druhi jeje wutrobu lépje, hacź wón šam? Wona bě wumětła. Sšnaso pobrachowaśche jemu barbnoscź a hibicźiwoscź, kotruž pośudowaśche, jemu krutemu pschekupzej, kiž bě šwědomicźiwy šamo w najmjeńšich dypkach.

Ralph Calergi, tutón wumětła, šdaśche móz wobšeźeć, ju špokojicź, šapłomnjenicź. Wot toho cźaša šem, so jeho šnajeśche, bě wješelischeje, wotewrjeńšcheje powahi. Móžeśche šo šmjecź. Sso šta, so šamo špěwaśche, hdyž so pschekupj wjeczor ł twornje wrócźi. Wona, kiž hišćeśche šjawnosć, wopytowaśche ł toho cźaša šem, so Calergi w mésće hudźeśche, dźiwadło. Rjana a błéda, žušy a thutna, žeźeśche we łoži w jašnym wjeczornym wobleku, cźoło poćemnjene pśches wulki kłobuk, wuśichi, schija a ruzy debjachu šuwele, kiž bě wón jej něhdy darił.

Najwjetścha ból pak jemu bu, jako špólna, so šažo ryšuje. Léto wot léta bě ju prožył, so by šažo atelsej w hornich rumach domu wotewrića a ryžowała. Njebéło cźinła. Wot cźaša šem, so běšchtaj ženjenaj, njebě to wjacy gratu pschimnyła a barbn běchu wušatke. „Essym na tom wina, so wjacy njerzhuje“, bě žebi cźasto prajił. „Naścha ženitwa bu ł pschicźinu, so wumjekśitwo šanje**cha, jenje ju njejšym šměł požadacź ša mandźelstu.**“

Wona bě ju pscheměnéła, njebě wjacy Beatrija wosnych cźašow.

Wobras pak, kiž někto hatle w atelseju stejeśche, šjewi podobisnu Calergia. Ryžowaśche jeho w kóstumje Hamleta, kiž šjewi murašnje błédoscź jeho wobliczа a rjanoscź jeho wušćich rukow.

Jemu bě so šapowědźiła ryžowacź, Calergia pak nětko ryžowaśche.

W jedźeźni šedźachu potom tśjo pschi błidźe. Sstužobnik pośłužowaśche. Sślébro, krystal a pórzlin so błyšłotaśche. Beatrija pak mějeśche kražnu rózu pschitrknjenu, kiž bě Calergi jej darił. Sserdźeśche mjes nimaj a njeźwěri běli wócźaj pośběhnyć. Bě jemu, jako by ła**cźuł** žołmu, kiž dźěśche tu wot wutrobu k wutrobje, a šdaśche widźecź płomjo luboscźe, kiž płomjenjeśche so mózneje ale potajnje.

Bu jemu wěśta njemóžnoscź šapręcźa. Dyrbjeśche šapucźowacź! Cźaš a šdalenoscź dyrbi leżecź mjes nim a Beatrijo. Nědźe ł jeneho wulkomětła cźaše jej pšacź, so ju jowobdonua. so, so mohła žebi štworicź lépše źiwjenje ł Calergiom.

Prokurista šastupi ł nowa a pschedpołoji trébne papjery k podpišej. W rosmotrowje khwatałše cźaš špěchnje a hadźinka po rucze miny. Potom wša pschekupj kłobuk a pschewobłek a wotešdźe.

Chajśe k dwórnischcźej, ale žadoscź jeho putałśe, hišćeśe jónu wohladacź měśtnoscź, w kotrejž bě wona źiwa, wona jeho mandźelska, kotruž tak horzo lubowałše.

Jedźeśe won. Hižo šdala pschikimwchu jemu žołte murje a žwětłe wokniješchka šwojeho domu, ł šeśeneho wobłuka ćerćałkow a šchtomow kukajo. Dałše wošu pośałtacź, so by bo pěšchi na pucź naštajił. Nadobo pośała a wobliczo šjewi napjaty wuras.

Wo žiwjenšu a bdžjenu naščich wótzow docžitamy šo we sčžechowazem wotrěšku a widžimy dale „naš serb. narod w šaudženym lěče“, kak šu Boże njewjedra šathadžale, kak šliwki našou ródnu Lužiju šu domapytale, še žiwym šlowom a wobrašom k trajazemu wopomnjeczu šakhowane. „Narodne dźěło w šaudženem lěče“, wošebje Bukeczanšti jubilejski šwjedźeń še wšchotowarštwowštim šlotom, šhadžowanka šerbšleje študowanje mkodź. we Mulkich Sdžarach — to zyle dźěło a prózowanje naščich wótzow a wjednikow šyholi šo nam kaž jašne Boże hwězdne lužiške njebjo pšched naščim duchownym wóczkom.

Lubošae mile, jimaze wutrobu a duschu wohrěwaze šu te šchitri pěčnje Handrija Sešerja: Najbohatšchi čzłowjek; Pšchi kolebzy; Hołkit chzyk hyć a Rosmyšlenje. K nim šo jara derje hodža i wušiošnej ruku wuhotowane drjeworěšy Hanki Krawzez, kotraž je šo tajšemu žadnemu wumještwu pošwjeczíła a po hłobnem pšchikładze šwojeho wulaz czeščzowaneho nana horliwje za naš narod šobudźěła a špěwa.

Słónczníe podawa nam Pšchedženak žiłschaze zyły słoty kaschčzik „wšchelakeje šabawy za wulkich a malych“. Prěnjej dwě powědančzay štej šo naščhemu luščemu Pšchedženakej i dusche wuronilej kaž dwě parliczan še morja. Też naščheho łudoweho pěsnjerja njebočzičkeho Jana Hajnza duscha wujewuje šo ſ jeho khutnych a wješołych powědančkow a łóžoy budże je rad čzitacz, kaž tych druhich špižowaczelow duchowne wupłody też.

K naščim wobrašam wěnuje dołkowo na šlr. 102, jich wušnam a autorow wušděhuje; wošebje k naščhemu pišenemu wobrazej „Nowy žednioch šerbšlich kralow na Lubinje“ je k. wyšchši wučzeł Hanczka-Porschiški rozwuczazy nastawk napišak, šo by niz jenoż wóczko nešchto měło, ale też šerbłi rozumczł łapschišak, šchto chze Šserbam tónle kraſny, wjeleprajazy wobras naščheho młodeho narodneho wumješka Měrczina Nowaka rjez.

W pošledním nawěščkowym dźěle mjenuje nam Pšchedženak na nětkdże 60 štronach wšchelake firmy, kotrež šo je šwojimi twormi a wudźěkkami, je šwojimi wobthodami a pošticzjenmi šwojim važenym šerbštim krajanam naležnje poručeja. W tutom šchtwórczinu zyłeje protiwli wuczinjazem dźěła namaka łóždy czitar wšchich wořchtom šerbšleho ludu wšchitko, šchtoż ša šwoju domjaznosčz, ša hospodarštwo, rjemješko abo łapschkuli powotanje trjeba, a tohodła je ſ naščhej šerbšlej winowatošczu, šo pola tych firmow kupujeny, kotrež nasche pšchedewjazza ſ nawěščhkami podpjeraju, a jim też prajimy, šo tuzše tohodła k nim pšchitkhadźamy, dokelž šmy jich nawěščkk w Pšchedženaku abo Krajanu, we Sserbšich Nowinach abo Kat. Pośle čzitali: ruka ruku myje!

Hdyž šmy potałkim žebi naščeho Pšchedženaka do domu ša pšchewodnika, šaradzerja a šabawnerja pšchiwjedli, hdyž šmy žebi jeho tak rjenje wobkładali wot šwješčeneho šabata hacž do duschе hłubin, to dyrbimy ſ wulkej khwalbu wušnacz, šo tutón nadobny starz, kiž w 73. lěče šwojeho wobstaca do Sserbow pšchikhadža, wot naščheje Macizyn Sserbšleje w Budnšchinje wupłsłanz, a ſ njewurjeknitej pržu a luboščzu wuhotowanu, wozchitka wšchitko, šchtoż ša zyle lěto ša nasche šwójby triebamy. Najrjeńšchi dźak mózemy redaktorej Pšchedženaka, ſnj. wošchčzemnu študijowemu direktorej prof. Oče Wičzaſej w Stollberku ša jeho wulke dźěło a luboścz ſ tym šawdacz, šo žebi wšchitzy Pšchedženaka hnydom wobtaramy. Na zyle lěto šmějemy šabawy a powučenja doſcz. Tuž wiele šboža tebi, luby Pšchedženako, na pucz do Sserbow!

Drježdžany 1927.

Drježdžany, naše hłowne sakske město, srjedźišco našeho knježeſtwa, je po wuprajenju a rozsudze šławnych muži jene z najrjeńšich městow na zemi. Nimo krasneje přirody w šěrokej dolinje Łobjowej, wobrubjenej z nježnymi hórkami, nimo hordoznje rozlehnjenych swojich šwětłych, čistych wulicow, po woběmaj brjohomaj Łobja, swojich pyšnych domow, palastow a wěžow, nimo swojich historiskich zahrodow a musejow khowaju Drježdžany tu jenički Rafaelowu Sikstiniſku madonu, krónu wšeho człowjeskeho wumjelstwa wšěch časow. W tutej parli moleſtwa, drohotnišej hač wšě dejmanty swěta, hižom samej bychu Drježdžany złožowali zajim kulturnoho swěta stajnje na so.

Dale pak su Drježdžany jako město wustajeńcow šławnje znate mjez kulturnymi ludmi našeho planeta. Prěnja mjezynarodna wustajeńca docyła je so před wjacy hač sto lětami so tudy wotmětwała. W nowšim času pokazowachu 1896 nimoměry poradźju wustajeńcu Sakskeho rjemjesła a wumjelskeho přemysła, hdóež też natwarjena rjana serbska wjes a 5. julija wulki drastny swjedźeń a wo nim běchu hłowny dźěl Serbjo ze sakskoje a pruskoje Łužicy w kajkimžkuli zjewjo a podeńdženju žiwjeńskim. W serbskej wsy žnějachu tam serbske zjawne koncerty, drje prěnje w šěrokej cuzej zjawnosči, z nahladnymi prěnimi wupłodami našeju tehdom młodeju hudźbnikow Krawca a Pilka elementarny přiklesk a zajim tysacow němskeho ludu. Runje pišu tute rjadki na běły khribjet stareho programa — swjedźeńskeho čaha tamneje wustajeńcy.

Swětošławna běše strowotna (hygiene-) wustajeńca před wójnu, zasčełana z krajow cyleje Europy, haj samo dalšeje zemje. Dźensa hišče khowaju Drježdžany w strowotnem museju bohate poklady tuteje ważneje wustajeńcy a zastaraju naše rozkćěwace powołaniske šule z drohotnymi wučbnymi srědkami we reprodukcijach wobrazow, tabelow a naprawow.

Wulki zajim zbudźowachu 4 poslednje wustajeńcy *lětneho rozhladu němskeho dźěła* — a *poslednja* hakle njedawno zawrjewši swoje wrota, zahrodna wustajeńca, wopytana wot wjacy hač tři miljonow ludźi, je hišče w žiwym wopomnjeću. Pódla njeje wi-dźachmy přěnju mjezynarodnu wumjelsku wustajeńcu zaso po wójnje a runje w njej su Drježdžany a Saksko ważnu kročel činiłe., so bychu ludy, přez žałostnu wójnu rozčerčene a zašćuwane, na měrnem pol wumjelstwa zaso zbližiłe a wujednałe.

Nowe lěto 1927 wostanje starej tradiciji swěrne a přinjese přez cyle lěćo hač do nazymy lětny rozhlad „Papjera — jeje wuplodźenje a předźěłanje“. 4. decembra 1925 hižom, wjele prjedy hač je so zańdźena wustajeńca wotewriła a hdyž hišče hišče łsuboko w nastaću, su so wšě wubjerki a cyły porjad za papjerowu wustajeńcu 1927 wutworiše a postajiłe. We wobšěrnych wotdźělach budźemy widźeć: stawizny papjery, nowočasnu papjeru a jeje nastaće, nałožowanje papjery, wědomostny wotdźěł, *statistiku* w *přetrjebanju* a w *syrizmach* we hłownych krajach zemje. Wosebitej dźělej budźetej *ninarstwo* a *list* w dokładnem wuwiću hač do dźensnišeho dnja. Nastaće papjery budźemy we wšěch dźělacych mašinach widźeć a wobdźiwać ze syrizny do najpyšnišeje papjery. Zajimawe budże za kóždeho widźeć papjerne wuplody w šuli, jako brajku, při zawjeselenjach, jako dekoraciju, pychu kwětki, za zdrašenje a pućowanje, za pisanje a rysowanje, knihu w domje — hospodarstwo — překupstwo — přemysle, w techniey, w chemiji, w hygienje a medicinje, w fotografiji, w reklamje, w cigaretowej industriji.

Sakski stat, město Drježdžany a wosebje wša hłowna papjerna industrija su zwěsćile dospołne poradźenje tuteje wobšěrneje a zajimaweje ideje. Hišće nihdże a žeńe njeje so tutón problem jako předmjet wustajeńcy wuził. Hdyž so naš čas z połnym prawom jako papjerna doba woznamjenja, dyrbi tuta nowa wustajeńca w přichodnym lěće kóždeho kulturneho człowjeka nimo měry zajimać a Drježdžany budźa zaso srjedźišco, do kotrehož budźa pućować milijony ze wšěch krajow a ludow kulturneje zemje.

P. Domaš.

Lipšcanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze před sudom.

Popołdnju druheho jednaſteho dnja pšchežkyschuje so kriminalny hłowny straſnišchtr Schäffer, kotryž je wot 1910 pola polizije. Rouvel je jeho, tak wobstorženy powěda, *kóž meje 1924 paduchej Sserbnitej pšchedstajił a paduch Diamant* je jemu raz 30 hr. do łapzy tyknył. 2. septembra je so potom ſ paduchom Orleandom a ſ druhimi hobuſtawami jako družiny špóznał. Wólty Fischer je jemu 300 hrliwnow dał. S tym je też Schäffer do rukow tutych ludźi pšchijschoł a je dyrbjał nětko jim po woli być. To dopołasa też podawk na Lipšcanſkim dwórnišchczu. Paduschi też w druhich městach běchu po cžołu šhonili, kak ſ polizału w Lipšku stejł. Tohodła běchu ſ wulkimi cžrjódami do tuteho wuſwobolenego města pšchikhwatali. Na dwórnišchczu w Lipšku be so telko tuteho praca nahromadźiło, so dżyschze jich Schäffer jedneho dnja še dwórnišchcza wuhnacz. Tola tu praji jemu paduch Diamant: „Je-li chzeze naš wuhnacz abo sajecz, potom Was też hnydom tyknu.“ S toho je widżecz, so běchu paduschi w Lipšku knjeża. Polizaja bě w jich rukach. Kriminalni šastojniczy njewědźachu žebi wjacy rady. So bychu ša šwojim pšchiſchli, žu so na dwórnišchczowu thódbu stupił a tam pjenjezy wot paduchow sběrali. Schtóž ſ paduchow płaczicz njemóżeſche abo njechaſche, njeſmědźeſche na dwórnišchczo.

Potom pšchežkyschuje so dypłaczny paduch Amster. Sserbnik je žo jemu jako polizajſki wuſtajeſnet (Spitzel) pšchedstajił. Wobſtorženy wobtrucza, so je Sserbnik 1500 hr. ſa wuſwobodźenje brillantowych pšchežuwarjow dóſtał. Sserbnik drje njeje ſam kradnył, ale je ſrosumił, žebi wot paduchow pjenjezy wunusowacz. Amster wobtrucza, so drje je wjednik kolony był, so pak ſam ženje kradnył njeje. Amster měni, so je Sserbnik cžaſto wuſtuttkował, so ſu ſo też paduſchni nutsłamarjo ſaſyn puſchczili. Schtoż Rouvel pola kriminalneho radźicjela Fischera ſamohł njeje, to je Sserbnik na pola zajſtim preſidiu wuſtuttkowacz wědźał. Ras je Rouvel wulki korb delikateſſow ſ Pólſkeje dóſtał, też dźenja ma Rouvel hiſchcze ſwiſti ſ pólſkimi paduchami. Ja zona je wjacy krócz w Barlinje była, so bychu ſo ſwiſki mjes Rouvelom a paduchami wobnowiłe a wuſwjerdźiłe. Rouvel tute ludanje raſnje woipokaſa, a pokaſanje, ſo wo ſwojich pſchecjelach ſ Barlinſkim ducham we ſjawnym poſzedźenju nicžo prajicz njemóże. Amſter prajt, ſo je Sserbnik, kotryž je jara pſchekl ny, na tom wina, ſo polizajſky ſaſtojniczy dźenja wſwoſtoržbnej ławzy hedja.

Wobſkorženy Sserbnik wobtrucza, ſo je cžeſtny wjek. Rouvela je pſches wěſtcho Richtera znaty nyk, kotryž je ſ kožemi wikował. Rouvel je Richter pjenjezami podpjerał, też na wobthodze brillantow wikowarja je ſo wobdźelił. Hacž do januara 192 ſo Rouvel jemu bjesporočzny być ſdał. Tehdy pa jemu prajił, ſo je ſ paduchami ſo naſadźował. Sserbnik je jeho tróſchtował, prajo, ſo njeſmě to tak tragiſcz braſ. Pſchi tutych ſkowach pócžnjetaj Sserbnik a Rouvel pſchcžecz, tak ſo jeju pſchedbyduſa namołwja, ſo bychtaj ſo tola bóle jako muſaj pokajałoj. Sserbnik ſo potom wuſnaje, ſo je pjenjezy wot Rouvela dóſtawał. Wſchoſtomadze je tu 300 hacž do 400 hriwnow měſnjazu było. Bohužel je žebi wobkhowacz ſmék, dru hu pak je dyrbjał po pſchipadze kriminalnym ſaſtojnikam wotedawacz. Tak je Kühla 200 hr., Grandka 40 hr., Schäffer 40 hr. wot njeho dóſtał. Tola tej Rou vejej je ras 400 hriwnow dał. Wo Eſekoviczu Sserbnik praji, ſo je tutón wot Diamanta wjele pjenjes dóſtacz měł. Diamant pak njeje jemu doſh ſaplacjicz chzył Tohodła je Eſekowicz hroſył, ſo Diamanta ſajecz da. To pak ſo tola ſtacz njeſmědźeſche, dokelž bychu ſo ſe tym też Rouvel a jeho pomocznyz pſcheradźili. Eſekowicz drje njeje ſam kradnył, je pak žebi chzył ſ tajtim hrožejom pjenjezy wunuſowacz, ſchtoż je wěſo też dożpěł.

Se wſchěch tutych wuprajenjow pſched ſudom, kotrež ſu jara ſaſchmjatane, je widżecz, ſo ſu kriminalni ſaſtojniczy, paduſchi a wuſkuſcherjo ſłóncznje tak mjes ſobu ſapleczeni byli, ſo drje napoſledku ſami wjazy wědźeli njeſmu, ſchto je połizajta, ſchto paduch a ſchto wuſtuſcher (Spitzel). Jedyn je pſched druhim ſtrach měł, ſo jeho pſcheradźił, wſchitzay ſu hladali, kak najwjazy pjenjes ſaſkuża. Jedni ſu kradnyli, druſy ſu jich krył, połizajta ſu ſajatych paduchow ſaſyn puſchczeli ale njeſu jich jazyk hałle ſajeli. Kóždy pak je ſwoju ſtrużbu chzył derje ſaplacžanu mécz. A tak je to ſchko wjazy lět, doniż měra połna njebe.

Z prěnjej parnej łódzu přez atlantiski ocean.

Hdyž žebi na pławoze palaſty powyſlimy, kotrej dźenja po ozeanu jěžda, pſchińdże nam też praſchenje, hdy drje je ſo prěni parnik na dałoku jěžbu pſches ozean nastajił. Lědom 107 lět je ſo minuło wot prěnjeho poſtupa, ſ pomozu parneje mozy łódź pſches dałoke morjo jweſcz. Tutón prěni parnik bě we wopraſwadźitoſcži płachtaſ ſ 350 tunami, w kotrymž bě ſobom parna maſchina ſatwarjena. Łódź nawjedowaſche amerikanſki kapitan Moſes Rogers, kotryž bě ſ wunamakarjom parneje łódze, Amerikjanom Foltonom, ſpſcheczeleny. Łódź rékaſche „Savannah“. Do łódze ſatwarjeny parny motor bě 40 konjazych mozow ſyły. Motor cžerjeſche dwě drjewjanej ſopaczitej koleſy, kotrejž pſchi wichorožtym morju ſ wóſki dele wſachu. 75 tunow wuhla a 100 kubikſkich metrow drjewa měſeſche łódź ſa tejenje ſobu. Niedźiwajcy toho pak njeběſche pe wſem niczo druhe hacž wſchědny płachtak, kotryž jenoż tam a ſem parnu mózk ſ pomozu bjerjeſche. Žadyn człowjek njewěrjeſche, ſo ſo wěz poradźi. Haj njedowěra bě tak wulka, ſo kapitan ſ Newyorka ſanoho matroſu dóſtacz njemóżeſche. Tak dyrbjeſche Moſes Rogers ſam do ſwojeje domiſny New-Londona khwatacz, hdżež ſo jemu dźiwaja na ſwoju nahładnoſcz tola ſłóncznje poradźi, trěbne muſtwo ſa ſpodźiwnu łódź najecz.

22. meje léta 1819 wupłuwy łódź ſ Savannaſkeho pſchiſtawa do dałokeho morja. S połnymi płachtami jědźeſe ſe pſchiſtawa a tej maſchina dźěſaſche ſchtoż móżeſche. Tuta ſ wotpohładom pokajana ſpſchinoſcz dołho njetrajeſche wjeczor wokoło 6 hodź. hižo da kapitan koleſy wotſchrubować a na łódźi ſtowacz. Sa pſchicžinu njetrjebaſche dołho pytacz. Moſes Rogers žebi pſchejeſche, ſo bychu koleſy a maſchina w dobrym rjedze do Liverpoola pſchiſchcz. Tohodła trjebaſche na ſyrej jěžbje pſches ozean jena na 80 hodźinowe parneje mozy. Nimo toho dżyſche Rogers też wuhło ſutowacz, ſo njeby pſched jendźeſtim brjohom do wuſkoſcžow pſchiſchoł. Hałle tam dżyſche ſwojej łódź najwjetſchu ſpěſchnoſcz dacz, ſo by tak ſawiſcz a ſarliwoſe Jendźelzanow wubudźił. Tak cžaſto pak, kaž „Savannah“ na pucžu ſwoju maſchinu běžeſcz daſche, ſhudźi to na nim jědźazych łódźach wulke roſbórjenje. Tam njemóżachu ſe mrócžele kura, kotrež ſ wuhenja na „Savannah“ wuſtupowachu, hinak roſjaſnicz, hacž ſo ſo na łódźi pali. Ja wjazy krócz khwatachu łódże na pomoz, ſo bychu wo pomhali haſchecz. Sa ſwoju jěžbu do Liverpoola trjebaſe „Savannah“ 25 dnjow, mjes tym ſo dźenja łódże ſam puczj ſa 5 dnjow cžinja.

Łódź „Savannah“ mějeſche 32 kabinow, ſ kotrymž ſo wjazy ſa ſónſtich khowaſche, ſo bychu tam pſchi mócžſi thorocži trěbny měr wužiwacz mohle. 20. junija pſchejdże łódź do Liverpoola. S njewſchednej ſahorjenoſcžu je „parna łódź“ witaſche. Zyle město bě na nohach, wſchi noſcže wopytachu ſpodźiwny parnik a kapitan Rogers ſ wjeſche ſo jako wulki rjek. Wjazy tydżeni woſta w pſchiſtawje. Potom jědźeſche dale do Stockholma, Kronſtadta, Petrohroda. 10. oktobra naſtaji ſo ſaſo na dompucz, 30. novembra dojědże. Hordźi na derje poradźenu wuſkachu žebi wobjědźerjo łódże, ſo ju ſa drohi pjen

ńekto wotkupi. Tola žadyn cłowjek njechašche tu mječ. Tak ho „Savannah“ sašo bo hłachtka pśichowobrocźi, kótaryž ho w lěcze 1882 skónčnje we wichoru rozrasy. Pśenk turnik, kiž po „Savannah“ wokoło pśichejźe, bě hollandska łódź „Curaçao“, kótaraž „Royal William“ sćěhowaše. Tuta trjebaše 21 dnjow za jěsu pśes dalóke morjo. We lěcze 1838 dobu potom „Great Eastern“, kótruž je Jules Verne we swojim romanje wošławił, nowy rekord, dokulaž za 16 dnjow pśes morjo.

Nješto wo słanju listow do wukraja.

Njedóstatne wótpóśelnych napomnjanjow mnogo wótpósłarjow listy do wukraja na njedóstatne waršnje frankuje. Połne frankowanje leži pak w tom, zo kuždy list, kótaryž ma wažyś hač do 20 gramow 25 pf. płaśi. Jolic pak list wažy wěcej hač 20 gramow, dejźo wótpósłarjam na to, zo maju wótpósłarjo za to wótpowědnje wěcej płaśiś. Wěcej hač 250 gramow wažyce listy njesmědźa se do wukraja pósłaś.

Za pósłanje pśez Nimsku do Rakuskeje, Wuherskeje, Italskeje, Francoskeje, Belgiskeje, Nižozemskeje, Luxemburskeje a Šwicarskeje płaśi se za listy hač do 20 gramow 20 pf., kuždy dalšny raz 15 pf. Za pósłanje do Rusowskeje, Serbskeje, Rumunskeje, Bułharskeje, Turkskeje, Grichiskeje, Portugalskeje, Španiskeje, Norskeje, Šwedskeje, Danskeje, Islandskeje, Anglskeje, Irskeje, Skotskeje, Walskeje, Afrikskeje, Egyptskeje, Ameriskeje, Mexikoskeje, Kanadskeje, Australskeje, Indiskeje, Japanskeje a Chinesojskeje płaśi se za list hač do 20 gramow 25 pf., kuždy dalšny raz 15 pf

ša hodźinu — ńaj na Le Bourgetskim letanišćeju pola Pariša k semi pśistajokoj.

*** Sześć polarśkich pytnikow w Barlinje.** Wot 10.—12. tuteho mjeńaca dwatnje ga sześć polarśkich pytnikow w Barlinje, kótryž nawjedowaśe profesor dr. Fridtjof Nansen, pśedsyhda njesmarodnego studijnego towaŕstwa za pśechpytanje połnóžnego cźopa ſ pomozu powětroweje łódźe", towaŕstwa, kótreż ga pśichwalone „Isługedal" njemnje. Na sześśe, na kótrymž ga wośebje wo wědomostnej wažnosći pśechpytanja połnóžnych pśechśerjenow (arktis) a wo tymaj nosći powětroweje łódźe studije cźinjachu a ga pokiwy ſa połepśenje dotalnych pomocnych śrědkow podawachu, wobźěliechu ga nimo hobustawow też samupjerja *knježerstwa a pruškeho ministerstwa, mjes druhimi* też minister smuśkownych naležnosćow dr. Kilz. Mjenowane towaŕstwo ſa pśechpytanje połnóžnych pśechśerjenow ſ pomozu powětroweje łódźe łakoži ga w lěśe 1919. Towaŕstwo cźge ſ pomozu powětroweje łódźe polarśke kraje dokładnje wědomostnje pśechpytaś. Wone njecha ga śpotajoś ſ jednorym pśicheśećenjom połnóžneho cźopa, kaž je ta Amundsen cźinił. S tajkich expedizijow śmjeje wobeśe też wjedrowa słužba we ſrjedźnej a połnóžnej europe ſiwój inwažik, pśichetoš ga doseź ſnaśe, so maju wśitke nawale ſiwuŕ do naśich kśeźnjowu ſiwoje pśicźiśiny w cźahanju wětrow w polarśkich kónzach. Towaŕstwu pśichiśluśeheja wuźeńaj ſ 15 krajow. Nansen, kiž je pśedsyhdła towaŕstwa a ga na sześśe snowa jako tajśi wobkrućej, ga pśrozuje, so bychu też te kraje, kótreż haž dotal saſtupjene njejsu, delegatow do towaŕstwa pomjenowale. Hejtman němśkeho powětrowego łódźiwa Bruno, kiž ma wo sakoženju towaŕstwa wulke saſluźby, sabéra ga ſbodom ſ pśanom, wobthad ſ powětrowymi łódźemi njes Europu a Rašišku Asiſku sawjeśeś, kótryž haž móże ga hólc potom do śtutka stajiś, hdyž ku ga nałonjenja expedizijow we polarśkich krajach doseź śtuźiłe. Sajim ſa tajśi wobthad w Ruśkej, Japaŕśej a Khinśkej je doseź wulki.

*** Pśichowanje wuhla na Rheinje.** W pożledninm cźasu je ga wjazy wuhlowych łódźow na Rheinje cźasako. *To ſwitnje ſ tym, so je polizija rosśerjene pśchowanje wuhla do Hollandśkeje wotkryła.* Kaž je ga ſwěśćiło, je ga pola *wuhloweho* ſyndikata w Essenu wjele formularow, na kótrychž bě němśkostatny wuhlowy *kommisariat dowolnoſć za wuwožowanje wuhla daŕ, kradnyło.* Jedańśa zwółba wikowaśe ſ tutymi formularami a dalśe ſebi je ſ 800 haž do 4 000 hrimnow saplaćźiś. Na 50 wožodow je hižo do naležnosće saplećenych. —

*** Musſolini jako ſwójbne mjeno sakasane.** S wukasom italſkeje ministerſkeje rady je ga ſtawnikam trućeje sakasało, w pśichodnje druhe haž do protyki saſpiśane mjena do narodźeńśkich liſćinow sapiśowaś. W pożledninm cźasu bě ga w Italſkej mjenujuźe waśnje sakorjenilo, nowonarodźenym pśichodnjena Musſolini, Annunźio, Matteotti atd. dawaś. Nadźiśalnje smjśeni ludźo pśichipowěźnychu ſwojim dźećom saſo mjena kaž republika, ſwoboda, anarchija atd. Bjes dźiwa, so ga Musſolinej to njelubjeśe.

*** Pluwaśka mjes ſrawzami.** 15 létna hołza, kótraž ga w jenym kłóſchtrje wukubluje, Peggy Duncan ſ mjenom, je w waſchenu pluwanju pola Kapſtadta pśenje myto doſtała. Wona pluwaśe 12 kilometrow wot jeneje kupy haž do Kapſtadta pśes morźo, w kótrymž ga runje na tutym mjeśnje wjele ſrawzow namakaju. Wśichohromadźe wobdźeli ga sześśe muźiśich a 6 žónſkich pśchi pluwanju, kótrychž cźołmy, ſ harpunami a maſchinſkimi śtelbami wobbrúnjene, pśchewodźachu, so bychu hnydom ſakrocźiś mohłe, tak ruśe haž bychu ſrawzy pluwazych nabpadnyś. Knježna Duncan bě jeniśka, kótraž haž do Kapſtadta dopluwa, mjes tym so wśitcy druhi pśedy hnydom wustachu. Też woda, kótraž je kupniśka haž w jendźeſkim kanalu, njeje khrobłej pluwazy niźo ſchkodźała. Peggy Duncan cźge we bliźšichim cźasu kanal pśchepluwaś, kótryž dźeń je pśche-

Hospodaŕski rozhlad.

Wutorn, 16. novembra 1926.

Wćeraſše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,206	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,399	100 śakośk. krónow	12,465
100 ſwajc. frankow	81,19	*100 franc. frankow*	14,69

Berlińska burſa mjeśesce wćezera mierne wiki. Kursy efektow bźichu ſterje ſtruśene.

Produktowe wiki też wćezera wjele nowego njepśichiśnjeśechu. Płaćiśny cźuchu ga ſterje wotdrjebjowaś. Pśchenźa 5 np. po zentnarju pśchiſtadźi. Wćezera płaćeśe zentnaŕ

pśchenźy 13,45—13,70 hr., rožki rožli pak 11,75—12 hr., naśétnjeho jećmjenja 11,50 haž 12,95 hr., naſtnjśeho 10,15—10,90 hr., wowśa pak 9,80—10,30 hriwnow,

w Berlinje:

pśchenźy 13,80—13,95 hr., rožki 11,25 hr haž 11,50 hr., naśétnjeho jećmjenja 11 haž 12,60 hr., naſtnjśeho 9,75—10,40 hr., wowśa 9,35—9,75 hriwnow

w termińowym witowanju

ſa dezember: pśchenźy 14,52½—14,55 hr, rožki 11,97½—12 hr.,

ſa měrz: pśchenźy 14,55—14,57½ hr, rožli 12,35—12,36¼ hr.,

ſa meju: pśchenźy 14,20 hr, rožki 12,47½ haž 12,50¼ hriwnow.

Na pśedaŕ.

Kruwa młoda wyſokokmjeźelna, Jurk w Bronju 9. —
Wyſokokmjeźelna kruwa w Źiźerśku 49.
Pśošata ſjane w Bśežnje cźo. 28.
Sofa pliſchowy ſa 1,10 hr. w Budyſchinje, Lubijśka dróha 17.
Kóń, trakeſnenſki, w Budyſchinje, Nowak, Hornjećeśka haša 17.
Korzyna hnydom na pśchedaŕ. Dalśe wukaſnuje wam *Spremberger Anzeiger w Hródku.*
Pluh, nimale nowy, w Michałkach cźo. 19.
Kolo motorſke (Wanderer), Schönknecht we Werminghoſje.

Sſo pyta:

Hołza do domu. Jähnowa w Budyſchinje, Schuleiśta haša cźo. 9.

Sśěndniśzy na pśchesedowanje:

ſchtwórtk, 18. novembra 1926

w Budyſchinje na śudniśtwje dop. w 10 hodź. błidzy ſa kurjerjow, wućahowaśe błido, 7 pišaŕśkich błidow a bźeſeŕ, klamaŕśi kamor, ſchkśećźanej klamaŕśej kamoraj, pjenježnej kamoraj, gramofon, 16 regulatorow, ſtejazy cźahaŕſk, cźahaŕſk na pišaŕśke błido, ſ grotom ſchijaza maſchina, wobuśa, kožane tworjo, pokaſowarjeſ, knihowej kamoraj, ſofa, ſkołaj, kłopſte błido, zigary, cźaſnik na śeźenu, kofejowy warjak, klamaŕśe błido, 52 błeſchow ſekta, 10 bikſow płazkow, radiowa pśchiprawa, ventilator, lampy, po źudźiku módreje a cźerwjeneje barby, kłaniny na kholowy, błidło, 4 elektr. kachle, kož. tyłacź (Muſſ), motoraj 4, 10 PS., ſchćeśeźany kamoŕ, wobraſnaj, 40 puntow łaka, braſny kamor, blidło k myśu, ſtejazy ſchpihel, knihowy kamor, dynamomotor 140 amp., nowej kolešći, kławeraj, klamaŕśa pokładnja, motorſke kolo, 5 pišaŕśkich ſtrojow, błidło ja pišaŕśki ſtroj;

ſwobodnje na pśchedaŕ: źiźane tkaniny, źiźane a błeſkorne zaŕki, pazjeŕki, komoda k myśu, domjaca hapſtyka, bowaj cźorneje barby, ventilator a galaŕśka lampa;

w Kamjenzu w kasarnach I. *twarjenje dop.* w 10 hodź. bźele dwójne łožo, bźele błido k myśu, wuhotowanje bo khałnje, wośijowy wobras, friśeŕśa toileta, 54 płaſchcźow, 12 duz. ſportnych pśchedkoſchlicźkow, 21 duz. mjeſkich *mužazych ſportſkich khornarow, wós,* wulkej blachowej dóſuź, piano, wośobinſki auto, klamaŕśej błidśe, klamaŕśa polza, łodowy kamor;

w Bělym Khołmu w Jaroſchej hoſćeńcu: ſchijaza maſchina, ſawarjowak, ſchćelake mebje;

we Łasu w hoſćeńcu pśchi torhoſćeńcu pśchiw. w 12 hodź. zentriśaſch, 3 žonjaze a 5 muźazych łokow, pišaŕśki ſtroj, motoraj, wśelake mebje;

w Tranjach w hoſćeńcu pop. w 3 hodź.: kóń, hoſpodaŕśi wós;

w Britnje w Krawjej zyhelńy, dop. w 10 hodź.: pjenježny kamor, dubowe pišaŕśke błido, kujeŕśi wós, njedźeſſke banki, konjaze graty, wał łumpow ſ cźiſćeńcu, kamor a ſłanje w 50 jutrach połe.

Póndźelu, 29. novembra 1926.

Domile ſ kolnju, hródźu, pśošnju, dworom a ſahrodu, śiuſchaze Korli Kalzej w Dubrawźy pola Hródźa, póndźelu 29. nov. dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje we Hródźu ſtwo 16.

Śkrowe depeše.

Barlińſke produktowe wiki, dźeńa dop. ¾11 hodź.: Płaćiśny kaž wćezera. Tendenza: mérna.

Dop. ¾12 hodź.: Cźiſche wiki, hewak kaž pśched hodźinu. Tendenza mérna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej briwnje.

	15. 11	13. 11.		15. 11.	13. 11.
Pśeńca	276-279	277-28	buny	22 28,00	22-23,00
rožka	225-230	225 230	woka	25-26,00	25-26,00
nal. jećmjeń	230-252	220-255	módre lupiny	14-14,50	—
naz. jećmjeń	196 2 8	196 206	žołte lupiny	15-15,50	—
wows	187-195	187-196	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps. wosuſk	16,30	23-25,00
pśeńć. muka	26-35,00	26-34,00	lany wosuſk.	20-21,00	9-36,00
rźana muka	33-34,50	33-34,25	poch. melasa	—	—
pś. wotruby	12,00	12,00	běrnj. kruški	25-25,75	6,00-8,10
rźane	12,00	11,75	syno, 80 kg	3,10-3,60	3,40-3,20
raps	—	—	rźana słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pśeńična „	1,00-1,50	0,95-1,20
hród	41-45,00	42 46,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	22-23,00	22-23,00	jećna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Dyrjeźźanska burza.

Pśeńca	269-274	běrnjace kruški	28 00-28,50
rožka	235-240	pśeńć. wotruby	11,80-12 50
nalětni jećmjeń	230-259	rźane wotruby	12,80-14 30
nazymsk. jećmjeń	203-218	pśeńična muka	50,00-52,00
wows	196-206	rźana muka	37,50-39,50
čefwjeny dźeśel	240-260	woka	35,00-36,00
raps	300-310	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	202-205	hród	35,50-36,00
suche truhańćki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płaćizny ręcznego skota na Dyrjeźźanskich skótnych wikach.

15. novembra.

126 woł., 265 byk., 265 kruw., 58 jaloje., 592 ćelat, 384 wowcow, 2580 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 57—60, 2. 50—54, 3. 42—44, 4. 36—38, 5. 34—35;

byki: 2. 59—61, 3. 56—58; 4. 50—53;

kruwy: 1. 52—55, 2. 43—47, 3. 32—38;

jałojcy: 1. 58—61, 2. 44—50;

ćelata: 1. 80—82, 2. 73—77, 3. 62—68;

wowcy: 2. 55—60, 3. 45—50, 4. 36—40;

swinje: (pśez 300 pt.) 81—83, 2. (200—300) 79—80, 3. (200—240) 76—78, 4. (160—200) 74—75;

rancy: 68—72.

ſy ſa pluwarjow najlépśe méridło jim wuźiwaśe a wustojaśe bok.

*** 20 000 ludźi pśchewodźa pśétonźu k rowej.** Na 20 000 ludźi *pśchewodźeśe* wutoru pśétonźu Margareta Manhardtez we Minje k rowej, so bychu njeſdaloku ſa jeje heroiſti ſtiukk cźeśćili, kotreha wopor je ga wona ſtaka. *Margareta Manhardtez dźeśe* ſ dwěmaj dźeśimaj, kotrejž běśchtej jej dowěrjenej, ga wuthodźowaci. Tśiśetneho hólcźka wsdźeśe ſa ruku, dwěśetnu hołcźku pak wjeſeśe we woju śku. Hdyž dróhu pśchekrocźiśu, pśchejźe jich piwowy wós. Pśétonźa měśeśe pożledny wokomik hiśchcźe duchapśchitomnośće, dźeścźazy wós a hołza wróćoſtorcźiś. Tak ga dźeśeźi wuthowaśchtej, mjes tym so cźeźi wós pśétonźu pśchejźe, pśchi cźimaj ga ſmjertnje ſrani. Měśto Win je ſnjeſeńożenu w cźeſtnym rowje pothowaci dało.

Strowotnistwo.

Tołſtojowe prawidła ſa ſdźerjenje ſtrowoſeje. Sławny ruſki ſpiſowaćeŕ Tołſtoj je, jako hižo we wyſokej ſtarobje ſtejeśe, w ruſkich nowinach dźeśacy prawidłow ſa ſdźerjenje ſtrowoſće woſiewił: 1. Wodnjo a w nozy w cźeſtiwem powětśe ſwiežowaci, dźeśacy abo ſo wukhodźowacź. 3. Pomérnje a jednorje jeśeś a pić, mloko mésto alkoholа. 4. Sſo pśechežźiwo ſymje ſkruźeś, dyrbimy ſo ſ łódźymnej wodu myś. Póndźelu cźopke kupjeśe. 5. Lohu a ſchćerołu drostu nożyś. 6. Wobhdlicź ſnuźu ruminu a ſłónźnu thěź, kotruž dyrbimy wobjedźiś. 7. Najkrucźiśchi cźiſtoſć, też w moraliſtim naſtupanju, to je brúń pśchećźiwo epidemijam. 8. Porjadnje a ſwědomnicźe dźeśacy, to je troſchć w njeſbožu, wobara khoroſći cźeła a ducha. 9. Po dźeśe niz harowate roſproſćenje pytacź, ale we ſwójbnje pśchebywacź. W nozy ſpacź. 10. So by ſo cźłowjek bezo cźaſ, dyrbi pilnje dźeśacź a dobre ſkutki cźiniś. A Tołſtoj pśchiſtoji: „Wołtwiśuje wſchak jenoź wot ludźi ſamych, ſo śebi tole ſbožo dobudu."

Sportske zdźeźeńki.

Franzowſaj Wambſt—Lacquehay w Barlińſkim ſchćeźenjowem wujeźdźowanju dobyłoj.

Rimo je 17. ſchćeźenjowe Barlińſke wujeźdźowanje. Po minułich ſkaźenych wujeźdźowanjach w pożlednich létach bě létuſche ſafty pśenje, kotreż na wěſtem ſthodźeńku ſportſkeje dokonjanoſće ſtejeśeše. S wuſpěchom móża wſchitcy, direktźija, pśchiſładowaŕo a jeźdźerjo ſpokojom być. Sportiſti palaſi bě pśéczeju derje wobſadźeny, tak ſo je njenjeźmy wuſpěch dobry był, ale też pśchiſładowaŕjam ſo nejje wośtudźiło, pśchetoš jena honjeńca honjeſche druhu, jedyn ſport druhi, tak ſo bě pśechežo nješto ſajimawe widźeć. A dokaź ſnaś też daloko najlépśchej wujeźdźowaŕjej, Franzowſaj Wambſt a Lacquehaj dobyłoj na ſiwojimaj ſpéćhnymaj kolomaj, tak je wſcho w porjedźe. Dokónčnuju wunoſchk 17. Barlińſkeho ſchćeźenjowego wujeźdźowanja bě ſećźehowaju: 1) Dobyćerjej: Wambſt—Lacquehaj, 327 dypkow; 1 kolo wrócźo. 2) Junge—Marcillac, 258 dypkow; 3 koła wrócźo. 3) Aertſ—van Gerch (Belgiśanaj), 129 dopkow; ſchćeźa kołow wrócźo. 4) Knappe—Rieger, 479 dypkow, 7 kołow wrócźo. 5) Huſchke—Toneni 358 dypkow; 6) Koch—Titz 357 dypkow. Cźara, kotraž je ga w tutych dnjach wujeźa, wobliczi ga na 3715 kilometrow.

S łećadłom pśches Afriku.

Snaty ſchwizaŕſki łétak Mittelholzer, kotruž je ſe ſiwojimi aſiatiſkimi rekordźimi łétami ſwětowu ſławu dozpeł, chze ga tónź tutoho mjeńaca na léćenje pśches ſyłu Afriku naſtajiś. Mittelholzer je hakle létha naléto ſe Źurich da do Teheranа létał, pśchi cźimž je 5 600 metrow wyſoku horu Demavrent pśchelećał, ſchtož je powſchitkownu łedźiwoſć ſhudźiło. S Junkerſkim łećadłom pśchełećo tehdy 6000 km. dothu cźaru w 40 hodźinach. Mittelholzer budźe tón kroć ſaſy w Źurichu ſe ſnatym Dornier-Walſſim łećadłom ſtartowaś. Je to tón ſamžny dwumotorſki łećadłowy typ ſ 900 PS., ſ kotrymž je Amundſen 1925 k połnóžneamu cźopej łećał. 20 000 kilometrow dołhu cźaru ſe Źurichа do Kapſtadta chze Mittelholzer we 28 etappach pśchewinyś. Pśenj dźeń chze pśches Alpy haž do Neapla dojśeś, druhi dźeń do Athena, wottrub dże pśches Śrjedźne morjo do Kaira a dale pśchi rěźy Nilu do kranjinow pśedawśheje němśko-rańśeje Afriki. Potom chze Mittelholzer pśchi rěźy Sambeſi haž k morjej łećeś a wottrub pśchi brjóſy haž do Kapſtadta. Po pucźu dyrbija ga hory pśchi kupołach Nila a w Ugandźe, kaž też 6 100 metrow wyſoki Kilimandſcharo pśchełećeś. 8000 fotografijow a nimo toho 400 metrow dołhi film maja ſo na léćenju ſhotowiś. Mittelholzera pśchewodźataj nimo mechanikarja Genſiſi geograf dr. Grušy a Źurišći geologa dr. Arnold Heim.

Athletiſki klub Sparta ſaſy w Prahy.

Jedne ſ najlépśchich kopaniſkich muźſtwow, je-li niź ſ zyła najlépśche w zyłej Europe (ſ wukhośaſom Jendźeſkeje), Prahſki athletiſki klub Sparta je ga ſ Ameriki domoj wróćiło, pśchi cźimž ſu też wet ſchćerokich wórſchtow wobdźeliwa je ſahorjenjom powitane. Sparta je ſi měźazy po Amerizy pućowała a we wſchelakich měſtach wſchahromadźe 12 hrow pśchedwjeła. S nich je 7 dobyła, 2 pśchehrała, mjes tym ſo ga 3 njerozhudźichu. Sparta je wſchahromadźe 40 goalow tśélika a 20 dóſtała. Jedyn hrach, Čerwenj, je w Amerizy wóſtał a budźe w amerikaniſkich muźſtwach hrać. Njeje pak hiſchcźe wěſte, haž ga tej dalſchi hraczy ſaſy pśches morjo njewróćźa.

Kopaniſke wubźěźowanja. W Budapeśće trajeſche wćezera njedźelu pśched 31 000 pśchiglađowarjemi Schwedſka pśchećźiwo Muherſkej. Też tu podźeja ſchwedśke muźſtwo je ſamžnym reſultatom kaž pśched tydźenjom we Winje pśchećźiwo Rakuſkej ſ 1 : 3, t. r. Schwedſka dóſta 3 goalow, Muherſka jenoź 1. — We Eſſenje ſaſy doby muźſtwo Wjeſćornoje Němśkeje pśched 8 000 pśchihladowarjemi pśchećźiwo muźſtwu Nańśkeje Hollandśkeje ſe 3 : 0.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći za mały rjadk 20 słot. pj. Wobstejnje so wjacore nawětki a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowe nowiny a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisto (Nr.) 268 **Budyšin — štwórtk, 18. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wojerska kontrolla w Němskej.

Konferenza swjatkarskich pósłankow w Pariśu je generala Walśa do Barlina ś nadrobnym zapśimom žadanjow pósłała, kótrejž wotbrónjenje Němskeje nastupaju. Jeli so by wotbrónjenje spokojace było, mohła konferenza namjetny wo pśiworšowanju kontrolle w Němskej komnitśiji Swjatka ludow hižo w dezembru podaś, ale najźiwe so to ńakle we naleźu stanje.

Němske knježerstwo pśihotuje kritiku pśichodneje kontrolle w Němskej je Swjatkom Ludow, a wobźebje protest pśiźeźiwo temu, so by ś pśichodnym kontrollowanjeje komisije franzowski general był. K jednanju wo tym je němske ministerstwo wukrajnych naležnosćow do Pariśa legazijskeho radźićela Fórstera pósłało. K dezemberskemu pógdanju Rady w Genfu nimski wukrajny minister dr. Stresemann jenož tehdy pójźe, jeli so tej Briand a Chamberlain pśichódźetaj.

*

Jendelśi pósłanc w Pariśu je ś franzowskim zwonkownym ministrom Briandom wutoru dłśiše rozrěčenje mél, kótrejž je so na blížše pógdanje Swjatka Ludow pozwahowało. „Intransigeant" wo tym zhoni, so je mjes Lndonom a Pariśom wo **pśaschenju wojerśeje kontrolle, powschitkownje a kontrolle wotmilitarizowaneje Porheinskeje wobźebje hyšće nicjo njeje dojednało.** Mjes tym so źebi we **Londonje na nakhwilne wobmjerjowanje kontrollowazeje kommitije pod dohladowarjom Swjatka Ludow myśla,** Briand mjenu, so byrbi **ju kontrola stajnje dale wjerej,** tola **pod kontrollu Swjatka Ludow. Banderbelde** je ju Briandowemu nahladej pśichwalikwy. Jendelśe knježerstwo pój daću Briandowemu ménjenju we wšich dypkach njepśichilkuje. Diplomatiske pśichodźenje rozrěčenja mjes Pariśom a Londonom pak po wšém zdaću hišće pśiwjedy wotewrjenja Radźineho pogedźenja k pśichesjenjeśi dowjedu.

*

S Barlina ju powźe, so ju w tu khwilu ś dobom we Barlinje a Londonje wo **zhjnych praschenjach němskeho wotbrónjenja ś wotmjerjenjom bórsomneho wotkrónjenja stajneje wojerśeje kontrolle jedna.** Nadśijeja ju, so ju jednanje hač do spoćatka pógdanja Rady Swjatka Ludow w Genfu skónći a so ju dźěławoźej wojerśeje kontrolle hač najpódźišo do kónca léta skónći. Hač budźe Swjatk Ludow w žiwojim dezemberskim pógdanju wo praschenju źledženja za tajnym bróńenjom Němskeje jednaś, njeda ju pśichośe pśichedwidźeś. Jeli so by ju to stało, nimšli zastupjeć tutemu rozpominanju ś puća njepónźe. Mózy Swjatka Ludow němske ménjenje wo kontrollowazym prawje znaju. Wědźa, so Němśka protokoll wo kontrolle ś léta 1924 njepśichpśinawa. Wjele bóle ju na němśkej stronje nénjenje zastupuje, kótrejž ju se stawom 213 Wersailleskeho rěčenja polnje podpjeruje, so móže ju pśichi kontrolle Swjatka Ludow jenož w pśichepytanje jenotliwych padow ednaś, a so njeje dowolene, stajne dohladowańske organy postaśiś, dokulaž je wojerśka kontrollowaza kommitija po prawom swoju dźěławoźej skónčiła.

Gmejnske wólby w Hornjej Schlesyskej.

Pśichi njedźelskich gmejnskich wólbach w pólskej Hornjej Schlesyskej ju Němcy w městach, hdźež maju pśichewahu, 35 mandatow, Polacy 25 mandatow dobyli. Na wsach pak je ju jenoź 48 Němcow porno 120 Polakam do gmejnskich zastupjerjow wuwolikło. Najbóle ju pólscy sozialistojo zchódowali, kótrejž ju pśiwjedy husto němskich dźěłaćerjow wuwolili. Polacy maju wotaimk w gmejnskich zastupjerjowach wulku wjetšinu.

Schulski strajk w Dortmundskim wokrjeżu.

Dla pomjenowanja dysidentiskeho schulskeho radźićela w Dortmundskim wjeńnym wokrjeżu ju evangelske starschiśe swjatki schulski strajk wobsamknuli. Na pśenim schulskim strajkowańskim dnju bě ju 8000 schulskich dźěći 3000 schulskich dźěći je schulskeje wuczby wuwostało. Starschim ju policajske khłostanje napołoji, tola budźa ju woni hudniše wutrudźenje žadaś.

Dwě njedźeli jatby za ekchiwdjenje Schachta.

Pśichedbydu swjatka wěrićelow němskostatneje banki, fabrikanta Rolla, kotrehož běchu w pśenjej instanzy k 750 hriwnam pjenježneho khłostanja zagudźili, je druha instanza w jatbje na dwě njedźeli zagudźała.

Ssejm a pólske knježerstwo.

Pólski ześim je wutoru wobsamknył, presidentowy dekret wo ezilskeju wunstawnemu wubjerkej pśichpokazaś, so by jón pruhował. W mjenje oppositiskeje prawizy je Glambitski prajił, so knježerstwo parlament wuwjasuje, kritikowańe pomèry we wójsku, protestowańe pśiheźiwo federalistiskim prózowanjam marschalka Pilśudskeho a žadajuce, so by knježerstwo źiwoje zaměry rozjasniło.

Spionaža w Jihlawje.

Ssobotu ju w Jihlawje w Ezěskoslowakskej dla podhlada spionaže sekretara kommunistiskeje stronu Jana Paufoschima a Josefa Weželiczku saseli a wokrjeżnemu ju dej pśechepodali. Pódla teju dweju ju pśiheźiwo schtyrjom wojakam 31. pśišeho regimenta pśichepytanje sajwdeli. S nich jedyn we wojerśej lithografiji dźěłaśe. Mjena wjele wojakow ju potajeja. Sajerje je ju na podkładu listow stało, kotrejž ju w sekretariatu kommunistiskeje stronu sebrali. Sstyschcej je, so pśichipad ś Pražskej spionažnej naležnosću źiwi. Zivilnaj sajataj ju we wokrjeżnym ju dźe w Jihlawje pśeheźtyschataj. Wočakuje ju, so ju hišće druhe wosoby sjimaju.

*

S dotalnym pśichepytanjom je ju wupokazało, so je ś hlownym winikom wojak Czihak ś Bona był, kotryž je hižo pśed nastupjenjom wojerśeje źłužicź, by kommunistiskej stronje pśichistuschał. Jako ordonanza pola hospodarskeho offizéra reserveneho **bataillona** pśiheho **regimenta 31** je **źebi** ś pomozu wocakśišch w mydle zuse klucze **khamora wobstarał,** w kotrymž ju dowérliwe **pisma thowachu.** Spisy pśichoz pśichi **skladnosći wotpiśowańe** a je **kommunistiskemu senatorej** Wcźeliczaju a **sekretarej kommunistiskeje stronu Pankoschinej pśechedawańe, kotrajž ju poštaraschtaj,** so ju **wuwuźiwachu. Sa swój plan Czihak** tej **wojakow** Mischkorja, **bjezpatnika Nachtweha, wojakow Ssendita, Wojanka a Mikulaschka dobu.** Wojak Czihak w kasarnach tej **sakasane kommunistiske nowiny** rossćerjeśe, kotrejž w Jichlawskej garnisonje **dawaśe.**

Wotmyślenja czeźłoślowakskeho ministra za narodne sakitanje.

We wutornischim nóznym pogedźenju finanzneho wubjerka minister za narodne sakitanje Udrzel praji, so wudawki za wójsko w lecze 1927 wuczinja 1 685 000 000 krónow mjes tym, so ju leto pśedy 1 935 000 000 krónow wuczinike. Kaž letża ju tej pśichodne leto wjetśe manewry njewotmeja. Letaśiwu dyrbi ju najwjetśa kedźbliwosć pśichwobrocźeś. Litanischcza w Prahy, Chebu, Wokonuzu, Milowizach, Bratiklawje a Koschicach dyrbja ju powjetśiśiś. Minister ju tej wobsceŕnjeśo se Schimunkowej spionažnej naležnosću sadeŕśe. Wón je jenoź ś wojimadłom w rjeźanju stótnistich poćinanjow pśheczijwo republiky, kotrejž 3. kommunistiska internazionala we Moskwje widomuje nawjeduje. K praschenju wojerśeho wólbneho prawa minister praji, so je wójskowe wojerśe zarjadnistwo po dotalnych nasłuchenjach wobsamknło, jo wostitroniś, so ju wójsko njedyb do politiskich lehiwow rossćerpiło.

Nadisk nowcho mandźelskeho prawa w Ruskej.

Ludowy komunisar Kurski je pśichedpokazał knježerstwu nacźišć nowcho zakonja wo mandźelskim prawje, wudźełanym po praschenjtkim wokolniku, kotryž je ju bolschewikiskim organisacijam w městach a na wsach pólak. Sa najnjišchu starobu mandźelstwa ju ju muzikich 18 lét a za žonske 16 lét postaji. Mandźelske a njemandźelske dźěći ju runoprawne, runje kaž zapśiśane a njezapśiśane mandźelstwa. Sezimjenje ju za katarzow hinak bydli sa měšćenjanskich wobydlerjow postaji. Na pśichemenjenjo, kotrejž je źebi wobydlerstwo zadało, je ju we knježerstwowonym nacźišku mało dźiwało. Dźeźaza mandźelska ma winowatosć, dźeławemu muża podpjeraś, a bliźny pśichiwuśni, kotriž dźěłaju, dyrbja pśichiwuśnych podpjeraś, kotriž dźěła nimaju.

Pśichetorhnjene pućowanje rumunskeje kralowneje we Ameriźy.

Rumunski kral je dla demonstrazijow, ś kotrymiž je wobydlerstwo w Chikagu jeho mandźelsku wobanilo, roshnéwał. Swoju mandźelsku je namotniwił, so by ju hody domoj wróśiła. Kralowa je tehdyla źiwój pućowańskí programm do pokojiskeje Ameriki pśichwóźiła, jo mohła 11. dezembra ś Newyorka wotpućowaś. Njedźelu je kralowa wěnz na pomnik Abrahama Lincolna, nèhdyšcheho presidenta Sjednoćenych statow, położiła.

Rumunskaj kralowitaj mandźelskaj Rom wopytataj.

Kaž „Giornale d'Italia" pische, je italska mišzija, kotraž je ju do Bukaresta pósłała, dojednała, so rumunskaj kralowskaj mandźelskaj w januarje Rom wopytataj. Italski kral a kralowa tónle wopyt w běhu léta 1927 wotplaćitaj.

Gmejnske wólby w Bolharskej.

Po dotal znatych wunoscźach je knježerstwowa strona pśichi gmejnskich wólbach porażenje poćerpita. Města ju jenoź śeźinu hłosow sa knježerstwowych kandidatow wotedale.

Nowy kommunistiski komplott w Bolharskej.

Po powěsćach je Sofije ju tam nowy kommunistiski komplott wotkrył, na kótrymž je wjazy dyźli 150 wojakow w Sofiji a wjazy dyźli 800 wokobow w provinzy wobdźelnych. Wulku liczbu **poddhladnych, mjes nimi** kommunistiskeho wjednika **Pawlowa,** ju **sajeli.** Pawlow je ju hižo wusmał.

Turkowska a Italska.

Turkowska je w stajnym njeměrje dla nadpada je stronu Italiśe, kotraž Turkowsku jako źiwoju pśichódnu kolouiju wobhladuje. Sso hrožaceho nawala italskeho wójska boju, je źebi Turkowska w konferenzy w Odeźy pomoc Ruskeje jaruśiła. Wona zama pak wójsko pola Adalie zhromadźuje, hdźeź ju nawal Italskeho wójska wočakuje. Teź Italska pśichoty na wójnu cźini. Wobstwórdźenja na kupje Rhodos, kotraž ju Italcźanam jako fejerarniśchcu we wójnje derje pśichódźa, ju śpśechne pozbuśiła, runje tak na kupzy Castello Rocco, kotraž ju jako fejerarniśchcu so lětadła pśihótowawaju. S Rhodos móže ju italske wójsko pola. Abdie sa 24 hodźin na bŕžiš wuzadźiś a Turkowsku pśichetwatać. Tehołe stracha chcedźa ju Turkojo zwinuś, Tehdóla turkowski generalny stab ći diwizije w Konii zhromadźinje.

Garibaldowa naležnosć.

Pruhowanje wschelakich dokumentow, pola Garibalda namakanych, daneho dwéla njewostaja, so je we wusłim swiśu ś komplottom stał a so je wón tón był, kotryž je italskemu knježerstwu powěsć jow tym dał. To je na to sajźitiskeho pólka k Primej de Rivera pósłało, so by jemu powěsć dał. Schpaniske knježerstwo je na to hnydom pśichi mjesły wótre wobaranjske naprawy cźiniło, a katalonšty pśichipahanjy muża won swoju rěcźeź, so ju jich w franzowskim kraju sajeli. S dokumentow je pjeza dale spóznaś, so ju fajsitiskeho pólka, kotryž je Primej de Rivera powěsć pśichinjeł, na domoźpuśu morili. Kaž „Paris Soir" pische, hišće daśle wotkrywanja ś dokumentow wočakuja.

Jendźelćenjo a konferenca w Odesy.

W Londonje powschitkownje ś tym licja, so budźa rozrěčenja w Odeźy mjes Ezjećerinom a Rudi bejom wutwarjenje wschoasiśeje ligi spěchowaju. Runje tak hebi myśla, so njedawne kjanje notow mjes Pekingom a Tokiom wo rewiziji chinesko-japanskeho witkowańskeho rěčenja se wschoasiśej konferenzu swižuje, kotraž je ju w auguscźe wotmeła. Na nju bě ju 37 wotpósłanzow Chiny, Koreje, Filippinskich kupow, Anama a krajow sesćko, kotrejž ju nadkněžnwu Jendźelskeje, Franzowskeje a Sjednoćenych statow podstajene. Turkowska a Afghanistan njeběschtej zastupjenej, hač runje běschtej ś wopredka źiwobiśej, so tej zapóśtanzow pośćeletej. W někotrych rezolucijach je ju tehdy wobsamknło, so ma ju wschechnisku univerzita załoźiś, so maja wschě staty jenake prawo pśhed Swjatkom Ludow měcź a so dyrbja japanske zakonje płacźiwosći źiwobiśa, kotrež Chinesom sakazuja, do Japanskeje pśichisyłahowaćź. Mysla hebi, so je ś hlownej pśicźinu Odeźkeje konferenzy było, so by Turkowska Italskej, Bolharskej a wšěmym druhim europiskim statam pokazaś mohła, so Turkowska njeje bjez pśhecześelow a swjatkarjow.

Jendźelska njeje ś Ruskej w žanym pśhecześelnym pomèru.

Jendźelski minister smutkownych naležnosćow William Hija je pondźelu w Newyorku wo straśiu hórnikow rěcźał. Wo wilwach Moskwy njes druhim praji: „Pśedy abo pózdźisco dyrbi ju temu kónz cźiniś. Njemózny hebi ale wikowanje sastajicź daćź ś diktaturu ludźi, kotriž ś knjeźerstwom kraja wobkhadźeju, kotrejž ani wn ajmjenšchim njeje ś nami w pśhecześelnym pomèru.

Stejk na Jawje so potłoči.

Stejk domorodnych na Jawje je so porasył. Wojerske wotdźelenja su so sa stejkarskimi cyrkodami do wschelakich stron pusčkjile. Sdobom su so žyne wotdźelenja wójska a policije w mešnach zhromadźile, w kotrychž su stejkarjo wyschnoscje wotehnali.

*

Kommunistiske njemery na kupje Jawje njejsu hischcze zyle potłočene. Kommunistojo su derje wobrónjene a najwjetschej surowosću postupnja. Jenoho wyschokeho statneho sastojnika su skonzowaneho w jeho automobilu namakali. Mnohich stejkarjow su sajeli. Wojerske pogybnjenja su so wotpósłake.

W Ameriźy so dawki spuschczeja.

W Sjednoczenych statach połnoźneje Ameriki su statne dokhody wo 300 milijonow dollarow wjetsche, dyžli wudawki. Wo tule sumum mohle so po ménjenju statneho sekretara Mellona dawki na léto 1925 źinjiźcz. Snižene by 15 prozentow wuczinilo a by so dawkidawarjam wróćilo. Na léto 1926 je so hižo nětko we 300 milijonow dollarow dawkow wjazy doschło hač je so prědka wobliczilo.

Ze Serbow.

Pondźelnica.

Štwórtk, 18. nazyc.
Swjećenja basiliki.

1849 pomjenuje so Jozef Jurij Strossmayer za biskopa w Djakowje. Wón je stajnje horliwje wustupił za zjednoćenje katolskich Khorwatow z prawosławnymi južnymi Serbami. Tohodla je założił južnosłowjansku akademiju. —Swoje dołhe žiwjenje — zemrě 90 lět stary — je zastajił za swój južnoserbski lud; ale też kulturne pócowanje drubich slowjanskich narodow je spěchował. Běše też našemu małemu ludej z nutrnym přećelom. —

1922 wotewri so w Prazy wustajeńca 50 wobrazow ze serbskeje Łužicy, kotrež běše mištr Ludwik Kuba, wulki wumjelc, molował. — Najwjetšu česć je nam z nimi dobył. — Cyły zdźěłany swět je na rjanosć našeje narodneje drasty a našeho ludu kedźbliwy sčinił. — Sluša do najzasłužbniših a najswěrnišich přećelow našeho ludu. —

Přisłowo: Wulećińjenje maš darmo, ale pychu dyrbiš kupić.

*

— We **wjedrje.** Wczera wo dwjo thermometer +13. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer +3, thermometer we nozu +10. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro. — Wyschina nadeńdze so wczera rano nad krótkorańskej Europu. Nišina leżesche nad dołhorańskej Europu. Dalsha ušina bě nad wjeczornej Europu. Dokelž schkleńza na hrosne spaduje, so wětrje pschiwiližuje a nasche wjedro wohrožuje. Może pak też być, so žyzny wětr je rosczěri. Jutse pjatk zhodźa žłónczko 7,30 hodź. a zhowa so we 4 hodź. pop. Měsačk zhadźa pop. 4,26 hodź. a zhowa so rano 6,37 hodź. Jutse je polny měsačk. Pschedchenak staja rjane wjedro.

— **Hischcze wschitkim derje w pomjatku** je łońschi rjany žerbski konzert w „Krónje“ w Budyschinje. Jenonmyślnje wuspěchowachu nowiny, němčke kaž žerbske, rjanosć bohatstwo a hłuboki smysł žerbskeho ludoweho a wumělskeho spěwa, kiž so mózne do dusche łužeho pschitwopłuchaŕa sanuri. Kaž drje je nětk nimale wschitkim znate, wuhotuje swjatk žerbskich spěwnych towarstwow też létsa sašo we salomaj Króny a to pschichodnu sriedu, 24. nasymnika, tajki rjany konzert. Khór nětkuše 200 spěwarjow a spěwarkow, kiž kaž hižo loni, knjes wyschichi wučer Skodeńk nawjeduje, pschedenješe najrjeńsche ludowe spěwy. Snadź ći tjo solisćojo chadźa wopytowarjow je swojim wumělskim spěwom swješelicą.

Pschewod spěwow a narodnych rejow leži we wupruhowanymaj rukomaj naschcho hudźbneho mischtra knjesa Bjarnata Krawza. Tak je wschо naslépje pschiprawjene, nětk saleži jenoź na naš, so tam w prawje bohatej liczbje dźemy.

— **Nastupa sapodaze wopytnow wo žitraschczěpjenju.** Žitraschczěpjenske wopytnu, kiž su privatni lěkarjo wustajili a lěkarske wobjima wo wutšwobodźenju wot žitraschczěpjenja dyrbja so hač do skónczenja protyczneho léta w Kupnizy na Snutskowej Lawšej hatu 1, wo stwě. 1, w pschisiewjerskim hamcze wobydlerjow, pschedpołožiźe. Na bźenjnische hamtske wosiewjenje s tutym pokasujemy.

— **Wohnje.** Njewažny ležny woheń nasta wutoru popołdnju w 2. hodźinje w Cjschonjanskim Jaju. Woheń dźěłacerjo kopornika bórsy poduschu, so sawokana Zibotska wohnjowa wobora sapschinitu nje tzrjebasche. — Dale nasta wožera frjedu popołdnju wokoło 6 hodź. we winzy jeneje leżownoscze pschi Murrskim puczu woheń. Tam bě so wuhło sapaliło. Někotři sawołani susodźi wobornizy wohenčk spěschnje poduschu. Na twarjenju žana schkoda njenasta. — Skónczuje wosiewi so hischcze wjeczor w 9 hodź. woheń w Johnej dźěłarni. Tam bě so gratowu komor w draschczetkej sali sapalił. Hnydom zawolana wohnjowa wobora sala woheń s wodu, kiž s bowami pschinoschowasche. Komor, drjewjana ješcza a někotre drjewjanske regale su so spalile. Kak je woheń nastał, hischcze njeje znate.

— **Sapiš płaczijnow firmy Alexander Trepte we Budyschinje** sa 1926/27 k wutornischemu nalladej pschipołożichmy a sćinimy naschich cytarjow na njón kedźbowych.

— **Paducha sajeli.** We nozy k pónđeli kradny paduch s jeneho optikarskeho wobkhoda na Khěžorskej dróży s rozbiczom schkleńzy w klamowych durjach wschelake optiske wěcy. Nimodnjy ludźo su padcha do kradnjenja wokoło 3 hodź. a po kradnjenju wokoło ¼5 hodź. z cježkim nahribjetnikom hicź widźeli. Tola tole paduchstwo je so bórzy wujasniło, dokelž je kriminalna policija paducha, s każa wupołasaneho dejerja Hanja Johna, kiž je so 25. nowembra 1901 w Porschdorfje pola Schandawy narodźił, sajała. John pschińdże pónđelu popołdnja do wobkradnjeneho wobkhoda a powědasche, so wě, schto paduch je. Hnydom sawołana kriminalna policija žebi pachola bliže wobhlada a swjezi je wim starcho znateho, kiž je wosebje w pożlednim czasu w Czěskoslowakskej jako zyrkwinski paduch dźěłak. Pod czišcźcym dopokasnowm pschecźiwo njemu słónczeje też pschiha, so je so wobkhoda dobył a to samkulk, bjes zobutpomocnikow. Sdhow, do kotrehož bě kradnjene wězy donjesł, dyrbješe jenoź sa pschimérjene „klinczaze wotschkodźenje“ pschera dźeć. Njedźiwajcy dołkadneho powuczenja, so kriminalna policija k pożrědowanju tajkich wobkhodow žaneje prokury nima, won zwopředka tola wot swojeho žadanja njewotstupi. Hakle na pósdnim popołdnju płaczisny sniji a bě też słónczeje swólniwy, so by kriminalneju sastojnikow s mandźelskej wobkradnjeneho do swojeho „transpitschkada“ donjedł. Tam namakachu też wězy, kiž bě John optikej kradnył a po malo wězywustojnem waschnju blizko Lětneho dźiwadła w Bismarckowym haju sarkł. Po swojich dotalnych khłostanjach drje John tak rucze składnosć njesměje, so by ko kriminalnej policiji sa podobne wobkhodne pożrědnistwo postieli.

— **Krabnyli** su 15. 11. 26 popołdnju wot 3 hacź 5 hodź. se Sadnjeje bohateje hatzy a rózża Butrowych wikow ruczny rjeblowany wós, bólnoschery barbjeny. Do rjeblisnoho, prěkuschow a dna staj pišmikaj „A. K.“ wupalenaj. Wězowu. fódzelenja pschińtimuje kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Motorowy kolešat** wutoru popołdnju wokoło 2 hodź. na rózku Biedrichoweje a Karloweje dróhi do kolejarja sajdźe. Kolešo so žyzne wobschkodźi. Wobaj kolejarjej do cježnje. schkody njeschkińdźechtaj.

— **Pohroma je wudyrila** mjes skotom ratarja Alwina Gochta w Njesnarowach cźo. 2.

Předźenak

měni, so jo jeho protyka też derje w schuli pschi tak mjenowanej dźěłanskej wuczbje trjebacz hodźi. Dźěći na wsy dyrbja so na protyku smuczicź, dokelž dyrbja wěsće, so zo słónzo a měsačk khadźatej a so khowatej, kajke wobliczje měsačk pokasuje, kotre planety (khodźaze hwězdy) na njebju steja. — Tohodla je Pschedźenak też w tutom lećе wjele prózy na kalendarij skopował, kiž je so wosebje sa Budyski meridian woblicził. Pschi sthadźenju słónza ma je wobkedźbowacź, so je nasponmjeny cźas sastupił, hdyž je pokojza słónza widźeć. — Léto 1927 budze s astronomiskeho stejnischcza wulzy sajimawe. Tuž njech so tola starschi dźěći na to smuczа, do protyki sthladowacź a s njeje wukmjeć. — Kedźbujcze też na rjane pjecź pschirunanja, kiž Pschedźenak wo hwězdach podawa! — Sónnano jemu žerbske dźěći bórzy hischcze druhe a rjeńsche wunamakaja! —

S **Hnaschcz.** Pschi wólbach gmejnskich sastupjerjow so wot 263 wólbohmanych 244 pschi wólbach wobdźěli. Prěnja liczina dosta 133, druha 72 a tśeća 37 hłosow. Dwaj khłopaj běschtaj njepokaźiłej. Potajkim ju wuzwoleni wot prěnjeho wólbneho namjeta wurzeź Voigt, kubleŕ Ulbricht, žiwnoscźeź Rjelka a fabrikant Hermann Lehmann, wot druheho wólbneho namjeta wuswolischtaj so tepśeŕ Postel a sormaŕ Erich Solan; wot tśeśeho wólbneho namjeta pak so inspektor khorownje pokładnje Hermann Zimmer wuswoli.

S **Boschcz.** Pschi wólbach gmejnskich sastupjerjow dosta Schworzowa liczina 43 hłosow a 3 hdyž, Haaserowa liczina 56 hłosow a 3 hdyž a Dürrichowa liczina 24 hłosow a 1 hdyž.

S **Wjeleczina.** W nozy k wutorje wotpali so w Hornim Wjeleczinje brózeń z hródźemi ratarja Jura hacź na murje. Dla njepschihódneho wětra pschescheźi woheń też na domje, kotrehož tśechu sniczi. Jich a ratarske masćiny so zobustpalichu. Stót mózacu wutkowacź hacź na někotre kury a hołbje. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate. Nimo tudomnych tśioch wohnjowych woborow pschijědźechu wobory z Tucźic, Schěrachowa, Korsynja a Roswodez.

S **Lutobrjo.** Sjawny pucź z Budyschina do Minakała so dla napowmjenja na Lutobrjańskich honach pschi dwórnišchcźu wot 19. hacź 25. t. m. sawrě. Jěźdny wobkhad pokasuje so na Kamjenez a Radwoŕ abo na Měrkowsku zgholenczu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tu wotnuž so sasidźenu njedźelu zhromadźizna wójnišich wobschkodźenych a wojeŕskich wudowow. Wopyt bě nimoměry bohaty. Knjes Ulrich pschitonnych powita a poda dnjowny porjad, kotrehoż hłowny dypk bě pschedposchi knjesa Wiecki z Budyschina. Won namała měrne poćinkarstwo. Nječnik pokasa na to, so je wobstaranje a sastaranje wójnišich wobschkodźenych a wojeŕskich wudowow statowa najwyschscha cźežeź, kotraž dosahła je. Wjele wójnišich invalidow pak nusu cźerpi. Sastaranje njeskónczuje so pschecźo po słowje: „Dźak wótrjenu kraja je wam wěsty.“ To so njeje dopjelnilo. Nimo méry wažny sa pschichodu tych, kotrymž tele słowa płacźa, je, so staranje z organizaziju w swójtu wostanu. Wjele je tych, kiž nam mordarśku swětownu wójnu wschednje psched wocźi wjedu je swojej brašchnosću. Dołahaze sastaranje nimóli stat žiwotnim „wójnišim woporam“ njedawa. Skowa „Nje možne, hrědki tu njeju“, su prózdne rěcze. Tak widźimy wschelake wězy „tammych“, kiž dostawaju, ale jednoŕym njemóże stat dawacź! Lěpsche sastaranje wójnišich ranjenych móże jenoź sakoń pschinjesecź. Sserbšjy wójnišy ranjeni, stejeze krucze k organizaziji, wasche sastaranje pschinješe jenoź sakoń, stat sam wot so niczo njeda. Njedaiće so druhim swjastam popadnyć, kiž so wo sastaranje wójnišich ranjenych a wojeŕske wudowy njestaraja.

S **Běrmjenja.** Tudomne gmejnske wólby mějachu sćežkowaźy wunoschk: Wólbny namjet Marta Röhly dobu sebi 2 ždźe. Wuswolenaj sastupjerjej staj blidaŕ njeješeše so za njej, hdźež Tanaško hischcze na kromje žiwéliny so kombdźeše.

Schibale wona jemu saspěwa wróćo.

„Njewěŕ, holczo, pachołej, kaž tamnom' falschnom' pžej,
„Rubi cźi wón rucze wěnz, a do wutrobu biwa rany,
„Kušnje-li cźe falschny póš, tu ranu mójesch hojicź,
„Pšcheradźi-li luby cźe, mójesch jenoź haišu sjomicź.“

Potom strowješe hischcze ras naspjet, sawróći ńonika a jěchasche preczku.

IV.

Stasija.

Nunja je jenje srodźenej twórbje lěžneje pschirody stajesche tu huzuśiśi dwór na schěrokej selenej łuczinje. Domske a desćina bóchu z paženych seśenow derjeześenych jdonkow stykane; jich schérobrunje barbno kaž te selene mochcźaźiny na schindźelowej tśěšce, s kamjenjami wobreženej, rěcza wo wjedrach a njewjedrach njeliczomnych lět. Wobdale wot derje wudłožbjeneho (wupłestrowaneho) pschibywaśchcźa, pschebahuje domśe, na šnadnem kopaczu stojo, mjesnsche twarjenja, ńolnje a wotewrjene hródże, kotrež jo wobdawaju. Na dworje bě cźišno, jenoź starz a staruschka jedźeschtaj na kawzy psched khěžu na słónczku a dakotage kosche hrjebachu w jenom kucźišu. Schtoź se schtyrinohatych skoczatkow k statoŕej pschikłuschcheschje, pschekhodźowatsche so wonka psched wrotami, na kotrehoż wudwjernjach hischcze trawiśchcźo a źwjezene łapoty se źwjedźenja źwj. Jurja bo selenjachu, kotrež šakitowachu ludźi a śwérjatow pschecźiwo stemu łuśtanju. Schěre a brune howjadła leżachu lěnje pschecźuwajo na łuzu na słónczku, kaž łażachu po hórśtem nawišu a korcźate hunczata rujachu mjes lěžnymi jdonkami sa khłóschcźenkami. Nad wuśtej schcźežku z wsche leżaneje łucziny stupasche starschi muž, z kosu na ramjenju, ke kamjenju pschi dworownych wrotach. Klepanje koły, kiž dopaśtyśeho spěwa tohole žiweho wobrasa jimaju klinczeschе, pschiwabi žónšku z domu. Rucze wona pschez dwór pschebéża.

(Pokračowanje scźěhuje.)

Stazija.

Wutrajinske powědańczko.

8] (Pokračowanje.)

Dóniž njebě jeje wěz srjadowana, sda so, so holczka na niczo druhe njedźiwa. Potom pak wobroći so k Tanaśkej.

„Dokelž tebje tudy naśidźemy, Atanasijo, salutujemy žebi pucź do Koliby. Pschińdźesmy cźi powěźcź wot Nikolaja, twojeho bratra. Won prošy cźe wo twoju słužbu jako starosta (praschеŕ wo njerwjestu.)

„Mětko dźe so won wożenicź? Je to Stasija, wo kotruž dyrbiju so ja na njeho praschcźeź?“

„Ty ty prajił!“

Tanaśkej pothumuri so cźoło s mjersanjom, to hnydom napadze.

„Uha, uwej, bě wona tebi ńamomu luba?“ śmějeschе so Eli.

„Ta běsche někotremuźkuli hižo luba.“

„Schto mamy bratrej rjeź?“ Elena wobroći so a chzyschе hižo wotenicź.

„So pschińdźemy. Bratrej njeniócźemy tajku słužbu derje wotrjeź.“

„Tuž podaj so hnydom dźenja na pucź. Wostajimy cźi žwobodneho cźežneho konja wróćo.“

Eli so hižo wjagy njeśmějeschе.

„Kał?“ sawoła won roshněwany, „ty naš ńamych wostajiśch? Had njech cźe kušnje! Njejsu to pschecźo žónske a ženitwy, kotrež njesłoża na muża pschinjeśu?“

„Hdyž cźłowjek tebje takle rěcźeć hłyschi, by měnicź dyrbjał, so ty doma w ńamom njesłoży žiwy. Ja budu to twojej duschnej Nastiji prajicź.“

„Schto někto mamy sapoćeźcź?“ rjekny Eli, „hdyž naš ty wopuschcźiśch?“

„Ważiłij budze naš sastupowacź, ty móżesch jemu so dowěricź, kaž bo nam dowěrjesch. Wschako tola złyschichi, schto naš wota. Mój njemóżemy bo tola stajeeź, je starostu być. Njejźmoj mój stajnje jedyn za druheho bywałoj?“

Elena njebě wuczakała, dóniž běschtej bo stronje wujedналej a po dobrem roseschcźej, hižo jěchasche horjeka po nawišu, ale źwojeho konja pohonjejo, bě ju Tanaśko bórzy doseźahnył. Sa nim njeješeše bo Petrowa hra na trunach se wjeselnym spěwom:

„Rjany domcźk ma śuśod,
Lubu jónku w khěžy,
Bjes khžzti kym khudy žiwy,
Bjes jónki a bjese śboža.“

„Sstyschisch, Elena, schto tón spěwa? S wutrobу mi rěcźi.“

„Cźeja je to wina?“

„Schkropawych bolzow, kiž naš zaspěwaju.“

„Ty by chzył rad s naschcho erta śjuschcźeć, so wschě rjanolinki w dolinje za Tanaśkom žedźa.“

„Schtóž je lischcźi, źwari naš błasuja.“

„Schtóž njewěrnosć rěcźi, tohomuja.“

„Schto by nam pomhało, hdy bychu wschě druhe w dole sa nami žedźite, a jenoź naš ta najrjeńscha.“

Tu so wona nadobo s zyłej schiju wuśmja. Kaž błónczna pruha pschesćoczi jej wjeśołosć po bledem lizu. Krašny bě to napohlad.

„Ssym ja tajka wulka błasiuza?“ so wona wopraschа. Dokelž s pschecźelnym wócźkom na njeho kuknу, cźerjeschе won chrobłe źwojeho konja a jeje boku a sahanjeschе so za njej. Alle spěschnje stłócźo źwojeho konja da jemu do prědka wustoćicź.

„Kedźbuj, ty mi konja splóschischi!“ a jěchasche trochu do prědka. Pschi bliźšej źwětlinje posasta a wotbocźi po schcźežeju.

„Schto, ty njewróćiśch so ś nami domoj?“

„Hakle jutśje so domoj wróćimy. Poźełstwo wot nana wjedże naš k jeho žonje.“

Postrowjo wona śiwasche a jěchasche po mochowem pschestrěnju źwětlinу wotbał.

„Na horach seleni so jědła
A w dolinje buk.
Sa horami bydli lubka,
Kiž ja se žadoseu pytam“,

Mar Röhla a samkar Měrčin Pětšch. Sjednoczene wólbne namjetu Jakuba Lehmanna, Ferdinanda Haufu a Wilhelma Krawsy dostachu 5 zyndkow. Tu wuswolichu so zastupjerjo Jakub Lehmann, Jurij Hyzka, Handrij Helgest, Wilhelm Krawsa a Arno Petrich. Wobdźelenje pschi wólbach wuzjini 98 prozentow. Sjednoczene wólbne namjetu zu jene zydko dobyte.

S **Klukscha.** Pschi gmejnskich wólbach zaschadzu njedźelu wuswolichu so na prěni wólbny namjet cżile knjeza: Jan Harstein, Hermann Schuster a Jan Rychtař. Na druhi wólbny namjet wuswoli so knjes Mersiovsky, knjes Maks Guda, na tsećí namjet, knjes Jan Jando na schtwórty namjet a knjes Arnošt Lehmann na pjaty namjet. Wólbne wojowanje w cżichim je jara stutkowało a wobdźelenje pschi wólbach bě jara zylne.

S **Barta.** K wólbam gmejnskich zastupjerjow schadzu njedźelu běchu schtyri wólbne namjetu postajene. Prěni namjet dosta 63 hłosow a 3 zastupjerjow (hospodźenzař Schuster, zimnoscżer Ssymank a revěrski hajnik Hennig). Druhi namjet dosta 133 hłosow a 5 zastupjerjow (administrator Marquard, zimnoscżer Czech, šedlarski mischtr Puttrich, khěrwowbudźer a dźatscżer Schmidt a twarski pschedewzaty Hänsel). Tsećí namjet dosta 46 hłosow a 2 zastupjerjow (hospodźenzař Grofa a zimnoscżer Schéza). Schtwórty namjet dosta 28 hłosow a 1 zastupjerja (dwórnischczowy pschedstejescżer Schokta. Mésscżanosta Schkoda bě z wólbnym wunoschkom jara spokojom, dokelž su njedźiwajuz cżesćich wupadow pschecżiwo gmejnskim zastupjerjam dla twarjenja wodowoda jich sobu wolili a jim z wólbami dalsche dowěrjenje wobswědczili.

S **Lichanja.** K wólbam gmejnskich zastupjerjow běchu wola nahi tři wólbne namjetu zapodali. Na prěni namjet (socjalnodemokratow) wuswolichu so knjeza Karla Michalk, hospodźenzař Hendrich Rudolf, pjekarski mischtr Hermann Donath. Na druhi wólbny namjet (němsko-konzervatiwny wuswolichu knjeza rycżerskubleja Saku a na tsećí namjet (holowdarska strona) knjesow Janu Schibala, Roberta Matschiju a Hermanna Matschiju. Pschi wólbach wobdźeli so něhdźe 78 prozentow wólbowskich wobydlerjow.

Se **Sdźerje.** Sa gmejnske wólby běchu w naschej wsy dwě katolisce a jenu evangelisku lisćinu postajili. Wjesny duchowny je swjatał, jednotnu lisćinu poswjaścżi. To pak so njehodżesche pschewjesć. Pschi wólbach dostachu katolscy 4 zydła, evangelscy pak 3. Do gmejnskeje rady lisćicza něhdźe cżile knjeza: Jan Wowczerk, Mikkawscy Kilian, wuczer Hajna, revěrski hajnik Berger, Herman Czabran, Arnošt Mjerwa a Jan Seuda.

S **Kamorz.** „Wosrał w dobrym tróischći, žuschoł tolsć pożeži", tuto hrónčko so tak prawje na naš hodźi. Dwě lěcze dołho naš hejtmanstwo napominasche a kónczinje nuzowasche, nowu hykawu kupiś, dokelž so stara po hmjerći knjesa dra. Hänela zaczišny. Tuž so skónczne gmejnske zastupjerstwo rozsudźi, pjenjezy posczicz a sebi hykawownju nahwarić a do niese nowu hykawu kupiś. A tak stoi wjelko knjesaj twarik. mischtraj Löhnert a Rjeczka hykawownju naiwarikoj. Sykawownja postawi so pola knjesa Schobera w Budyschinje kaska a zaměrjany napohlad w naschej małej wjesy w dole. Sykawa so pola knjesa Schobera w Budyschinje kaska a zaměrjany thdżeń wot Koebe z Luckenwalde pschihdże. Tak naschu gmejnu někto cżoje wobsedżi, mjenujzy: hykawownju, hykawu a hromadu dołha. Tola z nadźiju do pschichoda, so njeschykmy trjebali z nowej hykawu husto k wohnjej khwatać. Tola njech wona też Bohu k cżesći a blížschemu ke pomozy słuži.

S **Bukez.** Pokutnu žrjedu popoldnju wotmě tudomne kupowańske a pschedawarske druzstwo (Bezug- und Absatz-Genossenschaft) zwoju generalnu shromadźiznu, na kotrejž běchu zo nowowólby. Zyke pschedsedstwo se wuwjazom knjesa farara Mjerwy zo sazo wuswoli, kiž dla wschelakich njeluboscżow zwoje zastupstwo we dohladowarstwje złoži. Na jeho městno so knjes Reinich z Wujeschka wuswoli, kiž wólbu pschija. Też shonichmy, so je wschitko w dobrym rjedze a so wuschitka ruka jara derje dźeła. Knjes pschedsedźa Rychtař wobzarowaschе, so je hischcże wjele liwtich hobustawow, kotrjž poła druhich pschekupzow zwoje tworny kupuja; zdyž tole było njeby, bychmy ko hischcże wjetschepo wuspěcha wjeselicz móhli. Knjes Schürz z Kolwaj wobzarowaschе wulkup knj. farara z dohladowarstwa a mjenowaschе jemu dźakne słowa a pschitomni se stanjenjom se zydłom dźak wobtruczichu. Na tónzu so hischcże tón a tamny na nješto male huntorjeschе, ale pschikłowo praji: Kiž mohł wschitkim ludźom prawje cżinicz, ma so hischcże narodzicz. A tak je so kózdy zyokojom se łapalenej trubku do swojeho statoka wrócził.

S **Kotez.** Dokelž naschi wjesnjanje krucże hromadu steja, je so poradźiło, w naschej wsy hladajo na gmejnske wólby jednotnu lisćinu wutworicz, tak je pola naš wólbow trjeba njebě. Jednotna lisćina wopschija jedźenajze mjena: Paiwok Hoker, Arnošt Herzog, Arnd Lorenz, Jan Nowak, Arnošt Michold, Richard Krawz a Jan Grofa.

S **Lubija.** Dwar żelesniz z Lubija do Hornjeho Kunnwalda widżomnje postupuje. Pschi pschihodnym wjedrje chodźa żelesniki móst pola Dażinka w dezemöru dotwarić.

Z **Worklec.** Jedyn tudomny šulski hólčec bě njedawno ze zamknjeneho kaška při wjesnym kupežim hace wjetšu dźělbu karpow pokradnył. Woprawdze dźiwaz so dyrhimy, z kajkim mištrstwom je tutón młodostny njekničomnik wšitko wukonjał. Ale přez jednanja, — dokelž pakostnik spyta samo na druhich towaršow a nimale zjawnje ryby wotstupić, — přińdże wěcka njejakey na swětło. — Haj, někotre wospjetnje selone plisty abo wjelestronisecy wuley wukhwaleny srědk, njepalenu brězyčku skutkowaś dać, budźichu bjezdwělnje wše ze nakhilnosće spěsnje podusyle a lóšt jim wzale. — Tutón pad pak znowa napomina starších, dźěcom tutón bohužel jara rozsěrjecy njepočink swědomiće wotwućić; přetož přestupjenje sedmeje kazanje je zakład nuzy a hubjenstwa.

Z **Haslowa.** Zły wukóno mějachu zańdźenu njedźelu pola nas kermušne reje prěnjeho dnja. Haćrunjeż najprjedy so wšitko na žurli w harmoniskim a zwučenym rjedźe wotwiwaše, nasta nadobo, jako by zły njedobry do rjadu přitomnych rejowarjow zajěł, mjez nimi rozkora a njeměr, štož pak mješe też bohužel zrudne scżěhwki. Wésty W. z Hrańcy, kotrehož dla so we woprawdźitosći njeluba wěcka cofaše a kiž wjacy cyle stróžby njebě dla njesmérneho wuživanja alkohola, hewrjekaše a so motykowaše po žurli k pohórškej wšěch wopytarjow. Hdyž jemu skónczne tamni a wjesni hudźbnicy njepřistojne zadźerżenje zakazachu, njewotmjelkny, ale harowaše dale a wohrożeše samo hercow z piwowym karanćkom. Po krótkim přemysłowanju sadźichu ptačka na khłódny powětr. Při nětko nastałej přimańcy jeho tola přemochu a k zemi pobichu. Bórzy dospóznachu mnozy, zo je tu lékaiska pomoc za ranjeneho nuzna. A ruče z dalokoreczakom zawołany Pančićanski lékar, knjez dr. Till poruči a wuwjedże spěsnje přewjedżenje W. do bliżšeje Worklećanskeje khorownje (štož z pomocu swojeho awta wukonja), khudež zranjeny w tu khwilu bjez nadźije na wustrowjenje leži. Je sam z winikom, kaž ze spuščomneho žórła zhonichmy. — Njejsu čertowske wopojeńske napoje hižom mnohim ze njezbožom a zahubu byłe?

Z **Knlowa.** Mandźelska tudomneho ratarja Jakuba Pjacy namaka na synowym přatve zmijicu, kotrejž so njemałe wustróża. Z pomocu swojeho mandźelskeho wjerchny njeprošeneho hosća na dwór, hdźež jeho skónczowaštaj. Zmijica je najskerje z wotawu na přatr přišła.

Z **Kulowa.** Na puću duchy z Wóslinka zamkarja R. Kienasta njeznaty kołojezdny přejédże a jeho do přirowa ćisny. Kienast sebi ruku wyše łokća strašnje złama.

S **Wulkich Sdźarow.** We wobsedźenju zyrkwinskeje rady a zyrkwinskeho zastupjerstwa, kotrejž so sandźenu njedźelu w schuli wotmě, bu wobsamknjene, so dyrbi so pschichodne nałéto zyrkej a wěža znowa wobnjetkać. Po naczisiu twarskeho mischtra Jurka budże to 5000 hr. płacżiś. Wobzada pak so nadźija, so tej zyrkwinja wyschnosći dźeł kóstow pschewosnje. — To je jara k powitanju, so ma naša Bożi bom zazo dostojny zwonkowny naposlad dostaci, pschetož tón cżas je wobnjetk na wjele blakach wobżebje wokoło wokna z wotpadał.

S **Cżikowa** pola Wojerez. Sandźenu sobotu, 13. nowembra t. l. zastupjerjo gmejny, schulśe pschedstejiescżerstwo a twarjey dźěcżerjo Hrodkowskeje Mittagez twarscheje firmy nowu schulu sbchadu. Mjeschelale-li dotalna schula — kaž zyła Cżikowa — na wuhlu, dha trjebali jenoż k staroj schuli někotre městnosće pschitwaricż, dokelž je schula hischcże derje sdźerżana. Hjom 7 lét dołho traja jednanja wo twarjenju noweje schule, pschi kotrychž stej gmejna a schulśe pschedstejiescżerstwo na khwalobne wašchnje sa po mózmosći spěschne a ja schulu pschihódne rozsirjanje należnosće wustupowałej. Tola cżaż wothódnoscżenja pjenjez a wschelake wonkowne pschecżiwnosće fadżěwachu twarjenju, so bě hakle lětsa nasunuł tak daloko, so mócżu schulu twaricż zapocżeć. Nětko je nowotwar seběhaty a budże najskerje k 1. haprelej pschichodneho léta zyle hotowy. Sdźiwi so hižom nětko prajeć, so budże nowotwar je swédkom, so mjeschitej gmejna a schulśe pschedstejiescżerstwo wulke frostunjenje za bjezo schule. Ninio schtyrjoch schulskich jitiwow dostanje nowa schula hischcże jitiwu za wuczerjow, bydlenje za domownika, pschipraunu ke kupanju a turnowanjsku salu. Dźiwajo na cżezki cżaż njewobschitija twarjenje žadyn lukuz, khowa pak wschitko to we žebi, schtož też bo wjesnjeje schule hischcża.

S **Wjelezeje.** Njeschykowany podawk sta so w 1. schuli we Wjelezeji. Wuczerka knjesna Wicez chyżsche pschi zwoczatku turnowanjskeho zwjeczenwanja halu z cżerstwym powětrom pschedniez dacz a zwotczerja k tomu wokna. Nadobo pschiźidże schulśi domownik Wehnisch do hale a wuczerzy wumjetowasche, zo je wokna zwoczinjała. Wuczerka jakoża žehi tajtu njeharbitosću a kajsche domownika B. z hale, pschi tom so jeho lózy dótkny. A nětk ta so, schtož ikoro wérje podobne njeje. S njecżitliżowym dźerżatkom da so domownik do wuczerki a ju tak njekrafnuje zbi, so dyrbjesche franjena někotre dny we łożu ležo wostacz. Podawk su hnydom statkenemu rěčnistwu wosswěwili.

S **Rychwalda.** Posledne léta cżasnik na naschej zyrkwinej wježi jara na hłabokej starych lět cżerpjesche a cżaż jara njeporadźaše pokazowasche a słónczinje zyle sasta. Wot poslednjeje njedźele nam sazo prawy cżaż pokazuje. Knjes zamkarski mischtr Handrack z Rychbacha je cżasnik dokładnje swonporedżał. Nětko sazo derje a prawje dże. Njech so nětko też dypkowuje po porjedżenym cżasniku słoźuja.

S **zamy Brigitty.** 32-létny elektrik F. J., kiž w domje sa njeżenjenych bydleschе, pschi elektrowodże sa wożenje wuhla dźělasche. Dokelž elektrikli prud wopali se semju swojasa, jeho milina dyri a na městnje mori.

S **Drěmje.** Njedźelu wjerzor pod tśichu Domaniz brošnje wozeń wudyri, kiž je najskerje se sasiadnjenjom nětiny nastał. Ninio wjesnje wohnjowoje wobory pschidźejescżichcej hischcże motorska hykawa Dubrawiskich elektriskich dźěłarnjow a hykawa se Sprjejic. Shromadnemu prózowanju wohnjowych woborow so poradźi, wozeń po 2½ hodźinkach napinanju zalecz. Brózeń je so wupalił. Wschě žně su sniczene.

S **Lubjojesa.** Hubjeny wumoschk mějesche hońtwa, kotruż so na tudomnych honach wotmě. Tśiży, kiž běchu z dlíka a dałoka pschepytscheni, sasiscżichu jenoż — jenoho karnikla. Sbożowemu tśiżu, kotrehož wikowarja Zomaka z Knlowa, sa honiwjesćerskeho traka wuwolachu.

Gospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 18. nowembra 1926.

Cżeły.

Berlinska burka sandźenu wuturu žamy wobras, kaž hacż dotal pozicżowasche. Po zlabym zapocżatku kursy nekotrych cżelow barje bijachu. Dołżne lisćiny běchu powschitkownje zesłabjene. Wójnika pożczonka staji so na 8,16½ hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki tehorunja wjele noweho njepschinjeschechu. Pschecżiśne płacżiny so skerje wobrjeschowachu. Druhe druzinu zila swoje dotalne płacżiny zakhowachu. Wuturu płacżesche zentnar

w Berlinje:

pschenicy 13,75—13,90 hr., rožči 11,25 hr.
hacż 11,50 hr., nałčnicho leżnjenja 11
hacż 12,60 hr., najmjenscho 9,75—10,40 hr.,
wowsa 9,35—9,75 slotych hriwnow.

w termijowym wikowanju

sa dezember: pschenicy 14,50—14,55 zl. hr.,
rožči 12,02½—12,05 hriwnow,
sa měrz: pschenicy 14,52½ hr., rožči pak
12,37¾ hr.,
sa meju: pschenicy 14,47½ hr., rožči 12,52½
hacż 12,57½ hriwnow.

Swinjaze wiki

sandźenu wuturu w Berlinje.

(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pschihnali 332 khlachow a 603 prohatow. Te płacżachu:

běhaki:

wulke	72—86 hr.
strjenje	52—72 hr.
małe	30—40 hr.

prohaty:

wulke	23—29 hr.
strjenje	18—23 hr.

Wiki běchu žnadne, płacżiny skerje słoczene.

Na pschedań.

Prohata, Kirschner w Jězowje 22.

Konje, sylnaj, šwahowane tuklo w Stróži pola Rakez 4- a 6-létne, Pohrisch w Jeschizach. — 4-létnaj, dansej srědzaj w Dubrjenku cżo. 3. — 3 sylne, tunjo na pschedań w Drježdźanach, Löhnitzstr. 3.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Dokelž su wukrajne wiki słabiche, też na tudomnych so płacżiny wotdźerżachu. Tendenza njewuwita.

¾12 hodź.: Rožka skerje žadna, sa posdźiske termije rožka a pschenica wo 5 pf. tuńschej. Tendenza niewobstajna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symło po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	16. 11.	15. 11.		16. 11.	15. 11.
Pšenica	275-27-	276-279	bury	22-23,00	22-23,00
rožka	239-240	239-240	woka	25-26,00	25-26,00
nat. jačmjeń	230-252	230-252	módre lupiny	14-14,80	—
naz. jačmjeń	196-208	196-208	žolte lupiny	15-15,50	—
wows	187-195	187-195	zeradella	—	—
kukurica	201-206	201-206	raps, wosušk.	16,30	16-16,50
pšenź. muka	36-39,00	36-39,00	lany wosušk.	20-21,00	20-21,00
rżana muka	32-34,25	32-34,25	poch. melasa	—	—
oś. wotruby	12,25	12,00	běrnj. kruški	25-25,50	25-25,75
rżane „	12,00	12,00	syno, 50 kg	3,10-3,80	3,40-3,20
raps	—	—	rżana słoma	1,75-1,80	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšenźana „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	40-43,00	41-45,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	22-23,00	22-23,00	jačna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

16. nowembra 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woły: 269.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	56—58
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	51—54
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	45—48
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 236.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	55—57
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałowy a kruwy: 881.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	45—50
Połnomjasne, wukormjene jałowy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	37—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowy	27—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowy	22—25
Mjenje a spatnje picowane	—

Cełata: 2000.

Najlepše wukormjene	85—96
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	60—80
Spatne	44—52

Wowcy: 1850.

Młódše a starše wukormjene (2 druzina)	51—54
Starše wukormjene (3.)	40—46
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (1.)	36—38

Swinje: 8961.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	81
Wukormjene	80—81
Mjasne	76—79
Spatne	73—75
Rancy a kundrcy	72—73

Z Łužicy.

* S **Bitkopiz.** Wopaczny zastopnikaj wjesnoje politije, kotrajž njedawno we Korsynju, Rodwodzach a też w Hušzu ludźom mnoho pjenjez wujebeschtaj, pschihódżeschtaj sandźenu póndźelu do Dalkrijanez (Belmsdorf) pola

Biskopiz. Wječor wokolo 11 hodź. klepasche žo wo durje skalowcho nojemka Menzja. Menzl njebě doma. Jako jeho mandželska, kiž bě so žwojim 18-ktnym žynom hanna doma, durje wotewri, widźesche pśiśed žobu muža w uniformje a ź wopasanym revolwerom stoja, a dalšcheho muńśeho w źiwilnej drasce. Muźiki w uniformje žadasche, so by žona jeho do twarjenja puśechćila, a wudawasche, so pśichiźe wot Budyšćiskeje šchtitanśkeje polizije a so ma nadawk, wopaćne pjenjezy zbiraś. Sswojemu kumpanej da wopaćny policist nadawk, so by wonkach strażował a rjekny k njemu: „Kriminalny šafojnik, Wy cźakajśe wonkach!“ Satrašchena žona pśichinješe wšoźe pjenjezy, kiž w domje mějeśe, nježe 100 hriwnow, kotrejž jebak šebra a na nje kwitowanku wušćaji ź podpisom „Sipo Bautzen“. Jako pak běšchtaj žo wopaćnaj policistaj wotšalikoj, poźa źebi žona podawk pśechemyślowaś a šawola žuźodow, kotrejž hnydom Bitkowśći kriminalnej policiji powěźeś dachu. Najšerjo su šćśitnikow pśichi pśechewoblekanju myliłi, pśechoź uniformowu žukninu su wutoru rano na jenej šahrodźe leźo namakali. Nadźijomnje žo tola bórzy poradźi, śiraśchneju jebakow njeśchkódneju śeźinicź.

* Se **Žitawy.** (Żeleźnišśe njeśwoźe.) Na Oybinśkej żeleźnizy wuśkoźi šadu mosta na Kajarnišćej dróży żeleźniśći wóś ź 90 žudami wolija ź kolijow a padny po 3 metry wušokim bŕjoshy dele, dalšći wóś, še żeleźnymi kolijemi pokładzeny, žobu storhnyńśchi. Wobej wośaj šaršchtej žo hluboko do śemje a leźitej nětko ź kolegami horje pokazuju we hrjebi. Wina na njeśwoźownym pśichpadźe, pśichi kotrymž ludźo bohudźak do šchkody njepśichiźechu, je šamanje wóśti. Wukhowanje dźěła žo kuźe šapoźachu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Kamjenicy.** (Ssmjertny wuśud.) Kamjenicźanšći pśichiźaźny žud šafudźi 54 létneho hórnikśkeho invalida Hermanna Kellera ź Lugawy, kotryž bě 6. měrza t. l. žwoju mandželku ź wotpohladom a rosmyślenjom šadojił, po śidnjowšćim jednanju k žurjerezi, haćenjnjeź Keller prježeśe. —

Přilopk.

* **Sswojeho nana morila.** We wjeśy Rottstocku njedaloko Barlina je 41 létna mandželska wěśteho Tietza žwojeho nana śtónzowaka, kotryž bě króśko pśed tym powěźeśe dośtał, so je žo jedna jeho hypothęka na 3000 hr. nadhódnośćika. W hamuśtnym žudnistwje w Belzigu je žo Tietzowa, kotraž njeśkuk pśeśeśe, sa žwoje śchantko wobwěźnyła.

* **Ssamomordarstwo generała.** Tragiźny śtónzi žo žiwjenje 67 létneho generała na wotp. Karla Eichmanna, kotryž bě wójnu jako aktiwny offiźěr žobu cźinił. Po wójnje bydleśche general, kiž njeběśche ženjeny, pola šnatych we Güllichawje. W poślednim cźašu thodźachu cźeśćiśicźo cźeźke myśle na njeho, tak so dyrbjośche žo do šanatorija bowjeśeź. Tola dźeń pśedy tśeśi žo ź karabinera do hłowy, tak so bě hnydom morwy.

Najnowše z cyłeho świata.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje sa julije pjatk:** Po krótkim wuwjedrjenju šnowa šamróźenja a deschcźowanje, kótarež pśiśiwaju wot šewjeroswětnego Atlantiskego wótšerja. Wótšerjo pśeśiwo wuchodnjemu Europje wótšerjeju. Wjedrjo pśeśiwo wuchodnjemu Europje deschcźe, deschcźe, deschcźe.

*

K wotewrjenju infantriśkeje šchule, kotruž su po Hitlerowym puću wobjamkli do Dźeźdźan pśechepołožiś, je němšći president ź Hindenburg dźenża do Dźeźdźan pśichjeł.

*

Ruśki šwónkowny kommisar Cźiśerin kónc nowembra do Němšćiś k dlěšćemu lětowanju a k jednanju je šaštupjerjemi němšćeho knježeństwa pśichiźe.

*

Wohenbluwaca hora Wezuw pola Neapla šažo móźnje dźěła. Wo dnjo wulka turowa trubjeł ź kratera štura, a w nozy žo njebjo ź Wezuwowym wohnjom cźerwjeni.

*

Dwě dźěśći žo šadušnyłoj.

We Weimaru śtej žo 2 a 3 léta šarej dźěśći, kotrejž běšchtaj šaršchej šamej doma wóstajiłoj, hrajśe śeśi ź wohnjom w thachleń šaduhnyłoj.

*

Njewjedrowa katastrofa w Tokiju.

Kaž po ź Tokija piša, naśta ź Bóźim njewjedrom we połnóžnym dźěle města wulki woheń, kotryž 14 fabrikow a na 50 thěžow faiczi. W jednym pśechedwěśe žo dalšich 15 fabrikow a 250 thěžow wotpali. Tyšaźy ludźi je bjes hydła. Nacźinjena šchkoda žo na 500 000 yenow wobliczi. S Newyorka piša žo wo cźeźkich njewjedrach w atlantiskim oźeanu; łódźe šapoźdźachu žo wo 24 hodźinow.

*

Rubježny nadpad na město w Mexiku.

Město Banderille w Meriku nadpadny rubježna žwólba, kotraž 12 muji wojerśeśe wobšadźi mori, wjazy měšchćanow šrani a wjele wobkhodow wurubi. Ssylne wotdźělenje wójśka je žo ša rubježnikami dało.

*

Pjeć wožobow a žebje šamoho šatšelił.

S **Newyorka žo piša:** W Swattorinatonu šatšeli baptistiśki pśedaŕ žwoju žonu a žwoje šwótri dźěśći a mori žo potom šam. **Duchomneho powšchitkownje cźeśćachu; běšche policajśti žudnik a šobom direktor wulkich žitnych škladow.**

Hamtske wozwěśenja z Budyšina.

Šapadarje jěrnišćanšćěśich wopśimnow naśtupaju.

Po šakońśkim pśichedpišmje dyrbja šarši, wozchnjeńśi ź šarši a šaśtupj. ša dźěśći, kiž dyrbjachu žo šcheśćowiś abo šapoščeśeńcź, a kotrejž w šjawnej termiji ša jěrnišćeśćěnjenje měšchćanšći šcheśćeńśki lěkaŕ ischćeźwił njeje, jěrnišćeśćěnjeńśe wopśimna, kotrejž šu privatni lěkaŕjo wupiśali, kaž teź lěkaŕśke wopśimno we wuśwjedobnjenju wot šchćeśćenja měšchćanow pśichedpołožiś, kotrejž ischćeźe pjeńšku liśćinu wjedźe.

Wšchitcy šarši abo wozchnjeńśi šarši, kotrejž wše pśichedpišmo dotal dopołnili njeje, žo namołnjeja, ja ša žwoje dźěśći, kiž dyrbja žo šcheśćeśc bacź, hač do kónca pśiwźeśeneho lěta ź pśichedpołožonjom lěkaŕśkim wopśimnom w Kupnizy na Snutškowej Lawśkej ja. Když 1 wo jśwě cźo. 1 w pśichijśejeńśkim hamcźe wobhdlerjow dopokaja, so šu žo dźěśći na jětra šcheśćnile abo so žo ź druheje šakońśkeje pśichiźeju šcheśćeśe njeje.

Schtóž tole pśichedpišmo njewobkedźbuje, žo khłosta.

W Budyšćinje, 13. nowembra 1926.

Měšćanšća rada, polizajśti hamt.

Swójbne powěśće.

Semrěli: Elša Schmidtowa rodź. Krauśeź w Budyšćinje, 48 lět. — Arnošt Wilhelm Günther, autowy wjednik ź Budyšćina, 48 lět. — Augusta swud. Sinapiušowa rodź. Nikolajez we Wojerezach, 87 lět. — Ewald Ludwig, šchkleńžutoćeŕ w Běłej Wodźe, 61 lět. —

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Pŕich. spěwna pruha „Nadźija“ je jutŕe pjatk we 8 hodź. w „Serbskim Domje“. Pŕinjaźe teź tam zaso wšitcy! Městopŕeds.

Budyšin. Jednota „Sokol“ ma kóždy štwórtk wječe z dypkom we 8 hodź. zwučowanje w towaršowni na Hornjeńšej hasy (Christl. Vereinshaus). Wšitcy młodźi Serbja słušeja do Sokoła! Načolnik.

Budestecy. Tow. „Lubin“ wotdźerži, da-li Bóh, pŕichodnu pónděłu, 22. nov., wječor 1/2 7 hodź. pola Rezikec swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe knjez wučeŕ Šeca z Rachlowa. Naši dowěrnicy so proša, zo bychu sobustawy a hošći pŕeprosyli. „Spěwniki“ njech so sobupŕinjesu. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ změje pŕich. pónděłu, 22. nov., wječor w 7 hodź. spěwanje za mužskich a wo 8 hodź. za žónskich. — Dokelž je to posledna spěwna hodźina do koncerta, maju wšitcy a to z dypkom pŕińć. Dirigent.

Khrósćecy. „Jednota Sokol“ změje wutoru, 23. t. m., wječor we 8 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Na nju pŕeprošujemy teź Pančansku, Wotrowsku a Njebjelčańsku Jednotu najwutrobniśo.

Lichoń. „Zernička“ spěwa pjatk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec. — Dźiwadłowa pruha je teź tam z dypkom w 7 hodź.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol“ ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korcmje. Kóždy serbski młodźene słuša do Sokoła! Načoln.

Wotrow. Jednota Sokoł ma kóždy tydźeń štwórtk zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězynch. — Za nawěšći: O. Janak w Budyšinje.

E. G. Rinke w Budyšinje
na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk
pjelśćinow
klobukow a ćapkow
po znatych tunich płaćiznach. Zhotowenje teź stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobupŕinjese.

Zymske klobuki
pŕepraśuju a barbiju, somoćane a židźane klobuki pŕedźěłam. Poskćam tunje fylcowe klobuki, kapy a somoćane klobuki
Johanna Heidig w Budyšinje
na Kěžorskej dróży 22, III. Zane klamy.

Plećne twory
klankace a dźěćace wozyčki
kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitom wobkhodźe:
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

Trjebane a nowe
meble

kaž teź **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, **na Hrodowskej hasy 41**
Podšélnje płaćiš dowolam.

Nowe hrónćka na sćénu
su zaso dostaś
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

Předźenak
Protyka za Serbow
1927
Na předań
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje.

Stajuje
najnowše
gardiny
Hecht Linke & Truöl w Budyšinje
na Znutŕkownej Lawskej hasy.

Kedźbu! Kedźbu!
Jězdne kola a potrěba
mantle za jězdne kola, žane hubjene twory wot 3.75 hr., šlawchi za jězdne kola wot 1.60 hr., łaćanje za jězdne kola čisty mosaz wot 4.75 hr., šedła za jězdne kola, jasna koža wot 3.75 hr., wodźidła wot 1.75 hr., pŕimadła wot —.36 hr., plumpy pŕi kosnach a teź druhe, drastu šćitace šaki, emajlowy lak, karbid, kapsne šwěcy dosp. z hatŕiju a krušwiśku 1.— hr. Prošu pŕeswědźeśe so wo kajkosćach a płaćiznach mojich twórow, pŕedy hač druhdźe kupujeśe.
Johs. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy 1

2 łožow. nawobłečeni
z 4 hłowakami
20.— 16-70 **14.50 hr.**
naj lěpše wupjerki
łožowe płachty 2 1/4 m dołhe wot 4.— hr., kopśiwne łožowe płachty 160/225 3.— hr., ruby, twjelki, trjenja, šantki, košlowe barchety, běło a pisane, makowe šaty, normalne šaty, kholowy z gumijowym paskom, reformske kholowy.
Najwjetši wubjerk.
Najtuńše płaćizny
Hilger w Budyšinje
na Lotzeskej dróży 20 I.
Žane klamy!

Drastowe khamory
komody, łoža, blida a stóły
kupujeśe tunjo pola
Despanga
w Budyšinje
na Mužakowskej dróży 4.

Jězdne kola
dobrych znamkow wjele niže płaćiznow Max Seifert
w Budyšinje na Kamjent. h. 29.

Twjelki trjenja tunjo
K. Erler
na Žitu. wikach 11

Jurij Fahrmann
w Budyšinje na hornjeńšej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Gardiny, pŕikrywy, dźěćace šaty
zhotowjenje šaćkowan. łupkow.
W. Köhler w Budyšinje,
na Hłownem torhošću 9.

Runklicu
ma na předań
Mlčka w Cornem Hodlerju.

Slomjaki jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11

Sylna wysokosućelna **kruwa**
je na předań
w Koslowje čo. 10.

Małe nawěšći
w „Serbskich Nowinach“
maja dobry wuspěch!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za mjasto 1 mm wysoke a 1 kolumnowe mjeno 20 gr. pl., za pódła a pola dowérnikow 1,50 zł. pl. Do wukraja 18 Kč. Kóžde dalše mjeno 10 zł. pl. Wudawa a dźěł Smolerjec knihićišćernja, zapr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pl. Wobdźěłanje so stajace nawětki a tabele so wyšše wobmysla. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pl. Rabat po tarifu. w zł

Čisło (Nr.) 269 **Budyšin — pjatk, 19. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němski prezident z Hindenburg w Drježdźanach.

W pjichtomnoješi němskeho presidenta ſ Hindenburga je ſo ſchtwórtk w Drježdźanach infantrisa ſchula wotewrila. Hindenburg je pjchi tym rěcź měł, w kotrejž praji, ſo dyrbi ſtrižer ſ wjedniſtej naturu byćź. Pjchezo dyrbi pokazaćź, ſo dyrbi ſwoju winowatoſćź cźinićź. Dyrbi na roſtkach pokazaćź, ſwérne pjcheczeľſtwo k towarſchom teź w ſmjertnym pjrašche dźerżeć, vyčeſtwu pjchezo k jeho pravu dopomnaćź a wobeſche ſchkit cźeſeze cźiſty dźerżeć. S jadrom cźeſeze pak je ſwéra, kotruž dyrbimy wótcźinje ſakhowaćź.

*

Schtwórtk pjchipoldnju bě ſo w Drježdźanach powěſćź rozſnjeſła, ſo je ſo na Hindenburga attentat ſkuſił. Tale powěſćź je njewérna. Wěrno je ſlědowaze: Na rózku Kinsdórſkeje a Hellerſkeje dróhi ſo nadobo muž pjches lud pſcheczíſchcźeſeze, na automobil němſkeho presidenta ſkoči a liſt do woſa cźiſnu. Pjchi tym němſkemu presidentej ſkowa praji: **„Ty ſy mój ſbóžnik!“** Muža hnydom ſajachu a wotwjedźechu. Wón je duchakhory a je ſo halle ſrjedu ſ bludnizy puſcheźił. Wo attentaeze njemóže po tajkim ſaneje rěcźe byćź.

Sozialdemokrat Hermann Fleißner jako kandidat za ſakſke ministerſke předſydſtwo.

Krajne inſtanzy ſakſkeje ſozialdemokratiſkeje ſtrony ſu wobſamkle, jako kandidata ſa ſaſtojnſtwo miniſterſkeho prezidenta **Hermanna Fleißnera** namjetowaćź. Sa ſjejnoſcheho **presidenta** ſo ſapóſłanz **Schwarz** namjetuje, ſa ſapiſarja w ſjejnowym presidiju **Mucker**. Sſrjedu ſu krajne inſtanzy ſozialdemokratiſkeje ſtrony **dźěłaſchi programm ſa wutworjenje knježeſtwa** wobſamkle. Po nim je ſakſka ſozialdemokratiſka ſtrona w mjeſach němſkeje a krajneje wuſtawy a wotſtronjenje nuzy dźěłazeho ludu, woporow inflazije a wokhudnjenych ludowych ſrěnich worſchtow je. Wona ſo pjchi tym na ſozialnu ſaſadu němſkeje wuſtawy ſepjera, ſo je wſchitkim němſkim ſtaćźanam dźěło, trěbne ſežiwjenje a bydło ſaruźene.

Buk je ſo ſwojeho ſjejmſkeho mandata wſdał

Wokrejſny hejtman Buk, kotryž pjchi wólbje do ſakſkeho ſjejma na prěnim měſtnje wólbneje liſcźiny ſakſkeje ſtareje wólbneje liſcźiny ſtejeſche, do ſjejma njeſaſtupi, dokeľ je ſo ſwojeho mandata wſdał. Na jeho měſto Karl Bethke, ſkowny redaktor „Sakſkich ſtatnych nowin“ ſtupi.

Dlicze w pſchepłaćźenju renty ſa małych rentydoſtawarjow.

W pruſſim ſjejmje je ſo napraſchenje ſapodało, cźeho dla mnoſy rentudoſtawarjo, teź wobſtarni, hiſchcze pjchezo pſchepłaćźenu **rentu** njedoſtawaju. Wina ma ſo w tym bytaćź, ſo je miniſterſtwo poruczźko, praſchenja potrébnoſcźe kruce pruhowaćź, cźeſnoj dla je wjele napraſchenjow tyrjeła. Knježeſtwo ſo napomina, ſo by pſchichodnje matym rentnarjam pſchepłaćźenu rentu ruce wupłaćźiſ dało.

Nowy proces w Landsbergu.

Pſched Landsbergſki pſchiſażny ſud ſo Klapprothowaj pobjerarjej, vyčeſkubłeŕ ſ Oppen w Tornowje pola Bukowa a prjedawſchi wyſchſchi leutnant Eiſenbeck ſtajitaj. Wonaj ſtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj w lěźu 1925 Erichej Klapprothej po ſtónzowanju Groſchka pomoznaj byłoj, ſo by ſo khłoſtanja ſminyłi. Oppen je Eiſenbeckej pjecza 6500 hr. a automobil pſchewoſtajił, ſo mohł Klapproth cźeknyćź. Klapproth je tónle automobil na cźekańzy k hollandſkej mjeſy wuźił.

Nollet ſo za pſchidnoſcheho wodźerja wojerſkeje kontrolle pomjenuje.

Franzowſkoho ſebi po ſdaću na to njemyſłu, hižo nětkole wojerſku kontrollu w Němſkej ſpuſcheźićź. Kontrolla nad němſkim wójſkom nětko na Swjaſk Ludowy pſcheńdże a budźe pod mjenom inveſtigazijſka kommiſija dale wobſtejećź. Franzowſkoho ſa wjednika tejele kommiſije generala Nolleta namjetuja, kotryž ma hižo doſć naſhonjenjow we kontrollowańſtim bźele. Němſka budźe pſcheczéſno pomjenowanje generala Nolleta proteſtowaćź, dokeľ nochze franzowſkeho generala na cźole inveſtigazijſkeje kommiſije cźerpjećź.

Hrožaza knježeſtwowa kriſa w Cźeſkoſłowakſkej.

Jednanje cźeſkoſłowakſkeho miniſterſkeho pſchedſydy Schwehle ſ wjednikom ſłowakſkeje ľudoweje ſtrony, faraſjom Hlinku, wo ſaſtupjenju ſłowakſkeje ľudoweje ſtrony do knježeſtwa je ſo roſbiło. Schwehla je ſo Hlinzy ſapowědźił, ſłowakſkej ľudowej ſtronje miniſterſtwo ſ połnej mocu Hač. Sſkowakajo, kotříž ſu hač dotal nětcźiſke Schwehlowe knježeſtwo podpjerali, hrožа, ſo nětko hnydom do opoſicźije pſchejdu. Knježeſtwo by ſo ſ tym do cźeſſna jehnało, dokeľ njeměło potom žaneje wjetſchiny ſady ſobje. Nětko je pjecza cźeſkoſłowakſkim narodnym ſozialiſtam ſtajnoſcź poſtiſnyć, bo knježeſtwa faſtupjeć.

18 měſazow žłužbneho cźaſa w cźeſkoſłowakſkim wójſku.

Cźeſkoſłowakſki miniſter ſa narodne ſatitanje Udržel je w ſjejnowym finanznym wubjerku prajił, ſo je ujemóžno, wojerſku žłužbu ſ 18 měſazow na 12 měſazow pſchikrócźićź.

Poražene bolharſkeho knježeſtwa pjchi wólbach wobſrjeſnych radow.

Po ſtónčnym wunoſchku wólbow do wobſrjeſnych radow ſu knježeſtwowi pſchiſwižowarjo jenož něhdźe 38 prozentow wotedatych hłoſow na ſebje ſjednoćźili. Mjes komunistami a knježeſtwowymi pſchiſwižowarjemi je ſ kwalownym ſrjenjam doſchło, pſchi cźimž je ſo 40 wobſoboh mjeriło.

Luxemburgoſowa pſcheczíſtwo rumunſkemu kronprynzej ſkorźi.

Sſrjedu je ſo pola ziwilneho ſuda w Parižu prozeß mo ganatiſkeje mandeliſeje rumunſkeho kronprynza Carola ſapoſał. Wona ſebi dźeſaćź miliſjonow frankow jako wotſchkodźenje ſa moralnu ſchkodu, jej naczinjenu, a prawo ſa, ſo by ſo jejnemu ſynej mjeno Carola Hohenzollernſkeho dało. Kronprynza Paul Boncour ſaſtupuje. Sſud ſa ſpódeń wuſud wojſeſi.

Muſſolinjowe wotmyſlenja pſcheczíwo Južnoſłowjanſkej.

Na ſjeſdźe ſłowinjeſke ľudoweje ſtrony w Lublani je prjedawſchi minister Koroſchej rjekł, ſo ſo nahlynjenje italiſkich faſiſtow po wěſtym planu cźinja, ſo mohł Muſſolini ſwoje wotmyſlenja wuwjeſeć. Bjes dwěla Muſſolini na nětkiſu nadpadowańſku wójnu myſłi. Wſchudźe ſebi powěſaju, ſo **Italſkejo hromadźi konjow w Južnoſłowjanſkej kupuja**. Wſchudźe je ſtyſchcźeć ſo budźe wójna.

Italſky wojaſy na kupje Kalymnos.

Kaž Athenſki roſprawnik „Morning Poſtu“ powě, ſu ſo italſkeje wojazy na kupje Kalymnos po poruczźnoſcźi policije do domu jeneho Grichi bobyli, kotrehož žona je Jendźeſcźanka. Wojazy ſu pſchi tym wobraſaj jendźelſkeho kruſa a kralowneje roſtorhali, gridźiſku khorhoj do błóta cźiſli a dom do powětra buchli.

Syriſke wobhdleſtwo pſcheczíwo italſkemu mandatej.

Powěſcźe wo prózowanju Italſkeje wo mandat nad Syrijej ſu ſtejiſchcźo Franzowſow pola domorodnych polepſchcźe. Wſche nowiny, teź Franzowſam njepjcheczeſcźe, ſo pſcheczíwo Muſſolinowym wotmyſlenjam jenonmyſlnje wobroćźeja, dokeľ wot wulkanſkeje faſiſtowe najwjetſche njebožе ſa Syriſtu wocźakuja. Kaž Franzowſam njepſcheczeſtli „Makkatam“, kotryž je ſmjetſcha derje wobhonił, ſłoni, ſo nětko teź pſcheczíwo franzoſkiſemu mandatej wozwaſy ſyriſky naſionaliſtiſoj ſ bźela wurunanju ſ Franzowſkej pſchihłileni, ſo bychu ſo ſ Muſſolinowymi kolonijazijſkimi planami pſchelutowali.

Jaſtwo ſa nadpadnika na Primo de Rivera

Dominga Maſachſa, kotryž je w ſeptembrje w Barcelonje attentat na Prima de Rivera ſpytał, ſu dla wospjetneho ſpytaneho mordarſtwa k jaſtwu na dźeſaćź lět ſaſudźili.

Macioweho techniſkeho radudawarja ſajeli.

Pjchi pſchepytanju pſcheczíwo katalonſkim ſpjchiſażnikam ſu techniſkeho radudawarja wyſchka Macia, inżenieura Talmaua, ſajeli. W Dalmauowej pjſarni ſu rybowarnje bombow a formy ſa dźełanje granatow namakali. Teź naczíſli ſu naſkyn a hotowe plany ſa roſbuchnjenja, kotrež pak njeběchu wupjelnjene, ſu ſo pjecza wuſłědźiłe. Dalmau je ſo w Paraguaju w pokodniſchej Amerizy narodźił. Wón je ſpjchiſłužbnjaizam jako ſenijowy offizjer ſłužił. Wyſchſi Macia njeje pak po ſdaću doſć dowěrjenja k njemu měł; pſchetoż wón je jeho w Parižu woſtajił. W Perpignanje ſajeźi ſpjchiſażhańzy, kotříž ſo pſched ſud njeſtaja, ſo po małych wotdźělenjach k belgiſkej mjeſy dowjeſu.

Zbožk Malajow na Javje.

Hollandſki kolonialny minister je ſlědowazy telegramm generalneho gouverneura hollandſkeje Indiſkeje doſtał: Położenje je w zwjeſej wjeſernej Javje ſpokojaze ſ ſwuſaczom **Pandeglangſkeho regenſtwa, hdźež ſo wobhdleſtwo hiſchcze pjchezo ſpjeźuje.** Połnózny Bantam je w tu khwilu ſmjerom. Wojerſka a policajſka móz je doſahaza, ſo by położenje w Batavii wobkrjeźiła.

Kolonialny minister je ſrjedu wjeczor w roſrěczenju rjekł, ſo maju ſo hłowni naſchkarakoju ſběźa w Chinje, ſjła w dalokim ranju pytaćź.

„Petit Pariſien“ w roſprawje ſ Haaga Němcam winu pjchipiſuje. W roſprawje ſo praji: „Wjeſchina nowin we tymle ſoſ'kiſſim hibanju Moſtwu widźi. Njedźiwajzy toho ſo hiſchcze druha powěſeź roſcheŕa: ſady tuteho ſběźa pjecza wěſte němſke kruhi ſjeja, kotreż ſu wulku kampagnu ſapoczałe, ſo by Němſka ſaſo kolonije doſtała. W kupinym wjeczornym dźelu, w Bantamje, ſ wotkal ſu njeměrу wuſchcźe, leża njemuzjy wulke wobhdleńſtwa zeleza Helffericha, pſchiwuſcheho ſemſkeho němſkeho finanznego miniſtra. Knjes Helfferich je njedawno na ſjwojim wobhdleńſtwje pomnik ſa němſkich namórjakow ſtajił, kotryž ſu w dalokim ranju padnyli. Sda ſo teź, ſo němſky dźěłaczerjo w fabrikach kolonialneho wójſka dźěłaju.“ „Petit Pariſien“ dale praji: „W Barlinje ſebi ſamo ſwérja rjeź, ſo Hollandſka w ſjwojich kolonijach hubjenje hoſpodari. Skónčnje je teź hiſchcze w cźerſtwym wſponmjeńcźu, ſo ſu Němzy ſpytali, w Nowej Guineji ſo ſabydlićź.“

Na powěſći, ſo ſu Němzy ſběź naſchkarali, njeje wěſo niczo wěrneho, khiba ſo ſu to jako kommuniſtojo w ſłužbje Moſtwu cźiniłi.

Po druhej powěſći je w **Pandeglangſkim regenſtwje zyłe wobhdleſtwo k ſběźarjam pſcheſchło.** Labuan, hdźež bě wutoru ſrjedźiſchcźo revolucije, bě ſrjedu doſpołnje wopuſcheźeny.

Dokeľ w ſrjedźnych ſtronach Javy kommuniſtojo plantaże traſcha, je knježeſtwowy namjeſtnik dowolił, ſo ſo plantažowi dźěłaczerjo wobronja. W Soerakarcźe ſu cźerjoſu ſłožkarjow roſehnali. Telefonſke ſwjaſanje je ſo roſtrěſło. Jedyn tobakowy ſkład je ſo ſnijił. 20 wožobow ſu ſajeli.

Wójna w Cźeſku.

„Times“ ſ Pekinga powědźa, ſo Kantonſke wójſko po delnim dole rěki Jangtſe poſtupuje a ſo budźe najſerje bórbу Shanghajej hroźeć. Połnózne wójſko ſo roſpuſcheza. Bojkot na jendźelſke twory je ſo teź na Hunan a Hankaw roſſcheŕił.

Nikaragua woła Zjednoćene ſtaty na pomoc.

President nikaraguaſkeje republiki je Sjednoćene ſtaty połnózneje Ameriki namolwił, ſo bychu w ſmutſkownych naležnoſcźach republiki ſakhrózźe, ju na to powołaju, ſo knježeſtwowe mozy na to njedobałaju, ſo bychu revolizaju potłóczźe, kotruž mexikanſke knježeſtwo ſbudźuje.

Sjednoćenym ſtatam je próſtwa wo ſakhrózźenju w Nikaragui pſcheczíwo Mexiku witana wěź. Pomjery mjes Sjednoćenymi ſtatami a Mexikom ſu runje nětkole napjate. Mexiko je Amerizanam ſ wozběthym ſakonjom ſnjemóžnił, na ležomnoſcźach, kotreż ſu ſebi kupili, petrolej wunoſyć. Hačle pſched tydźenjom je ſebi amerikanſki president ſadał, ſo by ſo tónle ſakoń na amerikanſkich ſtarcźanow njeznałoſći. Mexiko po ſdaću amerikanſke ſadanje njedopjelni. Bjes dwěla njemóža Sjednoćene ſtaty ſměrom pſchihładowaćź, ſo Mexiko w ſtatach hliſto Panamaſkeho kanala njeměrу naſchkarуje. Amerikanſke knježeſtwo je ſhoniło, ſo je w połſlednim cźaſu pjecź wothſelenjow dyrbomdejſkich ſ mexikanſkich pſchiſtalowo do Nikaragui a Guatemale wotjelo. Sſo ſi by amerikanſke knježeſtwo wobſtejnoſcźe w ſtatach ſrjedźneje Amoerili ſa ſtrachne mě ko, by wono po próſtwje nikaraguaſkeho presidenta wójſke ſe kdźe ſ brjohom ſrjedźnoamerikanſkich ſtatow wotpóſłało, ſo by ſo pſchithadej mexikanſkich dyrdomdejnikow a pſchi wojeſ brónjow a munizije ſadźěwało.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 19. nazymnika,
Hilžbjety, wudowy.

* 1682 we Wulkem Bukowje Kryša Bjedrich Faber, kiž 9. haprloje 1748 jako farař w Klukšu zemrě. Wón je we swojim času so swěru wo naše nahromadźił, kotraž so nětko při radźinej knihowni nahromadźił, kotraž so nětko při radźinej knihařni w Budyšinje khowa. — Też jo wjele sam w serbskej rěči spisał. — Jeho najwjetša zasłužba dźe je, zo je prěnje bibliske stawizny za dźěći spisał, kiž su so wjele čitałe a dyrbjachu so wjacy króć nakładować. —

* 1656 w Kózłach pola Nizkeje, syn Michała Frencla, najwjetši wučene staršeho Serbowstwa, Abraham Frencl, kiž 1740 jako farař w Šunowje a najstarši duchowny, jako nan wot 19 dźěći zemrě. — Wšón swobodny čas swojeho dołheho žiwjenja je wón na přepytowanje serbskich stawiznow a serbskeje rěče nałožował, — bě cyłu bibliju sam přełožił a hobrske rukopisy zawostajił, wot kotrychž so dźensa sta hłódni spisowačelo kormja.

Přisłowo: Z prózdneje sklički njesłodźi, a byrnjeż złota była.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer 0, najwjetša temperatura wo dnjo +13. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 717, hygrometer —1, najnjeńša temperatura we nozy +10. Wuhladny na njewobłakjane wjedro. — Schkleniza je jara na hrosne sałśkła. Wječera leżeše nižina nad wjeczornej a połnocnej Europu, wyšina nad połnoćnej a rańšnej Europu. Niedźiwajcy wšoheho toho mamy wotprowdźe lěčny dźeń. Słónco wohrěwa ſ módreho njebja a powětr mile sadźiwa. Kóždy rjany dźeń nasymu je daŕ Wóži. Rataŕ ſ wjeselej wutrobu w rjanym pśchihódnym wiedrje swoju rolu doworuje. S polow a łukow woły hłuchče selene. Schtož je mokrota w lěcje łkajśka, to rjana najnma sajko naruna. Boja mjłośćej je njeskónčna. Jutśje sobotu płónczko rano w 7.32 hodź. śkhadźa a ko pop. w 3.59 hodź. khowa. Mjeśacki łkhadźa pov. w 4.57 hodź. a ſo rano w 7.57 hodź. khowa.

— **Kermuśka** je njedźelu a póndźelu w Ralbizach a Róžeńcu. Potom je na lětśa tónz ſ kermuśkemi!

— **Sswobodne mjajowe jśtti (Freibank) w Budyšinje.** Sobotu, 20. nowembra, dopołdnja wot 7 hacź 9 hodź. wotedawa ſo fyrc howjaze mjaso, punt po 50 a 40 pf., fyrc świnjaze mjaso, punt po 60 pf. Świnjaze mjaso wotedawa ſo jenoź na cźśa 2501—2525.

— **Budyšichśka Mechaništa kjaćernja wołsanje dale sawrjena.** Hižo dłeźśchi cźaś ſo wśchelaze fajimanzy — a to ſ połnym prawom — prózuja, ſo bychu na nětkajše wałśenje dopśli; ſo by ſo Budyšichśka Mechaništa kjaćernja fśerje lěpje sajko wotewrić, ſo by wjele ludźi sajko dźeło dóstało a njeby wjazy na podpjru bjesdźełośeśe pokasani było. Nětko je knjes wyšchśki mějśćanoſta Niedner ſe sajmpjerjeni konzerna, do kotrehož teŕ tudomna kjaćernja ſłuśća, ſo we Barlinje fechał a je jim pśchednjeśł, kak mjsne je, ſo ſo Budyšichśka dźśakarnja sajko wotewri. Konzernowi sajmpjerjo pak měnjachu, ſo jim nětkole njeje mózno, Budyšichśku dźśakarnju sajko wotewrić, njemóża teŕ Budyšichina dła dźśakarnju w nékajśim druhim měśeśe sajtajić. Sśnadź nětkhe ſa schiwótcź lśta fśerje wo tomle prajchenju rěčeć hodźi. Tak wołtanje ſnajmjeńśicha nadźiju ſa pśchichod.

— **Prěnja pśchešadźowarnja w Budyšichinje.** Pśchešadźowarśki wudobkod, kiž nětkhy Kurt Wällnitz wjedźeśche, kotryž je na Sśukelnjej hajzy a hižo pśches 60 lět wobsteji. je nětkźijśi mějśeśel, pśchihajany a śjomnje pśchitkajeny pśchešadźowař Arno Wuśchik, do wjele wjetśich mětnocźow pśchepokoji. Nětdusha Litterez piwarnja zentralnje leżana hodźi ſo ſa wułkotnu pśchešadźowarnju, tak ſo móże, schtož pśchijimanje a pśchedawanje tworow naſkupa, ſo na wśeh pśchećza dźiwacź. Blizśche hladaj w dźenjnjśichim nawěźchku.

— **Njesmaty jebak a wudrěwar w uniformje wěśtośtneje policije,** kotraž je wopraŕdźe fantaśijina uniforma, je póndźelu 15. t. m. też w Baldrijanezach pola Biśkopiz pobył (kaž to hižo wjeźera piśadmny) a je w njepśichitomnośći mandźelśeho žonje jeneho ſkakowego najeńka 100 hriwnow wudrěł. Uniformu je ſo pśchi cźśkanju wuśłeł. Ju ſadý jeneho dwora leżo namakachu. Kriminalna policija warnuje hišcźe raś, ſo bychu ludźo jebakam, kiž chwalbe wustupaja, zanećhtkuj pjenjeſu dawali. **Wśchitzy policajźy ſa śtojownjy, hacź ſu uniformu abo zywilnu drastu wobleczeni, je wšoho jene, dyrbja pśchi ſłużbnych wukonjenjach źiwój wot wyšchnjeje kolkowanu wupokas ſ fotografiju pśchi ſebi měcź.** Njech nichtó tohodla jebaka do domu njepuśćeźi, ale ſebi kóždy ſama, ſo ſ pśchewodom pśchiśtejazeho ſandarma, kiž wśchak je śwjetśicha we ſwojich wśach ſnany, ſaſoppśchihódźe. Hdźeź ſo hodźi, njech ſo hara cźini, ſo by ſo khrobły pachoł, ſa kotrymž ſłędźa, ras dośaŕnjuje mohł. Źyle nusne je, ſo ſo pśchiśtejazej policiji abo kriminalnej policiji wścho podhładne hnydom wośćewi.

— **Hdźe ſu tejśej cźaśnikaj kradnyli?** Dybłaczny paduch Pawoł Skottnik, kotryhož ſu 5. 10. 26 na błowonym dwórniśchcu w Frankfurcźe n. M. łapili a tiž je ſo 11. 1. 93 w Roßbergu narodźił, mějeśe ſeśśehowazaj cźaśnikaj pśchi ſebi, kiž tu bliže wopiſany a kotrejž najśśerje ſ dybjaczneho padušchiwa pohładźetej: Złoty „Alpina“-ſunjazy ankerſki cźaśnik, cźo. 153 040, ſuamjo wuporjedźenja pola cźaśnikarja cźo. 4540, O. E. 6083. Sadnje wćko je ſ tyšazkopjeńcźkojtym muſtrom pśchikryte. Wołewrjeny błey ſuſrnik ma arabśke liczby, ſłoteju pokaſowarjow, ſłoty pokaſowař ſekundow a ma pod liczbu 12 ſłejo ſłowo „Alpina, Union Horloge“. — Dale ſtarſchi ſłeborny ſonjazy remontoirſki zylindrowy cźaśnik ſe ſłotej krónu, cźo. 350 608, a ſuamjo wuporjedźazeho cźaśnikarja 203 B. E. S. 2116, E. S. 5274. Sadnje wćko ma ſrjedźa mały monogram, tiž je padnich najśśerje ſ wutrobjadom wośchkodźił, po ſdaźu G. B. Wotewrjeny błey ſuſrnik ma arabśke liczbniti a ſłotej pokaſowarjej. Fotografiśke cźaśnikow tu ſu. Wo wjeźowne ſpźelenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyšchinje.

— **Kaſ ſteji ſ dźełom w Saśkej?** Wo pokoſenju na dźełowych wikach w ſaſtkim ſwobodnym ſtacźe powe krajny hamt ſa wobſtaranje dźeła. Se ſaſtupjenjom jymſkeho cźaśa ſo na dźełowych wikach wažne pścheźuwanja ſtawaju. W rataŕſtwje, we wuhlowych jamach, w twarſtim pśchemyśle, wośebje pak w ſtalach a zyheńcach w tymle cźaśu ludźi ſ dźeła puśchcźeja a też we druhich pśchemyſłach, kiž ſ tym ſwiſuja. Mnoho dźełacźerjow pśchiwobrocźa ſo k industriji a k podłoptam kamjeńtneho wuhla. Industrijowe wokrjeſy a wulkoměſta ſu ſ tutym pścheźuwanjom dźełaŕſkich mozow kóždoźitne potrjechja. W tutkhwilu pokaſuja ſo ſakle ſapočatki tuteho pścheźuwanja, dokeľ je wjedro ſa twarſke rjemjeſła a też ſa industriju kamjenjow njewjchśedźenje pśchihódne. Tu potajtim policźowanje dźełaŕſkich mozow jara wyšchśeraźo njeje. K rataŕſtwu pśchiwobroćenja ſo wośebje ſtaršchi dźełacźerjo. Tola rataŕſtwo wjele dźełowanch mozow wjazy njetrjeba, jenaž młódſche ſłuſobne hołzy ſu hišcźe ſadne. Też w ſahrodniſtwach a hainiſtwach dźełacźerjow poczinaju ſ dźeła puśchcźecź.

S **Dźěžnika.** Sjawny puć ſ Budyšchina do Jndustrijoweho dwora a Dźěžnikezach a do Cźornych Noſkiz ſo dla twarjenja wodowoda na Dźěžnicźanſkich honach wot 18. nowembra hacź do 1. dezembra 1926 ſawrě. Jśdiny wukhad pokaſuje ſo na Dobruſchu a Sſołnkezu abo na Horuju Hórku.

S **Makeho Wjelkowa.** Wjeczorne wobſwětlenje naſcheje wſy je ſo jara połepſchiło. Mamy nětko wſcho we hromadźe pjeć wulkich lampow, kiž ſo wot ſaidźenje wot turbiny twórźa. Nowu pśchiprawu je Budyšchśka firma Schierſand a ſynojo wuwjedła. Na khžišnjišchcźu Dwórniſchcźoweje dróhi a ſtatneje dróhi wiſa mjes dwěmaj ſchcźeſoromaj lampa, kotraž najśylniſche ſwětło dawa. Pola ſmjeje ſo létſa lépje hacź w druhich létach. — Pojźeźe ſ motorſkim kokom po Sserbach; — tuž njech ſo na wſach nje naſtróža, hdyž ſ wulkim ropotom pśchijźeźe. Ale dobrotliwe a ſmjeźe dośaŕ mózneſće, tóhu ſerbſku wjeſ wowtacź. — Tajka nowoſeź ma tola teź ſwoje dobre! Naprjedy pak dyrbi to trochu nawuknuwcź. — Knjeſ Fanke ſaſzy tajſi dobrocźiwy, jeho to ſam nawucźi; ſtary cźłowſchak je trochu njeſeſny a hajaſny. — Schtóž chce Wichenkaſ protyku wotkupicź, njech jeho w pśchichodnych dnjach hišcźe pola knjeſa Fanaka pyta! — Pjenjeſy wſchak ſamu nuźit jara nusnje trjeba! —

Předźeńca

Kobaniz leżownoſcźe wobſwětli dalſcha lampa měſtno, hdyž puć ſe Sajdowa na wjeźnu dróhu pśchiźźe. Teź dróha, kotraž ſ Makowjelkowſkeje kolonije do wſy wjeźe, wobſwětli ſtwórta lampa. S tejſe nowej pśchiprawu ſu měſto naſtraſchnjſche měſtna ſa wobkhod derje wobſwětlene, ſ tym ſo teź pśchećze mnohich wjeźnjanow dopjelni. Sswój jaſwjeźża a haſcha knjeſ měſchćanoſta Jeneź. W jeho domu *je liczźeśka tafla.*

S **Hodźija.** Na pokutnym dniu popołdnju w 5 hodź. wotmě ſo w tudomnym Wožim domje rjany **zyrkwinſki** koncert. Hižo pola naſ znaći wumjeźcy jón wuhotowanja. Spěwarka knjeżna Margareta Dreßlerez, knjeſ Kurt Sämer, wumějź na hajlach a knjeſ organiſt Müller wuhotowachu jhren adnje ſ mnjźkim ſpěwnym towaſſtwom pod wjedowanjom knjeſa wučerja Wałśa poſtrowjowany koncert, kiž be ſ wulkim nutſkownym natwarjenjom ſa wſchón, kiž wędźa ſo mózy ſpěwa a hudźby poddacź.

S **Hnjti.** Njedawno ſo w nowinach piſaſche, ſo ſtaj jebakaj měſchćanoſće Beyerej 650 hriwnow wudrěłoj. Tónle podawk pak ſo njeje w Hnjtzy ſtał, ale w ſuſodnych Hunczerjach. Jebak měſchćanoſtownym pśchiwinſnym, kotrejž jemu pśchi wotthadźe ſ domu do pucźa ſtupichu, hrožeſe, ſo jich ſaſtreli.

S **Hliny.** Wſchi wólbach gmejnſtich ſaſtupjerjow ſaſdźenj njedźelu ſo naſchi wjeſnjenjo žiwje wobdźělichu. Mjes tudomnymi wobydźerjemi je 135 wólbokhmanych, ſ nich 127 wólicź pobu. Rataŕſka liſćina dośa 27 hłoſow. Na dźełaczeŕſku liſćinu wotedа ſo 46 hłoſow. 3 hłoſy běchu njepłaćiwe. Na rataŕſtwo ſtronje wuwołowanych ſcźěhowazy knjeza: Kubleź Bjmař, ryčzeŕkubłowy najeńk Saſka, žiwnoſcźeŕ Schroeter a Polan. Se ſtrony dźełaczerjow ſaczahnu do noweje gmejnſteje rady ſchachtowy mišter Janez, twaŕſki dźełaczeŕ Czjopa a ſchlenčeŕſki mišter Walda.

S **Lubija.** Ssobotu popołdnju ¾5 hodź. ſajeźe motorowy koleſaŕ ſ Drježdźan do żeleźniſkeje pśchedheńcźa ſawěry na Nowoſalſkej dróhy. Po ſwojim wudawanju je ſo ſawjery pśchepodźe dohładak. Jako je won pśchi jrazeniu ſ koła cźśmy, ſajeźe jeho koło pod ſawjeru nimo a wośa mjes żeleźniſkimaj kolijomaj leża, ſo je nopśchichkodźił. Jako króćko na to ludźaju cźaſ ſe Habrachcźaj nimo pśchijźeźe. Motorowy koleſaŕ móże wopraŕdźe wo ſbožu rěčeź, ſo njeſbožownu podawk je wjetśichej ſchkodu ſa njeho njebě.

S **Wóſborka.** Po wośjejwenju měſchćanſkeje rady budźe pola naſ 28. a 29. nowembra hermank. Komiaze wići budźa póndźelu, 29. nowembra na měſtnje pścheđ Tśešerju.

Z **Rožanta.** Naša lubozna wjeſka, kotraž ſo pokoruje pśitula k hórcy, kotraž ſo pśed njej pozběhuje, je wšak zdalena wot wšeho ſwětneho hołka a hary. Cźiſe a mórnje jenoź cźeće w njej wšędne, jednore žiwjenje. W pokoju a prezjednoſći mjez ſobu wukonja wobydlerſtwo wjeſki wšě ſwoje nadawki. Trošku premeńenja w tutym położenju přinjeſetej wjeſnej towaſſtwje — wojeſke, a zjednoćeńſtwo kat. ſerbſkich młodźencow, kotrejž wjacore łětdźeſatki hižo wobſtejitej. Tutej zarjadujetej wob lěto porjadnje nětkotre ſwjedźenje (załožeńſke, zabawne atd.)

Stazija.

Wukrajiſte powedańcźko.

9) (Pokrjacźowanje.)

„Baſiko“, wołaſche hižo ſ nadała. „Powěźcź je bóſchka, ſo Radźowicz Nikolaj hišcźe dźeńſa je ſtaroſtu pśchiźźe, ſo by Staſiju ſa mandźelſki pożadał.“ Muž njepśechetorhny ſwoje dźěło.

„S łajkeho cźaſa je w naſchich horach ſ waſchnjom, nětko w lěcje ſebi na ſeńtvu thodźićź?“

„Tón ma nuſne, kaž ſo bycź ſda. Je dźeſ jeho pohonjowało, ſo je njedawno w Kirilbabje ſ rejow ſ Danilom domoj jěchała.“

Muž tkwny. „W pośledniim cźaſu je ſo ſ tym Danilom jara naþaźowała. My budźemy wjeſeli, hdyž te cźinki ſ muźikimi tudy w domje pśchiſtanu. Njech won jenoź pśchińdźe, tón Nikolaj. My jemu ju damy.“

Żona be wrócźo ſtupiła: „Kak ty rěcźiſch, Baſiko? Njedyrdi najrjeńſcha huzuliſa holcźka nałożeni měcź?“

„Horda macźeŕka!“ ſmějeſche ſo muž — najrjeńſche huzuliſke holcźo!“

„Njeje dha wona to wopraŕdźe? Hdźe je drnha, kotrejež kwoſby ſtwórcźa ſo kaž ſtote pśchedźełku, kotrejež koſa je taſta běła a cźeńka! Cźorne ſu te druhe a na bruno je jich wobliežo.“

Muž ſmějeſche ſo hišcźe bóle. „Dy hana rěcźiſch kaž ſalubowany nałożenjo. Tohodla wona tola njetrjebaſche ſo tak njendźe ſ Danilom naþaźowacź, hdyž dyžniže dźe ſebi Nikolaja bracź.“ Dńéwna wotwobroćeſi ſo żona wot njeho.

„Kotryž nan rěcźi ſleho wo ſwojim dźěſcźu?“ a ſ hłoſom hłubokeho ſaſpěcźa pśchida: „Danilo, tón Bojko!“

„Schto ma to rěkaćź?“ poćza muž ſtawacź. „Danilo je runje tajki huzuła kaž my.“

Wobhidne ſmjerjeſe dźěſche ſe ſonineho wobliežа. „Brajchej ſo jeho —“

„Mjeſcź!“ ſawoła muž ſ krutym hłoſom na nju. „Daj *wotemrětym pokoj! Ja nochzu tajſich rěcźow we ſwojim domje.*“ —

Żona pśchiſtupi k nawiżu.

„Hdźe jenoź tej hołzy tak dołgo ſtej!“ rjekny, ſo by muża na druhe myſle pśchinjeſła.

„Wonej bychtej dawno hižo mohlej ſ hermanka domoj bycź.“

„Wonej budźetej duzy po pucźu cźaſ pścheczinjeź a bachtacź ſ Demetrom abo Janom, ſ Elijom abo Gregorom.“

Staroma ſa to to bycź je ſortom, ſ taſlimi rěcźemi ſwoju żonu roſmjerjacź. Wona wuhladowaſche kóždolinje je ſtloninu. Na kopacźu bě ſajo cźicho. „Wonej dźetej!“ ſawoła ſona ſtónczuje dele pokaſujo. Teź Baſil pśchiſtupi a hladaſche pśchitkadźazym nayſchcźo. Duzy po wudolinſkej dróhy cźerjeſche ſtatny tóh, tiž niuto ſedźowych kołchow na ſwojim khribjecze diweju młodeju jěźneju njeſeſche. Tej ſedźeſejhej po muźikem waſchnju we ſedle. Wjetſcha, ſwiżna a wyſokoſroſcźena, nawjedowaſche wohniweho konja ſłóſka ſ wutu; ſa njej mała, cźornowłokata holcźka ſ nahimaj nóſomaj, tak brunnymaj ſaj konjowe cźelo, hdźeſeſe ſtotſe pśchihuleną, hdyž a hdyž ruzy wokoło jeje cźeła wobſtimajo, hdyž a hdyž ſo jenoź ſ łohka ſa tołſte ſywótke wopuſche bjerzo, kotrež tannej ſ khribjeta wiſachu. S łohka a bjes próży kołſaſche tóh pod ſwojim dwójnym bremjenjom a iſchaſeſche hłowu ſ huſtej heimu.

„Je pěkny kónik, tónle Faſch,“ rjekny muž, kotrehož pośmějeńk, kaž ſo dda, bóle ſyhnenu rjanemu ſtoczeczu plaćejeſche dyli rjanymaj dźowcźičźkomaj. Żona pśchitkuwny.

Muſtle ma kaž worzł. Hdyž pośledni raś na hermank jěchachmoj, mějachmoj wrjeczeńku hobu. Jenoź dwójzy roſtorze ſo nitka na wobcźežjenu puću, tak łohti dě jeho ſtup.“

„Wotrjeſnyj hejiman dyžyſche jeho kupicź, hdyž běchmy njedawno pola njeho. My pak dyrbjachmy jemu teź pśchemyſlacź, ſ kajſim łuſkaſtwom my ſwojim konjom dodawamy krutoſcź a wutrajnoſcź. Te, kotrež ſu poślednije léto byle ſa wojatow kupjene, njejźu ſkoro thmanišche byte, jako druhe w hrodźe. Knjeże, my prajachmy, Jaſcha m uniłody njepśchedawamy. Dźowzy byſchtej wo njeho płakałej. Macźe-li *pak huzułſkeho konja, to njeſawěrajeſe jeho do ſtuch'eho ko*njenza, dawajeſe jemu ſwobodneje paſtwy na horach a powětra wo dnjo a w nozy, dajeſe jim prawje wokołoſpa — potom ſtanu ſo muſkule ſ worzłom, jeho wocźi budźeſ wohnjiwej, a wy ſpśinajeſe to ſukło, ſ kotrymž jich wokuſajemy.“

Jźchaży bźśchtej ſo nětko po poſpěchowazej ſo ſchcźeſcźy w lěſu ſhubiłej: Tola ſaſo bźśche jeju ſpěwanje błyſchcźało.

„Dwaj pawkaj ſtaj po ſemi pśchadoj.
Dwě holcźzy ſtej do měſta ćahnyłej.
Tſchepjelczii ſtej nakupowałej
A wędźzy ſej ſ nimi poſtoćałej.“

Słuncźny błóſk ſtarſcheje pśchedſpěwaſche, wyſzoki błóſk mateje pśiſaſche wukuju po pśchedſpěwazy, potom to klinczeſche ſhromaduje:

„Daj, macźeŕka, jehlu,
Daj, macźeŕka, nitku.
My pśchipſmjemy wěnaſchk
Se ſtota a ſeleńcźa,
So pyſchna bźśche njewjeſta.“

Po kucźinje dołjeho hóŕſkeho wuſtupa kołpaſche tón, cźiſo domjazu paſtwu, njedźiwajzy nahleho poſtupowanja ſ khwatnym ſtupom. Holcźzy rucźe ſelkocźiſchtej, wotwjaſaſchtej łoſche (korby) wot pośow a dyžſchtej je do domu donjeſej. Staraj ſtadaſchtaj ſmaj napſchecźo.

„Wój, Staſija“, rjekny żona, „mamy wjeſbożu powěſcź ſa tebje.“

Hołka pśchiſtaji ſwój korb ke ſtalnemu kamjeniſu a dźeſche ke ſtarſchimaj. Wonaj mějeſchtaj prawje, mjenuje ju „ſjanołiſku“. Wyſhoka a pružna be jeje poſtawa, ſtote błyſchcźachu ſo jeje włoſy wokoło wobliča a ſadneje powahnoſcźe. Pyſchne wuſchiwanja dobjachu běłu, hacź do kulkow ſahajcu łoſchku, wokoło ſchije a na rukawach, a ſwěźaſe ſo pśiſankoſcźe pśchedpaſti, tiž wożrjeđź żiwota cźłunu ſnjeńcźku a ſchórzuch wuwjaſowachu, wuſbéhowachu jeje ſchwiżnoſcź.

(Pokraćowanje ſeſćhuje.)

Přede wšěm posledniše jewja pornjo přnišomu živišu skutkowność. Wono stoji kruče na křesćanskej a narodnej podłozy a je sebi połnje wědome swojeho nadawka. Dołholětny duchowny wjedźićeŕ — prezes po protektor — towaŕstwa je wjeledostojny k. P. Tomuald — swěrny stražowaŕ pŕi Różeńčanskej hnadownej swjatnicy. Pŕez zasłužby naspomnjeneho, tjesebiŕeneho, pŕikładneho serbskeho wótčinca so nam zawěsće zaruči, zo w tamnej srjedźinje dotalny nabožny duch wěrneho křesćanstwa a narodnosće, kotryž so jewja w horcej lubości k drohej wótčinje a we wěnowanju wšěch mocow k tutomu zamĕrej, so hišće dale wobkhowa. Bóh da!! — Njedźelu, 14. nazymnika wuleća sebi towaŕstwo do susodnych Sernjan a wuhowa na Bjeńsce žurli zabawny wječork, hdźež so předstaji wjeselohra, žortny wustup w štyrjoch jednajach: „Złote hrody abo Hans Klepotaŕ na dań njese“. Wšitcy hrajerjo swoju rólu derje wobknježachu. Runjewon pŕekwapjacy bĕ wuspĕch. To dopokaza bohaty šumjacy pŕiklesk pŕipośłuchaŕstwa, kiž bĕ so w bohatej lićbje zešło, štož njech je teŕ zdobom krasne zarunanje za mnoho pŕacy a dźela k poradźenju swjedźenja a wutrobnje pŕipóznaty dźak! — Potom sledowaše rejka a wupjelni posledni dźeł swjedźeńskeho porjada. — Wšelake jerkosće tłóča so njejabey pŕi tutych rjadkach mi do pjera . . . „Woći k njebju, rucy k dźołu a dowĕru k sebi“ widźiće na mnohich katolskich khorhojach narysowane, to sebi derje sponjatkuj, luba młodźinu, na twój dalši žiwjeński puć! Budźće lubowarjo naseje rjaneje domizny, njebudźće pak nihdy na nihdy pŕeradnicy na ujej a z jeje rowarjerjom. To słubće

S **Ralbiz.** Maćerjam podawa so rada wot nĕtka pŕichodna wutoru, k pŕenjenemu rajej wutoru, 23. novembra, popołdnju w 2 hodź. pola Bŕĕsanez. Lĕkaŕ budźe pŕichodny.

S **Wiśnica.** (Wulki woheń.) Wutoru wjeczor wotpali so i jeń wobsĕdźerja Daliža. Woheń popadże teŕ blišše hrodże šamźneho wobsĕdźerja a bóry wupiše-štrĕ so na bróżeń a hrodże šusodneho wobsĕdźerja Rasmotha. Pŕedy hač mózesche wobnjowa wobora šapichimnyć, štejachu teŕ hižo hrodże a kólnja dalšeho šusoda Blandowa w pkonjenjach. Wichĕ i wobnjom potrjechene twarjenja so hač na murje wotpalichu. Wšichitke žnŭ šu so šobuspalile. Nimo Wjerbnjanskeje dobrowólneje wobnjoweje wobory bĕchu wobory i Popojz, Brjasyna, Bórkowom a automobilowa šnkawa še Strobiz na pomoz pŕichitwatałe. Tola še šniczenjom žuiow potrjecheni wobsĕdźerjo cźežy šchloduja.

[2] S **Rissege.** W jenej poslednich nogow šo do šłada šchewškeho mischtra Kŕicherera na Wódrjeńczanskej bróży paduch doły. Wokoło połnozy pŕichiźe do Kŕichererowho dwora, wnwjerca do wobluka jenoho wołna w pŕichisemi dźĕrku, pŕiseš kotruž kwaźiu tykny a ŕ njej šnutskowny wjertel wotwjerny, wołno wotcźiŕé a do wobnjeczowseho šłada šalĕły. Šamknjene šrjedźne durje wšejcy kŕáčej pŕeswjerca a wotkuny šnutskowny ryhel. W klanach wobucze na jich hódnosćej pŕichepyta. Lĕpšche twory ŕ kaščhčikow šwuczaba a je najšerje do nalhribjenitowy šładźe. Pŕichrĕsane pódnšche a šchewšli grat jenoho pomoźnika paduch tohorunja šwbu wša.

S **Turjoho.** Najeńć tudomneje gmejnšcje hoitwy pŕichidże ŕ hoitwerškeho wuthoda do wšejnseje korczmy a wotpokaji šwoju hoitwinšku tĕlbu w kuchni. Nadobo wutĕši wrjeżny. S wutĕšom šo šłužobna holza Grimmez, kotraž w kuchni dźĕłasche, a teje macź, kotraž pŕichi njej na wopyce pŕichebnwaśche, šranjichtej a dyrbiechtej lĕkaŕšku pomoz pytacź. Kak je k wutĕšej pŕichichto, hišcźe njeje wujaßnjene. — Njedźelu rano šahe nadobo wohnjowy alarm pilkach. Hačźrunjeź je wobora jenoż dyrbjeńška wobora, bĕchu wobornizy ruče w hromadże a dopołkałachu tak, šo może wobora pŕichi wopraudźitnym wohnju ša krótki cźaš k pomozy byćź.

S **Khocjebuša.** Pokutnu ŕjedu wjeczor ipyta 19-létna šłužobna Magda Štagenatez ŕ Rauschcje Pruśkje ßebi žiwjenje wjacź. Njedałoko Žylowka lehnu šo wona na żelezniške kolije Khocjebuško-Frankobródzkeje cźary. Cźerjeńśi wós, kiž 11,53 hodź. do Lubowaša jędźi, šhrabny holzu. Dokelž pak wjednik wós hnydom šastaji, šo holza jenoż krótki puć šobuwlezłesche. Žiwjenja ipyta bĕ šo na hłowje, ramienjomaj a nohomaj cźežko šranika. Ju dyrbjachu do thorownje domjeść. S katkeje pŕichcźiny je holza ŕjmjerć pytała, njeje šnate.

Z Łužicy.

* S **Kumwałda.** Wušłajenja pjerišnowcho škotu a karniflow wotmeje šo tón króćź wot pjatka, 19. hač do njedźele 21. novembra. Teź lĕtha je bohata na wušłajenych škocźatach najeśiśišich rašow.

S **Kamjenitneje Wóšhinki.** Njedźelu pŕichipołdnju w 1 hodź. šo domšle murjerja Pawoła Kopki docźišła wotpali. Domšle bĕ še ßlomu kryte. Dokelž nichtó domach njebĕ, bo wohnja hatle dohładachu, hdyž ho hižom šćicha paleśche. Wobydlerjo doma bĕchu do druheje wšŕ šchli. Wjeśna wohnjowa wobora ruče šapichimny a šuśodne twarjenja, kiž bĕchu teź je ßlomu kryte, šchkatasche. Teź dobrowólna wohnjowa wobora ŕ Khokma bĕ na pomoz pŕichitwatała.

* S **Wulkeje Schĕny.** (Holza wojuje ŕ nutšlamanjom.) Pola krawza Weiśa bydlaja Hanna Haaśez wuncźi w nozy a wuhladа w komorje paduha, kotryž hnydom ŕ duŕjemi won ćećhny. Holza wobleeże šo thźišje mantl a thwaćaśche ša paduchom. Na dwoje jeho doścźahny a dźyśche jeho šadŕjerjez. Tola paduch šo ji wumwinu, hdyž bĕ šwoju pŕicheśeźhaku mjeswoczi thźtro rozdrapał. Njebojašta holza pak teź nĕtko hišcźeze dale ša cźekazym paduchom cźerjeśche, a hdyž jeho dośćahny, nasta nowe wojowanje. Tola pŕjedy hač druha pomoz pŕchińdże, mózesche njeśuaty cźełnyć. Swój cźaśnik pak bĕ dyrbjał na wojowanjišcźeju wrócźo wołtajieź.

* S **Hainewaldy.** Cźežke njeśboże ŕ motorśkim kołom ma ko njedźelu popołdnju 3/5 hodź. na tak njenowanym njebjeśtim mośće. S Wulkeje Schĕny pśchihna motorśke koło ŕ pódlanśkim wośom a še śchtyrjoch wołobami a frafy wo mośtowe wobłożenje. Wjednik bĕ po šdaću knježtwo nad kołom šhubĭł. Srażenje šta šo ŕ taśkim wotmachom, šo šo nan kołowcho wjednika pjeć metrow dałeko šobuwerhny a žebi nop pukny. Sranjenoho ŕ thorobnym wośom hnydom do Žitawśkeje thorwonje dowjeśechu.

* Se **Žitawy.** Cźežke njeśboże ŕ automobilom šta šo w nozu k wutorje na šatnej dróży mjes Weißkirchenom a Kratzawu w šuśodnej Cźśkłošowakśkej. Tam jĕdźeśche mału Tatra-auto ŕ 60kilometrśkej śpĕśhnoścźu do šawinjenja, kiž bĕ hižo jako śtrašcźne šnate. We šawinjenju šo wobruc̆ź prédnjeho kola pukny. Wóš šo powróćźi a wobsĕdźerja auta a jeho towaŕścha, wšĕteho knjeża Kumpfa ŕ Zeiblera pohrjeba. Jedyn Žitawśki kłoŕ, kiž krótko po njeśboźu nimo pŕichĕdźe, ŕ pomozu šwojeho šobujeźdźaceho powróćźenu auto ißehnu. Mjes tym šo ko wobsĕdźerjej nicźo šłało njebĕ, mózesche kłoŕ knjeża Kumpfa, kiž bĕ auto wjedł, jenoż ŕ rosrajenej hłowu jako cźĕłko ißehnyć.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drjeźdźan.** (Kruta lyma?) Direktor nĕmškeho centralneho běrowa za astronomiju wjedrowu ŕužbu, A. M. Grimm, je nĕtko tej šwoje štejnišćicźo wo pŕichodnym wjedrje wupraji. Hdyž bĕ pŕjedy nicźo hižo telko profetow jara krutu lymu wośćehźło. Grimm mĕni, šo budże dezember lymny a fo šmĕje wjele šnĕha. Kónc mĕśaca budże thźtro mjerlmjeź. W januaru budże tohorunja lyma a dośćź šnĕha, tola wjetśiśe ŕmjerśli jenoż na nĕkotrych ŕnjach. W februaru budże wjedro mile ŕ mnohimi dešćźemi. Sežka budże naśto jara mokre.

* S **Lipśka.** (Twe dźeśći šo pścheśeŕ.) Na južnym pśchedmješśe pśchejdźe šo śchśćeśćitny hólźcź a rani šo cźeśko. — We Groitśchu bĕ wośta Jakubowa, hdyž bĕ rĕśnik ŕ po njeśo śchła, dźeścźoju wóš na dróży śtejo wotśtaśa. Tu pśchihna śapśchah ŕe śpjóśchenymaj konjomaj a potorhny wóš, tak šo šo dźeśco ŕ njeho na plećte cźišnu a šo cźeśko śrani. Na puć ŕ lĕkaŕjej dźeśco na ßwoje rany wumrĕ.

* S **Lipśka.** (Mĕśt šo ßypnuł.) Mĕśt pśchez rĕku Partihu mjes Mockawu a Thĕšu, šo ßypnu, jako barna walka pśchez njón ißdźeśche. Walka padny do rĕki; wjednik muśeśche šo na ßwoje kwitowacź.

* S **Kamjenicy.** (Worakawstwo.) Njeśnicźomne worakawśtwo śłužśchi tu njeźnaći hóźcźiśa. Cźišnychu ßenje, kotraž bĕ ßwojim dźeścom wołmjane ßwory nakupiła, palazu šapału do ßerba. Pŕjedy hač šo jona dohlada, bĕchu šo śchaty hižo śpalile.

* S **Mylowy.** (11 wośkobow w ßmjerlnym śtraśche). 50 śtina śtarośćeka ßwiny w nozy w jenym domje na Rychdoražśkej dróży, šo po ßnjeź thźi jara śa ßkrom a ßnom wonjeśche. Hdyž śa pśchicźiśmy śłĕdźaŕbu, namakachu ßpodły drjewjanoho śłada ßavalenu ßwĕźku śeźo. Dale bĕ ßhowna płamowa rola wo'ewźera. Jenoż hišcźe nĕkotre wokomiki bychu trĕbne byle, a ßyła thźi ba by do powĕtra śleźała. Pśchi tym drje bychu wśchitźy wobydlerjo, 11 wośkobow, ßmjerć namakali. Polizija je bźcźeże w ßamjnej nozy wośleło Jana Loeva ßajała, kotryž mjśeśche we jenej rumnośći ßamźneje thźże ßwoje dla hośpodaŕśkeje kŕiży njedźĕłaże wuśchiwaźcźe maśchiny śejo. Loev chyśche wśĕh łakośćeź, to bychu šo maśchiny śpaśće a wón tak śawźićeńśi pjenjeś dóśtał. Dale tukaju na njeho, šo je pśched ĺetami dołat njewujaśnjene pamjśchwo śłużił, pśchi kotrymź je šo na 10 000 hr. kradnyło. Teź šo je ßwoju twornju w Netajśchkawje pśched nĕśchto cźaśom śapalił, jeno winuja.

* S **Laubana.** (S cźaha padnył.) Żelezniśti ŕadowaŕ Willi Trautmann ŕ Wünśchendorfa padny na tudomnym dwórnišchcźu ße cźaha. Pśchi tym pśchidże ßpodły koleśa, kotreź jeho śakośnje rośkuśkowachu. Wón krótko na to wumrĕ.

* S **Ruhlanda.** Pśchi śapiśowanju wośobow 10. oktobra t. l. nałiźićhu tu 3113 wobydlerjow a to 1547 muźśich a 1566 žónśich. Młodych ľudźi wot 14—21 lĕt je w Ruhlandźe 425, mjes nimi 225 muźśich a 200 žónśich.

* S **Frankfurta n. W.** (Łódź po podnóŕika.) Se 3600 zentnarjemi jeczmjenja nakładowny cźołn je šo na jésbje ŕ Poźnanja do Magdeburga na Warcze podnóŕił. Wobšadka mózesche šo wułkowacź.

* S **Liberza.** (15 lĕtny mutśłamaŕ.) Nutśłamarjo wurubichu bydlenje śtarścźeje žony w Paulsdorfje. Jako šo žona domoj wróćźi, namaka w bydlenju bíśhcźe 15 lĕtnebo Eduarda Kunza ŕ Krupti, kotreźoj policija śaja.

Lipščanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze pŕed sudom.

W běhu dalšcheho jednanja šafuchi šuđ potom do pŕchešłyšchenja wobškorjeneho Rubina. Rubin je tón, wo kotrymž hižo naśpomnichmy, šo ßebi šo cźaš ßwojeje jatby njeje drohu truhacź a włośky ŕśihacź dał. Je pŕschekwź ße Salonik a dże hišcźeze dźeńśa we wśchelakich mĕśtach śładu drobnych artiklow mĕźi, kotreź šu hromadże 20 000 hriwnow hódne. Tutón wobśkorjeny šo winuje, šo je w Lipśku wjazy dyrbjachnych paduśchśiwow śłucźił. 2. aug. 1924 pśchińdże ŕ Kólna, hdyž bĕ šo na nĕkajki khorośeź lékowak, do Lipśka, hdyž je, kaž twdawa, wot dweju šnateju we wuthodźowanišchcźach htownehu dvórnišchcźa ŕśtowanju dośtał, kotruž śtaj tutaj pŕjecź cźśinjeju ohjkoj. W ŕśtowni je doma wjazy adrežow, njes druhim u komercźišchcźo radźićela Eka ŕ Königśseeja namakał. Rubin pŕeže, je je we Lipśku cźaśto kradnył. —

Dale pśchešłyśchuje šo wobśkorjeny Eiśekowicz, kotryž bĕ pŕjedy kwitowaŕ je šadom a kłaninami w Pośnanju. 1922 pśchińdże do Barlina, hdyž mĕśeśche kraiwśtwo, kotreź pak derje njeńdźeśche. Pośłĕdźicźo bĕ pśchiśłajeny. Jeho bratr ma w Barlinje kofejownju, hdyž šo dyśpaścźni paduśhi khadźuja. Tam śeśta šo wobśkorjeny teź ŕ wuwołanym paduchom Diamantom, kotryž bĕ wot njeho 100 hr. pożeźł. Dokelž cźśiśeśe pośłĕdźicźo šwoje pjenjeźe šaśo mĕć, śkaśo jeho Diamant do Lipśka, hdyž bĕ Diamant pśchewodźany wot Roubela do wucźinjeneje kofejownje pśchiśchoł. Potajkim, kaž šo pośłucha, zgóle njewinowaty ptacźk. Kradnyć, — ach, tohodła njeśe do Lipśka pśchiśchoł, jenoż wobthodnych wĕzow dła.

A tajźy šu woni wśchitźy, cźi wobśkorjeni: dośpołnje njewinowacźi, tak wobkrućźa jedyn bóle hač druhi. Hačźrunjeź šu pŕjedy dobri pścheźeźlcźo byli, njechdźa nĕśko wjazy nicźo jedyn wo druhim wĕdźećź, haj woni šo śyła ßenje śtali njeźbu!

Najbóle wobkrućźa dypßačny paduch Wagśchal ßwoju njewinowatośćź. Jenoż nĕźne pocźahi šu jeho do Lipśka wabiłe, tak wobkrućźa. S paduchami ßenje nicźo nezinićź mĕć njeśe, hačźrunjeź mĕśeśche thźkodźeju, kaž je dokmpliga Amśter wobkrućźa, šamo pśchepŕizwanśenu ßudnikej liśtowinju ŕ kapźb wurjadnyć.

Tola wobśkorjeny pŕeže, šo je śajatych polizajśkich kommišarow śnał. Jenoż ŕ Kühlu je šo jónu w kofejownj trjechił. Hačźrunjeź Grandśa a Śrebnik wobkrućźujetaj, šo Wagśchala źyle jaßnje śaßo ŕpośnajetaj, tutón tola pśchi tom wośtaźne, šo je jedyn jemu jara pobohnu cźłowjek dyrbjał paduśchśiwa śłućźeć, kotreź šo jemu pśchićźpĕwaju

Najnowiše z cyłeho świata.

— **Schkrowa powjeźć wo wjedrje ŕa jutźje bodotu:** Swjeśtha ßucho pśchi pokoŕśchich wĕtrach. W Jendźeľśej, Franzowśkej a Italśkej šo deśchcźuje.

W mĕśtkej kreditnej banzy w Drjeźdźanach śtaj śchtwórtk dwaj zuśaj po šdaću połśtaj źidaj mioleź holzy, pjenjeźy rubićź ipytałoj, kotreź bĕhu šo jej naßaźśte. Mjes tym šo šo jedyna ŕ zuśejn ŕ holzu do rĕczow da, iynta druhi šo pjenjes ŕmozowacź. Temu šo ŕ holzynym łaśchikom jadźewa. Bankownizy šo ŕa cźekazyni ŕśójnikami pujśchcźichu a jeju śajachu.

*

Śezialdemokratiśka „Münchener Post“ je dokumentu wojeświśa, po kotrychź je zentrala pucźa, w lécze 1923 ŕ Bayeriśeje pścheźiwa Barlinej pśchihotowaneho, pola ßyna nĕhdyścheho ĺĕcźora prynza Oskara była.

*

Franzowśka je śa ßtajnu kontrollu, Jendźeľśka jenoż śa dohladowanje ŕ khwilemi w nĕmśkim wójśku pod dohładam Swjaśła Ludow. Wo kompromiß mjes Jendźeľśej a Franzowśkej šo jedna.

*

Dźiwajo na thĕtre pśchibĕŕanje bjesdźĕłośćeje ŕe cźĕłkhum hórniśleho ßtrajka šu šo pjenjeźy ŕa létuśhe podźjeranje dźĕłonjemjerjow w Jendźeľśej poßtajene, wuczerpałe. Parlament budże teho dła ŕnowa 3½ miljona puntow (70 miljonow hriwnow) pśchiśłuśhaći dyrbjećź.

Přilopk.

* **Jałośtny njeśtutk w Lipśku.** W nozy ŕ ŕrjedze śaraźy po dźeśćim wurĕcźowanju knihiwjaŕ Thiela ßwoju žonu a ßwojeho dwĕ lécze ßtareho ßynta. Thiela, kiž je njeśtutk ŕ klepałom wumjedł, je cźekŋył. Thiela bĕ hižo druhi króćź wojeńcźny. Teź jeho pŕenje manźjeśtwo je tragiśny śtónźiśko. Jeho pŕenja žona śajeđoścźi šo a teź ßwoje małe dźeśco ŕ płunom. Se ßwojej druhej žonu bĕ Thiela hižo pjećź lĕt ßhožonje wożenjeny, donjź šo mandźeśke ßhoje njepocźa muciźcź. Jeho žona łukowaśche njemuźyn fanatiśkje ßwoju macź, kotraž pola njeje bydleśche. Wśchidhodna macź a pśchidhodny ßyn pak šo njeśtoŕumiśchtaj. Tohodła wopuśćeźi pśchidhodna macź śtónźnje dom, śchtož śaßy Thielowej žonje śara blišśo dźeśche. Wona njemóźeśche dźĕlenje wot macźerje pśchewinnycź a cźehnjeśche tohodła ŕ dźeścźomaj ŕ macźeri. Macź pak ŕi radźeśche, šo by šo je muźom śaßy wujednała. Thielowa wutoru wjeczor teź popyta. Mandźeśtaj pak šo pśchi tom łakośtnje śwadźićhtaj. Śśuśłodźa ßebi muśtachu, šo šo jenoź cźepietaj, tak njechdźu šo do jeju ŕwady tykacź. Hałe hdyž pśchidhodna macź ŕrjedu dopołdnja na wopyt pśchińdże, šo mordaŕśtwo wukopa. Macź a dźećco leśeźchtej morwej w kuchni.

* **Pomoźnika juwelowehu rubjeźnika Śpruca śajeli.** S Wittenberge šo piśa: We ßuđoßnym Karśtádtcźe śajachu wcźera 21lĕtneho dźeśkaćerja Pawoła Gerlacha, pomoźnika juwelowehu rubjeźnika Śpruca, kotreho šo kriminalna polizija hač dotal podarmo pytała. Kaž je ßnate, bĕ šo Śpruch śe ßwojim pomoźnikom kŕiźdź pol dnja w Barlinje do juwelowehu wohkhoda dobył a tam ŕ revolwra tśelajo wjele drohotnych juwelow pokradnył.

* **Wobornišwy młodźenj.** Śchéśćśetny hólcźec bĕ na thorośej blećkkateje krewje ißhorił a budźeśche wśćeje wunutŕ, njebudźeśke-li šo jemu cźeśtwa kreŕ ŕaśchćépkika. Trĕbnu kreŕ da ßebi śchuler Korla Wetter w Gießenach wotocźiź. Kreŕ bu khovenu hólźej śaßhnjenza a to ŕ wujpćhonu, šo šo hólcźej ŕmjerći wuthowa. Śmujitośeź młodeho śchulerja namaka powśćihkowne pśchipómnaće.

* **Najwjetśichi podźenjśki kanal na śwĕcźe,** kotryž Marśeilleśki pśchiśtaw ŕ rĕku Rhone jwjaśuje, je šo dotwarił a ßwjatocźnje poßwjećił. Tunel je 7½ kilometra dołhi, 15,4 metrow wyśoki a ma 4 metry łhłuboku wodu.

* **Kelkeź ŕmjertnje śnjeśbożił.** Kelkeź Roślwas, kotryž ŕe ßwojim pśchedśtajenjom: „Awto pśchejedźe cźłowjeka“ wjele pśchiłładowarśow ŕ ßebi wabjeśche, je pśchi tom we Berentu ŕmjertnje śnjeśbożił. Śchofeŕ mißny prawy blak a rośnjeźe Roślwajej śchiju ŕ predźkym autowym kolešom.

* **Wulki woheń na dwórnišchcźu.** Na Cranzśkim dwórnišchcźu pola Kralowza łwudnej ŕrjedu w kólnjach śady dvórnišchcźo wulki woheń. W kólnjach, w kotrychź šo motivy a żelezniśće wośy łhowachu, bĕ teź wuporjedźenja lokomotiwow śanéśtenja. Sa króśki cźaš bĕ šo zły kompleks do płomjenjoweho morja pśchewobrocźił. Poradźi pak šo

lokomotivy hacź na jednu a najwjazy wožobowych wosow wutkowacź. Njedźiwajcy toho pak je ju tola dźesacź wosow spalilo. Kólnje pak ju dospołnje wotpalichu.

* **Dźowzy sarafstej žiwojeho nana.** Se Krakowza ju pisźe: 1. nov. sarafstejcej w Opitzenu w Narańskej Prus-kej dźowzy žiwojeho nana, wobsteho Wilhelma Bolza, kotryż bě ju nimaj swadu sapoczał. Jena ju dźowkowš je na mon-tera Grotha w Barlinje swidała a pschebywasche runje doma na wopytnje. Polizija je mordarkow sajała.

* **S wjeczijwosce žiwojemu bratrej w lěžu sawutliš dał.** Psched nješchto hnjemi namakachu hajnizy w lěsu pola Bratizlawa cźežko ratarja Brabola ſ Ungoara, kotryż bě dźesźichi cźaj ſhubjeny. Hdyż cźežko pschepytachu, namakachu, ſo bě jena noha dospołnje rozrażena. Wutroba ju, ſo je Brabolowy bratr mortwemu nohu rozbił a jeho potom we lěsu leżo wostajił, hdyż je ranjeny, dokelž ju je ſiwojej nohu dale hibacź njemóžesche, hłodu wumrěcź dyrbjał. Hdyż winika sajachu, wustna ju, ſo je ju na ſiwojim bratru wjeczicź chcył, dokelž je jeho žonu sawjedł.

* **Nošcherjo Nobeloweho myta.** Wubjerk Nobelowe-ho myta je wobſamknył, Nobelowe myto ſa literaturu na lěto 1926 ſkawnemu jendźelſkemu baſnikej Bernhardej Shawej wudźelicź. Myto ſa chemiju dóſta Göttingiſki profeſor Sźig-mondy, na lěto 1925, hdyż ju tuto myto wudźelicź njechcź, dóſta je ſnaty ſchwedſki chemikar profeſor na Upſalſkej uni-verſiteće Svedberg. Myto ſa phyſiku na lěto 1925 dostaſchaj tohorunja Göttingſkaj profeſoraj Frank a Hertz; ſamsnje myto na lěto 1926 pak wudźěli ju franzowſkemu ſpytnikej Terrinej.

* **Khinizy rubježnizy franzowſku łódź wurubili.** 26 rubježnikow nadpadny franzowſku łódź „Wenci" na jěsbje ſ Kongkonga do Haiphonga. Rubježnizy morichu ſtrażu na łódźi a rubichu 50000 dollarow. Mimo toho wja-chu pasażěrow wſchě jich wěsy. Schkoda, kotraż ju tak pasażěram nacźini, wobſtoji ju na 20000 dollarow.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Přich. spěwna pruha „Nadźija" je dźensa pjatk we 8 hodź. w „Serbskim Domje". Přińdźe-ce też tam zaso wšitcy! Městopředs.

Budestecy. Tow. „Lubin" wotdźerži, da-li Bóh, přich. póndźelu, 22. nov., wječor 1/2 7 hodź. pola Rezikec swoju zhromadźiznu. Ráčeć budże knjez wučeř Šěca z Rachlowa. Naši dowěrnicy so proša, zo bychu sobustawy a hosći přeprosyli. „Spěwniki" njech so sobupřinjesu. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje přich. póndźelu, 22. nov., wječor w 7 hodź. spěwanje za mužskich a we 8 hodź. za žónskich. — Dokelž je to posledna spěwna hródźina do koncerta, maju wšitcy a wše z dypkom přińć. Dirigent.

Khrósćecy. „Jednota Sokol" změje wutoru, 23. t. m., wječor we 8 hodź. pola Wjeńkec hłownu zhromadźiznu. Na nju přeprošujemy też Pančansku, Wo-trowsku a Njebjelčansku Jednotu najwutrobniše.

Lichoń. „Zernička" spěwa pjatk wječor we 8 hodź. pola Rudolfec. — Dźiwadłowa pruha je też tam z dypkom w 7 hodź.

„Pod zelenej lipu" mjenuje so naš nazymski wulki serbski koncert **srjedn, 24. nowembra**, w „Krónje" w Budyšinje. Poskićeja budźeja cyle wosebite a wumělske! Hišće njeslyšane rjane nowe serbske spěwy budźemy wot wulkeho ně-hdźe 200 žónskich a mužskich spěwarjow sylnego khóra a wot wubjernych solistow słyšeć. — Wšelake stare serbske narodne reje su so wuk-nyli a budźeja so na jewišću a w sali rejować. Wšo dalše hladajće w nawěstkach a na wsach přilěp-nych plakatach. — Wšěch lubych Serbow cyleje Hornjeje a Delnjeje Łužicy na tutón wulki a wosebity koncert přeprošuje swjedeński wubjerk.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanec w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bro-wyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Kóže kupujeće

žonjace zymske mantle	wot	5,50 sem
žonjace mantle z wopićcje kože	wot	17,50 sem
česane suknowe kostumy	wot	19,50 sem
krymerowe jaki	wot	19,50 sem
płyšowe jaki	wot	19,50 sem
suknje	wot	1,75 sem
płišcowe suknje (česane sukno)	wot	4,95 sem
bluzowy flanell	wot	1,50 sem

we

Orježdźanskim drastowem domje

Birnberg & Co.

při Mjasowych jětkach 5

Najtuńše nakupow. žórło za dźěławy ludź!

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobmj. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubličkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratarskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobličenju.

Hdże kupujeće

mužace zymske mantle	wot	19,50 sem
muž. zymski paletot ze som. kornarjom	wot	39,50 sem
muž. wěrow. sukinju (paletotska forma)	wot	49,50 sem
mužace wobleki z gabardiny	wot	37,50 sem
muž. wobleki z krutych tkaninow	wot	24,50 sem
muž. khołowy z krutych tkaninow	wot	3,75 sem
muž. lacy z krutych tkaninow	wot	3,50 sem

we

Orježdźanskim drastowem domje

Birnberg & Co.

při Mjasowych jětkach 5

Najtuńše nakupow. žórło za dźěławy ludź!

Kurt Martin Richter na Kěžorsk. drózy — Kurt Martin Richter na Kěžorsk. drózy

Rumpodich tu je!

Přez nóc, cyle ćišo a mjelčo, je wón pola Kurta Martina Richtera na Kěžor-skej drózy, wulki měch wužitnych, praktiskich a zwjeselenskich darow wusypał.

W nowych wukładnych woknach w delnich rumnosćach a w přenim po-skhodže su wšě krasne wěcy za kóždeho wustajene a wukładżene.

Rumpodich chce lětsa wšitkich zwjeselić, nichtó njedyrbi prózdny prječ hić, dokelž je tuťón raz cyle wosebje wulki połny měch hrajkow a druhich da-row sobu přinjesł, z kotrychž też najkhudši pódla sebićiwych wěsće něšto při-jomne namaka.

Wutroba so kóždemu směje, při napohladże wulkeje ličby rjanych klankow z kotrymiž so małe hólcki přeco najlěpje zabawja abo krasne klankace wozyčki a klankace jstwy atd. jich zwjesela.

W wuporjedźenu klankow (přistup zakazany) so małym k porjedźenju pře-podate wšě khorosće a brachi hoja. Tukhwilu je tam jara wjele dźěła.

Za pěknych hólcow mam twarske kašćiki, wojaki, hrodźiki, třělby, żeleznicy atd. za lózych hólcow pak wulke prufy.

Też na starših, přiwuznych a znatych je so rumpodich dopomnił; dźiće tam sami a wupytajće sebi něšto rjane, zo widźiće kak derje wono też z Wami měni.

Rože dźěćo.

Kurt Martin Richter na Kěžorsk. drózy — Kurt Martin Richter na Kěžorsk. drózy

Ke kermušam poskićam najelše

čelace, howjaze a swinjace mjaso

po wosebje tunich dnjowych płaćiznach

Eugen Petrich

w Budyšinje na Kotoskej hasy.

Čerpiće

na słabe poživanje, njeslodźi wam, sće nervozni, boli was žołdk, njemóžeće spać, tak pijće tola

haptykarja Meissnerowe

bałdrianowe wino

Tuto dostanjeće wěsće

w Khróšćanskej haptycy.

Pjelsćiny

po woprawdźe tunich płaćiznach

liški, wjelki, skunksy, pjelsćinowe wobsadki wšěch družin, jaki atd.

w Budyšinje, na Rózowej hasy 20, delka na Lěwo.

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty, regatory, žiwotowe wobwjazki, mšačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelsćowe kbo-łowski podłožki, stałciki za prędki, stałciki za paženi, też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Sulešćikimi wrotami 9.

Spytajće mój

kajkosćny kofej

po kóždej płaćiznje.

Willy Krahl w Budyšinje

na Serbskich *hrjebjach* 14.

Sportſake, jumperowe fantazijowe, rukajcowe, wušiwanske a ſtrykowanske

wołma

najwjetši wubjerk barbow a kajkosćow pola

Ernst Günther w Budyšinje

róžk Žitnoje hasy a Mjas. jětkow

Paleny kofej

punt po 3.20, 3.60, 4.00, 4.40 a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych družinach.

Otto Sadisc,

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4

Přesadźowarnja Wuschika!

Dźensa sym swój přesadźowanski wobkhod (prjedy Kurt Wällnitz) ze Sukelnskeje hasy čo. 9 na

Zwonkownu Lawsku hasu 16

(Litterec pławarnja)

přepołožił. Nowa rumnosć je wjele wjetša, tak zo je wopyt, wjele wšelakorych wěcow dla, wšěch hódny. Předa-wam też nimo aukcijow, nimale stajnje, dla wjele přesadźowanskich tworow.

Arno Wuschick w Budyšinje,

přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowař. Telefon 2970

Łožowe damasty bělemuh. počehnjenja wulki wubjerk jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11

Tři běchaki su na předań

w Njebjelčicach čo. 4.

Młoda wysokosnožna **kruwa** čehniwa je na předań

w Nowej Wjesy čo. 20 pola Worklec.

Łožowe šaty běłe a pisane jara tunjo

K. Erler na Žitnych wikach 11

Dospołnu

lěhańju

też na wotpłaćenje ma na předań

Despang w Budyšinje

na Mušakowskej dróży 4

Cychi 1 nawobleczenje z 3 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawobleczenja, damasty, kóper, barchent** m 60 pf, **ruby na blidu, twielki trjenja a ruby na hosć. blida**

J. Erler w Budyšinje

róžk Krónpryncoweho mosta.

Vogtlandske madrasowe gardiny

dóstanjeće najtuńše pola

Otto K. Zschil na Lutherowym wobkhodźe

Příloha k číslu 269 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 19. novembra 1926

100lětne wobstaće holčaccho wustawa w klóštrje Marijneje Hwězdy.

Hižo 1. nazymnika t. l. bě so 100 lět minyło, zo je so tudomny wustaw za holcy poswjećeny swj. Józefej jako patronej křesćanskeje swójby, założił. Tajki žadny jubilej měł so po prawom z najwjetšej swjatočnosću woswjećić, štož je tež wotpohlad klóštrskeho knježstwa był. K jeho česći dyrbješe so nowa ludowa šula za holcy z wulkej sokolnju natwarić, kotrež rumnosće by wustaw z dźěla sobu wutrjebał. Ale wočakane pjenježne srědki njedóńdźechu, skerje ma so klóštr wo nje sudniscy bědźić a tak měješe 100 lětne wopomnjeće bóle swójbny raz, kotrež so zańdźenu wutoru w cyrkwi a we wustawje woswjeći. Nětčiši khowańcy — na 54 — spěwachu na wulkich dopołdnišich Božiche službach z ssistencu łańcansku Božu mšu wot Jaspera po wašnju gregorianskeho chorala a we wustawje spominaše nětčiši nawjedowař, k. propst Maček w přitomnosći šulerkow a tam wučacych knježnow na wuznamny dźeń. Z dobom pokaza na wšelake zajimawe podawki ze stawiznow wustawa, kiž ma swoje założenje sobu Božemu wohnju so dźakować, wudyriwši 18. póznjenca 1822. Swjedźeńska zhromadźizna započa so z hymnom wot Griesbachera a khowanc přednjese pěseń. Popołdnju běše swjedźeńske předstajenje. Šulerki hrajachu „Ze žiwjenja wustawa“ a „Bajka“ wot Altenhofera. W tutych rumnosćach běše prjedawša ludowa šula za wobeju rodow zaměšćena, dóniž so wona 22. januara 1819 do nětčišeje Natušec korěmy přepołoži, kiž běše prjedy klóštrski špital. To so sta pod hnadnej knjenju Vincentiju Marschner z wotpohladom, . . . , zo by nabožnistwo, přistojnosć, pěstowanje rozuma a wědomosćow přez porjadne wočehnjenje so spěchowało, zo by młodźina z časom na dopjelnjenje swojich winowatosćow přichodneho powołanja so přihotowała a so nawjedowała a zo bychmy našim poddanam a tudomnej wokolinje trajacy dopokaz našeje lubosće a pilnosće za jich woprawdźite derjemješe zawostajili.“ Zdobom chcyše tutu šulu cyle njewotwisnu činić wot Khrósćanskeje. Do njeje khodźachu dźěći wokolnych wsow, hólcy a holcy hromadźe. Też postaji klóštr samostatneho wučerja.

Z tym pak njebě mnoha žadosć dopjelnjena. Mnozy katolscy wobydlerjo Łužicy a Bohotstwa (herbske kraje) žedźachu za dokładnišim wočehnjenjom holcow. Tuž bu wustaw 1. novembra 1826 z 12 khowancami wotewrjeny. Też kralowski dwór so za njón jara zajimowaše. Při jenom wopyće (w septembru 1829) dari kral Anton tehdomišemu propstej złoty dejmantowy pjerśćeń, kiž so hišće dźensniši dźeń we klóštrje khowa. Wjacy razow — najskerje wot wokolneho wobydlerstwa — je so žadało, zo bychu so w tutym wustawje khmane služobne holcy wukubłałe. W prěnich lětach nanuzowachu bohatše swójby swoje móličke dźěći a klóštr dyrbješe za nje wosebitych wočehnjerkow (Gouvernanten) dźerżeć. W lěće 1837 běše cyła wučba w rukach klóštrskich knježnow.

1835 bě we wustawje 36 holcow. Dotalny propst a nawjedowař Salesius Krügner wopuści 14. januara 1835 Marijnu Hwězdu (běše so za abta do Oseka powołał). Po swjatočnym powitanju jeho naslědnika zemrě we wustawje nadźijepołna dźowčička bohateho Drježdźanskeho překupca Paula van den Bergh a bu na małym kěrchowje (zady wulkeho wottarja klóštrskeje cyrkwje) pokhowana. (Móžno, zo je to prěni a posledni pohrjeb jenoho łajika na tutym kěrchowje był.)

W přichodnych lětach zrawjachu wšelake plany. Byrnjež Kukowska šula we wučerju Janu Maurcku — teho bě klóštr ze šule dominikanow w Prazy powołał — dosahacu móc měła, dha njemóžeše tola k swojej spokojnosći wučić, dokelž serbskeje rěče mócnyn je bě, štož je k wuspěšnemu wučenju na kóždy pad trěbne. (Němcy žadaja sej też we swojich šulach wučerjow němskeje rěče mócnych.) Też wučenje běše jara wobéżene. W lěće 1837 přińdże na jeneho wučerja 105 dźěći, při tym štřećina so šule zdalowaše. Wot 91 šulskich holcow wopytachu jenož 41 šulu. Klóštrski kaplan P. Měrćin Rödel skoržeše 1. januara 1839, zo cyła črjóda 8—10-lětnych holcow hišće seyła do šule přišło njeje. Wšědacy starši póstachu dla lěpšeho zdźěłanja swoje dźěći do němskeje evangelskeje šule w Kamjencu.

Tole a też prěće, zo by klóštr dale swoje mocy do služby wótčinskeje zjawnosće stajił, namołwješe saksku kralownu Mariju, spočatk lěta 1837 z wosobinskej próstwu na bamža Hrehorja XVI. so wobroćić, zo njebychu so dla założenja zjawnych holčacych šulow we woběmaj klóštromaj sakskeje Hornjeje Łužicy (Marijna Hwězda a Marijny Dół) klóštrske předpisma tak kruće přewjedli. Přez wjerha Altieri, nuncia při Winskim dworje, kotremuž přez rece z lěta 1635 prawo na katolske wěry w našej Łužicy přistoješe, žadaše sej bamž, zo rjadny visitator a klóštraj do toho zwolitaj. Přez bamžowy wukaz wot 14. julija 1837 dostachu knježny prawo, pod biskopskim dohladom holcy zjawneje šule rozwučować. Tuž so skóńčnje wobzamknu, zjawnu holčacu šulu do klóštrskich rumnosćow, hdźež hišće dźensa je, přewzać. Tam so 11. junija 1838 wotewrì. Wot 91 šulskich holcow wopyta šulu 82. Šulsku gmejnu tworjachu tehdom Kukow a blížše wokolne wsy (drje tesame kaž dźensa). W hornjej a delnjej rjadowni wuknychu hižo tehdom holcy šić, přetykować, płatać atd. Za šulske knihi trjebachu so tajke, kotrež běchu w katolskich šulach Češkeje sawjedźene. Po založnym zamérje běše wučba jeno w němskej rěči a to po postajenju biskopa Mauermanna wot 12. januara 1835. (Tute postajenje je ze wulkej škodu za serbsku rěč a tudomne ludstwo było. Hakle statne zakońske postajenja z lěta 1874 a ze najnowišeho časa su w tutej šuli serbskej rěči te ji přisłušace prawo dale, tak zo so nětko też tu pěstuje.)

Wotpowědne pócahi wobstejachu z wustawom. Sobustawy sakskeho kralowskeho dwora jón husćišo wopytachu. Tak přikhadźeše 13. meje 1839 kral Bjedrich Hawštyn II. a kralowna Marija z dwórskim radu v. Minkwitz, z komornej knježnu v. Friderici a druzy z kralowskeje služby. Jim přizamknychu so zastupjerjo wyšnosćow, też biskop Mauermann, krabinka Stolberg wad Werkla-cami, hrabja Cajus Stolberg nad Brunjowom ze mandźelskej a dr. K česći stawachu so mnohe swjatočnosće. Też prync Albert (pozdźiši kral) wopyta wustaw 8. septembra 1843 a kralowna Marija hišće tři razy (15. julija 1840, 30. oktobra 1844 a 25. augusta 1852). Tute wysoke wopyty pohnuchu khowancow k prawej wulkej pilnosći. Z wulkim zajimom so čita a słuchа, zo je wustaw w lěće 1873 na swětowu wustajeńcu we Winje też wudźěłki swojich khowancow pósłał, tak mjez druhim wumjelscy připrawjeny přestrěnc (Teppich), a dosta wulku khwalbu. Tuž so njetrjebamy dźiwać, zo sej wustaw čežko zamóry wotkyny. 31. meje 1875 so za dwě rjadowni wutwori, wučbny plan so powyši. Tak zastupi z nowymi zaměrami do druheje połojcy lětstotka. 50 lětny jubilej so špotank novembra 1876 wulkotnje woswjeći. Hač do teho časa bě 900 holcow wustaw wopytało, mjez nimi 60 z Liberca w Čechach.

Štož je wustaw dotal wuskutkował, kak je rostł a so wuwiwał, što je za čas wójny wućerpjeł a kak njebojanzje swój wysoki cyl swěru spěchuje, byrnjež so přećiwo njemu wšelake wupady stałe, to słuša do přitomnosće a je hišće w živym wopomnjeću jeho přećelow a rowjenkow. Mnohe podawki su so w nowišim času podałe a chcemy jenož někotre wuzběhnyć. 27. junija 1921 wopyta jón bamžowy legat nuncius Pacelli, k prěnjemu razej nowoposwjećeny 42. Misnjanski biskop dr. Křesćan Schreiber w septembru 1921. Spomnić chcemy też na prěnju diöcezansku synodu w Marijnej Hwězdźe w juliju 1923. W tych dnjach służeše wustaw k přebywanju synodalnych duchownych.

Bože žohnowanje je na wusyw sćěhowało a mnohe dobre płody su wurostle. Přez 2000 khowancow wšelakich krajow a ludow — mjez nimi su też wjele serbskich holcow wustaw wopytałe — je so tu wukubłało. A w dnjach žadneho jubileja budu hišće žiwe na swoju nědušu alma mater spominać, kotraž běše jim z nabožnym a mnohim ze zastojnskim podłožkom za cyłe žiwjenje. Z dźakownosću budu na tamne lěta młodosće zhladować, hdyž nawjedowane wot staroséiwych klóštrskich knježnow, so za swoje žiwjeńske powołanje přihotowachu. Hišće 37 je jich žiwych, kotrež su tu wučile a hišće wuča. Dźakowne spominanje na nich budźe za mnohich pozběhowaca mysl w tychle dnjach. Dźak słuša pak też tym, kotřiž su w rozhladnosći a z trěbnym zrozumjenjom tutón wustaw założili, kiž je mnoho dobreho wuswywał za wokolinu a daloke a najdalše krajiny. Ze wšěch stron su tu přikhwatałe a tu swoje najrjeńše lěta žiwjenske přeżiwile. Njech Bóh je wšem bohaty mytowař, kotřiž su tu k spomožењu človjeskich dušow skutkowali. Njech Boža předwidźiwosć a milosć dale wotpočuje na wustawje, kiž kroći nětko do druheho lětstotka.

Cyrkwinske powěsće.

W Michałskej zyrkwi w Budyšinje.

Sćmjertnu njedźelu w Michałskej zyrkwi rano we 8 hodź. serbska spowědna wučba a Boże wotkazanje (farar Rjeda), dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba (farar Tischer). Popołdnju ¼4 hodź. němska spowědna wučba a Boże błido (farar Rjeda). Sběrka za wójnskich sawostajenych a za rowny padnjenych wojałow.

Semrěli: 12. 11. Friedo, Elsa rodź. Schöniz, Arnoschta Otty Domischli, fabrikanta we Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 36 lět stara. — Friedrich Korla Hartmann, elektromonter na Židowje, 20 lět. — 14. 11. Jan Arnošcht Měrka, koporniski dźěłaćeŕ Pod Hrodom, 64 lět stary.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyšinje na Rózowej hasy 31.

Njedźelu dop. ¾11 hodź. njedźelska šula, wječor ½8 hodź. přichodnosćk: „Że po šmjerći dalše žiwjenje?“ Wutoru wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za rozšěrjenje khrześćanstwa za młodźenjom a knjezu tohorunja za młode hołzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. Sobotu wječor we 8 hodź. hodźina za mužow.

Knjeź shromadźenstwowy wothładař Zimmermann smje je biblijske hodźiny njedźelu popołdnju w 3 hodź. w Rosowodźecach, knjezu wječor we 8 hodź. w Hodźiju a pjatk wječor we 8 hodź. w Zokowje.

Knjeź shromadźenstwowy wothładař Kschižan smje pak njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku šulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wječor na Židowje, pónđelu we Lušu, wutoru w Hornjej Wjasowy, knjezu w Semjazach, schtwórtk w Rodezach a pjatk w Kotecach.

S Budestez.

Njedźelu semrětych smje farar Bójź rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farar Domaschka dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske předowanje. Khór spěwa: „Mér woteńdźenym“, spěw Gläsera.

S Bukez.

Na knjertnej njedźeli: rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Zyrkw. khór spěwa: „Kak w cichim mérje.“ Sobuskutkowanje posawonoweho khora. Sběrka za wothładanje wojerskich rowow.

Semrěła: Friederika Emilija swob. Hoferichterka rodź. Schmalfuße, wobydlerka w Bukezach, 80 l. 10 m. 21 dn. stara.

S Barta

Njedźelu semrětych rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Zyrkwinski khór spěwa. Sběrka.

S Buoyschinka.

Sawjedźeni dopomnjenja semrětych dop. w 9 hodź. serbske, a ½11 hodź. němske kemšenje. Sběrka.

S Čisćnego.

Njedźelu, 25. po swj. Trojicy, pop. w 3 hodź. serbska Boža słužba k dopomnjenju na semrětych.

S Delnjeho Wujezda.

Njedźelu semrětych rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemšenje. Towarstwo Sahrocka spěwa: „Hdże namaka duscha swój statok a dom?“ Dop. ½11 hodź. němske kemšenje.

S Hodźiju.

Sćmjertnu njedźelu smje farar Wjesak rano ½8 hodź. němsku spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. (Farar Voigt je w Huszy.) — Zyrkwinny khór spěwa: „Wyšoke wšěch hwězdow . . .“ a schulske dźěći spěwaja tichohłosnu arију: „W rowje je mér.“ Sběrka za khudych sawostajenych we wójnje padnjenych a za sdźerżenje rowow naších padnjenych w nětkny njewschećelskich krajach.

Sdźelu wječor we 8 hodź. smje knjes Zimmermann biblisku hodźinu w spomožeńskim domje.

Packeńska wučba za němske holzy budźe pjedu pop. w 2 hodź.

S Husli

Sćmjertnu njedźelu rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boža słužba. Farar Voigt z Hodźija. Sběrka.

S Harnecho Wujezda.

Sćmjertnu njedźelu rano we 8 hodź. němske kemšenje, spowědź a swjate wotkazanje. Sběrka. Pop. ⅓3 hodź serbska spowědź a swjate wotkazanje.

Sdźelu wječor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Pjatk wječor we 8 hodź. towarstwo młodych hołzow.

S Huczinu.

Sćmjertnu njedźelu rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sběrka.

S Hrodźiščcha.

Sćmjertnu njedźelu rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sběrka.

S Khwarcitz.

Sćmjertnu njedźelu dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. Sběrka za potrjebnych wójnskich sawostajenych a za wothładanje wojerskich rowow.

S Klukscha.

Na swjedźenju semrětych rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sběrka. Pop. w 3 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom

S Kotecz.

Njedźelu semrětych je rano ⅛8 hodź. němska spowědź a Boże wotkazanje; dop. w 9 hodź. němske předowanje z zyrkw. hudźbu (wobdarjenu duchownym); dop. ½11 hodź. bo serbske předowanje cżita (wobdarjeny kantor); ½12 hodź. katechismowe wotrěkowanje z konfirmowanej młodźinu (wobdarjeny farar). — Krajna sběrka — Mumoschi sběrki sandźenu njedźelu 1,75 hr., Pokutun trjedu 11,68 hr. Wultroduy dźak a Sapłacz Bóh! —

Pjatk 26. 11. wječor we 8 hodź. je pola Bohoteć we Hornich Kotczach němska biblijska hodźina (bratr Kschižan z Běłeje Hory.) — Narodźił je so 12. 11. synk Korli Pawołej w Zarkach.

S Lupoje.

Sćmjertnu njedźelu rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Sběrka.

S Laza.

Sćmjertnu njedźelu rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba.

S Minakala.

Sćmjertnu njedźelu rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sběrka. — Pop. ¼4 hodź. w Božim domje němska spowědź.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we Wjeselu pola Brodźiz serbska nutrnosć a spowědź.

S Malečcheg.

Sćmjertnu njedźelu rano ¾8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sběrka za sawostajenych we zwětn. wójnje padnjenych. Pop. w 3 hodź. němska spowědź.

Semrěła Marja Madlena Mikankowa rodź. Lukaschez, krawskeho mišćera w Delnjej Hórzy, mandźelska, 45 l. 4 m. a 23 dn. stara.

Z Rožanžk.

Ssmjertnu njedźelu rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/4 11 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka za sdźerjenje wojenskich rowow. — Pop. 1/2 3 hodź. shromadźizna žónskeje młodźiny, wječor w 7 hodź. shromadźizna muzikeje młodźiny.

S Njeswačzidła.

Njedźelu semjerćnych rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/2 11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 5 hodź. němska spowědź. Sběrka za hladanje rowow tych, kiž su w njewšerzelskich krajach padnyli.

S Porschiz.

Sswjedźeli dopomnjenja na semjerćnych budze rano we 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a 1/4 11 h. němska Boża słužba. Sběrka za sdźerjenje rowow na-schich padnjenych wojakow.

Dźěćikemšenje w Porschizach: pop. w 2 hodź. za starsche a w 3 hodź. za młodsche dźěći.

Pop. 1/3 hodź. towarstwo młodych muzikikow.

Wječor we 8 hodź. evang. luth. schulske towarstwo we Nowych Porschizach, pschednoschk: „Kak je Bóh naschich serbskich wótzow wjedł, so ho ke kschesćijanskim pschi-wobroćichu!“ (Injes wojschichi wučeŕ Hänsch). Dojcźo su witani.

Stajdu wjerzor 1/8 hodź. serbska bibliska hodźina w Porschizach w nowej schulskej sbi.

S Nakez.

Njedźelu semjerćnych rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/4 11 hodź. němske kemšenje.

Pop. w 4 hodź. hudźbna dopomnjenska sjwjatočnosć we zyrkwi (porjady po 10 pf.). — Rano sběrka za rowy wojakow w zuzych krajach. — Powoldnje sběrka za dźěći, kiž na chorje bobu spěwaja.

S Rychwałda.

Njedźelu semjerćnych dop. w 9 hodź. němske a 1/4 11 hodź. serbske kemšenje.

Se Sslepoho.

Ssmjertnu njedźelu němska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., němska Boża słužba dop. w 9 h. a serbska 1/4 11 hodź. Sběrka za swobodny a žiwotny schkofskich buchownych. — Ssmjertny kěrluch so sjedna za Khristianu swud. Bectoiku, rodź. Budźiz w Sslepom a za Mateja Sijnka se Sslepoho.

Swěrowani: Heinrich Panach a Marija Knolez z Nowoho Města. — Jan Hermann Nowak w Drětwje a Hana Henselez w Miterasu. — Biedrich Pawol Drogoin w Kruschwizy a Hana Macija Honkez w Sslepom.

S Wochos

Njedźelu, 25. po žiwj. Trojizy, dop. w 9 hodź. němska Boża słužba se sjwjećenjom Wožeho wotkasanja a dop. 1/11 hodź. serbska Boża słužba k dopomnjenju na se-mjerćnych.

Přilopk.

* **Wjeziba mecklenburgskeho byka.** Na cźarje z Wismara do Blankenberga w Mecklenburgskej stejesche tute dny zhlmy byk mjes kolijemi, jako bo wožobowy cźah bliješche. Skoczo bo spjeczowasche, cźahej wurzeknej, bo runjeż wjednik hnydźasche a na wschě mózne waschnje bo prózowasche, skoczo z kolijow wuhnacź. Dokelž cźahnisch byk potajkim po sdaczu z cźahom mérzeł, sajedze lokomotiwnik z poknej mozu do njeho, tak so bo na kruchi rostorha. Tola morwe skoczo wjeczeschče bo na cźahu. Lokomotiwa a dwaj wosaj sajedżeschtaj mjenujzy z kolijow, kotrejž běchu tak wjazy hodźinow za wobstnad zawrjene, doniž pomhanje cźah na pomoz njeychijebže, so by jeźelskoti dwojoboja sajcź narunał. Dokelž Mecklenburgska byczu hkowu we źiwotnym woponje nosy, hladaje bo tam z hordoscźu na heroizmus tuttoho smuzitcho byka.

* **Wohnjowa katastrofa pola Straßburga.** Wulki wohenj žadasche žeby w Ruprechtsalwje pola Straßburga schitanje cźłowjeske źiwjenja za wopor. Bź w nozu. Wobydlerjo spachu. Wojerski letak Schosser, kotryż se źiwojej źiwotnej pod tśechu bydli, wotucźi nadobo. Tołsty kus pjelnjeseho źiwu. Wubudźi źiwoju zonu. Mandźelskaj skorźichtaj we prěnich strózelach z wokom na dwór dele. Pschi tom bu Schlosserowa wobej nohj trani. Nětko hakle dopomni so mandźelski na źiwoju dźesći w starobie 6 a 2 lěcze, kotrejž horjela w pódlanitej źiwnje spachtej. Nan khwatasche horje, tola podarmo. Stłohdy bo hižo pschepadachu. Tołsty kus wolesche bo jemu napschećzo, a tak spalschtej bo z dźesćzomoj hišcźe dwě dalschej wobodźe: wudowa se źiwojej dźowku. Dwójdzene cźeła namakadaju hódle, dokelž dr. bo zo wodżeri jow schał. Wobeń je bo wěcze zakoźił. Na zhłodze namakachu wuběžany kapzinowy sud zkhowany.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Charlotta Schöneichez a Walter Wommberger w Běłej Wodźe.

Smrěli: Khrystła Kuczikowa rodź. Schönfeldez we Budyschinje, 81 lět. — Marja Kratzowa rodź. Dubjilez w Budyschinje, 30 lět. — Ekschesćan Pilop, wuměnkar we Wóžkinku, 66 lět; zkhowanje bobotu pop. w 3 hodź. wot zarowaiskeho domu. — Adolf Irmler, wyschschi póstowy sekretaŕ w Lubiju. — Franz Jaron, elektrik z Hindenburga, zmjertnje sjesežožił w janje Brigita.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wuznoschk wólbow měschćanskich sastupjerjow w Budyschinje.

Wuswolene bu: wot 1. wólbneho namjeta — Sjednoczene strjedźne strony (Lunza) 9 sastupjerjow; wot 2. wólbn. namjeta — Sozialdemokratiske strony (Müller) 11 sastupjerjow; wot 3. wólbn. namjeta, Němska nazionalneje ludoweje strony (dr. Schmidt) 6 sastupjerjow; wot 4. wólbn. namjeta, Kommunistiske strony Němskeje (Hoop) 4 sastupjerjow; wot 5. wólbn. namjeta, wólbneho namjeta Bertholda 1 sastupjer; wot 6. wólbn. namjeta, Stareje sozialdemokr. strony Sakskeje (Kraut) 1 sastupjer; wot 7. wólbn. namjeta, Němske statneje strony strjedźneho stawa, hospodarskeje strony (Gottschalck) 3 sastupjerjow; wot 8. wólbn. namjeta, Nazionalno-sozialistiskeje němskeje dźěłaczeskeje strony Hitlerowe hibanje (Herbst) žanych sastupjerjow.

Pschećziwo płaćiwosći wólbow móże bo w běhu 3 njedźel pola podpisanoje měschćanskeje rady pschećiwjenje sapodacź.

W Budyschinje, 16. novembra 1926.

Měschćanska rada — wólbny hamt

Wubjerk ludowych schulow.

Pospjedenje je wutoru 23. novembra 1926, pop. 1/2 6 hodź. w Kupnizy po 2 schodomaj.

Dnjowy porjad: 1. Sajwjedzenje nowych schulskich kmanow do tachantskej schuli. 2. 14. dodawk k měschćanskemu schulskemu porjadej.

W Budyschinje, 19. novembra 1926.

Pschedsydźa.

Wosjewjenje.

Sjawne wupołożenje jenotnych hódnosćow za leżownosće.

Sapisy jenotnych hódnosćow ratarskich, hajnistich a [illegible] sa leżownosćowe hódnosće na 1. januara 1925 postajiły bo sa wokrejź Budyschskeho finanzneho hamta wot 20. novembra hacź do 20 dezembra 1926 na finanznym hamcu w Budyschinje na Sedanskej dróhy 17 (w nětdyschej husenskej kaźarnje) delkach wot jsiwje cźo. 34 dopołdnja wot 8 hacź 12 hodź.

sjawnje wupołoża.

Finanzny hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Konkursowe jednanje nad samoženjom pschekupza Otty Wesenbruncha w Kamjenzu bo po wotmjezju skónczneje termije sóźnje.

W Kamjenzu, 28. oktobra 1926.

Hamtske sudnistwo.

W konkursowym jednanju nad samoženjom mjeńscheho wobchoda kefšilowych twarow Otty Franza Weichlera w Kamjenzu bo k wotewsaczu skónczneho sličbowanja sarjadnika a k pschijimanju pschećziwjenjow pschećziwo sličbowanemu sapisej sa žadankow, na kotrejž ma bo pschi rozsudźenju dźiwacź, bo skónczna termija na 22. novembra 1926, dopo-ł w 11 hodź. psched Kamjenskim hamtskim sudom postajiła.

W Kamjenzu, 25. oktobra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Wikowak Bjedrich Reinhold Kokich w Lubiju na Mjeńskichowej dróhy 1, kiž tuchwilnje we Woleschnizy pola Lubija pschebywa, je bo z wobłamknjenjom podpisanoho sudnistwa z 29. septembra 1926 dla wopiwstatoho pod pschepodruczniśtwo stajił.

W Lubiju, 16. novembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 19. novembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,208	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,41	100 čěskosł. krónow	12,475
100 swajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	14 58

Efekty.

Na Berlinskej burzy bo kursy efektow powschitkownje sčišlakjowachu. Sešlakjene běchu też kursy dołżnych lisćinow a wójnskeje pożkodźi. Franzowski frank jasno dale horje bijesche. Tchodźa mnohy spekulanzy swoje akzije pschedawaju, so móhli dale franki kupować.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki běchu powschitkownje šlabe. Na šwětowych wikach žitne płaćizny popołdnjowachu. To skutkowasche na Berlinske produktowe wiki. Pschesja pschi-šindźi po zentnarju 10 pf., rožka a wowš 5 pf. Wožera płaćesche zentnjež

w Lubiju:

pschenizy 12,50—13,50 hr., rožki 11,25 hr. hacź 12 hr., jećmjenja nalětnjeho 10,50 hr. hacź 12,50 hr., wowša 8,50—9,30 sł. hr.

w Berlinje:

pschenizy 13,65—13,80 hr., rožki 11,20 zhacź 11,45 hr., jećmjenja nalětnjeho 11—12,60 hr., najwumjetkeho 9,75—10,40 hr., wowša pak 9,50—9,70 hr.,

w termińowym wikowanju

sa dezember: pschenizy 14,45—14,47½ hr., rožki 11,97½—12 hriwnow,

sa měrz: pschenizy 14,42½—14,37½ hr. a rožki 12,22½—12,25 hriwnow,

sa meju: pschenizy 14,35—14,40 hr., rožki 12,20—12,35 hriwnow.

Wiki wožera w Lubiju.

Butra 1—1,10 hr., twaroh 1,80 hr., twaroh 25 pf., hušy 1—1,20 hr., běły kał 8 pf., cźerwjeny 8 pf., jeleny 25 pf., włósti 10 pf., morchej 15 pf., jěźa za koboda (Spinat) 15—20 pf., kwětkaty kał 10—60 pf., cźerwjena rěpa 10 pf., hrihy 40 pf., jabłuka 5—20 pf., kruschwy 6—10 pf., jeja 16—18 pf., brunźnizy 50 pf.

Wiki wožera w Kamjenzu

Hušy płaćachu wožera na wikach w Kamjenzu, punt 0,90—1,10 hriwnow.

Wiki wožera w Chorjelcu.

Brunźnizy 40—50 pf., włósće worjechi 50—70 pf., a łežne 0,90—1 hr., běrny 10 puntow 50 pf., zybła 8 hacź 10 pf., banje 5 pf.

Wiki wožera w Khaczerdźu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pf., jeja 17—18 pf., nowjaše njejaso 1—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr., swinjaze 1,10—1,40 hr., šyra płeczina (Schinken) 1,80 hr. hacź 2 hr., šuschenny połcź 1,40—1,60 hr., šmalc 1,40 hr., łany wołij 1,40—1,50 hr., hlizy 1,70 hr., a schčuki 1 hr., karpy 1,20 rh., młode hołbje 1,30—1,90 hr. a kury 1—3 hr., khapony 2—3 hr., hušy 1,05—1,30 hr., kaczki 1,20—1,60 hr., žornik 0,70—1,80 hr., jajaz 5.50 hacź 8,50 hr., karnikle 1,60—2,40 hr., kotraj 25 pf., morchej 8—10 pf., jěźa za koboda (Spinat) 25 hacź 30 pf., kwětkaty kał 60—80 pf., cźerwjeny 10 pf., běły 10 pf., zybła 10 pf., běrny 5 hr. zentnarl, jabłuka 10 pf. hacź 25 pf., kruschwy 15—30 pf.

Swinjaze wili wožera w Khaczerdźu.

Pschiwjeźli běchu 982 prošatow a 214 běhakow. Te płaćachu

prošata:

małe	8—12 hr.
hrjenje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
hrjenje	40—65 hr.
wulke	65—90 hr.

Wiki schpatnje běchu.

Stótne wiki we Wósbork, pondźelu, 28 novembra 1926.

Konjaze wili we Wósbórku wutoru, 29. novembra 1926.

Na pschedań.

Jałožu, šetne a dwójetne a šetny boran, kuježi dwór we Dolnjej Wolešchnizy.

Sofa, mjechi stoł a ložo w Biskopizach, Zyrkwinska haša čo. 4.

Khorto, šwinjaze za 2 šwinjecži, Schołta w Budyschinje, Jurjowa haša 10 delka.

Konjez, starschej, w Khelnje čo. 38.

Kóń, šrjenjołstny, 175 cm., w Cróšcźe čo

Sso pytnja:

Pjekaršti, Nitzscha w Bišlopizach.

Konkursowe wupschedawanje.

Na pschedawanje pódźelu, 22. 11., wot dop. w 11 hodź. we Wjeźez pola Rathsburga: wulka dźělba wuměnych a drobnych twarow.

Sšudnizy na pschedawanje:

sobotu, 20. novembra 1926

Semizach-Thumizach w Henežlez korczmje pschip. we w 1 hodź. nuzaze koło;

w Hródku dop. w 11 hodź. na Kochanojskim puczu: kschidło, zigaretowa maschina, pišanišej strojez, 3 koła, sofa, stołaj, pišanišle blido, zonjaze khabaty, wołma, klamarske twory, łuhi, zigarety, 2 kofy, 2 kokschi;

w Kutoborju pola Hródka dop. w 10 hodź.: tuckne šwinjo, kruwa, drostny kamor, hnójnizowy šud.

Wa konkurschi.

We konkursu nad samoženjom šamkarja a měšićela porjedźenje kołow **Richarda Jaroba** w Hodźiu čo. 57 su wobšamkowazu termiju na strjedu, 15. dezembra dop. w 11 hodź. w Budyschskim šudnistwje sjiwa 141, postajili. Wobšamkowaze šličbowanje pschedpokoja, też ma bo we samoženju, hódnotu njedawazym, rosšudźiłe. Wuložki konkursoweho sarjadnika su na 18,35 hr. a jeho sarunanje na 100 hr. postajili.

W konkursu nad samoženjom wikowarja z papjeru **Hermanna Riitsche w Budyschinje na Zyhelskej** hajzy su wobšamkowazu termiju na strjedu, 15. dez. 1926, we Budyschskim šudnistwje, i stwa 141, postajili. Pschedbože wobšamkaze šličbowanje, też ma bo we samoženju, hódnotu njedawazym, rosšudźiłe. Wuložki konkursoweho sarjadnika su na 345,78 hr. a jeho sarunanje na 375 hr. postajili.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodź.: Žitowe wiki stajne, pschenza a rožka sa poździsche termije drózschej.

3/12 hodź.: Kaž pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak: 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	18. 11.	16. 11.		18. 11.	16. 11.
Pšeńca	273-276	275-278	buny	22-22,50	22-22,75
rožka	224-229	225-230	woka	24-25,00	25-26,00
nal. jećmjeń	220-252	220-252	módre lupiny	14-14,50	—
naz. jećmjeń	195-208	195 208	žołte lupiny	15-15,50	—
wows	186-194	187-195	zeradella	—	—
kukurica	198-203	201-206	raps, wosušk.	16,30	16-16,40
pšešć. muka	36-38,75	36-39,00	łany wosušk.	20-21,00	20-21,00
rožna muka	33-34,25	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,25	12,25	běrnj. kruški	25-25,50	25-25,50
rožne „	12,00	12,00	syno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,20
raps	—	—	rožna słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	38-41,00	40-43,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjelušk	21-22,00	22-23,00	ječna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaćizny rěžneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

18. novembra.

1 wol, 3 byki, — kruw., — jałojc., 618 ćelat., 181 wowcow, 380 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 79—83, 2. 70—75, 3. 58—66;

wowcy: 2. 54—58, 3. 45—50, 4. 36—40;

swinje: (přez 300 pf.) 81—83, 2. (200—300) 79—80, 3. (200—240) 77—78, 4. (160—200) 75—76;

rancy: 68—72.

ſtót wotebĕrał a dójnoſcź by ſpadła. Wot ſapocžatka ſem hacź do pokneho pizowanja njedy ſo tydźeń abo 10 dnjow minje. Też mózeſch w ſapocžatku dźecźelowe pluhi ſobu pizowacź abo ſuſchenu dźecźel. Tak ſtót źidlawu njedoſtanje. Dóſtam dawamy 6 puntow, kormym bykam 8 a cźahatym wokam 7 puntow na dźeń. Sſminjom móżemy ſamo na 10 puntow na dźeń dawacź. Młodemu ſkotej njeje radźomne. Pſchi pizowanju melaźy pak je cźiſtota prĕnje prawidło. Też hladajcźe, ſo melaźa njeje ženje ſkaźena. Najkhmańſcha je melaźa ſe ſuchej piźu, ſ wotrubami, pluwami atd. ſmĕſchana. Do tortow ju jako źidku njekidajcźe. Hacźrunjeź to nicźo dale na ſtebl nima, dha tola njeje khmane, dokelź njedożmane ſbytki potom w kucźikach korta kiſaju. Melaźowu piźu mamy ſtebl najdlĕje na jedyn dźeń pſchihotowacź, dokelź lohko ſakiſnje.

Wothladanje koźe pola hródźneho ſkotu.

Mjele plahowarjow ſkotu ſtara ſo jenoź jara malo wo pĕſtowanje koźe ſwojeho ſkotu. W tutom naſtupanju ſanjerodźene ſkoźo dźe wróćo we ſwojim wuźitku, ſhori na koźu a je ſpĕka mjenje hódne. Tu njech je wożeſche na ſkanje pochowiny pokaſane, kotraź móże ſo hiſchcźe ſ wjele druhich ſtrowocźinſkich winow kóždemu plahowarjej ſkotu porucźicź. Hdyź ſo domjazy ſtót ſ ſchcźĕcźu cźiſcźi a ſo cźeſa, to jeho wumiwcźu jara hoji. Też muchi cźiwiluja cźaſto naſch hródźny ſtót, ſawinuju na koźi cźaſto ranу a jedmenjeźy. Huſto też ſwoje jejka tam ſnjeſu. Cźerjo ſaźerje ſo do koźe a wumiwa ſo tam dale. Tak naſtanu ſnate bombawy. S małej dźĕrku w bombawje wulĕźu cźerwiki ſ bombawy, ſroſtu bórſy na ſrake pſchekaźanźy, kotreź ſaźo ſwoje jejka na koźu howjadkow ſnjeźu. So by ſo tomu ſabźĕwało, njech ſo koża ſ 1 prozentowſkej creſolowej roſpuſchcźenimu wotmywa. Bombawy njech ſo wutłócźa a potom derje ſe creſolowej roſpuſchcźenimu wumyja. Mnje-li ſo ſtót nimo toho hiſchcźe ſ cellovreſolom, ſo też muchi wot njeho wotdźerźuja, tak ſo ma wjele wjazy mĕra.

Pjeriznarſtwo.

Kury, kotreź w ſymje njeju.

Kury, kotreź w ſymje njenjeźu, ſu powſchitkownje małko wužitne; pſchetoź naléto a lécźe njeju wſchĕ kury, a potom ſu jeja tak tunje, ſo ſo jenoź ſrédża wudawki a próża ſ nimi ſapłacźa. Hdyź pak ſtebl kury jeji dla dźerźu, potom dyrbi ſo wĕź teź ſadanicź; kury dyrbja potom w ſymje njeſcź. t. r. w cźaſu, hdyź ſu jeja najźadniſche a tohodła najdróſhe. Hewak lépje cźininy, ſo ſtebl jeja kupujemy. Schtóź ſo ſ powolanja ſ plahowanjom kur ſabĕra, budźe tohorunja na to dźiwacź, ſo jeho kury teź w ſymje njeju, dokelź ſu jeja w ſymje cźaſto hiſchcźe raś tak drohe kaź w lécźe. W ratarſtwje ſtaraju ſo powſchitkownje małko wo to, kak jich kury njeju. Małko ſo ſa tym prajcheju, hacź ſo teź ſadani, kury mĕcź a cźaſto ſteja ſamo pospytam, kak hy ſo yierinarſtwo ja ratarſtwo mohłe wunoſchne ſcźinicź, njepſchecźelſiwje napſchecźiwo.

Kotre kury njeju nĕſto derje w ſymje? Roſa ſama njeje tu roſhudźaza, hdyź teź powſchitkownje cźeźke kury w ſymje najlépje njeju. W prĕnim rjedźe ſaleźi tu na wothladanju kur. Kokoſiche dyrbja ſo nałéto ſahe naſadźowacź. Kurjatka dyrbja ſo najpoſdźiſcho tónu haprleje, pola lohkich raſow teź nĕſchto poſdźiſcho dypacź. Wot kokoſchow, kotreź ſu hakle w lécźe ſ jeja wulézłe, njemózemy ſtebl źadacź, ſo ſiźo w nowembru abo dezembru njeſcź ſapoczńu, pſchetoź njeju potom ſtóła hiſchcźe doroſłe.

Schtóź wobhladanje kur naſtupa, dyrbi ſo w prĕnim rjedźe ſa dobry kurjeń poſtaracź. Kurły mója jenoź potom w ſymje njeſcź, hdyź maju cźopły kurjeń, to nĕtko njerékła, ſo mĕł ſo kurjeń tepicź. W ſymje kury wjazy ſtopnjow ſymy ſnjeźu, jeli ſu jenoź doſcź pſched wĕtrom, deſchcźom abo źnĕſom ſchkitane. Kurjeń dyrbi tohodła teź wożebje ſchkitacź pſched wĕtrom a wjedrom. Kaź je znate, ſchtodźi wĕźe kurom jara; móżemy wobkedźbowacź, ſo kury, kotreź pſchi wichoru wonka wokoło bĕhaju, kóroż pſchezo njeſcź poſpſchetanu. Wopraudźe cźopłe kurjeńzy, kaź je cźaſto we hródźach nadeńdźemy, ſu pſcheźopłe ſa kury, jeli dyrbja w ſymje njeſcź. Kury, kotreź ſ hródźneje cźopłoty won pſchiźdu, naſtymja ſo lohka, cźerpja w ſymje ſkóro pſchezo na ſkhorjenje dychadkow. Wina na taſkich khorocźach ſu roſdźele njeſ cźopłotu powĕtra we hródźi a wonka a dale ſchkódne dymy amoniaka we wulkich hródźach. Kury, kotreź dyrbja w ſymje njeſcź, dyrbja ſtrowe być, pſchetoź jenoź wot ſtrowych kur móże ſo w tutym cźaſu nĕſchto wocźakacź. Strowe woſtanu pak kury jenoź w ſtrowych kurjeńach.

Na kóždy pad nuſna, jeli dyrbja kury w ſymje njeſcź, je mĕſtnoſcź, hdźeź móża hrjebacź. Tajka mĕſtnoſcź naruna kurom ſwobodny wubĕh. Schtóź dże ſymſke jeja wot ſwojich kur mĕcź, tomu njemózemy radźicź, ſwojim kurom wokoło bĕhacź dacź. Hrjebaniſchcźo dyrbi ſ kurjeńom ſwjaſane a pſched njewjedrom a deſchcźom ſchkitane być. Hdźeź ſo w ratarſtwach pjerina plahuje, hodźa ſo w ſólnjach a brjóžnjach taſke hrjebaniſchcźa pſchiprawicź.

Najlépſchi kurjeń a najthmańſche hrjebaniſchcźo pak nicźo njepomhatej, jeli ſo kury prawje njewothladaju. Na prĕnim mĕſtnje dźe tu wo pizowanje. S prawym pizowanjom dyrbja ſo kurom wſchĕ te wulki dawacź, kotreź ſa płodźenje jeja trjebaju. Jeja ſu ſ wjeſcheho dźĕła ſ bĕlka, tohodła dyrbi ſo kurom teź na bĕlku bohata piza dawacź. Tu dyrbi ſo wożebje ryhjaza mucźka naſpomnicź, kotraź je jara bĕlkowa. Teź trjebaju kury w ſymje tucźnu piźu. Wſchitke kury dyrbja dobru ſyhlnjazu piźu dóſtawacź. Dobra piza pak je droha, tola tunja cźaſto hiſchcźe brózíſcha, dokelź ſ njej nicźo njedoſpĕjeſch. Hacź je mjeńka abo ſucha piza khmańſcha, wo tom ſu nahladny dźĕlene. Piźuja w ſymje mjehku piźu, wobſtejaju ſ kuchinſkich wotpadarkow (ſ bĕrnjazych bĕlſinow, ſeleninowych ſbytkow), ryhjazeje mucźki, Spraattoweje pjerinoweje piźy a ſ pſchenicźnych wotrubow a jecźneho ſchrótu. Napuſchcźany wotrub, kotryż ſo lohko we kuchni abo druhej cźopłej rumnoſcźi napuſchcźicź hodźi (najlépje w płatowych mĕſchkach), je jara ſchwarny ſa kury, kotreź dyrbja w ſymje njeſcź. Tola dyrbi ſo na to kedźbowacź, ſo ſo pſchewjele taſkeho napuſchcźeneho wotrub (geheimt) kurom njedawa; pſchetoź potom lohko jeja ſpławja. Runje tak dobre wuſpĕchi hodźa ſo dozpĕcź, hdyź mĕſto napuſchcźeneho wotrub yohimoehal dawamy, (jenu ſchéru tabletu do mjehkeje piźy ſa wóſom hacź dźeſacź kur); pſchi tym njetrjebamy ſo njepſchijomnych ſcźehkow kaź pola napuſchcźeneho wotrub bojecź, pſchetoź yohimvetol njeje žana wabjaza piza. Schtóź ſo ſorna kurom dawa, ſtyhnje ſo tózde ranje do hrjebaniſchcźa (najwjazy 40 hacź do 60 gramow). Jako ſelena piza dawaju ſo répy a kał.

Dom a kuchina.

Kak khowamy płody.

Rumnoſcź, hdźeź ſo płody khowaju, dyrbi tak kaź nĕkak móżno, chłodna być. Teź dyrbi cźeſtymy powĕtr na doſahaje waſchnje pſchiſtupa mĕcź. Schtóź podłohe naſtupa, ſo tohorunja cźaſto hrĕſchi. Na ſłomu abo ſymu ſo ſad klaſcź njeźmĕ. Najkhmańſche ſu połzy ſe drjewjanych żerdkow, pola kotrychź ſo jenotliwe wotdźéle ſ deſcźicźku wobija, ſo jabłuka njebyhaju dele padale. Schtóź taſke połzy nima, ſa to pak doſcź mĕſtna na ſchpundowanju, njedy ſad tam łypa. Dno pak dyrbi ſuche być. Cźiſtoty dla njech ſo najprjedy papjera roſeſkadźe. Je-li w rumnoſcźi w ſymje njerinje, dyrbja ſo płody ſwodźecź. Teź tu je derje, jo ſo płody najprjedy ſ papjeru połkadu, prjedy hacź ſo je ſtomu abo ſ mĕchami pſchikryja.

Cźiſcźenje woknow w ſymje.

Cźiſcźenje woknow w ſymje a pſchi mohłym wjedrje ſo na ſcźehowaze waſchnje jara wołóji. Hdyź je ſo maſanoſcź ſ cźopłej wodu a hubizu wotmyła, ſo wokna hiſchcźe raś je ſpirituſowej wodu (1 cźaſu ſpirituſa k palenju na 1 litr wody) wotmyja. Je-li ſu wokna pſchipadnje jara tucźne, tak ſpirituſowy pſchidawk cźiſcźenje jara wołóji.

Cisło 47. Budyšin, 19. novembra 1926. Lětnik 33

Kak wobkhadźamy z wocehnjenymi karniklacymi kožemi.

(S 3 wobrasami.)

Koże naſchich domjazych karniklow pſchetrjebaja dźenża ſa wſchelakore tóźarſke a kożane wudźĕłki. Kóždołĕtnje ſhotowja ſa wjele milijonow w ſtajnje pſchibĕrazych roſmĕrach. Że pſchedźĕjaja na kożmate koże, podobne kożam jermanka (hermelin), piźmowki (Bisamratte), bĕleje liſchki (Steinfuchs) ſobołowy (Zobel), nórza (Nerz), kunow a wſchelakich druhich. S kożmatych kożow dźĕjaja muźaze a ſonjaze kożuchi, rukajzy, kornarje, wſchelake druźiny boa, kłobuki, cźapki, koże pſched koża atd. S nimi podcźihuja kabaty a łazy. Koże bjes kożmow pſchedźĕkaja na ſonjaze toſchki, moſchnicźki, liſtownje, na aſkowe a puczowanſke mapy. S nich dźĕkaja łohke wobucźa a pak podſchiwaja ſ kożmatymi kożemi ſymſke wobucźa. S tuteho njedoſpolneho ſapiſka hižo ſpóſnawamy, na kak wſchelakore waſchnje móżemy karniklaze koże pſchetrjebacź. Tu ſmy pokaſali na pſchetrjebanje w rjenitjele a pſchemyźle (Handwerk und Gewerbe). Ale wuſtojna hoſpoſa ſamóże je teź ſama pſchetrjebacź na draſtu wſchelakeho raſa.

Kak łužujeſch (gerben), wotkożmujeſch abo harujeſch ſam karniklaze koże? Stary a naſhonity plahowar karniklow radźi, tuto dźeło radźcho łużerjej (Gerber) pſchewoſtajicź. Je-li ſo dokładnje na dźeło njewuſtojiſch, pſchińdźe cźe drohu a muſpĕcha njeſmĕjeſch. Tola tón abo tamny ſ naſchich cźitarjow dźe ſo rady w tomle wumjeſtnje poſpytacź. Tohodła dźemy w ſlédowazych rynczkach nĕkotre pokiny podacź.

Prĕnje dźeło we wobkhadźe ſ koźu je, ſo ju wudrĕjemy. To ſo ſtanje, ſo koźu karniklej pyches hłowu ſcźehnjemy, bjes tobo, ſo ju roſrĕſnjemy. Swjeſcźa je mózno, koźu bjes wulkich ſadźĕwkow ſcźahnjcź. Jeli tu a tam wiſhy, popomhaj trochu ſ nożikom.

Najlépſche ſu koże w ſymje a tehdom najhuſcźiſcho ſe kożmami porooſcźene. Tohodła karnikle jenoź w ſymje rĕſaj a to jenoź te ſ derje wuvitej a ſeſcawjenej koźu. Hdyź karnikl lina, tehdom jeho njerĕſaj. Tajkeho kożmata koża ſo k ſamym kożuchowym tworam trjebacź njehodźi. Jenoź k wudźĕłkam łużenych kożow (gegerbtes Leder) hodźaka by ſo jenoź hiſchcźe wužiłź. Sa kożuchowe twory najlépſche koże ſu te ſtajnjete a jenajkeje barby.

Kajkoſcź tutych kożow wotwiſuje teź wot ſkhnyeſa. Je-li ſcźehnjene koże ſchpatnje ſkhnyja, móża ſo zyle ſkałoſcź a hyrnjej hewak najlépſcheje kajkoſcźe byle. Ssuſchicź móżeſch koźu, hdyź ju na deſku wupſchetrĕſcźeſch po tym, ſo ſiź ju na bruſche roſproſt. Chżeſch-li pak ju zyku wotſtajicź, wupſchetrĕj abo tykni ju na wożebite pſchiprawy a roſſpinadła (Spannbretter).

Nadźomno njeje, njeroſpróte koże ſe płonu abo ſynom wutłakacź. Na tuto waſchnje ſuſchene koże ſo tohorunja dokładnje ſkaźa.

Naſch prĕni wobras pſchedwjeduje nam deſku, na kotruż ſo roſpróte koże ſ pſchiſkepanjom roſpinu. Sa wulke druźiny trjebaja deſſi 100 cm. wyſoke a nĕhdźe 80 cm. ſchéroke, ſa ſrĕnje druźiny njedy ſu 80 cm. wyſoke a 70 cm. ſchéroke, ſa małe druźiny ſu 60 cm. wyſoke a 50 cm. ſchéroke.

1. wobraz: Rozpinadło za ſuſenje rozprotych kożow.

Na jenej ſtronje wumjercź dźerźy, ſo mohł deſku powĕſnjcź. Na taſkej deſſy hodźa ſo koże na wobĕmaj ſtronomaj wupſchetrĕcź.

Druhi wobras pokaże nam roſpinadło ſa roſpinjenje njeroſpróteje koże.

Schérokoſcź pod pißmikom A, dołhoſcź pod pißmikom B taſkeho roſpinadła je:

ſa wulke druźiny	18 cm.	90 cm.
ſa ſrĕnje druźiny	15 cm.	75 cm.
ſa małe druźiny	13 cm	60 cm.

Tjeſcźi wobraz pſchedwjedźe nam bliſhiwe roſpinadło. Tuto roſpinadło ſteji ławje A (Holme A).. Na nimaj je kopyto B. bibicźiwje pſchicźinjeno. C. je klin, ſ tym je mózno, njeroſpróte koju roſpinycź. Tutón klin je ſ pjerom D. ſ ławomaj ſwjaſany. Tole roſpinadło trjebaja w ſamych mĕrach kaź roſpinadło pod 2. wobrajom. Tute roſ-

pinadka hodża ſo tohorunja powědźeć, ſo bychu kože wiſſajo na powětrje ſkhnyłe. Koże dyrbjachu kruce roſpinyć, ſo njebychu ſpruſnotkałe, ani ſo žanych kuttowo do nich njewutłóčiło. Koſmy ſu ſtajnje do ſnutſkownoſcje wobroczene, njeſaſny bok dyrbi pſchezo do ſwonka wobroczeny być. Hdyž ſu kožu wupſchestrěł, wotſchkrabaj ſe tźiżu wſchě na kóži wiſaze mjaſo a wſchón tuk. Tute mjeſna hubjenje ſkhnyja. Druhdy też tuk a mjaſo nahniwatej, hnicze ſožerje ſo do kože, tak ſo na druhej ſtronje koſmy wupadaja. S tym ſo zyka koża ſłaby. Hdyž ſu kožu roſſpintł, wupowješ deſku abo roſſpinadło na powětr, hdźež derje cźehnje. ſo by ſkhnyła. Ani ſe ſłónzom, ani pſchi tſhachach ſkhnyć njeſmě. Po 5—6 dnjach je koża tak daloko ſuchа, ſo możeſch ju ſ deſti abo roſſpinadła wjacź. Pſchi żelezhnych roſſpinadłach dyrbjiſch ju na kedźbu bracź, ſo koża njeby tu a tam poſerſawiła, ſ tym poſhubi wichu hódnotu. Hdyž ſu koże ſuche, ſkowaj je na ſuchim měſtnje. Sawal je do nowinarſkeje papjery tak, ſo ſ koſmami hromadże leża. Potom ſawalki powjasaj.

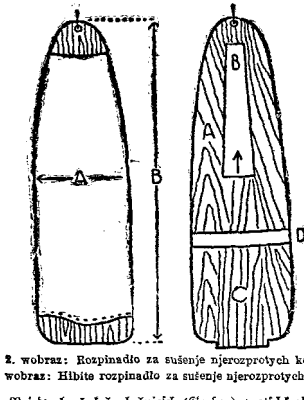

2. wobraz: Rozpinadło za ſušenje njerozprotych kožow.

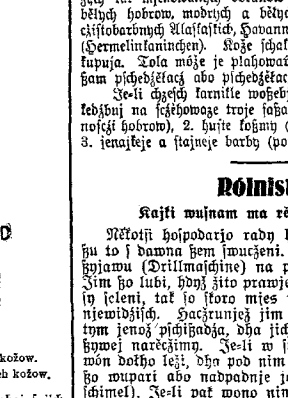

3. wobraz: Hibite rozpinadło za ſušenje njerozprotych kožow.

Pſchedy hač koże łužnjeſch (Gerben), wotſchkrabuj ſ jich hrubeje ſtrony wſchón tuk a wſchě mjaſo. Pſchetož tute powoſtanti ſadźewaja, ſo łužina (Gerbſtoffe) do koże ſacźahnu. Potom powješ kožu do běžageje wody abo do ſudobja ſ wodu. Tutu wodu pak dyrbiſch cźaſoſćiſcho wobnowjeć, to rěka wotleć a druhu naleć. Ale pſche dotho koże we wodźe woſtajicź njeſměſch, hewak by koſmy po nětčim puſchcźała. Hdyž je koża doſć zimna abo cźehniwa (geſchmeidig), potom położ ju na nějaku kuloſte, ſnano ſudźił, dońżu abo łolſiy ſdónk, hrubu ſtronu ſwjerſcho. Tu wotſchkrabuj dokładnje ſ drjewjanej łěſku. Potom ju tak dołho wopłokuj, domž poſledńja woda zyle cźiſta njeje. Napoſledk wobě ſtronje dokładnje pſcźepſchimaj a pſchetotkaj, ſo by ſ njeje wſchu njecźiſtoſcź woſtſtronił. Tak pichitotowanu a wuczińſcźenu kožu łužer (Gerber) „nahu“ (Blöße) mjenuje. Wona je někto ſo dalſche łuženje hotowa.

Łužicź mózeſch w ſcźěhowazej mokſchinje. We wodźe roſpuſchcźi 15 bźělow ſole a 40 bźělow njepaleneje alawny (ungebrannte Alaune). W tutej mokſchinje kožu ſkhěrno łuſtaj. Potom ju wyſche tohele ſudobja powješ, ſo by woda wotkapała. Hdyž je tróchu wotkapała, pſchiſtiſ nějakto ſmeje noweje mokſchiny. W njej kožu hiſchcze tróży haj ſchtyri raſy wułuſtkoj. Po tóždym wułuſtkanju daj wodźi wotkapacź.

Potom kožu hromadźe ſawal, wjaſnu ſtronu do ſnutſkownoſcźe. Tak ſawal ju do kruteho noleżła. Pſchi tom pak na to hladaj, ſo łoſmaty bok na njecźiſtu njeſcźindźe. Sawałku położ do ſchiſiłki abo kaſchćika. Kóždej dwě hodźinje kožu wotwal a znowa ſawal. Tole woſpjetuj 5—6 raſow poſwoſchi, ale tóždy trócź po dwěmaj hodźinach. Napoſledk kožu hiſchcze jónu w horka wopiſanej mokſchiſnje wułuſkkaj. Potom ju na ſuſchenje powješ. Hdyž je koża ſucha je doſć łużeno.

Koża je někto trochu proſta, tohodła ju ſ wodu ſ lohka pokreſ. Woſtaj ju někto tak dołho leżo, domž woda do njeje doſć ſacźahnyła njeje. Po tym cźahaj ju preči a pódła pſches żeleſnu kromu, domž njeje mjeſta a zimna (ſchmiegſam). Hdyž ju mjes porſty wotmjeſch, njeſmědźa žane wuhorſchki a ſaſiſki widomni woſtacź. Koſmy dyrbiſch hiſchcze dokładnje wucźiſcźicź. K tomu pſchihotuj ſ płanjeneje krydy a wody źidłu roſnodu. Tu ſarytuj do koſmow. Po tym, hač je do koſmow ſaſtkła tutón běły, próch ſ njeje ſaſo wucźeſaj a wulkepaj.

Běłe koże a te Angoroſkich a źidźanych karnikłow njeſmějcź w horka ſpomnjenej roſpuſcźeńcźu (ſół alawna) łuſtacź. S njej pomaſaj jenoż mjaſny abo hruby bok a to tohodła, ſo ſo njeby ſplołata ſnědźowa běłoſcź koſmow nakaſpała. Hewak pak ſmějch je na ſamźne waſchnje wužicź, kaž ſmy horka napiſali. Jara radu łuſuja koże naſchich domjazech tak mjenowanych boranow (Widder) belgiſtich hobrow, běłych hobrow, modrych a běłych Winſtich abo Winarjow, cźiſtobarownych Alaſaſtich, Havannaſtich a jermoſtich karnikłow (Hermelinkaninchen). Koże ſchałojtych karnikłow mjenje rad kupuja. Tola może je płahować na pěkne kožuchowe twory ſam pſchedźěłacź abo pſchedźěłacź dacź.

Je-li chcejſch karnikłe wobeje kožow dla płahowacź, dha kedźbuj na ſcźěhowoze troje ſaſadły: 1. wulke koże (po móżnoſcźi hobrow), 2. huſte koſmy (w ſjmje rěſanych karnikłow), 3. jenajkeje a ſtajneje barby (potajkim niż ſchałojte).

Rólnistwo.

Kajki wuſnam ma rědki a huſty ſyw.

Někotſi hoſpodarjo rady huſte żita woſyja, dokelž ju ſ dawna ſem ſwucźeni. Někotſi wuſyja ſamo ze ſyjawu (Drillmaſchine) na poldra zentnarja na tórz. Jim ſo lubi, hdyž żito prawje huſte feſtkhadża a ſo bórſy ſeleni, tak ſo ſtoro mjes nim ani ſeleneho bleczka njewidźiſch. Hačzrunjeż jim mnoſy popokaſachu, ſo je tym jenoż pſchiſpadża, dha jich tola ſ rědka k rědſchemu ſywej narěcźimy. Je-li w ſjmje wjele ſněha a je-li wón dołho leži, dha pod nim tajke huſte żito ſahinje a ſo wupari abo nadpadnje ſo ſněžna pleſeń (Schneeſchimel). Je-li pak wono nimo toho derje ſynu pſchěſtrako, dha ſo naléto bórſy lehnje abo ſhnije pſched wiecźenjom. Wołeje pak ſo pſcheńża, je-li pichehuſta, naléto bórſy lehnje. Dyrbimy ju potom pſchiżnjwacź. Tola to pak ſaſo k dalſchemu roſwimanju wadźi. Rożka ſo nam tak bórſy njelehnje, je-li ſjmu derje pſchětrała. Wowoż a naléto jecźmjeń móżemy nětčho huſcźiſcźi ſyćź, tola też tu rady ſrěnju ſytnu wolimy, a to 90 hacź 100 puntow na tórz. Huſcźiſche móżemy ſyćź na kónzu oktobra a to wołeje na běrnišchcźa abo wowżniſchcźa. Tola też tu doſaha 135 puntow na tórz. Saźnje ſyny, wołeje pſcheńżu, mamy poměrnje rědku ſyću, doſaha hižo 90 puntow na tórz. Druhdy ſo ſamo pſchi tajkim rědkim ſywje hiſchcze lehnje. To pak ſo ſwjetſcha krótko pſched ſnjemi lěhnje, tak ſo to wjele njewadźi.

Huſty a rědki ſyw ſaleſi też na tom, kak cźiſte je ſjmjenitne ſorno a kajka je jeho kajkoſcź. Ssymjenitne ſorno ma być wulke a cźeſke a ma derje ſthadźeć. Cźim thmańſche je ſorno, cźim lěpje ſthadża a cźim mjenje trjebamy k wułuſnwej. Sdłabe ſorno njeſměmy w ſjmjenitnym ſornu cźerpjeć. Wono w nim nicźo njepomha a my móżemy je tohodła k pizu wužicź. Kak huſte mamy ſyćź, to też na pohnojenju pódy ſaleźi a we kajkim porcźaku ſyjeſch. Najważniſche ſobu je, hdyž ſyw ſuchi ſadźěłaſch, wołeje najſmu.

Mnoſy hoſpodarjo praja, ſo ſo ſ huſcźiſchim ſywom njerodź na polach ſnicźi. Naléto drje to płacźi, ale niz najſmu. Njerodź, kotraž najſmu ſeſthadża, w ſjmje ſmjerſnje. S dalſchej winu je, ſo huſty ſyw ſłabу ſmoſtanje a to w ſtwjelzach, kaž w mnohoſcźi wotnożkow. Tajki ſyw ſo też ſnadno lehnje a ma ſłabe kłoſy. Huſte żita móżemy ſkoro ſ tajkimi njewobrěſowanymi ſadowymi ſchtomami pſchirunacź. Tute też malo kćeja a żane ſhmane płody njenjeſu. Sa to pak nam tajke wurěſane ſchtomy cźim wjazy pſchinjeſu, dokelž maju doſć ſwětła a powětra. Też tohodła mamy rědſche ſyćź, ſo by powětr a ſłónzo k jednotliwym ſtwjelzam mohło. Sorno ſo potom na tajkich ſtajnych a rjanych ſtwjelzach derje wumije a tak mamy jenoż mało ſłabeho ſorna. Cźaſto hdyž tajki hoſpodar naſmu na polo dźe, ſo je-mu jeho żito njelubi, a cźim mjenje hatle, hdyž pózne mjerſnycź. Tak bórſy, hač pak naléto ſněh roſtaje, ſeleni ſo tajke polo jako łuka, mjes tym ſo ſo tajki hoſpodar, kotryž mějeſche naſnmu rjane żito, ſo ſa wuſchomaj draya, dokelž je jemu ſněžna pleſeń żito ſniczika. Krucźiſche a rědke żita ſo pod ſněhom hiſchcze bóle łakruca a naléto ſo pjerikoſcźa. Je-li pak żito naléto pſchejara rědke, tehdom jemu ſwjerch pohnojimy a to ſe cźiſtym łodźikom (Chili Salpeter) abo ſe ſyrikowym ſchtapikom (Schwefelamoniak). Też pſchewłóczenje ſ lohkimi bronami naléto naſmnikim ſywam howi. Najlépſchi je k ſwjerſchnemu ſnojenju cźiſtſi łodźik. 30 puntow na tórz derje doſaha. Jón pak dyrbimy prawje bórſy naléto mjetacź, tak bórſy hacź ſo żita ſapóczinu ſelenicź. Włóczicź pak móżemy jenoż tehdom, hdyž powětrnoſcź k tomu dowoli, hdyż je pola derje wuſchło a hdyż ſo póda pod brónami drjebi. S włóczenjom pódu derje pſchetrjebamy a woda ſo njemóże tak lohko ſ pódy wuparicź a tak ſo nam dléje w roli ſdźerżi. Je-li pak naléto mokro, tehdom njewłóczimy, dokelž to by nam wjele njepomhało.

Skotarstwo.

Dójtam pſchahanje howi.

S najważnijchim wumněnjenjom ſa tycze dójkow je, ſo ſo wone cźaſto na cźerſtwym powětſje wocźerſtwja. S tajkim hibanjom ſo ſłót, wołeje hdyż hiſchcze roſcźe, khětro ſtrucźi.

Stót, kotryż ſtajnje jenoż w hródźi dźerżimy, njemóże ſo ſenje derje wuwicź. Tajki ſłót ſdźerżi kłaby koſcźowy (Skelet), je thjpry, khudokrejny a nakhilny wſchém możnym khoroſcźam. Też ſnutſkowne organy ſ njedoſtatkom na cźerſtwym powětſje cźerpja. Hačzrunjeſch ſu mnohim hoſpodarjam tajke pady doſcź derje ſnate, dha tola hiſchcze doſcź ſłotu na njedoſtatku pohibowanja cźerpi. Najbóle mjes ſłotom howjaſy ſłót cźerſtweho powětra paruje. Mnoha truwa ſtoro ſa zoke żiwjenje ſ hródże njepſchińdże, khiba hdyż ma ſo k bykej hnacź. Hačzrunjeż pak bychmy wſche wotna a durje w hródźi cźaſto wotwěrali, tak ſo by tam doſcź cźerſtweho powětra było, dha tola ſłotej njedoſtajahaju pohib wadźi. Sczěhki ſo też potom ſamo na dalſchim potomſtwu ſjewja.

Mnoſy maju wſchelake wurěcźe, cźehodła ſłót ſ hródże njehonja.

Komuż njeje mózno, ſwój ſłót na paſtwu honicź, abo nima ſnajmjenſcha ſa hródźu někajke ſaſchlahi, ma ſłót ſnajmjeńſcha druhdy na dworje pſchehonicź. S tym k najmjeńſchemu ſ dźela njedoſtatkej pohiba wotpomha. Na dójne truwy pak wołeje pſchahanje khětro ſkutkuje, dokelž ſo ſ tym truwy najbóle hibaju. Najlépje by bylo, hdy hydu ſo na wjetſich żiwnoſcźach wſchě truwy k cźahanju pſchiwucźiłe. Kruwy méłe ſu potom wſchudże poł dnja ſ pſchahanjom wotměnjeć. To drje mnoſy naſchi hoſpodarjo rady njecźinja, dokelž jena truwa derje cźaha a druha ſaſo ſchpatnje. Někotre truwy wjele wucźahnu, druhe ſaſo wjazy wudźerża, abo daju ſo łóhko wobknjeźicź.

Ssmy-li ſrěbi, ſchtož wołeje wjetſche żiwnoſcźe naſtupa, wjazy truwow cźahacź nawucźili, tak je nam to wołeje naléto abo naſnmu, hdyż je wjele dźěła, khětro ſpomożne. Jałoziu hiżom w ſtarcźim lécze cźahacź wucźimy. Mamy pak roſumnje ſ nimi wobkhadźeć, ſo njebychmy ſ tym dalſchemu roſwimanju ſwadźili. Howjaſy ſtót hacź do ſwojeho ſchtwórteho léta roſcźe.

Kruwy, kotreż pſchahamy, njeſmu też wſchelakim khoroſcźam tak lohko nakhilene, wołeje tuberkuloſy. Stót, kotryż je ſtajnje w hródźi, je ſ wopraudźitym polom ſa tuberkuloſnc nałaźliwiny. Sſónzo je ſ najlépſchim lékarjom. Cźahaje truwy ſo też tak cźaſto njetrjebawſchi njetłócźa a łépje woſtanu. Kruwu, kotruż ſtajnje pſchahaſch a ſwoſtanje cźi ſnydom ſ prénim puſchcźenjom wobłłoczena. Też ſo tajka kruwa, abo wołeje jałoźa lohko cźeli. Někotſi ménja, ſo tajke truwy mjenje deja. Je-li doſcź jednoreje pizy dóſtanu, kelkoż k wutworjenju mloka trjebaju a jeli ſo pſchi pſchahanju doſcź na kedźbu bérjemy a jeli jim po żranju trěbny wotpočźink k żranju (Wiederkäuer) popſchejemy, tak nam też dójnjeſcź wo wjele njeſpadnje. Pſchi ſprawnym pizowanju a měrnym dźěle hiſchcze dójnjeſcź ſtupa. S prénja tajkej truwje łépje ſłodźi a ſ druha pizu łépje ſpożiwa. S pſchahanjom ſo też k wukormjenju dojnjay ſamjeſuje, ſchtož by ſa dojnoſcź hubjene ſcźěhwli méło. Mnoły praktikoſo ſu ſ pruhowanjom dopokaſali, ſo je mloko cźahażych truwow huſcźiſche a wobżahuje 0,3% tuku wjazy hač mloko druhich truwow. Je-li bychmy mjenje nadejili, dha by tola mloko ſnajmjeńſcha łépſche je kaſkoże było. Koſiſš truwy wſchědnje pſchahaju, jako mali żiwnoſcźerjo, dyrbja truwy też wěſo ſa tym pizowacź, hewak bychu jara ſeſthke a ſeźkabe. S cźahanjom pſchetrjeba truwa teſto żiwin, jako hdyż by ſa dźeń 5 litrow mloka wjazy nadejita, (na pſchikład: doji-li 10 litrow mloka, dajcze jej telko mloka, jako by 15 litrow dejiła. Na 5 litrow mloka liczimy na 4 puntу pſchenczných abo rżanych wotrubow abo 2 puntaj wokowego ſchrotu a 1 womżneho. Je-li pak truwu jenoż pot dnja pſchahamy. dawamy ji pokoju ſe ſpomnjeneje pizy.

Kak ſtutkuje koprowa liſanſka żel pſcheczińwo połkromje?

Wo ſtutkowanju koprowych liſanſkich żelow a druhich koprowych pichiprawkow, wo kotrychż ſo pſched króttkim we ratarſkich nowinach pišaſche, ſu ſo na ſakkadże poſpytow wěżwuſtojni někto wuſnali. Njeje ſo pſchi tom nicźo wukopało, ſchtož by ſa to rěczało, ſo by koprowa liſanka żel nčkak pſcheczińwo połkromje a ſchlintawje ſtutkowała. Dotalne wuſpěchi żanu wědomoſtnu kritiku njewudźerża.

Melaża.

K żylnjazym abo jadrnym pizam błuſcha też melaża. Je to wotpadk ſ zokorownjow, kotraż ſwoſtanje po zokorowej juſchzy, hdyż ſu zokor ſ njeje wotſtroniłi. To, ſchtož jejnu wužitnu hódnoſcź naſtupa, je wołeżbje zokor, kotryż wona wobżahuje (na 50 proz.). K tomu hiſchcze pſchińdże, ſo ju ſtót nimo měry rady żerje. Wona cźini pizu, kotraż hubjenje ſłodźi, ſłódnu, hdyż ju do pizy ſmeſchamy. Wona je nam wołeżbje tehdy witana, hdyż ſelena piza pobrachuje. Móżemy ju měſchacź do pluwow, ſłomy atd. S tym nam ſłót też łépje deji a to na poměrnje tunje waſchnje. Też hdyż mamy doſcź pizy, móżemy melażu pizowacź a to ſ tym, ſo ſłót wjazy żerje, k cźomuż jón ſ melażu donucźimy.

Stót, kotremuż melażu pizujemy, je rjaneho twara a ma ſwěcźaſte kožmy. To je ſ dobom dopokas, ſo je ſtrowy. Też ma tajti ſłót, wołeżbje cźahażu, wjazy mozy. Dale je hnój po ſ melażu pizowanym ſłoce wjele łépſchi, dokelž w nim ſu wſchě żiwiny, kotreż buchu zokorowej rěpje na polo dodawane. Tajti hoſpodar, kotryż njeje hacź dotal melażu pizował, wſchak ma pſchi ſapoczatku trochu kedźbny być, dokelž by hewak ſtotej ſwadźił. S melażu ſmeſch jenoż po małych kuſkach ſapoczacź pizowacź. By-li ju nahle abo ſe ſapoczatka pſchewjele pizował, by ſłót bórſy żidławu doſtał. S tym by

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 sł. pj., za póśe a pola dowórnikow 1,30 sł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 sł. pj. Wudawa a dźiźi Smolerjec knihiźišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěnuje so stajace nawóźtki a tabele so wyšše wobźěłeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisto (Nr.) 270 **Budyšin -- sobotu, 20. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Francowzojo wo wojerskej kontrolli w Němskej.

W „Petit Parisien“ je žo pjatk powěsćej ſ knježeršwowej ſtrony wojſewiła, w kotrejž žo praji, ſo žmě žo hakle po minjenju někotrych měſazow wožałacy, ſo žo investigazijſki (śledźerſki) wubjerk Swjatſa Ludow na měſto ſwojaſkaſkeje wojerſkeje kontrolle ſtupi. Rozjaſnjenje hišćeze njerozrišanych praſchenjow a wukońenje ſtawa 213 Verſailleſkeho frjedźenja, kotryž kontrollu němſkeho wotbrońenja rjaduje, je tak wobšěrne a ſapleteńe, ſo žo rozſudźenje wo tutym padže njeſmě pſchethwatacy. „Petit Parisien“ měni, ſo budźa žo roſprajenja Briand, Chamberlaina a Streſemanna w Genfje wobźebje na to měrieć, pſchedwumócnjenja za wotſtronjenje wojerſkeje kontrolle w juriſtiſkim naſtupanju pruhowacy. W „Matinu“ je žo pśeleńka pak podobneho wopſchijeća wojſewiła. Franzowſki generalojo bychu potom praktiſke nanjety podali. Jules Sauerwein pſchiſpomni, ſo budźe njedźiwacy Streſemannowe dobreje wole, zyły należnoſcej po możnoſcej ruce wotbyć, hišćeze tola ważne a wobźežne roſpominanja trěbne. We Parizu žo prózuja, w Barlinje kněžozy optimiſmus ſamjeſtowacy a na wobźežnoſcepe ſkónčneho roſtrašanja wotbrońeńſkich praſchenjow pokaſacy. Jednanje, kotrež ſu žo někotre w Parizu ſapoczałe, ſnadź k ſkónčnemu wotbyću tehole praſchenja njedowjedu.

Schěžej měſazow jaſtwa dla iſchidźenja němſkeho preſidenta.

Pſchiſažny ſud w Stuttgarcze je na podłožku ſakonja k ſchćitanju republiki redaktora kommuniſtiſkich „Pokodnjo-němſkich dźěłacjerſkich nowin“, Januſcha, k jaſtwu na ſchěžej měſazow ſaſudźił.

Němskostatna rada je zakoń wo zawěſćenju dźěłonjemčerjow přijała.

Němſkostatna rada je ſakonjej ſawěſćenja dźěłonjemčerjow pſchihłoſowała, kotryž 1. hapreje 1927 do mocy ſtupi. Khorobne kaſy maja ſawěſćenje ſarjadowacy. Sawěſćenju też pſchiſłuſaceju pſchiſpołuſcheja, kotrejž maju žo po ſawěſćenſkim ſakonju pſchiſłuſaceju ſawěſćicy. Na 26 njedźeł wuměrjeny podjerańſki cźaſ móže žo pſchi wobźebje njepſchihódnym położenju dźěłowych wikow na 39 njedźeł rozſchěrśeć. Po puću kriſowego ſpomożeńſtwa móża žo też cźi podjeracy, kotrejž hiſchcze njejžu cźakańſtwo dopjelnili abo kotrejž žu hižo wudawkowani. Kriſowa podjerja je mot pruhowanja potrěbnoſcje wotmiźna. Pſchinoſchki ſawěſćenja žu po ſtudom miſdowych klaſach wumerjene.

Konſervatiwna ſtrona w Pólskej.

Pólſke nowiny žo ſe ſakoženjom pólſkeje jenotneje konſervatiwneje ſtrony ſaběraju. Kaž „Głoś Prawdy“ piſche, žo konſervatiwni ratarjo ſ cźeſkej induſtriju ſjemóża ſjednoćeć. Narodnodemokratiſke a kſcheſćijanſkodemokratiſke nowiny ſakoženje jenotneje konſervatiwneje ſtrony rad njewidźa, wobźebje žo „Rěcź pospolita“ do ſakoženja nowoje ſtrony ſ wótrocźu dawa.

Kaž nowiſche cźiſło „Głoś Prawdy“ powě, njejžu žo pſchi poſłednjej ſaloženſkej ſchromadźiſnje wobdźělniwi dorěcźeli. Strona žo njeje hiſchcze ſakožiła.

Sbliženje Cźechow a Polakow

W bliſkich dnjach žo we Warſchawje wuriadny ſjěſd ľudoweje ſtrony Piaſta wotměje. Na tymle ſjěźdźe wobdźěli žo też faſtupjeriſtwo cźeſkoſłowakiſkeje republikaniſkeje ratarſkeje ſtrony, a to 10 ſapóſłanzow a ſenatorow, mjes nimi pſchedſyda ratarſkeje rady, póſłanz Prokopek, a bywſchi miniſter, ſapóſłanz Wiſchkowski. Pódła teho žo na ſjěźdźe Prażſka internazionalna ratarſka pišarnja wobdźěli.

Wuhlowa nuza w Schwajcarskej.

Pod ſcźelwykami ſtrajka w jendźelſkich wuhlowych podkopach Schwajcarſka cźežko cźerpi. Pſchiwoſ wuhla pſcheſtawa, mjes tym ſo žo wuhlowe ſkłady fabrikow próſndnja. Wobźebje žo papjernikam hubjenje dźe. Wuhlowe płacźiny njepſcheſtawajcy horje ſtupaju. Belgiſka je iwwoſ wuhla do Schwajcarſkeje zyle ſaſtajiła. Na ſbože pomozna ſłužba dźěła, kotruž ſchwajcarſke ſwiatkowe żeleznišk organiſacije. Schwajcarſka tak wob tydźeń 18 cźahow hornjoſchleſkeho wuhla doſtawa, pomoz kotraž je wjele hódna, ale njedoſtaha. Cźornowidźerjo ſo hižo boja, ſo žo kaž we wójnje wuhlowe ſnamki ſaſo ſawjedu. W tu khwilku położenje ſchwajcarſkeje induſtrije je pſchi tym nadpadnje dobre. Sa ſamóſtkich krajow ſu wulke ſkaſanki na cźaſniki a maſchiny doſchle. Hdy by pak žo wuhlowej nuſy njewotpomhało, dyrbjało žo dźěło ſamjeſtowacy.

Nadpad na Radića.

Schćěpan Radićej, wjednik khorwatſkeje ratarſkeje ſtrony, je žo na agitazijſkim puczowanju po Bośniji ſ njeſkutym podawkom pſchekhwatał. Radićej a jeho pſchewodnizy ſ automobilemi jědźechu. Pola Brěży w nozy ſ dróhowego pſchikowa někotre wožoby wuſkocźichu a do automobilow ſ kamjenjemi mjetachu. S kamjenjowym bombardementom žo automobilowe wokna rozbichu. W druhim automobilu jědźaze wožoby ſ revolworow ſtěłachu, na cźož nadpadnizy ſo cźekachu. Nadpadnizy najſerje njepſchecźeźelſej politiſkej ſtronje pſchiſłuſcheja.

Muſſolini za nałożenje ſčodojtych dymow.

Rimſke wiſche knježerſtwo žu žo ſa to wuprajile, ſo bychu žo w pſchichodnych wójnach jědowite plyny njeſmałowałe. Na runje napſchećiwne ſtejiſchcźo je žo italſki diktator Muſſolini ſtajił. W „Guotidien“ Parižſki univerſitny profeſor Berne wo ſwojim nawědźenju w Bologni powěda, hdyž ſo wón jako franzowſki wotpołožany pſchi ſjědu k ſpěchowanju wědomoſcow wobdźěli. Muſſolini někotre dny pſched attentatom ſjědł ſ rěcźu wotewri, w kotrejž mjes druhim praji: „Njewěrju, ſo žym žebi cźeſcź ſaſtuźił, tutemu ſjěźdźej wuczeńcźow pſchedbydowacy; pſchetož hač dotal njejžym nicźo ſa italſkich wuczeńcźow cźinił. Pſchipoſtnawam pak rad, ſo dyrbju wjele ſa nich cźiniecź; pſchetož wočakuju wjele wot chemikow, kotſiž dyrbja **hiſchcze jědowitſiſche plyny, dyžli dotal znate, wuhlědźicź, ſo mohli ſwojich njepſchecźeliow lože pſchewinyecź.** Wočakuju wjele wot naſchich lekarjow a chirurgow, kotſiž maju winowatoſcź, wulke naſhonjenja, kotrež ſu ſ poſłedźejeje wójny brali, ſaſo nałožicź, hdyž dźeń pſchińdźe.“

Verne na to pokaſuje, ſo wulka hromada italſkeho ľuda abſolutnje ſady Muſſolina ſteji a ſo jeho we ſmonkowno-politiſkim naſtupanju ſ radikaliſmom a khrobłymi planami hiſchcze pſchetrjechi.

Połěpšenje frankowcho kurza.

Hódnoćeń franzowſkeho franka ſo njepſchepinacy pſchi kſchěſćanje. Jendźelſki punt ſrjedu na 141 frankow, dollar na 29 frankow ſpadny. Franzowſke knježerſtwo je pſchewjedźene, ſo budźe frankowy kurs hiſchcze dale horje ſtupacy. Poincare žebi pjecza wjazy na to njemyſłił, frank ſtabiliſowacy, ale ſo nadźija, ſo frank hiſchcze ſwoju połnu ſtotu hódnoſcź dozpije. Potom by możno było, franzowſke bankowki ſaſo ſe ſlotom ſarunacy. So by ſo to dopiło, njeſmě ſo žanych nowych papjerjanych pjenjes wjazy wudawacy a ſo ſa bonkowki, kotrejž ſu we wobdźělu, po něcźim ſloto w Franzowſkej banzy k narunanju nahromadźicź. Poincare je generalnemu roſprawnikej ſenatoweje finanzneje komiſije, Cheronej, rjekł, ſo ſ pſchedpłaczejenjow Franzowſkeje banki kuhcźe do ſkónčenja ſta dwě miljardźe wróćo ſapłaceji.

Jendźelscy hórnicy dale ſtrajkuja.

Wjetſchina jendźelſkich hórnikow je žo pſchećiwo knježerſtwowemu wurunańſkemu namjetej wuprajila.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlěpši

z kofejowoje wulkopalerńje

Alfred Klemm w Drježdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo nad 50 lět.

Generalny zaſtupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej dróze 9.

Wuki mjes jendźelſkimi polizistami a ſtrajkowacymi hórnikami.

W New Portu ſu ſtrajkowacy hórnicy do polizije traſyli, hdyž ta hórnikow, ſ dźěła ſo wróćacych, ſchikacz pytaſche. Někotři poliziſtojo ſu je traniłi. Jedyn polizíſt dyrbjeſche w karcźinje wuńeſć pytacź. Nětko hyšći hórnikow korcźmu wobkleńcźa, tola na pomoc ſawołane wotdźělenje polizíſtow jich ſkónčnje wotehna.

Dohra njeměrow w Irſeju.

W Dublinje, hłownym měſcźe Irſeje, ſu Jendźelſkej njepſchećeljeſchi ſmyſłeni republikanoju poſłednje dny wſchelake kaſarny měſchćeńſkich woborow napadli, ſtražnikow wuwjeſali a bróńe, munizíju a pišma rubili. 23 woſhowo ſu někto dla pſchiſłuſhańſtwa ſajeli a wobſtorźili.

Primo de Rivera dyrbi cołać.

Schpaniſki knježerſtwowy powědźnik kralowſki wukaz wojſkowja, ſ kotrymž ſo aktiwnym artilleriſtiſkim offizíram, kotříž ſu ſo ſ wukaſom ſ 5. ſeptembra ſe ſtužby puſchcźili, możnoſcź dawa, ſo ſnowa do wójſka pſchijeć dacź, jeli ſo to ſa 10 dnjow požadaju. Wukas pak ſo na offizérow njepoczejehnje, kotříž ſu ſo dla njedawneje ſpjerjeńcźy ſ wójſkowych ſapjoſow wuſchmórnyli a pſcheczíwo kotrymž ſo hiſchcze ſudniſki proczeß njeje ſkónčił. S tymle wukaſom je ſo konflikt ſkónčił, kotryž bě ſ tym naſtał, ſo ſo offizérjo ſapowědźichu, ſo nowemu powyſchowanemu porjadej podcźinjowaj, kotryž bě Primo de Rivera město dotal płaczałeho porjada poſtajił.

Přejedawſcheho diktatora Pangala pſchećiwjyſcheja.

Přejedawſcheho grichiſkeho diktatora, generala Pangala, ſu ſ Krety k pſchećiwjyſchenju do Athena pſchiwjeſli. Kaž wón wudawa, je jemu ſa cźaſ jeho diktatury nad Grichiſkej **Muſſolini huſto liſty ſ kotrychž je jemu italſki diktator ſwoju radu poſliczał.** Pangala ſu w jaſtwowym hoſpitalu ſamjeſćili a jemu dowolili, wopyty ſwojeje mandźerki, ſwojeje ſony, ſwojeje ſnoſki a druhich pſchiwuſnych pſchijimacź. Jeho ſtrowoſcź je poměrnje dobra. Napſcheczo roſſchěrjenej powědźeji, ſo je na duſu nyrcź, praji, ſo je duchownje ſtrowy. Wón prěje, ſo je žebi woſtmyſłił, pſcheczíwo Turkowſkej wójnu wjeſeć.

Swjatſk aſiſkich krajow njeje hiſchcze wobſamknjeny.

Se ſwjatſkom aſiſkich ſtatow ſo hiſchcze europiſke ſtaty traſchicź njetrjebaju. Japanſka a China nochcźetej ſo hiſchcze tutemu ſwjatſej pſchiſłamknuwcy. Też Turkowſka ſo ſwjatſa aſiſkich ſtatow pjeza ſdaluje. Wobdźěj je ſo wjecźa mjes ruſkim ſwonkownym kommiſarom a Rjdi paſchu jenoj wo wobſamknjenju wikowańſkeho frjedźenja jednało.

Turkowſko-ruſki wojeſći ſwjatſk.

Po roſprawnje, kotruž je Bukareſtſki „Bittorul“ ſ Odeſy doſtał, je ſo mjes Turkowſkej a Ruſkej wojeſći ſwjatſk wobſamknył. Ruſki ſwonkowny kommiſar Cźicźerin je wojeſćich wězywuſtojnikow do Angory pósłał, ſo bychu ſ najwyſchſchimi turkowſkimi wojeſćimi měſtnami direktnje jednali. Też hromadźedźelanje wójnſkeju łódźſtwow je ſo wotrěkało. Roſkałowar cźornomóřſkeho wójnſkeho łódźiwa je ſo teha dla tehorunja ho Angoru podał. Ruſke knježerſtwo je ſo teha

swjasało, so budźe Turkowskej se wschěmi mozami pomhać, jeli so bychu ju nadpadli. Měni žo, so njedawne swuczowanje czornomórskeho wójnskeho łódstwa tehorunja z wobsamknjenjom turkowsko-ruskeho wosebiteho swjasa swizuje.

Wutrajne wojowanje na kupje Jawje.

Hollandske knježeństwo wossewja, so policajsky wojozy we wjeczornej Jawje sdźěłarjow k Lachoeanej cźerja. Tam 600 wojakow hotowych leži, z kotrymiž budźa sdźěłarjo dyrbjeć wojować. Sdźěł je žo někto na krajinu zokrowych plantažow wokoło Djokja, Midjoa a Solo, hłowne město brjedźneje Jawy, wupischestrěł. W Djokja je so 2000 muži zyhlna nješchczanstwa wobora wutworika, kotrejž swjetscha pschistajenzy zokrowych plantažow a fabrikow pschisłuschcheja. W Midjoa a Solo su 300 domorodnych, kotsiž spytachu zhromadźisnu wotměć, zajeli. Jich pschiwotwożowarjow, kotsiž spytachu jich z bronjenmi wuswobodźić, rozesnachu. Pschi wojowanju so dwaj sdźěłarjej a jedyn policist morichu. Nózny nadpad na twarjenje distriktowego offizéra w Bojoliki so teho runja wotrasy. Pschi tym so tjo sdźěłarjo morichu a 20 so zranichu.

Rumunska kralowa z Ameriki wotpućuje

„Associated Preß“ z Lonivilla powě, so so rumunska kralowa Marja z prěnjej parnej łódźu, kotraž wotjedźe, na domojšnjej nastaji.

Amerikanske zakrocenje w Nikaragui.

Kaž so z Washingtona powě, je so knježeństwo Sjednoczenych statow rozhodnyło, po prošnju nikaraguiskeho prezidenta Nikaraguu pod swój schkit wzać. Sjednoczene staty rozsuje pola meritanskeho knježeństwa zakrocza a burja srowa pschećiwo zakonjej protestowaćj, kotrejž wutrajnam zakazuje, leżownosće w Mexiku kupowaćj a tamniske petrolejowe zórła wuwuwaćj.

Meritanske knježeństwo prěje, so je revolucziju w Nikaragui podpjera'o. Sćórźba Sjednoczenych statow, so je so z Mexika do srjedźoamerikanskich republikow kommunistiska agitazija zanjeła, je jako khutna wobhladuje.

Sdźěł w Brasilskej.

Po powěsćach, kotrejž su do Buenos Aires dosehle, je **w brasilskim stacu Rio Grande de Sul wojerski sdźěł wudyrił.** W městach Sant Gabriel, Santa Maria a Bage su so knježerstwu swérni wojacy wobcziwo spjeschiwym wojerskim wotnoželenjam do wojen ja dali. Spjeczowarjo su z letadłow bomby na město Santa Marija mjetali a z tym jenu bantu a wulki hotel wupuścili.

Ze Serbow.

Budyšownica.

Sobota, 20. nazymnika.
Feliksa Valoiskeho.

* 1860 Pawoł Rjeda w Hućinje, farař w Budyšinje při Michalskej cyrkwi, dolholětny předsyda towarstwa Pomocy studowacych.

1551 žada sebi wyšši hamtski wukaz w Budyšinje, wobdarjenych hólcow na studije posłać.

Wopomńće, wy człowske dźěći,
Zo sće smjertne kóždy dźeń,
Zachodne je wšitko w swěći,
Człowjek dże prjoč jako sćěn.
Lědy so wón narodźi,
Dha so smjerć k njom' přibliži
A so přeco za nim snowa,
Do rowa joh' hórzy khowa.
Hač je strowy abo khory,
Njech je khudy, bohaty,
Hač je stary abo młody,
W česći abo zacpity,
Smjerć so za tym njeprasa,
Ale kóždoh' požada,
Njech je dźensa abo jutře,
Wotsal lić jom' kaza duey. Arnošt Helas.

Přisłowo praji: Smjerć wutrěje sej z hordźakom rić.

Njedźela, 21. nazymnika.

26. njedźela po swjatkach. — Swjedźeń zemrětych.

1872 přepodawaja Serbja nadobnemu kralej Janej a jeho mandźelskej Amaliji jako dar k złotemu kwasej pod wjeńcźenjom zapósłanca Handrija Kerka z Rodec serbsku njewjestu w borće ze slěbra ze złotym wěncom. —

Kročel je lědy mjeze mna a mjez smjerću!

Lědy kročel mam,
Hić pak dyrbju sam; —
Žadyn luby sobu njeńdźe,
Hdyž proh smjerće noha přeńdźe.
Ach, to ćežke puće su,
Kotrež přez dol smjerće du!

Lědy kročel mam,
Sam hić njetrjebam; —
Jezus přez smjerć přewodźuje
Dušam njebjo wotamkuje.
Duž so smjerće njestrožu,
Wšak ja přez smjerć k njebju du!
Korla Fiedler.

Přisłowo: Smjerć za kóždej posleńcu łaka.

*

Wulki ważny dźeń za wšěch Serbow

je bóle a bóle bliži. Jenož hišće je někotre króće ony nać wot njeho wótka a pótom tu je, potom šmórnju nach dołhowótkakowany serbski konzert! Mózu, kiž pschi zwjedźenju sobustukluju, cźinja to se kamuženo nutskowneho pohnuwanja, so buchu sobuwomhale k sdźerżenju serbskeho spěwa, serbskeje rěcze a z tym zyłeho Serbowstwa. Spěwarki a spěwarjo w khorach hač z nałschich serbskich towarstwow sestajeni. Woni so wschitcy z pilnym wukujenjom na konzertny wjeczor pschihotuja. To płaći też za pschedstajerjow serbskich narodnych rejow. Krasny wěnčk znuonich, wjeselych, schibałych spěwczkow nam darja spěwarjo — a rejwarjo wuzeła krasne serbske narodne reje sahu Serbstwu, dopomhaju tuteniu tuł'urnemu kubłej k zwjezonemu prawu. We zyłuje a rejach sjewi so duscha luda! Tak je wschitko najlepje pschihotowane, so by so wschitcy wopytowarjam też prawje dere swobodało a so buchu so woprawdźe wokschiewcz mółli na nałschim serbskim spěwje a rejach. „Krona“, w kotrejž so zwjedźeń wotmje, wopschija na 2000 wosobow. Tak, njech pschihódźe kóždy, kiž może někak wotcekć a njech pschiwjedźe swojich kuždoho, pschećelow a znatych sobu, pschetoż my Serbja dyrbimy też z nałschim wopytom pokazać, kak rady psched sjanwnosću swoje krasne narodne kubła ważmy a kak mamy je sanć, a kak lubujemy je swoje. Nałsch konzert dyrbi być z wopriwadźitej manifestaziju za Serbstwo. Tak chcemy so pschichodnu hrjedu w hobrskich dnjach seńć a so z tym sjawnje wuznać k drohotnemu herbstwu nałschich wótcow.

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 710, hygrometer +3, najwjetscha temperatura wo dwjo +16. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 721, hygrometer —3, najnišscha temperatura w nozy +9. — Wuhladny na nało pschemeńjaze wjedro. — Wječera bě schtleiza tak jara na hrońe spadła, so šmjeđaćhmy njewjedra a wichory wotczakowaćj. Najšterje nasdała wichory sathabźachu. Popołdnju mějachmy dusne a cźopte najmyne wjedro. Na dubach pschi Dobroschanskich hatach wječera popołdnju cźrjódźiczka schórzow se swojimi pschidleschkami pjerchołow swoje najmyše hrónczka sanoschowasche, kaž to w awgusće a septembru hewak na wjeczor cźinja. Wjeczor wschak so howrjazy wichor sšěhny. Tón pak so po połnozu zaso lehnu. Wokoło 4 hodź. rano so dešchczik seńdże. Ale dźensa wopołdnja so zhónzo zaso lubje z mórskeho njebja šměwa. Wječera bě nižina nad wjeczornej Europu, wyschina pak nad rańschej. Daloku połnoznu Europu tohorunja wyschina pschikrywa. To hewak na symu pokazuje. Schtelza skakajo na zjane thwata. Jutrje njedźelu je dowomnjecze na semrětych. Stónczko schadźa jutrje rano we 7,33 hodź. a so pop. w 3,58 hodź. thowa. Měsačk schadźa wječor w 5.36 hodź. a so dop. w 9.12 hodź. thowa.

— Zara cźopła połdna nasyma. Novembergske lěcze zyle wurjadny sjew po sahnej symje w druhej po wózy cźtwrta, je so wjele dleje sdźerżało, jako so to psched tydźenjom być hodźeše. Sćrjedź sahońeneho tydźenja bliżesche dźeš so 1 dołheho wjeczora symny polarski wětr, tola dohahny jenoż wjeczornu europiski brjóh. Wobsebje srjedźna Europa by zyle psched nim wukhowana, dokelž so z Islandskej nižinu snowa wulka žołma cźopjeho zubstropjeho powitra do naschich tónćin nawali. Je to zyle někchto žadne, so mamy w tak połsnjeny nałymje hišće tak dołhi cźopły cźas. Swjetska bywaju hewak jenoż někotre dny cźopte. Jenož bdyž atlantiske zyłkowy jara pomaru puczuja abo snadź runje nad cźopłej golfskej rěku, wostanje srjedźna Europa dležschi cźas pod jich cźopłym wliwom. A tónkrócz tomu tak bě. S toho zežkuje, so je so tónczaj hranica cźopłeho europiskeho powitra wo snajmjeńscha 15 kruhow seninješe schérimy dale k połnozy pschešwunyła pornjo stejnischcza psched měžazom, bdyž polarska fronta z mozu naschu zemju pschepkawi a hamo Alpy pschekroczi. — Wu tukhwilmym lětdźešatku je to 15cźi ras, so mamy tak połdźe hišće cźopły cźas. Prěni króć bě to wokoło nowjeho lěta 1920/21, druhi króć pak w februaru 1925. Wschě druhe cźopte periody běchu jara krótke. Tak cźopło kaž sahońeny tydźeń njebě pschi tom ženje w srjedźnej Europje. Dospě tola sahońenu njedźelu cźopłota w hornim rheinskim dole samo 20 stopnjow, mjes tym, so na mnohich městnach srjedźneje Europy w běhu połsdnjeho tydźenja cźasćischo 15 hacź do 19 stopnjowe zessija měrjachu. Se wschelakich łanczuh pschichadźeju powěsće, so schtomy znowa kwjeja. Na Hrodźišchu w Budyschinje możemy najrjeńsche kćejeze huźaze kwětki w obkedźowacz, a na tamnischim pohjebnischczu zijaca pětrtlucze w nałetnjej pysche, słuchaju tak rjanu nadźiju na pozmjertnej njedźeli na horjelsacze naschich mowych se žnjertnemu spara pod semju. A so by wobraz dopołny, płetu so wokoło płotow kćejeze cźerjenowe rózički. Kak do ho hischcze! Snajmjeńscha na blišchi pschichodu njemóże so kónz mikeho wjedra hischcze spóznacz; je jara łohko móżno, so hluboko do pschichodneho tydźenja, bydź też z mathymi pschemeńenjenjemi, dale tajke nałetnje wjedro wobkhowamy.

— Swětowy panorama pschi Lawskej wěži w Budyschinje pokazuje na nowy tydźeń bayerske hłowne město Mnichow a z nim Němski musej a wobkhodnu wustajenzu, kotraž wschelake machsiny a jěźdźadła stareho a noweho cźasa wopschija.

Předženak

pschego hischcze z wulkej prózu wukkuje z kokom jěsdźeć. Wčzera je žo hacź do Nadźanez swérik. Duzy po puczu pak nadobo koło tak praskache, kaž so by z pištolu tkkał. Pschedźenakej wschitke stawy hrajachu! — Ale jěsdźi žo kaž iły njedobru! Tuž też to žo bórzy na swoje pschećowanje poda. — Pojěchše do najdalschich kutow swérkleje semje. Też do Banczic dhe žo pobacz, so by tam je swojim starym pschećelom khutne sškowćko poreźał. Cźini žej wulke starosće, so lětża swoje protiwki wobudźe. Tuž njech tola tójdy, kotremuž je žo lońscha pratyka lubiła, też žebi nowu kupł! Sswéra sa swérnu Nórt je Pschedźenak hižo hódny.

— **Wot nascheho herbskeho njedjelskeho kopjena „Pomhaj Bóh“ cło.** 47 ja njedjelu bopomnjecja na jemrětnych fu hišchcze dalsche cżitła na skasanje dostacz. Wobsedże knjeza buchowni, kiż chodża wjetschu liczbu mjes żiwojich wobsadnych rosdsělicz, njech żebi ju w cżišchczeni hnydom skasaja. (telefon Budyschinje 2687).

— **Hodownu mašu**, ja kotruż so hižo mnoho pischihotow stawa, wuhotuje Budyschčina „Zonjaza pomoz“ wot 25. hacz 27. novembra w Krónje. Samér mašty je, dawacz nastorki a myhliczki za hodowne kupowanje.

— **Stawna dżěkowna saradżenja w Budyschinje.** 15. novembra wuczinjusche liczba dżěkonjemějerjow, kotrjż podpjeru dostawachu 3141. To je 3,64 prozentow wschoho wobhdlerstwa we wokrjesu pornjo 0,36 proz. 15. novembra loischeho lěta. Wokrjesu ma 86379 wobydlerjow. S 3441 dżěkonjemějerjow je 2233 (1372 muzitich a 861 żónskich) z města Budyschina a 908 (721 muzitich a 187 żónskich) je 190 wjes. Wschu w hromadże je so liczba wo 155 dżěkonjemějerjow powyschiła. Nusowe dżěła wukonja 476 (158 w městze a 318 na wsach) dżěkonjemějerjow, kotrjż w liczbach dostawarjow dżěkonjemějerskeje podpjery wopschijeci njejsu.

— **Budyschske haptyki** su wschědne dny hacz do 7 hodż. wjeczor wotewrjene. Nóznu ješchu a njedżelu wotewrjene na jenoż jena haptyka z měsaznym wotmělenjom. We nowembru je to Wettiuska haptyka pschi justizyjnym twarjenju.

— **Pschednoschk wo praschenjach potwarjenjskeho plana** je na namjet knjesa wyschschoho měschczanoscha Niednera pódżelu, 29. nowembra, wjeczor w 6 hodż. w sali měschczanskeho muzeja. Pschednoschk smě knjes architekt Wagner-Poltrock z Kamjenicy. Wón budże wjesze sa mnohich jara zajimawy a tohodla z tuthym na njón kedżbnych cżinimy.

— **Piwo budże drózsche!** Němske finanzne ministerstwo je so rosšěrilo, so chce dawk na piwo powyschicz. S tymle powyschenjom njechа dlěje hacz k 1. januarej 1927 cżakacz. Prowyschi-li so dawk na piwo, potom so też piwowe płacżizy dospla powyschcza.

— **Wobżarnjowane njeboże** sta so wczera pjatk dopoł. bonja ½9 hodż. pola wulkeje piwarnje. Na żelesnišchu mjesze pschi Nowosalskej dróży bě so kóń jeneho wonkowneho sapschaha spłošchił a schrabowarske nětko do města. Pohonej wobojane ikeżo sadżerjeż njesamó. Pschi sawinjenju do Dwórnischczowje dróhi falozichu koła do kromowneho kamjenja. Pschi tym so kóń wali a wóz so zwrócżi. W samsnym wokomiku 83 létna macż wojnarskeho wyschschoho mischtra Schwarzbacha z Nowosalskeje dróhi nimo pschijidże. Wbohu zonu wojo do zhribjeła storczi. Wona padże a dwě kole pscheš nju sajedżeschtej. Starušchka wobdżerpnje shubi. Ssobustawy sanitetneje kolony Czerwjeneho Kżischża dowjesechu sajesdženu do jeje bydlenja, hdżež wona sa krótki cżas na franjenja mumě.

— **Kradnyli su** 18. 11. 26 popołdnju w 5. hodzinje na Bohatej haży zonjaze kolo znamti „Viktoria“ z cżornymi krošnami a błotowymaj schkitkomaj, żołtymi swjenami. Pedalaj mějeschtaj gunje, lěwy bě wobschkodżeny; wuczne spinadło, wobschkodżene, cżěmnobrune kożane ředło, nowa karbidowa latarnja, schérej porjedżanej gumijowej wobruczi, wobschkodżeny cżěmnobarbny schkitkanski šak. Dale kradnychu wot 16. 11. 26 hacz 18. 11. 26 rano z jeneho zahrodnistwa pschi Wurikim puczu 70 wyschkich a 50 nišich rózowych schtomikow. Wo wězowne zdżělenja proszy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Semjerine njeboże na Drježdżanskej dróhy.** Pjatk wjeczor wokolo 6 hodż. nadeńdże hosčenza „K stotej krjenzy“ wošobowy automobil 25-létneho dżěłaczerja Waldu se Semichowa powali a smjertnje zrani. Walda jěchżesche se swojim kolom po pschejdżipjasze na prawej stronje dróhi z města. Pola „Stoteje krjenki“ je wošobowy auto C — IX 443 (z Czěchosłowakskeje), kiż towarnuja z města jěchżesche, do Waldy saidł a jeho potorhnył. Wjednik je se automobilom symdom jasał, franjenego do zywjeho wowa wsał a do měschczanskeje khorownje dowjesł. Jako pak je do khorownje pschijeł, je Walda hižo morwy był, so dyrbjachu jeho hnydom do cżěłownje dowjesc. Sawołana kriminalna policija padawk hnydom napisa. Wjednik automobila a wobsedżeł wo'a (wobaj knjesaj z Gablonza w Czěchosłowakskej) dyrbjeschtaj tu wostacz, so bychcżaj so psched statnym rěcznitstwom wuprajiłoj.

S **Warnoczij** pola Wjeleczina. Pokutnu frjedu měsachu naschi gmejnjuzy sastupjerjo wurjadne posedżenje. Wjeczor we 8 hodż. knjes měschczanosta Zawnit posedżenje wotewrì. Hłowny a po sdacżu tej nasnadnischi dypk wjeczora bęschtej leczasej lopjeni, kotrejż bęschtej so do posledneji gmejnskich wólbow wudałej. Najprjedy so shromadżeni wo tom rosmolwjachu, so na wólbnym lopjenu 2. wólbnebo namjeta cżitamy, so chże najwjeschi wobsedżeł lěta hišchcze podpjeru z gmejnskeje pokładnje mějcz. Knjes gmejnski sastupjer Gerber, kiż so z tym ranjenty cżitjesche, so pschecżiwo tutomu wudawanju wobrocżi a tymphasi so, so hišchcze zenje podpjery brał njeje a njecha. Wón staji namjet, so dyrbi hantske hejtmanstwo pschecżiwo knjesej gmejnskemu sastupjerjej Riedlej zakroczicz, dokelż so njeje po swojej winowatosczi mjeleżenja měł. Wón je pjeza sjamje powědał, so dyrbi knjes Gerber podpjeru dostacz.) Sa to schtyrjo hłosowachu, jedyn hłosowaschе pschecżiwo tomu a dalschi so pschi wotbłosowanju njewobdżěli. Knjes Kiżal wobsedżowaschе so, so sa sbéranje dawkow jenoż 2 prezentaj dostanje. Zeła jeam dopokasachu, so je 3 hacz 5 prozentow wojnowsk, ta tym hacz runje dawk bě. Posedżenje bě jara żiwe a pschipołbłuchowało mějachu pschi tym wschelaku sabawu.

S **Njechornja**. Schtwórtk rano mějesche nascha dobrowólna wobora hłeply alarm. Wopraudowe wobdżěwanja hódne bě, sa kak krótki cżas běchu wobornižy w hromadże. Sa jdżěcz njenischnjow hižom mějesche płyiawa wodu dawacz.

S **Minakala**. Spanjolscheże towarstwo „Sächsische Fechtschule“ nam zdżeli: Murjerja Jana Schtrympu z Pšowjowa je automobil pschejeł, so je 13. novembra t. l. w Budyschkej chorownej wumrěł. Wón bě dobustaw pošmjertneje podpjerowacze pokładnje towarstwa „Sächsische Fechtschule.“ Sawostajenym je so 350 hrivnow pohrjebnych wudawkow wupłacżiło.

S **Konorowa** pola Klukscha. Jutsje njedżelu żiwjeczi tudomny wobydlef. a khěżet Auguši Groza swoje 70. narodniny pschi dobrej cżělnej strowoscżi a duchownej cżerstwoscżi. Mandżelska, kotraż sandżenu wutoru tohorunja swój 70. narodny dżeń swjeżeschе, żynaj a dżiwaj a bżohdżěscżi lubemu nanej a dżěcej k ważnemu żiwjenskemu dnjej z wutroby swoje picheja a so by jeho Bóh Knjes hišchcze mnohe lěta cżilcho a strowcho sdżerżał.

Kak ważny dżeń dżenż sażwita,
O, luby nano, dżědo Wam,
To je tón dżeń, kiż Bóh Wam da
A jsobu k wjeżołoscżi nam,
Haj, to je Wasch dżeń narodny,
Kiż sażo dożakali smy.
Haj, dżenż tu nětko dokonjane
„zno z Boha żydowdsejacz lět,
A mjes nimi njej' wěcże żane
— Schtož z dżakom spominácze nět' —
Hdżej njeby Boża dobrota
Waš na wschěch puczach wodżila.
Tak pohladajmy prjedy wicheho
Nětk z horzym dżakom k njebjesam.
A Bohu dżał a khwalbu dajmy,
Kiż, luby nano, sażo Wam
Dżenż znowa Wasch dżeń naroda
Nětk strowom' wjesże żwjeczicz da.
Bóh daj, so wschat nje wschitzy rěnże,
Kiż w hromadże tu dżenża smy.
My k tomu sażo żwjeżeleni
Wasch narodny dżeń żwjeczimy,
Njech mały Wótczcze njebjesči
Wam dale strowoscż wobradżi.

Wasche dżakowne dżěći a ezejnuzeczi.

S **Dobroschicz** pola Njeżwaczidła. Sjawny puczk je Nowoschicz do Dobroschicz so dla nażywowanja na Dobroschczanskich honach wot 22. novembra hacz do 4. dezembra t. l. sawrě. Jsdny wobkhad pokanje so na kožłow.

S **Pschicz**. Sa gmejnske wólby, kiż so tu sajdżenu njedżelu wotměchu, běchu so 3 wólbne namjety sapodate. Prěni namjet wopschijesche burow, druhi dżěłaczerjow a tśeżi krjedżbny staw a żiwnoscżerjow. Prěni wólbny namjet dosta 50 hłosow. Na druhi namjet woteda so 28 hłosow a tśeżi namjet bohu běrł 24 hłosow. Na prěrjej liczinje pschiwołoczichu tej jeneho żiwnoscżerja. Tak wuschoiichu ja prěni namjet 2 burow a jeneho żiwnoscżerja, na druhi namjet 2 małeju żiwnoscżerjow abo dżěłaczerjow a na tśeżi namjet 2 żiwnoscżerjow. Sstawa, Pschikowczanam.

S **Kamjenza**. Psched nětkhże dwěmaj njedżelomaj pschachnuj, so je nětko do jeneho bydlenja pschi Albertowym namjeżce z wokom kamjeń cżitnył, ke kotremuż bě pschicżka z hrożazym wopschnom pschihwjasana. Pschi tom je so samsnej jstwě pschebywaza khnżobna so tak wustrózała, so so ji cżuwy rostschoschchu a so wěcż shubi. Holzu dyrbjachu do khorownje dowjesc. Tónle podawk pak je so nětko rucże wujasnił. Holza je so kriminalnej policiji wuknała, so je podawk hama ludala, so by do khorownje pschischła. Ju nješchto w njej tak ke khorownym żotram a ke khorym cżehnje. Holza njeje jenoż hama wokowom schkleizu rosbila, ale je też papjeżku ke kamjenjej pschiwjasała. Dżiwacz dyrbjeny so nad wustojnosżu, z kotrejż je holza shubjene wěcże ludala. S njewěrjomnej khrobkocżu je rolu „wopora“ hrała. Jenoż to, so halle 18 létna holza na thoru cżeżkomyślnosczi cżekeła, może ju psched dalschimi njelubymi cżehowkami tohole trysta sakhowacz.

S **Kamjenza**. Skoty kwaß żiwjeschе wczera pjatk pschi pomérnje dobrej strowoscżi knjes schewcki mischtr Mann starschi na Walskej dróhy se mandżelskej. Knjes wyschcżi zyrkwinski rada Neumann pschejechoda jubilarowmaj w jeje bydlenju w pschitomnosczi dżěcżi a dżěcżidżěcżi cżestne wopschnu krajneho konsistorstwa a cżestnu biblitu wuhadu a jubilarow pożohnowa. Wczerawschi dżeń pak bě ja wobuczkowy wobkhad, kiż je pod mjenom „Mannez wobuczkownja“ smaty, też jubilejski dżeń. Psched 50 létami knjes Mann tónle wobkhod sakoji. Jeho żyn Hermann je nětk i jeho mějicżelom.

Se **Sdnschez pola Kulowa**. Wulka hoźiwa na naschich wjesnych honach, na kotrejż so mnoho schnawarjow a fśeżow wobdżeli, mějesche sara hubjeny wuspěch. Wschо we hromadże sesatkłachu jenoż — 3 sajacy. So by so dżiwina na naschim wjesnym rewěrje pschiswjerjała, wobsamknychu nacżeżi, so chżedża tu nikobe sajacy wot wonkach nagadżeri a je po możnosczi prěni cżaß schkitacz.

S **Wukranczicz**. **W blizschim cżasu pósta nowy tikkatý auto do służby stajl.** Tónle auto dyrbi potom pósstowe wězy z Mikowstheho dwórnischcża do pósstowych agenturow w Borscżi, Wukranczicach, Khrjebi a Nychwałdze wosjeż. Nadżijomnje je potom cżasy pósstowych wosyczkow wopraudże nimo.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan**. **(Dobrěši projekt.)** Projekt wulkeje hudro-elektriskeje hromadżernje pola Niederwartu njedaloko Drježdżan dyrbi so w blizschim cżasu do skutka stajicz, dokelż je němski dżělowy hamt podpjeru na puczu produktiwneho sastaranja dżělonjemějerjow pschilubił. Wschо hromadże budża wubawnił 20 hacz 22 miljonow hriwnow wuczinjecz, z kotrychż „Sakske dżěłarnje“ a město Drježdżany na 10 mil. jwjedżetej, mjes tym so sbychu so z němskolatnych, krajnych a kommunalnych srědkow za wołożenje bjezdżěłocżje pschewospitaji. Na 1800 dżěłonjemějerjow budże pschi tom na 400 dnjach dżěłacz móz, nimo wulkeje liczby dżěłaczerjow, kotrjż tak hižo pola twarschich a maschinskich firmow dżěłaju, kotrejż smeja tohorunja na milinarni žobu dżěłacz. W njepotrěbnej blizkosczi noweje hromadżernje natwarja „Sakske dżěłarnje“ nowu pschetorhowarnju, w kotrejż so elektrowody z Hirschfelde, z Lutow, z Bohlena a Drježdżan sjednoca. Na tutom puczu so elektriske energije we mogu do noweje hromadżernje ześelu, swotkeż móża potom wodnju Sakske dżěłarnje a město Drježdżany i bliżschej wokolinu milinu po potrěbje sażo bracz.

* S **Kamjenzy**. **(Auto kokojědneho pschejeł.)** 46-létny blidarski wuczbnik Richter sraß je swojim kolom do wošobowcho auta. Auto jeho pschejedże. Pschi tom pukny běł młody cżłowjek nop, też ko jemu pluza rostorhnychu, tak so bě hnydom mortwy. — Na Lipczanskej dróży srajsychtaj jědnaj na motorkrimaj kolomaj do so, pschi cżimż so wobaj cżěżnyschtaj. Mjes tym so jedyn z njeju sada dale jědżesche, dyrbjachu druheho, 26létneho wobthodneho pomocznika Grunerza, do khorownje wotwjesc. Tola na transporcze wón hižo wumrě.

* S **Zwikawy**. (Semjerżenje.) W krótkowjeczornym dżělu města sacżuchu frjedu wjeczor wokolo 8 hodżin podjemništi ktork. Schkody pak so po dotalnych pawěrschach nacżiniło njeje. — W Cunnersdorfie sniesbożi bajništi Arnoscht Weller smjertnje. Po sdaczu je so Weller sakopnył, pschi cżimż je so spuschcził, pola swojeje sželby bótknył. Powěrsche, po kotrychż dyrbi so tu wu mordarstwo jednacz, njejsu so jako wěrne wopokasałe.

Najnowische z cyleho swěta.

— **Schtrowa powěcz wo wjedrje za jutsje njedżelu:** Hischcze mike, tola hižo pomałku syma sastupuje. We Schwedskej mjerinje, we wjeczornej Europie symnischo a desczeżowanje.

Czěchosłowakski swonkowny minister dr. Beneš ho 7. dezembra do Genfa k pożedżenju Swjatła Narodow poda.

*

Nětkhużemu roskasowarjej czěchosłowakskich dobrowólnikow w Dobrudži, generalej Hadżiczej, nětczischemu adjutantej južnosłowjanskeho kralа, ju nětkhużi czěżny dobrowólnizy, kotrjż su pod nim sa wuswobodżenje Sskowianow woiowali, jstoty czěżnu mjecz pschepodali.

*

W Italskej żejmskich zapósłanzow hromadnje zimaju, kotrymż hu dla jich pschihłuschnischtwa k sozialistiskej abo liberalnej stronje mandat wotrekli.

*

Madżarske nowiny powěsczej rosschérjeja, so ko cżakanz madżarskeho trona Albrecht Habsburg z rumunskej prynzeju Ileanu wożeni.

*

Rusli swonkownu kommisiat Cziczerin 24. novembra do Parisa pschijědże, so by z Briandom jednał.

*

Moskowska „Iswěstija“ Němsku warnuja, so by Turkowsku njenarěczała, do Swjatła Ludow sastupicz, dokelż by to jednanje hnko, kotrež by Turkowstej jeschkodżiło.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Tow. „Lubin“ wotdżerži, da-li Bóh, pschich. pódżelu, 22. nov., wjeczor ½7 hodż. pola Rezikee swoju zhromadżiznu. Rěcz budże knjez wučef Sěca z Rachlowa. Naši dowěrnicy so proša, zo bychu sobustawy a hosći přeprosyli. „Spěwniki“ njech so sobupřinjesu. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Budyšin. „Biesada“ skhadżuje so kóždu pódżelu w Serb. kofejownі.

Bukecy. „Radosć“ zmeje přich. pódżelu, 22. nov., wjeczor w 7 hodź. spěwanje za mužskich a we 8 hodź. za žónskich. — Dokelž je to posledna spěwna hodźina do koncerta, maju wšitcy a to z dypkom přińć. Dirigent.

Bukecy. „Radosć“ chce sebi k domojiźbje swojich spěwarjow z Budyšskeho koncerta awtoomnibus skazać. Najpozdźišo hač do pódżele wjećora njech so kóždy pola předsydy zamołwi.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje kóždu sobotu wječor z dypkom we 8 hodź. Kóždy młody Serb słuša do Sokoła! Načolnik.

Chrósćicy. „Jednota Sokoł“ zmeje wutoru, 23. t. m., wječor we 8 hodź. pola Wjeńkee hłownu zhromadźiznu. Na nju přeprošujemy też Pančansku, Wotrowsku a Njebjelčansku Jednotu najwutrobniše.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Należnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po możnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmołwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Łaz. Serb. tow. „Handrij Zejler“ zmeje za tydźeń njedźelu, 28. nov., pop. w 4 hodź. we Łazu swoju měsačnu zhromadźiznu. Wosebje ważne tow. należnosće. Jenož při połnoličnym wobdźělenju hodźa so přijimkleće dypki wobzamknyć. Předs.

Radwoř. „Jedn. Sokoł“ wotměwa njedźelu, 28. XI, pop. w 4 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu pola Brylee. Porjad je: Rozprawa, wólby, namjety. — Wšě sobustawy, kaž też druzy serbscy přećeljo so wutrobnje přeprošuja. Starosta.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ nima jutře njedźelu, ale za tydźeń njedźelu, 28. nov, zhromadź, na kotruž hižo nětko wšě lube sobustawy přeprošuje předs.

Sowrjecy. Kedżbu! Spěw. tow. „Sołobik“. Bratřa a sotry! Dźensa steji rozprawa w „Serb. Nowinach“.

Wulki koncert nastupuje: Kedżbu! — Posledna zhromadna pruha je srjedu, 24. nov., popołdnju z dypkom ½5 hodź. w „Krónje“. Na njej maju so wšitcy wobdźělić. Njech so kóždy spěwař a kóżda spěwarka toho dźerži! Hłowny dirigent.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk ma srjedu (24. XI.) popołd. w 4 hodź. w Serbskej kofejownі w Budyšinje ważnu zhromadźiznu. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Pčolacy wósk

kupuje
Drogerija Winter
(bratśa Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Budyšska

hodowna masa

wuhotowana wot

žónskeje pomocy w Budyšinje

(měsny wotdźěl powšitkown. němskeho žónskeho towarstwa)

25., 26. a 27. novembra 1926

w zalomaj „Krony"

Wokoło 40 wustajerjow Koncert Wuměłske předstajenja

Zastup jenož 50 pj., dźěći młódše hač 14 lět 10 pj.

Wotewrjenja:

štwórk	wot 3 hodź.	pop.	hač 11 hodź.	wječor	
pjatk	„ 9 „	rano	„ 11 „		
sobotu	„ 9 „	rano	„ 2 „	připołd.	

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składzu
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Ložowe damasty, běte a votlečenja
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Vogtlandske madrasowe wuměłske **gardiny**
wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler naŽitnych wikach 11.

Łožowe šaty běłe a pisane
najlěpša kajkosć
O. Jäckel na Moltk. drózy 31.

Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow

„Pod zelenej lipu"

nowe serbske spěwy a narodne reje.

Wulki serbski koncert

w „Krónje" w Budyšinje
srjedu, 24. novembra 1926.

Sobuskutkowarjo:

knjeżna operna spěwarka Eliška Belzec z Drježdźan, — knjeżna Freyšlagec z Hornjeje Hórki, — knjeżna Měrana Lešawic z Drježdźan, — knjez Emil Šlamař z Budyšina.

Měšany khór (wokoło 200 spěwarjow) zwjazka serb. spěw. towarstwow. — Nawjedowar khórow: knjez wyšši wučeř J. Słodeńk z Pančic. — Při kridle: kral. hudźbny direktor B. Krawc z Drježdźan.

Zastup 1/2 7 hodź. Započatk koncerta 1/2 8 hodź.

Zastup 1.20 hr. z dawkom.

Strykowansku wolmu, słomjaki poruča tunjo J. Erler na rózku Kronprzenow. mosta.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjenoho wina
oktowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjese.

Popp na hornjerśk. hasy 18 telefon 3427.

Kóždu sobotu 8—6 hodź.
kozace karniklace, zajace a wšitke druhe koże a **kóžki**
kupujetaj stajnje po najwyšših dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger
w „Polměsacu" w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy.

Najlěpši Eiderski tučny twarožk
9 puntow 6.— hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Renesberg.

Moltke-drogerija

w Budyšinje

na Moltkowej drózy 6 Telefon 3746

Z tutym dowolam sebi wozjewić, zo dźensa pod hornim mjenom

drogowy wobkhod

wotewrju.

Jako prjedawši samotny mějićel firmy Strauch & Kolde w Budyšinje móžach sej w swojim času wot 1910 hač kónc 1921 wjele přikhilnosće dobyć a tak prošu, mje też nětk w mojim nowym wobkhodźe dobroćiwje podpjerować.

Budu so kóždy čas prócować, z dobrym posłužowanjom też nětk dowěru česćenych woteběrarjow dobyć.

Z najwyššim počesćowanjom

Hermann Schubert.

Herbska grychta w Konjecach

Njedźelu a póndźelu wulki

kermušny swjedźeń

Póndźelu wot 4 hodź. **reje.**

Dobre jěde a pića.

K tomu přeprošujetaj přećelnje

Heinrich Jakubetz a mandźelska.

Hosćenc w Šunowje

kermušnu póndźelu wot 1/24 hodź. a wutoru wječor w 7 hodź.

zjawne reje

Přećelnje přeprošujetaj

Jan Wowćerk a mandźelska.

Z tutym wozjewjam, zo mam wot srjedy, 24. novembra nowy wulki transport zrěbka tak rjanych prawych

hollandskich

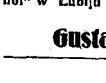

zrěbcow

wšelakich barbow a jenajkich porow, jenož w hosćencu „Reichshof" w Lubiju po přihódnych płaćenskich wumjenjenjach na předań a k zamjenjenju.

Gustav Jakisch w Žitawje.

Spaniska winowa jstwa

„Bodega Espanola"

na Mjas. wik. 7 **W Budyšinje** na Mjas. wik. 7

Předawarnja wšěch družin wina w karajach, 1/2 a 1/1 lifrske karany, karafy najl. běłeho, čerwjeneho a słódk. wina jara tunjo.

Njeposrědowy dowoz z Spaniskeje.

KELLING

Wěnče wy, zo **mazane a tučne błaki do drasty** husto mole přinjesu? Tute z **chemiskim čišćenjom** p. wjednej wosebitej firmy

W Kelling

bjez wuwzaća po měrnych płaćiznach a spěšnym wróćenjom wotstronja.

Najbliže klamy su:

W Budyšinje na Kóžorskej drózy 6 na Přiščanskej drózy 16 telef. 3688
w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 6, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwiańskej drózy 23
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy 26

Wotewrjenje wobkhoda.

P. P.

Česćenemu wobydlerstwu w Radworju a wokolinje dawam k wědźenju, zo sym w **Radworju** čo. 35 **wobkhod z jěd. kołami a šijac. mašinami** wotewrił. Budu so stajnje prócować, swojim česćenym woteběrarjam z jenož dobrymi tworami postužować a jich na kóžde wašnje spokojeć. Z dobom wuwjedu wšitke wuporjedźenja jězdnych a motorskich kołow a šijacych mašinow.

Z počesćowanjom

Curt Handrik, zamkarski mištr.

Khori njezadwělnjće!

Přińdźće ke mni k

wopytowanju

a přinjesće (což hišće raźišu moć sobu, kotraž so w mojim labsratoriumje w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočaca diagnosa, tak daloko hač je wědomnostnje. připoznata.

Dźěłam hižo 25 lět z dopokaz. jara dobrymi wuspěchami na khorosćach, kotrež so hišće přez biochemije, naturske bojenje a homöopathiju wotstronić hodźa.

Rěčne hodź. nětk póndźelu pop. wot 3 hač do 7 hodź. a wutoru dop. wot 8 hač 1/212 hodź. w Budyšinje na Bismarckowej drózy 711 pola Lehmannec, a potom porjadnje kóždu druhu póndźelu a wutoru, což hdyž w Nowinach wozjewjene njeje.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Kóždy khwali

šikne a bjezporučne sedźenje, kaž też solidne płaćiny

mužaceje a žonjaceje drasty

z mištr Dittrichoweje dźěłarnje.

Wosebitosć:

pjelsćiny za mužom a žony

po měrje.

Tkaniny za wobleki, paletoty a kholowy

w jenož dobrych kajkosćach a po wšitkich płaćiznach

Peter Dittrich, krawski mištr
w Kulowje, Haschkestr. 12 njedaloko piwarnje.

Na dnju 19. winowca znjezboži na struchle wašnje naš dołholětny swěrny

kěbetaŕ

Arnošt Korla Fela.

So jemu dźakuje za wšu našej cyrkwi wopokazanu lubosć

Rakečanska wosada.

Riota, faraŕ.

Na dnju kěrluššpěwanja

1. příloha k číslu 270

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 20. novembra 1926

Posmjertna niedźela.

Sśmjerś jako pśicheźel.

Budyšćin, 20. nasymnika.

Kak husto śmy wšchitzy hižo pśched rowom stali. A byrnjej luboś zarowała, hdyž wot śmrśtsheho žo dźělachmy, dha tola śynki žałośćenja nad njepśichemóžachu. Pobožnje śtuknychmy swojej ruzy k żelnemu pazeru. Stare, wošamoćene śiwétne dźěco to bź, kotreż k posledńjemu wotpoćinkej pśchewodźachu, kotreż husto ja njebjeskej domińu žedźeśche, ś zuśby do wótcojińskeho domu. Bźeśche tak wošamoćene na tutej śemi. Wšchitzy, kotśiž jeho wutrobje blizko śtejachu, žu je wopuśćeśili, žu jemu do pśédka śchli do wéćnjeje domińy. Śmjerś pśichińdźe. Cłowjek žo jeje njeśtrózi. Wón śłyśheśeśe ju pśheceśenje rźeźeś wo domińnje duśchow tam horjeka nad hwézdami.

Kak mnoho hórko śmo so na Kristowje nad cłowjekom, kiž bźeśe śwéta a jeho cźerpjenjow mućny. Tydźenje a méśacy dołho leśeśe na thorokoju wocźakaju śmjerś. Khorośćej bźeśe tak cźeźa a jeho traśheśe. Cźerpjeśe wulke bolośće. Sśamo ludźo, kotśiž cźerpjazeho ś zlyeje wutrohy lubowachu, modlachu žo nutrnje: „Cźiń króz Knjeze, cźiń króz se wśchém jeho hubjenśtwom!“ A hdyž śmjerś ś durjemi śaśtupi, dha ju witachu jako pśheceśela, jako wumoženja wot wśchéch cźažnych bolośćow.

Niz jeno wošamoženemu a cźerpjazemu cźłowjeśel pśichikhadźa kóśaŕ jako witany posoł Bożi. Wón žo bliži — Bohu dźakowano — łubemu śtaruśchéi, kiž je śwoje dźěło tu na śemi dokonjał a nětko wotpoćuje wot cźežnośćow śiwjeńśkich. O cźichej króceju pśichikhadźa a położi mérnje ruku na njeho a woła jeho bźeśe bédy a boja ś wojecora śiwjeńśkeho k wjeśe rjeńśchemu mérej, kiž žo pśches žamu śrudobu wjazy njemyli.

Wéśo to naš njeźmé śamyliéś. Śśmy śmjerś hižo widźeli jako śurowego dajaka, kiž ś hrubej ruku śiwjenje nicześeśe, kiž hišćeśe tutomu śwéśej śłuśheśe. Tehdom cźinjeśe nam myśl na śmjerś mnohich śtarośćow. Potom wostanu nam mnohe hódańcźa njeźaśne, tełko pśaśchenjow bźeśe wotmołwy. Młode kśéśjace śiwjenje, w nałérźu śwétneho bycźa, młódne kaž nałétnu kwétku śemi wona. Muźa w poknośći śwojeje mozy, žonu na wjerśchku śiwjeńśkim — kak husto dyrbjachu namołwjenju śmjerśe jeźěhowaś, hyrnjeż hišćeśe radścho tu na źiwéźe wostali, hyrnjeż jich rad śdźerźeli! Nima śmjerś tej tehdom, hdyž krućze do źiwjenja śaśchimnje, tej žohnowanje w ruzy, kotreż wébo śmydom njeśpóśnjaśeśi? Njeźu naśchi lubi nam runje pśches to, so buchu nam wotewłaćaś, cźim dróśiśi? Tak dołho hacź na śemi ś nami khodźachu, widźachmy dźe muzhe njedostatki a śtrapośće. To dobre a źiwérne w jich powoźy a sadźerźenju wośta nam husto potajne. Śmjerś je tute śwoikowjnośće wotewśała a je nam jich duśchu wotewrika. Schto woni nam běchu, to śrosumimy nětkole na nich tak prawje cźeśeśi. Schto žu cźuli, jenje njeźśmy to tak derje rosumili kaž nětko, hdyž naš śmjerś na to łeźbmych cźinjeśe. Schto žu na nami cźinili, nětko je nam jaźne, budźe nam wśchédnje śwona k žohnowanju. Hdyž pak śmjerś to samóźe, dha je we wśchej hórkej bóli, kiž nam nacźini, tola dobry pśheceśel.

Wéśo tute hłuboke žohnowanje, kiž śmjerś nam dowa, wotkryje jenož tym, kotśiž tutón śwét je śwojim wjeśelom a je śwojej śrudobu za pozledni samér cźłowjeka njewobhładuja, ale w nadźiji, žedźenju a wérje śhładuje do kraja wéćnjeho méra a źwobody. Tomu je śmjerś pobot Bożi, pózkany, śachodne puta roswjasaca, kotreż bucha do putow mjaśa putachu.

Posmjertna njedźela budźe wéśeśe ja śchesećana, kiž ma źiwu wéru do wéćnjośće, khutny dźeń, dokelž cźłowjeś njeźmé pśchestaś, w łubośći źelicź a źarowaś. Ale tuto źarowanje pśchekrašnj nam wéśtoś wéćnjeho méra a wjeśela. Njech śłónzo wéćnjośće žo błyśchi nad cźažnośćow. Ach, kak próźne śdadźa žo nam potom byś tute źwétne wézy! Kak by žo śmérował tu na śemi wośrjedź bóle a śtarośćow, hdyž wulka wéćnjoś pśchekiža naśchu mału cźažnoś!

Spčw.

Spěw bywa jenož mužliczka —
Hlej wětła w kwětnym polu.
Je jenož mała ochjeńka,
Kaž wrjošć, kiž kraśni holu.

Je žórło, cźiśta wodźiczka,
Sćo błyśchczi jako kraśa:
A bywa miła jermježka
Kiž jaśni śtruchłoś cźaśa.

Spěw bywa ludam maćerśka —
Jich śjewi myśl a hoju.
Je jenož mała śchrjećiczka
A w duśchi — płomjeńow morja!

Ś. Krjeźmaŕ.

Serbski wječork w Sowrjecach.

Sańdźena njedźela (14. 11.) bźeśe śaśo ras rjana njedźela ja naśch lubu „Śsokobit“. Nějchto rjeńścheho *wśchak* śerbśke *towaŕśtwa njeśnaja*, hacź śo ś napinanjom śwojich, śa naśche pomźry w „Śsokobiku“ hišćeźe *jara* śtabnéj, *mozow* śebi śerbśke ļpéwne, dźiwadołowe *abo* hewak śabawne śwjedźenje wuhotnja. Tak teź žo „Śsokobit“ śańdźenu njedźelu śthrobli, a śwjeźeśeśe we kruhu źwojich hośći a źobuśtawow kražnu śabawny wjeczor pśchi dobrym koźeju a hišćeźe ļépśich Drožźijśich pampuchach, kiž bźeśe nam naśch śerbśki bratr Kekŕ tak wubjernje a tunjo napjelt (śwój k śwojemu!). Zadyn dźiw, so žo wśchém tak jara łubjeśe, hacź ńtónzo wuśnachu, so njewédźachu, hdźe bé cźaś tak rucźe wośtaś. To najrjeńśche bźeśe tola na naśchej rjanej śabawje ta śerbśka reja. Naśch luby bratr Śhelźig je Jeńkej njebźeśe tola źanu próźu we „Śsolobiku“ łutowaŕ a nawucźi wśchěch źobuśtawow 3 śerbśkich rejow. Na tutym kóśejowym wjeczoru widźachmy dopołaŕy, kak wulkotne rjane wone śu, a na kak wulźuśchne waśchnje wone śerbśku śabawu pośpěhuja, haj woprawdźe wobkńjeźa. Śśmějate a wśeśeśe wobłicźa, to je wuśpéch śerbśkich rejow. To je nějchto śa naśche śerbśke towaŕśtwa, je dyrbjało kóźde nawukńcź, a nimo budźe cźaś njeporadźenych abo małośajimawych śwjedźenjow. Haj wone śu porjad śamo śaźo. Tuź do dźěła, łube bratrowśke towaŕśtwa, a wukńcźe je.

Pśchi dobrym koźeju pśchednjeźe hišćeźe naśch towaŕśch Jurij Soba ś Njechornja nětotre kupleje, kiž źiwy pśchiśłeś śwudźichu. A bratr Kekŕ pśchewodźeźeśe jenu ļotru pśchi wjazornych śolo-ļpéwach na kławérje a pśchipoźłuchaŕśtwo jimaj dźaknje pśchikleśko. Na to jimaśche žo naśch źobuśtaw Jurij Śchełźig ŕ dlśéhej narécźi źłowa a tuź njech jeho réź tu po źłowje śeźéhuje.

Lubi bratśja a lube ļotry!

Ś njewumjeknjenej radośću a wjeśełośću móžu Waš dźeńźa na naśch śerbśki śabawny wjeczor wśchitkich na najwutrobnišcho powitaź, a Wam pśchiwołam naśche rjane śtare śerbśke „Witajcźe k nam!“ Na śerbśki śabawny wjeczor śmy žo my tu dźeńźa śeśchli, a to niz jenož tohodła, so buchmy žo tu śaźo ras prawje wurejowaś móhli, pśchetož rejow a źwétnych śawjeźelenjow wśchak mamy w dźeńźnišchim cźaśu wjazy hacź dośćaś, a *husto* dośćaś žo tute śawjeźelenja wotmėwaju na jara nieśpśichiśłojne a bjesbóźne, njekhmane waśchnje, kotreż naśchu *śerbśku młodźinu* jenož do śahuby a do śkaźenja wjedźeja. Ale tute naśche pśchiśłojne śerbśke wjeczory chźeźa nam pśchiwołaćś, so bychmy śe wśchéj źwéru a śe wśchémi mozami dźěkali śa naśch luby śerbśki narod a śa naśchu drohu maćeŕnu réź, a to wśchitzy, nan a macź, žyn a dźowka, bur a cźeladnik, wućeny a njewućeny, to płaćśi śa kóźdeho jednotliwcho, kaž śa naśch zyły, śerbśki lud, je-li jo njedamy pśches naśchu łénjoś:ź a njerodu naśchemu mrźejazemu śerbśkemu narodej zyle śahinyć dacź. Dale dha naš naśch dźeńśnišchi wjeczor teź na to dopomnieź, so śmy my śobuśtawy śerbśkich towaŕśtwow. Mjeno źobuśtaw wśchak je wam wśchitkim derje śnate a zyle jednore śłowo, a tola ma nam wono tak wjele prajiéź; so bychmy my to ras dowidźeli, kajtu hobrśku waźność tola tuto śeniczke śłowo sa naš ma, dha chźemy źebi my dźeńźa ras naśche śerbśke towaŕśtwa ś naśchim cźékom pśichirunaéź, a wy tola wśchitzy jara derje wébcźe, so je naśche cźélo ś lutych śtawow śeśtajane, a to tak harmonišay, so ani jedyn jeniczki śtaw bjes druheho niczo śapocźeć njemóźe. Pśchetož śchto dha by bylo, hdy by nam naśche wócźko prajiło, ńé, ja ša tebje niczo wjazy njewidźu, ja jenož hišćeźe śama śaźo widźu. Schto dha by bylo, hdy by nam naścha ruka prajiła, ńé, ja tebje niczo wjazy njedźěkam, ja chźu jenož hišćeźe śama śa žo dźěkaś, abo śchto dha by bylo, hdy by nam naścha noha prajiła, ńé, ja ś tobu niHdźe wjazy žobu njepódu, ja chźu jenož hišćeźe śama śa žo thodźiéź. Hlaj, to tola dozyła njedy możno bylo, a hdy by temu tak bylo, dha by tola naśche cźélo śahinyć dyrbjało, a njeje dha runjewon to śame, kaj pśchi naśchich śerbśkich towaŕśkach, pśchetož runjewon kaž je naśche cźélo ś lutych śtawow śeśtajane, tak tež je naśche śerbśke towaŕśtwa ś lutnch śtawow śeśtajane, a tute śtawy réka ju źobuśtawy. A to śmy my, to žym ja, a to žy teź ty, luby bratśje a luba žotry.

A my śmy teź tak harmonišay hromadźe śeśtajeni, so ani jedyn jeniczki źobuśtaw bjes druheho niczo śapocźeć njemóźe, hacźrunjeź by bóle wobdarzeny buk, pśchetož śchto dha by mi to wśchitko pomhało, hdyž bych ja jako pśchedźiwda że wśchej śwéru a śe wśchémi mozami dźěwał śa naśche lube towaŕśtwo, hdy by mi moja wutroha we lutym śapazym pkomj+ju bila śa naśch luby śerbśki narod a śa naśchu drohu maćeŕnu réź, hdyž bysćeźe wy, lube źobuśtawy, pśchi wśchém mojim próźowanju hišćeźe wośtali liwkeje abo śymneje wutroby. Abo njeje dha to woprawdźe wulkeje khwalby hódne, hdyž naśch luby dirigent taźkule hobrśku próźu na naš waźi, so wón jako śtary muž tu w tych cźmnowych śymśkich wjecźorach k nam won pśchikhadźa a dźe naš śpéwacź wuczića, ale hdyž wy lubi śpéwarjo a lube śpéwaŕki to njebyśćeźe ja śwoju pśchiśłuśchność a ja śwoju winowatośćź méli, so bysćeźe porjadnje khodźili do śpéwnych hodźinow, dha by wśchitke jeho próźa pśiecź cźišnjena była.

Lubi bratśja a lube žotry, tu tola śjawnje widźimy, kak nuśne to tola je, so my porjadnje khodźimy do śpéwnych hodźinow, a to bychmy žo my śaźo śwérnišcho dźerźeli k naśchemu śerbśkemu towaŕśtwu. A runjewon naśche śerbśke śpéwne towaŕśtwa a naśch śerbśki „Śsokot“, ke nam dopokasaja, so je naścha rjana śerbśka réź tola teź jena kulturna réź, haćźrunjeź to nékotśi pśeja.

O, so žo my Śserbjo tola njebyśćmy naścheje drogeje maćeŕneje réźe haźbowali, ale śa nju wuśtupowali, a so bychmy žemi my woprawdźe nějchto na to wébźeli, so móźemy dwé réźi, pśchetož kóźda réź je dar Bożi a teź naścha rjana śerbśka réź je dar Bożi.

Pola evangelskich Słowjanow w Prakomurju.

Napisał farař B. Schwjela

Do dalokich stron pój so mnu, luby cźitarjo. Tam hdźej Južnoślowjanśka, Nakuśta a Madźarjśka žo dźerźa. Tam bydli śnła evangelśtich Sślowjanow, kotśiž wot cźaśa reformazije śem śu evangelśjy wośtali. Hižo prjedy běch wót nich śłyśchał, njenadźjay pak śtupi mi jich mjeno a bycźe pśched wocźi, hdyž po Južnoślowjanśkej pucźujo na Sagrebśtej farje wo nich śłyśchach a we śapiśku wośadow cźitach źłowa „das wendische Seniorat“. Potajśtim tamni „Wendojo“ maju śeniora, t. r. śuperintendentu śe śwojeho luda. Jako teź Belgradśki farař Turat jich źhwaleśe, rośsudźich žo, k nim śécź. Pišach jim a rédźo hdy śym žo ś tajśej dobrej myślu na pucź śtajił, kaž tehdy, hdyž w Ljubłani dośtach telegram śe źłowami: „Cźakamy na waš ś wjeśelom.“ So to ś wutroby pśchińdźe, pólnach na druhi dźeń, hdyž we Murśkej Śsoboźe śe źwojim žynom ś cźaśa śtupich a knjes śenior Kowacź a jedyn thébétaŕ naju wutrobnje witaśchtaj. Śsylny dośćach njemóźśche to wjeśele śaścź. Njedźela bźeśe. Cźahu ś imi Bożu śłużbu źwjecźićź. Śnate hižo bźeśe, so pśchińdźe duchowny ś Luźiśtich „Wendow“ a tak žo śeńdźe wośada najebacź mózneho dośćaśa w rjanym Bożim domje. Powjedach ŕ nim wo liturgiji w naśchej lubej śerbśkej rėcźi nad źłowom Rom. 1, 16. Woni nacźahachu hłowy a pośłuchachu nutrnje a rosumichu to wopśchijećeje runje kaž ja potom rosumich pśedowanje bratra Kowacźa. Popołdnju pśchi nośchworu śmėdźach ŕ nim powjedacź wo naśchich tudomny chwobitejnośćach.

Nětko pak chcźeźe wébźeć, śchto śchto ŕ tamnym ludom je. W zyłej Južnoślowjanśkej knjeźi réźź, podobna naśchej śerbśkej. Po dialektach réka śerbśka, chorwatśka a śłowinśka. Nébdy bźeśe wulki dźěł tutoho luda evangelśki. Duchowny Primośch Trubaŕ bźeśe ś druhimi Lutherowu wućbu tam pśchipowédaŕ. Potom pak žo śbéhny śaźo romśka zyrkej a pśches Jesuitow bu wścho evangelśk wutupjene. Wjele ś nich wopuśchćichu radścho dom a dwór, hacź źwoju wéru a dźěchu pśches hranizu do Wuheśkeje a śaźyndlichu žo pśchi réźy Mur. Wéśty cźaś žo źiwjacźu we Murje, potom pak buchu teź tam źwoeje wéry dla pśchesećéhani, doniź njewuda thėźor Josef II. „edittum tolerantiae“ 1781, ś kotrymź dośtawachu evangelizy źwobodu wéry, a twarjachu śej zyrkwje. W lécźe 1771 pśchekoźi duchowny Śtefan Kuźmicź nowy śakon do jich réźe a napiśa kérluśche. Hišćeźe nékotśi druśy žu w tej réźi pišali. Poźledni śpiśowaćźel bźeśe farař Kordacź, kiž je 1871 wumrėł. Wot toho cźaśa nichtó wjazy njepiśaśche, dokelž we Wuheśkej buchu njemadźariśe réźe potłoćźowane, jenož domach hišćeźe powdėachu źwoju źłowjanśku réź. Nobuch na dwėmaj katolśkimaj kérchowomaj a nadeńdźech jenož jenicźke źłowjanśke hrónćźko na powśchittkownym hišćiju ŕ léta 1886. Wśchitke privatne kśiźe bźehu madźarśke. Po źwėtowej wójnje pśchińdźe tutón kraj k Južnoślowjanśkej a dośta mjeno „Prekomurja“, dokelž pśchi réźy Mur leźi. W tutym krajiku je 25 00 0evangelśkich a 7500 katolśkich. Śsami śej praja „Staroźłowjany“, Nėmźy pak jich pomjenuja „Wenden“, Madźarśay praja „Tocźaki“, to je „Śsłowjany“. Evangelśy žu śhromadźen do 10 wośadow ś kotrychź najwoźebnišcha je Murśta Śsoboźa. Te druhe žu: Bodonzy, Domajchowzy, Moraway, Hodośch, Kražowzy, Puźynzy, Gorne Śslowaczi, Gorne Petrowzy, Dolna Landwa.

Pśedowanje a Bożа śłużba žo stanje tśi njedźele pośpochi w staroźłowjanśkej, śchtwórtu njedźelu w madźarśkej abo nėmśkej réźi. Śchulśke wućba žo dźerźi w nowoźłowjanśkej réźi, kotraż wokoło Ljubłjanje w Krajinje žo powéda. Wulka śrudoba śa nich je, so wyśchnośći je jim evangelśke śchule wśaka a katolśkich wućerjow pśchijśijośila. Teź jich réź žo w śchuli njewobkedźbuje, jenoź na paćerkśej wućźóje. *Ale woni dźerźa krućze* ke evangelśkej wérje a wopruja śe śwoju zyrkej śchtoź móźno. Woni śu w Murśkej Śsoboźe postajili „Dźakiti dom“, to je wobydlenje śa śchulśke dźěćzi ŕ dalśich wėcźorach, kotreż na wyśchińśich śchulach wuknu a tudy darmo abo tunjo bydla. Tak dźeźa śej duchownych a wucźerjow wukubłaćź. Tuthwilu je tam 18 miódźenzow. Wéśty Kuhaŕ je mału khėźu k tomu darił a wośadny žu pśchitwaril.

Nėtko teź śaźo we śwojej réźi nabożne pišma wudawaju: njedźelśke łopjeno „Duśchowny liś“, protyku a mjeńśke knihi. Do nich pišaju najwjazy śaraŕ Luther, wucźeŕ św. št. Flisjar a śenior Kowacź.

Ludźo žu pobožni a źwérni. Ke mjchi pilnje khodźa a maju horzu luboś ŕ śwojej zyrkwi a ŕ źwojemu Sbóźnjśej. Nėmśki śenior dr. Popp w Sagrźebje pśiche mjenuja wo nich: „Evan. „Wendojo“ žu tak źwérni śwojej zyrkwi a mózni we wérje, so mógli śnamjo łyeć nėmśkim evangelśtim tudy (w Južnoślowjanśce). Woni žo śdaluja wścheho katolśkeho a jane wośebaŕśtwo mjes nimi njenaśtanje.“

Njech woni žu teź nam łužiśtim Śserbam śnamjo śwérnośće ŕ wérje a ŕ réźi, njech pak teź naścha bratrowśka luboś jim podawa ruku a dary ŕ natwarjenju zich wośadow. Nėtotry pola naś praji: „K cźomu je naścha śerbśka réź?“ Tudy śpśinajeśch, so Bóh wśchehomózny je naśch śerbśki śaźyć dźerźał hacź dotal, so by naścha młódźina žo roswucźowała po Božich kaśnjach a potom śchła do źłowjanśkich śtronow, hdźej naśchu réź rosumja a tam powėdale wo Božich wulkich śtutkach a dobrotach.

So bysćeźe widźeli, kak jara podobna je tamna réź naśchej śerbśkcźinje, podawam ś Božeho źłowa 1. Jana 4, 16: Mi žmy poznali, i wėrwali žmo tu łubesen, śchtero ma Bog wu nami. Bog je łubesen, i ći ośtane we łubeinośti. w Bogi ośtane, a Bog wu njem.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GORLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schmaut
BAUTZEN

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahlowjace rubišća a tafteta, moireja, židźane rubišća, zelene, běle, šěre, židźane thaniny za rubišća

Wolmjane musliny
za šóreneh, santin, jenobarbne flicowe sukno, za sukuje

Wolmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
ložowe šaty, wupjerki, ložowe přikrywy, nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, klobuki a čapki

Serbow kupuje dom

Serbow kupny dom

Dobre čehnje k sebi!

Swětowy panorama
w Budyšinje
na Lawsk. hasy při Lawsk wěži
njedźelu 21. XI. hač njedź 27. XI
Mnichow
němski musaj a wobkhodna wustajenca.

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchińjach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźěłbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnje

Ložowe počehnjenja, **běłe damasty**
K. Erler na Žitnych wikach 11.

Wjesna
khěža
z wokoło 60 kórcami pola, ze žiwym a morwym inventarom je swobodnje na předań. Poskićenja na knjeza **Georg Graf** w Budyšinje. Telefon 2100.

Stajnje najnowše
gardiny
Hecht Linke & Truöl w Budyšinje
na Znuřkownej Lawskej hasy.

Fotografijowy Meister
atelier w Budyšinje na Nějorsk. dr. 15
hožow nadźeła wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobras měć,
dha dźiće do
fotografiskeho atelijeja
Rich. Kutha
mějerjej **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13
k dobru nadźeju wot 1/4 11—3 hodź. wotewrjene

Twjelki, trjenja, ruby na blida, ruby na hosćenske blida, serwiety,
běłe a pisane ložowe šaty
ložowe plachty, ložowe přikrywy
Hilger w Budyšinje 2
jenož na Seminarskej hasy

Lehmannec
konditorńja a kofejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječiwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łódź k jedźi. Fürst Pückler.

Burja kedźbujće!
Nowe centrifugi **„Helior"** z mosaznym bubonom, a nowosłobornymi ležiškami
Džens najbóle wudokonjana centrifuga.
Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach
Wše ratarske mašiny a narunańske dźěła ma na składźe.
Mašinska dźěłarnja a wikowańnja
Arnošt Falting w Njeswačidle.

Předźenak
Protyka za Serbow
1927

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Plećne twory
klankace a dźěćace wozyčki
kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam móžnosć
wokoło 80 rěčadłow
wosebje tunjo předawać.
Aparaty wobkkowam na přeće hač do hód.
Skazujće sebi z małym napłaćowanjom aparat.
Krasny nazynk. Dobra kajkosć.
J. Schiebak w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4
Žane klamy. Wuporjedźenja najspěšniše. Wobhladanje bjez nućenja ke kupowanju wuprošu sebi. Płaty, hózdźiki, narunan'a

Milina za hospodarstwo a rjemjeslo

A E G-fabrikaty

Elektromotory
polěrowanske motory
njehozate mašiny
točeńske mašiny
kamenje točeńske
měchinadawki za kowarjow
domjace plumpy

elektriske cynidła
klijery
spěšnjewarjaki
kofejowe mašiny
čajowe kolotki
čajowe parjaki
warjeńske a wohrjewańske płaty
hlidne pjecaki
ponóžki za topłu wodu
żelezka (Bügeleisen)
sušaki włosow
wohrjewanske pucaki
wohrjewanske kachle a pjecaki

kuchińske kachle
ventilatory
motory za šijace mašiny
plokace mašiny

aparaty za radijo

wosweźadła

instalacije, wuporjedźenja

Wosebity wobkhad přeć
Hans Eckhardt
na Mółtkowej drózy 9/11
Nierth & Förster
před Šuleńskimi wrotami
E. Schiersandtowi synojo
na Hosće hasy 11
w Budyšinje
Dźěłbne płaćenje dowolene.

Sylny kóń
je na předań.
Zhonić we wudaw. „Serb. Now."

Młody **byk** k přirasowy puščenju
so pyta.
Poskićenja pod **D 9** na wudawarńju „Serb. Now.".

Wysokosnóšna
jałowica
kotraž změje započatk dec. sćelko, je na předań w **Komorowje** čo. 50b pola Bjarnc.

Jałowica
blizko ćelenju je na předań
w Kisicy čo. 13.

Srenjoćelna wysokosnóšcina **kruwa**
je na předań
w Dřewcach čo. 8 p. Łaza

2 młodej jara rjanej sylnej wysokosnóšcinej dobrej dejcej a čehniwej
kruwje
stej tunjo na předań abo k zamjenjenju. Poskićenje plahowanskeho a różneho skotu přijimujetaj
Max Köhler w Niżej Wsy. **Paul Köhler** Knježi hosćenc w Njeswačidle.

Na předań!
Sylny pos
dobry stražnik a čahař
w Brěžycy čo. 44

Runklicu
ma na předań
Mišja - Cornem Hodźerim.

Sykonjerćzaca mašina
je tunjo na předań pola
Hercoga w Njeswačidle.

Inteligentny polak (Poznjančan) w srědnich lětach, kiž ma dobre zastojnstwo pyta znajomstwo z int. a lóńskej
knježnu
„Serbowku" (katolsk. wěrowuz.)
Poskićenja pod „D 8" na wud. „Serbskich Nowin".

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli)
w Nowem Měsće pola knjeza **W. Kowalika**
w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać
Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle t. l. ze 4 1/2—8 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołożenja

Hospodařski rozhlad.

Sobotu, 20. novembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,397	100 čěskosł. krónow	12,454
100 šwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	14,98

Efekty.

Berlinska burša wčera pschečelnische mjeswjocko pokazowasche. Wona drje měrna wosta, tola kursy někotrych efektow horje bijachu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki so wčera znowa skruczowachu. Se wukroja pschikhadźachu powyšše wo powyschenych pschečinach. Klěbowe žito bě pschez hišće žadne. Wschelaza a rožka běschtej zentnar wo 5 pj. drožšej. Wowsk pschibadźi 5 pj. po zentnarju. Tohodla wjele pofticžowachu. — Zentnar pschečenje wčera.

w Drjezdźanach:

pschenicy 13,40—13,65 hr., rožki 11,75 hr. hač 12 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,40 hač 12,85 hr., nasymkeho 10,15—10,90 hr., wowsa 9,70—10 hriwnow.

w Berlinje:

pschenicy 13,70—13,85 hr., rožki 11,25 hr. hač 11,65 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11 hr. hač 12,60 hr., nasymkeho 9,75—10,40 hr., wowsa 9,25—9,65 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu:

pschenicy 12,75—13 hr., rožki 11—11,50 hr. jeczmjenja nalětnjeho 12,50—13,50 hr. a nasymkeho 9,75—10,75 hr. wowsa 9 hr hač 9,75 hr., běrny 4,25—4,75 hriwnow.

w Shorjelu:

pschenicy 12,50—13,75 hr., rožki 11—12 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,90—12,50 hr. wowsa 8—9,25 hr., běrny 3,80 hr.,

w termijowym wikowanju

sa dezember: pschenicy 14,50—14,42½ hr., rožki 12,02½ hr., wowsa 10,25 hr.,

sa měrc: pschenicy 14,40—14,32½ hr. a rožki 12,28¾—12,27½ hr., wowsa pak 10,32½ hr.,

sa meju: pschenicy 14,40—14,30 hr., rožki 12,37½ hriwnow.

Wiki wuzitkowcho plotu wczera pjatk w Berlinje.

(Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnachi běchu 516 dojnych a suczelnych krumow, 6 wolow do cžahanja, 12 bykow, 31 prósonikow a 155 cželatow.

Młode dójki a suczelne krawy placzachu

1. druzyny	480—600 hr.
2. druzyny	300—460 hr.
3. druzyny	260—300 hr.

Sanczelne jalowzy:

1. druzyny	350—490 hr.
2. druzyny	220—280 hr.

Prósoniki a stót k wjasanju a ke kornjenju, zentnar 43—47 hr.

Wiki pomalku klewotachu. placzitiny wostachu njepschemjenjene.

Wobkhad na pósstowym schekowym hamcze.

Mjeczelow schekowych kontow bě tónz saidźeneho mjeza 886 543; porunjo septembrej wo 3 383 mjeczelow wjazy. W běhu saidźeneho mězara schekowjedschu so 51 647 000 zapisowanjow. Tuch pjenježny wobrot wuczini 10 364 063 00 hriwnow. S nich pschedźělachu so pschepisanjom sjeneho konta na druhe 8 282 246 000 hriwnow. We pschereschu mjachu mjeczelow kontow 585 157 000 hr. dobre. — Wschelazy narodno-hospodarjo žadaja, so buchu take dobromějca w formje drobnych kreditow bóle hač dotal k hospodarstwje dźělane. Hač dotal dóstawachu je jenoš wulkobanki.

Na pschedań.

Krowa šylna, wuzkokuczelna, we Wolbramczach 228.

Wóz ruczny šylny w Kamjenzu, Albertowe namjesto čo. 19 I.

Dźerzazy wós w Budyschinje, Seminarska haza 6 III na lěwo.

Kolo muzaze w Lěsej 27 e pola Kamjenza.

Zonjaze kolo w Budyschinje, Scholka, Jurjowa haza 10, delka a Zyhelnika haza 17 delka na prawo.

Kóń, w Drežnicy 28 pola Bagenza.

Motor na wjerzatu prud a klamarska poslednja w Budyschinje, Pólny hrodźik 5.

Gramofon, Graf, w Budyschinje na Bohatej hazy 4 II.

Sso putnja:

Stalarjo, stala w Cžornym Kholmzu pola Wojerez.

Blidarjo, Seelmöcker w Běłej Wodźe, Młynska haza 30.

Dobrowólne pschedawanje

we Kockinje čo. 9, schtwórtk 25. 12, 26 pschip. w 1 hodź.: wschelake maschiny, rólny grat a domjaza nadoba kaž mlócžaza maschina s motorom, sylanje rězaza maschina, trowowy syczak, kultivator, běrny wubérak, rěpu syzkaza maschina, hospod. wosaj, njedź. wós, brony a bluhi, radła, komoty a pałatej grataj.

Drjewowa awkzija:

we Schibojskej holi a pola Kobelicžanskeje hajnkownje jutše njedźelu 21. 11. pop. ½2 hodź.: pjenki k wukopanju;

we dwórnischczowej korczmje we Laju pjatk 26. 11. dop. w 11 hodź.: někotre 100 ckmtr. khójnoweho wuzitkowego drjewa. Te leži w holach pola kotyina, Laja, Stróže a Kitšynki.

Pschenajerze.

Hospodarstwo s rěznymowym „K 3 krónam" we Kulowje pschenaja magistrat tam wot 1. januara 1927 na dalsche 6 lět. Też hospodarstwo a wésnistwo, kóžde wosebje. Poschicženja dyrbja so hač do 1. dez. t. l. na magistrat tam wotedać. Pschenajeńske wumjenjenja sej shonjeć na radnizy tam, za 2 hr. pižańskeho sarunanja je na žadanje też pschipósczelu.

Sssudnizy na pschedawanje:

Domjace s dworom a zahrodu, nimale 2 jutri wulke, Matijej Kranikej w Chojanach pola Hródka, šlukschaze, pónjedźelu 27. dezembra 1926, dop. w 9 hodź. jistwa 16 na sudnistwje w Hródku.

Sssudnizy na pschedawanje

pónjedźelu, 22. novembra 1926:

we Nowosélzach dop. w 10 hodź. bílej — tupzy seidu po w hoschczenju;

we Nísej dop. w 10 hodź. w hoschczenju „K dwórjedze" wiseza elektr. lampa s 4 žehlawkami;

we Wukrancžizach pschip. w 1 hodź. w „Grychcze": dwě šwinjerki, kupańska wanja, sofa, wertiko;

we Wullim Cžisku dop. w hoschczenju pschi drózy: walach, walach, zentrifuga;

we Wulkich Sdzarach dop. w 10 hodź. w hoschczenju pschi zyrkwi: kowarski aparat, zentrifuga, wschelaki ratarški grat a mebje;

we Kulowje pop. w 2 hodź. w hoschczenju „K 3 krónam": slejazy cžaśnik, kolo;

wutoru, 23. novembra 1926:

we Wólbrzuch cžo. 8 dop. ½12 hodź.: 4 prošata, 8 njebžel stare, běšat, 80 puntow, wotcžesaza maschina;

we Sakrodze dop. w 10 hodź. w hoschczenju: zentrifuga;

we Nowom Mjescze pschip. w 1 hodź. w hoschczenju: žonjaze kolo, sofa, proščezki, zentrifuga;

we Brětnje dop. w 10 hodź. w Krawsez zyhelowańcźi: pjenježny kamor, wokrjažaty kamor, dubowe pižańske blido, njebželski wotewrjeny wós, njebželske šanki, law lumpow k rjedženju, někotre 50 jutrow holanskeho hlanja.

Cžasat na sudnistwje w Kamjenzu; hlinjane jstwinske šachle (80 hr.), cžorny muzaz kruschazy wobled (10 hriwnow, cžorny symsti nawobleczk (15 hr.) a regulator (15 hr.). Kupz dyrbi so prjedy pschipowědźicz.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Pschenza a rožka tuńschej, jeczmjeń a wowsy njepschemjenjej. Tendenza: hjes wobkhoda, ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak; 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	19. 11.	18. 11.		19. 11.	18. 11.
Pšenica	274-277	273-276	bany	21-22,50	21-22,75
rožka	225-231	224 229	woka	24 25,00	24-25,00
nal. jeczmjeń	220-252	220-252	módre lupiny	14-14,50	—
nasz. jeczmjeń	195-2 8	195 208	žołte lupiny	15-15,50	—
wowsy	186-193	186-194	zeradella	—	—
kukurica	196-201	193-203	raps. wosuńk	16,30	16-16,40
pšenč. muka	36-38,75	36-39,00	lany wosuńk.	20-21,00	20-21,00
rožana muka	33-34,50	33-34,25	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,25	12,25	běrnj. kruški	25-25,50	25 25,50
rožne „	12,00	12,00	syso, 60 kg	3,10-3,60	3,40-3,20
raps	—	—	rožna słoma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane symjo	—	—	pšeńcna „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	36-40,00	38-41,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,06
pjeluški	20-22,00	21-22,00	jeczna „	0,85-1,20	0,65-1,00

Wjcne płaczizny w Budyšinje.

20. novembra 1926.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet	najwyša płaczizna	najnišša płaczizna
Pšenica, nowa 73 kilo	13,00	13,50
Rožka, nowa 70 „	11,50	11,75
Jeńmjeń, 50 „	12,00	12,50
„ nazymski 50 „	9,00	9,50
Wowsa 50 „	—	—
„ nowy 50 „	—	—
Raps 50 „	—	—
Běrny, nowe 50 „	3,75	4,50
Butra 1 „	4,00	4,40
Syno, nowe 50 „	4,00	4,50
Słoma, z maš. młóc., pras. 50 „	1,00	1,10
„ „ „ k zasł. 50 „	1,20	1,30
„ z cypami młócena 50 „	2,10	2,40
Pšeńcna muka, 60% 50 „	23,75	24,25
Rżana muka, 70% 50 „	19,25	19,50
Pšeńcne wotruby 50 „	6,25	6,75
Rżane wotruby 50 „	7,00	7,25
Jeja 1 štk.	0,16	0,18
Prosata 635 štuk 1 štk.	13,00	25,00

Wjcne płaczizny wczera

Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjenzu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,75—13,00	12,50—13,50
Rožka	11,00—11,50	11,25—12,00
Jeńmjeń	9,75—10,75	10,50—12,50
Wows	9,00—9,75	8,50—9,30
Syno	4,50—5,25	3,50—4,50
Słoma z maš. młóc.	1,20—1,50	1,10—1,40
Słoma k zasłanju	1,20—1,80	—
Słoma z ruku młócena	2,00—2,50	1,80—2,00
Běrny pola ratarja, nowe	4,25—4,75	4,30—4,80
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,00—1,10
Jeja	0,15—0,16	0,16—0,18
Pšeńcne wotruby	—	6,60—6,90
Rżane wotruby	—	6 90—7,10
Pšeńcna muka	—	22,75—23,75
Rżana muka	—	18,00—19,00
Prosata, wulke	—	—
„ srónje	—	—
„ małe	—	—

Drjezdźanska burza.

Pšeńca	268-273	běrnjace kruški	27,50-28,00
rožka	235-240	pšeńč. wotruby	11,80-12,50
nalětni jeńmjeń	228-257	rżane wotruby	12,80-14,30
nazymsk. jeńmjeń	203-218	pšeńcna muka	49,50-51,50
wows	194-200	rżana muka	37,50-39,50
čefwjeny dźećel	240-260	woka	32,00-34,00
raps	305-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	35,50-36,00
suche truhańcki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

20. novembra po hamtskim postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Celace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,20	2,60
Swinjace mjaso	1 „	2,20	2,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,80	3,20
Pšeńcna muka	1 „	0,56	0,64
Rżana muka	1 „	0,40	0,44
Khlěb	1 „	0,32	0,36
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	2,10	2,20
Sušeny połc	1 „	3,—	3,20
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,—	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,16	0,18
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,72
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,25

Listowanje.

Pschecžel w Pž. Kóždy pschiwuznik němskeje republiki (Reichsangehöriger), potajšim też Pruski a Schlezak smě w Sakscy do sakskeho sejma a do gmejny wolicz, niz pak Rakuschan (Österreicher). — Tamne pralschenje pschepołožimy naschemu prawitnistwej.

H. S. Dokelž je jo hypotheka po 15. 6. 22 wupłaczita, dha jo pohódnotscja je naspjetkutkowanja (Rückwirkung). Dla wuprajenja wěsteho wumjenjenja wobzeliteje formy trjebne njeběsche. Te mózesche jo ertnje abo pižomnje stacz, też swonka wopisma, pschez kotrez je hypotheka wuschmórnjena. Najóbnostny zakoń jeji jeno žada, so jo wumjenjenje do abo pschi wupłaczenju stajesche. Njeje hypotheka wuschmórnjena, dha ma jo dań wot 1. 1. 25 płaczicz.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Po § 2 postajenja z 21. 5. 1926 (němskostatne zakońsle łopjeno 1926 1. dźěl strona 248) ma jo **Kolonialne wulkowikowanske akzjowe towarstwo w Budyschinje** po hamtiskim postajenju we wikowanskim registru wumaznjeć. Sa pschednjoženje pschečiwjenja pschečiwo wumaznjenju jo cžaj postaji, kiž jo s 31. dezembrom 1926 skónczi.

W Budyschinje, 15. novembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Do wikowańskeho registra je jo dźenja sapisałko: 1. Na łopjeno 116, akzijowe towarstwo w firmje Sjednacjene Budyschiske papjerniši w Budyschinje nastupajo: Prokura Bjedricha Stehninga a Wilh. Stegemanna je saschła. Sa zobustawy pschedsydstwa staj postajenaj fabrikskaj direktoraj Bjedrich Stehning a Wilhelm Stegemann. Kóždy z njeju smě towarstwo jenoš zhromadnje s jenym zobustawom pschedsydstwa abo prokuristom zastupowacz. 2. Na łopjeno 946, jo je firma Langej bratraj akzijowe towarstwo w Budyschinje saschła.

W Budyschinje, 16. novembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske z Rózborka.

Wólby do ratarskeje komory.

Jako wólbny dźeń za wólby do ratarskeje komory w sudomnym wokrjesu je knjes wyschschi president

njedźelu, 9. januara 1927

postajił.

Po § 13 wólbneho porjada je 6. januara 1921 (zakonjowa sbórka str. 41 scźeh. w sestajenju z 25. februara 1925 zak. sbórki str. 13) maju jo wólbne namjety za tudyschi wokrjeż najpozdźischo 42. dźeń do wólbow, to je

njedźelu, 28. novembra 1926

pola unje zapodacz.

Sapodali jo jenoż jedyn wólbny namjet a dopjelnjenja-li jo z nim zakonske wumjenjenja, dha płaczja w nim namjetowani kandidatojo za wuswolenych. Wólby jo tam tohodla wjazu njewotmeja. Wo tom jo po 28. novembru hischcze wobjebite poruczi.

Wjesne wyschnosce proschu, so buchu pschedstejaze postajenje tym, kiž maju do ratarskeje komory prawo, hnydom wozjewili. Blizsche wo wólbokhmanoscži, schto może jo wolicz dacz, a wo sapodaczu wólbnych namjetow sleji we cžisle 46 „Zeitschrift der Landwirtschaftskammer Schlesien" na stronach 1273 ježdy.

Sa sudomny wokrjeż dyrbitaj po dwaj zobustawaj do ratarskeje komory wuswolicz.

W Rósborku, 15. novembra 1926.

Wólbny kommissar.

(Großmann, krajny radźicel.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRITZER JOHANNES

Kaufhaus Schmaul

BAUTZEN

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Wobsadki

ze židy a caukow, židźane francy, židźane nahlowjace rubišća a tafleta, moireja, židźane rubišća, zelene, běle, šěre, židźane thaniny za rubišća

Wolmjane musliny

za šórenchi, santin, jenobarbne flicowe sukno, za sukuje

Wolmjane sukinje

zelene, čerwjane a módre kentuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty

ložowe šaty, wupjerki, ložowe přikrywy, nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace draseńčki, klobuki a čapki

Dobre čehnje k sebi!

Światowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk wěži

njedźelu 21. XI. hač njedź. 27. XI

Mnichow

němski musej a wobkhodna wustajeńca.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchiniach a stólcach, sofach a šezelongach

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Ložowe počełnjenja, běle damasty

K. Erler na Žitnych wikach 11.

Wjesna

khěža

z wokolo 60 kórcami pola, zo šiwym a morwym inventarom je swobodnje na předań. Poskićenja na knjeza **Georg Graf** w Budyšinje. Telefon 2100.

Stajnje najnowše

gardiny

Hećt Linke & Truöl w Budyšinje

na Znuškownej Lawskej hasy.

Hdyž chcesće wopraudźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Rich. Hutha

mějerjel **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na Serbskej hasy 13

Kóžde njedźelu wot 3/4 11—3 hodź. wotewrjene

Fotografijowy Meister

ateljeu w Budyšinje na Nejorsk. dr. 15 hdźe njedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do puchowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a niewinčinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Lehmannec

konditořnja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódź k jedźi. Fürst Pückler.

Twjelki, trjenja, ruby na blida, ruby na hosćenske blida, serwiety,

běle a pisane ložowe šaty

ložowe plachty, ložowe přikrywy

Hilger w Budyšinje 2

jenoż na Seminarskej hasy

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Burja kedźbujće!

Nowe centrifugi **„Helios"** z mosaznym bubonom, a nowostžbornymi žličkami

Džens najbóle wudokonjana centrifuga.

Podawa so po 12 měsačnych wotplaćenjach

Wše ratařske mašiny a narunańske dźěle ma na składze.

Mašinska dźěłarnja a wikowarnja

Arnošt Falting w Njeswačidle.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenoż na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Plećne twory

klankace a dźěćace wozyčki

kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

Mišinu za hospodarstwo a rjemjeslo

A E G-fabrikaty

Elektromotory
połerowanske motory
mjehowate mašiny
točeńske mašiny
kamenje točeńske mašiny
mechanuwaki za kowarjow
domjace plumpy

elektriske cynidła
klijery
spěšnjewarjaki
kofejowe mašiny
čajowe kotołki
čajowe parjaki
warjeńske a wohrjewańske platy
blidne pječaki
ponóžki za čoplu wodu
żelezka (Bügeleisen)
sušaki włosow
wohrjewanske pucaki
wohrjewanske kachle a pječaki

kuchinske kachle
ventilatory
motory za šijace mašiny
płokace mašiny

aparaty za radijo

wosrjedła

instalacije, wuporjedźenja

Wosebity wobkhad přeni

Haus Eckhardt

na Mółtkowej drózy 9/11

Nierth & Förster

před Šulefskimi wrotami

E. Schiersandtowi synojo

na Hosće hasy 11

w Budyšinje

Dźěłbne płaćenje dowolene.

Štó by ratarjej, kotryž pódla też rjemjesło wukonja

2000 hr.

na prěnju hypotheku požčił?

Poskićenja pod „D 7" na wud. „Serbskich Nowin".

Sylny kóń

je na předań.

Zhonić we wudaw. „Serb. Now."

Młody **hyt** k přiruscowy **puščenju**

so pyta.

Poskićenja pod **D 9** na wudawarnju „Serb. Now.".

Wysokosnóšna

jałojca

kotraž změje započatk dec. čelka, je na předań w **Komorowje** čo. 50 b pola Bjelec.

Jałojca

blizko čeleu je na předań

w Kisicy čo. 13.

Srěnjołětna wysokosnóšena **kruwa**

je na předań

w Drěwcach čo. 8 p. Łaza

2 młodej jara rjanej sylnej wysokosnóšenej dobrej dejnej a čehnjiwej

kruwje

stej tunjo na předań abo k zamjenjenju. Poskićenje hłowańskeho a rězneho skotu přijimujetaj

Max Köhler w Nižej Wsy. **Paul Köhler** Knježi hosćenc w Njeswačidle.

Na předań!

Sylny pos

dobry stražnik a čahař

w Brěžkach čo. 44

Runklicu

ma na předań

Miša w Cernem Wodźerju.

Sykanjerězaca mašina

je tunjo na předań pola

Hercoga w Njeswačidle.

Inteligentny polak (Poznjančan) w srěnich lětach, kiž ma dobre zastojnstwo pyta znajomstwo z int. a lópšej

knježnu

„Serbowku" (katolsk. wěruwuz.)

Poskićenja pod „D 8" na wud. „Serbskich Nowin".

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam móžnosć

wokoło 80 rěčadłow

wosebje tunjo předawać.

Aparaty wobkkowam na přeće hač do hód.

Skazajće sebi z małym napłačowanjom aparat.

Krasny nazynk. Dobra kajkosć.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Žane klamy. Wuporjedźenja najpječniso. Wobkladanje bjez nućenja ke kupowanju wuprošu sebi. Plsty, kózdźiki, narunanja

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khrósćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Nowem Měsće pola knjeza **W. Kowalika**

w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**

w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Zadanja pjenjezy wot 1. hapryle t. l. ze 4 1/2—6 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołożenju

2. přiloha k čisłu 270 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 20. novembra 1926

Naše kěrchowy.

Na pośmjertnej njedźeli Khwataja wěrimy ſ cźišodanni na kěrchowy. Mjes rowami ſuche kwitotate liſcźo. Tu a tam hiſchcźe ſapoſtdźena róża. Na mnohich rowcźkach błyſchcźi ſo cźerwjena ſchipleńka, kaž by chźyła rjec: Njanoſcź ſo woſpjet k cźanoſcźi pſchedobudźe. Na hołych hakoſach wiſchi ſchtonikow widźiſch jenoż wroblíka abo koła. Zſamo druhdy harowata wadźenza mjes nimi. Njeſmaja ważnoſcź nječitna a dźiwa. Wſchó, kaž by mrěźała ſtworba ſlazemu cźłowjeſej prajicź chźyła: Cźeſtodla płaczeźe? To wſcho je krótki pſchetchod k nowemu, rjeńſchemu, wjeſelſchemu źiwjenju! Jenoż krótka doba a potom nowe ſtónźo. Tak ſtojiſch na rownym polu. Wjele ſtow ſchźiżow a pomnikow ſhladuja na tebźe a na nich cźitaſch mjena ſemrětnych a wſchelake podawki źiwjenſkich. Najrjazy wotpoczuje tu Sſerbow. Ale ſcźeźa dołźelodźejeſch pola mnohich, ſo pſched rowom ſerbſkeho potomnika ſtejiſch. „Hier ruhet in Gott ...“, tak cźitaſch huſto nad rowom Sſerba, ſamo narodowza. Pſchiwuſni njemějachu tehdy cźeſcźowanoſcźe pſched narodnym pſcheſwědcźenjom ſwójbneho a ſtajicźnu jenu nemſki pomnik. Hdyž na ſelektrizniki woładnym kěrchowoje ſcźi poſlednje dźakne wonjemjecźe wobhladujeſch, dha njemożeźch ſo dodźiwacź, ſo tak malo ſchźiżow a pomnikow ſe ſerbſkim napiſcźom wuhladaſch. We nětkotrych woładach ſcźi muſlíſch, ſo tam Sſerbow ſjka wjazy njeje, hyrnjeż njedźelu a ſwjaty dźeń ſerbſke Boże ſłużby měli! **Wobraz kěrchowa je wothłuſchcź woładneho Sſerbowſtwa.** Na to dyrbjało ſo bóle dźiwacź. Nětſarjo runje tak ſerbſcźy napiſcźma wukonjeja kaž nětniſi. Na nich njeſaleźi. Hušto doſcź je ſerbſka njerowa ſ winikom, ſo pſchiwuſnemu, tźi je ſwoje zyle źiwjenje jenoż na ſerbſke kenſcźenje thodźił a ſo pſchezo jako dobry Sſerb wuſnał, nětko nětniſi pomnik ſo ſtajił. Wy-li nětniſi ſtatiſtikař na tajti kěrchow pſchiſchoł, hnydom by pſcheſwědcźeny był, ſo tu Sſerbow wjazy njeje. Sſerbſke pomniki na kěrchowach ſu ſtrowdźoja nałſcźeho ludſtwa. Tuž mělo ſo to ſwědomiſcźe wobkedźbowacź a ſaſada pſchewjeſcź: **Sſerbam ſerbſke pomniki a ſerbſke napiſma.** Wone ſtrowdźa wo ſerbſtim ſmyſlenju pſchiwuſnych. Njech je to woſpjet thutne napominanje ſa mnohich na dnju pośmjertnje njedźele, hdźeż na rowy naſchich łubych thwatamy.

Wažne za wěrićelow.

Statiſtika pośledźnjeho cźaſa dopokaſuje napadne pſchibéranje bjeſwuſpěchnych cźłanjow. Winy leža na wſchelakich połach, niż napoſledk w powſchitkownym hubjenym hoſpodarſtim połoženju. Sdźěła pak leźi to we tym, ſo wěſcźi dołžnicy płacźicź njeſamóża, hyrnjeż radſcha chźyli. A tola ſo woſpjet ſtudnišym cźaſoja, dokelź wěrićel njewě, ſo je ſo pola dołžnika w poſlednim cźaſu bjeſ wuſpěcha cźałało abo ſo je ſtejnjeńſki pſchiſtaju (Offenbarungseid) wotpokłožił. Hdyž běrz nadawk ſ cźłanju dóſtanje, dha zyle wěſcźe wě, ſo pola teho abo tamneho nicźo k dóſtaceźu njeje. Tola pak dyrbi po ſwójich pſchedpiſmach poſhptacź. Tak cźini njetrjebawſche puće a ſtarośce a ſa dołžnika ſu to woſpjetne wobcźeźowanja a ſa wěrićela naſtaitu mnohe wudawki, kotrež by ſej ſawěſcźe ſalutował, by-li wo hoſpodarſtich wobſtejnoſcźach dołžnika nadoſcź wobhonjeny był. Tomu dyrbi ſo wotkonjhacź. Hižo ſo wo tym jedna, ſo bychu ſo tute wobſtejnoſcźe połepſchiłe. Pſredy hacź ſo tuta wotmyſl na ſakoniſtim puću doſpěje abo pſches pſchijatajeho miniſtra poſtaji, móże wěrićel ſam ſo poſtaracź, ſo jemu njetrjebawſche wudawki njenaſtanu. To móże ſ tym doſpěcź, ſo wěrićel nadawk ſ cźłanju jenoż pod tym wumóžnjenjom da, ſo njeje ſo dołžnik w poſledninoj měſazomaj bjeſwuſpěchnje cźłał abo ſjewjenſtu pſchiſałhu wotpokłožił. Khiba ło móże běrz ſ tym ſicźicź, ſo tam tola nékajke wězy k cźłanju ſu.

Tajſkle nadawk njecźini žanych wuſkoſcźow. Jemu móże ſo tuto pſchiſpomnjenje pſchidaeź pak piſomnje, pak cźiſcźkeźone. Tak ſmeje wěrićel ſ wěſtoſcźu wuſpěcha, lutnje njetrjebawſchich thośtow a běrz njetrjeba bjeſwuſpěſchne dźeło wukonjecź a je jemu móżno, ſo druhim nadawkam wěnowacź, kotrež ſu ſa wěrićela ſa powſchitkownoſcź ſe wuſpěchom.

Dźěći kwas.

M. Nawka.

Hdyž běch ja we ſtwórtym lěće,
Što ſo ſta na božim ſwěće?
Kaž ći wulcy, tež my mali hotowachmy kwas.
Ja po postajenju,
Ja buch z nawożenju.
Ale moja njewěſta
Njebě hiſće přijěła.
Ridera kolesa! Tralala! Huch!

Snadź je hiſće w hribach była,
Abo njeje měć mje cheyła!
Kaž ći wulcy, też my mali hotowachmy kwas.
Hólcy z črjódy wzachu
Holčku, ma mi dachu,
Tak ja dostach njewěſtu,
Marku, ze wſchěch najrjeńſu.
Ridera kolesa! Tralala! Huch!

We wěnčkomaj ſmój ſo z Marku
Na drjewjanu ſydłoj karku.
Kaž ći wulcy, też my mali hotowachmy kwas.
Konje zahrab'wachu,
Kola ridrowachu.
Wſitke dźěći juskachu.
Ludźo ſtojo hładachu.
Ridera kolesa! Tralala! Huch!

Lipſčanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadźe před ſudom.

W dalſchim jednanju pſcheczíwo dyhſačnym paduchom a kriminalnym ſaſtojnikam, ſaſtupi žud do rospowědanja jenotliwych padow, kotrychž dla ſo wobſtorżeni winuja.

Jedyn knihikupc powěda wo paduſchnym poſpyſce je 24. meje. Chžych ſ nóznym ſpěſchnikom do Mnichowa wotjeźł. Hijo běch w cźahu, tu tu ſawinowaichtaj nadobo muſtaj wokoło mje ſtorkańcu a jedyn ſtecźi ſtejże ſ ruku do mojeje kapły. Sadźerźach hnydom ruku, praju: Schto cźinicźe w mojej kapły?“ Paduch bě narjedy ſmérom, potom prajeſche thróble: „Wobhladajce ſebi mje, ſchtó ja ſym! Mylicźe ſo wěſcźe!“ Ja pak nadach ſo ſamplicź, a dach jeho fajecź. Na dwórniſchcźu pſchehlidnicha jeho kriminalny ſaſtojnik; po mojim ſdacźu bě to Rouvel. Poſdźiſcho ſym ſhonił, ſo ſo na poliſajſtim preſidiju žana wobſtorżba ſapodała njebě. Rouvel pręje, ſo ma ſ tutym padom nětchto cźinicź.

W dalſchim jednanju ſo ſajimawe drobnoſtki wukopachu, kak ſo paduſchi kryjachu. Fabrikſtemu wobſedżerjej Holzweißigej běchu na Lipźcźanſkim dwórniſchcźu liſtownju kradnyli. Hdyž bě ſ Mnichowſkeho ſpěſchnika ſalěſł, be jemu muſtí wokoło ſchije padnyt. W pſchichodnym wokomiku hijo je liſtownja prjecź była. Swědčk pak je paducha ſadźerźał a poliſiju ſawołał. Wobſtorżeny kriminalny ſaſtojnik Rühla je paducha pſchehlidnyſchał a jeho pſchepytanyſchi njeje liſtownju pola njeho namakał. Pſchepytanje je też jara ſwjeſčhne było. Hakle jako bě ſo wobſtorżeny hižo wotſtalił, je jemu kommiſar Grandka liſtownju ſa nim pſchinjeſł a je jemu prajił, ſo je njeſnata žónſka liſtownju na dwórniſchcźu namakała a poliſiji wotedała. — A jako ſo ſwědk woprašcha, ſchto ſo ſ tajkim paduchom ſtanje, ſo dyrbjał ſo tola ſnajmjeńſcha na ſchtyri njedźele do jaſtwa tyknyć, je Grandka wotmolwił: „Schto ſebi myſlicźe, hdyž jedneho Polaka ſajamy, ſo ſ Pólſteje dźeſacź Němzow wupokaſaju.“

Dalſchi pad: 31. auguſta 1924 pokradnychu bankowemu direktorej Flatzkämperej ſe Zwikawy we Mnichowſtim ſpěſchnitu liſtownju ſ 500 hrimnami. Tjo muſtjeſ ſu ſo, jako wón ſ cźaſa lěſeſche, nadobo jemu napiſcźo walili a ſu ſo chźyli ſe ſamymi durjemi do cźaha ſtłócźicź. Nadobo je pytnył, ſo je jeho liſtownja prjecź była. Jeho pſchichodny ſyn je dweju ſ paduchow ſadźerźał. Dokhо je trało, prjedy hacź je ſo jedyn ſaſtojnik pomałku pſchibliżił, kotryż je muſtéju ſajał. Po dwěmaj hodźinomaj je poliſija wobkradnjenemu ſdźełka, je ſo pola ſajateju niczo podhladne namakało njeje. Sajateju je Schäffer ſaſy puſchcźił, kotryż też pſched ſudom wobkrucźa, ſo niczo pola njeju namakał njeje.

Swědk dyrbi potom mjes wobſtorżenymi paduchami jeneho wupytacź. Pſchi tom ſpóſnaſche hnydom Eiſeckowicza jako jeneho ſ paduchow, kotrjż běchu jeho wobkradnyli. Eiſeckowicz pak prěje, ſo je mjes paduchami był. Wobſtorżeny ſaſtojnik Rühla tohorunja wobkrucźa, ſo njeje w ſanym padźe mjes paduchami był.

Statny rěcźnik dr. Mühle potom ſdźěli, ſo ſo pſchezy hiſtoże nowi ſwědzy pſchipowědża, kotrychž ſu tohorunja w tamnym cźaſu wobkradnyli. Tak je wěſty bankowy direktor jako pſchipoſtuchać na jednanju był a wobſtorżeneho Eiſeckowicza jako paducha ſpóſnał, kotryż je jeho 1. dezembra 1924 na Lipźcźanſkim dwórniſchcźu wobkradnył.

Dalſchi pad ſta ſo w Lipźcźanſkim knihikupſtwje. Kolona Amſter—Eiſeckowicz dźěłaſche tu hromadźe ſe Amerikanom Herſchlikowiczom. Pſchetupz Lunkenſtein bě na póſcźe pobył, hdźeż bě ſebi ſchek ſeměnicź dał. Jako ſo wróćił, wobkedźbowaſchtaj jeho muſtkaj, kotrajž ſa nim do knihikupſtwa ſaſtupiſchtaj, hdźeż měſeſche Lunkenſtein nětchto wobſtaraeź. Mjes tym ſo tam nětchto kupowaſche, cźuſeſche, jo nechtó do njeho ſtorka. Nimowólnje ſahny do ſwojeje kapły a tu ſe pytny, ſo bě ſo jemu pakcźik kradnył. Lunkenſtein hnydom ſawoła: Ssu mje wobkradnyli, tónle žid to bě. Tola Eiſekowicz, na kotrehoż bě ſo to měriło, je wulku haru cźinił a wobkradnjenemu powědał, ſo jeho nan wulke tṛcźeſtuklo wobſedżi a ſo jemu trjeba njeje kradnyć. Wobſedżer wobkhoda je na to ſ dróhi po poliſiſtu ſchoł. S dobom ſ poliſiſtu pak je muſtéi w ziwilnej drajeſe ſajtupił, kotryż je ſo jako kriminalny ſaſtojnik wupokałał. Wón je prajił, ſo chże pad pſchepytacź a je Amtera a Eiſeckowicza ſobu wſał. Tola po puću na dwórniſchcźo je jeju ſaſo puſchcźił, a też wobſtorżbu ſapodał njeje. Jako Rouwel wo paduſchſtwje ſhoni, je ſpytał wobkradnjeneho ſměrowacź a je jemu wotradźał, wobſtorżbu na poliſajſti preſidium ſapodacź. Dale namolwjeſche Rouwel Kühlu, kotryż bě tamny kriminalny ſaſtojnik był, kotryż bě paduſchow w mjenowanym wobkhodźe ſajał, ſo by wobſtorżbu ſ woprawdźiteho podawka ſapodał, ſchtoż je Kühla też cźinił. Pſched hudom dźeſa kriminalny ſaſtojnik Kühla prajeſche, ſo je zyle pſchipadnje nimo tamneho wobkhoda ſchoł. Tu je nadobo Eiſekowicz ſ wobkhoda pſchiſchoł a jeho proſył, ſo by tola ſobu nuts pſchiſchoł, dokelź je jeho Lunkenſtein winował, ſo je jemu pjenjeſy kradnył. Kühla wobkrucźa, ſo drje Eiſekowicza jako „Machera“, niż pak jako paducha ſnaje. Kühla praji, ſo je chźył ſajateju na ſtražu dowjeſcź, ſo pak to njeje mohł, dokelź je „platt“ był. Amſter wobkrucźa, ſo je chźył we wobkhodźe nětchto kupowacź, a ſo je pſchipadnje

Wopyt w Staraja Zošmy.

Napiſał Bjedrich Helas.

Běch na puczowanju do hłowneho města. Njedaloko mojeho pucza měſeſche w Staraja Soſchmy pſcherjeſł wote mnje ſwoje wobſtejeńſtwo. Tohodla roſſunźich ſo jeho wopytacź. Njeběch jeho hižo wjele lět widźał. Puczowanſke wobſtejnoſcźe běchu ſo w Ruſſej ſago połepſchiłe a ja pópłach telegram do Staraje Soſchmy, ſo pſchińdu.

Na ſtaſiji Sergijewſk cźakachu Alekſandrowſkeho ſanje na mnje. W ſanjach bě Alekſandrowſki ſyn Sergei. Hdyž jeho pośledni raz widźach, bě hiſchcźe dźeźo.

Trochu w ſkoku jědźechmoj potom pſches ſnéh, dokelź hobrſke cźorne mrócźele hiſchcźe wjazy ſnéha wěſchcźachu, ſa kotrymiž ſo ſtónzo kreiczerwjene khowaſche. Młodeho ſyna, kiž pſchi nim ſedźeſche, ſebi ſtradźu wobhladuju ſpoſnach, ſo je rjany młody cźłowjek ſ cźornymi włoſami a cźémnymaj wohnjiwmaj tartarſtimaj wóczkomaj. Najſkerje měſeſche je wot maczerje, kotraž bě ſaha wunrěła. Cźeta hoſpodarjeſche nětkole pola Alexa Alexandrowcho.

Sergejowa młoda wulka wołoda w połnej mozu a jeho błéde mjeſnoczo ſe ſpadujenymaj liſomaj njehodźeſchtaj ſo derje hromadźe. Nětkajke njeſnate a tajne rudźenje a ſrudoba leźeſche w jeho waſchnju.

Bórſty ſajédźechmy do léża. Hdyž ſo cźmnicź ſapocźa, wuczahny Sergei dwě tſelbje pod ſpodnjej deſku ſanjow k wobaranju pſchećźiwo wjetłam. Druhu tſelbu pſchepoda pohonczej. Tutón bě ſo hacź dotal luboſcźiwje ſe ſwojim konjom ſobawjał a ſadyn cźłowjek njeby ſpóſnał, ſo je tuta kožuchowa kula cźłowjek. — We pſchirodze bě wulka cźiſchina. Na ſchtomach leźeſche wyſoki ſněh a pod tutej cźežu tulachu ſo hałoſy ſkoro ſo ſtamajo hacź na ſemju. Nětkotre ſtejachu kaž wrota pſchi naſchim puću, na kotrež Sergei leźo łiwje hładaſche. „Zu hu pſched krótkim cźaſom wielki bukе“, prajeſche cźiſche, pſchi tym pokaja na cźarn w ſněhy. „Tohodla mamy tſelby ſobu, ale žaneho ſtracha měcź njetrjebacźe.“

Dokelź mje ſajimowaſche, wopraſchach ſo, hacź wjelki cźłowjeczke mjaſko jeru.

„Saſwěſcźe, knjeże! W tajtej ſurowej ſymje je ſtódła, cźopła frej ſa wjelki kłóſchczenka. Cźłowjeczemjaſo pak njejeſu jenoż wjelki pola naſ ſrake!“

To bórbotaſche pak jenoż do ſwojeje brody a ja njewěm, hacź zyle prawje rozumich. Na kóždy pad dyhnych ſo potom w domje woprašcźecź, ſchto chźyſche ſ tym prajicź.

Sſrjedź léża bě hěta k pizowanju ſwérinu. Wón ſyna loſkotaſche naſchemu konju hižo nadala do noſa. Wón njedaſche ſo wottraſchicź a cźerjeſche kaž zbynjeny na tuto městro, hyrnjeż jeho pohonez ſ wulkej mozu ſ wotezku dźerżał. Słónczne bě ſebi wbohe ſłoczo ſyno tejż ſoſtajiło a mu mózachmy jo jemu popſcheć! — — Schtó wopiła pak naſche ſtrózcźe, hdyž wopriedy ſyna ſmjerczá błédeho cźłowjeka nadeidźechmy, kotrehoż je ſpara wubiudźichmy. Stonywſchi ſtupi je załoſnje błódnym wobliczom każ w pośledniej nuſy k naſchim ſanjam a ſ hroźazymi ſłowami prajі k Sergejej nětchto cźiſche do hłuchа, ſchtoż njeſrozumich. Tola rozumich ſłowa „pjecźeń“ — — „ithowana a ras tola po nju hiſchcźe pchińcźe!“ — —

Sergei da konjej ſo nahrabź. Khudemu rawſkej dha hromadu ſtibow ſ kołbaſu pokładźenych a ptachtu k ſawodźecźu. Potom jědźechmy dale, ſchtoż grat dźerżeſche.

Rozjaſnjenje tuteho njelubeho podawka ſthowach ſebi k poſdźiſchemu. — Sergei bě jara roſhorjeny a njemérny.

Słónczenje wujeđźechmy ſ léża. Wjelkow njeſetkachmy a tuż mózachmy tſelbu ſaſo do ſanjow połoźeć. Bórſty bě, jako bychu ſchtomy dróhi k nam pſchibéżałe a naſdala khwaſche ſtwéża w jenej thźi pſches wyſoki ſněh. Jako pſched thźu pſchijeđźechmy, powitaſchtaj naſ dwaj wulkaj pjaj ſe wješkoſcźu ſkakajo a ſ cźwkajo. Wrota wotewrichu ſo a mój pſcheczel ſe ſtwżu w ruzy pſchińdże nam napſcheczo. Powitanje bě po tak dołhim cźaſu jara wutrobne. Dźeſacź lět dołho njeběchmoj ſo wjazy widźałoj — a kajke 10 gra-wocźiwych lět to bě? — Druhi wopyt bě hižo w cźopłej jeſdźerni a bu mi pſchedſtajeny. Jena ſnjeni Anka Orcheſowſka w żarowanſkej drajeſe a ſyn Feodor, kiž bě Sergejowy pſcheczel. Ninno thło bě tam hiſchcźe cźeta a malý błédy pachoł, kotryż bojaſnje do kuta ſaléhu a kotrehoż cźeta mojeho pſcheczela mi jako ſwoje pſchirodne dźěćo Seſſi pſchedſtajі.

Mój pſcheczel bě wulka rjana wołzoba je ſcherjenymi włoſami a ſ wulkej brodu. Sdrajeſeny bě ſ domjazej ruſtej drajtu a ſ dołhimi ſchórnjenemi. Na jeho wobliczu a też na cźeczinym ſpójnach to ſame rudźenje a ſrudne wuſchnjenje, kotrež bě mi hižo pola ſyna nadpadnyło.

Po ſahej wieczeri, pſchi kotrejż ſamował ſynczeſche, pokaſa a roſſajſni mi Alex Alexandrow wobrazy na ſeſenach. Pręni bě jeho mandźeſka, wot molerja Somowa w ziwej wulkoſcźi molowana, ſ rjanymi cźornymi włoſami, kajkeż běch hižo pola Sergeja widźał. Dale běchu tam wobrazy Alex Alexandrowſkeho ſtarſchich a dale bratſja, ſotry a cźety. Sa nich tak wjele ſajima njemějach. Sergej krocźeſche wot wobraza k wobrazej pſchi mojim boku. Pośledni bě paſtelowy wobraz. Dwě ſlabej, błédej dźěćo ſi na nim widźach. Na pręni wokomik ſpójnach napadnu podobnoſcź mjeſ małym pachołom, w kneże ſo thowaſchym a tuthymaj dźěćomaj.

„Schtó tej lubſinej dźěćoj ſtej?“ wopraſchach ſo.

Zyle ſaſtróżany proſcheſche pak mój pſcheczel ſ połhłodom na makeho Seſſa w kuće wo mjelczenje. Też Sergejowe mjeſnoczo poczorni ho jara.

Kajke ſakoſtne potajnſtwa bě tu ſthowane?

(Słónczenje ſcźeźnje.)

był, so je też Eisekowicz w hamhnym czasu do wobthoda pschijschol. Eisekowicza chze dospolnje njewinowaty bynć a storka zylu winu na Americzana Herschlikowicza, koryż je pakzik Lunkensteinej i kapzy kradnył.

Tak podobnje każ pola tuloho pada ma so też je wischemi druhimi padami, ſ kotrymiż so ſud we wulkej liczbje w tutym prozesu sabera. Nekotſi, ſ wjetſcha tſo muzjay, sapoczinu nadobo wokolo wujwoleneho wopora storkazu. Pschi tym hamnje jedyn ſ nich woporej do kapzy a wuczehnje pjenjesy. Njedaloko podawka steji potupjeny kriminalny sastojnik. Je wobkradnjeny paduschtwo pytnył, pschijtupi sastojnik hnydom a saja paduchow. Hdyż je jich pschepytał, bjes toho so by wſo nieschto pola nich namakał, jich sazo puschezi. Jeli pak so nieschto pola sajatych namaka, potom sapoda so wopaczna wobstorzba a tak so wez też dale sczehowaz njemoże. Psched ſudom spytaja so potom wschitzy wurecżecz, so so zyle pschipadnje na mestnje podawka pschitomni byli, so jedyn toho druheho njesnaje atd. We wopraudzitozi pak je wscho derje pschihotowane a pschemyslene hylo. Kozda tajka paduschna kolona je meka swojeho kriminalneho sastojnika, kotryż je ruczje sakroczik, je-li wobkradnjen. paduchow lepi weso niz, so by jich wobstorzik. ale so by sadzewak, so hnchu paduschi do „wopaczynych“ rukow pschischli, t. r. do rukow tajtich sastojnikow, kotſiż njesu hischcze „platt“ byli. A to je so jim też pschezo derje poradzik, tak so su paduschi dobre czasu meli pod schlitom policije.

Nowočasna struchlohra.

Hołz — luby — lekar — baba.

Wo § 218 jednasche njedawno Barlinski sawnisti sud wot ranja hacz do połudnjcho wjeczora; tola dzesche wo człowjesle.

Wobstorzenj bechu: Holza, luby, lekar, baba. Schtoż holza pched sudom wutraja, jeji pschecziwo wuprajenjam druhich wobstorzenych. Steji hama na jednej stronje, wojuje połsedni boj wo swojeho liubeho a sdobom pschezziwo swojemu pscheradnikej. Je hyla holza ſ shérokim czerwjenym njeswoczom, bésche najprzedy wjeſke, njewinowate stworjenjeczko ſ dobreho domu, wukubkarske dzecżo jeneho akademikarja. Neka Lotka, njemnje pak so Mara. Tajta mloda holza to je, kotraż dyrbi uetko wetzinje jenajti, hórſi wozud poczerpjeci. 1963 sedom zydomnaczelstwa, sejnaje so w kosczowni ſ „Nim“, kraznym mlodzenzom se bledymi wlosami. Najprzedy béschtaj pschecżelenaj, potom so to sta. Sczehnoli so pokasuja. Holza by so rady wunoshyła. „Wozenj so ſ tobu, jeli so sczehnoli sluhja“, praji pschecżel, hewak je kónz.“ A tak sapoczinu so puczje, hórczischce hama hacz krepli, k lekarjam a zonam. Stónczenje tu prawu namaka. Starschim praji, so do Schleſnjskeje puczinje. So bydzitaj starschej to wérikoj, dojedze holza do Frankfurta u. M., so by napisała domoj dopischnizu. 30 briwnow placzi „tuta dopischniza“ jeju — —. K lekarjej, tak powéda holza, pched sudom, je wona stroiwa pschischcha, wobsom dnjowu posdzischo wrócżi so domoj, thora a sspjana na czaż zivjenja. A njes tym so symiza ju hischcze tschasze, pschindze luby k njej praja, so dyrbi tónj czinicz, so dyrbi so ſ bohatej wozenicz. Holza chze sebi zivjenje wjacz. Tu pósczele wón ji ſ pschecżelom liczik, so by pohladał, hacz je hischcze zivo. Mjes tym stej starschej wscho pytnyłoj a tajki wobshi nan dże k njemu a zada sebi —, haj derje, dyrbitaj so klubicz. Hizo fun hoiczo pscheproschent, tu wotpraji wón swoiwa ſ telefonom: „Nimaun cze wjazy radz.“ A tajki wobshi nan dże sazo k njemu a prohy a holza sdychuje a mlody muzjelí pschilubi — zentwu deje niz, ale — dalsche pschecżelstwo. Tu roshori so nan, tola holza lubuje jeho dale a dże sa nim.

Mjes tym je dla dolheje thorosże swoje rjane sastojnstwo na banzy shubila, czażu bu czésche, jena bar ma mésino sa nju. Je so swojeje nahladnosże sdala. Po dalschim lécże je je wschém tónj. Pschecżelka je ju wobkorzila.

Pched sudom wón praji, so szyla wedzał njeje, schto ma so pola lékarja stacz. Je sebi myślił, so so wo khorosci jedna, hewak njeby zenje do teho swolił. Ale saplacził lékarja tola je.

Potom pschełyschnje so wobstorzelka, pschecżelka. Stenotypistka, kotraż je starschiſti dom wopuschczika.

Sudnik: Czohodła jcże wobstorzbu sapodała?

Swédk: To je Lotta hama kat chzyła. Powschitkowne pschekwapjenje.

Wobstorzena: Dyrbju prajicz, so njebéch pschi strowym rozumje a tak polna sadwélowanja, wot domu prjecz, we dwélownym sastojnstwje; moje zivjenje je skazene. Njemóżu zoneho druheho lubowacz. Kurt njeznó tak bjese wschoho wote mnje prjecz. Njebéch sebi wscho tak prawje pschemyślila.

Pschecżelka je ju warnowała. Je mudra, znaje zivjenje, je swazliwa pschecżiwo zudnikej, jara rjana, w drohotnym kozuchu.

A każ pschecżelzy tak pornjo sebi strejitej, stej wobé dwe cyle rosdżelenej typaj zónskich charakterow. Jedna symna, mudra, rosmażliwa a skeptiska; so jalubowacz — to so ji njestlantje: „bésche wschak kolnvrótna“, praji wot druheje. Luboscziwje so pozmélwajo a elegantna, rodzena lubka, bowecżerka. A druha, czohla, njemudra, inpulsiwna a dowérliwa, kotraż móże a chze jenoż jedneho lubowacz zyle zivjenje, saplakana a stamana.

Tczemy njelecżecz wo medizinskej należnosczi. Wuprajenja holzy bédchu drje wérje podobne, lékarjowe pak khétry njejażne. Tola wézywustojni prajachu: wón njeje winowaty.

*

Statny réczník namjetowasche sa lózdeho ſ wobstorzenych jcheżecz mszogow sastwa.

Sudnik rosdżudzi hinak. Wina lékarja a baby njehodżesche so dopokasacz, tohodła so wuwinowaschtaj. Polne sazdżesze sa jednanje mlodeho muzjskeho pak rékżesche je klowow mlodeho budnika, na kotrez zwój wuzud slożowasche, a kżódy spratwnje saczuwazy by so tomu pschisamknycz dyrbjał.

Holza je so sabyła, dokelż bé so ji zenitwa sa to klubika. Njezdżerny mlody cżlowjek pak je ju ſ polnym wédomjom zjmjertnemu strachej wustajił. Sud bé ménjenja, so je jenoż alimenty lutkowacz chzył. Holza dosta dwaj tydzenaj zastwa, sa kotrejuż so ji wupruhowanski czaż pschisiwoli.

Mlodeho muzjskeho pak sazudzi sud k dwémaj mészazomaj zastwa.

Přilopk.

* **Kak w 14. létstotku jédżachu.** Spodżiwnu hosczinu wuhotowasche njedawno w Parizu znaty kuchinski schef, P. Montagne. Bé to hosczina, kotraż w kóżdym nastupanju waschnja 14. létstotka napodobnjesche. Na jédżnej lisczinje stejachu jédże, kotrez béchu po znatej warjenskej knihy najwyschschego kucharja franzowskich kralow w 14. létstotku, Tailleventa, pschihotowane. Tez waschnja pschi hosczinje bechu dopolnje srédżowéne. Jenicze nowoczasne bé wobkel pscheproschenych hosczi. Schmundowanje jédżernje bé ſ lopjenanli a wonjatynni selanni pózdane a wobdżélnjay jédżachu na dubowych stolach wokolo blida. Talerje, widliczki, kżiży a serwietky dopolnje pobrachowachu. Ruby bechu tak kfadżene, so kónz pched kóżdym hosczom daloko dele wiszasche, tak so mózachu jebi hubu a porzky wot njeho wotrecz. Hosczo jédżachu ſ drjewjanych denczkow, sdżélé a żudowja, ſ kotrychż so pjesche, bechu je starrvo zyra. Najprjedy pschindże wulhorjaza pasteta na blido, kotraż bo zromadże se tzwerdze zwarjenymni jejami podawesche. K tomu dawachu so spodżiwne korusczki, każ safran, kaliki, zowe kosczе, ſ kotrychż dyrbjachu so mosbowki muzyzacz. Pschipódla pjesche so korjenjene wino abo hippokras. Jako pschichodna jédż sczehowasche pjerstnazy ragout, k czomuż so jako selenina warjene wósskowe korjenje jédżachu. Hlowna jédż bé parjeny sajaz ſ gołsotju. K tomu pijachu so stare czerwjene wina. Wschelake druzjny koruschkow ſ korjenjowymi juschkami so njesey jédżenl dawachu; tez kobolt kotryż so we bżedżnym wéku zara wuzjiwasche, njepobrachowasche. Jako dojédki dawachu so wschelake druzjny tykanza, kotrymiż so champanske wino pschipiwasche. Na tónzu pschiidże hischcze żad ſ korjenjenym winom na blido. Hosczom so jédże, po rozeptach se srjedżnego wéka warjene, jara derje hłodżale.

* **Kak sebi ludzo pjenjesy sażiwjacz wédża.** Nowy trik je dotal njesnaty jebak wmamakal, kotryż jemu po powészach kriminalneje policije dobre dokhody njese. Wobżedżerjow lżżżow, kotſiż na żwojich kezowniczach njebydża, wopytuje muzjski, kotryż wudawa, so je tschitkrjeż. Powéda wobżedżerjam, so je na jich khéżi néschto ważne wuporjedżerj dyrbjał. S wuhenja je néschto dele padnyło, je dżécżo tyzechito a rannio. Policija je żo do toho mészchała, brożo so bróhu sawrć, jeli so żo skłoda hnydom njewuporjedżi. Tohodła je jemu farjadowar khéże nadaiwł dał, so by schkodu swuporjedżał. Jebak pokaja potom tez zedulku, kotruż je jemu farjadowar wupiżał a na kotrejż je jeho dżélo wobkruczene. „Tschitkrjeż“ proży, so by so jemu dżélo, za kotrez żebi 30 hacz do 40 hr. żada, hnydom saplaczilo. To so też swjetscha stanje. Hdyż wobżedżeż khéże praji, so chze najprjedy sam do żwojeje khéże pohladacz hicz, tak proży jeho zuty, so by jemu znajmjenjscha wobkrucził, so je tu po pjenjesy był, so by so tak pched żwojim mijchirom wupokasacz mohł. Jebak dże potom ſ tutej zedulku jenomu wobkhodnikej w żamżnym domje, telefonuje tam po sdaczu ſ wobżedżerjom khéże a proży sónczinje we mjenje wobżedżerja, kotryż runje telko pjenjes nima, so by wobkhodnik sa njeho pjenjesy wupolożił, schtoż so tez swjetscha stanje. Hakle posdżidżo so wukopa, so je „tschitkrjeż“ jich sżebał. Po powészach policije czini pschelleany „tschitkrjeż“ tuton manever dwójzy abo trójzy wob dżeń, ma potajim zyle schwarne dolhody.

* **Abbas II., egiptowski khediva, pched némskostatnym żudom.** Préni zivilny senat némskostatneho żuda méjesche so njedawno ſ polezotitżej należnosczu żaberacz, w kotrejż srjedżischczu Abbas II., egyptowski khediva, steji. Khediva bé żebi w lecże 1923 na kódżeżni „Germania“ w Kielu motorsti czołm twaricz dak. Sa kapitana bé żebi hrabju ſ Reda pschistajił a dżesacz némskich namórnikow, majschinistu, kucharja atd. nasak. Lódź je pod némskej thorhoju do Piräusteho pschistawa jéka, hdżeż bu turkowska thorhoj wupowésnjena. Tu dóndże k roshorjenym wustupam mjes mużjstwom a khediwu, dokelż pożledniczi żwojim ludżom saruczenu mżdu wo 6 hacz do 8 schillingow wschédnje wupkaczicz nochzyschche. Tez kłubjenu kłużbnu draztu njebéchu namórnicy dostali; jéżez pak bésche njedobżaraza. Wobżadka wobrocżi żo na némskeho konsula, kotryż chzyschе żo postaracz, so matrosy jich prawo dostanu. To pak khediwu jara mjerzasche. Jako chzyschе hrabja ſ Reże mjes napschecżiwnymaj stronomaj pożrédkowacz, wupowédżi jemu khediwa kłużbu. Hdyż na to rano w 5 hodż. kommandant łódź wopuschczi, wunjeże jemu mużstwo po mjesznarodnym waschnju tschtrókżne „hurra!“ Khediwa, kotryż bu ſ tym se swojeho ranischeho spara wubudżeny, żo rosnjemdzi a poruczi turkowskemu dżélej swojeje wobżadki, so bychu némskich namorjakow na kraj wużadżili. Tam budu na khediwowym kuble do czmoweje komory sawrjeni, hdżež tři dny pschi wodze a khlébje, wobstrażowani wot czornuchow, jim pschilubjene wostachu, doniż so mjdy jim njewotrzeknychu. Hdyż bechu żo do Némskeje wrócżili, wobstorzichu khediwu na praczenje sastateje mdy a żadachu żebi bólne pjenjesy. Khediwa powoła żo wot jednoho żuda na druhi, doniż pched najwyschi sud njepschindże, kotryż khediwowe powokanje łaczżiny a jeho sażudzi. Tak drje namórniczy znadż tola hischcze k żwojim pjenjesam pschindu, dokelż drje ma khediwa wésche na jenej némskej banzy swój konto.

* **Drjewjat jako miljonar.** Botharski drjewjat Tschokakoff storczi tele dny pschi puschczenju schtomow na łacmjentnu platu, kotraż bé ſ turkowskimi pjenikami posypjana. Pod kamjenjom namaka żo wulki stoky pokład, kotryż ſ wjele tyżaż starych turkowskich skotakow wobstejesche. Tchelakoff wja pokład pod pażu a wrócżi żo jako najbohatschi muż zykeje wokoliny do swojeje wjeści. Pjenjesy pokhadżeju ſ 13. a 14. létstotka, tich hódnosczi wobliczi żo na 50—60 miljonow lewow (1½ mil hr.). Sdożo thudeho drjewarja rosnjeże so spéschnje po zygkym kraju. Se wschéch stronow thwatachu na to hurto do łéżow a puschczachu schtomy, w nadżiji, so jim też tajka pjeczenka do huby sleczi. So by so sapuschczenju tyzeho łéża sadżewako, dyrbjesche policija sakroczicz, kotraż burow łkónczinje do jich wjesow wrócżo sahna.

* **Łaczanske pjišmo też w Turkowskej.** Po powélczach ſ Konstantinopla je turkowske knjeżerstwo wobsamknyło, so żo w pschichodże w turkowskej réczi też łacżanske pjismo nałożuje, dokelż najwjazy ludow na świecze hizo we tutym pjesnje pjesa.

* **Nadpady pschecżiwo czornuchom w Texażu.** W Houstonu (w Texażu) satsczli żydom bótych jédżowych czornuchow a sapali stan, w kotrymż bé so dalschi czornuch je żywjesi zmohł. Wobaj so spalichtaj. — Czornuchow wohkladuja w Amerizy jako njewólnikow a ludzi bjes prawow. Bétym so niczo njestanje, hdyż tajkeho czornucho rasyła sabija abo satsela.

* **Sdżiwejna Amerika pched semjerżenjej katastrofu.** F. A. Mitchell-Hedges, znaty spytnisti puczowar, pisażsche redaktorej Londonskeje nowiny wo żwojim puczowanju po Amerizy. Je wulku liczbu wulkanow wopytał, kotrez kuz a popjeł pjuwacha. Hedges pisa: „Tez wulki wulkan Isalco w republizy Salvatoru je znowa wudyrił. Dwe nowej kótleschczi (Krater) stej nastałej; wulke dżele męstnow ju żydu ſ tym sniczże, wjele schkody je so nac.inilo a 150 ludzi so morito. W Nicaragua mózach so pschebżewdżeji, so podsenske mozy żo hotuja wudyricz. Stejach w Santiagu na kronje wulkeho kótleschcza, ſ kotrehoż so tolste mrócżele kura walachu a runje tak dżésasche Momotombo na brjohy Managuanskeho jézora a runje tak żapasche hora Santa Cristobal. Kur bésche każ widżomne menetekel, so tschimy pched podawkami, kotrez njemóże żadyn cżlowjek dopóhnacz.“

* **Najnowischi hobrsti autowy typ.** Auta, w kotrych so pschipraumy k spanju a kupanju namakaju, njesżu nicżo nowe wjazy, ale auto, kotryż je so nétkole w Nizzy naiwarił, pschetrżechi daloko wscho dotalne. Auto je wopraudzita mała villa za jenu żwójbu. Wésko może to jenoż Amerizan czinicz, so żebi taiże nétchto twarici da, a to hischcze w Franzowskej, hdżeż je za dobre amerikanske dollary wscho tuiscko dostacz. Villa n akolejach, kotrez by cżlowjek mohł sa podmórski cżołm mécz, jeli njebychu spody delnje dżele gumijowych wobruczow widżecz byle, ma mjes mnohimi jitwami: jédżerinju, jitwu sa żłużobnikow, kuparnisku jitwu, kuchinu, garderobu, laboratorij a nusnik. Najwjetscha a najrjenischa jitwa w auce hodżi so w nozu ſ derje wumyślenej konstrukziju sa nétchto mjeschin do lékarnje pschewobroczicz. Wjetch na kupanjej jitwje hodżi so woczinicz, tak so może so ſ dobom sa powétrownu a żłónczinu kupjel wuzicz. Wobżedżej tuteje ville na kolesach ma pjeza wotpohlad, se żwojim spodżiwnym autom zyłu Europu pschejechacz. Kak budże so se żwojim hobrom po czasto wulkich hasach naschich matych méstow a wjesow pschedobacz chzyez, je hischcze potajnje. Ssnadż to mjes tym we żwojim „laboratoriju“ wuzbédżi.

Strowotnistwo.

Hdy mamy wodu picz? Na kóżdy pad niz pschecżasto. Nekotre dżécżi maja nawuczenje, so dyrbja tóżbu hodżinku nopschik wody wuprzebacz. To njeje po dobrym! Cżłowjek dyrbi picz, jenoż hdyż je łaczny. Ale dyrbimy wobkedżbowacz, so so nekotſi ludzo runje tak do wody nawucża, każ muż do piwa a zona do kofeja. Pschewele wody w cżele poczeżuje njetrjebawschi snutskowne organy, njeda jérchenej k mérej pschinicz a czini zyle cżéżko muczne, méito so by je pożpinito. Rano so trochu wody napicz, je bjes dwéla strowe. Snydom po jédzi pak njech nichtó njepije, bjes toho, so by łaczny był. Łaczność pschtridże lokto je zylnje korjeninowych a tuczynych jédżow. Najschkodnischa je cżéło je picze pched tym, so so lehnjesch. Wésczje by nétkotrużkuli, kiż na hubjeny spar khori, mjenje pił, hdy by wédżał, so pschicżina bjesspannosczje w tom leży, so pschewjele wody pije.

Směški.

* **Wobydlerjo mésta Marsaille. rady kust hwisdaju.** Njedawno żebjesche wjazy tajkich ludzi w jenej korczmje w tamnischim pschistawje: „Ja żym“, khwali so prémi, dwójzy stary pschistaw pschepkuwał, a hdyż żym ſ wody wuléſł, żym arżju ſ „Hugenottow“ hwisdał.“ — „Ach, to żyła niczo njeje,“ wotmolwi druhi, „żym cżłowjeka widżał, kotryż Kanal pschepkuwa a hdyż ſ wody załeże, hischcze ouwertüru ſ opery „Żidowka“ wot prénjeho hacż k posledniemu taktej hwisdasche!“ — „Wy sce toho cżłowjeka sam widżał, prajicze?“ — „Ale, wjeho!“ — „Schto —, a Wy mje sażo njepómjatesce?“

** **Zortniwe a sdobom praktiske waschnje,** njekedżólwjch automobilistkow warnowacz, mójenj na straschnym sawinjenju w stacje Massaclusebbs wobkedżbowacz. Schtyri hobrske warnowanske tafle pschiwokaju jédżenj, so maja kedżbowacz. „Hallo! Kedżbu! Sawinjenje!“ warnuje prénja. „Jeli macże swoje żiwjenje żyte —“ réka na druhej, „... trjebacże jenoż — —“ pschiwoka sfecża „... ſ tajkej ſpéschnosczju dale hanjecz!“ Sa sédbenje, kotryż tuto warnowanje wobkedżbował njedży, steji kust dale, na najnahlischim sawinjenju, pjata tafla, na kotrejż je we wulkim pjsmje namolowane: „Prożymy Waż pak na tżdży pad, so bychcże nam najprjedy wudawki sa pohrjeb saruczili!“ Najtżerje żebi nechtóżkuli, kiż nimo tutych taflow je żwojim autom hanja, tola na tatlach nasponnjene żłowa kust rosmyśli.

** **Wérna stawizna.** Knjeża Lehmanna postrowi na namésże Belle-Alliance jenu zyle njesnaty knjes jara pschecżelnje: „Bohudżak Emilo, so tebje tez żaso zas wuhladam, — hdże dha po prawemi zyły czaż tżżidy?“ — Lehmann wotmolwi jara symnje, so żyła Emil njerèka ale Adolf. — „Njeje skoro wérich, ně tajkale podobnosch Na, tak nicżo ja sło, knjeże!“ — Na druhi dżeń jédże Lehmann w podsemiſkej żelesnizy do Westenda, tu stoji nadobo sażo hamżnu knjes każ wożera pched nim, tczaże jemu ruku, praja: „Na, wésch ty, Emilo, tajkle pschipadi, to setkach so wożera ſ tajkim hłupakom; tón dospolnje tak wuhladasche każ ty.“

Dobyčerske myto wotnjeße Pražske sportowe towarstwo „Sparta“ se Chikago. Tu bě s prěnim dobyćerjom.

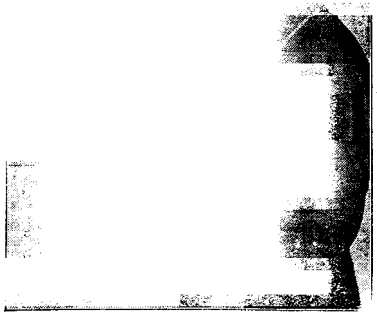

Kardinal Dubois w Pariju je khrystußowu trón kathedrale „Sacre Coeur“ (to rěka: Swjateje wutroby) zhotowił. Króna je mischtrßy wudjěłana. Ju **bě**dja wjele **dej**mantow a druhich **dro**hotnych **ka**mjenjow.

Robert Burg (čerbsteho pokhoda Burik) znamjenity němski dźiwadźelnik.

Dr. Felix Auerbach je znamjenity wučeny Jenaskeje university. Sandźeneho 12. novembra źwjeczeshe źiwoe 70 lětne narodniny.

Swjedźen zemrětych. Hdźe je wobstarna kemscherka?

Wuprašanje wobrasa w tydźenskim čišle:
Sće-li wobras na hłowu stajili, dha dobladacje **ho** po krótkim **pra**šanju na lisčnoscherja w **pra**wym **hor**nim **ró**hu.

Čo. 47 W Budyšinje, 20. novembra 1926 2. lětnik

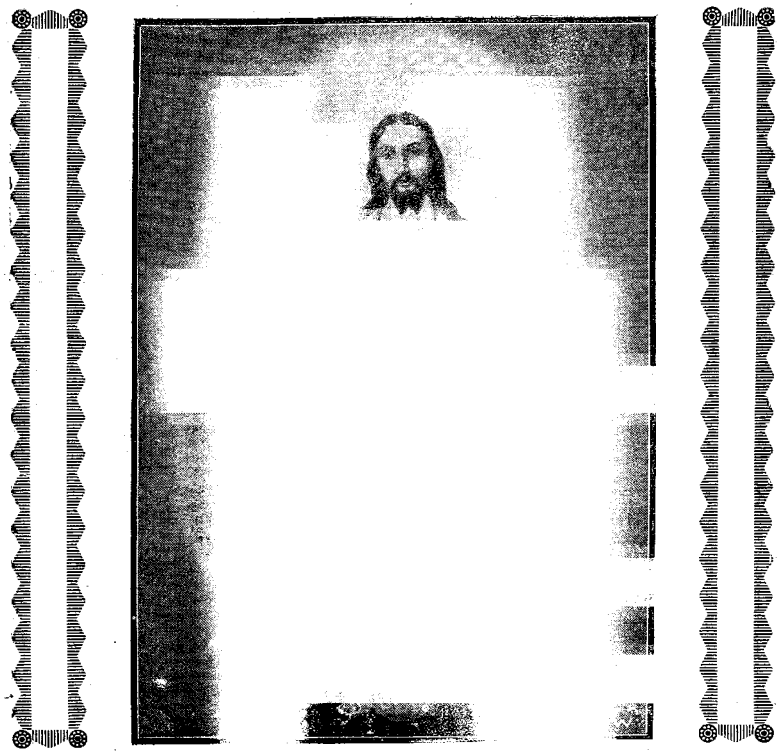

Jesu, thwataj, ja **ßym** sprózny,
Pój a wotewř dom mi wótzny,
Kotrýž pichihotował ßy!

Wěrnosć, liwjenje, pucź **ßwjaty**
Ssy ty, Jesu, sa naš daty;
Ja pak hósć **ßym** na dróhy.

Dawno, Jesu, hladach cźe,
Wjedź mje k twojim hoscźam!
Jandźel Wozi nětko mje
Poßběhń k wyßokoscźam,

So bych dawał thwalbu cźi
Wěcźnje horłach pschi tróni!
Se ßyłami ßóźnymil

Čšl. kil šu bjes džela w němšcej republiku 1925/26.

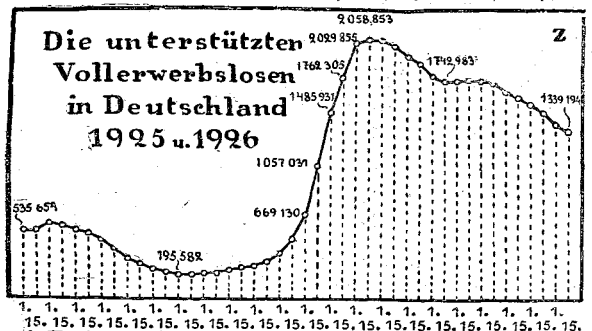

Z wójnu sawinowana hospodarska kriša daji nimale wschě kraje Europy. Jenož w Francowskej džełacžerjo bjes džěła wjeźu. Tam hišćcze statnišazy ſ drukich krajow džěłarjo, so bychu ſ wójnu sapuščene krašiny prjedžowali. Čěrſkoſ owali po wójnje wulkotnu jenjsku reformu pschewjedše. Statnišazy ratarjow dostachu telko lenje, so mógu ſchći ſamoſtatnu ekſtenzu wjeſć. Tak njetrjebachu do měſta hnuſ a tam industrielnym dželerjam džěło brać. Na wopak ſe ſałożenjom tich ſtatkow ſo twarſtwo a tam zyſe pschemyſło posběhny. We naſchim kraju taſich reformow niepschewjedžechu. Pola naſ měnja ſo knjeze dwory ſtotarſtwu a ſ tym ſhubja nowe tyſazy rolnikow džěło a ſaſtrukbu.

Spuſchčeżadło, pichi ſaſtupje Rhein-Herneſkeho kanala do Rheina.

Tele dny dotwarja we Weſtfalſkej nowy kanal. Jeho nadawk budže „po wodže w Ruhrſkej krajinje wuvnte wuhlo na Rheinſku rěku pſchewožowacˀ. Wot tam mójeja je po zbytym ſwěcze roswožowacˀ. — Woda w kanalu wyſche ſteji hacˀ w Rheinje. Tohodla dyrbja tam, hdžeż kanal ſ Rheinom ſwiſuje, ſpuſchčadła (abo němſky Schleuße) twarić. To ſu kotliſchcża na woběmaj ſtronomaj ſ mócznymi wrotami ſawrjene. Hdyž chce kóbł ſ wyſchſtejazeho kanala do niſcheho Rheina ſaſcˀ, ſajedže najprjedy do ſpuſchčadła. Tam woda ſpaduje, dokiž tak wyſoko nieſteji kaž w Rheinje. Nětko kóbł do Rheina wujedže. Spuſchčadło na maſchim wobraſu je 350 m dołhe a 13 m ſchěroke.

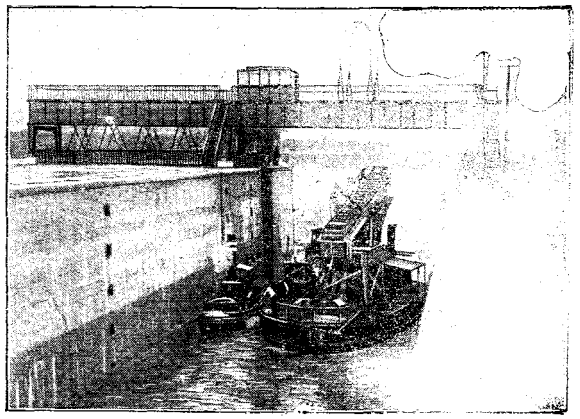

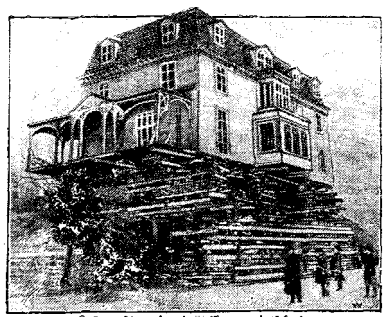

Kał w Amerizy domiſe powjetſchuja.

yorni twar wo 1—2 poſtžodaj wujběhnu a potom podmurjuja.

Dr. Maxim Nienard ſławny radiolog, wumrě po ſlěpym martrarſtwje, ſo by ſchkodne ſcžěhwli radiołekowanja na ſwojim cžěle wupruhował a druhim nohł ſłužicˀ ſ jeho dobrymi ſtronami.

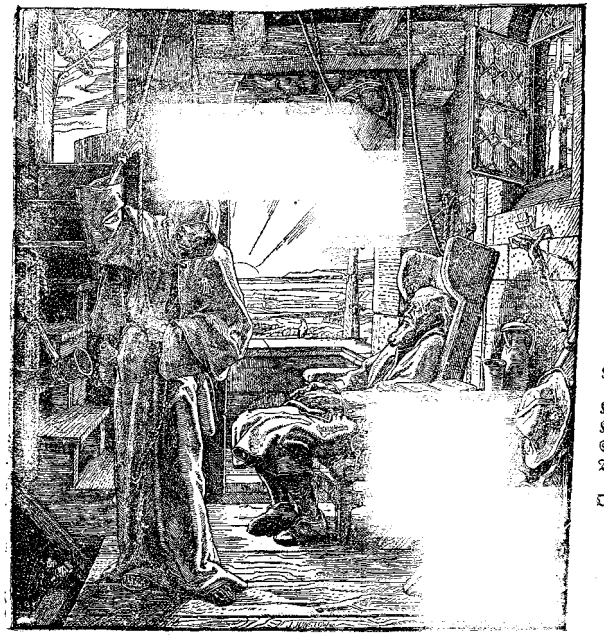

Ach, ſłwataj k pokuczi
Djenk, cžłowjeſe dželcžo tudy!
Ty wěſch, ſo ludži ſmjercˀ
Tu nahle hrabnje druhdy.
Po ſmjercži dyrbiſch pak
Pſched Boha k ſudewi,
Duž myſl ſej ſwěru tak:
Ach ſłwataj k pokuczi!

Kał nahle cžłowjek wotpadł ſłwata
Kał ruczje kónz ma žiwjenje!
Kał bórſy duſcha ſ cžěła wſata
Sčo poſběhnje do wěcznoſcze!
Ty wſchědnje ſmjercži ſrały ſy,
O ſbóžny, hdyž ſy hotowy

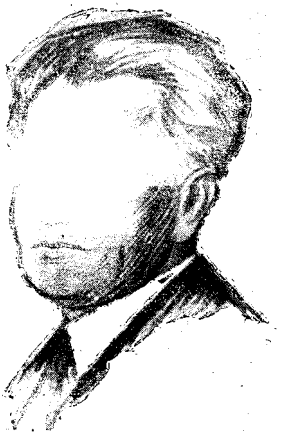

Znamjenity němſki ſpěwak (baritон) **Josef Schwarz** je njedawno 46 lět ſtary wumrěł.

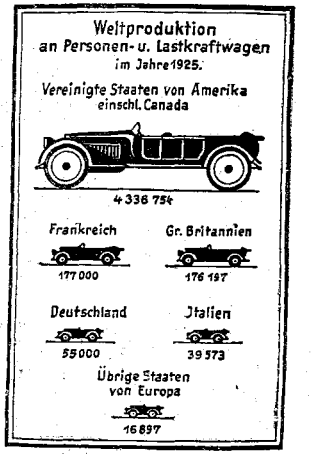

Kał jaxa ſu w lěcze 1925 awtomobile tworili, ſ pſchedſtejazeho **wobraſa ſpóſnawamy.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., za pólce a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiwarnja we Budyšinje. Telefon 2687. Smolerjec kniholičerstwo, nasp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje

Za nawětki, kiž maja so hnź do 8 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu.

Čisło (Nr.) 271 Budyšin — pónjdźelu, 22. novembra 1926 — Bautzen Lětnik 85

Friderikuzowa listna znamka wostanje.

Schtwórtk je ža w sarjadowarskej radže němskeje pósty wo nowej dźeżaczyjenjezkowskej znamzy, kotraž wobras Biedricha Wulkeho pokazuje žiwje wurěčzało. Namjet sozialdemokrata sapósłanza Steinkopfa, so by ža ženska wróčzo sčahnyła, je ža pschečziwo pjecz hłosam sozialdemokratow, demokratow, kommunistow a sastupjerja Badenskeje wotpokasał. Tón samy wobsud sozialdemokratiski namjet nadeidźe, so by ža wožomhodźinski dźełanski dźeń k lěpschemu dźełonjemjerjow sasso sanjedł a so by ža płaczišna za koloschriczkowanje dźełonjemjerjam spuschczika

Němska wikowanska bilanza w oktobru pažizne.

W oktobru je dowos wukrajnych tworow do Němskeje sasso wo 110 miljonow hriwnow wjetschi był dyžli wuwos němskich tworow do wukraja. Dowos žiwnosče a napoja je wo 78 miljonow, dowos žurnlow a połhotowjenych tworow wo 46 miljonow hriwnow, dowos hotowych tworow wo 41 miljonow hriwnow pschiběrał. Dowos złota a złébra je ža pornjo septembrej wo 158 miljonow hriwnow powyschił.

Natarjo dyrbja landbundowy dołh zapłaćić.

Hospodarstwowe družstwo Hirschbergskeho landbunda, kotrež je ſ bankrottom landbundowskeho akziſowskeho towarſtwa cžežko schkodowało, je nětkle ſ khwilemi jara njemérnje wobběžanu generalnu ſhromadźiznu wotmětło. Družstwo je niz jenoż swoje zyke samožene ſ landbundowym akziſowym towarſtwom ſhubiło, ale sa njo tež nětdže 200 000 hacz 400 000 hriwnow požčitk, kotruž summu dyrbja nětko towarſchojo je zaplacženjom swojich wobthodownych podźelow swjesć. Wobthodowe wjednistwo prjedawskeho družstwowego pschedsydstwa a dohladowanskeje rady a landbundowskeho akziſowskeho towarſtwa je ža najwótrišcho sabudźi. Landbundowe akziſowe towarſtwo je sa cžas dźewjezměsačneho wobstaca pol miljiona hriwnow rospórkało. Družstwowa ſhromadźizna nanjetej likwidazije pschihłosowasche, a je maju winowate wobožby na stat schkodu zarunacz. Pruske knjezerſtwo žu wo finanzu pomoz prošyło, so by ža družstwo konkursa sminyło, kotruž by wjele towarſchow do njesboža storhnyło. Pschecziwo winowatym wožobam ſtatne rěčzniſtwo pschepytanje wjedže, wo kotrymž hiſchcze njeje ſnate, kak ža stónczi.

Bayerſki miniſterſki president dr. Held pola dr. Reinholda.

Bayerſki miniſterſki president dr. Held a bayerſki finanzny minister dr. Kriſenek ſtaj ſ němſkim finanznym miniſtrom dr. Reinholdom praſchenje finanzneho wuruna-nja rospraſiłoj. Finanznemu miniſtrej pschecža Bayerſke wo rosrunanje dźełeſchtaj a na napschecžiwne myßlenje poſkaſchtaj, kotrež pschecziwo wotmyßlenemu wuprawjenju w Bayerſkej knježi. Miniſtraj ſtaj pjatk wječzor sasso ſ Barlina wotpucžowałoj.

Proces dla tysachriwnowskich bankowkow.

W prozeßu, kotryž žu tſjo organiſowani wobžedźerjo tyſazhriwnowſkich bankowkow pschecziwo němſkoſtatnej banzy na nahódnoſcženje cžerwjenokkowanych bankowkow komornemu žudej ſapodali, je ža **wuſud wuprajił. Stórźba je ža wotpokała.** Po ſapiſanju dopokaſnowe je na thódach k žiwemu wurěčzowanju mjes pschiſtuſchnikami tſjoch nahódnoſcženſkich ſmjakow doſcho, kotrež ža mjes sobu žyłnje wadza. Mjes mnohimi intereſentami bě tež pschedžnda wěritzelſkeho ſmjaſka němſkoſtatneje banki Roll, kotrehož žu pſched nětkotrymi dnjemi dla ſtſchidźenja preſidenta němſkoſtatneje banki dr. Schachta k jatbje na dwě njedźeli ſaſudźili.

W Uruguaji ſebrane němſke łódje ža Jendźelſkej wudadża.

Reuterej powěſčernja powě, ſo ža cžaſ žwótrowoje wójny Uruguay ſebrał, w najbližſchim cžaſu ža roſſudźenju wotſchkodźenſkeje komniſije Jendźelſkej pschepoda. Jich płaczišna ža k dobremu němſkeho wotſchkodźenſkeho ſonda pſchipißa.

Proces přećiwo wotsadzenemu Češkemu generalej Gajdze.

W Prazy je ža pjched ſudom prozeß dla ſtſchidźenja prjedawſkeho generala Gajdy pschecziwo nětkuſchemu majorej Kratochwilej a ruſkemu cžeſkenjezej Sſokolowjewej wotmětł. Po wotewrjenju jednanja najprědy general Cžeczek jako žwědk praji, ſo je w miniſterſtwje narodneho ſakitanja pschežwědczaze dopokaſy wo tym cžitał, ſo je Gajda lónz lěta 1920 (jako cžeſkoſłowaſki general) je ruſkim bolſchewiſtikim knjezerſtwom wobthadźał; wobſwědczi, ſo ma miniſterſtwo narodneho ſakitanja w ruſy ſapiſh, dopokaſowazy, ſo je general Gajda bolſchewiſkemu knjezerſtwowemu powěſcze podawał, ſa kotrež žu jeho płacżili. Wjazy dopokaſow je two tym, ſo je general Gajda w lěcze 1920 ža wo wyſchſche měſtno w žłužbje bolſchewiſkeho knjezerſtwa ſamolwił.

Na Gajdowe praſchenje, kotryž bě w zibilnej draſcze pſchiſchoł, general Cžeczek dale praji, ſo žu w Gajdowym ſtabje bolſchewikojo byli, na cžoż je Gajdu kedźbliwoho cžinił.

Tež general Sſyrowy, kotryž jako blížſchi žwědk pſchińdże, powſchitkownje wuprajenje generala Cžeczka potwjerdźi. Druhi žwědzy, Kratochwilowa, Gajdowa a Radeſchowſki měſchczanoſta njemóžachu nicžo wažneho wobžwědczejcz. Dołoł bě ža minister dr. Girſa dla ſtworjenja ſamolwił, njebě dalſchich žwědkow pschežwědczicz. Po žadanju wobeju ſtronow ža wobſtaſnku, porježenje dokumenty žudej ſa dalſche jednanje pſchedpołożicz, kotrež ža na njewěſty cžaſ wotſtorcži.

Wobhonjeńſka organiſazija pſchi ruſko-eſtonſkej mjeſy ža wotkryła.

W Petſerſkej krajinje pſchi eſtonſko-ruſkej mjeſy je ža wobhonjeńſka organiſazija wotkryła, kotraž ſa Ruſku dźełaſche. Wona ža niz jenoż wobhonjowaſche, ale tež **mjes wobhdźerſtwom podpißma ſa ſakoſſiednoczenje ſ Ruſkej** sběraſche. Dźeſacz wožobow ža žu ſajeli. Mjes ſajatymi ſtaj nětkuſchi preſident měſtneho ſarjadniſtwa Bereſin a jedyn ruſki duchowny.

Rumunſkeho komorneho měſtopreſidenta w żeleſniſkim cžahu wurubili.

W ſpěſchnym żeleſniſkim cžahu, ſ Galaza do Bukareſta jědzazym, žu njeſnaczi paduſchi rumunſkemu komornemu měſtopreſidentej aktowu toſchu ſ politiſkimi pißmami a wjeſchu ſummu pjenjes kradnyli.

Muſſolina do Genfa pſcheproſcha.

Mjes diplomatami w Londonje ža powě, ſo ſtaj Briand a Chamberlain ža ſrěcz'a'oj, italiſkeho miniſterſkeho preſidenta Muſſolina na požydanje Swjaſka Ludow do Genfa pſcheproſzej. Staj hebi wotmyßlikoj, jemu wědzecz dacz, ſo by jara wažne było, ſo by wožobinſky w Genfje pſchiſtomny był, dokelž budże muſne, wo wſchelakich naležnoſczach wožobinſky ſwoje měnjenja wuprajicz.

Nahódnoſcženje franka.

Kurs franzowſkeho franka ža dale połěpſchuje. K miniſterſkemu preſidentej Poincareej maju dowěrjenje, ſo ſtatne finanzy ſcjadnje. Tole dowěrjenje je jemu ſmóžniło, w deputěrtſkej komorje žadanje pſchecziſchczecz, ſo by wuradźenja wo wuprawjenju finanzow hacz do hódź njeżmě ſ napraſchowanjemi pſchetorhnyłoj.

Wotbrónjenje w Jendźelskej.

Njedźiwajcy rěczenja a pißanja ſa měr, Jendźelſka njeſakonidži, ſwoje ſtejiſchcžo na morju dale wobtwjerdźicz. S mažnym ſtawom jendźelſkeho mórſkeho brónjenja je tódźiſtwowa ſtajija w Singapur w ſadnjej Jndiji, ſa kotruž ža tež Auſtralſka a Nowoſeelandſka jara ſajimujetej. Nětko ža žłyſchi, ſo jendźelſka admiralita ſa Singapur wulki płuwazy dok twaricz da. Wón budże najwjetſchi wójniſke łódje pſchijicz móz a budże najſterje wjeſchi dyžli tón, kotryž je Němſka Jendźelſkej wotedała a je žo do Malty dowjeſł.

Mudałoſt ſa ſadnjoindiſku łódźſtwowu ſtaziju ža na millijon puntow wobliczeja. Se ſkajanych nowych wójniſkich łódźow ža bitwiſkej łódźi **„Nelſon“ a „Rodney“**, ſ kotrejuž kóžda 35 000 tunow wody wucżiſchczi, w prěnjej połojzy pſchichodneho lěta dotwaritej. Sa twar tejule wójniſkeju łódźow žu ſchtyri lěta trěbne było, a ſa kóždu łódź je ža žydom miljionow puntow (140 miljonow hriwnow) wudało. Dale ža 11 łichžakow twari, ſ kotruchž ža pjecz bižo k lětu na morju puſchczi. Tele łichžaki 11 000 tunow wody wucżiſchczeju. Pódła teho ža hiſchcze dwě podobnej łódźi a łichžak 800 tunowiſkeje łažby a ſchéſcz wulkich podmórſkich cjokmow w tutym finanznym lěcze natwarja.

Pſched końzom ſtrajka jendźelſkich hórnikow.

Wukonjazy wubjerk jendźelſkeho hórniſkeho ſwjaſka je konferenzu hórniſkich ſaſtupjerjow radźił, ſo bychu hórnizy ſ wobſtejerjemi podkopkow po wokrjeſach wo najpschihódniſchich wumělenjach ſa wróczenje k dźełu jednali. Najprědy ža wunoſchł wothłoſowanja we wokrjeſach woſſewi, po kotrymž je 460 804 hórnikow pſchecziwo knjezerſtwowym namjetam a 343 290 ſa nanjety hłoſowało.

Konferenza pſched dwěmaj wopraſchdźiſczejmaj ſtejeſche: Na jenej ſtronje bě wjetſchina knjezerſtwowe namjety ſaczišła, na druhej ſtronje bě liczba k dźełu ſwólnjowych ſa dwě njedźeli wo 40 000 pſchiběrała. W tłedowazym rospraſenju k wótremu wurěczowanju dóńdże. Po ſkónczenju konferenzy wſchelaczy wobdźělniczy prajachu, ſo žu měnjenja wótro do žo ſraſnyle. Pomérni wjednicy žebi dla pſchiběranja kommunijtiſkich elementow w hórniſkim ſwjaſku ſtaroſcze cžinja

Strajk jendźelſkich hórnikow žo ſkónczi.

Konferenza jendźelſkich hórniſkich ſastupjerjow je ſe 20 pſchecziwo 1 hłoſez wobſamkła, namjet na dalewjedźenje ſtrajka wotpokazacz.

Konferenza je jako prawidła ja wokrjeſy pſchi jednanju wo měſtnych dojednanjach nanjety wuhódźała. Po nich ma žo ežiſty dobyty podkopkow na to waſchnje dźěliczz, ſo žo 87 prozentow na unidy a 13 prozentow na dobyte liczi. Wſchitke dojednanja dyrbja ſ jenomężaczinez thuiłu wupowědźiwe byczź, a wokrjeſy dyrbja ſo prózowacz, ſo by wſchitzy dźełaczerjo do dźěła pſchiſtaja, kotrež žu w haprleji 1926 dźěłali.

Nottinghamſhire je prěnju kroczel cžinił.

Hórnizy a wobſtejerjo podkopkow w Nottinghamſhirtu žu k dojednanju dojchli, po kotrymž ma **w pschichodnych pjecz létach wſchědny dźełanſki cžaſ 7½** hodźinu tracz a žo **mjedwa wyſchnoſcz poſtajicz, w kotrejž žo dźěłaczerjo a dźěłodawarjo ſ jenakej liczbu ſaſtupinja.** Mjedwa wyſchnoſcz dyrbi njewotwiſnjeneho pſchedbydźu měcz a smjeje ſe wěſtymi khwilemi mjedu po wunoſchku poſtajicz. Najniſcha dyrbi 7 ſchillingow 11 penzow wuczinicz. Dojednanju ſo wjelkich wofinam pſchipißuje, dokelž ža ſa to hodźi, ſo žo jako puczž ſa podobne dojednanje w druhich hórniſkich wokrjeſach wuſwoli.

Rubježniſtwo ſokſtarjow w Liſſabonje.

S Madrida ža powě, ſo žu w Liſſabonje krwawne njemiry byle. Cžeſtwjena legija je ža wutworita, kotrejež bohuſtawy jako rubježniczy po dróhach cžahaju. Pſchi ſraſenju ſ policiju žu Liſſaboneſkeho polizajſkeho ſchefa, wyſchka Amarala, ſranili. Potugalſki roswucžowanſki minister je wróczo ſtupił.

Sbežk w Albanſkej.

Po powěſczi Belgradſkeho „Wremenja“ žu ſchiyri albanſke ſplahi wobſamkle, k měſtu Tiranje cžahnycz, ſo bychu knjezerſtwo powalile. Wocžakuje ža, ſo žo k nim dalſche ſplahi pſchiſtamknu.

Zbežk na Javje.

S Jawy hollandſke nowiny ſobotu jenoż wo małych bitwiczkach powědźeju wjedźa. 10 000 liſtow na ſbežkarjow njeje žo ſ póſtu, ale ſ ponuzu ſaſtojnikow na żeleſnizach a łódźach póſtałe, ſchtož na žylnu organiſazinu pokaſuje, kotraž ſady ſbežka ſtejí. Sozialiſtiſki „Peuplo“ we Brüſſelu pſchicžiny ſbežka na hollandſko-indiſkich kupach njemuje. W roſprawje žo praji, ſo ſamuſcžki młodźi Jndoja, kotříž žu ža na hollandſkich univerſitach wocžahnyli, ſbežkowe hibanje ſoudźuja, dokelž zyły kolonialny ſyſtem jako wulkukanje domorodnych hida. Mózno je, ſo Jendźelſka ſe Singapure ſbežk podpjerne. Kdy by Hollandſka nuſowana była, Jndiſku wopuſcžecz, by bjes dwěla Jendźelſka na jeje měſto ſtupiła

Wjazy žónſkich do Awſtralſkeje?

S Newyorka ža powě: „Chicago Tribune“ na wokolo-ſtaju dóſtate wobſamknjenje konferenzu krajow jendźel-

wedo ministerstwa w Londonje wosjewja, po kotrymž ma so **wschěm Jendželičanam wot 19. hač 40. lěta darmotna jězba do Awstralskeje policija.** We Awstralskej je wjeca wulki njedostatk jónskich. Konferenca krajowneho jendželskeho knježerstwa so prózuja, na tole waschnje njedostahanju jónskich wotwonjacz. Natwórne puczowanje pak dyrbi so sapiacz.

Dorosumjenje wo polodnischim wójsku?

We Pekingu je powdżeł rosčerjena, so marschall Sun, kotrehoż wójsko je sobite, pyta so z Kantonskim knježerstwom dorosumjecz.

Ze Serbow.

Pušownica.

Póndźela, 22. nazymnika.
Caecilije, m. knježny.

* 1869 we Wulkich Dobsecach Jan Arnošt **Frajšlag**, wyšši wučer a wodźer šule w Hornjej Hórcy, serbski komponista a dirigenta. — Jeho knježna dźowka je jako krasna spěwarka swoju prěnju sławu žnjała. —

1880 założi so w Hórcy pola Nizkeje na namolwjenje wótčinca kavarja Eduarda Wjelana w Slepom konferenca pruskich evangelskich duchownych, kotraž pak je bohužel jenoż krótki čas wobstała. —

† 1730 Michał **Radca**, diakon při Michalskej cyrkwi w Budyšinje, přełožeł katechismu, agendy a psalmow.

† 1670 w Amsterdamje swětoslawny češki mysleŕ a paedagoga Amos **Komensky**, kiž je najnadobnišu powahu češkeho ludu. — Jeho paedagogiske a nabožne spisy su dźensa hišće hódne, zo so swěru čitaja. — Wosobje: „Labyrinth swěta", „Jene nuzne". — Běše muž najnutrnišeho zrozenja.

Přisłowo: Stóž nochce woči rózdźerać, dyrbi móseń wotwjerać

*

— **Wo wjedrje.** Wčera rano bě nad wjerchornej Němskej pschego hišće nižina, nad rańšcej wyschina Wulkady žu na trochu chłodnische wjedro. Schkleńza pak kaso na rjane stupa. Jutše wutoru chłodźa ślónčko to 7,37 h. a chowa so 5,56 hodź. Měsačk chłada na wjerchor 7,20 hodź. a chowa so dop. 11,15.

— **Serbja, njezapomnitje na to,** so je pschichodnu srjedu, 24. nov. 1926 wjecor z dypkom ½8 hodź. w „Krónje" hižo tydźenje dołho pschipowědźeny žerbišći spěwny **koncert „Pod zelenej lipu"!** Pschihotujetše so tuž wot dźensnischeho dnja sem na njón. „Sćehuj k swojemu", to budź hesło zyłeho Serbstwa" za tutón ważny dźeń!

— **Poslednja njedźela** je so sajo raz minyła a z njej stare zyrkwine lěto. Khutne žkowa wo zachodnosći wschego zwětneho padacha wčera z klěkow do cłowjeskich wutrobow a kliwczaku z khutnych khěrluschow do zwědomja někotrehožkuli, kiž so hewak wo zmjerch a wěcznosć njestara. Wupyschene rowy naschich drohich a lubych zemrětych dawachu nam posłatacz a pschipołachu nam: „Cłowjecze, ty ty jónu wumrjesch! Dopomń so a wopomń, so ty ty jenoż próch ako kwětka, kiž jenoż krótki czaj kčeje a potom zahinje. Tola poslednja njedźela njeńuje jenoż thutne, zarowanuše myśle do wutrobow. Mnoho schdźiwo pyschi nasche pohrjebnischcja. Kchiż je znamjo dobycza. Na kichżu je dobył tón, kiž nam pschiwoła: „Ja žym žiwy a wy dyrbicze tež žiwy być." Wšitke je na wčerawschim dnju wjele wutrobow tónle troschi dotałe. — Pschi czopłym wjedrje, wobjedze w popołdnischich hodźinach khodźachu w Budyschinje cyrkwje mešchczanow z rowam swojich lubych zemrětych. Na pucztach na pohrjebnischcu knježesche z człanami wopraudźita czischczenza. Na njedźeli dopomnjecza na zemrětych kóždy rad žiwoje kroczele sto ńuje k spartej konworzu lubych starschich, mandželskich a dźěći a spomina na czasy, hdźež žmědźischce z nimi tu na semi hromadże puczowachu.

— **Słoty kwaš.** Wčera słaj na hornim puczu na Židowje papjernikl dźełaczer Oswald a mandželka słoty kwaš žwjeczilo. Běschtaj so 21. nowembra 1876 w Michałskej zyrkwi wokrowałoj. Oswald je mějiczel hlěbornehoho khchiża za žwěrcu w dźele. Wobaj staj z Boha jara strowaj a czitaj. Dokelž staj zyle khcheschćijańskaj smyslenaj, so jimaj czeńne wonitšno krajneje zyrkwje pschepoda. S wjele dźěćimi a dźěćidźěczimi wobdalaj so w žwojeł khěži tutoho dnja wjeselescht. Bóh jimaj spožč luboźny a měrny wjecor žiwjenja a hischcze dejmanty kwaš „Staj tež žwěrnaj Serbaj a mataj „Domjazy Předak," runješe kóždu niedźelu ke mschi thodźitaj." To je w Sakskej hižo 1188. słoty kwaš w tom lčze a hižo tyeći na Židowje, hdźež bě lětha tež jedyn deimantny kwaš.

— **Nowa drogownja w Budyschinje.** Sobotu wolerwi na Woltkowej dróży 6 nětkuschi jenicki mějiczel firmy Struch a Kolde w Budyschinje, knjes Hermann Schubert nowu drogownju, kotraž so Woltkowa drogownja mjenuje.

— **Nowe spomožerstwowe listowe znamki.** K lěpschemu němskeje nuzowneje pomozy so wot 1. dezembra na wschěch němskich póstach a pola wschech organow „Němskeje nuzowneje pomozy" po zuym němskim stacze pschedawaju. Ssu to znamki za 5, 10, 25 a 50 pf., kiž so po dwójnej płaczisnje pschedawaju. Nimo toho so znamkowe seschiwki z 8 znamkami po 5 pf. a 6 znamkami po 10 pf. w selenej wobalzy pschedawaju. Na póstach pschedawaju so tele znamki hač do 15. februara 1927. Znamki změdźa so na listach w tukraju a do wukraja wužiwacz. Po 30. juniju 1927 so njeznědźa wjazy na póstowe posłatki lěpicz. Znamki su po pokazju loušchich znamkow w někotrych barbach cżischczane a pokazuja nimo statneho worjoła tež woponu Württembergskeje, Badenskeje, Durinskeje a Hessenskeje. Stare znitki spomožerskich znamkow z lětow 1924 a 1925 su so znicżke.

— Njebože sta so sobotu wjecor rózk Mužakowskeje a Schäferjeske hasty. Tam hrachu sebi dźe ći wjesele na dróży. Nadobo pschihna mózne trubjo motorowy sosełoł. Dźesći roscżekachu. Najmlódschi žynk knjesa pjekarskeho mischtra Bänša zabża pak w runej mérje do kola, kotrež jeho powali a pschejdże. Motorowy koleśat žiwoje koło hnydom sastaji a donjese sujesbożene, we womorje leżaze dźěćo do starschiskeho wobkhóda. Wot tam pschenjese so dźěćo ruce do khorownje. Kaske su staujenja, ujeje nam hischcze znate. — Motorowy koleśat njebě na njesbożu wina, ale na dróży hrajzaze dźěći. To njech je znowa srudne warnowanje, so njesbu dróży žane sobawnischcża za dźěći pschi tak žiwnym autowym wobkhadże, kaž runje na tutej dróży knježi. Njech kedźbuja dorosćeni na dźěći. — Jara ważne pak by było, dyli ras **policaja te auta kontrolowała,** kiž po dróży do města pschijedu. Wot 100 autow jenoż 10 žiwczy pomjeńscha, hdyż so je sapschahom abo kolojézdnym sekcam. Wjes dźiwa, so maje tón, kiž napschecżo pschijedże, sliepjeny pschesłakazu hoża, do najwjetschcho njesboża pschińcz.

— **Spěschne waczoki na autowej czarje z Budyschina do Kamjenza.** Wot dźensnischeje póndźele, 22. nov., so **na statnej autowej czarje z Budyschina do Kamjenza spěschne waczoki (Expreßgut)** sajo woża. Waczoki žmědźa hač do 60 puntow ważicz a njesmědża wjetsche być hač 70 : 50 : 50 zentimetrow. Pschijimarnje a wudawarnje su w běrowje w Budyschinje na Tżełanskej dróży 45, w Serbskej kolesowni, w Błohajschezach (we Hornjeczelskej korczmi), w Přeczezach (w hoscżenzu), we Klójchtrje (w Natuschez hoscżenzu) a w Kamjenzu (we Złotym hłonzu). Waczoki móża so też hnydom pola wosowego wjednika wotedacz a tež wotewjacz. Płaczisna za spěschne waczoki je žamžna kaž za druhe waczoki na tejle czarje. Njedźelu a žwjate dny so spěschne waczoki njepschijimaju.

— **Kschiwe Borschcze.** W nozy z njedźeli mokło ½1 hodźin woipali so sajma kubleria Buderja. Wobeń sniczi nětkotre sta zentnarjow złomy. Jón je najskerje złóstnika ruka sałožiła.

Předženak

sdźěli swojim pschećelam, so je jemu prěnju protyku kupiła wulka zjećelena knjeni se wsy Budestec anlese wosady. — Na tom je so nutrnje wjeselił. Jeiny kupny njenjesa ma sa dobry zajdawk, so kěža se swojimi protykami lepje pobudże hač Loni. Hischcze jómu jej praji: „Załacz Wam Bóh Knjes!" — Dokelž je wbohi Pschećelenat loni wjele pschitładził, je cżekał lěto mél. Ale na to njeskorzi. Dżakuje so Bohu, so tu hischcze je, a so muž hischcze nječhto dżełacz. Sa to ma doscz drohich wjeselow wo kotrychž w protyzy poweda. — Cżłowjek wschat k žiwjenju pschewjele njetrjeba. Pschi wschědnej kropi muzy mócjech sto lět dożpěć. Wótz Hendrich Fmijch khwalesche žebi hejduschtu. Tuž so tež Pschedženat njeboži. Wón, so jemu jeho stari lubi pschećelsko a pschećelsniz žwérni wostanu. — My dżerżimy hromadże, dóniż žmy žiwi. Sserb Ssorbej bratr! —

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschi gmejnskich wólbach, kiž so njedźelu tydźenja wotmĕchu, dosta prawiza 5 hłosow, prjedy 4, a lěwiza dosta 4 hłosa, prjedy 5. 90 procentow běchu wolkit. Hdy bychu wschitzy wólbokhmani pschischli, dha snano by prawiza 6 hłosow dostała. — Na naschim wodowodże je pilnje dźeła. Hłowne žmuki hrdża snano hižo tutón měsaz dorzte a potom budża so pschěrowy do statokow wurmwacz. Tuž je mózno, so budże w haprlu zyle dźeło hotowe. Kaž khschimo, chzedża žebi wschitzy do swojich domow wobu pokóżicz hacz, tež tajan, kiž su prjedy pschecżiwo tomu byli. Naschi dźełoniemějerjo maju tukowilu rjanu sałużbu. Wóh dak, so bychmy dlěsch cżas rjane wjedro wobthowali, so by so dźeło pospěchowało. — W tutym lčze je ho hižo pola naš wjele twarilo. Na 6 nowych statokow tu z dźela hotowych steji a to wschě z dwěmaj posthodomaj. Někotre maja tež wulke wukładne wokna kaj w Budyschinje. Tam chzedża wobkhody sakożicz, a tak tež na bydleniach tak wulke wusa wjazy njebudże. Tcż na nowe lěto budża so wjazy khčžow twaricz. Tak budżenmy nětko se wschém zemjeskom pola naš sasterani, njebudże nam ikoro wjazy trjeba do Budyschina jěżdżicz. Mamy tu rěmikow, pjekarjow, schemzow a krawzow. Tcż je tu wšón k. Fischer drogownju pschi Nowakej hosćencżu sałožił, schtož je jara khwalhy hódne, so może kóżdy, tcż z wokolnych wsow, žebi tudy žwoje potrjebnosće kupicz. Dostanje tu krjepki, barby a wschelake wolize. Tcż dyrbi so wuhkhnycz, so tu jara wuběrny runazy mas dostanjemy. Hdyż so Dubrawa tak pschisporja kaž tele lěta, dha budże borzy male měsaczko.

S Hodźija. Pjatk dopołdnia w naschej wsy automobil z Budyschina do nicżoha pschejdże. Automobil pschihnesche Budyschkeho wobkhodnika k rěmikomu mischtrej Kellerej. Schofér, kiž Hodźij njeznajesche, pola Pokbrakez korczmy k dikanotaj jżdżesche. Tola bórzy pak pytny, so k wopaki jél a zpyta, so wróćo jżdżesche, na prawy puć nimo schule pschijéż. Tu nadobo zhinadko zayrazi. Cżežki auto sajéżde po nahlej dróży dele do telegrafoweho schczerzora a do sahrodnje murje jeneho kowarskeho mischtra. Jedyn telefoniski grót so rostorhny a rózk murje so wobschkodži. Wobsobje, kotrejż w aucze žedżeschcżi, so njeranjischcżej. Auto so jenoż lohko wobschkodži a może schon do Budyschina wrócżo dojéż.

S Mirnatka. Mjes zlotom tudomneho knježeho dwora je pokrzona wudyrka. Sarjadowstwo je wschě naprawy cżinilo, so by so dalschemu rosčerjenju tejele złótneje khorosće sadżěwało.

S Lubija. Pjatk wjecżor ¾8 hodź. na rózku pschi twarjenju khorobneje pokładnje njesnaty kolesaŕ do nadownucho wobdźerja sajéżde a jeho powali. Wobdźeŕ žebi pschi padnjenju rjeblo slemi a so na hłowje cżežay srant. Kolojézdny ko ruże worisali mésto teho, so by so wo podnjeneho postaral. Dokelž pak je so pschi srażenju też jeho koło wésće wobschkodżiło, jo won wésće do jeneje

---

Stazija.

Wukrajinske powědańcžko.

11] (Pokračowanje.)

Wésche to spěch w bolezynnem pohibowanju abo njeleposć w prascherjowej ruzy? — blescha a schkleńza storczischtej krucze do so. Se schczerkotom leżesche rosbita schkleńza na semi. S tawki, hdźež babka, wowka, žedźesche, kiž hewak wjele wo žebi njewědźesche a w tupych myślach žiwoje dny pschecżinjesche, sałschikny so. Wuhkoło so pobłehnywschi, stojesche tu stara, uzny wobarazy wupschestrěwajo, jako by hrozoze njesboże widzała. Też Stasijine wobliczo bě wokonik se strożelemi wobkłało. Njerozumnyh linschi so dołho dżerżesche pak hižo druha schkleńza, ktruż bě jej žotra podała, a wupi na strowjo. Ale žymiza ju wobkhmy a žiwa cżerwjeń załeże jej halle na lizomaj, hdyż Nikolaj ju za rutu wsa a k blidu dowjedże, la kotrymž wuradżowachu wo kraźnem dnju a njewjeselnischej nadobje a wo hosćach, kotrychż cżysche kóżdy z njeju na kwaš pschepraszej.

Sastupowazeju kwasnia starscheju dyrbjachu žebi wubracz sa nawożenju a njerjesu, „bojarom" — mjodostnych ssédnych — kotříž bychu „zvczeńši pschewod" duzy do zyrkwje nawjedowali, druzi a spěwarki, žwdżelinoschcerku, kiž mésesche pschi wottarju žwěrżu dżerżecz, a to wjeselskeho pachołka, kiž pójdże jako panoch (paża) na konzu czaha.

Pschi tajtim wuradżowanju a wolenju sałdże strach a bojoscz — zbożo a zbożnosć napjelni Stasijinu wutrobu.

V.

Kózny wobraz.

S ranja, z Rumunskich hór žem kroczesche Danilo, tón Czikolcz, po górskich schczeżkach. Jemu bě so z wołojenjom **spate**, so běschtaj wobaj zusnihaj, łaž bě wotrěżane było, **pschischtoj.** Pschi tom bě wón to jako snutskowne **sklinjenje** saczuł, so może so ludżom pschijauknuwcz, wo kotrychż wdźesche, so su w snutskownej napschecżiwnosći pschecżiwo bidżenemu Radkowiczej, a puczowanje z nimi běsche myśle saczkito, kiž howrjachu w nim z toho czasa, so bě Stasija jeho pscheradżiła, hdyżkuli bě wón sam. Wón strachowasche so tuthych myślow. Wone tschażechu z nim kaž we stem wopojenju, z kotrehoż wsicha dźiwjosćz jeho pschirody runja hadej wuskoczi. Wjele běschtaj napowědałoj, tuttaj zusnihaj, wo wulkosći a pschichodże stowjanskeho naroda a zhromadnosći wschech stowjanskich bratrow. A zlédźiloj běschtaj za tym a druhim — też za Atanasijom Radkowiczom. „Strašchnehe padoła" běschtaj jeho jómu mjenowałoj. Jeho, Danila, běschtaj chżyłoj do stajneje złużby pschijeczz, dokelž bě z tajtim dobrym znajerjom wokolnosće. Hontwischcża chżyschtaj žebi tudy wotnajecz, běschtaj prajiloj, hdyż bě po praschał, schto może jemu tam we Rusłej jeho snacze domjazych hór pomhacz. Nětko, hdyż běschtaj prjecz, nabadowachu jeho cżiwilowacze myślicżki słowa, hyrnjeż by so bóle wobaral. Stara pěsen z pscheradnistwom lubeze mrěżazeho hajdamacha Doboscha, kotruż běsche cżasto hižo jako hólczez spěwał, pschińdże jemu do myślow:

„Cżehodła njepoduschach wutrobine hnjeza!
Cżekaweje zolminky jeschcz runja so zońšcej lubosczi.
Ale běda, ja lubuju hischcze ju pschego."

Lubowasche wón Stasiju pschego hischcze? Abo běsche zerjaza zahła w nutrnitnach ? hidu — haj ? hidu cżasto pschihwdżeneho? Nětko wotbocżi wón ? puczą, po kotremż bě rano k zusnihomaj krocżił, dele do korczmy pschi wudolinskej dróży. Tu knjeżesche wulke žiwjenje. Pschimjesjeni strażnizy tam běchu, a Tanasko a někotři towarschojo rosmowjachu so z židowskim korczmarjom. Hischcze je kromu lčza sthowany mójesche Danilo wschitko rofumicz. So strażnizy a Tanasko z towarschemi w nawopaznem žmĕru do lčza podachu.

(Pokračowanje sczehuje.)

S **Wulkeje Dubrawy.** Pschi gmejnskich wólbach, kiž so njedźelu tydźenja wotmĕchu, dosta prawiza 5 hłosow, prjedy 4, a lěwiza dosta 4 hłosa, prjedy 5. 90 procentow běchu wolkit. Hdy bychu wschitzy wólbokhmani pschischli, dha snano by prawiza 6 hłosow dostała. — Na naschim wodowodże je pilnje dźeła. Hłowne žmuki hrdża snano hižo tutón měsaz dorzte a potom budża so pschěrowy do statokow wurmwacz. Tuž je mózno, so budże w haprlu zyle dźeło hotowe. Kaž khschimo, chzedża žebi wschitzy do swojich domow wobu pokóżicz hacz, tež tajan, kiž su prjedy pschecżiwo tomu byli. Naschi dźełoniemějerjo maju tukowilu rjanu sałużbu. Wóh dak, so bychmy dlěsch cżas rjane wjedro wobthowali, so by so dźeło pospěchowało. — W tutym lčze je ho hižo pola naš wjele twarilo. Na 6 nowych statokow tu z dźela hotowych steji a to wschě z dwěmaj posthodomaj. Nětkotre maja tež wulke wukładne wokna kaj w Budyschinje. Tam chzedża wobkhody sakożicz, a tak tež na bydleniach tak wulke wusa wjazy njebudże. Tcż na nowe lěto budża so wjazy khčžow twaricz. Tak budżenmy nětko se wschém zemjeskom pola naš sasterani, njebudże nam ikoro wjazy trjeba do Budyschina jěżdżicz. Mamy tu rěmikow, pjekarjow, schemzow a krawzow. Tcż je tu wšón k. Fischer drogownju pschi Nowakej hosćencżu sałožił, schtož je jara khwalhy hódne, so może kóżdy, tcż z wokolnych wsow, žebi tudy žwoje potrjebnosće kupicz. Dostanje tu krjepki, barby a wschelake wolize. Tcż dyrbi so wuhkhnycz, so tu jara wuběrny runazy mas dostanjemy. Hdyż so Dubrawa tak pschisporja kaž tele lěta, dha budże borzy male měsaczko.

S Hodźija. Pjatk dopołdnia w naschej wsy automobil z Budyschina do nicżoha pschejdże. Automobil pschihnesche Budyschkeho wobkhodnika k rěmikomu mischtrej Kellerej. Schofér, kiž Hodźij njeznajesche, pola Pokbrakez korczmy k dikanotaj jżdżesche. Tola bórzy pak pytny, so k wopaki jél a zpyta, so wróćo jżdżesche, na prawy puć nimo schule pschijéż. Tu nadobo zhinadko zayrazi. Cżežki auto sajéżde po nahlej dróży dele do telegrafoweho schczerzora a do sahrodnje murje jeneho kowarskeho mischtra. Jedyn telefoniski grót so rostorhny a rózk murje so wobschkodži. Wobsobje, kotrejż w aucze žedżeschcżi, so njeranjischcżej. Auto so jenoż lohko wobschkodži a może schon do Budyschina wrócżo dojéż.

S Mirnatka. Mjes zlotom tudomneho knježeho dwora je pokrzona wudyrka. Sarjadowstwo je wschě naprawy cżinilo, so by so dalschemu rosčerjenju tejele złótneje khorosće sadżěwało.

S Lubija. Pjatk wjecżor ¾8 hodź. na rózku pschi twarjenju khorobneje pokładnje njesnaty kolesaŕ do nadownucho wobdźerja sajéżde a jeho powali. Wobdźeŕ žebi pschi padnjenju rjeblo slemi a so na hłowje cżežay srant. Kolojézdny ko ruże worisali mésto teho, so by so wo podnjeneho postaral. Dokelž pak je so pschi srażenju też jeho koło wésće wobschkodżiło, jo won wésće do jeneje

---

Stazija.

Wukrajinske powědańcžko.

11] (Pokračowanje.)

Wésche to spěch w bolezynnem pohibowanju abo njeleposć w prascherjowej ruzy? — blescha a schkleńza storczischtej krucze do so. Se schczerkotom leżesche rosbita schkleńza na semi. S tawki, hdźež babka, wowka, žedźesche, kiž hewak wjele wo žebi njewědźesche a w tupych myślach žiwoje dny pschecżinjesche, sałschikny so. Wuhkoło so pobłehnywschi, stojesche tu stara, uzny wobarazy wupschestrěwajo, jako by hrozoze njesboże widzała. Też Stasijine wobliczo bě wokonik se strożelemi wobkłało. Njerozumnyh linschi so dołho dżerżesche pak hižo druha schkleńza, ktruż bě jej žotra podała, a wupi na strowjo. Ale žymiza ju wobkhmy a žiwa cżerwjeń załeże jej halle na lizomaj, hdyż Nikolaj ju za rutu wsa a k blidu dowjedże, la kotrymž wuradżowachu wo kraźnem dnju a njewjeselnischej nadobje a wo hosćach, kotrychż cżysche kóżdy z njeju na kwaš pschepraszej.

Sastupowazeju kwasnia starscheju dyrbjachu žebi wubracz sa nawożenju a njerjesu, „bojarom" — mjodostnych ssédnych — kotříž bychu „zvczeńši pschewod" duzy do zyrkwje nawjedowali, druzi a spěwarki, žwdżelinoschcerku, kiž mésesche pschi wottarju žwěrżu dżerżecz, a to wjeselskeho pachołka, kiž pójdże jako panoch (paża) na konzu czaha.

Pschi tajtim wuradżowanju a wolenju sałdże strach a bojoscz — zbożo a zbożnosć napjelni Stasijinu wutrobu.

V.

Kózny wobraz.

S ranja, z Rumunskich hór žem kroczesche Danilo, tón Czikolcz, po górskich schczeżkach. Jemu bě so z wołojenjom **spate**, so běschtaj wobaj zusnihaj, łaž bě wotrěżane było, **pschischtoj.** Pschi tom bě wón to jako snutskowne **sklinjenje** saczuł, so może so ludżom pschijauknuwcz, wo kotrychż wdźesche, so su w snutskownej napschecżiwnosći pschecżiwo bidżenemu Radkowiczej, a puczowanje z nimi běsche myśle saczkito, kiž howrjachu w nim z toho czasa, so bě Stasija jeho pscheradżiła, hdyżkuli bě wón sam. Wón strachowasche so tuthych myślow. Wone tschażechu z nim kaž we stem wopojenju, z kotrehoż wsicha dźiwjosćz jeho pschirody runja hadej wuskoczi. Wjele běschtaj napowědałoj, tuttaj zusnihaj, wo wulkosći a pschichodże stowjanskeho naroda a zhromadnosći wschech stowjanskich bratrow. A zlédźiloj běschtaj za tym a druhim — też za Atanasijom Radkowiczom. „Strašchnehe padoła" běschtaj jeho jómu mjenowałoj. Jeho, Danila, běschtaj chżyłoj do stajneje złużby pschijeczz, dokelž bě z tajtim dobrym znajerjom wokolnosće. Hontwischcża chżyschtaj žebi tudy wotnajecz, běschtaj prajiloj, hdyż bě po praschał, schto może jemu tam we Rusłej jeho snacze domjazych hór pomhacz. Nětko, hdyż běschtaj prjecz, nabadowachu jeho cżiwilowacze myślicżki słowa, hyrnjeż by so bóle wobaral. Stara pěsen z pscheradnistwom lubeze mrěżazeho hajdamacha Doboscha, kotruż běsche cżasto hižo jako hólczez spěwał, pschińdże jemu do myślow:

„Cżehodła njepoduschach wutrobine hnjeza!
Cżekaweje zolminky jeschcz runja so zońšcej lubosczi.
Ale běda, ja lubuju hischcze ju pschego."

Lubowasche wón Stasiju pschego hischcze? Abo běsche zerjaza zahła w nutrnitnach ? hidu — haj ? hidu cżasto pschihwdżeneho? Nětko wotbocżi wón ? puczą, po kotremż bě rano k zusnihomaj krocżił, dele do korczmy pschi wudolinskej dróży. Tu knjeżesche wulke žiwjenje. Pschimjesjeni strażnizy tam běchu, a Tanasko a někotři towarschojo rosmowjachu so z židowskim korczmarjom. Hischcze je kromu lčza sthowany mójesche Danilo wschitko rofumicz. So strażnizy a Tanasko z towarschemi w nawopaznem žmĕru do lčza podachu.

(Pokračowanje sczehuje.)

Kowonik ko Danilo hischcze kondżesche, potom rjekny ? krótka: „My njejžmy nikoho sethkali, kiž by tymaj podobny hłoł, kotrejuż ty mĕnisch." A won ko schdibale pschi žebi žmežesche, hdyż widżeschc, so so strażnizy a Tanasko ? towarschemi w nawopaznem žmĕru do lčza podachu.

(Pokračowanje sczehuje.)

wuworjedźenje pschiwjese. W tymle padze chcyli to wowhodniuj hnydom policiji wosjewicj.

Z **Pančic.** Kamjenska katolska młodźina wulšca sej wčera do našeje wsy. Nic pak k próznemu wjeselu a zabawje — to hižo raz dnja njeby pšidał — ale w zajimje lubosče k bližšemu. Hižo dleši čas prózuje so naša katolska Kamjenska wosada wo załoženje sotrownje a dźěćownje a přeco njejsu hišče tróbne srědki hromadźe k tutomu dobremu skutkej. Zdźěla su hižo so dobrowólne dary hromadźile. Też tłóstrska wokolina je k tomu bohače přinošowała. K dźakej za šćedriwe dary a k nazběranju nowych hóše sej tamna młodźina nadawk stajiła, w tudomnej wobsěrnej žurli dźiwadłowy wječor a to k pomjatnemu dnjej zarjadować. Běchu sej tamny chutny, hnujacy samo k sylzam wabjacy kruch wot Jendricha Loubena „Hdyž hišče swoju maćicu ty maš“ nazwolili. Do předstajenja strowješe nětčiši prezes zwarstwa, k. kaplan Lorch, — rodźeny z Badenskeje, kiž je na město k. kaplana Bruska přišoł — wulku sylu ludźi (rumna žurla běše wonrawdźe přepjelnjena a to wosebje ze srěnjeho a dźěłaćerskeho stawa) a dźakowase so wšěm, kotřiž su tutón swjedźeń podpjerali, wuhotowali, seyla hakle zmóžnili. Do dźiwadła a mjez nim spěwachu Kamjenske knježny tři- a dwajhłósnej spěwaj. Dźiwadłowy kruch předstaja nam, kak swojim staršim njeposlušne dźěćo so lochcy zawěsće bodźi přez skoženych towaršow a mazane pismowstwo. Skónčnje wróći so zhubjeny syn, hnaty přez mysl na swoju maś, žolniwje do jeje rukow, kotraž jeho ženje spušćiła njeje. Runje tutej hłownej róli běštej w najlěpšich rukach a tuž stej k wulkotnemu poradźenju přinošowałej. Na kóncu dźiwadła dźakowase so hišće k. far. Rjeda wobsedźerjej za darmotne přewostajenje žurle, też jeho mandźelskej za wšu prócu a dołu hišće w serbskej rěči, zo bychu sej Serbja też nana a maś česćili a to z tym, zo so kruće k swojemu narodej dźeržа. (Tuto napominanje bě drje nuzne za wjes a wokolinu, dokelž so tu młodźina jara kazy přez narodnje skažených towaršow.) Bohaty wopyt běše jeho přesłapił, snadź bě to z nětčim, zo je syn Chróšćanskeje wosady a tu na 7 lět skutkował, potom pak też, zo maja Serbja hišće přeco šćedriwu ruku za dobry skutk, ke kotremuž je wčerawše dobročelske předstajenje zjawy kamjeń přinošowałe. Z dźaknej wutrobu wróćichu so wulětnicy we dwěmaj automaj do Kamjenca.

S **Krjebje.** Tudomne městno diakonišenskeho maćerskeho doma Salema w Wětšiny pola Shorjelca wobsadźene. Dyrbi so wot 1. januara se žotru z maćerskeho doma Emanuša we Niskej wobsadźić. Zyrkwinzy zastupjerjo w swojim poslednim pozjednjenju srjedźenju se maćerskim domom, kotreš so jim pschedpokoji, pschihłosowachu. W pschichodze ma wosada wudawki za žotru njesć, schtož dotal njebě. Zyrkwinske knježtwo poda na khwalobne waschnje dospołnje wuhotowanu měšnosć a zapłaći schtykmy doth, kiž by njedźiwajcy dobrowólnych darow wosadnych a makeho wobdźelenja zyrkwinskeje pokładnje swostak. Tak žnjě so wočakowacj, hdyž je so z pjenjezným wobdźelenjom wosadny też jeje wólnu sebjhnić, so může žotra z gemjnu w pschesenjenosći w hromadze dźěłacj. Nowa žotra z tež wěsće wotkładanje cžěschkych dźěcji pschewostnje. Njemóže pak je, so by nowa žotra też schtuh sa małe dźěcji wobstarała. To by sa nju pschewulke wobcežesenje było. Wona ma tak hižom Krjebju, Cjernšt, Nowu Wješ a Mikow wobstarać. Tu měła so wosebita žotra sa dźěcji postajić.

S **Wulkich Schjarow.** Jene žiwinjo khěrja Jana Kummera je na žwinjacy mór khorilo.

S **Hródka.** Wjak dopołnisa sta so na Wojerowskej dróhy cžeżke njeschoże. Samkar Brinkmann, kiž w janje Brigicze dźěła a w domje sa nježenjenych bydli, jědżeschce se žiwjim kolešom sa wosom. Jako sady wo'a wujeże, so by jón pschecžahnył, pschijědże jemu automobil napschecžo, do kotrehož Brinkmann sajědże. Brinkmann žo cžežay srani. Wobjedźe auta, hosćenzar se Sommerfelda, kiž bě na puczu do Wojerowa, dowjese sranjenego do Hródkowskeje khorownje. Tam łékar jowšćej, so je jsebi Brinkmann někotre rjebła słamał a jsebi pluza wostornuł. Jeho žiwjenje je w strasche. Autowoho wjednika jana wina njetrjechi. Tónle podawk njech je kolojesdnym a warnowanjom, so njebychu hnydom sady wosow wuježli a spytali je pschescžahnyć, ale so tuchu hižo kruch prjedy wujeli. Wy-li Brinkmann tak cžinił, by dróhu pschewidźał, a njeby do njesłoża pschischoł.

S **Hród'a.** Też pola naš dźěłonjemjerjow dale pschiběraju. W tydženju wot 8. hacž 10. nowembra stupi ličba muzjitich dźěłonjemjerjow wot 278 na 231, žónitich pak wot 177 na 184.

S **Khorjebuša.** Cžežke njeschoże z automobilom sta so dźiwjacy pschihłosowanju na Hródkowskej dróhy. Jedyn wothłosowy auto pschijědże z Mjenjskeje dróhi na Hródkowsku dróhu, so by potom na Kelor Bjedrichowu dróhu dalejšł. Po Hródkowskej dróhy jědżeschce tamnjum stronu druhi auto, kotremuž dyrbjesche prěnišni w prědku jěź hacž. To pak wjednik sadnjeneho auta njerjunjesche, ale jědżesche tam we jsěchnej jěźiže do prědka. So autaj njehyschtaj do so srahnyć, sajědże wjednik druheho auta je swojim wosom na khodnik. Prěni auto bě hižo do kolojesdneho sajěł a jeho skónzował. Kolešaŕ žo njestrani. Wikowanja z pschedschesnikami z Luckenwaldy, jeho mandźelstwu a dwě tudomnej dźěćoj sadni auto powakt. Pschedschesnikowy wotkowaŕ slemł sebi ruku a nošu a schant žo na hłowje. Jeho a jeho mandźelstwu hnydom do khorownje bowjesechu. Mandźelstwu pak bórzy sašo puschcžichu, dokelž bě žo jenož sohko schanił. S wowaleneju dźěćoj bě sebi hólc kotok nóh rozrahł. Łékar jeho swobala a do starschišćeho domu dowjesć da. Jeho mała potrach pak bě je strózelemi cžeła. Wona žo tohodla njeje jara schanicź mohła. Wina na njeho žo je po wschém sdaczu winowši sadniseho auta, kiž cžežsche prěni auto pschesežahnyć.

S **Rósbórka.** W Rósbórskim wokrjesu w tydženju wot 11. hacž 17. nowembra 1926 1517 wołowoho dźěła pytasche. Próstowni městnow bě 40. Podjerzi sa dźěłonjemjerjow dóstawasche 674 wołowoh.

Z Łužicy.

* S **Rannowa.** Pjatk wjeczor wokoło 10 hodź. pschipowědźi cžerwjena žiwalina na njebjesach, so je we blišćosći wohenj. W Niederschandorfje stejesche Schusterez kubło w płomjenjach. Domjeze, brózeń, hródze a kólnje žo bo cžišta wotpalichu. Na kubłe bydlesche też Schusterowy pschichodny nan, mumeńkaŕ Henzja. Jenoż to najmanše mójachu z wulkej próznu wohnjej wutorhnyć. Kobje a kury žu z wohnjom kónz wsale, ale žwinje a krowy mózachu wukhowacź. Domjeza nadoba a rólny grat je žo spalił. Schkodowaŕ na sawěcženje. Nimo wjeśnece wohnjowje wobory běchu hišćeze wobory z Frankenthala, Goldbacha, Großharthawy, Hauswalby, Dźibrachćicy a Biskopicy k haschenju pschikhwatałe. Wone dyrbjachu wobeje žuržodne ležownosći schkitacź. Bjes dwěla je wohenj nězkto załožił.

Se **Shorjelca.** Měschczanšky zastupjerjo wuswolichu sandźenu pjatk jenohłósnje dotalneho měschczanostu dr. Wieźnera za prězneho měschczanostu wot 1. oktobra 1927. Se 43 měschczanskich zastupjerjow 40 sa dra. Wieźnera błosowachu, jenož 3 kommunistojo běše papjerki wotedachu. Dotalny wyschschi měschczanosta Suaty k 1. oktobru 1927 na wotpočink pójdźe, dokelž sa to starobu dozyje. Dr. Wieźner je rodźeny z Khorjebuša a pschiłušcha demokratiskej stronje.

Nalnowše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powješć wo wjedrje sa jutšischu wutoru: Dale žuchu, skerje wo něschto symnischo.

Němska ludowa strona w němskim žejmje je žo pschecžiwo wuniworjenju wulkeje koalizije (se jozialdemokratami) wuprajiła.

*

W Göttingenje je žo prěnja konferenza Spartakuśowcho sjojasta wotmě'a. W tutym sjojastu žu žo ſ němšcje komunistiskeje strony wusamknjeni kommunistojo sjednoczili. Nědhuschi zapósłanz němskeho žejma Jwan Katz praji, so ma sjojast nadawk, proletariat k powalenju kapitalistiskeho systema a k postajenju diktatury radow organisowaś. Swědtowa rewolucija je wuwostała. Pokoženje dźěłacžerskeje worschicy w Rušej je dźeń a hubjenšche. Němska kommunistiska strona może žo jenož hischcze jako ruska zubnišća legija wobhladowaś.

*

W badenskich aluminiowych dźěłarnjach je žo porazżito, po chemiskim puczu želeso do worzła pschetworiś. Chemiski pucź je tuniski dyžli schkrjeżerski proczeż a ſ nim dostaty worzł je tuńerdschi a bóle sdibcziwy.

*

W Lyonje w Franzowskej je žo tele dny w pschitomnosći wotpósłanzow Hollandskeje, Schwedskeje, Portugalskeje a Němskeje anarchito-syndikalistiski sjojask revolucionarnych wotrjadnych dźěłacžerjow załožił, kotryž chce ſ pomozu generalneho strajka jozialnu rewolucžiju dopjeć a nocže žanehu towaršiwa se jozialismom a kommunizmom mjeź.

*

Pschi smjerćowańskim sćelenju francžowskeho panzerowaneho schifjaka „Marseillaise“ ći kule do dźěłacžeho hospitala na kupje Giens padźechu. Wone dwaj posthodaj schcerajuwschi w pinzy tćazy wostachu. Wožoboh žo njejsu ranile.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Hirschberga.** (Pjenjezne cžeże Hirschbergskeho Landbunda.) Hospod. družstwo Hirschbergskeho Landbunda je ſ konkursom landbundskeho akcijoweho družstwa cžežkeho cžežkeho. Hirschbergske družstwo njeje jenož žwoje zyte samoženje žłubiko, ale je sa landbundske akcijowe družstwo też hischcze na 400 000 hr. wobstarało, kotreż dyrbja Hirschbergske žobustawy nětko ſ napłacženjom na žwoje wobthodne podźele swjeśeź. Landbundske akcijowe družstwo je w dźesaczi mězgazach žwojeho wobstacža na pół miljona hr. rosbrójiło. Direktorij tutoho družstwa, kotryż je sa tute krótke mězgazy 40 000 hr. dołhodow mě'. njeje žo provisija po cžistym wunoschku, ale po shromadnym wobroczu wupłacžiła, njedźiwajo na to, hacž žo wo wobrótu je schkodu abo ſ wuzitkom cžinjachu. Nětko je žo Hirschbergske družstwo na prujte knježeršwo ſ próstwu wo pjenjeznu podpjeru wobroczżito, so njeby družstwo do konkursa pschischło. — Schto dawkiplacžerjo k tomu mėnja, kotriż dyrbja nětko je žwojimi schoschkami swrešcženemu landbundej pombacź.

* S **Landshuta.** (Se schtomowym wjerschchom sarażeny.) Na spodźiwne waschnje sniesbożi w Könighawje pola Libawy ležny dźěłacžeŕ Krawža. Wottamany wjerschk schtoma bě w hałołach druheho schtoma wisajo wostak. Jako mejnowany pod tutym schtomom dźěłasche, padny nadobo wjerschk dele a trjechi jeho tak njesbożownje, so bórzy na to wumrě.

* Se **Siegena w Borheinskej.** (Nowa zyrkwinska wěža so žypnyła.) W Esserfeldze pola Siegena twarja nowu zyrkej. Wěža bě hižo na 25 metrow wusoko na-

Gospodarske a rozhlad.

Pondźelu, 22. nowembra

Kurze sobotu w Berlinje.

1 Dollar	4,2	100 półsk. markow	—
1 engelski punt	20,397	100 čěskosk. krónow	12,454
100 waje frankow	16,38	100 franc frankow	14,18

Efekty.

Na Berlinskej borsy khowaju so sandźenu sobotu tydźeń i knježerwi tuńami. Dołhe liscžiny, dowólnje a sawołanske samołože jednorazu swoje kurzy trochu powběhnychu.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki w Berlinje běchu sandźenu sobotu jasno trochu jesliwiše we wukrajnych powěsćach, so chcyła tam žitowe płacžiny powołacžowacź. Pschenża a wowsy pschihładowachu po zentnarju 5 pf. Sandźenu sobotu ale jasche zemjank

w Berlinje:

pschenży 13,65—13,80 hr., rožki 11,25 hr.
hacž 11,85 hr., / / 11 hr.
hacž 12,60 hr., mejmjenka nałtšeho 11 hr.
hacž 12,60 hr., mejmjenka 9,75—10,40 hr.
wowsa 9,20—9,60 hrinwnow.

w cžeskosłowamskim wótrowanju

sa dezember: pschenży 14,32½—14,37½ hr.
rožki 11,97½ hr.,
sa měrz: pschenży 14,30 hr., rožki 12,20
hacž 12,22½ hrinwnow,
sa meju: pschenży 14,27½—14,30 hr., rožki
12,33¾ hrinwnow.

Na pschedaŕ.

Krumna bójka, jałowja a běłataj, w Schescžowje cžo. 38.
Wysokoskrjelna krumna, Wětšy w Nowych Porschizach a w Brěžnje cžo. 23 a we Wulšim Pschedrnje 10.
Jałowja wysokoskrjelna w Kišlizy cžo. 13.
Wołaj, gnejnički pschesył. Rottej w Jažnje p. Hródka.
Běłaj w Pinšnicžach cžo. 8.
Prosata, Ramsch w Korjezach pola Ketlicz.
Dwě schulerske w Budyschinje, Dornschnabel 31.
Zelenina parna jako hrajka ſ kolisemi w Budyschinje, Schäfferowa haja 14/16 I na lěwo.
Młodźina (Lauber w Budyschinje, Lotzowa haja 9III na lěwo.
Entrifuga w Małeschezach cžo. 66.
Koterši grat a rěble w Budyschinje, Jerjowa haja cžisło 2III.
Kóši, 4-lětny hrěni, w Khwacžizach cžo. 4
5-lětny kóń w Porschizach cžo. 58.
5-lětna kobła, Wetters w Dajnje 15.
Sofa w Budyschinje, Bornczeńska haja 36, sadni dom.
Sćano sa khodźenje mjasa w Kamjenzu, Schulska haja 6.
Rótłk, jabłuka, kamor, pos ſ hełu w Kubschizach 27 b.
Kolo mužaze, w Lěšej 27 e pola Kamjenza.
Motorske kolo w Hródku, Hrodowska haja 3.

Na pschenajerjo:

Pola 3 kórzy pschi Kubschiklim dwórnischczu w Kubschezach 27 b.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki mało wuwite. Tendenza: Jara cžicho.

Dop. ¾12 hodź.: Jara cžicho, nimale njepschemėnjene. Tendenza: kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg howa: 100 kg płaćizna po złotej hriwnje.

	20. 11	19. 11.		20. 11.	19. 11.
Pšeńca	273-276	274-277	buny	21 22,50	21-22 0
rožka	225-237	225 231	woka	24 25,00	23-25,00
nal. jačmjeń	210-25	220-252	módre lupiny	14-14,50	—
naz. jačmjeń	195 2 8	195 208	žołte lupiny	15-15,50	—
wows	194-192	185-193	zeradella	—	—
kukurica	196-201	196-201	raps. wosušk	16,20	16-16,10
pšeńč. muka	36 38,75	36 3 ,00	lany wosušk.	20-21,00	0-21,00
rožna muka	32-34 50	33-34,25	poch. melasa	—	—
oš. wotruby	12 25	12,25	běrnj. kruški	25-25,50	25 25,50
rožne „	12 00	12,0	syno, 50 kg	2,1-2,60	2,40-2,20
rmus			rjana stroma	1 15-1,50	1,05-1,46
lane symjo	—	—	pšeńčena „	1,00-1,30	0,95-1,20
hróch	34-36,00	36 40,00	wowsna „	0,90-1,20	0,70-1,00
pjeluški	20-22,0	22-22,00	jeńa „	0,85-1,20	0,65-1,00

Płaćizny rózneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. novembra 1926. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 658.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rózneje hódnosće haš do 6 lět.	57—59
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—49
Mjenje picowane wóčoh starobow	—

Byki 425.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rózneje hódnosće	55—56
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałojcy a kruwy: 896.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rózneje hódnosće	46—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rózneje hódnosće haš do 7 lět	37—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1736.

Najlepše wukormjene	78—90
Mjenje wukormjene a tajke woł cyca	55—75
Spatne	49—48

Wowcy: 3095.

Młódše a starše wukormjene (2 družina)	56—58
Starše wukormjene (3.)	45—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	40—43

Swinje: 7467.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křižonjow, haš do 1½ lět stare	81
Wukormjene	78—79
Mjasne	76—78
Špatne	74—75
Rancy a kupdrozy	68—70

twarjena; tu žo nadobo ſ dotal njeſnateje pſchičinny hypny.

* Se **Stajnawy.** (Cžah pſchejět.) Cžah hrabny a pſchejědže 32lětneho železniſteho ranžěrowarja Heina ſ Dammitſcha. Snjeſboženy, kotryž žiwoje koło na thribjece njeſpeſche, dyžſche hiſchcže pſched pſchihbadžazym cžahom kolije pſchekrocžiš. Pſchi tym ſta žo naſpomnjene njeſbožo. Hein ſawoſtaji wudowu ſ malym dźěſcom.

* Se **Stuttgarta.** (Schěſć měſazow jaſtwa dla ſtſchiwdženja němſkeho preſidenty.) Na ſakładze ſakonja ſa ſchtit němſkeje republiki je Stuttgartſti pſchiſažny ſud redaktora Januſa k ſcheſći měſazam jaſtwa ſaſudźił. Januſ bě w džěłaczelſkej nowinje w jenej baſni němſkeho preſidenta ſ Hindenburga w praſchenju wuſwojenja wjerſchow wótrje pſchimak.

Lipšcanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadze před sudom.

Teſ w dalſchim jednanju ſaběra žo ſud ſ rozſajnjejnom jednottliwych padow. Kriminalny ſaſtojnik Rühla bě ſónz junija paduchow Diamanta, Nixa a Srebnika. ſajak. Rühla dźeſche ſe Srebnikom bo hotela a dokelž teſ tam niczo namakacź njemóžeſche, puſchčił jeho. „Njewinowacže" ſajaty dari ſa to ſaſtojnikej dwě krawacje a ſtłóžì jemu pjenjezy do ruki, ſo by žebi wjeczer ſa to kupił. Hdyž Rühla pohlada, běchu to 200 hr. Tak bu też tutón ſaſtojnik „platt" ſcžinjeny.

Dale rospowědaju žo njeſłyſchane podawki ſa cžaſ naſymſkeje maſny w lěcže 1924. Kriminalny hłowny ſtražmiſchtr Reinhardt wobſtrucža, ſo žu we wukhodžowanſchczach pſchi Lipſcžanſkim hłownym dwórniſchczu wupróſdnjene liſtowne po duzentach leżace. Jemu je ko poradźiło, wjazy paduchow ſajcź, tola žu ſo woni pſchecžo ſaſo puſchčili, tak khětſje hacž žo wobſtorzeni ſaſtojniſy ſ należnoſcžu ſaběracź ſapocžachu.

Potom pſchepſchiſcha žo kriminalny rada Fiſcher, kotryž bě žo w běhu prozeſa cžaſcžiſcžo mjenował. Wón prajeſche, ſo je ſa cžaſ maſny pſchecžo na 100 padow bohaſcžnych paduſchiſtwow ſo ſtako. Wobnjo a w nozy je we ſłužbje był. Na praſchenje pſchedźydy wobſtrucži Rouwel, ſo Fiſcher ženje ſ paduchami pſchesjene był njeje, tak daloko hacž je jemu to znate. Też druſy wobſtorzeni ſaſtojniſy ſo wobſtrucža.

Hodowne pakcžiki wobſtorzeneho komiſara Rouvela žu dalſchi jednanſki pſchedmjet. Amter wobſtrucža, ſo je Rouwel wot paduchow wulke pakety ſ hodam dóſtawał. Rouwel praji, ſo je pakcžiki ſa ſwoje pjenjezy žebi kupił. Najdróžſchi je 120 hr. płacžił. Tola pſchedźydža pſchedpoloži ſlěcžbowanje, po kotrymž je jedyn tajſti hodowny pakcžik ſ najwobſchirniſcheho Lipſcžanſkeho delikateſſeneho wobkhoda 268,35 hr. płacžił. Rouwe ſprají na to, ſo je doſcź ſamožitny był a ſo je žebi tajke pakcžiki ſam kupicź mohł.

Dalſchi pad wujažni, kak bu kriminalny ſaſtojnik Zaumſeil „platt" ſcžinjeny. Zaumſeil, kiž bě hacž dotal ſwóru ſwoju ſłužbu wukonjał, da žo potupicź a puſchcźi ſa ſajateho Beckermeiſtera. Zaumſeil doſta ſa to 100 hr. wot Beckermeiſtera. Wjecžor kriminalni ſaſtojnicy hromadže ſ paduchami podawk, ſo je žo Beckermeiſter puſchčił, wobſwjeczicžu. Rouwel ſkaſa w jenym hoſcženzu 30 bleſchow wina. Wſchi tym wopi žo Rouwel tak, ſo žebi žitku na noſy hnu, tak ſo dyrbjachu jeho domoj dowjeſcź, hdyž potom zyły tydźeń khory leżeſche.

Přilopk.

* **Tſelenja mjes policiju a nutſłamarjemi.** W Grunewaldze dobuchu žo nutſłamarjo do ville na Erdenſkej dróży. S dešnjeho poſthoda pokradnuchu, mjes tym ko wobydlerjo w druhim poſthodźe ſpachu, ſchtyri wulke drohotne tepichi, nimo toho też hiſchcže wjele ſlěborneho gratu. Kradnjene wězy wotwjeſechu ſ autom. Dokelž pak njechachu wſcho nadobo do Berlina dowjeſcź, by ſnadź pſchejara nadpadnyło, ſthowachu wulkej wacžokaj w malym lěſku pod huſtym kečkom. Pſchipadne namaka żelezniſti ſaſtojnik khowanku a dźěli to policiji, kotraž nětko kakaſche, doniž paduſchi po khowane wězy njepſchiňdźechu. Dołho njetrajeſche, tu bliježchtaj žo muzſłaj. Jako policiſtowe wuhladaſchtaj, pocžeſchtaj na ſaſtojniſow na 50 metrow daloko ſ revolrow ſtřelcź. Hacžrunjeſ 15 krócź wutřelſchtaj, tola na ſbožo njetrjeſchiſchtaj. Na to też policiſća ſtřelcź ſapocžachu. Tola paduchaj cžeknychtaj a ſhubiſchtaj žo we cźmi.

* **Spodźiwny pſchipad.** W Braſkow pola Wilhelmshafena pſchiňdźe dźeſacžeř ſrěbanſkej pſchiprawje žitneho ſkłada pſchebliſło. Sſylny ſrěbanſki wětr pſchittłóži dźěſacžerja na rotu. Ruce ſaſtajichu maſchinu, tak ſo ſrěbanſka móz popuſchcźi a dźěſacžeř, kiž bě žo jenoż lohko ſranił, ſaſo wotpadny.

* **Ruſki parnik je 40 wožobami žo podnurił.** Kaž žo ſ Konſtanza piſche, je žo ruſti parnik „Skandinawia" na Cžornym morju ſe 40 muži ſylnej wobžadku podnurił, dokelž bě žo na ſódži koſoł putnył.

* **Hobrſki woheň w Schwizy.** Hobrſti woheň ſakhadžeſche w Mürrenſtich kupielach, kotrež 1650 metrow wyſoko na hórſtim nawišu nad Lauterbrunntim dole leža. Woheň ſnicži hotel Edelweiß, penſiju Alpina ſe kupnym domom dale Grand hotel des alpes, kaž też ſtary dźěl Palace hotela. Też wſchě hoſpodarſke twarjenja žo do procha a popjeła pſchewobroczichu. Też lěž mjes Mürrenom a Leuterbrunnom ſ tſjomi tam natwarjenymi hrožnjemi žo ſpali. Hakle hdyž žo rano beſchcžowacź pocža, žo woheň ſala. Nacžinjena ſchkoda je jara wulka, dokelž je žo wſcha nadoba žobu ſpaliła. Woheň je pjecža w kuchini hotela Edelweiß wuſchoł, hdyž dźektorojo ſ jich žwójbami bydlachu.

* **Rosbuchnjenje w Lillſkej fabrizy.** W chemiſkej fabrizy w Lillu ſta žo cžežke rosbuchnjenje. S roſcžežkazymi plunami žo tſjo dźěłacžerjo morichu.

* **Wjele jerjow.** Jerjełójerjo w połnóžnym kanalu a połnóžnym morju maju, kaž žo ſ Calaiſa piſche, tute lěto jara dobre žně. Cžrjódy jerjow žu ſ dźěła tak wulke, ſo dyrbja nětkotre rybaſke cžołmy zuſu pomoz pytacź, ſo bychu ſo hyżce mohle do cžołma ſcžahnycź.

* **Zakotwny wopor bubiłkowy.** Wucžeřka wyſchſcheje holcžazeje ſchule w bolharſkim měſcže Cłehowo bě wulka pſchecžiwnjacź bubiłkow. Wona bě ſchulerkam tutu modu krucže ſakaſała a te, kotrež žebi tola bubiłkowu tłihacź bachu, buchu ſe ſchule wuſamknjene. Na to ſo holzy trěcžachu, ſo dyżeja žo na wucžerzu wjeczicź. Jako wucžerka jedneho dnja domoj pſchiňdże, rosbuchny rosbuchadło, kotrež ju na kruchi roſtorha. Wſjazy ſchulerkow ju ſajeli, dokelž ju podbladni, ſo ju attentat pſchihotowali.

* **Dźiwjecź mandźelſkich ſa kaſchcžom jeneho mandźelſkeho.** W Chingtonſkim jaſtwje w Amerizy mumrě dla wjeleſónſtwa ſ jaſtwu ſaſudźeny Jean Lawrence. Jaſtwowy direktor ſdźeli to wſchém dźewjecź mandźelſkim ſemrěteho, kotrež też wſchě na pohrjeb pſchihódźechu a ſa kaſchcžom dźěchu. Kaž amerikanſke nowiny piſaju, je roſhorjenoſcź mjes ſjebanymi mandźelſkimi thěrko wulka była, hdyž tak hromadže ſa kaſchcžom ſwojeho mandźelſkeho khrocžachu.

Hamtske wozrewienja z Budyšina.

Dźeń 1. dezembra 1926 ſo kuje, tuhujacy kóſt, ſwinje, wowzy, koły a pjerizowe ſkorzała ſ praſchenjom we wokolokhodźenju licža.

Wſchitzy wobdźělenjo wobſtrožerjo ſkotu ſo namołwjeja, ſo bychu wožobam, kiž maju nadawk licženja, wſcho nuſne ſdźěliłi. Stóſt, kiž njeje liczeł hacž do 4. dezembra zapiſał, dyrbi ſo hyndom na połizajſkej hłownej ſtraži na Hłownym torhoſchcži 1, wojſewicź.

Schtóž ſ wotmyſlenjom wojſewjenje abo ſdźělenje, ke kotremuž ſo na ſakładze tohole poſtajenja namołwja, njenjewoleda abo wědżo njeprawje a njedoſpołnje ſdźěli, ſo ſ jaſtwom hacž do 6. měſazow abo ſ pjenjezami hacž do 10 000 hriwnow pokhłoſta.

W **Budyſchinje**, 20. novembra 1926.

Měſcžanſka rada, połizajſti hamt.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Konkurſowe jednanje nad ſamoželnom pſchedbeſchcžitkarja a měſchćela woſthoda pſchedbeſchcžnikow a muržarjow ſchatow Alberta Joſefa Groſy w Kamjenzu ſo ſtóžnje, hdyž je ſo termija ſe 30. ſeptembra 1926 ſ pſchiwſtawom nuceńſkim roſrumjanjom prawomócže wobkrucžiła.

W Kamjenzu, 5. novembra 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Swóbne powěſće.

Semrěli: Mar Udich w Budyſchinje, 58 l. — Werner Smoczka w Budyſchinje, 7 l. — Hanž Hólzner, ſarjadnik w Wětrnym Khołmzu. — Marja ſwud. Tillichowa rodź. Róliž we Wojerezach, 80 l. — Pawoł Krüger, appreturiſti miſchtr w Hródku, 53 l. — Hana Bathowa rodź. Zillig w Hródku, 45 lět.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" nima wutoru ſpěwanje, za to pak přińdźe po możnoſći wšitcy ſrjedu popołdnju z dypkom 1/5 hodź. do „Krony" na hłownu pruhu. Sobuſtawy, kiž maja tam někajke dźěło, dyrbja 1/2 7 hodź., ſwjedźeński wubjerk 1/4 7 hodź. zaſo w „Krónje" być. Městopředs.

Budyšin. „Biesada" ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejownt.

Khrošcicy. „Jednota Sokoł" změje wutoru, 23. t. m., wjecžor we 8 hodź pola Wjenkec hłownu zhromadźiznu. Na nju přeproſujemy też Pančansku, Wotrowsku a Njebjelčansku Jednotu najwutrobniſo.

Lipsk. Naše „Serbske blido" ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wjecžor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33. Naležnje ſo proſy, zo bychu ſo tam tola wšitcy Lipſcžanſcy Serbja po możnoſći kóždu wutoru k wjeſelej ſerbskej rozmolwje zešli. Wo dalše adresy ſo proſy.

„Pod zelenej lipu" mjenuje ſo naš nazymski wulki ſerbski koncert **ſrjedu, 24. nowembra,** w „Krónje" w Budyšinje. Poſkićenja budźeja cyle wosebite a wumóžkne! Hišće njeſłyšane rjane nowe ſerbske ſpěwy budźemy wot wulkeho, nětdže 200 žónſkich a mužſkich ſpěwarjow ſylneho khóra a wot wubjernych ſolistow ſłyšeć. — Wšelake ſtare ſerbske narodne reje ſu ſo wuknyłe a budźeja ſo na jewišću a w ſali rejować. Wšo dalše bladajće w nawěſtkach a na wſach přilěpjenych plakatach. — Wšěch lubych Serbow cyłeje Hornjeje a Delnjeje Łužicy na tutón wulki a woſchitzy koncert přeproſuje ſwjedźeński wubjerk.

Ralbicy. Jednota Sokoł zwuče kóždu wutoru wjecžor we 8 hodź.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sokobik". Proſu, přińdźće wšitcy ſrjedu na wulki ſerbski koncert w „Krónje" w Budyšinje. Tam budźemy naše nowe ſerbske reje też na jewišću widźeć a pozdźišo ſobu rejować.

Šewčik.

Wulki koncert naſtupuje: Kedžbu! — Poſlednja zhromadna pruha je ſrjedu, 24. nov., popołdnju z dypkom 1/2 5 hodź. w „Krónje". Na njej maju ſo wšitcy wobdźělić. Njech ſo kóždy ſpěwař a kóžda ſpěwarka toho dźerži!

Hłowny dirigent.

Wulki koncert nastupajo! Kaž je ſo mi ze zarjadnistwa jězdźadłow w Budyšinje zdźěłało, pojěžde jedyn wjetſi **awtoomnibus** ſrjedu w nocy do **Radworja a Njeswačidła**, druhi do **Bukec**. Tak budże přiležnoſć k dompuću za wopytowarjow koncerta z tutych kónčin. Naš ſkazany awto wotjěžde 1/2 3 hodź. z Pančic (při šuli), ſtwórć hodźin prjedy z Wotrowa.

J. Słodeńk.

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Wubjerk ma ſrjedu (24. XI.) popołd. we 4 hodź. w Serbskej kofejowni w Budyšinje ważnu zhromadźiznu. Předſyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Bukecach. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

W. Häcker w Budyšinje

na Žitnej hasy 7 **założene 1852.**

Bohaty wubjerk

mantlow za žony a dźěći

žonjac. wobličkow, bluzow, ſukinjow

po znatych ſolidnych płaćiznach.

Motorska młóćaca maſina

15-18 ctr. zamóžnoſće w hodź

a Bulldog-motor 12 PS. trjebany,

ale derjo zderžany ma po přihódnym płaćenskim wumjenjenjemi na předań

Carl Gast w Budyšinje

na Dr'ewowych wikach.

Kulturwehr

njech ſebi kóždy w „Serbskej knihařni" w Budyšinje ſkaza. Wukhadża měſacznje a płaći štwórćělnje 2,50 hr.

Inteligentny polak (Póznjančan) w ſrjenich létach, kiž ma dobre zaſtojnſtwo pyta znajomſtwo z int. a lěpſej

knježnu

„Serbowku" (katol. wěrowuz.)

Poſkićenja pod „D 8" na wud „Serbskich Nowin".

Cisty płat twjelki trjeni a tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11

Młody byk k přirasowy puſčenju so pyta.

Poſkićenja pod **D 9** na wudawarſtwu „Serb. Now.".

Wumjenja ſwój **kněžkarſku leżownoſć** z druhej blizko Budyšina

Bliže zhoniš we wudawarſtwu Serbskich Nowin.

Jałojca

blizko ſelcu je na předań **w Kisicy čo. 13.**

Vogtl. gardiny

K. Erler, na Žitnem torhoſcži 11.

Na předań!

Sylny pos

dobry ſtražnik a čahař **w Brěžcy čisło 4**

Jeli jeſče jedyn „Serbske Nowiny" hišom ſkaſaſ, proſymy, dajcże tutón wotrěſk wašemu ſuſodej abo pſchečelſkej dale.

Wotrěſajcże tudy a wotebajcże Waſchemu dowernikej abo liſtownoſcherjej!

An das Postamt, hier

Für den Monat Dezember 1926 beſtellt

Herr .....

Wohnung .....

Straße und Hausnummer .....

Expl.	Name der Zeitung	Erſcheinungsort	Bezugszeit	Betrag
1	Serbske Nowiny	Bautzen	1 Monat	1,80 Reichsmark

.....Mk. empfangen

Stempel Poſt.

Unterſchrift.

Runklicu

ma na předań

Mišu a Cornem Hodźerjo.

Sylny wós

je na předań.

Zhoniš we wudaw. „Serb. Now."

Wysokoſudźena **jałojca**

kotraž zmeje zapodak dec. čelka, je na předań **w Komorowje** čo. 59 b pola Rakec.

Srěnjołětny wysokoſudźeny **kruwa**

je na předań **w Dřewcach** čo. 8 p. Zaza

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiſčerſtwa

w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźići Smolerjec knihiščernja, nadr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedaś płaći so za small rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje za stajnje nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, a w

Čisło (Nr.) 272 — Budyšin — wutoru, 23. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Nowa francowska nota wo prašenju wojerskeje kontrolle w Němskej.

Londonski „Daily Telegraph“ pisze, so w jendźelskich politiskich kruhach njewěrja, so žo swjatkarska wojerska kontrollowaca kommišija hišo pśed sendźenjom Radu Swjasa Ludow 6. dezembra wróćo wosmje. **Němskemu knjeźerstwu njebudźe do toho cźasa móžno, wótro wosnamjenene francowske woibronjenske zadanja dopjelnić.** Ale gamo, hdy by to móžno było, by Francowska jenoź potom dowoliła, kontrollowacu kommišiju wróćo wsaćź, hdyž budźe sesjatenje noweje organizacije Swjatka Ludow śpołcźene, kotraž na městó swjatkarskeje kontrollowaceje kommišije stupi. Njedźiwajcy teho pak wocźakuja, so žo dr. Stresemann pśi Nadźijnym pogeźenju w dezembrie wobdźeli.

Nowoiwustwoleny sakski žejm.

śmjeje schiwórik w jenej hodźinje swoje prénje pogeźenje. Na dnjeńowym rjedźe jako jeničźi dypk **wólba žejmowego pśedsedźerstwa sieji.** S wólbu ministerskeho prezidenta budźe žo hyšće hakle w druhim pogeźenju zaběrać.

Breitscheid znjezdožił.

Sapódźanz němskeho žejma, dr. Breitscheid, wusnamny wjednik sozialdemokratiskeje stronje, je njedźelu do njeźboża pśischoł, hdyž cźysće po .eleśniźy do Luxemburga wotjěź, hdźeź cźysće žo pśichi sozialdemokratiskej schiwiskrajnej konferency wobdźeliś. Sasłupuje do wosa hišće niź śmórom stejaceho pśešneho cźaha ko wón na stupadle wobžuny a na šćěny padźe. Dokelź cźah w tym žanym wokomiku sasta, so dr. Breitscheid wjeśicheho njeśboża sminy. Hačrunje wulku bolosć sacźu, so wón na puczowanje poda. Hdyž bź do Luxemburga pśichiźł, śmějeśicu, so bź žebi prawu ruku wyšše koleźa skamał a žebi žuchu žiku praweje nohi nacźahnył. Po radze lekarjow je žo wón hnydom do Barlina wróćił. Na Breitscheidowym městeje budźe tohodla němnišožejmiki sapódźanz Hermann Müller jako pśeni rěčnik sozialdemokratiskeje frakcije wo swonkownej němskej politiźy w němskim žejmje rěčeć.

Wobcźežnosće nowin „Tägliche Rundschau“.

„Montagmorgen“ powź, so je swonkownemu ministrej dr. Stresemannej blizko stejaca „Tägliche Rundschau“ je Darmstatskeje a Nazionalneje banki pożcźonku pot milijony hriwnow dostała. Direktor Nazionalneje banki, Jakob Goldschmidt, je mjenowanym nowinam sdźělił, so žo pśichi tejle naležnosći njeje wobdźělił a so teź njeje nicźo wo tym zwonił.

Něhduši němski khěžor cźežko skhorił.

Kaž je z wěrnyhódneje stronу w Doornje źiwjschecź, je **něhduschi němski khežor khěrko cźežko skhorił.** Hižo žobotu jeho tak wulka žiwobosć saja, so dyrbjeśele žo do ložo podacź. Hačrunje po lekarjo hišće njeśhu wo khorosći wuprajili, myślа žebi tola, so je z nasmunjenjom nastała. Něhduschi khežor bź žo pjatk sajo tak dalako žhrabak, so móžejśe žo z lekarjowej dowolnosću sajo po swuczenym waschnju wukhodźowacź. Mjeź tym pak je ko khorosći sajo wróćiła a žo tak śhórschika, so žo něhduschi khežor bjes wulkich bolosćow njemóże hibacź. Po śdaću je něhduschi khežor na drjenje sthorił. Hacź runje žo prají, so źiwjenje skhorjeneho njeje w strasche, šu žo w jeho wokolnosći do njemira dali.

Žanych němskich nowin wjacy za połodnišu Tirolsku.

Po prefektowej pśichikani w Bolzanje njeźmě žo žanych nowin z Awstriskeje a Němskeje do połodnišeje Tirolskeje wošyć. Kak dołho budźe tutón wukas płaćiś, njeje hišće znate. S druhim wukasom žo porucža, **rěku Adižu wuprawiś a italske žydliścza w połodnišej Tirolskej pśichitrawiś.** Tole dźěło žo swjatskej italskich frontiskich wojowarjow pśichopoda. Ležownosće němskich wobhdźežerjow žo wšo wuźiwoja. Jedna žo potajkim wo pśechewjedźenje plana, z kotrymž dyrbi žo pśicźiśahanje Italcźanow pśichowaś, so by žo němski element w połodnišej Tirolskej pozłabił. Dale žo powź, so žu italske wuśmatosće němsku ludowu stronu, němsku žwobodniku stronu a němski swjatk w połodnišej Tirolskej rozpuśćiśe.

Zensura listow w Trieśćim rěcźnje měšcźanym kraju.

Belgradska „Pravda“ z Triesta powź: Kaž Khorwatojo a Sslowinzy, w Triesu a jeho wokolnosći bydlazy, pišchu, je žo kruta zensura sa wšyće listy sawjedła, kotrež z Južnoślowjanskeje a Franzowskeje pśichikhadźeja, hacź runje je po italśim sakonju tajsta zensura kruce sakasana. Na listach, kotrež z Južnoślowjanskeje abo Franzowskeje do Triesta pśichikhadźeju, je kóik sajsistiskeje miliźy jako šmamjo kontrolle.

Poincare wo znutrkownej a wonkownej politicy.

Ministerski pśedsedźyda Poincare a minister wuwuczenja Herriot staj njedźelu do Tarbes pod Pyrenejemi wotjeźoj. Tam staj žo pśichi pożwjeczenju pśechowźiskoweje schule wobdźělikoj. Wona mjenuje śemrśeho nèhdušcheho ministra a wusnamneho nowinarja senatora Dupuya njeśe, kotryž je nastork k jeje sakoženju dał. Pśichi žwjedźenjskej hoscźinje mjeśesce Poincare rěcź, w kotrejž próźowanja narodneho sjednoczenja khwalesche. Muźojo, kotśi žu žo k kwalhowanju franzowskich finanzow sjednoczili, na wyšše politiske praschenja jenak njehladaju a žu stajnje žwoje jim drohe zasady sakitali a žo hišćeze njedawno potwóźeli. Ssu pak špósnali, so žu pśeh nadawk doschli, kotryž je ważniśi, byli někajši druhi nadawk a kotryž jim kaźe, so bychu žo w strasche sbližili. Tónle strach, kotryž je so runje sažohnował a kotryž žo hacź dotal njeje minył je źnadź mjenje jaźmy dyźli wójnski strach był, tola bóle cźwilowaśche a bź bóle sažaćkły. Dźeśe wo pśichod źyłeho ludа, niź jenoź wo jeho finanzy, wo jeho hospodarstwo a mėnu a jeho materialne tyeze, ale teź wo jeho maralny pśichod a móz jeho intellektualneho wupśeśerańja, dźeśe wo njewótwiwnosć jeho politiskeho hibanja. Pśeh tajtim pśichikasom wśyće druhe wobwuźlenja niź jenoź na někotre dny, ale na někotre njedźele womjelknychu. Dźe wo dźěło na dołhi cźas.

Cźi, kotśi na to cźišćeja, so byshmy wśho dokónczili, se snahlenymi naprawami, sabywaju, so njebychmy j tym trajne połepšenje dozpěli a so bychu kruchate naprawy a pśicheknwatane rozkhudźenja nam wjele śehanja nacźinile. Ssamón pśchimér Franzowskih padej do bjesdna njewuthowa, k kotrehož kromje bź doschło. Muźojo w knježerstwie móźa žo sanémcź z druhimi muźemi, myśl, kotraž je naš sjednoczka, dyrbi žo dale sakhowacź. Dołho budźe hišćeze trjeba, stronike sajimy wscholudowym sajimam podrjadowacź.

Rozrěčenje Mac Kenny z Poincareom.

Amerikanski senator Mac Kenna je pjecza pśichi žwojim pósledním wopśeśe pola ministerskeho pśedsedźyduy Poincarea wo możnosći franzowskeje poźcźonki w Ameriźy jednał.

S jendźelskich finanzných kruhow žo k tomule rozrěčenju hišćeze sdźěluje, so žo wopraudźe njeje wo wopyt swórkliwosće jednało. Mac Kenna je wjele bóle Poincarea napominał, so njeby frankowu nahódnosćenstwu politiku pśehnał, dokelź by to k katastrofje dowjedło. Pśibliženje franka k jeho měrowej hódnosći by snutkowny dołh Franzowskeje njesnjeźmy sćinił. Internazionalna spekulacija Poincareowu nahódnosćenstku politiku hižo nětkole w tajkej měrje wuwuźiwa, so by so kraj lohko moht k bjesdnu dowjesć, hdy by so prawy wokomik k stabilisaciji franka sakomdźił.

Kaž žo w jendźelskich finanzných kruhach powěda, je teź belgiski finanzny minister Francqui na Poincarea w tymle smyśle skutkował. Poincare pak žo njeje jeju měnjenju pśichilsamknył. Wón wjele bóle na žwojim śiejišću wostawa, po kotrymž ma žo nahódnosćenska politika dale wjesć. Wón po śdaću njewěri, so na Amerika sajim sa to, so bychu žo franzowske finanzy wustrowiśe.

Garibaldowa naležnosć so dale wupśestrěwa.

S Nizzy žo powź: Polizija je pola jeneje Garibaldoweje pśechećelniwy della Rosa śi Garibaldowe listy sebrała, kotrež je Garibaldi wot italskeho sozialista Zanibona dostał. Na podłožku tych listow je žo jaźmje dopokasało, so je Garibaldi z Zanibonom wobkhadźał, kotrehož žu sajeli, dokelź je pjecza attentat pśechećiwo Mussolinej pśichistował. Wopśichjecze listow žo hišćeze potaja, tola ma wono pjecza sa Garibaldowu naležnosć wulku ważnosć.

Polizija w Nizzy a Parisu pytaju w tu chwilu śwėśćicz, hacź bźne cźišła bankowkow, kotrež je Garibaldi we wschelakich bankach sałożił, go k bźnym cźišłam bankowkow pśichamtkuja, kotrež žu italšy polizajšzy c.uśhlakoio w bankach sałożili.

Nowe njemėry w Irśej.

Njedźelu rano žu w Irśej nowe śinuśeinske njemėry wudyrile. W Crumbrinje pola Dublina žu wobronjene cźrjódy měšcźańskeho woboru nadpadle. Někotre wobołoby žu žo z **wuśelemi franile.** Dokelź žu žo tajte padawki wospjetowale, je knježerstwo irśeho źwobodneho stata rajne naprawy cźiniło a w **zyłej Irśej wuwjacźny staw** pśichipowėdźiło. Na podłožku wuwjacźneho stawa žu hižo 50 wozołowo sajeli. Redakcija někotrych śinuśeinskich nowin žu žo pśechepytałe.

Schpanišla katalonskich sbėžarjow wobhnadźi.

Parižšli „Journal“ z Madrida powź, so je schpaniške knježerstwo porucźiło, so dyrbja žo Katalonšćim, w Franzowšej dla wotmyślenego sbėžka sajatym, bjes sadźewka do domišnу wróćicź dacź. Wot nich budźa žebi jenoź žadacź, so pitomnje žlubja, so žo pśichićuduje njebudźa do politiki někajkeho hóźkuliź kraja měšcźacź.

Wobronjeny sbėžk w Albanskej.

Po powėšći Belgradskeho „Wremenja“ je w połnócnej Albanskej wobronjeny sbėžk wudyrił, kotryž žo na to měri, nėtcźišće knježerstwo wotstronicź. Sbėžk je žo w katolskim špitalu Miriditow w Dukdonskej krajinje sapocźał. Jemu staj žo diwaj dalšej śpłahaj w połnócnej Albanskej pśichisankloj. Sbėžkarjo žu žandarmam w žwojim kraju bróńje šedrali a žwoje wojowańske mozy k cźahej na Tiranu sgromadźuja. Sbėžkarjo z druhimi śpłahami połnócnеje Albanskeje jednaju, so bychu jich sa wobdźělenje pśichi sbėžku dobyli. Wobronjeny sbėžk je žo hižo dałoko rosćėrił a nėtcźišchemu albanskemu knježerstwu je strachom hroźy.

Zbėžk na Javje.

Kaž žo z Batawie, hlownego města na kupje Javje powź, sbėžkarjo, kotśi měr w Bantamje cźahaju, k połodnju zofaju. Wojazy žu njedźelu někotre mjeńšche cźrjódy dobahnuli, ćtjoch kommunistow morili a wjele z nich sajeli. Wobstukjenje žo do ... stawa.

W Surakarta je nėhdźe 30 kommunistow tėžu tajneho polizišta napadko a polizišta morito. 24. nadpadnikow žu sajeli, z tym je liczba sajatych w Surakarta na 200 strošta.

Po jendźelskej powėšći je žo na wschelakich nėtmach Javy nėhdźe 2000 wozołowo sajako. Wjazy dyli 100 kommunistow žu na kupu Nowu Guineu pśichwjesli.

*

Hollandska ma w hollandskej Indiskej wozebite kolonialne wójsko. Wono j dwoju divisijow wobsteji a 1200 offizérow a 35 000 podoffizérow a muzikantow liczi. Połdra teho po 10 400 muži žyłny žandarmerisći korps wudźerźuje. Divisiji stej dospołnje z nowocźasnej artillerju a lětarjemi wuhotowanej. Wobmyślonne pak je, so jenoź offizérsći a žandarmerisći korps skoro je žanych Hollandźanow abo Europjanow wobsteji, njes tym so žu schtyrjo pjeźiny podoffizérow a muzikantow j domorodneho wobydlerstwa wsate.

W hollandskej Indiskej žu hižo někotre revoluzije byle. W lěcźe 1849 njemėry w tak njenowanym Bantamskim kraju na wjeczornej Javje wudyrichu, kotrež žo z expedizeju pod wjednistwom hollandskeho generala Brauwsa połoćicźichu. W lěcźe 1888 k nowym njemėram dóńdźe. Se pśicźiźinu bź schpatne sozialne połoženje domorodneho wobhdźerstwa a jeho njespokojnosć z hollandskim knježerstwom. Tale njespokojnosć je w lětach pśedy źwótroweje wójny wozbetiły ras z podrywaćiskim dźělom bolschewiskich agentow dostała. Bolschewiskstwo widźi w schpatnym sozialnym położenju domorodneho wobhdźerstwa pśichetudźeneho kraja pśichódny rolu sa rosćėrjenje kommunistiskeje wucźby.

Zjednoćene staty pśeciwo Mexiku.

Londonska „Morning Post“ z Washingtona powź: Krute wustupowanje Sjednoćenych statow na pśecźo Mexiku ma žo z tym wuložiś, so **Washingtonske knježerstwo nėtcźiśe mexikanske knježerstwo jako wohrożenje amerikanskeje twjerdźiny (kontinenta) a wožeże měrą hrjebźneje Ameriki** wohladuje. W amerikanskim knježerstwje praja, so je mexikanski president Calles w źiwdźe

holschewikow a žu pschešwědčenj, so maja ho jich wliwej nješměrny w Nikaraguu pschipiwačej, a so ſ nich žwobodnemu wobkhadej na Panamaſkim kanalu ſtrach hroſy. Amerikanſke knjeſerſtwo ma žylne mozy wójnſkeho łódźiwa we bliſkoſći a by, hdy by trjeba było, mohło wjace namóſtkich wojakow na kraj wudźělać, a k wěrje njepodobne njeje, so by mohło žo to ſtacź.

Napſchećžo tomu „Times“ ſ Washingtona powěda, so ſajim, kotryž Sjednoćene ſtaty za ſrjedźinu Ameriku pokaſuja, mexikanſkim ſakonjam płaći, po kotrychž amerikanſcy ſtraženjo njeſmědža w Mexiku leżownoſcže kupowacź a tamniſche petrolejowe žórło wutwužiś.

Amerikanſke wójnſke łódźiwo w Nikaragui ſakroći.

Po powěſći ſ Nikaraguy je tam jedyn amerikanſki ſanićar torpedowych cźołnow ſapſchimnył. Se ſakroćenjom amerikanſkeho wójnſkeho łódźiwa je ſo mohło poſtajenju liberalneho knjeſerſtwa ſadźiwacź. Stejiſchćeho preſidenta Diaza, wjednika konſerwatiwnych, ſda ſo ſawěſćene być.

Ze Serbow.

Budyſowiſca.

Wutora, 23. nazymnika.

Klimanta L., bamža.

† 1585 tachant Jan Leisentritt (Ćichoſlap) we Budyšinje. — Narodźiwſi ſo 18. haprleje 1520 we Wołomucu powoła ſo 1562 jako administrator Budyſſkeho tachantſtwa. — Je ſo jara wo duchowne pozběhowanje swojich wosadnych ſtaral, křěcźeńſke knižki, spěwarſke, modleńſke a wjele druhich ſpiſow wudał. — Zawěſće je ſo tež wo to ſtaral, zo by ſo Serbam tež we jich rěči křeſćijanſke rozwuczowanje a natwarjenje podało, dokelž kruće za prawa maćerneje rěče w Božich ſłužbach a w ſunach wuſtupowaše. — Dyrbjało ſo raz přepytać, kajſki wuſpěch su jeho łacanſke ſpiſy, kiž je tohodła za jemu poddanych duchownych ſpiſał, měłe.

Přiſłowo: Zbožo ma wjerćate nohi.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 728, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +15. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuhladny na wobſtajne wjedro. — Schkleńza ſtuwa ſaño na rjane. Wjedrańſke prajа, ſo ryſiny nad wječorneju Europu ſo roſcźahuja. Wyſchina leži dale nad ranſcheju Europu. Po ſdaću je wyſchina nad połnoźnej Europu ſo ſchěrnyła. Najſtarſze ſmějeny něźo hěle hymniſche wjedro. Jutſe ſrjedu njeſwotſtanje žadyn doma. Sćerbja wutworja w „Krónje“ w Budyſchinje ſaño ſwój wulki koncert, žiwe ſnamjo, ſo ſu žiwi a jo chcźeja žiwi woſtacź. Njeſwotſtanje też ty je ſwojej ſwójbu doma. Puczíki budźa ſuche, wjedro najpſchihódniſche. Mějacź je ſłubił, kóždeho ſ ſaſnej ſatarnicźku domoj pſchewodźeć. Sćónczko ſchadźa 7,39 hodź. a khowa ſo 3,54 hodź. a měſacź ſchadźa wječor 8,21 hodź. a k'owa ſo popołdnja 11,59 hodź.

— **Kedźbu! Wažne za wulki ſerbſki koncert.** Budyſſke zarjadnistwo ſtatnych jězdźałow chce na koncertnym dnju w nocy hiſće jenomu autoomnibuſej z Budyšina **hač do Pančic** jěć dać. Wón budźe na wšěch ſtacijach po potrěbnoſci zaſtawać. Stóž chce jón wužić, dyrbjał pak hižo z pſchipołdnišim ſtatnym autom do Budyšina jěć. Popołdniše je połne. Wšitcy, kotřiž ſu za to zapiſani, dyrbja z tym jěć. Činće jedyn druheho na to kedźbneho. Naprašowanja z Njebjelčic, z Miłoćic, z Wudworja, ze Swinarnje, z Khróſćic, z Nuknic atd. móža ſo potajkim na ſpomnjene waſnje přewjeſć.

— **Naſchich cźeſcźenych cźitarjow** na bźenjuſchi na wěſchk kſiſera Rinnella w Budyſchinje na Kamjentnej haſy pſchi hotelu „Krónje“ wothebje leb'ſlowych cźinimy. Wón naš ſtajnje ſ nawěſchkami podpiera, tak njech naſchi Sserbjo też, hdyž pſchi ſkładnoſći jutſiſcheho konzerta kſiſera trjebaja, na njeho njeſapomnja.

— **Wažne ſa wopytowarjow ſerbſkeho konzerta.** Kaž ſo nam ſe ſtrony ſarjadnistwa ſ wěſtoſcu ſdźěli, pojedźe wjecźor po konzerce autowe omnibuhy ſ Budyſchina do Panečic, Radworja, Njeſwačidła a też do Bukeč. Tak maja wopytowarjo konzerta ſ naſchich ſerbſkich wſow bobru ſkładnoſć k domoſćěhe.

— **Margarina ſa dźěłonjeměrjerjow** wudawa ſo pjatk 26. nov. na ſćěhowažnych měſtnach: Pola pſchekupza Joſefa Mući na Zhołmſkej haſy 11, Jurja Nitſcha na Bohatej haſy 8 a Franja Wóſſla pſchi Mjaſowych jědłach 1.

— **Swój ſtoty kwaſ** žiwjeceſchtaj pónđelu Mikkawſki Bjedrich a jeho manđelſka Marja rodź. Mlynkez, wobdataj ſe ſwojimi dźěćimi a pſcherjeſkemi a dobrej cźeľnej a duchownej cźeſćiwoſći. K. ſcholaſtikus Hejduſchka jubilarow w zyrkwi Lubeje Knjenje, hdyž je k. Bjedrich 23 lět ſe ſwónkom był a hołle pſched krótkim tole ſaſtojnſtwo ſwojemu žiwej pſchepodał, žwjatoczńje pożohnowa. Na zyrkwinu a też na žwójbnu žwjatoczńoſć na „nowej“ ſerbſkej farje bě ſo wjele cźeſćejorjow jubilarow leſchło. Wjele crimych a pišnych ſbożopſchejow bě doſchło, też wot biſkopſkeho ordinariata a wot knježny priorki Michaele ſe klóſchtra pola Tiſchnowiz, jeju dźowki. Bjedrichez jubilarej lěſchtaj cźaſ žiwjenja też dobraj ſerbſkaj ſtarſchej a pilnaj cźitarjerj „Sserbſkich Nowin“. Pſchejemy jimaj dalſchi ſbożowny puć manđelſkeho žiwjenja.

— **Komora ſa wopatne ſawěrjenje** je dohotowy pſchiſtajk we wotkſłenju ſa twarjenja wot 22. nowembra na 70 prozentow kniſka.

— **Pokſkroma** je ſajſchła mjez ſkotom ratarja Hendricha Haſchki w Małych Radměrjach.

Jutře srj[illegible]

24. novembra wječor ½8 hodź. wotmje ſo derje přihotowany a dawno připowědźeny wulki ſerbſki koncert

„Pod zelenej lipu“

z nowymi spěwami měšanych a muſkich khorow, ſolospěwami a z nowymi ſerbſkimi narodnymi rejemi. Na tutón koncert wočakuje Zwjazk ſerbſkich ſpěwnych towaſtwow cyły ſerbſki lud

w „Krónje“.

S **Kſchiwoje Borſchcźe.** Kaž hižo wječera wiſpachmy, wotpali ſo tu w nozy k njedźeli wokoło ¼1 hodźin ſtomjana fajma kubleca Budarja. Nětčko ludźi ſo na měſtno wonja bliſko dróži Nowych Boranez ſeńdże. S wohnjowym ſwětłom ſo wokolnoſć ſwětłenu dnjej runoſche. Wohnjowe wobory, kiž běchu po puczu, mózachu ſo ſaño wróćicź, dokelž bliſke twarjenja wohrožene njeběchu. Wobhladźer na ſawěſćene. Woheń je wěcźe jedyn ſ njedocźinkow ſakoźiſ, tiž maja nad tym ſwoje wjeſele a ludźi rad traſcha.

S **Rachlowa.** Njedźelu dopoumjerja na ſemſkim [illegible] też pola naš na doſtojne waſchnje ſwjeceſche. Po ½2 hodź. ſhromadźichu ſo wjeſelnjenjo a dobru wohnjowu wobora ſe ſwojej kapału pſched pomnikom padujenych wojakow ſ wójny 1914—18. Pod wjedźenjom knjeza wučerja Schězy ſpěwaſche gmejna nkotre ne thérniſche, kotrymž wopomnjeniſka wěź knjeza wučerja Schězy ſcźehowaſche. Woborny hejtman, knjez Gustav Klip, w njeńje wohnjowoje wobory wěnz pſched pomnikom położi.

S **Zirzenja.** W nozy k njedźeli ſu ſo do tukomnoſe póſty padniſchi dobyli. Na ſkoje pak ſamych ſamtiſch njeje ani hódnoſtnych pożyłkow a liſtowych ſmankow nadeſchli a kradnyli njeſu. Na běleńi ſu kolik ſa ſchaſowy powjaz wutorhnyli a ſ nim krutu ſelezinu wotnowu lěſnju roſtołkali. Schtóž je ſ tych wěcźo bliźiše ſhonicź mohł, njech jo pózce abo ſandarmej wojſewi.

S **Hodlija.** So měſtna k ſwjedźenju w naſchej wulkej zyrkwi njedoſtajachu, ſta ſo dotal jenoż pſchi zyle wożebitych podawkach, kaž na pſchikład pſchi 8:0-letnym jubileju naſcheje zyrkwje, kiž ſo lětſa kermuſchu ſwjeceſche. Njedźelu ſentrelnych bě ſtóžka kemſchenjow na prěnich (němſkich) kemſchach też tak wulka, ſo dyrbjachu nanoſy ſtejo hnujazym ſpěwam zyrkwinſkeho khóra a předowanju knjeza fararia Wjeſarja pošłuchacź.

S **Wudworja.** Wotrjeſny wobſtarankli ſwjaſk, wotdźělenje ſa wobſtaranje wojakow, ſměje pjatk 26. nov. 1926 dop. wot 9 hacź 12 hodźin w Wilkez „Herbſkej gruchcźe“ we Wudworju rěčny dźeń, na kotrymž ſo ſaſtaranſke a wobſtarankle należnoſcźe tyaduja a ſo namjetu a próſtwy pſchijimuja. Potrěbni dokumenty pſchipomožnych rentow a veteranow ſ prjedawſchich wójnow móža ſo tež tam ſamołwicź.

Z **Kulowa.** Zo by ſo zwěſćiło, kelko ma kóždy přimjezowacy wobſedźeŕ za zběhanje přěrowow zapłaćiś, pola nas přěrowy dale rozměrjuja. Dźenſa wutoru měrjachu přěrowy w Srjedźnim haju a pſchi puću do Noweje Wsy. Jutře ſrjedu chcedźa Hózkowſki, Kočinſki a Salowſki namjezny přěrow wuměrić.

S **Marijenje Hwězdy.** Na Budyſchſko—Kamjeńſkej ſtatnej dróży ſta ſo ſobotu wjecźor wokoło 6 hodź. njeſboże ſ cźežkim autom. S kamjenjemi nakładźeny auto jeneje Kamjeńſkeje firmy bě ſ pſchipowěſchćakom ſa hromadu kamjenjow, kotraž pſchi dróhowym botu leżeſche, wihnyło wotſtał. Pſchipowěſchćak powróći ſo prěki pſches dróhu a kamjenje ſo po dróhy roſmjetachu. Sſobuſtejacy ſo njeſboży ſpěchnje wóz ſaño ſtajicź a kamjenje na njom ſmjetacź dachu, a ſa krótki cźaſ bě wobkhódny ſadźěłk ſaño wotſtronjeny. Ludźo njeſu do ſchkody pſchiſchli. Też na wozu njeje wulka ſchkoda nastała.

Z **Pančic.** Rjane nazymne wjedro hoji twarſkemu rjemjeſłu. A tak widźimy ſo wſudźe hibać, zo by ſo njedoſtatkej wobydlenjow po času wotpomhało. W tu khwilu žanoho měſta ſcźežka bywa, hdźež ſo njeby twarilo. Też na wſach ſo pilnje twari. Tak ſtej tu nowej khěži nastałej. Jena ſteji na tak mjenowanym „Ladku“ (wot ſłowa lada, wot lěſa wuprózdnjene měſtno) při puću do Jawory a je hižo přikryta. Słuſa nutřkownemu (klóſtrſkemu) młynkej k. Panicy a budźe tu wobſěrnych rumnoſcow znajmjeńſa za dwě ſwójbje. Druhi twar pozběhuje ſo zady wjeſneho hoſcźenca a ſłuſa k. drej. Racheli, kiž je ſej tuſkulum ſtajił, zo by ſwój wjecźor žiwjeński mohł tu přeżiwić. Steji na lěwym brjozy Klóſtrſkeje wody. Wobaj twaraj ſtej w hrubym hotowej a budźetej drje přez zymu ſtać, zo byſtej doſkhnyłej. Trěbne plany a twar tuteju domſkeju je k. architekt Cyž-Khróſćanſki wuwjedł. Kóždy khwali ſej jara přihódne zarjadowanje rumnoſcow.

S **Běrjnu pola Kamjenza.** W nozy k njedźeli w hoſcźeńcu k „Němſkemu khěžorej“ paduſchi pobuchu a mnoho jěſtnych towarow, też kołbaſki a butru ſobukaſachu. Sa pabuchami hiſchcźe ſlěda nimajn.

S **Wojerez.** Na ſwinjace wiki ſaſtajenu ſobotu běchu 280 proſtatow a 5 běhakow pſchimjeli. Sa proſtata žadachu ſtejbi 14—26 hr., ſa běhaki pak 50—75 hr. Wiki derje dźěchu.

Stazi'e.

Wukrajinſke powědańcźko.

Pokracźowanje.

Nchto dował njeběł hiſcźeże ſo ſłónczkił, ale jeho cźeſnjeſche ſaño wróćo k jeho konjom. Hdźe dyrbjeſche ſo wón wobroćiś? Jadyn domeźł, jana łubka na njeho njeczałakaſche. Tola chyżſche-li wón wotpoczowanjićeho ſwojich brunakow hiſcźeże doſpěcź, dyrbjeſche wón wulke kroczele ſadźeć. Bě wſchak hižo cźma, hdyž k hórſkej ſnežinje dozpě, na kotruž ſo konje k nóznemu wotpoczinku do hromady honjachu; ſo bychu jich hromadu dźerżeli, też pſchećžiwo nóznej ſkłóbnoſći a pſchećžiwo rubježnej ſwěrinje ſchkitali, ſapalowachu žebi ſtražny woheń. Jeho žwětleſchka rejowachu nad ſkupinami ſtojazych a leżazych koni, kotreż mudrje wobdźachu cźopłotu wužicź a tola ſaño palazym ſchćrjam ſo wuhibacź. Tak cźicho tu bě, ſo nóżeſche ſo kuſkot halinow w blabolatych kłonjenjach ſłyſchećź a tu a tam tupot a ſmorkot koni. Cźikoſch, ſmjerćź mudźy pachołk, leżeſche pſchi wohnju na ſwojim wotmjanem pſchikrywje, ſo by ſtrażował, ale cźerwjena žahła wołžwětłowałych wobliczo ſpjazeho.

Mjelcźo dźeſche Danilo nimo njeho, ſ cźichim žłowoſnt ſměrnjo pře, kotreż jeho ſ wjeſelom pósnaſchći radoſinje na njeho ſaſkakowachu, na tamnu ſtronu wohnja do cźemnoty, hdyž bě ſo jeho łubowany kóń na ſchkitanem měſnje lehnył. Na jeho ſawokanje kóń wulkeži a pſchihna ſo ! njemu — žiwa hytoſcź, kotraž běſche jeho. Tu žnadź ſo dźiwje myſłe roſcerjeŕa. Na kamjenſku ſo wón potyhdy a wudźeraſche do nohy; konje a pšy běchu ſo wſche dawno ſaño k měrej podałe, jenoż nózny wětr zychtowaſche w lěſu, kiž kaž cźorny ſawěſchć łucźinu wobſamknu, a tam horjeka na łeźnem njebju kruża ko khodźaze hwězdy. Nas dźeſche Cźikoſch zyle bliſko nimo, ſo by pſchikoźił. Wón Danila njewidźeſche, kiž bě ſo ke ſkale pſchiſłonił, a ſaño lehny ſo ſpaź. Kaž ſcherjena rejowachu hwězleſchka a ſcźiny praſkateho wohnja po łucźinje.

Bě to ſebanje błabolazeho ptomjenja? Njebibaſche ſo cźłowjeſka poſtawa ſ cźemnoty bliže? Jona, tak ſo to bycź ſda — niż we wulkeſ žwětłej draſce wjeſnych žónſtich, w dołſim wodźewje, mějo hłowu ſ cźeſnym rubiſchkom ſababjenu. Bě to Bila, lěſna ſonina? Mjelcźo pſchibliżowaſche ſo jewjenje k wohnjeſchću, tam, hdźež mały Cźikoſch dremaſche, a natkoni ſo nad ſpjazym. Danilo poſtoczi a pſchińnył bliže, ſo by towaŕſchej k pomocy był, hdy by jemu nekajſe njeſboże hroſyło. Alе nucźe ſruna ſo poſtawa ſaño, jako by njenamakała to, ſchtóž pyta, a rozbladowaſe ſo. Dokelž Danila wuhlada, ſłi nětko bliſko k wohnju ſtojeſche, ſomy wot ſpjazeho a pſchińdźe khwataſy k njemu.

„Danilo“, rjekny ſ hłoſom, kiž dobywaſche ſo dźiwnje do jeho wutrobы. „Cźeże ja pytam.“

Wón wotſpi. „Schtó dha ty žy? Chze naš lěſna ſonina ſa kłasnja mécź? S wotkal ty naš ſnajeſch?“

Jona bě błiſko k wohnjej ſtupika a rubiſchko wróceſcźahnyła, wón widźeſche ryży ſtarſcheje ſony.

„Schtó ja žym? S wotkel cźe ſnaju?“ Wona ſcźeże jeho wot wohnja wróćo k wohnju, do cźemnoty. „Twoja maćź ja žym“, ſaſłyſcha wón ſcheptaze žłowa.

„Maćź, ty ſy žiwa?“ Wón pſchińnył jeje ruku, ſo by ju ſaño puſcheźił. „Cźehodła ſy wot naš wotcźeſchła?“

„Ja njeżyym ſchła. — Mje ſu uncźili hicź.“

„Schtó je cźe muczieź ſamohł?“

„Tajni ſudniſy — —“

Danilo ſo ſtróži, — tajni ſudniſy — cźaſto bě wo jich mozy ſłyſchał, haczeunjeź běchu jich wukudźenja porédke w nowiſchim cźaſu. Hiſcźeże doſeź wjele ſo powědaſche wo njewidźonnem ludowem ſudźenju, kiž bě ſo ſ cźłowjeſkowſkeho, hdźež porjad a prawowanje w horach cźaſto prawje njeſkutkowaſche, abo njeſprawne wukudźenja ſo wuprazdnowachu.

„Schtó bě ſ twojim njeſkutkom?“ woprascha ſo wón ſa khwilu. Wona hnydom njewotmołwi. „Riż to by było“, rjekny wona ſo dlijo, „ſo ſym twojemu nanej žiworu ſamała. Woni ſu mili, hdźež horza, młoda kreń ſo ſabudźe a njeżyma na cźeſcź a žiwoty. Też njebě nicźo tajke, ſchtoż by khćorſkemu ſudźeſi pſchicźinu dało, pſcheczeźmo mi ſakroczicź.“ Wona poſaſta dale rěcźeź. — „Cźeſko ſym cźekpika. — Daj mi w tutej krótkej hodźinźy wo tom mjelcźeź!“

„Cźehodła ſy ko wukudźenju podwolika? Cźehodła ſy ko wot ſwojeho bźeſća wottorhnyła dała?“

„Schto ſamoźe jednotliwy pſchećžiwo tajnej ludowej radźe, kiž wuprajі ſo ſa wuhnanjtwo? Snajeſch-li ty teje mózy, kotraj wſchudźe ſaha, hdźež ludowy hydła. Ja ſłuchach ko wo lěſnej khěžy, ſo bych tebi bliſko był. Jenoż diwóji bě ſtróżo ſeſkhadźało a ko ſłuchowało, tu pſchińdźechu póſ ko rady k tym, kotrež mje hoſpodowachu.

„Wuſtorcźeże tu, kotraj je pod waſchu rjeſchu ko wukhowacź pſchińſchła, hewak ko ſe pónđże jej a wam!“ Ja dale do traja cźehnjech. Na kuble pſchińſchtajich ko ſa djowku. Sa tydźeń běchu mje wuhledźili.

„Nam je tebje jeł“, rjekny pſchećželeńa hoſpoſa, „ale my njeſmjemy tebje ſdźerżeź.“ — Tak buch dale a dale hujenа.

Kaž pſchemożena wot nawalowazych ſo dopomnjeżowe ſwoje ſo jónſka na ſkalne ſydadło.

„Whoha macźi!“

Sa khwilku wona dale dźeſche: „Ja njeżyym na puczu ſabinyła. Wulzy khwalena ſwoj. Trojza běſche miłoſćiwiſcha jako ſeniży ſudniſy. Wona mje ſakikowaſche. Tam na druhej ſtronje hranizow“ — wona pokaſa ke kwótemu rauju — „tam namakach ja ſkónczne wěſ.“ —

(Pokracźowanje ſeſnyje.)

S **Wojerez.** Dźękowe wobstejnosće su so sajo lětsa pobudźerschile, wosebje w posledniman dwěmaj njedźelomaj je wjele ludźi bźěko sjubiło. To pschidźe wot toho, so so njedźiwaju, hdyž so tak mało twari. Tež železnica je dźěl swojich cłažowych dźěłacerjow puschčiła. Liczba dźěłoćehmerjow je tohodla sajo wo 20 procentow postupiła. — Cłažnikar Hoffmann na Zyrkwinej bróh šnjesčesche swój 50letny wobkhodny jubilej. — Tudomny wocłesćeny swomołstwowy hamt je hižo pjeć nanow njemandźelskich dźěćzi, kotrež na dźěći dawaju nochzychu a wot kotrychž na druhe waschnje njenjesu dostaju njeběchu, do dźěłanskeho domu žadźicz dać. Njech je tole tóhodnu, kohož nastupa, ſ warnowanjom. W bliščim cłasu hischcze dalschich tajkich nanow do dźěłanskeho domu žadźa.

S **Hornjeho Hbjelika.** Pokutnu sriedu rano sahe hajnik Husek žyna kublerja P. ſ Hornjeho Hbjelika pschi lojenju dźiwiny pschećkapi. Tčelesny bróh jemu hnydom wotewja. P. je tydom ſamżneho njekhmanstwa dla khłostany.

S **Łaza.** Wojerowska Mšćechćanska haptyka je w naschej wšy pomoznu haptyku sakrsiło. S tym dopjelni so wulke pschecze wšow. Dotal dyrbjachu ludźo po kóžde lekarstwo do Nalez abo do Wojerez jěź. — Knjes Adrian Syruit (technike czyołoty) pschenaja swoju billu pschi torhoschczu na kasela dra. med. Nahna, ſo by do Wojerez cżahnył.

S **Cjorneho Khołmza.** Na tudomnym dwórnischczu lokomotiwa tworoweho cżaha cżišmy a fabrikła lokomotiwa do so strahytchcej. Sxażenje bě tak žylne, ſo so tepjeł ſ lokomotiwy tworoweho cżaha cżišmy a ſo na khołmze frani. Dwaj Żelesnizarja so njeschrnichu. Schkoda je khětro wulke. Wosebje je so zylu rjad tworowych wosow wobschkodźił. Pschicżina ſrożenja hischcze njeje wujasnjena.

S **Hóšmy.** Pschi hoitwje jedna dźiwa ſo schulskeho hólza Wosoło skeho ſkli, bž na polu dźěł we. Schrót trani hólza w mieswoczu a na tratrobru. Tčež je dże febi myślił, ſo ma nčajeho ſa sa pched hoba. S cranjeny je žyn thudeje wudowy, kotraž mějesche halle njedawno bla jenoho njeboża wulke wudowši.

S **Wjelzeje.** Tudomny wobydleř Tannebring mózesche ſandźenu wobrotu swój 30letny jubilej jako pschekupa ſwjerzičcz.

Pšched 30 letami bě wo wjesy Wjelzeji mało wibźecz. Wobrjedu hole ſiejachu nowe briketownje a napschećziwo ſtejesche Modellez hoſcenz, w kotrymž ſo Tannebring jako pschekupz ſaſyhli. Mnoho wotmenjenjow je w tymle dołhim cżažu naihonik a unoho ſastojnſtwow w zyrkwi, ſchuli a gmejnje je ſa 30 lět ſwojeho tudomneho pschebywanja ſastawał.

S **Radwanka.** Njedźelu rano w 1 hodź. wohnjowy alarm wobydlerjow ſe ſpanja wubudźi. Domjże, hródź a tólnja wudowy Kubiſchoweje ſtejesche w plomjenjach a ſo hacz na murje wotpali. Lohki wětr njeſesche kut do wsy. Mjes tym ſo nowa hródź w ſtrasche njebě, dyrbjesche wobora ſe ſkomu krtzej hrózni ratarjow Krawza a Kubaſcha pschecżiwo kłazym ſchkram ſchikłacz. Nałscha wjesna ſykawa możesche wohenj, kiž bě jenoż ſ dróhi wot réki Schepza dźělenu, ſama ſałecz. Kubiſchowa ma twarjenja ſawěſczene.

Jedaka a wudrěwarja w uniformje wěſtolnecje policije do khłódka sadźili.

Nětk, hdyž ſo dla wyſchelakich jenotlinych dopokazow tukanje bóle a bóle pobjelnjeſche, njeſmateho cżłowjeka, kiž je we Lužicy wjeſkate wudrěwanja ſkutčił tu ſtarej njewočakanu, ale w Cżeſkoſłowalſkej. Tohodla kriminalna policija a żandarmſtwo nulne pschihoty cżinjeſche, dokelž dyrbjachu i tym liczicz, ſo dyrbjeſche rubjeſnik w tudomnej wokolinje pschebywacz, dokelž wokkadnje we Lužicy ſe ſwojim wopytom „pocżeſcżowaſche“. Njepschetrawajzemu ſhromadnemu prózowanju wobeju policijow je ſo nětk radźiko, tohole pachoła doſahnjecz. Sandźenu pjatk mózachu jeho a jeho „kollegu“, kiž je ſa nowobjadnerjow ludźi ſwjetſcha „njewidomnje“ pomozny był, w Neugersdorfie ſajeczi, hdyž w jenom hoſcenzu pschebywaſchtaj.

Wopaczny Sčivo je murjeł Alexander Gurtner. kiž je ſo 27. nowembra 1896 w Litomérzicach (Leitmeritz) we Cżechach narodźił. Wón bjeſche ſo pjches ſwět pod mjenami Ernſt-Ellner, Franz Josef, Wölk, Günther a Müller i Cżeſkoſłowakowſkeje je wſchelakich cżinkow bła wupokazany a wſchelake mukrajne wuſchnoſcze jeho i koleſnim liſtom pytachu. Jeho „aſſiſtent“ pokhódza też ſ Cżeſkoſłowakſkeje, bydli w Kamnowkadze a je 24letny dźěłacżer Rudolf Rämiſch, kiž bě ſe ſwojim knjeſom ſchefom ſ wjeſcha na puczowanju. Tak ſtaj wobaj ſe ſwojim motorſkim kokom też Rudne hory wopytałoj a ſo tam na wjazy měſnach do twarjenjow łamałoj.

Wobaj njedźełachtaj na Zadnym pod bjeſkraschnaj. Jako jeju ſajachu, mějeſchtaj revolwry a unoho wótreje munizije. Wichelaki dopokazanſki material, kiž je Gurtner pschi ſwojich hótimnych hrach Sidowny ſaſtojnik jako wopaczny wuſmał, łaz kwitowanſke formulary, gummijowe typy (pjsmiki) atd. hiſchcze pola njeho namakachu. Ssamo wopaczne wuſy (Schnurrbart) mějeſche w aktowej toſchi pschi ſebi.

Stóſtnikow, kotrajž ſtaj dleſchi cżaſ tudomnu wokolinu do njemera ſtajiłoj, ſobotu popołdnju kriminalne wodźełenje w Habrachczźach, hdźež běchu jeju dowjeſli, fotografowaſche a do Budyſchina dowjeſe.

Njewjedra po cyłem ſwěcze.

Sněhowy mjeſacz w Amerizy.

S Newyorka ſo piſa: We krótkorańſchich ſtatach Połnocneje Ameriki, kotrež wokoło tamnišchich jězorow leża, łahadźeju wot tſjoch dnjow ſem ſałoſtne ſněhowe mjeſacze, kotrež ſu wjele ſchkody nacżinłe a ſebi tež hižo cżłowjeſke wopory ſadałe. Na Eriſkim jězoru rozrały ſo wulki parnik, ſ kotrehož wobhadki dweju matroſow wukhowacz njemóžachu. Na Stuperioriſkim jězoru je ſo pjeć łódźi ſhubiło a wołeji ſtrach, ſo ju ſo we twichoru powrócźiłe. Njedałoko Rocheſtera ſabudźi ſo ſ pjeć wołbowow wobſtejaca ſkwjdża we ſnježy a ſnjerzmy. We wjazy wjeſkach ju ſo tohornuja nětkotre wołbowy ſhubiłe, kotrež ſu po ſdacżu w okrance puez ſnyłke a tak ſmjerzcz namałake.

Cżaſ ſo powalił.

Dla ſadźawka, kotrež bě twichor na kolije cżišmył, bě rauſchi cżaſ ſ Beławy do Bregenza krótko pſched Unterbachom ſaſtacz dyrbjał. Tu hrabny jón hobrſki wichorowy ſtork a powali pjeć wołbowych wołow, mjes tym, ſo lokomotiwa na kolijach ſtejo woſta. Dwaj puczowazaj ſo pſchi tom franiſchtaj.

Wichory pjeſi franzowſkim brjoſy.

Sſylne twichory wohłuſchaju na morju jara hacza. Tak dyrbjeſche podmórſki czołm, kiž dźeſche ſo ſwojej diwiſiji na morju wonka pſchiſamknuc, ſaſo do Cherbourgſkeho pſchiſtawa wrócźicz. Sſoro wjché pałażerſke łódże ſ twilim ſapołdźenjom do pſchiſtawoju pſchijedu. We Sſrjedźnjem morju je ſo franzowſka łódź „Tranſlibanon“ na brjóh cżišmyła. W Port Sainte Marie je woda napłyny pſchedora a mękło powodźiła. Wjazy wobydlerjow je we ſwojich thežach dopołnje wotrěſnjenych.

Nałymſke njewjedra w Cżeſkoſłowakſkej.

S Moraweſkeje Oſtrawy ſo piſa: Wot tſjoch dnjow ſem łahadźeju tu hobrſke twichory, kotrež ſu wjele ſchkody nacżinile. Żelesniški wobkhad je na wjazy cżarach wohroženy. Telefony ſu pſchetorhnjene. W Mor. Oſtrawje padny 36 metrow wyſoka wéża, w kotrejž bě ſamčelinjena khłodźenſka pſchiprawa elektriſeje zentrale Witkowſkich podſopkow. Ludźo mózachu ſo hiſchcze w prawem cżaſu wutkhowacz.

K rozpominanju a k powučenju.

Zo by so naš wulki koncert zaso prawje derje poradźił a kóždy wopytowař na to swoje přišoł, doporučujemy sćěhowace dypki k přećelnemu wobkedźbowanju:

1. Wobleč sej dobru drastu a dźi do koncerta, jako by kemši šoł. Wumělstwo je tež swjata, pozběhowaca móc.

2. Přińdź tam z dypkom. Je-li to njemóžeš, přistup cyle cicho na swoje městno.

3. Přečitaj sej w měrju program a přihotuj so na přednoški; njewobroć listno do skónčenja spěwaneho čisła.

4. Njeworaj ze stólcom a njošmoraj z pódusemi; *zjokelkuj wótře.*

5. Njezabrawjej so srjedź přednoška njetrjebawši ze swojim susodom! Mjelčenje je tu woprawdźe přistojne a dostojne!

6. Twój rozsud wo přednoškach skhowaj w sebi hač po skónčenju programa a potom sudź mile a sprawnje!

7. Přikleskaj hakle po wuwjedźenju čisła, je-li to nuzne.

8. Njepřikiwaj swojim znatym na jewišću. Čń trjebaja koncentraciju. Postrowće so pozdźišo!

9. Njepij za koncert nič, njekuč też a njezapomń, sej čapku sčalnyć!

10. Dyrbiš ze žurle mjez přednoškami wunć, njezapomń, zo darje mjelčo začiniš!

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schrowa powješej wo njedrje ja jutiſchen ſrjedu: Bóle ſherjate njedro a thłódnjiſcho.

Cżaſ pola Colmara ſ kolijow ſajeł.

Njedałeko Oberbergheimſkeho dwórniſchcza pola Colmara w Elſaſu je cżaſ ſ kolijow ſajeł. Puczowazy ſo mori, dwaj dalſchej ſo cżežko ranjeſchtaj.

*

Puczowanje cżeſkoſłowakſkeho preſidenta Maſaryka do Egiptowſkeje je ſo na njewjeſty cżaſ wottorczało.

Awſtriſki arzywójwoda Albrecht je njedźelu do Roma pſchijeł, hdźež je jeho kral pſchijał. Powoda ſo, ſo arzywójwodowy wopyt ſpchedowſchém naimłódſchej dźowzy italſkeho krała Giovannje płaczi.

*

Rumuniſke nowiny ſu ſ Odeſy thonile, ſo je ſo tam mjes miniſtrom Cżicżerinom a Tewfikom paſchu ruſko-turkowiſki wojerſki ſwjaſt wobſamknuł.

Hospodarſki rozhlad.

Wujoru, 23. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,217	100 pólsk. marków	—
jendźelski punt	20,399	100 čěskosł. krónow	12,459
100 ſwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	14,24

Efekty.

Berlinſka burſa pschinjeſche wczera efektam ſeſłabjene kurſy. W běhu dnja ſo dale wotrjebjowachu. Napołlebk ſo trochu ſtruczowachu. Wójnika połjezonka ſtaji ſo na 7,87½ hr. ſa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Produktowe **wiki** też wczera mérne wostachu. Rožka bě žadna a ju tohodła po zentnarju drohſcho pschedawachu. Wowſ 10 pj. po zentnarju pschijadźi. Wczera płaczejſche zenthai

w Drježdźanach:

pschenizy 13,35—13,60 hr., rožki 11,85 hr. hacz 12,10 hr., jeczmjenja nałtunjeho 11,40 hacz 12,85 hr., nałymſkeho 10—10,90 hr. wowſa 9,50—9,80 hriwnow,

w Berlinje:

pschenizy 13,68—13,80 hr., rožki 11,30 hr. hacz 11,60 hr., jeczmjenja nałtunjeho hr. 11—12,50 hr., nałymſkeho 9,75—10,40 hr., wowſa 9,10—9,50 hriwnow,

w termijowym wikowanju:

ſa december: pschenizy 14,40 hr., rožki nał 12,05—12,07½ hr., wowſa 10,50 hr.,
ſa měrz: pschenizy 14,30—14,25 hr., rožki 12,22½—12,23½ hriwnow,
ſa meju: pschenizy 14,30—14,40 hr., rožki 12,30—12,33½ hr., wowſa 10,45 hacz 10,42½ hriwnow.

Na pschedań:

Jałoſza wyſokokuczelna w Njeſwaczidle 50.
Duby wſole žylne w Bržinje 27.
Kachle 2 żelejnej, klinjane k nahrypowanju, Kunnelt we w Budyſchinje, Kamjentna haża 17.
Proſata w Pěſkach 26 a w Nimſkich Paſitzach 17 a.
Kaichczik k khrańkanju ſa 10- hacz 14-lětne hólzy pschihodny (tak mjenowany „Märklin-Baukaſten“) je tuni a na pschedań na Karliſej dróſy 9 delka na prawo.

Sſo pytaja:

Halza do domu, mlokarnja w Radworju.
Stwinſka k 1. 1. 27, knježi dwór w Sſenſchezach pola Hodźija.

Zsudnizy na pschedźawowanje:

Hoſczeńz ſ rejwanſkej lubju w Terpe pola Hródka. Won ſłuſcha hoſczeńzarjej Wilhelmej Karaſej ſam. Leżownoſcz je dwě jutri wulka ſ dworom a ſahrodu. Wuſitkowa hódnota je 1200 hr. Pschedźawanjeż budźi jón pónđźelu 6. dez. 1926, dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje w Hródku ſtwa 16.

Drjewowa awkcija:

ſchtwórtk, 2. dezembra, dop. wot 9 hodź. w Garbercz hoſcenzu w Połpjczach:

28 twjerdych metrow kłójnowych ſdonkow,
28 twjerdych metrow kłójnowych ſdonkow,
218 kłójnowych żerdźow,
14½ mtr. twjerdych a 165 mtr. kłójnowych ſchcżěpow,
13 mtr. twjerdych a 176½ mtr. kłójnowych klumpaczow, wyſche 2 mtr. dołhe.
Palne drjewo: 3½ mtr. kłójnowych ſchcżěpow, 11 mtr. twjerdych klumpaczow, 176½ metra kłójnowych klumpaczow, 44 kuluchowe a 66 mtr. kałojowych kuluchow.

Sſudnizy na pschedźawowanje

ſchtwórtk 25. nowembra 1926 w Budyſchinje, dop. w 10 hodź.: dźěła holczazych, mużazych a żonjazych ſtupnjow, ſedło na motorſke koło, drastnej kamoraj, 4 ſtoły ſ ruczkym ſejzeradłom, 4 błida, 2 lehańſkej ſoſi, 4 mjeſke ſtoły, koberz (Teppich), 3 bjúſety, 4 pſtyane błida, 2 wuczahowańſkej błidźe, kredenzu, żonjaze koło, 15 mčchow rżanej muki, muzaze koło, kontrolna pokładnja, 4 nowe ſchijaze maſchiny, ſedłaſke ſchijaza maſchina, dźełańſki kamor, hoitwińſki wóſ, kuczowy wóſ, 14 běrnjazych korbikow, 43 krumjazych pranzow, 5 metrow dołhu deſkowanu budu, 8000 tjeſchnych zyhelow, 3 wały běłeje ſcżěſczerſkeje papjery, 7 walow kartonowej papjery, ſchewika maſchina, 5 wſchelakich joſow, 3 łodowe kamory, 1 bowła ſ 12 ſchkleńzami, puntſchowa bowła, 6 ſchkleńzow, 11 takerjow, wſchelake ſektowe a winowe ſchkleńzy, 2200 zigarelow, 2 knétkowej ſtejałaj, ſtoł pſched pſtyane błido, błidowa lampa, knihowej kamoraj, 7 wołtjownych wobrazow, automobil, kamaſka pokładnja, vertiko, ſtejazej ſchyhelaj, 6 ſtołow, ſtejazy cżaſnik, błidko ſa kuczerjow, 3 mčdźi ſyreho koſeja, mčch pſcheciwneje muki, zigary, mjehka ławka, cżaſnik na ſamin, 4 elektr. kachle, fotografowej aparataj, radioaparat;

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kaſarnach, twarjenje 1 marmorowe płaty, ſnihowy kamor, kłubowy ſtoł, mjina toiſeta, koberz (Teppich), dwójne łożo, myjeſke błidko, 70 metrow ſlanca, 3 wały tkaninow, 2 klawěraj;

ſrjedu, 24. nowembra 1926:

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hoſcenzu „K ſłotemu ławi“ ſofa ſ wobſtawkom, pſtyane błido.

dopokładnja w 10 hodź. na ſamtnym měſtnje ſelterowu wodu dźełaza maſchina,

w Hornim Wujeſdże w Nagez hoſcenzu pop. w 3 hodź. gramofon ſ 6 płatami.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3,11 hodź.: Pschi **ſnadnym wobroczu wczerawſche płaczišny. Tendenza: njewuwita.**

Dop. 3,12 hodź.: Zito je ſadne a łupuja je ſa wczerawſche płaczišny.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaczizna po złotej hriwnje.

	21. 11	20. 11.
Pšenica	273-276	273-276
rožka	226-232	225-237
nal. jačmeń	220-250	220-260
nazymſk. jačmeń	195-208	195 208
wows	182-190	184-192
kukurica	195-200	196-201
pšenč. muka	36-38,75	36-38,75
rżana muka	33-34,50	33-34,50
pš. wotruby	12 25	12,25
rżane „	12,25	12,00
raps		
lane ſymjo	—	—
hróch	34-35,00	34-36,00
pjeluški	20-22,00	20-22,00

	21. 11.	20. 11.
buny	21-22,00	21-22 00
woka	24-25,00	23-25,00
módre lupiny	14-15.00	14-14,50
žołte lupiny	15-15.50	—
zeradella	—	16-16,40
raps, wosušk.	16,2)	20-21,0)
tany wosušk.	20-20,80	20-21,00
poch. melasa	—	—
běrnj. kruški	25-25,50	25 25,50
syno, 50 kg	3,10-3,80	3,40-3,20
rżana ſloma	1,15-1,50	1,05-1,40
pšenična „	1,00-1,30	0,95-1,20
wowſana „	0,90-1,20	0,70-1,00
jačna „	0,85-1,30	0,65-1,06

Drježdźanska burza.

Pšenica	267-272	běrnjace kruški	27,50-28,00
rožka	237-242	pšenč. wotruby	11,80-12,50
nałětni jačmeń	228-257	rżane wotruby	12,80-14,30
nazymsk. jačmeń	200-218	pšenična muka	49,00-51,00
wows	190-196	rżana muka	37,50-39,50
čeſwjeny dźeſel	240-260	woka	32,00-34,00
raps	305-315	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Maiz)	200-205	hróch	35,50-36,00
ſuche truhańcki	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

* **Kachše na dróhach.** Na dróhach a wobežbje psched kosejownjemi w Parišu postaja so často wotewrjene kachše, kotrež telko cžoptoty dawaju, so móža hosco też w symje wonka psched kosejownjemi hdžeca. Symna we Parišu wšo njeje tak kruta kaž pola naš.

* **Najrjeńšcha holza w Jendželskej.** Njedawno je so w Albertowej hali w Londonje miš Pezzy Lamont źiwjatočenje za najrjeńšu holzu na britiskich kupach wutwokała. S tym su so stónčile za hlowne město Jendželskeje tydženje, kotrež njeje jenož wobydlerstwu, ale wobežbje też žudnikam, kotrjž dyrbjachu najrjeńšu wupytać, wulke hlowy łamanje cžinile. Běšche so tola wjazy tyhaj kandidatkow samolwiło, z kotrychž so 400 do wužišeje wólby staji. Mójenny žebi pschedstajicz, kajke je to dźeło było, tu najrjeńšu z nich wupytać; pschetož kóžda z nich je chyzła ta najrjeńša być a kóža je žebi też myślika, so to wopraudže je. Miš Lamont, kotraž je schottiskeje žiwótby potpadża, je 21 lět stara. Ma brune włosy a nima — kajki džiw — bubikłowu. Teje wobličzo dyrbi, kaž šaborjeni dopisowarjo dokhwalicz njemóża, njewutprajuje štóhke być. W bliżšim cžasu pojedže miš Lamont do Ameriki, hdźež budže so sašo je tjoch kandidatkow, Americzanki, Jendželscanki a Francowzowki najrjeńšcha wupytać. Hacz by so też nam lubiła, hdy bychmy ju wuhladali. Schtó wé!

* **Polk palczíkow.** W nowembru lěta 1692 zakaži so pod knježerstwom franzowskeho krala Ludwiga XIV. polk Auvergnois. Sa prěnjeho wyschka pomjenowa so knjes še Vaussieux. Tutón polk, kotryž mějesche schéru uniformu a tři khorhoje, stojesche w Antibesu a Monaku w garnisonje. Sta so, so knjes z Vaussieux nahle zemrě a jeho młódschi bratr, kotryž bě so hacz dotal wědomosczam wěnował, so wo wupróšnjenje městno pola krala samolwjesche. Jeho próstwa so wušłyscha. Lědom běsche do Antibesa pschischoł, poruczi, so ma polk so jetupacz, so by mohł appell nad nim dźerzeć. Tola hdyž offizérojo nowcho wyschka, kotryž běsche lědom schtyri stopy wulki, wohladachu, njemóžachu so šmjeczа hdźerzeć, a tak leschowachu tej wojazy jich pschikładej. Wyschk wobroczi so na offizérow prajo: „Moji knježa, njemóžu moju postawu powjetschicz; hdyž pak ras do bitwy pschińdźemy, budże wam cžim lepje możno, njepschecželow pyches moju hlowu widzeć.“ — Hdyž knjes z Vaussieux do Versailla na kralowski hród pschińdże, jeho też tam wušmějechachu. Tola duellaj, w kotrymajž dobyczeŕ wosta, dožahaschtaj, so wušmějechenja na kralowskim hrodže wotmjelknychu. Nimo toho dobry žebi też je swojej symnokrejnosczu pschikhilnosczi krala. Często prajesche knjes z Vaussieux: „Mali ludźo ju wusłojni a ja dyzu to popokasacz.“ Tohodla wupyta žebi podwyschkow, kotrejž běchu runje tak wulke kaž wón a poruczi jim, so njebychu žaneho cžłowjeka do polka najimali, kotryž by wjetschi hacz schtyri stopy był. — Sa někotre lěta wudyri wójna mjes franzowskim kralom a hollandskim bohatom. Knjes z Vaussieux mójeschе někto kralej swój spodźiwny polk pschedstajicz. Buhonarjo běchu palczíki, a grenadérojo njeběchu wjetschi hacz 4 stopy. Wyschk bě wulki dźel swojeho samołenja wuprował, so by offizérow, kotrychž bě, hdyž polk pschewsa, naschoł, z pygmějami narunał. Jako kral, prjedy hacz do bitwy dźesche, swoje wójsko pschehladowasche, prajesche knjejej z Vaussieux: „Widźu, so chcesče słowo dźerzeć a dopokasacz, so mali ludźo też něschto dokonjenju; budźeče so z Waschimi ludźimi tamle w lěsu sthowacz a jenoż na mój pschikas z njeho wupad scžinicz.“ — Knjes z Vaussieux poslúchaschе a jako so potom na pschikas se swojimi palczíkami se lěsa wuwali a so dohlada, so jenoż njepschecželsty jeźdni dobyczu franzowskeho wójska sadźěwaju, pschiwacži so spody hollandskich koni se swojimi ludźimi, kotříž njetrjebachu so ani sthilicz, hdyž dźensku konjam wot spodu do brjucha kakacz. Smužitosczi polka palczíkow je tehdy k dobyczu wjele dopomhała.

* **Herbowka wjazy milijonow jako fabrikska dźěłaczerka.** „Młoda holza njeźmě žiwój cžas z rejwanjom a njetrjebawschim rozbudźenjom pschecžinicz“, je 18-lětna miš Ellinora Dorrenze prajiła, jako Newyorkskeju žórnalistcu k njej pschińdźechu, so bychu so ju wuprascheli. Młoda knjejna bě so mjenujcy rozbudźiła, wjesela a pschijomnosczom towarschnosczinstwo žiwjenja so wotrjez, schtož bě wěsto w Newyorku wulki facžischki cžinjło, cžim bóle, dokelž miš Ellinora njeje žana prěnja łepscha a dokelž njeje k tajkej krotkej narjenu była. Miš Dorrenz je wjemjacy dźowka „polikowskeho krala“, kotryž wulke konserwowe fabriki wobžedži, a tohodla pschichodny herba zastorenja, kotrež so po kedźbliwem wobličzenju na 100 miljonow dollarow staji. Je pychaschkemu žiwjenju boženje prajika a je jako jednora dźěłaczerka do fabriki žiwjeho nana sastupiła. A dokelž bě so to zyle cžicho stało, tak so nichtó njewědźeschе, hdže je wjeskoła knjejna nadobo wostała, hladajcu jeje pschecželsko sa njej a namakachu ju sa něschto dnjow w fabriży pschi bělenju tomatow. Sensazija tu bě! „Nimam žanych bratrow, kotříž bychu mohli nanowe dźěło dale wjesecz,“ prajesche miš Ellinora žórnalistam. „Tak dyrbju ja to cžinicz. A cžu to dokładnje cžinicz, so mi njeby posłúschno nichtó něschto porokowacz mohł. Wěrcže mi, dźěło tu njeje bałoko tak wostudne, kaž w towarschnostwje w kosejownjach a na balach. Papa Dorrenze je też wschón zhožowny, so ma tajku schwarnu holzu. Je pak postajił, so jeho dźowka w fabriży žane lěpschiny njedostawa. Sa prěnješe dostanje miš Ellinor 30 zentow hodźinsteje mzdy.

Swójbne powěsče.

Semrěli: Ernestina swud. Beherowa w Dobrušchi, khowanje žrjedu pop. w 1 hodź. — Johanna swud. Lehmannowa bywscha swud. Kreźanyna rodź. Hofcžec we Budyschinje, 63 l., khowanje žrjedu pop. ½2 hodź. wot žarowańskeho domu na Małej Bratrowskej haśy cžisło 4.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ nima dźensa spěwanje, za to pak přińdźće po móžnosći **wšitcy** srjedu popoldnju z dypkom ½5 hodź. do „Krony“ na hlownu pruhu. Sobustawy, kiž maja tam někajke dźěło, dyrbja ½7 hodź., swjedźeński wubjerk ¼7 hodź. zaso w „Krónje“ być. Městopředs.

Budyšin. Wot přich. tydženja zmeje Jednota Sokoł swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź., po tajkim nie wjacy štwórtk. Tón tydzeń zwučowanje wupadnje. Načolnik.

Malešecy. „Jedn. Sokoł“ zmeje njedźelu, 5. decbra, pop. ½3 hodź. generalnu zbromadźiznu pola Zenkec. Kóždy sobustaw dyrbi přitomny być. Nimjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pisomnje zapodać. Wječor je na sali wjesoła zabawa z rejemi. Starosta.

„Pod zelenej lipu“ mjenuje so naš nazymski wulki koncert **jutře srjedu, 24. nowembra,** w „Krónje“ w Budyšinje. Poskićenja budźeja cyle wosebite a wumělske! Hišće njeslyšane rjane nowe serbske spěwy budźemy wot wulkeho, něhdže 200 žónskich a mužskich spěwarjow sylneho khóra a wot wubjernych solistow słyšeć. — Wšelake stare serbske narodne reje su so wuknyłe a budźeja so na jewišću a w sali rejować. Wšo dalše hladajće w nawěstkach a na wsach přilěpnych plakatach. — Wšěch lubych Serbow cyłeje Hornjeje a Delnjeje Łužicy na tutón wulki a wosebity koncert přeprošuje swjedźeński wubjerk.

Porschcy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu 28. nov., wječor w 7 hodź. wulki Sokolski swjedźań z wučowanjom, spěwami, serbskimi rejemi a z małym dźiwadłom. — Wšitcy lubi Serbja a přećelo Sokolstwa so wutrobnje přeprošuja. Jednota.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“. Prošu, přińdźće wšitcy jutře na wulki serbski koncert w „Krónje“ w Budyšinje. Tam budźemy naše nowe serbske reje też na jewišću widźeć a pozdźišo sobu rejować. Šewčik.

Wulki koncert nastupajo: Kedžbu! — Poslednja zhromadna pruha je srjedu, 24. nov., popołdnju z dypkom ½5 hodź. w „Krónje“. Na njej maju so wšitcy wobdźělić. Njech so kóždy spěwać a kóžda spěwafka toho dźerži!

Hłowny dirigent.

Wulki koncert nastupajo! Kaž je so mi ze zarjadnistwa jězdźadłow w Budyšinje zdźěliło, pojědže jedyn wjetši awtomnibus srjedu w nocy do **Radworja a Njeswačidła,** druhi do **Bukec.** Tak budże přiležnosć k dompuću za wopytowarjow koncerta z tutych kónčin. Naš skazany awto wotjědże ¾3 hodź. z Pančic (při šuli), čtwórć hodźin prjedy z Wotrowa. J. Słodeńk.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Walter Rinnelt

wosobny friźer za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch potlotowych tworow, wotfibanje po wašnju bublakim a pažkem (Bubi und Bagenköpfe).

Připrawjenje towarstwow a dźiwadłowych, njewjescinskich kaž też kwasnych frizurow.

Najspěšniše a porjadne posłuženje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow

w Budyšinje na Kamjenitnej hasy čo. 17

při hotelu „Krone“.

Hdyž chcesče woprawdže dobry wobraz měć,

dha dźicze do

fotografiskeho atelijeja

Rich. Huthy

mějeczi **Arno Lehnert**

w **Budyšinje** na Serbskej haśy 18

Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Wulki transport rańšo-pruskich młodych wysokosućelnych dejnych

krowow

a tajkich z **čelećom**

mam wot srjedy 24. novembra w swojich hródźach tunjo na předań

Michał Nisdipork skótna wikowańca w **Kulowje** Haschkestr. 24.

Plećne twory

klankace a dźěćace wozyčki

kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodże:

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

Motorska młóćaca mašina

15—18 ctr. zamóžnosće w hodź.

a Bulldog-motor 12 PS. trjebany,

ale derje zderżany ma po přihódnym płaćenskimi wumjenjenjemi na předań

Carl Gast w Budyšinje

na Driewowych wikach.

Předženak

Protyka za Serbow

1927

Na předań

W Serbskej kniharni w Budyšinje.

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty, ...gatory, žiwotowe wobwjazki, měsane wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelskowe khołowčki podłožki, štatčiki za prědki, štatčiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobročco so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulečkimi wrotami 9.

Jědźernju, dub, solidnje dźěłana, kaž też bjúfet, kredenc klub-sofa z gobelinom, wučanske blido z 6 stólcami za 640 hr. ma tunjo na předań, też na wotpłaćowanje.

Despang w Budyšinje

Žane klamy na Mužakow. dr. 4.

Łožowe saty pisane a běle najlóšše wupjerki, wulki wubjerk — tunjo **K. Erler**

w Budyšinje na Žit. wikach 11.

20 lětna holca

pyta službu, hdźež móže też warić nawukny.

Poskićenja pod „D 10“ na wud. „Serbskich Nowin“.

Dobreho pohončа

pyta

Nowy młyn w Šešowje.

Kopšiwina jara tunjo **K. Erler**

w Budyšinje na Žit. wikach 11.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńa

w Budyšinje.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf

papjerowy wotpady po 3 pf

lapy, bleše běłeho wina

bleše čerwjeneho wina

aktowa bleša, wěš druha bleša po powyšenych dnjowych płaćiznach, **želzo a staro metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na hórnčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Handrij Strympo

w Budyšinje

na Rózowej hasy 15

poruča

meble a polstrowane twory

Swm Serb!

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńa

w Budyšinje

Swojemu starosći

Francej Natušej

a jeho młodej mandželskej

Hańži rodź. Zarjenkec

w Khróšćicach jene

wutrobne „Na zdar!“

jednota „Sokoł“ w Pančicach.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wot 8. K.o płaći měsačnje we wudawarni 90 cł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjec knihtiskarnja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěški a tabele so wyše wobiłuja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarife. n n

Čisło (Nr.) 273 — Budyšin — srjedu, 24. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Debatta wo zwonkownej politicy w němskim sejmje.

W němskim žejmje je žo wutoru wulka debatta wo němskej zwonkownej politiji započała. Sapódłanz **Emminger** z bayerskeje ludoweje stronY **w mjenje knježerstwowych stronow wotsewi, zo wone dotalnej zwonkownej politizy němskeho knježerstwa, wobzebje jednanjam we Genfie a Thoiry, pschihłosuja.** Pschede wschěm knježerstwowe stronY knježerstwo napominaju, zo by na to skutkowało, zo by žo wobžadźena Porheinska bórsly wot zuřeho wójska wuzwobodźika.

Němskonazionalny sapódłanz **dr. Hoetzsch** w mjenje swojeje stronY na wuspěchu němskeho knježerstwa pschi jednanju se Swjatkom Ludow dwěłowasche. Jendźelski ministerski pschedsyda je we swojej guildhollskej rěcži rjekł, **so je Locarnske frěčenje jenož nadźija, niz pak wopraudźitosć.** Wón žo wjeselł, so je so němskemu pósłanzej we Washingtonje, knjesej z Maltzahnej, poradźiło, sa cząb swojeje dźěławosće po dotalnym puću dale kročiś, na kotrymž žnuy se spokojenjom sekanje se Sjednoczonymi statami swjesćili. Sjednoczene staty su ważne sa wulku politiku **też** w Europje. Hdyž **pak** je wón sa swoju winowatosć měł, na dwaju pschimérai **też** němsku khorboj na pok sćežora stajiś, dyrbiny wulkěhnyć, so diplomatiska etiketta wopraunjene sacźuce němskeho ludu njemóże pschemnieś. To žo njeznjedźesće stacź. Rěcznik žo **hórschi**, so žo liczba wobžadźeńskeho wójska hischcze njeje na spokojace waschnje pomjenschiła a so swjatskaśka wosefska kontrolowaca komnitsija hischcze pschezo němske wójsko kontrolluje.

Pschi prědku śeji poměr Němskeje k Pólskej a poměr Němskeje k Franzowskej. Schtož poměr Němskeje k Pólskej naśtupa, pokazujemy na to, so je žo dźěławja dužnika we Chorsowje z njeprawom Němcam wzała. Wupad poźledních wólbow w Hornjej Schlesyskej dyrbjał Pólscy myślicy dacź. Wón je pokazał, so žo raušca mjesa za internazionalne dorosumjenje njepschilohódź, **tohodla njemóże sa mozjch pschecełowu žanehu praschenja bycź, sa raušce mjeju rukowacź.**

Sšmy pschežwědčeny, so žo franzowski zwonkowny minister spratwnje prózuje, dorosumjenje z Němskej dozwiś, ale runje tak sahaceze prudy pschecźiwo tomu w franzowskej knježerstwowej politizy a w nowinach widźimy. Teź moji pschecełeju dorosumjenje z Franzowskej njewotpokasuja. Tola wono dyrbi žo na podkožku pokneje nazionalneje runoprawosće stacź. **W mjenje swojich pschecełowu praju, so ludowskemu namjetej na njepschihłosnacze Dawesoweho plana a Locarnskich sréčenjow njepschihłosujemy.** Hdy by nam mózno było, so pschi knježerstwje wobdźěliś, bychmy w praschenju zwonkowneje politiki cźinili, kaž nam nasche nazionalne zwědomje a samolwitosć kasałej.

Zwonkowny minister dr. **Stresemann** wotmołwjejo praji, so žo po prawom žamo rojimi, so wnjhle, kaž němsko-franzowske dorosumjenje, žiwe pschecźiwjenje nadeńdu. **Tole pschecźiwjenje je teź franzowski minister Briand pola žiwjeho ludu namakał.** Dr. Hoetzsch je na to pokasał, so je praschenje němsko-franzowskeho dorosumjenja z myślu **noweho pschihódnaca rauščeje mjeju swjasane.** Chcu tola žiwe podschmórnyć, so žo to z franzowskeje stronY njeje ženje žadało a žnjem pschisponmnicź, so je žo se stronY franzowskeho knježerstwa rjekło, so žu tajke žadanja iwapaźne, dokelž je nasch poměr z Locarnskim sréčenjom na pschezo wupraujeny, kaž je to teź nasche mjenjenje. **Pschedrěčnik je rjekł, so nježdźym we žiwojim rozsčenju w Thoiry z Briandom wuńwobdźenje Porheinskeje wot wobžadźeńskeho wójska a woistronjenje wojeńskeje kontrolle žadał.** Ale dyrbju tola prošnyć, so by žo zyły zpkł praschenjom psched woczi fwjedł, kotrež mjez jenoz Němsku a Franzowsku, ale teź druhe mozy nastupaja. Napschećžo tomu žo njeźmě wocźakaś, so žo pschi wobžahu internazionalnych zapsérjenjow, kotrež Thoirska politika žiwopschinjeje, wóžom njedźel po tutym rozsréčenju wunoschi tuteho rozsréčenja pschedpołoża.

Minister němskostatneje wobory **dr. Geßler** na to na nowinske wobłóžbły w praschenju wojeńskich pomjerow wotmołwjejo prěje, so je němskostatna wobora z tymile swjatskami swjasana.

Kommunist **Stöcker** žo hórschi, so je němske knježerstwo „Deutsche Allgemeine Zeitung“ se Stinnesoweho sawostajenstwa kupiło. Stresemann je tele nowiny je frědkow spionanskeho fonda podpjerał, so bychu wone jeho zhniłu politiku zakitale.

Namjet njesozialistiskich stronow w němskim žejmje.

W němskim žejmje žu wschě njesozialistiske stronY k debaće wo zwonkownych naležnosćach namjet sapodale, kotryž němske knježerstwo namołwja, so by praschenje pru*howało, kak daloko wustawki Swjatśa Ludow a stajneho* internazionalneho žuda możnosć poskićeja, tutomu žudej wraschenje wójnskeje winy pruhowacź dacź.

Hölzowa naležnosć pšed amnestijowym wubjerkom.

Amnestijowy wubjerk němskeho žejma, kotryž je žo pódźelu jeschoł, je dla wotdźerjenja jeneho žobustawa dyrbjał swoje pósedźenje na žobotu 27. novembra wotstorcźiś. Wubjerkownemu pschedsyndze, němskožejmskemu sapódłanzej dr. **Erichej Mosejej**, je w lěcze 1903 narodźeny woženjeny hórnik **Erich Friehe** list pósłał, w kotrymž žo wón žam wobwinuje, so je kubleria. Heža morił a prajł, so **žu Maza Hölza bjes winy dla tuteho cźina k thłostarni na cźaš žiwjenja sažudźili.**

Friehe w liśeze wopisuje, kak je žo sa cźekajym Heżom puschcźił a jeho žam w kubłowym dworje załećił. **Hölz je jemu wurafnje sakasał, tśelecź**, a Hölz njeje pschi cźinje na žane waschnje žobu skutkował. Friehe na końzu praji, so žu jemu scźěhnki jeho wusnaca wědome, **tola jeho žwědomje jemu měra njewospjaja** a wón njemóże dleže Hölzej bjes winy cźekpicź dacź.

Hłowny posćežowaca žwědk w Hölzowym prozeżu, Walter Uebe, je tehorunja z pismom na wubjerkowego pschedsydu žiwoje wobwinowanje, we hłownym jednanju pschecźiwo Hölzej cźinjene, wrócźił a rjekł, so nětkole na tym wjesy njedwěluje, so je Erich Friehe mordaćtwo skutcźił. Sastupjerjo Maza Hölza žu amnestijowemu wubjerkej namjetowali, so by wubjerk w blišcźim pośedźenju Ericha Friehu a Walteru Uebu jako wědomosćej dawajej wożobje złyschał.

Njezbožo na němskim torpedowym čołmje.

Na němskim torpedowym cźołmje „Möve“ je žo wutoru pschi jěžbje po morju njedaloko Pillaua parna rola pukła. S wustupowajej paru žo schesć muzi wobžadkli, mjez nimi jedyn offisjer, a póbla teho tśi maschinywarjej Wilhelmshavenskeje łódźernje cźežko wparichu. Jedyn podoffizjer je na woparjenje wumrěł. „Möve“ mózeše se kamtnej paru do Pillaua sajeć, hdźež žo woparjeni do khorownje dachu.

Šulski strajk w Dortmundskim kraju so rozšérja.

Schulski strajk w Dortmundskim wjeżnym. schulskim wokrjesu pschecźiwo dissidentskemu (wěrunjerownawazemu) schulskemu radźićelej nježdźiwajej wyschnoścnych wótrych napraunow pschihływa. **We wulkich wjeżnych gmejnach 50 hač 75 prozentow, w małych gmejnach žamo 100 prozentow schescźijanskich starschich strajkuje.** Wyschnosć je wojewika, so žo kóždy pokhłosta, kotryž k strajkej namołwja. Sakasane je, lětaki rozschérjeć. Sapiży se schule wuwostawajych dźěci maja žo wschědnje policajskej wyschnosći pschepodaś. Schulske thłostanje (sa kóždy sakombźeny dźeń hač do 25 hriwnow) ma žo hnydom napokazaś.

Westfalski hromadny starschi schi swjask z 350 000 žobustawani je wojewił, so žo se strajkowajmi starschimi solidarišći cźuje. Starschi žuźodnych wotrjesow žu žo pjeza rozsuźiśe, hdy by trjeba było, je sympathiju žobu strajkowacź.

Spschisahanstwo pschecźiwo rumunskemu kralej.

Kaž žo z Bukarešta powź, je žo daloko rozschérjene spschisahanstwo pschecźiwo rumunskemu kralej Ferdinandej wotkryło. Komplott žo na to měri, kronprynza Carola na rumunski trón žadźiś. Wschitkich spschisahanzow žu sajeli.

Italska so při francowskej mjezy broni.

Parišśke nowiny, pschede wschěm „Temps“ žu spodźiwanje žudźaze powěsće wocźišcźeale, kotrež je **hłowny redaktor „Action Française“, Maurras, wo wulkim bronjenju italiskeho wójska pódla franzowskeje mjezy wojewił.** Maurras, kotryž je w Provency pschi italiskej mjezy pschebywał, pische, so žu tam bla italiskeho wójnskeho bronjenja we wulkim njeměrje. **Zyła italska mjeja hač 100 metrow do kraja nuts je kopata polna wojakow,** mjez tym so na franzowskej stronje njeje žanych saskitanskich pschiprawjenjow. Italskemu wójsku je możno, **so ja 24 hodźin z pschekwatanjom do Nizzy nawalicź.** Puśeź do Nizzy žo jenoz z jenicźim franzowskim honjeśtim bataillonom zastora. Pódla teho Italska z wojeńskich friedźejskich w tu thwiniu puśe z franzowskej mjezy tiwari, mjez tym so žo na franzowskej stronje niczo podobneho njestawa. Nowiny franzowske knježerstwo namołwjeja, so by franzowsku mjezu sa salitanje pschiprawiło.

Monarchistiske nowiny „Liberte“, kotreż z italskimi fašistami sympathisuja, spodźiwne mjenjenje sastupuja, so žo Italska nježdźe z napschećźiwnym bronjenjom wobrońć, ale so dyrbi žo Franzowska z njej wuprajić. Tele nowiny powěsće wo italskim wojeńskim bronjenju k nowemu wupadej pschecźiwo Briandej wujšja prajźu, so je Briand, hdyž je w Thoiry se Stresemannom žuedał, je Mussolinom mohł wobjedowacź. Jenož Němska ma sajim sa to, so Franzowska a Italska je žobu wojujetej.

Franzowska žo na salitanje pschi italskej mjezy hotuje.

Wo franzowsko-italskim jednanju žo z derje wobhonitej strony praji, so drje je napjatosć trochu popuschćiła, so pak ma žo politiske położenje hischcze jako kiwe wobhladowacź. Kaž je złyscheć, žo na wobmoj stronomaj telegrammy kruce pruhuja, a kaž žo žda, žo na franzowskej stronje wšite wobhladniwosnje pschiprawy pschi italskej mjezy cźinja.

*

Franzowske wójnske ministerstwo na alarmowacu rosprawu, po kotrejž franzowske namjeśne garnisony njebychu samołe italski naval sadźerźeć, ironiski wotmołwu dawa. Franzowski salitanski system pschi italskej mjezy je wot jeneho léta dospołnje hotowy. S najnowschimi wójnskotechnišimi frědkami je žo strategiska salitanska cźara wutworiła, kotraž by italskemu wójsku jara poczeżiła, pschedžunjene stejiscźa na franzowskim kraju sdźerżeć. Pódla teho stej žo salitanskaj sa podmórske cźołny w Toulonu a Biżerze w poślednich nětžazach wurjadnje pospylnilej, so by žo namórskim pschedewjacźam w tychle stronach sadźewało.

Na tole rozłożenje nježdźiwajo „Liberte“ žada, so by žo franzowske wójsko we wotrěsku Nizza—Antibes hnydom pospylniło, dokelž móże žo kóždy wokomik italiski nadpał stacź.

Fašistojo italsko-franzowsku mjezu strajkuja.

Italsko-franzowska mjesa je žo z fašistiskej miliju wobhadźiła. Jej je žo pschikazało, do kóždeho cźełeca, kotryž mjezu na njedowolenym mětinje pschekrocźi. Mussolini je miliju žamostatne kommanda spožcźił.

Jendźelska žwoju politiku k Chinje pscheměni.

Nowy jendźelski generalny konsul w Shanghaju praji, so žo wocźakuje, so Jendźelska kommunistiske Kantonske knježerstwo pschihódnaje a žo po jeho žadanjach słoži.

Pište
Klemm-kofej
Wón je najlěpši
z kofejowoje wulkopalefnje
Alfred Klemm w Drježdźanach-A.
Wšudźom dostać
wšudźom znaty, jón pija hižo **na 50 lět.**
Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje
na Moltkowej drózy 9.

Albanski zběžk so porazył.

Wo sbežkarskim hibanju Běsograđske „Vreme“ pische, so su sbežkarjo do poknožneje Albanskeje zofali. Albanskemu knježerstwu je so pjecza poradžiło, sbežkarjow we nětkotrych bitwježkach sbiła. S tym je so wotmyślenj powschitkowny sbežk sujenósnik. Hač je sbežkarske hibanje hižo dospołnje wotbyte, njemóže so hišćeze rjec. Sda so mjenujazy, so tajne wukrajne mozy s wulkimi pjenježnymi fredkami na powalenje knježerstwa presidenta Zoga dželkaju.

*

Běsograđske „Vreme“ je 23. novembra privatnu powěsć pschinjesło, so je pola Dukačina k polnozy wot Stitarja 2000 sbežkarjow do knježerstwowych wojalow srasyło. Po kruthym wojowanju su knježerstwowi wojazy dyrbjeli zofacz. W Skitarin, hdjež prěnich franjeuzych pschinjeżechu, so do hrosd dachu, a to cjim bóle, dokelž so tam njewérna powěsć rozschěri, so su sbežkarjo města Valonu wobsadżili. Knježerstwo je nowe wójsko s maschinkinki stželbami a artillerijn pschećiwo sbežkarjam pósłało.

Južnosłowjanske knježerstwo je, so by swoju neutralnosć wobstarało, pschi mjezy nusne naprawy cjinło, so by so sadžiwało, so bychu w Južnosłowjanske bydlazy cjekmieły, kotrež su dzenżnischemu albanskemu knježerstwu njepschećelsky smyślene, mjezu pschekrocžili a so pschi wojowanju wobdželili.

Kaž so sda, so wo wojowanje wuhnatcho prjedawschego ministerskeho pschedsydy Fan Nolia pschećiwo Achmedej beyej Zogej jedna. Pschihoty k powroczenju nětkježischeho knježerstwa su so dawno stale, wosebje s města Sadra (Zary) w Dalmatiskej, kotrež je, kaž je znate, italske. Fan Noli je katolski a chze muhamedanam mój s rukow wsacz. Se sbežkowym hłownym wjednikom je katolski duchowny Loro Zaka, kotryž je dotal jako cjekujenz we albanskich horach žiwy był. Sbežkarjo su bronje a munizju s Italskeje dostali.

Prjedawschi Noliowy minister Kocza Tasi, kotryž jako cjekujenz w Grichiskej bydlesche, dyrbjesche so z Grichiskeje wo połodnischeje Albanskeje nawalicz. Jako dżeń sbežka be so 19. novembra postajił. S połodnja a z połnocy dychu Tiranje cjahnyc, tola tutón plan so njeje po znaczu poradżił. S najmjenischa so powě, so je muhamedanske wobsadżerstwo, kotrež je pschi dotalnych sbežkach rozhubżiło, tón króc neutralne wostało.

Rjemery na Jadze.

Na kupje Jadze su nowego wjednika kommunistow, Syria Suparna, sajeli. Wobydlerstwo je so napominało, so by so do zwotich bydlischczow wrocžiło. Ludowa rada je so na 30. novembra k kwrjadnemu poradżenju swolała.

Amerićanjo němsku palenzowu łódź sasłapili.

Amerikanszy zwonni sastojnizy su 140 mil dale swecżataje wóze Ambrose němsku łódź „Carmen“ z Hamburga sadżerjeli, dokelž 100 000 kaschczow schottiskeho palenza (whiśky) wjesesche.

Ze Serbow.

Bnjownica.

Srjedu, 24. nazymnika.

Jan z kříża, wučeŕ.

1897 čita za serbskim blidom w Lipsku w Dórinem dworje naš wótčino farař Handrij Dučman swoju samostatnu hru „Hans Klepotař“, kotraž so wot Khwaćanskoho serbskeho towaŕstwa na ludentskej skhadżowancy w Małem Wjelkowje předstaješe. — Handrij Dučman běše k tomu ze swojim přećelom direktorom Janom Pohončom z Lipska přišoł. — Spěwase so na tutym swjedżenju też rjany spěw, kotryž běše Dučman z Lipska sobu přinjesł: „Serbja my smy, z wjesołym hłosom spěwajmy“. — K swojej hrje je basnik hišće wšelake pokrjačowanja pěsnił, kiž je po swojej smjerći w rukopisu zawostajił. —

Přisłowo: Khopica hnoja doma na dworje a domjaca dźowka nutŕka na stole jenak wjele přinjesetej.

*

— **Wo wjedrje.** Wczeŕa wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer wo brjo +10. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer —2, thermometer w nozy +4. Wuhlady na mało so pscheměnjaze wjedro, trochu khłodnischo. — Wczera rano bě rozpołożenje nižinow a wyschinow nimale te samżne kaž dotal. Wysschina nad rauischej Europu je wurjadnje hyłna a widomne je na nasche wjedro słutkuje. S wjeczora pschikhadżaze nižiny so k rauju bliżo wuczahnu, a pak so k połnozy wiju. Tak mamy tute spodżiwne połopschitkowuje lubsone najmuske wjedro. — Jutse schtwórk je huj. Katyrnu. — Sołónczko schadża 7,40 hodź. a khowa so 3,53 hodź. Mježacz schadża wjeczor 9,26 hodź. a khowa so pschipołdnju 12,35 hodź.

— **Mjezje wjedro w novembru.** Mamy nětkole po zyłej Němskej powětrownu czołpninu kotruž smy hewak w mejt swuczeni, na žadyn pad pak w novembru. Serjedżna dujowa czołpota wobliczi so na november s 12,3 stopnjemi, mjes tym so normalna temperatura hewak jenoż 3,6 stopnjow měri. Je pokazitm lětża we novembru 10 stopnjow czołpischo hacz hewak w pschewróćku w zamżnym měsazu. W Berlinje a wschelakich druhich městach měrjachu sandżenj pjatk hacz do 16 stopnjow, w Mnichowje hišćeze wjazy. Tak czołpte novembrske wjedro wot lěta 1830 wjazy měli njesmy. Meteorologojo měnja, so tuta njewschedna czołpota z atlantiskimi zyklonami swižuje, kotrež su telko wołoi nakopiše, so mošachu słónczne pruhi jenoż na jara krótki czaż njepożrednje na semju padacz, mjes tym so mrócżele a mhła je w jowitnym czażu njepschepuschczichu. A dokelž bechu tež nozy z wjetscha pomróżene, njemóżesche czołpota se semje wušparacz. Tomu mamy so dżakowacz, so smy tak dołho tak czołpty czaż měli. Kak je wjedrom dale budże, wo tym wężywuslotni pschesjeni njesmu. Jeni měnja, so bórzy smeh pschińdże, druhi, so dale tak czołpo wostanje.

— **W Michałskej zyrkwi** posticża so wschem pschećelam hudźby pschichodnu wutoru 30. novembra rjana hodowna hudźba. Sa niki sastupny pjenjes (1 hr. se dawkom) pschednjeżu sławny Minichowski spěwaŕ k. k. Će. O. Besemfelder a Helga Thornez kaž też ludowny kapałny mischtr Alb. Müller (na pischećelach) zyły rjad rjanych hodownych spěwow. Sa schulerjow płaczi sastup 50 pj. Sastupne liscżiki su do czasa dostacz pola Aug. Förstera a Hermanna Jeremiasa.

— **Sa Cżerwjenu łschiż** so sandżenju žobotu a njedżelu dobrowólne dary sběrachu. W Budyschinje nasběra so něhdże 2000 hriwnow.

— **Pożczonki sa tych, kiž su z wulkej wodu a njewjedrom schkodowanych.** Po wobsamknjenju sakskeho krajneho sejma ma knježerstwo połnomóz, so smě na z wulkej wodu a njewedrom schkodowanych pożczonki dawacz a wot 500 000 hr., kiž su sa tónle samér postajene, pjenjesy sa kredity trěbnym gmejnam a wokrjesnym iwjaskam wuzicz. Pożczonki dyrbja so lětnje se 4½ proz. sadanicz a po 4 létach pokoja a po 5 létach pokoja wróczopłacicz. Gmejny a wokrjesne swjasti, kiž žeŕi tele pożczonki zadaja, maju po postajenju ministerstwa hyndom namjety pola swojeje dohładowanskeje wyschnosche stajicz, kotrež maja mone najpózdżischo 15. dezembra ministerstwu pschedpokojicz. Po 15. dcz. so kredity rozdżela. Próstwy, kiž po 15. dcz. na ministerstwo pschindu, njemóża wjazy na pjenjezy liczicz.

— **Tśeleśe swuczowanja gmejnskich połizajskich sastojnikow.** Snutskowne ministerstwo žeŕi w pschikasu žada, so dyrbja so gmejnjaj połizajscy sastojnizy w tśeleniu swuczowacz, dokelž su na ministerstwo skórżby dóschle, so gmejnjay połizajscy sastojnizy na dożahaje wałchnje s tśelenjom znacži njeju. Wi tym widża strach sa sastojnikow a sjawnosć. Wokrjesne heitmanstwa maja pschikas, so bychu so z najmjenischa s dwojim tśelenjom swuczowanjom wob lěto pschesmědżiśe, so žu so gmejnscy połizajscy sastojnizy w tśelenju wudospołnile.

— **Krijowe wobstaranje dżekonjemjerjow.** S 21. novembrom je sakoń wo krijowym wobstaranju dżekonjemjerjow płacziwosć dostał. Po tymle sakonju su gmejny winowate, pschiprawicz wobsebite wobstaranje sa dżekonjemjerjow. To płacži wobsebje sa to, schtoż dżekolhmanoscże a wolu k dżeku nastupa. Dżekonjemjerjo, kotśi krijowu podpjeru dostawaju, dyrbja so najprjedy do sjawnych nusownych dżelow stajecz. Wudawkow sa wobstaranje maja gmejny 25 prozent. swjesch. Sbytke 75 proz. njesu němski stat. Sakoń płacži hacz do 31. měrza 1927.

— **Wólby do synody.** Po dwěmaj politiskimaj wólbomaj maja hišćeze dżele nascheho kraja dalschu wólbu pschiśkuschnosć. Nětk dyrbja so po nowej zyrkwinej wustawje łobustawy krajneje synody wutworiś. Wolicz dyrbja wschitzy wożadni sastupjerjo, kotśi su so pschi powschitkownych wożadnich wólbach wuswolili. Hladajo na ważnosć, kotruž synoda pod nowymi wobsebjenoscżemi smeje, je srosumicz, so so też sjawnosć sa wólbu sajimuje. Wschudżom žebi pscheja, so so w zyrkwinstwim żiwjenju njebychu wschelake strony wutworiśe, kaž je w politiskim żiwjenju mamy.

— **Hamiśke łudnistwo w Budyschinje.** Knjes justizny sekretar Gustav Hendrich Fiegel je so 1. novembra 1926 sa wyschischeho justizneho sekretara pomjenował.

— **Biskop dr. Schreiber** pschebywasche poslednjeny njedżelu w Markneukirchenje w Rudnych Horach, so by tamnischnu nowu katolsku zyrkej poswjecził.

— **Nowe śeleborne pjenjezy.** Němske finanzne ministerstwo ma wotpohlad, nowe 1śi- a 2jeczkrijowaze bicz dacz. So by pschihódne nauczeły dostało, je mjes němskimi wumnjezami sławne napschemohproźowanje wuwiłało. Sa najśpiśe nacżiśi je mała wustajiło. Prěnje mjeto wuczini 6000 hriwnow, dwe druhej mjeże wuczinjataj 3000 a tśi śeśe mjeto wuczinja 2000 hriwnow. Jena strona pjenjesow dyrbi němskeho worjoka pschedstajecz.

— **Połśeju żidow sajeli.** Połśeju żidow, kotraž we naschim mjeśe bjes wopišmo sa pschemyślo we wokolkohdżenju mjenjehódne wobrazy po pomérnje wysokich płacżijnach pschedawaschtaj, połizija wutoru saja. Jenoho s wikowarjow, kiž nimo toho hischcze dowolnosne wopišmo k sapuczowanju do kraja njemjeśeśe, dla paroweho pschenóżenja statnemu réczniśtwu pschepodachu, mjes tym so druhemu wobraz, kiž hischcze mjeśeśe, sebrachu, so bychu žebi pjenjezne khłostanje, kiž so jemu dla pschemyślowego pschenóżenja hischcze napokoi, swześili.

— **Njelbożo na dróży.** Na rospuczu Khježorskeje dróhi a Ssukelnskeje haży pschejeżdże wózera wutoru dopoł-

Přednjek

lětża wjele powěda wo hwězdach a pschejeze žebi, so bychu jeho cżitarjo wobsebje też tute naukowi cżitali. Mjes hwězdami je jena, kotraž je so wot njeho hwězda z wěry pomjenowała. Hdże steji, to może kóždy sam namakacz. — Najradscho by tutu hwězdu mjenował „Hwězda Sserbow“, dokelž je mjes sprawnymi dobrymi Sserbami zwěra s domom, a dokelž je nam dżensa zwěra wobsebje trěbna. — Dyrbimy hromadu dżerżecz, zona s mandżelskim, dźeczi se starschimi, wobžadni z fararjom, wschitzy z naschim ludom, — so nam njeby Sserbstwo zaschło, a wschitzy też s „Wischeńcanom“, so by swoje protiki wotbył a mohł na stary dżen bjes starosćze żiwy bycz.

---

schże, so gmejnjay połizajscy sastojnizy na dożahaje wałchnje s tśelenjom znacži njeju. Wi tym widża strach sa sastojnikow a sjawnosć. Wokrjesne heitmanstwa maja pschikas, so bychu so z najmjenischa s dwojim tśelenjom swuczowanjom wob lěto pschesmědżiśe, so žu so gmejnscy połizajscy sastojnizy w tśelenju wudospołnile.

— **Krijowe wobstaranje dżekonjemjerjow.** S 21. novembrom je sakoń wo krijowym wobstaranju dżekonjemjerjow płacziwosć dostał. Po tymle sakonju su gmejny winowate, pschiprawicz wobsebite wobstaranje sa dżekonjemjerjow. To płacži wobsebje sa to, schtoż dżekolhmanoscże a wolu k dżeku nastupa. Dżekonjemjerjo, kotśi krijowu podpjeru dostawaju, dyrbja so najprjedy do sjawnych nusownych dżelow stajecz. Wudawkow sa wobstaranje maja gmejny 25 prozent. swjesch. Sbytke 75 proz. njesu němski stat. Sakoń płacži hacz do 31. měrza 1927.

— **Wólby do synody.** Po dwěmaj politiskimaj wólbomaj maja hišćeze dżele nascheho kraja dalschu wólbu pschiśkuschnosć. Nětk dyrbja so po nowej zyrkwinej wustawje łobustawy krajneje synody wutworiś. Wolicz dyrbja wschitzy wożadni sastupjerjo, kotśi su so pschi powschitkownych wożadnich wólbach wuswolili. Hladajo na ważnosć, kotruž synoda pod nowymi wobsebjenoscżemi smeje, je srosumicz, so so też sjawnosć sa wólbu sajimuje. Wschudżom žebi pscheja, so so w zyrkwinstwim żiwjenju njebychu wschelake strony wutworiśe, kaž je w politiskim żiwjenju mamy.

— **Hamiśke łudnistwo w Budyschinje.** Knjes justizny sekretar Gustav Hendrich Fiegel je so 1. novembra 1926 sa wyschischeho justizneho sekretara pomjenował.

— **Biskop dr. Schreiber** pschebywasche poslednjeny njedżelu w Markneukirchenje w Rudnych Horach, so by tamnischnu nowu katolsku zyrkej poswjecził.

— **Nowe śeleborne pjenjezy.** Němske finanzne ministerstwo ma wotpohlad, nowe 1śi- a 2jeczkrijowaze bicz dacz. So by pschihódne nauczeły dostało, je mjes němskimi wumnjezami sławne napschemohproźowanje wuwiłało. Sa najśpiśe nacżiśi je mała wustajiło. Prěnje mjeto wuczini 6000 hriwnow, dwe druhej mjeże wuczinjataj 3000 a tśi śeśe mjeto wuczinja 2000 hriwnow. Jena strona pjenjesow dyrbi němskeho worjoka pschedstajecz.

— **Połśeju żidow sajeli.** Połśeju żidow, kotraž we naschim mjeśe bjes wopišmo sa pschemyślo we wokolkohdżenju mjenjehódne wobrazy po pomérnje wysokich płacżijnach pschedawaschtaj, połizija wutoru saja. Jenoho s wikowarjow, kiž nimo toho hischcze dowolnosne wopišmo k sapuczowanju do kraja njemjeśeśe, dla paroweho pschenóżenja statnemu réczniśtwu pschepodachu, mjes tym so druhemu wobraz, kiž hischcze mjeśeśe, sebrachu, so bychu žebi pjenjezne khłostanje, kiž so jemu dla pschemyślowego pschenóżenja hischcze napokoi, swześili.

— **Njelbożo na dróży.** Na rospuczu Khježorskeje dróhi a Ssukelnskeje haży pschejeżdże wózera wutoru dopoł-

Stazija.

Wukrajinske powědańczko.

13] (Pokračowanje.)

Lola na lebje njespomnich. „Ja wědżach, so su žiwy a so pschiběrasch — często s bolazymaj nohomaj thodżach po horach a po dołach sa powěsću. Macź je žiwerna. A podżischo, hdyż sy sa Czitkoscha žiwił, je so nětkotrykuli króć naju pucź schtschiżował. Ty mje njesnajesche. Kak teź to by dyrbjał? Nětko sym pschischła hischcze raz, k pohledniemu rasej, k pohledniemu rasej na dothi czaż — žnadź na wschón!“

„Czehodła k pohledniemu rasej?“

Tu pocza wona schepetajo. „Cżežże wězy so pschihłonija. Tam, hdżež sym žiwa, wo tom wědża. Mětżazy dołho czahaju wobronjene czrjódy wójska k dołheho raza pschećeżiwo tutym mjesam. Tutón kraj je połny žłódżakow. Wójna budże po krajach sakhadżecz. Potom budże mi pucź sawrjeny, schtó może rjez na kak dołho?“

„Kraj tule wschón połny cżuschlakow! — Wójna!“

„Cżicho, mój žywo! Njestarajmoj so wo to, schtoż mohł pschichod pschinjesecz.“

„Hacź budże to wójna abo mér, swostań pschi mni, macźi. Lěta su pschesch'e nad tym, schtoż je cże wotekhnało.“

Wuhnemk hrajesche na jeje wobliczu. „Mój žywe!“ Wona pschimmny jeho rutku a hładżesche jin mjelczo. „Toho dyrj njemóże, j njesbożom by było sa mnje a sa tebje.“

„Ja tebje sakitam.“

„Njestrajesch mozy tajnych žuduikow. Ssnadnischo wuczekniesch kejżorskemu žudni jako jim.“

„Ja wschak njesżym hižo nětażke dżecżo, kiž sa macżerju woła — ale so ty žu nětko pschischła — nětko runje. — Njemóżesch-li tudy swostacz, daj ma ſ tobu žobu hicź.“

To njemóże bycz. Druhe, nowe żiwjenje je so sa mnje sapocżało. Schtoż sesahły mje leži, dyrbi mortwe bycz, so bychu njewinowacži ſ nami njecżerpili.“

Wona sceże žebi rubischko krucżischo wokoło ramjenjow a wobroczi so, so by woteschła.

„Macźi!“ rjekny won hrubje. „Cżehodła žu pschischła mi mój měr a pokoj samuczicź? Cżehodła žu tu žem khodżika, hdyż pschinjesechi mi jenoż dżelenje?“

Wona hłowu pokloni: „Pralvje masch, so nje žwarisch. Ja drje žym pschewjele na žiwoje žanżne pschećeże myślika, jenoż jomu ſ erta žiwojeho jenicżkeho dżesża žkowczko „macźi!“ saklyschcecz. Wodaj mi! Ty sy młody a to sażo sabudżesch. Morwa běch ja sa tebje. — Też morwi žmědża — tak praja nětóti — we wěstem czażu so wróczecz k tym, kotrychż su jomu lubowali, ale niż swostawacz ani žebi jich žobu bracź. Pomyšli, so je to morwa, kotraž psched wożudnymi czażami je k tebi pschischła.“

S ruku kiwasche jemu Božemje. Potom žłubi so je žwěskosće do sczina, ſ kotrehoż bě wutupika. Danilo doskoczi w kromu lěża tam, hdżež bě so minyła. Hłuboka czma rosdajesche so jemu napschecżo, a jenoż žutanje žowoju wotmolwjesche na jeho wołanje.

„Macź je žwérna, wona prajesche, a tola mje też wona wopuschczi,“ won bórkotasche. Won žydże so pschi wohnju a wudżerasche do dobapotateje żahkosće. Dżiwje myšle jeho sażo pscheběrachu. Wójna ſ dołheho ranja! Kraj połny cżuschlakow! Nětko won jażnje widżesche. Niż politiskim jednaczelam, każ bějsche měnił, sjionam njepschećeżela bějsche žłužił, kotśi kraj wulkuschowachu. Se žyra wubudżi so nětko mjody Czikosch. Won sażnja so jerje.

„Danilo! Hižo nasp'et? Tak je nascha žłużba skónczena?“

„Nè wostań! My sażo póldżemy.“

S cżežkimi krocżelemi wotkhadżesche. Sa nim dowitchajmy strażny woheń na jemi, a schéra kmuha w ranju pschipowědasche pschichadżazy dżeń.

VI.

Sswěcżiunoschcerka.

W donje drjewoŕzbarja Jana žedżachu pilnt ludżo sa pilnym dżełom. Wón ſ cżerstwym a sa palenym drjewom napjelnjowasche žiwu, pschetoż sa blidom pschi wokuje dżełasche hospodaŕ ſ pżeśeŕtim nużnym a jenu žnapschecżu Elena ſ jednorym paladkom. Pschi druhim wokuje pak klepotachu krożna Kaźijine, Janoweje żony, na kotrychż wona tolstu wolmjanu macźijnu ſ łódnenum płaschczecżej kajesche.

„Hłuposcź to bějsche, Elena,“ rjekny Kaźija, „so njejžy ſ Tanasom domoj jěchała. Lohko możeješe žo tebi žamowanej w lěsu něschto stacź.“

„Njesta žo sleho, hdyż žami ſ Bistrizy jěchachmy, to też sa nawrót žanoho stracha njebé. Wy-li wulki Gajdamak Dobosecź naš sejkal, tón też to khudej holczży njeby niczo k lubu sczini.“

„Dobosecź, tón rjek, wschak je dawno morwy, moje dżecżo.“

„Ja wěm.“ Elena žo žmějesche. „Stara Filomena pak žo žaroscża, so je jeho w lěsu sejkala. Jeho drje běsche muż jeho lubi, falschneje Aljenije, kiž jeho pschera dżi, sa tśeli, a towaŕschojo běchu jeho na Czornej horje pohrebali, ale każ běchu jeho žwjecźi ſ nadżiwjenjej mozu a žhłuboscżu wuhotowali, so běsche jenoż na jenicżkim mětnje franjenj a jako běsche jemu žwjaty Elias pschi wojowanju ſ cżertom błyk požcżił, tak žu woni jeho też wot žmjerscże žhudżili. Nětko won wokoło khodżi, so by tutych schtikał.“

„Filomena žuje każ kozor kokbażu. Ta je najsterschio pjata była, hdyż je Dobosecża widżała. Ale to je wěrno, so je nětdy był je falkarjom thudych. Schtoż won tolstym popam a kublerjam sebra, woteda won cżasto tym, hdżež muži a bédu widżesche. Tohodła jemu lud pomohasche a jeho njepschecżeradżi, byrnjež běchu Ljachojo (Polaźy) wupłoże myto sa jeho hłowu žadżili. Jenoż falschnosć žónjeje, kotruż bě lubowal, mózesche jeho zahubicź.“

Sedżin žuny je wonka niuno wołna. Ale Elena njespohladny won. Hižo prjedy běsche won hładała a pytła, so Tanasko so statokej pschihližuje. Nětko pocża jej trochu wutroba kapacz.

„Je schtó doma?“ wołasche wyžoki hłóš.

(Pokračowanje.)

dnja wokoło 11 hodźin wjednik wošoboweho auta je swojim wosom kokoleńdneho. Jenož so w prawym czašu k toka skoczi, so kokoleńdny schłody sminy. Auto koło pschejedźe a drje jo tak stónzowa, so so wjazy trjebacz njehodźeše.

— **Płunowu latarnju podżeli.** Wutoru dopołdnja sapschaß, kiž z leżownosće na Hornczerskej haśy 15 wuzdźe, płunowu latarnju, kotraž tam psched leżownoseżu stejeshe, podżeše. Sawołani pschistajeni płunarnje wustupowanju płuna sadźewachu.

— **Kradnyli ßu** z nutskamanjom we wokolinje we nozy z 19. 11. 26 jědnej kole, štotej pjerschczenjej, a we nozy z 21. 11. 26 schčesć ckornych kur, kiž ßu na městnje sarßali. We wězownje sdźelenja proßy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Paduchow wuhrabźili.** Paducha, kiž je spočatk t. m. w jenym wobydlenju na Jurjowej dróży nětdźe sa 1000 hr. czaßnikow a wobleczenja kradnył, ßu we jenym dźělaczerju wuhrabźili, kiž je we wobtradnjenym domje ras z jenej holzu łuboschinki wobkhad měł. Kradnjene wězy je pschekleṗany paduch pschi měschczańskej muri pschi Wóglečej horje sthował, hdźež je hischcze wschitke namakachu. — Dale polizija hischcze paducha wuhrabźi, kiž je wutoru tydźenja z jenehoż sahrodnistwa pschi Muričzanskim puczu 156 rožowych schtomikow kradnył. Paduch je sahrodniki pomozník bjes dźěla, kiž je kradnjene schtomiki we swojej wotnajatej sahrodzy z dźělo swoßadźał a z dźěla sahrjebał.

— **Němskostatny dźeń rentnarjow** 1. dezembra. Němski swjazk rentnarjow jap. tow., krajny swjazk w sakskim zwobodnym stacze jap. tow., nadźija so k swjatkowym wjedźenstwom w Berlinje, so so jakoż ta sastaranje rentnarjow najwschibóńdnische być sda, z cźimž bychu so pod dźensnischim wobczežnym politiskim położenjom rentnarjo z poniżowazeho wobstaranja wuswobodźili a so do žiwjenskich wobstejnoscow, kaficžž je cźłowjek hódny, wrócili. Němskostatny dźeń rentnarjow dyrbi wosebje ke spěchowanju tohole sakonjowoho nastatka słužiczi.

— **Wupuczowarjo!** W poslednim czasu ßu jebarjo agentojo ßo wupuczowarjam do Sjednoczenych Stawow posticzeli, to wóża jim wisa sa paß do Ameriki wobstaracz. Tele wisa ßo pak w Ameriju jako falschowane wupokazachu. Wupuczowarjow z wopaczitymi pisami amerikanske knjezerstwo wschčzy wrócko póicżele. Schtóż dyrbi ßo schkody sminycz, wobroczi ßo do wupuczowanja za swoju polizajsku wyschnosć a konsulat.

— **Pohłroma je wudyrila** mjes skotom ratarja Gustava Dubyja w Kotlizach czo. 68.

S **Delnjeje Kiny.** Nětdźe 20 lět stary dźeć na Delnjo-Kinjanskim knježim dworje ßobu je swojim tokom jara pschischnje po wóły jědżesche. Jako ßo do knježeho dwora sawinu, ßo kolo wobrasy a dźeć morjwy ßo tak njesbožownje wo kamjenitku murju, so dyrbjachu jeho hnydom do Budyschskeje thorownje dowjesć. Jeho starschejo, kotrajž w Kamjenicy bydlitaj, telefonisiy skasachu. Ale wonaj njedźelu wjecor hišo pschepodźe pschichódźeschtaj, dokelž je jeje syn hišo njedźelu psched wjecorom wumrěł. Wón bě žebi hłowu rosbił a rjap semił.

S **Daliz.** Sa sastupjerjow gmejnskeho knježerstwa wuswolichu tu jenoż jeneho muża, ale pjeć wudowow a jenu njeżenjenu žónsku. Tak móże ßo stacz, so žónske w gmejnje knježa.

S **Khwaczij.** Na njedźelu postajena shromadźizna, w kotrejž dyrbjesche ßo hońtwinski pjenjes rosdźělicz, bě jara derje wobhładana. Pschitomni wobsamknychu, so na ßo hońtwinski pódł hacz na dalsche ßo pjenjezným praschenjom hromadukhadźenja leżownoscow sjednowacz. Tomule nanjetej jenoshłózne pschichłoßowachu.

S **Lutobcza.** Nasche dwórnischczo z cźažóm ßobu krocži. Zyły blak pschi boku pola ßo z małymi kamjenjemi wušmyṗuje, kiž ßo z blisseje skały pschiwożuja. Też dróha nimo Lehderez korczmy budźe z nowa wuhładowana, w blížschich dnjach z nażypowanim stónzga. Ludźo, kotíž dwórnischczo trjebaja, tole połěpschenje rad witaja. Nasche dwórnischczo ßo nětko wschitkim spodoba.

S **Kamjenej pola Radworja.** W nozy wot ßoboty k njedźeli je pola nasz nětko wo wóły hłupyhołczaty trysk wuwjedł. Pschi kapali je gmejna młode jabłuczinу nażhódźała. Njepschi je pola schtyrjoch schtomikow najsyłnischu halofu wotkemił. Sa njedoczinkom maja ßo hižom błeda. Tu by najprjedy njepaleny popjeł najwuzitnischi był. Wschelazy mjenja, so je njekrazmik to i wjeczitwórcze cźinił.

S **Jeschiz.** Mjes skotom tudomneho zwobodneho kublerja Hunniuża je pokhroma wudyrika.

S **Stróże** pola Huczinу. Sańdźenu njedźelu ßo Stróżanski měschczanosta Piwarz na dalsche 6 lět sażo wuzwoli.

S **Komorowa pola Kluticha.** Też w naschej hewak měrnej wjeszy ßo gmenište stawy sjednowacz njemóżachu. Tohodla dóńdże njedźelu 14. nov. k wólbam. Ke wolbam bęschtaj ßo tež dwaj wólbnaj namjetaj sapodakoj. Wólby běchu derje wopytane. Wot 124 wólbokhmanych ßo 102 na wólbach wobdźělichu. Namjet prawizy dosta 70 hłosow a 5 žyndow, namjet lewizy pak 32 hłosow a 2 žyndle. Na prawizy wuswolichu ßo sćeńkowazy knjeza: August Lischka, E. Altschenk, Richard Ilelt, Arthur Biesold a O Schuster, na lewizy pak kk. Robert Schuster a Oskar Kozor.

S **Bukez.** Pschichodnu njedźelu, prěnju adventsku njedźelu, ßo pola naß w Bukezach w naschim rjanym Božim domje liturgiska Boża słužba wotmeje. Na njej wobdźěli ßo knjes farar Mjerwa z cźitanom biblistich błowow, kaž zgrkwinski spěwny kaž też połsawniski chór. Mimo toho słutkuje ßobu knježna Bárez z Kolwaßy jako solistka a k. Müller z Budyschina jako wumělz na hyrglach a k. Sommer jako wumělz na hušlach. Też powschitkowne wobsadne spěwy ßu ßobu do programa sapleczene, tak so ßo też wobsada słutkujo wobhłada. Dźěłako je ßo pilnje a wschitko je rjenje pschihotowane. Naschi wobsadni a dalschi pschećelzejo ßo tohodla lubje pschepro-

schesa, so bychu ßo w prawje bohatej licžbje pschi Božej służbje wobdźělili. Dokelž je popołdnju ¼4 hodźin, je cźas derje pschihódny a mója wopytarjo k wječornym dźěłam sasa domoj być. Sastup płaci 50 pf. Cźisty wunoschk dostanje nasche wobadne žónske towarstwo a dże tónzamy k nakupjenju hodownych darow sa žłudych a starych ludźi nascheje wobsady nakoniec. Hižo tuton dobry saměr dyrbjał wobdźělnikow i cźrjódami pohnucz, ßwoju scherpatku ßobu wopruwacz.

S **Kuteż.** W nozy k njedźeli ßo do domskeho żiwnoscerja Augusta Fietzy paduschi dobuchu. Woni wubichu wokonu schkleńcu a salězachu z wokna do twarjenja. Dure k prěnjemu poschodej saraczichu z domjazej nadobu. Jako běchu ßo najdźeli z ßłubicžu ßo paduschi a kasachu trjebanymaj nahribjetnikomaj, Thermoskej bleschi, nětkrym buschdwuzam mjasowych konserwow, bleschi wina, 50 zigarom a 3 ßr. pjenjes ßobu. Skasany policajski poß běżeshe za ßlědom k Lubiju, tola jón bórzy ßhubi.

S **Korsymja.** Wopaczny spitarjeł, kiž ßo jeneho Korsymskeho towarstwa jako Hanß Sturm wobzeże cżeżeshe a pohosćicz da, je, kaž nětko zhoniny, w towarstwach kokoscholowych w Bezerezach a Wódrizach zamßnu rólu hrał. Swańliwy blidarski pomocznik budże tohodla ßo psched ßudnistwom samolwicz dyrbjeż.

Se **Sbjarja** p. Wjeleczina. W naschej měrnej wjeszy, kiž ßo bola żiwjenskeho hołka a tołka leži, dżeja wocżerstwjenjam natwarjeż. Nowy dom budże na kukach k Warnoczizam stejeż.

Z **Khróścic.** Wo wsy a we wokolinje běše wčera zaso jedyn jebak při dźele. Tón raz so wudawaše jako diakon a běše zdrasćeny kaž kapucinoho w Rumburku — w dołhim kabaće a wokoło żiwota běły powjaz z nalej hłowu z dołhimi čornymi hłosami bjez brody w srěnich létach a wjetša postawa. Prošeše wo dobrowólne dary, kotrež dosta a wězo za sobje skhowa. We wsy přenoscowaše a żadaše sej, zo bychu jeho ½6 rano wołali. Tola korčmarjej zdaše so wčeka podhladna być a tuž dźensa rano zahe přistajnu policiju zawoła. Ale hdyž cheyše luńdzo wuzběłmyć, běše prózdne. Ptaček bě sej hižo wuleczał. Mózno, zo je do druhich kónčin naseje katolskeje wokoliny so wobroćił, snadź do Delanskeje krajiny, zo by swoje zbože dale spytał. Hdźež so nadeńdże, tam njech so zaje a lmydom najbliżšej policiji telefonisey wozjewi, prjedy hač dalše proseŕstwo wukonja. Ludźo, kotříž dźěłu z puća du, přińdu na wšelake mysle, zo bychu dowěriwym sobučłowjekam z lohkej prócu njenjezy ze zaka wuwěšili. Tuž hjerjmy so pred nim na kedźbu!

Se **Ssuschcej** pola Prěczej. Poßmjertnu njedźelu rano w 3. hodźinje wotpali ßo druha żiwnosć a brózeń měšczanoty Ryčerja a statk ljeżerja Sahrodnika. Twarjenja běchu swjetcha starsche se ßtomu tryte. S wobjatom swiczi ßo wjele njewumłóčenych żnjow, mačzinow a dźěł domjazeje nadobu. Stót pak nużkanu wulkowacz. Tři żiwakowy memóžachu pschećiwnu wohnju wjele wuczinicz a dyrbjachu hladacz, so ßusłodne twarjenja schkitachu. To ßo jim też poradźi. Měšczanosta Ryčerj tu hišcze dalschu żiwnosć wobhrožeju, w kotrejž sam bydli. Kaž khłyschimy, ma nětko sawěscźene, tola schkoda je jara wulka. Pschi wulkowanju ßo wotpaleny Sahrodnik cżežky wopali a dyrbjesche ßo z lekarjej podacz. We nastaczu wóhnja, kiž w Ryčerjez brózni wuhori a ßo potom na ßusłodne twarjenja wupschestrě, njeje hišcze nicko znate. Je pak mózno, so je nětko woheń sakoził. Dokelž měšackł jasnje swědczeshe, ßo we wokolinje powdże wóhnja dohładachu.

Z **Kulowa.** Magistrat wozjewja, zo bychu sebi ći ratarjo, kotrymž je so wulkeje wody dla požčonka přizwolika, jim připokazane pjenjezy na měšcanskej hłownej pokładni wotewzali. — Pjatk, 26. novembra swjeći krawski mištr Józef Klimank ze swojej mandželskej Martha rodź. Langeroe sležborny kwas.

S **Kamjenza.** Na Jelenjowskim rewěrje ßa ßo wczera dopołdnja njesboże na honjtwje. Jenoho honjerja da do nohi wyjsche kolena tšelichu, so dyrbjesche ßo k lekarjej podacz.

S **Wašporka.** W nozy k ßobocze pobuchu paduschi w domje sastojnikow pschi Lubijskej dróży. Dotal hischcze njeje wěste, schto ßu kradnyli.

S **Wojerez.** Pónđšeru popołdnju na Zyrdowinej haśy kołesdomy małe dźěcżo pschejebže, kiž bě jemu runje do kola jadźało. Dźěcżo ßo jenoż lohko skasi. Podobne njesbože ßa ßo njedźelu na Budyschskej dróży, kiž też sluch sćeńkowoho njemějesche. — Schulski hołz P. K., kiž we jenym wokhodże jako běhał dźěłasche, kradny tam wolojane kuchi a płaty a rosbawschе je idźeła mjes swojich hońtschulerjow. Hólza hnydom z dźěła puschcżichu.

S **Czornego Khołma.** Połnurej Sichesćanej Ssmolerjej ßo kóń pschi pschi. Ssmolerjez padże z wosa a ßo na ruzy cżežicho skant. — W minjenym zgrkwinym lěcże sewcź w naschej wobsadze 10 wobołowu, mjeń nimi 2 dźěcżi.

Se Schmunkowa. Tudomny pjenatny Gustav Mißbach je sebi w cżežkich myślach żiwjenje wsak. W nozy k pónđšeli ßo se ßwojeho doma wotßali. Jeho cżežko pónđšele w Polantez hacże pola schlifierskeho młyna namakachu.

S **Cżetnego.** Wot spočatka sańdźeneho tydźenja w nětkuschej Glöckneroej papowej fabrizy sasa polnje dźěłaja, hdyż bě nimale ¾4 léta samknjena była. Nowy wobsedżer, knjez baron se Schlotheim nad Krjechu, je sa sabjowotewerjenjom fabrik mnohim Cżešnjanskim wobydlerjam k porjadnemu dźěłu dopomhał. To wobydlerjo wobsebje i wjeselem witaja. Nadźijomnje ßo stara fabrika pod nowym wobsedżerjom ßo powjetschi a rosschěri k wjesełemu zhłeje wuzy.

S **Dołhaczizy.** W nozy k njedźeli je ßo stónzy wikowar Reinhold Hóer z Cżešnjeneje Wody pschi Dołhaczańskim dole psched Ssobotskim dwórnischczom w ßamonmordarskich mußłach cżahej pschejeżej dał. Sdwójena swada je najsterje z pschicżinu njeschła. Morweho, kotrehoż żeleznizy sastojnizy njedźelu rano namakachu, ßu po swješczenju jeho wosowy do Bischdorfskeje cżełowinje dowjesli.

S **Ruchwalda.** Dokelž ßo w naschej wsy nowa gmejnska khěża twari, kotraž mohła ße swojej wobschěrnoscu a rjanym bydlenjom pschikład za druhe gmejny być, ßu hakle psched nětkorymi létami natwarjenu ßykawowniu swottorhacz dyrbjeli. Wona ßo na druhim městnje natwari.

S **Niskez.** Niscżańska gmejna chże na swojim sahonje, nětdźe 100 jutrow wulkim, płahowarnju sa korbowe wiki załožicz. Sahoń nětkle z parnym płuhom 80 cm. hłuboko pschewornija. Woranje wuwjeduje firma Gustav Hoschka w Niskej.

S **Khočežbuża.** Powjetschenу wólny wubjerk je sańdźeny pjatk wobsamknył, so chże ßebi se schčeścoch samostwjenych knjezich wyschschego měschczanostu wuzwoliez. Cżłe schčesćo knjeża ßu pschepołoschenje dostali, so bychu ßo na wěstych dnjach tuteho tydźenja měschczanstwu sastupjerjam pschedstajili.

Z Łužicy.

* S **Waldorfa.** Wot wutoreho tydźenja je ßo mandželska fabrikanta Müllera bjes ßlěda zhubiła. Ssobustawny sanitetneje kolony a wohnjowoje woboroy zyły lětu na Kotmarju podarmo sa njej pschepytachu.

* Se **Zlmwy.** Ruża na bydlenjach je pola naß hischcze wulka. Tohodla měschczańzy sastupjerjo we ßwojim połoženim pośpjedżeju wobsamknjenju měschczańskeje rady pschihłoßowachu, po kotrymż dyrbja ßpytacz, drjewjane khże tworicz. Taka drjewjana khża dyrbi nětkże 15000 hriwnow płaczicz, to je jenoż 10 prozentow mjenje hacz kamjenita khża. Hacz ßebi drjewjane twarjenja pschećelow dobudu, ßo hischcze prascha.

S **Biarnaczij.** Dżeń 20. nov. bě sa nasche město trudny wopomnjenjski dżeń. Psched 240 létami, 20. nov. 1686, jenu hrjedu dopołdnja wokoło ½10 hodźin w jenym domje psched Shorjelskimi wrotami woheń wuńdże, kiž ßo z horbstej ßpěchnoscu rosscheri a 158 domskich, 19 hrožnjow, diakonat, schulu, radnizu, zyrkej, piwarnju z khlebowymi a mjasowymi łětkami, měschczańskej kłodarni a dom žłužobnikow do popieła pschewobroczi. Ruża bě zalostna, dokelž mózachu jara mało wukhowacz, a tniejesche żurowa syma.

* S **Tyrchawy pola Zitawy.** Blizko Zitawy leži wjesła Tyrchawa, kotraž bě nětdy rjana burska wjeß, nětk pak ßo bóle a bóle zhubinje. Wuhłowa jama blize a blize ßeje. Jene kubło po druhim, jenu khżu po druhej dyrbi wobsedżer wuhłowemu towarstwu na wottorhanje pschedacz. Nětk ju zaßo wósom domskich a jedyn konjeż ßwottorhacz dyrbjeli.

* S **Hirschfeldy.** 24-létny hórnišći dźiwadżer Hellmann sańdźeny ßchtwórtk w Hirschfeldskich podkopkach nahłu a hrudnu ßmjerzcz namała. Pschi do ßo frażenju dweju nachilesćiskich łowrizow ßo won tak wustrózą, so jeho Boża cżežka faja a won ßo morwy hoseże. Hellmann bě zyle léto bjes dźěła był a bě hakle schtwórtk sajo k prěnjemu rafej w dźěle. Njedźelu jeho pod ßylnym wobdźělenjom wobydlerstwa na Hirschfeldskim pohrjebnischczu pokhowachu.

* S **Wóstrowza.** Na ßwoje cżežke wopalenja je we Zitawskej khorownji skałał Queißer ze Stareho Města wumrěł. Njesbożowny młody cżłowjek bě ßo po ßkónczenym dźěle pschi wobsrjedzenju narodninow w kaminje wobdźělił a trochu napity na schczežor elektrowoda ßešeł a ßo z milimi dóńtnyl, kotraž jeho jara cżežko wopali. Też ßo jemu w khorowni nołu wotewsachu, njemóżeschе jemu żiwjenje zdżerżeż. Ssmjerzcz jeho wot bolostneho cżerpjenja wumnó.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrischi schtwórtk:** Sańcho ale khłódno, w nozy mróży, wo dnju ßo mróczele pschećezahnja.

Swjazkarska wjesełka kontrollowaza komunizija w blizschim cżaßu Königsberga a twjerdźiznu Boyen wopyta.

*

W Badenskej je ßo knjezerstwo z zentrumskeje, demokratiskeje a sozialdemokratiskeje ßtrony wutworiło. Wotwuczowanske ministerstwo ßo z demokratom wobhładzi.

*

Nasbunjenjenje we westfalskich podkopach.

S **Herne** po pitza: **We płunatnu „Mont Cenisskich podkopkow" rosbuchnu z płunom napjelnjena rola.** Jedyn dźěłarjez ßo mori, schtyrjo dalschi ßo cżežko ranichu.

*

W Odeßy je ßo na rusko-turkowskej konferenzu wobßamkło, w Nitkolajewße pschi ruskim cżornomórskim brjoh ßepieranischcże ßa turkowske wójnske kóńje pschipraviez.

*

Wětrogradska „Politika" powe, ßo je italiski kral rumunskeho ministerskeho pschedßydu generała Avarescu ßa marschalla italskeho wójska pomjenował. To ßo jako znamjo wobhładuje, so je ßo italsko-rumunski ßwjaß wobßamknył.

*

W Sofiji ju pschedbydu Sofiskeje zatarskeje organizazije, Kositu Todorowu, w nozy na dróży nadpadli a zmjertnje franili. Nasajtra je wón w khorowni wumrěł.

*

Wojsjowy tank rosbuchnył

S **Baltimore** ßo pitza, so je w dźělarni Bethlem Steel Company wulki wojsjowy tank rosleczał. S tym maja mułki wobeń, kotryż wjazy twarjenjow sniczi. 15 wobłowu žiwjenje ßmudło, 25 wobłowow je ßo sranilo. Wuchowanske dźěło bě jara porjezene, dokelž mózachu ßo kóżdy wokomik dalsche rosbuchnjenja stacz

Dźensa wulki serbski koncert

w „Krónje“ w Budyšinje
Započatk wječor z dypkom ½8 hodź

Njewjedra po cyłem swěće.

Novemberske nalěćo w bayerskich horach.

W južnej Bayerskej maju druhe nalěćo. Hač do 20 stopinjow cełoploty tam hischcze w poslednich dnjach měrjachu. W Rosenheimje nóžachu sajdźeny tydźeń k druhemu rajcy trusikalny schežipacy, kotrejž běchu w póldnim lěcze suowa kefle. Schtomy maju i wulkeho dźěła hischcze selene lopjena. Často też hischcze kějeja.

Južny wichor w bayerskich horach.

Se wschelakich kónzin bayerskeho hórskeho kraja pschihadźeja powěsće, so tu wichory tam wjele schkody nadźinjuje. Pola Kralowskeho jězora sakhadźesche w nozy k njedźeli wjerzity wichor, kotryž wjazy thěžow dospolnje wotkry a schtomy swurkorjeni. Też we wokolinje Kochelskeho jězora je wichor podobnje zychmowal.

Wichory w Rheinskim dole.

S Altstättena žo pische: Hobrski wichor sakhadźesche w sajdźenych dnjach w Rheinskim dole. Njeje drje išči, kotraž njeby žo wobschkodźiła. Po stach tu žo schtomy wukorjenjene. Hdyž bě wichor wocźichnył, japoczа žo deschczowacź. Na horach wot St. Gotthарda hacź k Berninje žo śnehowasche. Sněh leži na meter wyšoko. — Też pschi jendźelskim brjohu je tam sakhadźazy wichor wjele łódźow rosbił. Wobzadka franzowskeje łódźe „Anne Marie“ dyrbjesche w połnóznym morju łódź wopuschczicź. Franzowska parna łódź „Rosaline“ je žo rosrasyła. 3500 tunow wulka jendźelska łódź „Aldworth“ je na Atlantiskim morju jara wohrožena. Wjazy łódźow je ji na pomoz khwatało.

Sněh w Čornym lěsu.

Do Čornjeho lěsa je žo njejabły symna žołma nawalika. W horach žo žuch dje. Na Feldbergu leži sněh hižo 7 cm. wyšoko.

Powodźenja w Tessinu.

S Bellizony žo pisa: Po žiwnych deschczach w poslednich dnjach sajdźeneho tydźenja stupichu w zyłem Tessinskim kantonje njedźelu rěki i brjohowe a powodźichu kraj. Też Lago Maggiore je w Locarnu na kraj žo wulinył. Zyły Tessinski dol steji pod wodu. Żelesniske sarjadnistwo je wobsebite straże postajiło, so bychu žo wohrožene żelesniske czary schtitale.

Njewjedro dale sakhadźa.

Po powěsćach i Parisa je wichor, kiž hižo dwaj njej w južnej Franzowskej sakhadźa, hischcze na mozy pschinył. Najwjazy schkody nacźini wichor w pschistawach mjes rybarskimi czołkami. Wjele łódźow žo wottorhny a na murjach a skach pschi brjohu rosraźy. Wješ St. Marie je jara wohrožena. Žołmy su nałypły podmlěte a móža žo łódźy wotkomik łypnyć. Potom pak hy žo morjo do wěsy nawalikło. Wobydlerjo wopuschcźa swoje domy. Też mórski žwěčnik pola Cran-du-Roi je woda podmlěła. Dźesać metrow dołhu murju tamnischeho pschimórskeho hotela su žołmy twottorhnyle. — S Florenza žo pisa, so je dla njewjedra wschón wobtkad na cźarje i Pontassiero do Borgo San Lorenzo žo sastajicź dyrbjał. Rěka Lieve pschezo dale wjazy wody nabywa. Wójska sastara powodźenu krajinu na cźołmach i zyrobu.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Pola bura Jana Piwarza we Wulkim Cźišku je žo był cźornopišany i šwědu, 2 lěcze stary, cźornopišaneho niźinskeho skotu, swonka termije hacź do oktobra 1927 swobrał.

We Wojerecach, 20. novembra 1926.

Pschedźyda wokrjesneho wubjerka.
Dr. Lenoir, kranj radźicźel.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota“, tow. kat. Serbow, pónjdźe jutře štwórtk ½3 hodź. z khorhoju na pohrjeb Mikławšk k swojemu zemrětemu sobustawej Pětrej Šerćej. Předsydstwo.

Budyšin. Wot přich. tydźenja změje Jednota Sokol swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. potajkim nic wjacy štwórtk. Tón tydźeń zwučowanje wupadnje. Načolnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Jednota“ skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w „Bayrischer Hof“ na Hórnčefskej hasy (Töpferstr.). Prosymy wšěch do Drježdźan so přesydlacych Serbow na to kedźbliwe činić, wosebje mužsku młodźinu. Pola nas namakaju domiznu w cuzbje wulkeho města a radu we wosobinskich należnosćach. Předs.

Lichań. „Zernička“ změje pjatk ½8 hodź. zaso spěwanje a w 7 hodź. pruhu za hrajerjow. Přińdźe zaso w połnej ličbje a přiwjedźe hišće wjacy druhich lubych Serbow sobu. Předs.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ ma kóždy pjatk wječor we 8 hodź. zwučowanje w korčmje. Kóždy serbski młodźenc słuša do Sokola! Načoln.

Porśicy. Serb. tow. „Swěra“ wotměje přich. njedźelu, 28. t. m., pop. w 3 hodź. zhromadźiznu. Sobustawy so proša, zo bychu z dypkom přišłe, dokelž dyrbi přednošeř, k. wučeř Nawka, z časom zaso wotjěć. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Porśicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 28. nov., wječor w 7 hodź. wulki Sokolski swjedźeń ze zwučowanjom, spěwami, serbskimi rejemi a z małym dźiwadłom. — Wšitcy lubi Serbja a přećelio Sokolstwa so wutrobnje přeprošuja. Jednota.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Budyšska hodowna masa w zalomaj „Krony“

Wotewrjenje: stwórtk w 3 hodź.

Žónska pomoc w Budyšinje

městny wotdźěł powšitk. němskeho žónskeho towarstwa

K hodownemu swjedźenju!

Sofy . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselongy . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matrazy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźělbaty

kaž też **patentne matrazy.**

Wosebita meblowa pólstrowarnja

Bruno Zernik

w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.

Verbessern Sie die Qualität Ihrer Butter

durch den Gebrauch eines

Miele Butterkneters

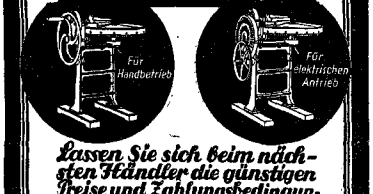

Lassen Sie sich beim nächsten Händler die günstigen Preise und Zahlungsbedingungen nennen.

Miele werke A.-G.
Gütersloh / Westfalen
Grösste Spezialfabrik Deutschlands.

Tunje płatowe ruby na blida

(jako hodowny dar)

Hecht Linke & Truöl w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańi w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Předźenak Protyka za Serbow 1927

Na předań

w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Šulerskej hasy 34.

Telefon 2736.

Hłowna pschedawarnja Rud. Sacka i Lipska w Budyšinskim hamtiskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Ruby na blida a na hosćenske blida twjelki a tyjen. tunjo

K. Erler w Budyš. na Žit. wik. 11

Čopły kholowy, košlé nohajcy, stalčiki pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónprynccowym mosće.

Sofy, chaislongi a matracy

kupujeće najtuńšo w najlěpšim wuwjedźenju pola

Despanga w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Stryskowanska wolma

jara tunja

K. Erler na Žitnych wikach 11

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“!

Swoje zwěrowanje

wozjewjetaj

Franc Natuš

Hańža Natušec rodź. Zarjeńkec

W Khrósćicach, 23. novembra 1926.

Bóh Knjezej je so spodobało, moju lubu maćerku, našu lubowanu dźowku,

Rosaliju Brčzanowu

rodź. Spitankec

se swjatymi sakramentami doma husto wobstaranu, we křóšćanskim žiwjenju 26 lět a 6 měsacow staru po dołhej a wulkej a sćerpliwosću snjesenej khorosći do swojeho njebjeskeho raja wotwołać.

Hłubokozrudźenej

Wawrjec a Špitankec swójbje

a dźowka Hanka, jeje lubušk.

W Šunowje, 23. novembra 1926.

Přiloha k číslu 273 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 24. novembra, 1926

Hodowna masa w Krónje.

Schwórtk, pjatk a sobotu, wot 25. hač do 27. nowembra, sćahuje organizazija „Jónfkeje pomozy" w Budyšinje w Krónje wulku hodowinu mašu. Wuboze to wulka wustajeńza, na kotrejž so wjele 40 Budyšinskich wobkhodow wobdźěli. Wustajeńza budże wulkotnje pschiprawjena, rjenje ſ hodowinami daranti wuhotowana. — Wschelakore wězy możemy tam nadeńcź, hrajli sa dźěcźi, wuschiwanja, zanki, potrjebu sa domjace hospodarſtwo, domjazu nadobu, zyle wuhotowanja ſtrowja, wobleczenja, kožuchowe twory, wězy sa muzow, potrjebu sa żony, cźaſniſi, wobuća, wołnjane twory, hudźbne nastroje atd. Měſchczańska plunarnja a miliunarnja wobdźěłtej so na maſy je ſwěcźadanu a wobſwadkanu ſa plun a miliun. Knihi a wobrazy budźa tam wustajene. Skónczuje też žoſtawy „Jónfkeje pomozy" ſwoje ſamſne tuczne dźěła twupołoża. Wobſebity ras ſměje wuſtajeńza ſ tym, ſo někotre jónſke wumělſke tuczne dźěła wopytowarjam wuſtajeńzy pſchedwidźetu.

Hodowna maſa na diwaj hłownaj ſaměraj. Najprjedy cźe wobhbłerjow na domjace wobkhody kedźbliwych cźinić a jich napominaćz, ſo bychu ſwoje dary k Božemu dźěćiſtwu pola tudomnych wobkhódnikow kupowali. S wuſtajeńzu dyrbja ſo naſchi lubi nanoſo a naſche lube maczerje ſe wſchěmi wězami ſeſnaćz, wobſebje ſ nowymi, čiż ſo ſa hodowne błido hodźa. Wopytowarjam dyrbi ſo też pſched wocźi wjeſcź, ſchto domjace wobkhody ſamóża. Pſchi dobrych kaſkoſcźach a wulkim wubjerku twarom je zyſe njetrjebawſchi, ſo ludźo hiſchcźe do druhich měſtow kupowaćz jěchża. Někajka njeſluboſnoſcź pſchi tajkim wonkownym kupowanjom pſchezo bywa, njech tej wjeſnſcha bya. Tehodła wobſebje dźiwaju na to, witamy tajku njech pſchińdże ſ kaſkejeſkuli ſtrony cźe. Tu ſu ſo někotre żony ſkhroblike, a ſu wuſtajeńzu namjeſowale a ſo próżowale, ſo by ſo pſchewjedła. Wopraſwdźe, to je ſwobodne poczkmanje. Żony tola pſchezo lěpje wěźa, hač muzojo, ſchto może nam hodowny ſwjedeſeń porjeńſchiſcź a ſchto może naſ ſwjeſeliſcź. Tak namaka na wuſtajeńzu też kóżda macź a kóżdy nan, ſchtož by ſwojim darićź mohł a nima żanehu hłowulamanja.

Alle hiſchcźe dalichi ſaměr ma tale wuſtajeńza hodowinych darow. Wona cźe dawniwoſcźi pucźe pſchihotowacź a ſ wopraſwdźitym hodowinym wuhotowanjom maſy ſamo hižo nęſchto hodowneje radoſcźe a hodowneho wjeſela dopěrdka pſchihotowaćz a nam kuſka a ſkóżnoſcź błíſcheho hodowneho ſwjedźenja ſaczuwaćz dacź. To dawa do hód wobſebite wjeſele na hody. Tak budźa ſo tam někotre wulke Boſodźeſcźowe ſchćinu ſ mnohimi ſwěcźkami błyſchcźiſcź. Żiwy rumwodźch, kiż hrajki polſcźa, drje natwalaju ſajima pola dźěćzi ſtudźi, kotrejž ſmědża też Bohu na wuſtajeńzu pſchińcź. Wulka popranzowa khěża ſe „ſiwej" khodoſtu kuſło bażnicźkow ſtudźuje. Ach, to budźe rjenje! Sa wulkich je hiſchcźe wobſebity program pſchihotowany. Budyſchſki měſchczańſki konzertowy a ſkiwadkowy orkeſtr poſtrěża rjanu hudźbu a kobuſtawy měſchczańſkeho dźiwadła wſchelaku ſabawu. Dźěcźazy khór Lutherſkeje ſchule pod nawjedowanjom kujeſa wuczerja Riezgela dźěcźaze ſpěwy pſchednjeſe. Też konzertny ſpěwaŕ Schröder cźe wuſtajeńzu ſe wſchelakimi ſolo-ſpěwami porjeńſchicź.

Tak je ſwěbi „Jónſka pomoz" wulki nadawk ſtajiła. Dopjelnicź pak budźa jón ſkónczenje też tohodła dokelž ſo na maſy jenoż wězy wuſtajeńa, kiż może ſwěbi ſwojeſcha kóżdy kupicź. K wopytej wuſtajeńzy maja też naſchi wjeſnji cźłowjo ſkładnoſcź, hdyż ſobotu do Budyſchina pſchińdu. Tehdy je wuſtajeńza wot dopołdnja w 9 hač do 2 hodź. popołdnju wotcźinjena. Saſtup je jenoż 50 pf., ſa dźěcźi, kiż 14 lět ſtare njeſu, 10 pf.

Wustajeńca pjerizinoweho ſkotu a karniklow w Budyšinje.

(Budiſſa-Schau.)

Sjednoczeni plahowarjo pjerſinoweho ſkotu a karniklow w Budyſchinje a wokolinje ſo na ſwoju 6. wuſtajeńzu, kotruż chzedźa wot pjatka, 26. hač do njedźele 29. nowembra t. l. w rumnej wojeſſej ſwuczowarni pſchi Lubſkiſej bróży wotmeć. Kedźbliwy wobkedźbowar a wopytowar dotalnych wuſtajeńzow drje je pytnył, ſo je ſo plahowarſtwo tutoho maſeho ſkotu też we naſchim měſcźe wokrjeſu w poſledních létach bóle a bóle powſchěhowało. Namaka ſo pſchezo wjazy a wjazy ſajimarzow ſa tule dobru wěź. Wěź je dobra, dokelž ma wulki hoſpodarſki wuzitk ſa naſche zyle ſtatne hoſpodarſtwo. Płaczijiny ſa kožuchowe twory ſu tak njeſmérnje wyſoke, ſo moja ſebi je jenoż někotſi, kiż ſa tym maja, popſchecź. Ale najwjazy ſ naſchich zonow a holzow khodźi w rjanych kožuchowych pychach, kiż je tola ſ wjetſchemu dźěla „karniklaza". Też wichelazy ſebi ju hnydom ſami ſhotuja. Wſchako je karniklazy kožuch tak tunjo doſtacź a też wohrěwa a je rjany. Kak wulku wažnoſcź plahowanje karniklow ſa naſche hoſpodarſke žiwjenje ma, wuthadża hižo ſ toho, ſo 50 000 ludźi dźeło namaka w induſtrijiach, hdyż ſo kože do kožuchow pſchihotuja. A ſa 15 milijonow hriwnow karniklazych kožow Němſka hiſchcźe kóżde lěto ſ wukraja kupuje. Tele fakta dyrbjale hižom dożahacź, ſo by żóżdy rad dobru wěź podpjeral.

Pohladamy nětk na pjerſinowy ſtót, woſebje na kury. Jeja, kiż wone nanjeſu, dawno hiſchcźe njedoſtahaja ja potrjebu w kraju. Wjele jeji ſo hiſchcźe ſe wukraja k nam pſchiwożuje. Tohodła ſu też mużojo hoſpodarſtwa ſ dobrym mjenom wažnoſcź plahowanja pjerſinoweho ſkotu ſa naſche ludowe hoſpodarſtwo wuſpěchowali a ſa jeho roſchěrjenje rěcźeli.

Nimo tychle hoſpodarſkich lkpſchinow poſkicźa nam plahowanje maſeho ſkotu też idealne hódnoſcźe. Plahowar njebudże wſchelakeje zoologiſkeje a anatomiſkeje wědy. Plahowarſtwo ſhudźuje w plahowarju lubóſcź k ſkoczakkam, wjaſa muża na dom a dwór a pſchinoſchuje tak k ſdźerżenju ſwójbneho žiwjenja. Plahowanje maſeho ſkotu je na kóżde waſchnje k poſpěchnjenju naſcheho hoſpodarſkeho žiwjenja ſpomożne.

Tak njech pſchichodne dny kóżdy wopyta wuſtajeńzu Plahowarjo, kiż ſ wulkej lubóſcźu na ſwojich ſkoczatkach wiſaja, ſu ſebi wſchu prózu dawali, ſo bychu wuſtajeńzu rjanu a wulkotnu wuhotowali. Njech je jim ſa ich próżu prawje bohaty wopyt a wulſch ſpoſkżeny.

Zjězd ſakſkich přećiwnikow alkohola w Zwikawje.

Wot ſoboty, 27. hač do wutory, 30. nowembra, wotměje ſo w Zwikawje ſjěd ſakſkich pſchećiwnikow alkohola ſa lěto 1926. S tymle ſjěſdom ſjednoći ſo wuſtajeńza pſchećiwno alkoholiſmej. Nimo toho wotměje ſo 12. ſakſki wědomoſtnopraktiſki kurſus wo alkoholiſtim praſchenju. Jón ſarjaduje měſto Zwikawa a też wotrjeſny ſywjaſk Zwikawſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa a Sakſka Hłowna měſtnoſcź pſchećiwno alkoholiſmej.

Se ſakſkim ſakonjom wo ſpomożerſtwie, kiż wojowanje pſchećiwo wopiſtwu a wobſtaranje wopitkow ſa winowaty nadawk hamtſkeho ſpomożerſtwa cźini, je ſo hibanje pſchećiwno wopiſtwu w Sakſki na zyle nowu podłohu ſtajiło. S tejele pſchećiwny wobſtejeſ nuſnoſcź pola hamtſkich měſtnoſcźow a pola ſwobodnych ſywjaſkow ſpomożerſtwa, ſo bychu wo pſchemėnjenych wobſtejenoſcźach a wo nadawkach, kiż ſ nich wuroſtu, ſo wuprajicź mohli. Sjězd ſakſkich pſchećiwnikow alkohola 1926 dyrbi k tomu ſkładnoſcź poſkicźeć.

W ſwiſku ſ tejle ſkładżowanku, na kotrejž konferenza wo wobſtaranju wopitkow na hłownym měſtnje ſtejí, wotměwa ſo 12. ſakſki wědomoſtno-praktiſki kurſus wo alkoholiſtim praſchenju. Zyła ſkładżowanka dóſtanje wobjebitu wažnoſcź ſ tym, ſo ſo ſkupina „Alkoholiſmus" ſ wulkeje Düſſeldorfſkeje wuſtajeńzy ſ prénjemu raſej jako wobjebita wuſtajeńza w Zwikawje pokaſuje. Też dla interkonfeſſionalneje konferenzy duchownych (na kotrejž evangeliſcy a katoliſcy duchowni ſhromadnje jednaja) poſdźeńje ſjěd k wurjadnej wažnoſcźi.

Schtož kurſus wo alkoholiſtim praſchenju naſtupa, hiſchcźe ſchcźeſhowaze wo jeho nuſnoſcźi a wažnoſcźi podamy: Alkoholiſmus je we wjeſelu wjeſtſchim wobſtarſtwu, kaž zebi to ſjawnoſcź ſo ſdaczu myſli, jedyn ſ najſkłubſchich korzenjow ludohoſpodarſkeho, pſchiſtojnoſtneho a ſtrowotniſkeho hubjeńſtwa naſcheho ludu. Powuczićź ſjawnoſcź wo alkoholiſtim praſchenju a wulſchiſnje wojowacź pſchećiwno alkoholiſmej je tohodła jedyn ſ najwažniſchich nadawkow nětcźiſchcźeho cźaſa, kotryż dopjelnicź ſu woſebje lekarjo, duchowni, wuczerjo a wſchitcy, kiż maju ludi wucźahowacź powołani.

Pſchi alkoholiſtim praſchenju njeſebna pak ſo jenoż wo cźelnu ſtrowotu jenotliwza, ale woſebje wo dalſchim ſtutkowanju na potomnikow, wo jeho wažnoſcźi ſa ludowu ſtrowotu, ſkoro bóle hiſchcźe ja ludowe hoſpodarſtwo, zyle woſebje pak ja ludowu pózcźiwoſcź a ſa zyłu ludowu kulturu.

Wo tom drje ſu wſchitcy pſcheſzene: Mkodźina dyrbi ſo bóle dyžli hdy prjedy wo ſtrachach alkohola powuczeć. Snate je, ſo ſu Sjednoczene ſtaty a Schwedſka w tomle ſmyſłe pſchikładnje ſtutkowali a hiſchcźe ſtutkuja: Wone maju wurjadnje derje pſchewidźenu wuczbu wo ſtrowocźe abo cźiſtu wuczbu wo alkoholu.

Tak wěźcźe hač je mkodźina naſcha najſkhlniſcha nadźija, tak wěźcźe hač dyrbimy ju ſe wſchěmi hodnymi ſrědkami ſa rozumne žiwjenje ſahorjeć pytacź, tak daloko hač ſralíſcha a khutniſcha mkodźina ſama pucźe namalaka ninje, k nadobnſchemu wobkhladowanju žiwjenja, tak wěźcźe też dźeło na boroſcźenych njetrjebawſchi njeje. Wſchitkim wjednikam a wocźehnjerjam naſcheho luda dyrbi ſo prajicź, ſo w alkoholiſtim praſchenju ſakładne praſchenje naſcheje ludoweje kultury wobhladajenu, ſo ſu wonі ſe ſwojim pſchikładom, po kotrymž ſo ſadźerża druſy. Tohodła maja wjedniży luda tu woſebje wulke ſamołnjenje.

Wucźeńſki kurſus dyrbi tohodła wſchěm ſkładnoſcź poſkicźeć, ſo bychu ſo wo alkoholiſtim praſchenju wobhonicź mohli. Alle we wobluku kurſa pak ſo praſchenje dowuczeć pacź njemóże. Wuſtajeńza pſchećiwno alkoholej, w kotrejž ſo też nuſne pikmowiſtwo pokaſuje, dyrbi tohodła pucźe k dalſchemu ſtudźiju alkoholiſkeho praſchenja pokaſowacź a ſkładnoſcź dawacź k ſanórjenju do dóſtatych pokiwow.

Wot rubježnika ke generalej.

Dopomnjenka na Fra Diavola.

Hdyž žiwjenje rubježneho hejtmana roſpominamy, ſmy wuczeni, ſo na zyłu kopizu romantiſkich podawkow a podeńdzenjow ſtorcźimy. So pak ſo jedyn rubježnik ſe cźłowjeſkich towaršſkow hač na generala poſdźěhuje, kotrehoż jena kralowna we ſawoſtajenym liſcźe „Mój pſcheczel generał" mjenuje, to je tola wěźcźe nęſchto ſadne, a tohodła njebudże bjes ſajima, hdyž wobudły tutoho generała-rubježnika, kotrehoż poſmjertny dźeń ſo lětſa k 120 raſej wopſcheluje, nęſchto bliže roſwiſowamy. Wo nimi druhim ſo tu njjedna, hač wo Fra Diavolu, wo kotrymž drje je kóżdy hižo nęſchto ſłyſchał.

Wołſiſowy wikowar Pezza, kotryż ſe ſwojej ſwójbu w Stri pokorne jako italſki ratař ſo žiwjeſche, njeje drje ſebi na to pomyſlił, jako ſo jemu 1771 mały hólcź narodźi, ſo ſo ſ tuteho nęžneho dźěcźatka ſtanje poſdźiſcho rubježny hejtman, pſched kotrehoż pohladnjenjom tuhaży falſchepotachu, na kotrehoż pokiw ſo hona a wšy pſchewobroźiſchu do popjela. Luboſcź, kotraż cźertow pſchewobroźa na jandźelow, ale też nawopak: jandźelow na cźertow, dyrbjeſche też do woſpuda pokorneho mkodeho Michała Pezza ſ hrubej ruku ſapſchinnyć a jeho wutorhnyć ſ nahlej mozu ſ dotal mčeneho žiwjenja. Jako khudemu Michałej Pezzy ſapowěchu, ſo by ſebi ſwoju bohatu lubu wſał, wudyri w jeho wutrobje wichor, kotryż wſchě nażypy wocźehnjenja a dobreho waſchnja ſpotorha. Pſchi twańſnej hoſcźinje ſwojeje prjedawſcheje lubeje ſaſłeli jeje natwożenju a cźelnu potom ſawokaju: „Wot nětka dźe Fra Diavolo być!" do njepſchiſtupnych ſkałotych horow ſwojeje domiſny, hdźež ſo jemu bórzy wjazy mkodych muzſkich pſchidruži, ſ kotrymiż nětko njebojaſne rubježne žiwjenje ſapoča. Nan jeho prjedawſcheje lubeje, kotryż bě jemu ruku jeho wuſtwolenеje ſapowědźił, padny bórzy jako druhi wopor Fra Diavola, kotryż bě ſ wopraſwdźitej hrozu ſa bohatych, cźaſto pak ſ dobrocźelom wſchěch ſtudych. Hač Diavolo poſledních dźiwaju na ſwójej ſamnjeny wožud pſchecźłutowaſche a jim dobroty wopokaſowaſche, abo hač ſo nadźijeſche, ſo budźa jeho tucźi pſchećiwno karabinieram ſchćitacź, njeje ſnate. Jenoż to je wěſte, ſo ſo zyły kraj ſtraſchneho rubježnika Fra Diavola bojeſche a jo tutón njewobkładniwje njerubſchcźe a njepałeſche, ale ſo kóżdy rubježny nabyd derje pſchihotowaſche a po krutym planje rjadowaſche. Dawno běchu throbleho rubježnika ſ kmjerczi ſaſnużili. Tola jako w lěcźe 1799 Neapelſki kral do wójny ſ Franzowſkej ſo ſapłeče, ſpuſchcźi ſo Fra Diavolej jeho ſmjertny wuſnud. Pſchetož kral trjebaſche rubježnikowu pomoz, kotryż nad 4000 khrobłymi a derje wojerżyn wukhladnymi ludźimi roſkaſowaſche. Tak możemy rozumicź, ſo jeho po cźaſu ſamo hač na generala pomjenowachu. Jemu mějachu ſo też wobjebje djakowacź, ſo ſo Neapel, kotryż bě do rukow Franzowſkich padnył, ſaſo wot njepſchećelow wuſtwobodźi. Tehdy ſejo cźeſcźachu jako ſtawneho dobrocźerja. Tola dobrocźe njeběſche trajaze. Napoleon wuhna njeniżyn Bourbonow ſe kraja a poſtaji ſwojeho bratra Joſefa Bonapartu ſa kralа wobeju ſiźilſkeju krajow. Tola Fra Diavolo ſo hiſchcźe njepoda. Hdyž bě ſo do ſwojich horow ſaſo wrócźo ſcźahnył, ſapocźa ſobu ſ kraje ſyſtematiſku pſchihotowacź. Jeho wotpołſtani cźahachu po kraju a budźachu ludźi. S wuhnatym kralom mějeſche ſtajne ſwiſki. Tola 24. ſept. 1806 bu Fra Diavolo w bitwje pola Sora ſbity a ſajaty. Mudry khrobły muż, kotryż bě ſo prjedy wowarał, we ſwojich dekretach ſ wuſchiſnoſcźu Napoleonowu rěcź napodobnjecź, kotryż ſo ſdała ſ planami nowiſcheje, kotrejž możachu ſo ſe planami wulkeho Korſy runacź, ſtaji ſo nětko pſched wójniſtt ſud, kotrehoż pſchedſydu bě general Hugo, nan ſnateho franzowiſkeho bażnika. Fra Diavolo ſakitowaſche ſo ſ njewobdźelnej frěcźnjowoſcźu, rěcźeſche we ſwej ſako wobzarunomnym cźłowjeku, kotrehoż ſtaj Neapelſki kral a kralowna ſa ſwoje politiſke ſaměry ſtjeſe wužiłoł. Se wſchěmi możnymi ſrdźkami ſpytaſche hubjeńſtwu ſelnoſcź ſudnikow ſkubźicź, kotſiż bychu ſami rady wobdarjeneho muża, kotryż by w prawej wokolinje nęſchto wulke wukoncźeć mohł, wukhowali. Tola wſcho nicźo njepomhaſche. Fra Diavolo ſaſudźi ſo ſ ſmjerczi a to niż ſwojich politiſkich ſkutkow dla, ale dla mordarſtwow, kotrež bě pſjedy ſkucźił. 12. nov. 1806 bu Fra Diavolo powěſenjeny.

Auber napiſa operu pod mjenom: „Fra Diavolo", kotraż je pomhała wopomnjeceć na tuteho rubježnika hač na djeńſnjiſche dny wobkhowacź. Schtož operu ſnaje, wě, ſo ma tam rykowana hłowna wožoba mało ſhromadneho ſ wulkim rubježnikom, wo kotrymż je jedyn Italcźan wulku knihu napiſał, ſchtož njeſch je tak pódła pſchiſłopomnjene. We Italſkej je wokoła rubježnika hiſchcźe djeńſa jara popularna. Wſchelako ſo wo nim powěda. Na kóżdy pad je był Fra Diavolo rubježnik, kotryż je njerozſchdnje wobdarjeny był, kotrehoż bychmy ſnadź po wulkich muži cźłowjeſkich ſtawiſnow liczili, njebyli njeſbożowona luboſcź jeho na wopacźne pucźe dowjedła.

Přilopk.

* **Mjenje ludźi.** W njedawno wudatej knihi „Ludy a cźaſy" ſudźi wudawaŕ wo ſhromadnym wobhdlekwu a cźaſu" ſudźi wudawaŕ wo ſhromadnym wobhdlerſtwu na ſwěcźe ſ $1^2/_3$ miliardami ludźimi. Spadnyła je wobydlerſka liczba w Franzowſkej, w Staréj Sſerbiſkej a hóje dwěla też w ſowjeſkej Ruſſej. Sa to je liczba we Němſkej njedźiwajuc wſcheho woibytka pſches wójnu, tuberkuloſu a thripu atd. tola no nětkotre ſta tyſaczy pſchibywa, najbóle pomérnje w Bayerſkej. Pſchiběrało je wobydlerſtwo też w Italſkej, Schpaniſkej a Jendźelſkej. Sſyſnje poſtupowało je też, ſ dźěła wěſo je ſpolnym pſchipuczowanjom w ſforo wſchěch ſtatach južneje Ameriki. Hdyž wſcho hromadje liczimy, tak dże ſo tola pokaſa, ſo je djeńſa mjenje ludźi na ſwěcźe hač w lěcźe 1914. Wina na tym je wěſo Ruſka. Na žadyn pad pak njeje wobydlerſtwo wo wjazy hač $1^1/_4$ procenta wrócźo ſchło.

* **Ryby, kotrejž w lodze ſpja.** Wo ſlotych rybiczſach, kotrejž ſ wody wuſtoczźichu a wonka ſmjerſnychu, je ſnate, ſo jim to niczo ſcźahkodaju njebe; pſchetož tak khcźeje hač je ſaſo do wody rykowyn, pluwachu wjeſele dale. Pſtruha, kotruż ſebi cźłowjeſ w Cumberlandſkej ſ ſwojemu wjeſelu w małym baſenku dźerżeſche, bě w krutej zymje ſamjerſła a dny dołho bě we ſwojim lodowym faſtwje ſawrjena była. Hdyž běchu potom lód pomału a kedźbliwje roſtali, pluwaſche ſaſo wſchele we wodze W Sſibiriſkej, hdźež rěki hač do dna ſamjerſnu, wuruhaju ſo kruchi lodu ſ rybami a njeſu je tak na witi. Hakle w kuchini ryby ſaſo wożiwja, wěſo jenoż, ſo bychu potom w pónoji ſwoje żiwjenicźko ſhubiłe. Direktor amerikaniſkeho aquaria cźe ſebi nětko żadne ryby ſe Alaſki w kruchach lodu do Ameriki póſłacź dacź.

* **Rosnjemdrjeny naiwożenka.** Njemšeŝnik Franz Jackschinski ſ Lichtenberga dźĕłsche se ſwojej njewjestu, 24-letnej ſłužobnej, po drohy ſ Falkenberga do Ahrendsfelda. Duhy po puću ſo ſwadźischtaj, dokelž ſtajńske holza ſo wot ſwojeho naiwożenje dźĕlicź. Naiwożenja ſo ſkónčnje tak rozńerjerja, ſo holzu hrabny a pśched ſpśĕchnje po drohy pśichĕhadźaze motorske kolo cźišny. Jĕdny na motorſkim kole, wótry Artur Johm ſ Weißenſeeja, padny ſe ſwojim kolom a rozbi ſebi nop. Teź holza ſo cźežko krani. Wobeju dyrbjachu do khorownje bowjeſć. Jakschinski pak cźerny a hacź dotal jeho policija ſajeć njemóžeſche.

* **Na pohrjebnischću žmjerć namakała.** 69-śĕtna widowa bĕ njedźelu popołdnju na Berlinſkim pohrjebiſchću row ſwojeho mandźelſkeho pyſchila. Lĕdom bĕ ſ dźĕłom hotowa, ſaja ju Bóža ručka.

* **200 000 ſchwedſkich krónow pſcheſchiwi.** W Stockholmje ſu bankownika, kótryž mĕſeſche ſamoſeſne wudowy wjeſcha ſ Wedel rjadowacź, ſajeli, dokelž je 200 000 krónow pſchekſchiwił.

* **106 lĕt ſtara ſónſka wumrĕła.** W Marſaillu je wubowa pjekarſkeho aniſchtra 105 lĕt ſtara wumrĕła.

* **Dźewjeć mĕžazow pſchi ſwojim morthwym mužu.** S Parifa pſchiſchadża powĕſć: W Bordeauxu wobkhowa žona 9 mĕžazow dołho cźĕło ſwojeho ſemſtrĕtneho mandźelſkeho we ſwojim bydlenju. Jako ju pſchećhtyſchachu, wobkruceji, ſo je žmjerć ſwojeho mandźelſkeho tohodła mjelezo mĕła, ſo njeby ſo wot njeho dźĕlicź trjebała.

* **Hońtwa ſa wopizami w Londonje.** Tſinacźe wuwuczenych wopizow, kótrež bĕchu do Londona pſchiſchłe, ſo bychu w jenej ſawjeſeleńſkej ſali jako jazzbandzka kapała hrałe, bu w nozy wot nutskamarjow ſe ſwojich kletkow puſchczenych. Rucze roſbĕžachu ſo po znym mĕſcze, jĕdźachu na tſĕchach elektr. moſow, wurubjowachu ſchokoladowe wobkhody a mjetachu ſ kamuſchkami na dźĕcźi na drósy. Dwanaceći młodych ludźi hanjeſche zyły dźeń ſa wopizami. Hacź do wcźerawſcheho wieczora ſo jim poradźi, dźewjeć ſ nich ſaſo popadnyć.

* **2000 monoklow k cźeſći Chamberlaina.** Sir Austen Chamberlain bĕ ſo do Glasgowa naſtajił, ſo by ſebi jako lordrektor tamniſchcze univerſity holdowacź dał. Glaſkowſki ſtudencza bĕchu wobſamknyli, miniſtra na zyle wurjadne waſchnje poſtrowicź a pocźeſcźicź. Kaž je ſnate, nožy Chamberlain ſkro pſchezo monokel. Mnohy praja, ſo ſamo w monoklu lehnycź ſhodźi, a druhy cźehezhedża ſaſo wĕdźecź, ſo je hižo ſ monoklom na ſwĕt pſchiſchoł. Potajkim kupichu ſebi ſtudencza — bĕ jich 2000 — ſa powitanje tohorunja monokle, wobronichu ſebi wócźko ſ tutej diplomatiſkej ſchkleńcu a podachu ſo na dwórniſchcźo, ſo bychu miniſtra poſtrowili. Deſchcź ſo ſcźurami liſeſche, tola Chamberlain njebĕ pſche wozebnu, na cźole ſwojich 2000 monoklnoſcherjow ſ dwórniſchcźa do mĕſta cźahnycź.

* **Problem hudźby ſ pſchewodom barbneje žwĕzy.** Alexander Laszlo je na zyle nowu ideju pſchiſchoł. Dwaj wichelakej žwĕtaj chze wón ſjednocźicź do jeneho. Žwĕt hudźby a žwĕt barby. Swoje poſpyty pokaſuje teź w Berlinje pſched ſchĕrſchcej ſjamnoſcźu. Hrajeſche na klaveru, kotrehož ſpuſti barby a ſcźiny pſchewodźeju, kotrež na płachcze na ſcźenje w rhytmje hudźby ſo pokaſaju a ſaſo ſhubja.

* **Najſpodźiwniſcha autowa dróha na ſwĕcze.** So je to jenoż w Amerizy móžno, to žmy hižo cźaſeſćiſcho naſhonili. Nĕſto ſu tam nowu autowu cźaru natwarili, kotraž pśches morjo wjedźe, połkupu Floridu ſ kupu Key Weſt ſwjaſuje. W tutych kónčeźinach namaka ſo we morju mjenuzny wjele kupow. Tute ſu Amerićenjo ſa nowu dróhu wužite. Mjes kupami ſu natwarili hobrſte mosty, tak ſo ſo nowa dróha nĕſto po kupach a mośtach pśches morjo cźehnje.

Wusudźenja.

§ **Krajny ſud w Budyſchinje.** W klamach pſchekupza Arthura Vogta we Wjeleczinje dĕchu tſjo dźĕłacźerjo palenz pili, hacźrunjeź Vogt ſaneje dowolnoſcze nima, palenz porjedźecź. Jako Vogt pſchitonny njebĕ, bĕ jeho mandźelſka palenz dźĕłacźerjam pſchedała, kotrjž jón hnydom wupichu. W klamach dwaj płakataj pſchipowĕdaſchtaj, ſo je palenzwjeze ſakſaſane. Vogt je ſtajnje na to dźerſał, ſo ſu ſakas pſcheſtupił njebu, a teź ſwoju mandźelſku na to nawucził. Schĕrachowſki hamtſki ſud napołoži pak Vogtej 60 hrimnow a jeho mandźelſkej 30 hrimnow pjenježneho khłoſtanja. Vogt ſo pſcheźiwo wuſudej powoła. Khłoſtanſka komora jeho wumwinowa.

Firma Berg a Meſſerſchmidt, barbjerńja w Kamjenzu, bĕ ſo pſcheźiwo pſchemyſłowemu porjadej pſcheſchła. Mjes jutrami a ſwjatkami bĕchu fabrikſke dźĕłacźerſki, kiž hiſchcze 16 lĕt ſtare njebĕchu, wot ranja ½8 hacź do popołdnja 4 hodź. bjeſ pſchipokłonidniſchej pſchestawki dźĕłacź dyrbjałe. Hamtſki ſud w Kamjenzu tohodła pſcheźiwo mĕſcźerſkomaj barbjerinje jednaſche. Meſſerſchmidt doſta 30 hrimnow khłoſtanja. Berg ſo wumwinowa. Meſſerſchmidtowe powołanje khłoſtanſka komora ſacźiżny. Na powołanje ſtatneho rĕcźnitſtwa doſta Berg tohorunja 30 hrimnow khłoſtanja.

Pſchi pſchetwarjowanju Rachlowſkeje ſchule twarſka firma Rauſendorf a Kluge w Kubſchicach gypſowu ſcźenu do jeneje ſjitwy twarjeſche, kotraž po planje dowolena njebĕ. Budyſchſke hamtſke hejtmanſtwo firmje dalectwarjerej ſakſaſa a ji ſ khłoſtanjom hrożeſche, je-li by ſcźenu dale twarika. Rauſendorf a Kluga dyrbjeſchtaj ſtóžby 2 hrimnje khłótkow ſaplacźicź. Dokelž Rauſendorf twar ſam wuwjedźe, ſo Kluga pola wokrizneho hejtmanſtwa wobcźežowaſche. Wokrizne hejtmanſtwo pak wobcźežowanje na hamtſke hejtmanſtwo wrócźi. Kluga, kiž bĕ hnydom, ſo pola wſpcheje wyſchnoſcze niczo njedozpi, pijaſche 19. meje na hamtſke hejtmanſtwo njes druhim, ſo tón, kiž ma prawo. prawo njedoſtanje, ale tón kiž ma móz. Hamtſti ſud jeho na to ſſichiwdźenja dla ſ 50 hrimnami pjenježneho khłoſtanja ſaſudźi. Khłoſtanſka komora jeho powołanje ſacźiżny.

Ze ſuſodnych a dalſich krajow.

S Drjezdźan. Pſchichodnu njedźelu, 28. novembra, rano ½8 hodź. ſu w tudomnej dwórſkej zyrkwi ſerbſke kemſche ſa katolikich Sserbow. Wſchitzy Sserbja Drjezdźaniſcze wokolinу a ſ ſmeſta njech ſo na to kedźbliwe cźinja a pſchidu. Je wuzny wažne, ſo mamy tu hiſchcze kemſchenje w maczernej rĕcźi a chzemy ſebi je tak dołho hacź móżno ſakhowacź.

S Döbelna. (Njeſbože we ſkale.) W kalkowych ſkalach pola Rittwiz ſaſtypnychu ſo tſjo dźĕłacźerjo. Jedyn ſ nich bĕ hnydom morwy, tamneju donjeſechu cźežko ranjeneju do khorownje.

* S Lipſka. (Hońtwa ſa wopizami.) S Lipſcźańſkeje zoologiſkeje ſahrody bĕſchtej wcźipnej wopicźzy cźekknyłej a poſtakowałſchtej nĕtko wjeſele po ſtĕchach ſuhońdnych twarjenjow. Wjazy ſtrażnikow zoologiſkeje ſahrody ho dołho podarmo próżowaſche, cźekniejcźaj ſaſy popadnycź. Stónczenje ſłoźiſchtej wopicźzy ſ wotcwrjenym tſĕſchnym wokniſchkom na lubju jenoho twarjenja a wot tam dale do wotewrjeneho bydlenja, hdźež jej wĕſo bórzy popadnychu.

* S Wróśławja. (Wichory.). W poſlednich dnjach ſaſhadźachu kaž druhdźe teź w zyłej Schleſiſkej wulke wichory, kotrež ſu wjele ſchkody nacźinile. W Jilowſkich horach ſo elektrowody na wjazy mĕſtnach tak wobſchkodźichu, ſo ſo prud pſcheſtorhny. W Münſterburſkej wokolinje bĕ wichor telko ſchtomow ſpowalał, ſo bĕ wobſchkodźenych na dróhach ſaracźeny. Teź w Luczniazach (Iſergebirge) je ſo wjele ſchkody nacźinilo.

* S Numburga. (600 porow nohajzow kradnyli.) Na ſymu ſ nohajzami derje ſaſtarali ſu ſo njeſnaći ſobjedna w Schönbüchlu pola Numburga, hdźež ſo do Keplereja fabriki nutskamachu a na 600 porow nohajzow kradnychu. Po ſdaću ſu paduſchi pſches hranicu cźekli.

* S Liberza. (Morduarſtwo w pjanoſći.) 30śĕtny wożenjcy ſamkaſiſti Joſef Pfeiffer ſ Wetzwalde mĕſeſche ſo pſched tudomniſchim pſchiſaźnym ſudom ſamoſwjecź, dokelž bĕ dźĕłacźerja Lenza ſaraſnył. W Kratzerſkej korcźmje, hdźež bĕ ſo ſhĕtko wjele pilo, bĕ ſo Pfeiffer ſ Lenzom ſwadźił, a Lenz, kiž bĕ wopramdźiny hodr ſe Schumawſkich lĕſow, bĕ Pfeiffera wupliſtował a na ſemju ſadźił. We ſwojej pjanoſći bĕ ſo Pfeiffer na taž ſaſkobił, ſo ſtanywſchi Lenzej ſwój nóž do wutrobna ſaſtĕ. Sa nĕſchto wokomikow bĕ žylny Lenz wudychał. Pſched ſudom ſwĕdźi Pfeifferej hewak dobre ſwĕdźenje wuſtajichu, mjes tym ſo Lenza jako picźka a tonucha rybłowjakowje. Pfeiffera ſaſudźichu k 2 lĕtomaj khłoſtanje. Nimo toho dyrbi ſa dźĕcźi morjeneho po 25 krónach mĕžacźnje tak dołho płacźicź., doniž wotroſtke njeſu.

* S Prahi. (Wulki woheń.) We žera wudyri we Teutſchmannsdorfje njedałoko ſchumawſkeje wjeſki Hora, kotraž je pſches ſwoje paſſionſke hry ſnata, wulki woheń, kotryž 7 burſkich ſtatkow ſnicźi. Teź dweju cźłowjekow je ſebi woheń, kiž ſo ſ wichorom jara ſpĕchnje roſſchĕri, ſa wopor žadał. Po ſdaću ſu dźĕcźi pſchi hraſkanju woheń ſałožiłe.

Listowanje.

Do Pruſkeje. Sa Waſchu wožobu trjebacźe puczowoźu paſ. Tón dóſtanjeće na radźinym hamcźe a macźe ſa njón 5 hr. ſaplacźicź. K tomu trjebacze fotografiju ſe nowiſcheho cźaſa. K tomu trjebacze wiſum, kotryž na pólſkim konſulacźe w Berlinje dóſtanjeće. Płacźi 8,50 hr. Schtóž chze tam ſ autom dojĕcź, trjeba k tomu internazionalny jĕſony wupokaſ, kiž dyrbicźe pola knježerſkeho preſſidenty namjetowacź. Njejſchćišuſchcźe žanemu automobilnemu ſwjaſkej, dyrbicźe pſchi pſchekrocźenju mjeſy wĕſtu złomnu kaužiju ſtajicź, kiž ſo Wam pſchi nawrócźe do nĕmſkeho kraja ſaſo wupłacźi.

R. P. Wĕſta žadźba ſa wotdrjebanje meblow njeſmĕ ſo Wam wotcźakanyć. Sa to Wy tola wyſchſchi podmajny pjenjeſ płacźicź, kiž ſo ſa próſtne bydlenje žadacź njeſmĕ.

G. S. Po ſakonju bĕſche pſchileźnoſć, ſo — jeźli to holypodarſke wobſtejnoſcze wórkczela dowolichu — mójeſche pohódnotne mĕſtno dodrjeła płacźenje po dźĕłach poſtajicź. Taſki namjet bĕſche pak jenoż hacź do 1. haperleje 1926 dowoleny. Je-li ſo to ſtało njeje, dha je prawo bozyła ſpadło.

Swóibne powĕśće.

Semrĕli: Pĕtr Schĕrz, ſhowanje ſchtwórtk popołdnju ½3 hodźin na Mikławſchcźu. — Arnoſcht Hauſchmann, kolijowy wuhibowar n. wotp. w Rakezach, 73 l., ſhowanje ſchtwórtk popołdnju. — Auguſt Soka, rĕſniſki miſchtr na wotp. w Rakezach, 70 l., ſhowanje ſchtwórtk popołdnju. — Hana Mikelowa rodź. Jungnanšez w Kamjenej p. Radworja, ſhowanje ſchtwórtk popołdnju ½3 hodźin wot ſarowanſkeho domu. — Waſtaŕ Kruža w Budyſchinje, ſhowanje ſchtwórtk dop. ½12 hodźin na Tuchorju.

Hamſke wozjewjenja z Budyſina.

Firma Sjednoczene pſchedźerńje a tkajerńje Auguſt Pelz a C. W. Paul, tow. ſ w. r. w Korſzynju je ſnowa wo dowolnoſcź ſ pſchepołożenju a k nowotwarej ſwojeje haczeńſkeje pſchiprawy na ſahonje cźo. 319/859 ſahonſkeje knihi ſa Korſzym jako krute maſzyne ſpuſchczadło je ſpódnim wotpuſchczenjom proſzyła, dokelž je dowolnoſcź wodoweho hamta ſ 18. februara 1925 hażła, dokelž ſo pſchiprawa wuwjedła njeje.

Tónle namjet je ſo po § 33 wodoweho ſakonja a po § 17 pſchemyſłoweho porjada wojſewi ſ nawołmjenjom, ſo bychu ſo pſchecziwjenja pſchecziwo pożadanemu wužiwanju wody w běhu 2 njedźel wot dnja wocźiſchcźenja tehole wojſewjenja pſchi podpiſanym hamtſkim hejtmanſtwje ſapodaſe, hdźež teź plany k nutſpohladnjenju wuleża.

Wobdźĕleni, kotſiž ſo w tomle cźaſu njeſamołwja, ſhubja prawo pſchecziwjenja pſchecziwo rjadowanju wyſchnoſcze.

W Budyſchinje, 19. novembra 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Smĕški.

** **Staroſcźiwy mandźelſti.** „Lubjcha“, praji mandźelſti je ſwojim najbłóźichim hłoſom, „wulki lekaŕ je prajił, ſo ſmy wójaſy ſpara trjebaju hacź muzjoſa.“ — „Kak nĕtkole na to pſchindźeſch“, praſcha ſo mandźelſka njedowĕrliwje. — „Mĕnju to jenoż taŕ“, wotmołwi mandźelſti, „dokelž by ſo tebje žnadź lĕpje było, njeby-li na mnje dźenſa wjeczor cźakaŕ.“

* **Pſchetrumfowany.** „Snajach cźłowjeka“, prajeſch Robinſon, jako wo lutowanju rĕcźachu, „tón bĕſche ta ſtupy, ſo po łóźbym wotutknjenju tintowu ſchfilenzu jaczimi ſo njeby tinta njetrjebowaſchi wuſaſnyła.“ — „A ja ſnajach jenoho“, prajeſche Dobinſon, „tón ſaſtaji kóżdy wjeczor cźahnyć, ſo njebychu ſo w nozy pſchecźara wottrjebale.“ — „To hiſchcze łazyła niczo njeje“, doda ſkónczinje Robinſon, „ſnajach cźłowjeka, tón pſchesta nowinu cźitacź, ſo njeby wot ſwojich brylow niczo wothladał.“

Hospodarſki rozhlad.

Sóŕjedu, 24 novembra 1926

Wcźerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,208	100 półsk. markow	—
ſwedſelski punt .	20,462	100 cźeſkoſ. krónow	12,459
100 ſwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	14,90

Efekty.

Berlinſka burſa ſapiſha wcźera powſchitkowne jeſtlabjenje kurſow efektow. Na kónzu burſy ſacźuwachu pak ſłabe ſeſtylnjenje.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki ſo wcźera trochu ſkruczowachu a ſo jenicźzy w khlĕbowynym žicźe. Pſchenca a rožka dobuſchtej po zentnaŕu 5 pj. Ale wowſ 20 pj. pſchiſhadźi. Płacźiſny khlĕbowehoho žita ſeſtylnichu ſo po powĕſćach wo ſtruczenju płacźiſnow w Amerizy. Wcźera płacźeſche

w Berlinje:

zentnaŕ pſchenzy 13,70—13,85 hr., rožki 11,35—11,65 hr., jecźmjenja nałcźiſtejho 11 hacź 12,50 hr., najmjeńſkeho 9,75—10,40 hr., wowſa 8,90—9,40 hrimnow,

w termijnowym mikowanju:

ſa dezember: pſchenzy 14,47½ hr., rožki pak 12,17½—12,20 hrimnow,
ſa mérz: pſchenzy 14,20—14,27½ hr., rožki 12,32½ hacź 12,30 hr., wowſa 10,30 hrimnow,
ſa meju: pſchenzy 14,25 hr., rožki 12,42½ hacź 12,37½ hrimnow

Na pſchedawy

Miđorſke koło, Giesele, Sſukelnſka haſa 3 w Budyſchinje. Koło muzaze, żelezne dźĕcźaze łóżko a elektr. żeleſko we Makom Wjelkowje 48 g.

Piſtanſti ſtroj w Hródku, Dokha haſa 46 l.

Winowe pjenźi w Budyſchinje, Jurjowa haſa 9 l.

Dźĕrzazy wóz, Albinus w Jenkezach.

Sſudnizy na pſchehladowanje:

jutſe ſchtwórtk 25. novembra 1926:

w Rajzu pop. ½2 hodź. w hoſcźeńcu, motorſki pluh a bibliotheka;

w Cźaſzezach pop. w 3 hodź. — kupzy ſeńdu ſo pola gmejnſkeho hamta — 50 mtr. półnych kolijow a ſo powroćźowazy wóz;

we Wutkim Bukowje pola Hródka pop. w 3 hodź. na knježim dworje: piſańſke blido, ſofa, wobraz, dubowe blido;

w Łubiju na ſudniſtwoje dop. w 10 hodź.: 12 kulniſchkow bórnizy, 3 bleſche kożowcho a wóſkowcho wolija, 3 bjuſety, żonjaze piſańſke blido, kamoŕ mjineho blidka, blido, 15 ſitrow ruma, knihowy kamoŕ, kuchiński kamoŕ, piſańſki ſtroj, kredenza, ſchijaze blidko, 3 piſańſke blida, wobraſaj, wſchelake rowowe kamjenje, brattny kamoŕ, pomnikaj, ſtejazy ſchwihel, 43 powĕſchazych ſamkow, 33 żelezinych rjeczaſow, paſaza pika, ſtare plunowe trubki, gramofon a wſchelake elektriſke wĕzy.

Sco putaja:

Samkaſiti wurzobnik w Hródku, Drjezdźanſka dróha 62.

Skrowe depeſe.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.:

Miki mĕrne. Tendenza: mĕrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu. Tendenza: kruczijcha.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewaſ: 100 kg.

płaćizna po zloiej hriwnje.

	23. 11.	22. 11.		23. 11.	22. 11.
Pſenca	274-277	273-276	buny	21-22,00	21-22,00
rožka	227-233	228 232	woka	24-26,00	23-25,00
nal. jośmjeń	210-250	220-250	módre łupiny	14-15,00	14-15,00
naz. jośmjeń	195-208	195 208	żołte łupiny	15-15,50	
wowſ	178-188	182-190	ſerradella	21-22,50	22-23,00
kukurica	195-199	195-200	rapo. wosuſk	16,00	16-16,20
pſenź. muka	36-38,75	36-38,75	lany wosuſk.	20-20,80	20-21,00
rjana muka	33-34,50	33-34,50	poob. melasa	—	—
pł. wotruby	11,25	12,25	bórnj. kruſki	25-25,50	25-25,50
rjane „	12,25	12,00	ſyno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-3,20
rapa			rjana ſloma	1,15-1,50	1,05-1,40
lane ſymjo	—	—	pſenźena „	1,00-1,80	0,95-1,20
hróch	32-35,00	32-35,00	wowſna „	0,90-1,20	0,70-1,00
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,85-1,20	0,65-1,06

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawa so wšědnje wječor, hač na dnjowe swjedźenje. Płaći se za čwěrćlětnik 90 xl. pj., za pólsa a pola dowóznikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo, płaći 10 xl. pj. Wudawa a čiła Smolerjec knihiličerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hódź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajnje nawóžki a tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 274 **Budyšin — štwórtk, 25. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Bludny general Watter.

W němskim žiwnje je minister němskostatneje wobory hr. Geßler wo wojerskich organizacijach rěčało na bludne wójnske plany pomnik, kotrejž žu ja cząsy paźiwneho pschećiwjenja w Porurskej ludźo radikalneje prawizny naschkarali. Mjeno generała Wattera žo w lěcze 1923 w świzu z kolwrótnymi wójnskimi planami a z pomócerskimi pschihotami pschećiwo němskej republizy mjenowasche. We świzu pschedźydy młodoněmskeho rjada (Jungdo), Maćarauna žo wo podawkach w lěcze 1921 praji, je žu tehdy nadpad na franzowske wobsadźenske wójsko pschihotowali. Na čole tehole hibanja je tehdy wjele mjenowany general z Watter stał. **Tutón general k tym wožobam hluscha, psched kotrymiž kym w lěcze 1922 w němskim žiwnje warnował a na nj jako na „kolwrótneho" pokazował.** To běsche z pschi[illegible]e, so žym jemu hnydom po Kappowym puczu kommando wsał a jeho se službu puschežił. General Watter je tele plany w rosshorjenju wuwjesćz chcył. Tohodla žym žo tehdy w němskim žiwnje tutym aktiwistiskim planam se wschej wótrosću napischeźiwo stajił a Wattera dał kedźbliwje strašowaćz.

(Sozialdemokrat Ludwig: A tehole muža sće do Porurskeje pósłali! — S prawizy žo napischeźiwo wola: **Wón je Porursku wuthowak a Geßlerowy bźak žnjeje!** — Minister Geßler roshorjeny dale rěcźi:) **Schtoż general Watter tehdy ludźom barbjesche, bě holy schwindel.** **Wón je młodych ludźi chcył psched franzowske maschinske stśelby honiće.** (Sapódpłanz sozialdemokrat Dittmann: Je wěrno, **so Watter 18 000 hriwnow pensije dostawa?**) To njewěm. Offizirozo stareho wójska dźe mi njepodsteja, ale němskemu **dźełowemu** ministerstwu. Njewěrju, so telko dostawa. (Sozialdemokratozo po žmeja.) Pschećiwo tomu dyrbju pak žo wobaraćz, so Mahraun wěz tak wopišuje, so žo njetbych žměł za podawkami w lěcze 1921 nětkole w lěcze 1926 wobhonićz. (S lěwizy žo wola: Cźehodła dha njejsće wot knjesa Mahrauna pjenonze rosjaćenjenje zadali?) — Njejsym jeho jo wot njeho žadał. Schtoż žo tu powoda, žu wěsz, kotrejž žu dawno potschikkownje smaje. **W lěcze 1925 žu pjecza sašo podobne plany měli.** Tehdy žo mjeno wjschcka Nikalaja mjenowasche. Cźej tu žo ludźo z njeprawom na to powołaju, so maja z nami świz. So by žo wschо to rosjaśniło, žym ministra Seweringa prožył, so by sa tutym wězami hladał. **Wjschk Nikolaj je žo wótro wobkedźowak,** tola njejsu pschiczinu namakali, pschećiwo njemu sakrocźeć. Wón je do wukraja schoł a tam po mojim wědźenju hischcze pschehiwa. Pschi tychle planach je žo wo njesamolwitych ludźi jednało, kotrejž su špytali, naš do swonkownopolitiskich schmatańzow sćahnyć. Nimamy z tutymi wězami nicźo cźinicź. Sso žamo wot žo rosumi, so z tajkim wudawanjom we wokomiku, hdźej **žo** swonkownej minister wo dorosumjenje próšuje, we wukraju fantastiske pschedstajenja naštawaju.

Nowe rosrěčenje němskeho pósłanza z Hoescha z Briandom.

Němski pósłanz z Hoesch w Parisu je žrjedu nowe rosrěčenje je swonkownym ministrom Briandom mějł, pschi cźimž je žo zdyły rjad praschenjow wobsebje też wotbronjenske praschenje rospominało.

Cźišćej franzowskeho generalneho staba.

Pariske sozialistiske nowiny „Ere Nouvelle" žu powdźej pischinjeske, je je žo Briandowa swonkowna politika wobsebje w praschenju wojerskeje kontrolle z wěstymi wobsamtnjenjenji franzowskeho generalneho staba jara poćeźiła. Franzowski generalny stab je mjenujcy pschedźynemu presidentej, ministerskemu presidentej a swonkownemu ministrej dźełił, so je stajna wojerska kontrolla we Porheinskej z jenicźkim rukowanskim systemom, so by žo bjeskrach Franzowskeje sawěsćił. Tajku kontrollu dyrbi Swjatk Ludowi wutworićz. Hdy by žo to njestałko, njeby žo mohło wo pschesaźnym wućeńenjenju wobhadźenskeho wójska z Porheinskeje rěcźeć a też jednanje wo nadawkach investigaziskeho (śledźerskeho) wubjerka by jara wobezežne bylo.

Bayerskeje stejišćo k němskemu statej.

W bayerskim žiwnje je jako prěni rěcźnik we wulkim politiskim wurěcźowanju dr. **Schlittenhauer z bayerskeje** ludoweje strony **zentralistiskiu Barlinsku politiku** wobskorźował, so žo z njej schkódne smutkowne swady **sdobuja,** kotrejž němstu jednotu rosbija. **Hdyž budża žo wschе powjasy torhacź, Bayerskej niczo drnheho njewobudże, hacź žo na žamžnej nosy stajicź.**

Sozialdemokratiski sapódpłanz **Dill** wosebje wo nadawkach Němskeje z pohladom na hospodarske rozwoje Němskeje rěcźesche. Zadanje sozialdemokratow rěka: Němski stat nade wschěm. Praschenje wo nowym rosdźělenju Němskeje žo z dnjoweho porjada njeschubi; dokelž žo nětcźischi stajw njehodźi sakhowacź.

Wobsamknjenje dźełacźerjow w tkajerńjach w Gerje a Greizu.

Kaž sašikowe durinskich swojast tkajerńjow wosjewja, žo strajkowazy dźełacźerjo dweju firmow njejchu k dźełu wróćili. **Tohodla žu žo je zwjatkom we wschěch Gerastich a Greizskich tkajerńjach dźełacźerjo z dźěła wusamkli. Dokelž** je sjednanski wubjerk jednanje za pjatk wotrjekł, je němski dźełowy minister wobsebitemu sjednarjej porucźił, so by konflikt wurunał. Nowe jednanja žo pjatk w Barlinje wotmėja.

Paschowanje němskich tworow do Pólskeje.

Warschawske nowiny pischu, so je policija w Pósnanju pola Pósnjanskeho wikowarja Janca wjetschi hromadu tworow sebrała, kotrejž žu žo do Pólskeje z diplomatiskimi brěmjenjenji z pozredništwom němskeho wizekonsula we Pósnanju Schmidta pisches němsko-pólsku njesu pschećiwnjkake. Němski konsul w Pósnanju Vassel je hnydom pocźeźeneho Schmidta se službu puschećił a jemu porucźił, so dyrbi hnydom pólski kraj wopuschćeć. Wikowarja Janca žu sajeli, tola po złożenju kawzije 20 000 złotych žu jeho na zwobodu puschećili.

Židowske prašenje w Ruskej.

W poźlednim pozedźenju wukrajinskich bolschewikskich ludowych kommisarow je žo wobsamtko, hnydom plan wo wutworjenju žamostatneho nazionalneho židowskeho wokrjesa pschewjeźcź, kotryž by dospolnje židowske žamostatne sarjadnistwo měł. Tutón wokrjeź je w Chersonskej guberniji a wobsahuje nětdźe 40 wobydlenych mjeńdźich wjow, hdźež je pschez 85 procentow židowskeho wobydlerstwa. Projekt je mjes tym kaž na pruhu a hakle, hdy by praktiski wuspěch měł, by žo k dźełu we wjetschich rosměrach pschistupiło. S dobrem je žo pschi wukrajinskej akademiji wědomosćow w Kijewje wobzebita kommisija wutworiła, kotraž by sa nadawk měła, slowiwšy židow we Wukrajinje a w Ruskej psched revoluziju, za revoluziju a po njej studowacź. S pschedhódu tejele kommisije je stawiznar Galand. Kommisija je hižo tkětru hromadu materiala nahromadźiła, wosebje zajimawe data wo Bejliśoweje prozeńu, wo njemerzaty pschezźiwo židam w Kijewje a Zitomeru w lěcźi 1905 a zhlu bohatu sbérku materiala wo historiji progromow a ritualnych mordarstwow we Ruskej. Sdobom žu žo dokumenty sbérale, kotrejž historiju ruskeho dalwanja zakonjow wo židach nastupaju. Material, kotryž žo na ritualne mordarstwa a Zitomirskiji progrom poczahuja, žo hižo dórsty jako wosebita kniha wudo, kotraž sdobom w ruskej a wukrajinskej rěcźi wuńdże. Wo dźeło tejele kommisije žo mnohy zufonbiw, wosebje pak amerikanzy židźi, zajimuja.

Bolschewikska Ruska pschece žebi stykl z Južnoslowjanskej wobnowicź.

„Moskowske Iswěstija" (podobnje kaž druhe ruske nowiny) žo z praschenjom wobnowjenja stykow mjes bolschewikskej Ruskej a Južnoslowjanskej saběraju. S wosebitym zajmowanym nastawkom južnoslowjanski lud napominaju, so by so zblizł z Ruskim, kaž je to psched wójnu bylo. Sbližowaze hibanje je bolschewikske pósłanzstwo we Winje zapocźało; pschetož ma za to, so mohła žebi bolschewikska Ruska w blizkim pschichodźe wliw na Balkanje zawěsćicź, hdy by zwjatk z južnoslowjanskim kraljestwom nawjazała. Kaž Lubljanski „Slowinski Narod" mėni, Běłogradske knježeństwo nje pschećiwo tajkemu zblizenju. Zadaju pak, so by bo bolschewikska Ruska powróćeńskich wotmyslenjow w Južnoslowjanskej a w južnodonych balkanskich statach wostajiła. To je z pręnim wumělenjonom k wotewrjenju nětkajkeho rospranjenja wo wobnowjenju stykow mjes wobėmaj statomaj.

Sjězd Wukrajinzow w Lwowje wotbudźenje zuse knježeństwo we wukrajinskich krajach.

Po dwajdnjowym pozedźenju je žo wutoru sjězd wukrajinskich narodnych stronow skóncził, kotrejž so sastupuja w njedawno założenym wukrajinskim narodno-demokratiskim sjednoczeństwje. Wuradźenja pocźahowachu žo na politiske a hospodarske pomėry. Wukrajinzow w Pólskej, Cźěskosłowakskej a bolschewikskej Ruskej, w rańschej Galizskej, Podkarpatskej Ruskej, Bukowinje a w bolschewikskej Wukrajinje.

Bolščewikski pósłanc Krasin †

W Londonje je žrjedu diplomatiski sastupjer ruskeho bolschewikskeho knježeństwa wumrył. Jeho běchu do Londona pósłali, so by pola jendźelskeho knježeństwa wjetschu poćeźonku zaradźił. Sa tónle nadawk běchu runje nětkole wobstejnosće jara njepschihódne. W Jendźelskej žo na ruskich bolschewikow z hněwom pyrja, dokelž pytaju jendźelske wójsko a wójnske łódźiwo z revolucionarnymi idejemi nakasćez. Najbóle pak fu žo na [illegible] rosšěrili, dokelž su pschejo sašo strajk jendźelskich hórnikow z wulkimi summami podpjerali a z tym [illegible] mir w Jendźelskej shórschili. Krašnjej bě tohodla njemóžito, zwój nadawk dopjeć. W jendźelskim knježeństwje wschudże sawrjene durje namaka. Napoślej jemu thorosć jeho prózowanje pocźeźi. Hižo jako student je wón z radikalnym studentam pschisamknuty a 1903 k bolschewikam pschendże. Po powołanju bě wón z inżenieurom. Wukoku starobu njeje dospił, je 56 lět stary wumrjel.

Plany madźarskich monarchistow.

Nowiny „Magyar orsag" žu z Winjskich monarchistiskich kruhow powěsćz pschinjesle, so plan zeńitwy mjes arxywójwodu Albrechtom Habsburgskim a rumunskej prynzesu Ileanu wopraworje existuje. Italske knježeństwo pjecza tutón plan podpjerujc. We Albrechtowym pschebywanju w Romje nowiny zhonja, so je arxywójwoda w hotelu „Majestic" rosrěčenje z rumunskim pósłanzom w Romje Lahowarym měł. Nasajtka je jeho potom kral w audienzy pschijał. Italska pjecza spyta mjes Madźarskej a Rumunskej pozredkowacź.

Mussolini wo wobkhadźenju z pokodnischej Tirolskej.

Trientiski wjetschi biskop Endrici je sandźeny tydźeń we Romje pobył. Tam je Vatikan a też Mussolina wopytał. Wón je pjecza Mussolinej rjekł, so methody, kotrež so we pokodnischej Tirolskej nakoźuja, njejsu prawe. Mussolini je jemu wotmołwił, so žu žo tele methody jako skutkowne wupokazałe a žo hacź dotal jako khmane spóznałe. (?) Hdyž tomu wjazy tak niebudże, cźaš pschińdże, so žo pschemėnuja.

Njespokojnosć w Indiskej.

Na sjędźe kolonijow jendźelskeho knježeństwa, kotryž je žo poślednje njedźele w Londonje wotmėł, žu žo wažne wobsamknjenja stałe. S nimi je žo twar jendźelskeho knježeństwa do zyła pschemėnił. Kolonijam, kotrejž běchu hacź dotal w mnohim nastupanju jendźelskemu knježeństwu podstajene, je žo dospołne žamostatne sarjadnistwo dało. S tym žo njeje jendźelske knježeństwo poštabiło, **ale na wopak** wobniwjedźiło. Kolonije žu njespodobne dohladowarstwo Londonskeho knježeństwa wotbyłe, **tola žu dale z jene** dźelskim wójnskim łódźiwom schkitane. **Wschе žo nad dostatej zwobodu wjeselą,** jenož Indiska je njespokojom. We Kalkucze wuthadźaze nowiny „Forward" pischu: [illegible] budże w ruzy zusich knježerjow, **mjes tym so je** [illegible] parlament do zyła zanjeze kontrolle nad dominiemi (kolonijemi) njesmjeje. Nowiny „Amrita Bazar Patrik" prajaz Kaž dołho mjeńsche Jendźelska htóż w nałeźnoścach dominionow, bě indijski lud snajmjenscha hischcze trochu schkitany pschećiwo njeprawdam sastupjerjow kolonijow. Tola we pschichodźe njebudże Jendźelska móz indiskemu ludej pomhacź, wynjez to dźiwka. — W Madrasu wukhadźaza „News Indja" mėni, so budże Indiska město jenemu kniefci schćerc knježam dyrbjeć słužicź.

Kónz hórniskeho strajka w Jendźelskej.

W mnohich wulkich wuhlowych rewěrach (Lancashiru, Durhamje, Pokodnischej Walesej, Schottiskej) je žo jednanje mjes hórnikami a wobhedźerjemi podkrołowo sapoczało. Wjele hórnikow w Nottinghamshiru je prajilo, so dalschemu strajka nima žaneho samyzła a žu swjatkowe zbonstawy napominali, so bychu hnydom dźełacź sapoczałe. Dokelž žu hórnizy wschě knježerstwowe wurunaze nawjecy sarźiłi, je žo plan postajenja rosrikazanych organow spuschćił, na kotrejž mohli žo pschi swadach wo wokrjesnich dohodnjanjach powołacź.

Protyzny zelesnizarski straik w Kanadze.

15000 kanadskich zelesnizarjow zu wo straiku wothlosowali, zo bychu pschecsischecheli, zo by zo jim nsda powyschila. Sastupjerjo zelesnizarskeho straika zo nadzijeja, zo zo hischcze to zednatej hodzinje straika zmim.

Zwada wo mexikanski petrolej.

Knjezerstwo Sjednoczenych statow polnozneje Ameriki je nekotre noty wosselo, kotrez zu zo mjes nimi a mexikanskim knjezerstwom zkale. S nich je spohnacz, zo poslednja nota Sjednoczenych statow z 30. oktobra wopraschuje ultimatej runa. Statny sekretar swonkownych naleznoscow Kellogg mjes druhim praji, zo Amerika wocakuja, zo Mexiko zarucenje prawa amerikanskich stacjanow we rasmjerowanju kupowanja lezownoscow we wuzywanju petrolejowych zórkow pschihospnaje a zo je na zane waschnje njepschikrocei. **Amerikanske knjezerstwo** na stejischcu stoji, zo Mexiko amerikanskich stacjanow **ani unfowacz njemoze po prawje kupjene lezownoscze za 51 letne konzessije samerniez, ani amerikanske towarstwa w Mexiku unfowacz, zo bychu wjetschinu akzijow za dzesacz let mexikanskim stacjanam pschedali.**

Napschecjo tomu mexikanski statny sekretar sa swonkowne naleznoscze wosjewja, zo dyrbi **zo nazionalisowanje petroleja na lozby pad pschewobjesez a zo Amerikjanzo zebi njeszmedza zanych exterritorialnych prawow zadacz.**

We Washingtonje zebi njesamjelo'a, zo znadz za krotki czaz pschihotowjenje polozenja **k sastajenju diplomatiskeho wobkhada z Mexikom dowjedze.** Praji zo, zo zu zo predti dorosumjenja dowutrjebale.

Ze Serbow.

Pschichodne.

Stwórtk, 25. nazymnika.
Katryny, knjezny.

† 1789 Jan Michał Budar, kiz swoje cyle wulke zamoczenje serbskemu ludej wotkaza. Jeho najwjetsi dobrocel.

Pri swjedzenju 100 letneho pohrjebneho dnia Budarja.

Najcosceniša liowa,
Kiz dawno tudy spiš,
Budz dzak ci hac do rowa,
Jón wot nas zaslužiš.

Ty pomnik sy sej stajił
We našej wutrobje
Přez lubosć, kiž sy hajił.
A sył we Serbowstwje.

Stož na twój row so płaka,
Ty dobrocelo naš,
To wšo su syzzy dzaka,
Nětk dźěł swój wuživaš.

Michał Domaška.

Přiskowo wuči: Dźěćiskam najstrowiše zelo je brěza.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodz. barometer 742, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +9. Dzensa rano we 8 hodz. barometer 743, hygrometer —2, thermometer —. — Rospokojenje nizinow a wyschinow hesce kaz hacz dotal. Wjedrankje pschipowedachu nam za wczerawschi dzen pschemenjante wjedro. Boh luby Knjes wobradzi Budyschkej krajinje najlubosnische najsmke wjedro. We tola w Budyschinje zerbski spewanski zwjedzenj, zlodzeny a rodzeny w horzej lubosci k maczerinej rezi a kulturje. Wot horliwych nawjedowarjow hacz do najchich woporniwych spewarkow a spewarjow bechu zo wschitzy njeszebicznje stajili do sluzby tuteje ideje. Se samknej zelesnej wolu bjese wscheje podpjery jeho chwalbje moze zo rjez, zo je jo nanajwustojnischo pschewjedk.

Jara z dypkom sapocza zo porjad. Kak krasny napohlad posticzi zynka naschich serbskich spewarkow w zynych narodnych drastach na jewischczu a kak moznje a z dobom zunje a jimajo klinczachu spewy psches mestnosc. Wotmenjanzy program z khórami, solospewami, zerbstimi rejemi atd. poda werny wobras wo naschej zerbstej ludnosczi a drje je kozdeho wutrobu swjeselil. Rospisacz skutkowanje a wospetitosc jenotliwych posticzenjow, kiz zu zo wschitke poradzile, njeje nadawk tuteho powschitkowneho nastawczka. Jutsje podamy wo nich wobschernischu kritiku z powolaneho pjera.

Na konzu zwjedzenskeho porjada porecza knjes farar Zyz khutne zkowa wo naschim Serbowstwje. Na to pschitudechu wustoczne nozki k zwojemu prawu. Herzy sapiskachu k rejam, na kotrychz so wopytowarjo bohacje wobdzelichu. Wjesoke hodzinki pak so rucze pominachu a horzy rekasche, bo dzelicz. Wopytowarjow je wzom do wjesela statne awta rucze domoj. Njany konzert a zabawa drje wesce wschem wobdzelnikam dolho w pomjatku wostanje. Wesce nasz konzert njeje podarmo sjednoczil, ale je nam z nowa na wutrobu pokozil nasch zerbski spew, naschu zerbsku rec a nasch zerbski lud. Tracz dyrbi Serbstwo, sawostacz! Schto chzyl tomu sadzewacz? Se wschej mozu dale!

Wulki serbski koncert w „Krónje“.

Dzen, kotremuz wsche pilne zwuczowanja naschich zerbskich spewarjow a spewarkow tydzenje, haz mezazy dolho ptaczachu, nam pschinjese wczera zrjedu wjeczor dopjelnjenje wocakowanjow. Haj, pilnje su wschitzy dzelali a zo prozowali, zo bychu wopytowarjam konzerta rjane polozbowaze hodzinki wobradzili. To je zo tim tez woprawdze poradzilo.

Hizo popoldnu zetkowachmy na mesczanskich drohach mnoho naschich Serbow a Serbowkow, kiz bechu ze wsow pschijeli. Spewanske towarstwa mejachu popokdnju ½5 hodzin hischcze ras zpewnu pruhu. Mjes tym pschibliži zo wjeczor a z czasom hizo khwatachu wopytarjo zwjedzenja do „Krony“. W zynych nawalach pschikhadzachu pschezo wjazy a wjazy. Tak bechu borzy wschitke stolzy wobsadzene a schtoz wobezbe sahe njepschidze, njenamaka mestna k zedzenju. Sali beschtej z hoscjemi tak pschepjelnjennej, zo policija stonczne nikoho wjazy nuts njepuschczi. Sta ludzi dyrbjachu zo sazo wrocicz. Taki bohaty wopyt dotal hischcze pschi zadnym zerbskim konzercze meli njesymy. Tez mnoho mesczanskich ludzi, Nemzow, mozachmy mjes wopytowarjemi wobkedzbowacz. Wschelake towarstwa zu zamo zerbskeho konzerta dla zwoje sthadzowanja pschepokozite. Liczba wopytowarjow zo znadz z 1500 njeszaci.

Szwjedzejsti wubjerk, w kotrehoz rukach zarjadnistwo zwjedzenja lezesche, mezesche bohrske dzelo, ale ke

ani mnta ani dzaka njehladajo, wonowachu zo nadobnemu sthtkej. Kaz Boh na njebjesach zohnuje dzelawu ruku, tak sbozinjowasche widomnje naschich lubych spewarjow a jich wustojnych wjednikow. Psched wjeczorom lubosneho nasymskeho wjeczora czornjachu zo drohi a pucze z ludzimi, pschithadzejzymi pschi, na kolach, z wosami a awtami do Budyschina. Statne a postowe awtoomnibusy bechu wosebite czary zarjadowale. Wysoko do druheho tyhaza pjelnjachu wobschérne rumy „Krony“ do poslednjeho mesina. Po stach dyrbjachu zo wroczicz. Policija dyrbjesche dalschi pschistup zawjercz. Nasche zerbske spewanske zwjedzenje zu zo wurostle do znamjenitego podawka. Tak zohnuje Boh njeseebicznych wotczinzow hozzu lubosci, wustojnu prozu. Mezazat k. Sskodecikej date zlubjenje dzerzesche a kozdeho z latarnicku domoj pschewodzische. — Dzensa bole jery poweter sodmna. Hacz po tutej kurjawje nam zneh njepadnje? Kurjawy po Merczinje jón rad pschinjesu. — Jutsje piatk klonczko 7.42 thadza a zo 3.52 hodzin thowa. Mezacat wjeczor 10,32 hodzin thadza a zo popokdnju 1.02 hodzin thowa.

— **Hodowna maza „Zónsteje pomozy“ w Budyschinje.** Schtwórtk, piatk a sobotu wotmeje zo w salomaj „Krónje“ hodowna maza „Zónsteje pomozy.“ Wulki dzel naschcho wjesneho wobyklestwa pschinjese zobotu na torki do mesta. Rozkazmy tohodla zapomnicz, na to pokasacz, zo tu wulka wustajenja tworow posticza, kotraz wjesnemu wobyklestwu skladnosczi dawa, wobesbe pschihodnje, za hodowny zwjedzeni nakupowacz. Sale stej zwjedzenszy wuzyschenej, a runje tohodla, zo zo wschc twory 40 Budyschkich wschelakich wobkhodnikow na wulkim mestnje wukaja, mozemy wjesnemu wobyklestwu wobyt jara poruczecz. Wschitzy cej, kotiz zobotu do Budyschina pschindu, dyrbja tola na kozdy pad tez hodownu mazu „Zónsteje pomozy“ w salomaj „Krónu“ wopytacz.

— **Podlesczenje sojstaranja krokodzelazych.** Kaz zo nam zjewi, pschibotnje nemskostatne dzelowe ministerstwo podlesczenje wobstaranja krokodzelazych psches 27. nowcember. Sarjadnizka rada nemskostatneho hamta za wobstaranje dzela je hizom podlesczenju pschihlosowala. Nemskostatna rada najzerje dzensa schtwórtk swoje pschihlosowanje wupraji.

— **Wokrejna je sajcha** mjes zlotom na forbarku rycerkluba we Wutolczijach, najecka rycerkluba Hajniki, rycerkklubloweho najenka Wowczejcka w Jazeszy, klubkerja Hansy w Grossharthawje.

— **Pokhroma je wudyrila** mjes zlotom klublerja Hunjusa w Jeschizach a klublowcho najenka Alberta Clanja w Dolhaczizach pola Lubija.

Se **Subornicki.** Sandzenj piatk be zo puczowazemu Krawzej z Barta motorske koko, tiz be psched tudomnej „Horjkej pizu“ stejo wostatk, zhubiko. Jako bechu hnydom policiji zawokali, zo wupokasa, zo bechu njedorosczeni pacholo zebi z kolom na Huczinjanku drohu wuczili. Dokelz pak be zo motor borzy wolija napik, be jezba z czakom ke konzej. Krotko pschede wzu polzaj pachokow zadzerza a pokhkosta.

Se **Strize pola Rakez.** Nasche schulske pschedstejiczerstwo je wobsamkko, wodowod do schule pokozicz dacz, so njeby trjebaka nowu schulu twaricz dacz. S pomozu motora klumpa so woda ze 300 metrow zdaleneje studnje do zeleznego kotoka, z kotrehoz dale bezi.

S **Czornowa** p. Kamjenza. Nekt stej wsy Czornow a Kschidot swoje zamone pohrjebnischczo dostalej a njetrjebaju zwojich zemrtych wjazy do Kamjenza wotwjez. Sandzenu njedzelu bu nekto nowe pohrjebnischczo pozwjeczi, kiz mjes wobemaj wjomaj leki, to je prenje wjesne pohrjebnischczo wulkeje Kamjenskeje wosadu.

S **Wulkich Schzarow.** Skazene hodowne wjesele nashonichu njedawno mesto wot nom, we kotrymz be Boze dzczo krasne hrajki sa pene dzeczi wustajilo. We zwojej saborjenoszczi njeznynchu dzeczi, so schkleniza czischcz jich wezjmnych hojczkow njewudzerzi, dokiz jedyn z blowu we wolnowej schkleniz njetczesche a mozesche zo hakle z zusej pomozu wuzwobodzicz. Na sboze pachok pschi tymle dyrdomdeju bjes czezischeho sranjenja wotewdze.

S **Wojerez.** Wokrejskim zjezdu Wojerowskich w pozedzenju 22. nov. t. l. mjes druhim wobsamknu wuporjedjenje a dowarjenje wokrejnych drohow. Najwazniische, dokelz tez najdrozische pschedewsacze pak je nowotwar schosesa wot Hamora (Burghammer)) do Noweho Mesta. Dla dalokeho pschiwozowanja twarskeho materiala — hacz 18 kilometrow — budze to droha wez, tak za dyrbi zo 160 000 Sr. z pozczonku zwjesez. Nimo toho pak dyrbja tez interesentojo, wosebje holski fiskus, pschinoschowacz. So tale droha jako poslednja w tomle konzu Wojerow-

Stazija.

Wultrejnische powedanczko.

14] (Pokraczowanje.)

„Domat zmy,“ wotmolwi Jan. Wschitzy tjo postanychu wot zwojeho dzela, zo bychu hosesa postrowili. „Daj Boh strowoju!“ Wyssokostrosczenej dyrbjesche zo trochu nakhilicz, hdyz psches brjoh stupi.

„Kak zo wam wjedze, Atanasijo?“ wopraschа zo Jan.

„Z nó! Kaz hrochej pschi puczu, rozdy za njón skuba. Najprjedy dzyschche Topelink Eli naz sa pkawarja a wobkhodneho wjednika mecz, nekto dyrbimy bratrej se starostu byez. Zane lohke dzelo, takle dyrbimy potajkim zimi byez.“

„Schto pak wjedze cze do naschcho domu?“

„Njane wezy wuhladachmy na Bistrizy, kotrez pokhadeju z tutoho domu. — Wurescanki, — jara kahodnje wupalene a wumolowane. Rad bychmy nekcho wot toho wsali.“ Won wsa pschiwitanski napoj, kiz besche holczka schinjeska, a wupi schkleniu hacz do dna.

„Jako kwazny dar sa bratra bychmy wot tych wezow mecz dzyli,“ won pokraczowasche. „Tez kubzokk sa macz, rjenje wupalemy a molowany.“

„To bechu zymske dzela, kotrez zu pola Elija widzal. Malo czasa zohywa nekto za domjaze dzela, ale nekchozikli je nam lohko, a hacz do zynowych znjow da zo twoje pschecze dopjelnicz.“

Mjes tym, so starv holowe wezy pschinoschowasche, wobroczi zo holcz ke krosnam. „Zawidzesz bychmy tonnu wohli, kiz zmé bebi z tajkeje wohrewazeje maczisny zerdak rezacz, pani Knazija.“

Zónska zlubasche sa peremitku, beke rubischko, kotrez jeje hlowu zawodzewasche, a zmehowasche zo pschi tajkej chwalbje, dokelz zo jej to jara dobro sda.

„By-li jón hakle widzal, hdyz z dukarnje pschindze, hdyz zu drjewjane bijali jón wobdzekake! To wschak zo wupkazi, dobru wotmu bracz!“

„Tuz zy zam jehnjata plahowal?“

„Elena je to czinika.“

„Hlejcze, hlejcze, niz jenoz wumjelka wona je, ale tez dobra hospoza.“

Won be k holczay pschistupil, kotraz, so by ujepokasala, w kajtich wuskosczach je, saberasche zo z wuhlom, na kotremz jeje jednore pakati — hodziki z drjewjanym pschimadiom — lezachu. Khwilku je won pschihladowasche. Tale schkropawa, kotraz besche njedawno jeho dompschewodnej wuczekka, wabjesche jeho, pschetoz Elena besche jenoz wernosez rezzaka, hdyz be jemu rjekka, so zo zonske z nim plencza. Pschezo zylnischo dujesche do wuhla.

„Hlejcze, ta rosumi, wohenczk roszehlicz.“ zmehjesche zo won a hladasche z wjelepragajym wocznom na nju. „Kajze dha je z wutrobu? Njezehli zo niz najnjenschcheje schkricki, kiz by zo rosbucz hodzala?“ Won spyta jej do wocow pohladacz, ale wona njepohladnu na njeho.

„Tu kaz tam my njekedzonjenny na zehlinosez.“

„Jenoz hdyz wichor pschikhadza, wubuchnje czi pkomio wysche hlowy.“

„Make pkomjeschko wuhazmje tez we weiskk.“

„Dzensa chzemy z tobu prawowacz, so zu njedawno nam pschercelne recze jara sle mytowaka z „falschnym pzom“ naz pschinmwaka.“

Wona zo zaczerwjeni. „Stara pezniczka z domisny pschi Dujeftru jenoz to bejsche.“

„Ale ty ju saspéva, so by naz kchiwdzila.“

„Je cze to schiwdzilo?“ Nekto wona na njeho pohladny, tola dokelz jeho spohladnjenje ju zamuczi, klinczesche to horko jemu wroczo: „Sshy-li njewinowacze poczerpit, potom pomyzli, kak husto je zo czi dobre stako, ani so by zebi to zazjuzili.“

„Make nadzije czinizch nam na dopjelnjenje prosstwy, kiz mamy na wutrobje.“

„Schto by Radkowicz Atanasijo wot naz prozyez mez?“

„Swolttaj-li Jan a Kaczija do toho, bychmy cze za zwezkznoschcekku pschi Nikolajowem kwazu mecz dzyli. My, tón starosta, tebje pscheproschujemy.“

Rimale wustrozana wona na njeho pohladny. „Wasche pschiwuznistwo je pschewulke. Nekotrazkuli czeta czaka na taiku czesez, pschi wotkarju zwezku dzerzecz.“

„To dze runje je. Bychmy-li zotru melt, potom by to mesino zwobodne njebyto. Tola dokelz zo doma wadzachu, kotru z czekkow bychu zebi wuzwolili, so by zo hidze a zwadze zadzewaku, prajachmy my, so by najkepje byto, hdyz zo zusa wuzwoli.“

Jan zo pokloni. „Wulku czesez nam wopokasujesch. Wona wschak ne rjez njebudze.“

„Tuz to placzi?“ Won pschimmy ju za ruku. „K pschedkwazenemu zwjedzenjez tebje wocakujemy. — A nekto, Jano, pokaz nam zwoje wumjelstwo pokkady.“

VII.

Na pschedwjeczorn kwaza.

„Schto ma byez z kwaznym nanom sa Nikolaja?“

„Kmotr Hrjehor ma z kwaznym nanom byez. Hlejcze, kak statnje won wusupuje w nowem kozuchu!“

„Schto ma byez z kwaznej maczerju?“

„Pani Nastija ma z kwaznej maczerju byez. Beke kokoske je wona jako kwazny dar pschinjesta.“

„Schto budze je zwezkznoschcerku?“

„Elena to dyrbi byez.“

„Elena? Ta zuja!“

Tanaskowa nowa lubka to je. Ha! ha! Hlejcze, kak zo zaczerwjena, hdyz won z njej rezi. „Hdyz wy tajku haru czinicze, njeschlyschimy Viktorijin zpewacz, kotraz delan sa nowozenju schije.“

„S posloczenego seleika dzela wona rozu, kana to tak wustojnje a nezinje njemoze, kaz wona.“

„Pomhajcze jej w thoru spewacz:

„Do Czerwjenoh' morja sapaduje
Sklonzo zo ! pozledniej pruhu,
Nawozenja zebji je zadoczju
Sa rjanej, lubej njewjestu.“

„Slyschcze starostu! Won k rejam kasa.“

„Koko, koko! Pschinjesese toporn. Niz na njedwjedek zo dzensa na rjemerinu. Rosmachnjemy zo ! njej!“

(Pokraczowanje feschuje.)

ſkeho wokrjeſka ſo wulkuje, niže ſo tola jako wuſpěch pórozwanja herbſkeju japoſtlanzow, kſiejow Blažija-Lazowſkeho a nowowuſwoleneho Jurja Schuberta-Nowoměſkičanſkeho ſponjatkowacz. Tak ſmě ſo nóžnje też tak dołho wopuſchczena Serbſka wjeſka nowoczaſny ſwiſt ſ wokrjeſnej zentrali Wojerezami.

S Wojerez. Direktor tudomneje ratarſkeje ſchule je też w ſymſkim czaſu ratarjam wokrjeſka k darmotnemu wukaſowanju w ratarſkich praſchenjach ſwólniwy, wón też na pſcheče do druhich měſtnow pſchińdże. Kaž jemu ſchulſke dźěła dowola, bjes toho, ſo bychu wobſebite wudawki naſtałe.

S Běleje Wody. Nowu pychu je tu Mužakowſka dróha doſtała, kotruž ſu lětſa ſnowa pleſtrowali. Na wobeměj ſtronomaj dróhi ſu něſto ſchtomiſli naſadźeli, kiž ſu hižo dźeńſa ſ pychu ſa dróhu a kiž budźa junu rjany khłódk podawacz.

S Hródka. Kaž hižo pódźelu pišachmy, je ſamkar Brinkmann, kiž we wuhlowej jamje Brigicze dźěłaſche, na dróſy do Wojerez ſe ſwojim kołom do auta ſojeł a czeźy ſnjeſoložił. Brinkmann je něſto w Hródkowſkej khorowni na ſwoje rany wumrěł.

S **Jaženje pola Hródka.** Pódźelu wjeczor drjewowy wóſnik Schimjenz młody ſ Rumpy ſ próſdnym drjewowym wołom domaj jéžděſche. Kóń do poſtronka ſtupi, dokelž bě ſo jemu pſchikrowy ſunuł. Schimjenz ſkoczi ſe woſa, ſo by grat do porjada ſtajił. Pſchi tym jeho kóń tak ſylnje do ſtowy kopny, ſo jo jemu nop pukny. Ludźo ſranjeneho wóſnika na wóz położichu a ſo wo njeho prózowachu. Ale prjedy hač jeho do ſtarſchiſkeho doma dowjeſechu, bě hižo wumrěł.

Lipšanscy kriminalni zastojnicy a internacionalni dypzačni paduši hromadźe před sudom.

W běhu dalſcheho ſudnikeho jednanja rospowěda ſo podawſ, po kotrymž je Rouvel ſe ſwojej žonu a Eiſchkowiczom w jenej winarni Silveſter ſwjecził. Rouvel trjechi ſnateho likérowego agentu a ſ nim ſu potom wſchitzy hromadźe pili. Na dompuczu pytny agent, ſo běſchtej ſo jeho liſtownja a ſłota tobakowa tuſa ſhubikej. Pſched ſudom Rouvel praji, ſo njeje mózno, ſo je Eiſchkowicz wězy kradnył, dokelž je k tomu pſchekłupy. Rouvel je Eiſchkowicza jenoż jako wuſkuſcherja pſcheczíwo Berlinſkej policaji wuził, dokelž je ſo bojał, ſo tam ſa jeho jebanſtwom pſchińdu. Dale jedna ſo wo tym, kak ſu ſo jenotliwi ſaſtojniſy „platt“ ſczinili. Pſcht tym praji mjes druhim też Sſrebnik: Wěrnoſcj rěcži jenoż Grandka. **Moraliſy ſmój wón a ja bjeſporoczmaj.** Njeſtym ženje ſ paduchami nicžo cžinicz měł.

Pſchedſyda: Měnicze Wy, ſo ſu dyhſacžni paduſchi też moraliſy bjeſporoczni? — Sſrebnik: Diamant, kral dyhſacžnych paduchow prajeſche pſchezo: „Dyhſacžni paduſchi ſu prént lud na ſemi.“

Potom rěcži ſo wo dokhodach, kotreż ſu kriminalni ſaſtojniſy wot paduchow měli. Sa pomjerne niſke pjenjes ſu ſaſtojniſy ſwoje ſaſtojniſtwo na hrazki ſtajili. Tola dyrbi ſo wobmyſlicz, ſo wěſcže ſud wo wſchěch pokupjeniſkich pjenjeſach ſhonił njeje.

Tak wobſkorženy Schäfer praji, ſo je wſcho hromadźe 556 hr. doſtał; Grandka pak dołha 1000 hr. a Rühla tohorunja. Rouvel praji, ſo je hižo prjedy ſamožity był a ſo je ſa njeho jara porałaje, hdyž dyrbi žeńi rjeż, ſo dyrbi taſich por pjenjeſkow dła w jaſtwje žeđžecz. Swoje pjenjeſy nima wot paduchow. Je ſo na wſchelakich wobſtodach wobdźělił a ſ tym wjaſy ſaſtkujł hač we ſwojim ſaſtojniſtwje mjdy doſtawaſche. „Běch wjaſy pſchekupa hač kriminalny ſaſtojnik“, wón praji, „a dyrbi na ſwoju žonu pożłuchał, kotraž mje cžaſcžiſcho proſcheſche, ſo bych ſwoje polizajſke ſaſtojniſtwo ſkożił, njebych nětkole tu ſedźał. Tola ſ cžeſczelakomnoſcže cžaſych kriminalny ſaſtojnik był.“ Wſcho hromadźe je Rouvel po jeho wobkrucženju też jenoż na 1000 hr. wot paduchow doſtał.

Ssud ſaběra ſo potom ſ pſcheſwědčenjom ſwědkow. Wyſchiſchi kriminalny komiſar Reichel je prénje pſchepytowanja w Rouvelowej naležnoſcži wjedł. Sajimawe je, ſchtož ſwědk wo pſcheſchłuſchowanju w Rouvelowym hydlenju powđa. Piſanſke blido njeſnjeměrneho ſaſtojniſka bě woprawdźita pjenjeſna jama. Mjes druhim tam namakachu: 493 dollarſkich bankowkow, dollarowe pokładne pſchipokałanki wo 167 dollarach, wulki ſlébornu cžaſnik, ſłoty cžaſnik, ſłotu jehłu, 14 małych brillantow, ſłote naruczniže ſe 6 brillantami, ſłoty rjeczaſk, ſydom nalutowanſkich knižkow, mužaży kožuch, žonſaży mantl ſ bramami. Rouvel tehdom wobkrucžeſche, ſo je na zyle porjadnym puczu ſ tutym wězam pſchiſchoł. Swědk **wyſchſchi kriminalny komiſar Reichel potom dale praji**, ſo je powſchitkownje ſpodźiwanje ſłudźiło, ſo ſu tak ſchwarnt a krucžt ſaſtojniſy kaž Rühla, Grandka a Schäffer paduchom do rukow padnyli. Pola Rouvela je to něſchto druhe był. Wón drje je najinteligentniſchi ſaſtojnik był, ale ſ dohom jara dobroczinny a lokomuchylny. Sswědk dale wobkrucža, ſo ſu ſo ſamo paduſchi jara dźiwali, ſo je wopyt ſ jich kronu w Lipſku tak bohaty był. Wſchudże ſu paduſchi ſtali, kotrěž ſu na ſwój wopor kałali. Kak ſe je tehdom w Lipſku było, je widźeł je ſtatiſtiki, kotruž ſwědk pſchecžita. Po tym je ſo na naſymſkej maju 1924, kotraž jenoż 5 dnjow traje, ſtało 330 dyhſacžnych paduſchſtwow ſ 53 000 hr. Sswědk **wupraſi ſo potom wo mſdach wobſkorženych ſaſtojnikow, kotreż ſu jara niſke był.** Grandka doſtawaſche tehdom měſaczniže 138 hr., Rühla 150 hr., Rouvel 130 hr., Schäffer 130 hr. Hacž do konza 1924 ſnadź ſo tute mſdy ſnadź wo 60 hr. powyſchichu.

Hospodarſki rozhlad.

Schwórtk, 25. nowembra 1926.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 półsk. markow	—
jendźelski punt .	20,401	100 češkosł. krónow	12,457
100 šwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	14,53

Efekty.

Berlinſka burſa wosta wcžera jara měrna. Kurſy efektow ſo pospochi wotdrjebjowachu. Sa to pak kurſy dołhich liſtinow, woſebje ſłotowoje pożčžoniži horje bjachu.

Produktowe witi.

Žitowe witi wjele pſchemjeńenjow njepſchinjeſechu. Khłbowe žito woſtanje na naſchich witkach pſchezo hiſchcže žadne. Powoſtcže ſ wutkaja běchu wſchelake. Pſchenica ſwoju dotalnu płacžiznu ſakhowa. Rožka 5 pj. dobr. Naſtupny jeczmjeń 10 pj. a wowſ 15 pj. po zentnarju pſchiſhadźiſchtej. Zentnar płacžeſche wcžere

w Berlinje:

pſchenicy 13,70—13,85 hr., rožli 11,40 hr. hacž 11,70 hr., nałčinjeho jeczmjenja 10,90 hacž 12,40 hr., wowſa 8,75—9,30 hr. po zentnarju,

w termiſowym wikowanju

ſa dezember: pſchenicy 14,50—14,52½ hr., rožka 12,27½—12,30 hr., wowſa 9,85 hriwnow,

ſa měrz: pſchenicy 14,30 hr., rožli 12,35 hr. hacž 12,37½ hr.,

ſa meju: pſchenicy 14,42½—14,20 hr. a rožli 12,45—12,42½ hr., wowſa 10,30 hriwnow.

Swiniſaze witi wcžera ſrjedu w Berlinje
(Mageviehhof-Friedrichsfelde.)

Pſchiwjeſli běchu 394 běhakow a 751 proſtatow. Te płacžachu

běhaki:

wulke	72—85 hr.
ſrjenje	52—72 hr
małe	30—50 hr.

proſtata:

wulke	23—29 hr.
ſrjenje	18—23 hr.

Na pſchedań.

Wóſ dźerżazy w Małym Wjelkowje cžo. 26 delka.

Koſy młodej, hajnkownja w Koholnje.

Hobanzy, Pawlik w Hrodźiſchcžu.

Regulator we Wojerezach, Goethowa haſa 3 delka.

Dźerżeł ſuſchenu, runkliżu, 50 zentr., Schérz w Budyſchinje, Rózowa haſa 21.

Krowa blisko **k** cželenju we Wulkej Khóſnji 2. — Wyſokoſuczelna w Mikrowjach cžo. 6.

Proſtata ſylne w Bronju.

Knchle ſtwinſke hlinjane a kuchinſke, Specht w Budyſchinje, Moltkowa dróha 8.

Bihaki w Kamjenzu, Wóſlazy hród 7.

Drjewowa awkzija.

pjatk 26. 11. 26, rano we 8 hodź. w kenzliji ſtatneje hajnkownje we Wojerezach:

37 mtr. khójnowych klumpaczow,
3360 mtr. żerdkowych a wotnožkowych hroſadow.

Ssudniży na pſchepadowanje:

ſobotu 27. nov. 1926 w jamje Erika w Coithej ſahrodniſtwje dop. w 10 hodź. meble, ſamwa, wahy, 2 hušy, 8 kokoſchow.

Konkurſowe wupiſchedowanje

pjatk 26. 11. 26 na Drježdżanſkej haży cžo. 60 w Hródku ſchaty, wolmjane a drobne twory.

Skrowe depeše.

Berlinſke produktowe witi dop. 3/11 hodźin: Witi ſu měrne; pſchenica ſa poſtajiſke termije měrnje bje. Tendenza měrna. Dop. 3/12 hodźin: Kaž pſched hodźinu. Tendenza měrna.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotliwowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg.
płačizna po złotej hrivnje.

	24. 11.	23. 11.		24. 11.	23. 11.
Pšeńca	274-277	274-277	bony	21-22,00	21-22,01
rožka	228-234	227-233	woka	24-25,00	23-25,12
nal. jačmjeń	218-248	220-250	modre lupiny	14-15,00	14-15,11
naz. jačmjeń	193-216	195-208	žołte lupiny	15-15,50	—
wowſa	175-186	178-188	zeradella	21-21,50	22-23,00
kukurica	195-199	195-200	raps. wosuſk	16,00	16-16,13
pšeńć. muka	36-38,75	36-38,75	lany wosuſk.	20-20,70	20-21,00
rżana muka	33-34,50	33-34,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12 25	12,25	běrnj. kruſki	25-25,50	25-25,00
rżane „	12 25	12,00	ſyno, 50 kg	3,10-3,60	3,40-1,00
raps	—	—	rżana ſłoma	1,15-1,50	1,05-4,00
lane ſymjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	0,95-2,00
bróh	32-35,00	32-35,00	wowſna „	0,90-1,20	0,70-2,00
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,85-1,30	0,65-5,60

Płačizny rěžneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

24. nowembra 1926. Płačizny po centn. a zt. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 579.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěžneje hódnoſce hač do 6 lět	57—60
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	53—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	47—49
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki 448.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rěžneje hódnoſce	55—57
Polnomjaſne, młódſe	52—54
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	48—50
Spatne	45—47

Jałojey a kruwy: 725.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěžneje hódnoſce	47—51
Polnomjaſne, wukormjene jałojey najwjetſeje rěžneje hódnoſce hač do 7 lět	37—45
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojey	27—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	22—24
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 2150.

Najlěpše wukormjene	77—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	55—75
Spatne	40—48

Wowcy: 3950.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (2 družiny)	55—60
Starſe wukormjene (3.)	45—52
Mjenje wukormjene (Marzſchafe) (4.)	40—44

Swinje: 9963.

Polnomjaſne, wosebitych raſow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	80
Wukormjene	76—77
Mjaſne	74—75
Spatne	71—73
Raney a kundrozy	66—67

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schkrowa powješć wo mjedrje ſa jutſje pjatk: Khłódno a pomróczene, dešcžacz.

* Němſki ſwonkowny **miniſter dr. Streſemann** ſo pjeczа pſchi dożiwoſerſkim **pohrebjenju Rady Swjaſka Ludow** njeſwóbódzi, ſo bh ſa **wotſtronjenje wojeſkeje kontrolle we Němſkej demonſtrował.**

*

Pſchi żeleſnizy mjes Barlinom a Bitterfeldom ſu ſwohidżene **cžeło 13 letneho ſchulerja namakali.** Hłowa bě **wot cžeła wotrěſnjena.** Draſta na cžele bě **roſtorhana.**

*

W **Altonje** ſu ſnowa **wulke jebanſtwo** ſe ſhórczenym (palnym) ſpritom **wotkryli. Jeneho drogiſta** ſu ſajeli. **Saježe** ſuwarjow ſo **wocžakuje. Sſtód** ſhórczeneho ſpritа ſu ſe **ſrjedźami** polépſchowali a potom do wukraja **pſchedawali. Němſkemu** ſtatej je ſo **dawk** pół milijona hriwnow **podwjedł.**

*

Muſſolini je jendźelſkemu ſwonkownemu miniſtrej **Chamberlainej a** franzoſſkemu ſwonkownemu miniſtrej **Briandej** ſdźělił, ſo **budże jemu pſchi** nětčišchich **wobſtejnoſcžach** cžeſko, **Italiju wopuſchcžecz.** Wón **tohodla do Genfa njepſchińdże.**

*

Japanſke nowiny ſ **roſhorjenoſcžu wo wolmyſlenje Jendźelſkeje pſchichu, wójniſki pſchiſtaw w Singapore w ſadnjej Jindiſkej wobſtwjerdźicz.**

*

Poměry mjes Sjednoczenymi ſtatami a Mexikom ſu ſo **pohłeduje dny ſhorſchitše. Wocžakuje ſo, ſo ſo diplomatiſki wobſtad mjes woběmaj ſtatomaj ſaſtaji.**

Přilopk.

* **Awtomatiſke ſpinadła na żeleſnizach.** Kaž naſhonjenje wucži, ſtanje ſo wjele njeſbožow na żeleſnizach ſ tym, ſo **wjednik lokomotivy ſignale prawje njeſpóznaje a dale jedże, haczkuli ſignal na „ſaſtacž“ ſtejі.** Nětko je **němſkoſtatna żeleſniza na wjazy mjłowojitych cžarach, kaž na pſch. na cžarje ſ Hamma do Oberhauſena elektriſke apparaty poſtajiła,** kotreż automatiſuja na cžaſ ſtuktuja, ſa tym hacž je ſignal ſtajeny. Steji ſignal n. pſch. na „ſaſtacž“, potom pſchenjeſeže ſo tutón ſignal na elektromagnetiſkim puczu tak na cžaſ, ſo ſo jeho ſpinadło ſamo wot ſo pſchicžeſchnje, tak ſo cžaſ awtomatiſku ſaſtanje.

* **Cžežke njeſbožo je cžołmom.** Na **Blanerſtim jězoru pola Brandenburga** powróczi ſo ſ wóſom wožobami wobhađženy cžołm. Tjo **młodźi ludźo ſ Barlina a dwaj Brandenburgſkaj** ſo ſatepiſchtej. — Na Womuſtim jězoru powróczi ſo njedźelu **tehorunja cžołm.** Se ſchtyrjoch wožobow, kotreż ſo na cžołmje wjeſechu, ſo **jedna ſatepi.**

* **Byka ſa 228 ſpódnych kholowow pſchedał.** Nataŕ ſe Schlatta w Badenſkej pſcheda tute dny ſwojeho 16 zentnarjow cžeſkeho **byka mokołonoſcherjej ſa 228 ſpódnych kholowow.** Schtó je pſchi tym lěpſchi dźěł wuſwolił, njeſchamy roſsudźicz.

* **Mordaťiwo ſe żarliwoſcže.** S Mühlheima ſo piſa: Wcžera ſwađži ſo dźěłacžaſt ſe ſwojej žonu a ſaraſy ju ſ cžeſkej pitu. Wina na njeſtutku je żarliwoſcž mandźelſkeho, kotruž ſo dobrowólnje policiji pſchepoda.

* **Dwójne mordarſtwo dweju młodeju cžłowjekow.** W Weſterhauſenach pola Duedlinburga namakachu dźěcži w jenej próſdnjenjej 17letnu dźowku jeneho tamniſcheho ratarja a 16letneho ratarſkeho pomocnika ſaſtſelenuju. Pſchicžina tuteho dwójneho ſamomordarſtwa njeje hacž dotal ſnata.

* **Wulkowjeſch a dollarſka prynjeſa.** W ruſkeſ ſrjedźi w Biarrizach woſtmě ſo njedawno wěrowanje ruſcheho wulkowjeſcha Dimitrija ſ miſ Andrew Emery, dźowku ſemrěcheho bohateho Američanа ſ Cincinatti. Wjele pſchtwuſnych nětdźiſcheje ſnateje zarſkeje ſwójby ſo na wěrowanju a ſwađbu woddźěli. Wulkowjeſch Dimitrt je ſ bliſcheho pſchecželſtwa nětdźiſcheje zarſkeje ſwójby.

* **Namydlak jako noſcher bazillow.** W Kopenhagenu mumrěſchtaj dwě wožobje, kotrejž běſchtej namydlakaj ſ konjazych włožankow ſa truhanje wužiłoj. Jedyn ſ njeju je łěkaŕ Allermann. Na włožankach běchu ſo ſłóſtinwoſtne bazille (Milzbrandbazillen) namakałe, kotreż běchu w ranach mjeſwocza ſajedoczenje trjwě ſawinowałe.

* **Kelko ſtrowy muž w pſchereſku ſje!** Njedawno je ſo wudała ſtatiſtika, kotraž je wobliczіła ſo puntach zyrobu, kotruž ſtrowy dorośćeny muži ſa łěto ſje. Po tym trjeba wón: 75 puntow mjaſa, 31 puntow rybow, 135 litrow mloka, 37 puntow butry, 220 puntow běrnow, 290 puntow ſeleninow, 50 puntow zokra, 80 litrow piwa, 400 puntow thleba a 9 puntow twarożka;

mantl ſ bramami. Rouvel tehdom wobkrucžeſche, ſo je na zyle porjadnym puczu ſ tutym wězam pſchiſchoł. Swědk wyſchſchi kriminalny komiſar Reichel potom dale praji, ſo je powſchitkownje ſpodźiwanje ſłudźiło, ſo ſu tak ſchwarnt a krucžt ſaſtojniſy kaž Rühla, Grandka a Schäffer paduchom do rukow padnyli. Pola Rouvela je to něſchto druhe był. Wón drje je najinteligentniſchi ſaſtojnik był, ale ſ dohom jara dobroczinny a lokomuchylny. Sswědk dale wobkrucža, ſo ſu ſo ſamo paduſchi jara dźiwali, ſo je wopyt ſ jich kronu w Lipſku tak bohaty był. Wſchudże ſu paduſchi ſtali, kotrěž ſu na ſwój wopor kałali. Kak ſe je tehdom w Lipſku było, je widźeł je ſtatiſtiki, kotruž ſwědk pſchecžita. Po tym je ſo na naſymſkej maju 1924, kotraž jenoż 5 dnjow traje, ſtało 330 dyhſacžnych paduſchſtwow ſ 53 000 hr. Sswědk **wupraſi ſo potom wo mſdach wobſkorženych ſaſtojnikow, kotreż ſu jara niſke był.** Grandka doſtawaſche tehdom měſaczniže 138 hr., Rühla 150 hr., Rouvel 130 hr., Schäffer 130 hr. Hacž do konza 1924 ſnadź ſo tute mſdy ſnadź wo 60 hr. powyſchichu.

* S wokoschenjom so pischeradźił. S wokoschenjom je so po powdźesach z Newyorka pisched nješchto dnjemi tam wšěty William Romer pischeradźił, so je wjazy padnischtwow sfucził. W poslednim czasu běchu so juwelowe wobchody czasczischo wurubile. Na Williama Romera hižo dawno tukachu, so je do tutych padnischtwow hobu zapleczeny. Jeho njewjesta Maryn Michoelicz běchu njesnjezy czasczischo na bróžy z krasnymi brillantami wupyschenu widżeli. Tohodla Romera sajachu. W prěnim pischeszyschenju, hdyž dź też jeho njewjesta pódla, njemóžachu jemu hischcze niczo tak prawje dopokazać. Njedźiwajcy toho pak tola wobsamknychu, jeho do pischepytowanišeje datby wotwjesć. Pryedy hač so to sta, proschesche Romer wo dowolnoscz. hač njeby swoju njewjestu hischcze raz wokoschicz směł, schtož so jemu tuž dowoli. Dokelž pak wokoschenje tkěrko dołho trajesche, wotkedźbowachu Romera krucze a pschi tom widżachu, kak pschi koschenju něschto swojej njewjesce do huby storcži. Jako policija holzynu hubu pschepyta, namaka tam drohotny brillant. Policija wšo nětko hnydom wobeju saja.

* Pyches nóż milijonar. Swójba w Scheibenbardcze w Pfalzy bóšta tute dny z Ameriki powěsć, so je 400 000 dollarow namrěła. To je cyła swjeżelisko, dokelž je tuta swójba hač dotal w khudobnych wobstejnoscziach žiwa była.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Emil Oswin Lauermann w Budyschinje, 48 lět, khowanje pjatk popołdnju w 3 hodź. na Tuchorju. — Klara swjd. Linzyna rodź. Kłoßez w Kamjenzu. — Emil Pawoł Stoll, invalid w Lubiju, 57 lět. — Oswald Grundmann, zahrodnik we Wulkim Czyšku, 62 l., khowanje pjatk pop. w 3 hodź. wot domu. — Emma swjd. Fehrjowa rodź. Fromme we Hródku, 53 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Bačoń. „Kasino młod. ratarjow“ změje njedźelu, 5. decembra, popołd. z dypkom w 3 hodź. w Smolic hosćencu swoju 5. hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, program na nowe lěto a namjety. Dla ważnych wuradźowanjow njesmě žadyn towarš wuwostać. Nowe sobustawy so přijimuja. Předsyda.

Njebjelčicy. „Sokoł“ nima pjatk zwučowanje ale ważnu zhromadźiznu. Přińdźe wšitcy, aktivni a pasivni. Starosta.

Liehań. „Zernička“ změje pjatk 1/2 8 hodź. zaso spěwanje a w 7 hodź. pruhu za hrajerjow. Přińdźe zaso w połnej ličbje a přiwjedźe hišće wjacy druhich lubych Serbow sobu. Předa.

Minakał-Lipłč. Serb. tow. „Statok“ změje přichodnu sobotu, 27. t. m., wječor we 8 hodź. wosebitu zhromadźiznu w Lipiču w Rychtarjec hosćencu. Poskića so też krasne swětłowobrazy ze wšelakich krajow a ludow. Wšitko sobustawy, kaž też cyła wokolina je wutrobnje přeprošena. Domowina.

Předsydstwo.

Porśicy. Serb. tow. „Swěra“ wotměje přich. njedźelu, 28. t. m., pop. w 3 hodź. zhromadźiznu. Sobustawy so prošu, zo bychu z dypkom přišli, dokelž dyrbi přednošeř, k. wučeř Nawka, z časom zaso wotjěć. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Porśicy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu, 28. nov., wječor w 7 hodź. wulki Sokolski swjedźeń ze zwučowanjom, spěwami, serbskimi rejemi a z małym dźiwadłom. — Wšitcy lubi Serbja a přećeljo Sokolstwa so wutrobnje přeprošuje. Jednota.

Šlepo. Sobotu, 27. t. m., wječor we 8 hodź. je pola Bastiana měsačna zhromadźizna. Towarstwo „Swěrnosć“.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Hrjancy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Winter w Budyšinje

Za Božc dźěco

parfumy, dobre mydło

wulki wubjerk

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja

rozprošace swěčki — swěčki dźeržaki

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby

domjacy kino — dalokowidy

dary kiž su stajnje wjele winojte

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

E. G. Rinke w Budyšinje

na Bohatej hasy 5.

Bohaty wubjerk

pjelsćinow

klobukow a čapkow

po znatych tunich płaćiznach. Zhotowjenje też stajnje po wosebje tunich płaćiz., je-li so maćizna k tomu sobuprinjese.

Dokelž sym přihódnje nakupował, mam możnosć

wokoło 80 rěčadłow

Aparaty wobkhowam na přeče hač do hod. Skazajće sebi z małym napłaćowanjom aparat.

Krasny nazynk. Dobra kajkosć.

J. Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Žane klamy. Wuporjedzenja najspěšniše, Proša, přińdźe pohladać, kupić njetrjebaće. Płaty, hozdźiki, narunanja.

Wohenwudźerżowace kachle

kachlowe roły, a kolenja, pjecaki, kotołske kachle, żelezne a měd'zane kotoły, kałrězace mašiny, kuchinski grat, zacynkowane bowy, łopaće a widły poskića po wosebje tunich płaćiznach

Alfred Jannaš, żelezowa wikowarnja

w Budyšinje na Bismarkskej drózy 7. Telefon 3280.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Pycha za žony

Zhotowjenje a předźěłanje somoćanych kłobukow, kapow. — Stara přitrěba so předźěła.

Poskićam fylcowe kłobuki garněrowane a też proste, kaž też tunje róże k přitykanju.

Johanna Heidig w Budyšinje

na Kěžorskej drózy 22, III. Žane klamy.

Přesadźowanje.

Njedźelu, 28. nov. t. l. wot pop. 2 hodź. budźe so dobrowólnje za najwyše płaćizny w **Brězyncy č. 1** pola Hrodźišća sčěhowace derjezdźeržane wěcy na přesadźowanje předawać:

2 hospodarskej wozaj po 50 ctr., 1 wojerski wóz (Parkwagen), 1 sykanjerězaca mašina, 1 běrny wubjeraca mašina, 1 młóc. mašina k jězdźenju, 1 prasa za słomu, 1 samowjazak z prasu (Wagner), 1 Triumph-prasa za słomu, 2 motoraj za njeměnjeny wolij 8 a 25 PS., 1 motor za wjerćaty prud 4 PS., 1 rěpu rězak, 1 běrny parjak, sadźba bróna, 1 mašina k nasadźowanju, dźesać lětna kobła, a wšelake druhe.

Wobhladanje wot 12 hodź. sem.

Rich. Kučka w Budyšinje

na Nowych hrjebjach 5 Telefon 2177

přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze

wobućowu dom Mark w Kukowje.

Plećne tworý

klankace a dźěćace wozyčki

kupujeće najtuńšo a maće najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:

Paul Böger w Budyšinje

na Šulskej hasy 5.

Walter Rinnelt

wosobny frizěr za kniezow, knjeżny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła. Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotćihanje po wašnju bubiekim a pažekom (Bubi und Bubenköpfe).

Připrawjenje towarstwow a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž też kwasnych frizurow.

Najspěšniše a porjadne pesłuženje

Wosebity dom cigarow a cigarctow

w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy č. 17

nět hotelu „Krone“.

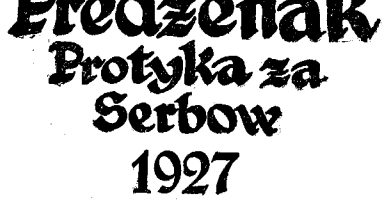

Předźenak

Protyka za Serbow

1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Trjebane a nowe

meble

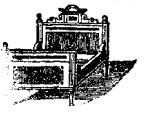

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaćić dowolam.

Słomu, syno, butrobas přenošny kotoł a sykanjerězacu mašinu ma na předań

Müller w Hrodźišću.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jěadne kolo, šicace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Drastowe khamory

komody, łoža, blida a stóły kupujeće tunjo pola

Despanga

w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Tapety za klankace jstwy.

Vogtl. gardiny

vitraže, kromki, wulki wubjerk jara tunjo K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11.

Kožowe damasty, bělosmuhate nawoblečenja K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 1

Mužski kožuch

z oter-khorsarjom mało trjebany a mało wobleknny ma tunjo na předań

C. E. Rinke

w Budyšinje na Bohatej hasy 5

Předkryslene **ručne dźěła**

hotowe jaki a bluzy.

Wilhelmina Köhlerowa

w Budyšinje na Hłown torhošći

Wšě družiny

žiwych

rěčnych rybow

kaž też

mórske rybu a sušene tworý

rybowe konserwy

poskića

Weberec rybowy dom

w Budyšinje

na Šulskej drózy. Telefon 2538.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihidźiśańja, zapadr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóźtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 stot. pj. Wobdźěnje za stajace nawóźtki a tabele so wyše wobmjerja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. *S. N.*

Číslo (Nr.) 275 **Budyšin — pjatk, 26. novembra 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Nowy sakski sejm.

Schtiwórtk pschipołdnju je so nowowuwolony sakski sejm do prěnjeho pohromadźenja sejchoł. Jako jenički dypk na dnjowym rjedźe wóla presidija steješe. Sa wólbu prěnjeho presidenta bě jenož sozialdemokratiska strona wólbny namjet sapodała, w kotrymž sapódšlanja Schwarza jako swojeho kandidata mjenowaše. Wothłosowanje, kotrež so z wothłosowanskimi papjerkami sta, pschi tymle prěnim cźinu sakskeho sejma spomnjenja hódnu pschesejenosć pokazowaše. Schwarza z 90 z 95 hłosow sa presidenta wuwolichu. Sa njeho su potajkim też nimskonazionalni a kommunistiscy hłosowali. Schwarz wólbu pschija a ześi, so budźe swoje sastojnstwo mjetronistu sastawać. Wón je po pschewróće z hospodarskim ministrom był. Pschi Kappowym puću je zebi wón se swojim khrobłym zakroczenjom zaßłužbły wo zakhowanje republiki dobył. Wdyž general Märker pyta wojakow k wotpadej pohnuć, Schwarz wojakam so jesztpacz da a jich dorazuje na pschiłażbu dopomni, kotruž su republiku pschiłażali.

Pschi wólbje prěnjeho mjetopschedsydy nimskonazionalny sapódšlanc Eckardt 51, kommunist Lieberasch 44 hłosow dosta. Eckard bě po tajkim wuwoleny. Kommunist Siewert na to pschisponi, so tale wólba pokazuje, so je so prawiza se starymi sozialistami sjednoczíła. Demokratija je demokratiju zapreła. Wón so nadźija, so so tónle zjezd bórzy zhubi. Sa 2. mjetropschedsydu wón kommunista Lieberasche namjetuje.

Dr. Blüher z nimskeje ludoweje strony napschećzo tomu sapódšlanca Hickmanna porucza. Stary sozialdemokrat Wirth praji, so jeho frakcija za Lieberascha njebudźe hłosowaćz. Kommunistojo na podłožku parlamentarisma njesteja a chcejo wustawu wottroniś. Pschi wólbje so za Hickmanna 47, za Lieberascha 44 hłosow woteda, druhe zu njepłacźace. Hickmann je po tajkim za druheho mjetropschedsydu wuwolił.

Kommunist Böttcher praji, so zu dotalne wólby skandał. Sozialdemokrat Bächel pschećziwo waschnju protestowasche, po kotrymž wjetschina presidium sestajuje. Sadźerjenje schtyrjoch starych sozialdemokratow wosnamjenja, so zu do njesozialistiskeho lehwa pscheschli. Sesjm zu na wjeßny parlament smjeli, hdźež po zhłosowanju njeźdże. Na starych sozialdemokratow hańbu sawoła. President Schwarz rěcznika dla tuteho wuraza nażwari.

Sa sapißarjow namjetowachu Großmanna se strony prěnjeho stawa, kommunista Lieberascha a sozialdemokrata Muckera. Lieberasch dosta 80, Mucker 53 a Großmann 48 hłosow. **Lieberasch a Mucker** staj potajkim wuswolenaj.

Sa schtyrjoch namjetnych sapißarjow kommunista Siegela, Göttinga z nahódnoćzenskeje strony, sozialdemokrata Kautzscha, demokrata Clausa, stareho sozialdemokrata Wirtha a Großmanna se strony krjesćanskeho stawa namjetowachu. Dokelž zu 96 hłosowanskich zedłow nalicźi, pschitomnych pak je jenož 95 sapódšlanzow, dyrbi so wólba wospjetowaćz.

Sa Wirtha zu 46, sa Großmanna a Göttlinga po 45, sa Kautzscha 43, Siegla 40 a Clausa 47 hłosow woteda. Dokelž žadyn z nich njeje dospołnu wjetschinu dostał, so po presidentowym namjecze wobsamknu, wubjerkej starschich a pschedsydstwa pruhowaćz dach, hač maju so schtyrjo sapódšlanzy, kotrež zu najwjazy hłosow dostali, jako wuswoleni wobhładaćz.

Ministeriji pschedsyda dotalneho knježeństwa **Heldt** wosjewi, so po wuswolenju noweho zejmoweho presidia dołalni ministrojo zwoje mandaty do rukow krajneho zejma wrócźeja, so pak knježeństwowe dźěła hač k wutworjenju noweho knježeństwa dale powjedu.

Sesejnowy president wotmołwi, so zu to wjsche po wustawje stanje, na cźož kommunist Böttcher pschispomni: Tež pschićeńenjenje nimskostatneje woboty? Tajki schwindl tu cźinicź! President Schwarz Böttchera k porjadej zawoła.

Wjšzše poźedźenje źo na wutoru 30. novembra postaji

Kommunistojo namjetowachu, so by so **kommunistiski sapódšlanz Ewert** hnydom z jastwa na zwobodu puschćził a zadaju, so by so wo tym w bliskim poźedźenju na prěnim městnje jednało, a so by so pódła teho **ministerski pschedsyda wutoru wuswolił**. Prěni dźeł namjeta so z wjetschinu hłosow wotpokasa, druhi dźeł, wólbu ministerskeho pschedsydy nastupazy, so jenohłósnje pschija.

Kommunistojo a němscy ludowcy namjetuja, Stresemannej njedowěrjenje wuprajić.

Kommunistojo a němšzy ludowcy su namjet sapodali, so by so swonkownemu ministrej dr. Stresemannej njedowěrjenje wuwrajiło.

Dale su kommunistojo sakonjowe nacźisk sapodali, po kotrymž ma dźěłaliski cźaj wschědnje 8 hodźin a wob tydźeń 48 hodźin wucźinicź.

Pschećźiwo Friderikuśowej znamży.

Lichtenbergski wotrjadny hamt je pschi wschěch słužbownych městnach poručił, so maja so město dźeńcźkowjenjeńkowskich Friderikuśowych pjećźpjenjeńkowske znamki trjebaćz.

Wuprawjenje žitnych zlow.

Po zdźełeńzy demokratiskeje nowinskeje słužby maja so wdowje žitne zła lětha 31. dezembra wuprawiśz. Němske sjednjenjeske ministerstwo je tohodla pschedkohu, nastupazu zło za rožu, pschenzu, pizowańki jeczmjeń, wowsu a majź wudźełało, kotraž je so hižo němskemu sjednjej pschedpokhośiła.

Sakwěrańśi zakoń sa žudniske wurunanje z wjerchami so podleschi.

Němske knježeństwo so z praschenjom podleschenja zakonja sabéra, po kotrymž je žudniske wurunanje wo samoźenju němskich wjerchowstkich domow hač na dalsche zakasane. Dale je knježeństwo nacźisk nowego dźěło schkitazeho zakonja pruhowało.

Jednanje w twarskim pschemysle.

Sastupjerjo dźěłodawarjow a dźěłacźerjow twarskeho pschemysła su 22. a 23. novembra w němskim dźěłowym ministerstwje w Berlinje wo sawěsćenju dźěłoweho měra w twarskim lěće 1927 wuradźeli. Jednanje je so na 20., 21. a 22. dezembra wottorcźiło, dokelž běchu so pschi dwaj[illegible] jednanju někotre zakadne dypki wukopake.

W Pruskej ma so w lěće 1927 200 000 wobydlenjow natwarićz.

W pruskim krajnym zejmje je finanzny minister dr. Höpker-Aschoff wobydleńskeho programma za 1927 pschedsyeł. Spomoženjowowy minister dr. Hirtsieler je k tomu głedowaze sdźełił: W tutym lěće je so z najmjeńscha 130 000 nowych wobydlenjow natwarilo. So by so pschichodne lěto zadanych 200 000 nowych wobydlenjow natwarilo, tym 30 procentow dawka na khěžnu dań namjetowat, tola njejsym rjekł, so dyrbi so tuchle 30 procentow hižo wot 1. haprleje zběracź. Wot 1. januara 1928 dyrbi so podružnišći pjenjes po sakonjowym pschedpismje z najmjeńscha wo 10 procentow powyschićz. Namjetuju, so by so podružnišći pjenjes wot 1. hapreje hižo po 10 procentach powyschił a so dothodny z tuteho powyschenja z prěnich dźewjećz měšazow sa nowowotwary nałožiłe. Pódła teho mam wulku poźeźonku sa mušnu.

Finanzny minister praschenje rospominasche, hač je tale poźeźonka nětkole można. Po jeho ménjenju, so jej wulke wobcźežnosće napschećzo stajeja. Pruski zejm je hižo sa druhe zamjatki někotre poźeźonki wobsamknył, kotrež pak so hischcźe njejsu wupołožile. Te dyrbja so najprjedy swjeźeć. Program moh so snadź na tajke wasdnje pschewjesć, so by so na 150 000 wobydlenjow wobmjesował. Dyrbiny so schtroblicź rjez, so so dawk na khěžnu dań sweźeni. Sśedkow z tutejneje danje, kotrež so někotre na powschitkownu finanznu potrjebu nałožeja, njemóża so ani stat ani gmejny wotrjez. Dowk na podružnišći pjenjes móże pak so jenož z němskostatnym sakonjom sweźeniś. Němske knježeństwo je so w tutym nastupanju hižo dorěcźało.

Wojerska kontrollowaca kommisija w Němskej so hišće wróco njewozmje.

K poßlednjemu rosprajenju wukrajneho ministra Brianda z němskim pósłanzom Poincareowy organ „Petit Parisien“ pische, so je z winu Němskeje, dyž so tón króć w Genfu rosßudźaze dojednanje wo wotstronjenju wojerskeje kontrolle hischcze njestanje. Němska je poßlednje zadanja konferenzy swjatskarskich pósłanzow a swjatskarskeje wojerskeje kontrollowazeje kommißije w Barlinje pschezo saso njedowjelniene wostajiło, a nětko je pschepołdźe, so by so wo tym hischcze we dezembrje rosßudźiło. Pódła teho je so Fochej poruczilo, so by jako wjednik wojerskeho komiteja we Versailles wobschěrnu rosprawu wo němskim wotbrońenju wudźełał. Tohodla snadź so hischcze **někotre njedźele, jeli so niz měkaze, pominu, pryedy hač budza praschenje wojerskeje kontrolle dostónežnje rosßudźiłeź móz.** Koż pryedy zebi też nětkole Franzowska žada, so so wojerska kontrolla njewotstroni, pryedy hač Němska njeje investigaziskemu (śledźerskemu) planej 1924 wudźełanemu, pschihłosowała.

Tajna likérowa fabrika so wotkryła.

Sostojnizu zkowneje śledźerskeje słužby w Barlinje su wuteru wjeczor w pinzu jenoho tśi we Kórenickej dróhy tajnu likérowu fabriku wuśledźili, w kotrejž so wulmi spiritus wuwědojcźowasche a so z pschidawanjom esenjow na rum pschećźekławasche. 300 litrow wuwědojcźeneho sprita so hischcze namała a so zebra. Tśjoch mjezejzelow likérowaje fabriki sajachu.

Franzowšzy offizérojo w Cźeskosłowalskej.

Franzowska wojerska mišza w Cźeskosłowalskej je so po nječim smjenschiła. Wschо hromadźe je jenož hischcze 7 offizérow w cźešim wójsku. S tuchle 7 offizérow staj dwaje, mjes nimi wjednik mišze, general Foucher, w kraju nym sakitanim ministerstwje, jedyn jako kommandant w Koschizach, jedyn jako kommandant wójnskeje akademije a druzy w pěschej, lawalleriskej a artilleriskej schuli postajeni.

Přeradnika katalonskich zběžkarjow w Ravennje morili.

Parišzki sozialistiski „Quotidien“ je nadróbnosće wo stónzowanju fašistiskeho wotpołkanza pschin-eńk, kotrež je schwaliłenu knježeństwu powěźi wo katalonskim fschißahanstwje dał. Tutón wotpołkanz, znaty fašist Matteneche, je swój nadawk dopjelniwschi do Parisa pschijeł, sa by so tam ke antifašistiskim pschikradnył a typrał, potajnoscze katalonskeho fschißahanstwa wuskuschowaćz. Jeho pak su hnydom sa fsiona spóznali. Tohodla je i schwatkom z Parisa wotsćł. Do Italiscze je wróćźiwschi je pschewuzbołku płacźišnu za fsiona pscheradnišku słužbu zadał a je samo Mušolinej hrosył, so dźěło fašistiskeje policije w Franzowskej pscheradźi. Tohodla je so pschikłasało, jeho wotstronicź. W Ravennje su jeho potom fašistojo stónzowali. S revolwrowej kulu we wutrobnje a někotre króćej z kałecźom stałany, je so wón do thornowje pschinjeßł a tam wumrěł.

Napjatosć při francomsko-italskej mjezy.

Parišzka kommunistiska „Humanité“ powě, so 2000 fašistow we Ventimiglii we wójnskej hotowoscźi pschebywa. Tam su namjetne straschowanje, kotrež hač dotal zaudarmojo wukonjachu, pschewjesli. Franzowskemu knježeństwu je so wo tym powěźi dała. Wono je tohodla zwonych sastojnikow z maschinistami tśelbami wuhotowało a mjes ležnikow karabiny rozdźěliło. Pódła teho su dwaj bataillonaj z Cimes a pěschi bataillon z Toulonja k mjeßu pschepołožili.

Nowiny „Victoire“ powěźeze wo pohibłinju franzowskeje biesstrachoweje słužby pschi italskej mjeży potwjerdźeja a pschihłosmja, so je so w konferenzy sunitskowneho, wójnskeho a namórskeho ministra wobsamkło, **wěste garnizony w krótkim ranju**, biesßtrachowu słužbu a wěste żandarmeriske brigady poßylnicź.

[Wotstronjenje wojerskeje kontrolle w Bolharskej so wotpokasało.

Se Sofije so powě, so je konferenza swjatskarskich pósłanzow namjet bolharskeho knježeństwa za wotstronjenje wojerskeje kontrollowazeje kommißije a za pschepodaczom na Radu Swjasa Ludow wotpokasała. Wona zwoje wotpokasanje na ta sakoźnje, so je pola Swjasa Ludow kommißija za wojerske kontrolle hischcze njeje wutworiła. Tole wobsamknjenje je w Bolharskej cźim bóle pschekhwatało, dokelž je konferenza swjatskarskich pósłanzow wot Bolharskeje na sakoźne měrowelho frjećźenja žadała, so ma so bolharske wójsko po mjeńschcźi. Bolharske nowiny wobsamknjenje saßudźeja, so bojo, so so z ponjeńschenjom wójska kommunistiski strach w Bolharskej powjetschi. Po wotkrywcźu tajnych kommunistiskich organizazijow źu w Sofiji 75 a w provinzy 300 kommunistow sajeli.

Zdźk w Albanskej.

Kaž Běłogradske nowiny „Vrema“ pischu, žu žo po wěstych powěsćach tež mohamedanoju sbožkej pichilamkli, kotrejž žu ſ Achmedom Zogom njespokojom, dokelž je wón ſ pichiwišowanjom Italskeje. Położenje w Skutariu je krityske. Wobej stronje pokuſnjenja dostawatej. Na knjeżerſtwowej stronje tohoruja mohamedanſcy dobrowólnizu wojuja. Knjeżerſtwowe wójſko je pſchi ſrjedowſkim wojowanju wo wjeſ Kastrati 40 mortwych a ſranjenych ſhubiło.

*

Haczrunje je albanſki pósłanz w Běłogradze rjekł, ſo w Albanskej dospokuju měr knjeſ, ſwonkownemu ministrej blisko ſtejaze „Vreme“ praji, ſo ſbožk hiſchcze njeje dospokuje potkożeny. Wón je ſo wjele bóle dale roſchěrił; k ſbožkarjam žu ſo hiſchcze nětkotre ſpłatki pichdałe, kotrejž ſo na clarje Mesi—Boſſi—Muſelini pjeć kilometrow pichedſtutariom dżerža. Pſchi pokładnim wojowanju žu knjeżerſtwowi wojoſy ſamo poraſku poczerpili. Sbožkarjo pjerža hiſchcze pſchezo Skutarſej hroża.

Kommunistiſki sbožk na Jawje ſo poraſhł.

Po knjeżerſtwowej powěſći na kupje Jawje ſaſo měr knjeſi. Knjeżerſtwo w hollandſkej Indiſkej je mjes tym naprawy činiło, po kotrychž je wuſamknjene, ſo by sbožk ſrowa wndyrił. Hłowneho wjednika sbožka mjes nałapſchim wohybłerſtwom, ſydomdżeſaczłětneho Hadża Aſmana, žu w Bantamſkej krajinje ſajeli a ſe ſylnym pſchewodom do Batawije dowjedli.

Nanking ſo Kantouſkemu wójſku pſchewoſtaji.

Pod cżiſchezom nowoje offenſiwy Kantouſkeho wójſka ſu wojoſy Shanghaiſkeho gouwernerna Nanking wopuſchczili a k Hankowej zoſaju. Boja ſo, ſo Kantouſke wójſko k Shanghaiej poczehuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 26. nazymnika.
Sylvestra, abta.

* 1821 Jan Młynk w Zaréču, kiž tam 30. nazymnika 1892 jako błidarſki mištr a nahladny Serb zemrě. — Jako założeř a wjednik Zarěčanskeho towaſtwa je čas žiwjenja ſerbsku zmyſlenoſć a ſwěru poſtwał. — Jeho pſchikład njemóže bjez płodow woſtać.

* 1896 w Rudworju njezapomnity Franc Kral, kiž bu z woporom ſwětoweje wójny. — Jedna jendżelſka abo amerikanſka granata roztorhny kćějace ćěło našeho horliweho wótčinca 25. ſeptembra 1915. — Što běše wón tutym cuzym ludam činił? Što zawinował? — Tu maće błudnu ſurowoſć tajkeje wójny. — Našeho Franca Krala pak nihdy njezapomnimy. — Njech w našim ludu horliwych młodźencow zbudźuje, kiž jemu ſćěhuja! —

Pſiſłowo: Hdyž ſo pobončej a proſerjej kij w rucy zhrěje, dha žadyn lohcy njepuščitaj.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +4. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0, thermometer w nozy —0. — Nižina pola Nižoſemſkeho morja je ſo w běhu wczerawſchcheho ſchtwórtka k dołhemu wjeczoru ſcżahnyła a tež naſchu krajinu potrjechiła. Deſchcż pſchewobrocżi ſo w nozy do ſněha a rano ócże zyła krajina ſ běłym płaſchczom pſchikryta. Sſněh je jara mokry a cżeſty a hnydom taje, tak ſo je na puczach cżeſto thodźicż. W łěſach je drje ſněh na ſchtomach wjele ſchkody naczinił, ſchtomy ſu ſo pod jeho cżežu ſlemike. A na telefonſtich a mlinowych grotach je ſe ſněhom njeſmérne haczenje naſtało. Sċżeſkarjo ſu ſo ſnakhilale a groty rostorhle. W Budyſchinje na kóždej dróży kónz rostorhanych telefonowych grotow dele wiſaja. Też miliny ſa zyłe dopoldnje njemóc̀achmy. S tym ſo też cżiſchcż nowin jara haczeſche a dyrbliny tohodła ſ wulkim ſaposdżenjom je wudaċ. Tola, kaž ſo ſda, mokre wjedro dołho njewobſtejowamy, ale ſo bórzy ſaſo na krótki cżaſ wuwjedri. — Jutſje rano we 8 hodź. ſtupi měſacżk do poſledniego bċrtika. „Pſchedźenak“ nam njewobſtajne wjedro lubi. Sda ſo potajkim, ſo je ſ wobſtajnym rjanym naſymſkim wjedrom kónz. Jutſje ſtónczko 7,43 hodźin ſkhadża a ſo 3,51 hodźin thowa. Měſacżk ſthadża jutſje wjeczor 11,39 hodźin a ſo popołdnju 1,44 hodźin thowa.

— **Adventſke ſwonjenje w Budyſchinje.** Rjane ſtare ſchcżerſcżanſke waſchnje je, ſo ſo ſwjedżenjam ſchcżerſcżanſkeje zyrkwje na pſchedwjeczoru ſwjedżenja ſwoni. Hdyž ſwjatoczne ſynki ſ njedżaneho erta ſaſklinża, poſaſtanje nċchtóżkuli a kuſk ſwjedżenſkeje cżſtchiny do jeho duſche ſaczehnje. Zyrkwinſke pṙóbſtejerſtwo ſwj. Pċtra je w ſwojim poſledniim poſhedżenju na namołwjenje knjeſa primariuża Fröhlicha wobſamkło, ſo ma ſo jutſje ſobotu wjeczor w 6 hodź. ſ wężow Pċtrowſkeje a Marijneje-Marcżinеje zyrkwje ſwjatemu adventej ſwonicż. Wſżeże wobydlerſtwo tule nowoſcż wjeſele wita. Njech ſwony wjele wutrobow k prawemu ſwjeczenju adventa napominaja.

Sswobodne njażowe jċtli (Freibank) w Budyſchinje. Sſobotu, 27. nowembra dop. wot 7 hacż do 9 hodź. wotedawa ſo ſyre howſaſe mjaſo, punt po 50 pj., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj. Sswinjaze mjaſo wotedawa ſo jenoż na cżiſła 2526—2600.

— **Autowa cżara ſ Budyſchina do Kamjenza.** K połċpſchenju wobkhodnych wobſtejnoſcżow Hodżijſkeje gmejny pojedże wós ſtatnje autoweje cżary, kiž kóżdu ſobotu jċdżi, wot ſoboty 27. nowembra po ſcżehowazym planje: S Pṙeczez 1,15 hodź. pop., ſ Hodżija 1,27 ſ Nowych Błohaſchez 1,33 ſ Tſjoch Hwĕrdow 1,35 ſ Ratarjez 1,39 hodźin, do Budyſchina k Sserbſkemu Domej 1,47 hodźin, na dwórniſchcżo 1,52 hodźin.

— **Lċtarſke ſaradżenſke hodżiny ſa ſłabomyślnych, na padawu thoroſcż cżerpjazych a duchakhornych.** Spomożerſtwowy hamt mċſta Budyſchina je ſo ſakložiło na muwjedżenſke poſtajenja te ſakſkemu ſakonjej ſpomożerſtwa lċtarſke ſaradżenſke hodżiny ſa ſłabomyślnych, na padawu thoroſcż cżerpjazych a duchakhornych wobydlerjow mċſta Budyſchina pſchiprawił. W tychle rċcżnych hodźinach, kotrychž nawjedowanje je knjes profeſor dr. Heſ pſchewſkał, ma ſo na wſchċch praſchenjach, tiż thoroſcż a khornych naſtupaja, pomuczenje a rada padawacż. Saradżenja žu darmo a wotmċwaju ſo kóżdu pṙenju ſrjedu w mċżazu dopoldnja wot 11 hacż 12 hodź. w mċſchcżanſkej thorowni. Pṙenja ſaradżenſka hodżina budże 1. dezembra.

— **Wuſtajenja pjerſinoweho ſtotu a karnikow** ſo dżenża pjatk, pop. w 3 hodź. we wojeſkej ſwucżowarni pſchi Lubijſkej dróży wotewri a je hacż do 6 hodź. wjeczor wotewrjena. Ssobotu je wuſtajenja wotewrjena wot 9 hacż do 6 hodź a njedżelu wot 9 hacż do 5 hodź. Dokelž ſu tċ tónkrótcż ſaſo hódnoſtne ſkocżata wuſtajene, dha mójemy łóżdemu plahowarſej a łubowarſej porucżeć, ſo by wuſtajenju wopytał.

— **Hładajce ſo pſched paduchami a nutſkamarjemi.** Nutſkamarjo, kiž na wſach ſakſkeho ſwobodneho ſtata hižo dłċſchi cżaſ do bydlenjow a wobthodow dobywaja, woknowe ſchtleižu ſ nċkajkeſ wótrej naprawu roſpuſcża a hdyž ſu do twarjenjow ſaſċli, wſchċ thowanki ſa pjenjeſami a hódnoſtnymi wċżami picherja, ſu ſnowa na 4 mċſtnach w Bornje a Gersdorfje w Pirnaſkim hamtſim hejtmanſtwje, dale w Mehlteueru a Syrawje w Plawenſkim hamtſim hejtmanſtwje, w 6 padach w Lippersdorfje a w 1 padże w Griesbachu w Marienbergſkim hamtſkim hejtmanſtwje djċłali a ſu kradnuli hacż do 500 hriwnow a natutowanſku knjiżku cżo. 32 na mjeno Otty Sattlera w Griesbachu. Też druſy padu-

Předżenak

je w protyzy pſchaſ wo Njebjeſkim dżeċzaſu wosyczku. — To njech kóżda maċ cżita! Njedawno je ſo ſ błidarjom ſeſnak, kiż je ſo ſ młodym nantom ſtak. We ſwojej jbóżnej wjeſelokoſcżi je ſwojej młodej mandżelſkej ſam dżeċzaſu wosyczk dżeċał. Tajke kraſne dżeło! — Zyle ſ wurċżanego drjewa! Prċdku na wosyczk wulki kraſny kotp (ſchwon). — Kołeſa ſu poſtoczene a deſki ſe kraſnymi barbami debjene. Wſchitku ſwoju lubоſcż k dżeċzu a k maczeri je na dżeło nałożował. Ale jako cżiſchcże nċkto maczeri wosyczk podaċ, tuta wo njón njerozdżeſche. Haſbowaſche ſo, ſ nim po wſy jċſdżiċ. — Schto nċkto ſ wosyczkom budże? Pſchedżenak to tež hiſchcże njewjeċ. — Ssnano móże jón nċchto trjebaċ? Schtóż je Pſchedżenaka protyku wotkupiċ, ſhoni darmo, hdże je wosyczk doſtaċ.

duſchi po kraju wokoło cżahaja, kradnu jċdne kola. Saſo druſy wobcżeżuja żónſke a ſyntaja ſamo żenjene żony wumożowaċ. Druhe woſoby, tež ſ kolami, pytaja ſebi na wſcho możne waſchnje pjenjeſy wobſtaraċ.

— **Nasprawa polizije.** Sſněh, kiž ſo w nozy k pjatkej hicż pocża, naczini na telegrafiſkich a telefonſkich grotach kċżro wulku ſchkodu. S wjele mċſtnami ſchcżerſcżanſkeje ſa ſněżnom pocżeżene groty wjaſa njeſcż njemóżachu, tak ſo ſo powalichu a groty deſeſtorhachu. Nimo tohо ſu wjele grotow rostorha. Polizajiża ſaſtojnizy ſo na ſwojim ſłużżownym puczu prózowachu, ſo bychu naſtałe wohhodowe haczenja a ſ nimi ſjebnocżene ſtrachi po możnoſcżi wotſtronili, ſchtóż ſo tżim ſkónczenje tež poradżi. Póſta a milinarija ſo hnydom do najnuſniſcheho dżża daſchtej.

S **Budeſtez.** Sſerbſke evang. farſtwa ſo wutrobne proſcha, ſo bychu njedżelu 1. adventa na ſwjatym meſcże pſchecżełnje wojſewile, ſo je pſchichodna ſerbſka Boża ſłużba ſa Drjeżdżanſkich Sserbow njedżelu, 2. adventa pop. 1,44 hodź. w Kſchiżnej zyrkwi.

S **Budeſtez.** Pſchichodnu njedżelu 1. adventa je w naſchim Bożim domje wulki zyrkwinſki konżert, kiž muſſke ſpċwarſke towaſtwo ſ Budyſchina wuwjedże. Spċwanje ſo ſ dypkom pop. w 4 hodź. ſapoczinje. Lubowarjo kſchcżeſcżjanſkeho ſpċwa wopyt wċżce wobżarowacż njebudżeja. Spċwarjo ſu pſches ſwoje poſlednje wuſtupjenje a ſwoje kraſne ſpċwy tu hiſchcże derje ſnaċi a njeżżu jich ſpċwy tež po kłach hiſchcże ſapomnjene.

Z Khrošcże. Pod ſylnym wobdżċlenjom sobuſtawow naſeje a wſċch wokolnych pṙeproſenych Jednotow, wotmċ wutoru „Sokol“ łċtuſu hłownu zhromadżiznu. Znaty ſokolſki ſpċw, kiż pṙitomni bratſa zahoriċe zanjeſechu, ju wotewri. Na to pṙewza br. mċſtoſtarоſta Pjetaš dobrowólnje pṙedſydſtwo a wozjewi hnydom dżeńſki porjad, kotryż mjez druhim wſelake, z dżċła jara ważne dypki wopṙiješe. Na pṙenim rjedże wżeo ſtejachu nutṙkowne towaſtwowſke należnoſċe (jednanja wo pṙedſtejacym ſwjedżenju atd.) Ale też druhe a nic mjenje zajimawe pranjenja a wċcy mċjachu ſo hiſċe rozriſaċ a dorjadowaċ, na pṙikład: Wutworjenje żupy. Tutej maju po możnoſci ſlċdowace jednoty pṙiſłuſeċ: Khrošcżanſka, Pančanſka, Wotrowſka a Njebjelċanſka. Wona budże zawċſċe wjacy wuſkutkowaċ móc, wſak ſo ze zjednoċenymi mocami wjele wjacy doepċċ hodżi na wſelake ważnje a we wſelakorym naſtupanju. We kruhach Sokolſtwa ſo hižo wopſetnje tuta myſliċka na zwjerċha dobywaſe a ſo z njej zaběrachu, tuž też njeběž żaneho napṙeċiwjenja za khwalobnu ideju. Trošku njepṙezjednoſce knjeżeſe jenoż w naſtupanju pomjenowanja naſpomnjeneje żupy, dokelž běchu menjenja wſelake. Tohodla ſo njehodżeſe żana pṙezjenoſ doepċċ. Tuta należnoſċ bu skónċnje na

Stazija.

Wukrajinſke powċdańcżko.

15] (Pokracżowanje.)

„Runje żehlliwym błyſkam ſo jeje koŵ błyſcheżi. Hlejċże, kak ſo cżorne wopuſche Każijine ſmahuja!“

„Hejda, hólzy, tropota
To je naſcha robota.
C'ert njech pſchińdże po ſchewza.
Njewudżéła-li páduſcha.“

„Kak woni dupotaju, ſo wjerċża ſe ſawjertnjenjom, ſ poſkokom!“

„Hoppa, juppa, na ławku tak,
Schtórnje ſo dṙża, Bohu dżak.“

„Herzo poſaſtań! Hlejċże, ſchtó ſo tam pſchi łċżu bliża?“

„Schto pſchinjeſeċże wy, bojarowje njewjeſtyš?“

„Koſchlu a ſukno pſchinoſchamy nawożeni. Bohaċże a cżeńko ſtej ſwuſchiwanej.“

Nċtko podawaju naſchi bojarowje njewjeſcże nawożenje bary. Cżerwjene ſchkórnicżki ſ najlċpſcheje juchtowеje koże, pṙiſane rjeczaſki, cżeńki pſat, ſo by njemtyblika, ſo ſo ſkupeho wudawa.“

„Pójċże ſobu, pójċże ſobu, wjeſkoſe ſpċwaċki! Wo luboſcżi a żehlliwoſcżi nawożenje pſchiſpċwajċże jej poſżelſtwo!“

„Schto ſtaroſta tam woła?“

„Dorjeſwano je! Póiċże k hrajam!“

„Kajku hru?“

„Tu ſe ſwċcżkami!“

„Dawajċże palazej ſo tſchċżzy wot rukow do rukow kokoſoka khodżiċ. Dawajċże derje kċżdu! Tón, pola kotrehoż ſhażnje, dyrbi wſchċch wokoſcżeċ, ha, ha!“

„Njeſkhiċ, Każija! Wſchak ſo hiſchcże pali.“

„Kċżdżujċże na Jwana. Tón ju wuthażnje, ſo mohł ſo do żyta nakoſchiċ.“

„Ssy ſebi ruzy ſpaliła, holczka? Bóle hiſchcże budża huſki paliċ.“

„Tſchċłka hiſchcże ſapoże we wohuju wjaſha!“

„Stoku, ſkoku jenoż.“

„Ah! Haſło! Elena! Sswċcżkunoſcherka, ſchkopawa! Nċtko dyrbiſch naš wſchċch wokoſchiċż!“

„Kak ſo wona wotwikuje!“

„Derje, tuž dyrbi ſe ſjajami ponaſany kudżołk wokoſchiċż!“

„Dajcże 'noż kudżołk ſem!“

„Pój jow, pój, ty zymperliſchka!“

„Bómbaj mi, Tanaſo! Ja druhich koſchiċż njebudu ani niż kudżołk.“

„Bómbaċ cżi dyrbju, ſwċcżkunoſcherka? Derje, njech ſo ſtanje! Twoje kłoſtanje ja na ſo woſtnu. Wſchċch ja wokoſchu, wſchċch, ha! ha! S cżerſtwymaj hubomaj ja pola tebje ſapoċżnu. Dołho ſym ja tym tradaċ“

„Nċtko wſchak ſo wona hižo njewobaro.“

„Obſtċdnje a ſaczerwjeni ſo!“

Nċtko ſpċſchnje dże ſ wobjerża do wobjerża.

„Nċtko dale — dale! Dawajċże palazu tſchċſku wot rukow do rukow koldokoła!“ —

VIII.

Kważ.

W ſwjatoczнej pyſche pſchibliżowaſche ſo domu pſchewoż, kiż bċ ſebi njewjeſta wuſwolika.

Selene halosły na wrotach a durjach woſſewjachu pſchihładżaju ſwjedżeń. Do dwora cżiſcżeċkо wumjeżeneſho pſchihnachu ſo ſtatni „bojarojo“, kiż mċjachu cżaſ nawjedowaċ, ſróżtni to hólzy we błyſcheżu wſchċch barbow kraſnje a ſwjatoczнje ſdwaſeni ſ wyſokokromatymi kłobukami, ſ pamowymi pjerjemi wudebjenymi. Pſchihładżeſchtaj „baiko“ a „maika,“ ſe ſrjedżiſtwy krjewneho pſchecżeſtwa wuſwolenaj, ſaſtupnaj kwaſnaj ſtarſchej, a wóſ pſchinoſeſe rjenje wupyſchene drużki, k kotrychż do ſcżeroka roſcżeſanych cżёrnych włoſach bċchu pṙiſane nikti a błyſkotate mjedżane kneſliczki ſapleċene. Też wobċ młodej żónſkej — ſpċwarżu — bċſchtej pſchiſchłej, kotrejż bċſchtej wczera dary njewjeſty do nawożenjoweho domu pſchinjeſłej.

Dżenża jimaj na tom ſależeſche, hoſċi ſe ſwojimi ſpċwami ſabawjeċ. Tykanżo, wino, mjaſo a poleż, bċċe kokoſchki a młode jehnjatka pſchinoſchowachu hoſċo, ale hiſchcże njebċ woo ſchumnjaju wjeſelu mieżo cżuċ, a hdyž „kobaſċ“, wjeſoły hółcżk, kiż runja panſcheż mċjeſche jako poſledni w cżahu jċdżaċ, ſ malej „ſwċcżkunoſcherku“ njewjeſty pſches dwór hanjeſche, bu ſe wſchċch ſtron k mċrej namołwjeny. Swjatoczny ſtutt — modlitwa njewjeſty — mċjeſche ſo wukonjeċ, a to wſchċch ſ wulkim wocżakowanjom napja, a byrnjeż bċ wulka jſtwa hižo nimale pokna, dobywaſche ſo jenoż pohłuſchene borbotanje tam, hdżeż Stażija ſ pomocu druſkow a maleje ſotry poſlednje pſchihoty ſ njewjeſezińſkej pychu doczinjeſche.

„Daj kṙómu ſe ſeleńċża!“

„Daj pṙiżane paſti, Marnjuſka, a poloż mi rjeczaſk wokoło ſċżije!“

„Wobuj mje cżerwjene cżrije ſe ſatijana!“

Dżċcżo bċhaſche a ſtaraſche ſo wo rjanu ſotru.

„Khwataj, khwataj, popċċh ſo, Stażija! Hižo cżakataj na tebje tamle twojej ſtarſchej, khlёb a ſól w rukomaj, a puzawki leża na ſemi, tebje pſchi kleczenju podpjeraċ.“

Też cżichi bórbot pſchitommych wotmużelkny, hdyż Stażija w błyſcżatej njewjeſezińſkej drażce do iſtwy ſoſtupi. Trochu błёda ſo ſesda, ale poſmёwkujo pſchikrocżi k ſtarſchimaj, kotrajż woſtrjedż iſtwy na wupyſchenej ławzy hedżeſchtaj, a poklakny ſo pṙched nimaj. A hdyż ſchedżiwy ſtarz Michail, najbliżſchi pſchecżeſ a ſnżoch, nёtko wuſtupi, ſo by praſtarn modlitwu pſchedpċwa, to bu tak cżicho, ſo cżichi ſmorkot a tupot koni woł wonka bċ błyſchecż.

„W mjenje Wótża a Ssyna a ſwjatego Ducha“, ſapocża Michail ſwaha. „Poklakło je ſo tuto dżċcżo a koni ſjowi wdnż pṙched wótzowſkim ſydłom, pṙched Bohom Knjeſom, pṙched najſwjeċiſchim Knjeżnom, pṙched ſwótom tak jażnym, pṙched pṙichowſnymi tak cżeſcżownje, pṙched Bożimi darami, pṙched wſchċmi żnżodami a pṙched wami wſchċmi, wy cżeſni ſchcżerſcżenjo, ſo wono kloni kaž jażna ſwёżka pṙched zyrkwinſkimi ſwjeċatami.

(Pokracżowanje ſċżeże.)

přichodnu zhromadźiznu (spočatk hodownika) wotstorčena, hdyž ma so rozsudźić, hač župa dostanje mjeno hłowneho (wuzwoleneho) načolnika abo traš serbskeho wótčinca, kotryž je mjez nami nětko ze zohnowanjom za Serbstwo skutkował. Rjana je ličba tutych! Mjez nimi nadeńdźemy njezapomnitcho Krala-Rachlowca, njesprózniweho pioněra, kotrehož wutyknjeny cyl wšěch prócowanjow leži nětko před nami — nowe Serbowstwo! Njeje runje wón, hdyž we wutrobach jemu dowěrjenych dźěćatkow hižo w nježnych lětach młodosće spyta lubosć zaščěpić k ródnej zemi, tak rjec mócnje pomhał pódu přihotować za nowy krasniši twar? Zahe, přezahe, je nam jeho jerki wosud wzał. Bratra, chcemy hódnje sebi ważić tajkich rjekow, kiž wučeřpachu wšě swoje duchowne a čělne mocy w dźele za luby narod. To dopokazamy nanajjasniso, hdyž je tutych čěsćene mjeno naše swójstwo. Tuto budźe nas wospjet napominać a nam z němym ertom přiwołać: Woprijće so a wšitko za narod a wótčinu. — Nowowuzwolene předsydstwo wostanje dale pod starym wupruhowanym wjednistwom. — Tuž wuprajmy wšitcy horce njepotajene přeće, kiž dyrbi z nutrin přikhadźeć: Rosć a kčěj nanajkrasniso, ty, jednota Khrósćanska w metropoli Serbowstwa a wostań swěrna wobstajnje swojemu hesłu: „Za narod, wótčinu!

— Dawk na wotichkodźenje pichi ichkodowanju na ſtocje pichi ſtótnych thorowiſchach. Hospodarſke miniſterſtwo ſ poſtajenjom wojſenja, ſo na ſo tyrcze wudawkow ſa wotſchkodźenje pſchi ſchkodowanjach na ſtocje pſchi ſtótnych thorowiſchach a pſchi dorešanju howjaſchki ſtocjatow dawk wobrać. **Wobſahdźerjo koni, wółzow, mukow, a howjadkow maja tohodla po ſwojim wobſtatku 1. dezembra 1926 ſa tele wudawki (nemikoſtatny) dawk ſawěſćenja ſtotu je w tom wobſamkn enu. 1. ſa wotſchkodźenja pſchi ſtótnych thorowiſach 5.50 hr. ſa kopytaczow a 1.60 hr. ſa howjadła. 2. ſa wotſchkodźenja pſchi dorešanju howjadkow ſwonka pſchemuſkła 5.40 hr. ſa howjaſe ſtocjo, 3 měſaczy a ſtarſche hač do 10. dezembra t. l. na gmejniſku wyſchnoſć ſaptaciċe. Dźiwaja na nětcziſche hoſpodarſke pokazenje ſo pak dowoli, ſo ſmě ſo dawk pod 1. nětk ſe 4 a l hr., a pod 2. ſe 4 hr. ſa kóžde hač do 10. dezembra t. l. a ſbytk hač do 1. meje 1927 na gmejniku wyſchnoſcź wotwjeſeċ.**

S **Lubija.** Na dźewjeczjach měſtnach bě ſebi **nětkuſchi** puczowozy ſa powjeſćenje fotografijow Heinz Ernſt ſ Dortmunda pola ſtakarjow powjeſchenjow napalcenje ſadał, ſich wo nje ſjebak a njebě tež originalne wobrazy wróćkit. Hižo wjele króć thkoſtanu wobſterjeny dosta ſa to pjecź mježnom ſaſtwo. Pſchi ſudaniſtim jednanju **wobſtorženy** wo ſwojej **wołoſbje** dźiwne wěſći **powědaſche.** Wón wudawoſche, ſo je we wójnſe reſerwny **offizjer** a **wjednik** létadła **był.** Tola ſo pak ſam pſchepoſtpny, hdyž praju, ſo jenož 28,50 hr. ſa 60 procentowſke wójnſke ſranjenje jako offizjer doſtawa, ſchtož pak ſenje njetrjechi.

S **Njeſwaczidła.** W nozy wot ſchtwórtka k pjatkej ſo pod ſněhowej cźeju **njedaloko** naſcheje wſy **elektrijti** gród rostorhny. Jako ſapſchaŋ Njeſwaczidłowe **mlokarnje** na tole **měſtno** pſchijědże, ſtupi kóń na grot a ſo **j milinu** na **měſinje** mori.

S **Kamjenza.** Kamjeńſkej kriminalnej **polizji** je ſo poradźiło, pſchekleſanu jebańku njeſchkódnu ſcźinić. Jedna ſo wo pinczniſu, kotraž je pſched nětkrótnymi nichcźeleemi ſwój ſamſan ſmjerzny nawěſchił w Kamjeńſkim **dźeniku wojſewika,** hdyž bě **pſredy** w Brěžnje a Kamjenzu **privatne wobſoby** a **wobſtodnikow wobkradła.** Tež w Miſchnju a druhdźe je **pod** mjenom „Elſa Eckartez“ a „Elſa Wolfez“ wuſtupowała a tam podobne wězy cźinila. Saſdźenu frjedu ju **ſondarm** w Delnjej Bawerſkej ſaja a ju krajnemu ſudniſtwu w Deggendorfje pſchewoda.

S **Wojerez.** Na puczu do Zdźiſineho pjatk wječor **koło** jedneho bjes ſmježy do muſkeho, kiž pſchi dźeſche, ſajdźe. **Wobaj** padmyſchtaj a pěſchi cźłowiek kuli ſo do réti pſchi puczu. Tón pak winowateho **kołoſidźiwe** ho njeſchtoſtanoho **wobſtojicź njechalche** a jeho tež do wody ſcźahny. Stónczne ſo wobaj **do pukow** daſchtaj. Ludźo, kiž k tomu pſchiſchli, jeju ſtónczne **roſchnachu.**

S **Hamorow.** Saſdźenu frjedu ſwjeczeſche hajniſki **dźěłaczer** Jurij Nowak dwójny jubilej. Sſwjeczeſche ſwoje 70. narodniny a ſ **bobom** ſwóji 50 létny dźěłowny jubilej **poła** Muſakowiſkeho **knježiwo.** Jubilarej, kiž bě w ſaſdźenych lětach hižom nětotre premije doſtał, na jeho cźeſtnym dnju **wobſpet premiju pſchewodachu.** Nimo druhich darow a cźeſćejowanjow **dosta** jubilar tež ſkotu medaillu ſ liczbu 50. Rade wſchěmi cźeſćejowanjemi a ſbožopſchecźemi **ſo Nowak** widźomnje ſwjeſeli.

S **Dźěwina.** Naſch wjeſnjan **Korla Eckner** ſwjeczi ſe **ſwojej mandźelſkej** dźeńſa **pjatk** klébowny ſwaſ. Jubilarej ſtaj wo wſu cźeſćejenje a **lubowanej wołoſbje.** Na ſamknym dnju ſwjeczěſtaj **ſtarſchej klébornje** njewjeſtu, hoſcźenzar Budich a **mandźelſka** ſadny ſwójeſeń ſtotehо ſwaſu.

Se **Skeho Komorowa.** W jamje Viktoria 3 ſo **bobotu pop.** tróſto do tſóch ſhěhadło, na kotrymž wuhlowa lownija **ſtejeſche,** wot powjala wotkorhny a nětkuje 15 metrow wyſoko **dele** padje a fabrikſkeho dźěłaczeja Niedricha Bobuſtorych. Niedrich, nan tſoch dźěći, ſebi nop roſbi, ſo na **měſinje wumrě.**

S **Bělcje Wody.** Wot ſoboty, 27. nowembra hač do **njedźele,** 5. dezembra ſměje knjes ſuperintendent Nay ſ Minjakowa w tutomnej evangelſkej ſyrkwi viſitaciju. Sſejele pſchicźiny ſu wſchelake ſtudowanja wotmyſlene. Sſobotu, 27. **nov.** wječor we wobſmich budźe pſchihotowanſke kemſchenje. **Njedźelu,** 28. nov. je ſwjeczěſnſke kemſchenje, kotremuž ſo **kemſchenje** ſa dźěći pſchiſamknje. Pop. je ſwjatoczneho ſa **mlodźinu** w zyrkwi. Dalſche dny wotnéwaju ſo pſchednoſchi, narécźe a ſwjatoczne hodźiny. **Pónđelu** wječor we 8 hodź. je ſhromadźizna muzow w evang. towaſchſtwym domje a ſwjedu **pop.** w ſchtyrjoch ſhromadźizna Jónſleje **pomozy** w evang. **towaſchſtwu.**

S **Turjoho.** S wuporjedźenjom pucza mjes **Turjom** a Zymplom, kotrejž wězy jenu gmejnu tworješ, nětko ſaſo **pokračuje.** W **nalécźu** poſcź hižom twaricź ſapocźachu, ale jón naletniſcho rólneho dźěła a **ſhlnych** deſchcźow dla **dotwaricź njemóžachu.** Na pucź cźedźa **tolſto** wěſt nabywacź. Tak ſmějemy rjany pucź ſa pěſchich a lohke wozy. Sa ana a cźeſćite wozy ſo pucź wěſo njeſhodźi a dróhu ſebi tu **natwaricź** njemóža, dokelž ſu kamjenje cźežko dostacź. Tež pěſt we wjeſnej pěſtowej jamje je bórſy ſwubrany.

S **Prožyma.** Wučžobnik kowaſkeho miſchtra Schokty pſchebywaſche tele dny pola ſwojeju ſtarſcheju w Narcze na wopyſche. Tam ſebi ſ njekotžbliwym wobkhadźenjom ſ teſchingom do hłowy ſtrěli a ſo cźežko ſrani. Jeho dyrbjachu do Wojerowſkeje **hłorownje bowjeſcź.**

S **Khocźebuſa.** Italiſti ſlawiſta **k. Dr.** Giuſti wopyta duzu ſ Barlina, hdyž běſche dźeſći cźaſ pſchebywał, naſche **měſto,** ſo by ſpolnak naſchich Delnich Sserbow. Na poſlutnym dnju ſaſdźeſe ſebi do **Bórkowoh** a **měſeſche** pſchileżnoſcź, naſchich Bkotowczanow pſchi khutnych ſwjatocznoſcźach tuteho dnja w zyrkwi a ſwonka zyrkwje **wobkedźowacź.** K. Dr. Giuſti ſo ſiko nješchto lét ſ nami Sserbami ſaběra a ma wulke ſaſtkuby wo to, ſo je jako préni Italizan roſwuczował ſwójí lud wo naſ Sserbach. Jeho ſajimawe naſtawki w „L' Europa Orientale“ ſu mjenje abo bóle powſchitkowneho raſa. Nětko je **wobok** w préhim cźiſle „Rivista de Lotteratura Slava“ (Roma Juni 1926) dwě ſtronje dołhu recenziju wo Kubowym „Cźoni o Lużioi“. W druhim cźiſle ſamſneho cźaſopiſa, kotrež w najbliſchich dnjach wuńdże, budże wot njeho **wobſchérna** ſtudija wo ſerbſkej narodnej pěſni préni raz ſo w italiſkim cźaſopiſu pódla pſchecźołožkow tež originalne ſerbſke telſty woſwjeſi. Naſchemu pſchecźeljej na dalokim jutu wuprajmy tu ſa jeho dźěło ſa naſ horzu dźak. Pomha dźěn nam tak dobywacź ſtajnje **nowych** pſchecźelkow.

S **Khocźebuſa.** Sſrjedu w Khocźebuſu faſtnyjerjo ſukowſke **indu**ſtrije ſe faſtnyjerjemi dźěłaczerjow dla mſodowych ſadanjow jednachu. Jednaſa pak ſa dźěłaczejſow ſaneho wuſpěcha njemóžachu.

S **Khocźebuſa.** (Wobnjowi wobornizy jako ſapalerjo.) Khocźebuſki pſchiſłužny ſud jednaſche pſchecźiwo ſchtyrjom wobnjoberjom ſ Chmjelowa pola Khocźebuſa. 20. hapreje wuhyri w nozy wokoło 2 hodź. w bróżni kubleria Starza woheń, kotryż ſo ſpěſchnje na ſuſodne domiſe Měrcźina Serny roſcźeri a wobej iwarjeni bu pródha a popjeła pſchewobroczi. Mjes tym, ſo ſo wobnjowa wobora po haſchenju wohnja w ſuſodnej korcźnje ſ karaneczom piwa wokſchewjeſche, bjes toho, ſo by ſtražu na wopalnikſchcźu woſtajiła, poczа ſo rano wokoło ½5 hodź. kólnja pola Serny ſnowa paliċ. Woheń pſchejeńcźi na Kubkowu a Riſchkowu leżownoſci. Popoldnju ½3 hodź. wotpali ſo też hiſchcźe hacź dotal wothowana hrómja pola Serny. Sswódk Schweitzer, kotryż bě wobſtorżbu wo ſakoženju wohnja ſapodał, ſo by tak wuſtajene 3000 hr. wuja doſtał, je wopraudźe kraſny huchaċ. Schweitzer bě pola Serny jako pſchecźeł wobthadźał, bě tež widźał, kak bě tutón woheń ſakoſił. Njebě pak jeho wobdźerżał, hacźrunjeż je ſam ſobuſtaw wobnjowoje wobory a njepomhaſche też pſchi haſchenju. Tijo dalſchi wobſtorżeni Kaſchka, Dubrawa a Riſelka ſo tohorunja wobornizy. Poſlědnjej ſtaj wokoło bróżnje ſe ſkomu ſo paraloj a tak woheń hiſchcźe bóle roſpłomjeniłoj. Dubrawa bě pjany a padny do juchoweje jamy. Sswódk Schweitzer bě ſo dźeń do ſudniſtwa ſo jednanja tak wopiſ, ſo dyrbjachu policiſka rano po njeho hicź, ſo bychu jeho pſched ſud pſchiwjeſli. Serna dóſta 2½ lěcźe, Kaſchka 1½ léta khłoſtarnje, Dubrawa pak 4 měſaczy ſaſtwa. Riſchka ſo **uwinowa.**

S **Hródka.** Tež ſaſdźeny tydźeń je w naſchim **měcźe** liczba dźěłonjemějerjow **pſchiběraka.** Liczba **muſkich** dźěłonjemějerjow **ſtupi wot** 321 na 330 a **žónſkich wot** 184 na 189.

Wotewrjenje Budyšskeje „hodowneje masy“.

Wcźera ſchtwórtk popoldnju w 3 hodź. ſo w „Króńje“ w Budyſchinje hodowna maſa, wo kotrejž ſmy hižo w naſtawku w ſrjedźiſchim cźiſle piſali, wotewrì. Knjeni **měſchczanſka radźićzelka Meiningowa** poręcźa **wotewrjenſke** ſłowa: **W ſwojej powitanſkej** rěcźi wuſpěchny, ſo je **organiſazija „Žónſkeje pomozy“** hiſchcźe młoda, ſo hakle lěto **ſtutkuje. Je nětko** ſebi pſchedewſtała, ſ prénjemu raſej ſ **wjetſchim pſchedewſtaczom** pſched ſjawnoſcźu ſtupicź a dże **pokaſaczź, ſchto** móża žónſke mozy poſtiċźeċ. Samér **organiſazije je, žony** hoſpodarſtwa a **duchownje** doporučła **pſchinjeſeċ** ſ cźežkich cźaſow. Organiſazija **měſeſche** njeſmérne ſadžerki **pſchewinnċ.** Wjele **ſmužitiſcze a throbliſcze je k temu** ſłuſchało. **Na pokračowanje** ſłożene **žony pytachu** wſchelake pucźe a **namalachu** pomoz. Budyſchźiny wobthodnizy ji na pſchecźelne waſchnje pomoz poſtiċźiċ, ſo bychu jich ſamér pſchewjeſcź mohle. To je ſapocźatk ſa pſchichodne léto, niż jenoż hoſpodarſtwa, ale też **idealnje. Na wuſtajenju pokaſuja pak** ſo też jenoż **tajke wézy,** kiż móże ſebi dźeńſniſchi dźeń ſkoro kóżdy ſaſo **kupicź. Wuſtajenja** dże **hodowne** mſtle a ſmyſlenje roſtrjebowacź a to cźim bóle, dokelž **nam** też **pſchichoda** léżka hiſchcźe žneh pſchinjeſka njeje. S dźeńſniſchich cźeſtich **wobſtejnoſcźow** dyrbi ſebi ſami pucź rubaċ ſ wulkeſ ſtromnoſcźu. Stónczne ſłuſchu te ſwulki dźak wſchitkim **wobthodnikam, nowinarſtwu** ſa ſobupomoz a dale wſchitkim, kiż ſu hiſchcźe dale ſwoje mozy wuſtajeńcźu wěnowali.

*Nětk dźemy naſchim cźitarjam derje ſrjadowanu a ſeſtajanu wuſtajeńcźu bliże roſpiſacź, ſo bychu ju jutſje, hdyž do Budyſchina pſchiſtiżu, cźim bohatſcho wopytali. Hdyž wot wonkach do pſchedſtawe pſchiżdźemy, ſtorcźimy najprjedy na ſtejiſchcźo firmy Korla Kindermann ſ Muſakowiſkeje dróhi, kiż płokaze a ſimaze maſchiny wuſtaja. Na lěwo ſteji firma Siemens a Schuckert ſ pródhyżebakami. Hnydom pódla Kurt Martin Richter ſ korbaſtkej domjazej nadobu pokaſuje też na wſchelake nowoſcźe na tutom polu. Se kraſnymi twértkami a fahrodniſkimi pletwami pſchiſłamkneje ſo ſtejiſchcźo Roſtočeża ſahrodniſtwa a kwětkowe wikowanje na Khježorſkej dróſy. Kraſny napohlad, kiż wobſebje naſche lube dźěći ſajimuje, ma klankowa a hrajkowa wuſtajeńcźa firmy A. & W. Neuhahn. Wódła ſteji **zumpodich.** Firma Hecht, Linke & Truśl ma gardiny a tepichi wſchěch druzin **wukładzene a wupowěſchane.** Inżener W. O. Gieſeke na Skutelniſkej haſy ma ſtejiſchcźo ſ radiowej potrjebu. Dale kročźimy do ſała. Tam pſchińdźemy najprjedy ke měſtnu firmy Günthera na Sserbſkej haſy. Wobdźiwamy tam rjane wudźěłki wolmy a wuſchiwanja. Kurt Teichert pſchedſtaja keramiſke twory. Seiolerez **wobkhod ma** wuſtajane a rjenje ſrjadowane **hoſpodarſke potrébne** wézy. Ota Sachſa na Bohatej haſy ma **wulke** ſtejiſchcźo delikateſow a druhich łtoſchcźeńkow. S fotografiſkimi aparatami wobdźěli ſo na **maſy** firma Richard Huth. Firma Förſter a Khježorſkeż dróſy nima jenoż konzertne ſchtihło ſa ſabawu na jewiſchcźu, ale też wubjerk klawérow a harmonijow. **Mebloway wukhod** Liſaka na Hoſchcźi haſy pſchedſtaja nowoczaſnu jiſwu ſa knjeſow a kharnju. Sſoſbuſtawy **organiſazije** a „Žónſkeje pomozy“ ſame wuſtajeja nékhaže 100 wézow, kiż ſu ſame ſhotowiċe. Sc knihemi a cźaſopiſami je ſaſtupjena Wellerez kniharnja a jenoż ſ knihemi towaſtwa ſa Lużiſke piſmowſtwo. Rjany napohlad poſtiċźa ſtejiſchcźo Lieberez mydlerńje ſ wulkej mydłowej wézu a ſ dobrymi mydłami a parfümami. Wobuczja ma wuſtajene Walter Rothe ſ Kamjenteje haſy. Cźaſniki, ſkóte a ſłébrowe tworу poſtiċźa Arthur Lenka na Hoſchcźi haſy. Měſcźanſka miliharnja wuſtaja a pſchedwjeduje wohrěwanſke a wazrjeńſke aparaty a ſwěcźadła, tehorunja pkunakanja je ſamknymi aparatami a kupańkimi pſchiſtrowarami. Kožowe tworу a ſporiſke wézy poručа T. Albert, wolmjane tworу Wilhelm Rudolph, ſchaty A. Nätzeaſyn. S toiletowymi potrébnymi wézami a friſurami wobdźěli ſo na maſy A. Graf na Bohatej haſy. Sa ſchwalcźe budźe wětcźe ſtejiſchcźo Sſorjelſkeho kupneho doma Jana Schaafa ſajimowacź, tohorunja konfekcźia Mahnki naſche żony. Sčijaze maſchiny wſchelakich druzin poručа Singerez firma. Piſańſku nadobu namakamy pola Kuliſcha, wézy ſa muzow pola Rauera. Też Dürerſki dom je ſe ſwojimi wézami ſaſtupjeny. Kožuchi ſmužitej Greta Meuſchke ſ Lubijſkeje dróhi a kryſtal J. G. Schneider pſchi Lawſkej wéżi. Rjanu pópranzowu thźežku ſe žiwej kuſlarnicźu a Jankom a Hanku je Bieſoldez konditorſnja poſtajiła. S wumělſkimi wurěſtami wobdźěli ſo A. Andrich na Dornſchnabłu ſ wumělſkimi rnſowankami Gerhard Benzig. S ſcźarami je ſaſtupjeny A. Dürninger & Co. a ſe ſchokoladami a konſiturami J. Wannak na Swonk. Lawkej haſy a ſłónczniſe ſ dekoraziju wukładnych wókmow, plakatami a nacźiſkami Budyſchſkeja reklamowoje dźěłaczerja Schwarza a Böhma.

Tak je hodowna maſa jara bohata a widźenja hódna. Niech tohodła nichtó niefkomdźi ju wopytacź.

Ze susodnych a dalších krajow.

* S **Drjezdźan.** (Hodownh ſchtom na Bismarkowym namješcźe.) S połnohrodnych krajow połhadża waſchnje, ſo ſo w adwentiſkim cźaſu hodowne ſchtomy na dróhach wonka hoſtajeju. W Drjezdźanach dże ſwjatk pomozy **młodoſcźe** tajki ſchtom pſchi Bismarkowym pomniku poſtajiċź. Wječor budźe ſo ſchtom wobſwědcźiċź, ſo by ſo tak do hodowneho wobraſa Drjezdźanſkich dróhow proſtwa njeſtaċ. Pomhajcźe młodoſcźi, pomhajcźe dźěćom w nuſy.

* S **Drjezdźan.** (Wojak němſkeje woboty jako pſcheradnik.) Dla krajneje pſcheradby ſajacha wojaka tudomneje woboty. W poſlednich lětach běchu ſe ſtužbneje ſtiwy waſne wojeſće plany ſo ſhubiċe. Na to běchu wſnzy wojſkowom njewinowacże ſajeli. Jenoho ſ tutych ſajatych ſu ſamo do pſchepytowanſkeje jaiby ſadźili, doniż ſo nětko ſkónczneje njeporadźi, wopraudźiteho paducha ſajeċź. Je to wojak ſ Eſſaka, kotryż je kradnjene papjery franzowſkemu offizjerej pſchedawał. — (Nadpady na hołzu.) Pſchezyſ ſaſy ſtawaju ſo pady, ſo njeſmaċ muſiju młode ſwjetſchne ſchulſke hołzy we cźmowych khłódach nadpadnu a je na njepógéżiwe waſchnje wobcźežuju. — Tudomnu dźěłaczerku bě njeſmały cźłowjek ſe brohi ſobu do korcźmy wſak a ju tam thętro wopoſił. Na dompucźu je ji potom muſikt ruczku tołchu ſ pjenjeſami pokradnyk a dwaſtu ſ nożami roſtſihał.

* S **Miſchnja.** (Po ſthodźe dele padnyk.) 64 létny ſchewc ſ Wellera, kotryż chyżeſche wo korcźmje pſchenoſowacź, padny, jako chyżeſche ſo do ſwojeje ſtwy pod tſěmi poderi, po ſthodźe dele a roſbi ſebi nop, tak ſo bě hnydom mortwy.

* S **Miſchnja.** (Do hłinowoje jamy padnyk.) Tudomnjſchi ſchtelcźar bě ſo ſe ſwojim pſonom wukhodowacź ſchoł. Tola domoj wróćił ſo jenoż poſ ſam, kiż bě thętro ſranjeny. Po dźěſćichim pytanju namakachu ſchtelcźarja ſe ſkamanym tykom w dźeſnacź metrow hłubokej hłinowej jamje, do kotrejž bě hromadźe ſe ſwojim padnył.

* Se **Zichoriawy.** (Eſſepa horliwoſcź.) Sſyn tudomnjſcheho ratarja, kotryż w korcźmje ſchkleńcźu **piwa** pijeſche, wuhladа pſches wokno ſwojoju njewjeſtu ſ jenym druhim po puczu nimo hicź. Rucże hanjeſche na dróhu ſa ſwojej njewjeſtu. Pſchi tom ſaběża do wulkeſho ſchkleńcźanego wokna, padny a woſta ſ knoju pokaty w ſchkleńcźach leżo. Na transporcźe do khorownje ſnjeſbożeny hižo wumrě.

* S **Hambnrga.** (Straſchne wołoſaze ſebi.) 76 létna mandźelſka Hana Scheuenowa padny we ſwojim hydlenju, pſchi cźinjo ſebi wołoſaze jeſtu do hłowy ſakło. Snjeſbożena je na ſwoje rany wumrěła.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schpanſki diktator Primo de Rivera je pjecza na zokrowu khoroſcź ſkhoriċ.

*

Wójſko Sunczuanfanga je Nanking wowuſchczihwſchi k Hankawej wuczahnyło, ſo by ſo ſ wójſkom generała Cźanczjungcźanga ſjednowzało. Wočakuja hižo jutſje cźežku bitwu ſ Kantonſkim wójſkom.

*

General Yangſen je ſ 50 000 muzimi k Kantonſkemu wójſku pſchiſchoł.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Pola ratarja Alfrichtera w Bělnom je so čornopižany bnt s hwězdu, 1½ lěta stary, čornopižaneho niźinskeho skotu, swonka termije hač do oktobra 1927 swubrak.

We Wojerecach, 18. novembra 1926.

Pschedbyda wokrjesneho wubjerka. **Dr. Lenoir.**

W měsacu dezembru sběra so kollekta k lěpschemu zwrotowanje w Bunzlanje.

Cźinju s tutym na to kedźbu, so maja jenoź tajke wožoby k sběranju kollektow prawo, kiž mója hromadźerśku knihu kiž je na tudomnym hamcje wobkrućena, pschedpołožicź. Tohodla je derje, hdyž kěbi kóždy hromadźerśku knihu pschedpołožicź da, prjedy hač pjenjesy da.

We Wojerecach, 22. novembra 1926.

Krajny radźicźel. **Dr. Lenoir.**

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pónđźelu, 29. novembra 1926, dop. ¾9 hodź.

sjawne pósedźenje wokrjesneho wubjerka

Dnjowny porjad: winowina w tworjenju hamtskeho hejtmanstwa.

W Kamjenzu, 24. novembra 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Towarstwowski powěstnik.

Bačoń. „Kasino młod. ratarjow" změje **njedźelu**, 5. decembra, popołd. z dypkom w 3 hodź. w Smolic hosćencu swoju 5. hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, program na nowe lěto a namjety. Dla ważnych wuradźowanjow njesmě žadyn towaršwuwostać. Nowe sobustawy so přijimuja. Předsyda.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje **kóždu sobotu** wječor z dypkom we **8** hodź. Kóždy młody Serb sluša do Sokoła! Načolnik.

konjecy. Naše „Ratarske towarstwo" změje njedźelu w 6 hodź. zhromadźiznu w Ralbicach pola Brězanec. Dokelž so wo ważnych wěcach jedna, njech wšitke sobustawy wěsće přidu. Předsyda.

Ličeń. „Zernička" změje **pjatk** ½8 hodź. zaso spěwanje a w 7 hodź. pruhu za hrajerjow. Přińdźe zaso w połnej ličbje a přiwjedźe hišće wjacy druhich lubych Serbow sobu. Předs.

Łaz. Serb. tow. „Handrij Zejler" změje za tydźeń **njedźelu**, 28. nov., pop. w 4 hodź. we Łazu swoju měsačnu zhromadźiznu. Wosebje ważne tow. należnosće. Jenož při połnoličbnym wobdźělenju hodźa so prjódkležace dypki wobzamknyć. Předs.

Minakał-Lipič. Serb. tow. „Statok" změje příchodnu sobotu, 27. t. m., wječor we 8 hodź. wosebitu zhromadźiznu w Lipiču w Rychtarjec hosćencu. Poskića so też krasne swětłowobrazy ze wšelakich krajow a ludow. Wšitke sobustawy, kaž też cyle wokolina je wutrobnje přeprošena.

Předsydstwo. Domowina.

Njebjelčicy. „Sokoł" nima **pjatk** zwučowanje ale ważnu zhromadźiznu. Přińdźe wšitcy, aktivni a pasivni. Starosta.

Porśicy. „Jedn. Sokoł" wuhotuje přích. **njedźelu**, 28. nov., wječor w 7 hodź. wulki Sokojski swjedźeń ze zwučowanjom, spěwami, serbskimi rejemi a z malym dźiwadłom. — Wšitcy lubi Serbja a přećeljo Sokolstwa so wutrobnje přeprošuja. Jednota.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł" wotměwa **njedźelu**, 28. XI. pop. w 4 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu pola Brylec. Porjad je: Rozprawa, wólby, namjety. — Wšě sobustawy, kaž też druzy serbscy přećelja so wutrobnje přeprošuja. Starosta.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" změje **njedźelu** (28. XI.) zhromadźiznu, na kotruž z tutym wšě sobustawy přeprošuje předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk. Wubjerkowe posedźenje — hižo před tydźenjom wozjewjene — je njedźelu, 28. t. m., dop. w 10 hodź. w Serb. Domje. Starosta.

Šlepo. **Sobotu**, 27. t. m., wječor we 8 hodź. je pola Bastiana měsačna zhromadźizna.

Towarstwo „Swěrnosć".

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Wórzyncy. — Za nawěšk: O. Janak w Budyšinje.

Njedźelu, 28. novembra 1926 pop. w 4 hodź. w hosćencu w Pančicach

zjawna

ludowa zhromadźizna

Wokrjesny hejtman **Wilhelm Buk**, z Drježdźan rěći wo

republikanskej stat. formje

Wšitcy republikanscy zmysleni wobydlerjo z Pančic a wokolinY so k tomu wutrobnje přeprošuja

Němsko-stat. Corno-čerwjene złota khorhoj wotnožka w Kamjencu.

10%

Wam zarunam

na **napłaćowanje**, ale jenož w tydźenju wot **27. novembra hač do 3. decembra t. l.** na wšitke twory, kotrež předawam kaž:

mužacu, žonjacu, a dźěćacu drastu manufaktury, šaty a wobuće, meble a polstrowane twory, jězdne koła šijace mašiny atd.

Napłaćowanja su najnižše, wotpłaćowanje wučinja so po hódnosći kupjeneje twory.

Carl Hornasl.

w Budyšinje

na Hlownem torhošću, zastup na Jerjowej hasy 2.

Sobustaw zwjazka němsk. kreditneho drobnowikowarstwa zap. tow.

Emil Jurack

twornja mašinow, tow. z wobm. r.

w Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šěroke a zubličate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratafskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

K hodownemu swjedźenju!

Soty . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chuzelony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matracy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźělbaty

kaž też **patentne matracy.**

Wosebita meblowa pólstrowarnja

Bruno Zernik

w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.

Žonjace mantle Mužace

flawšowe mantle	**7.50**	**Paletot** ze somoćanym kornarjom	**39.50**
mantle z wopič. kože	**17.50**	**paletot**	**57.50**
scal plyšowe mantle	**59.50**	**zymski mantl**	**19.50**
krymerowe mantle	**52.50**	**zymski mantl** Swedska forma . . .	**29.50**
astrachan. mantle	**32.50**	**Swedski mantl** marengo	**65.00**
wolmj. plyš. mantle	**29.50**	**dešćowy mantl**	**14.50**

Wulki wubjerk po najtuńšich płaćiznach wobleckow, jakow a dźěćac. woblečenja

Wobleki, łupy, hólčace woblečenja po najtuńšich płaćiznach

Drježdźanski drastowy dom

Birnberg & Co. w Budyšinje **při Mjasowych jatkach 5.**

Napłaćene twory so do hód wróco połoža!

Naše wulke hodowne předawanje

wobuća

započinamy pjatk, 26. nov.

a dawamy

10% rabata.

Wobdźělene wobkhody su z napismami na wukładnych woknach póznać.

Słomu

wšěch družin kupuje po najwyšších dnjowych płaćiznach.

Richard Jacob w Budyšinje

słomowa wulkowikowarnja

na Drjewowych wikach 17. Telefon 2137.

Sobotu, 27. nov. připołdnju mam wulki transport rańšopruskich, młodych, wysokosućelnych

kruwow

z čelatami a někotrych jara rjanych płahowanskich **čelcowa prózniki** tunjo na předań.

Hermann Priemel w Kulowje

wikowař z płahowanskim skotom Telefon čo. 4

Spytajće mój

kajkosny kofej

po kóždej płaćizny.

Willy Krahl w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 14.

Cychl i nawoblečenj ze 2 hłowakom. 7.— hr. **běłosmuhate nawoblečenja, damasty, kóper, barchent** m 60 pf., **ruby na bilca, twjelki trjenja a ruby na hosć. bliźa**

J. Erler w Budyšinje

rózk Krónprynceowego mosta.

Kopšiwinu jara tunjo K. Erler

w Budyšinje na Žitn. wik. 11.

Rozšěrjenje powčdanja

wo mojej dźowcy **Marće** a knjezu **Richardu Rabowskim w Njechornju** z tutym jako **njewěrne** wupraju a wotradźam kóždemu tajke roznošowanja

Jan Pecold.

Kupanske ruby, frotejowe **twjelki** wulki wubjerk, tunje płaćizny

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihlićšerńja

w Budyšinje!

Žony! + Žony!

Wuplěkowace aparaty, gatory, životowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšowe khołowčki podłožki, štabički za prědki, štabički za pažent, też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 9.

Sportska, jumperowa fantazijowa, rukajcowa, wušiwanska a štrykowanska

wolma

najwjetši wubjerk barbow a kajkosćow pola

Ernst Günther w Budyšinje

róg Žitneje hasy a Mina. jětkow

K hodam!

z kožu počehnjene konje wuporjedź. jako nowe a chaiselony a šulske tóše předawa

Ackermann w Budyšinje

Fichtestr. 22.

Moritz Weiser

w Budyšinje na Žitnej hasy

Tapety za klankace istwy.

Dospołnu

lěhańju

też na wotpłaćenje ma na předań

Despang w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Šijace mašiny žimace mašiny

separatory, najlěpše twory po přihódnym wotpłaćowanju pola

J. Klemm w Budyšinje

na Serbskej hasy 1.

Časnikar Mencel

z Dobrošic

pola Njeswačidła

je njedźelu k rěčam

1. a 2. w **Krósćicach,**

3. w **Ralbicach,**

4. w **Rózeńcu**

a domach hač do 3 hodź. pop

Wuměnju hnydom swoju

khěžkarsku ležownosć

z druhej blizko Budyšina. Blišo je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin"

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf **papjerowy wotpady** po 3 pf **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**

ektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyznoše.

Popp na hornjoserbsk. hasy 6 telefon 3427.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihidźićerńa, zapdr. s w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so haś do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěźnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. n n

Čisło (Nr.) 276 | Budyšin — sobotu, 27. novembra 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Wojerska kontrolla w Němskej so lětsa njewotstroni.

Parišśe nowiny žo žiwje z wophytom němskeho pósłanza Hoescha pola Brianda saběraju. „Entrantigeant" praji, jo je žo knjeź z Hoesch pśichejara bo špěcha měł, dokelž wón Briandej njeje ani dosć cźasa wotkazał, žebi Stresemannowu rěc pśeczytaś. „Temps" mėni, so móže žo njeseźerpnosć němskeho knjeźerstwa pśedstajiś, hdyž žo myślenje z tamneho boka Rheina pśehodźaja. **Němske knjeźerstwo žebi po źdaju swěri, žwoje winowatosće w tuhźe wulojiś, kotrež žwjaskarjo njemóža pśiśiś.** Marxowe knjeźerstwo ma woprawdźe z tuhinymi smutkowymi wobźeźnosćami liśiś. Wono pak njemóže wot žwjaskarjow žadaś, so žo po tym stožuja a žwoje woprawnjene žadanja wopruja. Pśiźo pak je hišće nadźija, so direktne jednanja z Parisom a Barlinom k wunoshej dowjedu, hačrunje pśašenja, wo kotrež žo jedna, njeśu pódlanśe, kaž žo snémśeje strony wudawa. Hdyž je žo pśheśeśonosć dozpika, žo Němśej saleźi, wobstamknjenja wojeńśeje kontrollowaneje kommisije pśichwaleju. Dotkosći cźaka k tomu wot dobreje wole a horliwosće Němśeje wotwisuje. Byle njemóžne sda pak žo byś, so mohła kontrolla hižo lětša k końcej dóśeś. Hakle w Genfu budźe žo źiwěźiś muź, hač žu žo wśě sawadne pśašenja na spokojaze waśnje rozrisałe. Na kónzu žwojeho rozkoźenja „Temps" wusćěkuje, so dyrbjała kontrolla wojeńśeje kontrollowaneje kommisije bjes kóždeho pśehoršenja na Swjatk Ludow pśeńeź.

W Parišśim „Journalu" je žo dźěł rozrěczenja němskeho pósłanza z Briandom zjawnosći pśeradźił. Hoesch je pjeźa w Stresemannowym mjenje z **němsko-italiskim žwjatkom** hrožił, hdy by Francowska němśkim žadanjam njepśichilkowała. Tele žadanja je źiwadowaŕch pjeć dyrbjało wobśeja: 1. **Wotbrońjenje Němśeje je źiwnjene; kontrollowaja kommisija dyrbi žo wotwołaś.** 2. **Wojeńśe organizasije žu žnutśkowna naleźnosć Němśeje.** 3. **Dokelž je Němśka wotbrónila, dyrbja teź druge mocy wotbróniś.** 4. **Němska njeje nuźowana, investigaziiski plan Swjatka Ludow pśihlaśeś.** 5. **Dla Locarnskeho rěrźenja je nuźne, so wobśadźenśe wójsko Porheinsku wopuśćeźi.**

Briand njeje němskemu pósłanzej žanjelc'al, so njemóže žadyn tychle pjeć dyrkow pśihlaśeś. Pśehodźejaze wuradźenje w Genfu tohodla pśied cźežkim nadawkom stej. Sćinadź rozrěczenje, kotrež śmjeje jendźelski žwonkowny minister Chamberlain z Briandom wo stejiśeźu Francowśeje k němśkim žadanjam rozrisa.

Namjet njedowěrjenja pśheśeźiwo Stresemannej žo wotpokazał.

W němśkim žejmje je žo němśkoludowśti a kommunistiski namjet na wuprajenje njedowěrjenja pśheśeźiwo němskemu žwonkownemu ministrej dr. Stresemannej pśheśeźiwo hłosam namjetowarjow zacźišnyk. Němśkonacionalni žo wothłosowanja wostajichu.

Spomožeśiwo za krótki cźas dźěłazych.

Němski dźěłowy minister je z wukasom z 25. novembra spomožeśiwo za krótki cźas dźěłazych njepśichemjenśene hač do 31. měrca 1924 podźěźichu.

Wobhnadźeni žemowi mordarjo.

Pruśe knjeźerśtwo je žo rozhudźiło, žmjertne khłostanje žemowych mordarjow Bema, Strina, Aschenkampa a Schirmanna, kotrež žu žo k žmjerći zasudźili, wobhnadźiś. Ssmjertne khłostanje žo do khłostańićnego khłostanja pśhemėni, a to pola Bema na cźas žiwjenja, pola Steina na 15 lět, pola Aschenkampa a Schirmanna po 10 létach.

77 620 němskostatnych sastojnikow bjes wobhdźenja.

Po sdźelenju „Němskeho dźěłowego łopjena" je nětkole 14 101 němskostatnych sastojnikow bjes wobhdźenja. S połsćich sastojnikow je 18 911, pola želežnizy 44 602 bjesdźěłanja. Pola wšěch němskostatnych zarjadnikow je tónj léta 1925 77 620 sastojnikow bjes wobhdźenja było. W pśheréšu je kóždy 15. sastojnik podarmo za wobhdźenjom pytał.

Němskostatny žud a stare bankowki

Němskostatny žud je hižo lětša w meji skórźu pśheśeźiwo němskostatnej banzy na nahódnosćenje starych tyšazhriwnowskich bankowkow wotpokazał. Cźim bóle je wuśud w prospeźu pśheśeźiwo bayerskej notowej banzy pśheskapk. Wuńim je žo wuźudźiło, so dyrbi bayerska notowa banka stare stohriwnowśe bankowki nahódnosćiś.

Nowa politika pśheśeźiwo ludowym mjeńšinam w Pólsku.

Marschall Pilźudski je pjaik do Wilna pśijeł. Jara žiwje žu jeho wobhdźeśiwowe pomėry Wilenśeje provinzy sajimałe. Wón je žo do drobna za žylnośću litewskeho, pólskeho a běłoruskeho wobhdźeśiwa wobhonjał a je pjeźa je sastupjerjemi běłoruskeje mjeńšinoh porěcał. Sśobotu je dźeń je sastupjerjemi litewśeje mjeńšiny jednacź. Pucźowanje Pilźudskeho do Wilenśeje provinzy žo jako **wobroćenje knjeźerśtwoweje politiki k žłowjanskim mjeńšinam wobhladuje.** Knjeźerśtwo dźe k běłoruskim, wukrajinskim a litewskim mjeńšinam zyle nowu politiku zapoćeć. Wopśichjeźe rozrěczenja Pilźudskeho se sastupjerjemi ludowych mjeńšinow žo tajne dźerži. S dobom je namjetny ministerski pśheśeda Bartel schulskim pśheśestejećerjam w rańśich provinzach wokolnik pókłał, na sanjechanje schulow tychle krajinow pokazał a wjetśiśe schikanje njepóśłiwy mjeńšinowy žadał.

Rumunski kral na smjerć khory.

Telefonske zwjazanje mjes Bukarešćom a Běłogradom, jeničći powod, z kotrymž je Rumunska z wukrajom zwjazana, je wot tśioch dnjow husto pśhetorhnjeny. W Běłogradźe mėnja, so žo w Bukarešću wažne podawki pśihotuja a so knjeźerśtwo se samyślnom telefonej husto mjelcźeć dawa.

Strowosć rumunskeho krala njeje po powėśćach z Běłogrāda špokojaza, kral pjeća na njesahojnu thorosć, cźrjewowego raka, cźeśpi. Teho dla lekarjo z jeho wumrěćom licźa. To w Rumunskej njedźiwajuž smėrowazych lékarskich rospravow kóždy wě. Kralowej žmjerći bychu smėrom napśihośo hladali, hdy by trónśe naśledniśtwo w rjedźe było. Ale tu žu we wulkej njewěsćosći. Kaž je znate, je trónski naśledńik Carol dla swojich mandźelskich a druhich skandalow hižo dlśechi cźaš je žwojej lubku, žonu ineho druheho, we wukraju žiwy. Pśhed někotrymi měsacami je žo wón žwójich prawow na trón wotrjekł. Tola posdźišćo je žo tejele kročele kal' a někto by rad žwoje wotrjekńenje wrócił. Temu stoi žo kral a kralowa zapowědźiły. Nětdźišći kronprynz pak ma mjes burśtwi strunca a w dźělu wójska wjele pśihwižowarjow. Pśheśeźiwo prynzej Carolej stejitaj nětcźišći ministerśi pśhedsydźa Avarescu a pśedawšći ministerski pśhedsydźa Bratianu, kotrajž staj na wusamknjenje prynza Carola najbóle dźełałoj. Mjeń wobėmaj stronomaj bjesmožna regentšowa rada stej, kotraž budźe žo po wumrěću krala Ferdinanda lědma dźeń dźerżeć móz. Jeli so by kral wumrjeł, žo tehdźa thutne podawki wocakuja. Wobej stronje stej jenak žylnej, tak so **žamo krwawna wobhdźeśa wójna niebyła njemóžna była.**

Provinzialne wólby w Južnoslowjanskej.

S kralowskim wukasom je žo termija za wólby do provizialnych parlamentow na 27. dźeń januara 1927 postajiła. Wot wobstatźa Južnoslowjanskeje je pśeni króć tajke wólby wotmeja. Dacź dotal su knjeźerśtwowi saktupjerje provinzy zarjadowali. Někto provinzy zamoržarjadnišćowo dostaju, kaž je to we wustawje postajene.

Pijće

Klemm-kofej

Wón je najlépši

z kofejoweje wulkopalefnje

Alfred Klemm w Drjezdźanach-A.

Wšudźom dostać

wšudźom znaty, jón pija hižo **nad 50 lět.**

Generalny zastupjeŕ G. E. Heinick w Budyšinje na Moltkowej drózy 9.

Zdźk pśeciwo Francowzam w Indochinje.

Monarchistiske Parižśe nowiny „Liberte" powėdźa: W franzowskej indochinskej kolonije Anamje su njemėry wudyrile, kotrež žo pśhezo bóle wupśheśerźeju. **Domorodni wośhe franzowske twory po Gandhiowej methodze w Indiśkej bojkotuja,** Na pśihmerowym dnju je franzowska policija napominanja šebrała, w kotrychž žo Anamitojo k **nałajnej revoluziji napominaju.** Dokelž franzowske sarjadniśe wyšinośe nochcźeju zanych wobcźežnosćow mėć, njeśu sa wudawarjemi revoluzionarnych napominanjow śledźiśe.

Poincare a horjestupanje frankowego kursa.

W Parižśim „Figaru" znaty finanzmik Romier na to ledźbliwe cźini, so wcźerawiśka rosprawa Franzowskeje banki woprawdźe pśihódne położenje franzowskich finanzow pokasuje. Wulki finanzny politik ho jenož boji, so je **położenje tak pśihódne,** so mohł go cźłowjek bojeć zapowcźeć. Romier praji, so położenje njemóže tajke wostacź, dokelž jara pśihódne dawkowe dochody bórzy popušćeja. Pódla teho budźa lětuśe hubjene źne Franzowsku nusowaś, wjele źita we wukraju nakupiś. Wšośe tele wobstejnośe położenje pśhemėnja. Tole pobudźeśśenje finanzneho położenja Franzowskeje, z holpodarśkimi pśhicinami nastate, njeby wjele wopomnikło, jeli so njeby špekulazija hłowm špubita a wopśeśe Franzowsojo dohodźenje k frankej wobtworała. Dopśeśenje tejule wumėnjenjowe po Romierowym mėnjenju wot dalšeho politiśeho rozwića wotwinuje. Hdyž by Poincare na cźele knjeźerśtwa wostał, praji Romier, bychu so kritiśe momenty, kotrež frankej hrożа, lohko pśhewinuś. Wšośo wot Poincarejowśe wobhody wotwinuje. „Zo dyrbjał wón špótnaś", Romier pišśe, „dyrbjał nowowólbam do deputeŕikeje komory sabėwaś a komorinu sakonjedawaty cźaš tak daloko podlěśićź, hač. budźa wšośe wustrowjaze plany za finanzy pśhewjedźene."

Prozeš pśheśeźiwo němskim špśhijahańcam we Veronje.

30. novembra žo we Veronje prozeš pśheśeźiwo tak mjenowanym „špśhijahańcam" z połodnišćeje Tirolskeje zapoćnje, kotrychž žu pśhed létom w Bolzanje jaieli. Se wośjewjeneho wobśtorźbneho pśisma je widźeś, so je 23 wośobow wobśtorźenych, mjes nimi dwaj Němaj z němskeho stata, mjenujcy 24 létny Kurt Oehma a tśiwcźiśétny Hendrich Schwab. Wobśtorźenych winuja, so su špytali, połodnišću Tirolsku wot Italiśeje wottorhnjeć.

Italska ma to žame stejiśćo kaž Jendźelska

Italiśe knjeźerśtwo je w Londonje dźěźicej dało, so ma wo pśihódne žwjatkarśeje wojeńśeje kontrollowaneje kommisije w Němskej tónkrajny nahlad kaž Jendźelska a so budźe w Genfe za pśhepokasanje kontrolle na Swjatk Ludow hłosowaś.

Zdźk katolskich splahow w Albanskej.

S Běłohrada, 25. novembra. Albanšny špźěźarjo žo k Skadrej (Skutariej) bliža. Jich wjednizy su wośjewjeńe wudali, w kotrymž pśihpowėduja, so njewobśija pśheśeźiwo knjeźerśtwu w Tiranje, ale za žiwobodu połnośneje Albanśeje.

Kaž južnoslowjanśe nowiny powėdźa, wo cźiśeśe katolśe hibanje dźe, z jeho samėrom je žamośtatnośća połnośneho katolśeho dźěła Albanśeje. S wopśeśka su špźěźarjo wušpěch nad špabymi wobdźeźenjemi žandarmerije mėli; hakle knjeźerśtwowemu wójšću je to porazźiło, jich do hór rośehnaś. Sstrjedźna a połodnišća Albanśa je bejej Achmetej Zogej śwérna wostała. W Běłohradźe su politiśe kruhi pśheśeźiwdeźeńe, so albanšti žbźěźarje njeśmėju važnych cźełkowk. Dźiwajo na pśheśeźelne śtyri mjes Južnoslowjanśej a Albanśej, je Běłohradśe knjeźerśtwo namjetnym straźam porucźiło, so bychu albanśe špźěźarśe cźerjódy śajale, hdy bychu zofajo južnoslowjanšku mjeju pśhekrocźile. Katolski duchowny dr. Lora Caky — tak Sahrjebśe „Nowosti" pišchu — je w Italiśej a w Sadru (Zarje), kotrež město Italiśej žluśoha, špźěźarjow organizowaŕ.

Mišnja jendželskich namórskich offizěrow ja Grichisku.

Kaž diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha“ powě, jendželske knjeżerstwo mišnju namórskich offizěrow do Grichiskeje pósćele. Tuchi budża grichiskich namórskich offizěrow w namórskej strategiji a taktiku, w artilleriskim tšelenju, w lanšowanju torpedow, w signalisowanju a wo wojowanju s podmórskimi čołkami rozwučeć.

Kavaniska a wobtwjerdźenje jendželskeho pschistawa w Singapore.

Wobtwjerdźenje jendželskeho pschistawa w Singapore w Sadnej Indiskej je, kaž njedyž hinak wočakaćy, w Japanskej **wulke njedowěrjenje budźiło**. S Tokia so powě, so **wobtwjerdźenje w Singapore w prěnim rjedże pschećiwo Japanskej měri** a měrej w Tšichim oceanje je strachom hrošy. W Japanskej so rosumi, so so Singapore k **wuporjedźenju łodźow a sa wuhlowe sklady wužije**; **čehodla pak so tamnischi pschistaw w tajkich rosměrach wutwari, so może najwjetše bitwiske łódźe hospodowaćy? To so jenož pschećiwo Japanskej měri.**

Kak žebi Kantonšky pschichodnu Chinu pschedstajeja.

Čžankaišchek, wjednik Kantonskeho wójska, je nowinarjam w Nanschanje rjekł, so je rosžudźene, so so bolschewikski-kommunistiski knjeżerstwowy system w chinetskich statach sawjedže. Wikowanske trěbnja s zuzymi statami wuporjedźa, kaž bóry budża wójska marschalla Wupeifua, Čžansolin a Sunczuanfanga do čista poražene.

Amerikansko-mexikanska napjatosć.

Reuterez powěsćenja s Washingtona powě, so powschitkownje měnjenje tutejši, so so pschi swadźe mjez Sjednoćenymi statami a Mexikom w prěnim rjedże njejedna wo wožud amerikanskich petrolejowych towarišiwow, ale wo wojowanje wo **nadkuježtwo w Sersejdnej Ameriji**. Pschi tym so na poslednje amerikanske wojsewojenje wo měschcu wutkraja w Nicaragui pokazuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 27. nazymnika.
Nikasija biskopa, martrarja.

1873 nastupi Jurij Jakub swoje farstwo w Njeswačidle a swječi na tutom dnju 1898 z cyłej swojej wosadu swój 25 létny zastojnski jubilej, kaž drje so to nihdže a nihde wjacy stało njeje. — Rozprawa wo swjedženju nas dźensa hišće nutrnje jima, dokelž spóznajemy, z kajkej luboscu a česćowanosću so česćowaše wot Serbow a Němcow, wysokich a nizkich bjez wuwzaća. — Z raušimi zorjami zaklapa so za jeho durje Serbowka Augusta Wjeńkowa z Budyšina, kotruž běše jako prěnje dźěćo před 25 létami wukŕčił, jemu z rjanym spěwom zbožo přeja. — A potom přikhwatacha za cyły dźeń zbožopřejerjo. Wotměwaše so swjedženske kemšenje. Farař Jakub přědowaše wo Ef. 3.

20. 21. — Cyła dźakowna wosada dari slěbornu votivnu tafln, kotraž so k dopomnjeću w cyrkwi zaměstni. — Wšitke domy běchu z wěncami a khorhojemi debjene. — Wječor zarjadowa so wulkotny swjedženski čah a illuminacija cyłeje wsy! — Telko lubosće, telko česćowanja běše sebi tutón nadobny wótčinc dobył! —

Přisłowo praji: Štož syješ — žnješ.

*

Njedźela, 28. nazymnika.
1. adventa.

1794 spali so pola Šešowa Jurij Ryćoŕ z Hórkow, kiž běše woheń załožił. Při tym přědowaše Njeswačidlski kapłan Haenich. Tuto přědowanje je so čišćało.

Sto klinčiće wy dźensa mi **tak jasne,**
Wy zwony, we wutrobje a wušomaj!
Sto spěwaju tak rjenje a tak krasnje
So Bože khěrluše přez zeński kraj!
Sto zanošuja bohaći a khudźi
„Kak powitam ja tebje“ wjesele?
Sto zwjeseluje dźensa wšitkich ludźi
A koho witaju tak radostnje?

Advent je Knjezowy! Nětk pychu swjatu
Wzmi, cyrkej, Jezusowa njewjesta,
Twój Zbóžnik dže, kral wšeje česće z hnadu,
Čehń jemu napřećo, ty zbožowna!
Nětk wrota činće wysoke a durje,
Najrjenišo pyšće wudwjerńje a proł
Z tym spěwom: „Twarmy Zionowe murje,
Přińdź, Knjež naš, do twojich swjatnicow.
Jan Waltaŕ.

Spomjatkuj a rozmysluj sebi přisłowo: **Přiseličć hodźi so, wotseličć nie**

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer **w nocy** +1. Dźenja wuhladny na njestajne **wjedro**. — Nižina z mokrym wjedrom, kotraž so wčera wot Sersejdnjoseńskeho morja **k połnocy** cźehnje, je so wěsto se swojim **sr**jedźišćom k nam sćahnyła a wuzełnita krajinu wot Łoža hač k Wisle. Nad Jendželskej a Francowskej leži nowe dešćowe wjedro, kiž so k nam pschibliżuje. Tak drje wšěsce hišćeze někotre dny sadu, **prydy hač so wuwjedri.** Julse njedźelu 1. **adventa, khłada słónčko 7,45 hodź. a khowa so 3,51 hodź.** — Měsačk **s**khadża wokoło połnoca a khowa so **popołnocu** 1,44 hodź.

— **Tworjkupowaze towarišwo w Budyschinje** s. dr. s w. r. **srjadnje** 8. a 9. dezembra w jalomaj „Krony“ sa swoje **g**obustawy s jich pschiwuznymi wulku tworowu wustajeńcu. Wustajeć budża so wschě wudźelki 40 šamtnych dźěłarskich Wulkokupowarskeho towarišiwa němskich konsumskich towarišiwow. Na woběmaj dnjomaj pa najnowische dźěłarnje, njeb**r**udźimi wulka schćežcowa dźěłarnja w Stutźengrunu a nowa dźěłarnja njazwonych tworow w Elmshornje, w filmje pokazuja. 9. dezembra wot 9 hodź. dopołdnja hač do 5 hodź. pop. je njeniewoana wustajeńca też **s a n j e ž o b u š t a w y** wotewrjena, pop. wot 3 hodź. běža filmy też sa njeżobustawy. Sastup je sa wšo darmo. Dokelž hibanje konsumskeho druźstwa bóle a bóle rosće, je nusne, so so nowe wobdźěłowy wotewrja. Na poslednjej konferency w Hamburgu su w tomle nastupanju pschihotowanšće dźěła hižo tak daloko dospołnite, so so s nastwarjenjom druheje fabriki **g**lodowego kofeja w Magdeburgu, dale noweje zichorijoweje fabriki tam, nimo toho noweje chemiskeje fabriki w Riesa-Gröba, druheje dźěłarnje cźełstowych tworow w pokodnischej Němskej, dale **s** wutwarjenjom tkajerńe we Wopakej **b**óry **s**apoczinje. Dokelž we wulkim mjenje w Magdeburgu **h**romady wotpadow, kaž wotruby atd. nastanu, **t**ohorunja w konserwowej dźěłarni w Stendalu, je so wobsamknło, so ma so w blišcowej Stendala wulke **k**ubło **k**upicź, na kotrymž dyrbja so najwažnische sahrodne płody plahowaćy, **t**iž so w konserwowej dźěłarni w Stendalu trjebaja. **Tam ma so też** wulka **k**orjenjna **s**wini pschiprawić, w kotrejž so létnje **n**ětkaž 5000 **ż**iwiti wukorni. Wjedniščwo druźstwa so nadźija, so sneže wustajeńca na woběmaj dnjomaj dobrym wopyt, dokelž je sastup darmo.

— **Małym rentnarjam** wupłaćuje so podpjera **ja** dezember wutoru, 30. nowembra dopołdnja wot ½9 hač 1½1 hodź. w Sdsejmowni, delkach (w płaćerni). Naležnje so prošu, so tuchu žebi dostawarjo podpjeru w postajenym **c**asu wotewjeli, dokelž dyrbja so połdźiše wupłaćenja s techniskich winow pokładnje **po** możnosći wobešeć. Nimo toho so hišćeze na to kedźbne cźini, so dyrbja žebi dostawarjo podpjeru **ž**ami wotemjeć a jenož we wuwjaćenych padach (na pschikład pschi thoroseji) druhe wobsoby pósłać. Tehdy ma so **j**im pjenona pokmoża so**b**u daeź.

— **Budyšiske haptyki** su wšědnje dny hač **w 7 hodźin** wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknene. Nóznu słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka s mjeńšanym wotmjenjenjom. W novembru je **to Wettinska haptyka.**

—**Swětowy panorama** pschi Lawskej wěži w Budyschinje **p**schedstaja tón tydźeń **b**ritišku koloniju Sudan, rěku Nil wot Omdurmana hač k jeho žórłam.

— **Potkroma je saschła** mjes **s**kotom **k**ubleraja Bjarnata Petzolda w Bretnicu, **k**ublerja Pawoła Kocha we Bretnicu, **k**ublerja Edmunda Haufy we Wulkich Nědarjezach a hoschćenzarja a **ż**iwnoschćerja Alfreda Meuscha we Wulkich Nědarjezach.

S **Daliz.** Sjawny pucź s Daliz do Nowych Małšez **s**o dla twarjenja pschekopow (Schleusen) na Dalicźanskich honach wot 29. nov. hač do 2. dez. 1926 zawrěć. Jedyny wobkhad pokazuje **s**o na Małšezy a Hněwšezu.

S **Hórki.** Tele dny dźešče stary muž po khěrko schórkim, tola niz dobrym połnym puczu. Na městnje, hdźež so pucź sawinj, pschijedże kokoješdny w spěšnej jězbje tuna **g**unuhu na stareho muža, haczrunjež bě pucź schćerki dosć a hewak žadyn wobkhad. Jyłe bliško, so **g**o muža **g**ylnje schmórkny, kokoješdny nimo njeho sjedże. Nadobo khwali **s** kolega, da **g**o wot sady bo stareho muža, kiž **ž**ebi na **n**ježo **i**e njemyślesche, bijesche jeho a cźišnu jeho do błóta na puczu. Se **g**akrowanjom wotkali so njekrajnik. Tónle podawk **g**u tej druhi ludźo widźeli. Tak drje njeschmanik sabłuženy nsdu dostanje.

S **Małeschez.** Na **d**rósyj Małeschez do **H**uczinu **j**e **s**o **z**uchom na 35 **t**elefonowych **s**cźežorow **w**otkamało. Wczera rano cźah wschć **g**roty pschejedże, kiž też na Huczinjanskim dwórnischću **p**rěti **p**schez cźaru **l**ežachu. Tak je **ż**meh sako wjele schkody nacźinił.

S **Lipicźa.** Sserbske towarišiwo „Statok“ wotměwa dźenja **g**obotu w Lipicźu w Kucharjez hoscźenzu **s**hromadźizny. Njech tola wschitzy **g**obustawy w połnej licźbje pschińdu! **W**schitzy Sserbja Minakalskeje **w**okolniny **g**u nam wutrobnje witani. **W**objedje na tutu **s**hromadźiznu jich, **g**obustawy a njeżobustawy, starych a młodych, mužow a žony wutrobnje pscheproschujemy. Postaramy **s**o wo wobjedźu sabarnu a powuczenje. Jedyn **g**wěrny a stajnje wopornitwy **g**obustaw poskicź nam **g**hu rjanych **g**wětkowobrasow (Lichtbilder) z **g**lebo **g**wěta se sajimawym pschebohadanjom. Wustajeńca so nadźija, so so wjele **g**wěrnych **g**wětkowobrasow **s**hromadźi, kotrež so **s**u **s**wojim **s**ajimawym wobsahom **g**ara derje hodźa, **s**o **s**e **s**wojimi **s**ajimawymi **s**kazkami **s**ebi **s**ama **s**kedźbnje wobhladać. Wjele **s**ajimawych **s**kazkow **s**o **s**ama **s**ebi

Roschkom. Tuž njekomdźeše Jo. Schtóž to hischcze je Towaršwowskeho powěstnika wuczitał njeje, njech žo hnydom na nosy ſtaji a njech pschihódže do Lipicza na ſhromadźinu a hwětkowobrazowany pschednoſchk. Wſchitzy Sserbja žu potajkim hischcze ras wutrobnje pscheproſchene.

S **Njeſwaczidła. Fabrikſkeho wobſedźerja Ericha** Jehringa, kotrehož běchu ſajeli, dokelž na njeho tukachu, ſo je ſwoju fabriku ſapalił, žu ſaſo ſ ſatby puſchczili.

S **Hory** p. Njeſwaczidła. Wczera pjatk rano jědseſche ſajpſchaty wobſedźerja mlokarnje Peicka ſ Njeſwaczidła na Horu po mloko. Telefoniſche groty běchu je ſnehom jara poczeſene a žo torhachu. Tež nad iwjeſnym puczom žo grot rostorhny a padże na elektriſke groty. Kónz pak na ſemi w ſněhi leſeche a tohodla widżeć njebě. Jako ſapſchaj nimo pſchijědże, ſtupi tóń na grot a mitina jeho ſalostnje morſny. Pod zakoſtnymi bolóſczemi tóń kónz iwja. Muża, kiž na pomoz pſchikhwata, a chžyſche konja wupſchahnyć, mitina też frani. Wutke ſbožo pak bě, ſo kolesa na grót njeſajedżechu, hewak by mlokowu holzu ſamſnu dóſt potrjechił.

Z **Khröſcie.** Blížu ſrjedu 1. decembra, popołdnju w dwěmaj ſo we wjesnom hoſcenzu maćerjam rade podawa. Lékař budże přitomny.

S **Panczig. Dobrowólna wohnjowa wobora** klóſchtra Marijneje Hwězdy wuhotowa ſaidźenu ſrjedu dźiwadłowy wjeczor ſ rejemi a wulożowanjom. Na pſcheproſzenje bě jara wjele wopytowarjow pſchiſchło, też Bóſchiczanſka a Njebjelczańſka wohnjowa wobora bě ſa- ſtupiena. Na jewiſchczu pſchedſtajeſche žo dźiwadłowy kruch „Papageno“, kiž ſo derje poradźi. Bohaty pſchi- ſłeſk mjetowaſche hrajerjam jich prózu.

S **Wulkich Sdźarow. Ziwjenje** na naſchich puczach pſchežo ſtraſchniſche bywa. Jako ſchewz Emil Pičmam ſ Kulowa ſchtwórtk popołdnju ſ dźeła na żeleſniſkej ćarje domoj jědseſche, jeho w lěſu pola Noweje Bukoiny njeſnaty muſkł ſadżerža a jemu pod hrożenjom jědźe- ło koło rubi. Hubjenje ſwobłekany-nadpadnik, kiž mě- ſcheſche rostorhanu draſtu a ſtupnje, ſ jědnym kokom ſnamki „Brennabor“, kiž mějeſche nowej gumijowej wobru- ći, ruče k Werminghoffej cżekny.

S **Wojerez.** Nowotwary w naſchim měſcze maja wu- měſli raſ. To ptacži wobjeże wo nowym domje mě- ſchczańoſty a wo Khé orez kupnym domje. Napohlad Dwor- niſchczowje dróhi je žo na taſke waſchnje pſchihódnje pſche- měnił. Pſcheb nětkotrymi ſtami hiſchcze ſtojachu tam ně- kotre twarjenja, na kotrychž cżłowjek wot wonkach njeiwi- deſche, to bě w nich měſchczanſki dóſt ſam ſa ſo. Mě- ſchczenjo mjenowachu jón Mały Barlin. Myſche a wulke myſche w tomle kuće rjane żiwjenje wjedźachu. Nětko ſteji tam kraſny twar, ſ je architektoniſky zyle wurjadnje wuwjedźany.

S **Rinſchtz.** Sſrjedu wjeczor ſta ſo tu wobžaromne nje- ſbože. Jako cżyſche jedyn tudomny kubleř do koja hicź, padże wo ſłhodże dele. Pſchi tym ſo tak waſchnje pſchihódnje pſche- měnił. Pſcheb nětkotrymi ſtami hiſchcze ſtojachu tam ně- kotre twarjenja, na kotrychž cżłowjek wot wonkach njeiwi- deſche, to bě w nich měſchczanſki dóſt ſam ſa ſo. Mě- ſchczenjo mjenowachu jón Mały Barlin. Myſche a wulke myſche w tomle kuće rjane żiwjenje wjedźachu. Nětko ſteji tam kraſny twar, ſ je architektoniſky zyle wurjadnje wuwjedźany.

S **Kloſche.** Saidźeny ſchtwórtk ſwjeceſcheje pſchi dobrej ſtrowoſći a duchownej cżerſtwoſći ſ druhenu raſej ſwu- dowjena wumjeſtaſka Marja Njeſzuna rodź. Janeżej ſwoje 79. narodniny. Bóh ſpożej jubilarej też dale ſtro- woſć a błóſczeny wjeczor żiwjenja.

S **Kleineho.** Na njedźeli dopomnjeſcza na ſemrětnych wotmě ſo na tudomnej Božej roli wopomnjeſniſka ſwjatocz- noſcz ſa naſchich lubych ſemrětnych. Wulka ſtyła ludu bě ſo ſeſchła. Knjez duchowny Malink rěcżeſche wot wutroby pſchikhadżaje a ſo da wutrobow nóvjaze ſłowa, kiž nětkotrych hacź k ſyłłam hnujachu. Rowy na pohrjebniſchczu běchu rjenje ſ wěnzami wupyſchene. Cżejcżicho wokoło wut- roby pak bě tym, kotrjiž njemóžachu wěnz na row lubeho ſemrětneho połožicź, dokelž wotpoczuje w ſujeſ dołokej ſemi.

S **Wutkranezig.** Na hoitwoje, kotrajž ſo na knjeżich ho- nach w Hornich Brunſach wotmě, ſatſěli dźewjeċe ſtelżem, 6 ſajazow, 15 karoniſkow, 2 ſornje, 4 bażany, 1 bakuta a 1 ſchczeczora.

S **Wjelejeje.** Sſrjedu rano 21ſetneho njeżenjeneho ſchlikeńcżeńſkeho dźełacżerja A., kiž na Khocżebuſkej dróż- ży bydleſche, we khłodniży wobwěżnjeneho namakachu. Pſchicżina ſamomordarſtwa hiſchcze njeje wěſta, ale ju najſtarſe ſe ſebranych liſtow, kiż ſu pola morweho na- makali, dowidża.

Mocy hwězdow a jich wliw na dóſt cłowjeckow.

Wo tymle praſchenju rěcżeſche wczera pjatk wjeczor znaty Drježdżańſki aſtrolog Huter w ſali „Błeho Ko- nja“ w Budyſchinje. Wopyt njeběł tak bohaty każ pſched 6 njedźelemi, jako Barlinſki aſtrolog Radczki tu ſwój pſchednoſchk wo ſamſnym praſchenju dźerżeſche. Radczki rěcżeſche tehdy bóle, każ lud rozumi, mjeſ tym ſo mějeſche Huter zyle wědomoſtny pſchednoſchk.

So cżłowjeſki dóſt ſ hwězdami ſwiſuje, ſu hižo naj- mudriſchi ludźo wſchitkich cżaſow pſchipóſnali. Saložerjo wědomoſtneje aſtronomije (wobſedźowanja hwězdow), Ke- pler, Tycho. de Brahe a Kopernikus běchu aſtrologiju ſ to ſu ludźo, kotříž ſe ſtejiſchcża hwězdow cżłowjeſke podźedże- nja wuczitaja) a wukonjachu tute wědomoſcze ješ we praktiſkim ſmyſle. Schwjedſki nosiſcheſ nobeliſkeho myta, aſtronom prof. dr. Arrhennius je hakle w poſłednim cża- ſu periodiſki wliw hwězdow na cżłowjeka dopokazał, a inżeńer Menes ſmjeſi, ſo maja periodiſke błaki na ſłónc- ku na wójny a khoroſcze, ſemjerżenja a hubjene żně wulki wliw. Menes je wulicził, ſo dyrbi cżłowjeſtwo pſches 28 lětnu wójnſku a khoroſczowu periodu pſchicżcż, kotraž wot 1904 hacź 1932 traje. Dale ſcżitał nětſki a ruſſi lud pſched wſchitkimi wojowanjemi w kraju a ſwonka njeho. Tele wojowanja ludźej ſbliża a ſ nich wurożeje cżaſ wulkeho a nowego kcżěwa.

Wulzy widżerjo ſtareho cżaſa ſu ſamſne wěſcheżili a ſu na to pokazowali, ſo ſo cżłowjeſtwo k bójſkwu wróći, kiž wſchitkich wojhoži. Jenož ſcżehe ſamoho ſaniczaża Mowjeſka ſcżehiczinoſcz tutoho cżaſa, materialiſtiſka wuhlk a żiwjenje, ma ſo w lěcże 1932 ſkónczicź. Hakle w no- wiſchim cżaſu ſabdźaja ſo ſaſo ſpytnicy ſ aſtrologiju a napadne pocżahi mjeſ makrokoſmom (wulkim ſwě- ſtom) a mikrokoſmom (malym cżłowjeſkim ſwětom) ſwě- ſcżicź mohli. Powſchitkownje maja Khaldejſcy ſa narodne mětno aſtrologije. Wot tam wupſcheſtre ſo do Egyp- towiſcze a ſpocżatk ſrjedźneho wěka też do nawjeżornych krajow.

Słónczko ma wliw na wſcho roſcżenje na naſchej ſemi, wono cżini naſche pocżahy ſ jeho wobſtwěcżenjom. Mór- ſki pſchiliw a wotliw wotwiſuje pak wot měſaczka. Anatom dr. Hull wobſedźowaſche, ſo ſłabe wobłoky wob měſaz dwóju na roſhorjenje cżuwow cżerpja, pſchi pol- nym a młodym měſaczku. Też kłarjo ſnaja wliw mě- ſaczka na khorośce. W kóżdym khutnym ſpytniku wo- tucżi ſajim ſa aſtrologiju, kiž je wliw hwězdow na naſche wjedro wobſedźował. Technika aſtrologije je dokładne ſwěſcżenje a wobliczenje hwězdowych ſtejiſchczow, to rěka, kak wone k naſchej ſemi ſteja.

Po krótkej pſchestawy pſcheidże rěcżnik k wukładowanju twiſchelakorych horoſkopowych ſnatwh wobſobow a jenotliwych krajow. Němſka mějeſche žo we najwažniſchi a najſkerſchi a na ſłożowny cżaſ wocżakacź, mjeſ tym, ſo ſo wſchém druhim krajam a ludam hiſchcże „maſanje“ pódże. Němſka je elita zyleje kultury, dokelž dyrbi ſo na němſkim waſchnju zyły ſwět wuſtrowiċ (?). Léto 1927 pſchijuieſe wożne pſcheměnjenja a ſwjatki a poli- tiſke a hoſpodarſke pſchetworjenje w Europe a dalſich krajach. Franzowſka, Italſka, Pólſka (potajkim njeſpiſe- cżeſło Němſkeje. Red.) ſmicża hižo wot ſamara hacź do mjeſ pod finanzownymi a hoſpodarſkimi kataſtrofami cżerpicź. Léto bnóże kritiſke ſa kuježeſtwo, pſchinjeſe ſchtodowa- nja pſchi burſach, dołpołne wołhódnoſcżenje ſcżanka a dalſche ſpadowanje italiſkeje liry, hoſpodarſke kataſtrofy we Pólſkej, rewolucżiju w Italſkej. Jendżelſka ſmicże ſo toho- runja ſ hoſpodarſkej nuſu bědźicź a ſłubi wjele pjenjes w kolonijach. Awſtriſka ſaſo dóſtanże ſtrajki, wona pak ſo Němſkej bliži (ſchtož wſchak je praktiſky hiżom pſcherjedżene. Red.) Na kuježerja ſpytaja attentat. Na- rańſcha Europa a Balkan ſmjeżetaj wójny, rewolucżije, na- mózne powalenje kuježeſtwow, wójnſke wobſtejnoſcże mjeſ Němſkej a Ruſſej. Ruſka wadźi ſo ſ Pólſkej, ſmicże pak brónjowny wuſpich a industrija a wikowaſtwo ſo poſ- błeża. Politiſki a hoſpodarſki ſyſtem ſo pſcheměnja. Tur- kowſka ſmicże wójnſke ſchmjatanjny, ale ſ błeża też dobnoże. Mjes Turkowſkej a Italſkej naſtanu wótre pſcheżiwnoſ- cże, kiž ſmeja w pſchichodnej wójnje wuſtku ważnoſcź. Poł- nożna Amerika dożiwi cżeżke naturiſke kataſtrofy. We Aſſi wójna (każ dotal. Red.) a hrożazy wójſtki ſtrach żołteje raſy (każ dotal. W Mexiku ſo politiſke polo- żenje połěpſchuje. W Indiſkej naſtanu ſbóżki, ſ kotrymiż Jendżelſka wjele nahladnoſcże ſłubi.

Němſka ſkoma ma hiſchcże wjele ſajimawego wocża- kowacź. Wot naſleża do auguſta manu ſ njeſubſtupnymi podeiżdżenjemi w dipłomatiji a ſ wukrajom ſicżicź. Wot 5. auguſta pokaſuja hwězdy ſtaine ponowjenje a natio- nalne połěpſchenje. W němſkim ludu wotnicża hóbne mozy. Wot naſleża hacź do auguſta ſmějemy hiſchcże kritiſke hoſpodarſke poměry a ſ nationalnym hibanjom ſo naſym wſcho połěpſchi(?). Wopraſodżite hoſpodarſke połěpſchenje pſchihódże hakle w haprelu 1928. Po aſtro- nomiſkim wobliczenju troje w pſcherěſłu 11 lět, dóńdź ludowy wjednik njeſtanje, mějeſche. Wjednik pſchi- hódże potajtim hakle 1929. Wilhelm II. pak to njebudże, kiż 1940/41 jako monarch na němſki tron ſtupi. W tymaſle ſtomaj doſtanjemy w Němſkej ſaſo monarchiju. (Ta dyrbjeſche tola po prawym hižom 1927 pſchińcź, każ žu druſy wěſchczerjo mněli, to pak žu ſo hwězdy ſaſo ras mylile.) Wjednik powjeże lud ſaſo k ſtarej traj- noſczi, każ nětky Barbaroſa (a każ je pjedawſchi kże- ſor Wylhelm to pſchiſłubił a jo njeje wukonjał). Njedźi- wajcy toho, ſo ſmeje němſki lud hiſchcże wjele cżerpicź, ſo tola wuſpwobdźi (běda tamuſym). 1927 pſchińcże nowy narod, 1928—30 wuſpwobdźenje wot zuſeje ſwak- le a poſtupowanje autority, mozy a derjemeżca. Mu- ſkolini pak pſchichodnu najmu wumrěje, niż pſches attentat, ale na ſwoju khoroſcź.

Tak potajtim kraſnym cżaſam napſchecżo dźemy. Ale njeje wſcho ſloto, ſchtož ſo ſwoźi.

Přilopk.

* **Żeleżniſke njeſboże pola Barlina.** Na Adlershofſtim dworniſchczu ſajědże tworowy cżah na tam ſtejaze żeleżni- ſke woſy. Na 14 woſow tworowego cżaha cżěkny ſo ſ ko- lijow a wobſkodźi ſo ſo ſdżěła tběrve. Lokomotiwowy wjed- nik ſo na hłowje frani, dalſche woſowy do ſchkody nje- pſchińdżechu. Wo pſchicżinje njeſboża ſo hiſchcże pſchepy- tuje.

* **Nan, kiż dźowżynemu lubeho ſatſěli.** Wyſchſchi ſtražmiſchtr Klinga bě w junijſkej nozy ſwoju 18ſetnu dźowku ſe ſwojim 21ſetnym pſchećelom w Hamburg- ſkich měſchczańſkich wułhodżowaniſchczach pſchefewapił. Jeho nan dźowku ſ gumijowym klumpachom cżepjeſche a młody muſkł hołzy na pomoz pſchihtwała, wuſſeli roshorjeny nan wjazy krócź ſ rewolwra a mori jeho. Hamburgſki pſchiſłażny ſud ſażudźi nětko Heinzu dla wotpohładanedyo ranjenja cżeła ſe ſmjertnym wuſſedź- kom ſ jenemu létu jaſtwa.

* **Hróſbna namakanka.** Na dworje łežomnoſcże na Lindenawſkej dróży w Mnichowje namakachu w ſmje- cżowej jamje pakcżik, w kotrymż bě hłowa dorośczeneho cżłowjeka ſthowana. Polizija naležnoſcź pſchepytuje.

* **Kóczka ſawinuje ſmjercź.** W klamach jedneho ſchewza w Duisburgu, w kotrychż ſchewz w nozy ſpaſche, dokelž běchu ſo padużki krótko pſched tym pola nicho nutſkamali, ſkocżi kóczka na kachle, w kotrychż hiſchcże mjażo ſtejeſche a wutorhny pſchi tym ſchławcż wot ptu- nowego warjaka. Rano namakachu ſchewza a kóczku morweju.

* **Dawk na bubihłowy.** S Baſela ſo piża: We hłow- nym měſcze Kantona Uri je ſo dawk na bubihłowu ſa- wjedł. Tam ſo mjenuja wukaſa, jo ma kóżda ſónika ſ bubihłowu pſchi ſdéranju ſyrkwiniſkeho dawka 50 zen- timow wjazy płaciłcź.

* **Se ſadwělowanym ſ ſyrkwineje wěże ſkoczita.** Wcże- ra popołdnju ſkoczi ſtaroſ 40 lět ſtara ſónika ſ jeneje ſ wjeż- jow Notre-Dameſkeje ſyrkwje w Pariſu. Njeběżowana bě hnydom morwa. Sónſka je ſe ſadwělowanjom tutu kroczeł- cżiniła. Kiżo pſched nětſchto dnjemi bě ſamomordarſtwo ſpytała, ježbi hibikowu ſiłu roſtrěſnyſchi. —

* **Powodżenja w Schpaniſkej.** Wulka woda w najwja- ſy provinzach pſchezy dale ſkaha; też je ježbi hižo wjazy wo- porow ſabała. Naczinjena ſchkoda je njeſmérnje wulka. 3000 hórnikow w La Carolina je bjes dźěła, dokelž pod- kopki pod wodu ſteja.

* **Wóſom dnjow w podkopkach ſawarjeni.** Po po- wěcżach ſ Hoſzetona w Pennſylwaniſkej je ſo pjeċ je- ſcżicź ſłubjenych hórnikow po wóſom dnjach ſ Tom- hockenſkich podkopkow wukhowało. Hórnicy běchu ſo 16. nowembra w podkopkach wotrěſnyli, dokelž bě ſo woda do nich nawalika.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

Schtrowa powěcź wo wjedrje ſa jutſje njedźelu. Khłódno a ſ wjetſcha pomércżene, ſ měſtnami ſnu w nozy mróſy możne.

*

Prjedawſchi wjednik wurjadneho ſuda (cżeki) w Zakaterinoſławju, Obuchow, kotryż je ſ Ruſkeje cżekny, je we Wiborgu rěcź měł, w kotrejž dopokaja, ſo dyrbi ſo bolſche- wiſkim knjeżeſtwu ſa kóżdu pſchiſłużnu powalicź, na cżoż ſpěſchne ſnowanarodżenje ruſkeho ludu naſtanje.

*

Narodna żyrkej w Pólſkej, ſałożena ſ biſkopom Hobu- rom, żada, ſo dyrbi ſo mjes żyrkwje, ſe ſtatom pſchihódnjate, pſchińcżała.

*

Jednanje ſe ſłowałſkimi ludowżami je ſo ſ dojednanom ſkóncziło. Sſłowakam ſo wobſebite ſłowałſke miniſterſtwo da. S tym ſo jim zyła Sſłowałſka ſwuda.

*

Finanzny miniſter Sjednoczenych ſtatow ponożneje Amerili Mellon radi, ſo by ſo franzowſki frank ruċe na ſtotym podłožu ſtabiliſował.

Towaršwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija.“ Wutoru, 30. nov., we 8 hodź. mamy měſaczny ſhromadźizny w „Kat. towaršwowni“. Ważny porjad żada ſebi, zo wſě ſotry a ſwjetcy bratřa połnoliczbne přińdu. Předsyda.

Budyſin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóżdu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Jednota Sokoł zwuċuje kóżdu ſobotu wjeċor z dypkom we 8 hodź. Kóżdy młody Serb ſluża do Sokoła! Načolnik.

Drježdżany. Serb. tow. „Jednota“ ſkhadźuje ſo kóżdu wutoru wjeċor we 8 hodź. w „Bayrischer Hof“ na Hornċeńſkej hasy (Töpferstr.). Prosymy wšěch do Drježdżan ſo přesydlacych Serbow na to kedź- bliwe činić, wosebje mużſku młodzinu. Pola nas namakaju domizny w cżuzbje wulkeho města a radu we wosobinskich należnoſcach. Předs.

Hrodźišco. Kedźbu! Spěw. wotrjad „Zerja“. Naša spěwna hodźina je każ hewak ſrjedu, 1. hodow- nika, w Njechornju. W „Krónje“ w Budyšinje zrěċane spěwanje we Worcynje njemóże so wše- lakich přičinow dla wotměć. Spěwarki a spěwarjo přińdźe zaso cyle wšěċe wšitcy do spěw. hodźinow. Też hoſco su nam lubje witani. Dirigent a předsyda

Khróſcicy. Nic jutře, ale njedźelu, 5. decembra, pop. 1/2 4 hodź. chcemy pola Wjeńkec towaršwo „Serbosław“ zaso k nowemu žiwjenju zbudźić. Na tutu ważnu zhromadźizny so wšě prjedawše sobu- stawy wutrobnje přeprošuja.

Konjecy. Naše „Ratařske towaršwo“ změje njedźelu w 6 hodź. zhromadźiznu w Ralbicach pola Brěžanec. Dokelž so wo ważnych wěcach jedna, njech wšitke sobustawy wšěċe přińdu. Předsyda.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóżdy tydźeń wutoru wjeċor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Należnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipščansky Serbja po możnoſći kóżdu wutoru k wjeſołej serbskej rozmołwje zešli. Wo dalše adrecy so prosy.

Malešecy. „Jedn. Sokoł“ změje njedźelu, 5. decbra., pop. 1/2 3 hodź. generalnu zhromadźiznu pola Zen- dźic. Kóżdy sobustaw dyrbi přitomny być. Na- mjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pisomnje zapodać. Wjeċor je na sali wjeſoła zabawa z rejomi. Starosta.

Minakal-Lipič. Serb. tow. „Statok“ ma dźensa sobotu, 27. t. m., wjeċor we 8 hodź. wosebitu zhro- madźiznu w Lipiću w Kucharjec hoſcencu. Po- skića so też krasne swětłowobrazy ze wšelakich krajow a ludow. Wšitke sobustawy, kaž też cyła wokolina je wutrobnje přeprošena.

Předsydstwo. Domowina.

Porſley. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje jutře njedźelu, 28. nov., wjeċor w 7 hodź. wulki Sokołski swjedźeń ze zwučowanjom, spěwami, serbskimi rejemi a z ma- łym dźiwadłom. — Wšitcy lubi Serbja a přećeloju Sokołstwa so wutrobnje přeprošuja. Jednota.

Božant. „Tow. serb. kat. młodźencow“ njezměje swoju zhromadźiznu njedźelu (28. XI.), ale 5. hodow- nika. Předs.

Serb. Sokolski Zwjazk. Wubjerkowe posedźenje — hižo před tydźenjom wozjewjene — je njedźelu, 28. t. m., dop. we 10 hodź. w Serb. Domje. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleć w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bu- dyšinje. — Za nawěrki: O. Janak w Budyšinje.

Ze swojim hodownym předawanjom

započinam štwórtk, 2. hodownika

Poskićam njedosćežne lěpšiny po nizkich płaćiznach a w najwjetšim wubjerku

žonjacych drastow, tkaninow za žonjacc drasty

Prošu wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću :: rózk Žitneje hasy

Košle a spódnje šaty

za mužow, žony a dźěći

wołmjane, połwołmjane a makowe wot 2.50 hr.

Štrykowane lacy, jaki, gamaše, štucy, nohajcy, rukajcy wšěch kajkosćow a barbow, walkowane zoki a nohajcy, pjasćowe rukajcy, chenillowe rubišća a šawle — ćopte podšite wčcy —

Bleyle-wobleki

Bleyle- dźěćace wobleki kaž też sportske jaki za mužow, žony a dźěći.

Rud. Osswald

w Budyšinje

jenož na Serbsk. hasy 3

(Prošu firmu njezmylić!)

Mantle

žonjace wobleki

suknje

bluzy

W. Häcker

w Budyšinje

na Žitnej hasy 7

Założene 1852

Wulki wubjerk

Znate solidne płaćizny

Wotewrjenje wobkhoda!

Wotewrju 1. decembra při Pětrowej cyrkwi čo. 2

předawarnju šatow wšěch družin

Wulki wubjerk spódnich, blidnych, ložowych šatow a wupjerkow.

Slubju swojim česćenym wotebjerjam z Budyšina a wokoliny nizke płaćizny a sprawne posłužowanje a prošu wo dobroćiwu podpjeru swojeho młodeho předewzaća.

Z počesćowanjom

Marja Bergerec.

Wšě wobuća też ćopły drjewjane a fylcowe črije poskića tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składzu

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Češke pjerjo

kiž najlěpje pjelni najtuńšo pola **O. Jäckel** na Mołtk. dróży 81.

Wumjenju hnydom swoju

kněžkarsku ležownosć

z druhej blizko Budyšina. Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Wjesna

kněža

z wokoło 120 kórcami pola, ze šiwym a morwym inventarom je swobodnje na předań. Poskićenja na knjeza **Georg Graf** w Budyšinje. Telefon 2100.

Vogtlandske madraske a wumělske **gardiny**

story, kromki, wumělsk. płaty staminy, spinanske tkaniny wulki wubjerk, jara tunjo K. Erler na Žitn. wik. 11 znapřeća „Stern“

Thunigec

hodowna wustajeńca hrajkow

poskića najwjetši wubjerk wšěch nowosćow, dary za wulkich a małych po najtuńšich płaćiznach

klankace wozyčki **klanki** **klankacu nadobu**

železnicy

konjency **kolsykonje** **wozy**

překupske klamy předawanske stejlšća klankace jstwy klankace kuchinje

wobrazowe knihi **towaršnostne hry** pisma za młody lud

dźěćacu nadobu **rodlowanske sanki**

Mój wotdźěl za **porcelan a škleńcy** poskića najwjetši wubjerk

Jeničke předawarnja statnych porcelinowych manufakturow z Mišna

Gustav Thunig w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy 6,

Najstarši a najwjetši wobkhod hrajkow w měsće.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Swětowy panorama

w Budyšinje

na Lawsk. hasy při Lawsk wěži

njedźelu 28. XI. hač sob 4. XII.

Afrika (Britisch-Sudan)

Běh Nila wot Omdurman hač do Žórlow.

Młoda kat. **holca**

20 lět stara, pyta službu do kuchinje. Bliže zhonić we wud. Serb. Now.“

Twarski kašćik

(Märklin-Baukasten)

je tunjo na předań

na Karlskej dróży čisło 9

delka na prawo.

Twjelki damastowe čisto płatowe

tunjo K. Erler na Žitn. wikach 11

Nowy

hnójnicow. sud

7-0 ltr. wosebje tunjo na předań

W. Vollmer, bětnar

w Małym Wjelkowje

Knježi hosćenc „Zum Sächs. Haus“ w Rakecach

Njedźelu, 28. novembra 1926

zjawny bal

Wubjerna kapała. Zastup za knježi 1.00 hr., za knjeżny 40 pj.

W napojach a jědźach poskićamy najlěpše

Předenje přeprošujetaj Otto Besser a mandźelska

Hosćenc w Delnjej Kinje

wot dźensa hač do póndźele so

kózło-piwo toči!

Dźensa wulki koncert wot M. G. V. ze Delnjej Kiny **ze serbskimi spěwami** jako přidawk.

Njedźelu koncert a reje.

Transport młodych, wysokosućelnych nowodójnych

kruwow a jałojcow

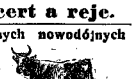

mam wot njedźele na předań.

Heinrich Jakubec Herbska gruchta w Konjecach.

Telefon Wóslink 27.

Chenillowe rubišća

chenillowe šawle

ze žłdźnymi a chenillowymi francami, čorne, brune, módre a zelene kaž też pisane w znatych płaćiznach a hódnych kajkosćach.

Zoki, nohajcy, stopy k přiliwanju, spódnje woblećenja

najlěpšich kajkosćow kupujeće pola mje jara tunjo.

Ernst Jordanowa wud.

w Budyšinje

na Jerjowej hasy 5 na Znutřk. Lawskej hasy

Nowosće płaćiznyhódnych

tepichow

Hecht Linke & Truöl w Budyšinje

na Znutřkownej Lawskej hasy.

Do kóždeho serbskeho doma słušeja „Serbske Nowiny“!

Nowe hrónčka na sćěnu

su zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Swojomu česćenemu woteběrařstwu dawam k wědźenju, zo je moja

snědarnja

też

zjawne adventske njedźele wotewrjena

Wo dobroćiwu podpjeru prosy

Paul Zieschang w Budyšinje

mějićel Kurt Zieschang

na Žitnych wikach 22.

1. přiłoha k číslu 276 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 27. novembra, 1926

Wulki nazymski koncert w Budyšinje

24. novembra 1926.

Dźenja so schěrje mróčele po njebju honja, hněh a deschcz pada njepschestawajcy k semi a wětr wuje a hwisda wokoło wokna — a sajdźenja hrjedu, kajki běsche to krasny a jasny dźeń, wot ranja hem Boże ftónčko ſwój ſtoty błyſchcz nad nasymſtej ſtwórbu rosliwſche a rjane módre njebjo wupinaſche ſo nad naſchej ſerbſkej domiſnu, běſche dźeń, kaikiž běſche jón Bóh wobrazdźił, ſtónčny, cžichi a mikh, kaž pózdna nasyma mało hdy poſticza. Njebjeſke wyſchiny mějachu ſmilnoſcz ſ nami, hdyž ſo pſchihotowachmy na wulki dźeń w Budyſchinje. Poradźenje a wopyt naſchich ſwjedźenjow wotwituje dźe nimale zyle wot wjedra a tuž běſche najwetſcha ſtaroſcz wſchěch hižo dawno: Kaike budźe też to 24. nasymnika wjedro?

A tón ras mějachmy ſhožo w połnej mérje! Bjes dźiwa tuž, ſo ſerbſki lud, ſtari a młodźi tóžbeho powalania a tóžbeho ſtawa, ſe wſchěch ſtónčinow naſcheho kraja a ſ zuſeje wokolinY, pak pěſchi pak ſ ſkom, pak ſ wo'om pak ſ autom pak ſe ſeleſnizu do Budyſchina ſhwataſche.

Hižo w popokońſchich hodźinach a bliže k wjeczoru ſo na haſtach, w klamach, w hoſcženzach a w khoſejowjach ſtrowjachu a witachu ſerbſkich bratſja a ſerbſke ſotry, mnohy po dołhich cžaſach ſo jaſno widźiwſchi w naſchej luźiſkej ſtolicy. Wſchitkich ſo wjeſelachu a wobliczja zapachu radoſcz a potom wjeczor w ſwjedźerſkich měſtnoſczach cžiſachmy ſo jako ſobuſtawy j e n e j e ſwóſby, harmonije ſynkow pſchewiſchachu krej a duſchu a tak knježeſche harmonija nad zyłym ſwjedźenjom, doniž ſo rozſchonowachu poſledni.

Wjazy hacž hodźinu do cžaſa ſo w „Krónje“ ſ ludźimi mjerwjeſche a w 7 hodźinach běſche taiſti nawal a tokkanje, kaž hiſchcze pſchi ſanym ſerbſkim ſwjedźenju. Pót hodźinu do cžaſa běchu wſche łęſche měſtna k bedźenju wobſadźene a ſyły hiſchcze pſchihadźanych hladachu, hdźe hiſchcze kuczik namakaju. Pſchi pſchepiſelnjenej ſali móżeſche ſo nětko ſ powſchitkownej ſadoſczu wocžakowany ſpěwny wjeczor nimale w poſtajenym cžaſu ſapoczecz.

Wobkuſtaju jewjeſche ſo nam wobras, hdyž ſo ſawěſchi wotewri: mócny khór na bliſko 200 wołobow, we piſanym wěnzu prědku ſpěwarſki, ſ dźela we wſchelakich narodnych drastach, do ſady wobrubjeny ſe ſpěwarjemi w cžemnej drasce a prědku naſchej wjednikaj na hudźbnym polu ſk. hudźbnej direktor Bjarnat Krawz a wuſchi wucžeř Jurij Sſodeńk.

S króttkimi a wutrobnymi ſłowami witaſche Bjarnat Krawz Sserbow a wulku liczbu Němzow, rosmi ſamér naſcheho prózowanja w ſwjatſku ſpěwarſkich towarſtwow: pěſtowacz duſchu ludowu w jeho hłuboko cžuczinych, nězmych, na poeſiji bohatnych pěsni. Pokornu pokaſku podacz a jaſim ja nje ſhudźicz tez mjes naſchimi ſhužobami a pokoj hajicz mies cžłowieſkami dobreje wole, je nadawk wjeczora. Bohatu wopyt ſ wobeju ſtronow ſwědczi, ſo ſmy na prawnym puczu.

Naſcha rezitatorka knježna Leſchawiz ſ Drježdżan pſchednjeſe ſiwje, cžucziwje a jaſnje jako prołog Seſlerjowu haſeń „Khwalba ſpěwanja“. Nětko naſtupi naſch hłowny dirigent Sſodeńk ſhodźeńk a pod jeho wěſtym, ra'nym a temperamentnym wjedniſtwom wutlinczachu Pilkowe 3 měſchane khóry „Sokobik a róża“, „Jednacze cžepieſche“ a „Hejſa, wjerch ſo Hanka“. Kraſne akordy najpelnjachu ſalu a woſiwichu wobliczja wſchěch pſchipoſkuchariow, ſo hózda truna ſobu hraſeſche, hdyž khór kaž jedyn zuſk hłeđźbne ſcžehowaſche hózdy potkiw dirigentowy, ſwonjoſaknje cžiſcze a w pſchikładnej wurěcži ſłowa ſpěwajo. Mies nowymi wobliczjemi widźachmy wupruhowany ſtary đánk ſpěwarjow a ſpěwarkow a cžłóbku wucžerjow, kotříž ſwérnje do narodneje fronty ſtupja, njeſahubuju ſo ſłužby „wſchědneho wojaka“, hdyž ſu we ſwojich kruhach tola też wjednizy.

Knježna Frajſchlakez, naſcha młoda ſopranistka, ſpěwaſche ſi lubołne ſpěwy ſwojeho nana, k. wuſchſcheho wucžerja Arnoſchta Frajſchlaka. Wieželiny ſo, ſo tak pilnje naſchu hudźbnu literaturu wobohacžiſch pomha a ſ taiſej wutojnoſcu a ſaharjenoſcu tunje ſłowa naſcheho młodeho ſabſnika J. Lafnerta wobdźeła. To běchu kabinetne cžiſka, ſpěwane nězmje, bibicžiwje a njenucžene. Nany poſtup jeje lyriſkeho hłoſa ſ đjałom twitujemy. „W nozy“, „Njeſabudź“ a „Pſchipad“ mjenuja ſo te ſpěwy a ſłowa cžiſtachmy njedawno we „Luźiju“.

Nješchto zyle nowe běchu dźěcžaze ſpěwy ke gitarje, ſpěwajcze je knježna Micžkez ſ Drježdżan. Běchu to jedenore ſpěwcžki „A piſane ſu ſanki“, „Bim bom“ a „Mojemu dźěcžu“. Schkoda, ſo njeběſche doſć měra mjes nimi; pózdeji ſtutkowaſche po moim ſoncu najlepje. Hłóſ dobudźe ſawěſche hiſchcze ſyłnoſcze a pokoſcze a wjeſelimy ſo na ſaſobſkyſchenje.

Muzikej thóraj Krawzowa „Wojeſka“ a Kozarowy „Naſch njeboh dźeđ“ to běſche móz a rasnoſcz, ſchtož cži wóſomdźeſaco poſticžachu. W prěnjej je nam Krawz nješchto wulkotne, zyle woſebiteho rasu ſtworił a Michał Nawka jadriwe ſłowa. Hołk a tołk bitwy ſaczuwamy a ſłyſchimy w ſynkach a we ſłowach. Wěcžnje rjany a originelny a pſchesa ſako młody „Naſch njeboh dźeđ“ njeje dołho wjazy ſłyſchecz byk. To bě dobra wólba a zyle typiſy ſpěwana, ſłyſchachmy ſtareho dźeđa khelpacz a drjewjaneho wola klepotacz.

Operna ſpěwarka knježna Belez ſ Drježdżan, derje znata w Budyſchinje ſ loniſcheho dźiwadła, namaka pſchi wultupje hižo lube powitanje, je dźe też nam hižo ſpěwaka, to je wucžobnija znateho Pawoła Schejbera, kotrež je w „Szmjertnizy“ baſowe ſolo we ſwojim cžaſu pola naſ ſpěwak. S hotowej wobrotnoſcžu a dokonjanoſcžu ſo wumjeſche 4 Krawzowe ſpěwy jenoż tak žórlachu po ſurli a do naſcheju wuſchom. To běſche pſchezſiwjenj ſpěw, njeſnaje cžežkom a ſadźěwkom a twori ſ jednorych ſynkom ſiwy wobras, ſ krótka to je to wumělſtwo. Runje pſchekwapjazy běſche po Nawkowych ſłowach „Dźěcži twaſ“ — impuſſtony, jednory a luboſny, kózde ſłowo ſ wutrohy k wutrohje, kaž piſany ſiwy wobras, wyſkaza radoſcz a dźěcžaza wjeſelokſcz! „Syrotka“ jewjeſche dramatiſku khutnoſcz a „Hody“ roſkiwachu nězny měr hobownych ſwonow do naſchich wutrobow.

Knjes Schlamaſ, naſch pſchezo poſtupowaz, ſympatiſti mjeſkt a wutrajny tenor poſticži 4 Krawzowe parle „Pſchecželſtwo, „Wojak a holcžo“, „Po ſjedmich lětach“ a „Wobras lubcžežti“ — wſchě ſenak elegantnje a běžnje ſpěwane a w luboſnym dwoſoſpěwje Frajſchlakowej „Domiſnje“ ſ knježnu Frajſchlakez nam poſkaſa, kak ſo tutaj khoſaj pſchituliczi wěſtaj jedyn druhemu.

Sajo ke tónzej ſeſtupa ſo imponantny měſchany thór na jewiſchczo a ſpěwaſche nam wo „Słubjenym pjerſchcženju“, „Khocžeburkim hermanku“ a „Luban lilije, wſcho elitne wězy Krawzowe. Hermankowe žiwjenje knježeſche wot ſapocžatka do tónza a „Hanzy ſwojej“ ſwonjaze a wuhładowane baſy wutrobnu „Dobru nóz“ ſawdachu.

Wobzarujemy, ſo wſaky měſchannych abo dozyła thórow njeſłyſchachmy. Tak wulzy, kaž ſebi waźimy naſche ſolifiſke mozy, wita lud mózne thóry.

Pěſany wobras poſticži poſlednje cžiſko ſe ſcheſcžimi narodnymi rejemi na jewiſchczu. To běſche žiwjenje ſ ludu a ſa lud, a dyrbi ſaſo do ludu. Njemóžu ſe wopiſacz, to dyrbi kóždy widźecz ſam a budźe prajicz, ſo je to nješchto zyle hinaſche hacž naſche nowocžaſne wohidma.

Hobrſke dźěko je naſch njewuſtawazy, njeſpróżny miſchtr Bjarnat Krawz dokonjak. S brillantnej virtuoſitu je wſchitke ſpěwy ſolitow a reje na kčidle pſchewodźał ſam, to hobrſke dźěko a napinaze, haj ale ſchtó mohł to w tej formje a w tak pſchiſtulnym a pſchimérjenym wumělſtwje?

Se ſtrachom hladamy do pſchichoda! Smeje też wopornjwych, wſchoſtronſkich, njeſebičžnych muži, kaž my, kotříž njehładaju mamona, kaž je waſchnje w druhich narodach dźěkaja ſ luboſcze k narodeſ a ſu ſpokojeni, ſ poradźenym ſtutkom a ſ połkocžanym kawrjenzowym wěnzom, kaž poczeſcžichu naſcheho energiſkeho dirigentu J. Sſodeńka.

Prěni ras měješche konzert heſko a to „Pod ſelenej lipu“ — pěknje tak, pod njej a wokoło njeje na wjeſnym ładu ſu klincžaſe ſrudne a wjeſele ſpěwy naſchich wózow.

Pyſchnje ſhotowjeny program hižo, hdyž jón do rukow dóſtachmy, klincžeſche a ſynczeſche nam pſches wócžaz do wutroby. Poſtup kulturneje dźěławoſcze ſmy widźeli we wſchěm, w nutiskownym a ſwonkownym ſarjadowanju, w pihanym porjedże, disziplinje khóra a też pſchipoſłuchaſtwa.

Naſchej wjednikaj, ſarjadowarjo kaž wſchitzy ſobuſtutkowazi ſu ſebi telko dźaka a ſławy dobyli, ſo njemóżemy jim lepje placžicz, hacž ſo wiſchitzy ſaſo pózdeju na pſchichodny ſwjedźeń w nowym lěcže.

Wothłosy němskich nowin.

Wulki konzert Swjaſła Sserbſkich ſpěwnych towarſtwow 24. novembra w ſórlach „Krónje“ w Budyſchinje.

Hiſchcze ſadyn ſerbſki konzert njeje měł taiſtu njeſměrnje wulku liczbu wopytowarjow, kaž wjeczerawſchi w ſórlach KrónY. Pſches 1500 ludźi napjelnjowachu wobſchérne měſtnoſcze hacž do ſamych kutow a rózkow, a ſchtož njebě ſebi w prawem cžaſu ſtolcžka dobył, dyrbjeſche ſo ſ měſtnom ſpokojicz, hdyž mohł ſtacz. S blika a ſ daloka, wot Cžornobyla hacž do Klóſchtirſkich ſtron a ſ pobrjoham Łaba, wot ſaſkich krajnych mjeſow ſem hacž daloko ſe ſewerneje Łužizy běchu hromadu pſchiſchle, ſerbſke ſpěwne towarſtwa a ſolifiſke mozy, ſo bychu ſe ſwojimi krajenjemi ſwjedźeli ſwjeczili ſe ſerbſkimi ſpěwami a rejemi „pod ſelenej lipu“. Tole heſko ſtojeſche nad wjeczerawſcim wjeczorom, ſi, kaž hižo hacž dotal wſchitke koncertowe wjeczorom, ſi, kaž hižo hacž dotal wſchitke koncertowe wuſtupjenja tohole waſchnja, ſo wulkotnje poradźi. To hotowanja tohole waſchnja, ſo wulkotnje poradźi. To hotowanja tohole waſchnja, ſo wulkotnje poradźi. To hotowan

Na kónzu wczeravischeho serbskeho konzerta wuzi knjes farar Byž-Hajniczanski pschiležnosć, so wschém tym, kiž su žebi wo poradzenje a wuhotowanja wjeczora saslužbu dobyli, naiwutrobnischo podźakowaś. Wón wupraji swoju radosć na tak pschehobatym wopytom a dźakowasche so niz napodleńdu też nemšćim wopytowarjam, na jich czole knjesej wotkrjenemu hejtmanej Richterej, za jich wsajim sa serbski konzert. Němski a serbski wupraji wón pschecże, so byschtaj wobaj ludaj we Lužicy mérnje mjes sobu žiwaj byłoj, pschi tom wobsebje pokasuje na hódnoty, w serbskej narodnosći pschebywajuce. Tajki lud njesmjé wumrěć. Wón pak je na sahubu podaty, njedosłanje-li swoje ramjane schule. Kóždaźkuli narodnosć móże so jenoj zalhowaś, hdyž ź réču a schulu mózniosć dostawa, swoje kulturne kubło w dospolnem rozméru hajiéć a dorosćazemu narodej sawostajiéć.

*

Takle pische „Bautzener Tageblatt“ (we pschiłoh cźišło 274) schtwórk, 25. novembra t. l. wo serbskim konzerce, a my ź dźakownosću kwitujemy tajki chwalobny wothłós ź némskeho erta. S podobnej chwalbu rosprawieja też „Bautzener Nachrichten“ na ramjenem dnju wo serbskich spéwach a rejach, a tohorunja „Volkszeitung“ wupraja nafajtra swoje spodobanje na derje radzenem serbskim konzertom, tak so smémy wschitzy ź tajkej dobrej kritiku némskich nowin jara spokojom być, a so wutrobnje radowaś, so smy psched sjawnosću saso ras sławnje wobstali. Krótku a jadriwu rosprawu podawataj też Lubišći „Sächsischer Postillon“ a Chorjelski „Neuer Görlitzer Anzeiger“ we swojim zhotownischim 278. cźišle, ź kotrejež wusdźěhnjemy sćežkowaze zdaby:

„Khóry a sola dychachu ducha praweje serbskeje narodnosće, a mjehka melodika serbskich pěsnjow plenczesche so też do wucha némskich wopytowarjow a znjeczesche tu tohorunja tajki schumjacy pschiklest kaž pola serbskich wopytowarjow zamych... Spéwy a rese wutroscźechu so do sacsiskocźapolneje manifestacije serbskeje narodnosće, kotrejž so też némscy wopytowarjo wuhibacź njemóžachu. W tutej narodnosći je hischcze duscha žiwa a cźoplota wutroby, nabožnosć a duchowna móz a strowa pschinarodzenosć (Naturlichkeit), ktrychźtale narodnosći pschezo saso swoju korjenjatu hylnosć sréba...“

Se wschoze chwalby a pschiwótsinacza némskich wothłosow běrmy to pschezwédzenje wschitzy a dobru wucźbu sa žiwenje: Wótczinski skutk, w lubosći a pschesjednosći dokonjany, je ź wjetschim dobyczom hacź sta njepłódna polemika!

Advent — Naš kral přikhadza.

Saso ras sastupimy do zwjateho a shóžneho adventskeho cźasa. Wésa stwórba wonkach takle je runje spacź schta a politcza naschimaj wocźomaj mormy a njestroschtny napohlad a dawa w naschej wutrobje khutnym a srudnym mysliczkam so sahnjéhdźicź. Liscźo je spadało a wétr schumi nétk psches nahe hałoły. Schtomy a terfi zakolsća pod jeho duczom. Pokhmurjene, kurjazwoite, bjesbłónczne krótke dny a dołho cźmowe nozy su snamjo nastawazeje symy. Tola niz jenoj wonkach we stwórbje mamy nielubosny cźas, ale też w naschim kraju, w naschim zyłym hospodarstwje nashonimy hižom dołhe léta wjele cźežkeho. Nétkotrehożkuli tłóczi starosć wo wschédny khleb. Nétkotrežkuli dźěcźatko wjesela so na hodowny zwjedżeń, na lube Boże dźěcźo, wot kotrehož wschelake rjane dary wocźakuja. A starschej njewésthaj, zwotkal dorbitaj pjenjesy bracź. To su cźežke cźasy! Ale tola, advent tu je, adventiske swony sćelu swoje synki do kraia, do městow a wsow, do dwomow a zwójsow, do wutrobow. Haj do wutrobow, do tajtich, kiž ź wjeselom witaja shóžny adventski cźas a kotrychž wutroba Shóžnikej, adventiskemu kralej napischecźo žapa we wérje a lubosći. Ale zwuki adventiskich *zwonow dobudu ko też do wutrobow zwétkneho dźěcźa*, kiž so wo njebjescźeho krala njestara a napominaja jo, so by posałtako w swojim dźele, w swojim powołanju, w zwoitm honjenju sa dobytkom a pjenjesami, w swojim zdźěwanju sa zwétnymi sawjeseleniemi a cźełnymi žadosćemi. Jemu pschiwołaja adventske swony: Cźłowjecze, stawaj! Tola też cźi srudni a tyscheni, cźi cźerpjazy a žarowazy zdrjscha lubosny hłóz adventiskich swonow. Woni wébża: Tón Knjes je blizo a snaje naschu nusu. Tak nastupimy ź nowym zyrkwinym létom wjeseły a radosny adventski cźas.

Schto pak je nétko advent? Laczanske złowo adventus réka pschitkhad a dopomina naš na Khrystušowy pschitkhad. Adventski cźas je pschihotowanski cźas na blisći hodowny zwjedżeń. W cźasu prénjeho schescźanstwa bé to póstny cźas, runje kaž póst psched jutrami. W katolskej zyrkwi su hischcze dźenźnischi dźeń po zyrkwinskim prawje wérowanja a zwaśne a druhe zwjeselenja zakazane. Adventski cźas žu sapoczeli w 6. léthotku zwjeczicź. W grichiskej zyrkwi traje advent 40 dnjow.

Advent naš potajtim na Khrystušowy pschitkhad dopomina. Swjate pismo znaje tłoji pschitkhad našeho Shóžnika. K prénjemu rajsej pschińdze na tutón zwét, jako bu cźłowjek. Tehdy pschińdze k swojemu Izraelskemu ludej, wón, tón klubjeny Mesćiaš. W nikkolscźi a thudobje thodzesche po semi a pschiwowdźasche evangelion shoża. Wón pschińdze do kwoieho, ale swoji jeho njepschijachu, tola njebźehu wschitzy tajzy, nétkotši wotwrócichu jemu wutrobu a dachu jemu mětna w njej. To je runje ważne sa cźłowjekom našeho materialistiskeho cźasa, hdyż pienjesny pschihóh a njezwóra knjezitaj. Kotśiž jeho tehdy, jako w thudym cźłowjeskim cźele na zwédze pschebywasche, do swojeje wutroby pschijachu, tym da wón móz, so bychu Boże dźěcźi byli.

Tu pschińdzemy hižom k druhemu waschnju pschithada na njebjeskeho krala. Do wutrobow dże pschińcź a ź nimi *też kwiatu advent* zwieczicź. Adventike swony nam jeho pschikhad pschipowédaja. Wón chze sacźahnyć do wschich wutrobow, kiž w swonknej sastużbje swoje zbože pytaja a tich proźy: Puschcź mje nuts. Wón klapa so też wo wutrobu tajkich, kotśiž jenoż w zwétnym wjeselu swoje najwjetsche zbože widźa a pschiwoła: Ja tym zórło wscheze radosće! Ale naš njebjeski kral pschińdże wosebje k tyschenym, starosćiwym, srudnym a sadwélowazym wutrobam a dawa jim se swojeho lubeho erta złyschcźecź. Hlej, ja tym twój pomoznik, troschtar, zbóžnik. Sbóžna kóžda wutroba, kotraž kralej wschelje cźežke rad a swólniwje, hai ź wjeselom swoje wrota scźerko wotewri a jemu ź zebi sacźahnycź da.

Naš njebjeski kral pak ma hischcze dalschi advent. To je tśeśi. Tehdy so wón woprawdźe jako kral krafnosće sjewi, na kónzu tehole cźasa. Wón pschińdże zwét trudzicź. Wón pschińdże, jako wschoho mózny Bóh ź wulkej mozu a krafnosću, so by tu na semi mél swoje kraleśtwo, wón, tón kral. Sbóžny tón, za kotrehož wón tehdy pschińdże k wumóženju, jako Bóh lubosće. Béda pak temu, kiž dyrbi w nim zwojeho zudnika spóznacź.

Tak je adventski cźasz też woprawdźe thulny cźasz. Wón pschinjese nam Sbóžnika bliže. So bychmy toho mjes tymi byli, kiž jemu wutroby wotewrja a tak zohnowanje adventskeho cźasa dostanu, potom mózemy zwjeczicź zbożowne hody.

Adwentski spěw

naschego serbskeho basnika Petra Mjónka.

Stawaj a ho rosćwětliuj,
Zion, twoje zwétło sthadza,
Puczź tom Knjesej pschihotuj,
Zion, njech sej twoji radza,
Kak jo mógli pominaci,
S bostojnosću horjewzacź.

Stawaj a ho rosćwětliuj,
Zion, spěwaj hosćinna,
Wschikko na bok wostronjuj,
Njech je puczź a schcźežka rjana;
Zion, twój kral k tebi dźe,
Wimi joh' horje wjeseze.

Zion, krafnosćej Sbóžnika
Tebi nétko sesthadźuje,
Schto ty stejiśi nasbała,
Schto dha tebje wodźerzuje?
Zion, to twój Sbóžnik je,
Kiž nétk cźišche k tebi dźe.

Stawaj a ho rosćwětliuj!
Wumożnik ho dliži k tebi.
Zion, dźi a pokasuj —
Kaž ho tola złuscha tebi —
Twoju rjanu krafnosć tam
Njesbożownym pódanam.

Spomń na Boże złubjenje:
„Pobanio, kiž pó cźmje bjedża
Budża khodźicź wjesele
(Kaž jo woni rady chjedża)
W zwétle teho Sbóžnika“,
Kiž ho k nim tej pschibliża,

Zion, wocźi poschéruj!
A te cźrjódy dźiwich ludźi,
K wumóżnikej pokasuj.
K jehnjecźu, kiž lawu sthudźi,
A tam móz toh' satana
W cźémnych hraiach roslama.

Stawaj a ho rosćwětliuj!
Pohanstwo je ź žnjam nétk běte
Zion, ach! ho hanibuj!
Hdy by ty joh' njesechcźała,
Tam do žnjow toh' Knjesa hicź
A jom žnopy hromadźicź.

Zion, kaž b'dźesch ź wjeselom
Bórzo žnopy cźežce rjane
Swojom' Knjesej wotpcź dom,
Kiž žu w hězy nawjasane,
Hacź cźe, zwétnoh wotrocźka,
Twój Knjes domoj sawoła.

Tuž dha stań, ho rosćwětliuj!
Zion, twój kral pschihóle k tebi,
Puczź tom' Knjesej pschihotuj,
S lubosću won žada zebi
Twój dom, twoju wutrobu
Kralowstwu hydlenju.

Hdyž so kermuša doswjeći.

(Wobras ź wjsy.)

Hwězdy a mésacźk khodźa wobstajnje swój pucź a Bólez Jan pak cźaru, kotruž jemu Kata pschedpiśuje. Derje, so je Jan tajka dobrocźiwa koza a wjele strježe domjazeho méra dła. Mudrischi zosa — tak pschcze myślli. Dusto ho jemu sa wobzebitej jédźu sadźe, kotruž jeho lépscha połoja jemu zapowédźuje. „Njeběmšćh tajki chcyjaty byćź,“ méni potom jeho Katka.

Wéstu złabosćej ma nasch Jan. Wob kóžto zat tši, schtwórtasu do korcźmy cźeknje a potom ho ź njeje njenamaka. Na polizajsku hodźinu ho smjetscha njedźiwa. A tak ho stanje, so honacź hižo swój ranschi kérluschi spéwa, hdyż Jan schmotawje domoj cźampa. Ale potom — Bože pomhaj jemu. Dwé abo tši njedźele dołho dyrbi wbohi woprawdźite martrafśiwo pschecerpjeć, dónż jeho Katka ho po cźasu saso sméruje.

Wutoru hischcze ho kermusicha doswjeći. Jan jedźi na kachlowej kanje a pacha wjesele swoju trubku. Nadobo — cźažnik hischcze dwémaj njeje — pschińdże jemu wschitko na mysle. Kata je ke klamarjej schła. Tuž jej śkéts bo korcźmy na doswjedźenk doslożeli. Derje! Ale wézka dyrbi spéschnje hicź, prjedy hacź Kata domoj pschińdże. Snydom na hornju lubju a ho njedźeśi śkotowacź. Schórnje žu wot wczeravischeho hischcze zwétke, bechu dźeń kermuschu rjane dny. Klobuk na hkowu. Gej, tobaczník be jej zabył, tiž musnje za swoju trubku trjeba. Kaž mlody hółz cźeri po sthodze horje a thknje jón do saka. Nétko śkéts ź poslenzu won.

„Khóts cźert!“ — steji tam Kata ź koschikom. — „Ty njekmanik, njekniczomny jebako! Sa khribjetom chzyschu ho wotpalicź. Saso sym cźe ras lepika. Nétko cźiń, so nuts pschińdźesch. Lódy je cźažnik dwé dyrit a hižo ho na puczu do korcźmy. To rjenje sapocźinasch. Nź, na zadym pad mi njepóńdźesch. We schtwórtoch je cźasza dosć.“ Lohcźaj saprézuej bo pażow, tak steji Kata k bojej pschihotowana.

Jan mjelcźi, byrnjez ho wjazy źkowoju na njeho źypało. Mjelcźeź je w bém źwojich mandźelskich lét natwurknył. Sezérpnosć a bjesbźaknosć bésthcźej jeho najlépschej bróni pschi tajkim granatowem wohnju. Hdyž bésche ź tym skónczita, hladasche hłupje na nju — to jemu źyła cźežko njeje — a ménjesche pschi żelezjnej mérnjwosći: „Bych-li chył, moht cźe na twój sadk žadźicź, so by źej pod njón pjatnacze sahkkow pschała. Ale tak njebanbity njejsym. Tuž ho sawórcźu.“

Ale schto to? W zhamznym wokomiku dźesche Jan ź thźenych duri won. Na tajkule throbkosć jej Kata myślika njeje. Nasch Jan je won a ho wjazy njewobkladuje, byrnjez Kata bóle źypała. Schtoż ta nim woła, je jemu zale wschu jene. Jenoż nétkotre złowa dobrychcza: „Cźakaj jenoż, hdy domoj pschińdźesch. Je-li tu njejsy, hdyż zmjatny wjeczor zwoni, potom ho staraj, kak nuts pschińdźesch.“

W krótkej njezo hižo wschelakich nadeschu. S pschedstejecźerjom konsuma ma dla pożledních pschikupnych hnojow ho dorećzeć. Bórzy ślaj w hródźi a rećzitaj wo zkotu. To źluschi rézník a rucze je kup hotowy. Hižo je w dźewjecźich. Naschemu Janej klóschtrske wospjet zkodźi. Sśnadź je pitwarz por prozentow pschiwarił. Hischcze ho jemu domoj njecha. Je hižo w dwanatej hodźinje. „Nétko je cźaš“ — myśli Jan a schnóri ho domoj. Klepa do durt. Tam ho żana żiwa duscha njeźiba. „Kata — Kata — ńt, ńt — njeźychscźisch?“ A torha pschi tom sa durje. Stónc nje kopa se schórnjenmi, so zyka khéża rźi. Schtwórcź hodźinki tam hižo steji. Nózka je khłódna. Dołho hischcze proźy a jeho prośtwy wleku ho po schpakleru ke Kacźinym woknam. Ale Kata nicźo njepraji.

Jan dje stónczinje k studni. Wottorhny wéko ź njeje. Kata śluscha. „Je-li mi skoro njewocźinich, dha skoczu do studnje. K prénjemu rajsej! — — Kata tschepota. „K druhemu rajsej!“ — — Kacźe bije źylnje wutroba. „K tśeśemu rajsej!“ — „Mój Božicźko“, myślli Kata, „tutu złupoślé tola nihdy njeschora. Ale pjanym muzam njeje k wérzenju.“

Hižo źtyschi nécźicho do studnje padnycź. Potom kéchowska cźišchina. Kaž slemjena je Kata na préni wokanik a woła ź woknom: „Jano, mój luby Jano!“ Ale żana wotmołwa.

Slohka zhotowana thwata po sthodze dele a spéschnje k studni. Hlada do njeje. Wécho cźma kaž we wuhanu. Tu leźi kłobuk. „Jano, dyrbju snadź cźi jemu zerdź podacź?“

Schto to? Sa khribjetom nékajke schudrowanje. Je po paduch mjes tym do hłeże zumk. A ju sacźini a zawrje. Horjeka wocźini bo wokno.

„Dobru nóz, Kata, spij derje!“ — a wokno ho zaźy sawrć. To bésche nasch Jan. Kacźe padny kamjeń ź wutroby. Nétko bé wona sjebana. Khwilku stejesche w lohkim wobleczenju psched durjemi. Dospósna, so je ho huscźiśche na źwojim muzu pschehrescźiła. Nétko proschesche Jana, so by wocźinił. Dołho trajesche, prjedy hacź ho rcź. Po tutej krutej spowédźi a źylnym ślubjenjom wotewri wokno. Dyrkotajo jemu Kata na wschu wotmołwjesche a jemu na duschu a wutrobu ślubi, schtoż hej żadasche — mjenujzy tódzej dwé njedźeli źwinjazu ręczeń ź kredkami a so njebudże wjazy źwojeho muża tak cźmilowacź. Na jeho żadanje cźże hischcze w nozy dobrycho kofeja nawaricź. Po tutej krutej spowédźi a źylnym ślubjenjom wotewri Jan thźežne durje. Najprjedy ho lubosćźiwje wobjimascźa a źwoje ślubjenja ź horjez hublu wobkrucźischtaj. Jan dowjedże Katu do cźopłeje ześby. Pół nozy bésche hižo nimo, hdyż cźopły źylny kofej na pschichodnu lubosć a domjazy nér pijeschtaj. A powédaschze, so je cźežki kamjeń do studnje cźźnył. Cźzyschze ji tak brosy naczinicź.

Wot toho dnja bésche Kata każ pschemeńenja a tutón kermuschny doswjedźenk wostanje ji cźaš źiwjenja w pomjatku. Nétko ńej Jana dowukhwalicź njemóże a wón niz źwoju żonu. Tak ma tajke doswjedźenje kermusche teź druhdy źwoje dobre.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S Kamjenicy. Sjéźd towarstwa pomozy sa puschcźenych khłostanzow.) Tu wotmé ho pschi składnosći źwojeho 90 létneho wobstacźa sjéźd towarstwa pomozy sa puschcźenych khłostanzow. Towarstwo, kotremuż pschisłuscha we Sakscy 36 namétnych towarstwow, ma nadawk, khłostanzow a wożeze teź jich pschiwusnych schikacź psched moralnej a materielnej schkodu. Pschi źwojim słutkowanju dyrbi bi towarstwo, tak praji ministerialny radźicźel dr. Kittel, na to dźiwacź, so zebi cźi, kiž dźedza pomhacź, njebychmy myślili, so wsyche khłostanzow steja, ale woni dyrbja ho podla nich stajicź. Tak móża zebi jich dowéru dobycź. Dale dyrbi ho hižo w jutrowje sapocźecź, khłostanzam wjeselo na dźéłu a zamoshawjużenej zinzjenstej potrjebu sa schcźépicź. Na to je ho hacź dotal tež w dobrych jaschwach pschemało dźiwało. Durinzka khłostarnja je posppitała wulku dźélarnju za khłostanzow zrjadowacź, hdyż ho khłostanzam dźélo nimale po tarifu płaci, tak so nima jej

hoj Khostaknja ale też khostanj wuzikł ſ dźka. Knjezerwotowy rabićel Krebs wobkruczeſche, ſo ma jaſtwowe khostanje jenoj we ſdźhnjenju žiwobody ſa khostanzow wobſtejeć, ſo pak njedyrbi ho jim luboſcź k dźeku wjacź. Naſhonjenje wucźi, kak dobry wliw porjadna ſaſtupka na źiowjeka ma, kotraž jatym ſmóžni, ſo móža ſebi draſtu ſami nakupjeć, mětino ſo ju jako podpjeru wot ſtata bjeru. Tohorunja poſkitnuje to ſaczuce ſamotnoſtnoſce, hdyž muž ſ jaſtwa ſwoju žiwóžbu podpjera, mětino ſo by ju ſpomożeſtnu pſchewoſtajił. Sajimawa je też ſdźelenka M. Feiſchera, kotryž praji, ſo žu jónſte ľedom ſ 10 prozentami na ſłóſtniſtwach, kotreż ho ſtatwaju, wobdźelene. Potajkim też tu ho pokazuje ſtyhniſce aktivnoſcź muzſkich.

* S **Němſkeho Brodu.** (Swoju lubu ſtónzowak.) Mot něchto dnjow ſem bě ho 21ětna ſłužowna Sdurſa ſhubika. Holza bě na ſwojeju ſtarſcheju liſt piſała, ſo chze ſebi žiwjenje wſacź. Nětko ju ju mórwu we wjeſnem haćje namakali. Jeje luby, 23 ětny wotrocźk Jindra, bu ſajatu, dokelž na njeho tukachu, ſo je holzu ſtónzował. Jindra ho ſwojeho njeſkutka wuſna. Wón bě holzu pſchinucził, mjenowany liſt na ſtarſcheju napiſacź.

* S **Kraloweje Hradza.** (Liſtynoſcherja wurubił.) Liſtynoſcherja Radmerieźanſkeho póſtſkeho hamta, kotryž dyrbjeſche wjeczornu póſtu na cźah donjeſeć, proſcheſche po puczu njeſnaty cźłowjek, ſo by hiſchcze liſt ſa njeho ſobu wſał. Jako dźiwſke liſtynoſcherſki liſt bo toſche tyknoc, ſtrafe jeho zuja ſ ſemi. Nadpadnik wutorhnu jemu potom poſtſku toſchu ſ 120 000 krónami a cźekny.

* S **Karlowych Warow.** (Rubježny nadpad.) Tu nadpadnychu ſchtyrjo rubježnjeju wikowaćku Ullmanku, kotraž pſchi pohonczu na woſu ſedźeſche, jeje dźowku a pſchichodneho žuna, kotraž pódla woſa ſedźeſchaj. Rubježnjeju porazhu pſchichodneho žuna ſ kjom ſ ſemi a rubichu Ullmanzy toſchu ſ pjenjeſami. Prjedy hacź policzija pſchiźdźe, běchu rubježnjeju cźekuli.

* S **Komotawy.** (Sajaty dźiwadłowy direktor.) Tu ſajachu muzſkeho, kotryž ho Bruno Fuchs mjenowaſche, kotryž pak ſeź brudne papjery pſchi ſebi mějeſche. We ſajatym ſpoſnachu poſdaćneho direktora Ambeng, kotryž bě njedawno, kaž piſachmy, w Cźoplizach dźiwadłowe khartki ſa pſchedstajenje Bruſkeho dźiwadłowego towaſtwa pſchedawał. Pſched „pſchedſtajenjom“ pak dě ho direktor Ambeg nadoſo ſhubik a we wulkeſ ſkrjeńe ſhromadźeni ſpoſnachu, ſo ſu ſjebani, pſchetoż podarmo cźakachu na ſapoczatk dźiwadła. W měſchczańſkim dźiwadle bě ſamžny wječor dyrbjało pſchedstajenje wupadnyć, dokelž bě jenoj 9 pſchihladowarjow pſchiſchło. Kuchs ho ſwojich jebanitwow wuſna.

* **Wulka betonowa hala w Murano ho ſpali.** W Murano w Italſkej ſpyta ho nowa betonowa hala ſchkleńcźanje Franchetti a ſahrjeba dźeſacźerjow, kotrjż tam runje poſlednje dźeło wukonjachu, poſ roſpadankami. Hacź dotal ſu pjeć mórwych a 14 ranjenych wukhowali.

Swójbne powěſce.

Sěmrěli: Jurij Kuba, pjſmitiſtajeſ na Židowje, 24 lět, khowanje póndźelu pop. ½2 hodźin na Miekławſchć. — Feliks Thiel, wobdźeſ haptnik w Khróſcźanach, khowanje njedźelu pſchipołdnju w 1 hodź. w Semjcźeſkach. — Ota Zur, žiwnoſcźeſ w Radróſnej Hrabowzy. — Jan Rećźela, nědhuſchi kubłowy jarſadnik, w Kulowje, 70 lět.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 26. novembra 1926.

Wěcźawſe kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt .	20,399	100 ćeſkoſt. krónow	12,453
100 ſwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	15 19

Efekty.

Na Berlinſkej burſy běchu wiki wožera ſwjetſcha ſłabe a měrne. Poſtajiſcho kurſy ſaſo trochu poſtupowaju počźahu.

Produktowe wiki.

Berlinſke produktowe wiki mějachu też wožera ſłabſchi wobkhad. Tukrajneje pſchenicźy poſtiſcheſche ho tójſchto, wona pak malo kupzow namaka. Płacźiny ſa rožu ho ſtruczicźu, dokelž tukraj nabobo ſ poſtiſcenjom pſcheſta. Jećźmjeń njemóžeſche ſwoju płacźiznu truczе dojcź ſdźerjeć, dokelž ho jeho mnoho poſtiſcheſche. Zenitnał płacźeſche wožera:

ſchtwórtk w Kamjenzu:

pſchenicźy 12,75—13,10 hr., rožki 11,20 hr. hacź 11,60 hr., jećźmjenja naletnjeho hr. 12,50—13,50 hr., nałymſkeho 10—11,10 hr., wowſa 9—9,50 hr.,

ſchtwórtk w Shorjelzu:

pſchenicźy 12—13,75 hr., rožki 11—12 hr., jećźmjenja naletnjeho 11—12,25 hr., wowſa 8—9 hriwnow.

w Drježdźanach:

pſchenicźy 13,25—13,50 hr., rožki 11,85 hr. hacź 12,10 hr., jećźmjenja naletnjeho wał 11,30—12,25 hr., nałymſkeho 10—10,80 hr wowſa 9,35—9,65 hr.,

w Berlinje:

pſchenicźy 13,70—13,85 hr., rožki 11,40 hr. hacź 11,70 hr., jećźmjenja naletnjeho wał 10,75—12,25 hr., nałymſkeho 9,50 hr. hacź 10,15 hr., wowſa 8,70—9,25 hr.,

ſa dezember: pſchenicźy 14,57½—14,56 hr., rožki 12,17½—12,20 hr.,

ſa měrz: pſchenicźy 14,37½—14,35 hr. a rožki 12,30 hacź 12,32½ hr.,

ſa meju: pſchenicźy 14,30 hr., rožki 12,40 hr. hacź 12,37½ hriwnow.

Wiki ſchtwórtk w Lubiju.

Butra 1,10—1,15 hr., jeja 18 pj., twaroh 25 pj. a ſany wolij 1,80 hr., hušy 1,10 hr., kurjeńa 8 pj., cźeſnjeny kał 9—10 pj., karoty 15 pj., koboda (Spinat) 15 hacź 20 pj., kwětkaty kał 5—90 pj., kolrabi 9—15 pj. a zhbła 8 pj., rjetkej 20 pj., cźeſnjena rěpa 15 pj., ſelleri 20 pj., banje 5—6 pj., pětrſchilka 5 pj., jabłuka 8—15 pj., kruſchwy 10—12 pj., brušnjaj 45—50 pj.

Wiki ſchtwórtk w Kamjenzu.

Hušy 1—1,20 hr., ſeleny kał 15—20 pj., jabłuka 15 hacź 35 pj., worjeſchi 60 pj., kiſzowe wino (ſchpaniſke) 1—1,20 hr., běły kał 8 pj., cźeſnjeny 10 pj., kwětkojty 30—80 pj., koboda 15—20 pj.

Wiki ſchtwórtk w Shorjelzu.

Butra 1,80—2 hr., jeja 14—15 pj., worjeſchi 55 pj. hacź 70 pj., koboda 15 pj., běły kał 6 pj., cźeſnjeny 8 pj. zhbła 2 puntaj 15 pj., běrny 5 pj., kuſerěpa 6 pj., ſelleri 25—40 pj., rjetkej 10 pj., kwětkojty kał 15—50 pj.

Wiki ſchtwórtk w Khorzebuſu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 16—17 pj., twaroh 25 hacź 30 pj., howjaze mjaſo 1—1,20 hr., cźelaze mjaſo 1 hr. hacź 1,20 hr., ſkopjaze 1,20 hr., ſwinjaze 1,20—1,40 hr., ſyra pleczíſna 1,60—2 hr., ſuſcheny połcź 1,40—1,60 hr., ſchmalz 1,40 hr., liny 1,70 hr., ſchcźuki 1 hr. a karpy 1,20 hr., młode hołbje 0,80—1,20 hr., kurty 2—4,50 hr. Khapońki 1,50—4 hr., hušy punt 1—1,30 hr., kaczki 1,20 hacź 1,60 hr., karnikle 1,80—2,70 hr., kolrabi 5—8 pj. morchej 8—10 pj., cźeſnjeny 10 pj., běły 8 pj., zhbła 10 pj., běrny zentnar 5 hr., jabłuka a kruſchwy 15—25 pj., brušnjaj 35—40 pj., worjeſchi 40—80 pj., koboda 25 hacź 30 pj., kwětkojty kał 40—80 pj.

Swinjaze wiki ſchtwórtk w Khocźebuſu.

Pſchihwjeſli běchu 1147 proſzatow a 218 běhakow. Te płacźachu

proſzata:

małe	8—12 hr.
ſrjenje	12—16 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
ſrjenje	40—70 hr.
wulke	70—100 hr.

Wiki ſiara ſchparuje ozěchu.

* S **Kraloweje Hradza.** (Liſtynoſcherja wurubili.) Liſtynoſcherja Radmerieźanſkeho póſtſkeho hamta, kotryž dyrbjeſche wjeczornu póſtu na cźah donjeſeć, proſcheſche po puczu njeſnaty cźłowjek, ſo by hiſchcze liſt ſa njeho ſobu wſał. Jako dźiwſke liſtynoſcherſki liſt bo toſche tyknoc, ſtrafe jeho zuja ſ ſemi. Nadpadnik wutorhnu jemu potom poſtſku toſchu ſ 120 000 krónami a cźekny.

* S **Karlowych Warow.** (Rubježny nadpad.) Tu nadpadnychu ſchtyrjo rubježnjeju wikowaćku Ullmanku, kotraž pſchi pohonczu na woſu ſedźeſche, jeje dźowku a pſchichodneho žuna, kotraž pódla woſa ſedźeſchaj. Rubježnjeju porazhu pſchichodneho žuna ſ kjom ſ ſemi a rubichu Ullmanzy toſchu ſ pjenjeſami. Prjedy hacź policzija pſchiźdźe, běchu rubježnjeju cźekuli.

* S **Komotawy.** (Sajaty dźiwadłowy direktor.) Tu ſajachu muzſkeho, kotryž ho Bruno Fuchs mjenowaſche, kotryž pak ſeź brudne papjery pſchi ſebi mějeſche. We ſajatym ſpoſnachu poſdaćneho direktora Ambeng, kotryž bě njedawno, kaž piſachmy, w Cźoplizach dźiwadłowe khartki ſa pſchedstajenje Bruſkeho dźiwadłowego towaſtwa pſchedawał. Pſched „pſchedſtajenjom“ pak dě ho direktor Ambeg nadoſo ſhubik a we wulkeſ ſkrjeńe ſhromadźeni ſpoſnachu, ſo ſu ſjebani, pſchetoż podarmo cźakachu na ſapoczatk dźiwadła. W měſchczańſkim dźiwadle bě ſamžny wječor dyrbjało pſchedstajenje wupadnyć, dokelž bě jenoj 9 pſchihladowarjow pſchiſchło. Kuchs ho ſwojich jebanitwow wuſna.

* **Wulka betonowa hala w Murano ho ſpali.** W Murano w Italſkej ſpyta ho nowa betonowa hala ſchkleńcźanje Franchetti a ſahrjeba dźeſacźerjow, kotrjż tam runje poſlednje dźeło wukonjachu, poſ roſpadankami. Hacź dotal ſu pjeć mórwych a 14 ranjenych wukhowali.

Kralowe ſtadło.

Kralowe ſtadło ſtejeſche 1. nowembra 1926 z 1 hrabju, 1 wojwodſtwom, 1 wójwodſtwom, 1 ſtatnym ſtadłom, 1 ſtatnym ſtadłom, 1 ſtatnym ſtadł

Winter w Budyšinje

Za Bože dźěćo

parfumy, dobre mydło

wulki wubjerk

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Swěčki na hodowne štomiki

kotrež njekapaja

rozprošace swěčki — swěčki dźeržaki

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Foto-aparaty a potrěby

domjacy kino — dalokowidy

dary kiž su stajnje wjele winojte

pola Wintera

bratřa Miersch nasl. na Žitnych wikach 30.

Clemens Jäckel mějićel Gustav Kloeppel

wosebity wobkhod za

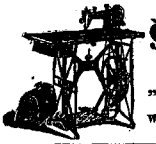

šijace mašiny

Jenička předawarnja wutrobnych němskich wudźěłkow

„Pfaff“ a „Phönix“

wěs narunanja a wuporjedźenja

w Budyšinje na Seminar. hasy 5

Wotpłaćowanje dowolene!

Přijomna nakupowanska składnosć k swjedźeńskim pječwam!

Nimo připokazankow dóstanjeće

darmo

wot pónđźele 29. novembra hač do pónđźele 6. decembra 1926 sobu při nakupowanju wot **3.00 hr.** (nimo cokora)

punt najlěpše pšenicneje muki (Kaiser-Auszugsmehl) **abo punt drobneho cokora**

Poručamy sćěhowace wěcy wot nowych žnjow jenož najlěpše:

jara dobre sultaniny, najl. kajk., swětłe, pt. jenož 0.80, 1.00 a 1.20

„ „ **Elemske rózynki,** najlěpše, punt jenož 60 pj.

„ „ **Golfske małe rózynki,** punt jenož 60 a 70 pj.

najl. **wulke mandle,** stódke a jerke, wuběrane ¼ punta jen. 60 pj.

makowe a kokusowe truhanki, wos. tunje, punt jenož 70 pj.

citronat (Succade) wulkokuskaty łětuši ¼ punta jenož 60 pj.

muki k pječwam:

najl. **pšeńčnu muku** (Kaiserauszugsmehl) hładka a masylna punt jenož 30 pj.

najl. **pšeńčna muka** . . . . . punt jenož po 26 pj.

margarina stajnje čerstwa punt 60; 65; 70; 80; a 100 pj.

cokor drobny, tak dołho hač skład dosaha punt jenož **33** pj.

Wotewzaće we wjetšich dźělbach je nam lubše. Kóžda hospoza dyrbjała sebi wot tutoho přihódneho poskićenja wjele nakupować.

— Naše wokna praja Wam wšitko —

Wulki wubjerk **keksow, fondantow, a šokoladowych wěcow na hodowny štom,** kaž też **marcipan a šokladowy tworow na hodowne blido.**

Hamburgski kofejowy skład

Thams & Garfs

w Budyšinje na Hlown. torhošću 8. Tel. 3068

Rozsud

wo „Waldflora“:

Je moja přisłušnosć, Wam sobudźělić, zo je Waš krasny srědk „Waldflora“ čo. 0 pola mojeje dźowki jara derje skutkował a móku to jenož kóždemu na rheumatismus čerpjacym poskići. Njemóžachmy žaneje nadźije wjacy, dokelž běše jenož hišće kosćowe a nětk je hižo zaso tak daloko, zo móže so wukhodźować. Ludźo su so dźiwali, zo to tak spěšnje dźěše.

Otto Hoffmann, Lengenfeld.

„Waldflora“ čo. 0 naložuja so z wuspěchom pola wida, rheume, lochjass, hłowyslenja, zakalkowanje žiłow kožoweho wuraza, zahorjenjow, spočatka jětřenjow, zaćekich žiłow, jětřenjow, bolacych nohow, po tołstych a sylnych łaćoh, dale k polěpšenju a čišćenju krewje wšěch jědow w cěle.

Nimo „Waldflora“ čo. 0 dawa hišće sćěhowace hódno *wosebite připrawjenja za:*

cokrowe khorosće	č. 1	kamjenjowe khorosće	č. 6
fonjace khorosće	č. 2	běłočok (Weißfluss)	č. 7
puchjerowe khorosće	č. 3	łołdkowe khorosće	č. 8
khron. jěrchen. khor.	č. 4	čuwowe khorosće	č. 9
		khorosće pječiwo	
płucowe khorosće	č. 5	zatyk. žiwota	č. 10

Darmo

sćelemy Wam našu 48 stron wopřijatu rozjasnjejšaku a zajimawu brošuru, kotraž budźe Wam dobry radudawać po khorosćach. Přisajće nam hnydom, dokelž je kóždy dźeń za Was drohotny.

Žadyn čaj k warjenju! Přihódne k nutřbraću! Lěkarsky za dobre spóznate!

Zhotowjene po samsnym nazhonjenju w formje pulvra. Najčišći a naturale produkty bjez jěda. Lěkowanje 4 njedźele 3.00 hr. Mała zawałka 1.70 hr. W haptykach, drogerijach, reformowych khěžach dóstaću, je-li nje, tak Wam nakupowańnje napisamy.

Georg Rich. Pilling & Co., Gera.

Na předań w haptykach a drogerijach, wěsće pak we Hrodowskej haptyce P. Leidler w Budyšinje na Hošće hasy.

Zastupjerstwo a fabrikski skład: Friedrich Sieker w Drježdźanach-A. 19, Wittenberger Strasse 48.

Kóždy khwali

dikne a bjezpornćne sedźenje, kaž też solidne płaćizny

mužacce a žonjacce drasty

z mištr Dittrichoweje dźěłarnje.

Wosebitosć:

pjelsćiny za mužow a žony

po měrje.

Tkaniny za wobleki, paletoty a khołowy

w jenož dobrych kajkosćach a po wšitkich płaćizach

Peter Dittrich, krawski mištr

w Kulowje, Haschkestr. 12 njedaloko piwarnje.

Hody su před durjemi!

Najrjeńše blidne a ložowe šaty, damasty, běły smuhaty płat, wupjerki, ruby za hosćenske blida, fwjelki a frjenja, spódnje šaty we wulkim wubjerku. Kajkostne twory. Nizke płaćizny

O. Jäckel w Budyšinje

na Moltkowej drózy čo. 31

Koklic zahrodnistwo w Kulowje

telefon 63 poruča telefon 63

wšě druhiny štomow wot 1.— hr.,

kefčkow wot 0.20 hr. a rózow wot 0.20 hr.

Hišće je čas k sadźenju.

Wšelake kwětki a palmy w horncach

też wěncy a kwěćele za wšě składnosće.

Sym w zwjazku kwětkarjow, tak zo so kóžda skazanka we wšěch městach a jich wokolinje (też we wukraju z pomocu telegrammoweho kluča) w prawem času čěrstwo do rukow tych dostanje, za kotrychž je postajena. — Sym Serb.

Srjedu, 1. decembra dop. w 9 hodź. předawam na přesadźowanje za hotowe pjenjezy na **Rózećanskim zahonje**

stejace wužitkne a palne drjewo

wosebje sylnych kuluchow wokoło 70 losow. Kupcy zhromadźa so w Herbskej grychće.

Jakub Hančka.

Přesadźowanje drjewa

Pónđźelu, 6. hodownika 1926, dop. ½10 hodź. předawam na přesadźowanje za hotowy pjenjez pola Liśeje Hory wokoło 60 losow stejac. prěnjorjadneho

wužitknego twarskego kaž też palnego drjewa

Wumjenjenja tam wozjewjam. Kupcy zeńdu so w Liśej Horje.

Wobsedźer.

Přesadźowanje walčiny a palneho drjewa!

Njedźelu, 28. novembra 1926 předawam na přesadźowanje za hotowe pjenjezy na **Lemišowskim Kisličanskim puću**

wokoło 200 rm walčiny a

„ 30 rm palneho drjewa.

Kupcy zeńdu so w drjewnišću pop. w 2 hodź.

R. Mička,

drjewowa wikowańnja w Hućinje.

Mam wulki wubjerk **najlěpšich a najsylnišich**

hollandskich

zrěbcow

kaž też wjacy dobrych konjow k zamjenjenju po solidnych płaćiznach a z přihódnymi płaćeńskimi wumjenjenjemi w Lubiju w hosćencu „Reichshof“ na předań a k zamjenjenju.

Gustav Jakisch wikowař. z konjemi w Žitawje. Telefon 2612.

Optiker Schmidt
SPEZIALIST FÜR AUGENGLÄSER
FRANKFURT/ODER

BAUTZEN
WAR ERSTE WAHL

Kóždu sobotu 8–6 hodź.

kozace kamniklace, sałače a wšitke druhe kože a **kóžki**

kupjetaj stajnje po najwyššich dnjowych płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

w „Połměsacu“ w Budyšinje na Zwonkowskej Lawskej hasy.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.

papjerowy wotpady po 3 pj.

lapy, bleše běłeho wina

bleše čefwjeneho wina

oktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wuměnjam.

Popp na hórnčerak. hasy 18 telefon 3427.

Najlěpše wysokosućelne

wužitkne krowy

z druhim celećom a najlěpša ranšo-pruska plahow. jałojca su na předań

Paul Köhler

knježi hosćenc

w Nieswačidle

Młoda wysokosućelna **krowa**

je na předań

w Brězecach čisło 11

Sylny bruny **kóń**

je na předań. Zhonić we wud „Serb. Nowin“.

Prosata

su na předań

w Brěžni čo. 28 pola Hućiny

15 ctr. syna

je na předań

w Banecach č. 1 p. Nieswačidła

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk **w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach**

po přijomnem dźěłbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabatt

Znapřeća piwarnje

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćělnje 2,50 hr.

Khori njezadwěluje!

Přińdźće ke mni k

přepytowanju

a přinjesće też hišće rańšu moč sobu, kotraž so w mojim laboratoriumje w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočaca diagnosa, tak daloko hač je wědomnostnje připóznata.

Dźěłam hižo 25 lět z dopokaz. jara dobrymi wuspěchami na khorosćach, kotrež so hišće přez biochemije, naturale hojenje a homöopathiju wotstronić hodźa.

Ręčne hodź. nětk pónđźelu pop. wot 3 hač do 7 hodź. a wutoru dop. wot 8 hač ½12 hodź. w Budyšinje na Bismarckowej drózy 7 II pola Lehmannec, a potom porjadnje kóždu druhu pónđźelu a wutoru, też hdyž w Nowinach wozjewjene njeje.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Wšě čišćerske wěcy

⁜ serbske a němske ⁜

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

2. přiloha k číslu 276 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 27. novembra, 1926

Před 75 lětami.

Wulki sněh we Łužicy.

Sobotu, 20. a njedźelu, 21. novembra bě so runje 75 lět minyło, so we naschej Łužicy a po zyłej Němskej žałostny sněhowy wjeczer kałhadźesche, kajšiž drje jón wot toho czasa wjazy njeje mnja. Serbske Nowiny podadźa nam wo tymle hróžnym sněhowanju a wětru, pschi kotrymž wjele ludźi smjerjeny, nadrobnu rosprawu.

Schtwórtk, 20. nowembra 1851, rano poča so žněh hicź a dźesche so czim dlěje czim hórje, tak so hižom psched wjeczorom po někotrych hašach ani jědźicź ani wjazy rhodźicź njemóžachu. Pschi tym bě jara žyły wětr, kiž stajnje bóle pschiběrasche, tak so bě wot schtwórtka popołdnja hač do pjatka dowjedźa vaijahrschi wjeczki. Na železnizy pschijědźe schtwórtk psched wjeczorom hischcze pošledni czah tak derje se Shorjelza kaž z Drježdżan, ale wobaj dyrbjeschtaj na tudomnym dwórnischczu stejo wostacź, dokelž so natwélego sněha dla dale swaźicź njeńmědźischtaj. Do Drježdżan jědźichu njedźelu wjeczor sajo préni raz a do Shorjelza póndźelu wjeczor. Budyschin sam mějesche pjatk rano dźiwnu napohlad, pschetož nimale na wschěch hašach a torhoschczach leżesche nětdże dwaj łóhczej wyšoki sněh a to tak stajny, kaž by jón nětko z najwjetschej wobsedłiwosczu a se samyhłom tak nažpjak. Jenož pola někotrych wyšokich twarjenjow, kaž też na Snutskownej Lawsej haży běchu někotre wulke žepje, kiž drje tam a sem hacź do druzeho posthoda dožahachu. Jěšhźicź tohodla nichtó po mějeźi njemóžesche a wobydlerjo pytachu kóždy pschi swojim domje, kak bychu najrucźišcho schczežku hacź k susodej skrużywali, tak so mózachu snajmjenscha po smutskownym mějeźi hižom dopołdnja ludźo bjes wulkeho sadźiwka khodźicź. W kemschcherjow sčehowachu pjatk, hdyž so pokutny dźeń žiwjeczesche, jara mało ludźi, pschetož puczе do zyrkwjow běchu samёte. W žherbskej (Michalskej) zyrkwi bě so někhdże 40 kemscherjow jesdźko.

Hačzrunjeż dyrbjesche so žobotu, 22. novembra, wiczny dźeń kaž hewak wotmjerzź, dha tola mózno nje bě, žněha dla budy nastajeczź. S dalóka też nichtó do Budyschina njepschińdże, tak so běchu jenoż ludźo hacź do mile wot města widźeczź a to hischcze najbóle mużojo, tola pak też nječsto žonow, ale swjetscha w schkórnjach a z wobwjasanymaj nohomaj. S někotrych wjow pschi dróhach abo blisko dróhow běchu někotři z wosom abo se žanjemi pschijeli. Butrowe wiki běchu žylnje dosć wohptane, tehodla też butra skoro niczo dróstcha njebě, dyžli druhe žoboty. S wopředka zadachu žebi někotři pschedawarjo schčěhnak a hischcze wjazy, dyrbjachu pak napósledk sa 10 złeborne pschedawaczź. Zita bě někhdże 20 kórzow wustajeneho, wono pak dosahasche, dokelž skoro žani kubzy pschijichli njeběchu. Hewak bě druhdy blisko 2000 kórzow na wikach.

Póstu žu hakle wutoru a někotre hakle žrjedu sajo porjednje jědźicź počzale. Wojerowstwi bě so hižom njedźelu na puczе podał, ale je jenoż hacź do Małeho Wjelkowa dośeź mohł. Nakeczanski póstnik sastupnik knjes Petermann, kiž bě žobujёł, dokelž chzhsche wscho derje wothładane mёcź, je potom listy a wézy khwalobnje najbóle žam pěschi do Budyschina wobstarał.

W Budyschinje samym je wulki sněh wjele dźěła naczinił, dokelž dyrbjesche so z hašow wschón wutwosczeź, ale njesbóe so žane stako njeje. Cźim trudnischo bě wonkach na wšach a pschitkhadźachu wschédnje załostne powěsczе do redakzije Sserbskich Nowin.

Se Scheschowa so tehdy pišasche: 20. novembra sakhadźesche tudy tak strašczne žněhowe wjedro, kajkeż tu hischcze ženje shonili njejsmy. Strašczny wichor howrjesche hróžbnje a z czmowych mróczelow sypjasche so žněh tak jara, so hižom na wjeczor wsch puczowanje sasta. Strašczna a trudna nóz nasta, kotraž drje bu za nunowich pożledniza. Zich wjele tschepotalsche sa žiwjenje swojich, kiž we wuhlocźemnej nozy z trašchnymi elementami pschi swojim powołanju so bědźachu. Też pola nas je mlódźenz žiwjenje shubił. Někhdże 16 lět staru žyn mischtra Schołty, pólneho mitnika tudy, bě z jenym konjom do Hórkow po kamjenje pósłanu. Nimale schtwórczehodźinu wot Schescho-wa pschi domowjejšim bě wós z kamjenjemi stejo wostajił, konja wupschahnył, rjeczaty wokoło kola swił a windu žebi na thribjet powёsnył a žo tak snowa psches žepje pschebědźicź syptał, bě pak pschi taisej czmi a tajkim wětru puczź smylił a daloko do boka pschijschoł. Po dołhim bludźenju trjechi napósledk do hrjebje, do kotrejž žo sjenej nohu žuże a pschi tom sebi wokoło kolena sa sarasy. Hakle nasajitra jeho tam morwjeho namakachu. Spodźiwne je, so kóń pschi tajkim wjedrje pschi žiwjenju khjeju stejo wosta a žo niz krocźele wot njeho hnuł njebě, hačzrunjeż dyrbjesche zyłu nóz a połdnja czakaź, prjedy hacź morwjeho namakachu.

Se Ssulschez pschijidże tale žrudna powěsź. Ssydomlětna jenicźka dźowczicźka klamarja Jana Zura dźesche z druhej holczku we wulkej wjesnjy z Bolborz se schule. Wjeko Ssulschez žo na wudute mějino žydźeschtej, dokelž dale njemóžeschtej. Dwaj hólzaj to Zurezom jsewischtaj. Zurezy dźěchu hnydom swoju dźowczicźku pytaczź a namakachu ju pschi druhej holczy žedźo. Wona bě hižo zyle profta, tola ju hischcze žiwu domoj pschinjesechu, hdyž pak bórzy wumrě.

Też z Noweje Jaschnjy pschidże tajki žrudny posłoł. Wesita Hurbanowa bě we Wětrowje na schczu była a je žo schtwórtk wjeczor wot tam jasko domoj wróczisł, ale njeje do Jaschnjy pschischła. Hakle wutoru, 25. nowembra, popołdnju ju daloko wot schczeńki na Banczanskich leżownoscźach w žněhy namakachu. Wona bě macź czёschonego dźěcza. — Knjezej pohonczej Handrij Bjenada z Delnjeje Hórki bě schtwórtk, hdyž žněh wёcź sapocza, z dwěmaj konjomaj do Mёrkowa jёł. Na dompuczu bě wulkeho žněha dla konjej wupschahnył, wós mjes Mёrkowom a Khwaczizami stejo wostajił a žo potom z konjoma, daleč wdał. Pjatk, žnjatu a wjedrju je jeho padawo-mo pytali a hakle pózdźelu nadeidźechu jeho w keńkach njedaloko Jeschicz. Mrёhy a hawrony běchu jemu hižom wocźi wudwpake a hubu a kónczki porstow wobschkodźile. Konjej pak w jeho blischkosczi běschtaj hischcze žiwaj. Bjenada sawostaji wudowu a dźesco w Barcze. — Pschi wulkim žněhowym njewjedrje bě žo 50 lětny khёżeŕ Handrij Fiedler na dompucz ſ Rakez do Kamjenej p. Rakez podał. Hačzrunjeż wot Rakez dróha do Kamjenej wjedze, dha je žo Fiedler tola najsterje pješe swoje mogy wupreżował, tak so je do smjerzeńe mużiny njedaloko wšy leżo wostał a kónz wsał. Tam jeho pjatk namakachu. — Kamjenjeź Hohsfeld z Raschowa je schtwórtk w Kóstach po grat był a je duzy domoj njedaloko Raschowa w žněhy tschazy wostał, hdyž žu jeho pjatk morwjeho namakali. W Kóstach žu jemu pjeza rёcźeli, so by pschi tajsimle zakostnym wjedrje tola radscho tam wostał, wón pak to njeje chzył a je mёnił, so bychu žo jeho ludźo jara starali, hdyž njeby domoj pschischoł. — Hennigez 22 lětna domjaza holza je Židowa žo schtwórtk po dokonjanem dźele ſ Dobruczanstich papjernika ſ jenym dźěłaczerjom na dompucz poda. Na tak mjenowanej skoczazej pałtwje žo wobaj sabludźischtaj. Słónczenje wona praji, so dale njemóže a so dyrbi dźěłaczeŕ žam hładacź, kaž žiwy domoj pschińdże. Dźěłaczeŕ je ju kruch dale wjedł a potom žamžneje mucźnosczе dla pustczicź dyrbjał. Jeje czёło hakle 7. dezembra namakachu. — Madlena swud. Dubowa je Schpitałow bě na wopytcze w Boschczach pschebywała a žo schtwórtk pschi žněhowem mjeczelu schtwórtk po žmjerzu knjesa Hantuscha, kiž bě do Korsymskeje wolenzy jёł. Tola, hdyž chzhsche žiwjenje žwojeho knjesa wukhowacź, dyrbjesche žam žiwjenje pschiradźicź. Pjatk jeho njedaloko Korsymja morwjeho namakachu. Wón bě 36 lět stary. — Dźěłaczeŕ Jurij Halka ſ Małeho Wjelkowa bě žnaty schtwórtk w Boranczach na młócźenju był a žo wjeczor na dompucz podał. Tola njedaloko Lubachowa w žněhy kónz wsa. Wón bě 47 lět stary a sawostaji wudowu a 6 dźěczi. — Najeŕ žiwnoseje Jan Matijenz ſ Barta bě schtwórtk w Budyschinje był a žo pschi wulkim wětru domoj podał. Sady Krałez jeho hóndźelu morwjeho namakachu a domoj pschiwjesechu a wutoru jeho pohrjebachu. — Knjezeŕ pohonczej Jakub Worsch ſ Małeschez bě ſ druhim towaršchom schtwórtk po drjewo był. Hačzrunje běchu jemu w Sucźinje rёcźeli, jědźeschtaj tola dale, so bychstaj pschi tajkim wjedrje sterje domoj pschijichłoj. To radźi so jenoż jenomu. Worsch, kiž bě 24 lět staru, we žněhy smjerzeńu. — Pschekupkli Delank, kiž pola žwojeho bratra, fararja w Hbjelsku, pschebywasche, bě schtwórtk do Wósporka schoł. Duzy domoj je njedaloko Hbjelska w žněhy kónz wsał. — Wobydlеŕ Handrij Janaſch ſ Kobjelnja je schtwórtk duzy ſ Brёsnyj w žněhy lezo wostał. Sobotu ju jeho morwjeho namakali. Wón bě 62 lět staru. — Dale stej na žamnym schtwórtku Hana Lorenzowa ſ Ćiſzowa, 49 lět stara, a jena Marczinkez holcźka se Wukranczi na puczu ſ Wósporka smjerzej. — Wёsty Drósha ſ Borschczе a jeho dźowka też pola Hbjelska w žněhy smjerznyschtej. — W Krynhelezach smjerznu mitnikowy žyn.

Szyka je w Sserbach 18 ludźi pschi tym zadawšym njeczelu kónz wsało. Po sakskej Łužicy tehdy wscho w hromadze 30 wołowoh žiwjenje shubi.

Hdyž pschi tutschim miłym nałётnim novemberskim wjedrje, kotrejž je žo wczera nadobo pschemёniko a nam žněh pschinjesło, tele podawki cźitamy, dha žebi dozyła myślicź njemóžemy, so žmy hižom tak hłuboko w nasymje. S nadź pak budża žo jenoż najstarschi ludźo na tónle załostny podawk dopomnicź móz.

Nazyma ...

W Khocźebuzu, w novembru 1926.

Schёre, monotone a runomёrne Khocźebuske domy wocźesa ſ rasnschim žwitanjom a po dsacźu žo dźiwaja tomu, so žwёtły dźeń je zwój puczź namakał psches kur a žały towaršnjow a železnizow; žwёtły dźeń pschikhadźa se wšy a je kaž dźeczo bёły płaschcź wobleczene; spёwa cźicho žwoju pёsnicźku, wo kukach, — spomnjenkach, nadźijach. Nózna reja żelesnicźnych žwёtłow pschesłetawa; hischcze psched krótkim bёsche to zyle morzo žudnych žwёczkow: žołte, dusżne žludne žwёczki, kotrejž puczź do dalóka pokasuja, žludne žludne žwёczki dwaseteho lётstotka, rodzene ſ wohnja a wole. Na semi hischcze wojuje nóz je žwёtłym hnjom. Ale žwёtły

Cyrkwinske powёsće.

S Budyschinow.

Michalska zyrkej.

W Michalskej zyrkwi 1. njedźelu adventa rano we 8 němska spowdona wuczba a Boże wotkasanje (duchowny Tischer), dop. we 9 hodź. němska a ½11 hodź žerbska Boża słužba (farař Kapler ſ Hornjeho Wujezda.) Sbérka za terjenje.

Semrёli: 21. nov. Ernestina rodź. Nowakez, Jana Jurja Wenera, khёżerja a papjernikeho dźěłaczerja w Dobruschi sawostajena wudowa tam, 67 lět stara. — 22. 11. Marianna Ida, Hermanna Wicźasa, murjerja w Khelnje, mandź. dźowka, ¼ lёta stara.

1. njedźelu adventa — sapoczatk zyrkwineho lёta.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farař Siegmund (zyrkw. hudźba „Hwёzda jesłkhadza ſi Jakuba"); wótpołdnja w 12 hodź. ma farař Menda prédowanje, pop. we 5 hodź. adventiska žwjatoczernoseź dźeczazeho kemschenja: farař Siegemund.

W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. duchowny prim. Fröhlich spowdź a žwj. wotkasanje, pop. we 9 hodź. farař Menda prédowanje (zyrkw. hudźba: „Judo Sionа, hlej, Knjez pschińdże); pop. we 5 hodź. adventiska žwjatoczernoseź dźeczazeho kemschenja: farař Große.

Sbérka za tudomny dźeczazy dom.

Wutoru pop. ⅝3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleńska hodźina sa njedźelnicze.

Pjatk 3. dezembra pop. w 4 hodź. je w Sociétät Gustav-Udolfske žónske towaršstwo.

Pjatk 3. dezembra wjeczor we 8 hodź. w Evang. towaršchynym domje na Hornjeczerjej haży: wobadna biblijska hodźina: farař Siegemund.

Tydźenjski słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi duchowny prim. Fröhlich, w Marijnej-Marczinej zyrkwi farař Berg.

Krajnozyrkwinske zhromadźeństwo w Budyschinje na Rózowej haży 31.

Njedźelu pop. ⅜11 hodź. njedźelska schula, wjeczor ⅛8 hodź. adventiska žwjatoczernoseź zhromadźeństwa. Wutoru wjeczor we ⅛8 hodź. žwjatk młodźiny sa rosćnadź. ńchesch. sa młodźenzow a sjedu kohorunja sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Knjez zhromadźeńskowny wothładaŕ Zimmermann smjeje biblijske hodźiny njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeżwaczidle, wutoru w Korsymju, žrjedu we Wjelecźinje a pjatk we Tuczizach, pschjezo wjeczor we 8 hodź.

Knjez zhromadźeńskowny wothładaŕ Kschiżan sunje njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu, w Wёsej Horje, njedźelu wjeczor w Nowych Porschizach, póndźelu w Kumwaldźe, wutoru we Drożdżiju, žrjedu w Mothyle, schtwórtk we Wobramezach, pschjezo we 8 hodź. a pjatk w Hornjej Hórzy rano ⅛8 hodź.

S Budestez.

1. adventa smêje farar Domaschka rano ⅛8 hodź. němšku spowědź, farar Bójz dop. ½9 hodź. němške a w 10 hodź. serbske předowanje. — Pop. w 2 hodź. Boža słužba za dźěći. — Pop. w 4 hodź. zyrkw. konzert, wutwjedźeny wot mužsk. spěw. towarstwa z Budyschina.

Sšrjedu pop. ¼4 hodź. shromadźizna tschesć. towarstwa zonow na dwórnischczu. — Sšrjedu wjeczor biblistka hodźina.

S Bukez.

1. adventa rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. ¼4 hodź. adventski nešchpor.

1. adventa dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Semrěći: Jan August Lowka, khežewobsedźeř we Worzhanje, 72 l. 6 m. a 9 dn. stary. — Augusta Lena Wohstowa, sawostajena wudowa blidarskeho mischtra Arnoscha Gustafa Wobsta w Hrodźischczu, 79 l. 7 m. 19 dn. stara.

S Barta.

1. njedź. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Poswjećenje noweje módreje woltarneje płachty.

S Budyschinka.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. kemschenje za dźěći.

S Cjelnemu.

Njedźelu 1. adventa dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boža słužba.

S Dadžiu.

1. njedźelu swj. adventa smêje farar Wejsar rano ⅛8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sšrjedu pop. w 3 hodź. je shromadźizna žónskeho towarstwa. Pjatk pop. ½5 hodź. je němska spowědź a 5 hodź. němska adventska nutrnosć.

S Huski.

1. adventsku njedźelu rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba, farar Neucz we Lupoji. Sšrjedu žónske towarstwo.

S Hornjemu Wujesdu.

1. adventa dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. Boža słužba za dźěći.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. mišijonska hodźina we parschelskej schuli. — Pop. w 3 hodź. shromadźizna žónskeho towarstwa w Serbskej gruschce.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow.

S Duczinu.

1. njedźelu adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Powołdnju ½3 hodź. towarstwo kuježnow na farje.

Sbérka za emjertnje njedźele je wunjesła 31,10 hr

S Khwaczicu.

1. njedź. adventa dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ¼12 hodź. dźěćikemschenje.

S Klukicha.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Pokhowana: Marja Palasowa rodź. Jurischkez we Komorowje.

S Kotez.

1. njedźelu adventa je dop. w 9 hodź. němske předowanje, ½11 hodź. němske dźěćaze kemschenje. Sbérka.

Sšrjedu, 1. dez., wjeczor we 8 hodź. je adventska biblistka hodźina pola Bohotez w Hornich Kotezach (wošadny duchowny).

Pjatk wjeczor we 8 hodź. je pohedźenje zyrkwinskeho pschedstejićerstwa na farje.

Sbérka na pohrjebnistwej njedźeli je 1,797 hr. wunjesła. Wutrobny dźak a Saplacź Bóh!

S Lupoje.

1. adventa pop. ½5 hodź. němska Boža słužba. Sbérka za dźěćikemschenje.

S Malschez.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje. Popołdnju ½3 hodź. shromadźenie młodych holzow na farje.

S Minakala.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Semrěći: Jan Strümpa, murjeř a khežkar w Pšowjach, 58 lět. — Hana Emma Mikelka, burowka w Caminti pola Radworja, 48 lět.

Wutorn pop. w 3 hodź. w Pšowjanskej schuli serbska nutrnosć a spowědź.

1. adventa dop. ½9 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. Boža słužba za dźěći.

S Rozarsiz.

1. adventa dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba a ½11 hodź. němska Boža słužba.

Schtwórtk 2. decembra, wjeczor ⅛8 hodź. shromadźizna žónskeho towarstwa.

Semrěła: Hana Zajcarowa, mandelerka w Noša ſizach, 73 l. 5 m. 14 dn. stara.

S Njeswaczidła.

1. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. — We 3 hodź. swjećitej towarstwo młodych holzow a tow. młodych holzow na farje advent. — Pop. ¼4 hodź. biblisku hodźinu w parschelskej jstwje, k. shrom. wotbladowar Zimmermann se města.

S Porschiz.

7 1. njedź. adventa budże rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boža słužba. Pop. ½2 hodź. dźěćikemschenje w Boschczach, ½3 hodź. tschesć. tow. młodych holzow pola wošadneje šotry, wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu w Nowych Porschizach psches k. wotblad. Kschizana.

Sšrjedu wjeczor ⅛8 hodź. serbska bibl. hodźina we Boschczanskej schuli.

S Rakez.

1. njedźelu adventa je rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. ¼4 hodź. je serbska nutrnosć a spowědź w schuli w Hermaneczach.

Póndźelu wjeczor we 8 hodź. žónske towarstwo.

Pohrjebani: 22. 11. Handrij Běnusch, hojcerjaz we Rakezach, 53 l. 9 měs. a 15 dn. stary. — 25. 11. Korla Arnscht Leberecht Hanschmann, wuhibar kolijow na wotpocźinku w Rakezach, 75 l. 7 m. a 1 dźeń stary a Jan August Soka, rěznisti mischtr w Rakezach, 70 l. 3 m. 8 dn. stary.

S Rychwalda.

1. njedźelu adventa je dop. w 9 hodź. němske a ½11 serbske kemschenje.

Se Sšelnoho.

1. njedź. adventa serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boža słužba dop. ½10 hodź., němska ¾11 hodź. Sbérka za diakonyšiski wustaw Bethanija we Wrótkslawju.

Semrěła: Hans Sslabina w Mileraju, stary 65 l. 1 m. a 23 dn.. Sa njeho so šmjertny kěrluch spěwa.

Předzenak a Krajan tu staj.

II.

Krajan 1927.

Krajan pschikhadża do Sserbow jako jubilar — hudże k lětu schesćzohebjazk-lětnik. Hižo tohodla dyrbjał jeho kóždy serbski dom katolskich Sserbow z wosebitej czesćzownoscu witacź a na czestne městno pohadźicź. Krajan je pak so tez lětka saso jara zwjatocznje wuhotowak. To hižo zwonkowny jeho pschichod pokasuje. Tón wschak nam z prjedawschich lět njesnaty njeje. Pschebstawja dale saso nježne zwjecźo Nascheje lubeje Knjenjej lipy, kaž ju katolscy Sserbja na zwjom hnadownem městnje w Rózencźe z nutrnoscu czesćcźuja jako duchownu macźerz swojeje wěry a narodnoscze. Namolowak je wobras jara delikatnje nasch młody serbski wumjelc Mérczin Nowak.

Pod lipu Krajan swoju firmu „Katolska protyka" wojewja. Lětża je skónczenje dospołnoscze dla tez jswonka lěto 1927 pschistajił; toho dwélcze pobrachowasche a saczuwachmy to jako njedostatk. —

A pohladajmy jemu nětko do wutrobu. Hnydom, hdyž swój płaschcz wotpinje, hischcze ras swoje mjeno mjenuje a praji nam, jo wutwadża w Budyschinje a so jeho do Sserbow scźele hlowne katolske serbske towarstwo swj. Cyrilla a Methoda a taj stromnej pißmitaj J. C. prajitaj nam, jo je nasch njesprózniwy duchowny knjez Jan Zyž, farar w Hajnizach, z jeho zwjelnym redaktorom, kotrehoż tez kóždy Serb, snajmjenischa katolski derje smaje.

Hnydom na czole zmêwa so czi napischecźo mila podobisna naschego wulkeho wótczinza M. Hórnika, kiż je l. 1894 jako kanonikus scholastikus w Budyschinje wumrěł a był je sakojerjom a prénim wudawarjom „Krajana". Tohodla tez to sajimuje na titulnej stronje czestne městno, a my je spodźiwanjom a wobdźiwanjom rad jemu pschecźo saso do wocźow pohladamy, so bychmy po nim na njeho z nowa dopominali, a w jeho pohledźe worhrěli, sahorjeli a zwércu zlubowali dźerżecź, schtož wón je nam dźerżecź a wuthowacź pomhał: wěru a narodnosć a nabožnosć! —

W prénim dźele na 25 stronach pokasuje nam „Krajan" mêżazy, dny, zwjedżenistu protyku a njebjeske zjawnjenja, tez schadźenje a khowanje złóncźka a mêżaczka z leweje strony a na prawej dowudospołnja wschо wědźenja hódne a ważne za zyłe lěto: tak na psch. zyrkwinska protyka powź, kajke wozbebite zwjedźenje mamy tu abo tam po serbskich wošadach; mêżaczkowe pischemênjenja w tódzen mêżazu pschipowěduja so tu z nowa; pschihódne krótke rospominanje połsebhuje duschu a ducha k Bohu, tez spomnjenja hódne dny dopominaju nas na naschich wótczinzow a wusebkuja tón abo druhi wosebity dźeń mjenowanego mêżaza.

Do kaschczika „Naspomnjenjow" móże žebi hospodar abo hospoza abo kóždy luby krajan něschto ważne zapisacź. Tjeżi dźeł kóżdeje praweje strony wupjelnja „Hospodarska protyka" za kóżdy jenotliwy mêżaz.

Na 26. stronje mamy wosjewenja wo lécze 1927: Kajke smêje jaczmicze złónza a mêżaczka, hdy budu fazy a póstne dny, hdy za pschichodne dźesacź lět różne czażby, kajke njebjeske znamjenja nowe lěto smêje. Wot 27. hacź 30. strony nasch nimy „Czaż Bożich słužbow

Wopyt w Staraja Zošmy.

Napisał Bjedrich Helas.

(Stónczenje.)

Knjeni Anka Orchelowska z Feodorom dźiwasche žo bórzy na dompucź podacź dalokeje jéjby dla. Tohodla poslicźi žo w 10 hodźinach hižo czaj z biskwitami. Anka Orchelowska bé schwižna, bléda žónska z hłubokolejazymaj woczomaj. W pożlednich létach bé tez njewurjekliwje czerpicź dyrbjała. Czasto bedźesche pola makeho pachoła. Rasa praji jemu: „Ty mały Sefo pak dyrbischi tez zas k czécze Anzy pschińcź a tam dołho wostanjesch, niż?"

Dha widźach, kak pachoł z hórkim płakanjom swoju hłowu do czerźineho klina sthowa.

Tutón wokomik bé wérzce njerjany a najbóle fatalny Anzy Orchelowskej. Wonaj poruczeschtaj a rozżohnowaschtaj žo trochu w stoku wot Alexa Alexandrowskeho.

Bé hižo wožrjedź nozy, hdyž płakazeho makeho pachoła k měru donjesechu.

Mój pschećerjel prosschesche mje, jo bych tam hischcze někotre dny wostał, schtož jemu zlubich.

W tutej nozy jabychmoj czaj a žonjachmoj wo czażu naju młodosce, w kotrymž béchmoj w hromadze byłoj, a tez wo wschitkim žurowym pozledním czażu. Mjchi tom bedźesche Ssergej w pokźmiczaj pschi kchidle a plecźesche wschelake melodije wot Czajkowskeho atd. hromadze. Pletwa bolezych myżłow a stonazeje człowiecźeje tschiwdy. Ja czujach to we swojej ramjanej wutrobje. Ja buch czežkomyślny a jara srudny. Zalosme ruske wošudy béchu žo tu wotmékle.

Jara wobhladniwje praschach žo, kak žu psches pozledneje zalostne léta pschijschli.

Ssergej bedźesche zyle potulany psched kchidłom. Khowasche swoje wobliczo w rukomaj. Ja czujach a widźach, kak horzo tutón młody muż płakasche.

Mój pschećerjel pak sapocza powédacź: „W nasymje léta 1917 namałachmy njenadźiaz w lésu 3 dźěći. Wone béchu z hłodom na pok morwe a sprostnjene. Nosy béschtej w hromadze swjajanej a huba bé zatykana. Tak leżachu pod hromadu lisća w jenym różku léża. Bożi dźiw, so je nadeibźechmy. We swojim domje mêjachmy tehdom runjewon najwjetschu nuzu; njedźiwajżo toho pak dźěći do domu wsachmy. Myślachmy žebi, so žu je někotsi z hłodom wobkudnjeni ludźo swjasali a tam schowali, dokelż je dale njeszi njemóżachu abo nochcźachu. Najskerje buchu po króttkim czażu po nje pschischli. Se wotkel dźěći béchu, njemóżachmy žebi rosjasnicź. To pak bé nam wschо jene. Mjy wokhladachmy je a psched dalschim spytowanjom je skhowachmy. Po njedźelach béchu dźěći pod macźerskim sastaranjom nascheje njesprózniwoje czety ko rjenje wudrapale a leśejachu kaž czerwjenolizate jabłuka. Wone nicżo dale njewédźachu, hacź jo někajkej Halischcej zwójbje pschiskluchachu, kotraż bé jara dałoko žem cjelnyła. Njedaloko Karmalinskaja starschich sabichu. To bé 40 kilometrow wot Staroje Ssoschmy. Wobsedźenistwo rubichu a wschо, tez cźeła žobumsachu. Dźěći mużojo swjasachu a skhowachu, so bychu połdźischo po nje pschischli. Dźěći žo pscheb tutymi mużemi żałostnje bojachu, dokelż béchu je grawocźiwje wobcźeżowali. Wone béchu žmjercź błéde a hłódny napohlad méle.

Wschitkich jara kedźbowachu, so žo dźěćom nicżo njesta. Nusa, hubjenistwo a rubjenistwo buchu pak we wokrjesu Ssamara pschezo wjesche. — — W jenej nozy dwé dźěći saso tradnyschu.

To běchu namałane dźěći — z wuwsaczom nascheho makeho Sefa, kotryż bé tehdom runje khory. Mêjesche cźorłach a hłódni jeho tohodła wostajichu.

Dźěći běchu słuhbjene, nichtó je namałacź njemóżesche.

Nasch Ssergej jěchasche bjes bojoscze na pytanje, ale śłéd dźěći njenamała. Na wschěch mêstach běchu jeho hanili a jemu radźili, wschе mjasowe konjerwy a muku w Staroj Ssoschmje wudacź. — — — Hdyž to njeczinicze — schtó wé — — — ichto žo potom hischcze stanje!

Hłód cźehnjesche pak dale pisches hłukołu se šmêłom sanjeżeny kraj. Tśi dny bé Ssergej bjes wuspêcha za dźěćzomaj śledźił, a tśeźim dnju pschińdże zyle hłódny a bjes mozy w najwjetschim straschu žiwjenja do Karmalinskoj a bolschewitśi starschi wo wżyp jeho k wobjedu pscheproży. Wschitkim ludźo a młodźinu w Karmalinskoj jeho pscheczeluje powitachu a pohojcźichu. Tak najeż žo tam a hdyž bé skoro zyty, położichu jemu hischcze wosebje dobru cźystku mjasa na taler.

„Jés, bratśiko, jés — — to budże cźi skerje mózy dawacź — — jés! Niech cźi derje słodźi. — bratśiko!" A Ssergeju łzodźesche. Hdyž bé skoro hotowy, stupi jedyn z tych bledych młodych ludźi sadu njeho a schepłasche jemu do wucha z hrózbnym mjeswocźom: „To bé, bratśiko Sergejo Alexandro, dobra cźastka pjeczenje wot naschich wjergacźow, kotrychž bésche nam wy ji cźertoju wówdanu jedrali! — — Ale praj, schto starasche wah nascha nadobsina? Dyrbjeschcźe-li wy nam hłódnym ludźom ju hischcze sebracź, byrnjej wy w Staroj Ssoschmy tola doscź méli?"

„Widźiśch — zyle žo wam tola radźiko njeje — — a my — my mamy ju nětko w żołdku! Zadyn cźłowjek nam ju wjazu sebracź njebudże!"

Kak bé Ssergej domoj pschiśchoł, mój pschećerjel rjeż njemóżesche.

Za mêjach nusu, khudych troschtowacź. Nětkole snasach pschicźinu hłukołeje srudoby, kotraż bé do mjeswocźow zyleje żywjeny jatra.

Mały pachoł bu wot tutoho cźasa dwójan wobstarowany. Nětko też wédźach, cźehodła mały pschi stowach Anki Orchelowskeje tak hórko płakacź sapocźinaschе. Jeje dom leżesche njedaloko Karmalinskoj a jeje cźelna dźowka bé žo po tutej grawocźiwej podawišnje też khubiła. K cźecze Anzy na wopyt jěcź, bé ja makeho Sefa to šmêłe każ żurowy kónz.

Wobstejnosce w tamnej wokolinje běchu žo po zacźu polepschiłe — ale dźěćcźu grawocźiwy wobsud swojeho bratśiśtwa njesnaty wostał njebé.

Tak bé w 3 hodźin rano, hdyž Alex Alexandrow powédacź sasta. Ja sapocźach šam zyle spodźiwnje njemêrny byc. Podawišna bé mi na cźuwn schła a hdyž Alex Alexandrow w domje tam a šem hischcze wschelakore wêzy srjadowasche, pschewodźach jeho.

Spanjta jitwa makeho Sefa leżesche napischecźo mocź. Hdyž ja k mérej dźech, dyrbjach pischezo na toho hłódneho, błédeho, hrożażeho cźłowjeka mysliś, kotrehoż w lésu w žynowej hécze śetkachmy. Njewêźiy strach, so mohł so hischcze tu nóż žo tu nutskamacź a po makeho Sefa pischiś, wodźerżowasche mje wot Spanja. Tak wostach zyły nóż sdraścźeny we łożu a posłach na kóżdy ropot, so bych hnydom k pomozy był.

Hdyž chmyh rano k šnêdanju hicź, sawoła mje cźeta k Sefowemu łożu. Mjes tym so dźěćzo wutrobnje cźetu wobjimasche a wokolescźe, powédasche mi, so je tuta nóż też pschi łożu dźěćzatka strażowała.

w serbskej Luižy“ a „Boże ſłužby w ſakſkich herbſkich krajach“, też hdże mała jane mišzionſke Boże ſłužby. Na to ſcéhuje ſarjadniſtwo biſkopſkeho ſtoła w Miſchnje ſ reſidencu w Budyſchinje a duchownych w jich duſchowpaſtyrſtwje a nimo toho też ſapiš ſerbſkich wuczerjow. Stónčnje na 31. ſtronje wuczitamy wichelake hermanki a ſtótne wiki, na kotreż móža ſobu lubi Sserbjo dóńcź abo dojeźć, hdyž nješchto nowe do hoſpodarſtwa trjebaja, a ſo bychu też pſchi tom prawje derje nakupowali, poruča „Krajan“ na poſledních 28 ſtronach wſchelake firmy a wobthody, kotreż ſo ſe ſwojimi nawěſchtkami ſerbſtim pſcheczelam poſtkiczeja. Hdyž potajkim nješchto trjebamy, ſaſtupmy k nim a rjekmy, ſo je naš „Krajan“ póſłał.

We ſwojim druhim dźele, kiž wobſahuje nječhdże 55 ſtronow (wot 32 hacź do 87 ſtr.) pſchinjeſe nam Krajan jara wjele ſabawneho a powuczajeho, wokſchewjazeho a rosradowazeho; ſwjeſela naš wobſebje ſe ſwojej wſchelakoroſčzu ſpiſowacźelow a podawacźelow naſtawkow. Na cźole tehole dźela cźitamy jara rjany a jadriwy roshlad po ſaſchłem lécźe, we kotremž ſo wot 1. oktobra minjeneho hacź do létuſcheho léta najprjedy po Sserbach a potom też ſ krótka po zvlem ſwěcźe roshladuje. Krajan wobzebje wopomina na prěnim měſtnje ſwój jubilej a pokaſuje nam nimo titulneho wobraſa Michała Hórnika, też hiſchcźe tachanta Jakuba Skalu, Filipa Rěſaka, kotrajž běſchtaj też dołhi cźaſ redaktoraj bhloj. Rospominajo dalſche podawki ſerbſkeho ſiwjenja, dopomina ſ wobraſkom na Bukeczanſki wſchotowarſtwowy ſlet, na wóſzomdźeſatnika jararja em. Mateja Urbana, na njeboczicźeju dra. Jurja Pilka a ſerbſkeho pěſnizerja Jana Hajnźu, kotrehož pěſnicźku „Starý pěſnicźkař“ k podobnje pſchitkaja.

Naſch młody ludowy baſnjeř Pawoł Wiczas wuſkwaluje ſ jednorymi, ale cźim wutrobniſchimi ſłowami, kotrychž ſynk a ſmyſł tózby ſrosumi, „wjeſku narodnu.“ Runje tak rjenje ſławi naſch „Rožant“ a wubſajnuje nam ſe ſwojej pěſnicźku prědkowny pſkany wobraz na cźole Krajana naſlépje. Dwě pſchileżnoſtnej baſni ke kwaſam poſtkiča nam redaktor Jan Juž też tam w pſcheżerbſchcźenem tkſcze k njewjeſcźinſtemu khorej ſ Lohengrina „Swěrowanymaj“ a „Kwaſne hróncźka.“ (Derje by było, bychmy-li bórſy doſpołnu ſbérku ſ wobſchérnischim wobſahom taſtich pſchileżnoſtnych baſni ke ſwóſtbnym ſwjedenjam: kſchcźiſnam, kwaſam, primizam atd. k rukomaj mělí!) Też wot Jana Cźeßle mamy pokaſtu jeho eroiti: Zadna lubosć. —

Kaž Krajan ſam ſwój jubilej ſwjeczi, tak ſtoji wón dozyła we ſnamjenju wſchelakich jubileſow, kotreż wopiſuje a roſsaſnuje ſe ſiwym ſłowom a milym wobraſom.

Tón prěni jubilař je ſwjaty Franzišus Aſiſiſki, kotrehož 700létne poſmjertne wopomnjeczе ſmy létſa ſwjeczili. Kajſa ma „naſcha pobožnoſcź“ k njemu bycź, rospomina Kalbicźanſki kapłan Michał Zyž: Bóh dał, ſo by mnohi Sserb tutón naſtawk pſchecźitawſchi do ſłeczeho rjadu ſaſtupił k ſbožnoſczi ſwojeje duſche a ſwojemu bliſchemu k ſpomoženju! — Wobraz młodeho mnicha je drje tekſtej ſdobnje pſchihódny, ale bóle hiſchcźe by tu tu wobraz ſwj. Franziška ſamcho pſchiſprawny był. Krótke legendy wo ſwjatym ryſuja jeho miłu duſchu napſchecźo ſwérjatkam. Sczéhujmy jeho też w tutej luboſczi a wopomńmy, ſo je nam dowérjenu ſłót też Boże ſtworjenje! —

„Bacźonſki Božji dom“ ſwjeczi ſ létu 19. ſtonija ſwoje ſchtyrzyte léto wobſtacźa, a woſadny farar Jurij Deſan, kotrýž tam na wiſhe 15 lét hižo horliwje ſkutkuje, je nam w nim jara dokładne ſtawiźny napiſał. Se ſahorjenjom cźitamy wo tutom pomniku „ſerbſkeje pobožnoſcze, horliwoſcze, wutrajnoſcze, zeblíweje luboſcze a żelesnjeje zwěry“. S wjeſelſchej radoſczu hiſchcźe hladamy na tutón Boži dom, hdyžkuli ſaſtupimy do njeho a móżemy ſo w nim pobožnje modlicź: Niech wěſki pſchětraje! —

Hiſchcźe ſtrowa naš ſ podobijnow tſjo jubilarow, kotrymž ſu też wutrobne ſłowa poſwjeczene: farař Jurij Winger, Krajanowy redaktor wot léta 1911 hacź 1918, kotrehož katolſka Luižza nihdy njeſahubdze, tohorunja niż ziwcho hiſchcźe jubilara, praclata Mikławſcha Żura a ſlónčnje naſcheho Jakuba Bartaſ-Cźiſchinſkeho, kotrehož 70 narodniny ſmy létſa 20. awguſta ſ cźicha wopominali. Jeho wuſnam je ſ krótkimi ſłowami derje wuprajeny. S wobſchérniſcźi ſ ſtudiju ſaběra ſo nětko ſ naſchim kłaſtířkim bamiſkom naſch Krajan dr. Mikławſch Krjeczmař, profeſor w Prazy, kotrýž je też létſa ſaſo pſchinoſchł do Krajana poda: a po Hendrichu Baru pſchekoſtł jimaze powdaniczko wo „Ssytorzy“.

Nimo Bacźonja ſtrowja naš nětotre nam derje znate a lube ſwjatnižy ſwonka a ſnutſka: Klóſchtr Marija Hwězda, wo kotremž je króſtku ſtawiſnicźku napiſał P. Ubald w ſerbſkej rěcźi, ſchtož ſebi wobzebje wobſozy ważimy, kaž tohorunja to, ſo we klóſchtrze tu a tam Sserbam ſerbſzy prěduje a hólzow w nabožnje roswuczuje. —

A Filipow, ſe ſwojej majeſtotnej zyrkwju ſwonka, we ſwojej jubilejſkej pyſche ſnutſka, hódnemu katolſkemu Sserbej drohe hnadowne měſtno, kotrehož 60-létne wobſtacźe je ſo léta hódnje woſwjeczilo a w naſchich cźaſopiſach wopominało. Stónčnje pſchedſtawja ſo nam Moſkwa ſ dwěmaj wobraſomaj, ke kotrymaj je piſał tutych rjadow nješchto naſpomnił, dokelž je tam létdźeſatk ziwy był a traj a lud w Ruſkej derje ſpóznał, wobzebje w cźeſtkich létach wójnu a revoluzjow, ſchtož na tónzu naſtawka wobzebje roſpomina K wobraſej: Do wojakow — na wójnu!“

Sserbowka Madlena W. ...owa je podała powdaniczko „Ssotra Roſalija“, wutrobu pobožnoſcze zo ſtawiſnicźku, a ſawěſcze budźemy ju cźim radſcho cźitać, dokelž je też zónſta ruka ſa Krajan pjero wodźicź ſamohła: vivant ſequentes!

Napoſledku pſchinjeſe nam naſch luby Krajan tajſu prawu tuczinu taczku na blido: humoreſku „Hracźaj“ ſ pjera P. Domaſchki, kiž ſo jako wobluk tomu toſtemu korczmarjej zyle derje pſchihodża; hdyž tomu jej ſaſtupimy, „kiž piwo naliwa“, potom ſapocźnje ſo wjeſoła ſabawa, ale dyrbimy ſo hladacź, ſo ſo nam njeſeńdże, kaž krawjez a ſchewjez vola ſchibakeho młynka. —

Wſchelake ſmeſchki a drobnoſtki a wjele rjanych wobraſow nimo hižo mjenowanych wudowjelnjeja tutón druhi ſabawny dźeł protyki, a ſchtož chże ſebi tunju bjeſadu ſa ſymu pſchihotowacź, abo nětkomu na pſchaju khoſcźcź, tón njeſabudź ſebi hnydom, njeje-li to hiſchcźe cźinił, nimo Pſchedźenaka też Krajana kupicź. Wobaj bratraj kłuſchataj do kóżdeho ſerbſkeho ſtatka! Jenož tak wopokaſamy ſwoju dźakownoſcź ſa wulku prózu a dźeło woběmaj redaktoromaj!

Předženak
Protyka za Serbow
1927

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Kral a hrodowska straža.

Jako belgiiti kral pſchi ſtladnoczi kraſnych ſwjatoczńoczow belgiſkeho kronprynza w Stockholmje pſchebywaſche, ſta ſo ſcźehowazy podawk: Jeneho ranja kral ſahe ſtany, ſo by ſebi wo mérje měſto wobhladacź mohł. So jeho njeby nichtó ſwójnał, wobleče ſo ziwilnu drastu. We ſwojim wultim quäckerſkim kłobuku běſche ſkerje na profeſora hacź na krala motany. We 8 hodź. bě Stockholmſki hród wopuſchcził, hodźinu bě po mécźje wokoło hodźił a tak wokoło 9 hodźin ſo ſaſo ke hrodej wrócźił.

Mjes tom bě ſo ſtraża pſchi ſakhodże do hroda wotměniła. Gardiſtaj, kotrajž tam nětko ſtejeſchtaj, krala njeſnajeſchtaj. Tak njedaſchtaj jemu do hrodu. Tu njeſmě ſadyn ſuſy ſaſtupicź, prajeſchtaj pſcheczelnje, ale truczе.

„Je ſuiſ le roi des Belges.“ Wojakaj hladaſchtaj na ſo, potom ſaſo na krala, njerozumiſchtaj mjenujzy kranjowſzy.

„I am the King of Belgium.“ Pichestawka. Ssamžna hra.

„Ich bin der König von Belgien“. Wojakaj ſo pocźinjaſchtaj mjerjacź. „Do hrodu njeſmě nichtó zuſy ſaſtupicź“. „Dyrbiče dale hicź.“ Tón krócź prajiłaj to hižo wótriſcho.

Kral Albert pyta w ſwojim pomjatku ſe ſadwělowanjom ſa nětolrymi ſchwedſkimi ſłowami, kak dałoko hacź rěcź wobkńeji. Chzeſche rjec: „Jap ar konungen av Belgien“, ale ſ toho bu jenoż: „Kung Belk, kung belf“. Tři, ſchtyri raſy prajeſche to nětko wojakomaj naležnje a wutrobnje.

Stónčnje prajeſche jedyn k druhemu: „Sstyſch, tón dyrbi woprawdże tſélcny był. Doúdu na ſtražu abo telefonuju na poliziju abo do khorownje, ſo bychu ze hłupaka pſchijeli. Kedźbuj tak dołho derje na njeho!“ A wjeſche na ſtražu. Straſzumějazy offizjer chżyſche ſebi też „wrótneho thadłu“ wobhładacź, wuidże ſe ſtrażneje ſtwy a hižo ſareji: „Pjez ſkobaneza, tón krócź ſtaj wóſi ſbłaſnikoj. To dźeń je belgiiti kral. Kedźbu, preſentujcze tſélbu!“ A nětko mójeſche kral do hrodu ſaſtupicź.

Pſchipołdnju pſchi blidze powdaſche potom ſchwedſki kral Gustav ſmeſchny podawk ſwojim hoſcźom.

Wumělcy bjez rukow.

Wo ſławnym molerju Raphaelu drje je ſo prajiło, ſo by też njemějo rukow, ſo ſławny wumělc ſtoł. So pak je też wumělzow bjes rukow było, je powſchitkownje mało ſnate. Cźaſar Ducornet n. pſch., njemějeſche żanu ruku. Jeho noſy běźchtej ſekſchiwjenej a nimo toho měſeſech jenoż ſchtyri palzy a kuloſtej ſtopje. S pitnym ſmužowanym pak dozpě, ſo móżeſche noſy kaž my trjebacź. Najprjedy hrajeſche bal, potom nawukny ſenimaj nóż a nožicźki dźerżecź a tak wutſihowanki ſhotowjecź, potom nawukny pſkacź a ryſowacź. Jeho ryſowanki ſhudźicźu kedźbnoſcź a bórſy pſchetwarzi ſwoje rodne měſtno Lille ſ wjeſchim wobraſom, kotrýž na wuſtajeniu powſchitkownje ſo jara wobdźiwaſche. „Wot Cźaſara Ducorneta ſ nohomaj molowany“ ſtejeſche ſpody wobraſa. Podobźiſcho molowaſche ſamo kralow a dóſta ſa ſwoje wobrazy wjazy mytow. 27. hapríeje 1856 Ducornet wumrě.

Druhi wumělz bjes rukow bě Charles Feluże, kotrýž ſo 1831 w Antwerpenu narodźi, a 5. februara 1900 ſemrě. Najſkawniſchi je jeho wobraz dźiwadlniży Lofonteine w Parižu.

Na němſkej ſtronje njech ſo mjenuje Adam Siepen, kotrýž ſo 8. junija 1851 jako ſyn Düenſkeho ratarja narodźi; Jemu pobrachowachſchej wobej ruzy a prawe ſcźehno, hwižbžel ſe ſtopu pchiſſamkny ſo njepoſtrěbnje pónoczży. Hižo jako maly hólczeż triebaſche pſchi hrajkanju wuſchiknje ſwoju lěwu nohu a bórzy nawukny leż ſ njej pjkacź. Tola wošebitu dar měſeſche ſa ryſowanje. Tohodla dźeſche na Düſſeldorfſku akademiju, hdyž bě jedyn ſ najpiſinſchich wuczownikow. Podobźiſcho molowaſche wošebje zyganow. W ich ziwjenju namaka pſchecźo nowe ſajimawki, kotreż jeho putachu. Dleżſchi cźaſ pſchebywaſche tež w Münſchowje. Driežďaſnach a Wieſtadanach. Stónčnje wrócźi ſo Siepen ſaſo do Düſſeldorfa, hdźež 27. januara 1904 ſemrě.

Dalſchi tajſi bjes rukow narodźeny wumělz bě weſty Karla Hermann Unthan. Gerhart Hauptmann je jeho w ſwojim romanje „Atlantis“ pod mjenom Arthur Scherz ryſował. Unthan móżeſche ſe ſwoitmaj nohomaj ſloro wſcho. Hrajeſche ſamo huſle. Jeho kniha „Bjes rukow pſches ziwjenje“ je ſobu naſſajimawſchi dopołkas ſa to, kajku dokonjanoſcź móże też cźłowiek bjes rukow dozpěcź.

Přilopk.

* **Kutiſkera ſaſudźili.** Barliniſki lawniſki ſud, pſched kotrymž ſo zyły tydźeń dołho proješe pſcheczźiwo Iwanej Kutiſkerej a pſchedwſchimaj radźicźelomaj ſtatneje banki Hellwigej a Rúży wotwěrwaſche, je wuſud nětko wuprajił. Kutiſker bě wobſtorżeny, ſo je ſakoń pſcheczźiwo cźełkanju kapitala do wukraja a dewiſowy porjad cźaſto pſchekrocźił. Jeho ſaſudźichu k 5 200 hr. pjenježnemu khłoſtanju. Mjenowaneju bankoweju radźicźelow pak ſud wuwinowa, dokelž ſo jimaj dopokaſacź njemóżeſche, ſo ſtaj mjenowanej ſakonjej nětkaſ pſcheſtupiłoj. — Sajimawy podawk, kotrýž je ſo w běhu ſudnińſkeho jednanja w tutym prozeſu ſtał, njech je tuhdy naſpomnjeny. Kaž je ſnate, je Kutiſker khory. Tohodla bu we łozu do ſudnińſkeje ſale pſchinjeſeny. Na proſchenje pſcheſkłuſchowazeho ſudnika wotmokwi Kutiſker we ſwojich ſahłokach: „Luby knjeże pſchedhyda! Niežkutchu a niewidżu niczo. Njewobſpchimnu niczo a njemóżu nicźo roſumicź. Kak móże ſdźěkany kraj, kaž chże Němſka tola był, ſ khorym cźłowiekom tatle ſakhadźeć.“ A ſa khwilku poſbehny ſo Kutiſker ſnowa w ſwojim łožu a ſawoła ſ hłokom: „Namóż! namóż! Tutón cźłowiek chże mje do khłoſtańje tyknucź, chże mje morić. Na pomoz, na pomoz! Jeho mandżeſſka a lékarjo ſłónčnje roſhorejeneho ſaſzy ſmérowachu. —

* **Tři léta khłoſtańje ſa dobrocźelku.** Pſched Barliniſkim lawniſkim ſudom mějeſche ſo jebańka ſamolwjecź, kotraž bě ſnajmjeniſcha we 200 padach khudych ludźi wobſchudźiła. S elegantnym ſapſchahom jědźeſche w dźełacźeſtich dźělach města Barlina dom wot domu a pſchedłajeſche ſo ſtarſchim ſamoſtejazym zónſkim, penſionarkam a dóſtawacźarkam rentij jako laſtupjerka ſpomoženſkeho hamta. Prajeſche, ſo dyrbi jim ſdźělicź, ſo je ſo jich renta powyſchiła. Wiſchudże pak ſadałeche ſebi pjenjeſy ſa wſchelake wudawki, kotreż je pjeża ſpomoženſtéi hamt pſchi prózowanju wo powyſchenje rentow měł. Kłube rentnarki běchu weſo jara wjeſoke, ſo ſo jich podbjera powyſchi, a tak woprowachu ſ radoſcźu ſwoje poſledńe pjenjezki. Sſud ſaſudźi jebarku k tſjom létam khłoſtarńje.

* **Dwě wošobje ſo ſ wuhlowym dymom ſajedoſcźiłej.** We Stohnsdorfſe bě 18létna dźowka pjekarſkeho mišchtra Ziegenhagena 21létneho montéra Lehmanna, kotryž w awiowej wuporjedźeńej dźěła, wopytała. Wobaj běſchtaj dlejſchi cźaſ w burowje pſchebywałoj, hdźež ſo ſ wuhlom w khachach tepieſche. Poſdźiſcho namakachu młodeju cźłowjekowu hromadźe ſ jenym pſtom morweju na ſemi leżo. Kaž lékaſ ſwěſcźi, ſu pfunowe dymy jeju ſadušyłe.

* **Dortmundſku pokładnizu němieleje żelesnizy wo 48 000 hriwnow ſjebali.** Na hłownu pokładnizu němſkeje żelesnizy pſchińdże njedawno cźłowjek, kotryž wſchelake papiery pſchedpołoži, po kotrychž měſeſche wot żelesnizy 48 000 hriwnow wotſchkodźenja ſadacź. Hdyž běhu pjenjezy wupłacźili, ſo dohladachu, ſo ſu papiery ſalſchowane. Poliziji ſo poradźi, jebaka ſajeca, kotryž pak hacź dotal nicźo pſcheradźił njeje, hdźe je pjenjezy wostajił.

* **Epidemija we Kralowzu.** Na 90 muži tudomneho infanteriſkeho połka je nadobo na ſoldkowu a cźirjewowu tatarſku ſkhorilo. Kaž ſo piſa, je khoroſcź naſtała, dokelž ſu wojazy ſkajenu kołbaſu jědli. Po ſdacźu pak khoroſcź njeje pſchestrašchna. Też njewobſteji ſtrach, ſo ſo epidemija dale roſcźeri.

* **Hejkojte jehlicźki w rěpje.** S Wulkeho Niedeſheima ſo piſa: Hacź dotal njeſnaczi njedočźinkojo ſu na polach wſchelakim ratarjam hejkojte jehlicźki do rěpy natykali, tak ſo je ſo wjazy ludźi tkěrko na rukach ſranilo, hdyž rěpy domoj wożachu. Też kruwa, kotraž je tajku rěpu ſrała, je na to łonz wſaka.

*** Pšches nóz milijonar.** Swójba w Scheidenhardźe w Pfalzy bóšta tele dny ſ Ameriki powěšć, ſo je 400 000 dollarow namórła. To je cźim bóle ſwjeſelaze, dokelž je tuta ſwójba hacź dotal w khudobnych wobſtejnoſcźach źiwa bóła.

*** K ſmjerći ſaſudźeneho rubježneho mordarja Schrödera k tſjom létam thłostańe ſaſudźiłi.** Pšched kawniſkim ſudom w Magdeburgu jednaſche ſo pšchećiwo rubježnemu mordarjej Schröderej a pſjedawſchemu ſtudentej Schulzej, kotrejuž winowachu, ſo ſtaj 5. ſept. t. l. pšchi posnyće ſ jaſtwa wucźekłoj, juſtizneho ſtražnikſtra Blanku k ſemi porasyłkoj a cźežko ranikoj. Schröder, kotryž bu, kaž je ſnate, pšched nješchto cźaſom dla mordarſtwa na wóſtym Hellingu k ſmjerći ſaſudźeny, wuſna ſo pšched ſudom, ſo je ſe Schulzom hižo dłóſchi cźaſ plan pſchihotował, kak łyſchtaj ſ jaſtwa cźekłoj a mohłoj. Njeſſtaj pak jenje wotpohlad mękoj, juſtizneho ſtražnikſtra Blanku, kotryž je jimaj jara ſympatiſki był, ſtónſowacź. Jenoż tak dałoko ſtaj jeho pſchinjeſeja cźuwałoj, ſo njeby jeju na cźekanju ſadźerżeć mohł. Wóſchſchi ſtražnikſtr Blanka praji, ſo je ſe ſajatymaj, hdyž je jeju na pſchipołdnińſke wuthodźowanje wjedł, dyrbjał cźmowu thóbbu pſchećej. We wokomiku, hdyž je chwil durje do thóbby ſacźiniła, je jeho jedyn ſe ſajateju ſa ſchiju hrabnył, druhi pak je jemu karabiner wutorhnył. Potom je jeho Schröder ſ karabinerom do hłowy dyrił, tak ło je ło k ſemi ſwjeſł. Hiſchcźe dźeńſa ma wot teho ſakoſtne hłowuboleńe. Po hodźińſkim wuradźowanju ſaſudźi ſud Schrödera k 3 léta thłostańe, Schulzu pak k 2 létomaj thłostańe.

*** Se ſwojej ſamnej dźowku ło woženił.** We Warſchawje je ło tragiſki podawk ſtał. Pšched 20 létami wupuczowa 20létny dźěłaczeć do wukraja a dokelž wot njeho nicźo wjazy nješłyſchachu, myſlachu ſebi, ło je ło ſhubił. Neho tehdom nětotre męſaru ſtara dźowczicźka bě mjes tym wotroſtła a we Warſchawje do ſłužby ſtupiła. Tu ſpóźna ło ſ 40létnym wiſowarjom a woženi ło teź ſ nim. Hołzyna macź, kotraž nětdźe dałoko wot Warſchawy bydli, bě ło ſapoſdźika a hakle dźeń po ſwatbu do Warſchawy pſchiſchła. Hdyž ſwojeho pſchihodneho ſyna wuhłada, ſpóźna w nim ſwojeho ſhubjeneho muža.

*** Żelesniſki naſyp ło ſwjeſł.** Na żelesniſkej cźarje ſ Neubrandenburga do Straßburga w Uckermaru je njedałoko Sponholza 7 metrow wyſoki żelesniſki naſyp ſ dotal njeſnatych pſchicźinow nadobo na 70 metrow dałoko a 6 metrow ſchěroko do ſenje ſapadnył. Żelesniſki naſyp wjedźe pſches bahnojty kraj a hacźrunjeż hižo 60 lět do ho ſtejł, njeběchu na nim hacź dotal tola żane ſpóminjenja hódne pſchemeńenja wobledźowali. Na ſtoże je ło żelesniſki ſtražnik w prawem cźaſu na ſchkodu dohladał, pſjedy hacź rańſchi cźah pſchijędźe. —

*** Njewjedrowa kataſtrofa w južnej Franzoſowſkej.** Kaž ło ſ Nizzy piſa, je ło njewjedro w južnej Franzoſowſkej na wopraſodźitu kataſtrofu wuroſtło. Sſilnokrotny deſchcź pſchewodża ſylny wichor, tak ło ſu ſ rěcźkow torhaze rěki naſtałe, kotrejž wſcho ſwotorhaju. Hdyž ło jim napſcheczo ſtaji. Wjazy dróhow je ło wjele ſtow metrow dałoko wotpławiło, tak ło budźa wuſporjedźeńſke dźěła wjele mężazow dołho tracź. Wjele wjeſkow je wot wſcheho wobkhoda wotrěźeneju. Wjeſ Roquebilliere bě hižo w poſłednich dnjach ſ wotwalom ſemje wohrożena, kotraž ło pod wliwom niepſchetaſtawajcych deſchcźow pomału do doła wjeſeſche. Wcźera dopołdnja dołhańny kawina wjeſ a ſajpjmy ſa krótki cźaſ 20 khłóſow. Wjazy wobydlerjow je pſchi tom pjeźa wo źiwjenje pſchiſchło. Sſtužbowniſ wjeſjy Belvedere hroſy ſamžnuju wołud. Wyſchſche wjhy Berthemonta je ło dróha na 950 metrow dałoko dołpołnje ſhubiła. Też Rhonſli dał njewjedra domaphtachu.

*** Locarno a Lugano pod wodu.** 27 dnjow dołhe deſchcźowanje ło w Teſſinje ſkoro niepſchetaſtawajcy, tak ło je wulki dźeł zyłeho kantona powodźeny. Niedałoko Bellinzony naſta wulki jeſor, kiž je ło ſ Lago Maggiore ſjednocził. Wſchě rataſkie ſtatoki w Teſſinſkim dole ſu wobydlerjo dyrbjeli wopuſchćeć, dokelž woda hacź ł 1. połkhodej ſahła. Dźele mjeſtow Locarno a Lugano, kotrejž hłubſcho leża, ſu powodźenje; na hłownej torhoſcźu w Lugano cźumpaju ło ſwotorhane cźołny. Kupjele pſchi Locarnſkim brjohu ſu żołmy ſwotpławiłe. Schkoda, kotruž je tuto druhe wulke powodźenje w tutom lěcźe nacźiniło, wobliczi ło na wjazy ſtow tyſacow. Murjowane brjohi pola Lugana, kotrejž běchu ło hakle lětſa nałéto ſaſy natwarile, ſu ło ſ wulkeho dźěła ſaſy ſpłnyłe. —

*** Spodźiwny podawk.** Po zyłej Italſkej rěźi ło wo runje ſemrětym młodym dźěłaczerju Achillu Beccoti. Młodeho mużiſkeho běchu w ſaſudźenym męſazu w Adriaſkej thorowni w proviny Rovigo operěrowali. Starſchej běſchtaj jeho krótko po tym ſaſu do ródneje wſeſki Donada ſobu wſałoj. Pšched nětdźe dźeſaca dnjemi ſhórſchi pak ło ſaſu nadobo ſ thoroſcźu. Beccoti bu dźeń a ſtaſchi a poſhubjowaſche ſ cźaſami na zrałe hodźiny pomſatk. Wědomoju ło wbohemu pšchezu bóle łaſeſche, ale ſchtoż bě to naſpodźiwniſche: tak małe hocź mózeſche ło na ludźi a wězu dowomniſ, kotreż darbjeſchtaj jemu ſnate bucź, cźim wiazy wiedźeſche na ſwoiim thoroſcźu powědacź wo podawkach, na kotrychž ło ženie wobdźěliſ niebě. Starſchi a pſchećeſelo ło nad tym zara dźiwachu. Jedneho ranja ſſnſchachu nětko thoreho łacźanſku rěcźacź a ſnéwacź. Pſchipodnie bźěſchtaj farat a lěkaŕ nimo. Hdyž jeju nuts ſamołoſchtaj, darbieſchtaj ło pſchepokałacź, ło thdwaceźiſłetny thorn Beccoti, kotryž ani piſacź ani cźitacź nawuknył njebě, modlitwy łacźanſkeje Bożeje miſche tak dołpołnje ſ hłowy powědaſche, kaž je buchowny pſchi woſtarju ſ knihi cźita. Tutón dopokas runjewon pſchenaturiſkeho pomłatka je ło w běhu jeneho tydźenia ſchěźnaće hódź mołwiwał. S dałoka pſchikhadźachu ludźo, ło hnehu mrětzaneho wohladali. Hdyž połſedni ras ło łacźanſku modleſche, ſaiachu jeho ſmjertne hrona, a nětchto mjeſiſchinowy poſłiſchi wumrě młody Beccoti a wſa ſwoje potajniſtwo ſobu do rowa. —

Listowanje.

F. K. Po nanowej ſmjerći pſcheńdźe ſtarſchiſka mózy nad niedorozcźenymi dźěćimi na macź jako połnomóz a je ſ tym jich ſakońſka ſaſtupjeſka. Jenoż w ſwdach we § 1687 w ſtaćanſkich ſakońſkich knihach (B. G. B.) naſpomnjenych, móże ſaſtarateleſki ſamt (Vormundſchaftsgericht) macźeri pomocźnika połicźeſki. Tutón pomocźnik wupjelni potom ſaſtoinſtwo napiſcheźiwneho łaſtawarja (Gegenvormund) — § 1799. Staroſcź wo wobſoh a ſamołetnje dźěći a ſamołwjenje njeſe macź ſama zjedźiwajo na pſchipokaſaneho pomocźnika.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinie

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w **Khróśćicach** pola knjeza **M. Cornaka** — w **Nowem Měśće** pola knjeza **W. Kowalika**
w **Kulowje** pola knjeza **Oty Bulanga** — w **Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
w **Rakecach** pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we **Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zbĕhać

Zadanja pjenjezy wot 1. haprieje t. l. ze 4½—8 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja

Motorska młóćaca mašina
15—18 ctr. zamóžnosće w hodź.
a Bulldog-motor 12 PS. trjebany,
ale derje zderšany ma po přihódnymi płaćenskimi wumĕnjenjemi na předaj
Carl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**
a wšo wócy za atěramske fotografowanje
Fotowy dom
Rich. Hutha
(mjeſeł Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotdahi wócy wuwołanja a najspěšnišo.

Strykowanšku wolmu, słomjaki poruča tunjo **J. Erler** na rózku Kvonpryncow. mósta.

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Pčołacy wósk
kupuje
Drogerija Winter
(bratra Miersch nasl.)
w Budyšinje, na Žitn. wikach 30.

Milinu za hospodarstwo a remjeslo

A E G-fabrikaty
Elektromotory
połěrowanske motory
njeboxate mašiny
točeńske mašiny
kamenje točeńske mašiny
měchinadawki za kowarjow
domjace plumpy
elektriske cynidła
klijcy
spěšnjewarjakiy
kofejowe mašiny
čajowe kotołki
čajowe parjaki
warjeńske a wohrjewańske płaty
błidne pjecaki
ponóžki za cźopłu wodu
żeležka (Bügeleisen)
sušaki włosow
wohrjewanske pucaki
wohrjewanske kachle a pjecaki
kuchinske kachle
ventilatory
motory za šijace mašiny
płokace mašiny
aparaty za radźio
woswĕcadła
instalacije, wuporjedźenja
Wosebity wobkhad přez
Hans Eckhardt
na Mółtkowej drózy 9/11
Nierth & Förster
před Šulefskimi wrotami
E. Schiersandtowi synoju
na Hosćo hasy 11
w Budyšinje
Dźĕłbne płaćenje dowolene.

Barchenty, kołowy płat, rólow. płachty, šórcuchi, strykowanska a wušlw. wolma we wulkim wubjerku pola **W. Köhlerowej** na Hłownem torhošću 8o. 9
Pjerjo za pucaki wot 1.95 hr. sem

Lehmannec
konditorńia a kojejownja
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne mostnosće - Konditorske pječiwa - přenjeje kadowne.
Wšędnje wot 4—7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jedźi. Fürst Pückler.

Twjelki, trjenja, ruby na błida, ruby na hosćenske błida, serwiety.
bĕłe a pisane ložowe šaty
ložowe płachty, ložowe přikrywy
Hilger w Budyšinje 2
jenoż na Seminarskej hasy

Burja kedźbujće!
Nowe centrifugi „Victor" z mosaznym bubonom, a nowosłóbornymi žiłkami
Dźens najbóle wudokonjana centrifuga.
Podawa so po 12 měsačnych wotpłaćenjach
Wšĕ ratafske mašiny a narunańske dźĕle ma na składźe
Mašinska dźěłarnja a wikowarnja
Arnošt Falting w Njeswačidle.

Magnetny dom!

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory
GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schaal
BAUTZEN
Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubliśa a taffeta, molreja, židźane rubliśa, zelene, bĕłe, šĕre, židźane thaniny za rubliśa
Wolmjane musliny
za šórcuchi, santin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje
Wolmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše. Lĕćne a zymske čornožidźane jaki
Somoty
ložowe šaty, wupjerki, ložowe přikrywy, nohajcy, zoki, rukajcy, dźĕćace drasćički, kłobuki a čapki
Serbow kupy dom
Serbow kupy dom
Dobre čehnje k sebi!

Plećne twory
klankace a dźĕćace wozyčki
kupujeće najtuńšo a mače najwjetši wubjerk we wosebitem wobkhodźe:
Paul Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5.

wubjernje radźika. Sa žadom je w nětčišćim czażu w měšćach wulka torhańza. Se schpatneho žadu możemy žebi žami doma wschelake wina schotowicź, abo jón do tolčernjow pschedamy, hdyž žo na marmeladu pschedźeła.

Mnohy žu mėnjenja, so žu žadowe schtomy jenoż ja jich lubowarjow abo znajerjow, to rėka, kotrež rozumja derje ſ nimi wobthadźecź, a so žebi wone wjele wėdomosnjeho wothladanja žadaju. S tym pak žo myla. Wėšte drje je, so žebi schtomy wėšte wothladanje a prózu žadaju. To pak je je wschėmi płodami tak. Bjes prózy njeje niczo. Na cžėstich ratarskich schulach žo wjele wo žadarstwje wumuczuje. S wucžerjemi tuteho pschedmjetu žu wuitojni sahrodniscy profesžorojo. K tomu žo hnydom praktika žobu pschisamknje, tak so žo wucžomz theoretiscy, kaž też praktiscy namucži. Tohodla je w Cžėskej też žadarstwo thėrro rosschėrjene. Tam žebi skoro kóždy hospodar žam swoje schtomy schcžėpi, dokelž je to w schuli namuknył.

S cžim pak możemy nasche dotalne žadarstwo swyschicź. Najprjedy wukopajmy wschė stare a khore abo khipre schtomy a wožadźejmy na jich městno nowe. Dale mamy schtomy derje wurėsacź, so bychu ſtónzu a cžerstwemu powėtru njesadźelawe. Schtomy mamy sahe nalėto, prjedy hacź wubimaju, wurėsowacź. Tajke schtomy, kotrež wjazy njenjeżu abo žu khipre, możemy sažo k płodnosći pohnucź a to ſ tym, so dokhe hałosy wo ½—⅔ skrótschimy a k tomu nėschto pschihnojimy. Chzemy-li žebi wjetschu městnosć ſe žadowymi schtomami wobžadźecź, wobžadźujemy ju postupnje, to rėka, niz zyłu městnosć nadobo wožadźecź, ale po nėtčim po wjazy lėtach. Kupujemy-li młode schtomiki, kupujmy radscho nėschto drózsche, ale dobre schtomiki a to po możnosći ſ pobobneje pódy, kajkaž je nascha, hdyž chzemy jón žadźicź abo hischcże lėpje ſ hórscheje. Schtomik je hórscheje pódy do lėpscheje pscheżadźany wjele lėpje rosce a nimo mėry derje njeże. Kupujmy tajke druziny, kotrež žu naschej pódze a podnjebju (Klima) pschimėrjene. Je-li chzemy posdźischo mjes młodymi schtomami posdźischo jėst pasch, schtož je mėso radzomne na wjetschich sahonach, wobsjemy wokoło schtomikow saschlahi. Dale mamy na to dźiwacź, so bychu nam młode schtomiki stajnje rune rostke.

Je-li schtomik nėkat sranjeny, mamy jón hnydom ſe schtomowym mósstom pomasacź, dokelž tak by žo na sranjenu hałschku hribik žydnył, kotrež raka sawinuje.

Ssadowym schtomam hnojimy ſe skótnym njerjadom abo ſ pschikupnymi hnojemi. Hnój ma žo dokoła wokoło schtoma rosmjetacź a to tak wschėroko, kaž króna schtoma žaha. Nasymu seschkrabamy ſe starych schtomow skoru na stare łapy, kotrež žmy wokoło schtoma nakładli. Łapy mamy hnydom ſpalicź a tak ſniczimy wschelakich schkódnikow žadowych schtomow. Hdyž žad schcžipamy, budźmy prawje kedźbliwi, so bychmy ani jeneje hałschki njeſamali. S tym bychmy k lėtuschemu žadej ſwadźili.

Seschcžipany žad mamy hnydom ſwubjeracź, a to po kajkosći. Najlėpschi pschedamy najdrózscho, potom mamy žad druheje a tśeczeje kajkosće. Słodny a spadany hnydom ſtrjebamy a to na žadowe wino, marmeładu atd. Ssadowe schtomy mamy wėšku wsdalenosć wot žuzobnych mjesow žadźecź. Jabuczinu a kruschwinu žadźamy 5 metr., žad ſ twjerdymi bóczkami (Steinobſt) pak 3 metry wot mjesy žuzoda. S tym zminjenym žo padanja žadu na žuzodowu leżownosć a wschelakich swadow ſ nim dla pschewižowatnych hakosow.

Zahrodnistwo.

Pož w sahrodze:

Tuto pra'ćenje możesch po prawom ſ wotmołwu wotbycź, so pżuk ſ zgła do sahrody njeßluscha. S tym njeje ani pżez, ani wobżeđerjez pomhane. Swišt mjes pżom a sahrodu je zyle woprawnjeny a njetrjeba kóżdy ras w tom smożku żo srosymicź, so poż sahrodu kórzuje a wem. Hdyż żo to stewa, tam je wobżeđer żam na tom wina.

Niczo nje łóżicho, hacź pha k cż stoicźi w sahrodźe wocżahnucź. Rano dorjeżdże ch pha na powjaju do toho tucźka sahrody, hdyż ma żo wuprósnicź, a to w khėrro spėschnym stupnju, so niedy po puczu sastawak. Na postajenym městnje sastań! Njerozumi bilkcże na prėni ras swżsk tutoho wulkoha, dha żo spėschne wrócź a pschiwjesaj jeho saßy na rjeczas. Po nėkotrych hodźinkach żo to wolpytnje. Saderzi żo, każ wotmuhlene, dha ma żo khwalicź a maitacź. Potom może żo wolpjet na rjeczas pschiwjasacź a żwobodnje w domje wokoło bėhacź, ale pod dohladom. Tuto wuwjedźenje na postajene městni chcżo wospjetnje żo wobdźeń isi abo ischtyri rasy, a to żnadź jedyn abo dwaj tydźenjej, ja tym hacź żo poż powuczicź da.

Też bėhanje na rjadli a trawu może żo pżez wotwuczicź. Tohodla wjedź pha buscżisco nimo rjadkow na powjasu, posdźisco żwobodnje wokoło bėha. Jeli dże na rjadki abo trawu, ma żo po wuczicź ſ wukwarjenjom, so to pschistojny poż njeczini. Pak żo lohży khłosło abo mrtuje, bżiwajo na jeho sadżerżenje. Tak dorjeżejesch żwój samėr. Najczęż cho wėšo je, pżez rycże a krapanje ta myscżemi a knotami wotwuczicź. Hdyż je jemu to wonka na polu dowolene a doma w sahrodźe sakasane — to, so we, nasch poż njeroseśnaka. Najlėpschi żrėdł je, so żo zżyła na rjadki njeswėri, schtož ma żo jemu nawuczicź.

Prašenja a motmołwjenja.

Praschenje: Dokelž moje łonje cżerstwu rożku, totruż bym namócźił, promże żracź njechoja, praschам żo, hacź mózu rożlu tak pschiprawicź, so bych ju bjes schkody konjom dawacź mohł?

Wotmołwa: Hdyż żo konjom rożka pżuje, żebi lohko ſ njej żołdk skaża. Tohodla rady wjele rożli njeżeru. Wobżebje hdyż je cżerstwa, każ też jako mula abo schrót je mjele wschėm sornom najstrachschicha. Najlėpje je, so ju warimy, a potom zyłosornjocto še żykonjom nam'schamy a tak ſ małymi dżėlbami sapocżejo, najwożom hacź do poł wowżrenoho żypanja potrocżuju, ſ wowżrom żobu dawamy. Wjele łont pak njesnjeże wschėdnje wjazy hacź tśi punty, hewak dostanu koliku, wożebje hdyż w konjeizu stoja. Tohodla njech żo rożka jenoż na dżėlowych dnjach dawa, na kotrychż może zyle dobra pica bycź, jeli so na 1 dżėl rożli 2 abo 3 dżėle wowża żobu żypaju. Jeli je rożka sestuchża, schtož je cżasto wina, so konje ju njerodża, może żo żuschicź, sawaricź abo na łubi ſ cżerstwym palenym kruchatym kałkom nameschcź, kotrež dyrbi żo posdźisco sażo derje wuwėcź.

Praschenje: Mój 2½ lėta stary kół wėscha pschi pschehanju pschezy jasyk ſ khłamy. Kak może żo tomu wotpomhacź?

Wotmołwa: Tute khżupe nawuczenje może żo żnadź ſ krucże żebżogym pranzom wotstronicź.

Praschenje: Moja krowa cżekti stajnje na bristawu, a to też pschi symſtej pizy. Pschi lėcżnej pizy je to hischcże hórje. Krowa jara wjele pije. Może tu nėschto pschecżiwo tomu pomhacź?

Wotmołwa: Wascha krowa ma najskerje nacżażażnu bristawu, kotraż je sekżywk jednoreje bristawy a kotraż je żnadź tak nastała, so njeje żo pożlednischa dosć wobkedźowała. Może pak też smutskownu pschicżinu mėcź. W nėkotrych padach je wora njewuhojomna. Możno też je, so je khorosć ſ natyknjenjom nostoła. Krowje dyrbi żo pija dawacź, kotruż może żołdk łóże pschedżėlacź; radźimy wam żuchu pizu w mjenschich dżėlbach dawacź. Picże njesmė pschelymne bycź. Poliwli ſ nabrunu paleneje wowżhneje a jecżneje muki, każ też prażeny a skrótowany womż, jecżmjeń a hróch abo sajole żu dobre lėkarstwo pschecżiwo bristawje. Njepomhaju-li tute żrėdli dosć, dawajcże prażene a potom skrótowane żołdź a kastanije. Wostanje-li też to bjes wuspėcha, może żo opijum abo opijowa tinktura pospytacź.

Serbski Hospodar

Časopis za serbskich ratarjow

Čo. 48 Budyšin, 26. novembra 1926. Lětnik 33

Lěšna worješina.

(Se 4 wobrazami.)

Hody žo bliża. Nasche dźėcźi wjeżela žo hižo dawno na Božedźėcźowy schtom. Stari ſ nimi womłodźuja. Božedźėcźowy schtom mėsce njeje dospolny, hdyż na nim worjechow njeje. Pódła wschtich debja jón tej nasche lėschne worjeschki. Te starym a młodym pschżeżo derje jeżłodża. Dźėcźi hromadża je hižo najmu ſ lėżach a kerkach. Tole tež w naschich sahrodach je tu a tam błeżi, hdyż mohł w město bosowjeho kerka rosci lėschna worjeschina. W naschich sahrodach wótku worjeschinu cżasćisco wohładamy hacź lėschnu. Dołho traje, prjedy hacź wótka njeże, cżim prjedy pak lėschna. Někotre kerki w lėtach

1. wobr.: Hallenski hobrski lėšny worješk.

radżenja cźi wjazy pschinjeżu hacź mójesch pschetrjebacź, tak so ſ nich hischcże rjany pjenjes wuwikujesch. Pschetoż lėschne worjeschki mėschczenjo rad kupuja. Do wójny ſ wukraja lėtnje ſa 8 milijonow hr. dowożachmy. Tohodla żo próża płacźi, lėschne worjeschiny płahowacź. Sso wė, dyrbjich prawe druzjiny wubracź a je na semju, ża nje pschi-hódnu, żadźecź.

Schtož semju nastupa, lėschna worjeschina też na schpatnej podże rosce. Tohodla mójesch ju żadźecź na kromu lėżow, na brjohi pschérowa a rėkow, na mjeży abo ſ jenym rjkowom tam, hdyż hewak kajkużkuliż kerczinu żadożesch. Tu wschak njenje na to hladaja, kak njeżu. Hdyż pak wo to dże, so by wużitk pschinjeżła, każ kóżdy druhi żad, potom dyrbiich jej dobru podu wubracź a ju hajicź, każ żebi żada wschoho, schtož ma wużitk dawacź. Najradscho a najlėpje rosce w dobrej, bóle hlinjanej a włóżnej pódże.

Schtóż dże żam lėżne worjeschinowe żadźenki płahowacź, wobstaraj żebi derje dokrawjene worjechi ſ płódnych worjeschinow najlėpschich druzjin. Te ſkładź do hornzow, napjelnjene ſ pėskom. Hornzy sarvj pśches żmu wonka do sahrody. Nalėto jesthadźane żadźenki kedźbliwje wusłobi a wożadźej je tam, hdyż dyrbja pschicź żnano 2 metraj rożno. Hotowy kerk wschak smėjesch prjedy, hdyż ſ korjenjow wubite żadźenki wożadźesch. S nich wurosćene pruty a hałożki 2—3 lėta pospochi wo tśeczinu pschirėzuj. Tak pschirėzane a wothładane, mytuja twoju prózu ſ bohatymi żnjemi, dokelž żo schcżebrjwje rozrostu. Posłatscho wurėsuj w żmje jenoż stare drjewo, młodne a żyłne wotnożki pak wostaj. Tute wurėsanje dyrbiich pak hacź do spočzatk februara wobstaracź. S posłudźichim wurėsowanjom swadźiich jara kcżenicźkowym puptam a sadżėwatich bohatym żnjam. Wė lecże wurėsuj nėkotremu łojmu hólzej cżuczinje snate do runosće cżerjaze wubiwanki. Też wjerschki hałosow pschikrotschuj. S tutym wothładanjom spėchujesch schcżebrjwe żnė.

Derje wothładane worjeschiny dawaju pśches 20 lėt powschodi dobre żnė. Potom nóżesch je tej hischcże womłodźicź. K tomu dyrbiich hałoży nėhże pol metra wyschе ſenje wutrubacź. Wjerschcź metr kolowokoło pjenka hacź na korjenje wulsėhi. Potom narunaj ju ſ drubjej dobrej lėpschej. Wórhy nowe a żyłne wotnożki je żtareho pjenka wukerkow, womłodźuje je po rjadu, so by kóżde lėto ſ nich wotstaj. Posdźisco hischcże dalsche wotrubaj. Tak womłodźene pschetrjebja młode kerki w dobrym wunoschku. Masch-li we żwojej sahrodże abo na żwojich honach wjazy kerkow, womłodźuj je po rjadu, so by kóżde lėto jn ich wotrjechi mėł.

Żnė smėjesch cżim bohatsche, je-li mnożim worjeschinam na hnoju tradacź njedasch. Pschedewschėm ſ podrytwaj nasymu ſ wotpadom lisca. Jich wunoschnotsć spėchujesch, hdyż jim w żmje druhdy ſ hnójnizu pschilijesch. Hewak mójesch też wokoło pjenkow kruhjozaju a wowcźi hnój podrytwacź, wohorunja wolmjane wotpadki ſ pochowinu smėschane.

Hdyż chcżesch lėschne worjeschiny płahowacź, dyrbiich zyłu żwoju kedźbliwosć k temu pschiwobroczicź, so by prawu druzjinu wutrjechił. Płahowacź żmėsch druzjiny, żo je sceżehowazjmi kajkosczemi wusnamjotowaze. Wubiwanki njeżmėdża w żmje smjerschnycź. Kóżdoletnje dyrbja schcżebrjwje płody dawacź. Te dyrbja wulke a schorpawne nig pśche tolsta być. Jadro dyrbi lubosnje żkodźecź. Wschėdny lėschny worjeschk wschak tutych kajkosczow lėdma a pak żyła nima. Jako dobru druzjinu wukasuje tak mjenowanu lambertowu worjeschinu, hl. 3. wobraz. Teje jadro je bėle a po mandlach sesłodźuje. S dobom dawa też kóżde

lětnje bohate žně. Hobry mjes lěšnymi worzechami dawa Hallenserska hobrowa worzešina (Hallešce Riesennuß), kaž ju na naschim wobrazu widźimy. Wulke worzechi žnějcnmy też ſ tak mjenowaneje Truchsešowoje Zellernikeje worzešiny (Truchseß Zellernuß), pschirunaj druhi wobras. Teje worzech je bóle podolhojty.

We wikowanju wschak najradšcho běły Lambertowy lěšny worzech kupuja. Worzechi schcešipaj hakle potom, hdyž ſ keřka padaja, potajkim, hdyž žu dokładnje srale. Smjetišcha worzechi we schkorpawje pschedawaju. Tola žo też wukuschcjene jadro ke kupowanju posticinje.

Worzechi dyrbitch jara kedźbliwje žuichicz. Hdyž žu wuzuschene, khowaj je tak, so móže je wětšit pschedurowacź

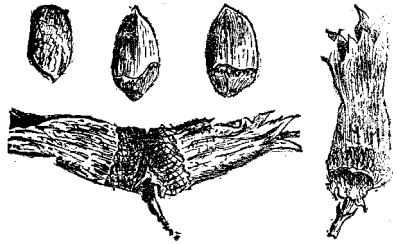

2. wobr.: Truchsešowy Zellernski lěšny worzešk.

Tohodla je w žackach a wjetschich měchach wiszajo khowaj. Hdyž to njeczinišch, rady popleźniwuja. So bychu plěźniwenju sadźewali, je žyrikuja (schwefeln). Zesyrikowane worzechi maja rjenšchi napohlad a tohodla žo też ložicho pschedawaja.

Lěschny worzech ma sabakkeho njepschecźela, tak mjenowaneho lěschneho kliboraza abo wjerchowza, po němšchim Haselnußbohrer abo po lacjanšti Balaninus Nucum, pschirunaj 4. wobras. W někotrych létach žo w tajšch cźrjódach jewi, so seš wojich worzeschinow žaneho wužitka nimaš. Wón šatocźi, žo do worzeschka a jón wužerje.

3. wobr.: Běły Lambertowy lěšny worzešk.

Cźerwik lěschneho kliboraza teči wot naſymy hacź hluboko do lećza w semi pschetkowany. Potom žo sadutkuje (verpuppen). S dutki w auguscźe maly bruny pyłkaty bruckl wulěže. Po hatužtach worzeschiny saléży do liscza. Najprjedy žo ſ tym spokoji. Podšišcho tocźi do worzescha dźerki, so by pšches nje po jeźku wotkładowal. Po něhdže 2 njedźelach wulěžij ſ kožděho jejka cźerwik. Tón žiwi žo wot hišcźe schcźawatelneho (sajtigen) jadra a je tak wuzerje, so worzech ničźo winojty njeje. Hdyž je cźerwik žo nažrał, jadro wuzrał a doroscź puschcźi žo po cźenuschkej nitzy k semi dele, so by tu swój symjtši ithowy pytał a nanakał. Tutoho schkódnika móžesch jenož sejźka dowohonacź. Pschi najžnadnišchim jatschanju padnjetaj bruckl a też cźerwik k semi dele. Tu wostanjetaj za morwaj leža, tak, so jeju ſ wobaracźi njepytnjesch. A tola samóžesch žo jich jenož wobaracźi, hdyž je cźaš jejka njeješenja ſ kekkow tschažešch. To žo stanje wot kónz julija hacź do šrjedź awgusta. Tohodla nak adj pod kerk rubischcźa, ale bjes toho, so by žo kelka dótknył. Hdyž žu rubischcźo nakładł, storkaj nětotre raty pyrlinje do kelka. Bruczki a cźerwiki wotpadaja na rubischcźa. Tak móžesch je lóhko hromadźicź a spalicź. Natoczene wotpadane a wotschažene worzechi najlěpje sejźerasch a hnydom spalisch. Krótko do žniow wotpadane worzechi sejźběracź a spalicź niczo njepomha. Prjedy hacź dele padnje, je cźerwik jón wuzral a jón damo wopuschczjwschi žo w semi wukhował. Je-li chcźech to pšched wjetschej schkodu wobarnowacź, kedźbuj tyrčn na prénje znamjenja, hacź žo tu schkódnik njeiewi. Je-li je

4. wobr.: Lěšny kaworaz abo wjefchowc (Balaninus nucum) z cerwikom a wužranym worzechom

žo lěschny kliboraz pschejara pschisporit, ničźo wyšche njewostanje, hacź jene lěto leženiczka saniežicź, so ferk njeby worzechow měł. Potom nima ničźo k žranju a sahinje.

Lěschny kliboraz samóže měrcźe mjerjaze wobužnoicźe anwinowacź. Hewak pak lěschna worzeschina njethipri a też druhe schkódniki jej njewadźa. Lěschny kliboraz naž njedyrbitak wotdźerjowacź lěschne worzeschiny plahowacź. Je-li chzesch ſ njej žiwoju sahrodu debicź, nažadźej šebi cźerwjenkopjenate worzeschiny. Se žiwotnimi cźernjocźerwjenymi kopjenami žu ſ pěčnej pychu sahrodki a pódła swježeluja cźe hišcźe ſ rjanym wunoschkom.

Rólnistwo.

Kak sniczišch pyr.

Najlěpschi šrědk k niczenju pyra je, hdyž jón žylnje sajcźinimy. Palo ma žo derje ſ hródźnym hnojom pohnojicź. Jeli pak hródźny hnój nimamy, rosmjetamy na 1 hektar (3½ tórza) 8 zentnarjow superfosfata abo 14 zentnari Domaschoweho hnoja (Thomasmehł) 4 zentnarje draželneje žele (Kalisalz) a 2 zentnarjej žurikoweho schtapika (Schwefelamoniak). Polo ma žo žuche ſworacź a na nje maju žo rostliny prawje huste wožnycź. Najlěpje hodźi žo k tomu $^2/_3$ woki a ⅓ kukurzy (Mais) ſ wowšom šmělchaneje. Woku potom selenu pożnj a spitzuj abo wužusch, so by mohł zyły sahon potom nadobo ſworacź a pyr ſwuhjeracź. Po spomnjenym hnojenju njetrjebasch pak sczěhowazym płodam ničźo hnojicź. Zyłe dźěła pak jenoż pschi žuchim wjedrje pschewjedź. Pschi panzanju by pyr dale pschisporiał. Hdyž žu polo ſworał, wožnj na šambnu sahon 4 zentnarje kukurzy k pizowanju. Też mózesch na sapočatku septembra hustu měschenku rožti ſ pěčkjatej woku na sahon wožnycź, kotraž žo potom nalěto spitzuje. Pěitujesch-li wjazu lět sahonu na jennym a tym šambnym polu rožtu, dha też ſ tym pyr sniczišch. Wešo masch k žitej potom derje ſ dużnatymi hnojemi pohnojicź, so bychu prawje žylne narostle. Bychmy radźili, so by tajkemu žitej, naléto ſ chilskim lodźitkom (Cźilisalpeter) ſwjerha pohnojił. Rožka by po někotrym cźasu bórzy pyr poduschła. Te běrny pschizapěwaju k niczenju pyra. Dyrbišch, tak bórzy hacź žu jestkhadźale, derje wobješdowacź, wobkopowacź (ſ motyčkami) a pyr wuběracź. Pyr žo na polu pschisporia, hdyž pschewjele hnójnizy jene polo wožnymy, abo polo pschežnylnje wapnimy. Dale, šadźamy-li tajte rostliny, kotreż mało sajcźinuja. To płacźi też wo rěpje, je-li ju še sapočatka doscź njepłějemy a njewobkopujemy, dokelž žo rěpa še sapočatka poměrnje pomału roswiwa. Też hłuboke woranje hrunje k niczenju pyru njepołožuje, dokelž ſ tym nastanu druhdy wulke hrusle. Ssu-li pak w pódje wulke hrusle, dha žo mjes niini rady pyr salehnje. Mnoheho hospodarja je pyr štoro tak rjez ſ pola wucźerił. Praji žo, so pyr na žanym hubjenym polu njerosćje. Cźohodła pak dyrbjeli jemu runje na dobrych polach městno pschewostaricź

Běrnjazy rak.

K najhórschim khorosćam běrnow ztuscha běrnjazy rak. Wón sapočznje žo wožebje w podłednjej dobje žylnje rosschěrjecź. Dokelž žo běrnjazy rak jara cźežko sacźeri, hrosy ſ tym plahowarjam běrnow, kaž też wschemu wobhdlerstwu wulki štrach.

Běrnjazeho raka spóznajemy ſ tym, so maju běrny a podšenne korjenjowe sdonki cźorne brodawki. Tola też na topješchkach, nadšemnych sdonkach a kčźenju žo won pokasuje. Brodawki žu podobne kčźenju kwětkojteho kaku a wutworja žo najprjedy wokoło wócźkow běrny. Se sapočatka žu brodawki běłe a nažołte, posłdźicho na powětšje sbrunja. Je-li běrna jeno mało napadnjena, žu małe, tola móža žo też pšches zyłu běrnu rosschěricź. Na nadšemšchich sdonkach žo brodawki w juniju a juliju wutworja. Wone tam štajnje njeswostanu. Bórzy sahinu abo rospadnu prjedy hacź žo šnadź na nje dohladamy. Na šambne waschnje rospadnu brodawki na běrnach šamnych. Nadpadnjene běrny prjedy žołtnu a wusthnu.

Běrnjazy rak je khorosćź, kotruž je wětry hribik ſ mjenom synchitrium endobioticum šawinył. Tutón hribik sakhowa žo w pódje w podobisnje kulwatych cźělilkow, kotreż mjenujemy sporangie. Hribik ma jara tołstu pokožku a tohodła tak bórzy njesahinje.

Je-li mokry abo hubjeny cźaš, žo hribiki wožebje žylnje rosschěrja. Wone žu nimo měry małe, na 1 kožny milimeter (Quadratmilimeter). Mózemy jich na 300 porno žebi pokožicź. Na jenej jeničkjej běrnje mózesch žo jich na 300—800 000 000 sdjerżeć. Je-li žo mytrušam (Sporen) hribika poradźi na běrnu pschenicź abo też na boblinu (Tomaten), dha wone skhorja. Na boblinach spomnjene mytrušy tak žylnje njeskutkuja, kaž na běrnach. Tak bórzy hacź žu žo mytrušy na běrny pschenjeschke, potakuja žo na nich hižo blecźki. Njeżadźamy-li někotre léta běrny na tajte polo, ſwostanu wone šamo na 10 lět w pódje bjes cźinoscźe, bjes toho, so bychu seškable. Wožadźamy-li na tajte polo běrny, kotreż žu khorosći nakhilnische, dha mytrušy hnydom na běrny skutkuja. Tak běrny cźim bóle napadnje, cźim mamy włožnische počašy a cźim mjenje je w pódje žiwin. Na hubjenje wobdźełanych pódach abo šlabje pohnojenych, hdyž šmy někotre léta sa žobu běrny žadźeli, žo běrnjazy rak najbóle pschisporja. Raka žebi jenoż ſ běrnami šamymi na polo njesanjeżemy, ale też ſ hnojom, gratom, je štotom a ſ wodu, kotraž ſ napadnjenych polow k nam běži. Mytrušy raka šamo we ſwěrjazym kutle ſwoju móz njeschubja. Też wětšit raka rosnoischuje a to wožebje na lohčich pěčkjatych pódach.

Schkoda, kotraž ſ běrnjazym rakom našanje, je thžtro wulka. S tajtich běrnow nimamy šušto doscź žadyn abo doscź mały wunoschk. Běrny žu hórke, njedobre a njehodźa žo ani škotej. Rak žo k prénemu rasej w létach 1860—1870 w Jendźelskej pokasa. 1896 bě běrnjazy rak też w Sslowaskej. Wot tam bu do Saksleje, Westfalskeje, Schleswig-Holsteinskeje a Mecklenburkkeje pschenjeżeny.

1915 pokasowasche žo pak w Cźechach a 1918 też we Sjednocźenych statach Ameriki. Sstrědki pschecźiwo běrnazemu rakej žu doscź wobcźežne. Ssamo desinfekcźija póday wjele njepomha. Najlěpje žo raka ſminjemy, hdyž tajte druziny běrnow pěstujemy, kotrymž rak njewadźi. Dale mamy też wschě wukasy pschecźiwo běrnazemu rakej derje wobkedźbowacź. Jako trute druziny, njenakhilne k rakej žu Dźěwinske módre (Magdeburger blaue), Pepo, Pruske Modrowo, Aonika, Besseller, Jubel, Hindenburg, Kokie, Parnasie, Tannenberg, Werner a Damišia. Pschi kupowanju nowoho ſymja mamy kedźbowacź. Najlěpje, hdyž žebi wot spuschcźomnych družstwow běrny k žadźenju kupimy. Najprjedy mamy žo pschi kupowanju pschežwědčicź, hacź běrny raka nimaju, ja cźož ma družstwo rukowacź.

Cźornjenje sdonkow běrnjazeho sela.

Tuta khorosćź wožebje w někotrych létach jara sakhadźa. Hdyž khorosćź wudwri, wuhladamy deleka pschi semi na sdonkach cźorne blecźki. Tute blecźki žo sporja a sdonk ſhnije, tak jo mó'emy jón žnadno je semje wucźahnyć. Tuta khorosćź sakhadźa najbóle w juliju a awgusce. Ju sawinuje wěšta nakažliwina „Bakterium phytophthorum" mjenowana. Wona žo ſ běrnami na polo sanjeże. Je-li mamy dobru družinu ſ khorosćiu natyknjenu, mamy běrny pšched žadźenjom do 0,1 % formalinoweje rospuschcźiny namocźicź, a to na 1½ hodź. Hewak pak běrnu njeżadźamy.

Pjeriznarstwo.

Tucźne hodowne huży.

Schtóž chce huży k hodam prawje derje wukormicź, njech jim najprjedy morcheje dawa a je wob tydźeń raz do wody sacźeri, so bychu žo wukupale. Schtyri njedźele prjedy hacź žo rězaju, žo huży wonka pod hołym njebjom do sajwerh sacźinja, hdyž pak nježdže hužo wjazy wěstna mócź hacź dwaj fóžnaj metraj. Tu dostawaju wowš a wodu; hacź 25 puntow žo jenej hužnyzy wudawa. Woda dyrbi pschezo cźerstwa być a nježdže žo samasacź. Tohodła steji woda ſwonka sawěrh w korcźe, tak so móża huży jenoż runje hkowu psches sawěru do wody tyknyć. Zyłe njetrjebawschi je, hužom rudle dawacź, schtož žebi jenoż wjele cźaša a próży žada. Huży žo bjes teho na tu wopitžane waschnje runje tak derje wukormja.

Sadarstwo.

Wěnujeże žo bóle pěstowanju hadowych schtomow.

W mnohich krajinach žo hišcźe wjele kedźbliwosće žadowym schtomam njewěnuje. Mnohy žadowe schtomy štoro ani kedźbu nimaju a to tohodła, dokelž maju sa njón mało srojumjenja. Kelko sanjerodźenych sahrabom cźasto na wjach widźimy. Mnohi kucźik a pucźik mnohi rózk a brjózk by žo hišcźe sa nětotre schtomy hodźak. Tola ludźo tajte městna njewužitja. S dźěła ſ wopacźneje słutnjwosće, ſ dźěła ſ njerodu. Njechamy pak sapomnicź, so bychu žadowe schtomy na tajkich městnach nimo měry wulki wužitk pschinjeże. Wudawki a próża še žadowymi schtomami je dałoko mjenscha hacź ſ nětotrymi druhimi połnymi płodami, wunoschk pak dale wjetschi. Mały pschikład. Mamy-li na 1 hektar 3½ tórza 100 žadowych schtomow, nasčcźipamy ſ nich sa jene léto 3 zentnarje a 60 puntow žadu. Bychmy-li žad pschedali, a to sa 10 pj. sa punt, dha by nam žad 3600 hrimnow wunjeżk. Wožadźamy-li pak na 1 hektar běrny, najběramy na sahonu wokoło 400 zentnari. Pschedamy-li je sa 2,50 hr. po zentnaru dóstanjemy sa 400 zentnari 1 000 hriwnow. Sa pschenżu, kotraž na šambnym sahonu narosće, bychmy na 600 hr. bóstali. Tu widźimy, kelko nam žadowe schtomy wjazy wunjeżu. S nich mamy potajkim 3—7 krócź wjetschi wužitk hacź ſ běrnow abo pschenżu. Pschisnawamy, so mamy wšo w sapočatku wjazy wudawkow, hdyž dyrbimy žebi mlode schtomiki nakupicź. Tola, wudawki žo nam bórzy derje sarunaju, hdyž je nam schtom telko lět ſ wuzitkom. K tomu móżemy hischcźe pod schtomami wschelake druhe rostliny wožnycź abo wožadźecź. Ssym widźał na jennym wulkim kuble pola Prahi na 10 tórzow se žadowymi schtomami sabadźane. Schtomo běchu we dobrich rynkach nažadźane, tak so móżesche žo mjes nimi woraca a žnycź. Tamny ratař bě mjes schtomami jelenu piżu, měschenżu (Gemenge) wožnył, kotraž bě žo

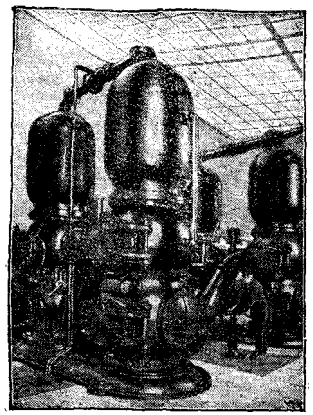

Hohrska kumpa. Sa jenu njejeschinu cžerì 30 000 ntrow 80 metrow wyßoko.

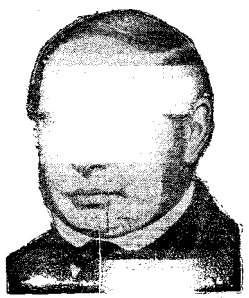

Gubernator Smith. Hacž dotal mjejachu republikanoßa w ameritanskim knjejerstwje pschewahu. Pschi poßlednich wólbach do senata pak demokraczi dobuchu, mjes nimi na prènim mjejnje Smith.

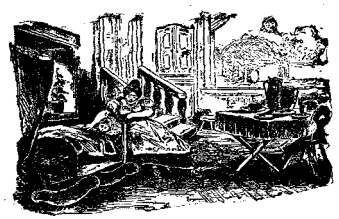

Maczerka koleba se spèiwaniczkom giwojeho lubuschka bo ßtódkeho drèmanczka.

Korla Baedeker, wuwolany knihipschekupz. Nakładowasche pschede wschèm puczowanisse knihi. Tele dny je ßo 125 lèt minyło, so ßo narodzi.

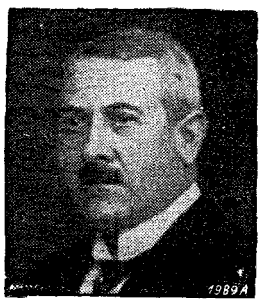

Hugo Kubat,
znamjenity czèski politikat.

Hdże je hońtwjeł?

Wuprajanje wobraza w tydjenischim cžißle:

Wobroczże wobras na lèwu ßtronu. Hlowu maczerki pytajcże pschi nosy wobraza giwjaceho.

Naš čas we wobrazach

Co. 48 W Budyšinje, 27. novembra 1926 2. lětnik

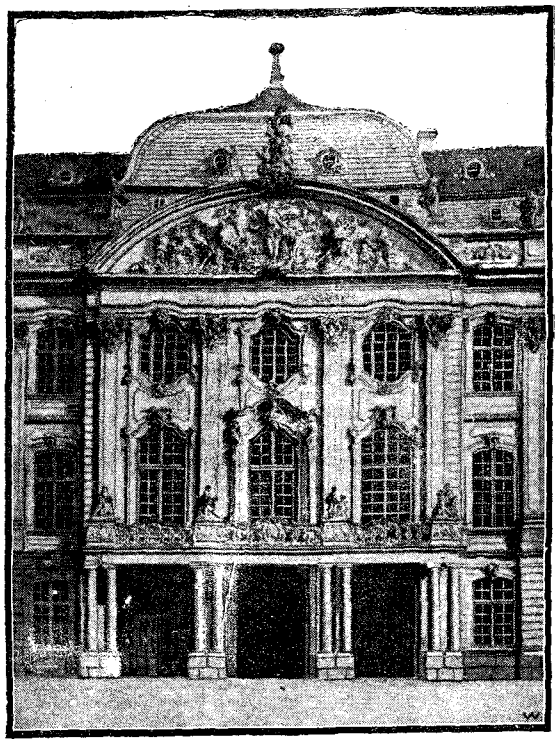

Kurwjerchowski hród w Trieru.

Tutón naschi wobras wjedże naß do Triera. Tuto mejto ßu w cžaßu, jako naschi Sbóżnik na semi khodjesche, ßtari Romjenjo ßałożili. Wono leži na prawym brjohu rèki Mosela. Hischcże dżenża tam powostanki ßtarych twarbow na romiſti cžaß dopominaja. Pódla znamjenitych twarbow ſ posdyischeho cžaßa je ßajimawy kurwjerchowßki hród. Jón natwari wèßty Seitz, we giwojim cžaßu wuwołany twarßki mißchtr w lètach 1754—68.

Poświęcenje infanterijeje schule w Drježdżanach.

Schtwórtk 18. novembra t. l. ßu w Drježdżanach infanterijna schula poßwjećili. S tutej pychleżnosću bě statny president Hindenburg do Drježdżan pschijeł. Po poßwjećenju wotmachu paradu. Na naschim wobrazu ßmy pschihladowarjemi kak wuzboży hosćo wotkročuja fronu tam postajenych chorhojnikow (Fahnenjunker). Widźimy statneho presidenta Hindenburga (1) w uniformje połneho marschala. Dale wójnskeho ministra Geßlera (2) wodźerja infanterijeje schule generalneho majora Amsberga (3) a noweho najwyschscheho komandéra ßtutneje wobory Heye (4).

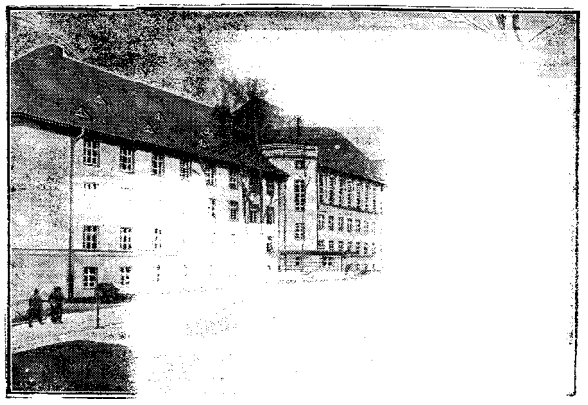

Nowa infanterijska schula w Drježdżanach.

Na naschim wobrazu hižo spóznawamy, so ßo tu wo wobschérne a nohladne twarjenje jedna. Poßwjećenje bě, kaž móžemy ßebi mysliś, zyle wojerskeho raßu. Statny president Hindenburg réčeše a wuzběhowasche, so ma schula być hajeńschćom starych wojerskich počinkow.

Eduard Jelinek, znamjenity cźěski spižowacźel.

Rudolf Czerny, dirigent spěw. towarßtwa „SSmetana" w Prazy.

Hamburgski pschistaw.

Tutón wobraz wjedźe nas do němskeho najwjetschego pschimórskeho města, do Hamburga. Malowak je jón znamjenitu němsku moleŕku Bjedrich Kallmorgen. Pónd źelu, 15. novembra t. l. ßwjećeśe ßwoje 70. narodniny.

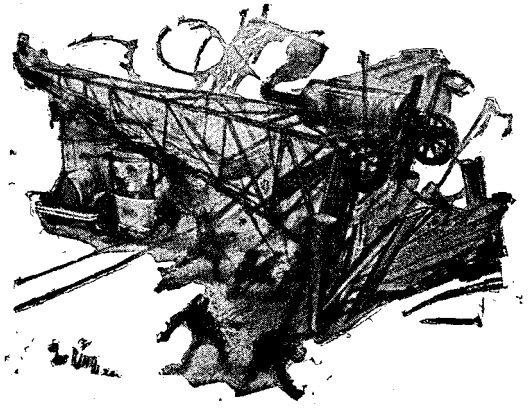

Cźeźke twarske njeßboże w Barlinje.

Pschiprawu ßa ßabiwanje kolikow dyrbjachu z jejnym parnym cźěrikłom na druhu mějstnosć pschewjesć. Pschi tom ßo wona powróći a padny na runje nimojedźazu nadróżnu żelesnicu a na jedyn awtowy omnibus. Padaze pschiprawa někotre wožoby cźeźko ßrani.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 277 | Budyšin — póndźelu, 29. novembra 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanje so stajene nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tariſe. n n

Briand a Stresemannowa rěč.

Wukrajny wubjerk němskeho ſejma je najprjedy pólske prašenje rospominał. Prjedy hač ſo do dnjoweho porjada ſaſtupi, ſebi němſki ſwonkowny minister dr. Stresemann ſłowo wuproſy, ſo by k powěſći franzowſkich nowin poręčał, kotrejž ſu powědźiłe, ſo ſwonkowny minister Briand njeje mohł němſkemu pósłanzej ſamjelčejcy, ſo njemóže žanej ſkadze rěcże, kotruž je němſki ſwonkowny minister w němſkim ſejmje měł, pſchiſłokowacy. Dr. Stresemann k teile powěſći ſdźěli, ſo je wona po jeho wědźenju wumyſlena. Franzowſki ſwonkowny minister njeje ſo k němſkemu pósłanzej we tymle ſmyſłu wuprajił.

Se ſakſkeho ſejma.

Fraksija němſkeje ſtrony ſrěnjeho ſtawa ma wólbu ſapósłanzow Lieberaſcha a Mudera jako ſapiſowarjow ſa njepłaćiwu a namjetuje, ſo by ſo wólba wospjetowała.

Priedawši francowski president Millerand pſeciwo pſezaſtomu wopnjeſćenju Porheinskeje.

W ſhromadźiźinje narodno-republikanſkeje ligi je pjatk wječor pſjedawſchi franzowſki president **Millerand** wo ſtuitskownopolitiſkich praſchenjach rěcał, pſchi čimž ſo wón też ſwonkowneje politiki a woſobje politiki w Porheinſkej dźěłny. Wuſłyšny, ſo Franzowſka ſwój wójſki **dołh** w Ameriźy pſchipóſnaje a ſapłaći. S čim wjeſelſchim prawom może ſebi wona wot ſwojich njepſchećelelow żadać, ſo ćiaſy wobłhowa, kotrejž **niz jenoż** ſa bjeſtrach Franzowſteje rukuja, ale też jejne żadanje na **wotſchkodźenje** ſaſwěſćeja. **Pſchi tym na ſtaw 430 Verſailleſkeho ſrěčenja pokaſa, po kotrymž maja ſwjaſkaſke mozy ſa pad, ſo Němſka wójnſke wotſchkodźenja njeſapłaći, prawo, kraj ſnowa wobſadźić, kotrejž by ſo ſa 15 lět wopuſćeſi.** Wobſadźenje Porheinſteje rukuje nic jenoż ſa dopjelnjenje wotſchkodźeńſkich winowatoſćow ſe ſtrony Němſkeje, ale ma też ſa bjeſtrach Franzowſkeje wuſnamnu ważnoſć. Jeli ſo bychu ſo mjenujzy po minjenju 15 lět rukowanja, pſcheſiwo naddźełej Němſkeje ćinjene, jako njedoſahaze wupokaſake, mohło ſo wuſeſhnjenje wobſadźeńſkeho wójſka ſ Porheinſteje dale wotſtorcźić. Tohodla njejmě ſo wobſadźenje praſchenje jako wikowanſki objekt wobhladać.

Pólſta je pſcheciwo wupokaſanja pólſkich dźełaćerjow ſ Němſkeje ſakrocźiła.

Pólſki pósłanz w Berlinje, Olſchowſki, jo pola němſkeho knjeſerſtwa w naležnoſći hromadneho wupokaſanja pólſkich ſeſonſkich dźełaćerjow proteſtował. Němſke wyſchnoſće ſu dla tutoho ſakrocźenja pſchedběžne wupokaſowanja ſaſtajiłe, pſchecyo pak pólſkich dźełaćerjow ſ dźěła puſćicźeja. Němſke a pólſke namjetne dwórniſchcźa ſu ſ wupokaſanymi pólſkimi dźełaćerjemi pſchepjelnjene.

Sylnoſć čěſkoſłowakſkeho wójſka.

Cźěſkoſłowakſke miniſterſtwo ſa narodne ſakitanje je parlamentej pſchiſłałowało ſ wójſkowemu ſakonjej pſchedpokazało. Po dotalnym ſakonju, kotrejž hač do 1. oktobra 1927 płaći, je cźěſkoſłowakſke wójſko nětkole 120 000 muži žylne. W ſymſtej periodźe liči wone 150 000 muži, w lěćnej periodźe jenoż 90 000 muži. Po nowym ſakonju ſo pſchemenjenje w tym naſtupanju ſtanje, ſo budźe wójſko w ſymſtim połčcźe 140 000 aw lěćnym połčcźe 100 000 muži liči cź, dokelž naſhonjene muži, ſo ſo pſchi nětcźiſchej wójſkowej žylnoſći w lěćnej periodźe pſchiſłuſnje narunanje organiſaciſkich a ſtuckowanſtich jenoſcow njedozpije.

Wuſtupy pſcheciwo Muſſolinej w cźěſkoſłowakſkim parlamencźe.

Prażſka policija bě ſchtwórtk ſozaliſtiſku Balabanowej ſakaſała, w ſławnej ſhromadźiźnje pſcheciwo Muſſolinej rěcźecź. Dla tejele ſakaſnje ſo němſki ſozialdemokrat Schäfer w parlamencźe hórſchſche. Mjes tym ſo njepſchestawajzy wołachu: „Přječ ſ Muſſolinom!“ ſebi Schäfer żadaſche, ſo by ſnutſkowny miniſter do hejma pſchiſchoł a roſtajnik, hač znadź je Muſſolini ſe cźeſtym policajſkim preſidentom abo hač je Cźěſkoſłowakſka ſ Muſſolinowej provinzu. Hara pſchecyo bóle pſchibywaſche. Sapóſłanzy ſ pjaſcźemi na blida pjerjechu. Hdyž ſo rěcźnik na cźeſke njeſozialiſtiſke ſtrony wobroćźi, te ſ poſedźeńſkje wunđźechu.

Žadanje za morjom w Madźarſkej.

W madźarſkej ſjawnoſći ſo nětko ſnowa ſ wulkim ſajmom ſ planom ſabkraju, w Galazu mórſki pſchiſtaw ſa Madźarſku pſchiprawjcź. W Rumunſkej je naſtajnk ſnajerja namórſkich praſchenjow, Maderſpacha, ſaćźiſchcź cźinił, kotryž je w „Peſter Lloydu“ wojſewił, a w kotrymž żada, ſo by Madźarſka tutemu planej kedźbliwoſći pſchiwobroćźiła; pſchetož Rěka (Fiume) abo Split ſa potrěbnoſće Madźarſkeje njedoſahatej. Dokelž je puć do teju pſchiſtawow wobcźežny a też drohi, dyrbi ſo hłowna kedźbliwoſć wuwuźiwanju Dunaja pſchiwobroćźiź. Dunaj je ſ jenieźim pućom a jenieźim wulkodźiſchćom k morju ſa te ſtaty, kotrejž ſ nim mjeſuja. Madźarſka dyrbi puć k morju dóſtać a łódźe tworić, kotrejž mohłe ſ Cźornego morja do Budapeſta a Komarna jěźdźić. W Rumunſkej na tule radu je ſajmom ſhładuja, też hdyž ſo praji, ſo Galaz, w rumunſkim kraju leżazy, móże zujemu ſtatej jenoż tajſi dobyty ſaměrźiź, kotryž móże dobry ſłužowar wocźakać.

Italſko-južnoſłowjanſke rozrěčenje wo albanſkim zběžku.

W ſwiſu ſ nětcźiſchimi njemčarami w Albanſkej ſu ſo mjes italſkim pósłanzom Borderrom w Belogradźe a miniſtrom Ninčićom rosprajenja wotmětke. Broderero je žebi pſchi tym w Muſſolinowym mjenju roſtajnjenje wo tym żadał, ſchto by južnoſłowjanſke knjeſerſtwo cźiniło, hdy by ſo albanſki zběžk do połodnicheje Albanſkeje roſſěrił, a hač by ſhromadne poſtupanje pſcheciwo zběžkarjam nuſne było. W knjeſerſtwowej rosprawje wo rosprajenju ſo praji, ſo je ſo mjes Južnoſłowjanſkej a italſkim knjeſerſtwom polna pſchezjenoſć ſwěſćeja. Doſchli ſu k dopóſnaću, ſo ma ſo zběžk jako cźiſcze ſnutſkowna należnoſć Albanſteje wobhladaćź.

Wo wotmyſlenjach albanſkich zběžkarjow „Corriere della Sera“ ſhoni, jo dźeđża Albanſku do ſtjoh kartonow dźelenu měrźi. W nich bychu Skadar (Skutari), Valona a Tirana knjeſerſtwowe bydła byłe. Zběžkarjo ſ katholſkich a ſwoje ſtejiſchcźa ſe ſa...oſeru fakitaju. S katholſkich płahow pjeza poſyłnjenja doſtachu. S muſułmańſkich puća do Tirany je Skadar wot wokolneho ſtwěła wotſamknjeny.

Offenſiva albanſkeho knjeſerſtwowcho wójſka.

Po nakhwilnym ſaſtajzu wojowanja pſched Skadrom je albanſkeſ njeſerſtwo žylniſche wojowaniſke mozy na wohroženych mjeſnach ſhromadźiło, kotrejž ſu zběžkarjow ſbite Zběžkarjo ſu na to zoſali. Pjatk rano ſtej jako dalſche poſyłnjenja bataillon pěſchkow a batterija hórſteje artillerije do Skadra doſchłoj. Wójſki miniſter Dźemal Aranitaſt je hłowne roſkaſowaríſtwo nad knjeſerſtwowym wójſkom pſchewjaſ, kotrejž nětko 5 bataillonow pěſchkow, dwě batteriji hórſteje artillerije a nětotre ſa dobrowólnikow liczi. Pjatk rano ſu wojazy **offenſiwje** pſcheſchli a ſu ſo do njepſchećelſkich ſtejiſchcźow dobyli. **Wobej ſtronje ſtej pjeza cźežko ſchkodowałej.** Po powěſćach ſranjenych, kotříž ſu ſ wojownſkeja wróćeja, zběžkarjo je wſchěm, ſchtož wobhędża, zoſaju. Sa nimi ſu ſo wojazy puſchćili, kotříž poſtupuju **wšy zběžkarjow ſapaleja.** Najſterje ſo zběžkarjo do Južnoſłowjanſkeje wróćo cźahnu. Namjeſtnym wyſchnoſćam je ſo poručiło, jo dyrbja jich wotbrońić. Kaž ſo ſe Skadra powě, ſu albanſcy wucźahanjo w Ameriźy albanſki zběžk w Sadru pſchihotowałe, kotříž ſu wulke ſummy ſa tónle ſamyſł podali.

Khorty ſwěłowcho morja.

Muſſolini je 26. novembra Romſkeho ſaſtupjerja „United Preß“ pſchijał. Wón ſaſo wo ſwojim najlubſchim themje, wo nowym italſkim łódźnym typu, rěcźeſche, kotryž pjeza pſchewrót w łódźnijtwje na ſwětowym morju wofnamjenja. Muſſolini praji: Ssmy thar dweju łoďjow nowcho typa wobſamkli, ſ kotrejuž jena 35 000 tunow a druha 40 000 tunow wody wucźiſchcźa. Wonej dyrbitej ſe Cherbourga (w połnóčnej Franzowſkej) do Newyorka ſa 4 dny dojeć, mjes tym, ſo ſ jeneho italſkeho pſcheſtawa do Buenos Aires budźe jenoż 7 dnjow trjeba.

Na pſchiſpomnjenje ſaſtupjerja „United Preß“, ſo taſke łódźe němſke, jendźelſke a amerikanſke łódźniſtwowe linije wóſće ſahubja, Muſſolini měnješche, ſo budźe ſo tymle łódźniſtwowym cźaram ſ nowymi italſkimi łódźemi **wótra konkurrenza cźiniéź.** Muſſolini dale powědaſche, ſo nowe łódźe zyle malo tſchepotaju a **morjo kaž ſchipy pſchechanjeja,** dokelž móža ſa hodźinu 40 ſnjukow pſchejeć. Tale wurjadna wulka ſpěſhnoſć je **potajiſtwo italſkeho wójniſkeho łódźiſtwa.** „Njemóžu Wam biſze roſſaźnić“, Muſſolini praji, „pſchetož njeſłyſm ſ inźenieurom.“ Na Na praſchenje, hač tónle nowy łódźny typ też **pſchewrót do wójniſkeho łódźiſtwa pſchinjeſe,** Muſſolini wotmołwi, ſo ſo to ſtanje, a ſo budźa wójniſke łódźe w pſchichodze łóžo panzerowane, tola ſ cźeſchimi kanonami wobrónjene być mó. „Nadźijamy ſo, ſo ſo ſa poldra lěta tele **„mórſke khorty“** natwarja. Troſha prěnjeje łódźe ſo hižo ſa najkrótſchi cźaſ połoži. Plany, kotrejž ſu ſo mi pſchedpołożiłe, mam ſa zyle kraſne. S njeſcźerpnoſcju poſłyſhne jěſby wocźakuju, kotrejž budźa bjes dwěła wuſpěſchne.“

Kaž „United Preß“ ſ wobhoniteje ſtrony ſhoni, ſo nowej łódźi na mjenje „Rex“ a „Dux“ wulkſchcźitej. Twarſti pjnjes nětkuže 40 milijonow hriwonow wuczini.

Wobſedźerjo wuhlowych podkopkow z hórnikami njecjednaja ale rozkazuja.

Sandźeny pjatk je ſo konferenza jendźelſkich hórniſkich wotpóſłanzow k wuradźowanju wo wuſpěchu rěwerneho jednanja wotmětła. Wotpóſłanzy maja wobcźežne ſtejiſchcźo, pſchetož po powěſćach, ſ jenotliwych rěwerow pſchichadźazych, je widźeć, ſo njeje ſo ſkoro nihdźe ſ wumjenjenjemi jednało, kotrejž běſche konferenza hórniſkich ſaſtupjerjow poručiła.

Hdyž je ſchtwórtk poſedźenje wukonjazeho wubjerka hórnikow ſo wotſtorcźiło, ſu ſo hórniſzy wjednicy jara peſſimiſtiſzy wo połoženju w rěwerach wuprajili; jedyn ſ nich praji, ſo **wobſedźerjo podkopkow njejednaju, ale roſkazuja.**

„Daily Herald, nowiny dźełaćerſkeje ſtrony, ſo wobcźežuja, ſo nihdźe wobhędźerjo podkopkow njejſu namjety cźiniłi, kotrejž mohli hórniſzy jednarjo dźełaćerjam ſ pſchiježcźa poruczili. Hórniſzy pak ſo ſ hromadami k dźěłu wróćeja. Liczba dźełazych nehdźe 400 000 muži wucźinja. **Nehdźe 250 000 hač 300 000 muži njeje w podkopkach dźěło namakało.** Zadanje ſa měrom poćzina ſo we wſchěch pſchemyſłkach jewicź. Pſchemyſłkowe a wikowanſke měſtna roſpominaju nimo měry wulku płaćijnu, kotruž je Jendźelſka ſa hórniſki ſtrajk ſapłaćiła a żadaju ſebi, ſo by ſo wo dźełaćerſkich żadanjach na měrne waſchnje dojednało.

Jendźelſko-němſka wuhlowa wójna.

Dopiſowar „Daily Telegrapha“ ſa dźełaćerſke praſchenja piſche, ſo ſu ſo wobeźe ſ němſkeje ſtrony namjety cźiniłe, po kotrychž je ſo wo pſchedawanju wuhla we Europje dojednanje wotmyſlikło. **Wobhędźerjo jendźelſkich podkopkow ſu pak wſchě namjety wotpokaſali.**

S derje wobhoniteje ſtrony je ſłyſchcź, ſo je ſo ſaſtupjerjam jendźelſkeho wuhla poručiło, ſo bychu ſa ſaſtodobneje wſchěch jendźelſkich wuhlowych wikow wojowali. „Weſtminſter Gazette“ ſamo wo pſchedſtejazej **jendźelſko-němſkej wuhlowej wójnje** na wſchěch ſwětowych wikach rěcźi. Na jendźelſkej ſtrone žebi ani wo ſnje na zane dojednanje njemyſłja. **Kaž** bórſy budźe ſo w podkopkach normalnje ſaſo dźełacź, ſo wójna ſapoczinje. Jendźelſki wobhędźerjo ſu ſo roſſudźili, wiki ſaſo dobyeź, njedźiwaju na płaćijny.

S nowa offiſjerow w Madrydźe ſajeli.

Konflikt mjeđ diktatorom a artilleriſtami ſo njedźiwajzy knjeſerſtwowych ſmjerowanych powěſćow pſchiwótſuje. Sſrjedu je knjeſerſtwowa ſdźelenka wuſchła, kotraž pódjnaca dawa, ſo ſo wo ſjednanju hiſchće njehodźi rěcźeć. W ſdźelenzy ſo praji, ſo ſo hiſchće wſchitzy offiſjerojo njejzu wukaſam Primo de Rivera podpiſali, tola ſo rozſum pſchewahu dobudźe. **Generala Haru, ſchefa artilleriſkeho korpſa w Madrydźe, ſu ſ nehdźe dźeſaćej offiſjerami wutoru ſajeli a do wojeriſkeho jaſtwa ſadźili.** Jara thutny podawk ſo hiſchće potaja, tola je njedźiwajzy teho we wſchěch wojeriſkich kruhach wulke dźiwanje ſhodźił. **Kral Alfons je pjeza wſchitzich ſemjanſkich offiſjerow artilleriſkeho korpſa pſchinomnje namołwiłej chyl, ſo bychu diktatorowe wumjenjenja podpiſali,** tola po radze ſwojeje macźerje, kraloweje Khryſtiny, je wobſamknył, ſo tejele kroczerje wſdaéź. Kralowy adjutant, hrabja Semerualla, je ſo ſapowědźił, wumjenjenja podpiſaéź. Primo de Rivera je w tu khwilu horowaty, je pak wutoru, hač ru-

je bě jeho synaza sajaka, ſ koža stamyi, so by należnoſcej ham do ruki wſak.

Wojeſka revoluzija w Brasiliskej.

Po powěſcach, ſ Brasiliskeje pschikhadźazych, ſu někotre sta sbĕžkarjow do wotdźĕlenjow knjeżerſtwoweho wójſka pola měſta Bellavisty w ſtacje Rio de Sul ſrazyke. Wobej ſtronje mějeſchetej morwych a ſranjenych. Sbĕžkarjo ſu wjednika knjeżerſtwoweho wójſka ſajeli.

Ze Serbow.

Bajownica.

Póndźela, 29. nazymnika.

Eberharda.

1909 założi so w Khróśćeach serbske towarſtwo Serbosław, kiž je nĕhdy jara horliwje skutkowało, ale wo kotromž za dołhi čas ničo słyšeli njejsmy.

* 1787 w Parcowje Křesćijan Bjedrich Stempel, kiž je w ſtarobje 80 lĕt jako wyšši farař w Lubnjowje wumrĕł. Hač do swojeje smjerće je tam serbscy předował. Wosebje lubowaše basnjerſtwo a je wšelake basnje we dobrej a čistej delnjoserbskej rĕči pisał, kiž su so bohužel zwjetša zhubiłe. Nimo samostatnych pĕsnjow je tež wjele přełožonych wudał — na přikład basnje Faedra a Theokrita. — Jako 1863 swój 50 lĕtny zastojniski jubilej swjećeše, bĕše to wjeſely swjedźeń za cyły delnjołužiski lud a kraj.—

Přisłowo: Česo ſo maćri swĕći, hdyž ma z Boha pĕkne dźĕći.

*

Na swjatoho Handrija.

Nóż psched pośledniim dnjom w nowembru je woprawdźita kuſkowa nóż. Ratarjej pschipowĕda, hač ſo jemu płody na połach radźa, khoremu ſjewi, hač ſaſo wotkhori a ſalubowanemu pokaſo, hač ſmĕje bliſſe łĕto ſboże w luboſći. Schtož ſebi cźłowĕk pscheje, to ſpyta we ſejle tajnej nozy ſ potajnymi cźinkami dóntej wotbožnej a wotkrynej. Swjaty Handrij, pobožny muž a japoſchtoł Knjeſowy, kiž w Grichiſkej a Małej Aſiji evangelium pschipowĕdaſche a ſtónćnje w Achaji jako martraŕ wumrĕł, ſ tymle kuſom pscheczow wĕſe wjele cźinić ninta. Ale do nĕkajkeho ſwitka ſ tym ſu jeho tola pschinjeſli, pschetoż w Ruſkej bu ſe ſchkitarjom wichčch njeżenjenych ſónſkich a ſ toho pschinjdże ham wot ſo, ſo ſónſke na jeho wowonjeżkim dniu dopjelnjenje wſchelakich pscheczow dostacź ſpytachu. W ſtarym cźaſu bě pośledniha nowemberſka nóż tak mjenowana nóż ſpoczakła, to rĕka, nóż, ſ kotrejž nowe łĕto ſapoczeczi dachu a ſebi ju tohodla też ſe ſchercźenjom a kuſom wſcheje druźiny napjelnjenu myſlachu. Hłowna wĕz Handrijowe nozy wostanje pak pschcźo praſchenje ſa pschichodnymi podeńdźenjemi a hač bliſſeje łĕto ſboże w luboſći wobradźi. Wołoſlecze a ſtupnjenjetanje matej na tele praſchenja wotmołwjeci. Naſpomnjenja hódne je też tele waſchnje: Hoſza ſaſlinka ſe ſwjaſkom kluczow a praji k njemu: „Klinczeże, klinczeże, kluczíki, ſchczowkaj, ſchczowkaj, pśyczko moj, ſwotkal pschińdże lubi moj?“ Na to dyrbi poſ ſaſchczowkacź a ſe ſamtmeże ſtrony, ſ kotrejež ſchczowkanje pschińdże, też k łĕtu nawożenja pschikhwata.

*

— **We wjedrje.** Djeńſa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0. thermometer w nozy —1. Rozpołożenje nĭſinow a wyſchinow je ſo trochu pschemĕniło. Wyſchina nad raniſchej Europu je ſo roſcherſchała. Wona je ſo hacź na cźorne morjo wobmjeſowała. Dalſcha wyſchina je w dalokej połnozy. To pokaſuje na ſnĕh a ſymu. Nĭſiny bĕchu wczera nad wſchelakimi ſtronami Europy. Schkleńża pak kołe wot ranja na rjane ſtupa. Jutſe je Handrija. Pśched nĕkiž 40 lĕtami ſałożichu ſerbſjay burſe ſwoje nĕhdy kčejżace towarſtwo ſerbſkich burow. Na nje ſtajachu ſerbſjay wótčežnjozo wulku nadźiju. A woprawdźe, wone też rjenje ſakčĕchu a bĕchu rjdy ſerbſke. Bohužel ſaczahnu do nich bórzy zuſy wliw. Djeńſa ſu naſchi ſerbſjay burjo zyle pod zuſym wodźenjom. Sónaru ſerbſkim buram bórzy nowy dźeń ſwjatoho Handrija ſeſkhadźa. — Jutſe wutoru ſtudża ſlónčko 7,48 hodź. a khowa ſo 3,49 hodź. — Mĕſaczk ſtudża w połnozy 1,51 hodź. a khowa ſo pop. 2,19 hodź.

— **Rĕrzne hodźiny na Budyſchſkim finanzaym hamcze.** Finanzny hamt na to kedźbne cźini, ſo je jeho rĕczny cźaſ dźĕławe dny dopołdnja wot 8—12 hodź. Hačrunjež ſu druhe finanzne hamty jenož nĕkotre rĕczne dny wob tydźeń zawjedźe, njeje Budyſchſki finanzny hamt cźaſ zamjeſowacź wſchĕdny rĕczny cźaſ, ſ tym je na Budyſchſke wobſtejnoſcze a na ſadanja wjeſneho wobhdlećſtwa połnje dźiwał. Wot pschipołdnja 12 hodź. pak je finanzny hamt ſa wobſchĕd ſ ludźimi ſawrjeny. Hačrunjež ſo dotal też ſwonka połſtajenych rĕczných hodźin pschećelnje rada powdawaſche, dyrbi pak finanzny hamt nĕkt na to tłóčicź, ſo ſo ludźo rĕczných hodźin, dźĕławe dny wot 8—12 hodź. dopołdnja dźerża, dokelž je wurjadnje jara wobcźeženy dla połſtajenſkich dźĕłow ſa dawk. Schtož w druhim cźaſu pak pschińdże, ſo ſam ſebi toho, ſo by ſo prjedy wopraſchał (telefonisy), móże ſ tym ličicź, ſo jeho njepschijimuja a ſo ſwoju należnoſcź pschedźenjeci njemóże.

— **Buotzſchſkemu mĕſchcźanſkemu muſejeſ je wuſtajenje pschipadło.** Knjeni rycźerſkubkerka ſ Heynitz nad Wichowami pola Wóſporka pschepokaſa muſejeſ tak mjenowane Napoleonowe wokkaſanje jeże ſemrĕtcźo żywa, kiž nĕhdże 600 wĕzow wopschija. Wono wobſteji ſ wobraſow, miniaturow, grafiſkich kopjenow, ſkulpturow atd. Knjeni pſchiwobroćił tele wĕzy muſejeſ jenož pod wumĕnjenjom, ju wuſtajenje pod mjenom komornika ſ Heynitz nad Wichowami wožebitu ſtwu w muſeju dóſtanje, ſo mĕſto nuſne blida a vitrowy da a ſo je wudawki ſa pschewjeſenje a darjeńſki dawk pschehewoſnje. Mĕſchcźanſky ſaſtupjerjo je djakom wuſtajenje pschijachu.

— **Nĕmſkoſtatny dźeń rentnarjow.** Pschedźydſtwo ſwjatſka nĕmſkich rentnarjow, kiž ma ſwoje ſydło w Kaſſelu, je ſa 1000 mĕſnoſtnych ſkupinow na 1. dezembra nĕmſkoſtatny dźeń rentnarjow poſtajiło. Wſchudże dyrbja ſo ſhromadźiny wotmĕcź, na kotrychž dyrbi ſo wſchĕm ſtacźanam a nĕmſkemu knjeżerſtwu nasa nĕhdże 700 000 kapitalnych rentnarjow, kotſiž ſu ſ inflaziju wokundli, psched wocźi wjeſcź.

— **Nowe nillowe 50-nowarje.** Nĕmſki finanzny miniſter je dowolił, ſo ſmĕdźa ſo nowe pjerźbſjeſacźnowarje ſ nikla hicź a ſo ſpoczaſ nowehó ſta wudawacź.

— **Pjenjeſy, kiž wjazy njepłacza.** Schtóż ma domach nĕſchto nałutowanych pjenjes ležo, njech hnydom połdaju, hacź mjes nimi też jeno a dwĕrhwinowſke rentſke papjerzne pjenjeſy nima. Tele pjenjeſy njemuſiju w ſławnem wobſtadże wjazy njepłacza. Wone móża ſo jenoż hiſchcźe hacź do 15. dezembra na nĕmſkoſtatnej banzy (Reichsbank) na ſałoviſke pjenjeſy ſamĕnicź. Po 1. dezembru ſłubja ſwołane jeno- a dwĕrhwinowſke rentſke papjery wſchu pkacźiwoſcź a nĕmſkoſtatna banka je też wjazy wumĕnicź njetrjeba.

— **Nosprawa polizije.** Polizija nĕkotrych tudomnych wobſtejeńerjow kežowoſcźow napiſa, dokelž hiſchcźe pjatk popołdnju pſched ſwojimi twarzenjemi ſnĕh, kiž bĕ ſo we nozy naſchol, woiſtronili njebĕchu.

— **Jebak.** Pſched jebakom, kotryž w tudomnej wokolinje wokoło brudźo palenz pschedawa, ſo warnuje. Palenz je ſ wodu jara poczeńſchcny. Njeſnaty je ſnadź 30 lĕt ſtary, 1,63 m. wulki, ſchwiżny, je w cźmowych khołowach a pjeſlu je ſchĕreje wojerſkeje tkaniny. Palenz ma w bleſchach w brunym drjewjanym kofru a wudawa, ſo je wójnſki wobſchłodźeny.

— **W Drježdźanach** ſu njedawno 53lĕtneho tapeżerarja ſajeli, kotryž je po zyżej Saſſkej ludźi ſ tym wobſchudźował, ſo jim pschiłubi, ſo chże jich kanapeje a ſtoły ſ nowa wutykacź, ſa cźož ſebi pjenjeſy napłacźicź da. We woprawdźiteſcźi pak njeſe żenje wotpohlad mĕł, dźĕło też wukonjecź. Kohoż je mjenowany ſjebak, njech ſo na polizaji ſamokwi.

— **Potkroma je wudyrka mjes ſkotom mĕſchcźanoſty Gnaucka w Ramnowje.**

— **Pośtowy hamt nam pitża.** Dla wulkeho ſnĕża, kiž je ſo w nozy wot ſchtwórtka k pjatkej raſchol, je ſo we wokrjeſu Budyſchkeho telefonikeho hamta 700—800 pschiſamknjenjow wobdźĕlnikow roſtorhało a mnoho pschiſamknjenjow do daloka. Na wotſtronjenju tychle hačenjow pósta ſ wobdźĕlenjom nĕkotrych wonkownych twaŕiſkich wotdźĕlenjow ſ wulkej ſpĕchnoſcźu dźĕłacź dawa. Na ruckiſche wuporjedźenje jenotliwych pschiſamknjenjow ſo dźiwacź njemóże, dokelž ma ſo po techniſkej naprawje ſtoſowacź.

— **Pruſke ſchnle w Sserbach.** Schulſki rada dr. Knipel w Shorjelcu je na ſchulſkich wjednikow we wokrjeſu próſtwu pósłał, ſo bychu ſemu hnydom wotmołwili, hacź ſu w jich ſchulach ſerbſka rĕcź wuczi a kelko wuczerjow w kóždej wſy je, kiž móża ſerbſki.

— **Schleſyſke dny ſa pławowanje koni.** Schleſyſka ralaŕſka komora ſrjaduje w tymle łĕcźe wulke wuſtajenja wo pławowanju koni, kiž ſu po wopſchijeczu a ważnoſci ſo „Schleſyſke dny ſa pławowanje koni“ pomjenowale. We Wrótſlawju wotmĕwa ſo wot 29. nowembra hacź do 2. dezembra w Bürgerwerderſkich kaſarnach hłowne wubrawanje ſrĕzow a ſhromadne mytowanje ſrĕzow ſa Dolnjoſchleſyſku provinzu. Nimo toho je hiſchcźe 7. pſchehladowanje pławowańſkich ſrĕzow wobeju ſchleſyſkeju ſwjatkow ſa pławowanje koni.

— **Hubjene bĕrnowe, rĕpowe a kałowe žně w Schleſyſkej.** Na kónzu wobliczenja wunoſchkow bĕrnowych, rĕpowych a kałowych žnjow pschiſpomni pruſki ſtatiſtiſk hamt: Pschirunajo ſe ſtatnym pschećeſtom je poſoacźne wunoſchk po hekaru bĕrnow, runklizy a bĕłeho kału we delnjo- a hornjoſchleſyſkej provinzu najhubjeńſchi, pschetoż tu njedośaha wunoſchk żaneje ſ mjenowanych płodowych druźinow ſ pschećeſtkowemu wunoſchkej pruſkeho ſta. Bĕrny a runklíza maja w tuthmaj provinzomaj ſamu najniżſche wunoſchki po hektaru.

Z **Radworja.** Radworſka „Katolska Bjesada“ woſwjeći wĕcera swój złoty jubilej. Wječor zeńdźechu ſo sobuſtawy a mnozy hoſcźo w hoſcźeńcu „K tŕom lilijam“, zo bychu na dostojne ważnje jubilej woſwjeśili. Knjez kaplan Groka, předſyda towarſtwa, poſtrowi hoſći, mjez kotrymiž bĕše też knjez farař Delan-Baćonski ze ſusodneje wosady ſem přikhwatał. Sčĕhowaſtej deklamaciji, kotrejž nam jasnje raz towarſtwa pokazaſtej, je nabožno-narodny. Wobej, Młónkowy „Hodowny kĕrluš“ a Handrija Zejlerjowa baseń „Lubosć k narodnemu krajej“ žnjeſoſtej bohaty pśiklesk. Na to jimaše ſo knjez farař Delan-Baćonski ſlowa k ſwjedźenſkej rĕći. Spominajo

Stazija.

Wutkrajinſke powĕdańcźko.

17] (Pokračowanje.)

„Maćzi! Maćzi!“ ſareji dźĕcźo a poćza płakacź; ale hdyž ſawołana ſ domu pſchibĕża a ſo nad ſtaruſchku nakhili, cźekny wono woolſal kaž ſeſcherjena dźiwina. Widźecź dyrbjeſche, hdże je ſotra. Drobnej nóžy malutkeje, kiž pucź pschemĕrjichcźej, po kotremž bĕ ſo njedawno halle wjeſoły cźah do zyrkwje hnuł ſ wjeſołym wyſkanjom, po dźaczu ležy ſo jemje bótkaſchcźej, pſches lĕž a po łucźinach wona cźĕrjeſche hacź tam, hdźež na ſelenem, wot hór wobwĕrżowanem mĕſtnje ſe ſaſtarſka bruna drjewjana ſyrkwicźka ſtojeſche.

Mĕſche wulka cźiſchcźeńża na łucźinje. S daloka a ſchĕroka bĕchu horazy pschikhwatali, wohladacź Stazijine wĕrowanje a hważ, wſchako tola njewjeſtu mĕjacźu niż jenoż ſa najrjeńſchu, ale też ſa najlĕpſchu ſchcźańku. Ale hłuboke mjelcźenje hnjeſeſche mjes tuthymi cźrjódami, a huſte koło wobdawſche cźĕſnje ſkupinu. Rucźe pſchećelnuny ſo dźerżo pſches nju a padny wótſe ſapłakajo na kolenj. Tu leżeſche Stazija na ſemi. Mſchcźiſki wutſĕł bĕ to był, kiž bĕ ju porazył. Cźerpjecź ſawĕſcźe njeje mĕła, khrobły poſmĕwk khrobleje jĕchaŕki bĕ hiſchcźe na jeje hubomaj, jenož nĕkotre łapki krwe leżejachu kaž kóża mjes kraſnym wuſchiwanjom bĕleje hwaſneje draſty.

Se dźiwjej bołoſcźu bĕſche ſo Nikolaj na cźĕło cźinyw, ſ kotrehoż bĕ duſcha wuſchła, a wokoło kotrehoż pſchewodźaſe żónſke żałoſcźejo ſtojachu. Tanaſko, ſtaroſta, kotrehoż njeſbożownny wutſĕł bĕſche żmjerzeż pſchinjeſł, bĕ ſo wotwobroćił. Piſtola leżeſche na ſemi.

Ssmjertna cźiſchina bĕſche w kruhu, ſo nĕtko, hdyž Nikolaj ſ jenym ſkokom poſkoći, ſo cźichi ſchcźerkot kowowege wospodeby jeho paſka ſaſlyſcha a ſtonaze dychanje, jako wón ſe ſtojeſche, dopjerdża naklonjeny, na ſkok pschihotowany, ſo by ſo na morderja żwojeho ſboża walił. Tanaſko dże ſo cźujeſche, pomałku pſchiwobroćeſi ſo wón bratrej. A hdyž tu wonaj tak ſtojeſchtaj, woko we woku, żebi do wotewrjeneho wobliczа hladajo, tu popuſchcźi napjatoſcź, dychanje rośnjendźenjeju poczа bjeź mĕrniſche. Wutſchił — wonaj bĕſchtaj ſo wobjałoj, jako byſchtaj ſo żenje wjazy puſchcźicej njetbałoj.

„Żaneje kulki njeje we hłownje było, pſchi Najżwjeſcźejſchej Trojizy, bratſje!“ ſchepjatſche Tanaſko.

Ale w cźiſchkeje roſcźeſche murkotanje. „Tanaſko je ſo morał. Tanaſko je ju morił!“ A ſe wſchĕch ſtron ſo cźĕſnjachu a ńſchychu jeho wupſchimnyć.

„Wrocźo!“ ſareji Nikolaj. „Wón je njewinowaty! Bratr nje ſmĕ njeżwjeſtu morić.

„Schtó dha je był, jelijo niż wón? Njebeſcźe nikoho, tiž by wutſĕłił, khdża wón.“

„My wĕrimy do jeho njewinoſcźe. Sslyſchicźe? My, tón najbliſſi morjeże.“

Każ fakitajo pokoji wón ruku wokoło bratra. Tak wonaj dźĕſchtaj ke konjom.

Pſched hdźež na tuniza wſa Nikolaj cźĕło rjaneje njewjeſty, ſ łžiwiju ju wobjimtajo, mjes tym ſo jeje dołhej wopuſchi nimale po ſemi ſo wlecźeſchtej, ſ prawizu wodźeſche wuſdu. Na cźoło cźaha wjedźeſche ju ke ſtarſchiſkemu domej.

5.

Pola wedźerje.

Pſched wrotami Radkowiczej dwora ſedźeſche Hanuſija, macź, kotraż po hoſpodarjowej ſmjerći ſama ſe ſwojomaj ſtaršimaj wobſtejnoſtnoje hoſpodarjeſche. Jeje ruka dźerżeſche kołowrot, ale ſyłły to bĕchu, kiž nitku maczachu. Se ſyłſyjomaj woczomaj hladaſche na Elemu, kotraż pſched njej ſtojeſche.

„Njeſbożo knježi w tutom domje, moje dźĕcźo. Ach haj, my wſchak wĕdźachmy, ſo potom tak budże, hdyž jón twarjachmy. Hdyž bĕ ſo ſakładny kamjeń położił a prénje hrjady ſtykałe, cźinjachmy wjeczor po wſchuju wptzow. Pod ſchtyri rózki położichmy pjenjeſy a ſół, wobrjedź ſałoſka pak poſtajichmy tſchiſ a ſażełichmy woruch we wuhłowem tótliku. Potom poſłuchachmy, kajke hłoſby pſchichod pſchipowĕdowaſe, ſ dałokoſcźow ſo k nam bobywaju. A hlej! Wobſrjedź hłubokej nozy poćza łpkuła wótſje wołacź. Tu ſo jara poſtrójichmy, pſchetoż jeho wokanje wojſewja cźĕſke njeſbożo.“

„Niż wſchak, maćzi Hanuſija. Niż njeſbożo pſchipowĕduje jeho wokanje. Pola naſ pſchi Dnjeſtrje praja, ſo je kokuła ſpodźiwny ptak.“

„Wĕſo! Sły dźiw je wona pſchipowĕdźiła. Se ſynowe hrónje, w kotrejž bĕſche jenoż ſłepy mutſĕł, wulkeżo ſmjertna kulka, kiž rubi bratrej nłodu żónku.“ Wona ſĕdźe żej ſ ruku po wocźomaj. „Schto ty njeſeſch?“

„Nan naš ſcźele.“ Eleniny hłóſ klinczeſche njewĕcźe pſchi tutej njewĕrnoſcźi. „Tanaſko, troſt żyn, je ſa tebje łudźoſk pola njeho ſkałak. My jón pſchinjeſemy.“ Wona wucźeſe ſ pſibaneje toſchti k wokoło powĕſnjenju wudźełanu nadobu. Jónſka ſo mutnje poßmĕwiny.

„Dobry żyn je wón pſchezo bywał.“

„Hdże je Tanaſko? Ssu woni? — Je wón? —“ to klinczeſche ſe ſpĕchnoſcźu a ſtrachoczywoſcźu.

„Hacź ſu jeho hižo pſched ſudnika wotwjedli? Hiſcźe niż. Wón je tu. Hižo na dnju, hdyž ſo ſkutk ſta, bĕ dwirnek hižo pola njeho. Ale Tanaſko njechaſche ſ nim hicź. Mĕniſch-li ty, ſo cźekneny do lĕſow, ſo bychmy ſo tam ſ Hajdamakom ſtali, każ ſo to prjedy ſtawaſche, hdyž ſo bur ſ prawom wuſtrdźenja ſudnitwa bojeſche. My wĕrimy dźeńa jeho ſprawnoſcźi a cźakamy ſ njeſcźerpnoſcźu na dźeń, hdyž naš ſud ſawoła. Tuž wołtaji jeho dwirnek dońa. My pak radźachmy żynej, ſo wjedźeże praſcheć, kak ſo potajnitwo wutſĕła hdyž muſłĕdźicź. Te by pſched ſudnikami pomhało, hdy by ſo jim nĕkajka cźeć pokaſacź mohła.. Ale żyn ſo nam ſnjeſeſche. Wón njewĕri do mozy wĕdźerja. Dźi tola ty raz ſ njemu. Ssnadź budże wón na twoje ſłowo poßłuchacź. Wón rĕcźeſche nam dobre wo tebi.“

(Pokračowanje ſcźĕhuje.)

Předženak

pojedże jutſe ſ motorſkim kokom k ſwojemu ſtaremu pſchećelej Auguſtej Laduſchej do Wochos, ſo by pohladał, kak lĕtża ſ protnkami pobudże. Nadźija ſo, ſo lĕpje hacź hdy prjedy. — Wſchak ma lĕtża Wochožanſkeho k. farara ja ſpĕchowarja, kotremuž chże wĕſo Pschedźenak też hiſchcźe ertnje ſwój najnutrniſchi dźak ſa poſliczenu pomoz wupraji cź. — Chże jemu podacź rjany ſpĕw, kiž je pſched 200 lĕtami tehdomniſchi Wochožaniti farař Jungbänel pĕknej ſerbſkej holczży do ſpĕwaŕſkich ſapiſhał. — We Wochoſach je Pschedźenak pŕeni króćź zaka dźeſaćlĕtny hólcź ſe ſwojim nanom pobył. Rad hiſchcźe na to ſpomina. — Ale to je hižo dawno. Wĕka Woda wobiteſcźe tehdy ſ nĕkotrych ſkomjanych khĕžkow. Tola rjenje tam bĕſche — a mĕr a pokoj! — Pola ſtarcho wucźerja Waŕka je wotpocźował. Wo tym chże je ſe Laduſchez dźĕdom powĕdacź. A protnkow pſchinjeſe jemu zgły mĕch ſobu! —

na nastaće prěnich serbskich towarstwow, kotrež běchu narodnoho raza, poda krótke stawizny serbskich Bjesadow, wosebje Radwořskeje, kotraž móże na nje z hordosću wróćohladać. Tohodla njedajmy sebi z ruki rubić, štož mamy. Mamy wšelake towarstwa, tola Bjesada, wowka wšěch našich serbskich towarstwow, je za nas najwažnišo towarstwo, štož narod a nabožinu nastupa. Wona ma być duchowna centrala cyłeje wosady, do njeje słušeja wšitcy wosadni. Wona ma zadźěwać procesej nabožneho a narodneho hinjenja, w njej mamy so nabožnje a narodnje skrućić. Tohodla budźmy swěrni ke khorhoji Bjesady, nocheemy jeno sobustawy rěkać, ale też towarstwowe winowatosće dopjelnić, wosebje zhromadźizny wopytować. Potom budźe też Radwoř wostać, štož wón je: narodna a duchowna straža! Ze wšej napjatosću posłuchachu přitomni jadriwym słowam rěčnika. Nadźijomnje njejsu podarmo wuprajene. Na to rozłoži knjez kaplan Grofa kórcho swjedźeńsku hru „Swjatu Katrnu“ wot Mikławša Hajny připrawjenu. Hrajerjo dachu sebi wšu prócu. Móceny přiklesk pokaže, zo so hra wšitkim spodobaše. Wosebje derje skutkowachu rjane drasty knjeza Fingerlosa w Budyšinje. Sćěhowachu po krótkej přestawcy někotre wjesole kuski. W nich Michaš nam pokaza, kak móžeš młodych wot kurjenja wotrašić a při tom sebi sam „havanu“ zasłužić. Strózbćanski wuj z jeho wukaženym zubom njemóžeše nas runje wo wulkich bolosćach přeswědčić a naše sobuźarowanje zbudźić přez jeho přewulku dowěru k blešcy! — Knjez kaplan Grofa podźakowa so za bohaty wopyt z přećom, zo by so towarstwo přeco dale rozwiwało!

S **Barta.** Schtwórtk popołdnju přešehowa Bartike ratarske towarstwo w Schuherec hościenzu pohódźenje, katrež z wopředka městopřesedźenda knjes wyšišchi wučeř Lodny z Rakojd nawjedowaše. Wón hnominaše na powšitkowne cieze, kiž dla hubjenych žnjow a powodźenja na ratarstwo tłoča. Tola też schtož towarstwo nastupa, jemu wšelake wichory zalutowane njewostachu. Po 22lětnym służkowaniu stai wjednikaj towarstwa swoje sastojnistwo łožiłoj, knjes hospodarski radźićel Richter jako pschedhoda a knjes wyšišchi wučeř na wotpočinku Lehmann jako pisćmawjedźeř. Schěćej swěrnych sobustawow je towarstwo psches smjerćej shubiło. Za nowoho pschedhodu wuwoli so knjes administrator Marquard z Barta a za pisćmawjedźerja knjes kubleř Mosch z Bukowy. Na to knjes prof. dr. Schellenberger z Budyschina zajimawy pschednoschk wo pizowanju dźerzeńe.

S **Minakata.** W nasćej wjsy je źnžkowe wjedro khětro schkodu nacźiniło. Telefonowe a elektrike groty su jara cźekpike. Schćerke smuhi polow a kuhow běchu hižo sajo powodźene, też wo wjsy woda na pucze stupi.

S **Kamjenza.** Krajny biskop dr. Jhmels pschichodnu njedźelu, 2. adventa, Kamjenskeho superintendenta, fararja dra. Schrödera do dwójneho sastojnistwa jako duchowneho primariusa a superintendenta sapokaja.

S **Łutow.** Tudomny murjerski mišchtr Wilhelm Paulitz, kiž je dalsko a schćerko znaty, na tudomnym pohrjebnischću rowowe pomniki porjedźesche. Pschi jeho dźěle jeho Boja ruczka saja a wón na pohrjebnischću wumrě. Nahle zemrěteho ludźo njeje rowami leżo namakachu a do jeho bydlenja donjeseechu.

S **Łutowskeje dźěłarnje.** Kaž so powěda, budźe so khorownja, kotraž aluminijowej dźěłarni słuschi, k 1. dezembrje jsaho wotewrić. Khorownju bě so dnjom spodźak oktobra fajrjeli. Powěźi je njes wobydlerjam we Łutach a wokolinje wjeźele słudźiła. Wschě cźežkoty, wozebje wobstaranje trěbnych pjenjezitych srědkow sa tónle wustaw sa powschitkowne lepsche, su ho je pschećelnoscu wjednistwa dźěłarnje a Kalawskeje měšćanskeje khorobnoje wodstronile.

S **Hródka.** Sandźenu pjatk w jenej twarschej budźe Schołcźiž firmje w Dubrawoje dźěłaćerja Pólinka z Khocebuza wobwěsnjenchu namakachu. Pólink je w Dubrawskich dźěłarnjach dźěłał. Jeho pak běchu tam puschczili a nětk bě bjes dźěła. Wón we Hródkowskej hospodze bydlesche. Pólink je 53 lět staty. Schto je pschićinu šamomordaństwa, njeje znate.

S **Hródka.** (Sćmjerćz wopitza.) Pjatk wjeczor wokoło 8 hodźin je so 61lětny dźěłaćeř Hermann Katt z měšchćanskej żelesnizu pschejěł. Jedyn dźěłaćeř, kiž bě dróhu wjeczornje żelesnizu pschekročił, dohlada so na żelesnizu nahnyte na klobuk a wackor. Na nicźo dobre njemóžno dźěsche pschi kolijach dale a namaka nětdźe 16 metrow dale dźěłaćerja Katta. Cźah bě snjeżbożenemu wobej ruzy wotćk. Po sdaću je so tej snutskach sranił. Pschićinu njeběża polizija swěrćizej njemóžeše, dokelž bě Katt bjes wědomja. Katt bě wschedny wopitz a bě tej pjatk wjeczor pjany. Polizistowje su jeho hižo wokoło 6 hodźin k měrej napominali, jako je na haźy hewjekał. Snjeżbożeneho su do thorownje dowjelli, hdyž pak je hischcze w nozy na swoje rany wumrěł.

S **Rósborka.** W Rósborskim wokrjesu w tydźenju wot 18. hacź 24. nov. 1501 wozobom dźelo pytalche, prózdnych městnow bě 55 a dostawarjow podpjeru sa dźěłoniemějerjow 702. Liczba dostawarjow je so wot nje sandźenemu tydźenjej wo 28 powschitka. W ratarskim wsy su wjele dźěłaćerjow puschczili a jim wupowědźili. Tola słužobne holzy pschezo njedostahaja. Sa njeżenjenymi wotrocźkami njebě žaneho napraschenja. Jónske mozy sa dom so srědka žadachu. Też njewuczeni dźěłaćerjo njedostawachu městnow. W druhich powołanjach wostanje położenje dale njepschihódne.

Hospodarski rozhlad.

Póndjelu 29. novembra 1926.

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,207	100 półsk. markow	—
jendźelski punt	20 399	100 češkosł. krónow	12,453
100 swjic. frankow	81,10	100 franc. frankow	15,19

Berlinska bursa mějesche sandźenu sobotu po tydźenju njewěstosćow a sesłabjenjow sajo krućiske mjeswoće. Kurzy efektow bjo sajo trochu shrabachu.

Produktowe wiki wustamjenjowachu so z wěstej krutosću. Wutkaj pschinjese powěźe wo sesłyschenju płaćijnow. Ale jenicźky pschenża 5 pj. po zentnarju dobu. Druhe druźiny žita hwoje dotalne płaćizny sachowachu. Sobotu płaćesche zentnar

w Berlinje:

pschenicźy 13,65 hr. hač 13,80 hr., rožu 11,40 hač 11,70 hr., je žnjenja na kužeho 10,75 hač 12,25 hr., nahimjeho 9,50—10,15 hr., wowsa 8,70—9,25 hr.,

w termijowym wikowanju:

sa dezember: pschenicźy 14,60—14,57½ hr., rožki 12,12½ hr.,
sa měrc: pschenicźy 14,40 hr., rožki 12,27½ hriwnow,
sa meju: pschenicźy 14,32½ hr., rožki 12,37½ hač 12,35 hriwnow.

Na pschedań:

Krowa blizko 4 cźelcźu we Wadejach 14. — Mloda wysokopućelna krowa we Łajowje 2. — Dwě dójcy a žynkanje rěźoza maschina w Dobrošchi 5. — Dwě krowi z cźelcźom, 2- a 3-lětnje, mjes dwěmaj na wusběrk w Cźornym Hodlerju 17. — Mloda wótka w Budyschinku 20. — Krowa do cźahanja, blizko k cźelcźu, we Měnikich Paščiach 22. — Krowa blizko k cźelcźu we Ledźhorezach 7.

Jałowja wysokopućelna w Njechorniu cźo. 2 w Jěžowje 32.

Prohata w Małeschezach 77, knježi dwór we Wowjowje, w Kichidole 6.

Kurcy, bronzowe (khapon a dwě kokoschi), Dreßlerjowe we Dźěnikezach.

Kosy tři w Minkale cźo. 3.

Běhaki tři, mlyn w Holeschowje.

Sso pytnja:

Holza do domu, Rychtar w Sdźeri.

Widawški, Maaß w Běłej Wodźe. Bahnhofstr. 5.

Pohonćz, knježi dwór w Jaßońzy pola Budyschina.

Soudnišcy na pschedźawanje.
wutoru, 30. novembra 1926:

w Kamjenzu dop. w 10 hodź. w kasarnach, twarjenje 1 žełazny cźahnik, schtjanej blidźy, kožany stoł, dospołne kuchinske wuhotowanje, drasty kamor, komodźi, knihowa polza, schatowy kamor, wucźahowańske blido a knihowy kamor, schtjanza maschina, pisańskí stroj, 35 powolańskich płaschczow, 9 dźd. sportowych pschedkoschlickow, khěłkowy wós, elektr. schatowa mandla, taflaty wós, žonjace kolo, por schkórnjow, 2 poraj dźěcźanych lakowanych schkórnjow, por k schnurowanju a 2 poraj turnańskich stupnjow.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Witi su malo wuwite, płaćizny skerje sešłabjene. Tendenza trochu słabscha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg howa: 100 kg. płaćizna po złoiej hriwnje.

	27. 11.	28. 11.		27. 11.	26. 11.
Pšeńca	273-276	274-277	bany	21-22,00	22-24,00
rožka	233-234	228 234	woka	22-24,00	23-25,00
nat. jačmjeń	215-245	215-245	módre lupiny	16-18,00	14-16,00
nat. jačmjeń	190-203	190 203	žołte lupiny	15-15,50	14-15,50
wowsa	174-188	174-188	zeradella	21-24,50	21-21,50
kukurica	195-199	195-199	raps, wosušk	16,2)	16,0)
pšeńć. muka	36-38,75	36-38,75	lany wosušk.	20-21,00	20-20,70
rožna muka	33-34,50	33-34,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12 50	12,25	běrnj. kruški	25-26,20	25-26,00
rožne „	12 25	12,25	syno, 50 kg	9,10-9,50	9,10-9,60
rapa			rožna sloma	1,15-1,50	1,15-1,50
lane symjo	—	—	pšeńčna „	1,00-1,30	1,00-1,3
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,85-1,20	1,85-1,02

Płaćizny ręznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. novembra 1926. Płaćizny po centn. a zt. hriwnach.

Skótne druźiny a wozmamjenjenja.

Woły: 457.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	58—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—56
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki 424.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	55—57
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódšo a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—47

Jałojcy a kruwy: 987.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	47—51
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	37—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 1150.

Najlěpše wukormjene	78—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca	56—75
Spatne	42—50

Wowcy: 5250.

Młódše a starše wukormjene (2 druźina)	54—58
Starše wukormjene (3.)	44—52
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	39—43

Swinje: 5831.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět staro	79
Wukormjene	77—78
Mjasne	75—76
Spatne	71—74
Rancy a kundrozy	68—70

Zjawna zhromadźizna „Reichsbannera“ w Pančicach.

Pančizy, 28 nasymnika.

Dla załoženja wotnožli „Reichsbannera“ za klóšterski wokolinu běsche Kamjenska wotnoha zjawnu zhromadźiznu do tudomneho hościenza powołała, kiž bě jara derje wopytana. Cźežše awto pschijeseše zyłu cźěrjodu z Budyšinskich z Kamjenza a samo towarstwowni kapału, kiž do wotewrjenja, w pschestawzy a na kónzu wjeźele pochody sdźi. Psched jewischczom smahowache so z cźornocźerwjeno-stoka khorhoj. Sa tutu zhromadźiznu běchu sej Kamjenczenjo wjedawischego wokrjesneho heftmana Buka z Drjezdźan spožčili, kiž w połdruhodźinskim pschednoschku jo „se republikanskej statnej formu“ zaberasche. Najprjedy rozłožowasche hospodarske, duchowne a politiske wobstejnosće Němskeje we wschelakich dobach. Wutkadowasche, kak je Němska z ratarskeho stata k industriji pschescha a kak psches pschěhratu wójnu stawiznarskemu mjesnišej dójscha. Nětko so wschitko kritisuje, wozebje pschi piwowym blidze. Wobstejaza njespokojnosć źiźdowje z wójny a dla powójnischich wobstejnosćow, kotrež nichtó nadobo porjedźić njemóže, też nic žana monarchija. Dótkny so prjedawischego dyrbjelnischeho hospodarstwa a nětcźischich měrowych wumjenjenjow. Tłócza drje jara cźežischze, ale na wjeczernischu wójnu žaneje myšle njeje. Sću tohodla tak krute, dokelž su naschi horicźelje so cźasa khwalili, kajke cźeże budu sbitemu njepschecźelej napokazować, na psch. zyłe dobyte krajiny k kanju a k wjecźoru sdźerźeć. Wotpokasa też baiku, so su wójnska frontа „wot sadu“ sesłahnjena a dopokasa to na pschimérowych jednanjach. Sćamo Ludendorff a Hindenburg dyrbjeschtaj to pschidawać, a wschelake naprawne nowiny, kotrež so po powroće też k republiku wusnachu, nětko pak nastajnje pschecźiwo ji schćěwuja a ju podrywować pytaja. Pschecźiwo temu dyrbimy so wobarać. Hdyž so w Magdeburku „Stahlhelm“ załoži, běsche najwschecźiwna organisazija nusna. Naschi njepschecźelejo wužiwaja nětcźischu njespokojnosć a cźinja republiku za wsycko samolwitu. Tohodla so wschitkim pschimaja, kotrjž w samolwitnych sastojnischach stoja. Mamy so na wustawu sepjerać, tu wobkedźbowować a pschewjesć. Měrowe wumjenjenja su jara pschekłepany fluk naschich njepschecźelow. Te měł tódy staćan snać a měłe so w schulach wuczyć. Jenoż ludźo z wustim politistim wobzorom móža republiku za wschěcźi winowacź. K jeje sničzenju su ho tajne wobory wutworiłe. Si puchon chadźu ju wottsronicź. Na tajzim cźinjenju wobdźěłuja so swjetscha prjedawischi ofizjerjo, kotrjž pschecźiwo republiku dźěkaja, wot njeje wumjenk bracź pak so njehańbuja. Republika je pschetolerantna pschecźiwo swojim powróćerjam. „Reichsbanner“ dźe wschě elementy hromadźić, kotrež su za republiku a demokratiski stat. W napischecźiwnym łěhwje su swjetscha ludźo, kotrjž so hischcze k prěnjemu rasej trubali njejsu. Tuchi móza, dokelž sa nicźo samolwiczi njejsu, rjekowasa spěwacź: „Siegreich woll'n wir Frankreich schlagen!“ To je jenoż tajka nadutojcź a wulkowcźinjenje bjese wschcho wupschcha. Wobstejnoscźowache naschе politiske wobstejnosće pod Helfferichom a Cunowom, pod kotrymiž běchmy wschitcy milliardarjo. Nasche dźěło dyrbi być wutrajne. Na tónz zwoje jara zajimawe a z wustim pschikłesćnom pschimówatele rěcze pschejesche, so by so kóždy staćan w republiku zbožowny cźuł.

W rosmołwje doda wyšischi wučeř Słodeńk, so je we wjsy hižo na 15 towarstwow a tak tu tajcheho wobzeźitcho towarstwa trjeba njeje, hižo tohodla też nic, dokelž so wulka wjesticzina k republiku wusnawa, schtož zu wólbu na nemjłostatneho presidenta dopokasałe. (To budźe tola sajo jene němske towarstwo, kiž budźe pomhacź, tu Sserbstwo kasnez a niczicź. A tych je tu tak dosć. Pschispomnjenje dopisarja.) K. dr. Rachel wobhladowałche naschе wobstejnosće wot kłakłeseho stejnischcza a měnjesche, so prjedy z nami Sserbami, sjyła je wschěmi nětnišimi staćanami lepje njebudźe, donjž so wschitkich njepomérneho wužiwanja nikotina a alkohola njetswadźa. Tajmy rada Gaußec wo Wonšku za „pschebohatym klaafu“. Potajstim najprjedy sami na žebi dźěłacz, so skrućejcź a ke krutym karakteram so wudwić. W dopołnoje wusjna so k. Buk jako Sserb, je pak swoju maczérnu rěcź łahwt a sjubit, łaj mnosy, hdyž so pschejetara do zusedno dźěła sapschahowanu. Wjesna wotnoža „Reichsbannera“ so jakoji a pschistupichu hnydom 33 jako sobustawy.

Z Łužicy.

* S **Halschtrowa.** Pjatk pschipołdnju na tudomnym dwórnischczu hižo sajo *lokomotiwa* a wacźokowy wós z kokiłow wuwjedźeschtaj. Tale njeluboscźojcź potrjechi mešanny cźah, kiž pschipołdnju 1.28 hodź. z Kamjenza do Bischofy jědźe. Hałe pschi nětkrutymi njedźelemi sta so podobna njeluboscźojcź. Ludźo njejsu do schkody pschischli. Tola dyrbjesche pomognu cźah do Halschtrowa pschijěcź.

* S **Hauswalde** pola Bischofy. W nozy k 5. grudźe je so do tudomneho gmejnskeho hanita paduch dobyć spytał. Měšćanosta, kiž z jeho dźěłarnje domoj pschińdźe, dohlada so sady jeho sadnjchot warjenja žłabjejcź wězy a wuzkhy schta sdobym poddłałne schudrowanje. Jako sa tym hladaš dźěsche, stejesche psched nim nadobo muzšli z hnojowymi widlami. Měšćanosta, kiž mějesche jenoż tři pschi žebi, poća nětko haru cźinicź, na to so paduch do cźekanja da. Wón stocźi pschez płót žuzodobiwe leżowinoje a zhubi so njespóznaty na statnej drohi.

* S **Holbina.** (Taubenheim.) 10-lětny syn tudomneje hwudowjeneje Hawtmannowje dźiwje sandźenu póndźelu,

jako mać pschitomna njebjo, w kachlach satepicz. Najskerjpak fu kachle njedżelu wjeczor pschesahe saschnuwowali a fu so tohodla w nich wuhlowe pluny nahromadżile. Jako hólz nětk rono kachlaze durczka wotewri a sapałku sawżeczi, so by satepił, pluny f wulkim wrjeschom rosbuchowachu. Hólz so w mjeschowczu wopali. Kachle, kiż běchu hakle njedawno nowe sestajane, so shpnychu.

* S **Ntychowa.** Sobotu wjeczor wokolo 8tudnich so njedałoko „Husarjeje korczmy“ na 20 létnu Emmu Knoflez, kotraż se swojim kokom se Zitawy domoj jědżesche, rubiżeny nadpad sta. Wo nadpadniku, sa kotrymż zaneho źiła nimaju, hołza niczo prajicz njemóżeche. Ludżo ju bjes wědomja, f czinakom w hubje, namakachu. Nadpadnik bě holzy jésdne koło fnamki Dürkopp, aktowu a ruczny toschku kradnył. Holzyna strowosczj njeje we strasche.

* **Se Shorjelza.** Cłowjek, kiż bě zjiwjenja zyty, a dla bjesdżełosczje na czeske myśle czerpjesche, dżyschce so sandżeny schwórk w jenym hacze satepicz. Hacz do spódnjeje drasty bě so hižom wulkłekak, so by do wody skocził. Potom pak jeho fmuzitosczj wopuschczi, a wón so sasa stowbleka. Polizist, kotrehoż nimodnuzy cłowjek na njesbożowoneho kedźbowne sejini, sebi mjeno czejkomuńskeho napisa. Wón je 25 lét stary a njebě hižo w nozy w starschiskim bydlenju pschebywak.

Wusudżenia.

§ **Krajny sud w Budyschinje.** Dla pschesudżenja pschecziwo czasanju bě so hoschczesał a stótny wikowak Korla Maks Eigner w Hodżiju pschestchok. S teje pschicziny dosta pjenjezne khłostanje. Wón so pschecziwo tomu hórschesche. Hamtske sudnistwo w Budyschinje bě jeho 25. oktobra f 200 hriwnam pjenjezneho khłostanja sasudżiło. 6. junija t. l. bě Eigner schtyri żwinje, kiż běchu narjadny czasane a dżeń pschedy sazo swobodne rěmjikownu mijschtrej Mehnertej w Budeszecach pschedał, ale je nakhwilnje pschi żebi skhowak. 7. junija na nanjet gmejnskeje wyschnosce a hamtskeho hejtmanstwa tele schtyri żwinje znowa czajachu. Ssudnistwo czasar to f plakatom w hródži wosjewi. Niedżiwajcy toho bě Eigner żwinje 8. junija Miehnerej do Budeszcz dowjezł dał. Jeho wudawanje, so żebi njeje myślił, so so to khłosta, njemóżeche jeho psched khłostanjom schkitacz. Jeho powokanje so sasudżiło.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Wusnamna cżerna pěżnjorka Elischka Kraznohórska je pjatk wumrjeła.

*

Rumunsko-ruska konferenza w Kamjenzu Podolskim njeje, hacz runje je żydom pożedżenjow wo ważnych pschedmjetach, mjez druhim wo wrócżenju politiskich cżeknjenzow a wo łódżnistwje a lojenju rybow na Dnjestrje wotmeła, żaneho wuspécha méła.

*

Po powjesjach f Wikohroda general Wrangel a nětkonschi rusti president Kerenski, kotraj staj njedawno konferenzu w Brüsselu mełoj, f pomozu jendżelskich pjenjes nowu wójnu pschecziwo bolschewiskej Ruskej pschihotnjetaj.

*

Bolharske knjeżerstwo je sjesd młodoratarskeje strony sakasało.

Přilopk.

* **Rum f monopolina.** Sastojnizy Barlinskeho zkowneho hamta wuhlekischku na Kopenhistej dróży tajnu likórowu fabriku, bdżej su shórczeny sprit, tak mjenowany monopolin, wotjedżowjeny a f pschidawczom wschelakich esjenzow na rum pschedżełany. Na 300 litrow wothórczeneho sprita so czasasche. Tjoch mjeszczelow fabriki su sajeli.

* **Mandżelska struchtohra.** Mésnik Borchert f Barlina satsél wczera rano swoju mandżelsku, kotruż bě se swojim pschecżelow pschefuzom Berndtom, w jeho bydlenju trjechi. Borchert je nabylny a jara sasłobjeny cłowjek, kotryż je hižo dweju cłowjekow we swojej roshorjenosczi tak pschebił, so běschtaj na to wumrjełoj. Czasasch sicho je tohodla hižo pokhostany. Wot Berndta pak je znate, so pola niego czasto żonjse na wopryze pschebywachu. Tak bě tej Borchertowu mandżelsku wjeczor k żebi pscheproshył. Jako so wona rano hischcze wrócżiła njebě, wunusowa żebi Borchert pschistup pola Berndta, a hdyż tu swoju mandżelsku wuhlada, sdeli je trojzy do hłowy, tak so bě hnydom morwa. Borchert dżesche potom f revolwrom w ruzy do żużodneje korczimy a powédasche tam, so je runje swoju żonu satjélił. Dokelż pak jemu nichtó to wěricz njeschasche, dżechu tam pohladacz. Mjes tym pak so Borchert shubi. Policija hacz dotal podarmo za nim sledżi.

* **Rubiżeny nadpad w Barlinje.** Khrobły rubiżeny nadpad sta so sandżenu nóz na Dunkerskim mosche w południznym dżele mésta Barlina. Tam dżesche dżełaczej Kravża wokolo 2 hodż. f dżela domoj. Tu pschistupischtaj mtodaj cłowjekaj k njemu a żadaschtaj żebi wot njeho woheń, so byschtaj żebi swoje zigarety sapalicz mohłoj. Tola Kravża, kiż żanu dowéru k nimaj njemjeschese, khwatasche spěschnje dale. Tola njedocżinkaj jeho doszahnyschtaj, porasyschtaj jeho k semi a wurubischtaj jeho. Jako nadpadnjeny so wobarasche, hrabnuschtaj jeho zubjeżnikaj a cżisnyschtaj jeho f mosta na 8 metrow nize leżaze żelesnische kolije, hdżeż Kravża f cżeżkimi ranami mjes kolijemi leżo wosta. Na sboże to tutom cżasu cżahł njeżeżdżacym, hewak hychu jeho wjesce pschejeche. Żelesnischi straźnik namata stónczne ranjeneho a da jeho do khorownje dowjesej, hdżeż cżeżko khory leży.

* **Młodeho bolsowanstwo mischtra do żumercze sbo-rowali.** W Hullu bě bokkar Wilton pschi bolsowanstwu wubědżenju młodostneho bolsowankeho mischtra George Harta w schtwórtym kole knok out sbił. Harta donjesechu bjes wědomja se sale. Pok hodżiny posdżischo bě hižo morwy.

* **Nowa Uiornadowa katastrofa w Amerizy.** Tornado, kotryż, każ hižo krótko spředżichmy, w statach Arkansaju a Missouri sakhadżesche, je wjele městow a wjosow domapnyłak. Po najnowischich powésczach je 60 wosobow zmjercz namakało, mjes tym so bo 150 wosobow rani. Na duzent khczow so to dospolnje sniczi. Wjazy domow so sapali, f czimż so hrosa mjes wobydlerjemi hischcze powjetschi. W Brandsvillu w stacje Missouri so tři wosoby morichu, 20 so rani. Zyrkej a wjele wobkhodnych domow so znyny.

Swójbne powésce.

Sslubjeni: Gertruda Nemzej w Budyschinje a Willi Sopka tu Hróbli. — Frida Kernej a Ota Hoppe we Budyschinje. — Hildegard Pentarjej we Wunjezku p. Wósbork a Alfred Klahr w Kolwasy. — Elsa Kreischej w Thonbergu a Pawoł Tenne w Lamjenzu. — Margareta Hajnzej a Ota Müller w Hróbli. — Paula Wierjhbej a Pawoł Runge w Hróbli.

Swérowanaj: Erhard Wagner f Miju rodż. Siebeltej w Bělej Wodje.

Semrěłoj: Korla Zimmerling w Ratarjezach, na 21. narodnym dnju. — Wilhelm Bomm, pschekupski sastojnik w Kosschinju.

Hamtske f Rósbórka.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Wobkhódny dohlad nad samożenjom rěsnistkeho mischtra Arnoschta Ohźwalda Mehnerta, mějicżela ratarskeho wobkhóda w Dżéżnikach cżo. 45 so po prawomócnje wotsamknjenym dyrbjeńskim wurunanju hłobnje (§ 69).

W Budyschinje, 26. nowembra 1926.

Hamtske sudnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec

Swinjazy mór na kuble sjednoczeństwa Eintracht we Muczowje je hašnył.

W Bukojnje, 25. nov. 1926.

Hamtski pschedstejicżel. Kraweżik.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadżija.“ Wutoru, 30. nov., we 8 hodż. mamy mésaczu zhromadżiznu w „Kat. towařšowni“. Ważny porjad żnda sebi, zo wšé sotry a wšitcy bratřa połnoliczbne přińdu. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada“ skhadżuje so kóżdu póndżelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć.“ Srjedu, 1. hodownika, zeńdu so dźiwadłohrajerjo k zhromadnemu zrěčenju na wosadnej zali. Přichodna spěwna hodźina budże srjedu, 8. hodownika. Předsydstwo.

Hrodźišco. Kedźbu! Spěw. wotrjad „Zerja“. Naša spěwna hodźina je kaž hewak srjedu, 1. hodownika, w Njechornju. W „Krónje“ w Budyšinje zrěčane spěwanje we Worcynje njemóže so wšelakich přičinow dla wotmóc. Spěwarki a spěwarjo, přińdźe zaso cyle wěsće wšitcy do spěw. hodźinow. Też hosco su nam lubje witani. Dirigent a předsyda.

Khróšćicy. Nic jutře, ale njedźelu, 5. decembra, pop. 1/4 hodź. chcemy pola Wjeńkec towařstwo „Serbošaw“ zaso k nowemu žiwjenju zbudźić. Na tutu ważnu zhromadźiznu so wšě prjedawše sobustawy wutrobnje přeprošuja.

Lichań. „Zernička“ zmjeje srjedu, 1. decembra, z dypk. 1/2 8 hodź. dźiwadłowu pruhu pola Šibakec w Lichanju. Byrnjež wjedro hubjenše było, dyrbi tola kóżdy hrajeŕ a kóżda hrajerka přińć. — Pjatk 1/2 8 hodź. je spěwanje, tohorunja też při njepřihódnym wjedrje. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóżdy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33. Naležnje so prosy, zo bychu so tam tola wšitcy Lipsčanscy Serbja po možnosći kóždu wutoru k wjesołej serbskej rozmolwje zešli. Wo dalše adresy so prosy.

Malešecy. „Jedn. Sokol“ zmjeje njedźelu, 5. decbra, pop. 1/3 hodź. generalnu zhromadźiznu pola Zendźic. Kóżdy sobustaw dyrbi přitomny być. Namjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pisomnje zapodać. Wječor je na sali wjesoła zabawa z rejemi. Starosta.

Ralbicy. „Jednota Sokol“ zmjeje jutře wutoru we 8 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy maju přińć, dokelž so wo swjedżeń jedna.

Šowrjecy. Kedźbu! „Sołobik“ zmjeje jutře wutoru wječor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu. Wšelake nuzne wěcy maju so wuradźować. Potom mamy rejku z nowymi rejemi! Přiwjedźće nam nowe sobustawy sobu! Sotry a bratřa, starajće so wo to, zo towařstwo rosće a přiběra, potom móžemy jedyn wjetši swjedżeń wuhotować! Potajkim: jutře je zhromadźizna! — Prajće to jena a jedyn tom' druhom'! Šelcig.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Durčman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje.

K witanskej hosćinje
1. a 2. decembra
pola **Zarjenkec w Khróšćicach**
přeprošujetaj wšitkich přećelow a znatych
Franc Natuš a mandźelska.

Wutoru 30. nov. swinjorčzanje.

Eisenbahnen, Dampfmaschinen, Mechan.-optisches-Spielzeug
berühmte Auswahl. Preisliste kostenlos!

Kedźbu!
runje dostach
nowe
Schüttoff-motorske kola
2,75/15 PS. sportski model 1455.— hr.
Z nowa su kola 36 prěnjorjadnych dobyćow doepěle, dobyćeŕ němsko dróżnych přemohjeŕdżerjow, dobyćeŕ při Adak-raňšo-wjeńcornej jězbje 1925 a 1926, 1800 km l. myto.
Hłowny zastupjeŕ Schüttoff-motorskich dźěłaŕnjow akt. tow. z Kamjenicy
Heinrich Mudra w Slepom H./Ł.
při hatku 58 Telefon čo. 14.

Wot wutory mam nowy transport młodych sylnych raňšo-pruskich hollandskich

kruwow a jałojcow
cyle blizko k čelenju wosebje tunjo w mojich hródžach w hosćencu „Kurwjerch“ w Budyšinje na Drjewowych wikach na předań

Emil Gräfe skótna wikowarnja
Telefon 2083, 2418.

Wulki transport wysokosnóšenych najlěpšich raňšo-pruskich hollandskich

kruwow
z čelatami
ma tunjo na předań
R. Richter, wikowarnja z plahow. skotom
w Knlowje H./Ł. Telefon čo. 59

Mam wulki wubjerk najlěpšich a najsylnišich
hollandskich

zrěbcow
kaž też wjacy dobrych konjow k zaměnjenju po solidnych płaćiznach a z přihódnymi płaćenskimi wumjenjenjemi w Lubiju w hosćencu „Reichshof“ na předań a k zamjenjenju.
Gustav Jakisch wikowaŕ. z konjemi
w Žitawje. Telefon 261?.

Młoda kat. **holca** 20 lět stara, pyta słužbu do kuchinje. Bliše zhonić we wud. Serb. Now.

Łožowe damasty, běle nawobličenja K. Erler na Žitnych wikach 11.

Twarski kaščik (Märklin-Baukasten) je tunjo na předań na Karlskej dróży čisło 9 delka na prawo.

Stražowacy pos kiž też ćaha, je na předań w Bóśicach čo. 15 pola Njeswačidła.

Slomjaki jara tunjo K. Erler na Žitnych wikach 11

Wubrany byk je na předań **na Židowje čo. 122.**

60 cent. runklicy 20 ctr. běrnow (symj.) (Cementfolia) je na předań w Radworju čo. 36.

Małe nawěstki
w „Serbskich Nowinach“
maja dobry wuspěch!

Najchemu lubemu nanej
Bohuwěrej Wicżasej we Wulkich Sdżarach
k schésćdżesatym narodninam.

Dżeń slany dżeń Wam zaswita,
Dżeń radosće a wjesela,
Hdyż f Bohom bohatosći sće
Let žiwjenja schésćdżesate.

Dyrbi schésć a schésć schésćnarcze
Po krawnej wójnje awstriskej,
Dha Bóh Wótc luby njebjesći
Waš Waschim starschim wobradži.

W lětach Waschich' dżěćatstwa
Sće měli mnoho wjesela,
Sće pak też jabe sacjuli
Styst wutrobu w tyschnosći.

Hdyż dżesacz lět Wy dospołnjesće,
Wschi marach hižo stejesarce
S bratrowaj pschi macżeri
We jara wulkej ćuboći.

Dyrbi žiwy a też dżowczicžka
Stoj witałoj Wój f radosću.
Cżi f macżerju dżeń pschejeża
Wam dale Bożeh' Jehowanja!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěłanje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 278 — Budyšin — wutoru, 30. novembra 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Šesć hlownych žadanjow Francowskeje.

Pertinax je w „Écho de Paris" spožělił, so budźe Francowska w nastupanju wotbrońjeńskich pschedpisow w Němskej sledowaca žadaś:

1. W twjerdźišnach w Königsbergu, Küstrinje a Glogawje (Glogau) maja so wojerjowe žadanja dopjelnić.

2. 240 nětkuschich kasarnow njesmě so sa wojerstwo wuzyć.

3. Gmejnska policija ma so rozmnožić. Se 150 000 muži bjesstrachowe straže mjenujtej němski stat hacź potal 108 000 muži a gmejny 42 000 muži wudźerźaja. Francowska žada, so bychu gmejny 50 000 muži wuźerźałe, a so by so poćežena licba s policajskich muštrowow, kotrejž stat wudźerźuje, wotczahła.

4. Pschihotschnizy němskostatneje wobory njesmědźa so je sakazanymi wojerwadlami, kaž na pschikład s **tankami** wuwuzyć.

5. Industrialne pak hotowe wudźełki, kotrejž mohła so do wójnskeho materiala pschetworić, njesmědźa so z wukraja do Němskeje dowoźić.

Prjedawschi němski kronprynz do Doorna pućował.

Prjedawschi němski kronprynz je swojeho nana we Doornje wopytawschi so njedźelu do Barlina wrócił. Wón je rjekł, so jeho pućowanje se stworjenjom prjedawscheho **kheźora** njesmiźuje. Nětkuschi kronprynz je pschipowědźił, so 26. januara k narodninam nětkuschiceho **kheźora** jadźo do Doorna pojźe.

Geßlerowe stejišćo so rozrjaslo.

Ministerski stok, na kotrymž dr. Geßler sedźi, so zdyrje sakhabkuje. Ssamo demokratiska strona, kotrejž wón pschiśłuscha, je s jeho stejišćom k monarchistiskim wojerskim organisacijam njespokojom. W němskim sjemje je dr. Geßler rjekł, so nima ničo pschećiwo temu wstajeć, so by rekrutojo za němskostatnu woboru s tychle organisacijow bjeru. Temu napschećiwo je wubjerk demokratiskeje strony wobsamknył, so **by** so njedostatki wotstronile, kotrejž **by** so w němskostatnej woborje pokasałe. Demokratiska strona ma kontrollu pschi pschijimanju rekrutow a offizjerskich cłankow za nusnu. Republika njetrjeba politiskich, ale republiku zwěrnych wojakow, kotriž kóždy swój s monarchistiskimi wojerskimi organisacijemi wotpokasuju. Geßler so jenoź hišće w swojim sastojnstwje dźerži, dokeł jemu zentrumska strona njeda padnyć.

Sakoń pschećiwo njerjadej w pišmowstwje.

je so w němskim sjemje pschijał. Jeho rozšudźajej paragrafaj 2 a 3 staj so zaćišnjonoj. Sakoń teho dla žaneho wěsteho podkoła nima. Knjeźerstwo znadź jakonjej njeda do mocy stupić.

Puki na Barlinskich dróhach a we wokolnosći.

Njedźelu sahe rano so w Hafenheide žobustawy Wehrwolfa a žobustawy bulkopazeho kluba Berolina do pukowa dachu. Policija dyrbjeshe bicźkow rosehnaś a 20 Wehrwolfowych pschišłuschnikow a 18 žobustawow bulkopazeho kluba jaja.

Popołdnju pschi rěcźi pschedsydy němskeho sjejma Löby, kotrejž pśed braniborskej zupu swjatka němskostatneje khorhoje na Fehrbellinskim naměsće rěcźeshe, k wjerzanym mjes žobustawami němskostatneje khorhoje a němskimi ludowymi donźe, pschi cźimž jeneho z pśiwšćiwcow z swisłom sranichu. Teź ludźo so do swady měschachu. Policija dweju žobustawow němskostatneje khorhoje, 14 němskich ludowcow a jeneho z pschihladowarjow saja, kotrejž wótejeshe revolwer pschi žebi a wotpśet porjad kazeshe. Němskim ludowcam pjasćiki a kakaeze wotewsachu.

Hólcowa należnosć pśed wobnadźeńskim wubjerkom.

Wobhnadźeński wubjerk němskeho sjejma je so sobotu z kuwiwowanym materialom, kotrejž je sakitał Maxa Hölza, na cźaś žiwjenja k khłostańi wotsudźeneho, podał. Pschedsydża, socjaldemokratiski sapósłanc dr. Moses, wubjerkej **wusnaće hórnika Ericha Friehe spóźeli, kotrejž je so w jenym pśimje žam wobwinował, so je ratarja Heßa sa-**

tśelił. Ssvědk w Hölzowym prozeßu Walter Uebe je wosjewił, so njemóże wjazy pschi swojim žwjedźenju wostaś.

Pódła teho wubjerkowy pschedsydża **wobcźežowanje na wobthadźenje z Maxom Hölzom w khłostarni we Wulkich Strelizach pschednjeße.** Pschedsydża budźe tele wobcźežowanja **na městnje žamym pruhowaś.** Wón je so z tutym samyślom sobotu na puć do Wulkich Strelitz podał. Wubjerkowy sobustaw wotpósłana Mendowa w blišschim cźasu wudowu **satśeleneho ratarja Heßa** wopyta a runje kaž pschedsydża wubjerkej wo wunoschcźu swojeho pućowanja rosprawu poda. Sakitaŕ Maxa Hölza wubjerkej dwaj namjetaj pschepoda, w kotrymajž so wyšschi němskostatny rěcźnik namokni, so by porucźił, Hölzowy prozeß wobnowiś a pódła teho němskemu justiznemu ministrej porucźił, amnestiju w polnej měrje nałožiś, dokeł so tu wschě Hölzowe cźiny politiskich pschećiwnikow dla stale a dokeł so porucźa, so by so z pschećiwnikow jenakeho nałożenja prawa sa pschišłuschnikow wschelakich politiskich stronow tłostanje spuschćiło.

Demonstracija Polakow w Katowicach.

Njedźelu su Polazy z Hornjeje Schlesiskeje z cźołami do Katowicy pschicźahnyli, so bychu sa półskosć Hornjeje Schlesiskeje wustupowali. Na torhoschću cźah nima znutskownego ministra Ssładowskeho a wojewody Garzyńskeho cźehnjeshe. Minister potom z balkona měschcźańskeho dźiwadła rěcźo prazi, so su dotalne półske sdźěły nusne byłe, dokeł bź półski lud wumnožowany.

Wójwoda Garzyński w swojej rěcźi žadasche, so bychu **we swobodnej Półskej jenoź Polazy žmeli knjeźicź, dokeł so swoboda półskeho ludu njeje z internacionalnymi srěcźenjemi, ale z krwju półskeho wobhdźerstwa wukupiła.** Nětkuschim sdźěłarjam a cźehnjenźam lubjeshe, so budźe so za jich derjeschće starać. Na kónzu hišćeze sastupjeł wjeczornopółskeho towarstwa rěcźeshe. Wón resaluziju cźitasche, w kotrejž so žadasche, so by so **schlesyska autonomija wobstronika, kotrejž je jenoź Němcam lepschiny pschinjeła, dale dyrbjał so schlesyski ljud rospuschćiś.** Wólbny wunoschć prawe smyślenje wobhdźerstwa njepokazuje, dokeł so by so półske hłosy z němskimi pjenjesami kupiłe. W demonstracijskim cźahu so teź tasle njeseźu, w kotrychž so žadasche, so by so němski ludowy swjask rospuschćił, dokeł je z 30 milijonami hriwnow hłosy nutśeźowjazych Polakow pokupił. Dale ma w resoluziji wójwodze sa jeho dotalne dźeło dowěrjenje wupraji.

Cźiczerin so z półskim swonkownym ministrom Saleśkim sekta.

W politiskich kruhach je spytowcy, so so rušti swonkownu kommisar Cźiczerin, kotrejž, kaž je znate, do Němskeje a Francowskeje pojźeše, na nawróćenym pućowanju, se sastupjerjemi półskeho knjeźerstwa we Warschawje sekta. Njemóżne njeje, so smeje Cźiczerin z półskim swonkownym ministrom Saleśkim prjedy teho w Pariśu rozrěcźeje.

Chamberlainowy wotbronjeński programm.

Londonske „Times" su rosprawu wo rosrěcźenjach mjes jendźelskim, belgiskim, francowskim, italskim a němskim knjeźerstwom wo wotbronjeńskim praschenju pschinjeśe. Naposkot k pósledním jednanjam w tymle praschenju je z jendźelskeje strony pschichyst. Swonkowny minister Chamberlain je knjeźerstwu w Pariśu, Ramje a Brüsselu wopomnjeł spitz pschepodał, kotrejž su jendźelscy wězywuwstojni wudźełali. Tónle spitz tak njemjenowany **najmjeńschi programm wopschija, kotrejž dyrbi Němska pschijeć, jeli chce, so by so wojerska kontrollowaca kommisija wrócyła sćahnyła.**

Najmjeńschi programm sledowace žadanja wopschija"

1. **Podrjadowanje roskazowarja němskostatneje woboty pod autoritu ministra němskostatneje woboty.**

2. **Wuprawjenje praschenja rekrutěrowanja z wojerskich organisacijow.**

3. **Kontrolla wuwoza bróńjow a munizije.**

4. **Wupuśćenje nowych wobtwjerdźenjow pschi rańschej mjezy Němsku.**

Jendźelske wojerske wyschnosće měnja, so je Němska hižo wjele sa spokojace dopjelnjenje 1. a 2. dypka cźinika. Tśeśi dypk je z pruhowadłom němskeje swólnowólje, so po duchu Locarnskich srěcźenjow složeć. W nastupanju schtwórteho dypka w Londonje měnja, so dyrbi so najlepje rosrisowanemu ljudej w Haagu pschełožowaś.

Briand je jendźelskich wopomnjeńskich spitz franzowskim wojerskim wyschnosćam pschepodał, kotrychž rosprawa budźe z cźakom sa Genfske požydanje hotowa. Francowska a Belgiska po dotalnej najwjetschej ważnosći na njesakońske wojerske organisacije kładu. Briand je Chamberlainej spožělił, so budźe so sjednaskeho stejišćeza Francowskeje k Němskej dale dźerżeć. Wšcho dyrbi so cźiniś, so by so wotbronjeńske praschenje rucze rosrišało. **Briand pak je na to pokasał, so je so Němskej wucźehnjenje wobhadźeńskeho wójska z Kólnskeje krajiny z nadźiju pschihotowało, so Němska žadanja, w jendźelskim wopomnjeńskim spitzu wuprajene, dopjelni. Wón njewěri, so budźe sa pschezo wuzitne, hdyž so wschě konzejsije jenoź z jeneje strony dawaju.**

W Belgiskej a Italskej je so jendźelski wopomnjeński spitz pschihódnje pschijał. Francowskojo so hebi pscheja, so by so stajna wojerska kontrollowaca kommisija ze stajnej kommisiju Swjasa Ludow narunała, kotraž by prawo měła, w kóždym cźasu němske wójsko dohladowaś. Napschećo temu jendźelske měnjenje na to dźe, so **by** so kontrollowańska połnomóc Swjasa Ludow jenoź we wobzełbitych padach nałožowała.

Finanzne rozliczenje w cźeskosłowakiskim sjemje so pschijało.

W cźeskosłowakiskim sjemje je pśeni króć dźeł němskich sapósłanzow sa rozliczenje statnych finanzow hłosował. Teź słowakska ludowa strona je finanznemu rozliczenju pschihłosowała. Sa nju pschistupjenje k knjeźerstwowej wjetschinje wosnamjenja, so žiwjeń dotalnu **taktiku** pschemèni. S tym so w pschichodze wjele njedorozumjenjow wotstroni. S pschihłowalenjemi, kotrejž je dosahła, pak so słowakska ludowa strona hišće njespokojo. Wona ma hišće wjele žadanjow w cźěrnym, nabožnym **a zyrkwinskim** nastupanju.

Khorosć rumunskeho krala.

Njedźiwajcy teho, so knjeźerstwowe powěsće, kotrejž z Bukarešta pschikhadźeja, połěpschenje w khorosći rumunskeho krala Ferdinanda powědźa, Parišśe nowiny dale jenemórnjaze powěsće wo Rumunskej z Winstich, Barlinskich a Budapeschtiskich žórkow pschinoschcźeja.

Po „Matinu" je priedawschi rumunskik ronprynz Carol, w Pariśu pschebywajcy, směrowaze powěsće wo stronjoscźi swojeho nana dostał. Prynz Carol pjeca w Pariśu nawrót swojeje maćerje kraloweje Marje wocźakuje, kotraž z Ameriki do Pariśa dźeńża pschijźeje. Potom so prynz Carol wo dalschim rosćuduje.

Rumunskich półskanz w Pariśu praji, so su powěsće wo pschihotach k wobydlerskej wójnje njewěrne a so so z wěstym wotpohladam rosschěrjeja.

*

Pariśki wudawk Londonskeje „Daily Mail" schkodnu powěsć rosschěrja, w kotrejž so spóźeluje, so je rumunska kralowa w rosrěcźenju se sastupjerjom „Daily Mail" na parnej łódźi „Berengaria" rjekła, so ju po jejnym nawroćenje do Bukarešta za regentku kraleskeje pomjenuja. Francowskich lěkarjow profesor Rudott budźe tónz blišschemu hdźenja rumunskeho krala operěrowaś.

Khorosć rumunskeho krala Ferdinanda.

Rumunski półskanz w Budapeschtu je jenemu sobudźěłaćerjej „Magyar Orszag" rjekł: „Król Ferdinand je wopraudźe khory. Wón ma khory žołdk, tola so njehodźi wo žołdkowym raku rěcźeć. Ssobotu sym telegrammy dostali, so je so kralowe stronje połěpschiło. Hač budźe operacija trěbna, połpjacy njewš, dokeł maja wo tym profesorjo rosšudźiś, kotriž so z wukraja do Bukarešta powołaja. Domojwrót kraloweje Marje najskerje z kralowym schorjenjom swiśnje. Praschenje trónskeho nałědnistwa je so je snatym parlamentowym wobsamknjenjom sjednawało. K jeho pscheměnjeniu njeje so so žaneje strony kroczele cźinile.

Italskeje wójnske bróńjenje pśeciwo Francowskej.

„Écho de Paris" je blišše spožělił wo **bróńjenju Italskeje pschi franzowskej mjezy wośewit.** Hižo wot diweli

Mit je italski generalny štab někotre nowe wobtwjerdženja a dróhi natwarićz dat, šchtož na to pokasuje, so by so italska offensiwa na cjarje Avignon—Marseille spytała. Modana by so jako wukhodobjischcjo italskeje offensiwneje fronty wuzíko. Dale „Echo de Paris“ na hacj dotal njesnatu wěz dopomina, so je italski generalny štab możnosć offensiwy pschećiwo Franzowskej a Savojiskej wospjet pschespytał. Fajsatišiży wojazy dyrbja so pschi mjeju jako straźnizy wuzíkeż. Agentam ma so porućeć, so bychu w franzowskim kraju leżaze wobtwjerdženja, eżesnizy, puće a dróhi wupusćili. „Echo de Paris“ tajchce wěrić, so by so Mussolini chzył na tajki dyrdondej swěrić, pschijpomni pak, so so Italska w pošlednim cżasu zyle sjawnje pschećiwo Franzowskej bróni.

Přiwótkenje położenja w Chinje.

Blišchu sobotu powschitkowny pschećiwo wukrajanam so měrjazy strajk a bojkot hrozy. Strajk dyrbi wschitkich pola wukrajanow dźełazych Chinesow, pschistajeżowy w pisarnjach a domjazy personal wobkhačacz. W Hankawje sydlazy Jendźelcżenjo žu so telegrafiśy na swonkowne ministerstwo w Londonje wobroćili, so bychu prosźyli, so by so hižo cżinjene schkitanjse naprawy wudospołnile. Pódla teho žu so pschihoty stale, so by so dobrowólna policija organisowała, dokelž agitatorojo chinescheji policijow satrachcja, jim hrozo, so so na jich swójbnych pscheschimaju. S franzowskeje strony so wozbeje s rozsudźenoscju wustupuje, schtož je k wuspěchej dowjedło, so žu chinescheho wojaka a druheho Chinesu, kotrajž staj sobotu wjeczor w franzowskim konsulatskim wokrjeżu nahubjenosce zhromadźenja.

Kiangkajschek pschećiwo zuzym.

Wjednik Kantonskeho wójska je rjekł, so je sebi wotmyślił, z krajow kotrež je dobył, **wschitkich wukrajanow wuhnaś.** Sćwoje knježerstwo wobtwjerdźiwschi won pschipowěźi, so **wschě wikowańše a druhe trjebjenja, kotrež je China s wukrajanami wobsamkła, wjazu njepłacża.**

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 30. nazymnika.
Handrija, japoštoła.

† 1892 blidarski mištr a wjesny sudnik Jan Młyńk w Zarěcu, nimale 72 lět stary. Słuša do tych Serbow, kiž su narodnu mysl w našim ludu wožiwili. Stajnje je pilnje do Serbskich Nowin dopisował. We jeho zawostajeństwje namaka so knižka ze zazami wo swojich dopisach. Z njeschěćiwej wótčinskej luboscu je za wšitko, štož serbsku wěc, cyrkej a šulu nastupa, wustupował. Běše z dušu Zarěčanskeho serbskeho towarstwa, kiž pod jeho předsydstwom krasne hodowne a narodne swjedźenje wuhotowaše, wo kotrychž so w cyłych Serbach z khwalbu rěčeše. — Wudźěła nam dźiwadłowu hru „Zerja“, kotraž je so husto z wulkim wuspěchom hrała, druhdy tež pěsnječe w duchu Pětra Młónka a Handrija Zejlerja. — Statny a česny Serb — kajkiž Jan Młynk běše — njeje podarmo po serbskich pućach khodźił a so njesmě zapomnić.

Přisłowo wo tajkich mužach praji: Sprawny Serb so njezaroća.

*

— Wo **wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer w nozy —2. Wuhladny na malo so pscheměnjaze wjedro, pohlejenje k sławnemu sněhowanju. Wschitka leżesche wčera rano nad krótkorańschej Europu a nad połnocnym morjom. Nižiny su z wjeczora Europy a nad Biskayskim saliwom. To pokasuje na sněh cżim bóle, dokelž mamy dźensnjy kurjawy. S ranja saduwa jśry wětr. W nozy je trochu pomjersło. Błóto hižo dźerži. Jutre, pršni dźeń hodowníka, khadża ključek 7,49 hodź. a thowa so 3,48 hodź. Měsačk khadża na ranje 2,57 hodź. a thowa so pop. 2,36 hodź.

— **Buoh cha a pium** knja chzyche swoje roły też na wšěm z połodnja Budyschina wupschestrěć. Tónle wotpohlad pat bu k nicżomu, dokelž je so wjetschina gmejnow sa pschischamknjenje k pluwowemu sastaranju Ostsachsen akt. w. w Heidenauoje (Gosag) rozsudźiła. Budyschska pluwarnja dyrbi nětk snajmjeńscha najbliżsche wšěry Dobruschu, Hornju Hórku. Dźěžnikezy atd. k sebi pschischamknyć. Pschi napraschowanju pola wobsědźerjow khěžow pak je so w pschećerku jenoż 27 proz. wobsědźerjow sa pschijamknjenje wuprajiło. Pschiczina tutoho wobsědźenja leži pak w tym, dokelž maju so wobydlerjo tychle bliskich wjow z cżežemi, kiž jim s twarjenja wodowoda nastanu, saběrać, a cżim tohodla mózno njeje, so na nowe winowatosće wjasaćz. Tak dyrbjachu měschczańšcy sastuperjo wobsamknyć, so so hacj na dalsche wo pschijamknjenje wjow prózowacz njemóża.

— **Budyschszy kommunistojo** běchu **w pošlednim** poźdźejšenju **měschczańskich** sastuperjow **agitaziśe namjetu** sapodali **pod wuzićom nusy dźełonjemějerjow.** Zadachu so, by so dobrě město wschěm dźełonjemějerjam a nusownym dźełacżerjam **junkrocżnu hodownu pomoc** po 25 hacj 50 hr., za tym hacj žu hižo bjes dźěła, daricż. Pschi **jwjećichnym wobliczenju** by so na 160 000 hriwnow wucżiniło, to město snjesć njemóże. **Wyschschi** měschczanosta dr. Niedner wotpokasa wudawanje kommunistiskich rěcznikow, so město nicżo za dźełonjemějerjow njeczini, jako sjawnu khu. Hižom s potuńschenym khlěbom dyrbi město tóżde léto 140—160 000 hriwnow swjesć a hewasche wudawki za spomožeńtwo wucżilnja nimale milijon hriwnow.

— **Margarina sa dźełonjemějerjow** wotedawa so pjatk, 3. dezembra pola knjesa pschekupza Reinhardta Kunaka na Bohatej haźy.

— **Cżežke njesboże** sta so pjatk dopoknja w Muczerjez sahrodnistwje pschi Połnym hrodźiku. Synn knjesa Muczerja, kiž žneń z sćechi rostlinarnje mjeczesche, so na hornjem wokuje pschekama a žebi žiły cżežko wobschkodźi. Sawołany lékař sjistejoženeho swobala. Na to jeho se sanitetnym autom do měschczańskeje khorownje dowjesechu.

— **Shubik je so** 25. 11. 26 wjeczor cżorny skunskowy-oppozitowny kožuchowy khornak. Dale je so we cżasu wot 25. hacj 27. 11. 26 z jeneje schrjebarskeje sahrody schehowazu rjemjeślnikti grat: seběrak (Rauhbank), 60 mm. schěroki a 60 zentimetrow dołhi, hładźik (Schlichthobel), 50 mm. schěroki, simjowy hěbl, 10 mm. schěroki, khromowy hěbl (Grathobel), 8 mm. schěroki a dalsche hěble a pacjidła. Wschón grat je žołty bejzowany a s pižmikomaj „W. B.“ wosnamjenjeny. Wo wężowne zdźělenja prosy kriminalna policija w Budyschinje.

— **Pothroma je sajchła** mjes stotom młynskeho wobsědźerja Richtera we Wjeselcżinje cżo. 249.

S **Porschiz.** Rjane hodźinki politiki nam nascha Jednota „Ssokol“ sahotowa njedźelu 28. novembra. W Hantrikez žurli wožiwjecki so swucżenym waschnju swój nazymski zjawjedźeń. Po 8 hodź. wotewri s powitańskimi słowami bratr starosta pschitomnych, kiž běchu so w jara bohatej ličbje sešchi. Na to sćěhowasche swucżowańši porjad pod nawjedowanjom nacżolnikow br. Arnoschta Wenka, br. Krupera a br. Wranzki młódsch. a to dźecżace narjadowe swucżowanje hólzow a holcżkow. Te so derje a wustojnje wunjedźachu. Dale sćěhowachu pschedwjedźenja wulkich na prěkuschu a konju. Skupiny hokolow a sokolkow na brjadach žurjachu wulke pschipohlitacże pola wopytowarjow. S tym skónči so krasnje porjadowany swucżowański dźeł porjada. W druhim dźele zjawachu knj. Menczejz, knjeni kantor Holanowa, k. Kaschyor a knjes kantor Holan. Wustojne zjawne pohlicżenja knježachu tuž też hobrski pschikład. Bratr Schetčik deklam. krasnu pěseń rainje a žiwje, kotraž możnje skutkowasche, sinaru někotrehožkuli dopomnjo na swoju narodnu winowatosć. Dźiwadłowy žort njesnateje knježny a knjesa — wustojnje wuwjedźeny — wubudźi wulke smjecze a tóżcz sbohom krasnje porađeny swjedźeński porjad. Sskolika kapala hudźesche na to pěsnje k rejzy a dźerschesche tak wopytowarjow hišcze khwilku wjeselee hromadźe. — Dale tak Porschicżenjo! Waschemu dźěłu, Nasbar! **Hł n.**

S **Bukez.** Pschi naschej 8. rjadowskej schuli **matej so jutry** 1927 dwě městnje za statneju wucżerjow wobhadźicź. Rjane hydlenja tu žu. Wobknježenje šerbskeje rěcże so jara pscheje. **Samokwjenja maja** so hacj do 15. **dezembra na schulskeho radu w Lubiju** sapodacź.

S **Rachlowa.** Schtwórtk sańdźeneho tydzenja bě na Rachlowskich honach honitwa, na kotrejž sajaza, bažanta a karnikla sastrělichu. Wěhdže 30 wosobow so na honitwje wobdźěli. Jenu lischku też widźachu.

Se **Zicżenja.** Pabucha, kiž je w nozy k 22. novembrej na tudomnym pósece 58 hriwnow a swojaik klucżow hrodnik, žu sańdźenu pjatk we Lěhnizy sajeli. Tam na Haynawskej bróšy mlody pachoł jenej žonje ruczinu toschku z namazu wutorhny. Nadpadnik cżekasche, tola pschi Kamjenjowych wikach jeho wobydlerjej sadźerżeschtaj. Jako jeho pschećiwschowachu, so wukopa, so je paduch 24 lětny dźełacżer Josef Wilk s Hornjeje Schlesyskeje. Pola njeho namakachu dale swojaik klucżow, kiž je na Zicżenjanskej pósece kradnył.

Se **Schcżenży.** W nozy k pjatkej fakhadźesche **pola** nah hróšony wichor a žnjehowy mjeczel. Hakowy, tołste kaž ruka, wichor se schtomow swottama, zyhele s schćechow łdrě a na puć smjeta. Telefonisći wobkhad do Laja a Kobliż bě pschetorhnjeny. Telefonowe groty leżachu **sawite na** semi. Wotdźelenje telegrafiskich dźełacżerjow schkodu sasto wotstronjuje.

Z **Prawoćic** pola Khrósćic. Wčera wjeczor w 9. hodźinje spali so słomjana (pšenična) **kajma,** kublerjej Wićazej słušaca, stojaca mjez wsu a Łusćom na płonym polu. Wězo je něchtó woheń zatyknył. Za krótki cas so docyłnje spali. Snadna čerwjenina běše tola něsto ludźi na nohi nastajiła. Sykawy njeběchu žane pritomne. Blišże běchu zhonile, zo so wo słomjanu kajmu jedna. A kłóstrska motorska, kotrejž běše so wo wohnju telefonowało, byrnjeż njewědźeli, hdże a što so pali, so po puću (we Łusću) wróći, hdyž so woborniey na palacu kajmu dohladachu. Tu ničo wumožić njemóżachu, hdyž tola też na wodze pobrachowaše. Wo zapalerju nimaja hač dotal słeda. Nadźijomnje ma potrjecheny wobsedźer kajmu zawěsćenu.

Předźenk

je we kniholwni Lipsćanskeje universitty zyle njesnatu knihu Budyschskeho farara Hadama Schěracha wo starych lětnych pčelarjach namakał a po njej wulku sajimawu nastawk wo pčelarjach we Mužakowskej holi pišał a wo jich spodźiwnych waschnjach. — **Kóždy serbski pčelar dyrbi to cżitacź!** — Luźiza je sawěsće klassiski kraj pčelarstwa. — We nastawku je podał z bobom wobrasłaseho serbskeho pčelarja, kiž na chójnje wiśazo hwój kócź na schtomje wutłukła. — Je Wam znate, so je zakiti kurwjerch wótz August do Mužakowskeje hole po pčelarjow pósłał, so bychu sajšli lud wo pčelarstwje rozwucżowali? To je so stało psched 200 létami, jako Sserbja hischcże dozpła zaneje kultury njemějachu. — To stej we nowej protyzy! —

swucżowańši dźeł porjada. W druhim dźele zjawachu knj. Menczejz, knjeni kantor Holanowa, k. Kaschyor a knjes kantor Holan. Wustojne zjawne pohlicżenja knježachu tuž też hobrski pschikład. Bratr Schetčik deklam. krasnu pěseń rainje a žiwje, kotraž możnje skutkowasche, sinaru někotrehožkuli dopomnjo na swoju narodnu winowatosć. Dźiwadłowy žort njesnateje knježny a knjesa — wustojnje wuwjedźeny — wubudźi wulke smjecze a tóżcz sbohom krasnje porađeny swjedźeński porjad. Sskolika kapala hudźesche na to pěsnje k rejzy a dźerschesche tak wopytowarjow hišcze khwilku wjeselee hromadźe. — Dale tak Porschicżenjo! Waschemu dźěłu, Nasbar! **Hł n.**

S **Bukez.** Pschi naschej 8. rjadowskej schuli **matej so jutry** 1927 dwě městnje za statneju wucżerjow wobhadźicź. Rjane hydlenja tu žu. Wobknježenje šerbskeje rěcże so jara pschaje. **Samokwjenja maja** so hacj do 15. **dezembra na schulskeho radu w Lubiju** sapodacź.

S **Rachlowa.** Schtwórtk sańdźeneho tydzenja bě na Rachlowskich honach honitwa, na kotrejž sajaza, bažanta a karnikla sastrělichu. Wěhdže 30 wosobow so na honitwje wobdźěli. Jenu lischku też widźachu.

Se **Zicżenja.** Pabucha, kiž je w nozy k 22. novembrej na tudomnym pósece 58 hriwnow a swojaik klucżow hrodnik, žu sańdźenu pjatk we Lěhnizy sajeli. Tam na Haynawskej bróšy mlody pachoł jenej žonje ruczinu toschku z namazu wutorhny. Nadpadnik cżekasche, tola pschi Kamjenjowych wikach jeho wobydlerjej sadźerżeschtaj. Jako jeho pschećiwschowachu, so wukopa, so je paduch 24 lětny dźełacżer Josef Wilk s Hornjeje Schlesyskeje. Pola njeho namakachu dale swojaik klucżow, kiž je na Zicżenjanskej pósece kradnył.

Se **Schcżenży.** W nozy k pjatkej fakhadźesche **pola** nah hróšony wichor a žnjehowy mjeczel. Hakowy, tołste kaž ruka, wichor se schtomow swottama, zyhele s schćechow łdrě a na puć smjeta. Telefonisći wobkhad do Laja a Kobliż bě pschetorhnjeny. Telefonowe groty leżachu **sawite na** semi. Wotdźelenje telegrafiskich dźełacżerjow schkodu sasto wotstronjuje.

Z **Prawoćic** pola Khrósćic. Wčera wjeczor w 9. hodźinje spali so słomjana (pšenična) **kajma,** kublerjej Wićazej słušaca, stojaca mjez wsu a Łusćom na płonym polu. Wězo je něchtó woheń zatyknył. Za krótki cas so docyłnje spali. Snadna čerwjenina běše tola něsto ludźi na nohi nastajiła. Sykawy njeběchu žane pritomne. Blišże běchu zhonile, zo so wo słomjanu kajmu jedna. A kłóstrska motorska, kotrejž běše so wo wohnju telefonowało, byrnjeż njewědźeli, hdże a što so pali, so po puću (we Łusću) wróći, hdyž so woborniey na palacu kajmu dohladachu. Tu ničo wumožić njemóżachu, hdyž tola też na wodze pobrachowaše. Wo zapalerju nimaja hač dotal słeda. Nadźijomnje ma potrjecheny wobsedźer kajmu zawěsćenu.

Stazija.

Wukrajinje powedańcżko.

181 (Pokračowanje.)

Stara postarny a cżehnjesche holcżku, kiž bě so wschca sacżerjowenila, je žobu do dwora, hdjež Tanajko na lawzu hedźo pschi domskim žrjódźi topor s newsynti hospodźemi wobciwaschе. Wón mózne je do njeho sabiwasche, ale na jeho mużnem wobliczu ryżowasche so hluboka ważnosć. Hdyž Elenu wuhlada, rozšaśni so jeho mjeschowcżo, jako by błyst radosce po nim sajeł.

„Pschichadźesch-li ty, holicżo, k nam, mjes tym so so wschitkim wot naš wotwobroćesa?“

„My pschinjesemy cżi — wona so pschetorhny — kudźołk, kiž by sa macź skałał.“

„Uwej, kudźołk! Jenoż kudźołka bla by pschischła! Schkoda!“ Wón so na nju wuśmja.

Wraschecź cżuchowny so też sa swojim wožudom. Cżesesa a pschecżelenosć sym nam wopokasał. Njedźakne by było, njebychmy-li podźěł brali.“

„Hlej! Tuž žnmy jedyn s tych někotrych, kotiśi z dźakownoscju pschecżelow dobywaju. Ale dźakownosć je nam pschemała.“ Wón pschimmy jeje ruku.

„Też pschecżelstwo?“

„Pschecżelstwo cunja so bóle poczinkej. Sa sbožom zadonimy.“

„Wěschi-li něschto lepscheho, schtož cżiwilu wołoźuje, dyžli pschecżelstwo?“

„My cżiwilu njeczerpimy,“ wón so wurcuna. „Wěso lětaju myšle łaž zapaći wokolo naschee hłowy, ale my jim sadźerwamy, žebi nutska hnjedo twaricź. My cżerpimy jenoż dla bratrowee bolosće.“

„Też Elena mčni, so je prawje, so wědźerja wopraschecź.“ jaschcźi Hamufija do rěczow.

Tu so Tanajko wótsije wuźmja. „Khromeho Pětra, macźi, kiž je twoju krutwu lékowak, hdyž hubjene mloko dawasche?“

„Nič toho, luby hynno. Tón nicżo zyłe njewě. K Filemonej, tomu wulkemu wědźerjej, dźi.“

„Cżiń, schtož twoja macź radźi. Wjele žnmy tej my wo Filemonowej mozy łhyscheli. My tebje też prošymy.“

Wón pschecżelenje na nju pohladny. „Wuprosch druhe, holicżo! K tomu so my sapowědźimy.“

Tu Hamufija hórko sapłaka.

„Njebyschtej-li naschej nohy starej bykej, dźensa hischcże bychmy tam doschli. Wutroha nam rěcźi, so je tam pomozy.“

Směrnjo połoji Elena ruku wokolo płakajeje, pomałku, wuskotnje wurnoni so z jeje erta: „Tuž cżasemy my sa waš hicź.“

Tanajko wótrje na nju pohlada. „Pucź je dalokí a wobcżežny, mjs bjes strachnoscjow sa tebje.“

„My pónđźemy. Sćwjecźi budu naš schkitacź.“

„Woni cźi to wotpłacża,“ rjekny Hamufija pohnuta.

„Alle dźi bórzy. Dźi dźensa hischcże. Je na cżasu, dokelž sela stoja cżerstwe, jelcne, łcżejaze. Bórzy pschińdu dny, hdyž poczehnje Filemon na Cżernohoru, hawicź a pidormu schcżipacź a rédku rostlinu matrigunu na łuzy pola Burtuta. Nětkole pak je hischcże doma. Dźi bórzy, dźecżo!“

Tanajko thchaješche z hłowu, ale pryedy hacj ho Elena wobroćí, so by wotesćela, ju won wobja a wokoschi. —

*

Kraźne junijowe ranje módrjesche so nad horami a dolinami. We khubinach a hischcże dale wonka žołmjacżu so hu hyjady kurjawy wóżneje. Tu horjeka pak šwećesche błónćko hižo wohrěwajo, a Doamnua Pietra (sfaty Knjeschćej wulkosći do dotha shladuja, wupinachu so hordże a žwobodnje do cżemnomórskeju azura.

Stary pastyř, kiž je žwojim stadłom ponałku se Alpisch hospodarstwa horje cżehnjesche, wótrź žebi kapy wotu poczinku, mjes tym, so jeho schkitanzy so pasecź poczachu. S jeho lehwa s mocha a liscża mózesche won stadło derje pschewidźecź a njebjo strażowacź, s kotrehoż jeho jehnatkam strach hrożesche. Hlej, tu hižo pschikhadża — s mróczelowych dalokoscżow — jako dypk we žłónczinej módrinje. — Hłubje so dele puschcża. Cżorne schćidła so hjerceża, hłódne wutschiki dele saschćrkaju.

„Cżakaj, djabołniko!“ Dołhotrajne, wótre hwišdanje, zupowny hwišd, pastyř sahwisda. Haj, kak cżeńke běsche hłyschenje rubjeżnika w powětrje! Nadobo pschesta so krużicź, lećejesche wotkal kaž twutšél — cżekajo psched žylnischim. Pastyř žmějesche so ja nim a wucżeje žwoje žnadnuschche žnědanje i dybjaka, kuh husto a twjerdowarjeneho kulescha, do liscża sawalenebo a da žebi to derje žłodźecź. S lěża deleka po hórsčim nawiżu horje stupasche jónska, — ta mějesche, kaž so sda, jara nusne. Nětko wona posjasta, słoji dłoń nad wóczoj a wuhladowasche horje.

Njebě-li to Elena, Janowe rěšbarjowe pschiwsate dźecżo? Rosshorjena a wudyschana wot spěšcżneho krocżenja stojesche psched nim.

„Daj cźi Wóh Knjes strowjo!“

Wón dźerżi jej kulf žwojeje kulesche w selenem liscżu napschecżo.

„My cże pscheproschujemy!“

„My bo dźakujemy. Sjećże to strowy!“

„Schto tebje žem wjedźe?“

„„Praj, babło, dźebo, hdże namalamy wědźerja Filemonowy dom? S cżasa, wcżerawschjeho błónca łhdźenja bludźimy my po lěżach. Jedyn scżele naš k druhemu. Naschi tón je ho na nosy tranił. Tón je na dworje wrócżo wostał, hdjež žmy nozowali. Nětko stej naschej nohy wustałej a bolasej, ale komdźicź so njeżmémy.“

„Filemona, wědźerja ty pytajsch? Oha, oha! Schto pak wot njeho chzesch? Luboscżinse napoje? Hej?“

„Kak ty rěcżisch, babko? Hanufija, Tanajkowa macź, naš k njemu scżele. Wuprajicź dyrbi so, cżeja buschkiwisa je kulku wutšélika, kiž je Stasiju morika.“

(Pokračowanje.)

S Khrósćiž. Saŭdźeny pjatk, 25. k. m., dopołdnja 1/26 hodź. wumrě wobsłužbźeć tudomneje hapytki knjes Felig Thiel. Drježdźańske hapytkarske towarstwo je knjehom w sajmnje Lékarstwa potrěbnych ludźi naschele wokolinu hapytkarja knjesa dra. Wulzingera pósłało, tiž budże běrzi wschu prózu dawacź, po tom ischtoż je pśistśeć, so by skrótśańske wobydlerstwo spokojił, schtoż może žo jemu po jcho nasłuchanjach lohko radźiś. Njech je semrětnemu semja lohka a njech žo dowěrjenje, tiž mějesche, na knjesa dra. Wulzingera pśenjesje.

S **Wojerej.** Dejschze poslednich dnjow pak žu nam sasko ras wulku wodu pschinjesłe. Wjele njebě zyle tak wulka kaž w juniju, pobrachowaschе hischcze 30 zentimetrow hacź k tehdomnischej wyšokosći. Niedźiwajcy toho pak je sašo thětro schkodu naczinika. Wokolo města žu žo wulke jesory wutworike. Garmbez sahrodnistwo, tiž je hižom w lěcze cźerpjo, je sašo zyle powodźene. Teź šnuiska města na dróhach woda stejesche. S mrózom woda sašo spadnje.

S **Wojerej.** Na šwinjaze wiki saŭdźenu sobotu běchu pschihnali 169 prošatow a 3 běhaki. Sa prošata sapłaczi̇śchu 14—20 hrimnow, sa běhaki 50—75 hr.

S **Wojerej.** Teź w naschim mésze wonkowni puczowaŭ śpytaja, so bychu njepschedbładniŭch pschi powjetschenju fotografijow śebali. Psched tymile jebakami žo tohodła warnuje.

Se **Schtyrjoch Dubow.** Betonowy móst pśches Běły Schjepz žu na někotre dny twaricą pschestali. Dokelž je réczne dno mjeńke, dyrbja žo žytne koły do dna sahnacź, tiž dyrbja mostowe stopy łuśiśicź. Sy toho pak nastanu nowe wudawki, kotrychž dla žu nowe jednanja nusne. Jara wobžarowacź je, so je žo dźeko pschetorhnuchi dyrbjako. Nadźijomnje njedostanjemy dešchcżow dla pschewulku wodu, so žo dalsche twarske dźěła snjemóžnike njebychu.

S **Wukrancźiž.** Sněhowe wjedro saŭdźeny pjatk je w telefonitkim wobthadźe mnoho hačenjow sawinowało. W naschej wśy je žo schcżežor itamal a prěti pśches dróhu padnył. Nimo toho je telefonitki wobthad hischcże na dalschich městnach pschetorhnjeny był. Pschijamtnjenje ſ Budyschinom bě tohodla rostorhnjene, dokelž bě žo pola Huczinu pśches 20 telefonowych schcżežorow złamało. — Skoro žo śo, so śmy žo podarmo na pósłowe motorske koło wjeśelili, dotal hischcże njeśěžźi. Derje je, so kara sašo jěźdźi, na nju móžemy žo śwajmjeńscha śpuschczeć.

S **Mikowa.** Wot 1. dezembra śem budże tikolaty auto póšt do Borschcże, Krjebje a Rychwalda wośyć. Wón jěźe rano 1/26 hodź. najprjedy do Borschcże a potom 1/27 hodź. do Krjebje a Rychwalda. W 11 hodźinach sašo wróćo pschijěźe. Popołdnju 3/3 hodź. jěźe najprjedy do Krjebje a potom do Borschcże. Jako wjednitaj śtaj liśtynoschcerjej Nojcź a Mann w Hirschberku wuwuczenaj. Bohužel je knjes Mann pschi tom śmjeschožik. Do ścżežora śawadźiwschi śebi nohu śmjerce.

S **Běleje Wody.** Saŭdźenu sobotu dopołdnja wumrě kamjenjeźadźeŕ P. na wutrobny. — S pschicźinu śmjerce je najśerje pschewjele palenza. P. je zyle pop. w korcźmje žedźał a duzu domoj je na cźemnej forbarskej dróży leźo wośtał, hdźež je zyłu nóz pschi hrośnym wjedrje leźał. Jako jeho žobotu rano namakachu, jenoj hischcże śłabe śmanjenja źiwjenja wot žo dawasche. Hdyž běchu jeho domoj dowjeśli, hižom wumrě. Njeroźumliwe je zadźerjenje někotrych wobhdlerjow Hródkowskeje dróhi, tiž ju jeho w nozu a rano žakoścźicź śtnjeche li a jemu njeśłu na pomoz schći. Tónle śtruchły podawk njech kóždeho pśched śylnym palenzpicźom warnuje.

S **Běleje Wody.** Póndźelu dopołdnja tu policija dundaka śaja, kotrehož wyschnoścź dla pschekschiwenja ſ kojeźitim liśtom pytaschе. Policija pschepoda jeho hamtskemu źudnistwu. Jeho žwójbu, žonu a schtyri dźěcźi, tiž žane hydlenje nima, spomóžerstwowemu hamtej pschepokasachu.

S **Hródka.** Njedźelu nawali žo nam wulka woda. Hižom sobotu Sprewja pomału postupowaschе. W nozy k póndźeli dozapi najwyschchi śtohdźeńk. W Hamorach je woda wot njedźele hacź k póndźeli 20 zentimetrow postupiła. Tola ſ mjerśanjom je žo někto dalschemu postupowanju wody sadźěwało.

S **Khorzebuśa.** Dopołdnja dopołdnja wokoło 10 hodź. žo na Kalawskej dróży 77 śkładownja Kinderez wulkowikowarnje ſ twarskej potrjebu wotpali. Wobnjowa wobora dyrbjesche jenož žužbodne twarjenja schkitacź. Mjele twarskeje potrjeby je žo žobuśwalko. Wobeh je najśerje je schkrickżu nastał, tiž je je żelezných thachlow wuśkoćika.

S **Khocźebuśa.** W Błótach maja sašo wulku wodu, to je hižom k schtwórtemu rasej wot junija. Po wulkich deschczach po zyłej Łužicy je w Bórkowach dźěł rěkow ſ brzohow wuśtupił. Wulke dźěle Bórkowiśkeje kupy śteja pod wodu. Po puczach je ležma thodźićz a jěźdźicź hodźi. W mnohich śhźach, do kotrychž je w lěcze wulka woda pschiśchła, so ležma wjazy bydlicź hodźi. Nusa, hubjeńśtwo a khorosći knjeża mjes wobydlerjemi powodźeneje Błótowśleje krajiny.

Bukečanska nowa šula.

S Bukeju žo nam piśa: Twar nascheje noweje schule je hacź na maliczkolcze dokonjany. Mólerjo maja žnadź hischcże tydźeń dźěło a śtónczinje wuńdu mjoaze a pklaże žony ſ twarjenja, hdyž ju pryjedy wschu pschinje wurjedźiśe. Nadoba sa rumnoscże je źkasana a žo wšěcże do hód pschijmjeże, tak so budża nascheje dźěcźi po hodownych próźninach do noweje schule sacźahnuc móz.

Pśched létom, jako žo naschi sastupjerjo schulskeje wozady ſ nowotwarom schule saběrachu, běšche naikhutnischе praschenje, hdźe měła nowa schula stejecź a schtó by pschihódnu krajinu k temu pschedeał. Dotho je žo pytało a wuradźowało a mało bé śwólniwych, kwoje polo abo łuku ja pschihódnu pjenjes schuli pschewostajicź. Khwalba a dźak śluschca knjesej Proftej, kotrejž niż jeno pola, ale ſamo ſwoju ſahrodu jady ſwojich twarjenjow a blizko stareje schule leżazu k temu pośtśi. Schulśy sastupjerjo rosćuhdźichu žo ſa Proftowu ſahrodu, dokelž je ſtarymi schulskimi leżownoścjemi mjesuje a je pśches to ſa zyke schulske sarjadowanje najdóle pschihódna. Bórzy bé městno na Proftej, prjedy Blaśiuśej ſahrodźe pśches kup śwésćene a twar móżeśche žo ſapoczecź. Schtóž bębi ras wobras w naschim Bohu domje sady woktarja śezajy wot Wilhelma II. ſa śwérne pétowanje tradizije darjeny wobhlada, śpóśnaje na nim ſahrodu, na kotruž pruśy wojazy krocża, jako tu ſamžnu, na kotrejž nétk naścha nowa pyschna schula ležeći. Tak je to městno historiśke ſ wobrazom ſe 7létn. wójny 14. oktobra 1758 wot wumělca Menzela pokhodnikam ſakhowane.

W jutrowniku tuteho léta ſapoczinachu žo dźeła. Khětro nawiśowata ſahroda méjeśche žo ſ wulkeho dźěła wotwośeć. Někotre śta wośow semje je žo wotwjeśo, pryjedy hacź bé pkonina pschihotowana, do kotrejež po hišchcże kuże nuts pinju rsjachu. Pschi tom pschiwódjechu dźěłaczerjo na śkały a dyrbjachu cźežay kopacź, ſamo tśelecź. Wjedro pschi ſapoczatku derje hojeśhe a króśko po jutrach khadźechmy rózyny kamjeń. Murje je semje rośćechu, dźěła postupowachu dźeń wote dnja. Wjedro pak twarzam wjazy jara pschihódne njebé a murje ju někotru kapku deschcża dostaże, so druhdy nimale tepiśe. W pinzach śtejeśche huśćiśćo woda. Tohodla da twaŕiki mischtr wšiće dźěła ſe wschej wobhladniwośću wutwonjecź, jo njeby žo poźdźišo makrota do twarjenja cźahnyła. Nimale ſpody wšćěch rumnoscżow běża rokki, w kotrychž žo hromadźaza woda wotbéhnje. Murje ju derje śtołerowane a móże žo tohodla wocźakowacź, so budże twarjenje śuche a śtrowe. Hdyž w lěcze śběhachmy, bé žo jara wjele deschcża do murjow naschło. Hrošu śmy wušśali, hacź teź to hdy wusthnu. Hdyž pak tśeha leźeśche, Bože śtónżo śmécześche a wětśiki dujachu, wuślhunchu zyle derje. Nétk śapoczinachu śnutskne dźěła. Myślachmy źebi, so njebudża tak wjele cźasa trjebacź, tola ſ tym běchmy žo mylili. Kak wjele rjemjeślnikow je tu bźěkało, tak wichelakore běchu jich dźěła, tak rjaduje méjachu žo wschě wuwjeścź. Kedźbliwe wócźko architekty wschо wobhladowaschе a žo na wschо dohlada, schtóż ſnadź po jeho woli njebé. Knjes architekt Melzer ſ Drježdźan je na wschо dźiwak, schtoż k modernej schuli śłuścha, wośeśhe schtoż je k śtrowośći w rumnoscżach pchebuwaźnyh dźěcźi a wucźerjow trébne. Na pschikład wuhladamy na ponoschku dwě krótkej wéźi. W nimaj wotcźehnje pschetrjebany powětr, tiž je schulśich jitwow po kanalach wusthupuje. Cźerstwy powětr pak pschithadża ſ pinczneje komorki, hdźeż je žo pryjedy derje śhréć. Tak njebudża žo trjebacź wokna wocźinjecź, so by žo cźerstwy powětr nuts puschcźak.

Wośeśe žo wucźerjo a dźěcźi wjeśela, so śu śtónczinje cźasa dočakali, so móża do rjanych śtwow noweje schule, je jich 6, žo pschecźahowacź. Tola teź wjesni a wośadni maja ſwoje wjeśele na tak rjanym twarjenju, kotreż kóždeho wot Pomorz horje krocźażeho lubośnje śtrowja. Běły płót wobhrodża maku ſahrodku psched wokнami a budże, žo dale w nalécźu ſ kwécźkami, kwétkami a śeleninu pišanicź a śelenicź, budże wobras hischcże lubośniśi. Schtó by był hischcże tak dźěcźo, so by mógł tu pschebywacź abo ſ wucźerjom a namakał tu wschе nowocźasne pschiprawy k roswucźowanju a wotcźehnjenju dźěcźi.

Pobwjeceźicź budże žo nascha nowa schula hnydom po nowym lécze. Bóh daj wot ſwojeho žohnowanja w bohatej mérje wschemu dźěłu a śtutkowaniu. so bu jchula była žórło žboże a žohnowanja.

Přednošk wo prašenjach potwarjenskeho plana.

Wječera póndźelu, 29. novembra, wjecźor w 6 hodź. bé knjes wyschiśi mésćańcźanośta dr. Niedner w Budyschinje wśchelatich knjesow do śale mésćańcźanskeho muśeja pschepołnjł na pschednoschk wo praschenjach potwarjenskeho plana. Knjes wyschiśi mésćańcźanośta dr. Niedner powita wulku śnyku śeidźenych mjes nimi teź knjesa wotrjapschenjeho heitmana Richtera, a wuśdźeny, so je nétko, hdyž w Němčiśi jako mér a porjad knjeźi, śkerje móżno a na cźasu, so ſ potwarjenśtkim planom jabéracź. Tola pak je wulki rosdźeł mjes cźasom pśched 30 létami a dźenjišchimi wobśtejnoścjemi. Dźenża žo wjele wjazy žada, polo je njeśmérnje wulke. Jara ma žo pschi thole praschenjach na hospodarśki bok dźiwacź, a žo po pjenjeźnych wobśtejnoścjach gmejny śložowacź. Teź śozialne praschenje dźenżnischi dźeń ſwoje prawo žada. Twaŕiśe plany maja žo ſ cźasom a śahe pośtajicź a žo we wulkim wobśtoku na dlźichi cźaś a pschihod pschiprawicź. S nimi pak žo njeśmé wobśor hospodarśkeje móżnoścże pschekrocźicź. Dale ma žo pschi potwarjenśtich planach teź na wumělśe wuhotowanje dźiwacź a na ſwonkownu rjanoścź a pschijśmnoścź twarjenjow. Po teźe jawodnej rěcźi pschepoda wyschiśi mésćańcźanośta śtkowo pschednoschcerjej, knjesej twaŕkemu radźe Wagnerej-Poltrockej ſ Kamjenizu, tiž nébdźe śledowace rosłoźi:

Twaŕśe wumělśtwo je wumělśtwo, tiž naš na śemju wjasa a je na praktiśe a wužitne samery śkožene. Tola pschi wschém praktiśkim postupowanju dyrbi žo teź na hiśtoriśki ras města dźiwacź. Architekt dyrbi ſ materiala nejśtho wumělśe a ſa tójde město wośebje žo pschihódźaze twarjenja wuwjeścź móż. Twarjenja, tiž žu ſ jeho ducha wuśchłe, njedyrbja jenoż ſwonkownje lětſtotki pschétracź, ale dyrbja ſ dobom duschownu a ſnutskownu wobras toho cźasa bycź, w kotrymž žu twarjene. Nahlady wo twaŕśkim wumělśtwje pak žu žo pscheménile. To móżemy pschi wuwiczju jenotlikych městow wobkedźowacź. W źrjedźenym wéku twaŕsku města ſ murju wobdate, ſ wyšokimi twarjenjemi, tiž husto w hromadźe śtejachu, ſ zyrkwjemi a klóśchtrami. We cźasu rainejśanej khadźechu wjeśchu wažnoścź na tjane radniżay. W śastaŕśkich méśtach běchu haśy wuśte, bjes khódnikow a hubjene, njebé tola wobthoda. Hdyž tas wós do města pschijéźże, móżachu jemu méśchcżenjo derje ſ puczа hicź. Pśched nėhdże 50 létami naturśke wuwikwanje městow nadobo pschesta, tehdy nasta w twarjenju wulka měśchcźanja. Nowy wobkhad a techniła, tiž ſ maśchinami pschindże, cźażu pschemény. A tak je hischcże dźenża, teź dźenża dyrbimy žo pschi twarjenju po wobkhadże śkožowacź. Po pśétowym wosu pschindże żelesniża. S njej žo śmét zyle do druhich kokijow dowjedże. Żelesniżu ścżehowaschе pśched nėhdże 25 létami automobil. Wón pschinjeże zyle nowe twaŕśe wośchenja ſa naśche měśchcźanśke dróhi. Stónczinje na žo pschi twarjenjach teź na powětrowy wobkhad myślicź. Pschi wuwiczju městow njejśmé žo jenoż wobśedźowacź, so maja dobry ſwik ſ autami a dobre autowe dróhi, ale teź městnoścź ſa śtaźiju powětrowego wobkhada. Pschi twarje wotmyślenego kanala pśches śtjedźne němśke kraje, teź tajki kanal najśerje wot Shorjelza na Budyschin k Lobju žo pocźehnje. Najśerje pak žo mjes tym powětrowy wobkhad tak wudoścpokni, so kanala trjeba njebudże. Na dźenżnischich njesbożach ſ automobilemi žu dróhi wina, dokelž žu pschemako pschebladne. Automobilowy wobkhad je pośledne léto w Němśkej 8 procentow pschibéraŕ, w Sakśej ſamej pak 12 procentow. Pschi potwarjenśkich planach žo jenje hygieniśke praschenje ſ boka wośtaźicź njesmé. W nowym cźaśu dźeda prawje wjele śeleneho bo městow wobśamknucź. Tola to ma žo po śoźialnych śahadach, niż pak jenoż po rjanotnych śahadach śtacź. W śnutskownym méśeśe móża bycź twarjenja wyśoke, dale won pak pschecźo niźśe, donіż méśto bo śahrodneho méśta njepschenđże. Myślicźka śahrodneho města bé hižom do wójny źiwa a je nétk wośebje žylna. Pschi wschém pak dyrbi žo na to hladacź, so žo město pschejara rosbrojiło njebé, dyrbi pschesapo wustrowiśowaźy zyłk wośtacź, hewak nastanu pschewjele dróhow a to by był drohi apparat. W pschichodże dyrbja žo fabrikt po mójnoścźi na wośebitym łóżu města twaricź a ža žnadź ſ rania, ſo wětr fur do méśta njeśł njeby. Tak maja žo wschelake myślicźki do śtuka śtajicź, tola móżemy hakle potom prajicź, ſo je potwarjeśiśi plan hotowy, hdyž je wopraždże zyle potwarjeny. Pschi pschewjedżenju śtorcźa méśta wélo na pschicźinowość wobśedźerjow leżownoścżow a tu hodźi žo jenoż ſ pomozu wyschnoścżow pschetłocźicź. — Pschi druhej pokoju pschednoschka pschedwjedże knjes twaŕśki radźa Wagner-Poltrock śwétkowe wobrazy a rosłoźi rosdźeł mjes rjanymi a pschijomnymi twarjenjemi a mjes khežemi, tiž žo pschecźiwo rjanoścźi postorkuja. Bohaty pschikład mytowaschе pschednoscherjej jeho sajimawe wuwjedżenja, tiž běchu nimale dwě hodźinje trałe.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Lipśa.** (Biespomóžneho wurubiłł.) Na cźuwy jara cźerpjazy wucźeŕ dźěcźe wjeczor wokolo 10 hodź. je śhromadźiśny domoj. Nadobo saja jeho śłabość, tak so žo pótny. Tu pschiśtupi cźłowjek k njemu, wuторhny wbohemu cźažnik ſ zjeczaśkom, kaž teź 15 śtomnyu ſ 235 hriwnami. Wucźeŕ bé tak śłabny, so njemóżeśche na pomoz wołacź. Paduch pak žo bjes śłéda zhubi.

* S **Kamjenizu.** (Dźećo namalkało.) Pola jenoho tudomneho lékarja bé psched nėchto tydźenjemi ſ jónska ſwoje śedom dwě njedźeli stare dźećo wośtajiła. Nichtó njesnaje maleho hólcźka, kotrehož je lékaŕ do dźeźaczeho wustawa dał. Nétko žu jemu nowe mjeno, Siegfried Ramenlos dali. —

* S **Rumburga.** (Radścho morwy hacź bjes dźeła.) W Kaiserswaldze je žo dźeźaczeŕ Schmidt wobwěśnył, dokelž njemóżeśche psches wutrobu pschenjeścź, so žane dźeźo nima a so dyrbi jeho thorowata žona ſama, ſchtoż k źiwjenju trjebaschtaj, saśtuźicź.

* S **Rilśna.** (Mésćno k wěrowanju do jaśtwa.) 25-létny dźeźaczeŕ Josef Sperl ſ Tauśa cźaśniche tutón tydźeń ſwój kwaŕ wośmjecźicź. Pjenjesły k tomu cźaśniche žebi tak wobśtaraci, so dźeń do kwaśa koło pokradny. Hdyž cźaśniche je pschedacź, jeho lepiśu a mésćno k wokтarjej, dźeźiche Sperl na dlźichi cźaś do khtóźka. —

Najnowiše z cyłeho świata.

— Schkrowa powješć wo wjedrje ſa jutrje źrjedźeń. Mjerśnje, śneh je mózny.

Mnichowśti krajny śud je pśched někotrymi letami śpiracźela Fechenbacha k khłośtatni na 12 lět sasudźiśi, dokelž bé Fechenbach jedyn hižo śnaty telegramm wo jednanju wo mér w śwětowej wójnje wojśewił. Fechenbachowy sakkitaŕ bé nawjetšowaŕ, so by žo proźeł ſnowa wjedł. Temu bé žo Mnichowśki śud sapowědźił. Nétko je němśkostatny śud w Lipśu po wobcźežowanju Fechenbachowa sakitarja pornežił, so dyrbi žo Fechenbachowa wéź ſnowa wuśudźicź.

*

S jaśtwa w Gleiwizy w němśkej hornjej Schlesyśkej je 10 Polakow, politiśkich pschestupjenjow dla sasudźenych, žobotu w nozy cźekło.

*

Franzowśka je pjeża ſwoje namjesne wobśadki pśchi italśkej mjeśy ſ dwěmaj birgadomaj pośtpłnila, so by žo pschecźiwo pschipadnym nadpadam italśkich fazjistiśkich miliżow sawěźcźiła.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Dźensa wutoru we 8 hodź. mamy měsačnu zhromadźiznu w „Kat. towaŕśowni“. Ważny porjad žada sebi, zo wšě sotry a wšitcy bratśa połnoličbne pśiźdu. Předsyda.

Budyšin. Wot tutoho tydźenja sem zmėje Jedn. Sokol swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź., potajkim nic wjacy štwórtk. Načolnik.

Bukeey. „Radość.“ Srjedu, 1. hodownika, zeńdu so dźiwadłohrajerjo k zhromadnemu zrěčenju na wosadnej zali. Přichodna spěwna hodźina budźe srjedu, 8. hodownika. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Kedźbu! Spěw. wotrjad „Zerja“. Naša spěwna hodźina je kaž hewak srjedu, 1. hodownika, w Njechornju. W „Krónje“ w Budyšinje zrěčane spěwanje we Worcynje njemóže so wše-

lakich přičinow dla wotměć. Spěwarki a spěwarjo, přińdźće zaso cyle wěsće wšitcy do spěw. hodźinow. Też hosćo su nam lubje witani. Dirigent a předsyda.

Drježdźany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianstr. 22 p, wječor 4/9 — 10 hodź.

Khrósćicy. Nic jutře, ale njedźelu, 5. decembra, pop. 1/2 4 hodź. chcemy pola Wjeńkec towarstwo „Serbošaw" zaso k nowemu žiwjenju zbudźić. Na tutu ważnu zhromadźiznu so wšě prjedawše sobustawy wutrobnje přeprošuja.

Lichań. „Zernička" změje srjedu, 1. decembra, z dypk. 1/2 8 hodź. dźiwadłowu pruhu pola Šibakec w Lichanju. Byrnjež wjedro hubjenše było, dyrbi tola kóždy hrajeŕ a kóžda hrajeŕka přińć. — Pjatk 1/2 8 hodź. je spěwanje, tohorunja też při njepřihódnym wjedrje. Předsydstwo.

Malešecy. „Jedn. Sokoł" změje njedźelu, 5. decbra., pop. 1/2 3 hodź. generalnu zhromadźiznu pola Zendźic. Kóždy sobustaw dyrbi přitomny być. Namjety maju so hač do njedźele, 28. novembra, pola bratra Sykory ertnje abo pisomnje zapodać. Wječor je na sali wjesoła zabawa z rejemi. Starosta.

Sowrjecy. Kedźbu! „Sołobik" změje dźensa wutoru wječor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu. Wšelake nuzne wěcy maju so wuradźować. Potom mamy rejku z nowymi rejemi! Přiwjedźće nam nowe sobustawy sobu! Sotry a bratŕa, starajće so wo to, zo towarstwo rosće a přiběra, potom móžemy jedyn wjetši swjedźeń wuhotować! Potajkim: jutře je zhromadźizna! — Prajće to jena a jedyn tom' druhom'! Šeleig.

Wotrow. Naša „Jedn. Sokoł" změje štwórtk, 2. hod., we 8 hodź. w korčmje generalnu zhromadźiznu. Porjad: Rozprawa, wólby, přijimanje nowych sobustawow. Sobustawy maja krutu winowatosć, zo do zhromadźizny přińdu. Też dobri přećelojo Sokolstwa su nam witani. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bŕažcy. — Za nawěšćik: G. Janak w Budyšinje.

Ze swojim hodownym předawanjom

započinam štwórtk, 2. hodownika

Poskićam njedosćěžne lěpšiny po niskich płaćiznach a w najwjetšim wubjerku

žonjacych drastow, tkaninow za žonjace drasty

Prošu wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću :: róžk Žitneje hasy

10%

tuńšcho pšchi nakupowanju za hody.
Nětko hišćeše najwjetšchi wubjerk,
tohodla też nětko najlěpšche kupowanje.

A. Kasper, Burglehn 11
w Budyšinje.

K hodownemu swjedźenju!

Sofy . . . . 100.— 120.— 130.— hr,
chaiselony . . 35.— 40.— 50.— hr.
nakładne matracy 30.— 35.— 40.— hr.

II a III dźěłbaty

kaž też **patentne matracy.**

Wosebita meblowa półstrowarnja

Bruno Zernik
w Budyšinje na Lubijskej drózy čo. 17.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Słomu
wšěch družin kupuje
Richard Jacob w Budyšinje
słomowa wulkowikowarnja
na Drjewowych wikach 17. Telefon 2137.

Nowe hrónčka na sćěnu
su zaso dostać
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Žony! + Žony!

Wupłóškowace aparaty, gatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelšakowe kholowčki podłožki, štaflitki za prědki, štaličiki za paženi. też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěritwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami 9.

Składnostna kup!

Derježdźany nowy płyšowy sofa za 100.— hr.
ma na předań
meblowa polstrowarnja
Zernick w Budyšinje
na Lubijskej drózy 17.

Twjelki trjenja tunjo I. K. Erler na Žitn. wikach 11

Njewěrjomne wužitki
poskića moje lětuše wulke
hodowne předawanje
žonjaceje, mužaceje a dźěćaceje drasty, kaž też tkaninow wšěch družin, z kotrymž jutře započinam. Wosebje pokazuju na hobrski skład
žonjacych mantlow,
dokelž móžach płaćizny tutych z nakupowanjom we wulkim za hotowy pjenjez jara znižić. Nimo toho dostanje kóždy kupc, je-li wjacy kupuje, rjany hodowny dar za dźěći

w Budyšinje *Paul Otte* na Žitnej hasy 10

Alphons Schauseil w Budyšinje

wosebity dom za serbske drasty!

Moje lětuše

hodowne předawanje

po jara

znižcnych płaćiznach sym započinał!

Jenož kajkostne twory! Najtuńše płaćizny! Hobrski wubjerk!

Wosebje přihódna składnosć za płaćiznyhódne hodowne dary.

Wobkedźbujće wukładzenja w mojich 9 wukładnych woknach.

Pryncoske sukuje košle, žonj
kholowy
kožlowe płaty, wušiwanja jar
tunjo K. Erler na Žitn. wik. 1

Někotre srčnjolětne wysokogu
ćelne jara dobre
wužitkne kruwy
(wot 250.— hr.)
a dójna kruwa, rjana jałojc
k plahowanju a běłaki m
Max Köhler
knježi hosć. w Nieswačidle.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec kulhićišćefnj
w Budyšinje

Małe nawěšt
w „Serbskich Nowinach"
maja dobry wuspěch!

Přiloha k číslu 278 **SERBSKE NOWINY** Wutoru, 30. novembra 1926

Što wuča nas poslednje žně.

S měsačom novembrom je Budyšhke ratarske towarstwo japoczało, sabu swoje porjadne pohedženja wotměwacź. W prěnim pohedženju měsješke prof. dr. Schellenberger a wuczeł na Budyšhkej ratarskej schuli rěć wo themje: „Schto wuča naš poslednje žně!“

Prjedy, tak prajesche rěčnik, bě Němska žitoplahowanym kraj. Volkspichene itsitronske ratarstwo (verbesserte Dreifelderwirtschaft) bě pschicżina toho. Plahowanje stotu slożowasche so ſ najwetscheho dźela na dwory se wultraja. Hdyż na letusche rożkowe žně hladamy, pschińdże nam wjele praschenjow. Każ je se znjowych rospravow spóznacź, je so wunoschk w pscherěsu na 6 zentnarow se ¼ hektara stajił. Wschelake khorosche, wosebje fusarium, kotrymż je hubjene wjedro jara polskowało, żadaju żebi nalożowanja napschećiwnych srědkow, wosebje też, so so sorno naczinja. Krute druźiny sorna hischće pobrachuja. Sa nje maju so wosebje plahowarnje sornow postaracź. Na tóżdny pad dyrbi so rědscho žnyć, so so żito njeby lehnyło. Tomu je trěbne, so so jenoż najskerje, kedźbliwje cżišćene a wubrane symjo bjerje, je-li dyrbja so spokojace wunoschki dozpěć. Schtož hnojenje nasupa, dyrbi so wosebje wot jenostronskeho hnojenja ſ dusykom wotradźicź, ja to dyrbi so bóle na kali a phosfor dźiwacź. Wużywy we smuhach smóżni, so mataj wětr a zwětko wjazy pschitupa, schtož sabu pjenkoscżenju hoji. Wospstronjenje njerodże ſ włoczenjom a slepschenje fysikalitschich pomérow w pódże ſ kopanjom wjedże k wjetschim wunoschkam.

Rożka so tohodła tak hubjenje pschedawa, dokelż so w Němskej radscho ſ běkym, pschenicżnym chlěbom żiwja. Scżěhwt toho je, so dyrbi so ſ wukraja pschenża kupowacź. S tym zhubjeschi so sabu nascha wikowańska bilanza. Jako pizowanski srědk je rożka mało khmana. S toho scżehuje, so plahowanje rożki nima wjazy dotalny wulki wusnam.

Schtož pschenicżne žně nastupa, njemóże hektoliterka waha ſ 76 kilogram dosć spokojicź. Też wupruhowane druźiny su cżasto fnjecżiwe byle. Pschenżiwo tomu pak mamy dosć naczinjenskich srědkow. Se pschekahanjom je so wobejbe pokupnik (Weizenhalmfliege) jako jara schkódny wupokasał. Dokelż je jara móbre, je wjele pschenżu na womjatk (Rost) schtorika. Pschenicżne žně běchu lětsa ſnadnische hacż drjenje: we pscherěsu 8 zentnarjow na ¼ hektara. Wuhlady za plahowanje pschenżu su dobre, hdyż nětko na khmanych pódach měnno rożít pschenżu plahujemy. Je tola dosć druźinow, kotrejż też lóschu pódu snjesu.

Też plahowanje jećmjenja ma dobre wuhlady. Dokelż so pschezy wjazy jećmjenja ſwinjom pizuje, so jara sa nim prascheju. Nasamschi jećmjeń so hischće pschemako fuje. Dokelż je bohaty na bělku; może amerikanski majs nadźerje narunacź. Sa symne pola bodźi so lepje nałětny jećmjeń, kotrżż telko wótshi njetrjeba. Wohużel nadpadnje jećmjeń często khorosću, kotraż hłuche kłósti sawinuje. Tomu pak może so je nacżinjenjom ſnmja napschecżo dźełacź. Najlepje je lětża wowż dawak (wosebje Goldregen). Sa Luźizu może so też hischće poruczicź plahowanje jećmjenja, do kotrehoż so wowż abo huscżinowzu (Hülsenfrüchte) nasuja.

Schtož wobkopne płody nastupa, naspomni rěčnik najprjedy běrny, kotrychż wunoschk na ¼ hektara wot 17½ hacż do 85 zentnarjow wuczinjesche. W plahowanju běrnow njeſmě ratař nikomu na jenu thartu sadźicź; dyrbi dźiwajo na wělikosć wunoschka pschezy jenu cżerwjenu druźinu sobu sadźecź. Pola k běrnam dyrbi so hluboko woracź. Pschi wobdźełanju role je so potom podseńsći ryjak (Untergrundwühler) jako wuspěschny wopokasał.

Pola rěpy hibasche so wunoschć mjes 50—700 zentnarjemi na ¼ hektara. Straschna runtlizowa mjetel bóle wotebéra, tak so je lětża mało schkódy naczinła. Schtož plahowanje zokroweje rěpy nastupa, cżini so wulki smyk, so mali ratarjo so tu hischće pschezy wróćodżerża; pschetoż zokrowa rěpa je jara dobra, ſnta na piza. Djeczej je so lětża ſamo na lohtich polach derje radźił. Mako djeczeła pak je so wożuschicź mohło. Tohodła dyrbi so dotalne wasajnje ſnischenje spożicźacź. Djeczej dyrbi so na zosstożhacżach ſnischicź.

Dale prajł rěčnik, so dyrbi so hischće wjazy kedźbnosće na plahowanje skotu skojicź. Nimamy hischće telko skotu, każ do wójny, też nitz telko mloka. W Němskej pschetrjeba so na wożobu 0,3 litrow mloka, w Amerizy 3 litry. We Luźizy je skotaršce hižo na wyżotim stshodźenku. Derje by bylo, hdy by so dźěł naschich rożkowych polow ſ pizowanskimi rostlinami, kotrejż maju wjele bělka, narunał. Też plahowanje ſwini budże nam w dźensnischim cżežkim cżasu wjele pomhacź. Mloko pak njeje pschezy najtuńschi a najlepschi srědk pschi kormjenju. Na konzu ſhromadźisnu dźěli pschedbydna, so wójskowy sastaranski hamt dale wobstejі. —

Budyšska evangelska wosadna diakonija.

Pjatk, 26. novembra wotmě evangelska wosadna diakonija swoju letuschu lětnu hłownu ſhromadźisnu, kotraż měsješke wosebitu ważnosć tohodła, so ju k poslednjemu raźeł jeje dotalny 1. pschedsydda knjes duchowny primarius na wotpocżinku Haebler nawjedowasche, kiż je na próstwu pschedsydstwa wjednistwo też, hdyż bě so na wotpocżink podał, dale wobkhował, dondż po statutach jeho naślědnik na jeho městno ſtuwjcá niemóżesche.

S 41. lětneje rosprawy, kotruż knjes duchowny prim. Haebler najprjedy poda, so scżehowaze sjawnosći wosjewi: W rospramnym lěcże, wot 1. oktobra 1925 hacż do 30. septembra 1926 swjetscha 4 ſnotry 195 thorych a braschnych wothladowachu, 83 so ſ wothladanja puschczichu, ſ nich je 40 wumrětko, wotwjesko je so 16, k wothladanju sby 56 thorych a braschnych. We 9 ſwójbach ſ dźěła sa dźěschi cżaſ privatnje wothladowachu. Nimo toho bě 170 nóżnych ſrażowanjow nusne. Dźěło w domje wupschestrě so pódła ſamſneho domjazeho hospodarskeho dźěła na dźěschi, kiż wobstejeſ junu do strykowańskeje hodźiny pschidu. We jich nědźe 50, kotrymż dyrbi so też tón króć sabu hodowne hlido pschikrycź. Kelko starschich żonow so hischće rad na tamne schtrykowanske hodźiny dopomni, kiż buchu sim se żohnowanjom sa żiwjenje! Jedyn wjeczor wěnuja ſnotry młodym fabriskim holzam, kotreż k nim pschińdu a so na tychle rjanych wjeczornych hodźinach wjeselа. Kóżde 2 njedźeli ſeńdże so koło knjenjow, kiż sa wosadnu diakoniju schija.

S rosprawy pokładnje, kotruż knjes bankowy prokurist Grüner poda, wosjewimy scżehowaze: Shromadne dołhody wuczinjachu 7824,51 hriwnow a sestajachu so ſ 1200 hriwnow lětnych pschinoschkow sobuſtawow a towarstwom, 40 hriwnow danje, 1275,50 hriwnow wothladanskich pjenjes, 550 hriwnow druhich pschiwobroczenjow, 710,94 wożebitych pschipomozow, swjetscha zyrkwinskich sběrkow Pětrowskeje wosady, 2270,51 hriwnow wunoschk domjazeje sběrki a 200,50 hriwnow wotnajeńskich pjenjes se sahrody! Tomu napschećiwo stejeſo jako ſhromadne wudawki 7575,01 hriwnow, tak so bě 1. oktobra 249,50 hr. w pokładni mimo samóženja na hypothekach a hódnoćinych papjerach wo 1500,40 hriwnow, k cżemuż hischće wonka ſtežaje służki wotkasanja a khěża se sahrodu pschińdże. Wudawki sestajeja so w jenotliwym takle: Na diakonisku maczerski dom 3690 hriwnow tarifnych pschinoschkow sa ſnotry, kiż sa to w maczerskim domje wukubłanje, wobleczenje, wocżerstwjenje a sastaranje w starych létach doſtanu. Sastaranje ſnotrow w jich domje wuczinjesche (wudawki za pfun a wodu su ſobuliczene) 2320,76 hr. Sdźerżenje leżownoschcze żadasche ſnebi 593,23 hriwnow, dawki a druhe wotedacza wuczinjachu 47,90 hriwnow, wschо w hromadże 923,12 hriwnow, mjes nimi prozentualne sarunanja sa domjazu sběrku.

1. pschedsydda pschepoda na to wjednistwo ſwojemu naſlědnikej, knjesej duchownemu prim. Fröhlichej se wutrobnymi spokojoschczemi sa njeho, każ też sa nawjedowacu ſnotru, diakonišku Hanu Fluckeą, kotraż ſmědżesche w rospramnym lěcże (6. januara) ſwój 25lětny jubilej ſwjerzicź a 3. januara mě ſno je je dołholětneho tudomneho ſkuttowanja wopomnjesce. Wona sameni ſwoje městno se ſnotru Klaru Menzdorfeą, kotraż hižo 22 lět jako wożadna ſnotra we Wulkej Schěnje ſkuttuje. Knjes duchowny prim. Haebler wupraji ſnotſe, kotraż so nětko bórzy wotkaži, ſwój dźak a pschipósnacże. Knjes duchowny prim. Fröhlich pschewsa wjednistwo wożadnu diakoniju móz ſwojeho sastojnstwa a wupraji najprjedy wotkhadźaznym ſobuſtawam najwutrobnischi dźak, knjesej fararjej na wotp. Rábe, kiż je jako duchowny Michalskeje wosady drje nasbłeże wożadnej diakoniji pschiſkluschał, dale knjesej pschekupnej Božidarej Hauffje, na kotrehoż městno so knjes hrabja Vitzthum Ekstädt jako pschedsydda wot finanneho wubjerka wożady wuſwoli, każ też skónczinje a wożebje dołholětnemu 1. pschedsydże, knjesej duchownemu prim. Haeblerej, kiż towarſtwu wożadneje diakonije 30 lět pschiſkluscha, 16 lět dołho jako jeje wjednik. So by jeho cżełesčik a dopomnjesce na jeho ſkutkowanje sa wschě cżasy we wożadnej diakoniji sdźerżał, pschepoda pschedsydstwo domej jeho derje poradzenu wobras, kiż pola fotografa Meistera pschi thežinych durjach wisa. Tohorunja pschepoda so wobras wotthadźazej ſotſe Hanje Fluckeą, druhej nawjedowazej ſotſe wożadneje diakonije wot jeje nětk nimale 41lětneho wobstaca. Knjes prim. Fröhlich dopomni w ſwojej narěcži na to, so je lětża tune 70 łět, so je jeho dźěd duchownu Fröhlich sa 1. duchowneho do Drježdźanskeho diakonišeho wustawa pschiſchoł, kiż je so tróstle lěta psched tym załožił, a je jemu se ſwojim ſkutkowanjom jako jeho prěni rektor ducha a formu dał, a wón wuſběhny, so chcemy też my w tomle starym duchu ſwěrny tu w naschim diakoniſkim dźěle hromadźešeješcz a hromadże dźěłacź k żohnowanju wożady a k służbje Boha Knjesa.

41. lětna ſhromadźisna bu tak ſ wažnej hodźinu we ſtawiſnach naſcheje evangelskeje wożadneje diakonije.

Gt.

Škit honiwy a naša šulska młodźina.

Każ drje je wſchitkim ſnate, mataj na wuczěbnych planach naschich schulow ſwěrinopiſ a rostlinopiſ ſrudźaze měſtno. Směschnje mało hodźinow, hubjene podawanje wuczěbnych srědkow pschi zuſbnoſci pschirodu, wożebje naſcheje wulkomĕſchczanſkeje młodźiny, ſawoſtaji, so wě, ſtylne njedoſtatki na ſmyſle sa schkit pschirody pola naſcheje młodźiny. Nichtó njebudże to runjewon tak wobżarowacź, każ hajnik a honiwjeř, kiż dyrbi ſtadła naſcheje druhby drje tola pschejara na puczowanje ſmyſleneje młodźiny hušto harowaju, hušto njewobhladniwše kónzowaju pſches ſwoju ſwjatnizu, pſches ſwój łěs cżahnycź dacź. Hušto dyrbi hajnik hrózne ſlěby, kiż tele łyży ſawoſtaja, żebi wobhladacź. Hacżrunjeż towarſtwa sa schkit ſwěrinu a sa schkit domiſny wjazy hacż dosć na to pokasuja, hacżrunjeż so wſchelcże a nowiny napinaja, so bychu tomule njedostatkej wotpomhałe, ko tola hischće wjele polepschiło njeje. Kak husto so dźeńſnischi dźeń ſtawa, so njedźiwajcy rażneho ſakasa w łěsu żebi warja, haj w nětorych kónczinach ko ſamo ſiawa, so so porjadne ſtelenje ſ matymi kalibrami w łěsu wotmėwaja, dha je najwjetschi cżaſ, so so hajniſke wutrobn a też wutrobny pschcżelowan pschidroby ſame hibaja a so na młodźinu wobrocża, so bychu ji dale, ſchtoż ji ſchula dacź njemóże, dokelż je hajnik mjes wuczeřſtwom jara redko k namakanju, mjenujcy luboſcź k pschirodze a dźiwinje. Tole dźěło dopjelnicź drje so wěcże nětkoſtremużitkitż cżeſche ſda, hacż wopraudże je.

Lohko młodźinu ſapſchimnycź pomhaja mnohe ſjednoczeńſtwa młodźiny. Dha dźicże tam, wy pschcżelcżo pschirody, a dajcże psched wulkimaj ſrěbnymaj wocżkomaj hołzom a hołzom wſchitko nastacź, ſchtoż łěs, polo, kuka, hat a jěſor poſticża. Pokażcże jim, cżehodła hajnik ſwoje rjemjeſko nadobne mjenuje, a roskładżcże dźěcżom druźiny dźiwinu, wſchitke ptacżki, wſchitke rjane kwětki a rostliny. Powědajcże jim wo jich żiwjenju a ſahinjenju. Hdyż ſrosumicże, w prawym cżaſu ſ khutnoſcżu, w prawym cżaſu ſe ſmtom pſched młodźinu ſtupicź, dha dyrbicże tas ſpóznacź, kak so też naſdźiwiſcha hołcżaza wutroba we waſchimaj rukomaj każ wóſk tworicź dawa.

Dalſchu móżnoſcź, ſo by ſo młodźina ſa pschirodu dobryła, poſticża, ko wě, ſchula. Też wu, wſchitcy wy lubi pschcżelcżo pschirody, ſcże tam wutrobnje witant, hdyż jenoż na małe wośobniſke wudawki njehładacże. Waſch: jimy ſu husto polne ſnamjenjow dobnċża. Njemóhli dha jenotlíwe kruchi parowacź a do ſchulſkeje ſběrki dacź? Na łubſach leża husto ſtare wutnkane cżerjony, kurwoty, karnikle, tu a tam też ſběrka brukow abo mjetelow ſ waſcheho młodeho cżaſa, tohorunja ſtare robi a wotcżiſtkowe żerdki. Tam pak wone wěcże ſwój ſamér njedejoljenja. Hdyż pak je dele wośmjeże, je trochu wuproſchicże a jenej ſchuli daricże, dha móża ſnajmjeńſcha młodźinje ſa macżiſnu pſchi napohladnej wucżbje ſłużicź.

Ssmu, każ je ſnate, łhudy lud! Sa někotre lěta ſu naſche ſchulſke ſběrki próſdne, pschetoż nowe wězy ko njemóża wobſtaracź. Nimo toho ſmy dźenża tak daloko, też dla niekażnych wójniſkich lět, ko je mnoho druźinow dźiwinow wotemrěło, abo ſu jenoż jara srědka nadeńcź.

Też hischće na druhe waſchnje hodźi ſo na ſchulſke młodźinu ſkuttowacź. Tak pomhaja pschednoſchki wěcże k ſaſnowożiwjenju luboſcże ke pschirodże. Najwjazy ſchulow ma dźenſnischi dźeń projekźiowe aparaty abo epidioſkopy, kiż ko lohko ſa tónle ſamér wuzicź hodża. Tżeża móżnoſcź je, każ tódże lěto towarſtwa ſa ſchkit ſwěrjatow cżinja, kiż mjes naſchej młodźinu tak wobluſbjene protnezki ſa ſchkit ſwěrjatow rosſchěrieja. Pschi tom by nam tódża ſchula kóżdy cżaſ pomhała. Jedna ſo tu wo małe ſeſchiwki, kiż ſnadź 5 abo 10 pj. płacża, a wěcże na ſmyſlene naſchich hołcżatow a hołcżatow ſkutkuja a jim też wěcże naſſednoriſche wědy wo zwjenju naſcheje dźiwinu podadża. Triebamy wſchak jenoż pjero womaczeż a na jenoho nakładnika dopiſnizu napiſacź. Też wuczerio móża ſobu pschinoſchowacź, ſo bychu ſo naſchej młodźinje wocżi wotewrike, niż jenoż pschi roswuczowaniu, ale też ſwonka njeho. Na ſchulſkich puciowanjach njedyrbjeli wuczerjo dźěcżom jenoż ſemjeniſne, ale też pschirodoſnytne wěcże wſchimſnowacź, ſo njebnchu ſchulſke dźěcżi hnydom ſa kóżdym njeſobowanym ſumłakom, kotrehoż nětkże wuckuchła, ſe wulkej wołaizu běżacź, abo njebnchu tóżde ptacże hnězdo na jeho wopſchitiecże pscheſnytacże. Bohużel pobrachuje w naſchim měſcże wulka pschirodoſnytna ſběrka, kotruż bychu ſchulſke rjadownje wobhładacź mahłe.

Potajkim, ſmuźcże ſo, wſchitcy wu ſtarſchi, hajnicy, pschcżelcżo pschirodn a wuczerjo, kotiſź pschirodu woprawdże lubujcże, pomhajcże ſobu, ſo by ſo tomule njedoſtatkej wotpomhało.

Europiske wupředawanje.

Amerikanſki milijarder je ſtary Courcelleſki hród w Franzowſtej kupił, ale niż, ſo by w nim bydlił, ale ſo by jón do Ameriki dowjeżeć dał. Hród ko kamjeń po kamjenju ſwottorha, kóżdy kamjeń ſo cżiſćuje, potom ſo wſchě roswalinу na ozeanſki parnik nakładu a tak do Ameriki dowjeżu, hdżeż ko hród w ſahrodże bohateho Amerićana a łubowarja wumělſtwa ſnowa ſażu natwari jako hobrſki modell ſ twaříſkeho kaſchczika ſaſdźenych cżaſow.

Krajina a dych dopomnjeża drje budżetej nješchto hinaſchej hacż w Franzowſkej, tola to w Amerizy nicżo njewadźi, wſchak ſu kamjenje wopraudże ſe Franzowſkeje. Schtóż ma dosć pjenjes, może ſebi na tute waſchnje też hiſtoriſke hrody druhich europiſkich ſtatow kupicź a ſebi tak zaſu ſběrku wohładanja hódnych dopomnjeſkow na jenym měſtnje nakopicź, dopomnjeſkow, kotrejż ſu hewak po wjele krajach rozdźełene a tak wjele wobcżežnoſcżow cżinja, hdyż chcemy je wopytacź.

W Franzowſkej drje njejſu wſchitcy ſpokojom, ſo chżedża ſim Amerićanjo na taſke waſchnje ſ nuſy pomhacź. Wěſte nowinу mjenuja taſke nješchto barbarſtwo. Tola cżehodła?! Njeje naſch cżaſ tak łhudy na ideale, ſo żebi dopomjeńſki ſe ſaſdźenych cżaſow wjazy wažicź njeměmy. Tohodła móżemy Amerićanam jenoż dżakowni bycź, ſo naſ wumóża wot taſkeho ſtareho cżapra a nimo otho hischće njenjeſtu ſa to dawaju.

Kak by bylo, hdy bychu zyły żerbſći łud pokupił, kotruż by tola też rady tajſi żiwy muſej mjenuje a kotruż je hischće poſlednja dopomnjeńka na ſtawne ſaſ-

dźene cząsy. Snadź bychmy so potom skerje spožerjeli, kdy bychu nam w Ameriźy někajki kruch kraja pschipokasali, hdyž bychu naš wothladali, kaž make dźěćzi. Wschak w Ameriźy też Indijanam a druhim wotemrěwšym ludam take schkitańske teritorije pschewostajeju; haj w pošlednim cząsu su hamo dźiwim konjam a amerikańskim buwołam tajki kraj pschipokasali. Haj, schtož je cźeščzownoscź psched sandźenoscźu słubił, je so dobom cźešcźe psched hamym dobu dał. Schto tomu na tom salęži, so so da pschedacź. Haj wón pschida hischcźe kupzej swoje hamtne dźěcźi. —

Cźohodła pak dyrbjeli Amerićenjo jenoź franzowske hrody bromadźicź? Němska móže na tutym polu też dobru konkurenzu cźiniś. Bu kražny podawk był, hdy by so w Nowym Jorkźe konsortium wutworiło, kotrež by jednoho dnja Barlinariam jich „alejn dobyća“ wotkupiło. By bylo unikum sa kóždu sbérku kuriositow a kaž so da, by też sało tunjo na pschedań dyła.

Přilopk.

* **Najbohatschi muž w Drježdźanach.** Schtó to je? Kaž so praji, dyrbi hamo najwischi kulchnilchemu finanzneniu sastojiniłej cźeło podwuźeł, jeho wukhedźiś. Tohodła wschamny też pitaćo wo pschitomnoscźi, ake wo cząsu wokoło 1500. Richter mjenuje we swojich „stawisnach wustawy“ radneho knjeża Hansa Schmeissera najbohatscheho muża tehdomnischich Drježdźan. S kotrym prawom, to dopokasa wyschichi wucźeł Mörtzsch ſ tehdomnischich dawkowych lisćinow a se Schmeisseroweho testamenta. Sdobom spóznajemy na take waschnje, kak je bohaty Drježdźanski mężan psched 400 létami je swojej swójbu živy był, schtož wěsće dźes sajima njeje. Hans Schmeisser bě rosdźěleć kaninow, kluschesche potajkim do tych, kotrjž mějachu we klejchnem wéku dołhi monopol sa wikowanje je tkaninami. Hdźe po dołhim wojowanju běchu zukleniźy a tkalzy zebi prawo wubědźili, je šmědźa swoje twory hami na „kupniźy“, potajźim we starej radniźy pschedawaćz,— wot 1592 sta so to na kupniźy na Nowych wikach. S tutym wikowanjom bě potajkim też Hans Schmeisser zbohatnił a tak sdobom zebi nahladnoscźe a cźešcźe nadobył. 1482 bu na radneho knjeża pomjenowany, 1496 bě hamo měšchczanosta swojeho wótzneho města. Wumrěł je Schmeisser znadź kónz léta 1502 abo sapoczatk léta 1503; pschetoż 4. měrza 1503 so jeho sawostajeńskwo hamtsay dźelesche. — Tam, hdźež nětkle rózł Nowych wikow a Scheffelkleje dróhi bankowy dom města pyschi, stejeschetej we klejchnem wéku twarjeni ſ rjanymi renaissanzskimi swižlemi, kotrejž radnemu knjesej Schmeisserej kluschesche. W sadnich runnoscźach běchu konjenzy sa schtyri konje, klewy sa tři mołne swinje a hródże sa wóźom kruwow, kólnja sa schtyri wozy, pinza ſ 30 hudkami wina a wjelbik, w kotrymž 11 polczow wiźasche. Dokelź meble a drasta wudowoje swostachu, njeschonimy wo nimi bohużel ſ pitaću wo dźelenju sawostajeństwa nicźo. To pak je napitane, so bě w sawostajeństwoje 53 pošlescźeći, dobrych a hubjenschich, k tomu schtyri rubły a pjecź trěni: nimo starschich bě schćeća dźěći a schtyri słužowni w domje! Zynowe zubodźa, nješchto ſlébra po hischcźe rosdźěli. Wošebje drohotne pak je katarstwo było. Tři wulke sahony pola, žydom winizow, sahroda; we schtyrjoch brózńjach thowasche so 123 górzow rozki, 40 górzow jećźmjenja, 84 górzow wowsa a 81 górzow ſlodu. Radny knješ Schmeisser mějesche potajkim też prawo, piwo warićź. — 1502 je w Drježdźanach 683 wobliczenych było. Po tym so tehdom Drježdźany wschobromadźe 2565 wobydlerjow méše. Samożenja mějachu dawkiplaćerjo bromadźe 66 757 schćeńkow. S nich kluschesche Schmeisserej 2200 schćeńkow.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 30. nowembra 1926

Wčerawše kurzy w Barlinje

1 Dollar	4,2035	100 pólsk. markow	—
jendźelski punt	20,389	100 čěskosł. krónow	12,447
100 šwajc. frankow	81,125	100 franc. frankow	15 49

Efekty.

Berlinska **burza** pschinješe wčera efektam sało jara słabe kursy. Wójnska požčonka samó swój kurs cźiniwše porjedźiś. Wona staji so na 8,05 hr. sa 1000 hriwnow.

Produktowe wiki.

Produktowe wiki płaćijachu pšikšowego žita jara słóźcźu po powšěchach ſ wukraja, we dobrych pschećerjacych žnjach w Argentinskej. Pschenźa klešny wo 10 pf. po zentnarju, rožka wo 5 pf. Jećźmjeń a wowš swoje dotalne płaćijny jakhowaschtej. Zentnar płaćesche

wčera w Drježdźanach (a sańdź. płatł):

pschenźy 13,15—13,40 hr. (13,25—13,50 hr.),
rožki 12,45—12,70 hr. (12,55—12,80 hr.),
nal. jećźmjenja 11,30—12,75 hr. (11,30—12,75 hr.),
nazymsk. jećźmjenja 10—10,90 hr. (10—10,90 hr.),
wowša 9,25—9,50 hr. (9,35—9,65 hr.),

w termiłowym wikowanju

sa dezember: pschenźy 14,47½—14,42½ hr., rožki 12,20—12,00 hr., wowša 9,75 hr.,
sa měrc: pschenźy 14,32½—14,40 hr., rožki 12,22½—12,17½ hr.,
sa meju: pschenźy 14,25 hr., rožki 12,32½ hr.
hać 12,27½ hr., wowša 10,30 hr.,

Na pschedań.

Dźěcźace ložko, komořšchlak, hrajka, Ekardt w Budyschinje, Sedanska haša 15 belka.
Schijaca maschina, nimale nowa, w Boschezach 51.
Klamarska pokładnja ſ motorom, Filcher w Budyschinje, Wettinska haša 17 II.
Kosa młoda w Nowych Wóschezach 10
Kruwa wyšokofuckelna w Cźornym Cholmcu 7.
Prošata w Skaskowje cźo. 20.

Sso pytaja:

Bohoncź. Wenkez młyn w Jamje pola Ketliz.

Sdudnijzy na pschebaožowanje:
schtwórtk, 2. dezembra 1926

w Budyschinje na ſudnistwje dop. w 10 hodź.:

3 dezimalne wahi, 3 wobrasy, pišańśi stroj, knihowy kamor, šlébrowy kamor, auto, zigarety, zigary a tobak, kuća, 3 drastne kamory, klido, klawěr, wiźata pokładna, klamarska pokładnja, 4 joza, lešanske wuhotowanje, 8 pišańskich blidow, steiaty schpihel, natwark na pišańske blido, kredenza, 3 bušse, pišańśi sekretaŕ, kulojte blido, stejaca cźaśnikaŕ, hubje, schewske hospódźi sakleowaca maschina, wobuschowaca maschina, tšahowańska maschina, kolešace krošnitzka, 3 thlamańske kamory, klamańske blido, kneflowa maschina, stanzowaca maschina, wustajnik je schtrikeźacymi burjemi, stolaj, wietscha dźélba žonjacych a muzacych a dźěłacych stupnjow, myjne blidko, gramofon, horjenoschace blido, 5 koleśow, sofa, drajchu železowa, zonki wuschiwacej maschinje ſ motorom, dale dźélba šulna, 2-zentnarske žiwinjo, 15 měchow rźaneje muki, rězaca maschina, wschelake knihi, 308 kartonow.

Dale se **swobodneje ruki:** Hońtwinska strélba bies samka, pištola, dalokowid, ša strélby je dowolenje wopišmo trébne.

Sdudnijzy na pschebaožowanje:

w Hornim Wujezdźe štwórtk 1. 12. 26, pop. w ¼4 hodź.: hnjedźa nimale nowa (kupzy sejdu so w Rózej korczmje);
w Soultschezach pola Kulowa dop. w 11 hodź. w hoschcźenzu: swinjo;
w Małej Nydźe štwórtk 1. 12. 26, dop. w 10 hodź. we Müllerez hoschcźenzu: motorske kolo;

schtwórtk, 2. dezembra 1926:

w Bolbrzach cźo. 8 dop. w 10 hodź.: 4 prošata, 1 běhak;
w Borschezi p. Nisleje pschip. w 12 hodź. w Scholczizy korczmje: dubowy büfej;
w Běłom Chołmu dop. w 11 hodź. w Jerachez hoschcźenzu klamarska polza, 400 turnackich stupnjow a kožane sandale;
we Łazu pschip. w 12 hodź. w hoschcźenzu pschi torhoschczu motorske kolo, zentrifuga, po 4 žonjazych a muzacych kołach, motor do kola 3 PS., koleśowy wobluk, pišańśi stroj a wschelake meble;
w Schcźeńzy pop. w 2 hodź. w hoschcźenzu: zentrifuga, 2 muzacej kole, žonjace kolo, swinjectki;
w Tranjach pop. w 4 hodź. w hoschcźenzu: konja, hospodarski wós;
w Łyšcy pola Delnjeho Wujezda pop. w 5 hodź. w hoschcźenzu: hospodarski wós.

Dobrowólne pschedawanje.

We Warnocźicach cźo. 22 pola Wjeselcźina, štwórtk 1. dez. pop. w 2 hodź.: pišańśi sekretaŕ, stejazy schpihel, drastny kamor, vertiko, łožki, myjne blido, kuchinske blido, 4 stoł

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki su mało wutwrite. pschenźa kaj wčera, rožka sešłabjena. Tendenza měrna.

Dop. ¾12 hodź.: Kaj psched hodźinu

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wollowe symsło po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg. płaćizna po złotej hriwnje.

	29. 11	27. 11.		29. 11.	27. 11.
Pšenca	271-274	273-276	buny	*) 22,00	21-22,0
rožka	227-232	228 234	woka	22 24,00	22-24,0
nal. jećmjeń	215-245	215-245	módre lupiny	14-15,00	14-16,00
naz. jećmjeń	190-2 8	190 203	žołte lupiny	5-15 50	14-15,50
wows	174-185	174-18	seradella	21-23,50	21-24,00
kukurica	195-199	195-199	raps wosušk	16,2\	16,0\
pšeń. muka	36-38,50	36-38,75	lany wosušk	21-21,10	20-21,50
ržana muka	33-34,25	33-34,50	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	12,50	12,25	běrnj. kruški	26-26,30	25-26,25
ržane „	12,25	12,25	syrc, 50 kg	3,10-3,60	3,10-3,60
raps	—	—	ržana słoma	1,15-1,50	1,15-1,50
lane symje	—	—	pšeńčna „	1,00-1,50	1,00-1,30
hróch	32-35,00	32-36,00	wowsna „	0,90-1,20	0,90-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,85-1,30	1,85-1,02

Drježdźanska burza.

Pšenca	263-268	běrnjace kruški	27,50-28,00
rožka	235-240	pšeń. wotruby	11,80-12 50
nalětni jećmjeń	226-255	ržane wotruby	12,80-14,30
nazymsk. jećmjeń	200-218	pšeńčna muka	48.00-50,00
wows	185-190	ržana muka	37,00-39,00
čerwjeny dźećel	240-260	woka	32,00-34,00
raps	315-325	pjeluški	35,00-36,00
kukurica (Mais)	200-205	hróch	34,00-36,00
suche truhanški	11-12,00	cokrowe truh.	17,00-19,00

Płaćizny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

29. novembra.

102 wol., 194 byki, 314 kruw., 54 jałoje., 487 čelat., 657 wowcow, 2356 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 58—61, 2. 50—54, 3. 43—45, 4. 36—38, 5. 32—35;
byki: 2. 55—57, 3. 49—52; 4. 42—48;
kruwy: 1. 52—55, 2. 44—49, 3. 35—38;
jałojcy: 1. 58—62, 2. 44—54;
čelata: 1. 70—75, 2. 60—68, 3. 55—59;
wowcy: 2. 48—53, 3. 40—45, 4. 27—37;
swinje: (přez 300 pt.) 81—83, 2. **(200—300)** 79—80, 3. (200—240) 77—78, 4. **(160—200)** 73—75;
rancy: 66—70.

Swójbne powósće.

Sslubjenaj: Luisa Mechelkez w Mikowje a Pawoł Hoffmann w Nisleji.

Semrěli: Hermann Wilhelm Petrich, pschekupz w Dźěžnikezach, 50 lět, khowanje frjedu pop. w 2 hodź. w Dźěžnikezach. — Karla Pfeiffer, jamowny dźěłacźeŕ w Běłej Wodźi, 49 lět. — Berta swud. Frankowa w Hródku, 72 lět. —

Hamtske z Rózborka.

Wosjewjenje.

kliž nastupa dźelanje wukrajnikow w njeratatšich wobłhodach (w industriji, pschemyšlu a komjazym hospodarstwje).

President němskostatneho dźěłoweho sarjadnistwa — němskostatny hamt sa wobstaranje dźěła — je ſ pschikasom ſ 3. nowembra t. l. krajne dźěłowe hamty namolwił, so bychu dowolnošnje praschenje sa wukrajnych njeratatšich dźěłacźerjow sa lěto 1927 po postajenjach wukasa wo pschišłajenju a dźěle wukrajnych dźěłacźerjow ſ 2. januara 1923, 16. měrza 1925, ſ nowa pschewjedźe.

S dobrom w nadawku Delnjoschlesyskeho krajneho dźěłoweho hamta (krajneho hamta sa wobstaranje dźěła) namolwjam njeratatšich dźěłodawarjow, kotrjž maju w krajnych dźěłacźerjow w smyśle § 11 sakona wobšhodowych radow, je-li cźełda jich dźěle hać do 1. januara 1927 skhowacź a tak daloko hać cźile wukrajnizy wušiwobodźenje wopišmo Němskeje dźěłacźerske zentrale njewobšhedźa, so bychu namjet wo dowolnoscź napodźišchcho hać do 15. dezembra 1926 na sławu dźěłowu saradźenju w Rósbórku pósłali. Formulary sa namjety so sa 10 pf. na saradźeni dźěła wudawaja.

Pokasuju wobsebje na to, so dotalne dźěłanske dowolnosće 31. dezembra 1926 płaćiwoscź słubja. Termija ke sapodaczu namjetow 15. dezembra 1926 ma so na žožzy pad dźerjeć. Posbłišche namjety pschihibu do stracha, so so na nje njedźiwa. Nimo toho powyschka so, na cźoż hischcźe wobsebje pokasuju, sa takše njebyłkowe namjety saruwanje krajneho dźěłoweho hamta tšěrjo jara. Saruwanja so do cząsa njesběrja, ale so po słónczenju jednanja dźěłodawarjej ſ rosćudom pschipósćelu. Też bodźa so namjet wotpokała, dyrbja dźěłodawarjo sapisańske wudawki sapłaćiś.

Nimo toho wobsteji sa dźěłodawarjow, kotrjž dla pósłanjeho sapodacza dowolnostneho namjeta dowolnoscź sapodźenu dostanu abo komuž so ſ jesele pschičinu dowolnoscź sapowědźi, po § 19 prjedy napomnjenjeho postajenja strach, so so ſ pjenježnym khłostanjom abo ſ jastwom khłostaju.

W Rósbórku, 22. nowembra 1926.

Pschisłuchowa hamtnje dźělowego sarjadźenje.